

**Riosia Warijio Nayewani
Ahpo Tisiwa Kaaweruma
Tuuyewari**

LigaBíblica[®]
INTERNACIONAL

Primera edición, El Nuevo Testamento
Huarijío de Sonora, var 13-016 2C

©2016 La Liga Bíblica Internacional
Versión electrónica ©Wycliffe Bible Translators, Inc. 2022
www.scriptureearth.org

Usted es libre de: Compartir – copiar, distribuir, ejecutar y comunicar públicamente la obra bajo las condiciones siguientes: Atribución. Debe reconocer los créditos de la obra de la manera especificada por el autor o el licenciante (pero no de una manera que sugiera que tiene su apoyo o que apoyan el uso que hace de su obra). No comercial. No puede utilizar esta obra para fines comerciales. Sin obras modificadas. No se puede alterar, transformar o generar una obra derivada a partir de esta obra.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/mx/>

ÍNDICE

Maateo Iyoteria.....	1
Marako Iyoteria.....	115
Ruuka Iyoteria.....	186
Waani Iyoteria.....	300
Eesusi Ajawaria Yooraria.....	383
Ro'roma Iyotepawa.....	487
Pukeri Ko'korintio Iyotepawa.....	533
Oosa Ko'korintio Iyotepawa.....	576
Ka'karata Iyotepawa.....	605
E'ejesio Iyotepawa.....	622
I'iripo Iyotepawa.....	640
Ko'korosa Iyotepawa.....	652
Pukeri Te'tesaronika Iyotepawa.....	664
Oosa Te'tesaronika Iyotepawa.....	674
Pukeri Timoteo Iyotepawa.....	680
Oosa Timoteo Iyotepawa.....	695
Tiito Iyotepawa.....	706
Iremoni Iyotepawa.....	713
E'eureo Iyoteparetia.....	716
Saantiao Iyoteparia.....	754
Pukeri Peero Iyoteparia.....	766
Oosa Peero Iyoteparia.....	782
Waani Pukeri Iyoteparia.....	790
Waani Oosa Iyoteparia.....	803
Waani Paisa Iyoteparia.....	805
Uurasi Iyoteparia.....	808
Eesusi Waani Tetewiteria.....	813

Prólogo

El Nuevo Testamento forma parte de las Sagradas Escrituras, mejor conocidas como la Biblia, y consta de veintisiete libros distintos. Fue escrito originalmente en el idioma griego, pero ahora ha sido traducido en el idioma huarijío. El vocabulario y la gramática del idioma huarijío son muy distintos a los del griego, y también a los del español; sin embargo, el huarijío posee abundantes formas gramaticales y retóricas que pueden expresar a fondo el significado del griego original. Cuando no se encontró una sola palabra en huarijío que dijera exactamente lo que dice el griego original, se tradujo el significado usando más palabras. También se añadió información implícito y algunas notas de pie para hacer más entendible el pasaje. Por esa razón esta traducción es más extensa que las versiones en español y a veces parece muy diferente.

Prólogo 2

Riosi Weemera Kateweri iyotaperia, Wiuria tewaniame iyotaperichi toatiamepua, Iyotaperi Te'ta Riosikamera iyoriwa. Ihji Weemera Riosi Kateweri iyotaperia, piire weerewa aampa oowisani nu'nunti iyotaperi na'pepatiamepua. Pukeri o'icharichio ihji piire weerewa aampa oowisani nu'nunti iyotaperia, riehko naerae iyotetiame eneriaipua, nape ehpeo ihji piire weerewa aampa oowisani nu'nuti iyotaperi na'pepatiamechio, warijio naerachi iyotetiamepua. Puuu Riosi weemera ti'tijoerichi kateweria, pukachi iyotaperichi iyotetiamepua. Warijio nayewaniamea, ki riehko nayewachitia nayewaniamepua, yoori nayewachitiaoiopua, ka'i. Nape warijio wa'a tiiiao, soparame iinuemepua riehko naera chiia nehjiapuameeo. Warijioa riehko nayewa nehjianariaa, seenekachio ooka paikaoi naera iiyenaka nehjiamepua. Seenekachio warijioa, riehko nayewaniame chiia epeche ma'chiame pahtepuawichioopua, epeche naeraeoi chaniniamepua. Pukaepa ihji warijio naerawachi iyotetiamea, epeche weeresi manipamepua iyotetiapao, yoorichi iyotetiameo tísia sewina tiame tetewiniamepua, sewina tiame manipamekopa iyotetiapa.

Riosi Kaaweruma Tuuyewari

Maateo

Iyoteria

Eesusi Riosie Weratiame tetejimarisiria, ehkoriamei Auranisi o'inia

(Ruuka 3:23-38)

1 Kúíraa. Nee Maateo tewaniamea, piiripi puuu Eesusi Riosie Weratiamee weratiamepua tiame, oosa mariki aampa ooka Eesusi ajawaria ahjama. I'wa iyotemane Eesusi Riosie Weratiameo, aatana ehkoriamei tetejimarisichi o'inia eenamekopua, aatia tiiachipa puuua Auranitaru tetejimarikopua Raawitaru tiame, ehkoriamei mochiriame ti'tijoerichiopua. O'inemane i'ka iyosi aamowichio.

²Ehkoriamei Aurania Ihsa noonora eneriaipua; Ihsaa, Aakowo noonora; Aakowoa, Uura noonora enerepua poponirama. ³Uuraa, Paaresi noonora enerepua Saara tiame. Yeeyera ihji ooka tatanao, Taamara tewaniame enerepua; Paaresia, Ehroni noonora enerepua; Ihji Ehronia, Aarami noonora enerepua; ⁴Aaramia, Aaminawa noonora enerepua; ihji Aaminawaa, Naasoni noonora enerepua; Naasonia, Saromoni noonora enerepua; ⁵Saromonía, Wooosi noonora enerepua, yeeyeraa Raaja tewaniame. Ihji Wooosi tewaniamea, Ooweri noonora enerepua, yeeyeraa Ruuti tewaniame; Ooweria, Isai noonora enerepua; ⁶Ihji Isai tewaniamea, Raawi noonora enerepua, yawichi enekame; puuu yawichi Raawia, Saromoni noonora enerepua, ihji Saromoni yeeyeraa, Uuria uupira enekame;

⁷Saromonía, Roowoami noonora enerepua; Roowoamia, Aawiasia noonora enerepua; Aawiasia, Aasa noonora enerepua; ⁸Aasa tewaniamea, Osaja noonora enerepua; Osajaa, Oorami noonora enerepua; Ooramia, Uusia noonora enerepua; ⁹Uusiaa, Ootami noonora enerepua; Ootamia, Aakasi noonora enerepua; Aakasia, Esekia tewaniame noonora enerepua. ¹⁰Esekiaa, Manase noonora enerepua; Manasea, Aamoni noonora enerepua; Aamonia, Oosia noonora enerepua; ¹¹Oosiaa, Eekonia noonora enerepua poponirama, isaeri ti'tjoeri Wawironia i'tonioiopua, chapisa i'totiame tiame.

¹²Neipa Wawironia e'enatioio, Eekoniaa, Saratieri noonora enerepua; Saratieria, Soorowaweri noonora enerepua.

¹³ Soorowaweria, Aawiu noonora enerepua; Aawiu tewaniamea, Eriakími noonora enerepua; Eriakími, Aasori noonora enerepua.

¹⁴ Aasoria, Sooroki noonora enerepua; Soorokia, Aakimi noonora enerepua; Aakimia, Eriuu noonora enerepua. ¹⁵ Eriuu tewaniamea, Riasari noonora enerepua; Riasaria, Maatani noonora enerepua; Maatania, Aakowa noonora enerepua; ¹⁶ Aakowa, Oose noonora enerepua, Maaria kuunara enekame, Eesusi yeeyera. Ihji Eesusipu puua taamoo, Riosie Weratiameko tuuyaa.

¹⁷ Ihji tetejimarira muuwekamea, oosa mariki aampa naao sesenerichi u'matokamepua, ahkasi Auranitaru o'iniaio, Raawitarusiopua; Raawitaru o'iniaoi, wa'achi kehki seseneri u'matorepua, ahkasi Wawironia taawechiopua, i'isaeri ti'tijoerio Wawironia i'totioiopua; Wawironia o'iniaio, wa'achi kehki seseneri u'matorepua, ahkasi Eesusi Riosie Weratiame naawariachisiopua tiame.

Apoe Eesusi naawariachi simiyame nayewaniame

(Ruuka 2:1-7)

¹⁸ Ehpeo neeea, Eesusi naawariachi simiyame aamo nayewemania, achini teereriopua i'wa weechio. Ihji Eesusi yeeyera Oose ahjama neewimerioio, Riosi utewarie peteterepatetiamepua. ¹⁹ Ihji Oose Maaria ahjama neewimeriaa, ki se'wika kaawerumakapaopua, ki suuwe erapatenariapaopua Maariao, ki aawata nane'rejererepua achini teeka peteterepariaopua pu'kao. Pukaepa ihchi poanatamo o'rariaipua, apoeche nane'reka. ²⁰ Nape i'ka Oose wa'a e'raka oiyio Riosi ku'iwaria, kochirewachi chaanerepua pu'kao:

—Oosée, Raawi tetejimarichi eename, ka'te suuwe eramitia muua, Maaria ahjama neewikao. Ihji Maaria petetepariaa, Riosi Riosiwarié wa'a e'rariae iikamepua.

²¹ Pukaepa muua i'ka Maaria sausoopua, i'ka temari naawakameo, Eesusi tewameri eemea ti'tijoeo ooweruopua tiameo, tatakoritiamewichio kokosapuame, newipatemerikoopua.

²² Yooma ihji wa'a ikipuamea, ehkoriai o'inia Riosi cheeriapua, ahpo nayewaturachiopua, eee cheeriaepua:

²³ Weemera kutewea, peteterepameripua;
ihji peteterepasaapua, temari saumeripua.
Ihji temaria, Emanuéri teewapuamepua.

Ihji Emanuéri chaniwamea: Riosia taamo ahjamapua, cheeka chaniwamepua.

²⁴Wa'a chaanetiapa Oosea Riosi ku'iwario, pusasaapa, yooma wa'a teetorepua waikao, ahkasi Maaria ahjama ahpo neewiachisi. Oosea neewirepua neewiao Maaria ahjamao, ²⁵nape ki noonoterepua pehjo ahpo uupichitiao, ahkasi neipami sauria yachapachisiopua. Waikaopua i'ka kuita naawasoopua Oosea, Eesusi teewarepua pu'kao.

Cherayachitepa e'ename, te'ta pepeniwari machiyame ti'tijoe

2 Uurea weechio, Eesusi Weereni mochiwachi naaoiopua, Eerore yawichi eneriaipua wa'ao waikamio. Waika taawechiamio, wa'a Eerusareni e'enarepua ookapi ti'tijoe cherayachitepa e'ename. Ihji ti'tijoea, te'ta machiwari pepeniame enerepua, itapiti so'porichi simiyame tísia i'yesika mochitoriame. ²Ihjia wa'a mochiwachi e'enakao iinatukesirepua ti'tijoe, chaachapaka:

—¿Akatia naawariarepua kohja, Uurio yawichiwara enemeri? Teemea so'porichitia tajayame ne'netoka e'enakame teemea, cherayachisi o'iniaopua, ahkasi pu'ka so'porika tiame kahtiachisi, i'wa kohja naawamiachiopua. Pukaepa i'wa e'nakame teemea iyorimia te'teretoapu teemea pu'ka kuitao, ahka naawariachio.

³Waikao Eerore yawichia wa'a chaachapo tuuwame inamukapaopua mehka e'enakameo, wekana eraparepua kiisi kaawe e'rakao, muuwaeme Eeroreka erakoameai Eerusareni mochiwachio, wa'achi erakorepua tiame Eerorechitiao. ⁴Wa'a erapakaopua Eerore yawichia, ahpo kahtiachi napawinasaapua, te'ta isaeri ne'neseriosio, pariseroopua tiame napawinurasaopua, cheeka iinatukerepua pu'kao:

—¿Akatia naawameri ohjoarepu Riosie Weratiamea?

⁵Waikao ne'neseriosio pa'pamiratuamea chaachaparepua:

—Uurea weechi naawameripua Weereni mochiwachi; wa'a cheeka nayewame Ehkoriaami Iyoteria, Riosi nayewatura chaachapariaa. ⁶I'ka eee chaachapaka:

Muuu Weereni mochiwachio, epeche nu'utirakaimua Uura weechio ki wahjachi te'ta mochiwarichitiaopua, wa'a aamo mochiwachio wa'a naawamerikaitepua piiripi tijoe, epeche te'ta weruma tiaameopua ki aaatachitia, aaata puuua te'ta yawichi enemeriapua,

yooma no'o ijinuwachio, isaeri ti'tijoechio.

⁷ Wa'a chaachapatiame nane'resaapaopua Eerorea, ihchi paaesapa pu'ka cherayachi e'enakameo, pu'ka iinatukeka nane'rerepua, achinitio o'inia machenariopua so'porio, cherayachi so'pori naaniatiwariopua. ⁸ Wa'a ikisaopua Eerorea, Weereni siimpanurerepua waikao, chaanesa:

—Yooma aamo ye'kachisi i'yapuapua pu'kao, pu'ka kuita naawariachiopua. Tewisaapa eemea, no'o tuuyepuapua, wa'achi siminariame neeeai, ahjachi paparawemia.

⁹ Waikao cherayachitepa e'enakamea, Eerore cheeria inatatosika siimparepua. Waikao puuu so'pori cherayachisi o'inia tetewitoka na'naritosi e'enariaa, pu'ka wa'api so'pori ne'netosirepua Weereni ajasipuawichio. Waikaopua pu'ka so'pori na'naritokao, pu'ka kuita naawakame ta'perachi tahjepaka yasipakopaopua wa'asi, teewerepua ahpo wa'ami siimpao. ¹⁰ Waikaopua cherayachitepa e'enakamea, tísia kaawe erakorepua, kuita naawakame ohjirachi ajasitiopao. ¹¹ Waikao wa'a karichi muisaopua yooreminao, wa'a kahtiamete tetewarepua kuitao, ahpo yeeye Maaria tewaniame ahjama. Waikao cherayachitepa e'enakamea, chopokorieka ajapaka ki nu'uti iyorirepua pu'kao. Wa'a ikisaopua ahpo u'paria kaaja wahjonasaopua wa'a manitoame puuyanasaopua, Eesusi kuita ihkokerepua, itapiti tísia nateyáme, naatichitia: apoche o'ro, cho'imori, peeniajuri miira tiamé. ¹² Waikao i'ka nonoraka nokisinioiopua, Riosi ku'iwaria kochirewachi nayewerepua pu'kao, eee chaaneka:

—Ka'te uumatomitia eemea Eerore kahtiachiamio, pirenachi poowechiami uumitia ohso kaawe.

Pukaepa puuuu, piirechi pooechiami uumatorepua nonorakao.

Eejito weeechi ujumaniame Oosee

¹³ Wa'a ikisaopua Riosi ku'iwaria, pu'ka te'ta ma'machiwari nonowasoopua, Oosepechi nayewerepua kochirewachio, puuuu Ooseo chaanerepua:

—¡Yaapi ihtakosa Oosée! Ikanati werisika ujumamitiapua Eejito, wa'a i'toka ichipupamitiapua pu'ka kuitao yeeyera tiame. Wa'a ikisaapua, wa'a mochipuapua ku'itapi, ahkasi aamo no'o chaaniachisi eenechi, ahka aamo uumpamiachio. I'ka aamo chaanenania neeea, Eeroreo amori i'yasiamekopua pu'ka kuitao merinareka.

¹⁴Waikao Oosea pu'ka tukawarichi wa'api machenarepua Eejitomio, pu'ka weeechi ichipupamiaopua kuita i'tokaopua tiame, yeeyerama. ¹⁵Wa'a Eejitoo wa'a mochirepua ahkasi Eerore mukuyachisi. Ihji wa'a ikitiame ikitiamea, Riosi cheeria pichiwa machenaka teerere puuua, ehkoriami ahpo nayewaturachi cheeria. Apoe taamo Noono Paamiraa ehkoriamio, cheeriaipua: “Eejito o'inia paenanania no'o Taanao.”

Eerore yawichia, kukuchi ko'inurena

¹⁶Eerorea cherayachitepa e'enakameo tísia ahpo wisikuerioopua, tísia nekarepua waikao. Wa'a iikapa puuua yooma kukuchi ooka paamuameopua waanami, ko'inurerepua, yooma Weereni na'nawakameopua, wa'a norikame mochiwachiopua tiame, yooma pu'ka so'pori machenariachisi na'nawakameopua kukuchi, cherayachitepa e'enakame chaachapariaopua waika taawechi naawamio tuuka. ¹⁷Ihji kukuchi ko'itiameai, Riosi chaaneriachitia ikitiamepua tiame, ehkoriami Eremia nayewariachitia, i'ka cheeriachitiao:

¹⁸Wahka Raama tewaniachi roomosachio,
aaata oowitime ki teesa kokosa e'raka naarachani,
tísia yuuwesika.

Ihji aaata naarachaniamea,

Raakeri tewaniamepua ahpo tatanawichio tísia naarame.

Ihjia kiisi teewenariame puuua naarakao,

ki nu'uti kaawe erapateniai, ahpo tatana kiterepatekapa.

¹⁹Neipa Eerore mukisoopua, Eejito kahtioiopua Ooseo pehjio, Riosi ku'iwaria eenechi nayewerepua Ooseo, kochirewachi. Puuua kochirewachio, chaanerepua:

²⁰—Ehpeomua Oose, werisika Isaeri weeechi no'ramitiapua, puuua aamo taana merinariameapa, mukukamekopua wa'asio.

²¹Waikao Oosea wa'a simirepua waikao, pu'ka kuita i'toka yeeyera tiame, Isaeri weeechi. ²²Nape Oosea Uurea weechio, Arakerao tewaniame Eerore taanara yawichiko tuuopa wa'ao waikao, majawerepua pu'kaoiopua pehjio, wa'a ahpo ohjoremiaopua. Waikao Oosea eenechi kochirewachi tuuyetiapao Riosi ku'iwario, wa'ao ki kaawe teeremeriopua wa'ao; ohso kaawe Arirea weechikamera akiparepua no'rakao. ²³Waikaopua Arirea weeechi enasaopua, Nasare mochiwachi yasarepua waikao ohjoekao. Wa'a iika ihjia, ehkoriami Riosi nayewatura

chaachapariachitia iintorepua. Ihjia eee chaachapariaipua: “Puuu Riosie Weratiame enameria, Nasare tijoe tewapuamepua.”

Waani Paatoamea kuhsitere yasaria

(*Marako 1:1-18; Ruuka 3:1-9, 15-17; Waani 1:19-28*)

3 Pu'ka taawechiami Eesusi Nasare mochiwachi ohjoekoioipua, Waani ti'tijoeri Paatoamea Uurea weechiami yaajatoriaipua, ki tijoeekachi. Wa'ami yasaka tuuwicharepua ti'tijoerio, Riosi tuuyewarichi simiyame. ²Ihji Waania ti'tijoeri sisinawekao, eee cheerepua:

—;Yooma toaka mochitopuapua aamo ki ka'karuma yooraka mochikao, puuu aamo ki ka'karuma yooro cheriwemerio, ki mehka kahtioi tiopua pu'kaopua wa'asi! Puuu Apoe aamo cheriwemeria, Apoe ihsimeripua aamo wahjonekao, ahpo ye'karichi muimichioo, ahpokamera ahjama teerepuawichioipua taamoo.

³Waania wa'a cheeka nayewerepua wa'a chiamekopa Ehkoriaami Iyoterichioipua Isaiao, puuuu eee cheeriaipua:

Wahka mehka ki tijoeekachi siinachani aaata, puuuu
cheechaniamepua:

“Eeme ti'tijoea ooweru tiamea Riosiwichioo,

aamo iikachi wahjonamitia poee;

nape te'ta pichiwa cheeka,

kiisiki kihta a'chi tiame inasokaopua amochio,

itapiti a'chi tiameopua ki kaawerumao.”

⁴Ihji Waani wisachucharaa, tumusari animari kuuparae netetiame eneriamepua; ihji wahsipuraraa, wi'chie netetiame eneriamepua. Ihji koayaa ohchi koaka yayasariamepua, se'ma se'ori kuhsitere iintuame tiame. ⁵Eerusareni mochikame ti'tijoea, yooma Uurea weechiami mochikameopua tiameo, Oorani akichiko ohjoemeapua tiame, Waani kahtiachi eejenapariaipua Waani keepumia. ⁶Ihji Waania wa'a enapasoopua ahpo kahtiachi, i'kao ahpo tatakoriwa toimo erapasoopua Riosichi tuuka, Waania paapatosiriaipua pu'kao Oorani akichi, kaaweruma enepanariameopua taamo Noono Riosichio.

⁷Nape seenepi simikameo Waania ki ookapi e'nariopa nanaarame ahpo paatoachio, parisero ti'tijoeo, saruseo ti'tijoeopua tiameo, chaanekapua pu'kao:

—;Eeme sayawe ti'tijoeri, itapiti ki ka'karuma masitiame, ʒihtana yoramia e'enaka eemea i'wao, ti'tijoeri ahpo tatakori ma'chitachio

Riosíchio, ahpo paatoka toimo tuuwachiopua tatakoriario?
 ¿Aatana aamo chaaneka aamoo, aamo newipamerikoopua Riosi kokosarichio, aamoo kiisi kaawe nokayameo? ⁸Toipuapua pahchao aamo tatakorika mochikao, nape pichiwa toinarekaopua aamoo kiisi kaawe aamo nokayao. ⁹Ki oowera aamo Aurani ojochiwarako erapuapua, aamokamera te'ta ka'karumako erakokaopua Riosichio. Aamoka te'tiame ojochiwa nakiyame enesaa Riosia, i'ka tehte i'wa maaniameoi Aurani tetejimara enepatemiipua. ¹⁰Riosi kokosari tepuraraapa, nawachi meteka tehpunamerapua wa'asi yooma ki ka'karuma taakiameopua Riosiwichioo. Yooma aata ki ka'karuma taakiameopua Riosiwichioo, na'ichi ipaka kosimerapua pu'kao. ¹¹Neeea yooma ahpo tatakoriwa toinariameo, neeroie paatoamepua paatoao, nape neipa eenamea ahpo Riosiwarie paatomeripua iikachio, neeea pu'kawichioo kihta nateyamepua. Puuu Apoe neipa eename paatoaa, te'ta piipari paatowa enemeripua; na'ie kosoka piipatiamechitiapua tatakorio. Pu'kao neeea kihta nateyamenia pukachio, pu'ka kaakaraoinia ki nateyamenia no'o na'sonemiao. ¹²Puuu Apoe Paamiraraa wa'asi, ahpo sekachi makotoamepua wa'asi ahjae kasarapupuameopua tiirikoo. Kasarapusaapua tiirikoo katewemeripua pu'kao; nape pu'ka tiiriko moowaraopua na'ichi ipaka tajenatemeripua kosoka. Puuu ti'tijoeri ki ka'karuma ihpapapuachio, kiisi choipame na'ichi ihpapapuamepua.

Eesusi paatorewa

(Marako 1:9-11; Ruuka 3:21-22)

¹³Senepi simikame Waanio paatoka ihsioio Oorani akichio, wa'achi eenariai Eesusiai Arirea o'iniaopua, ahpo paatopuawichioopua. ¹⁴Nape Waania Eesusio ki paatonariaipua pu'kao, ki nu'uti tiimekopa Eesusio apochio. Pukaepa chaanekaipua Eesusio:

—¿Nape neee? Muuukamera no'o paatometepua. ¿Aatia neekamera aamo paatotapua?

¹⁵Nape Eesusia chaanekapua pu'kao:

—Eje'e, wa'atepua tiiao, nape wa'atioi no'o paatopuapua, ti'tijoerio nane'remichiopua Riosie no'o weraniamekopua.

¹⁶Eesusio paatotiache neerochi machenoioopua, te'pa tewekachio wahjoame tetewitiapua. Wa'a o'inia kooroka tiame tekikao, Eesusichi yasipakapua. Pu'kao, yooma teeme wa'a nokayame

tetewikapua. ¹⁷ Pu'ka Eesusichi yasipasoopua tewekachi o'iniaio, chiiame inamuretiapua tewekachi o'iniaio:

—Ihjipu no'o Taanaa, puuu te'ta no'o nakiyaa. Ihji puuua, te'ta tísia no'o kaawe e'riapua.

Aatia iintota Eesusi ne'newa

(Marako 1:12-13; Ruuka 4:1-13)

4 Riosi Riosiwari wa'a iintosaapua Eesusichio, mehka i'torepua ki tijoeekachi. Eesusi wa'a kahtioiopua ki tijoeekachio riaorósia, Eesusio aatia iintotarepua pu'kao.

² Wa'a ki tijoeekachio Eesusia, ooka weerewa taawe yasarepua wa'ao, ooka weerewa tukawari tiame, kiisi koaka. Wa'a yasakaopua tísiwa toore aiwarepua. ³ Wa'a tiopa Eesusio tísia chorowakao, riaorósia, kiisi kaawe iintotenariapapua Eesusio, chaanerepua:

—Pichiwa Riosi Taanara enesaamua, paani enepatepuapua i'ka tehte, ko'kopuapua ihsisa.

⁴ Wa'a chiiopa riaorósio Eesusia, chaanerepua:

—Riosi Ehkoriaami Iyoterichi chiiiaa, chiiamepua: “Ki kooameche koaka ahjame ti'tjoeria, Riosi chiiacheeoiopua yoorekao, ahjaniamepua.”

⁵ Ehjepamio riaorósia Eerusareni u'parepua Eesusio, Eerusarenio Piipari Mochiwari teewataniachi upasaoi tiopachio, epeche te'pa weeriamie tiopachi moenapusaopua, ⁶ chaanerepua wa'a weerakao:

—Pichiwa Riosi Taanara enesaa,
aamo ihpaomua wa'atipoo,
Riosia ahpo ku'iwario,
aamo ku'ipameripua ka'chi ikimichio

—wa'a chiiamepua Riosi Ehkoriaami Iyoterichio. Puuu wa'api Iyoteria chiiamepua tiameo:

Riosia, ahpo ku'iwario aamo panitomapua,
ki wichipamichio puechi motochikao.

⁷ Eesusia nehjiarepua pu'kao:

—Nape Ehkoriaami Iyoterichio chaanipua tiameo: “Aamo Riosiwao, ka'te aatiatamua utewarirao.”

⁸ Neipa wa'asiopua riaorósia, kai waapi weeriamiechi kawijampa i'torepua Eesusio, wa'a werakaopua yomatiamie ma'chiachio pua weeechi yawichiwachiamio, ⁹ chaanerepua ne'netekao:

—Nee. Yooma i'ka ye'kari aamo tetewao, yooma aamowichio teerepamania pu'kao, no'okamera yooresoopua chopokorieka.

¹⁰Nape Eesusia wa'a chiiopa Satanasio, chaanerepua:
—Se'wisa muuua noochio. Mehka akipaka muuua ki noochi. Kiisi ahjachi chiiamemua, oowera tísia se'wi chiiamemua. Riosi Iyoteri chiia eekamera chiiamepua: “Muuua aamo Riosikamera iyorimitiapua, Apoe aamo Paamirakamera. Pu'kakamera yorakeka yasitopuapua kiisi teesaoi se'wika.”

¹¹Wa'a chaanetiapa riaorósia, toarepua waikao. Eesusi toisooopua riaorósio, Riosi ku'iwaripechi wa'a e'enarepua, Eesusi itapiti ku'ipuame nakisoo ku'ipamia.

Eesusia ahpo tehkiwa o'inenapua, Arirea weechi

(Marako 1:14-15; Ruuka 4:14-15)

¹²Eesusia Waani karichi yachatiamé inamukaopua, Arirea weechi no'rariapua eenechi, Nasare mochiwachi. ¹³Nape wa'a Nasare mochiwachio ki itipirepua wa'ao, ohso kaawe Kapenaukamera akipariapua, ohjoremia. Kapenau tewaniachio, kawiyamina Arirea weruma neeroi maaniachi suuwerachi enerepua, Sauroni tetejimara weewarachi enerepua, Nehtari tetejimara weewarachi tiame. ¹⁴Wa'a iintotiamea Eesusieo, Isaia iyoteriaa tísia pichiwa machenarepua, puuu cheeriaopua tiame:

¹⁵Wa'a Sauroni tetejimari weewarachio Nehtari tetejimari weewarachi tiameo,

Oorani akichi o'inia ahkasi kawiyamina Arirea pa'we suuwerachisi enerepua.

¹⁶Wa'a mochikamea tísia tukapachi mochikme eneriaipua, ki nu'uti tukapachi ahpo te'teriamé:

nape aaata wa'a eenakaopua taajenachi te'terepaterepua, kaaweruma uutapachi iintaparepua iikachio.

Puuua wa'a te'terekao wahjiparichi mochikame eneriaipua ahjaio.

Nape aaata apochi eenakopaopua, ma'chireparepua ahpochi iikachio.

Ihji aaataa, Eesusi wa'a iintoriaa nayewamepua, Isaia ehkoriaami cheeria ahpo iyoterichi.

¹⁷Eesusia wa'a o'inia o'inesirepua Riosi kaaweruma tuuyewari chiia nayewatusikao. Puuuua eee cheeka nayewesirepua ti'tijoeriopua ooweruriopua tiame:

—Yooma toaka mochitopuapua aamo kiisi ka'karuma nokayao; ohso kaawe eemea, Riosi kaaweruma chiiakamera

na'naritopuapua, puuu Riosi ye'karichi muijerameo, aamo ohjoekachi eenariamekopua wa'asi.

Eesusi naao so'chi chapiyame paajuteria

(Marako 1:16-20; Ruuka 5:1-11)

¹⁸ Piie taawechi Arirea pa'wesuweko ihtoai Eesusia, ooka aata ahpo poponieme tewarepua sochichaira neerochi ihpapame, puuu so'chi chapiwa tekipaname eneriaipua. Piiripi puuu Siimoni Peero tewaniame enerepua, piirea Anteresi, wa'api puuu poonira.

¹⁹ Eesusia wa'a tetewakapao, pu'kao chaanerepua:

—;Nahpe no'o ahjama, ti'tijoeri Riosichi paajutiame enetai, Riosiwichio so'chi upapamechitia!

²⁰ Wa'a chaanetiapa puuu ikanati toisapua ahpo sochichaira, ahjama siimpapua.

²¹ Epeche waanakoopua tiameo, piirechi ooka tewarepua ahpo poponieme. Piiripi puuu Saantiao tewaniame enerepua, piirea Waani. Ihji ookaa Sewereo tatanara enerepua, ahpo noonoma nokayame so'chi ikuchaira koyacheka, pawekakerachi mochika. Pu'ka wa'a tewakapaopua Eesusia, paajutesirepua tiameo, ahpo ahjama ohjomichiopua. ²² Ihjia paajutetiaapa ikanati ahjama siimpariapua tiameo, wa'api pawekakerachi toisaopua ahpo noonoo.

Eesusi ki ookapi ti'tijoeri masiteria

(Ruuka 6:17-19)

²³ Wa'a inisikaopua Eesusia, yooma Arirea mochiwachiami ohjotiapua isaeri ka'karichiami napawiwachi, masitekaopua, Riosi chii ka'karuma tuuyewari, tuuyesika, Riosi ye'kariwachi simiyame nayewesikapua wa'ao. Yooma wa'amiopua, yooma ihta kokorewa yachapatesikapua tiame. ²⁴ Wa'a inisiamine inamukapaopua yooma ihta kokorewa yachapatekao, muuwaeme Nehtari weechiamio, yomachi Siiria weechiamiopua tiameo ti'tijoeri, wa'a e'enariapua yooma ihta kokoriame u'yepakaopua. Puuu muuwaeme kokoriame u'yepatiamea ti'tijoe ooweru tiame, na'arari ti'tijoeturi yahchame eneriapua, epresi ko'koame te'teriame tiame, tu'tuikame kokoriame, ro'roji kokoriame, chookopakame kokoriame tiame. Yooma i'ka ko'koameopua Eesusia, sautekapua. ²⁵ Wa'a teetochaniopa Eesusio, muuwaeme Eesusichi paparariapua: Arirea

ohjoeme, Eerusareni ohjoeme, Uurea weeechi ohjoeme, Reekapori weeechi mochikame, Oorani akichi cherayachimina ohjoeme tiame.

Eesusi roomosate, yasaka masitia

5 Seenepi simikame muuwaeme ti'tijoeri ahpo na'naritorioio Eesusia, teewi tekorata yasipakapua masitemiao. Waikao wa'a yasipakopa Eesusio masitemiao, ti'tijoeri pepenipanariamea Eesusi masitiao, waapi eenepakapua Eesusio.

Riosie tísia kaawe erakotewa tesiwa erakoamewichioo

(Ruuka 6:20-23)

² Pu'ka muuwari waapi enepakoopa Eesusia, o'inekapua cheekao:
³ —Aaata Riosichi tuukame ahpo tatakorio, tísia kaawe yorapuamepua Riosieo, cheriwepuamepua tatakoririao; puuu tatakori cheriwetiamea, iinuemeru puuu Riosi ye'karichi muipuameopua.

⁴ 'Aaata tatakoririapa tísia yuuwesiamopua, tísia kaawe yorapuamepua Riosieo, apoe Riosi iintomerikopua kaawe erapatekao, aaata pu'ka tatakoriria cheriwekaopua.

⁵ 'Tísia kaawe yorapuame Riosieopua tiameo, aaata ahpo iikachio tísia tesiwa e'raka ahpo uuyamea Riosichio, wa'a te'tiamekapa Riosichiopua puukamera muimerikapapua Riosi ye'karichio, te'ta weemera weeeopua.

⁶ 'Tísia kaawe yorapuame Riosieopua, chorowa e'rameapua Riosichio tísia paramua e'rameapua tiameo, te'ta ahpo kaawe teeremiapa Riosichio; puukamerakopua te'ta ahpo ta'iria yasitemeria.

⁷ 'Tísia kaawe yorapuame Riosieopua, aaata tísia kaawe tiamea Riosichio, aaata te'ta tesiwa e'reka tetewame aaatao, aaata tesiwa e'reka tetewachitia aaata, wa'achitia tesiwa e'reka tetewipuamepua Riosieoi.

⁸ 'Tísia kaawe yorapuamepua Riosieo, te'ta piipatetiamea iikachi Riosi Riosiwarioe, puukamerakapapua Riosichi ahpo ahjama tetewimeria.

⁹ 'Tísia kaawe yorapuame Riosieopua, Riosichi ahpo katewenamea, ta'iria mochipuawichio ku'ikamea, puukamera Riosi tatanara tewapuamekapa.

¹⁰ 'Tísia kaawe yorapuamepua Riosieo, Riosi nakiya yoorapa na'ara yoraniamea, pu'kakamerawichio pu tewekachi ye'karia.

¹¹ 'Tísia kaawe yorapuame Riosieopua na'ara chaaneniamea, aaata kihta yoorakai wenejiniamea, no'okamera na'naritoapaopua. ¹² Yooma wa'a ikiwa aiwamea no'owichioo, kaawe erakomitia eemea aamowichio enemerikopa Riosi nuutiaopua tewekachio. Wa'achitia aiwateretiaipu ehkoriaami Riosiwichio na'nayewatukameai.

Oona wa'achitarichi nayewaniame

(Marako 9:50; Ruuka 14:34-35)

¹³ Piirechi taawechiamio Eesusia, oona wa'achitari nayewakapua waikao, eee cheeka:

—Eemea oonaka teeremetepua, i'ka weeechi mochikameo ta'iretiame. Nape ki oonachitia enesaa eemea, ka'chi iika ta'iretema eemea aaataoi, kihta oonaemekapa. Ihta oona ki onachari enepakameapa, kihtawichio kaawe enepamepua, ipaniame nahkipua kasarachio. Riosiai, aaata ki onacharipakamepua wa'asio, ipaka teteimapua pu'kao.

Tajiwa te'terewachitia nayewaniame

¹⁴ Piirechi taawechiamio Eesusia, chaanekapua ti'tijoerio:

—Eemea tajayameka te'teremeripua, yooma ti'tijoea ooweru tiameai, i'ka weeechi mochikamewichioo, ti'tijoechiopua ooweruchiopua tiame. Aamo i'ka weeechi tajayaa kiisi noriwi teeremetepua, naapi tetewiwachiche teeremetepua, te'pa kawijampa o'inia tahjiamechitia yomachi mochiwario, ki wahjika tajayame tetewiniachiche. Wa'a te'tereka eemea, aaata te'pa kawijampa mochiwarika teeremeripua, ahkaoi o'inia teteiwame. ¹⁵ Aamo kaaweruma nokaya tajayaa ma'chiachiche te'teremetepua, yooma ti'tijoe tetewika mochipuawichio. Pukaepa itapiti tahjera uutapariai, aaataai ki noriwi weeramepua pu'kao ki weeresi uutapamichioo. Ohso kaawe te'pa weramapua pu'kao yooremina karichio, weeresi uutapamichio pu petechio. ¹⁶ Wa'achitia eemeai tahjerachitia, yooma tetewachi tajitopuapua aamo kaaweruma yoorao. Aamo wa'a te'teretosoo chaachapama ti'tijoeria, wa'a te'tiame puuua ahpo Noono te'pa kahtiameo, iyorika mochitoapa.

Riosi nuurarichi simiyame yoorewa, Eesusi masitia

¹⁷Tajayame te'terewa nayewaka kajusaapa Eesusia, cheekapua waikao:

—Ookapi aaata eeme i'isaeri pa'pamiratuamea, ehkoriai Moise nuurari Riosie kiaretia, no'o sa'runamio eenario tuuyamepua, pu'ka ehkoriai na'nayewatura masitiaopua tiameoi. Nape neea ki wa'a iintomia eenakamenia, ohso kaawe neea pu'ka Moise nuurario, te'ta utewatemia eenakamenia, ohsotia pu'ka ehkoriai Riosi na'nayewatura Riosie chaachapaka iyoteriaopua tiameo, te'ta pichiwatamia eenakamenia, pu'kakamera te'ta nateyameko tuumia. ¹⁸Ihji no'o chiiia kiisi wehchi wichimeripua. Yooma puuu Riosi iintomia ne'newaka chaachapatiamea, kiisi sewina chaachapapuamepua piiripi iyotichioi, piiripi chi'pichioiopua, ahkasi ki yooma ikiyachisiopua i'ka tuutiameo. ¹⁹Pukaepa ki ahsieme e'waka mochikamea i'ka Moisetaru kiaretiaopua nuurari, wa'achitia ki ahsieme masitesaa teeme wahjachioi, kiisi iinuumeri teemea Riosi ye'karichi muipuameo. Nape yooma i'ka nuurari chiiia ahsieme e'waka mochitokamea, ahsieme masitekamea tiame wahjachioi, muimeripua Riosichi ye'karichio. ²⁰Pukaepa aamo chaanenania, ki te'ta Riosi e'wiame enesoopua aamo iikachio, pa'pariserochitiaopua, iyoteri ti'tijoechitiaopua tiame, kiisi muimeri puuu Riosi ye'karichio.

Eesusia, nekarewachi simiyame nayewena.

(Ruuka 12:57-59)

²¹Piirechi taawechiamio Eesusia ti'tijoerio, nekarewachi simiyame masitekapua, eee cheekao:

—Inamukame eemeapa aamo ki'yami mochiriame chaachapario: “Ka'te aaata merimitia muuuu. Aaata merisaamua, saaemeriche muuuu Riosi kokosario.” ²²Nape neea aamo chaaniamepua, kiisi aaata me'yakaio, ooweraoi tísia aaata na'ara chaanekameai, kiisi kaawe iintokamekaitepua tiame. Aaata ki inatame teewakameai aaatao, apoe ahpo wa'api ki teesa Riosi kokosarichi ipayameaitepua, ahkasioi na'ichi ahpo ipaka kosopuame.

²³Wa'a tiame inatatoame enesaamua Riosi iyoriwachi simiyaiopua itapiti oowewamiao, itapiti ki kaaweruma aamo iintoria inatepasaoimua aaatao, ohso kaawe ki asipuapua Riosi te'ta iyoriwachioipua, itapiti Riosiwichio oowewa i'toaiopua, Riosi tepawechi tooemiaopua. ²⁴Ohso kaawe aamo ki kaawe

iintoria aaatachio, aamo katewepuapua pahchao. Neipa aamo kaawe katewesaapua na'areriao, enapuapua waikao Riosi oowewa tooemiaopua.

²⁵ 'Aaataoi aamo wenejisoopua karichi yachanarekao, ikanati katewepuapua ahjamao, ke'chu i'toniaipua peereichio. Wa'a peereichi upatiaapa muuua, karichiche yachapuame muuua yoorewa neesetoameeopua. ²⁶ Wa'a pachatiaapa muuua pichiwa teeremerimua, ki ma'chipapuamemua ahkasi yoomá natetesa aamo koparonesiao. Wa'a tiachipa eemea aaatachi ki kaawe teeresaa, ikanati aamo kaawe erapateka katewepuapua ahjamao, ke'chu epeche aamo teerepoiopua.

Eesusi suweporichi simiyame masitia

²⁷ Piie taawechio Eesusia, suweporichi simiyame masitekapua, eee cheeka:

—Inamukame eemea ki ehpesi o'inia chanitiamekopua: “Ka'te suwepori ihsiii.” ²⁸ Nape neea aamo chaanenapua, aaata tijoeai, oowera ikotuka tetewikai aaata oowitiameo, tatakori suwepori iintokame puuuapa, ahpo e'rariaeo.

²⁹ 'Wa'a tiachipa muuua aamo puusioi tatakorichi wichitesoo, pujisa mehka ipania nakiyamepua ohso kaawe. Epeche kaawe weerewaoi ku'wichi wekatetiaa, ki yooma weerewa kokosari na'ichi ipaniamechitiaopua ki wahjika tajenarichi. ³⁰ Aamooi seeka tatakorichi wichitesoo, ohso kaawepua tehpunaka mehka ipatiaa, ku'wichioi wekateka ki yooma weerewa na'ichi kosiniamechitia, ki wahjiamesi tajenakame tiiachi.

Nenewikai poanatumame, Eesusi masitia

(Maateo 19:9; Marako 10:11-12; Ruuka 16:18)

³¹ Piirechi taawechio nenewikai poanatumamechi simiyame masitekapua, eee cheekao:

—Ihja ki ehpesi o'inia wa'a cheetiamepua: “Aaata ahpo uupichi poanatumamea, poanataro iyosichi to'waka katewesapa, poanatumamepua.” ³² Nape pu'kaonia aamo chaanania, aaataai ahpo uupi ki suwepori iintokoi poanatumamea, suwepori iintokamepua ahpo uupichio, Rioso ki ahpo toaka mochinurariopua pu'kao. Aaataai, oowitiame ahpo kuunachi poanatumame ahjama

neewikamea, tatakoriame puuui, pu'ka oowitiameo Riosiwichio, ki poantukamechitia tetewamekopua.

Eesusia aaata ahpo iintomia pichiwatamechi masitewa

³³ Eesusia piie taawechio, aaata itapitichi ahpo iintomia pichiwataniame masitekapua, eee cheekao:

—Inamukame eemea, pu'ka ehkoriaami mochiriameopua chaaneretioopua pu'kao: “Ka'te mukiwae pichiwata eemea aamo iintomio, Riosiwichio iintomo tuurikao, ki yorameriai.” ³⁴ Nape neea ohso kaaweo aamo chaanenapua, ki aamo itapitichi pichiwatata iintojeraninia, tewekaeoi, pu'ka tewekao ki aamo iinuwarakopapua, Riosiche iinuwarakopapua pu'kao ahpo kahtiachi. ³⁵ Weeeoi ki aamo pichiwatamete eemea a'chi ikijerakao, aamo iintomiaopua. Weeeai kiisi aamo iinuwa puuuu, apoe Riosikamera iinuwarapuuu, ihteka kahtiachiopua. Eerusarenichioi ki aamo pichiwatamete eemea aamo iintomio, Apoe Te'ta Yawichi iinuwarakopapua pu'kao, Apoe te'pa kahtiame taamo Noonu.

³⁶ Aamo mo'oeoi ka'te aamo iintomotiwichio pichiwatamitiamua, pu'kaoi ka'chi iika aamo sewina ikitepo tiipaomua piiripi kuupaioi, ohchonasipatekao, tohsanasipatekaoioo. ³⁷ Pukaepa muuuu, “eje'e” cheesaa, pichiwa eje'e enepuapua, “ka'i” cheesaa, pichiwa ka'i enepuapua. Epeche u'matoame i'ka ooka pichiwarior, riaorósiche eenamepua.

Ki ahpo na'aretiachitia iintowa, Eesusi masiteria

(Ruuka 6:29-30)

³⁸ Eesusia piie taawechi ti'tijoeri masitekao cheekapua:

—Ki ehpesi o'inia inamukame eemeapa chaachapaniameo: “Puichi wewetiaa, wa'achi iintopua muuuai puichi wewekao; taamechi wewetiaa, taame wichitemichioopua piiripi, wa'achi iintopuamua taamechi wewekao, wichitemichioopua, piiripi.”

³⁹ Nape neea ki wa'a tiame masitiamepua, neea eee chiiamenia: Aataoi aamo na'ara yorasoo paanata wewekao, ohsotia piire aamo paanatawa oowepuapua aamo wewemichioopua tiame. ⁴⁰ Aata piire ahka aamo peereichi upasoo itapiti nu'uti ikitiamewichioo, wakiraoi aamo u'yenarekao, kiapuapua pu'kao ohso kaawe, ahkasi aamo ampawakiraoi i'tomichio. ⁴¹ Aata ku'itapioi ahpo ku'inuresoopua itapiti mooketoka, ehpeche tepepioi ku'ipuapua

mooketokekao. ⁴² Aataoi aamo ihko itanesooi, ihkokepuapua pu'kao. Aataoi aamo rewewa itaneka enasoo, rewesaa pu'kao ka'te utewa yooro koparoakaopua pu'kao.

Ki nekamucheka teteiwamepua ahpo seepurawakooi
(*Ruuka 6:27-28, 32-36*)

⁴³ Pu'ka wa'a tiame nayewasaapua neipao, aata ahpo seepurawachi simiyame masitekapua, eee cheeka:

—Inamukame eemeapa ehkoriaami chaachapariameo: “Aamo kaawe e'riao nakipuapua, nape aamo seepurawao nekumepuapua.”

⁴⁴ Nape neeea aamoo chaaniamepua: Aamo sesepurawao nakika tetewipuapua kaawe yooraka, pu'kawichioo Riosi itaka ku'iwa, ka'karuma enepatemichio pu'kao. ⁴⁵ Wa'a te'terame enesaa eeme, tewekachi kahtiame No'no tatanara enemeripua. Apoe Te'ta taamo No'noa, yooma napati taamo nakika tetewamepua, ki aata epeche tiame tetewaka. Taaaoi puuua, yooma napati taamo taajenekiamepua, ki ka'karuma ti'tijoerikoipua, ka'karumakoiopua tiame. Apoea yu'kioi, napati wa'achitia tamochi yukitiamepua, ahpo piipateriamechi, ki ahpo piipateriamechiopua tiame. ⁴⁶ Aamo nakiniamechee nakiyame enesoo aamo, ¿aatana aamo kaawe ihsiameko tuutapua? ¿Ahkasi te'ta ki ka'karumaai ki wa'achi nokayamepu tiame ahpo nakiyao? Ahkasi Rooma weeechi yawichiwichio koparowameai, wa'achi nokayamepua pu'kao.

⁴⁷ Aamo Riosichiche te'terame kaawe uuyame enesoo, ¿aachin teeka sewina teereta eemea ki Riosichi te'terameo? ¿Ki wa'achi nokayamepu puuua tiame, ki Riosichi paparaihua? ⁴⁸ Ahsepari ka'karuma nokipuapua, kiisi se'wika, te'pa kahtiamechitia taamo No'no, nakiyachitia.

Ka'karuma yoorarichi simiyame masitewa Eesusie

6 Eesusia, seepurawa kaawe e'rewa nayewaka kajusaapua, ka'karuma yoorarichi simiyame masitekapua, eee cheeka:

—Riosiwichio aamo yoorao, ka'te oowera aamo kaawe teteipuwachewichio ihsimitiapua pu'kao, aata yooma tetewachiohua. Wa'a aamo ihsiamie enesoohua, kihta aamo kaawe e'rema taamo Noonoo tewekachi kahtiamea. ² Pukaepa aata ku'iwa ki'yaiohua, ka'te aamokamera kaawe chaachapapuaichio ihsimitiapua ihkokiaio, yooma teteiniachiohua; wa'a nokayame

aaataai ki ku'inariai ku'yameai, ahkaiopua napawikarichiamioi, pooechioiopua tiame turupuchaka paajutekao. Pichiwa kaawe chaachapariwa iinuemeripua, nape ti'tijoerieche ki Riosie. ³Aaata ku'isaamua wahka tiopachiamioi, ka'te yooma aamo kaawe ihsiametetewimichio ihsimitiamua itapitie ku'ikaiopua ihkokewao. ⁴Ihja noriwi teerepuamea aamo kaawe iintorioa, aamo te'pa kahtiametewekachi Noonocheremichio. Wa'a aamo iintokame enesoo aamo tewekachi Noonocheremichio, kaawe e'reka aamo tetewimapua.

Eesusi masitia, achini cheeka paparaka nayeweniame Riosichio

(Ruuka 11:2-4)

⁵Piirechi taawechio Eesusia, Riosichi paparaka nayeweniame masitekapua. Pukachi simiyame nayewemioopua, eee cheeka o'inekapua:

—Ka'te aamokamera kaawe teteipuawichio nayewemitia. Wa'a e'raka nokayamea, ahpoche kaawe teteiwa i'yamepua; wa'a e'raka ahkai Riosi nayewiamea, ahkai napawikarichioipua yooremina ajakoi, ma'chioipua, pichiwa chaaninia pu'kao, aaata wa'a nokayamea, yooma ahpo nakiwa kaawe chaachapawa yowikame puuupa, nape ti'tijoerieche, ki Riosie. ⁶Nape eemea, ki wa'a teeka nayewemeripua Riosio. Piineri Riosiche ahjama nayewemeri eemea, yooremina karichioiopua mochika. Apoe Te'ta aamo Noonocheremichio kaawe e'raka aamo teteimapua.

⁷Riosi ahjama nayewaiopua, ka'te oowera wihtuki ni'ochaka nayewe eemea Riosio, wahjachi ki Riosichi paparamechitiaopua, aaata puuua weeka naewasao, epeche inamupua e'rakaopua Riosio. ⁸Ka'te wa'achi nokaka nayewemitiapua Riosio, Riosia ke'chu aamo nayeio apoe nane'riamepua, yooma aamo inataopua itanareka, yooma ihta aamo nakika yasitoopua. ⁹Ohso kaawe aamo iikachi erakoe nayewepuapua Riosio, eee cheeka:

Taamo Noonocheremichio tewekachi kahtiametewekachi i'oriwa taamo teerewia.

¹⁰Ikanati enajerani teemea, aamo ye'kario, taamo mochikachi weechio;

Wa'achi teerejerani teemea aamo e'rao, i'wa weechioopua tewekachi tiaoopua tiame.

¹¹Senepi taawechi taamo oowepuapua, taamo nakisiao.

¹²Taamo cheriwejerani teemea, taamo ki kaawe nokariao,
taamoo aaata taamo na'aria, cheriwiachitia.

¹³Muuua taamo ku'imitiapua ki ruhjimichioopua ki
ka'karumachio,

ohso kaawe taamo neesetomitia muuua, ki taamo
ruhjimichioopua, te'ta taamo seepurawa
Satanasichio.

Yooma i'ka no'o aamo chaaniao, aamoo te'ta yomatiamē
ye'kari Teekorakopapua, amochiopua tiameo,
tísia utewariemekopapua, amochiopua
yomatiamē te'ta iyoriwao, amochi tiamekopapua,
ahkasi ki wahjiamesiopua amochio.

Wa'asi, wa'a teerejeriamenia amochio.

¹⁴'Aamo na'ara iintokame cheriwesoo, wa'achitia aamo
cheriwema aamo No'noai, tewekachi kahtiamea. ¹⁵Nape aamoo
ki cheriwiamē enesooopua aaata aamo na'arekameo, wa'achita ki
aamo cheriwema aamo Noonoi, tewekachi kahtiamea.

Riosi iyorika ki koi'wa Eesusi masitia

¹⁶Eesusia simiteka masitekao, Riosi iyoriwa ki koi'wamechi
simiyame masitekapua, eee cheeka:

—Riosi iyoriwa ki koi'wa yoorairo, ka'te aamo nane'retemitiamua,
tísia chorowari aamo aiwariaopua, ka'te aamo nanarichi
tetewetemitiaoimua pu'kao. Aaata wa'a nokayame ti'tijoeria, tísia
Riosiwichio ahpo ki koaka nokayame, eratiamepua ti'tijoerio.
Pichiwa chaaninia wa'a nokayameo, yooma iinuepakame puuupapa
ahpo kaawe chaachaparewaopua, nape ti'tijoerieche, ki Riosie.

¹⁷Eemea Riosi iyoriwa ki koi'wa yooraiio, kaawe aamo pusitesa
puuyapuapua, kaawe aamo katewesa kuupaioi, ¹⁸ki aamo
nane'repuawichiopua ti'tijoerieo, aamo chorowari aiwariao,
pu'ka aamo Riosiwichio ki koi'wa iyoriwa ihsiriao, Riosieche
nane'repuawichiopua pu'kao, ki aaatae wa'asi. Waikao te'pa
kahtiamē Waikao wa'a aamo te'teresoo, Riosi taamo Noonoi, tísia
aamo kaawe e'remapua.

Aachin teeka tewekachi paarasateniame

(Ruuka 12:33-34)

¹⁹Piie taawechi Eesusia masitiao, tewekachi paarasarichi simiyame masitekapua, eee cheekapua:

—Ka'te weeka paarasari katewepa eemea, itapiti i'ka weechi iintuameopua, ki tehpe yemitupameopua, ihta itapitioi, ki tehpe esoratupameopua, itapiti pikayameoiopua, ihtaoi ichikopua tiiaopua. ²⁰Ohso kaawe eemea, tewekachi paarasarikamera iinuepua i'yapuapua, ka'chitia taawechi esoratupamera, ki pikayamera itapiti, ichikuameoi wa'ao ki'tiachi. ²¹Wa'atiaio eemea, wa'ache inataka mochtomapua.

Weerewachi tahjera iinueniame masitewa

(Ruuka 11:34-36)

²²Piirechi taawechi masiteka oiiai Eesusia, i'ka masitekapua:

—Aamo weerewachi tahjeraa, aamo puusi puuuu, aamo simiyachi tajetoame ki motochimichio; iikara ne'niachipona puuuu tiame. Ka'karuma ne'nepuawichio iinuesaamua aamo puusio, kaaweruma enemamua yomatiamae aamo weerewachio. ²³Nape aamo puusie ki ka'karuma tiame ne'niame enesaamua, yomatiamae aamo weerewachi aamo na'atameri muuuu, ahkasioi aamo iikachisiopua tiame. Wa'a tiame ne'nenareka simitesaamua, tukaparichi tiame tetewinarekaomua, yomatiamae aamo weerewachi tukapari enepamamua, te'ta tukapari oorosoi enepaka.

Ooka teeko ki iinuepuachi chanitiame

(Ruuka 16:13)

²⁴Piie taawechio Eesusia, eee cheekapua ti'tijoerio:

—Aaataai ka'chi iika ihsimetepua ooka teeko ahsepari yorakewao, neneku te'ta ahsepari iyoriwao; aaata ooka teekoemea, piiripikamera teeko e'wiame enesaapua, ki e'wiame enemamua piireo, piiripi teekaokamera te'ta iyoriame enesaamua, piire teekoo kiisi iyoriame enemamua. Wa'achi teereniame i'ka weechiche iintuame i'yaniamaei, ka'chi iika Riosiwichiokamera te'ta iyoriwa teeremerkapapua, i'ka weechi iintuamekamera ikotuka yasitoame enesaapua pehjo.

Riosi ahpo tatanachitia neesetowa

(Ruuka 12:22-31)

²⁵ Eesusia masiteka oiaio, Riosi ahpo tatanachitia neesetowa, masitekapua. Pukachi simiyame nayewakao, eee cheeka o'inekapua pu'kao:

—Ka'te te'ta erakomitia eemea, aamo meere ko'komiawichioo, aamo nerojomiaoi, wisasorioi aamo chuchamiao. Aamowichio te'ta epeche nateyameraa, Riosichikamera ahjaniame puuua, ki itapiti kooamechitia, wisasorioi, yooma ihtaoi i'ka wehjoarichi aamo nakika mochitoo. ¿Ki wa'akosa tiame tetewame eemea?

²⁶ ¿Ki pahtekakosa tetewame eemea tuchiki nokayao, kiisi echayameoipua pu'kao, kihtaoi i'ipameoipua suunujorichio ahpo katewemiao, taamo Noonoo pu'kao ki'yamekopua ko'komichioo? ¿Ki epeche nateyame ohjoare eemea taamo Noonoo tatanaraa, ki pu'ka tuchikichitia? ²⁷ Eemea koi'wamechekamerache inatame eemea, ¿pukaekamera epeche tehpe ahjaka mochitomio o'raniche eemea?

²⁸ ¿Achinikai tahpitika erakona eemea wisasori chuchapuamewichioo? ¿Ki tetewame eemea kuhsitere iintuameoi seewao, ki tehki nokayaipua wisasori netekao, ki teesa peeniatame sewayo? ²⁹ Naakona, ¿ki epeche tísia peeniatamepua ki Saromonichitia, apoe yawichi, tisiwa nateyame wisasori chuhchamekaipua? ³⁰ Riosio kuhsitere sewayameoi ki tehpe e'rame tísia peeniatame enesoo, ¿ki epeche iintotarepua aamooio, yooma ki'yakaopua aamo nakirewaka yasitoo? Wa'a ihsiam e nesoo Riosio, ¿achinikai ki pukachikamera paparani eemea? ³¹ Wa'a teeresoo, kihta a'chi chaachapamete eemea i'kachitiao: “¿Ihtatia ko'kota teemea meere? —erakoniam— ¿Achini nokaka tewita teemea taamo wakiratamiao? —erakoniam.” ³² Yooma ihji ki Riosichi paparama, wa'a tiameche inatame puuua. Eemea yooma aamo nakiwia nane'riameo, apoe aamo Noonokamerapua, te'pa kahtiamera taamo ne'neka. ³³ Pukaepa eemea epeche nateyamera inataka mochitopuapua, Riosi ye'karichikamera inataka mochitopuapua, kiisi se'wi erakoka te'teretoka. Wa'a aamo te'teresoo te'pa kahtiamera taamo Noonoo, yooma itapiti aamo nakirewaka yasitoo, kiameripua. ³⁴ Ka'te yuuwesi eemea, meere aamo a'chi teeremia katewenarekao. Ehpeche wa'api aamo a'chi tiia, katewepuachepua. Puuu meere aamo a'chi teeremia, meere

wa'api iinuepuamepua katewepuao. Senepi taawechi machenasiame taamo a'chi teeremiaa.

Ki aaata a'chi tiame nayewaniame

(Ruuka 6:37-38, 41-42)

7 Eesusia ki aaata a'chi chaaneniamechi masitekao, chaanekapua ahpo masitia:

—Ka'te ki kaawe chaachapamitia eemea aaata ihsiao, itapiti chiiaoi, ki aamo terijeraa Riosieo, aaata na'ariapao. ²Wa'a te'teriane aamo enesoo, wa'achitia ki kaawe chaachapapuame eemeai. Kehkisa kehchuma aamo na'areria, wa'achi kehchuma na'arepuame eemeai. ³Puuu aaata aamo katewenarewaa, aaata puichi pusiwekame, kasarara puhjenariameka tiamepua. ¿Achinikai itapiti tahpitika e'riame eemea aaatao, kiisi weruma teekamekoipua pu'kao ahpo puichio, eemea aamo puichio, epeche weruma teekamekaipua, ki nu'uti kutemorika tiame? ⁴Eemea, puichi ki nu'uti kutemori teekameai wa'a chaachapasaa, ¿achini iika tetewita eemea, aaata pusiweria kasarao? Eemea wa'a kehchuma teekame enesaa puichio, ¿wa'ana chaachapamete eemea, aaata puichi, kasarara ma'chipakemo tuukao? ⁵Wa'a te'teriane enesaa eeme, kihta chaachapame tiamepua. Ohso kaawe eemea, aamo puichi kutemorikamera pujipuapua pahchao, waikaope, kihta eina teerema eemea aamo puichio, aaata aamo piirechi kasarae pusiweria, aamo ma'chipasekemichioopua.

⁶Eesusia masiterepua tiame napawikameo, aaataopua seenekachio, kihta keepunariame Riosichi simiyameopua, peeniatiane. Pu'ka naewakaopua, cheerepua:

—Ka'te chuhchuri ki'ya eemea itapiti te'ta iyoriniameo, itapiti koowioi ki ihpapaseniamepua, perera tehte peenia te'tiameka tiamea, koowia pu'ka ihpapasetiaa yooma tekesoka na'atamapua, ti'tijoeai chuhchurika noonoimapua tiameo, amochi e'enakaopua ki'kimia. Wa'a tiamekatepua, aaata ki nakiyamea Riosichi simiyameo ahpo tuuyenia.

Aachin teeka kaaweruma teerewa i'yaniane Riosichi

(Ruuka 11:9-13; 6:31)

⁷Piie taawechio Eesusia, Riosichi kaawe teerewa i'yaniane masitekapua, eee cheeka o'ineka:

—Aamo Riosichi kaaweruma teerewa itasoo, kaaweruma itapiti aamo kiamapua; aamo Riosichi kaaweruma i'yame enesoo, Riosichi teimache muuua pu'kao; Riosi ta'perachi aamo enasooio itapiti kaaweruma teerewa i'yakao, wahjonepuamemua pu'ka iinueniachiopua yeeterao, aamoo pu'ka aamo i'ya kiapuaichiopua.⁸ Kaaweruma e'raka itayamea, kiapuamechepua; Riosichi i'yamea, teimeripua Riosichio; Riosichi i'yaka eenamea, wahjonepuamepua kaawe yoramia.

⁹¿Aatana eeme aamo taanao takari itakoio, tehte kiatapua?
¹⁰¿So'chi itasooi ahpo taanao, siinoi kiatapua? ¹¹Aaata oowera ti'tijoekai ahpo tatanao, ka'karumara ki'yame enesooipua itapitio, ¿ki epeche kaawerumara taamo kiatarepu taamo Noonoa, te'pa kahtiamea tewekachi?

¹²'Pukaepa eemea kaawe teerenariamea aaata wahjachio, aamo yorajerachitia teeremerimua pu'kao. Wa'a chiiame Riosia, ehkoriahi ahpo nayewaturachi nayewariaa iyotetemichio.

Ku'wichi muirachi masiteniame

(Ruuka 13:24)

¹³Pu'ka kuuwepasa naewaka Eesusia ti'tijoerio, Riosi ye'karichi muiraa ma'chitekapua eee cheeka:

—Riosi ye'karichi siminariameaa, ku'wichi muirachikamera simiyame i'yapuapua pooeo. Puuukamerapua, Riosi ye'karichi eenamea pooe. Piirechi pooe po'yaitepua tiameo, ki ku'wichi muirachi eename, nape puuua, Riosi kokosamiachikamera simiyamepua. Pu'ka pooeo ki tehki tiamekopao, muuwaeme pu'ka pooechi uumpamepua, ki toinariamekapapua ahpo kiisi kaawe nokayao, pu'ka ki ku'wichi muirachi eenamechi pooe. ¹⁴Nape Riosi ahjama ahjaniachio pooe ki werepoe puuua, yeetaraa muiwachio, kúú'wichipua; wa'a muiwao, ki muuwaeme tewayamepua.

Kuuu kaaweruma taakiamea, taakerachi machiwamepua

(Ruuka 6:43-44)

¹⁵Piie taawechio Eesusia, kaawe ahpo neesetonurekapua ahpo masitiao, ki pichiwa chaachapamechiopua. Pu'ka ahpo inatenurawa nayewekaopua, eee chaanekapua:

—Eemea kaawe aamo inateka mochtitopuapua, Riosichi simiyameo wihkuaka nayewamechiopua, pichiwaka naewamechitia

chaachapamechiopua. Saporika nokayameopua po'wa konarekao. ¹⁶Pu'kao eemea wa'a nokayachio, wa'a chaachapachiohua tiameo, kaawerumachi puuyanapuapua. Kaawerumachio ka'chitia machenameri ki kaawerumao. ¿Wehchajurichikona taakiamepu panijuwari, chuunakaio? ¹⁷Ki checheyame kuuua, ka'karuma taakiamepua, nape checheyame kuuua, kiisi ka'karuma taakiamepua. ¹⁸Ki checheyame kuuua, ka'chi iika taakemapua ki ka'karumao; checheyame kuuuai, ka'chi iika taakemapua ka'karumao. ¹⁹Yooma puuu kuuu ki ka'karuma taakiamema, tehpunasa na'ichi ihpapapuamepua, tajimichio. ²⁰Yooma ne'nepasaapa eemea i'ka ma'masitari masitiao, itapiti taakerawachitia machima eemea pu'kao, ka'karuma enesoo, ki ka'karuma enesoo pu'ka masitiao.

Ki yooma Riosi ye'karichi muimeri

(Ruuka 13:25-27)

²¹Eesua Riosi ye'karichi muipuame nayewakao, eee cheekapua:
—Ki yooma no'o ahpo Paamira teewame, no'o Noono ye'karichi muimeripua. Wa'a no'o Noono ye'karichio, no'o Noono muimeri kaawe e'rieriache muimeripua. ²²Kajuyachi te'ta taawechio, muuwaeme ki no'o Noono e'ra noonoikamea, no'oo chaachapameripua: “Nape Paamira, ¿ki aamokosa nayewakame teemea? ¿Ki aamo teewaka utewari puuyanakame teemeai nanaarari ti'tijoeturió? ¿Ki aamo teewarae cheeka ki ookapi ki maaenari peeniatiamema nokakame teemeaio?” ²³Nape neeaa waikao, chaanemapua pu'kao: “¿Kiisi aamo macheyamenia! ¡Se'wi eemea noochio, tísia na'ara noonowikame!”

Kaari chokitera nayewaniame

(Ruuka 6:47-49; Marako 1:22)

²⁴Seenepi simikameo Eesua, kaari chokiterachitia wa'achitaka nayewekapua ti'tijoerio, eee cheeka:
—Yooma no'o masiteria teetokamea, e'pechi karitakameka iintoamepua. ²⁵Yu'ki ki nu'uti eenakoiohua, ahkasioi ki nu'uti yeenakoiohua neeroio, eekaoiohua, ki muuenati motakoiohua pu'ka kaario, kiisi ru'mimeri puuuu, e'pechi tísia pewatiamema nawateka karitatiamekopa. ²⁶Nape ki no'o masitia teeretokamea, setechi karitakame ikiriachitia. ²⁷Puuu karitariaa, weruma yukisoohua

eeka ahjamao, aaki neeroiai ki nu'uti yeenasoopua tiame, pukae ruruputiaopua, ru'mirepua. ¡Wa'a ikitiamea tísia kokosa ikitiamepua! Wa'achi ikimeripu ki no'o masiteriachi pewatiame weritokamea.

²⁸ Eesusi kajusoopua nayewakao, yooma ti'tijoeria tísia peenia eraparepua Eesusi masitiao, ²⁹ tísia ye'kaka nayewamekopapua masitekao, ki iyoteri ti'tioechitia, kiisi aaata seeweka nayewamekopa pu'kao.

Eesusia repera kokoriame yachapatena

(Marako 1:40-45; Ruuka 5:12-16)

8 Tapanarami Eesusi roomosachi Riosi kaawe ihsiwa nayeweka kajusaapua ti'tijoerio, tetekitiapua wa'a roomosarichi o'inia. Wa'a tetekitioopua, tisiwa muuwaeme taamo na'naritokapua, ti'tijoe ooweru tiame. ² Pu'ka muuwaeme ahjama nokisinioio Eesusio, aaata chopokorieka weripakapua Eesusio, repera kokoriame, korowari tísia chewipatiamera. Puuua wa'a iintokao chaanekapua Eesusio:

—Paamiraa, no'o piipatenaresaa no'o sautepuapua no'o kokoriao.

³ Eesusia waikao sekae ihchepakao, chaanekapua:

—Eje'e, aamo sautenariame neea.

Waikao Eesusia wa'a cheesaapua, chaanekapua:

—Saukame itipisa muuuu.

Waikao kokoriamea wa'a cheesochepe Eesusio, saukame itipikamepua, ikanati. ⁴ Waikao pu'ka sautesaapua Eesusia, chaanekapua pu'kao:

—Née, ka'te tuuyemitia naaju aaataoi, i'ka aamo no'o yoorariaopua. Ihchi siinka kiapuapua pu'ka Riosi ihkorewao, waami tiopachi eenakaopua neeseriosichio. Wa'a eenakao, pu'ka kiapuapua, Moisetaru nuuraretia Riosiwichio oowewario, aamo yachapariawichioo, wa'a tiopachio yoomahka aamo tetewimichiopua, aamo kokoriao yachapakamekopapua.

Eesusia, rooma kapitai weripateria sautena

(Ruuka 7:1-10)

⁵ Pu'ka repera kokoriame sautesoopua Eesusio, Kapenau mochiwachi siimpatiapua waikao. Wa'a muipuachi nokisinioiopua

pehjiio, aaata natepatiapua, Rooma yawichi kapitaira. Puuuu Eesusi ahsekao, tísia tesiwa cheeka, chaanekapua:

⁶—Paamira, itapiti eratori teetoamenia amochio. No'o neesetoka weripateriaa, tesiwatia po'yapu no'o ta'pechio, kiisi werisiamie. No'o cheriwejerame neeea sautekekao.

⁷Wa'a chiioapa pu'kao Eesusia, chaanekapua:

—Wee, kaawepua. Wa'a simimane sautemiao.

⁸Nape kapitaia wa'a chiipao chaanekapua pu'kao:

—Nape Paamira, kihta no'o nateyo e'rame neeea no'o petechi pakipuaio. Neeea tísia amochi paparamepua, i'wache o'inia aamo cheesoo, yachapamapua. ⁹Neeesai nuureniamepua no'o epeche paamiratuameeoi. Nooeai noochi iinueme neesai no'o nuurewa soontaroo. Puuuu no'o cheesoo, “Wa'a siimitia muuuu”, wa'a siimachepua; Piirechi no'o soontarooi chaanesoopua, “Eena wa'ana”, enamachepua wa'anao; no'o ta'pechi yoratiaoi chaanesoopua, “I'ka yoramitia muuuu”, yoramachepua pu'kao.

¹⁰Eesusia wa'a chiioapa kapitaio, tísia peenia erapakapua pu'kao, ki nu'uti paparamekopapua. Wa'a iikapa Eesusia, ahpo pukamina nokisiamie ne'nepakaopua, chaanekapua:

—Pichiwa chiiamenia i'ka tijoeo, yomatiamie isaeri weechioi, ki tetewikamenia te'ta paparameo. ¹¹Neeea chiiamepua, i'ka tijoechitia paparakamea, káátisia ki ookapi ti'tijoe ooweru tiame, Riosi ye'karichi muimeripua, yomatiamie wehjoarichi mochikamea, yomatiamie nenekumi weechi e'nakame, cherayachitepa o'inia ariyachitikia o'inia tiame. Yooma puuuu wa'a Riosi ye'karichi mochikao, tísia ta'iria mochimeripua, Aurani ahjama, Ihsa ahjamaopua, Aakowo ahjamaopua tiameo, yooma pirena ta'iria koaka. ¹²Nape yooma puuu ki i'ka tijoechitia paparakamea, isaeri ti'tijoeai pahcha inamukai i'ka Riosi tuuyewari ki nakikamea tiame, tukapachi uhjurapuamepua ki nu'uti oorosoi tukapari tiiachi, wa'ao ki nu'uti naarakoniachi, taamerao tahpitika cheeniachi ki'suka tísia aiwakaopua.

¹³Waikao Eesusia ahpo pukamina nokisiamie wa'a chaanesaapua, chaanekapua kapitaio:

—Kaawe e'raka no'raka naaju aamo ta'pechio, aamo paparariopa, yachapakame teimamua ta'pechi kokoriameo.

Waikaopu kapitai ta'perachi kokoriamea, Eesusi wa'a cheesoche yachapakame itipiriapua.

Eesusia Peero waasira yachapatena

(Marako 1:29-31; Ruuka 4:38-39)

¹⁴Eesusia piie taawe Peero ta'perachi ajasitioopua, Peero waasiraopua tísia che'yame tewitiapua, ipetachi po'yame. ¹⁵Wa'a tiioopua pu'kao Eesusia po'yachi eenakao, sekae ihchepaka yachapatekapua pu'kao. Waikao Peero waasiraa yachapasaapa, itapiti kooame yoramia werisikapua ko'kopuawichio.

Eesusia ki ookapi kokoriamе yachapatena

(Marako 1:32-34; Ruuka 4:40-41)

¹⁶Pu'ka wa'api aario yooma wa'ami ohjoemea waapi, ki ookapi na'arari tijoeturi yahchame u'yepakapua Eesusio. Waikaopua pu'ka na'arari yahchameopua, oowera te'yaka puuyanakapua pu'kao. Wa'aioipua tiameo, yooma ihta kokoriamе yachapatekapua tiame. ¹⁷Ihji Eesusie sautetiamea, ehkoriaami Isaia cheeria, ikitiamеpua. Puuu Isaiaa, i'ka Eesusi naewakao, eee cheeriaipua: “Puuua yooma taamo kokosa ikitiaopua weerewachio, yomatiamе taamo ihtaои yuuwesiwaopua tiameo, taamo apechunekaopua pu'kao, apochi uuka i'torepua, kurusichi mukukao.”

Eesusi na'naritonarekame

(Ruuka 9:57-62)

¹⁸Wa'a ohjonioiopua pehji Eesusi ahjamao, muuwaeme napawikame tetewikapapua ahpo norikameo, tísia resipakamekapapua wa'asio, paonamina pa'wechi siimpapo tuukapua waikao. ¹⁹Wa'a chiioi Eesusio pehjo, wa'a naaepakapua aaata iyoteri tijoe. Puuu naaepakao chaanekapua Eesusio:

—Masitari, aamo ahjama siminariame neeeai, ahkaoi aamo simiyachi.

²⁰Nape Eesusia nehjiakapua pu'kao:

—Keeochia yeewachi ohjoemepua wa'atioi, tuchikiai ahpo ta'sochi kochiyamepua, nape neea Tijoe Tijoetukamea, ki iinuemepua i'wa weechio ahka no'o che'repasimiachioopua karichio. ¿Kaawe inatakamekosamua naaju no'o ahjama oinariao?

²¹Piirechi aaata Eesusi keepuame tiamea, chaanekaipua Eesusio:

—Paamira, aamo ahjama oinariamene oiyao, nape no'o noono mukukame, wetemajimerikane pehjo.

²²Nape Eesusia i'ka e'rao nane'riamekapaopua, oowera wa'a chiiamekopapua pu'kao, wahjachi wa'a keepuameo wa'achi ahpo e'rameko erakomichiopua pu'kao, pukaepa eee cheeka nehjiakapua pu'kao, Eesusia:

—Pichiwa no'o ahjama oinariame enesaa, kihta eina e'remetemua aamo no'o ahjama siminarewao. Pichiwa enesoo aamo noono mukukameo, wahjipakameka te'teriami Riosichikamera toipuapua pu'kao, wetemajimichioo.

Eesusia eeka teewetena, pa'we pe'konira tiame

(Marako 4:35-41; Ruuka 8:22-25)

²³Wa'a cheesaapa Eesusia, pawekakerachi mo'moenatiapua.

²⁴Wa'a pa'wechi nokisinioio ki kuita yukipakapua ki nu'uti eejeka. Pa'we pe'koniraai pawekakerachio, aampasi chi'posiapua, pawekakerao piwiteme teereteka. I'ka wa'a ikinioio Eesusia kochipariaipua pawekakera wasichitu poika. ²⁵Waikao teeme Eesusi ajawariaa, pusatekapua Eesusio, chaachapaka:

—¡Paamíra, Paamíra pusasaa! ¡Werisika taamo ku'isa! ¡Ki piwiteme teetona teeme?

²⁶Waikao Eesusia pusatetiaapa, taamo chaanekapua:

—Ai eeme, ¿achinikai tísia majayame eemea? ¿Kiisi ahjachi erakona eemea noochio, no'o ihsia tetewakameai? Wa'a cheesaopua werisikao, ta'omakapua eekao, yu'kiopua tiame.

Waikao yu'kia eekaa tiame ta'omatiapao, teewekapua. Waikao, yooma yúúweeme itipikapua waikao, pa'wechio. ²⁷Waikao teemea tísia peenia erakokaopua iintoriao, taamo chaachapaka teemea:

—¿Ihtana tijoe iikame ihjia, ahkasi yu'kia eekaai e'wiameo? Wa'a erakoka itipitiapua pu'kao.

Kaatara weeechi ooka tijoe na'arari ti'tijoeturi yahchame

(Marako 5:1-20; Ruuka 8:26-39)

²⁸Kaatara weeechi ajasitioopua paonamina wa'a pa'wechio, pu'ka meereo poeochite mo'moenanioio, senawato ooka ti'tijoe na'arari ti'tijoeturi yahchame taamo natepakapua, Eesusi ahjama nayewamia. Ihji na'arari ti'tijoeturi yahchamea wahjipari toaniachi ohjoeme eneriapua tísia nenekatuame. Wa'a te'tiamekopua pu'kao, aaataa ki u'matome tiapua wa'amio, poeochio. ²⁹Ihji ooka ti'tijoe na'arari ti'tijoeturi yahchamea, wahjipame wetemajiwachi ohjoeme

senawato puuyakamea, weeru sisinakokaopua, chaachapakapua Eesusio:

—¡Muuu Riosi Taanara, ihtana yoramia teetonamua wakinao? ¿Taamo kokosamia eenamemua ke'chu taamo kokosapuame asiyoio?

³⁰ Teesa waanami kaawi kahjenachio, muuwaeme ohjoriapua koowi tepuniame, koaka nokayame. Na'arari ti'tijoeturi yahchamea pu'ka wa'a ohjoame tetewapao, ³¹ utewa chaachapakapua Eesusio, pukachi ahpo uhjurapuawichio. Puuua chaachapakapua Eesusio:

—¡Eesúsii!, i'ka tijeochi taamo puuyanameri enesaa, pu'ka koowichi taamo reesisepuapua muimichiooo.

³² Eesusia chaanekapua waikao:

—E'esa naaju, wa'a muimitia eemea.

Waikaopu na'arari ti'tijoeturia pu'ka ti'tijeochi puuyakaopua, koowichi muikapua waikao. Apochi muitiaapa koowia na'arari ti'tijoeturieo, kai muenáti ujumakaopua, tekoratatipo ruhjikapua pa'wechi neerochi. Waikaopua wa'ao, yooma wahjipapakapua si'sirika.

³³ Waikaopua koowi tepuyamea, wa'a noonoikopa koowio, ahkasi mochiwachisi ujumakapua tísia majakame. Wa'a ajasisaopua mochiwachio yooma tuuyeriapua wa'a mochikameo, ihtana ikiriamekopua, puuu ooka ti'tijoe na'arari ti'tijoeturi muiერიameoo. ³⁴ Waikao wa'a mochiwachi ohjoemea ikanati Eesusi kahtiachi e'enariapua. Wa'a e'ensaaopua Eesusi ihsiachio, pu'ka iintoria majakaopua, utewaeme itanekapua Eesusio, sewinachi akipamichiopua, ki ahpo weewachi.

Eesusia tu'wikame yachapatewa

(Marako 2:1-21; Ruuka 5:17-26)

9 Kaatara o'inia Kapenau no'rapakao, pawekakerachi mo'moenatiapua Eesusi ahjama. ² Wa'a ajasitioopua Eesusio, aaata tu'wikame u'yepatiapua wa'ao, e'taparachi tekitoka. Waikao pu'ka tu'wikameo, pu'ka u'pakameopua tiameo, tísia apochi paparamekopua pu'kao, Eesusia chaanekapua tu'wikameo:

—¡Oisa erapasaaa temarí!, aamo sautema neeea, aamo tatakorio cheriweka.

³ Ikanati wa'a cheekopa Eesusio iyoteri ti'tijoea, erakoriapua apochio: “Ihji tijeoa, na'arenapua Riosio.” ⁴ Nape Eesusia nane'riapa i'ka erakoao, chaanekapua:

—¿Achinikai no'o na'ara cheerio erakoame eemea Riosio?

⁵ ¿Naakonakosa ki epeche ki tehki ohjoarepua: “Aamo

cheriwiamenia tatakoriario” —chaniwame, naatikosaoi—
 “Yachapasa oisi”? ⁶ I'ka tu'wikame no'o cheeriaa aamo tetewimichio
 cheekamenia, nee Tijoe Tijoetukameo, reesiseri iinuekamekopapua
 i'ka weeechi cheriwepuameopua tatakorio.

Wa'a chaanesapa Eesusia pu'ka nekakoameo, chaanekapua
 tu'ikameo:

—¿Sausáaa, werisika oisíi! ¿Saukame muuuapa wa'asíi! Ehpeo
 apechunasa aamo ipetao no'asa.

⁷ Wa'a cheesoche Eesusio tu'ikamea, saukame itipikapao, ahpo
 ipeta apechunasa mookeka no'rakapua. Waikao Eesusia wa'a
 iintosaapa, iyoteri ti'tijoe ne'nepakaopua, chaanekapua:

—Aaí. ¿Ki saukamekosa, no'rapukosamene pu'ka?

⁸ Waikao Eesusi iintoria yooma tetewikamea, ki nu'uti iyoriwa
 tetewikapua pu'kao. Wa'a iikapa puuua, weruma kaaweruma
 paparari nayewaka, paparakapua Riosichio, pu'ka Eesusio weruma
 utewari kiaretio, aaata weeechi tijoekoipua.

Eesusie Maateo yeetoniamé

(Marako 2:13-17; Ruuka 5:27-32)

⁹ Ehpeo Eesusi no'o paajuteria ahjama oimichio, nayewamane.
 Piie taaweche no'o Rooma yawichiwichio koparowaka ihsioio,
 Eesusia no'o chokichiami u'matoaio, no'o paajutesikapua, eee no'o
 chaaneka:

—Nahpe Maateo no'o ahjama, ahkaoi no'o oiyachi ahjama oitai.

Waikao neeea, ahjama siinkapua. Waika o'inia neeea, ahjama
 oiyamepua.

¹⁰ Waikaonia pu'ka wa'apichio, no'o ta'pechi paajutekania
 aari enamichio, noochitia Rooma yawichiwichio koparowame,
 napawisa ko'kopuachi. Wa'achi wa'a e'enariapua tiame,
 ki kaawe nokayame, puuua wa'achi ko'kakapua tiame,
 Eesusi taamo ahpo masitera ahjama koaka kahtiachi. ¹¹ Neipa
 meeriamio parisero ti'tijoea, Eesusi nane'rekapao tatakoriame
 ahjama ko'kariopao, taamo iinatukekapua chaachapakao:

—¿Achinikai aamo masitaria, yawichiwichio koparowame
 ahjama ko'kakamepua, wahjachi ti'tijoe ahjama tatakoriame?

¹² Wa'a chaachapachaniopao Eesusia, chaanekapua pu'kao:

—Ki kokoriamea ki nakiyamepua ahpo sauteniameo;
 kokoriamerakamerapua, ahpo sautewa nakiyamea. Neeea,
 tatakoriame ahjama koayamepua, puuukamerakopapua ahpo

tatakoriria sautepuameo. ¹³Nonorasaapa, Ehkoriaami Iyoterichi chiia, ne'nepuapua, eee chiiachi: “Ki itapiti no'o ooweniameche tetewinare neeea, itapiti me'yetiame no'o ooweniame. Neeea aamo iikachikamera, kaaweruma enepakame tetewinare neeea, no'okamera oowe e'reka paparakamera.” Neeea tatakorikamera noochi paajutemia eenakame neeea, noochi paparaka enasoopua cheriwemiapa tatakoririao, ki ahpo tatakorieme erakoamekoopua ka'i.

Ki koi'wari Riosi iyoriwachi simiyame iinatukewa

(Marako 2:18-22; Ruuka 5:33-39)

¹⁴Seenepi simikame Waani Paatori na'naritoamea, Riosi iyoriwa ki koi'warichi simiyame iinatukekapua, Eesusio:

—¿Achinikai teeme Waani masitewaraa, pa'pariseroa tiameo, tísia Riosi iyoriwa ki koi'wa yooramepua, nape aamo masitewaraa, ki wa'achi nokayamepuá?

¹⁵Eesusia nehjiakapua:

—¿Yuuweeme mochtitariarepua nenewiwachi paajutetiamea, neewimerio ahpo paajutetiachi ahjama kahtioopua pehjo? Nape no'o neewimerika tiame apechunatioopua tewekachio, waikamiope o'inemeri no'o masitewaraa, ki koi'wa Riosiwichio iyoriwa yoorakao.

¹⁶Neeea i'ka wehjoarichio weemera Riosichi te'terewa enepatemia eenakamenia. Oochetiame Riosichi te'terewa nokiwameo, animari ko'yeka kohseniamechitiaopua oowewa, kiteremichioopua pu'ka nokiwameo. Aata ki koyachiamé weemera wisasorieopua, oochetiame wakiraopua. Weemera wisasori chu'rupasokoopua, oochetiame wisasori koyacheraa si'panamiopa pu'kao, wa'a ikisooopua pu'kao, epeche teeremerikopua si'pariachio.

¹⁷Wa'achitia weemera wiinooi, ki oochetiame wi'chi aarichi toaniamepua. Puuua oochetiame wi'chi aarichi toatiaa, si'pama oochetiame aaria wi'chi. Wa'a ikisooopua pu'kao, wa'atia wekamapu wiinoa aaria tiame. Weemera wiinoo weemera aarichi wi'chichi toaniamepua, nenekuti ka'karuma enesoo ki si'pamichioopua.

**Airo maarara nayewaniame; aaata oowitiame
Eesusi ampawakirachi ihchepakame tiame**

(Marako 5:21-43; Ruuka 8:40-56)

¹⁸ Wa'a chaanioipua Waani na'naritoao, senawato wa'a eenaka Uurio ti'tijoeri paamiratuamea. Ihjia ikanati chopokorieka weripakao chaanekapua Eesusio:

—Paamira, yaapiti simijerani neeea no'o maara ne'nemia. Ihpi kiterepakapu no'o maaraa, nape wa'a eenaka aamo sekae ahjachi ihchepasoo, eenechi oijenamapua.

¹⁹ Wa'a chaanetiache Eesusia, ahjama siinkapua ne'nemiao, ahpo yeeka oiya yeetoka. ²⁰ Wa'a simiyoiopua pooechio, pukamina naeperia piiripi oowitiame. Puuu oowitiamea, oosa mariki aampa ooka paaumpari i'toame eneriaipua eerasukao. Ihji oowitiamea noriwi ihchepariapua Eesusi wisasoriwachio, e'raka: ²¹ “Wisasorichioi ihchepasaane, saumachenia.”

²² Wa'a ikitiaapa Eesusia, ku'rika ne'nepakao chaanekapua oowitiameo:

—Kaawe erapasa maararaa. Muuua noochi paparaka ihchepakapao, saukame itipikamemua wa'asi.

Waika wa'apichio, saukame itipiriapua.

²³ Eesusia tijoe paamiratuame ta'perachi ajasitioopa, weeru chaachapa wa'áo naarakokao, pakapuchera chaajateka o'inemerikaioopua wa'asi mukukame i'topuawichioopua wetemajimiao. ²⁴ Eesusia chaanekapua wa'ao:

—Ehsoo eemea, se'wi ajapasaopua pahchúo. Ihji kutewea kiisi mukukamekaitepua, oowera kohchiaite ihjia.

Wa'a chiiopua Eesusio ti'tijoeria, a'achekapua na'areka. ²⁵ Wa'a cheesao Eesusia yooremina pakikao, yooma puuyanakapua wa'ao. Wa'a ikisaopua pu'ka kiterepakame maaeniameo, sekachi chapika oijenatekapua. ²⁶ Eesusi wa'a iintoriaa, yooma pu'ka weechiami nane'reretiapua.

Eesusia, ooka ki mamachiriame yachapatena

²⁷ Wa'a o'inia Eesusi machenasoopua, ooka ki mamachiriame na'naritokapua siinakosika, aatae panitoka i'toniaioopua chaachapasiapua Eesusio:

—¡Ehkoriami Raawichi eenameee, taamo cheriwesa muuuuaa!

²⁸ Aaata ta'pechi pakisoopua Eesusio, wa'a e'enaka naaepakapua Eesusio. Wa'a e'enakopapua pu'kao, iinatukekupua Eesusia:

—¿No'o kajumio erakona eemea aamo sautekao?

—Eje'e Paamiraaa —chaachapakapua.

²⁹ Waikao Eesusia puichi ihchepakao, chaanekapua pu'kao:

—Saukame itipiame eemeapa, noochi paparakapa.

³⁰ Waikao ki mamachireramea ti'tijoe, saukame itipikapua.

Wa'a iintosaapa Eesusia, chaaneka uhjurakapua ohjirachio:

—Kiisi aaata chaanemitia eemea, i'ka no'o aamochi iintoriao.

³¹ Nape puuua wa'a puuyasacheo, yooma mochiwachiami nane'reteriapua, ahpo yoraretiaopua Eesusio.

Eesusi ni'o tijoe nayewateria

³² Pu'ka ki mamachirame pukeri puuyasooipua ta'pechio, wahjachi ajasikapua wa'ao, ni'o tijoe u'yepame Eesusio, puuua na'arari tijoeturi yahchame eneriapua tiame. ³³ Puuu tijoe ni'oa, Eesusi ma'chipasochepua na'arari tijoeturioo, o'inekapua nayewakao. I'ka wa'a iikame tetewapao Eesusio, ti'tijoeria tísia peenia erakokao, chaachapakapua:

—¡I'wa isaeri weechio, kiisi tetewameai teemea eee ikiwameo, ihtá taawechioi!

³⁴ Nape pa'pariseroa wa'a chaachapame inamukapaopua pu'kao, chaachapakapua:

—Aa nape puuua wa'a ihsiamepua na'arari ti'tijoeturi puuyachakao, na'arari ti'tijoeturi noonorae ku'iniapa, pukae kianiamekapa puuua, te'ta utewario.

Eesusia, ti'tijoeri tesiwa e'reka tetewanipua

³⁵ Eesusia yomachi muuwari mochiwachiami oikao, nu'nunti mochiwachiamiopua tiameo, yooma pipiripi i'isaeri napawikarichiamioipua tiameo, masiteka oiriapua tiameo. Eesusia, Riosi ye'karichi simiyame masitekaopua wa'amio, yooma ihta ko'koame sautesikapua tiame, ihtaoi weerewachi a'chi eraniameopua, sautekapua tiame. ³⁶ Yomachiami wa'ami tesiwa te'tiamekopapua ku'iwa nakikao, po'wa ki tepuniamechitia mochitoamekopua pu'kao, tísia tesiwa e'repakapua pu'kao.

³⁷ Waikao Eesusia ki ookapi ti'tijoeri wa'a tiame tetewikapapua, taamo chaanekapua ahpo ajawario:

—Riosi tehkiwachio ki nu'uti tehki simiyamepua, nape tekipanamea ki weekapua, ehpeche ki ookapi nakiwiamepua pehjo. ³⁸Pukaepa ehpeche weeka tekipaname itamitiapua no'o No'no tewekachio, Apoe i'ka echiwa Teekoraopua, taamo ku'ika apechunameriopua i'ipario, pu'ka i'ipari ti'tijoeri noochi paparameriopua.

Eesusie oosa mariki aampa ooka, uuka ajawatiame

(Marako 3:13-19; Ruuka 6:12-16)

10 Wa'a cheesapa Eesusia, taamo ahpo ahjama ohjoameo, oosa mariki aampa ooka uusaopua, ahpo waapi ajapanurekapua. Wa'a ikisaopua, taamo nayewatumia siimpameri ajawakapua. Taamo uusaapua siimpamichioo, ahpo utewari taamochi yahchekapua, pu'kae utewarie taamo puuyanemichiopua na'arari ti'tijoeturio ti'tijoerichio, yooma ihta ko'koameopua tiameo, pukae yachapatemichiopua weerewachi kokoreniamie.

²Ihji teeme oosa mariki aampa ooka ajawatiamea, ihjipua: pahcha simiyamea Siimoni Peero teewataniame, Anteresi Peero poonira; piirea Saantiaokapua Waani tiame, na'pa Sewereo tatanara; ³piirechia Eeripekupua, piirea Waatorome, epeche piirea Toomasi; wa'a ikisa piirechia tiameo, nee Maateokapua, Rooma kahtiamie yawichiwichio koparoaka yasitoai; piirea Saantiaokapua tiame Arajeo taanara; piirea Taareokapua; ⁴piirechia tiameo, Siimonikapua Weemuame teewataniame tijoe; piirea Uurasi Ihkariótekapua Eesusio, noriwi nehjakame.

Eesusie Riosi ye'karichi nayewatumichio uhjurawa

(Marako 6:7-13; Ruuka 9:1-6)

⁵Eesusia taamo oosa mariki aampa ooka masitera uusaopua, eee cheeka taamo uhjurapuame ajawakapua:

—Ka'te ohjomitia ki isaeri ti'tijoerichio, Sa'samaria mochiwachiamioi. ⁶Ohso kaawe isaeri mochikachiami siimpapuapua, po'wa ki tepuniamechitia mochikamechi, tatakorichi wewekakame mochikachi ti'tijoeri. ⁷Pu'ka ti'tijoerio chaanepuapua: “Aamo Riosi ye'karichi muitemeria, aamo weeechi ihsiamie puuupa. Pu'ka aamo nayewemia e'nakame teemea.” ⁸Pu'ka Riosi ye'karichi simiyame nayeweka nokisikao, yooma aaata kokoriameo sautesipuapua pu'kao; mukukameo ahjatepuapua pu'ka; repera

kokoriameoi piipatepuapua pu'kao; na'arari ti'tijoeturi yahchameoi ma'chipasepuapua tiame. Eemea pu'ka sauteniame nokisiaio, kihta toomi koparoachi nokisipuapua, wa'a te'teretomeri eemea i'ka Riosi utewario, kihta koparoawachi kiatiamekapapua.

⁹Toomio itapiti aamo ahjae tarimiao, kihta i'toka siimpapuapua. ¹⁰Mokewarioi ka'te i'toka siimpamitia, itapiti aamo ahjachi i'tomio, piirechi wakiraoi, piirechi kaakaoi, teesoraoi; wa'atia siimpameri kihta i'tokao, tekipanameo, ahkaoi ahpo nokayachio ko'kotepuamekopua.

¹¹'Ookapi ta'peekachiami asikaio, Riosichi paparame i'yapuapua, aaata aamo che'repamiachi kiamia tiachi. Aamo che'repari kiatiachioi, wa'ache mochisa uumatopuapua. ¹²Aaata ta'pechi asiyaio, Riosichi mochikamechitia teepotapuapua. ¹³Wa'a ta'pechi aamo asiyachiamio, Riosichi paparamechitia aamo asipusoo, wa'ache che'repasa uumatopuapua. Nape ki Riosichi iyoriame enesoo, poanachi i'yapuapua che'repapuachio. ¹⁴Nape wahka mochiwachi, ki aaata aamo kianaresoo che'repapuachio, aamo tarachi pechichisache kaakao uumatopuapua wa'ao, ki ahpo kaawe e'reretia pechichisa. ¹⁵Pu'ka wa'a te'tiamechio ti'tijoeri, pichiwa chaaninia pu'kachio, ki teesa tiame wichimerikopua Riosi kokosario te'ta Riosi katewemiachioipua ti'tijoerio. Epeche kokosari aiwamerikopua pu'kao, ki Sooroma muuwari mochiwachi, Oomora muuwari mochiwachioipua tiame, Riosi kokosari aiwariachitiaopua.

Chapinarewa erakoa Eesusichi paparame na'ara yoraniame

¹⁶'Tísia maajoichitia che'maka ohjopuapua aamo siimpachio, wa'a aamo no'o uhjurachio, sapoori ti'tijoe ooweru tiame mochiwarichiami aamo uhjuramenia. Wa'ami ahka aamo tetewisaapua, aamo ko'konaremapua, pu'ka aamo Riosi kaaweruma tuuyesiopa, tísia aamo na'areka tetewimapua. Pukaepa eemea, koorochitia kihta chiiame enepuapua, kihta nekame tiameo. ¹⁷Pu'ka ti'tijoechio kaawe aamo neesetopuapua, ki senawato yoorewa neesetoamechi wenejipua tiame enepuaichioipua, seenekachioi puuua aamo wenejikao karichiami ahkaoi aamo toanaremapua. I'isaeri napawikarichioi aamo i'tomapua wepipuawichioo. ¹⁸Te'ta yawichi peereirachi u'upapuame eemea wenejika, noomina te'teriapa eemea ahjama. Waika chaachapameri eemea no'o nehpuapakao, wa'akachi, te'ta ya'yawichi tetewachi. Eepi wa'a

yorapuame eemea aamo ohjoachio ihta ya'yawichichioi, ihta aaata seesenu ya'yawichichioi i'isaeri. ¹⁹Nape ahkaoi te'ta yawichichi upatiaio, ka'te seewemitia eemea aamo chaachapamiao, achini ihtana chaachapaka aamo nehpuapuameopua. Riosi Apoea amochi ihsimeripua nehpuapaka, aamo chaachapamiao nayeweteka. ²⁰Ki aamoe naewai chaachapameri eemea, apoe Riosi ihsimeripua amochi nayewaka, apoe ahpo Riosiwarie.

²¹Wa'a cheesaapa i'ka nayewasikapua:

—Asimiitepua piie tawechiamio, aaataa no'o ahjama ohjoniopao, ahpo poponimeai ahpo ko'imiitepua; noonoraai ahpo tatanao, wa'achi iintomiitepua ahpo taana me'yaka; tatanaraai tiame ahpo noonoo nekamuchekao, merimeripua tiame ahpo noonoo, ki tetewinariapa ahpo noonoo ahjama teereniameo. ²²Ahkaoi ti'tijoeria aamo nekamuchemeripua no'owichioo, nape ahkasi kateweri taawechisi ki se'wika noochi paparaka te'teretosoopua newipatepuamepua, kakupachi iintapakao. ²³Pirenapi mochiwachi na'ara yoramia naanaritoniana, pirenachi mochiwachiami ujumapuapua; neea no'o ikimiao, kiisi wehchi wichimeripua, nee Tijoe Tijoetukamea ke'chu aamo yooma ohjoi i'isaeri mochiwachiamio, meritai eenechi oijenakame eenakame enamania.

²⁴'Aataai masiteraa, ki epeche tiamepua ahpo masitario. Aataai ahpo teeko tekipanakiamea, ki epeche tiamepua ahpo teekoo. ²⁵Puuu masiteraa, ki ahpo masitari epeche tiame tetewiniamechitia, ahpo tetewipo maaemetepua. Aata tekipanamea, ki ahpo teeko tetewiniamechitia, tetewipo ahpo maaemetepua. No'oo, no'o Weseu riaorósi tewatioo, ¿ki epeche eemekamerakosa riaorósi tewapuamepua?

Aatanakamera majawepuame

(Ruuka 12:2-9)

²⁶Eesusi i'ka taamo masitesaapua, i'ka taamo chaanekapu:

—Nee. Ka'te seewemitia masitari ki ka'karumao aamo na'ariao, yooma itapiti aamo na'aretiamea kihta noriwi itipimerikaitepua. Yooma wa'a chaachapakamea, Riosi te'ta kokosari tísia aiwatepuamepua. Yooma noriwi tiamea, yooma ma'chi teerepauaite puuua; yooma noriwi na'ara nokitiameai inasoka, yooma nane'repuaitepua, Riosi kokosarichi taawechio, te'ta Riosi ti'tijoeri te'teria katewiachioopua. ²⁷Pukaepa eeme piineri mochikai no'o masiteria, yooma tetewachi masitepuapua

aaatao, yooma aamo no'o ki aaata inamuachi masiteriao, yooma inamuachi masitepuapua pu'kao. ²⁸ Ka'te seewe nokisimitia aamo weerewa merinariameo, aamo weerewa me'yakaipua, ka'chi iika merimeripua aamo iikao, Riosi ahjama yasimeriopua. Riosikamera aamo kokosamia seewepuapua, te'ta ki wahjame aiwarichi uhjurapuame.

²⁹ '¿Kikosa tuchikia, piiripi toomichi wa'api nehjitioiopua pu'kao, ki nane'retare Riosia pu'kao, piiripi pu'kaoio mukukoo? ³⁰ Aamoo Riosia, ¿ki epeche nateyame tetewame ohjoare Riosia, ki tuchikichitia? Puuuu ahkasi aamo kuupaoui, nane'riamepua kehkina aamo kuupaekopua. ³¹ Pukaepa kihta seeweka mochtomete eemea, epeche nakiwamekapua Riosieo, ki tuchikichitia.

Ki aaata seeweka Eesusichi paparameko tuuniam

(Ruuka 12:8-9)

³² Eesusia simiteka masitekao, chiiapua:

—Aaata no'o ahjama tiio tuuyameo, wa'achitia no'o ahjama tiio tuuyo tuuyemania pu'kao, apoe te'ta no'o Noonochi te'pa kahtiamedio. ³³ Nape aaata ti'tijoechio ki no'o ahjama tiio tuukameo, neea no'o Noochio te'pa kahtiamedio, kiisi machiyo tuumania pu'kao.

Ki napati wa'achi erakowa

(Ruuka 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Pu'ka masitesaapua ti'tijoerio, ki ahpo wa'achitia inataniame masitekapua, eee cheeka:

—No'o i'wa weeechi eenariwaa, ki napati ta'iria mochipuawichio no'o eenario erakopuapua, ti'tijoeripua noochi simiyame chaachapakao, ahpo nekakomerikopa. ³⁵ Ahkasi aaata ta'pechi mochikameai, ki wa'achitia ahpo erakomapua no'owichio tiiachipua. Tatanaraa, ahpo noonochi noochi paparamo, ki wa'achitia erakomeripua; mamararaai ahpo yeeyechioi, ki wa'achi tiame erakomeripua noochi paparopa ahpo yeeyeo; momoriawaraai, noochi paparopa ahpo waasio, nekakomeripua. ³⁶ Wa'a te'terewachio, ahpo ta'pechikaipua wa'apio, ahpo seepuraweka enemeripua.

³⁷ 'Aaata ahpo noonoo ahpo yeeyekamera epeche nakiyameapua ki no'ochitia, ki no'o ijinuwara teereme tiamepua. Wa'achitia

aaata ahpo maaraoi ahpo taanaoi epeche nakiyamera ki no'ochitia, ki no'o ahjama teereme tiamepua. ³⁸ Aaata ki noochi paparawawichio anachaka yasitoamea, na'areniaoi aaataeoi, kiisi noochi teeremetepua. ³⁹ No'o ahjama tiia noriwi teerenariamea, kihta iinuemeri puuua noochio, ahpo ahjama teerewao. Nape ki inasoamea ahpo noochi tiiao, kaawe teeremetepua noochio, ki ahpo inasoamekapapua noochi tiiao.

Iintorewawichio kianieme

(Marako 9:41)

⁴⁰ 'Aamo kaawe tetewamea noochi tiiopao, no'o kaawe tetewamepua tiame. Wa'achitia no'ooi kaawe tetewamea, no'o Noono kaawe tetewamepua tiame, Apoe no'o Noono no'o weerakame, tewekachi o'inia kahtiame. ⁴¹ Aaata noochi tiame Riosiwichio kaaweruma nayewatuamea, kaawe uuka tetewameapua Riosi chiiao, wa'achitia ahpo iinuepakamepua, Riosie ahpo kianiemeopua. Yooma noochi eneka Riosichi ka'karupakameo, kaawe tetewame no'o Noonoo, wa'achitia ahpo iinuepakamepua Riosie kianiemeo. ⁴² Aaataai, pukeri noochi o'ichame paparakao, teesaoi ku'ikoipua pu'kao, neroioi ki'yakaopua paramusoo, Riosia kaawe e'raka tetewamepua pu'kao, ki wa'atia toimeripua pu'kao, itapiti ahpo kiameriopua, tísia kaawerumaopua.

Waani Paatori uhjuraria

(Ruuka 7:18-35)

11 Eesusia kajusaapa taamo oosa mariki aampa ooka ajawatiame yorapuame tuuyekao, wa'api wa'ami masitemia simikapua taamo ahjamao, ahpo Noono kaaweruma tuuyewari tuuyewamiaopua.

² Waani Paatoria yeetaeka kahtiaiopua perekarichio, Eesusi inisia inamukapaopua, ookapi ahpo masitia uhjurariapua Eesusi iinatukemichioo. ³ Waania eee cheeka iinatukenureriapua Eesusio:
—¿Muuupu Ehkoriaami enamio tuutiame Iyoterichi, piirechikosa puuyetaone, pehji?

⁴ Eesusia iinatuketiapao, nehjiakapua cheekao:
—Nonorasaa eemea, yooma aamo tetewaria no'o ihsia, tuuyepuapua Waanio, yooma aamo no'o chiia inamuriaopua tiame: ⁵ ki mamachiriameo no'o ma'chirepatio tuupuapua; rojowi

kokoriameo, sautio tuupuapua no'oo; repera ko'koriameoi, no'o yachapatio tuupuapua tiame, piipakame itipiteka; na'nakapioio, no'o sautio tuupuapua pu'kaoi, inamuteka; mukukameoio, no'o oijenatio tuupuapua eenechi; ahpo tatakoriropia tísia cheriwejerao, nooe cheriwio tuupuapua. ⁶Noochi kiisi seweka oowe e'riame, tísia kaawe yorapuameko tuupuapua pu'kao, no'o Noonoeopua Riosi.

⁷Waikao i'ka Waani na'naritoa nonorapusaapua Eesusia, Waanichi simiyame nayewasikapua wa'a muuwario, eee cheeka:

—¿Ihtana ne'nemia siimpaka eemea ooruchi weechiopua?

¿Aaata majaka kuhichitia chachapia ihsiame eekaekosa, ne'nemia siimpakame eemea wa'ao? ⁸Ki wa'a tiame ne'nemia siimpakame enesaa eemea, ¿ihtana ne'nemia siimpanareka eemea naaju, aaata tijoe ka'karuma wakiraemekosa? Ka'iii, ka'karuma wakiraemea peenia tiame, yawichi karichiche wa'a tiame wakiraetaniamepua, apoe yawichikamera. ⁹Ki wa'a tiame wakiraeme ne'nemia e'enakame enesaa eeme, ¿ihtanakamera ne'nemia siimpaka eemea naaju, aaata Riosi nayewamekosa? Eje'e. Puuu enerepua Riosi nayewatuame, nape ki oowera Riosi nayewatuame. ¹⁰Waania ki oowera tijoe enerepua, pu'ka Waanio no'o Noonoa ke'chu no'o eenoio masitemiao, cheeriaipua pu'ka nayewakao, eee cheeka:

Neeea, ke'chu aamo o'iniioi masitekao,

wa'a aamo uhjurenania aaata,

yooma ti'tijoe ooweru tiame ki kaawe te'teriamo ahpo
iikachio,

katewetiamo mochiwamichiopua ahpo iikachio,

yooma pu'ka ki kaawe ahpo te'teriamoepua,

toinuresika na'arariopua, ki kaawe nokiwameo.

Wa'a cheeka nayewakame Riosia Ehkoriama Iyoterichio, ahpo ehkoriai nayewaturachio.

¹¹Pichiwa chaaninia i'kao, yooma ooweruchi naawakamea, ihji Waani Paatoriche puuuu, epeche weruma itapiti yoorakamea ki wahjachitia; nape Riosi ye'karichi yasipua ahsepakamea, epeche weruma tiaitepua, ki Waani Paatorichitia, kihta weruma iintokaipua i'ka weechio.

¹²Waani eenariachisi o'inia ahkasi ehpe taawechiamisio, tísia na'areka tetewiniamepua, Riosi ye'karichi muipuame nayewatuamea. Ehpe taawechimioi, wa'achitia tahpitika e'raka kajuka tetewinariame, Riosi ye'karichi simiyame tuuyewaria.

¹³Yooma ehkoriai Riosi nayewatukamea, Ehkoriai Iyoterichio

chiiia tiamea, i'ka Riosi ye'karichi muira nayewaka chaachapatiame puuuu, ahkasi Waani enasaoipu tiameo, pu'kachi ehkoria misisi o'inia Riosi ye'kari nayewatiame nayewarepua tiame. ¹⁴Neeea pukaepa i'ka Waanio, ehkoria mi Eeríakotinia pukachio, Riosi na'nayewatura enamio tuuka chaachapario, pu'kao wa'achi tiame ihsiwariemekopapua. Aaata wa'achitia erakonariamea, wa'achi erakomapua. ¹⁵I'ka wa'a tiame pahtenariamea, kaawe inataka ne'nepuapua.

¹⁶¿Ihtanako tuutarenia ehpe taawechiami ti'tijoerio? Ihji ti'tijoeria, kukuchika te'tiamepua, muuwaeme mochikame nehjiwachio, te'eka chaachapakame: ¹⁷“Teemea chaachatekamepapua pakapucherao, nape ki yaukame eemea. Yuuawesiwa wikatakame teemea, nape ki naarakokame eemea.” Ehpiami ti'tijoeria wa'a te'tiamepua. Eemea Riosie paaetiai, kiisi e'wekamepua. ¹⁸Waanioi ki e'wakame eemea, ohsotia eemea pu'kao, rooroikame teewakamepua eemea, ki ti'tijoeri ahjama koayamekopua pu'kao, mochiwachiami oika. ¹⁹Ehpeoi no'o Tijoe Tijoe tukame eenakoio, wa'achitia te'teriamepua, ki no'o e'wekao, ohsotia eemea no'oo, tisia koayame no'o teewamepua, nawajiamepua tiame. Eemea, oowera wa'a no'o chaachapamepua, senepi ti'tijoeche ahjama koayamekopa. Eemea wa'a chaachapamea no'oo, tatakoriaamera ti'tijoeri no'o kaawe e'rio tuuyamepua. Nape aamo no'o na'ariao, no'o kaaweruma ihisia aamo ihchitamapua, no'o yooraka yasitooa, kaawerumakapa, no'o Noono tewekachi kahtiamero, te'ta peenewari machiwarikapua.

Ti'tijoeri mochiwachiai mochikame, kiisi yooriame

(Ruuka 10:13-15)

²⁰Waikao Eesusia wa'a mochiwachio, epeche weeka itapiti peenia ihsiwa ahpo iintoriachio, o'inekapua te'yakao, yooma pu'ka ti'tijoeriopua, ki toinarekopa ki kaawe ahpo nokayao. Eesusia chaanekapua pu'kao:

²¹—¿Aiiii eemea Korasini mochikame! ¿Aiiii eemeai We'saira mochikame tiamé! I'ka no'o peeniasiwao Tiuro mochiwachi no'o iintosoopua Siironioipua mochiwachio, pichikemii puuuu no'o chiiiao Riosichi paparakao, yooma ahpo ki kaawe nokayaopua toakáa. Wisasori suuwiti chuhchamii puuuu napisooi ahpo moochi ipaseka, ahpoo kiisi kaawe ahpo nokario erakoka, ahpoo puuuu wa'a tiame e'rakao, tetewiteka. ²²Nape

neeea aamo chaanemapua pu'ka aamo nokayawichioo, te'ta Riosi katewemiachiopua taawechio, Riosia amochio ki nu'uti kokosari amochi teewemiitepua, epeche ki Sooroma Oomora mochiwachiopua tiameo, te'ta kokosari aiwatetiamechitiaopua. ²³ Eeme Kapenau mochikameai, ¿Riosie aamo apechunapuamekosa maayame eemeai te'pa Riosi kahtiachio? ¡Ka'ii, ohsotia eemea kiisi wahjiam wichiwachi uhjurapuamepua, poanachi ki Riosi kahtiachi, wa'ao te'ta tukapachi! Neeea i'ka peenia tiame amochi iintoriao, Sooroma mochiwachi no'o iintokame enesoo, Sooroma mochikame ti'tijoeria, paparamii puuuapa, wa'a iikaopua, ahjaka mochimeriipua pehjo. ²⁴ Nape eemea tetewikameaipua i'ka te'ta kaaweruma no'o peenia ihsiriao, kiisi nakika tetewikame eemea. Wa'a te'tiapa eemea, te'ta Riosi yooma ti'tijoeri katewiachio, epeche tísia kokosari aiwatepuame eemea Riosieo, epeche ki Sooroma Oomora tiame aiwatetiamechitia.

Eesusi apochi resipupuawichio paayea

(Ruuka 10:21-22)

²⁵ Eesusia yooma ti'tijoeri inamuachio, ahpo Noonoo nayeweakaopua, cheekapua:

—No'no, aamoo tewekachi yomatiam ye'kameopua i'ka weechiopua tiame, aamo cheriwema ki'yame neeea, aamoo, i'ka ti'tijoeri weechi mochikameo, kihtawichio aamo nakimia erakoamechiopua, ki aamo te'ta ma'chiam tetewitiamekopapua pu'kao, aapoeo aapoeche, ahpo ahsepari tiame maayameopua, kaawe te'teriamopua; ohso kaawe muuuu, tesiwa te'tiamerakachi aamo tetewitiame muuuu, te'ta aamo machika mochitonariamechiopua. ²⁶ Wa'a ihsiam muuuu No'noo, wa'a tiame iintomo e'rakamekapa.

²⁷ Wa'a cheesapua Eesusia ahpo Noonoo, chaanekapua ti'tijoerio:

—No'o Noonoo yooma no'o ki'yakamepua ahpo itapitiwao, yooma ihta itapiti iintuameopua tiame. Aaataai ki te'ta no'o machiyamepua, no'o Noonoo puuuu, te'ta no'o machiyamea; no'o Noonooi, aaataai ki'tiamepua te'ta machiyamea, neechepua, te'ta machiyameraa, pu'kao neeea aaatao, no'o Noonoo machitenaria. ²⁸ Pukaepa noochi e'enajeraninia. Aamo noochi e'enasoopua, aamo machitemania no'o Noonoo. No'o Noonoo te'ta machisaapa eemea, resipumeri eemea yooma itapiti amochi pehtiao, yooma aamo ki ka'karuma nokariaopua, cheriwetiame itipikapa. ²⁹ Noochi te'teresa

naaju, yooma teitaihua waikao aamo resipuka yasitopuameo. Pepenipapuapua naaju no'o masitia, kiisi tehki tiame aamo masitema neea, kaawe e'raka. Kihta utewa cheeka aamo masitemeri neea, kaaweruma iikaeka. ³⁰ Neea aamo maakurakiao, kiisi pehtiamepua tehki. Ihji aamo no'o nuuriaa, kiisi pehtiametiameepua.

**Eesusi masitewaraa resipuwa taawechi,
tiiriko muurara tehpuhia**

(Marako 2:23-28; Ruuka 6:1-5)

12 Piie taawe resipuniame taawechio Eesusia, tiiriko echitiachiami u'matopua ahpo ma'masitera ahjamao, ihji ma'masitewaraa cho'chorowame nokisiapaopua tiiriko pahchira ko'siriaipua okisikao. ² Nape parisero ti'tijoea wa'a nokisiopua pu'kao, chaanekapua Eesusio:

—Ne'neo aamo masiterao, resipuniachi taawechioipua, itapiti yooraka nokisinapua, ki reesisewa nokiwameopua.

³ Eesusia wa'a chaanetiapao nehjiakapua pu'kao:

—¿Ki iyonakame eemea Ehkoriaami Iyoterichio ihtana iintorio Raawitaruo ki anachapasaopua toore? ⁴ ¿Ki Riosi kaarirachi pakika paani iyoriwa ko'kakamepua, ahpo yeetoka inisia kipotekaopua tiame, pu'ka paanio tiopachi neeseriosiche reesiseniame, ko'komichio? ⁵ ¿Ki tetewakame eemea tiameo pu'ka Moisetaru Iyoterichio tiame chiiao, tiopachi pa'pamiratuameopua tiameo, itapiti yoorariopua, Moise nuurari resipuniame taawechioi, itapiti ki reesiseri yoorario? ⁶ Pu'ka resipuniame taawechiwichionia, aata te'ta iyoriniame kahtiotinia pehjiio, ki pu'ka tiopachi iyoriwachitia. ⁷ Eemea epeche no'o te'ta machiyame enesaa, ki wa'a no'o chaanemii eemea i'ka ki reesisewaopua. Pahtiametiame enesaa eemea i'ka tiopachi iyoriniameo, pahtemii eemea tiamea, Ehkoriaami Iyoterichi chiiaoopua, Riosio eee cheeriachio: “Neea, ki oowera itapiti meritiame oowewari no'o u'yepaka no'o iyorijerania; neea aamo iikachikamera kaaweruma enepaniame, nakiyamenia, aamo aataopua tesiwe e'remichio.” I'ka Ehkoriaami Iyoteri chiia nokisiametiame enesaa eeme, kihta chaachapamii eemea, i'ka ti'tijoei kihta ki kaawe nokayameo. ⁸ Nee Apoe Tijoe Tijoeetukamea, nee wa'api iintokamepua pu'ka resipuniame taaweo, yahchakao.

Tijoe sekachi chookopakame

(Marako 3:1-6; Ruuka 6:6-11)

⁹Eesusia wa'a tiirikochi o'inia u'matosaopua napawikarichi pakikapua wa'api mochiwachio. ¹⁰Wa'a tiopachiohua, wa'a tewitiapua piiripi tijoe sekachi chookopakame. Wa'aoi parisero ti'tijoea, itapiti wenejipuame tewinariapua Eesusio, chaachapaka pu'kao:

—¿Reesisewa ohjoarepua, aaata resipuniame taawechi yachapatepuao?

¹¹Nape Eesusia i'ka nayewaka nehjiakapua:

—¿Aatana eemea po'wa aamo puhkue tekorichi wichisooapua piiripio, ki ma'chipatapua, resipuniame taawechnikio? ¹²¿Ki wa'achi iintotarepu aaataai tísia ahpo nakiyame enesaaopua aaata tijoeo? ¿Ki epeche nateyame ohjoarepu ti'tijoea oowerua ki po'wachitia? Wa'a teeresoo resipuniame taawechioopua, aaataai tijoe ku'yamea oowitiameioopua, kihta ki kaawe tiame ihsiamepua.

¹³Wa'a cheesaopua Eesusia, chaanekapua chookopakameo:

—Riisasipaomua aamo seekao.

Waikao chookopakamea, riisasipasaopua seekarao, ikanati saukame itipikapua seekarao, piire kaaweruma ahpo seekachitiaopua.

¹⁴Nape parisero ti'tijoea kaawe e'remitioopua Eesusi kaawe iintorioa, Eesusi meripuame ahpo kateweriapua wa'a puuyasao.

Eesusi ikipuame nayewatiame

¹⁵Eesusia i'ka noonoimia nane'resaapua, sewinachi siimpatiapua waikao, muuwaeme taamo pukamina nokisiniame ahjama. Eesusia ahpo pukamina nokisiamero, ki ookapi sautesiapua. ¹⁶Eesusia ahpo sauteriao, ki aaata tuuyenuresiapua pu'kao, aatana ihsiriopua sauteriao. ¹⁷Ihji Eesusi kaawe ihsika oiríaa, ehkoriaami Riosi cheeria teetotiamepua, ehkoriaami Isaia tewaniamechi Riosi cheeria, Ehkoriaami Iyoterichio puuua, eee cheeria Riosia:

¹⁸¡Nee! Senawato yachamiitenia,
aaata no'owichio yorakemeriohua;
puuua aaata no'o uuria tijoe enemeripua,
aaata te'ta no'o nakiya,
aaata no'oo, tísia kaawe e'raka tetewamera;
pukachi yasipameri neea no'o Riosiwario.
Ihja te'ta no'o Taana enemeripua.

Puuua yomachi weeechi mochikameo,
 no'o chiia cheesimeri enemeripua,
 no'oe cheriwepuame tatakori tiameo.
¹⁹ Ihjia kaaweche nayewiame enemeripua ti'tijoerio,
 kaawe e'raka nakikache,
 kihta uwatiame nayewaka nekayamechitia.
 Kihta inamupuamepua, aaata tetewachioipua,
 ihta ki oowe e'repuameopua, utewa cheeka aaatao,
 weeru nayewaka nekame cheekao.
²⁰ Ihji no'o Taanaa, ki epeche erapatemapua aaata,
 ka'chi ikime e'raka kahtiameopua,
 neeroturi kahponakachitiaopua,
 aaata epeche koomorapatekaopua tísia yuuwesika
 yasitoameo.

Puuu no'o Taanaa tiameo,
 ki wa'atia toimapua ki ku'ikao,
 aaata noochi teesa paparawa moroyame choipatiame,
 itapiti tahjera meechara choipatiamechitia.
 Wa'a inisimeri no'o Taanaa, noochi enapame ku'isikaopua,
 ahkasi ahsepari teeremeriachisi noochi paparameriopua
 wa'asi,
 ahkasi no'o Taana yawichituwachi,
 no'oo mochitepasichi.
²¹ Wa'a pu'ka no'o Taana yawichituwachio,
 yomatiamé wehjoarichi mochikame,
 no'o Taanachi ahjachi erakoka, ohjoepameripua.

Eesusi wenejiwa Satanasi utewarie ihsiwa

(Marako 3:19-30; Ruuka 11:14-23; 12:10)

²² Wa'ao Eesusia, piiripi tijoe ni'o ki ma'chiriame u'yepatiapua. Ihji tijoea na'arari tijoeturi yahchapa wa'a teereriapua. I'kao Eesusia, na'arari tijoeturi ma'chipasekoopaa, saukame itipitekapua ki ma'chiriao, ni'ooi naewatekapua tiame. ²³ Yooma i'ka wa'a iikame tetewakamea, tahpítikatia peenia erakokaopua, ahpo iinatukiapua chaachapakaa:

—¿Ki ehkoriaami Raawichi enamerijuare ihji? ¿Ki ihjipu Riosie enamio tuutiame?

²⁴ Nape parisero ti'tijoea i'ka inamukapaopua, ahpo ihchi chaachaparepua:

—Ihji tijoea, Weseuchi eenamepua utewariraa, pukae ma'chipamepua na'arari ti'tijoeturioo.

²⁵ Wa'a ahpo chaachapopa ihchio, Eesusia chaanekapua pu'kao:

—Nape piiripi yawichiwachio, ka'chi iika ahpo wa'apichi nasiwameteepua. Ahpo wa'apichi nasiwasaapua ooka pirenaturi enepakao, ahpo wa'api soopameripua. Ahkai mochiwachioi, ahkai ta'pechioi, ahpo wa'api nasiwasaapua, ahpo wa'api soopameripua tiameo. ²⁶ Satanasia ahpo wa'api utewarie aata na'arari tijoeturi ma'chipame enesaa, ahpo wa'apichi nasiwame puua. Wa'a tiame enesaa, ¿ki ahpo wa'api me'yaka ihsiamepu? Ahpo wa'api merisaapua, ¿Aachin teeka teetotapua waikao ahpo yawichitua?

²⁷ Eemea no'ooi, Weseu utewarie no'o ma'chipame teewasooopua na'arari ti'tijoeturioo, ¿ihtana utewarie ma'chipame, aamo na'naritoamea naaju na'arari ti'tijoeturi? Puua aamo na'naritoao, Riosi utewarie ki Weseu utewarieo, ma'chipame enesooopua na'arari ti'tijoeturioo, ki no'o wenejimii eemea. ²⁸ Nape no'oo Riosi Riosiwari utewarie puuyachame enesooopua na'arari ti'tijoeturioo, amochi ihsiamepua wa'a teeso aata te'ta, ahpo wa'api utewarie Riosi ye'karichi muitiameráa.

²⁹ Ihji no'o na'arari ti'tijoeturi puuyachaka ihsiaa, Riosi seepurawa puraka ihsiwapua no'oo. Ki Satanasi purisaa teeme pahchao, ka'chi iika upameriai teemea aatao Riosi ye'karichio. Nee. Aawatai ki ichikuetare aata karichioopua, ki pahcha purisaopua kariwaemeo. ¿Achini ihsika u'yetariapu aata iinuwarao tisia inatewa iinueme enesooopua? Ka'chi iika u'yetariare ki purisaapua pahcha.

³⁰ Ki noochi tiamea ku'itokao, no'o seepurawapua. Ki no'owichio na'poamea, Riosi ye'karichi upapuameo, no'o chi'ripakiamepua, ki noochi e'enamichio.

³¹ Riosia, ahpo Riosiwari paaeria apochi oowe e'reka e'enekameopua, cheriwame puua pu'kao. Nape aata ki nakikameo ahpo Riosiwari paaewao, kiisi cheriwepuamepua pu'kao. Nape ahpo paaeriao ahpochi paparamoopua nakika, ihta ki kaaweruma iintorioipua pu'kao, yooma cheriwekemeripua pu'kao. ³² Riosia, no'o Tijoe Tijoetukame na'aretioopua, cheriwemapua pu'kao pehjo, nape ahpo Riosiwari chiia kiisi apochi uunarekameopua, kiisi cheriwemapua pu'kao, ahkasi ki wahjiamesi taawe, i'wa wehjoarichioi, Riosi weamera wehjoarichioi.

Ihta kuuua, taakerachi machiwamepua ihtana kuuukoo

(Ruuka 6:43-45)

³³ Eesusia simiteka masiteka ti'tijoeo ooweruopua tiameo, chaanekapua:

—Eemea aamo nokayaa, itapiti kuuu taakiameka tiamepua. Ka'karuma taakiame enesaa eemea, ka'karuma nokayame enema eemea. Nape ki ka'karuma taakiame enesaa eeme, ki ka'karuma enema eemea aamo yoorao. Ihtaoi kuuu taakiamea, taakiachi machiniamepua ihtanakoo, kaaweruma enesoo, ki kaaweruma enesoooi. ³⁴ ;Eeme pa'pariserooo, sayawe ti'tijoeee, kiisi ka'karuma eemea! ;Achini iika ka'karuma naewata eemea kiisi ka'karumakaio? ;Ki nane'riame eemea aamo iikachi tahpitika ki ka'karuma e'ra, nayewamekopua? ³⁵ Kaaweruma tijoea, ka'karuma ahpo iikachi e'ra, nayewamepua. Ki kaaweruma tijoea, ahpo iikachi ki ka'karuma e'ra, nayewamepua. ³⁶ Pukaepa neea utewaeme aamo chaaniamepua, utewaeme aamo neesetomichioo, kiisi se'wika aamo masitemichioopua, ka'karumache. Wa'a te'teretomeri eemea, te'ta Riosi katewiachioopua taawechio, ahkasi nu'utioi ki kaawe chaachapa tiameo, tuumerichekopua. ³⁷ Te'ta Riosi katewiachio, yooma ihta aamo chaachaparia aamo noonowiria tiame katewemeripua. Yooma ihta aamo noonowiria teteiwachi iintapaka, chanimapua aamoo kaawerumakoo, aamo ki kaaweruma enesooiopua. Waika kateweniachio, ahpo chaachaparichi wa'a kateweniachi chapisipuamepua waikao, ihta ki kaawe iintokame enesoo, kaaweruma iintokame enesooiopua, wa'a nane'repuame eemea.

Ti'tijoeri ki ka'karumaa, itapiti Riosi peenia ihsiwache tetewinarewa

(Marako 8:12; Ruuka 11:29-32)

³⁸ Waikao pukeri e'enakame ookapi pariseroa iyoteri ti'tijoea tiame, chaachapakapua Eesusio:

—Masitari, aamo itapiti peenia ihsiwa tetewinare teemea.

³⁹ Nape Eesusia chaanekapua pu'kao:

—Ehpiami ehpe taawechiami mochikame ti'tijoe ooweru tiamea, no'o peenia ihsiwache tetewinariamepua, nape ihji ti'tijoeria, ki tetewitepuamepua wa'asi itapiti Riosi peenia ihsiwaeopua, naatiche tetewitepuame puuua, Riosi iintoriachiche, ehkoriaami Oonasichi. ⁴⁰ Ehkoriaami Oonasia, kiya paika taawe tukawari

tiame weruma pawesochi topachi yasariaipua ko'kotiamemo, ahkasi yo'yotiaiopua eenechi ahjakame. ⁴¹ Níniwe ehkoriaami mochiriamea kateweniachi taawechio, Oonasi cheeria pichikekamea, Riosichi aamo wenejimapua, ki no'o pichikiopa Riosi paajutewaopua. Pichiwa aamo chaaniamenia, neeea aamo nayewiaa epeche ki nu'uti tiamerapua, ki ehkoriaami Oonasichitia. ⁴² Wa'achi iintomeripu yawichi oowitiameai, yomatiamete Tetuyachi weee yawichituka kahtiameai, Riosichi aamo wenejimeripua, te'ta Riosi katewiachio; puuu oowitiamea kai waapi siinka Riosichi paparakamekapa, ahkasi ehkoriaami Saromoni yawichi kahtiachisi eenakamekapa, Riosichi kaaweruma tuuyewari i'yasikao. Nape eemea pu'ka oowitiame iintoria noonoomitiooi, kiisioi no'o keepunariamepua, no'oo, aamo nayewiameo, epeche tísia werumakoipua, ki puuu Saromonichitia.

Achini ihsiameko na'arario

(Ruuka 11:24-26)

⁴³ Eesusia ti'tijoeri simiteka nayewekaopua, chaanekapua pu'kao, nape wa'achitarichi naewakao, eee chaanekapua pu'kao:

—Aaata tijoечи oowitiamechioi machenasaa na'araria, wahka oiyai wakiwechi ooruchiamio, tísia aiwaka ki tewakapa ahpo ohjoeka resipumiachio, erapame puuua: ⁴⁴ “Ohso kaawe eenechi no'ramania, no'o yasariachi tijoечи.” Waikaopua eenechi ahpo yasariachi enasaapua tijoecho, kakupa ihpichitiachi enesoopua ahpo yasariachio, wa'a ohjoepamapua eenechio, ki Riosi Riosiwari enesoo wa'a ohjoemee. ⁴⁵ Nape eenechi wa'a enasopua ohjoemiao, oowisani yeeka enameripua wa'a ohjoemiao, epeche nanaarame ki ahpochitia. Wa'a ikitiaa ihji tijoeca, epeche teeremeri ihjia apochio, ki pukerichitia. Wa'achi ikimeri ehpe taawechiami tísia nanaaramea, ki apochi yachatoka ohjoamea Riosi Riosiwario.

Eesusi yeeyera, poponira tiame

(Marako 3:31-35; Ruuka 8:19-21)

⁴⁶ Eesusio, iiweta yooremia ihsioipua tijoe nayewekao, ma'chio, wa'a eenaria Eesusi yeeyeraa, Eesusi poponira ahjama pipinira tiame. Ihjia Eesusi ahjama nayewanariame eneriapua. Wa'a ajakoiopua pehgio ma'chi, tamochi eenakapua aaata Eesusi tuuyemeri. ⁴⁷ Puuua, chaanekapua Eesusio:

—Aamo yeeyea, aamo poponi aamo pipini ahjama weeriamepua ma'chi, aamo ahjama nayewamia puuyeka.

⁴⁸Nape Eesusia ahpo tuuyekameo, chaanekapua pu'kao:

—¿Aatanakamerajuarepu te'ta no'o yeeyea, te'ta no'o poponia pipinia tiame?

⁴⁹Waikaopua ahpo masiterakamera ma'majoekao, cheekapua:

—¿Ki ihjikosapu no'o te'ta yeeyea, no'o te'ta poponia, no'o te'ta pipinia tiame? ⁵⁰No'o te'ta tetejimaa, yooma aata no'o Noono yorajera yooraka mochitoamera puuua.

Itapiti wa'achitarichi nayewatiame

(Marako 4:1-9; Ruuka 8:4-8)

13 Eesusia pu'ka wa'api taawechiopua, wa'a wa'api ta'pechiopua, yooremina machenakaopua weruma neeroi maaniachimina yasipakapua, neerosuwe. ²Wa'aoi ki ookapi napawiriopa ti'tijoerio, pawekakerachi mooenakapua waikao ti'tijoeri nayewemiao, puuu ti'tijoea oowerua tiamea, pa'wesuwe itipikapua. ³Wa'a yasipasaopua waikao, ki ookapi itapiti nayewekapua ti'tijoerio, itapiti wa'achitarichi, puuua o'inekapua cheeka:

—Piiripi echayamea tiiriko echimia simiriataipua. ⁴Nape echimiaopua, poowechi ruhjiteriataipua ookapi iimorio. Pu'kao tuchikia wa'a e'enakao, yooma pepeka ko'kariatapua pu'kao. ⁵Wahjachi iimoria, tehteekachi ruhjiriataipua ki tunakame kahtiachi weee. Puuuai ikanati yaupariatapua yaupao, nape waitiamekopua weeeo, ⁶taaa taipasoopua, ikanati wakipateriatapua pu'kao, ki teeresi naawatakamekopua pu'kao. ⁷Puuu iimoria paikapichio, wehchaekachi ruhjiriataipua. Pu'kao wehchaa, yaupakoipua weweripakao, wi'ropateka wakipateriatapua pu'kao. ⁸Nape wahjachi iimori kaaweruma weeechi ruhjikamea, tisia kaawe taakeriatapua; ihji piiripi pahchiraa, piie sienta pachitariatapua taakekao; wahjachi pahchiraa kaawe taakekamea tiame, paika weerewa pahchi taakeriatapua pipiripi pahchira iimori; epeche ki weeka taakekamea, piie weerewa aampa oosa mariki taakeriatapua, piiripi pahchiraa. ⁹I'ka pahtenariamea, kaawe inataka i'yewa nakiyamepua.

Aatia wa'achitarichi nayewaniame

(Marako 4:10-12; Ruuka 8:9-10)

¹⁰ Waikao Eesusi masitewaraa, naaepaka iinatukeepua:

—¿Achinikai wa'achitarichi nayewekamua ti'tijoerio?

¹¹ Eesusia pu'kao, cheeka nehjiakapua:

—Eemea kiatiamepua pu'kao aamo nane'repuao, itapiti Riosi iinuekaopua aamowichioo, Riosi apoeo noriwi iinuekaopua pehjo, nape aaata ki no'o oowe e'rekache keepuamea, ka'ipua. ¹² Aaata Riosichi simiyame nane'renariamea, epeche nane'retepuamepua Riosieo, ahkasi ki ookapi Riosi oowe e'ria kiapuaopua. Nape aaata oowera no'o na'arenareka keepuamea, kihta pahtewari kiapuamepua; pu'kao, teesa ahpo pahteriaoi, u'yepuamepua.

¹³ Pukaepa ki Riosichi te'terenariameo, wa'achitarichi masitiamenia pu'kao, pu'kao no'o keepuaio, oowera ki pahteka itipimichiopua; ne'nialio ki tetewika itipimichiopua, pahtewario. ¹⁴ Wa'a iikaopua ihji ti'tijoea, Isaia iyoterichi cheeriachitia ikiyamepua, ehkoriaami Riosi nayewaturachi cheeriachitia; Riosia Isaiachi naewakaopua, cheeriaipua:

Nape ihji ti'tijoea keepuaio, ki pahteka inamumeripua; ihji ti'tijoea tetewaio, kiisi pahteka tetewimeripua.

¹⁵ Ihji ti'tijoea kiisi pahtenariamepua;

ihji ti'tijoea ahpo nakachio, to'peraemepua;

ihji puichiopua tiameo, kiisi pahteka tetewame enepakamepua.

Wa'a te'tiapa ihji ti'tijoea, Riosichi simiyameo, kiisiki pahteka tetewamepua, tetewai;

inamukai kiisi pahteka inamuamepua.

Ihji ti'tijoeri noochi e'enaka pahtekame enesoopua tiameo, cheriwemii neea pu'kaoui, puhjekaopua tatakorirao.

¹⁶ Eesusia simiteka naewakao, taamo chaanekapua ahpo ajawario:

—Nape eeme no'o pahtenariamea, te'ta kaawe te'terenariamepua Riosichio, no'o kaawe keepukamea masitiaio, pahteka tetewinariamea pu'kao, pichikekamekapapua tiameo, noochi paparawao. ¹⁷ Ihjia tisia pichiwa tiamepua, muuwaeme ehkoriaami Riosi nayewatukamea, ka'karuma enepakamea tiame, waika taawechiami mochiriamea, tisia tetewinareka mochikaipua tiameo, i'ka ehpe no'o aamo tetewika mochikao, wa'atia wahjipakamepua ki no'o tetewika. I'kachi tisia inamunariame eneriaipua tiameo, i'ka

ehpe taawechiami aamoo, aamo no'o keepuka mochitoao, nape wa'atia wahjipakame puuua, ki no'o inamuka masitia.

Echayame nayewatiameo, ihtana masiteka cheeria Eesusio

(Marako 4:13-20; Ruuka 8:11-15)

¹⁸ Wa'a cheeka kajusaapa Eesusia, taamo chaanekapua:

—Ehpeo echayamechi simiyame aamo ma'chitemania. Kaawe keepumitia eeme. ¹⁹ Puuu iimori pooechi ruhjikamea, Riosi kaaweruma tuuyewari puuua, tijoe peewaeme iikarachi echitiame. Riosi ye'karichi simiyame inamukaipua, ki pahtekamepua riaorósie u'yetiapapua ahpo pahteriao, ahpo iikachi echitiameopua kaaweruma tuuyewari. ²⁰ Puuu tehtekachi ruhjikamea iimori, kaawe e'raka inamukamepua inamuao pu'ka Riosi kaaweruma tuuyewario, ²¹ nape ki pewatiame weritokamepua Riosichio, ki teeresi naawaekapa Riosichio; ikanati kokosa yooraka naanaritoniapaopua, towayamepua Riosichi ahpo paparario. ²² Puuu wehchaekachi echitiamea iimori, kaawe e'raka inamuamepua inamuao Riosi kaaweruma naawesario, nape tísia ahpo toomituwa inatapapua i'ka weechi iintuameo, ahpo si'ritiamepua pu'kaeo. Yooma ahpo Riosichi simiyame ahpo masiteretiaopua, wa'a iikapapua pu'kao yooma toayamepua. Wa'a iikapa puuua yooma Riosichi simiyame ahpo keepuriaopua penipaka, kihtawichio kaawe eenekame puuua. ²³ Nape kaaweruma weechi ruhjikamea iimori, puuua pahteka inamukamepua pu'ka Riosi kaaweruma tuuyewario. Ihjia, ka'karuma weeka muuwewa iintomeripua Riosiwichioo, itapiti echitiame ki ookapi taakekamechitia. Ookapi ihji ti'tijoea, tiiriko muuraraka tísia muuwekameka teerekamepua, piiripi iimoriopua, piie weerewa aampa oosa mariki taakekamepua pipiripi pahchirakai, wahjachi ihji tiiriko iimoria, paika weerewa muuwekamepua pipiripi pahchirachiopua muurekao; epeche wahjachi wa'asia, piie sienta pahchira pachitakamepua pipirepi muuraraa.

Ki kaaweruma to'iwe tiirikochi

²⁴ Eesusia piirechi wa'achitarichi nayewekao, chaanekapua:

—Riosi ye'karichi mochipuamea, tiiriko iimori echitiameka ikiyamepua. ²⁵ Aata tijoe teekoraa kaaweruma iimori tiiriko echanurariataipua ahpo wasawachio, nape seepurawaa yoomahka

kokochinioio, wa'a eenakao tukaoo, tiirikotui ki kaaweruma eecheriatapua tiirikochio. ²⁶ Waikao ihji ki kaaweruma tiirikotuiai tiiriko yaupariachio, wa'achi yaupaka weweripariatapua tiame. ²⁷ Waikao tiiriko ne'nemia enanioipua, pachitariatapu tiirikoapa, tiirikotuiapua tiamé. Wa'a tiame tewakapa ahpo teeko tekipanakiamea, ahpo teeko ne'nemia siimpariatapua tuuyemia, ahpo teekochi ajasisaapua chaaneriataapua pu'kao: “¿Ki ka'karumakosa iimori taamo ki'yakamemua echipuawichioo? Tahpitika tiapu tiirikotui tiirikochio, ¿aatia wa'a tiiarepua?” ²⁸ Waikao teekora chaaneriataapua: “Aa puuua, aaata no'o seepurawa iintoriapua, taamo echariao, tiirikotui ki kaaweruma pahchira ipasekao”, cheeriatapu teekora. Tekipanakiamea waikao chaachapariataapua: “¿Napotare teemea pu'kao?”, chaachapariataapua. ²⁹ Waikao teekora cheeka nehjiariataapua: “Ka'i, wa'atia toipuapua pu'kaopua pehjo, tiiriko ahjama po'tamaoipu —cheeriatapu teekora—. ³⁰ Wa'atia toipuapua pu'kao pehjo, ahkasi tiiriko i'ipapuachisi. Ahkasi waika, naponuremania pu'kao, pu'ka tiirikotui, patuka purisa kosimania pu'kao, tiirikochi poanatasapua —cheeriatapu teekora—. Tiiriko ki tiirikotuiekachi i'ipatiameo, tiirijomachi katewemania pu'kao”, chaaneriataapua teekora ahpo tekipanakiao.

Wa'achi yoorapuame ti'tijoeai, Riosi katewiachi taawechi, asisoopua.

Wacherai pahchira wa'achitarichi nayewatiame

(Marako 4:30-32; Ruuka 13:18-19)

³¹ Eesusia i'ka wa'achitarichi nayewekaopua tiame, cheekapua tiame:

—Riosi ye'karia wacherai tewaniame kuuu pahchiraka tiamepua.

³² Ihji wacherai kuuu pahchiraa kiisi werumakaipua pahchira, ki nu'uti kuuu weripamekaitepua, ahkasi tuchikiai muuwaeme ta'sotachi wa'a nu'nunti atowarachi. Wa'achitia Riosi ye'karichi mochimeria, ki nu'uti mehtamiitepua, ki ookapi enepakao.

Rewarurachitia wa'achitari

(Ruuka 13:20-21)

³³ Eesusia wa'a tiame taamo nayewesopua, piirechi wa'achitarichi taamo nayewakapua eee cheeka:

—Riosi ye'karichi nayewaniachio, Riosi kaaweruma tuuyewaria rewaruraka ihsiamepua. Aaata oowitiame teesa rewarura yahcheka wesosoopua paatusio, rewaruraa yomachi muika weruma a'potiamepua paatusio. Wa'achitia Riosi tuuyewariai, yomachi wehjoarichi mu'ipaka tuuyetowatiaopua, ki nu'uti enepatiamepua Riosi ye'kario, Riosichi paparakameepua.

Aatia tiichipa Eesusi wa'achitarichi naewaria

(Marako 4:33-34)

³⁴ Eesusia yooma i'ka ahpo masiteria ti'tijoerio, wa'achitarichiche ahjae masitekapua pu'kao, ki wa'achitarichiopua, kihta. ³⁵ Ihji Eesusia wa'achitarichi naewaniamea, Riosi ehkoriaami ahpo nayewaturachi cheetiamepua, waika taawechimio, cheeriaipua:

Wa'achitarichiche nayewema neea;

itapiti nayewatupuame no'o noriwi teereriopua, ahkasi Riosi i'ka wehjoari mochiwachio, yahchariachisi.

Eesusia to'iwe wa'achitarichi nayewario, ihtanako tuunapua

³⁶ Waikao Eesusia toisooopua ti'tijoerio, wa'api karichi muiiapua waikao. Wa'a muiioopa teemea, iinatukekapua Eesusio:

—¿Aachin cheeka chanikamua to'iwe naewakao? Naane e'renare teemea Masitari.

³⁷ Waikao Eesusia taamo nehjiakapua cheeka:

—Puuu kaaweruma iimoria, Riosi kaaweruma tuuyewari echayame puuuu, echayamea neepua, Riosi Tijoe Tijoetukame.

³⁸ Waasa echiwachio, yoomatiame wehjoarichi ti'tijoeri puuuu. Puuu ka'karuma iimoria, ti'tijoe puuuu Riosi ye'karichi mochitoame. Puuu ki kaaweruma to'iwea, ti'tijoeri nanaarame puuuu, ki Riosi ye'karichi mochimeri, Satanasi ijinuwarakapa. ³⁹ Puuu ki kaaweruma to'iwe echakamea, riaorósi puuuu. I'ipaniamea, i'ka yomatiame weee kajuyachi teeremeri puuuu, te'ta Riosi katewiachi wa'asi. Puuu echitiame i'ipameria, tewekachi Riosi ku'iwari e'eneri puuuu.

⁴⁰ Puuuu ti'tijoeri ki ka'karumaopua, to'iwe ki ka'karumachitiaopua, yooma patuka poanataasaopua, ihpapaka na'ichi kosimapua pu'kao, ki teesa aiwaniachio. Wa'asa teeremeriopua i'ka yomatiame wehjoari kajuyachio. ⁴¹ Nee Tijoe Tijoetukamea waikao, tewekachi mochikame no'o ku'iwaro, yomatiame wehjoarichi uhjuramania, no'o ye'karichi ki ka'karuma ti'tijoeri

wa'a mochikameo, yooma puuyanamichiopua, ti'tijoei ka'karuma tatakoritameopua. ⁴²Wa'a ikisaopua, yooma pu'ka nanaarame aaata tatakoritameopua tiameo, na'ichi ihpapamapua ooronachi. Wa'ao puuuu, tísia aiwameripua tajakao, tísia naarakomeripua tísia aiwapao; kiisi anachapa aiwakaopua wa'ao, tahpitika chanimapua taamera ki'sukao, ki teesa tiame aiwapa puuuu Riosi kokosario. ⁴³Waikao Riosi te'ta weruma katewiachi u'matsoopua, yooma ti'tijoea ooweruaiopua tiamea, Riosi te'ta nakiyachitia noonowikamea, yooma te'ta Riosie piipatetiamea, tisiwa kaawe erakomeri puuuu, taaachitia peenia tiame tajayamechitia, no'o ahjama mochikapapua no'o Noono ye'karichio. Epeche pahtenariame enesaa yooma aamo no'o nayeweriaio, tísia kaawe inataka i'yepuapua pu'kao, tísia pahtewari nakimerikopua aamoo, aamo masiteka ohjoachioopua.

Wehtere inasotiame toomi wa'achitarichi nayewatiame

⁴⁴Pu'ka to'iwe ki kaaweruma wa'achitarichi nayewaka kajusaapua, eee taamo chaanekapua ahpo ajawariaio:

—Riosi ye'karia, weee toomi majitiame tísia nateyame iinuemeka tiamepua. Aaata nane'resaapua tísia nateyamekopua pu'ka weeeo, ahpo ta'pe no'rakaopua, yooma nehjimapua ahpo iinuekao, ahkasi ahpo kariwaoipua tiame. Pu'ka nejisaapua pu'ka toomitutiameopua, pu'ka toomitutiame i'toka siimapua, pu'ka tísia nateyame weee ahjae tarimiaopua. Pu'ka weee tarisaopua, tísia kaawe eramapua waikao, ahpo tarariachi yasakao. Wa'achi iintomeri aaataa, ki teesa te'ta nateyamechitia tetewamea, Riosi ye'karichi yasiwao. Te'ta Riosi chiia e'weka yasitoma puuuu, Riosi ye'karichi ahpo yasipoa reesipuawichioopua.

Perera ki teesa nateyame nayewaniame

⁴⁵Eesusia weee wehtere toomichi simiyame kajusaapua nayewakao, chaanekapua taamoo:

—Riosi ye'karia, perera ki teesa nateyamechitia tiamepua. Aaata perera tarayame, ⁴⁶perera tísia nateyame tewisaa, ahkasi yooma ahpo iinueka toomichi nehjisaopua, tarimeripua pu'kao. Wa'achitia aaata tijoea oowitiameai, tísia nateyamechitia tetewikameapua Riosi ye'kario itapiti pererachitiao, yooma Riosi ahpo nuuria yooraka yasitoma puuuu, Riosi ye'karichi yasipoa kiapuawichioopua. Wa'a tiame inatari masitemitia eemea, ahkaoi aamo masitiachiamio.

Sochichaira wa'achitari

⁴⁷ Perera wa'achitaka nayewasaopua, sochichaira wa'achitarichi taamo nayewekapua, eee cheeka:

—Riosi ye'karichi muimera, sochichairae pa'wechi chapiwameka ikiniamepua. Yooma ka'karuma so'chi, ki ka'karuma ahjama tiame chapisaopua, ⁴⁸ suuwerachi upasaopua, poanataka uuka ka'karumarao, ihpapaniamepua ki ka'karumao. Yooma ka'karuma uusaopua, weruma waarichi toaniamepua. ⁴⁹ Wa'achi ikipuamepua, i'ka wehjoari kajuyachiopua. Waika taawechio yomatiane wehjoarichi ti'tijoe ooweruopua tiameo, Riosi ku'iwari tewekachi e'enakamea, yooma ka'karumara uusaopua, ⁵⁰ ki ka'karumao na'ichi ihpapamapua pu'kao ooronachi, wa'ao tísia naarakomiachio, na'ie tajaka ki anachapaopua, tahpitika cheemeripua taamera ki'sukao, tísia kokosa tiame aiwakaopua.

Oochetiame masitewa, weemera masitewa tiame

⁵¹ Wa'a cheesaapua Eesusia, taamo iinatukekapua ahpo ajawariao:

—¿Pahteka inamukame eeme i'ka no'o cheeriao?

—Eje'e —chaachapakapu teemea.

⁵² Waikao Eesusia ki ka'karuma toiwamechi simiyame taamo nayewekapua, piirechi wa'achitarichi. Puuuu pu'ka wa'achitarichio, eee taamo chaanekapua:

—Aaata Riosi ye'karichi tiame masitiamea, aaata kariwaamechitia tiamepua, ahpo ijinuwa to'wachi ka'karumache poanataka uuyamechitia, ki ka'karumao ki uuka. Wa'achitia Riosi kaaweruma tuuyewari ma'masitariai, poanatomeripua oochetiame Moisetaru masiteria nokiwameopua, Riosichi te'tereretiao, weemera Eesusi masitiachitia, te'terepuawichioopua, pu'kakamera masitemeri Riosichi simiyame ma'masitaria, oochetiame Riosichi te'tereretiaopua, toaka.

Eesusia ahpo weripariachi eenani

(Marako 6:1-6; Ruuka 4:16-30)

⁵³ Eesusia kajusaapa yooma pu'ka wa'achitarichi taamo nayewekao, wa'a Ooriwo roomosachio, wa'a chaachapaka taamo masitenurakapua, ahkai taamo masiteka ohjoachiopua. Waikao Ooriwo roomosachi o'iniaio, Eesusi nu'utikai weripariachi, nonoratiapua Kapenau tewaniachi. ⁵⁴ Eesusia Kapenau ajasitioopua,

wa'a napawikarichi pakikapua, i'isaeri napawikarichi. Wa'a masitekapua waikao weesa, senepi taawechi. Wa'a napawikarichi nanapawiamea, tísia peenia erakokaopua, chaachapakapua ahpo:

—¿Akatia penipakamejoarepua, ahpo tísia peenewariopua, ahpo tísia peenia ihsiaopua tiame? ⁵⁵ ¿Ki ihjipu tijoe, i'wa mochiwachi ma're sipaka itapiti neteyame, taanara? ¿Ki Maaria tewaniamepu yeeyeraa ihji? ¿Ki puuu poponirapu Saantiaoa Oosea tiame, Siimonia Uurasia tiame? ⁵⁶ ¿Ki i'wa ohjoepu pipiniraai, i'wa taamo mochikachi? ¿Achini ihsika tísia machiyame enepariarepu?

⁵⁷ Pukaepa Eesusia ki ahpo yoorenariopao e'wekao, chaanekapua pu'kao:

—Riosi nayewatuamea, yomachi kaawe tetewiniamepu, nape te'ta ahpo mochiwachiopua, ka'i.

⁵⁸ Ki apochi pichikiopa wa'a ti'tijoerio, paikapi ki weeka peenia ihsywa wa'api ihsikapua wa'ao.

Waani Paatori mukuria

(*Marako 6:14-29; Ruuka 9:7-9*)

14 Pu'ka taawechiamio Eeroreo, Arireasi yawichikoio, tísia peenia ihsyame inamukapapua Eesusio, ² Eerorea cheeriapua ahpo nuurewao:

—Puuu Eesusia, Waanitaru puuuu eenechi ahjakame, weruma utewari yahchaka eenakame. Pukaepa peenia ihsika oiyamepu —cheere Eerorea.

³ Eerorea me'yakamekapapua Waanio, eenechi oijenakame maeriapua, apoe kaarenae o'yaeka yahchakamekapapua karichio. Eerorea wa'a iintokame Waanio, i'ka Waanio ahpo wenejika naewakopa, kiisi kaawe iintorio tuukaopua Riosichio, ahpo pa'chi uupira ahjama neewikaopua. Eeripea Eerore pa'chira eneriaipua, Eeroria kuunaraa. ⁴ Waania chaaneriaipua Eeroreo:

—Muuua aamo pa'chi uupira uupitariapao, kiisi yoorekamemua Riosio, tísia tatakori kamemua Riosichio.

⁵ Eerorea pukaepa waika taawechiami merimo o'rariaipua Waanio, nape ki me'yariaipua pehjio, majawiapa Waanimina ti'tijoeripua, Riosi nayewaturachitia tetewameopua. ⁶ Nape Eerore paamupari paamuachiopua pahkochio, ahpo piisimarara machenasoopua yawimia yooma paajutetiame mochikachiopua tetewachi, tísia pu'serekaopua ahpo piisimarao, u'matome chaacharepu tísia teekupakao. ⁷ Pukaepa ahpo piisimaraopua, chaanerepu:

—Nee, ihtaoi no'o itanekooio, aamo kiamache neea, kiisi wihtuka chiiamenia.

⁸ Waikao piisimararaa ahpo yeeye cheerewachio, chaanerepua Eeroreo:

—Waani Paatori merisa no'o kiamitia naaju, pehtorichi yachasa mo'orao —chaanerepua Eeroreo.

⁹ Waikao Eerore yawichia wa'a chiiame yoomae inamutiapao, yuuwesiparepua erapakao: “Ki wa'a cheeme teeriainia naaju.” Nape Eerorea yooma ahpo paajuteria tetewachi wa'a iintomo tuukapao, kiisi wa'a iintomo e'raipua, wa'a iintoriapua. ¹⁰ Waikao Eerorea yeetepatiame yahchaipua Waanio kaarenae o'yaekao, mo'ora tehpunasa u'yepanurarepua, itapitichi oowatoka.

¹¹ Waikaopu piisimararaa pu'ka u'yepatiao, ahpo yeeye ki'yarepua.

¹² Wa'a iintosoopua Eeroreo Waanio, wa'a e'enaka Waani na'naritoamea meritiachio, i'ka weerewara i'tokao, wetemajirepua. Wa'a noonoisapua, Eesusi tuuyemia siimparepua.

Mariki miiri ko'kotena Eesusia

(Marako 6:30-44; Ruuka 9:10-17; Waani 6:1-14)

¹³ Eesusia Waani ikiria nane'resapao, tísia yuuwesipakaopua poanachi siimo orapakapua piineri tiiachi. Waikao pawekakerachi mooenasaopua, pukachi simitiapua. Nape ti'tijoea nane'rekapao, muuwaeme na'naritoriapua pa'we suuwerachikoopua ma'chi, ahkaoi yooma mochiwachiami ahpo yeetopasikao, muuwaeme enepasiriapua. ¹⁴ Eesusi tekimiachi asisaapua, ki ookapi muuwekame mochiriapua wa'ao, ti'tijoeri. Waikaopua wa'a noonowiriame tewakapaopua, tísia tesiwa e'repakapua pu'kao, wa'a erapakaopua, yooma kokoriame u'pariaopua, sautekapua. ¹⁵ Aari enepasooa wa'ao, teeme Eesusi ajawariaa Eesusi naaepakao, chaanekapua pu'kao:

—Paamira, ariwatonapa wa'asi, mehka ki'tiachi mochiwachi i'wao. ¿Ki kaawe ohjoare ti'tijoeapa nonoraputia, aapoe koame i'yamichiopua mochiwachiamio?

¹⁶ Nape Eesusia taamo chaanekapua:

—Ka'i, ki nonoramerinia pu'kao. Eeme wa'api ko'kotemeripua pu'kao.

¹⁷ Waikao teemea Eesusi masiteraa, chaachapakapua:

—Nape teemea, mariki paani wa'api itipitiamepua, ooka so'chi tiame.

¹⁸ Waikao Eesusia taamo chaanekapua:

—Ehsoo, no'o u'yepaopua pu'kao.

¹⁹ Wa'a cheesapa Eesusia, wehchi mochipanurakapua ti'tijoeo ooweru tiameopua, paachi. Waikaopua, pu'ka mariki paani uusaopua ooka so'chiopua tiameo, te'pa ne'nepaka cheriwema kiasaopua ahpo Noonoo, taamo ki'yakapua pu'kao, taamoo naachutamichiopua. Wa'a ikitiaapua yooma ti'tijoeri naachutekapua. ²⁰ Waikao yooma ahka ko'kakapua ahkasi poposaniachisi. Ehjepao ko'kotiname soparakameo, oosa mariki aampa ooka weeweruma waari na'poatiapua pehji, chi'wapame. ²¹ Wa'a ko'kakame ti'tijoea, mariki miirikapua, ki ihtetaka ooweruopua kukuchioipua tiame.

Nerojampa ihtoria Eesusi

(*Marako 6:45-52; Waani 6:16-21*)

²² Waikao pu'ka muuwari ko'kotesaopua Eesusia, taamo paonamina uhjurakapua pa'wechio, pawekakerachi taamo mo'moenapuka. Wa'a taamo uhjurasapua apoeo, ti'tijoe nonorapuka itipikapua pehji. ²³ Yooma nonorapusaapa Eesusia ti'tijoerio, teewi kaawitiachite akipariapua ahpo Noono ahjama nayewamia. Tukapasipoiopua pehji, iiweta wa'a ihsiriapua piineri. ²⁴ Wa'a keenakooopua teeme masiteraa, paaomi nokisiniapua wa'asi. Nape tísia ekayopao, tísia pe'kosiopa pa'weopua tiameo, tehki nokisiapua wa'apoo. ²⁵ Marikarowaopua Eesusia, taamo nokisiachipo eenakapua nerojampa weritoka. ²⁶ I'kao nerojampa weritopao, tísia majakao chaachapatiapua:

—¡Wéiii, naayuripu puua!

²⁷ Nape Eesusia taamo sisinamukao, taamo chaanekapua:

—¡Ka'te majakoo, oisa erapasa! ¡Ka'te tahpitika erakoo!

²⁸ Waikao Peeroa sisinamukapua tiame:

—¡Paamiraaa, pichiwa Eesusi enesaa no'o Paamira, nerojampa weritoka no'o aamo natepatemitiapuaaa!

²⁹ —¡E'esaaa iiyetasao wa'anaaa! —chaanekapu Eesusia.

Waikao Peeroa pawekakerachi o'inia niipakao, nerojampa o'inekapua simika, Eesusi natepamia. ³⁰ Nape Peero nerojampa ihtoaiopua tísia ekayopao, tahpitika erapakaopua piwiteme teetoapa. Waikao sisinamukapua Eesusio, cheeka:

—¿Yaapitiii, no'o ku'isaaa! —cheeka sisinamukapua. ³¹ Waikao Eesusia, Peero inisiachi asikaopua, ikanati sekachi chapitokapua, chaanekapua Peeroo:

—¿Kiisi noochi paparame muuua teesaoi? ¿Achini iika wekakame muuua noochi paparao?

³² Wa'a cheesoopua Eesusio, wa'a pawekakerachi moenasacheopua Eesusia, teewetekapua tísia ekayao. ³³ Eesusio teewetesoopua eekao, teeme pawekakerachi mochikamea, chopokorieka ajapekao Eesusio tísia iyorikao, chaanekapua Eesusio:

—Muuua pichiwa tewekachi o'inia eenakamepua, Riosi weeechi eenaka Tijoe Tijoetukame.

Eesusia, Eenesare mochikame yachapateka kokoriame

(Marako 6:53-56)

³⁴ Wa'a neerochi paonasaapua teemea, Eenesare weeechi tetekitiapua. ³⁵ Waikao wa'a ohjoemea Eesusikoopua wa'a eenakameo, muuwaeme u'yepatiapua kokoriame. ³⁶ Eesusio tesiwa chaachapopa, ahpo wisasori suuwerachioi ihchepapua itanekapua. Wa'ao waikao, yooma Eesusi wisasoriwachi ihchepakamea, saukame nonorakapua ahpo ta'pechiamio.

Itapiti taamo eiwepua ohchorewapa ikitewa

(Marako 7:1-23)

15 Ookapi Eerusareni e'enakame parisero ti'tijoea, ookapi iyoteri ti'tijoeapua tiamea wa'achi e'enakame, Eesusi naapaka iinatukekapua:

²—¿Achinikai ki paanikosa koayame aamo masiteraa, taamo pa'pamiratuameo masitiachitia?

³ Wa'a chaanetiapao Eesusia tiame, iinatukekapua pu'kao:

—¿Achinikai eemea aamo pa'pamiratuamekamera nokaya, inatamepua yoorepuameo, ki Riosi nuurari yoorepuamekamera?

⁴ Riosi nuuraria eee chiamepua: “Yooreka yasitopuapua aamo yayawao; ki yooreka yasitokamea pu'kao, mukimachepua.”

⁵ Nape eemea chaachapamepua aatao, ahpo yayawao chaachapamichiopua: “Yooma no'o iinuekao Riosichewichiopua, wa'a tiipa neea ka'chi iika aamo ku'imetenia.” ⁶ Wa'a chaachapakao eemea, wehchi ipaka tetewame eemea Riosi nuurari iyoriwao, aamoe wa'apiche nokiwa yoorepuawichiopua na'naritoka.

⁷ Eemea, i“wisikuarikamera erakoai”!, chaachapamepua aamo masitia. Wa'a aamo nokimiao, ma'chiamē cheeriai Riosia, ehkoriai Isaia iyoterichiopua, eee cheeriaopua:

⁸ Ihji mochiwaria no'o kaawe chaachapanipua chaachapao, nape oowera chuwaēche, nape ahpo iikachiopua kai waapi mochikai chaachapamepua noochio.

⁹ Puuuu wa'a nokayamea, kihta no'o iyoriwa nokayamepua, oowera ti'tijoeche nokaya masitiamepua, ki Riosichi eename nokipua.

¹⁰ Pu'ka kajusaapa naewekao Eesusia, ahpo wapichuri ajapanuresaopua ti'tijoeo ooweruopua tiameo, yoomahka taamoo, chaanekapua:

—Pahteka inamumitiapua i'kao: ¹¹ Aaata chu'wachipo rupituniamea, kihta ki kaaweruma chuhkiamepua aaatao; aaata chu'wachi chiia machenakamera, na'atamepua pu'ka aaatao, tatakoriwatekao.

¹² Neipa taamoche ahjama kahtioi Eesusio, teeme masiteraa chaaneka iinatukekapua Eesusio:

—¿Nane'rekamua pariseroo, aamo wa'a chaanesoo, nekamuka inamurio?

¹³ Nape Eesusia cheeka nehjiakapua:

—Pe'yachipua. Yooma puuu ki no'o Noono ahpowichio uuriao, ihpapameripua, itapiti to'iwe ki ahpo echariachitia, po'tanaka ihpapaniamechitia. ¹⁴ Ka'te pichikemitia eemea pu'ka parisero ti'tijoe masitiaopua. Puuuu ki mamachiriai, aaata tukapachi ohjoameo, neesetoka panitonariamepua. Wa'a te'tiamea aaata panitoaiopua wichipasaa, wichipatemapua tiame ahpo panitoaoi.

¹⁵ Waikao Peeroa chaanekapua Eesusio:

—Kaawe taamo tuuyeomua pu'kao, chu'wachi machenamechi simiyameopua, aamo naewariaopua.

¹⁶ Nape Eesusia taamo chaanekapua:

—¿Naakona iiweta ki pahtiamē eemea pehji? ¹⁷ ¿Ki nane'rena eemea yooma chu'wachi rupituniameo, topachi eenamekopua, wa'a ikisaopua eenechi machenamekopua weerewachio? ¹⁸ Nape chu'wachi machenamea taamo nayewa, iikachi eenamepua, puukamerapua taamo na'aratiamea. ¹⁹ Ihji na'arari itapiti, tijoe iikachi o'inia machenakamea ihjipua: ki kaaweruma e'raniamera, tijoe ko'inarewa, suwepori nokinarewa, ooweru ikotuwa eraniame, ichikonarewa, wihtunarewa eraniame, na'ara chaninarewa.

²⁰Yooma puuupua ti'tijoerio ki ka'kaweruma enepatiamea; puuu ki paanikosa koi'wamea, kihta na'ara ikiwamepua iikachio.

Piiripi seenu oowitiame, Eesusichi paparakame

(Marako 7:24-30)

²¹Neipa wa'a o'inia puuyasaapua Eesusi ahjamao, Tiiro weechiami e'enatiapua Siironi weeechi tiame. ²²Wa'ao piiripi oowitiame Kaanani weeechi ohjoemea, Eesusi sisinamukapua:

—jPaamira, ehkoriaami Raawitaru oochiwaraa, no'o tesiwa e'remitia muuuaaa! jNa'arari tijoeturi yahchamekapu no'o kuteweee!

²³Nape Eesusio kihta nehjiakopa pu'kao, teeme masiteraa, naapaka utewaeme terijerakapua pu'kao:

—Paamira, jachinikai ki te'yanimua pu'ka oowitiame aamo pukamina kichiwa cheesiameo?

²⁴Nape Eesusia taamo nehjiakapua chaaneka:

—No'o Noonoa, isaeri mochikamechiche no'o uhjurakamepua, apochi simiyame tuuyemichioo, wa'ao po'wa wewekakamechitia, te'teriamekopa.

²⁵Nape puuu oowitiamea, Eesusi ihsiachi ahsesaopua, tísia ahpo tesiwa cheeka ahpo sautejerakao, chaanekapua Eesusio:

—Paamira, taamo cheriwemitiapua no'o kutewe yachapatekao.

²⁶Nape Eesusia chaanekapua:

—Ki kaawe iintomaoi neea aamo ku'isaa, no'o Noonoeo no'o tetejimarichikamera uhjuratiamekapa pahcha, ku'imichiopua pu'kao. Kiisi kaawepu kukuchi ko'komiao, u'yesa chuhchuri kianiaapua pahchao.

²⁷Wa'a chaanetiapa oowitiamea, nehjiakapua:

—Wa'atepua tiiao, nape chuhchuriai meesatere ruhjikameo, koayamepua.

²⁸Wa'a chiropa oowitiameo, chaanekapua Eesusia:

—jAi muuuu, tísia paparamemua noochio! Muuuu noochi paparakapao, te'ta aamo itayachitia ikimamua.

Wa'a cheesoche Eesusiopua, saukame itipiriapu puuu kuteweraa.

Eesusia muuwaeme yachapatena kokoriame

²⁹Eesusia Tiiro weeechi machenasaapua, Arirea e'enatiapua pa'wechi. Wa'a pa'wesuweo, suuwerachitetu uumatotiapua.

Wa'atetu nokisinioio roomosachite mo'moenatiopua, yasipaka Eesusia. ³⁰ Wa'aoi muuwaeme napawikapua ti'tijoe ooweru tiame, chookopakame kokoriame u'yepaka, ki mamachiriame u'yepaka, rojomika ohjoame, ti'tijoe ni'o ooweru no'oopua tiameo, wahjachi ki ookapi itapiti kokoreniame tiame. Yooma pu'kao Eesusi chokichi upatioopua, Eesusia yooma sautekapua pu'kao. ³¹ Wa'a iintokopao Eesusio, ni'oo nayewatioopua, rojomio kaawe ohjotetioopua, chookopakameo sautetioopua, ki mamachiriameo tetewitetioopua tiameo, wa'a napawikame muuwaria, ki nu'uti kaawe erakoapua Riosio, tísia peenia Riosioa Eesusio, isaeri Riosiwachio.

Eesusia, naao miiri ti'tijoeri ko'kotena

(Marako 8:1-10)

³² Eesusia ahpo kahtiachi taamo paesapao masiterao, chaanekapua:

—Tísia tesiwe e'renania i'ka ti'tijoerio, i'ka muuwari taamo ahjama nokayameopua, paika taawe i'toamekopaopua, kiisi iinueka kooameo. Ki wa'atia uhjuranarenia i'kao, ki ko'kotesao, toore wahjipamerikopua wahka pooechi nokisiaiopua.

³³ Waikao teeme Eesusi masiteraa chaachapakapua:

—¿Nape aatia nokaka tewitare teemea kooameo, i'wa kai waapi ki tijoeekachio, ki ookapi ti'tijoewichio ko'kotepuawichio?

³⁴ Eesusia waikao iinatukekapua ahpo masiterao:

—¿Ihkina paani to'ame eemeapa?

—Oowisani paani wa'api, ookapi nu'nunti so'chi tiame —chaachapaka teemea.

³⁵ Waikao Eesusia yooma ti'tijoerio, wehchi mochipanurekapua.

³⁶ Wa'a cheesaapua oowisani paani uusaopua ookapi so'chiopua tiame, te'pa ne'nepaka cheriwema kiasaopua ahpo Noonoo, chi'wanasa ki'yakapua taamoo masiterao. Waikao teemea masiteraa, ahkasi yooma ahsepachisi naachuteka teemea, pu'ka muuwariopua. ³⁷ Ihjia yooma ahsepari poposatioiopua. Ko'kotiamé soparakame, oowisani weeweruma waari pochiwatiapua, yooma chi'wapameopua soparakame. ³⁸ Kehki wa'a ko'kotiamé, naao miirikapua ti'tijoe, ki ihtetakaopua ooweruopua kukuchioi.

³⁹ Neipao Eesusia nonorapuso muuwario, pawekakerachi mooenatiapua waikao. Pukachi mo'moenasaopua, Makarani weechi siimpiatiapua.

Pariseroa saruseoa tiame, Eesusi peenia ihsiwa itani

(Marako 8:11-13; Ruuka 12:54-56)

16 Parisero ti'tijoea, saruseo ti'tijoea tiame, Eesusi ne'nemia e'enariaipua, oowera Eesusi peenia ihsiwa teewinaria. Puuu oowera itapiti ki kaawe iintowachi chapinariapao, chaanekapua Eesusio:

—Riosi peenia ihsiwa taamo tetewitepuapua, wa'a aamo iintosoomua, nane'reme teemea, pichiwa tewekachi eenamekoopua.

²Nape Eesusia chaanekapua pu'kao:

—¿Achinikai epeche tiame tetewinare eemea no'oo naania ihsiwao, tísia machika tetewameko tuuyameai itapiti uurapario, ariyachi sehtanasipasoopua tewekachio, kaaweruma ma'chirepamio tuuyameai, ³eemea, cherayachitepa sehtanasipasooi ki nu'uti yukimio tuuyameai tiame? Yooma pu'ka uurapari machika tetewameai eemea, ¿kiisi machika tetewame eemea, ehpiami no'o naania teetoao no'o yoorao, ihtana ikipuame ohjoare ehpe taawechemio? ⁴Ehpe taawechemio ki ka'karuma ti'tijoei ki Riosi yooreka mochitoamea, no'o peenia ihsiwachee nane'renariamepua no'o aatanatawao; nape eemea ki tetewitepuamepua wa'asio, no'o peenia ihsiwae no'o aatanatawao, no'o ikimiaeche tetewitepuamepua no'o aatanatao, puuu enemeripua no'o naaniatiwatamea. Puuu no'o ikimiaa, ehkoriami Oonasi ikiriachitia teeremeri, pu'kao, ki nu'nuti so'chie ko'kotiaio, simiteriamechitiaopua ahjakao.

Wa'a cheesoopua Eesusio, uumatotiapua wa'ao.

Parisero masitewara rewarurachitia ihsiame

(Marako 8:14-21)

⁵Paonamina pa'wechi ajasitioopua Eesusia, taamoo ki uparioiopua nutukao, paani ki rewarurarachi simiyame taamo nayewekapua. ⁶Pu'kachi wa'achitarichio, taamo chaanekapua:

—Nee, kaawe aamo inateka ohjopuapua parisero rewarurawarachio, saruseo rewarurachioopua tiameo, yoomachi paatusichi mu'ipameka nokayamechiopua.

⁷Rewarura nayewatioopua, taamo nutuka ki u'pario ijinatepaka teemea. Waikao taamoo, chaachapaka teemea:

—¿Aa e'enone, natakepare teemea nutuka! ¿Ihtana noonoita teemea ehpeo?

⁸ Waikao Eesusia taamo wa'a chaachapame inamukapao, chaanekapua taamoo:

—Ai eeme, ¿kiisi oowe erakoame eemea noochio? ¿Achinikai paani nutuka no'o nayeo erakoame eemea, aamo nutuka natakeparia? ⁹ ¿Kiisi pusakona eemea no'oo aatanakoo? ¿Ki inatepame eemea no'oo, mariki paanieo mariki miiri ti'tijoe ko'koterio, ki ihtetaka ooweruo kukuchiopua tiaméo, kehkina weeweruma waari popochiame na'poatiamekoopua soparakameó? ¹⁰ ¿Ki inatepani eemea neipamioi wa'achi no'o iintoriopua, oowisani paanieoiopua tiame, naao miiri ti'tijoe no'o ko'koteriopua tiame, wa'a soparakameopua kehkina weeweruma waari apechunatiopua? ¹¹ ¿Ki nane'reka inamukame eemea, no'o rewarura naewakoio, pariserochi simiyameo saruseochiopua tiameo, ki paani rewarurara no'o nayewaka cheerioiopua?

¹² Ahkasi waika wa'a chiopa, inateparepua Eesusio ki rewarura nayewaka cheeriopaopua, pa'akachiopua. Parisero masitewakamera naewaka cheeriopua, saruseopua tiame, ki paanikamera rewarurara.

Peeroa Eesusiko tuunapua Riosie Weratiameo

(Marako 8:27-30; Ruuka 9:18-21)

¹³ Makarani weechi puuyasaopua, Sesareami e'enaka teemea, Iiripo yawichi ye'karichi. Wa'ami ohjonioio, taamo ahpo masitiao, iinatukeka Eesusia:

—¿Aatanako no'oko tuuna ti'tijoesia, no'oo Tijoe Tijoetukameo?

¹⁴ Teemea chaaneka nehjiakapua pu'kao:

—Ookapi ti'tijoesia, Waani Paatoriko aamo tuunapua; wahjachi ti'tijoesia, ehkoriaami Eeria aamo maayamepua; epeche wahjachia, ehkoriaami Eremiako tuuyamepua aamoo; epeche wahjachia pehji, aaata piirechi ehkoriaami Riosi nayewatukame maaenapua.

¹⁵ —¿Eemepe, aatanako no'o tuuna eemea? —chaanekapua taamoo.

¹⁶ Siimoni Peeroa, nehjiakao chaanekapua:

—Neeea aamoo, Riosie Weratiamekotipua, Riosi te'ta ahjarichi eename.

¹⁷ Waikao Eesusia, chaanekapua Peeroo:

—Wa'a e'ramekapa muuuu, tísia kaawe yorapuame muuu Siimonia, Oonasi taanaraa. Ki aaata amochi iintokamepua, aamo wa'a tiame inatatekaopua, no'o Noonokamera iintokamepua wa'a eratekao, apoe te'pa kahtiamera. ¹⁸ Wa'a cheeriopua aamoo no'oo,

Peero teewa aamo yahchiamе neее, e'pe, cheeka chaniwame. Peero aamo teewame neее, pu'ka aamo noochi simiyame cheeriao, e'pechitia pewatiamekopa. Pu'ka e'pechio neее, yooma noochi paparakame wa'a mochiwama neее, no'o tewekachi tiopachio, ki teteiwame pusieopua. Wa'a no'o tiopachi mochikame ti'tijoeo ooweruopua tiameo, aaataai ki no'o u'yemapua, te'ta mukiwari utewariraai apoe Satanasiai. ¹⁹ Aamoonia Peeroo, aaata yeetapura ki'yamechitia Riosi ye'karichiopua, muiniame. Puuu yeetapura no'o aamo kiamiaa, no'o aamo aatanakoo cheeriapua. Pukae aaata Riosi ye'karichi pakinariameo, pu'kae aamo wahjopurae reesiserimua pakimichioo, aaata aamochitia no'o aatanakoo ma'chitame enesoo; nape aaata ki aamo cheeriachitia ma'chitakameopua no'o aatanakoo, ki reesiserimua pu'kao, Riosi ye'karichi pakimichioo. ²⁰ Wa'a cheesaopua Eesusia, utewaeme taamo chaanekapua ahpo masiterao, kiisi tuumichiopua ahpo, Riosichi ahpo eenamekoopapua, Tijoe Tijoe tukao, ehkoriai o'inia Meesia tewaniame.

Eesusia mukimio tuunapua

(Marako 8:31-9:1; Ruuka 9:22-27)

²¹ Waika o'inia Eesusia Eerusareni enasaopua, tisia aiwamio tuutuwisikapua, yooma wa'a Eerusareni isaeri pa'pamiratuameopua, pukaeo, ki teesa ahpo aiwatepuameko tuukapua, ahkasi mukiwachisi ahpo aiwatewachisi, nape meritiaopua, paika taawechi oijenamio tuukapua eenechio. ²² Waikao Peeroa kiisi inamunariapao Eesusi chiiiao, poanachi i'tokaopua te'ya cheekao, chaanekapua:

—;Kiisi mukimerimua! ;Riosiai kiisi wa'a aamo ikijeramepua!

²³ Nape Eesusia ku'rikao, chaanekapua Peeroo:

—Waamiami se'wisa noochio. Satanasia muuua wa'a chiiapao. ;Ki no'o Noono Riosie ikika itipimeriche tuutiame, eerinatame muuua? Puuu wa'a chaniwamea, oowera tijoechitia inataka chaniwame puuua, kiisi Riosi inata.

²⁴ Wa'a chaanesaapua Peeroo Eesusia, eee cheeka masitekapua masiterao:

—Aaata noochi paparaka no'o na'naritonariamea, aiwaka ahpo yasitomia eramete puuua, ki ta'iriache ahpo yasitopo inataka.

²⁵ Aaata ki aiwanariamea noochi paparawawichioo, ki uumapua weemera ahjario, ki pichiwarikapa puuua noochio, ahpo paparao. Nape ki seewiamea ahpo aiwamiao noochio, kiapuame puuua weemera ahjario, pichiwaka noochi paparakamekapapua. ²⁶ ;Ihtatia

kaawe enetapu tijoea, ki ookapi paarasatekaipua toomio, ki uumeri teeresaapua weemera ahjario? ¿Kehkina toomi aamo ahseparia maaena eemea, weemera ahjari taripua, tariniame enesooapua?²⁷ ¿Aachin teeretapu naaju puuu ki weemera ahjari iinuemea, no'o Noono tisiwari teetokae enasooapua, yooma tewekachi ku'iwari ahjamao? Waika taawechio neeea, yooma aata kiapuame i'toka enameri neeea, yooma aata noochi paparamewichio.²⁸ Pichiwa chaaninia, ki wa'atia itipimerikopua aamo ookapiopua, ki tetewikaopua no'o o'iniameopua no'o ye'kari yawichitukao.

Eesusi ahpo sewina tiame ikiria

(Marako 9:2-13; Ruuka 9:28-36)

17 Puhsani taawechi neipao Eesusia, Peero yeetokapua, Saantiao, Waani Saantiao poonira tiame, pu'ka yeetokao teewi kaawichite siimpakapua, kai waapi te'pa weeriachi kaawi.² Wa'a kaawichi asisaapa Eesusia, sewina tiame eneparepua, yooma pu'ka paika ahpo yeetoria tetewachio. Wa'ao Eesusi nanariraa, taachitia tajayame eneparepua, puuu wisasoriwaraa, tisiwa tohsaname eneparepua, tisiwa tohsaname, kiisi ne'neme eraniame, tatapara ihsiname.³ Pu'ka wa'apichioi, wa'achi ajakame tetewiriapua tiameo, Moise Eeria tiame, ehkoriaami ahjariame Eesusi ahjama nayewaka.⁴ Pu'ka wa'a tetewapa Peeroa, senawato kihta inatasa chaanerepua Eesusio:

—iPaamira, kaawechupena aamo ahjama e'enakame teeme! Aamo eraso, paika ekapora ajawama teeme i'wa, piiripia aamowichio, piiree Moisewichio, piirechia pehji, Eeriawichio.

⁵ Wa'a chioi Peeroo, paawi tajayame eenaka, yooma mo'poreparepua Eesusi ahjama ajaniachio. Waikao pu'ka toomarichi o'inia, eee chiiame inamuriapu puuu paikaa, Eesusi ahjama siimpakamea, Eesusi masiteraa:

—Eeme yooma weechi mochikame, ihjipu no'o taanaá, ki teesa nakika no'o uuriaa, pukachio no'oo, tisia kaawe e'reka yasitoaaa. Yooreka mochitomiapua pu'kao, e'weka keepuka tiame.

⁶ Wa'a chiiame inamukapa Eesusi masitewaraa, tahpitika erapakaopua, ki nu'uti yoorewa e'reweka Eesusio, chopokorieka ajaparepua, ahkasi wehchisi koomorasipaka.⁷ Waikao Eesusia wa'a te'tioiopua pehjo, wa'a te'tiachi pehji eenakao, ahjachi seekarepakao chaanerepua:

—Ajasisa. Ka'te majako wa'asi.

⁸ Waikao Eesusi masitewarao ajapaka ne'nepoio, Eesusiche wa'a weeriame tetewarepua, ahpo chokichi.

⁹ Ehjepao kaawichi o'inia tetekiaiopua Eesusia, chaanerepua ahpo yeetoria masiterao:

—Ka'te aata tuuyemitia eemea, i'ka aamo teewi tetewiriaopua, ahkasi no'o Tijoe Tijoetukameo, no'o meritioi oijenachisi.

¹⁰ Wa'a chiopua Eesusio, iinatukeria puuu paika masitewarao:

—¿Achinitio yasipameri muuuu naaju aamo ye'karichio, iyoteri ti'tijoeo ke'chu Riosie Weratiame yawichi yasipoio, Eeriakamera enameriko tuuyamekopua pahchao?

¹¹ Wa'a chaachapopa ahpo masitewarao Eesusia, chaanerepua pu'kao:

—Pichiwa chaachapame puuuu, Eeria pahcha enameriko tuuakao, puuupua, iintomerikoo ti'tijoeri Riosichi te'terepuame katewemeria. ¹² Nape puuu Eeriaa, eenakamekaite puuuapa, nape ti'tijoea ki machika tetewikamepua pu'kao, ohsotia a'chikoi yoorarepua na'arekao. Wa'achitia yorapuame neeeai Tijoe Tijoetukamea, pu'ka ti'tijoeri nanaarameeo.

¹³ Wa'a chiopua Eesusio masiteraa, pahdeka inamure puuuu, Waani Paatori nayewaka chiamekopua, Eeria yoorari simiteriopa Waanio yorasikao.

Eesusia temari, na'arari tijoeturi yahchame yachapatena

(Marako 9:14-29; Ruuka 9:37-43)

¹⁴ Wa'a kaawichi o'inia tetekioiopua Eesusio, taamo Eesusi masitera toaria mochikachio, muuwaeme e'enakame mochikame tewakapua wa'ao. Wa'ao piiripi wa'a e'nakamea, chopokorieka weripaka Eesusi natepakao, chaanekapua:

¹⁵ —Paamiraa, taamo tesiwa e'rejerani neeea, no'o taanaa, mumukipamekapu na'ararie. Tísia aiwamekapu wa'a tiiapao, weesa na'ichi wiwichipateniamepua na'arari tijoeturieopua, neerochiamioipu tiame. ¹⁶ Pukaepa i'wa aamo u'yepakamenia aamo sautemichio. Aamo masitera sautenurekainia nape ki kajukapua yoorakai.

¹⁷ Eesusia nehjiakapua:

—¡Ai eeme kiisi ahjachi erakoame Riosichio! ¿Akanasi aamo chaaneka neeea, aamo noochi paparapamichioo? ¿Akatiasi aamo anachata neeea, aamo ki noochi oowe erakoao? Ehsóó, no'o u'yepao pu'ka temario.

¹⁸Waikao Eesusia pu'ka temario, pu'ka na'arario, te'yaka ma'chipakapua temarichio. Pu'ka na'arari ma'chipasetiaapua temaria, ikanati kaaweruma kahtiapua, saukame.

¹⁹Neipao Eesusi piineri kahtioio taamo ahjama ajawariacheo, iinatukeka teemea:

—¿Achinikai ki kajukame teemea, pu'ka tijoe na'arari tijoeturi yahcha ma'chipasekao?

²⁰⁻²¹Wa'a chaachapaniopao, taamo chaanekapua Eesusia:

—Ai eeme, ¿ma'chipamekosa erakokame eemea, kiisi Riosichi paparaka itayame enesaa? ¿Ki aamo wa'api utewariekosa ma'chipasemo erakokamekosa eemea? Ihjia tisiwa pichiwa tiamepua: Eemea teesaoi te'ta Riosichi paparakame enesaa, mohtasa pahchirakoi kehchuma ki weruma, Riosia aamo kajutemiipua pu'ka na'arari aamo ma'chipasenariaopua; ihtaoi aamo yoranario, teesaoi Riosichi aamo paparaso, Riosia aamo kajutemerikoipua kajutekao, ahkasi i'ka kaawioi ikicha weripanurekooi.

Eesusia eenechi tuunapua ahpo mukimia

(Marako 9:30-32; Ruuka 9:43-45)

²²Neipao Arirea weechiami ohjonaiopua, Eesusia taamo chaanekapua:

—Nee Tijoe Tijoetukamea, tijoe nanaamechi nehjipuamepua.

²³Neeea pukaeo, meripuamenia me'yao nape paika taawechi oijenamerinia eenechio. Wa'a chiiopa Eesusio, tisia yuuwesipaka teemea.

Yawichi koparowa i'isaeri tioparawichio

²⁴Eesusio Kapenau asisoopua taamo ahjamao, wa'a tiopachi koparoamea, Peerochi e'enaka chaanekapua:

—¿Aamo masitariwaa, ki natetiamepua tiopachi koparowaniameo?

²⁵—Eje'e, natetiamepua tiame pu'kawichioo —nehjiakapua Peeroa.

Ehjepa petechi pakioi Peeroo, Eesusia ke'chu nayeoi iinatukekapua:

—Siimonii, ¿achini chiiamemua? ¿Aatanakamera koparoame ohjoare i'isaeri ya'yawichia, ahpo tiopawichioo, i'wa wa'api ohjoemekosa, ma'chikosa o'inia enapamekosacheoi?

²⁶Peeroa nehjiakapua:

—I'wa ohjoemeraa, ka'i.

Eesusia waikao aampachi cheekao:

—Wa'a teeresoo teemea, kihta natetemetepua pu'kawichioo.

²⁷Nape ki seesenukai natetenia kaawepua, ki aaata ki kaawe eramichiopua. Wa'a teesoo, wiitu siinka weruma neerochi, so'chi po'wachupuapua. Pahcha so'chi aamo ma'chipariachi, ne'nepuapua chu'wachio wahjoneka, wa'a tewimamua piiripi toomi. Pu'kaeche ahsepameripua, yawichi koparowa natetepuameo, taamo na'pawichio koparowaniameo.

Aatana ohjoare epeche tiamea weruma

(Marako 9:33-37; Ruuka 9:46-48)

18 Waikao pu'ka wa'api taawechi, aaata Eesusi masitia pepenipanariamea, Eesusi naaepakao, iinatukekapua:

—¿Aatanakamera ohjoarepu, epeche weruma enemeria tewekachi ye'karichio?

²Waikao Eesusia piiripi kukuchi paaesapaopua, taamo naasipa werapakaopua, ³cheekapua yooma inamuachio:

—Tísia pichiwa ihjia: Aata ki i'ka kuitachitia tiamea apochio, ka'chi iika pakimeri puuua tewekachio, no'o Noono ye'karichiopua.

⁴Epeche weruma teerenariamea tewekachi ye'karichio, i'ka kuitachitia teeremeripua, yooma ahpo noono chiia pichikiame.

⁵Aata kuitachitia noochi paparamea, pakimeripua Riosi ye'karichio, te'pa tewekachio.

Tatakorichi wichiswa eeyowa

(Marako 9:42-48; Ruuka 17:1-2)

⁶Nape aaata kukuchichitia noochi paparakame tatakoriichi wichitekamea, ohso kaawe kutachi o'yesa tusura matasurara, pa'wechi ipaniame nakiyamepua, pu'kao kai waapisi teere piwitewika, si'rika mukimichiopua. ⁷Eesusia pu'ka nayewaka kajusaapa, taamo tatakoriichi wichipua, eeyowa tiia taamo nayewekapua. I'ka naewakaopua, eee taamo chaanekapua:

—I'ka wehjoarichi taamo mochikachio, tahpitika tiamepua itapiti, taamo wichiteme tiame. Wa'a tiiachi i'wao, ki ookapi mochikamekopa ti'tijoeri ki ka'karuma taamo tatakoriichi

ruhjitenariame. Nape jai puuu wa'a aaata iintokamea!, kiisi cheriwepuamepua Riosie.

⁸Pukaepa neea, aamoo chaaniamepua, aamo seeka aamo taaraoi tatakorichi aamo wichitesoo, ohso kaawe tehpunasa ipania kaawepua, nape mehkaa. Epeche kaawepu piiripi seekaeka, piipiri taaraekaoi, ki wahjiamе ahjarichi pakiniamea ohso kaawe, ki na'pa seekaekao, na'pa taaraekaoi, ki teesa aiwaniachi pakiniamechitiao.

⁹Aamo puusioi ki kaawerumachi aamo wichitenaresoo, ma'chipasa mehka ipapuapua pu'kaoi. Epeche kaawepu piiripi puusiekai Riosi ye'kari ahjarichi pakipuaa, ki ooka puusieka ki wahjiamе na'ichi ahpo ipaniamechitia.

Po'wa wekakamechi wa'achitaka nayewatiame

(Ruuka 15:3-7)

¹⁰Pu'ka naewaka kajusaapa Eesusia, po'wa wekakamechi simiyame nayewakapua. Pu'ka nayewakao o'inekapua cheekao:

—Ka'te ki kaawe chaaneka tetewi aaataoi u'utichitia noochi paparakameo, no'o te'pa te'ta Noonoo, ahpo tewekachi ku'iwariе neesetoamekopapua pu'kao, noochi ahpo paparao ku'ika ki toitemichiopua, ihta keenakooi ku'ipamichio ahpo ku'iwa nakiso.

¹¹Nee Tijoе Tijoetukamea, pu'ka po'wachitia wewekakame, i'yamia eenakame neea, noochi e'enamichiopua pu'kao, noochi paparaka.

¹²Ihja, aaata piie siento po'wa iinuemeka tiamepua. Puuuu, piiripioi ahpo tepuya wekasoo, ikanati simika i'yamepua pu'kao, wahja ahpo tepuyao toisa ku'itapioi. ¹³Pu'ka wekakame teisaa, ¿ki epeche kaawe e'retarepua pu'kao, ki wahjachitia naao weerewa oosa mariki watani ahpo toariaopua ku'itapi, po'wa?

¹⁴Wa'achitia no'o Noonoi tisia kaawe erapamepua, aaata ki kaawerumachi oiyai, apochi upatioopua, nu'utichitia apochi paparakopao. Tisia kaawe erapame puuuu, aaataai i'ka nu'utichitia apochi paparakameo, wekakame itipijerapapua, ki kaawerumachio.

Achini teeka ahpo cheriweka mochitoniame

(Ruuka 17:3)

¹⁵Neipao Eesusia, taamo poponiwa cheriwewa nayewakapua. Puuuu pu'ka nayewakao cheekapua:

—Aaata Riosichi paparama ki kaawe iintosoopua amochio, piineri ihsioi amoe simika katewepuapua pu'ka ahjamao. Kaawe teereka itipinariaapua amochio, ahpo cheriwenuramapua. Wa'a iintosoopua, ahpo kaawe e'reka itipima eeme. ¹⁶Nape ki katewenaresoopua aamo ahjamao, i'yapuapua ooka paikaoi pu'ka iintoria tetewikame, pu'ka pichiwatarie aamo katewepuapua pu'ka iintoriao. ¹⁷Ki e'wesoopua pu'ka aamo ku'yame katewekaopua, Riosichi paparama pirenaturichi i'topuapua pu'kao, aamo ku'ika ne'neweka katewemichio pu'kao. Nape pu'kao ki e'wesoo Riosichi paparama pirenaturio, wa'asi waikao, wa'atia toipuapua pu'kao. Nape pu'kachepa pu'kao, ki Riosichi paparama tetewipuapua pu'kao, tijoekoio oowitiamekoiopua, pu'kao ki ka'karumachiche oiyamekopao.

¹⁸'Thji no'o chiiaa kiisi se'wi ikimeripua: i'ka weechi aaata ahpo kateweka cheriwesoo, wa'achitia cheriwepuamepua tewekachioi; nape ki aaata ahpo kateweka cheriwesoo, wa'achitia ki cheriwepuamepua taamo Noonoo te'pa kahtiameepua tewekachi.

¹⁹'Eenechio chaaninia: Aaata eeme ookaoi paikaoi aamo ki kaawe noonoria katewemia napawisooopua, aamo cheriwepua itasoo Riosichio, no'o Noonoo tewekachi kahtiamea, aamo cheriwemapua. ²⁰No'o Noonoo aamo cheriwemapua, nee aamowichio tatakori natetekamea, aamo napawiriachi ihsioipa tiame.

²¹Waikao Peeroa Eesusi naaepakao iinatukekapua:

—Paamira, aaata no'o Riosichi poponiwa ki kaawe iintosoopua noochio, ¿kehkinasi anachetania cheriweka pu'kao, oowisanisi?

²²Eesusia nehjiakapua pu'kao:

—Muuua ki oowisanisi cheriwemerimua pu'kao, ahkasi paika weerewaoi oosa marikisi o'owisanisa^a, cheriwemerimua pu'kao.

Yawichichi tekipanama ki cheriwekame aaata

²³Ahpo cheriweniame naewaka kajusaapua Eesusia, Riosii ye'karichi simiyame nayewakapua wa'achitarichio. Pu'ka naewakao, eee cheeka o'inekapua:

—Aaata yawichia, yooma ahpo tehkiwa neesetoame wikirieka koparoomo o'rariataipua. ²⁴Pukeri o'ichoi wikiriewa ne'nekao, pahcha puuu u'yeparia aaata wikiria ne'niaopua, ki ookapi toomi wikirewakatapua, oosa mariki miiriahka. ²⁵I'kao teekoraa,

^a 18:22 Wa'a cheeka Eesusia, kehkisa nakiya cheriwepuame, cheeka cheeriapua.

ka'chi iika natetemio tiropa wikiriemeo, toomichi nehjinuremo o'rariataipua wikiriemeo, yooma pu'kao iinueka ahjamaopua, uupiraopua, tatanaraopua tiame, pukae nehjitiameeo, natetetiame itipimichiopua wikiriaraa. ²⁶ Wa'a yoranarewaopua wikiriemea, chopokorieka weripaka tísia naaracheriataipua ahpo teekoo, tesiwa cheeka ahpo cheriwenureka: “Muuu no'o teekoo, ka'te te'ta yaapi no'o e'remitiamua aamo no'o wikiriekawichioo; no'o puuyemitiapua pehjiio paikapi taaweoi, yooma aamo natetemiitenia pu'kao.”

²⁷ Waikao teekoraa tísia tesiwa chiiopa pu'kao, tesiwe e'repakaopua pu'kao, yooma cho'weriatapua wikiriarao. Wa'a ikisaopua wa'atia toariatapua no'ramichioo. ²⁸ Nape puu wa'api cheriwetiameaio, ahpo ta'pechi no'raio, aaata wa'achi tekipanameopua tiame, piie sienta wa'api wikiriekoipua pu'kao toomi, pooechi natepakaopua, kutachi chapikaopua chaaneriataipua: “¡Ehpe wa'api no'o natetepuapua aamo no'o wikiriekao!” ²⁹ Waikaopu wikiriemea, chopokorieka weripaka tísia tesiwa cheeriataipua chaaneka: “Ka'te ikanati aamo natetejeramua no'o wikiriekao, yooma aamo natetemitenia, aamo wikiriekao.” ³⁰ Nape ihjia ki puuyenareriataipua pu'kao, ohsotia karichi pachariataipua pu'kao, ahkasi yooma ahpo natetiachisi. ³¹ I'kao wahjachi wa'api tekipanamea, wa'a iintokopa pu'kao, ahpo teekochi wenejiriataipua pu'kao. Nekamuchiapapua pu'kao, yooma i'ka iintoria tuuyeriataipua ahpo teekoo. ³² Waikao teekoraa paaeriataipua wa'a wenejitiameo, enasoopua pu'kao, chaaneriataipua: “¡Ki tísia na'arame muuuu? No'oo yooma aamo cheriwekoipua aamo wikiriao, ³³ ¿ki wa'achi iintomo teereriamua naaju, no'oo aamo cheriweriachitia?”, chaaneriataipua.

³⁴ Waikao teekoraa tísia nekakao, karichi yachanurariataipua pu'kao, wa'a yoorakaopua ahkasi wikirieka nateteriataipua.

³⁵ Eesusia cheekapua aampachi pehji:

—Wa'achitia no'o Noonoi ki cheriwemapua aaatao, ki ahpo iikachi e'raka cheriwiameopua ahpo piirechio, aaata ahpo cheriwenuresoopua.

Nenewikai poanatuniamе masitewa Eesusie

(Marako 10:1-12; Ruuka 16:18)

19 Neipa pu'ka wa'achitarichi naewasoopua Eesusio, puuyatiapua Arireao. Oorani akichi paonamina e'natiapua waikao, Uurea ye'kari nenekuwachi. ² Ki ookapi wa'ami taamo na'naritokameo Eesusia, yooma sautekapua kokoriameo.

³ Wa'a ohjonioio ookapi pariseroa, iinatukekapua Eesusio, itapitichi wichipatenariapapua, eee chaachapaka:

—¿Reesiseri ohjoarepua ahpo uupichi poanatumiamea, ihta itapitiwichiooi?

⁴ Eesusia nehjiakapua:

—¿Ki iyoname eemea Ehkoriaami Iyoterichio, pukeri Riosi tijoe neterioio, eee chiiachio, “piiripi tijoe neterepua, piiripi oowitiame tiame”, chiiachi? ⁵ Riosia pirenachi Iyoterichio, cheriaipua tiame: “Pukaepa tijoea, ahpo yayawa toayamepua, ahpo uupi ahjama neewisaapa, na'pa pirenapiiripi enepamiapa.” ⁶ Wa'a tiiachipa no'o Noono Riosia, ki ookachitia tetewanipua nenewikameo, piiripichitia enepakamekopua pu'kao. Pukaepa Riosi pirenaturia nenewika, aaataai ti'tijoea, kiisi poanamatetepua pu'kao.

⁷ Wa'a chiiopa Eesusio, eenechi iinatukekapua pa'pariseroa:

—¿Nape aatia Moise Nuurari Iyoteria chiiamepua, reesisewako tuuka pu'kao, iyoterichiche poanitari iyotesa kiasapua nenewikameo?

⁸ Wa'a chaachapopa, Eesusia cheeka nehjiakapua:

—Moisea wa'a iintorepua pu'kao, ti'tijoea kiisi e'waka mochitonariopa Riosi nuurario, wa'a tiame aamo tisia itariopua aamoo. Pukaepa wa'a iintorepua poanatuwa reesisekao, nape no'o Noonoa pukeri o'iniachisio, kiisi reesiseriaipua wa'a tiameo.

⁹ Pukaepa neea aamoo chaanenapua, aata ahpo uupichi poanatakamea, kihta suwepori iintokame enesoo, wa'a iintosapa piirechi oowitiame ahjama neewisaapua, apoekamera suwepori iintoamepua.

¹⁰ Waikao teemea Eesusi ma'masitewaraa pu'ka wa'a tiame inamukapao, chaanekame teemea Eesusio:

—Wa'a teeresoo ohso kaawe ki nenewinia nahkipua.

¹¹ Waikao Eesusia, taamo chaanekapua:

—Ihji no'o chiiiaa, ki yoomawichio puuua, nenewiniamewichioche puuua, puuua, Riosi chiiia te'ta iyorika mochitonariamewichiochepua.

¹² Nenewiniame nayewaniachi tiamea, ki yooma ti'tijoe nenewime te'teriamepua. Iintuame ti'tijoe ahpo naawariachisi o'inia ki tatanatame te'tiamekapa. Wahjachi ti'tijoe tiamea, ki nenewiamepua, kaponitatiamekapapua. Wahjachi ti'tijoe tiamea, ki nenewiamepua, Riosi tehkiwachiche ki wahjiame teetonariapa. Wa'a tiiachipao, ihji no'o chiiiaa, te'ta Riosiwichio iyorikache yasitonariamewichioapua.

Eesusia, Riosi kaawerumari yahchena kukuchi

(Marako 10:13-16; Ruuka 18:15-17)

¹³ Piie taawechi Eesusi u'yepanioi kukuchio, i'kawichioo kaawerumari itamichiopua Riosio, Eesusi masiteraa te'yariaipua Eesusi u'yepapuaichioo. ¹⁴ Nape Eesusia, chaanekapua masiterao:

—Toowa pu'ka kukuchio noochi e'enamichio. Ka'te wa'ine pu'kao, pu'ka kukuchi tiamekopua no'o Noono ye'karichi muimeria, puuu kukuchi ahpo noonoo ihta chiiwai ikanati pichikiamekopua.

¹⁵ Waikao Eesusia, pu'ka kukuchichi seekarepaka, ahpo Noono paparaka kaawerumari yahchesoopua, uumatotiapua wa'ao.

Aaata ki paamira pehji tísia paarasatiame, Eesusi ahjama nayewani

(Marako 10:17-31; Ruuka 18:18-30)

¹⁶ Piie taaweo aaata tijoe eenariapua Eesusi ne'nemiao, puuuu chaanekapua Eesusio:

—Kaaweruma Masitari, ¿ihtana iintotarenia ki wahjiamesi ahjari no'o iinuepuamichioo?

¹⁷ Eesusia nehjiakapua pu'kao:

—¿Ihtana tiachipa no'o tísia kaaweruma teewamemua? Te'ta kaawerumaa, piiripi wa'apiche puuuu, Apoe tísia te'pa kahtiame Riosiche. ¿Wa'a tiamekosa no'o e'riame muuuu? Weeh, pu'ka aamo ki wahjiamesi ahjari iinuenarewachi simiyameo, no'o Noono nuurarira e'weka yasitopuachepua.

Waikao tijoea cheekapua nehjiakao:

¹⁸ —¿Ihtanapu nuurari no'o e'wemiaa?

Waikao Eesusia chaanekapua:

—Ka'te me'ya, ka'te suwepori ihsi, ka'te ichiko, ka'te wistumitia muuuu aaatao, ki kaawe yorapuwichioo, ¹⁹ aamo yayawao yoorepuapua, aamo piirechioi kaawe e'raka tetewipuapua tiameo, aamo wa'apichitia.

²⁰ Wa'a chiipua Eesusio puuu tijoea, chaanekapua:

—Yooma pu'kao neea, yooraka yasitokame neeepa, temarikai o'inia. ¿Ihtanajupu no'o toitiaa naaju pehjo?

²¹ Eesusia wa'a chiipa pu'ka tijoeo, pu'ka pichiwarira nane'renariaapa, chaanekapua:

—Te'ta kaaweruma enenariaa, yooma nehjipuapua aamo iinuekao, wa'a iintosaapa muuuu, te'ta tooremuka mochikamerao,

pu'ka ihkokepuapua wa'a iintosaapa waikao. Wa'a iintokame enesaamua, tewekachikamera iinuemerimua aamo te'ta pichiware paarasario, pu'ka ki wahjiame ahjario, aamo i'yáo. Yooma pu'ka iintosaapa muuua, noochi enapuapua waikao, no'o yeetowa enepaka.

²² Wa'a chaanetiapa puuua, yuuweeme akipakapua, no'rakao, ki ookapi tomiwaemekapa puuua, kihta wekateme e'ramekapa puuua.

²³ Pu'ka no'rasoopua Eesusia, chaanekapua ahpo keepuameo:
—Ihja tísia pichiwapua: aaata tísia tomiwaemea, tísia eerina tiame puuua, ahpo Riosi ye'karichi pakimiao. ²⁴ Eenechi aamo chaaniamenia: Epeche ki tehki tiame piiripi tumusari animari i'ikia puusirachiami u'matoteniamia, ki aaata te'ta tomiwaemechitia ahpo Riosi ye'karichi pakimiáo.

²⁵ Masiteniamia wa'a tiame inamukapao, epeche tahpitika erapakao, chaachapakapua Eesusio:

—¡Aa, naakona! ¡Wa'a teeso aatanakamera newimeripua?

²⁶ Waikao Eesusia kaawe ne'nepakao, chaanekapua:
—Ihji newitoniamia ti'tijoewichioo, kiisi ahsepame tiamepua, nape Riosiwichioo ka'i.

²⁷ Wa'a chaachapatiopua Peeroa, chaanekapua Eesusio:
—Kaawechupena teeme aamo masitewaraa, yooma taamo iinueriao, toakamepua. Wa'a tiiao uumeri teemea pu'ka paarasario, ¿nape ihtana paarasaripu puuua?

²⁸ Waikao Eesusia, cheeka nehjiakapua Peeroo:
—Kiisi wehchi wichimeri ihji no'o chiiia: Yooma ihta weemeratatiachi taawechi asisoo, nee Tijoe Tijoetukameo yasipasoopua tiame, no'o tísia peenia tiamechi ye'karichio, neea aamoo no'o ku'ika katewemeri ajawamania, pu'ka i'isaeri oosa marikichi aampa ooka tetejimarichio, kateweri enemichio. ²⁹ Yooma aaata ahpo iinuwa toakamea no'owichioo, naatichitia: ahpo kariwao, ahpo papachi, ahpo pipini, ahpo yayawa, ahpo tatana, ahpo weewa tiame, epeche ki ahpo toariachitia kiapuamepua Riosieo, u'matoame piie sientoo si'siento paarasari kiapuamepua, wa'a kehki ki'yakameaipua pehjo, weemera ahjari kiameripua tiameo, ahkasi ki wahjiamesi. ³⁰ Wa'a Riosi weemeratariachiopua, yooma napati wa'achitia paarasateka mochipuamepua, napati te'terewa tiame, ki i'wa weechitia.

Tekipaname noonowiriachitia wa'achitari

20 Eesusia, Peero nehjiaka kajusaapa, yooma taamo wa'a keepuameo, piirechi wa'achitarichi taamo nayewekapua, ahpo ye'karichi simiyame. Puuua eee cheekapua: Ihji Riosi ye'karichi kiapuamea, aaata tekipanakame nateteniameka tiamepua. Aaata teekoa echakamea, pa'a piari werisika simiriataipua aaata tekipaname i'yamiaopua. ²Ihja tekipaname teewisaapa, piie taawe yowiwame yowitemio tuuka uhjurariataipua tekipanamichioo. ³Watanichi keenakoopua wa'asi tiame, eenechi simiriataipua wahjachi tekipaname i'yamiao muuwaeka nehjiwachi, wa'amiahka ajariatapua wahja kihta yoorame. ⁴Pu'kaoi chaaniatapua: “No'o echiwachi siimpamitia eemeai tekipanamiao, kaawe aamo natetemanee”, chaaneriataipua. Puuuai, wa'achi siimpariatapua tiame, tekipanamiao. ⁵Oowetawe asitoio wa'achi iintoriataipua, arikiriopua tiame, tekipaname i'yamiao. ⁶Marikichi simiyachioopua aario, wahjachi wa'ami ahka oowera ajakame tewakatapua. Pu'kao chaaneriataipua: “¿Achinikai ki tekipanakame eemea, ehpe taawechio?” ⁷Ihja chaachapariataipua: “Ki aaata takewakopa”, chaachapariataipua. Waikao takewameraa chaaneriataipua: “Siimpamitia eemeai no'o echiwachi tekipanamia.” ⁸Neipao teekoraa cheeriatapua ahpo tekipanakiamie paamiratiao, nateteniachi asisooa aario: “Natetemitiamua no'o tekipanakiao, pipiripi paaesika, neipa e'enakamechi o'ineka.” ⁹Marikichi keenako aari tekipanamia e'enakameopua, ahsieme piie taawe yowiwame sotateriataipua pu'kao. ¹⁰Pahcha piari e'enamea epeche ahpo natetepo orakoriataipua, nape wa'api kehki piie taawe yowiwame kiatiaapaopua. ¹¹Wa'a ikitaapua, kiisi kaawe erakokao, chaachapariataipua ahpo teekoo: ¹²“¿I'ka ku'itapi wa'api tekipanakameoi, wa'achi kehki natetere muuua tamochitia, taamoo yooma taawe tekipanakoipua, tatae aiwakao?” ¹³“Eje'e —chaaneriatapu teekoraa—. ¿Ki piie taawe yowiwamewichiokosa e'enakame eemea aamo tekipanamiao? —chaaneriatapu teekoraa pu'kao—. Ahsieme aamo natetekamenia aamoo. ¹⁴Natetetiame muuupa, yaapi no'rasa. I'ka neipa e'enakameopua, nooe wa'a kehki e'rekapa, wa'a kehki natetekamenia. ¹⁵¿Ki no'o iintonaria iintotarenia naaju, no'o wa'api tomiwaeo? ¿Tísia ikotuchiamekosamua naaju, i'ka nooe no'o oowe e'reria nateteria toomi?”

¹⁶Wa'a cheesapa Eesusia, cheekapua:

—Wa'achitia no'o Noono ye'karichi muimeria, neipa kuwachi wa'asi e'enakamea noochi paparamiao, pukeri o'iniachi pahcha e'enakamechitia noochi paparamia, wa'achitia napati kiapuamepua, no'o Noono tewekachi kahtiameeopua.

Eesusia paisa simiyame tuuya ahpo mukimiao

(Marako 10:32-34; Ruuka 18:31-34)

¹⁷Eerusareni siimpapooio Eesusia, taamo ahpo oosa mariki aampa ooka masiterao poanachi i'tokao, chaanekapua:

¹⁸—Née, Eerusareni siimpani teemea ehpeo. Wa'ao nee Tijoe Tijoetukamea, isaeri tioparachi neeserosie nanaaramechi nehjipuamepua, iyoteri ti'tijoechi. Puuu ti'tijoea, no'o merinuremapua. ¹⁹Wa'a noonowitioopua tisia no'o na'aresao, tisia no'o wepisaopua tiameo, ki isaeri ti'tijoechi kiapuame neea, kurusichi chuhchaka merimichioopua. Nape wa'a yooraka meritainia, paika taawe i'toio, oijenamerinia eenechi.

Saantiaoo Waani tiame yeeyera Eesusi itaria

(Marako 10:35-45)

²⁰Eesusio Eerusareni siimpanioiopua taamo ahjameo, Sewereo uupiraa, ooka ahpo tatana ahjama eenakaopua, Aakowo Waanioopua tiame Sewereo tatanarao, Eesusichi eenakaopua chopokorieka weripakapua Eesusio, tesywa cheeka nayewekaopua, itapiti itanareka. ²¹Eesusia wa'a iintokopao, iinatukekupua cheeka:

—¿Ihtana eratoame muuuu?

Waikao puuu oowitiamea chaanekapua Eesusio:

—Paamira, neea aamo itamia eenakamepua, i'ka ooka no'o tatanao, aamo ye'karichi yasipasaamua, aamo kahtiachi nenekuo, chokichi mochitejeraninia, piiripi ahjamina, piireo owemina.

²²Eesusia wa'a chiiopa pu'ka oowitiameo chaanekapua:

—Muuua kiisi inatamemua aamo itayao.

Wa'a cheesaopua Eesusia, oowitiame tatanara iinatukekupua:

—¿Anachamerikosa eemea naaju, no'o paasowachi iijimiao iijika, tisiwa chihpuameoipua pu'kao?

Aapoeo chaachapakapua:

—Eje'e —chaachapakapua—, anachaka iijima teemea.

²³ Waikao Eesusia chaanekapua pu'kao:

—Eemea kajutarepua kajuya pu'ka iijikao, nape pu'ka no'o neneku mochipuameo, ki nee iintomeripua pu'kao, apoe no'o Noono iintomeripua pu'kao.

²⁴ Waikao teeme oosa marikia, wa'a chaachapame inamukapa pu'ka tehtemario, nekumeka teemea pu'kao. ²⁵ Wa'a iikopa taamoo Eesusia, taamo chaanekapua:

—Eemea tetewamepua weeweruma tiarieme ya'yawichio, tísia e'raka yooraka tetewamekopua ahpo yoorewachi mochikameo, tísia ahpo utewarieo saateka. ²⁶ Nape amochio eemea, ki wa'a erakoka mochimetepua Riosichi iyoriamea. Ohso kaawe eemea, aaata paamiratuame enenariamea, eemekamera yorakiamera enemeripua aaata aamo ahpoo, kihta aamo weruma uuka.

²⁷ Eemea amochio epeche weruma enenariamea, yorakiamera enemeripua. ²⁸ Wa'a teeremeripua, neeeai Tijoe Tijoetukameai ki no'okamera yorakepuawichio, eenakamenia. Neeea Tijoe Tijoetukamea, ohsotia aamokamera yorakemia eenakamenia, ahkasioi no'o ahjarioi nehjimia, mukiwachisi, ki ookapi ti'tijoewichioopua, pejana nateteteka kokosapuameopua, tatakoriawichioo.

Eesusia, ooka ki mamachiriame yachapatena

(Marako 10:46-52; Ruuka 18:35-43)

²⁹ Taamo Eriko o'inia puuyatioio, ki ookapi Eesusi ahjama e'enatiapua. ³⁰ Pooechi nokisinioio, ooka ki mamachiriame tetewitiapua pooesuwe mochikame. Puuuu wa'ami taamo u'matopio, Eesusi sisinamukapua, wa'ami ihtoame inamukapa. Puuuu chaachapakapua:

—¡Muuu ehkoriame Raawitaruchi eenameee! ¡Taamo tesiwe e'resa pahchuu, tísia tesiwa erakoka chaachapame teemeaaa!

³¹ Waikao ookapi wa'a nokisiamea taamo ahjamao, ihchi mochinuriaipua pu'kao ta'omaka. Nape aapoe ohsotia epeche weeru sisinamukapua Eesusio, chaachapaka:

—¡Paamíraaa, Raawítaru ehkoriaMichi eenámeee, Taamo tesiwa e'resa pahchúuu!

³² Waikao Eesusia paaekapua weripakao, wa'a ikisaapua iinatukekapua pu'kao:

—¿Ihtana aamo yorajerani eemea?

³³ Waikao ki mamachitiamea, muuenati naewakaopua wa'asio, chaachapakapua:

—Paamira, taamo ki mamachiria sautejerani teemea.

³⁴ Waikao Eesusia tesiwa e'repakaopua pu'kao, puichi seekarepakao, sautekapua pu'kao. Ikanati kaawe ma'chiriame itipitekapua. Waikaopu ki mamachiriame sautetiameai wa'a, Eesusi ahjama nokisikapua tiame siimpianiachi.

Eesusia Eerusareni pakina

(*Marako 11:1-11; Ruuka 19:28-40; Waani 12:12-19*)

21 Eerusareni ke'chu asinioio, Wepaje tewaniachi ajasitioopua Ooriwo roomosachi mo'moenakao, Eesusia ooka ahpo masitera uhjurakapua chaaneka:

²—Eemea paa siimpamitiapua, ma'chiachi mochiwachi.

Wa'a teimeri eemea piiripi uuru ye'ira, oowira taanaeme. Pu'ka uuru taanaroo o'yaeka chuhkuao, na'sonasa no'o u'yepapuapua.

³ Aaata aamo wa'inesoo, chaanepuapua pu'kao, aamo Paamirae i'yetonuretiamekopua, ku'itapi, ehjepa upapo tuutiamekopua eenechio.

⁴ Ihji uuru upatiamea, ehkoriame chaniame pichiwa eneriapua, waikami Ehkoriame Riosi cheeriaopua, ahpo nayewaturachioopua Iyoterichio. Eee cheeriaipua:

⁵ Siioni^a muuwari mochiwachio, chaanepuapua pu'kao:

“Ne'neo eemea aamo Yawichio;

tesiuwa teetoka yasitoamepua uuru taanarachio.”

⁶ Puuu ooka Eesusi masitewaraa waikao, yooma wa'a noonowirepua waikao, Eesusi uhjurariachitia. ⁷ Ehjepao Eesusia pu'ka uuru taanara i'yepatiaapua, wisasori ipeteka yaasetokapua. ⁸ Waikao muuwaeme puuyeka ajakamea uumatopuachio, wisasori ipetesiapua u'matomiachio. Wahjachi puuuu, kuhsisawa ipekesiapua, u'matomiachio. ⁹ Waikao pahcha nokisiamea, pukamina nokisiamea tiamea, weeru chaachapasiapua siinasikao:

—¡Nee tetewísaaa, ehkoriame Raawi yawichichi o'inia enamériii!
¡Te'ta kaaweruma Yawichi Riosichi eenámeee! —chaachapaka siinakosiapua simipakao.

^a 21:5 Siioni tewaniamepua, Eerusareni mochiwarua.

¹⁰ Eesusi Eerusareni pakisooapa, yooma weeru noonowikapua muuwari mochiwachio, ihjia chaachapakapua:

—¿Aatana ihjia naaju?

¹¹ Eesusi ahjama nokisiamea chaachapakapua:

—Eesusi ihjia, Riosi Apoe nayewatura, Nasare ohjoeme tijoe, Arirea weechi.

Eesusio i'isaeri tiopa piipateria

(Marako 11:15-19; Ruuka 19:45-48; Waani 2:13-22)

¹² Eerusareni enasaapa Eesusia, i'isaeri tiopachi eenaka yooma puuyanakupua wa'a nehjameo, yooma tarayameopua tiame. Meesa toomi naakuriwaniachiohua tiameo, yooma yakana ihpapasekapua, kooro nehjiwaopua korokariraopua tiamé. ¹³ Eesusia chaanekaopua pu'kao:

—Ehkoriami Iyoterichio no'o Noonoa, chiiamepua: “No'o kariwao, no'oche ahjama nayewapuawichio netetiamepua”; nape eemea ichikuame teesowara enepaterepua.

¹⁴ Wa'a i'isaeri tiopachio, ookapi ti'tijoe ooweru tiame Eesusi naaeparepua, ki mamachiriame, chookopari kokoriame tiamé, puuuu Eesusie ahpo sautemichio e'enariapua wa'ao. Waikao Eesusia, yooma sautekapua pu'kao. ¹⁵ Nape wa'a i'isaeri pa'pamiratuamea, Eesusi ki maaepori iintokopao, kukuchiohua eee chaachapaka siinako chaachapachaniopua tiopachio: “¿Ee, taamo newipateri Eesusiii, ehkoriami Raawitaru yawichi o'inia eename oochiwaraaa!”, tísia nenekakapu pa'pamiratuamea. ¹⁶ Wa'a ijikikaopua, chaanekapua Eesusio:

—¿Ki inamuame muuuu kukuchioi ihtana aamo chaachapachanio?

—Eje'e, inamuamenia —nehjiaka Eesusia—. ¿Naakona ki iyonamekosa eemea, Ehkoriami Iyoterichi chiihao, i'ka kukuchichitia teereniame, nayewaka chanitiameo, eee chiiachio?:

Ahkasi kukuchia, nu'nunti chiiameai pehji,
aamo kaawe chaachapamapua.

¹⁷ Wa'a chaanesopa Eesusio pu'kao, uumatotiapua waikao Wetania mochiwachi. Wa'a ajasisaapa, wa'a che'repatiapua waikao.

Eesusi chuuna kuuu wakipateria

(Marako 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Piario eenechi Eerusarenite e'enanioio, Eesusia chorowapariaipua. ¹⁹ Puuua, chuuna tetewikapao pooechiami u'matoaiopua, ahseka ne'nekaipua, taakaekoipu e'raka. Nape puuua ki taakaeme eneriapua, saawarache weeriamе. Wa'a tiioa pu'kao Eesusia, chaanekapua pu'kao:

—;Kiisi taakemeri muuua wa'asio!

Waikaopu chuuna saawaraa, ikanati waaropakapua. ²⁰ Waikao teemea ikanati wa'a iikopa pu'ka chuunao, iinatukekapua Eesusio:

—¿Achinikai ikanati wakiparepu?

²¹ Eesusia taamo nehjiakapua:

—Neeea pu'ka chuuna wakipatekane, itapiti ki kaaweruma iinueriopa, ki toayame taakemichioo. Pichiwa chiiame neeea i'kao: Wa'achitia eemeai, aamo pichiwa Riosichi paparaka no'o itasoo, ihta itapiti ki kaaweruma amochi iinuemeo, pujime tiiamemua amochio, Riosi utewariraeo, kaaweruma taakiamе aamo enemichiopua, Riosiwichio. A'chitia kehchumaoi aamo eerina tiiapua Riosiwichio aamo taakemiaopua, i'ka kaawi kehchumakooi, kajuyamenia aamo puhjenekao, aamo i'ka kaawi chaanekooio: “Waami pa'wechi wichime”, wa'a iintotekaoio, kajumania. ²² Yooma ihtaoi amochi eina tiame Riosichi paparaka aamo puhjenurewa itanesoo, aamo ahsieme puhjetiamе itipimamua amochio.

Aatana nuurewachi iintoria Eesusi

(Marako 11:27-33; Ruuka 20:1-8)

²³ Ajasisaapa Eerusareni taamo siimpachio, Eesusia i'isaeri tiopachi pakikapua wa'ao. Wa'a yooremina masitioio Eesusio, neeserosi pa'pamuratuamea Eesusi naepakapua, puuu Uurio o'ochetiamechitia uuniame tiame. Puuua iinatukekapua Eesusio:

—¿Aatana nuurewachi ihsina muuua i'kao? ¿Aatana aamo ki'yakamepua i'ka aamo iintomichioo?

²⁴ Eesusia nehjiakapua pu'kao:

—Nape nee aamo iinatuketao pahchao. Pu'ka kaawe aamo nehjiasoo, aamo nehjiama neeeai waikao, aamo iinatukiao.

²⁵ ¿Aatanakamera iintokame Waani uhjuraka paatomichioo, Riosikosa puuua, aata ti'tijoerikosaoi?

Waikao ihchi ahpo nayewekaopua, chaachapariapua:

—Riosiko tuusoopua taamoo, taamo chaanemapua: “¿Achinikai ki pu'ka pichikeka eeme waikao?” ²⁶ Aaata ti'tijoerioiopua ka'chi iika uhjurario chaachapamete teemea, pu'ka yooma ti'tjoeria Waanio, Riosi nayewaturamekoo, erakoamekopua pu'kao. Wa'a tiachio, maapori tiamepua taamowichioo, tamochi nenekamiopa puuuu.

²⁷ Wa'a erakoamekapaopua, chaachapaka nehjiakapua Eesusio:

—Kiisi nane'riame teemea pu'kao.

Waikao Eesusia chaanekapua pu'kao:

—Wa'a teesoo neeeai ki chanimapua, aatana no'o nuurekamekopua, yooma i'ka no'o ihsimichioo.

Ooka tatanachi wa'achitaka nayewatiame

²⁸ Eesusia iinatukekapua waikao i'isaeri pa'pamuratuameo:

—Ehsoo, ¿ihtana chaachapata eeme i'ka wa'achitarichi no'o aamo nayewamiao? Piiripi tijoea ooka tatanareriataipua. Ihji noonoraa chaaneriataipua piiripi ahpo taanao: “Taamo panijuwari eechichi siimitia tekipanamia.” ²⁹ Ihji taanaraa nehjiariatapua ahpo noonoo: “Ki siminarenia tekipanamia”, cheeriataipua. Nape wa'a cheekaipua simiriatapua. ³⁰ Ehjepao piire ahpo taanaoi wa'achi chaaneriataipua. Ihjia nehjiariataipua: “Siimania.” Nape wa'a cheekaio, kiisi simiriatapua. ³¹ Ehsoo no'o tuuyemitiao, ¿aatanakamerapu ihji ooka tatanaraa, kaawe noonoikamepua ahpo noonochio?

—Pahcha simiyamera, ki siimo tuusa simikamera

—chaachapakapua i'isaeri pa'pamuratuamea.

Waikao Eesusia, chaanekapua pu'kao:

—Eemea pu'ka pahchachitia te'teriamepua, ki e'weka mochikamekapa te'pa kahtieme no'o Noonoo. Kiisi wehchi wichimeri ihji no'o chiiia: Rooma yawichiwichio ko'koparoamea, ooweru suwepori nokayamea tiame, i'kao ki Riosi ye'karichi muimeri enesoo, eeme epeche ki muimeripua. ³² Eemea Waani Paatorio, Riosi kaaweruma tuuyewari aamo masitemia eenarioio, kiisi pichikere eemea pu'kao, nape yooma Rooma kahtieme yawichiwichio koparoamea, suwepori tekipanamea tiame oowerua, pichikerepua pu'kao, Waani chiiiao; puuu koparoamea, suwepori tekipanamea tiame, pichikekamekapaopua Waani chiiiao, ahpo ki kaawe nokaria cheriwejerarepua no'o Noonoo te'pa kahtiemeo.

Nape eemea pu'ka no'o Noonoe cheriwetiame tetewikaio, kiisi sewina erapakame eemea kaawerumachio, Waani Paatori cheeria pichikekaopua.

Panijuwari wa'achitarichi nayewatiame

(Marako 12:1-12; Ruuka 20:9-19)

³³Eesusia kajusaapa pu'ka ooka tatanachi simiyame nayewakao, piirechi wa'achitari o'inekapua nayewakao. Puuua pu'ka wa'achitarichio cheekapua:

—Aaata tijoea, panijuwari echariataipua. Echisaapua, ko'reteriataipua pu'kao, wa'a ikisaapa, satuneropuachi neteriataipua tiameo. Wa'a iintosaapua, kai waapisi weeriame ne'nesori neteriataipua wa'a werika inatepuawichioopua yomachi ma'chiachi echitiachio.

³⁴Wa'a ikisaopua tiameo, ti'tijoe tekipanameri takewariataipua. Yooma wa'a iintosaapua waikao, wahka simiriataipua mehka, seenu weeechi. ³⁵I'ipaniachi asisooopua, aaata uhjurariataipua waikao ooka ahpo seekaraeka kahtia, ne'nemichioopua pu'kao, kehkina ahpo yowiria i'ipatiameo. ³⁶Nape eechi neesetoka toitiamea wepiriatapua pu'kao, piireo me'yariatapua, piirechi pehjiio wa'api pasipuka kabsinariatapua mo'orao. ³⁷Ehjepao teekoraa eenechi uhjurariataipua epeche weeka, nape pu'kaoui, wa'achi yoorariatapua tiame.

³⁸Neipaopua wa'asio, ahpo taana uhjurariataipua waikao: “Pu'kao no'o taanakopao yooremakoipua”, e'raka. ³⁹Nape ihji tekipanamea pu'ka taanarakopao pu'kao, ahpo chaachapariatapua: “Ihji tijoea, taamo teeko taanarapua, ihjipua, yooma ahpo noono iinuekao, yooma ahjama itipimeria; meritaria pu'kao, teeme yooma ahjama itipipuawichioopua noonora iinuekao.” ⁴⁰Wa'a erakosaapua, chapisa me'yariatapua pu'kao.

⁴¹Waikao Eesusia iinatuokekapua pu'kao:

—Eemea i'ka noonowiriawichioo, ¿ihtana iintomio maaena eemea teekora enasaa, pu'ka tekipanameo?

⁴²Waikao aapoeo nehjiakapua Eesusio:

—Kiisi cheriwemapua pu'kao, tísia na'ara noonoikamekopa. Wa'a iintosaapa teekoraa, piirechi ajawamapua ahpo eechichio, ahsieme nehjame ahpo i'ipariaopua ahpo teekochio.

⁴³Waikao Eesusia chaanekapua pu'kao:

—¿Ki iyonakame eemea Ehkoriaami Iyoteri chiiiao, eee chiiame?:

Puuu tehte ahjae karitaniame ki nakitiameo,
epeche te'ta nateyame enepakamepua, te'ta kaari naawarachi
yachaniamechitia.

I'ka wa'a tiame iintokamea apoe Paamirapua,
wa'a tiiachipa tísia peenia e'riame teemea pu'kao.

⁴³ Pukaepa aamo chaanenanania aamoo, pu'ka no'o Noonoe aamo
kiaretiaopua u'yepuame eemea, pu'ka ahpo chiia ye'karichi
simiyame masitepuameopua ti'tijoerio, ki kaawe noonowiriopua
neesetokao. Pukaepa wahjachi ti'tijoeri kiameripua pu'kao,
te'ta ka'karumara, kaawe taaketiamera ahpowichioo, pichiwa
paparameopua apochio, te'ta iyorika mochitoame. ⁴⁴ Nape aaata
no'o Noonoe ahpo karitachi naawarachi yahcheria tehtechi
mochikamea, pihtumeri puuuu. Puuu tehte aaatachi wichisaa,
piwiame pihtunamapua pu'kao.

⁴⁵ Puuu ne'neseriosi pa'pamiratuamea, i'ka chiia keepusaapua,
nane'rieriapua Eesusio, ahpokamera nayewaka chiio. ⁴⁶ Pukaepa
chapimo o'rariaipua Eesusio, nape wa'atia toakapua majawiapa
ti'tijoerio, pu'ka ti'tijoeo ooweruopua tiameo, Riosi nayewatura
erakoamekopa Eesusio.

Nenewiwa pahkotawa wa'achitarichi nayewatiame

22 Eesusia eenechi wa'achitarichi nayewekao, chaanekapua
pu'ka keepuameo:

²—Riosi ye'karia naatika tiamepua, aaata yawichi ahpo
taana nenewiwawichio, pahkotakameka tiamepua. ³ Ihjia ahpo
ta'pechi weweripateriao, yooma ti'tijoe ooweru tiameo, aaata ahpo
paajutenariakamera paajutenureriataipua, nape paajutetiamea, kiisi
aaata e'enareriataipua. ⁴ Waikao wahjachi ahpo weweripateriapechi
uhjurariatapua tiame, eenechi paajutemichiopua aaata wahjachi.
I'kao chaanesa uhjurariatapua: “Chaanemitiapua ti'tijoeri
paajutekoo: No'o teekoo, kooame wasikame weerotiapua wa'asi.
Wakasi wi'wiame pasuriapu ko'isa, aamo paajutiapu, wa'a
siimpaka ko'komichio, ahpo nenewiwa pahkotaniachiopua.” ⁵ Nape
puuu paajutetiamea tiameo, kiisi e'enariatapua aaataoi. Nape
puuu ookapio, ahpo wasachi ne'nemia siimpariatapua; wahjachia
ookapi, ahpo tehkiwachi uupariatapua ohso kaawe. ⁶ Wahjachi
pehja, yawichi uhjurariao, chapisa wepika ko'yariatapua pu'kao.
⁷ Waikao yawichia tísia nekakao, ahpo soontarowa uhjurariatapua
waikao, pu'ka ti'tijoe ko'yameo, ko'imichiopua; wa'a ikisaopua

yooma ko'isaopua wa'a mochirachio, kosinureriatapua pu'kao.

⁸Waikao yawichia, chaaneriataapua ahpo weweripateriao:

“Yooma yoratiame iinuemenia iinuemeko nenewipuameopa, nape pu'ka ki e'nakameopua te'ta paajutetiaio, kiisi reesisemania pu'kao, no'o neewiwa pahkochi muimichio. ⁹Ohso kaawe eemea, ahkaoi pooechiami ajapasikao, aaataoi paajutepuapua”, cheeriatapu yawichia. ¹⁰Waikaopu yawichi weweripateriaa, wa'a noonowiriataapua waikao, yooma aaataoi paajuteriatapua waikao, ka'karuma ti'tijoeri ki ka'karumaoipua tiame. Waikao yooma aaata paajutetia e'enakamea, apoche puuua pochiriataapua nenewiwachio.

¹¹Ehjepao Yawichia wa'a eenaka ne'naiio yoorekoo, aaata tijoechi ne'neka itipiriataapua, pu'kao ki nenewiniachi wakirataniame chuhchaka eenariopa. ¹²Pu'kao chaaneriataapua: “¿Achini ihsika pakikamua i'wasio, ki nenewiwachi enapaniame wakiraekai?” Nape puuua kihta nehjiaka ihchi itipiriataapua. ¹³Waikao yawichia chaaneriataapua wa'a neesetowao ko'kopuachio: “Purimitia pu'ka tijoeo sekachi tonochi tiame, wa'a ikisa ma'chi ipamitiapua pu'kaopu tukapachi ki ma'chiachi, wa'ao te'ta naarakoniachi; wa'ao tahpitika chaniwachi taameraopua ki'sukao.” ¹⁴Riosi ye'karichi muimichio paajutetiamea, ki ookapipu, nape wa'a muimichio uutiameta, paikapi wa'apipua, piipakame wakiraemeche.

Yawichiwichio koparoaniame iinatukewa

(Marako 12:13-17; Ruuka 20:20-26)

¹⁵Pa'pariseroa, neipa apochi utewaeme nayeweretia Eesusie, puu pa'pariseroa Eesusi ahpo chapimia kateweriapua. Puu pa'pariseroa, itapiti iinatukemo o'rariaipua Eesusio, Eesusi nehjarichi chapinariapua pu'kao, ahjae wenejipuameopua.

¹⁶Wa'a chaachapasaapua ahpominakamera te'tiameopua, aaata ti'tijoe uhjurariapua Eerore yawichichi te'teriami ahjama, Eesusio chaanemichioopua:

—Masitari, nane'rena teemea aamoo tísia pichiwari chiiamekopua, pichiwa te'ta Riosichi simiyame taamo masitiamekopua aamoo, aaataoipua napati wa'achitia tetewamekopua, ki aaata epeche werumaka tiame tetewika.

¹⁷Wa'a tiioopua aamoo, taamo tuuyemitiapua, ¿kaawe ohjoare nateteniaopua Rooma ohjoeme yawichiwichioopua, Seresa tewaniamepua?

¹⁸Nape Eesusia nane'riapa pu'ka erakoao, ahpo itapitichi wichijeraka chaachapopao, chaanekapua pu'kao:

—Wihkuame eemea. ¿Achinikai itapiti chairachi no'o wichitenare eemea? ¹⁹Ehsoo, no'o ki'yaopua piiripi toomi yawichi koparao.

Eesusia u'yepatiaapa pu'kao ne'nesaa, ²⁰iinatukekapua pu'kao:

—¿Aatanajupu ihji toomichi kahtime nanariraa, aatanapu teewaraapua tiame i'ka toomichi iyotetiame?

²¹Aapoeo chaachapakapua:

—Seresa yawichi —chaachapakapua.

Waikao Eesusia chaanekapua pu'kao:

—Wa'a teesoo pu'ka yawichio, ahpo kiajerakamera kiapuapua, toomikamera; Riosio ahpo kiajerakamera kiapuapua, iyoriwakamera.

²²Waikaopua Eesusio wa'a tiame inamukapaopua, tísia inatamekoopua, tahpitika erapakaopua, nonorakapua wa'asi.

Eenechi ahjanamechi simiyame iinatukewa

(Marako 12:18-27; Ruuka 20:27-40)

²³Pu'ka taawechi wa'apioi, ookapi saruseo ti'tijoe wa'a e'enakaipua Eesusi ne'nemia, ki'tio tuuyamekapua eenechi ahjanameo. Ihjia i'ka iinatukekapua Eesusio chaachapaka:

²⁴—Masitari, ehkoriaami nuurarichio, Moisea cheeriaipua: Aataa tijoe pa'chira neewikai ki taanaeka mukisoo, wa'api poonira ahjama neewinuriamepua, pa'chi uupirao, ahpo tatanao ahpo pa'chi tatanarachitia enemichiopua. ²⁵Wee, aamo tuuyemane aachin teeriaopua aataao i'wao taamo mochiwachio. Piie taaweo, oowisani ahpo poponimeea, pahcha simiyame pa'chiraa, neewisache wa'atia mukuriataipua ki tatanataka. ²⁶Wa'achi ijikiriataipua wahjachi poponiraa, ahpo pa'chi uupira ahjama nenewikaméa, wa'atia ki tatanataka yooma pipiripi wahjipariataipua, ahkasi yooma oowisanisi kajuka, kiisi tatanataka wahjipakao. ²⁷Yooma i'ka wahjipasoo, oowitiameai mukuriataipua waikao. ²⁸Wee, ihji oowitiamea, yooma pu'ka oowisani ahjama neewikame enesaa, ¿aatanakamerapu te'ta kuunaraa i'ka oowitiameo, i'ka oowisani ahpo poponime ahjama nenewikamea, pichiwa enesoo eenechi ahjapuameo?

²⁹Waikao Eesusia nehjiakapua:

—Eemea sewina chaachapanipua, kiisi machiyapa eemea Ehkoriaami Iyoterichi chiiao, ki machiyapa tiameo, Riosi utewarario.

³⁰ ¿Ki nane'riamekosaai eemea wahjipakameo, eenechi ahjarichio, kiteremerikopua nenewiniameo? Wa'a eenechi ahjatiachio, ti'tijoea oowerua tiame, Riosi ku'kuira tewekachi ohjoemeka te'teremeripua. ³¹ Nape pu'ka eenechi ahjaniamechi naewaniachio, ¿ki iyonakamekosa eemea pu'ka EHKoriami Iyoteri chiiiao? Riosia eee cheeriaipua: ³² “Neee puuu Apoea, Aurani Riosiwaraa, Ihsa Riosiwaraa tiame, Aakowopua tiame Riosiwaraa wa'achi.” Riosio pu'ka Riosiwarako tuuyoiopua pehjo, wahjipakame eneriaipua wa'asio. Riosia wa'a cheekao, simitiameko tuukamepua ahjaniameo, nape ki weechi weerewa weerewaeka. Wa'a teeresoo ki aamo chaachapachitia tiame puua, wahjipatioo ki eenechi ahjaniameko tuuyao.

³³ Wa'a tiame inamukapa yooma wa'a napawikamea, ma'chiamē chiiopua Eesusio, tisia peenia tiame chiiopao, ki teesa pu'sereka inamukapua waikao.

Moise kiaretia nuuraria, aachin tiamerakopu te'ta nateyameraa

(Marako 12:28-34)

³⁴ Waikao parisero ti'tijoea nane'riapa saruseo ti'tijoeo, newitoriopua Eesusio, ahpo poanapuka teesa, kateweriapua ihtanachi chapipuameopua Eesusio. ³⁵ Wa'a ahpo katewesaapua, aaata te'ta peeniamera Moise nuurari, uhjurariapua waikao Eesusi iinatukemichioo:

³⁶ —Masitari, yooma puuu Moise Riosie kiaretiaa nuurari, ¿aachin tiamerajuarepu epeche nateyameraa?

³⁷ Eesusia nehjiakapua pu'kao:

—Epeche nateyameraa, ihjipua: “Aamo Paamira Riosio, yomatiamē aamo iikae nakipuapua, yomatiamē aamo e'rae iikachi, yomatiamē aamo inatarie.” ³⁸ Puuupua epeche nateyameraa, te'ta weruma te'terepuamea. ³⁹ Ookachi simiyamea nuurari, ihjipua tiameo: “Aamo piirechiopua, aamo wa'apichitia nakipuapua tiame.”

⁴⁰ Yooma Riosi nuuraria Moiseo, ahpo naewaturachiopua tiameo, ihji ooka nuurari nokipua ahsepari teereniamēpua yorapuameo.

¿Aatanachi mächenakamepu Riosie Weratiame?

(Marako 12:35-37; Ruuka 20:41-44)

⁴¹ Pu'ka nehjiasapa, iiweta wa'a mochikopua pehjo, iinatukekapua pariseroo:

⁴²—¿Ihtana erakoame eemea, Riosie Weratiameo? ¿Aatana ojochiwarachi eenameko maaena eemea pu'kao?

Waikao pa'pariseroa nehjiakapua:

—Raawitaru —chaachapakapua.

⁴³Waikao Eesusia chaanekapua:

—Wa'a teesoo, ¿aatia tiichipa Raawitaruai ahpo Paamira teewarepua Riosie Weratiameo, Riosie ahpo iyoteteniaio? Ehkoriaami Raawitarua ahpo Iyoterichio, eee cheerepua:

⁴⁴Te'ta no'o Paamiraa, chaanekapua no'o Paamira Weratiameo:

“No'o ahjamina yasipamitia muuua,
ahkasi no'oo, yooma aamo seepurawao,
aamo taratere toapachisi.”

⁴⁵Wa'a cheekame enesoo Raawitaruo ehkoriaamio, ¿achini teeka Raawichi eename enetapu Riosie Weratiamea, Raawitaru wa'apioi ahpo Paamira teewakamekoopua pu'kao?

⁴⁶I'ka wa'a chiia Eesusio, aataai pa'pamuratuame wa'a keeputamea, ka'chi iika nehjiame erakokapua. Waika taawechi o'inia wa'anao, aataai ki iinatukeme erakoapua Eesusio.

Eesusia ki kaawe nokayo tuunapua pa'pariseroo

(Marako 12:38-40; Ruuka 11:37-54; 20:45-47)

23 Neipa i'kao Eesusia chaanekapua ahpo masitia ti'tjoeriopua, taamo ahpo masiteraopua tiame:

²—Iyoteri ti'tjioea, parisero ti'tjioea tiame, Moisetaru nuurari neesetora enepakamepua. ³Wa'a iikamekopa pu'kao, pu'kakamera e'weka mochitopua, Moisetaru nuurarichi simiyame nokisika, nape kihta aampachi na'roetiameo nokisipuapua, pu'ka ahpo na'roeriopua, pu'ka aapoe ahpo na'roeriaopua, aapoe wa'apioi ki ajasepa yoorakao. ⁴Tahpitika pehtiame tiamekoopua yorajerawa, aataoi ki chewame tiameopua yoorakao; Aapoeo sutueoi ki ihchepame erakoamekopua pukachio yorapuaichio, tísia pehtiamekopaopua pu'kao yorapua. ⁵Yooma ihji i'ka yooraa, ahpokamera kaawe tetewipuawichio nokayamepua, weeweruma iyotetiame Ehkoriaami Iyoteri e'wewa chiia, kutachi chuhchaka ohjowa pu'seriamepua, ramakachi tiame. Ihjia tiameo, ahpo wisasoriwa suuwerachio, itapiti peenia tiame chucheraeme ohjoamepua. ⁶Pahkochi koi'rachioi epeche kaaweruma yasirachi mochinariamepua puuua, napawikarichioi tiame epeche peenia yoratiamechi momochinariamepua tiame. ⁷Ihjia wahka ahpo

natepaniachioi poowechio, kaawe ahpo yooreka teepotajeramepua masitari teewaka.

⁸'Nape eemea te'ta yoorekao, aataoi ki masitari tewapuapua, yooma eemea Riosichikamera aamo poponiemekapaopua, te'ta pichiwari Masitari iinuemekapa, piiripi wa'api, Riosie Weratiame Eesusi. ⁹Ka'te aawataoi aamo noono teewamitiapua eemea i'ka weeechi mochikameo, te'ta iyoriwa yoorekaopua; te'ta aamo Noonoa, te'ta te'pa kahtiamerapua tewekachi, káii waapisi te'pa. ¹⁰Eemea aawataoi ki aamo ne'netosiamie tewapuapua, i'ka weeechi mochikameo, neechekopua Riosie Weratiamea, aamo ne'netesiamea aachin teeka aamo teetomiachiohua.

¹¹Amochio eemea, epeche weruma tiameraa amochio, apoe inisiame enemeripua itapiti aamo yorakewao. ¹²Puuu ahpo wa'api werumatamea, yooma tesiwa erapatepuamekaitepua; nape ki ahpo weruma uuyameraa, puuukamera werumatapuaitepua.

¹³'¡Ai eeme iyoteri ti'tijoea, parisero ti'tijoeopua tiame, kiisi ahjachi kaawe simiyamechi chaachapamepua! Eemea wa'a chaachapakao, aamo wa'api yeetepamepua Riosi ye'karichi muipua. Eemea ki muinarepua muiyao, nape kiisioi ki toinariamepua eemea aamo piirechio, Riosi ye'karichi muimichioo.

¹⁴'¡Ai eeme iyoteri ti'tijoea, parisero ti'tijoeapua tiame, kiisioi aamo inata chaachapame eemea! Eemea, ooweru kukunara kariwara u'yamepua. Eemea tiameo, ti'tijoeo kaawe aamo tetewipuawichioo, ki e'nekuma ni'ochame eemea. Eemea wa'a aamo nokariawichioo, tísia kokosa yorapuame eemea Riosieo.

¹⁵'¡Ai eeme iyoteri ti'tijoea parisero ti'tijoea tiame, ki kaaweruma inatameai chaachapame eemea! Ahkaii ohjopamepua weechiamio pa'wechiopua tiame, ahpo na'naritomeri i'yakaopua amochitia nokayame enepámichiohua. Wa'a nokaka eemea aamo te'ta kokosa aiwapuame epechetame eemea.

¹⁶'¡Ai eeme! ¡Ki mamachiriameai eemea, aata piirechi ki ma'chiriame neesetoka panitonariame eemea! Eemea chaachapamepua aatao: "Aata tiopae pichiwata ahpo iintomio, kihta nateyo tuuyame eemea; nape tiopachi maaniamee o'ro ahpo pichiwatasoo, tísia nateyameko tuuyame eemea." ¹⁷¡Kiisi ijinatame eemea! ¡Kiisikoi mamachiriame eemea! ¿Ki tiopachi upatiamekapapu o'roa, epeche nateyame enepakamepu? ¹⁸Eemea tiameo, chaachapamepua: "Riosi tepawetiamechi natewataka iintomo tuuniamea, ki nateyameko tuuna eemea; nape wa'a oowewa towatiamechi aata ahpo iintomo tuuya pichiwatasoo, nateyameko

tuuyame eemea.”¹⁹ ¡Kiisi mamachiriame! ¿Ihtanakamera epeche nateyamera maaena eemea, Riosi tepawetiachi toatiamera oowewari, naatikosaoi, Riosi tepawekamera? ¿Ki puuu oowewaria epeche nateyamepua, Riosi tepawechi toatiamekapa?²⁰ Riosi tepawetiae ahpo iintomo natewatamea, ki Riosi tepawetiachiche nayewaka chiiaitepua. Yooma wa'a maaniame to'wetiamечи ahpo natewatai chiamepua.²¹ Puuu Riosi tiopachi ahpo nateyataka ahpo iintomochamea, ki tiopachiche ahpo natewataka chiiai chiamekaitepua, Riosie ahpo natewatai chiamepua, Riosiai wa'a yooremina kahtiamekopua tiopachio.²² Tewekachi ahpo natewataka itapiti iintomo tuuyamea, Riosi yasirachi ahpo natewatai chiamepua tiameo, wa'a ikisaopua tiame, wa'a Riosi yasirachi kahtiamеopua tiame, Apoe Riosichi.

²³ ¡Ai eeme iyoteri ti'tijoea, parisero ti'tijoea tiame, kiisi aamo erakoa chaachapame eemea! Eemea oosa marikio, piiripi poanatakiamеai, Riosiwichioo, yooma itapiti echitiame pahchiraopua, meenta pahchirachitiaopua, aanisioipua pahchiraoi, koomino pahchiraoiopua tiameoio, ki e'waka mochitoame eemea epeche nateyameopua Riosi nuurario, i'ka te'ta kaaweruma masiteniamechitiaopua: tísia kaaweruma eneniame ahpo wahjachiopua, tesiwewa e'reniame aata, te'ta Riosi nuurari iyorika yasoniame. I'kakamera yooraka mochimete eemea aamo wahjawichioo, kiisi wahjiame teewetoka.²⁴ ¡Eemea ki mamachiriameai, aata neesetonariame eemea! Eemea ti'tijoerio, ihta nu'uti ki kaawe tiamekoi tísia teripo chaachapamepua; nape eemea wa'a chaachapaio, epeche ki nu'uti ki kaawe nokayame eemea, Riosiwichioo.

²⁵ ¡Ai eeme iyoteri ti'tijoea, parisero ti'tijoea tiame, ki ahpo masitia nokayame! Eemea pehtori tísia ohchorewaemeka te'tiamepua. Aampache aamo papakoame eemea, nape aamo yooreminao tísia ohchorewaeme itipitekaopua, aamo ki kaawe nokaka ichikoriaeo, eemea tiameo, aamochewichio tahpitika erakoamepua yooma ihta itapitichio.²⁶ Eeme pa'pariseroa, kiisi mamachiriame ti'tijoe: aamo yooreminakamera papakopapua pahchao, wa'atiaio ma'chioi papakotiame itipimapua. Wa'a tiame papakotiame enesaa eemea, yooma aamo yoorai ka'karuma enemapua waikao.

²⁷ ¡Ai eeme iyoteri ti'tijoe, parisero ti'tijoe tiame, sewina erakoi chaachapame eemea ki kaawerumachi! Eeme wahjpame toaniachika te'tiame eemea aamo yooreminao, ma'chio peenia yooraka tosawetiame, nape yooreminao, tahpitika tiamekaitepua

pikakameo, oowera tisiwa eiwepua tiame. ²⁸ Wa'a te'tiamekai yooreminao, ma'chio ka'karumaka te'tiamepua, nape aamo yooreminao pochikame kahtiaipua aamo wihkuariao, aamo na'arariaoipua tiame.

²⁹ ¡Ai eeme iyoteri ti'tijoea, parisero ti'tijoeapua tiame, kiisi kaaweruma erakoai wa'a chaachapame eemea! Eemea wahjipame wetemajira wejayamepua, aaata Riosi nayewatuame meritioopua, kaawe erakoamekapa. Wa'a te'tiameai eemea, tesiwa yoraretupua me'yakao chaachapamepua chaachapao, nape amochio ki wa'a erakoamekai. ³⁰ Ahkasioi eemea, chaachapamepua tiameo: “Teeme ehkoriaami mochiriame enesaa, ki ku'imii teemea pu'ka Riosi nayewatura ko'yakao, pu'ka eerara wi'sutekao.” ³¹ Nape wa'a chaachapao eemea, pu'ka noonowiria Riosi ehkoriaami nayewatura ko'yakame, pu'ka ojochiwarasisikameko tuuyamepua. ³² ¡Ki wa'achikosa nokayame eemeai, ehpiámikosaoi!

³³ ¡Eeme siinowi iikamepua! ¡Sayawe ti'tijoe! ¿Aamo newipamio maayame eemea Riosi aamo kokosamiachio, ki teesa tiame aiwapuameo? ³⁴ Pukaepa amochi uhjuremania, te'ta Riosichi simiyame nayewatura, te'ta ma'machiyamera masitekao, te'ta pepeneka ye'kamera, aamoo Riosichi oowe erapatemichioopua. Nape eemea pu'kaoio, ko'imerapua tiame ookapio; wahjachi pu'kaopua tiameo, kurusichi chuhchaka ko'imerapua; epeche wahjachiopua pu'kao tiame, aamo napawikarichiamio, wepika kokosa aiwatemeru eemea, yomachi mochiwachiami wa'achi nokimeripua naanaritoka. ³⁵ Yooma pu'ka aamo ehkoriaami ki kaawe noonowiriawichioo, yooma aamo ki kaawe noonowiriawchioopua tiameo, te'ta kokosari iintomeri Riosia amochio. Yooma eemea Riosie kokosapuamepua, Riosi na'nayewatura ko'yakamekapa, ehkoriaami Aaweri taawechisi o'iniaopua, ahkasi Sakaria Werekia taanara taawechisi, pu'kao eemea, naasipa Riosi iyoriwachi Riosi tepawetiachi ihsioiopua. ³⁶ Neeea i'ka kokosari Riosi iintomerio, ki nu'uti pichiwa chiiamenia, kiisi wa'atia itipimeripua kii iintokao, yooma aamo ki kaawe nokayamechioopua.

Eesusia Eerusareniwichio nanaranipua

(Ruuka 13:34-35)

³⁷ ¡Ai muuu Eerusareni! ¡Muuu Riosi na'nayewaturao papaka ko'yakamea, aamokamera no'o uhjurekoipua, Riosi te'ta ka'karuma nayewaturaopua! ¡Kehkinasa aamo na'poanarekame neea aamo

tatanao, nu'nunti pipilochitia no'o masatere koominarekaopua, aaata toteri yeeyera ahpo tatana koominariachitia! Nape muuu Eerusarenia ohsotia aamo wa'inekamepua. ³⁸ Pukaepa wa'a te'terekamekapa eemea, aamo te'ta iyoriachi tiopaa, ooruchi itipimeripua. ³⁹ Aamo chaaniamenia tiameo, ki no'o tetewipuamekopua, ahkasi taawechi chaachapaniachio: “¡Nee, Riosi te'ta taamo Paamira Tijoetukamea, kaawechupena tamochi eename puuuapa!”

Eesusi Eerusareni tiopao ru'mimio tuuria

(Marako 13:1-2; Ruuka 21:5-6)

24 Eesusi Eerusareni tiopachi machenaso nonoraka nokisinioiopa, teeme Eesusi masitewaraa tísia peenia tiame peeniatewetiamete tetewapa tiopa ka'kariwarao, chaachapasiai teemea:

—¡Néee! ¡Ne'neo achini yooraka tísia peeniatewetiamepu tiopaa!

² Nape Eesusia poanachi sewina tiame e'rapao, chaanekapua taamoo:

—Wa'a tiame tiiao ihjia, nape ihji wa'a tiame aamo tetewaa ehpe, meeriamahkaopua taawechio, kiisi raampata itipimiitepua tehte to'weraa. Yooma pihtuame itipimiitepua ru'mikao.

I'ka wehjoari kajuyachi naaniatiwa

(Marako 13:3-23; Ruuka 21:7-24; 17:22-24)

³ Wa'a muuwarichi puuyasaapua, Oorio roomosate e'enatiapua waikao. Teeme masiteraa wa'a yasipasoopua Eesusio, naaepaka iinatukekapua, piineri kahtioio:

—Paamiraa, wiitu i'isaeri tiopachi taamo cheeriao, ¿achinitio wa'a ikimeri puuuu? ¿Ihtana enetapua naania teerewaa, i'ka wehjoari kajuyachi aamo eenechi enamiachio?

⁴ Taamoo nehjiakapu Eesusia:

—Waika taawechemi mochikamea, yooma noochi paparakamea amochitia, tísia kaawe ahpo inatemetepua, ki aawata ahpo wisikuemichio. ⁵ Waika taawechiamio ki ookapi e'enamerikopua: “Neeepua Apoe Riosie Weratiame”, chaachapame. Wa'a chaachapakao puuuu, ki ookapi ti'tijoeri wihkuemeripua, ti'tijoe, ooweru tiame. ⁶ Waika taawechiamio tiameo, ki nu'uti nasiwaniame inamupuamepua ahkai. Nape wa'a teetoio

pehjo, ki te'ta majapuamepua pehjo, ki te'ta kajuyachipuapua pehjo. ⁷Piiripi ti'tijoeturia piirechi ti'tijoeturichi nasiwari mehtameripua. Piiripi yawichituwachi, piirechi yawichituniamечи nasiwasimeripua, ahpo soontarowae. Waika taawechemio tísia toorewi aiwapuamepua, waikamio ihji wehjoari weechiamioi tiame, ahkaoi ki muenati noonomeripua. ⁸Nape yooma i'ka ikiyoiopua pehjo, pukeri o'icharichi enemapua tísia iinya tiame aiwapuachipua, ki teesa kokosa tiame aiwapuachio.

⁹Waika taawechemio amochitia noochi paparakameopua, tísia nekamuchepuame puuua, yomatiamie i'ka wehjoarichi mochikameepua; pu'kaopua chapisaoi tísia na'ara kokosa yorapuamepua, ahkasioi merinarekaopua. ¹⁰Wa'a yoraniapa puu noochi paparamea, ki ookapi noochi paparamea toimeripua, ahpo noochi paparao. Waikaopua, noochi paparame nekamuchiamekapaopua, ki ookapi noriwi wenejimapua pu'kao. ¹¹Waika taawechemiopua tiameo, ki ookapi Riosi nayewatuame puuyamapua, kiisi pichiwa chaachapame Riosi pichiwarirao, puuua wa'a chaachapaka wihkuekao, ki ookapi ti'tijoe ooweru tiameo, sewina erapatemapua. ¹²Pu'ka taawechemioi, tísia muuweemapua tiameo, na'ara nokayameai, ahpo piirechi kaawe e'riameai, wekamapua ahpo piirechi kaawe e'riao. ¹³Nape noochi wa'api teetokamea paparakao, kiisi sewina erapaka ahkasi kajuyachio, newipatepuamepua no'o Noono Riosieo. ¹⁴Ihji kaaweruma tuuyewari Riosi ye'karichi simiyamea, yomachi wehjoarichi tuuwitopuamepua, ke'chu wa'a ikiniopua, yomatiamie i'ka wehjoarichi, nane'reka mochtotopuamichipua; waika enemeri, i'ka wehjoari kajuyachipua wa'asio.

¹⁵Ehkoriami Riosi nayewatura Raanieriai, itapiti eee tuuwame cheeriaipua iyotekao, wahka ihtorichio, itapiti tísia iinya tiame werapuamekopua Riosi te'ta iyoriwachipua, tiopachio. (Aaata i'ka iyoteri iyonamea, Raanieri cheereria pu'ka iinya tiamechi simiyame iyotekao, ahkasi ikisopa nane'remapua pehjo, ihtanakoopua pu'ka iinya tiame ahpo iyonariao.) ¹⁶Waika wa'a tiame ikiyopaopua, pu'ka te'ta iinya tiame te'ta Riosi iyoriwachi yachatiamie naaniatiwariaopua, Urea mochikamea ti'tijoeria, tísia majaka kaawichiami ujumeripapua waikao. ¹⁷Te'pa karijampa ihsiamea, ka'te tekimitiapua itapiti ma'chipamiaopua ahpo petechio, ohso kaawe wa'atia toisa ujumameripua. ¹⁸Ahpo wasawachi nokayameai tekipanakao, ki ahpo ta'pechio e'enametioteeremeripua, ahpo wisasoriwaoi ma'chipamiaopua.

¹⁹ ;Ooweru petetiamea, kohja chiitiamea tiame pehjo, tísia tesiwa te'teremeripua waika taawechemio! ²⁰ Pu'ka taawechemio, yomatiame ti'tijoeri mochikamea, Riosichi itaka mochimetepua, ki tuuroi enemichiopua pu'ka kajuyachi taawechemio ikinioiopua, resipuniame taawechioiopua. ²¹ Waika taawechemio aiwaniame teeremerikopua, ihta taawechioi naayachisi o'inia, ka'chitia aiwatiamechitiaopua, neipamioipua ki iintumeriopua wa'a ikiniameopua aiwario. ²² Pu'ka aiwari ki ku'we teewetesoopua Riosio, ki aawata newimeriaipua, nape Riosia pu'ka aiwario, ahpo uuriachi ti'tijoerio, ki tehpe teeweteripua pu'kao, yooma ahpo uuriachi, apochi newipateka.

²³ 'Pukaepa wahka ihtoriachi ahjaka mochitoameopua, aamo chaaniamea, aaata wa'amahka enasoo aamo chaanekao: ;“Nee, i'wa kahti Riosie Weratiamea”!, ;“Waami ihtonapua”!, aamo chaanesooiopua, ka'te pichikemitiamua pu'kao, wa'a chaachapoi. ²⁴ Aamo mochikachio e'enamitepua aaata ki pichiwa chaachapame, Riosie Weratiame ahpo teewaka. E'enamitepua tiame, wisikuaka Riosi nayewatura ahpo teewaka, ki nu'unti peenia ihsiwa nokimeripua tiame, ahkasi Riosi uuriachi wisikuemeripua. ²⁵ I'ka aamo tuuyamenia, kaawe aamo neesetoka mochtomichiopua pukachio, ke'chu enapoiopua pu'kao, ²⁶ aaata aamo chaanesoo: “Nee, Riosie Weratiamea, waami ihsiamepua ki tijoeekachi”, ka'te siimpamitiapua wa'ao; seenekachiooio aamo chaanesoopua aaatao: “Nee, waami kahtipua yooremina”, ka'te pichikemitiapua pu'ka. ²⁷ Ka'te pichikemitiapua pu'kao, no'o enameria yomatiame ma'chiamie weechi tetewiniame enameripua, kuhjipari tahjepakamechitia, cherayachisi o'inia ahkasi ariyachisi. ²⁸ Yooma pu'ka wa'a tiame ikiwame no'o aamo chaaneriachitia teetooapua, kihta toiyame enemapua wa'asio, no'o enameriopua wa'asiopua, oonori ruhjiame tetewapachitia eemea, wa'a po'ipu mukukamea erakopapua.

Tijoe Tijoeetukame eenechi enameri

(Marako 13:24-37; Ruuka 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ 'Waika taawechemio, neipa te'ta tísia aiwari u'matosoopua, ikanati taaa tukapasipamapua, meechaai choipameripua ahpo mechatajenao, so'poriai ruhjimeripua waikao tewekachi o'inia; ahkasi tewekachi ohjoeme nanaarame utewariraai, chachapia noonoiapua majaka. ³⁰ Waikao te'pa tewekachio, no'o Tijoe Tijoeetukame enameriopua wa'asi, tísia naaniteremeripua,

tahpitika tiame. Waikao yomatiamē weeechi ti'tijoeturi ki Riosichi paparakamea, naarakomapua chaachapakao: “;Ai teemea, kiisiki ahjameripua!”, chaachapaka, no'o Tijoe Tijoetukameo ki nu'uti utewariego tajitoame, toomarichi weritoka no'o tekioio. ³¹ Waikao weeechi tekisaapania, no'o ku'iwari ki ku'ita chiiame kusutenuramania ahpo turupucharío, yomachi weeechi inamumichiopua, ahpoo yooma na'poapuamekoopua noochi upapuachiopua, yooma te'ta noochi paparakameopua, pu'kao yooma no'owichio uuriao, yomatiamē i'ka wehjoarichi naomina ohjoemeopua.

³² Pahtemitia eemea, i'ka wauri echiwamechi simiyamechi nayewaniame, wa'achitarichio: Eemea i'ka wauri uuyoiopua sawatakao, nane'rema eemea amori asiyamekopapua paamunio.

³³ Wa'achitia teeka no'o enamiachi taawechiopua, yooma i'ka no'o cheeria tetewapa ikiwameo, nane'remapua no'o Tijoe Tijoetukameo, tísia waapi ihtoamekopua wa'asi, ahpo petechi pakiwachi weerimechitiakopua wa'asi. ³⁴ Yooma ihji no'o aamo chaaneria ikipuameo, ikikache itipimapua, ke'chu wahjipoi i'ka no'o cheeria tetewikameopua, waika taawechiamio. ³⁵ Tewekaa weea tiame kiterepamapua, nape yomatiamē ihji no'o aamo chaaneriaa, kiisi wa'atia itipimeripua, kiisi ikikao.

³⁶ I'ka wa'a tiame ikimeriopua keenakoo, aawataai ki nane'riamepua pu'kao, ihta taawechioi ikipuameo, tewekachi ohjoemeai Riosi ku'iwari, kiisi nane'riamepua, neeeai tijoechitia nane'rewao, apoeche nane'riamepua pu'kao, te'pa tewekachi kahtiamēche no'o Noonoo.

³⁷ Ehkoriaami Nooe taawechiamichitia ikitiamēka teeremeri no'o eenariwaa. ³⁸ Ke'chu i'ka weeechi si'riwa neroiopua, natakeka mochitoriaipua tiameo, pu'ka taawechiami itapiti ta'iria pahkotaka, nenewiwa ta'iria pahkotaka tiame, ahkasi ehkoriaami Nooeo, tisiwá ki nu'uti pawekakerachi pakiriochisi. ³⁹ Senawato yu'ki wawasora eenakaopua, yooma si'ripurepua. Wa'achitia no'o enamio taawechiopua, wa'achitia senawato enameripua; wa'a teeka enameri neea, nee Tijoe Tijoetukamea. ⁴⁰ Pu'ka taawechio, ooka nokayachio, piiripi wa'api apechunapuamepua. ⁴¹ Ooka ooweru nokayamea tusuka, piiripi apechunapuamepua, toaka piireo.

⁴² Pukaepa ki nane'riapa achinitio no'o enamerikopapua, no'o aamo Paamiraopua, ka'te kochika mochitomitia eemea no'o enamiao. ⁴³ Eemea inataka keepusaomua i'kao: Aata kariwaemeraa, nane'riame enesaa ahpo ichikopua, ki kochika

yasimii puuua, te'ta taawechi ahpo ichikuepuachiopua. ⁴⁴Pukaepa eemea ka'te kochika mochtomitiapua, i'ka no'o Tijoe Tijoetukame enoioipua, neeea, senawato enamerikaitenia.

Kaaweruma seekaerewa, ki kaaweruma seekaerewa tiame

(Ruuka 12:41-48)

⁴⁵Wa'a cheesaapua Eesusia, eee taamo chaanekapua:

—¿Aatanakamera ohjoare te'ta kaaweruma seekaerewaa?

Kaaweruma seekaerewaa ihjipua: aaata teekoraе toitiame ahpo ta'pechi neesetomichio, kaawe koi'teka yasitokamepua ahpo teeko ta'pechio, yooma kaawe yooraka yasitokameopua, ahpo teeko weweripateriao ahpo ta'pechi, ahkasi ahpo teeko eenachisi. ⁴⁶Waikaopua, ihji Teekoraa eenechi eenasaapa, tísia kaawe yoramapua pu'kao, ahpo ta'pechio tísia kaawe neesetoka yasitorioipua pu'kao. ⁴⁷Puuu teekoraa, kaawe neesetokame enesoopua ahpo ta'pechio, ¿ki epeche tiame tehki kiatarepua neesetomichioo, ahkasioi yooma ahpo iinuwachioipua? ⁴⁸Nape pu'ka neesetoame ahpo toario, na'ara iintokame enesoopua ahpo ta'pechio, ⁴⁹wepikame enesoopua ahpo ta'pechi weweripakameo, oowera yasaka koaka nawajikame enesoopua, ⁵⁰teekoraa senawato enasaa, tísia kokosa yoramapua pu'kao. ⁵¹Wa'achi yorameri Riosiai aaatao, ki ahpo chiia e'waka yasitosoo. Poanatapua pu'kao, ki ahpo chokichi yasitomichioipua pu'kao, tísia aiwaniachi ipamapua pu'kao, ki teesa naarakoniachi, tahpitika cheeniachi taameraopua ki'supakaopua, tísia aiwakao.

Oosa mariki kutewe wa'achitaka nayewaniame

25 Waikao Eesusia, pu'ka ooka seekaerewachi simiyame wa'achitari naewaka kajusaapua, oosa mariki kutewechi simiyame, wa'achitarichi o'inekapua taamo naewekao, eee cheekao:

—Nee, no'o Noono tewekachi kahtiane ye'karichi muimeria, kaawe ahpo katewetiamе mochtomeripua no'o eenachisi puuyekao, aaata nenewiwachi noonowitiachitia. No'o keepumitiao i'ka wa'achitarichi no'o chanimiao, i'ka eee tiameo: Piie taawechio, oosa mariki kutewe eneriataipua, muuwaeme napawiriachi nenewipuachio. Wa'a nenewiwachio puuu oosa mariki kutewea, neewimeri natepamerikataipua tahjetokao. ²Puuu oosa mariki kutewea mariki puuua, ki ne'niame eneriataipua ahpo ikitario,

nape mariki puuu oosa mariki kutewea, kaawe ijinatame eneriatapua ahpo ikitariao. ³Ihji mariki ki ahpo a'chi ikimia inatakamea, ki soparame i'toriataipua aasieteo, ahpo tahjewa to'emiaoopua. ⁴Nape piire mariki kutewe ki kochika te'terekamea ahpo tahjetomia, u'matoame soparame i'toriatapua ahpo ahjae tahjemia aasieterao. ⁵Nape wa'a neewimeri puuyeka mochinioio, tehpe eenepakopa neewimerio, kokochipariataipua ki anachapakapa kochirewao. ⁶Nape naasipa tukaoopua, sisinapuretiatapua tahjera tahjemichiopua, eee cheeka: “¡Née, wa'a ihtona neewimeriapaaa! ¡Tahjetoka natepasaaa!” ⁷Waikaopu yooma puuu kutewea, mochisiriatapua waikao yooma ahpo tahjetomia tajenatemia. ⁸Nape puuu mariki kutewe ki ahpo ikimia inatakamea, yooma soopasaapua ahpo tahjetoa aasieterao, chaachapariatapua ahpo wahjachi mariki kuteweo, ahpo ikipua inatakameopua: “Eemea, taamo rewemitia ku'witaoi aasiete, amori choipatiameka teeme taamo tahjetoao, wakipamekapua wa'asi aasietera.” ⁹Nape puuu kutewe aasiete i'toamea pehji, chaachapariatapua pu'kao: “Ka'i, ki aamo kiama teemea. Aamo kiasaa teemea, ki ijinueka itipimeri teemeai. Tarimitia eemea ohso kaawe.” ¹⁰Nape pu'ka kutewe aasiete tarimia siimparioiopua, puuu kutewe ahsepari aasiete i'tokamea, ahjama muiriatapua neewimiachio, pahkochi. Pu'ka ahjama muisoopua neewimeria, yeeteparetiatapua muiwachio. ¹¹Puuu kutewe aasiete tarimia siimpakame e'enasapa, chaachapaka sisinamuriataipua muirachio: “¡Taamo paamiraaa, taamo wahjonesaaa, muinariame teemeee!” ¹²Nape apoe neewimeria nehjiariatapua pu'kao: “¡Ka'i eemea! ¡Kiisi aamo machiyamenia aamool!”

¹³Eesuaia kajusaapa i'ka wa'achitarichi naewakao, taamo chaanekapua ahpo masitewao:

—Pukaepa eemea kaawe aamo neesetopuapua, no'o enamiachi taawechisiopua, no'oo senawato enamerikopapua.

Teekora tomiwara wa'achitarichi nayewatiame

¹⁴Pu'ka oosa mariki kutewe noonowiria nayewasaopua, teekora iintoria ahpo tomiwae, wa'achitarichi taamo nayewekapua eee cheeka:

—No'o enamiaa i'ka wa'achitarichitia teeremeripua. Piie taawe aaata teekoraa, aaata ahpo tekipanatia ahpo toomi tekipanamichio toowesa simiriataipua wahka, seenu weeechi.

¹⁵ Piiripi pu'ka toomi tekipanamerio, mariki miiri apoche o'ro toomi ki'yariataipua. Piireopua pu'kao, ooka miiri. Piirechi pehjiopua tiameo, piire miiri toomi tooweriatapua pu'kao. Ihji toomi kiatiaimea, yoomahka tekipanaka muuepumichio eneriataipua, ahkasi ahpo ye'kachisiopua pipiripio. ¹⁶ Waikaopu mariki miiri apoche o'ro toomi kiatiaimea, oosa mariki miiri iintapariatapua pu'kao, tekipanakao. ¹⁷ Puuu ooka miiri apoche o'ro kiatiaimea, naao miiri iintapariatapua pu'ka toomio, wa'achitia ooka miiri yowiteriatapua ahpo teekoo. ¹⁸ Nape piie miiri apoche o'ro toomi kiatiaimea, kihta muuwepuriatapua, oowera wa'amiahka majisa yasariatapua pu'ka toomio.

¹⁹ Tehpe neipamio teekora enasaapa, ne'neriatapua i'ka noonowiriaopua ahpo toomiwaeo, kehkisa ahpo yowika machenariaopua ahpo toomiwaeo. ²⁰ Waikao mariki miiri tooetiamea, pahcha naaepakaopua ahpo teekoo, chaaneriatapua pu'kao: "Íya, i'wa maani aamo toomiwaa mariki miiri, i'wachi maaniamepua tiameo, mariki miiri toomi no'o yowiteria tekipanakao." ²¹ Waikao apoe teekoraa chaaneriatapua pu'kao: "Kaawe iintokame muuua no'o tekipanakiaa, kaawechupena aamochi oowe e'rere neeea. Kaawe tekipanatekamemua no'o toomiwao, wa'a aamo iintoriawichioonia, epeche weruma aamo kiamania tehkio. Kaawe e'ramitia muuua noochio, wa'achi erameri neeeai amochio." ²² Ehjepa neipao, wa'achi eenariatapu ahpo teekoe ooka miiri tooetiamekai toomi. Puuuu wa'achi eenakaopua chaaneriatapua ahpo teekoo: "Paamira, i'wa maani ooka miiri toomi, aamoo no'o tooeria tekipanamichioo. I'wachi maanipua tiame ooka miiri, aamo toomiwae yowiteria tekipanakao."

²³ Pu'kao teekoraa chaaneriatapua: "Tísia kaawe iintokamemua tiameo, kaawechupena kaawe iintorenia aamochi e'rarenia. Kaawe neesetoremua no'o tomiwao, wa'a aamo iintoriawichioo neeea, ehpeche epeche tiame aamo toowemania yowitemichioo. Kaawe e'ramitia muuuai noochio, neeeai wa'achitia e'ramepua amochio."

²⁴ Waikaopu piie miiri toomi toowetiamea, ahpo teeko naaepakao, chaaneriatapua pu'kao: "Paamira, i'wa maani piie miiri aamo no'o tooweriaa. Neeea nane'riamekapa ki cheriwiamekopua ki kaawe machenatioo, aamo majawekania, aamoo ki echakamekaio, muuu i'ipamekopua, aamoo oritiameo ki ekasuwakai ekasuwatiame uuyamekopa. ²⁵ Pukaepania aamo tomiwao, kihta muuwepukania, wehtere majika katewekania ohso kaawe. Pukaepa wa'api kehki aamo no'rawenania toomio, i'wa maanipua wa'api kehki." ²⁶ Nape

teekoraa wa'a iintoriopua pu'kao, chaaneriapua pu'kao: “Kiisi kaawe iintokamemua, oowera nahsinaka yasakamemua, kihta yooraka pu'ka toomio, itapiti muuetekao. ²⁷ Muuwejerame e'arakame enesaamua pu'ka toomio, toomi yowiteniachi toamii muua, pu'ka toomio ehpe taawechi no'o enoiopua, yowika manimichiopua paikapioi, paikapioi yowikame no'o teimichiopua enoio.” ²⁸ Wa'a chaanesapa teekoraa, ahpo tekipanatiameoopua chaaneriapua pu'kao: “U'yemitiapua pu'kao pu'ka piie miiri no'o ki'yaria toomio, naatikamera kiamitiapua pu'kao, oosa mariki miiri muuwepukamera tekipanaka. ²⁹ Wa'achitia Riosichi tekipanameai, epeche kaawe iintokamea Riosie ahpo oowetiao yorajera, epeche kaawe yorapumeapua wi'suamesi; nape kiisi yorakamea Riosi ahpo ooweria teesaio Riosi nakiya yorajerawao, teesaio ahpo oowe e'reretia wekatemapua, kihta yoranarekapapua Riosi tehkirao. ³⁰ Waikao Riosia pu'kao, ki apochi teerenarekopaopua apochi tekipanakao, pu'kao, tukapachi ipamapua pu'kao, wa'ao te'ta naarakoniachi, tísia kokosa tiame aiwaniachi, wa'ao tísia aiwakao, ma'chi cheeniachi taamerao ki'supaka.”

Yomatiamé wehjoarichi ti'tijoeeri katewewa

³¹ Waikao Eesusia teekora ahpo tomiwae iintoria kajusaapua, wa'achitarichi naewakao, i'ka wehjoarichi mochiniame katewerichi simiyame, taamo nayewekapua wa'achitarichio, eee cheeka:

—Nee Tijoé Tijoetukame eenaio, norikame tajitoka enamerinia, no'o tewekachi ku'iwari ahjama; wa'a teetoka enamerinia, no'o ye'karichi yasipamiao wa'asi. No'o ye'karichio, tahpitika teeremeripua wa'ao, te'ta peenia tiario. ³² Waika taawechionia, yoomatiamé wehjoarichi mochikame ti'tijoeo ooweruo tiameo, no'o kahtiachi upanuremania pu'kao, yooma ahpo nonowiriaopua, katewepuawichiopua. Waikaonia Tijoé Tijoetukamea, ti'tijoeo ooweruopua tiameo, poanatanania pu'kao, aaata tepuyamechitia po'wao, poanatamechitia chiiwachio. ³³ Waikaonia pu'ka po'wachitia no'o poanatariao, no'o ahjamina mochiwama neea. Pu'ka chiiwachitia no'o poanatariaopua ti'tijoeo ooweruopua tiameo, no'o oweminakamera iintapamania pu'kao. ³⁴ Waika wa'a iintosaania, no'o ahjamina mochiwariao chaanemania pu'kao: “Yooma eeme no'o Noonochi piipakamea, no'o Noonoo ye'karichi mochimeripua, no'o kahtiachi ahjama. Ihji no'o ahjama aamo mochimiaa, ke'chu naayachikoi o'inia eratiamepua no'o Noonoo,

waika o'inia aamowichio nuuteweniame. ³⁵I'ka no'o wa'a iintomiaopua aamo no'o ahjama mochimiao, no'o chorooi eeme ko'koteriawichiopua; no'o paramukoiopua no'o nerojiteriopa; no'o pooechi ihtoio aamo ta'pechi no'o asipuriopa, no'oo aamoo, kaawe noonowiriopua pu'kao; ³⁶no'oo wisasori nakiyoio, no'o ki'yariopua pu'kao; no'o kokorioiopua, no'o ne'nemia e'enariopua aamoo; no'o perekarichi kahtioio, wa'achi e'enariopua aamoo, no'o ne'nemia.” ³⁷Waikao no'o ahjamina ajawariaa, chaachapamapua: “Nape Paamira, ¿achinitio wa'a noonowikame teemea, aamo chorooio aamo ko'koteriao, aamo paramoi nerojiterioio? ³⁸¿Achinitio aamo kaawe yoorakame teemea taamo ta'pechi i'tokao? ¿Achinitio aamo ku'ikame teemea, ki aamo wakiraekoio ki'yakao? ³⁹¿Achinitio siimpakame teemea aamo ne'nemia kokorioio? ¿Achinitio aamo ne'nekame teemea aamo karichi kahtioio?” ⁴⁰Waikao neea Yawichichitia, nehjiamapua: “¿Ki no'okosa ku'ikai iikame eemea, aaata no'o poponichitia tetewao no'o pipinichitia tetewaopua tiame, tesiwa te'terioio aamo ku'irioiopua?”

⁴¹Waikao no'o owenamina ajakameopua chaanemania pu'kao: “Eemea se'wimitapua noochio, eemea Riosieo, te'ta kokosarichi uhjurapuamepua, te'ta aiwaniachi na'ie tatae, kiisii seenampa choipachi na'i, Satanasi ipapuachi na'itiachi, wa'a aiwatepuachi pu'kao yooma ahpo ku'iwari ahjama. ⁴²Wa'a yorapuame eemea no'o chorooio, kiisi ko'kotekamea, no'oo tísia paramoio, kiisi nerojitekameo; ⁴³no'o ki machiwachi oiyoio, kiisi no'o asipuriopua aamo ta'pechio; no'o wisasori nakiyoio kiisi no'o ki'yariopa; no'o kokorioiopua kiisi no'o neesetoriopa, no'o karichi kahtioio kiisi e'nariopa no'o ne'nemiao.” ⁴⁴Waikao no'o owenamina ajakamea chaachapamapua: “Nape teemea Paamira, ¿achinitio aamo tetewikame teemea chorowameo, paramuameoio, ki machiwame oiyoio, wisasorioi nakiyoio, kokoriameoi po'yoio, karichi kahtioiopua tiameo? ¿Achinitio ki aamo ku'ire teemea?” ⁴⁵Nape neea Yawichichitia kahtiaio, aamo chaanemapua: “¿Ki nane'riame eemea aaata tesiwa te'tioio ki ku'irioo, ki nane'riame eemea no'okamera ki ku'irioo?” ⁴⁶Wa'a teesoo no'o owemina poanatiamea, riisaka aiwaniachi uumpamapua, ki wahjika aiwaniachi; puuu no'o ahjamina poanatiamea, ki wahjiame ahjaniachi itipimapua.

Eesusi noriwi chapipua ahpo katewewa

(Marako 14:1-2; Ruuka 22:1-2; Waani 11:45-53)

26 Neipa yooma pu'ka taamo cheesaapa Eesusia, taamo chaanekapua ahpo masitewao:

²—Nane'riame eemea ooka taawe toiyamekopua wa'asio, Semejenato pahko enemiachio. Wa'a pahkochi nee Tijoe Tijoetukamea, kurusichi meripuamenia, nanaaramechi ki'yaka.

³Pu'ka taawechiame ne'neserosi pa'pamiratuamea, Uurio pirenaturi o'ochetiamea tiame, Kaija te'ta neeserosi paamiratuame kahtiachi napawiriaipua, te'ta weruma tiopachi. ⁴Ihja Eesusi ahpo chapipua katewemia napawiriaipua, a'chikoi yooraka meripuaichiopua, wistuka. ⁵Puuua ahpo katewekao chaachapariapua:

—Nape pahkokoio ki chapima teemea pehjo, ki tahpitika noonoimichiopua pu'ka na'naritoao nenekaka.

Oowitiame, Eesusi peeniajuwa to'wekame tarachi

(Marako 14:3-9; Waani 12:1-8)

⁶Eesusi Wetania ihsioio Siimoni reperaeme teewataniame ta'perachio, ⁷wa'a eenaka piiripi oowitiame sewajuya i'tokao, puuua piire riimeta pochikame u'pariapua pu'kao, tísia nateyame. Ihji oowitiamea wa'a enasa, meesa chokichi kahtioiopua Eesusio, moochi to'wepakapua ahpo sewajuya u'pariaopua. ⁸Teemea wa'a iintokame tetewapao, kiisi kaawe erakokao, taamo chaachapaka teemea:

—¿Achinikai ihji oowitiamea na'atanipua pu'ka sewajuya, tísia nateyameoiopua? ⁹¿Ki ookapi toomichi nehjime teeriaipua ohso kaaweo, kihta ko'kome tiamekoopua ihkokepuaichio?

¹⁰Nape Eesusia inamuriapaopua taamo chaachapao, taamo chaanekapua:

—¿Achinikai wa'a aamo chaachapani eemea i'ka oowitiame wa'a ihsiametewikapao? Ihji oowitiame noochi iintoriaa, káátisia kaawe iintotiamepua. ¹¹Kooamewichio tésiwa te'tiamea, senepi taawechi tetewimeri eemea pu'ka ku'ipuawichioo, nape no'oo ki senepi taawechi tetewimeri eemea. ¹²Ihji sewajuya no'o to'wetiametewapao, no'o weerewa kateweka ihsitiame puuua, ke'chu no'o mukuyoio, no'o weerewa ki iinyajuwa ujremichiopua. ¹³Pichiwa chiiamenia i'kao, ihji oowitime

no'o yoorariaa, ahkasi wahka ihtoriachi i'ka Riosi kaaweruma tuuyewari nayewatuniachisi, nayewapuame ihji oowitiamea, inatepasikao.

Uurasi noriwi iintoria Eesusi

(Marako 14:10-11; Ruuka 22:3-6)

¹⁴Waika taawechiamio piiripi taamo Eesusi oosa mariki aampa ooka masiteraraa, Uurasi Ihkarióte tewaniame masiteraa, ne'nesoriosi pa'pamiratuamechi simiriaipua. ¹⁵Pu'kao chaaneriapua wa'a eenakao:

—¿Ihkina no'o kiatare eemea Eesusi no'o amochi nejisoo?

Aapoeopua chaachapariapua:

—Ahkasi piie weerewa aampa oosa mariki tataparasi toomi.

¹⁶Waikaopua, pu'ka toomi ahpo kiatiachisi wa'anao, o'ineria Uurasia i'yakao, aachin teeka noriwi nehjimiaopua Eesusio.

Taamo Paamira Aari Koi'wa ko'karia

(Marako 14:12-25; Ruuka 22:7-23; Waani 13:21-30;

Pukeri Ko'korintio Iyotepawa 11:23-26)

¹⁷Pahcha taawechi pahkochio Ki Rewaruraeme koi'wachioopua Paanio, teeme masiteraa, iinatukekapua Eesusio:

—¿Akana aamo yorakejeranimua Semejenato koi'wariopua?

¹⁸Wa'a taamo chaanesoopua puua, taamo chaanekapua:

—I'ka muuwarichi siimpamitia eemea i'ka tijoe ta'perachi, pu'ka wa'a ta'peemeo chaanemitiapua: “Taamo Masitariaa, eee aamo chaanemichio taamo uhjurakapua: Waapi toinapua no'o kiteremiachio; wa'ami simiyamekane aamo ta'pechi, Semejenato koi'wari ko'komiaopua, yooma no'o masitera ahjama.”

¹⁹Wa'a chaanetiapa teeme masiteraa, wa'a siimpatiapua waikao. Wa'a e'ensaoopua teemea, yooma iintokapua chaaneretiao, wa'a yoratiapu kooameai.

²⁰Ehjepami aari enasaapa Eesusia, meesamina yasipakapua, yooma taamo ahjamaopua, oosa mariki aampa ooka masitera.

²¹Wa'a koaka mochinioio, taamo chaanekapua Eesusia:

—Aaata i'wa mochikamea teeme, no'o noriwi nehjimeripua.

²²Waikao teeme masiteraa, tísia yuuwesipatiapua. Wa'a chiipao teemea yoomahka pipiripio, iinatuketiapua:

—¿Paamira, aatana ohjoare puua, neekosa? —chaachapatiapua.

²³Neipa yooma wa'a chaachapatioopua, nehjiaka Eesusia:
—Aaata piirepua, taamo ahjama ichuyame. ²⁴Nee Tijo
Tijoetukamea, wa'a yooraka noriwi nehjipuumepua, Ehkoriaami
Iyoterichio, wa'a chiiopa, nape jai puuuu, aaata wa'a iintokamea!
Epeche kaawe eneriaipua, ki naawakame enesaa.

²⁵Eesusia, Uurasi ahpo noriwi ihsiame iinatukekoiopua cheeka:

—Paamira, ¿neee ohjoarepua?

—Wa'a chiiame muuuu —chaanekapua Eesusia.

²⁶Waikao koi'oiopua pehjo Eesusia, piiripi paani uusa
chi'wanasao, cheriwema ki'yakapua ahpo Noono. Wa'a iintosaapua,
chaanekapua taamoo:

—Ihji paania no'o weerewapua. Eemea yoomahka eeme
pipiripio, chi'watiame ko'komeripua.

²⁷Wa'a ikisaopua, itapiti ijiwari uusaopua piie paasoo,
cheriwema ki'yakapua tiame ahpo Noono, wa'a iintosaopua,
chaanekapua taamoo:

—I'ka, paasochi maaniameo, yoomahka pipiripi iijimeri eemea
i'kao. ²⁸Ihji paasochi maaniamea, no'o eera puuuu. I'ka eeraeo,
weemera kateweri ti'tijoeri ahjama no'o yahchapua, yooma ti'tijoeri
tatakoririao, cheriwepuamewichio no'o wi'sumeri.

²⁹Eesusia, simiteka taamo tuuyekao, cheekapua:

—Neeea aamo chaanenapua, ki oosa no'o iijimio tuunania,
i'ka uuwa neeroraopua, ahkasi no'o Noono ye'karichi, taamo
mochipachisiopua. Ahkasi waika enemapua, eenechi aamo ahjama
iijimiaopua, i'ka panijuwari neeroraopua.

Eesusia Peero ahpo ka'itamo tuuna

(Marako 14:26-31; Ruuka 22:31-34; Waani 13:36-38)

³⁰Neipao, wiikari wikatasaopua, teewi siimpatiapua waikao,
Oorio Roomosachi. ³¹Wa'ao Eesusia, taamo chaanekapua ahpo
masiterao:

—Eemea ehpe tukaoo, yooma eeme no'o toimeripua. Ehkoriaami
Iyoterichio, eee chiiamekopua: “Tepuyamea meripuumepua,
tepuniamia, chi'ripameripua.” ³²Nape neea eenechi meritiai
ahjasaapa, Arirea weechi siimania ke'chu wa'a aamo e'eno'i no'o
ne'nemiao.

³³Peeroa chaanekapua waikao:

—Yoomahka aamo toitarepua nape neea ka'i; kiisi aamo
toimania.

³⁴ Wa'a chiiopua Peeroo, chaanekapua Eesusia:

—Pichiwa chiiame neea ehpe wa'api tukawarichio, ke'chu totojowira kusuyoio, paisa no'o ka'itamerimua.

³⁵ Nape wa'a chaanetai Peeroa, nehjiakapua:

—Kiisi wihtuka chaaninia pu'kao, mukimiaiopua aamowichioo, kiisi aamo toimania.

Wahjachi masiteraai, wa'achi chaachapatiapua.

Eesusia E'semaní tewekachi ahpo Noonoma, nayewatiame

(Marako 14:32-42; Ruuka 22:39-46)

³⁶ Ehjepao Eesusia masitera ahjamao, E'semaní tewaniachi e'enatiapua. Wa'a asisaapua Eesusia, taamo chaanekapua ahpo masiterao:

—I'wa itipimitia eemea ku'itapio. Waami siminania ku'itapio, no'o Noonoo ahjama nayewamia te'pa kahtiameo.

³⁷ Wa'a cheesaopua, waanami akipakapua teesa, Peero yeeka, na'pa Sewereo tatanara tiame. Wa'ao Eesusia, tísia iiyana erapakaopua, ³⁸ chaanekapua ahpo yeetoriao:

—Neea ehpeo, tísia yuuwesiamepua, ahkasi mukime eraniame iikachio. I'wa no'o puuyemitia eemea pehjo, ne'neka mochika.

³⁹ Wa'a cheesaopua epeche teesa waanami enepasaapua, wehchisi koomorasipakaopua, chaanekapua ahpo Noonoo tewekachi kahtiameo:

—No'nooo, no'o sewina teeremia enesaamua, i'ka aamo iintomia noochi tísia yuuwesia, no'o se'wipuaoiopua. Nape ki no'okamera e'rachitia iintojeraninia aamoo, aamo e'rachikamera.

⁴⁰ Ehjepao Eesusia, taamo ahpo masitera toariachi eenaio, kokochiame tewakapua taamoo. Wa'a te'tereriopa taamoo, chaanekapua pu'ka Peeroo:

—¿Ku'itapioi ki ne'neka mochime erakona eemea? ⁴¹ Pusakame moochíi, neesetowa itaka Riosichio, ki aamo ahsemichiohua na'arario. ¿Ki nane'rena eemea kaaweruma erakoio, senawato ki kaawerumachi wihitariaio, weerewao ki anachamekopu moochi inatarichi eraniameo?

⁴² Eesusia, oosa simiyachi simisaapua ahpo Noonoma nayewamiao, chaaneka nayewekapua:

—No'noo, ki teeresoo no'o se'winapua i'ka tísia no'o aiwa yuuwesia, aamo e'rachitia iintopuapua, ki no'okamera e'rachitia.

⁴³Eenechi oosa simiyachi eenaka ne'nioio, kokochiame taamo tewakapua. Teemea puichio, kiisi ne'neme erakoamekapua kokochinaria. ⁴⁴Wa'a te'tiame toisaapao, eenechi siinkapua ahpo Noono ahjama nayewamia, paisa simiyachikapua wa'asio. Waikaoi Eesusia, wa'api cheeka nayewekapua ahpo Noonoo. ⁴⁵Eenechi eenaiopua wa'asio taamo pe'tiachio, taamo chaanekapua:

—¿Iiweta kokochina eemea pehji? ¿Tísia resesipakame eemea? Ne'neka mochikaa, asikame neeeapa, Tijoe Tijoetukameapa, nanaaramechi kiapuachiopua, ichipukao. ⁴⁶Mochisíka wa'ási. Wa'a ihtoamepa no'o noriwi nanaaramechi kiameria.

Eesusi chapiniamé

(*Marako 14:43-50; Ruuka 22:47-53; Waani 18:2-11*)

⁴⁷Iiweta wa'a chiioi Eesusio, Uurasia piiripi taamo oosa mariki aampa ooka masiteraa, taamo mochikachi asikapua, muuwaeme yeeka soontaro. Ihji ahjama e'nakamea, nasimacheta makoka e'enakamekapua; puuu wahjachia, kuuu ahjae wewepuame. Yooma ihjia, ne'neserosi paamiratuame uhjurariamekapua, i'isaeri o'ochetiame pirenaturi tewaniame tiame. ⁴⁸Uurasia noriwi nehjiakaopua Eesusio, chaanekame eneriapua soontaroo:

—Aaata no'o chuchuya, puuu enemapua chapipuamea.

⁴⁹Pukaepa Uurasia Eesusichi asikao,

—¡Kúíraaa, Masitari! —chaanekapua Eesusio.

Wa'a chaaneka Eesusio, chuchukapua. ⁵⁰Waikao Eesusia wa'a yoratiapao, chaanekapua Uurasio:

—¿Ihtana e'raka ihsiamemua?, no'o kaawe uuyaa.^a Ikanati iintosa naaju, aamo iintomia eenarioa.

Wa'a cheesoche Eesusio, soontaro i'tomeria, naaepaka chapisa i'tokapua.

⁵¹Nape Eesusi chapinioio piiripi teeme Eesusi ahjama ohjoamea, ikanati ahpo nasimacheta ma'chipasapao, nakachi meteka tehpunekapua nahkarao, piiripi pu'ka te'ta ne'neserosi weripateriaopua. ⁵²Nape Eesusia wa'a iintokopa pu'kao, chaanekapua pu'kao:

—Ka'te wa'a iinto muuuu. Yaapiti katewesa muuuu pu'ka aamo merimachetao. ¿Ki nane'renakosa muuuu ki wa'a ihsimerikopua?

^a 26:50 Wahjachi Ehkoriaami Iyoteria chaachapanipua, “Yaapi iintosa aamo teetoao.”

¿Ki nane'riame muuua merimachetae ko'yameo, merimachetae meriniamekoopua tiame? ⁵³ ¿Ki nane'riame muuua no'o nehpurewa itanesoopua no'o Noonoo, u'matoame piie miiri Riosi ku'iwari no'o uhjuremiikoopua, no'o nehpupamichioopua pu'kao? ⁵⁴ Nape wa'a no'o iintosoopua, ¿achini ikitapu Ehkoriaami Iyoterichi chiia, no'o Noonoo tewekachi kahtiamoopua, ikipo tuuria?

⁵⁵ Waikao wa'a chaaneka terisaopua merimachetae metekameopua, Eesusia chaanekapua ahpo chapimia e'enakameo:

—¿Achini iikai eemea kuuu wewera makoka enapamepua, nasiwaniame maacheta makokaopua tiame, aaata ki nu'uti na'ara iintokamechitia chapimiao? ¿Ki senepi taawechi no'o tetewikame eeme tiopachi masitiame? ¿Achinkai ki wa'a no'o chapika eemea?

⁵⁶ Nape eemea, wa'a noonoimeripua noochio, pu'ka Ehkoriaami Iyoterichi chiiao, pichiwa machenamichioopua, ehkoriaami Riosi nayewatura, chaachapario.

Wa'a o'inia Eesusi chapitiachio, piineri toaka teemea, yooma ujumatiapua.

Eesusia te'ta muuwaeme napawitiachi

(Marako 14:53-65; Ruuka 22:54-55, 63-71; Waani 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Wa'a chapisa Eesusia Kaija peereimia napawiniachi i'toretiapua, ne'neserosi te'ta paamiratuamechi. Wa'a weruma yooemina napawiniachio, wa'a napawiriapua, iyoteri ti'tijoe, o'ochetiame tewaniame pirenaturi tiame, Eesusi chapitiame katewemiapua, puuyeka. ⁵⁸ Peerochea waikao, piineri na'naritoriapua neipa, ahkasi ne'neserosi te'ta paamiratuame ta'perachi. Wa'a ta'pechi pakisaapua, tiopachi ne'nesetoame ajakachi weripakapua ne'neka, nane'renariapa puuua, aachin teeremerikopua Eesusichio.

⁵⁹ Yooma neeserosi pa'pamuratuamea, oochetiame pirenaturi tewaniamea tiame, te'ta weruma napawiwachi napawikamea, Eesusi meripuamesi wenejiwa i'yaipua. ⁶⁰ Nape Eesusia ki ookapi itapiti wenejika e'enatiapua, kihta na'arari teitiapua, yooma wistuki chaachapariapua. Nape wa'asi neipaopua wa'ao, ooka e'enakapua wenejiame, ⁶¹ puuua chaachapakapua:

—I'ka tijoeo teemea, i'ka chiame inamukapua: “Neeea i'ka tiopa ru'minakaio, paika taawechi weramania eenechi.”

⁶² Waikaopu te'ta paamiratuamea neeserosi, werisika iinatukekapua Eesusio:

—¿Kihta nehjianimua pu'kao, ki nu'uti na'arario tuuka wenejiniai?

⁶³Nape Eesusia ihchi itipikapua. Waikao te'ta neeserosi paamiratuamea, chaanekapua Eesusio:

—Pichiwa Riosi ahjamechi pichiwataka nehjiapuapua, ¿pichiwa Riosi Taanarakosa muuua, Riosie Weratiame?

⁶⁴Eesusia waikao cheekapua:

—Eje'e, wa'atepua, te'ta aamo chiiachitia. Neeea aamo chaanemapua tiameo: No'oo Tijoe Tijoetukameo, tewekachi kahtiamе no'o tetewipuawite neeea, te'ta no'o Noono yawichituwa yasirachi ahjamina kahtiamе, ki nu'uti utewarieka yawichituame. Wa'a o'iniao no'oo toomarichi weritoka eename tetewipuamepua.

⁶⁵Wa'a chiiame inamukapa Eesusio, waikaopu te'ta ne'neserosia tísia nekakao, ahpo si'panakapua wisasoriwao. Wa'a iintosaapua, chaanekapua yooma wa'a napawikameopua:

—¿Ihji tijoe chiiiaa, tísia na'araripua Riosichioo! ¿Aatia aaata nakita teeme, epeche pichiwatameri? Eeme wa'api inamukamepua wa'asio, Riosio, tísia na'ariamekopua. Waikao te'ta neeserosia yooma ahpo ahjama napawikameo, iinatukekapua chaanekao:

⁶⁶—¿Achina erakoame eemea pu'ka chiiiao? ¿Ihtana yorapua erakoame eemea pu'ka?

Waikao wa'a napawikame iinatuketiamеa, chaachapakapua:

—¿Merisáaa! ¿Merisáaa! ¿Riosi tísia na'ariame puuuuaaa!

⁶⁷Waikao ookapi weruma napawitiachi mochikamea, Eesusi weeriachi e'enapaka akachupiapua, nanarichi. Wahjachia teesa wepakao, chaachapapua iinatukekao:

⁶⁸—¿Ki Muuukosapu Riosie Weratiame? ¿Ehsoo, taamo tuuyesao aatanakamera aamo wewekame teeme!

Peeroa ki machiyo tuuna Eesusio

(Marako 14:66-72; Ruuka 22:56-62; Waani 18:15-18, 25-27)

⁶⁹Peeroa wa'a nokioiopua yooreminao, ma'chi kahtiapua Kaija kaarira ta'pewarachio. Wa'a kahtioiopua Peeroo, wa'a eenaka piiripi oowitiame wa'api tekipanamea, chaanekapua:

—¿Ki pu'ka ahjama oiyame muuuai, Arirea ohjoeme chapitiame ahjama?

⁷⁰Peeroa nehjiakapua:

—Ka'i, neeea. Kiisi machiyamenia pu'kao, aamo chaachapao.

⁷¹ Waikao Peeroa, waami puuyaniachiami ihtoio, wa'aoi piirechi oowitiame tiamea, Peero tetewikapao tiameo, chaanekapua ahpo wahjachio:

—Ihjipu tijoea tiame, i'ka Eesusi Arirea ohjoeme ahjama oiyamea.

⁷² Waikao Peeroa eenechi ka'itakapua Eesusio cheeka:

—Kiisi machiyamenia pu'kao; ki pichiwa enesoo no'o chiiao, mukitaonia —cheekapua.

⁷³ Ehjepatakirio wa'a nokayamea, Peero naepakao, utewaeme chaachapakapua:

—Pichiwápua muuu tiameo, i'ka Eesusi ahjama oiyamea, wa'achi cheeka nayewame muuúai.

⁷⁴ Waikao Peeroa, eenechi ka'itakapua Eesusio, paisachi simiyameopua, eee cheeka:

—Kiisiki machiyamenia pu'ka tijoeo.

Wa'a cheesoche Peeroo, kusuchachakapu totori oowiraa.

⁷⁵ Waikao Peeroa Eesusi cheeria inatepariapua: “Muuua, ke'chu kusuyoi totori oowirao, paisa simiyame no'o ka'itamerimua.” Wa'a iikapa Peeroa, tísia iiyana erapakaopua yuuwesika, ma'chi machenaka nanarariapua.

Piiratochi i'towa Eesusi

(Marako 15:1; Ruuka 23:1-2; Waani 18:28-32)

27 Pu'ka meere ma'chirepasoopua, yooma ne'neseriosi pa'pamuratuamea, i'isaeri pirenaturi o'ochetiame tewaniameapua tiame, Eesusi meripuame kateweriapua. ² Waikao Eesusi purisapaopua, Piiratochi i'totiapua, Rooma ohjoeme te'ta yawichiwichio yawichituamechi.

Uurasi ahpo me'ya

³ Waikao Uurasia Eesusi noriwi nehjakamea, Eesusi meripuame iintoriapao, tísia iiyana eraparepua ahpo tísia na'ara iintoriaopua. Wa'a erapakaopua pu'ka piie weerewa aampa oosa mariki tataparasi toomio, eenechi no'rapurepua neeseriosi pa'pamuratuameo, o'ochetiame pirenaturi tewaniameopua tiameo. ⁴ Wa'a iintosaapua pu'ka pa'pamuratuameo, chaanerepua:

—Ki nu'uti tatakorire neeea aata kihta iintokameoipua nehjakao.

Nape puuu pa'pamuratuamea, chaanerepua Uurasio:

—Muuua, muuukamerapua tatakorikamea, teemea kihta noonowikamepua. Amoe wa'api wa'a iintokamemua pu'kao.

⁵Waikao Uurasia wa'api i'isaeri tiopachi ihpapasesapao toomio, ma'chi akiparepua wa'a mochiwachio. Wa'a machenasaapa puuua, ahpo kuuuchi chuhchaka wiitarichio, ahpo topepateka me'yarepua.

⁶Waikao te'ta pa'pamuratuamea pu'ka toomi apechunasaopua, chaachaparepua ahpo:

—Ihji toomio eeraemekopaopua pu'kao, ka'chi iika towapuamepua Riosi oowewari maaniachio.

⁷Waikaopua kaawe ahpo katewesaopua, Sikoritame Weewara tararepua ahjaeo, seesenu ti'tijoeri wahjipame toapuachi. ⁸Waika o'inia ehpiamisiopua pehjo, We'e Eeraeme teewaniachipua wa'ao. ⁹Wa'a teeka pichiwa machenare Eremia cheeriaa Riosi nayewatura, puuua eee cheeriaio ahpo iyoterichio: “Puuu isaeri pa'pamuratuamea, ahpo noriwi nateteriae nehjitiameeo, pu'ka piie weerewa aampa oosa mariki tataparasi toomio, eenechi no'raputiamie itipikamepua. ¹⁰Pukae toomie taritiame Sikoritame Weewaraa. Nee Eremiaa, wa'a chiiame iyotekamenia, te'ta no'o Paamira tewekachi kahtiamee, no'o nane'reteriachitia.”

Eesusia Piiratochi

(Marako 15:2-5; Ruuka 23:3-5; Waani 18:33-38)

¹¹Eesusia Piirato yawichichi upasao, eee cheeka iinatuketiapua:

—¿Pichiwa uurio ti'tijoeri yawichiwara muuua?

—Eje'e, aamo chiiachite puuua —nehjiaka Eesusia.

¹²Nape puuu ne'neserios pa'pamiratuamea o'ochetiame pirenaturi tewaniame tiamea, weeru chaachapoipua Eesusi na'arekao, ihchi itipikapu Eesusia. ¹³Waika Piiratoa Eesusio ihchi itipikopao, chaanekapua Eesusio:

—¿Kiisi inamuamekosamua yooma aamo tísia na'arechanewao?

¹⁴Nape Eesusia kiisi nehjiakapua pu'kao. Wa'atia itipikapua. Yawichia wa'a tiioapa pu'kao, “iinsa tiame ihjia”, erapakao, ka'chi ikime e'rapua.

Eesusi meripuaichio i'tonurawa*(Marako 15:6-20; Ruuka 23:13-25; Waani 18:38-19:16)*

¹⁵ I'ka pahkochio, aaata karichi kahtiamie toiniame eneriaipua pu'ka taawechemio, aaata itasoopua ma'chi toipuawichioo.

¹⁶ Waika taawechemiopua, wa'a karichi yasariaipua piiripi tijoe tísia inamuniame, Eesusi Warawasi tewaniame. ¹⁷ Pukaepa Piiratoa machenaka iinatukeriaipua wa'a napawikameo:

—¿Aatanakamera toijerame eemea, Eesusi Warawasi, naatikosaoi, Riosie Weratiame Eesusi?

¹⁸ Piiratoa Eesusi Riosie Weratiame toinuramio o'rariaipua, kihta na'ara iintokamekopua Eesusio, oowera tísia nakiniamekopa Eesusio tísia muuwaeme ti'tjoerieopua.

¹⁹ Nape Eesusi katewenioopua Piiratoe, Piirato uupiraa, chaanenuraka uhjureriapua Piirato, eee cheeka: “Ka'te katewemitiamua pu'ka tijoechi simiyameopua wenejiniameo, kaaweruma tijokopa pu'kao, pa'a tukaoopua neeea, tísia iinya tiame teemukania amochi simiyameopua, kiisi kaawe tiame aamo iintoopua pu'ka tijoechio.”

²⁰ Nape pu'ka wa'apichio ma'chio, neeserosi pa'pamuratuamea, o'ochetiame pirenaturi tewaniameapua tiame, Warawasikamera toinuramichio, oowe erapaterepua ti'tjoerio, Eesusikamera meripuawichio. ²¹ Pukaepa Piirato eenechi ti'tjoeri iinatukioio aachin tiamera toipuamekoo, Eesusikoio, Warawasikoio, ti'tjoeria chaachapakapua siinakokao:

—¡Warawasikameraa puhjésaa! ¡Warawasikamera puhjésaa!

²² Piiratoa wa'a chaachapopao ti'tjoerio, eenechi iinatukeka chaanekapua:

—¿Ihtana iintotane Eesusio, Riosie Weratiame tewaniameo?

Pu'kao muuwari ti'tjoeria, chaachapakapua:

—¡Kurusíchi me'yaaa!

²³ Wa'a chaachapopao Piiratoa, chaanekapua:

—Nape ¿ihtana ki kaawe iintokamepua wa'a yorapua?

Waikao muuwaeparia, epeche utewaeme chaachapakapua:

—¡Kurusichi merisáaa, kurusichi merisáaa!

²⁴ Piiratoa ka'chi ikime e'rapa Eesusi toinariaio, epeche teetopa muuwario chaachapakao, Piiratoa neeroi uusao, yooma tetewachi paanikokapua cheeka:

—Nee aamo noonowinariao, paanikonania pu'kao, kihta teerenariapa noochio, pu'ka meritioio —chaanekapua pu'ka

muuwepari tísia siinakoameopua—. Eemekamera kokosapuamepua, neeea ka'i.

²⁵ Waikao yooma muuwaria nehjiakapua:

—¡Wéee, pe'yáchi! ¡Pe'yachi tamochi wichitapu Riosi kokosáriaaa, yooma taamo tatana tijoetusiwachiopua tiaméee!

²⁶ Wa'a chaachapopaopua pu'kao, Warawasikamera puhjesa toakapu Piiroto; Eesusio wepinurarekapua pu'kao, wepisaopua, merinurekapua pu'kao, kurusichi chuhchaka.

²⁷ Waikao Eesusia soontarokarichi uparetupua kapitaichi.

²⁸ Wa'a ajapasaapa kapitai kahtiachio Eesusio, yooma wakirapusao, sehtamurame wakirateriapua waikao. ²⁹ Wa'a yorasaopua moochio, wehcha pi'rinaka yawichi mo'kori netesaopua, mosokiraterepua. Wa'a noonoisaapua, ahjamina sekachio yawichi teesorara makotesaopua, yawichi teewaka aacherepua na'areka. Wa'a yorasaapua, chopokorieka aajapeka Eesusio, eee chaachapariapua na'arekao:

—¡Kúíraaa, isaeri yawichíwaraaa!

³⁰ Wa'a chaachapakaopua akachupiapua paanatao, wa'a nokakaopua tiame, pu'ka wa'api teesorae ahpo ki'yariae, moochi wepariapua wa'ao. ³¹ Wa'a nokisaapua na'arekao, pu'ka ampawakira sehtamurameo puhjesaopua, wa'api wakirara chuhcheriapua eenechi. Yooma wa'a noonoisaapua yooreminao, merimiachi i'totia Eesusi wa'asi, kurusichi merimia.

Kurusichi meriwa Eesusi

(Marako 15:21-32; Ruuka 23:26-43; Waani 19:17-27)

³² Wa'a i'tonioio siimpaniachio, pooechi natepatiapua piiripi tijoe Siimoni tewaniame. Ihji tijoea Siirene weechi ohjoeme eneriapua. Waikao soontaroa pu'kao, Eesusi ku'ika i'tonurekapua kurusio, ki kakajuopua Eesusiopa mooketokao.

³³ Wa'a nokisia Ókota tewaniachio, ajasitiapua, Wahjipakame Mo'ojowa chanika chaniwamechi. ³⁴ Wa'ao Eesusio waikao, chipuwari neerora wiino ahjama kiatiaipua tisiwá chihpuame, nape Eesusia yenasache ki nakikapua.

³⁵ Kurusichi chuchasaopa so'sontaroa, Eesusi wisasoriwao ahpo newitowa te'ekapua pu'kao, aatakamera newitokamea, ahjama itipimichiopua, ehkoriai Riosi na'nayewatura te'ta chaachapariachitia, puuu te'ta ikitiapua. ³⁶ Wa'a nokisaopua, wa'api mochika itipirepua inatekao. ³⁷ Wa'a kurusichio moochikamera

tepaminao, itapiti iyotetiame chuhcheretiapua, aatia tiachipa meritiamekopua chiiame. Puuu iyotetiamea, chiiamekapua: “Ihjipu Eesusia, uurio ti'tijoeri yawichiwaraa”, chiiamekapua.

³⁸ Ooka ichikoame chucharetiaipua tiameo, piiripi ahjamina, piirea owemina, na'pa puuua neneku chokichi, pipiripi kurusichi. ³⁹ Wa'a chuhkoi Eesusio wa'ami u'matopamea, na'areka Eesusio, mo'rewaka u'matopapua chaachapa:

⁴⁰ —¡Nee, muuua tiopa ru'minakaio, paika taawechi weramio tuukamekaiomua eenechio, ¿ka'chi iika aamo newime o'ranimua ehpeo, pichiwa tísia utewariemeko tuukamekaio? ¡Pichiwa Riosi Taanara enesaa, tekisáoko ehpeo, wa'a kurusíchio!

⁴¹ Puuu neeserosi pa'pamiratuamea, puuu o'ochetiame pirenaturi tewaniameaipua tiame, chaachapakapua:

⁴² —Wahjachio newipatiameko tuukaio, ka'chi iika newipame e'ranipua ahpo wa'apioi. Ihjia i'isaeri yawichikai, tekimetiapua wa'a kurusichio, taamoo pichikemichioipua pu'kao, apoekopua Riosichi eenameo. ⁴³ Riosichikamera oowe e'riameko tuukamepua; wa'a teeresoo, Riosi apoe enamapua newipatemiao, tísia nakiyame enesaapua pu'kao: “Riosi Taanara neea”, cheekamekopao.

⁴⁴ Ahkasi puuu ooka ichikuame kurusichi chuchatiameai, na'ara chaachapakapua Eesusio.

Eesusi mukiwa teereria

(Marako 15:33-41; Ruuka 23:44-49; Waani 19:28-30)

⁴⁵ Neipa pu'kaopua, oowetawesi o'inia yooma tukapasipasao, ahkasi arikiri paika keenako simiyachisi, taajenakapua eenechio.

⁴⁶ Paika keenako teetoio Eesusia, weeru sisinakaopua chaachapakapua:

—Eeri, Eeri, ¿reema sawatani? —No'o Riosi, no'o Riosi, ¿achinikai no'o toakamemua? —cheeka chaniwamepua euro naewaniachio.

⁴⁷ Waikao ookapi wa'a ajakamea, pu'ka inamukapao chaachapakapua:

—¡Néé, keepukao! Ehkoriame Eeria paechanipua.

⁴⁸ Waikaopua piiripi puuua, ikanati a'potiame uusa paatatiamechi saampatesao, kuhsichi chuchasa wa'apote oowepakapua, Eesusio pi'pimichioipua. ⁴⁹ Nape i'kao oowioiopua, wahjaa chaachapakapua:

—Ka'te, ka'teopua pehji. Enatakoipu Eeriaa, newipatemia.

⁵⁰ Nape Eesusia eenechi utewaeme sisinakao, mukukapua wa'asi, ahpo Noonochi nehjakapua iikao. ⁵¹ Eesusi mukuyoio isaeri

mochiwachi tiopachioi, tísia weruma tiame ikirepua. Puuu wisasori Riosi iyoriwachi pejana chuhkuameai, pu'ka wa'apichi keenakoo, te'pa o'inia teeresi si'parepua. Pu'ka wa'apichi keenakooi, weeeai, ki muenati noonorepua, ahkasi e'peai yooma tataka kahsirepua.

⁵² Wa'a iikaopua tiameo, wahjipakame toatiachioi, yooma wahjorepua, ki ookapi Riosichi paparaka wahjipakamea, eenechi ahjarepua. ⁵³ Neipa Eesusi oijenasoopua, puuu wahjipakame eenechi ahjakamea, ohjosirepua toatiachi puuyakao, Eerusareni e'enare puuu waikao, wa'a Eerusarenio, ki ookapi ti'tijoe tetewitiamepua.

⁵⁴ Waikao eenechi Eesusi meritiachi nayewakao, puuu soontaro wa'a inateka mochikamea, soontaro kapitairaopua tiameo, yooma pu'ka ikiyame tetewapaopua wa'ao, weeo tiame ki muenati nokayopao, tísia majariapua. Waikaopua yooma wa'a tiame ikiniopaopua, Eesusio e'repakaopua, chaachapakapua:

—¡Aa, pichiwa Riosichi o'inia eenakame eneriai ihjia, Tijoe Tijoetukame!

⁵⁵ Pu'ka wa'a ikiyoiopua wa'ao, wa'achi ajakapu ooweruai muuwaeme Eesusi ahjama e'enakame, Arirea o'inia ku'isika na'naritokamea. Ihjia, mekapi ajakapua wa'ao, ne'neka. ⁵⁶ Pu'ka ooweruchio wa'a ajakapua, Maaria Maarena, Maaria Saantiao Oose tiame yeeyera, Sewereo tatanara yeeyera tiame.

Eesusi mukukatewe teesotiachi

(Marako 15:42-47; Ruuka 23:50-56; Waani 19:38-42)

⁵⁷ Pu'ka wa'api aari tukapasipoio, wa'achi eenariapu Oose tewaniameai Arimatéa weeechi tijoe, Eesusichi pichikiamekapaopua tiameo. ⁵⁸ Puuu Oosea, Eesusi yeeyera ahjama ahpo katewesaapua masitewara tiame, Piiratochi simika itariapua Eesusi weerewarao, wetemajimio tuuka. Waikao Piiratoa, kianurarepua pu'kao.

⁵⁹ Ehjepao Oosea, Eesusi weerewara tekipeketiaopua, riino wisasori tohsanamechi ikapikapua. ⁶⁰ Pu'kao ikapisaopua, ahpo weemera teesotariachi teekakapua, ahpo mukiso tekipuachio neteriachi. Wa'a tekisaopua weruma tehte chihturame to'petiapua ki'sunaka. Wa'a ikisaapa nonoratiapua. ⁶¹ Nape Maaria Maarena, piirechi Maariaapua tiame, wa'a mochika itipikapua pehji, tekitiachi ne'neka.

Eesusi mukukatewetiachi inatewa

⁶² Pu'ka meereo ma'chirepasoopua, yooma kateweniame tewaniame taawechi u'matosoopua, resipuniame taawechio neeserosi pa'pamuratuamea parisero ti'tijoe tiame, pirena siimpariapua Piirato chaanemia. ⁶³ Piiratochi e'ensaaapua, chaachapariapua pu'kao:

—Muuu Piirato, muuu taamo paamiratuameraa, naati inatepaka teemea, pu'ka meritame ahjaka oioiopua, pu'ka tísia wistuameo eee cheekamekoopua: “Neeea meritiao, paika taawe i'toi oijenamania eenechio.” ⁶⁴ Pukaepa teemea, aamo inatenurawa itamia e'enakapua, wa'a mukuteso tekitiachio, ki seenekachi Eesusi masitewarao, Eesusi weerewara ichikosapaopua, oijenario tuumichioopua. Pu'kao wa'a chaachapasoopua puuu meritame wistuniamea, epeche teeremapua, ki pukerichitia.

⁶⁵ Waikao Piiratoa chaaneriapua:

—Weh, kaawepua. Wa'a ajawi soontarora, aamoe wa'api i'toka, inatetepuapua pu'ka mukukame tekitiachio, nape te'ta ki ichikopua teereweka.

⁶⁶ Waikao pu isaeri pa'pamiratuamea, Eesusi tekitiachi e'ensaaapua Piirato so'sontarowa i'tokaopua, tísia kaawe inatenureriapua. Waikao soontarora wa'a noonowiwaapua, kaawe ikichesa toariapua yeetarachio.

Eesusi ahjaria eenechi

(Marako 16:1-18; Ruuka 24:1-12; Waani 20:1-10)

28 U'matosoopua resipuniame taawechio, pahcha taawechiopua oowisarichio, ma'chirepasoopua Maaria Maarenaa, piirechi Maaria tewaniameapua tiamea, wa'a e'enariaipua ne'nemia Eesusi mukukame tekitiachiopua. ² Wa'a tekitiachi ajasisoopua ooweruo, ki muuenati noonoka we'ea, te'pa o'inia tekikopa Riosi ku'iwarioro. Ihji Riosi ku'iwariora, tekisache wahjonasa tehtee to'perarao, ikicha yachapasaopua pu'kao, ahjachi yasiparepua. ³ Ihjia, kuhjiparichitia utewaeme tajaka yasarepua, wisasoriraa, tisiwa tohsaname keepachitia. ⁴ Soontarora wa'a tiame tetewapao, tisiwa majariapua, ahpo sasaweriapua majaka, mukipakame ruhjirepua majakao. ⁵ Ihji Riosi ku'iwariora, chaanerepua ooweruo:

—Ka'te majako eemea. Naane e'rena neee aamoo, Eesusi i'yasiopua, kurusichi meritame. ⁶ Nape puua ki'tepua i'wao,

oijenakamepua wa'asi ahpo cheeriachitia. Naakoo ne'nesakoopua tekitiachio. ⁷ Wa'a ne'nesaapa, yaapi nonoraka tuuyepuapua Eesusi masitewarao, Eesusi oijenariopua wa'asi, Arirea ahpo ihsimio tuuko tuupuapua pu'kao, ke'chu wa'a enapoiopua aapoeo. Wa'a ahpo tetewipo chiio tuupuapua pu'kao. I'kache aamo tuuyemia tekikamenia.

⁸ Wa'a chaanetiapapua oowerua Riosi ku'iwarieo, ikanati ujumasiriapua taamo Eesusi ajawaria mochikachi tuuyemiao, tisia majakamekaipua kaawe erakoriapua. ⁹ Nape pu'ka ooweru u'mapasioipua nonoraka, senawato pooechi machejeneka Eesusia —Kúíraa —chaanerepua. Waikao oowerua, tisiwa yuuwesiaopua, tahpitika kaawe erapaka tetewapaopua, tonochi kooreparepua Eesusio, iyorire. ¹⁰ Waikao Eesusia chaanerepua pu'ka ooweruo:

—Ka'te yuuwesipa, iika yachapasa naajúu. Ohso kaawe yaapi nonoraka tuuyepuapua no'o masiterao. Pu'kao chaanepuapua, Arirea no'o tetewimeriko tuuyepuapua.

Soontaroo wihtuki chaachapajewa

¹¹ I'ka ooweruo Eesusi ma'masitera tuuyemia nonorakoiopua, ookapi soontaroa wa'a tekitiachi inatekamea, Eerusareni e'enakaopua, ikanati yooma tuuyerepua wa'a neeseriosi pa'pamuratuameo, wa'a itapiti ahpo tetewariaopua. ¹² Waikao ihji pa'pamuratuamea i'ka wa'a tiame tuuyetiapaopua, o'ochetiame pirenaturi tewaniachi e'enarepua ahpo wahjachi ahjama ahpo erakoa katewepuawichio, ihtana yorapuamekopua Eesusi ki'tiopa mukukame tekitiachio. Waikao ihji o'ochetiame pirenaturi tewaniamea, ahpo napawika katewesaapua, ki ookapi toomi nateterepua soontaroo, wihtuki chaachapamichio Eesusi ahpo wekateriameopua. ¹³ Wa'a ikisaapua, eee chaachapanurarepua:

—Eemea aatae iinatuketiaa, Eesusi weerewarao, Eesusi wa'api ma'masitera ichikorio tuupuapua, aamo kokochioio. ¹⁴ Taamo yawichio nekasoo nane'resapao, teeme kaawe erapatemapua pu'kao, aamoo ka'chi yorapuawichio.

¹⁵ Waikao soontaroa pu'ka toomi uusao, wa'a tiame katewetiame itipirepua. Pukaepa uurio ti'tijoeria, wa'api chaachamepua ahkasi ehpe taawechiamioi.

Eesusi ahpo ajawaria uhjurawa

(Marako 16:14-18; Ruuka 24:36-49; Waani 20:19-23)

¹⁶ Piirechi taawechiامي neipao, puuu oosa mariki aampa piiripi masiteraa, Arirea siimpariapua Eesusi chaaneriachi kaawichi.

¹⁷ Wa'a ajasisaapa teemea, Eesusi tetewisaapa, tisia kaawe erapatiapua tisia ahjachi paparaka mukukai eenechi ahjariopa, aaatacheo tamochio, ki te'ta oowe e'rerioiopua, te'ta oijenario Eesusio. ¹⁸ Neipao Eesusia, taamo naaepakao, cheekapua:

—No'o Noono Riosi tewekachi kahtiamea, yooma ahpo utewari no'o ki'yakame puuuapa, yomatiame te'ta aampa tiameopua, tewekachio, i'ka wehjoarichiopua tiame. ¹⁹ Wa'a tiichipa neea ehpe o'inia tiame, yomatiame i'ka wehjoarichi aamo uhjuraninia, yooma noochi paparakameopua tiame nuurewaka, yomachiami siimpaka masitesimichiopua tiame, i'ka Riosi kaaweruma tuuyewariopua. Yooma pu'ka aamo masitesiao, no'o masitewara enepatemitiapua, no'o Noonochi paparaka paatosipuapua, noochiopua tiame Taanarachio, Riosiwariichioopua tiame. ²⁰ Pu'kaoiopua tiame, yooreka mochiwa masitepuapua pu'kao, no'o e'waka mochitomichiopua, no'o masiteriachitia. Eemea no'oo, te'ta kaawe nane'reka mochitomitiapua, yooma aaata noochi paparakameo, ahjama ihsitomerikopua, ahkasi i'ka wehjoari kajuyachisiopua.

Wee, nee Maateoa, i'wasi kajuyamenia i'ka Eesusichi simiyame no'o iyotiao. Cheriwema wa'asi, no'o aamo kaawe teererewa aamowichioo.

Riosi Kaaweruma Tuuyewari

Marako

Iyoteria

Waani Paatori ki ti'tijoeekachi

(Maateo 3:1-12; Ruuka 3:1-9, 15-17; Waani 1:19-28)

1 Ihji i'wa iyotapechi iyotetiamea, Riosi kaaweruma tuuyewarichi simiyame nayewaniamepua, Apoe te'ta Riosi Taanara, Riosie Weratiamechi simiyame.

²Ehkoriami Raawitaru Riosi nayewaturaa, eee cheeka iyoteriaipua Riosi chiiiao, Riosi Taana nayewakaopua wahka ihtoriachi naawameriopua:

Wa'a aamo uhjurenane aaata,
amochi simiyame nayewamichiopua ti'tijoeerio,
kaaweruma poee ahpo wahjonemichio iikachio,
ke'chu aamo asioiopua weechiami ti'tijoeeri nayewemiao,
no'o kaaweruma tuuyewari pichikeka
mochitopuawichioopua.

³Puuu Isaia cheeriaipua tiameo:

Wahka ki tijoeekachi siinachaniamepua aaata tijoe,
puua eee cheechaniame:
“Eeme ti'tijoe ooweru tiame,
riisame poee wahjonemitiapua aamo iikachio,
Riosi chiiiao aamo iikachi uumichioopua.”

⁴Puuu wa'a ooruchi siinachania tuutiamea, Waanitaru wa'a teetomia eneriamepua, wahka mehka ki tijoeekachi tuuyeka siinachaniame, ti'tijoe ooweru tiame paatokaopua. Puuu Waania paatoka yaajatoaio eee chaaneka tuuyeriaipua ti'tijoeerio:
“Ka'karuma enepaka mochtomitia eemea aamo iikachio, aamo ki ka'karuma nokayao, yooma toakaopua wa'asio. Noochi e'enamitia eemea aamo ki ka'karuma nokayao, toinarepaka, aamo ki ka'karuma toinarepasoopania, aamo neeroiye paatomania, aamo tatakoriariaopua amochio, no'o aamo paatoriae Riosie cheriwetiame aamo tetewipuawichioopua, ti'tijoeerio.” ⁵Wa'a Waani kahtiachio, yooma Uurea weechi mochikamea, Eerusareni mochikamea tiamea, wa'a e'enaparepua Waanie tuuyewa keepumia. Waania

ti'tijoeo ooweruopua tiame, Riosichi ahpo cheriwejeresoopua ahpo tatakoririao, yooma toinarepasooa ahpo tatakoririao, paatosiriamepua waikao Oorani akichio.

⁶Waani wakirataa, tumusari animari kuuparae netetiame enerepua, puuu wahsipuraraai wi'chie netetiame enerepua.^a Ihji koayaa ohchi enerepua, se'ori tiame. ⁷Waania ti'tijoerio, eee cheeka naaweseriamepua:

—Neipa no'oo piirechi tijoe enameripua, piirechi aaata epeche weruma tiame ki no'ochitia; pu'kao no'oo kiisi nateyamenia, pu'ka kakajoyaraoi no'o na'sonemiao. ⁸Neeea neeroie paatoamepua ti'tijoerio ooweruopua tiameo, nape apoe enameri enasaapua, ahpo Riosiwari paatomeripua.

Waania Eesusi paatona

(Maateo 3:13-17; Ruuka 3:21-22)

⁹Pu'ka taawechiamio Eesusia, Nasare mochiwachi o'inia eenakame eneriaipua, Arirea weeechi. Waania wa'a eenakopa pu'kao, paatorepua Eesusio, Oorani akichio. ¹⁰Eesusia wa'a paatotiai neerochi machenaio, tewekachi wahjoame tetewarepua tepoona. Wa'a tewekachi wahjoriachitepao, Eesusia, Riosi Riosiwari tekiyame tetewarepua, kooroka tiame, pu'ka kooroo apochi eenaka apochi yasipame. ¹¹Waikao i'ka kooroka tiame Eesusichi yasipoio, teweka wahjorachi o'inia, chiiame inamuretupua:

—Muuujupua no'o Taanaa —chiiame—. Muuupua tiameo, te'ta no'o nakika yasitao. Muuupua tiameo no'o iintomiawichioo, te'ta uuriaa.

Satanasio Eesusi aatiataria

(Maateo 4:1-11; Ruuka 4:1-13)

¹²Waikao Riosi Riosiwaria, seenepi pu'ka wa'apichi, mehka i'torepua ki tijoeekachi. ¹³Wa'a ki tijoeekachio, ooka weerewa taawe yasiterepua wa'ao, oori ohjoachi. Satanasia Eesusio, tatakoritemo o'rariaipua, nape Riosi ku'iwarai wa'achi nokarepua Eesusi ku'ipakao, Satanasi aatiatawao anachapawichio.

^a **1:6** tumusari animaria, kaameyo tewaniame animari, kaawai kehchuma.

Eesusi ahpo o'ichari tehki, Arirea weechiami

(Maateo 4:12-17; Ruuka 4:14-15)

¹⁴Neipa Waani karichi pachatioiopua, Eesusia Arirea weechi akiparepua Riosi ahpo Noonoo nayewatumia, Riosi kaaweruma tuuyewari. ¹⁵Wa'a Arireao Eesusia, eee chanika nayewerepua ti'tijoeo ooweruopua tiame:

—Asikame wa'asiopua no'o Noonoo, uhjuramio tuuriaa. Asikamepa aamo mochikachio, Riosi ye'karichi mitemerio. Pukaepa toaka mochipuapua wa'asi pu'ka aamo ki ka'karuma nokayaopua wa'asi, ohso kaawe Riosikamera kaaweruma tuuyewarira pichikeka mochitopuapua, pu'kakamera yooraka mochitosaa eemea, newipatepuamepua tewekachi Noonoo.

Eesusia naao sochiero yeetona

(Maateo 4:18-22; Ruuka 5:1-11)

¹⁶Eesusia Arirea Pa'wesuweko ihtoao, Siimoni tewarepua ahpo poonima Anteresi ihsiamie. Ihjia sochichaira ihpapaka nokariaipua pa'wechio, so'chi i'yaka tekipanaka, wa'a nokaka tekipanameka puuuu. ¹⁷Eesusia pu'kao, wa'ami u'matokaopua chaanesirepua na'pa:

—No'o ahjama ohjoame enemitia eemea. Neeea aamoo ti'tijoeri oowe erapatiamie enepatemapua, Riosi kaaweruma tuuyewarie po'wachuame.

¹⁸Waikao puuuu wa'api toisapa ahpo sochichairao, ahjama siimparepua.

¹⁹Wa'a ikisaopua tiameo Eesusia, teesa waanakoopua tiameo, Sewereo tatanara tewarepua waikao, Saantiaoo ahpo poonima ihsiamie tiame, puuuu pawekakerachi mochiriaipua, ahpo sochichaira tehपुरiachiami kateweka. ²⁰Pu'kao Eesusia paajutesirepua tiame ahpo ahjama ohjomichiopua pu'kao. Waikaopu tehtemaria ahpo noonoo pawekakerachi tekipaname toisaopua, ahjama siimparepua tiame, taamo Paamira Eesusi na'naritoka.

Tijoe na'ararie keewakame

(Ruuka 4:31-37)

²¹Wa'a inisika Eesusia, Kapenau tewaniachi asirepua resipuniachi taawechi, wa'a e'ensaoopua, i'isaeri napawikarichi

pakirepua ahpo ajawaria ahjama, wa'a yooremina o'inerepua masiteka. ²² Wa'ao Eesusi masitia keepuamea, peenia erakoka inamurepua pu'kao, tísia peeneka masitiamekopa pu'kao, Riosi kaaweruma tuuyewario, ki i'isaeri iyoteri ti'tijoechitiaopua.

²³ Nape wa'achi tiopachioi yasariaipua aaata keewakame, na'arari pakitekame. Puuua tísia nekawekao, chaanerepua Eesusio:

²⁴ —¿Ihtana yoramia eenakamemua tamochio, Eesusi Nasare ohjoeme? ¿Taamokosa kokosa yoramia eenakamemua? ¿Ki aamo machiyamekosa teemeapa, Riosichi aamo eenakameko, aamoo te'ta Riosi kaawerumarako?

²⁵ Waikao Eesusia te'yarepua pu'ka na'arari pakiteriao chaaneka: —¡Ihchi yaasa muuua na'arari! ¡Yaapiti, machenasa muuua pu'ka tijoechio!

²⁶ Waikaopu na'arari tijoeturia, ki muenati sasaweteka pu'ka tijoeho, ki ku'ita sisinaka machenakapua pu'ka tijoechio. ²⁷ Waikaopu wa'a e'lenakamea, tísia majakamekapapua, ahpo iinatukerepua chaachapaka:

—¡Ihtana weemera penipaniame ihjia, ihji tijoeta tísia utewari iinueka nayewamepua, ahkasi riaorósi nanaarari ti'tijoeturioio, e'wiamepua pu'kao? ²⁸ Ihji Eesusi inisiriaa, ki tehpe yomachi nane'reretupua Arirea weechiamiopua mochiwachiami tiame.

Peero waasira yachapatewa Eesusie

(Maateo 8:14-15; Ruuka 4:38-39)

²⁹ Napawikarichi puuyatioopua Eesusia, Siimoni ta'perachi simirepua Anteresi pehterachi tiame, Aakowo yeeka Waani tiame.

³⁰ Wa'a ta'pechi ajasitioopua, Siimoni waasiraa ipetachi poirepua che'yame. Wa'a mochikamea chaachaparepua Eesusio, kokorenio tuuka wa'ao. ³¹ Waikao Eesusia naaepakao, sekachi chapika werisipurepua kokoriameo. Waikao wa'a ikitiaopua kokoriamea, yachaparepua ikanati. Waikaopua yachapatetiaopua, kooame yorasirepua Eesusi ko'kotemia.

Muuwaeme kokoriame Eesusi sauteria

(Maateo 8:16-17; Ruuka 4:40-41)

³² Wa'ao Eesusia taaaa pakiyoio, muuwaeme kokoriame u'yeparetupua, wahjachi aaataa, na'arari yahchawa kokorewa.

³³ Puuu ti'tijoreria wa'a karichi muirachio, tísia muuwaeme

napawirepua. ³⁴Eesusia wa'ao, ki ookapi kokoriame yachapaterepua, a'chitiame ko'koame iniwaeme. Eesusia na'arario, kiisi toarepua nayewamichioo, machiwamekapa puuuu pukaeo.

Eesusia napawikarichi nayewatuna Riosi kaaweruma tuuyewari
(*Ruuka 4:42-44*)

³⁵Eesusia wa'a mochiwachio, amori ma'chirepachi yasisisapa wa'ao, machenarepua wa'ao mehka ooruchi, ahpo Noono Riosi ahjama nayewamia yuuweekachi. ³⁶Siimonia ehjepao, ahpo ahjama mochikameo tiameo, Eesusi i'yamia siimparepua. ³⁷Puuua tewisaapa, chaanerepua:

—Yooma ti'tijoeria aamo i'yani wiituo.

³⁸Nape Eesusia cheerepua:

—Pirenachiami siimpameri teemea ehpeo. Nahpe, i'ka Riosi kaaweruma tuuyewario, pirenachiami i'tomia. Pu'kawichio mackenakame neeea, nayewatumiao.

³⁹Wa'a ikire Eesusia waikao. Yomachi Arireami oiparepua, i'ka Riosi kaaweruma tuuyewari tuuyesikao, yoomachi napawikarichiami, mochiwachi tiame. Waikao Eesusia wa'a inisirepua waikao, yomachi mochiwachiamio, puuyachasika na'arario, kokoriame sautesikaopua tiame.

Eesusia yachapatena repera kokoriame

(*Maateo 8:1-4; Ruuka 5:12-16*)

⁴⁰Piiripi tijoe repera kokoriamea, tawemina chokichi chopokorieka weripakao, chaanerepua Eesusio:

—Aamo no'o sautejerani neeea wa'a aamo erasoo, yachapanarenia no'o kokoriao ko'koame.

⁴¹Eesusia waikao cheriwepakao, ahjachi seekarepakaopua, chaanerepua:

—Aamo yachapatenare neeea. ¡Yachapakame itipisa naaju muuua, wa'asi!

⁴²Wa'a chaanesochepa Eesusio, puuu repera ko'koamea, toarepua pu'kao wa'asi. Saukame itipirepua wa'asi. ⁴³Waikao Eesusia pu'kao, no'anurerepua pu'kao ahpo ta'perachi, nape utewaeme eee chaanesapa pahcha:

⁴⁴—Nee. Ka'te aaata tuuyemitia muuua i'ka aamo ikiriao. I'kache iintopuapua muuua. Waami siimitia muuua napawikarichi

neeseriosichi, pu'ka neeseriosio, pu'ka itapiti i'yetomitiapua Moisetaru nuurari nuura, i'ka Riosi aamo yachapariawichioo. Wa'a ihsimitiamua tiameo, i'ka Riosi iintoriaopua amochio, yooma ti'tijoeri tetewimichio, aamoo saukamekopua wa'asi, pu'ka aamo repera kokoriaopua.

⁴⁵ Nape tijoea no'rasaapa yooma tuuyesirepua wa'a mochiwachio, yooma Riosi iintoretiaopua apochio, kaawe iintokao. Pukaepa neipao Eesusia, ka'chi iika te'ta ma'chiamе pakime e'rarepua wa'a mochiwachio. Pukaepa oowera ma'chiche oojowirepua waikao ki tijoeekachiche. Nape ahkasi wa'aoi ahkai mochikame e'naparetupua Waani keepumiaopua kahtiachi, tetewinariapa pu'kao.

Eesusia tu'wikame sautena

(Maateo 9:1-8; Ruuka 5:17-26)

2 Paikapi taawechiami neipamio Eesusia, eenechi pakirepua Kapenauo. Waikao ti'tijoeria Eesusio aaata ta'pechi kahtiamе inamukapao, ²ki ookapi napawirepua wa'ao muirachi, wa'a yeetarachio kiisi oowime teererepua. Pu'ka napawikame ti'tijoerio Eesusia, wa'a ihsirepua masiteka Riosichi simiyame. ³Wa'a teerenioi wa'ao, wa'a e'enarepua naao ti'tijoe aaata tu'ikame tijoe upakoame. ⁴Nape tisia tahchiamе weeriopa muirachio, ka'chi ikime erakoapaopua te'ta Eesusi kahtiachi pachanariaiopua ahpo kokoriame u'pariao, karijampa mo'moenarepua. Wa'a mo'moenasaapua, wahjonarepua Eesusi kahtiachi riisakao, wa'a ikisaopua wa'atipo tekipurepua kokoriameo, e'taparachi tekitoka. ⁵Waikao Eesusia pu'ka kokoriameo, tisia paparamekopua apochio, tisia tesiwa e'repakaopua pu'kao, chaanerepua tu'wikameo:

—Tisia aamo cheriwiamе neea. Wa'a e'rapa neea, aamo sautenania, yooma aamo tatakoriarioopua puhjeka.

⁶Nape wa'ao ookapi iyoteri ti'tijoea, wa'a chiiopa Eesusio apoe te'ta cheriwio tuuyopa tatakorio, ki kaawe erakokaopua, chaachaparepua ahpo: ⁷“¿Achini iikai wa'a cheeka nayewame ihji tijoea? ¿Ki Riosikamera na'areka wa'a chiiamepu? ¿Ki apoekamerache Riosi cheriwiamеpu tatakoriameo? Riosi apoekamera puuuu, tatakoriameo cheriwiamеa.” ⁸Nape Eesusia nane'riapa pu'kaopua apochi erakoao, chaanerepua:

—¿Achini iikai wa'a tiame no'o erakoame eemea, kiisi no'o kaawe ihsio erakowao? ⁹Ehsosao naaju, ¿ihtanakamera

epeche ki tehkijuarepua naajuo: “Cheriwetiame itipimitia muuua aamo tatakoririao”, chaniwa, naatikosaoipua naajuoi: “Saukame werisikosa muuua”, chaniwakosa? ¹⁰Weh, ehpe wa'api aamo tetewitemania no'oo, te'ta utewari iinueemekopua no'oo, aaata te'ta tatakorikameoi, te'ta ahsieme saukame no'o itapitiamekoopua, te'ta tatakoritiameoi ahsieme cho'wetiamе itipitiamekooipua.

Wa'a cheesaopua chaanerepua tu'wikameo:

¹¹—Aamo chaanenane tu'wikame, saukame werisika, apechunasa aamo ipetawao, oisika no'ramitia aamo petechio.

¹²Wa'a chaanetiache tu'wikamea, ikanati kaaweruma werisika ahpo petechi no'rarepua, ahpo ipetawaopua tiameo, mooketoka. Waikao wa'a mochikamea, ki Eesusichi na'arekamea, tahpitika tiame peenia erapaka Eesusi iintoriao, cheriwema ki'yarepua Riosio, ki nu'uti peenia iintoriopua Eesusichio. Wa'a erakoapaopua chaachaparepua ahpo:

—Ka'chitia taawechi tetewameai teemea, i'ka eee tiame iintoniameo.

Eesusia, Reewi tewaniame yeetona

(Maateo 9:9-13; Ruuka 5:27-32)

¹³Eesusia wa'a tiame iintosaopua neipao, enechi pa'wesue eenariamepua. Wa'a enasooopua pa'wesuweo, muuwaeme ti'tijoe ooweru tiameo, napawiriamepua Eesusi eenariachio. Waikao Eesusia o'inerepua wa'a masitekao, apochi waapi enepakameopua keepumiao. ¹⁴Ehjepamio masiteka kajusaa u'matosAAPua, Reewi tewaniame tewarepua, Arajeo taanara. Puuua toomi koparoaniachi yasariaipua, ya'yawichiwichio koparoaniachi wa'a mochiwachio. Wa'a tetewikapa pu'kao, chaanere Eesusia:^a

—Nahpe no'o ahjama. Neeea aamoo, no'o masitewara enejeraninia.

Waikaopu Reewia pu'serepakapua Eesusi chiiiao, ahjama simirepua tiame wahjachitia, ahjama teetomia ahkaoi Eesusi simiyachio.

¹⁵Neipapamio piie taawechio, Reewi ta'perachi koi'oio, Eesusia koi'rachi yasariaipua ahpo yeetoria ahjamao, wa'achi nokariaipua tiameo, muuwaeme ti'tijoe Eesusi keepupuame, Eesusi teetoachi pirenatukame. Wa'achi mochiriaipua tiameo Eesusi chokichio, ti'tijoe

^a 2:14 Reewi tewaniamea, Maateo wa'apipua.

koparoame te'ta ya'yawichiwichio, wa'a ikisa muuwaeme wahjachi ti'tijoe tatakoriame, ki kaawe nokayame tetewiniame. ¹⁶ Iyoteri ti'tijoea, wa'a kahtiame tetewapa Eesusio, yooma pu'ka ki ka'karuma ti'tijoe ahjama koakao, puuua iinatukerepua Eesusi masitewarao:

—¿Achinikai aamo masitaria pu'ka ki ka'karuma ti'tijoeri ahjama koayamepua, pu'ka te'ta yawichiwichio koparoame ahjama, wahjachi ti'tijoeriopua tiameo, ki ka'karuma nokayame tetewiniame ahjama?

¹⁷ Pu'kao wa'a chaachapame inamukapao Eesusia, chaanerepua pu'kao:

—Ki kokoriamea kihta nakiyamepua me'merikoo.

Kokoriamekamera nakiyamepua me'merikoo. Neeea

kokoriamekamera sautemia eenakamenia, ki kokoriameo ka'i.

Neeea tatakorie kokoriamerakamera sautemia eenakamenia, kihta ahpo tatakorikame maayameopua, ka'i.

Ki koi'wa Riosi iyoriwa yoraniame

(Maateo 9:14-17; Ruuka 5:33-39)

¹⁸ Aaataa seenepi simiyame taaweichi Waani ma'masitewarao, pa'parisero masitia na'naritoameapua tiameo, ki koi'wa Riosi iyoriwa nokayame tetewapao, Eesusichi e'enakaopua chaachaparepua pu'kao:

—¿Achinikai Waani na'naritoamea, pa'parisero na'naritoameapua tiame, ki koi'wa Riosi iyoriwa nokayamepua, nape aamo na'naritoamea, ka'í? ¹⁹ Wa'a chaanetiapao Eesusia, cheeka nehjiarepua:

—¿Toore aiwatariarepu nenewiwachi paajutetiamea, aaata neewikame ahpo neewiriachi kahtioiopua pehjo? Ka'ípua, ohso kaawe yoomahka paajutetiame, ta'iria ko'kopuamepua, ahkasi posaka. ²⁰ Puuu neewimerika tiamea, neepua, noochi paparamechio. No'o apechunatiopa ki'tioiopua i'ka weechio, waikaope noochi paparamea o'inemapua ki koi'wa Riosi iyoriwa yorasikao.

²¹ Waikao wa'a cheesapa Eesusia ahpo iinatukiameo, chaanerepua:

—No'o tewekachi apechunatiopa, ehkoriaami o'inia oochetiame nokisitiamea toipuamepua wa'asi, weemera tiame te'teretopuawichio, Riosichi kaawe te'terewaopua, aaataai ki koyacheme tiachitiaopua oochetiame wisasorio, weemera wisasori chuhchekao. Wa'a iintotioopua weemera wisasorie koyacheraa,

chu'rupaka si'panameripua oochetiame wisasorio. Wa'a iikapu oochetiame wisasoria, epeche weere enepameripua yeewasipakao. ²²Wiino weemeraai, ki totoaniamepua oochetiame wichijarichioi. Wa'a iintotiaapu weemera winopatariai, tatateka si'panamaoipua oochetiame wi'chijario. Wa'a ikisooipua oochetiame wi'chijario, yooma na'itumeri wi'suka weemera winopataria, wi'chijaria tiame. Pukaepa weemera wiinoa weemera wichijarichi toaniamepua.^a

Eesusi na'naritoamea tiiriko muurara tehpunaria

(Maateo 12:1-8; Ruuka 6:1-5)

²³Piire taawe resipuwa taawechio, Eesusi tiiriko echichiami u'matoio ahpo ajawaria ahjamao, chorowapa puua, tiiriko kumisiriaipua, muurara okisika. ²⁴Parisero ti'tijoea wa'a nokisiopa Eesusi ajawario, iinatukerepua Eesusio, chaachapaka:

—¿Achini iikai wa'a nokayame aamo ahjama ohjoamea, ki reesisenoi resipuwa taawechio, ihtaoi yooramekopua?

²⁵Nape Eesusia nehjiarepua pu'kao:

—¿Ki nane'riame eemea aamo ehkoriaami Raawitaru iintorio, ahpo ahjama nokisiame cho'chorowapasoopua piie taawechio?

²⁶Iiweta Aawiatataruo te'ta neeserosikoipua, ¿ki Riosi kaarichi pakika Riosi paaniwara ko'kakame puua, Riosiwichio to'weniame tiopachio, ne'neserosiche ko'komichioo? ¿Ki pu'ka paani uusa kipotekamepua tiameo ahpo ahjama nokisiriao, tisia cho'choroopa?

²⁷Wa'a chaanesapao Eesusia, chaanerepua tiameo:

—Resipuniame taawea, ti'tijoewichio yachatiamepua, ki resipuniame taawekamera ti'tijoeri ye'kamichioipua. Resipuniame taawea, Riosie yachatiamepua. ²⁸Pukaepa nee Riosie Tijoe Tijoetutetiamea, neekamera ye'kamepua, resipuniame taaweo.

Tijoe sekachi chookopakame

(Maateo 12:9-14; Ruuka 6:6-11)

3 Neipao Eesusia, eenechi napawikarichi eenariaipua. Wa'a yasariaipua piiripi tijoe sekachi chookopakame. ²Nape wa'aoi

^a **2:22** Wa'a cheeka i'ka ooka naawesarichio Eesusia, i'ka masiteka cheerepua, yooma taamowichioo, yooma weemera enemerikopua tamochio, Riosi ahjamapua, ahpo mukisooipua tewekachi akipaka. Ehkoriaami simiyameo, yooma kajumio tuurepua wa'asi, yooma weemera enepaka.

ihpueniame enere Eesusia, aaata resipuniame taaweche sautesoopua, wenejinaria. ³ Eesusia wa'ao, sekachi chookopakameo chaanerepua:

—Werisisa, i'wa weripamitia naasipa.

⁴ Wa'a ikisoopua pu'kao, wahja wa'ao, iinatukerepua cheeka:

—¿Ihtanakamera epeche kaawejoarepua, resipuniame taaweche yoraniaa, kaaweruma yoraniamekosa, ki kaaweruma yoraniamekosaoio? ¿Meriniamekooi, ahjateka newipateniakosaoipua?

Nape aapoeo ihchi itipirepua, kiisioi ihta nehjiaka. ⁵ Waikao Eesusia kiisi kaawe erapaka ahpo norikame ne'nepasaopua, tísia yuuesiparepua, kiisi pahteka inamuamekopa pu'ka chaaniao. Wa'a iikaopua, chaanerepua chookopakameo:

—Ehsoo, riisasipaomua aamo seekao.

Waikaopu sekachi chookopakamea, riisasiparepua seekao. Ahpo seekache riisasipasopua, saukame itipirepua ahpo chookowao.

⁶ Waikao pa'pariseroa wa'a puuyasachepa puuuu, Eesusi ahpo merimia katewesirepua, Eeroremina chuchukuame ti'tijoe ahjama.

Eesusia muuwaeme masitena pa'wesuwe

⁷ Eesusia muuwaeme Arirea mochikame na'naritowae ahjamao, ahpo masitera yeekaopua tiameo, Arirea pa'wechi akiparepua.

⁸ Waika taawechiami Eesusiapao, kai waapisi nane'reretiame enere puuuapa, tísia peenia ihsiaopua ahpo Riosi utewarieo. Pukaepa ahkai yomachiami mochikamea wa'a e'enariaipua Eesusi tetewika machinariapa. Puuu wa'a e'enakamea ihji enerepua: Uurea weeechi mochikame, Eerusareni mochikame, ahkasi Irumea mochikame tiame, wa'a ikisa muuwae tiame Oorani akichi cherayachimina ohjoeme. Wa'a e'nakame enerepua tiameo, Tiuro mochiwachiami o'inia e'enakame, Siironi mochiwachiami o'inia e'enakame tiame.

⁹ Pukaepa Eesusia wa'a pa'wechi asiaio, yomachiami weeechi o'inia e'enakame wa'a tewarepua. Waikao Eesusia, po'wachuwa nerokakera katewetiamie iinuenurarepua ahpo masiterao, ki tahchika yasinariapa pu'ka tísia muuwaeme yomachi e'enakame masitekao. ¹⁰ Nape ki ookapi Eesusi kahtiachi e'enakaopua, Eesusichi aampa e'enarepua ahjachi ihchepanareka, ikanati yachapanariapapua ahpo kokoreka mochitoo, ki ookapi wa'asi sautekame inamukamekapa Eesusiopa. ¹¹ Puuu ti'tijoe ooweru tiame nanaarari ti'tijoeturi apochi mochitiamea, Eesusi tawemina chopokorieka aajapapua siinakokao, eee chaachapakao:

—iMuuupua Riosi tepoena o'inia eenakamea, apoe Riosi Taanara tijoe tijoetukamea!

¹²Nape Eesusia wa'a chaachapopa ti'tijoechi mochikame nanaarari ti'tijoeturio:

—Ihchi mochika eemea —cheeka te'yariamepua yooma tetewachio, ki nanaarari ti'tijoeturie ahpo tuupuaichiopua, te'ta aatanakoopua ahpo.

Eesusi oosa mariki aampa ooka, uuka ajawaria

(Maateo 10:1-4; Ruuka 6:12-16)

¹³Pu'ka nanaarari ti'tijoeturi terisaapa Eesusia, teewi roomosachi moenarepua, paikapi ahpo masitera yeeka. ¹⁴Wa'a yasipasaapua ookapi ahpo oowe e'reria uurepua, oosa mariki aampa ooka ti'tijoe ajawarepua, ahkaoi ahpo tehkiwa yorasia nokisimichiopua, Riosi kaaweruma tuuyewari nayewatusikaopua. ¹⁵Pu'kao ajawasaapa, ahpo Riosiwari utewari yahcheriamepua, ahjae puuyanamichio nanaarari ti'tijoeturi ti'tijoerichi muiriameo, itapiti kokoriameopua tiameo, ahjae sautemichio. ¹⁶Ihjipu oosa mariki aampa ooka uutiaamea: Siimoni, pu'kao Peero tewatiame tiame; ¹⁷Saantiao, Sewereo taanara, wa'a ikisa Waani, Saantiao poonira, pu'ka ookao Waanereje teewatanime tiame, Te'oni Tatanaraa cheeka chaniwame; ¹⁸Anteresi, Eeripe, Waatorome, Maateo, Toomasi, Aakowo, Arajeo taanara; Taareo, Siimoni, Kaanani ohjoekame tijoe; ¹⁹Uurasi Ihkarióte tiame, puuua neipao Eesusi ki ka'karuma ti'tijoechi nehjakame.

Satanasichi o'inia eenameko tuuwame Eesusi utewario

(Maateo 12:22-32; Ruuka 11:14-23; 12:10)

²⁰Wa'a iintosaapa Eesusia ahpo ajawaria ahjamao, ahpo checherepachi no'rarepua ko'koma. Nape wa'apechi ajasitioio, ki ookapi mochiriopa wa'ao ka'chi iika ko'kome teererepua. ²¹Eesusi tetejimaraa wa'a inamukapao Eesusio, wa'a e'enariaipua i'tomia, ki inatameka ihsiopa, ki ookapi ti'tijoeri ku'inarekao.

²²Iyoteri ti'tijoe Eerusareni o'inia e'enakamea, chaachaparepua: —Ihji Eesusia, te'ta Weseu Satanasi utewarira yahchamepua apochio, apoe te'ta na'arari teekora. Pu'ka utewarie puuyachamepua na'arario, ti'tijoechi muikameo.

²³ Wa'a chaachapopa pu'kao Eesusia, waapi ahpo aJapanurerepua, chaanenariapa. Wa'a ikisoopua chaanerepua:

—¿Achini iintoka ma'chipatapu Satanasia, ahpo wa'apio?

²⁴ Aaataai yawichia ahpo wa'apichi nasiwamea, ahpo wa'api soopameripua. ²⁵ Aaata ahpo ta'pechi mochikamea, ahpo ta'pechi mochikamechi nasiwasisaa, ahpo wa'api soopameripua. ²⁶ Satanasiai ahpo wa'apichi nasiwasisaa, ahpo wa'api soopameripua, wa'atiaio ka'chi iika ahjakame weritomeripua ahpo yawichituwachio.

²⁷ 'Aaata tijoe utewaeme enesoo, aaataai ka'chi iika ichikonemeripua ta'perachi pakikao, ki o'yesaapua pahchao.

²⁸ 'Neeea i'ka no'o chiiao, te'ta pichiwa chiamepua: Yooma aaata tijoea oowitiamea tiameo, ihtaoi ahpo ki kaawe iintokaio, ihtaoi ki kaaweruma cheekaio, cheriwepuame tiamepua;

²⁹ nape Riosi Riosiwari ahpo chaania ki e'wekamea, ka'chitia cheriwepua tiamepua, ka'chitia cheriwepuamepua tatakoriario, ki itayamekapapua ahpo cheriwepuameo. Puuu aaata wa'a tiamea, wa'api teeka itipimeri puuu tatakoriekao, ahkasi ki wahjiamesi.

³⁰ Wa'a cheeka ahpo nehpuare Eesusia, Weseu riaorósiwarira apochi iinueko tuuwao.

Eesusi poponira yeeyera tiame

(Maateo 12:46-50; Ruuka 8:19-21)

³¹ Wa'a ihsioi Eesusio tísia naanasoti oika ti'tijoeri sautekao, ma'chi werika Eesusi yeeyeraa, Eesusi poponira ahjamao pipinira tiame, paaenurerepua Eesusio. ³² Waikao wa'a mochikamea Eesusi norikame, Eesusi paaewa inamukapaopua, chaachaparepua Eesusio:

—Aamo yeeyea aamo poponi pipini tiame ahjama, aamo paaechanipua waami ma'chi.

³³ Nape Eesusia, cheerepua:

—Aa no'o tetejima, ¿Aatanakamerajuarepu no'o yeeyea, no'o poponia pipinia tiameo?

³⁴ Waikaopua ahpo norikame mochikame ne'nepakaopua, chaanerepua:

—I'wa mochikamerapu no'o yeeyea, no'o poponia pipinia tiame.

³⁵ Aaataai Riosi e'ra yooramea, no'o yeeyekaite puuuu, no'o pooni, no'o piini tiame.

Echayame masiteniame wa'achitari

(Maateo 13:1-9; Ruuka 8:4-8)

4 Piirechi taawechio Eesusia eenechi pa'wesue o'ineriaipua masitekao, wa'a kahtiachio tísia muuwaeme napawiriaipua tiame. Waikaopua pawekakerachi moenasaopua pa'wechi chuhkuamechio, wa'a yasiparepua waikao. Wa'a ikitioopua ti'tijoeria, waapi ma'chi ajapare puuuu, pa'wesueo. ²Waikao wa'a yasaka Eesusia, itapiti wa'achitarichi masiterepua, muuwaeme itapiti Riosichi simiyame masiteniame. Pu'ka masitewachio cheerepua:

³—¡Eeme ti'tijoe ooweru tiame, keepumitia pahchuuu!

Wa'a cheesao o'inerepua ti'tijoeri i'ka eee cheeka wa'achitarichi nayewekao:

—Aaata tijoea wahka wasachi echimia simiriataipua. ⁴Puuuu echimia simiyaio pooechi ruhjiteriatapua ookapi iimori. Pu'kao tuchikia, wa'a e'enaka yooma pepeka ko'kariatapua pu'kao.

⁵Wahjachi iimoria, waitiame kahtiachi weee echariataipua.

Puuu iimoria ku'we yaupariatapua yaupao, nape ki tunakame yasariopapua weeeo, ⁶taaaa machenasaapa taipakopao, wakipateriatapua pu'kao, ki teeresi naawaeriopa pu'kao.

⁷Wahjachi puuu iimoria wehchaekachi ruhjiriataipua. Puuuu

yaupariatapua yaupao, nape wehchae si'riputiapa mo'porepakao, wa'atia wakipariatapua kihta taakeka. ⁸Nape wahjachi iimoria kakupa weechi ruhjikamea echitiaio, ka'karuma yaupaka weweripasaopua, ki ookapi taakeriatapua. Ihji murara pachitariaa, piire weerewa aampa oosa mariki pahchitariataipua, piiripi wa'api pahchira echitiaopua. Wahjachi pipiripi iimoria, pa'paika weerewa pachitariataipua muuraraa; epeche wahjachi iimoria, pipie siento pachitariataipua muuraraa, pipirepi pahchira echitiamea.

⁹Wa'a tiame wa'achitarichi nayewasaapa Eesusia, chaanerepua ahpo masitiaio:

—Nahkaesaa eeme, pahteka inamupuapua pu'kao.

Aatia tiichipa wa'achitarichi nayewaniame

(Maateo 13:10-17; Ruuka 8:9-10)

¹⁰I'ka wa'achitari Eesusi naewaka kajusoopa, wa'a muuwepariame ti'tijoeria, nonowarepua waikao ahpo petechiami. Ehjepamio Eesusi piineri itipisooa, paikapi Eesusi masitia keepuamea, puuu oosa

mariki aampa ooka Eesusi ajawariaapua tiamea, iinatukerepua Eesusio, ihtana cheeka cheeriopua Eesusio, wa'achitarichi nayewakao. ¹¹ Waikao Eesusia eee cheeka nehjiarepua pu'kao:

—Neeea pu'ka ti'tijoerio wa'a cheeka nayewakamenia wa'achitarichichio, aatianariapa pu'kao, no'o te'ta masitia pichiwa pahtenarewa ne'nenariapa pu'kao. Aaata aamochitia te'tiameopua, te'ta Riosi ye'karichi muinariameopua, Riosia ki wa'achitarichi ma'chiamе aamo tuuyamepua aamoo; nape neea pu'kao oowera keepumia e'enariame nane'riapao, wa'achitarichi nayewekania pu'kao, kihta Riosichi simiyame pepeninariapa e'enakame. ¹² Puuu wa'a te'teriamеa, ne'niaio ki ma'chiriamе itipimeripua, keepuaio kihta pahtemeripua. Wa'a te'tiapa puuuu, kiisi ahpo tuuyamepua Riosichio, ahpo ki ka'karuma nokario, ahpoo Riosieo, ahpo cheriwepuawichioopua.

Eesusi echiwame wa'achitaka nayewani

(Maateo 13:18-23; Ruuka 8:11-15)

¹³ Eesusia chaanerepua waikao:

—¿Kiisi pahteka inamukame eemeai, i'ka no'o wa'achitarichi nayeweriao? Wa'a teeresaa eemea, ¿achini teeka pahteta eeme wahjachi wa'achitari no'o nayewamiaopua meeriamahkao?

¹⁴ ¡Nee! Puuu echayame no'o nayewaria wa'achitarichio, Aaata iimori echayamepua, Riosi ka'karuma tuuyewari echisiamepua.

¹⁵ Puuu iimoria, Riosi ka'karuma tuuyewaripua, ti'tijoeri keepua. Puuu iimori echayame echiwachi ruhjikamea, ti'tijoeri iikarachi echitiamepua. Paikapi iimori echayamee pooechi ruhjitetiamеa, ti'tijoeri peewame iikaamechi ruhjikamepua. Puuuu, Riosi chiia keepunapua keepuao, nape Satanasia ikanati wa'a eenaka yooma u'yamepua, pu'ka Riosi ka'karuma tuuyewari keepuriao.

¹⁶ Wahjachi iimori e'peekachi ruhjitetiamеa, kaawe e'raka keepuamepua keepuao Riosi tuuyewario, nape ki tehpesi simiyamechi wekatiamepua, ahpo keepuriao. ¹⁷ Puuuu itapiti aiwateniaapua Riosiwichioo, ikanati toayamepua ahpo paparario, kihta teeresi naawaekapa Riosi kaaweruma tuuyewarichio.

¹⁸ Wahjachi iimori wehchaekachi ruhjikamea, naatiju puuuu, i'ka weeechiche iintuame tísia weemuniamе. Puuu ti'tijoeria pu'ka Riosi kaaweruma tuuyewari kaawe keepuame keepuao, ¹⁹ nape epeche ahpo erakoaeopua i'ka weechi iintuamechi itapitio, ahpo si'ripuamepua, tahpitika erakoamekapa puuuu, toomichio.

Puuua yooma ihtaoi iniwaeka mochinariamepua. Yooma ihji wa'a tiame mu'ipakamea ahpo iikachio, yooma apochi si'ripukao, kihta taakiamepua apochio, Riosiwichio ka'karumaopua. ²⁰Nape puuu iimori kakupa weeechi ruhjikamea, ti'tijoeri ka'karuma iikaamechi ruhjikamepua. Puuua kaawe e'raka keepuamepua Riosi kaaweruma tuuyewario, te'ta pewatiame apochi itipiteka. Wa'a iikamea, kaaweruma taakiamepua Riosiwichioo, tiiriko echitiame muurarachitia. Ookapi ihji tiiriko muuraraa, piire weerewa aampa oosa mariki pachitakamepua; wahjachi ihji tiiriko muuraraa, paika weerewa pachitakamechitia tiame; epeche wahjachi ihji tiiriko muuraraa, ahkasi piire sientooi pachitakame.

Tahjera wa'achitarichi nayewatiame

(Ruuka 8:16-18)

²¹Eesusia chaanerepua tiameo:

—Riosi tuuyewaria, itapiti tahjeraka tiame puuua. ¿Aatanana noriwi weratare itapiti ahpo tahjerao, e'tapara teereopua, itapiti kaajonitere noriwioiopua? Aataai ki wa'a iintomeripua. Ohso kaawe te'pa werameri puuua, weeresi tahjemichioipua pu'kao, weeresi uutapamichio pu'ka tajayao, weeresi tetewipuawichioipua.

²²Wa'achitia Riosiai wahka taawechiamio, yooma ahpo teteiwachi toapamapua, yooma ihta inasotiame toatiameoipua, yooma ihtaoi ti'tijoe ki ka'karuma noonowiriaopua, ooweruoipua tiame.

²³Eemea inatame enesaa, pahteka inamumitiapua pu'kao.

²⁴Eesusia wa'a cheesaa, chaanerepua tiameo:

—I'kao eemea, te'ta inataka inamumitiapua: Kehkisa aamo nakika mochitokamea Riosichi, pu'kachi kehkisa kiapuamepua eemea Riosieo, itapiti te'ta Riosichi eenameopua kaaweruma, nape u'matiame epeche kehkisio. ²⁵Riosie kiatiamie iinuemeopapua, epeche pehji kiapuamepua, i'wa weeechi no'o enasoopua; nape kihta iniwaemeopua Riosie kiaretiao, ahkasi teesa iinuekai i'ka weeechi ahpo iinuekao, yooma u'yepuamepua, no'o tewekachi Noonoeopua, kiisi kihta tooeka, no'o tewekachi o'inia eenechi enasopao.

Iimori weweripari nayewaniame, wa'achitarichi

²⁶Eesusia chaanerepua tiame:

—Riosi ye'karichio, tijoe echariaka tiamepua. ²⁷Echakame kohchioiopua, pusakame kahtioopua, puuu echitiame

yaupasaapua, tukaooi taaweo tiame, naapi simitiamepua weweripakao, pu'ka echakame ki teteioipua. ²⁸ Riosi ihsimepua yaupatekao, weweripatekaopua tiame naawaepatekaopua, neipao muuraetepamepua, pu'ka muurara pachitasoopua, iwapatiamepua. ²⁹ Pu'ka tiiriko pahchira iwapasoopua, ahsepakame puuua ohsae tehpunaka i'ipapuachio.^a

Wacherai kuuu pahchira wa'achitari

(Maateo 13:31-32; Ruuka 13:18-19)

³⁰ Eesusia eenechi chaanerepua:

—¿Ihtanaka tiame ohjoarepu Riosi ye'karia? ¿Ihtanaka tiame teemea Riosi ye'karichio? ³¹ Aa, wacherai pahchiraka tiame puuua. Kaawe inataka ne'nemitiaomua wacherai kuuurao. Kiisi werumakaipua pahchirao, ki nu'nuti weripamekai tiamepua kuuuraa, ³² echitiaapa, kii ookapi atowataitepua, ahkasi tuchikioi ahjachi tatasotachi. Wa'achi tiame Riosi ye'kariai. Ki weruma o'inekaipua, ki nu'uti mehtamepua.

Eesusio aatia tiiachipa, wa'achitarichi nayewia ti'tijoerio

(Maateo 13:34-35)

³³ Eesusia, weeka tuuyewari masitere puuua wa'achitarichio, ki tehki erakoka pahtemichio ahpo masitiao. ³⁴ Kihta masiterepua pu'kao, ki wa'achitarichi ku'ikao; nape ahpo wa'api ajawariao, piineri ahpo ahjama mochikoio, tísia tehki tiamekopua pu'ka masitiao, yooma kaawe ma'chiamé tuuyerepua pu'kao.

Eesusi eeka teeweteria, pa'wechi

(Maateo 8:23-27; Ruuka 8:22-25)

³⁵ Pu'ka wa'api taawechi tukaoo, Eesusia chaanerepua ahpo ajawaria masiterao:

—Paa siimpapuamepua ehpeo, paonamina pa'wechi.

³⁶ Waikao masiteraa wa'a toisapa ti'tijoerio, paonamina i'torepua Eesusio, wa'api pu'ka pawekakera Eesusi kahtiachi. Wahjachi

^a **4:29** Wa'achi teeka weweripaniamepua Riosichio, Riosichi paparaka weweripakamea, Riosie i'ipapuame puuua ahpochi i'iwapasoopua; wa'a iintosaapua Riosia, ahpochi taamo i'tomeri puuua, ahpo ahjama mochimichioipua ki wahjiamesi.

pawekakeraai pukamina chuchutorepua tiame. ³⁷ Wa'a nokisioio, ki nu'uti eenare yu'kia ki nu'uti eejeka. Waikaopu pa'wea pe'kokao, aampamisi chi'posirepua pawekakerachio. ³⁸ Eesusia wa'a ikinioio, kochipariaipua pawekakera wasichitu poika, itapiti mo'teka. Nape ma'masiteraa tahpitika ikiyapaopua, pusaterepua pu'kao chaaneka:
—¡Masitári, Masitárii! ¿Kiisi ka'chi e'ramemua taamo piwitewioio?

³⁹ Waikao Eesusia werisika teeweterepua eekao, pa'weopua tiameo, chaaneka:

—¡Muuu eekáaa, ikanati teewésaaa! ¡Neeroi pe'koniai, moena manipásaaa!

Wa'a chaanetiapa eekaa teewerepua, yooma yuuweeme itipika. ⁴⁰ Wa'a iintosaapua ahpo masitera ajawariao, chaanerepua:

—¿Achinikai majayame eemea? ¿Kiisiki paparame eemea pehji, noochio?

⁴¹ Nape aapoeo, Eesusi iintoria tísia seewepakamekapapua Eesusio, kiisi nehjiamerakorepua. Pukaepa aapoeo, poanachi ahpo chaachaparepua:

—¡Ihtana tijoe naaju ihjia, eekaeoi e'weniamée, pa'weeoiopua tiamé?

Tijoe na'arari tijoeturi yahchame Eerasa ohjoeme

(Maateo 8:28-34; Ruuka 8:26-39)

5 Wa'a nokisika paonarepua wa'a neerochio, Eesusi paonamina i'tokao, wa'ao Eerasa weewachi e'enarepua. ² Wa'a paonamina tekisochepa Eesusio, aaata naaeparepua pu'kao itapiti na'ararie keewakame. ³ Ihji tijoea wahjipame toaniachi ohjoeme eneriaipua. Puuaa aataeoi ki yuuyumpianiame eneriaipua moena yahchakao, kaarenaeoi o'yekaio. ⁴ Puuaa ki ku'itapisi kaarenae o'yeniaipua tarachio sekachioipua tiame, yooma tetepunasa siisimiriaipua, yooma pipiripi pihtunaka ihpapasa. Wa'a ihsiamekopa pu'kao, ka'chi yorame erakoretiaipua wa'asi, wa'a mochikameeopua ti'tijoeri. ⁵ Wa'a iintosaapua yooma tukawari ojowiriaipua, mukuteso wahjipame toaniachi siinakao, kaawichiami oikaopua tiame, temosochiami tiame momotochisika, tísia kokosa ijikisika. ⁶ Ihjia wa'a eename tetewapa Eesusio, mehka ihtoi u'masika eenakao, chopokorieka weripakaopua chokichi, ⁷ chaanerepua Eesusio, ki ku'ita sisanaka:

—¡Eesúsiii, te'ta te'pa eename Riosichiii, ka'te no'o te'ta kokosa yoramitiamua! ¡Neeea aamoo te'ta tesywa cheeka aamo itaniamepua, ka'chi no'o yoramichiopua kokosakao!

⁸ Wa'a cheeka nayeware na'arari tijoечи kahtiamea, Eesusie eee cheeka teritiamekapaopua:

—¡Muuu na'arari tijoeturi, ikanati machenasa muuuu pu'ka tijoecho!

⁹ Eesusia terisapaopua pu'ka na'arario, iinatukerepua pu'kao:

—¿Achini teewaeme muuuu?

Waikao na'araria nehjiarepua cheekao:

—Reejioni tewaniame teemea, ki ookapikai tiipa.

¹⁰ Waikaopu na'arari tijoeturia, naaracheka itaneriaipua Eesusio, ki se'wiami ahpo uhjurapuaichiopua wa'ao, apochi ki ookapi tiiao.

¹¹ Nape wa'api wa'a kahjena kaawichiamioio, ki ookapi koowi ohjopa wa'ao, ¹² wa'a ahpo uhjuranurarepua ahpo ki ookapi tiia ahjama, eee cheeka:

—Wa'a pu'ka koowichioi taamo uhjuramitiapua, pukachi koowichi taamo muimichioo —cheerime puuuu.

¹³ Waikao Eesusia wa'a uhjurarepua koowichi. Wa'a uhjuratiapa nanaarari ti'tijoeturia, pukachi muirepua koowichi, tijoечи puuyanatiapaopua. Waikaopu ooka miiri ahka koowia, pu'ka nanaarari apochi muitiaapao, tahpitika noonoikao, ki muenati ujumarepua tekoratamio. Wa'a noonowikaopua, yooma wahjiparepua tekoratatipo ruhjika, pa'wechi neerochi ruhjika si'rika.

¹⁴ Waikaopu koowi inatiamea, ahpo mochiwachi ujumasirepua yooma tuuyemia mochiwachio, yomachi o'okapi mochiwachiamiopua tiame. Waikao yooma wa'ami ohjoemea, wa'a e'enarepua pu'ka ikitia ne'nemia. ¹⁵ Ajasisaapa Eesusi ihsiriachio, puuu nanaarari ti'tijoeturi iinueriamea pa'akachio, ehpeo yachapakame yasarepua wa'a Eesusi ihsiachio, kaaweruma wakiraeka wa'asi. Waikao wa'a e'enakamea wa'a iintoriopua Eesusio, tísia seeweparepua pu'kao. ¹⁶ Puuu pu'ka yooma wa'a ikitiame tetewikamea, yooma tuuyerepua wa'a e'enakame ne'nemio, aachin teererio puuu tije ki ookapi nanaarari ti'tijoeturi apochi ohjoeriaio, koowioi achipu noonowiriopua tiameo. ¹⁷ Waikao wa'a e'enakamea wa'atiame tuuyetiapa Eesusi iintoriaopua tiameo, tísia seewepakaopua Eesusio, utewaeme itanerepua chaachapakao:

—Se'wi siimitiamua i'wao, sewinachiami akipaka.

¹⁸ Ehjepao pawekakerachi mooenoi Eesusio, puuu na'arari apochi ohjoeteriamea, utewaeme itaneriaipua Eesusio, ahpo yeetomichiopua ahpo simiyachio. ¹⁹ Nape Eesusia ki e'rapa chiiiao, chaanerepua pu'kao:

—Muuua no'ramitiapua ohso kaawe, aamo pehtewachi aamo tetejimachi. Muuua aamo ta'pewachi asisaapa, yooma tuuyemitiapua pu'kao, Riosi amochi iintoriao, achini iintoka Rioso, aamo tesiweriopua.

²⁰ Waikaopu tijoea, ahpo petechi no'rasaopua, yomachi Reekapori weechiami mochiwachi oirepua tuukao, yooma ihta itapiti ahpo Eesusie, kaawe iintoretiaopua. Waikao mochiwachiami ohjoemea, tísia peenia e'reka inamurepua Eesusi iintoriao.^a

**Airo tewaniame maarara; Aata oowitiame
Eesusi wisasoriwachi ihchepakame tiame**

(Maateo 9:18-26; Ruuka 8:40-56)

²¹ Eesusio eenechi pe'ku paonasoopua pa'wechio, muuwaeme napawirepua pa'wesuwe tekiriachio. Wa'a neerosue kahtioi Eesusio, ²² wa'a eenarepua aata tijoe Airo tewaniame, puuuu wa'a mochiwachi napawikarichi paamiratuame enerepua. Wa'a tewakapa Eesusio, chopokorieka weripaka taweminao, chaanerepua Eesusio:

²³ —Paamira, tísia yaapi e'raka eenakamene amochio, amori mukuyame teekane no'o maara petechi. Wa'a simika ahjachi seekarepajerania saumichio, ahjame weritomichiopua pehjo.

²⁴ Waikao Eesusia wa'a simirepua ahjamao. Nape pooechi nokisinioio, muuwaeme tahchiamae ajatoriaipua Eesusichio. ²⁵ Wa'a naasipa muuwaeme nokisiniachioipua tiameo, wa'achi weritoriai aata oowitiameai, erawisu kokoriame. Puuuu wa'a teerekaopua, oosa mariki aampa ooka paaumpari wa'a tiame enerepua wa'asi. ²⁶ Ki ku'witapi aiwakame eneriaipua wa'asi, ki ookapi me'merikochi oiyai wa'asi, wa'api teerekame eneriaipua, kihta sauca, ki ookapi toomi na'atakaiopua. ²⁷ Ihji oowitiamea, Eesusi sautiame inamukapaopua, wa'achi eenakame eneriaipua, Eesusie sautetiame itipinariapa tiame. Pukaepa Eesusi ahjama nokisiachi ihtoaiopua naasipao, Eesusi wisasoriwarachi ihcherepua, káátisia saunareka.

^a 5:20 Reekapori chaniwamea, Oosa Mariki Mochiwarieme, chanika chaniwamepua.

²⁸ Ihjia wa'a e'raka ihchepasaapua Eesusi wisasoriwachio, saukame itipirepua: “Eesusi wisasoriwachi ihchepakaio, saukame itipimania”, e'rakapa. ²⁹ Wa'a e'raka ihchepasaopua Eesusi wisasoriwachio, saukame itipirepua ikanati. Ikanati teewekame saaerepua ahpo erawisua. ³⁰ Waikao Eesusia ahpo utewari u'yetia saaekapao, ku'rika chaanerepua apochi tahchiamu muuetoao:

—¿Aatanapu noochi ihchepakamea, wisasorichio?

³¹ Nape masiteraa chaachaparepua:

—Nape Paamira, tetewameai muuua amochi tahchiamu ajatonioi amochi ijichepaka, ¿iinatukiamu muuua: “¿Aatana noochi ihchepakamekoopua?” —cheeka?

³² Wa'a cheesapa Eesusia, neneku ne'nesao, apochi ihchepakame wisasoriwachi ne'neparepua oowitiame. ³³ Waikao oowitiamea ahpo nane'retiamekapaopua Eesusieo, chachapia ihsika majakao, chopokorieka weripakaopua, apoe ihsirio tuurepua. ³⁴ Waikao Eesusia chaanerepua oowitiameo:

—No'o maalala, saukame itipikame muuuapa, noochi te'ta paparakamekapa. Wa'a chaanesaapa chaanerepua tiameo: Kaawe eratoka ehpeo, no'ramitiamua aamo petechi.

³⁵ Iiweta Eesusi oowitiame naewaka ihsiaio, wa'a e'enariame aaata kooriaa, Airo ta'perachi o'inia e'ename. Puuua chaachaparepua Airoo:

—Aamo maaraapa, kiterepakamepua wa'asi. Kihtawichio noonotepuame taamo Paamira masitaria wa'asi, taamo ta'pechi siimichioopua wa'asi.

³⁶ Nape Eesusia wa'a chaachapoiopua pu'ka kooriao, chaanerepua kuita noonorao:

—Ka'te paache yuuwesipa muuua, te'ta paparapuachepua muuua, Riosichio.

³⁷ Waikao Eesusia ki yeetokaopua wahjachio, naatiche i'toka simirepua, Peero, Saantiao, Waani Saantiao poonira tiame.

³⁸ Ehjepamio, Airo ta'perachi ajasitioiopa, ne'ku ohjoame tewarepua wa'a mochika inatiameo, weeru chaachapaka naarakokao.

³⁹ Waikao Eesusia yooremina pakisaapua kutewe po'yachio, chaanerepua wa'a po'yachi neesetoka mochikameo:

—¿Achinikai naarakoame eemea? ¿Ki oowera wa'a tiiai tiamepua kochikache? Kiisi mukukamekaitepua.

⁴⁰ Nape wa'a chiioapa Eesusio, a'acheretupua wa'a mochikameepua chokichi. Wa'a cheesao Eesusia yooma puuyanarepua wa'a neesetoameo, ma'chisi machenaka tiame.

Waikaopua pu'ka kutewe noonorache i'tokaopua yeeyera tiame, ahpo ahjama ohjoameopua tiame, eenechi pakirepua yooreminao, kutewe po'yachio. ⁴¹ Pu'kao sekachi chapikao, cheerepua:

—¡Talita, cumi! —eee cheeka chaniwamepua: ¡Kuita, aamo chaanenane, werisi!

⁴² Waikaopua kutwea oosa mariki aampa ooka paamuamea, oijenarepua eenechi ahjaka. Wa'a iika werisisaapua, oisirepua eenechi. Puuu a'achekamea waikao, sewina ijikirepua tísia kaawe erapaka, tísia peenia tiame tetewa Eesusi iintoriao. ⁴³ Nape Eesusia waikao pu'kao, utewame chaanerepu pu'kao, kiisi ahpo tuupuaichiopua wa'a ahpo iintoriao, aaataoi. Waikao Eesusia, pu'ka kutewe ahjatesaopua, ko'kotenurarepua pu'kao.

Eesusi Nasare mochiwachi ihsia

(Maateo 13:53-58; Ruuka 4:16-30)

6 Wa'a o'inia Eesusia, ahpo weewachi no'rarepua ahpo masitewa ahjamao. ² Wa'a asisaapa ahpo weewachio, resipuniachi taawechiopua, wa'a napawikarichi o'inerepua masitekao. Wa'ao Eesusi keepukamea, ki nu'uti peenia erakokaopua, chaachaparepua ahpo:

—¿Akatia tísia penipakame ohjoare ihji tijoea, i'ka itapiti ki ookapi peenia ihsiwaopua? ³ ¿Naakona ki naatikosapu ihji tijoea, kapintero Maaria taanara? ¿Ki Aakowo pa'chirapu ihjia, ki Oose, Uurasi, Siimoni tiamepu tiamea, pu'ka poponirapuaa? ¿Kikosa ihji tijoe pipiniraa, i'wa ohjoemepua tiame taamo ohjoekachi?

Wa'a chaachaparepua ki kaawe e'erakoapa Eesusi masitia, kiisi paparaniamekapa Eesusichio. ⁴ Waikao Eesusia wa'a chaachapame inamukapaopua pu'kao, chaanerepua:

—Yomachi yooreka tetewiniame Riosi nayewatuamea, nape ahpo ohjoekachiopua ka'i, ahpo tetejimarichioi, ahpo wa'api petechioi.

⁵ Pukaepa kihta a'chi ihsime e'rarepua wa'ao, ihtaoi peenia ihsiwaopua Riosieo. Wa'a mochikameo kiisi pichikenariopa apochio, paikapioi sautesa kokoriame, u'matorepua wa'ao. ⁶ Wa'a te'tiopa Eesusia wa'ao, kiisi kaawe eratoka u'matorepua wa'ao, eee tiame inatasika pu'kao: “¿Naakona ahkasi wa'a te'tiame ihji ti'tjoeria?”

Waikao Eesusia wa'a o'inia u'matosapao, yooma wa'ami waapiami simiterepua masitekao, Riosi ye'karichi simiyame tuuyewariopua, ahkai ahkasi ti'tijoeekachisi, mochiwachiamio.

**Eesusia ahpo ajawaria, Riosi ye'karichi
simiyame masitemichio uhjurani**

(Maateo 10:5-15; Ruuka 9:1-6)

⁷Ihji Eesusia ahpo ajawariao kaawe tuuyesaopua pu'kao ahpo yoramiao, o'okache uhjurarepua mochiwachiamio, ki ka'karuma tijoeturi puuyanemichiopua, ti'tijoechi mochikame. ⁸Ahpo siimpachiwichio kihta i'toka siimpanurerepua, teesorache makoka ahpo sekachio, kihta mokewarioi i'tokaopua, nutukaoi kihta i'toka, toomioi kihta i'toka ahjae taripuameo, ⁹kaakaoi ahpoche chuhchaka ohjoa i'tonurerepua, wakiraoi ahpoche chuhchaka oiya i'tonurerepua. ¹⁰I'kao eee chaanesa uhjurarepua tiameo:

—Aaata ta'pechiami ajasisaa, wa'ache mochisa uumatomitiapua wa'ao. ¹¹Wahka pirenachi mochiwachi aamo ajasiriachio, ki kaawe aamo uutioopua ki inamunareka aamo masitio, puuyasaapua wa'ao, aamo tarachi pechichisa uumatopuapua wa'ao. Wa'a aamo noonoi puapua, nane'remichiopua pu'kao, ki kaawe erakoka aamo uumatoamekopua wa'ao, aapoe nane'remeripua epeche ahpo ikimeriopua aiwari kokosario ki Sooroma Oomorachitia, kiisi inamunareriopua, aamo Riosi kaaweruma tuuyewario.

¹²Waikao Eesusi ajawatiamea siimpasaapa, yomachi sisinamurepua Riosi kaaweruma tuuyewario, Riosichikamera e'enamichio paajuteka, yooma apochi ki kaaweruma tiiao, Riosichi tuusa pichiwa toinariameko tuuka, yooma ahpo ki kaaweruma noonowiriao, cheriwepuawichiopua. ¹³Puuu Eesusie uhjuratiameapua tiameo, ki ookapi nanaarari ti'tijoeturi puuyanarepua ti'tijoechio ooweruchiopua tiame, kokoriameoi ki ookapi sauterepua tiamé Riosi utewarieo, ooriwo nerosowi chuhchesikao.

Waani Paatori meritame

(Maateo 14:1-12; Ruuka 9:7-9)

¹⁴Te'ta Eerore yawichia, Eesusi tísia sautiame inamukapao, tísia Eesusi nayewaniame yomachiamio, tuuyerepua mochiwachi mochikameo:

—Puuu Eesusi tewaniamea ti'tijoeo, Waanikotinia Riosi nayewatura eenechi ahjakame, pukaepa sautewa utewari iinuemepua.

¹⁵Nape aaata wahjachia chaachaparepua ti'tijoerio:

—Ka'i ki puuupua. Eeriakamera puuuu, eenechi i'wa weechi eenakame.

Wahja wahjachia tiame, chaachaparepua:

—Naatikamera puuuu, aaata ehkoriaami Riosi nayewaturao, i'wa weechi eenakame.

¹⁶Nape Eerorea wa'a chaachapanioiopua, cheerepua ahpo chokichi mochikameo:

—Ka'chitia piirechipua. Waanitarukamera puuuu, te'ta pichiwa, pu'kao nooe mo'ora tehpenenurera, ehpeopua eenechi ahjakame.

¹⁷Eerorea, Eroria iintowachi karichi yahchakame eneriaipua Waanio, kaarenae o'yeraeka. Eerorea Eeripe uupira ahjama neewikame eneriaipua, ahpo pooni uupieria. ¹⁸Waania Eeroreo chaanekame eneriaipua:

—Muuua aamo pooni uupirao, kiisi uupietame teereriaimua, wa'a iintokapao muuua, kiisi kaawe iintokamemua Riosichio.

¹⁹Pukaepa Eroriaa Waanio, nekamuchiame eneriaipua pu'kao, merinareka tetewame, nape ka'chi ikime e'rariaipua wa'a e'raio.

²⁰Eeroreapua Waanio, Riosi nayewaturakopaopua pu'kao, seeweka tetewame enerepua pu'kao, Riosie kaaweruma tjoekopaopua tiame. Wa'a tiiachipa seewiaio, ka'chi yorapuawichio neesetoriaipua Waanio. Ki kaawe pahtiaipua Waani chiia Riosieo, pu'sereka keepuame eneriaipua Waanio. ²¹Nape Eroriaa, tewarepua piie taawechi ahpo iintomiachio, Eerore ahsepatioipua paamupari pahko. Eerorea yooma paajuteriaipua waikao ahpo ye'karichi yawichituameo, Arirea ohjoeme tiamé, weruma te'teriane ti'tijoeri. ²²Eroria maararaa yawimia pakiriaipua pahkochi koi'rachiopua, Eerorea tisia pu'serekapa pu'ka yawiriao, yooma wa'a mochikame inamuachio, chaanerepua ahpo piisi maarao:

—Ihtaoi aamo no'o itanesoo, aamo kiamania, ²³ahkasi no'o nurari naaspasioi yawichiwa.

²⁴Waikao piisi maararaa, ikanati ahpo yeeyechi simikao, iinatukerepua ahpo yeeyeeo ihtana itanejeraopua yawichio. Waikao yeeyeraa chaanerepua:

—Waani Paatori mo'ora itanemitiapua.

²⁵Waikaopu Eroria maararaa, yaapi eenechi pakisaopua yawichi kahtiachio, chaanerepua pu'kao:

—Ehpe wa'api no'o kiajeraninia pehtorichi yachasao, Waani Paatori mo'ora tehpunasa.

²⁶ Waikao yawichia wa'a chiioa ahpo piisi maara, tísia iiyana eraparepua apochio. Nape yooma paajutetiame inamuachi wa'a cheekamekapaopua, ka'chi ikime e'rarepua ka'itanariaio. ²⁷ Wa'a tiichipa yawichia, ikanati uhjurarepua piiripi ahpo soontaro, Waani mo'ora tehpunasa upamichiopua, pehtorichi yachasa.

²⁸ Waikao soontaroa wa'a akiparepua Waani mo'ora upamia. Puuu soontaroa Waani mo'ora upasaopua, Eroria maararaa ki'yarepua, pehtorichi yachatame. Waikaopu kutewea, ahpo yeeye ki'yarepua pu'kao.

²⁹ Waikao Waani na'naritoamea, Waani meritame nane'rekapao, wa'a e'enarepua Waani weerewara i'tomioa, wahjipame toaniachi tekimia.

Mariki miiri ti'tijoe Eesusi ko'koteria

(Maateo 14:13-21; Ruuka 9:10-17; Waani 6:1-14)

³⁰ I'ka ikitiame u'matsoopa, Eesusi yomachi masitemichio uhjurariaa, eenechi e'enarepua Eesusi kahtiachio. Waikao Eesusi uhjurariaa, yooma tuuyerepua Eesusio, achini teereriopua ahpo ohjoriachi nokariao, yooma mochiwachiami ahpo masiteriachio.

³¹ Nape wa'a Eesusi kahtiachio, naapi nonowasika wahjachi enapasiamekopaopua ki wahjika, ki toiwamekapapua ku'itapioi ko'komichiooi, chaanere Eesusi ahpo ajawariao:

—Nahpe no'o ahjama, yuuweekachi siimpapuapu, ku'itapi resipumia.

³² Wa'a iintore Eesusia waikao ahpo ajawaria yeekao, pawekakerachi mo'moenasao, paonamina ooruchi resipumia.

³³ Nape muuwaeme ti'tijoeri Eesusi ahka suwenamiachi nane'rekamea, wa'a uumparepua paonamiachi puuyemia. Wa'a paonamiachi siimpoio pu'kao, ahkai ohjoeme ahjama na'peparepua, ahjama siimpamia siimpachi. ³⁴ Pukaepa Eesusi wa'a tekiyaiopua suwenakao, muuwaeme mochikame tewarepua wa'ao, ahpo puuyeka mochikame. Waikao Eesusia wa'a te'teriopa pu'kao, tísia tesiwa e'reparepua pu'kao, tísia tesiwa te'tiamekopua pu'kao, po'wa ki tepuniamechitia neesetoka. Wa'a iikapa Eesusia, wa'apechi simiterepua masitekao, ki ookapi itapiti Riosichi simiyame nayewaka. ³⁵ Aarikopa wa'asi Eesusi ajawariaa, Eesusi naaepakao chaanerepua:

—Masitari, tísia ariwanipua wa'asi. Ki waapi ooruchi i'wao.
³⁶ ¿Ki kaawejoare nonorapunia i'wa e'enakameo, kooame tarisimichiopua wahka mochiwachiamio?

³⁷ Nape Eesusia nehjiarepua:

—Ka'i. Eeme ko'kotemeripua pu'kao.

Nape aapoeo chaachaparepua Eesusio:

—¿Pu'ka kehkiwichio tarijeranimua kooame, ooka sienta taawechi yowiniamе toomi tehki, yooma ko'kotepuamewichio?

³⁸ Eesusia waikao, cheerepua:

—Ne'nemitia eemea kehkisa kooame iinueniamе i'wao.

Eesusi ajawariaa e'ensaaapa, chaachaparepua:

—Mariki paani wa'api maaniamepua i'wao, ooka wa'api so'chi tiame.

³⁹ Waikao Eesusia pu'ka muuwari wa'a e'enakameo, pa'paikapichi mochipanurerepua pu'kao, paasepo siionachio.

⁴⁰ Waikao wa'a chaanetiaapa, wa'a teeka mochiparepua pa'paikapiche, pipie sienta ahsieme, wahja o'oka weerewa aampa oosa marikisi. ⁴¹ Waikao Eesusia pu'ka mariki paani uusao, Riosichi ne'nepakaopua tewekachio, cheriwema kiasapa tewekachi No'noo, ahpo ajawariao chi'wanasa ki'yarepua pu'ka paanio, so'chioipua tiameo, naachutamichio ki'yarepua. Waikao Eesusi ajawariaa, yomatiamе wa'a mochipakame muuwari, naachuterepua, pu'ka paaniopua, so'chioipua tiame. ⁴² Pukae kooame naachutatiameopua, yooma posakame itipirepua, ahkasi soparamesi. ⁴³ Puuu ko'kotiamе chi'wapame soparakamea, oosa mariki aampa ooka wa'wari weeweruma pochikame, na'poaretupua paani soparakameopua, so'chi tiame. ⁴⁴ Pu'ka paani ko'kakamea so'chi tiame, mariki miiri u'matoame, enerepua ti'tijoe.

Eesusi nerojampa ihtoria

(Maateo 14:22-27; Waani 6:16-21)

⁴⁵ Neipa i'kao Eesusia, ahpo ajawaria pawekakerachi mo'moenapusaopua, We'saira mochiwachi paonanurarepua pahcha, wa'a weruma neroi maaniachioipua, ahpoo pu'ka ti'tijoeri wa'a muuweeriao, nonorapuachisi. ⁴⁶ Neipao nonorapusaapa Eesusia pu'kao, kaawichi moenarepua pehji, ahpo Noonoma nayewamia tewekachi kahtiamе. ⁴⁷ Ariwatoipua pehji pawekakeraa, naasipapo pa'wechi ihtoraipua pehji, Eesusio weechi itipirioipua pehji, piineri. ⁴⁸ Eesusio pu'ka muuwari nonorapusaapa, paoomi

nokisiametewarepua ahpo ajawariaopua pehjo, tehki nokisiametewakakera ka'kepusikaopua, natepaka nokisiametewakapapua eekao. Ehjepamio Eesusia, marikarowaopua wa'asio, nerojampa weritoka eenarepua ahpo ajawaria nokisiachio, u'matome iintokaiopua weriparepua. ⁴⁹Nape ajawariaa wa'a ihtoame tetewapa Eesusio nerojampa weritoameo, naayuri maeakaopua pu'kao, siinakorepua tisia majakao. ⁵⁰Nape Eesusia wa'a chaachapoio majakao, ikanati nayewerepua cheeka:

—¡Ka'te majako eemea! ¡Neeekaite puuua! ¡lika yachapasa eemea, aamo majaya erakoao!

⁵¹Ihji Eesusia pawekakerachi moenasaopua, teeweterepua eekao. Waikao Eesusi ajawariaa tahpitika eraparepua, wa'a tiame tetewakapa Eesusi iintoriao. ⁵²Kiisiki pahtiametewakapapua pehjo, aatana te'takoopua, Eesusio, Eesusio ki ookapi ko'kotekame tetewikameai. Puuua ahpo pahtemio, peewame eneriaipua pehjo.

Eesusi yachapateria kokoriame, Eenesare mochiwachi ohjoeme

(Maateo 14:34-36)

⁵³Wa'a pa'wechi paonasaapua Eenesare weewarachi ajasisaapua, wa'ao pa'wesuwe o'yesapa pawekakerao, wa'a toarepua pu'kao.

⁵⁴Eesusio wa'a tekisochepa pawekakerachio, machiretupua muuwarieo. ⁵⁵Wa'a iikapa ti'tijoeeria, ahpo ta'pechiami ujumasirepua, ahpo kokoriame ijinuwaeka i'noramia, yomachiami mochiwachiamio, ipetachi tekitoka upamia. ⁵⁶Waikao ahkaoi eenoio Eesusio, teesa ohjoewachioi, wekapi ohjoewachioio, pipiripi ohjoewachioio tiameo, ahkaoi u'matomiachi poechiamio, poowesue tootowariamepua kokoriameo, tisia tesiwa chaachapaka Eesusichio, teesaoi Eesusi wisasorirachi ihchepajeraka, saukame itipitemichio, ahpo kokoriamewao. Waikamio, yooma Eesusi wisasoriwachi ihchepakamea, saukame itipiriamepua, ahpo kokorewao.

Itapiti ki ka'karuma enepatiame aata iikachio

(Maateo 15:1-20)

7 Pa'parisero ti'tijoea, ookapi iyoteri ti'tijoe Eerusareni ohjoeme yeeka e'enakamea, Eesusi naaeparepua. ²Ihja ookapi Eesusi masitera ki paanikosa koayopaopua, Moisetaru nuurari chiiachitiao, na'arerepua Eesusi ma'masitewarao. ³(Puuua na'arerepua pu'kao,

ki koayamekapa ki weesa paanikosaapua pahchao, ko'komiao. Puuu parisero ti'tijoea, yooma i'isaeri ti'tijoeriapua tiamea, pu'ka ehkoriaami Moisetaru nuurari chiia, iyorika mochitoamekapa pehjo. ⁴Ihja tiameo, te'ta muuwari nehjiwachi no'rakaiopua, tísia kaawe paanikosa koayame eneriaipua. Ihja tiameo, weeka iinueriaipua tiame itapiti ahpo iyoriwa nokayao, i'ka eee nokiwamechitia: paasoo tísia kaawe papakoniamie, piicheri, pehtoriopua tiame, oronse meetari kaajete, ahpo kochiyachioi, kaawe wichotiame ipetiachi.) ⁵Pukaepa pa'pariseroa iyoteri ti'tijoea tiame, pu'kachi simiyame iinatukerepua Eesusio, chaachapaka: ki taamo ehkoriaami nokariachitia nokayamepua? Puuu ki Riosichi iyorikao, kiisioi te'ta paanikosa koayamepua.

⁶Eesusia wa'a chaachapao, nehjiarepua pu'kao:

—Isaia ehkoriaami Riosi nayewatukamea, ma'chiamie cheeka iyoteriaipua, i'ka Riosi chiiio:

Ihji ti'tijoea no'o kaawe chaachapanipua chuwaecho,
nape puuu ahpo iikachi yooreminao,
tísia mehka tiiai chaachapamepua noochio.

⁷Puuu tísia iyoriameka nokayai,
noochi simiyame masitekao,
kihta kaawerumakaitepua ahpo noochi iyoriwa nokayao,
pu'ka masitiao wihtukikapa, aapoe erakowachiche
machename.

⁸Eemea wa'a nokakao, toayamepua Riosi ka'karuma nuurario, aamo wa'api erakoakamera yoranarekao, aamo ehkoriaami noonori noonowiriachitia.

⁹Eemea aamo ehkoriaamichitia nokaria yoorao, ki ahsepari yooramepua Riosi te'ta kaaweruma nuurariopua, ¹⁰i'ka eee chiiachitia: “Aamo noono aamo yeeyeopua tiameo, ka'karumako tuupuapua, aaata ahpo Noono na'ara cheekamea, ahpo yeeyeoiopua tiameo, meripuamechi puuu.” ¹¹Eemea ki e'wiamepua pu'ka Riosi kaaweruma nuurario, ki yooreka tetewamekapa aamo yayawao. Eemea ki ku'yamepua aamo yayawao, pu'ka yooma aamo iinuekao, Riosi iinuarako tuuka. ¹²Eemea wa'a tiame masiteka aamo tatanao, ki utewa yorapuameko tuuyamepua, ahpo yeeye ku'ipuaopua, ahpo noonoi. ¹³Wa'a te'tiapa eemea Riosi te'ta Riosi nuurario, kiisi kihta nateyame iintamepua, pu'ka ehkoriaami o'inia aamo te'teretoria teetoapa pehji. Wa'a nokisika eemea aamo tijoetusiachio, aamo tatanachi toisiamie eemea, i'ka ki ahpo

yayawa yoorepuaopua. Eemea, ki ookapi wa'a te'tiame nokaka mochitoamepua.

¹⁴ Wa'a chaanesapa Eesusia i'isaeri pa'pamiratuameo, ahpo waapi paaesapa wahjachi ti'tijoeo ooweruopua tiameo, chaanerepua pu'kao:

—No'o kaawe keepumitiapua i'kao, nape kaawe inataka, kaawe aamo pahtemichiopua: ¹⁵ Ihtaoi ma'chi eenaka amochi pakiyamea, ki aamo na'itutiamepua Riosichi aamo kaawe teerewao. Aamo Riosichi kaaweruma tiia na'itutiamea, naatipua, aamo ki kaaweruma chiiakamera, aamo iikachi o'inia eenamera. ¹⁶ Eemea pahtieme enesaa, pahtepuapua i'kao, no'o aamo cheeriao.

¹⁷ Eesusi toisooapa pu'ka ti'tijoeo, petechi pakisooapa, Eesusi masiteraa, iinatukerepua Eesusio:

—¿Achini cheeka chiiamua ma'chi eename tamochi pakiyameo, ki na'itutiamekoopua taamo Riosichi kaawe te'terewao?

¹⁸ Eesusia chaaneka nehjiarepua:

—¡Aa eemea, kiisi pahtekame eemeai pu'kao? ¿Ki nane'riame eemea itapiti aamo rupitua, ki iikachisi pakiyamekopua pu'kao, ¹⁹ ki aamo iikachi te'ta pakiyamekopua pu'kao, aamo e'rariwachi? ¿Ki nane'riame eemea topachikamerache u'matoamekopua pu'kao, siwachituche, neipao pu'kao machenamekopua weerewachio?

Wa'a cheekao Eesusia, cheeka cheerepua yooma ihtaoi kooame enesaa, ka'chi tiameko tuurepua ko'kotiaio, Riosichi kaawe te'terewao.

²⁰ Cheerepu tiame:

—Puuu tijoe ki kaaweruma erapatiamea, tijoe chu'warachi machenamekamerapua, puuukamerapua, taamo Riosichi kaawe te'terewa na'itutiamea. ²¹ Puuu taamo ki ka'karuma erapatiamea, taamo iikachi o'inia machenamepua, te'ta eratewarachi, yooma ihta suuwe erapori iintonarewa eraniamea, ichikonarewaa, tijoe ko'inarewaa, yooma ihta ki ahpo iinuwa iinuwanarewaa tiame, ²² yooma ihta na'ara nokinarewaa, wihkuenarewaopua tiame, nawajinarewaa, piirechi iinuwa ikotunarewaa tiame; taamo aaata pukamina na'ara chaachapanarewa, weruma ahpo uunarewa, ki inata nokinarewaa tiame. ²³ Yooma ihta aamo yooremina o'inia eratiamea, taamo na'itutiame taamo Riosichi kaawe teerewao.

Seenu oowitiame, Eesusichi paparakame

(Maateo 15:21-28)

²⁴ Wa'a o'iniaio Eesusia, Tiiro mochiwachiami akiparepua, Siironi mochiwachiami tiame. Wa'a asisaapua, aaata petechi pakiriaipua kiisi ahpo nane'rejereka aaataeoi, nape ka'chi iika wa'a ikime teererepua. ²⁵ Ikanati wa'a eenarepua aaata yeeyera, ahpo kutewe na'arari yahchame u'paka. Puuuu ikanati wa'a eenaka Eesusi kahtiachio, chokichi chopokorieka weriparepua. ²⁶ Puuu oowitiamea, seenu weeechi ohjoeme enerepua Sirojenisi tewaniachi. Wa'a iintoka puuu oowitiamea, Eesusi itanerepua ma'chipasemichioopua, ahpo kutewewachi kahtiameopua na'arari. ²⁷ Nape Eesusia chaanerepua pu'kao:

—Nape kukuchikamera ko'koteniamepua pahchao. Ki kaawepu taamo tatana ko'koamiao, chuhchurikamera kipoteniaio.

²⁸ Nape puuu oowitiamea wa'a chiiioi Eesusio, cheerepua:
—Pichiwa wa'atepua Paamira, ahkasi chuhchuri koayamepua, kukuchi koayoi meesatere ruhjitiao.

²⁹ Waikao Eesusia chaanerepua:
—Kaawe cheeka nehjiakame muuuu. Aamo tísia kaawe cheeka nehjiariawichioo, aamo kuteweapa yachapakame kahtiame puuuapa aamo ta'pechio. Kaawe eratoka no'ramitia muuuu. Puuu na'arari aamo kutewechi yasariameapa, toarepua pu'kao wa'asi.

³⁰ Waikaopu oowitiamea, ahpo ta'pechi asisaapapua, saukame tewarepua ahpo kuteweo, ta'iria po'yame ahpo kochirachio.

Eesusia yachapatena aaata nakapi ni'o

³¹ Eesusia Tiiro muuwari mochiwachiami oiyai machenasaapua, Siironiami u'matosaapua Reekapori weeechi mochiwachiami tiameo, Arirea weruma neromanichi eenarepua, wa'ao pa'weka tiiachi. ³² Wa'a asisooopua Eesusio, wa'a u'yeparetupua piiripi nakapi ni'o. Puuu nakapi ni'o u'yepakamea Eesusio, ahpo tesiwenuurerepua pu'ka nakapi yachapateka. ³³ Waikao Eesusia poanachi i'toka ki tijoe tetewachi pu'ka nakapio, nakachi suhturepakaopua, sekachi akachupasaopua tiameo, sutue chachaterepua yenichi.

³⁴ Waikaopua tewekachi ne'nepaka weeru panisukaopua iwiwao, nakapi ne'nepakaopua:

—¡Ejata! —chaacharepua eureo naewaniachio, puuuu:
¡Wahjosa!, cheeka chaniwame.

³⁵ Wa'a chaanetiache nakapia, wahjorepua nahkarao, kaawe inamupakao. Yeeniraai wi'ropakao, kaawe nayewarepua. Saukame itipirepua wa'asio. ³⁶ Waikao wa'a iintosaapua, ki aaata tuuyenurarepua ahpo iintorio; nape wa'a chaanetai nakapi sautetiamea, newitoka tuusirepua.

³⁷ Waikao inamukamea ki nu'uti peenia erakokaopua, chaachaparepua:

—ǀTisiwa peenia ihsiamepu tijoea, ahkasi tísia nakapikooiopua, inamutiamepua; ni'ooio nayewatiamepua tiameo, kiisi maaepori tiamekoipua!

Eesusi naao miiri muuwaepakame ko'koteria

(Maateo 15:32-39)

8 Piire taawechi Eesusia, ki ookapi napawirioi ahpo oiyachio, **8** Eesusi masitia keepumiao, i'kao kihta ko'kome te'tioi, chaanerepua ahpo ajawariao:

²—Neeea tísia tesiwa e'riamenia i'ka ki ookapi i'wa no'o masitiachi napawikameo, paika taawe i'toamekopapua no'o ahjamao pu'kao, yooma soopariopa wa'asi ahpo ko'kometio.

³ Wa'atia no'o nonorapusoopua pu'kao ki ko'kotesao, wahka pooechioi wahjipamaopua toore, kai waapisi e'enakame ihji i'wa e'enakamea.

⁴ Eesusi ajawaria waikao iinatukerepua:

—ǀNape ihtana ko'kotetariapua, i'wa ki ti'tijoeekachio, ki'tiachiopua ahka taripuachio ko'kotepua?

⁵ Waikao Eesusia iinatukerepua ahpo ajawariao:

—ǀIhkina paani itipitiame eemea naaju?

Aapoeo chaachaparepua:

—Oowisaniche paani.

⁶ Waikao Eesusia pu'ka muuwaeme e'enariameopua, wehchi mochipanurerepua pu'kao, yoomahka. Waikao Eesusia wehchi mochipasoopua, ahpo sekachi uusaopua pu'ka oowisani paanio, tewekachi ne'nepasopua, cheriyema kiasaopua ahpo Noono, ahpo ajawaria ki'yarepua pu'ka paani chi'wanasao, yooma wa'a mochipakameo, naachutemichiopua. Waikaopu Eesusi ajawariaa, naachuterepua yooma muuwario. ⁷ Wa'a ikisaopua Eesusia, so'chi paikapi maniriopa tiameo, ahpo Noono cheriwema kiasaopua, ahpo ajawaria ki'yarepua pu'ka so'chioi, naachutamichio tiameo.

⁸ Yoomahka ko'kosepatioopua wa'asi, ahkasi yooma ta'iria

itipiwachisiopua, pu'ka ko'kotiamē soparakameopua, ahkasi oowisani weeweruma wa'wari popochiamē, na'poaretupua. ⁹Puuu wa'a ko'kakamea, kiiya naao miiri enerepua, ti'tijoe ooweru kukuchi tiame. Ehjepamio Eesusia wa'a iintosaapa nonorapukaopua, kaawe eratonurerepua pu'kao. ¹⁰Wa'a iintosaopua Eesusia, pawekakerachi moenasaapua, Ramanuta weechiami akiparepua, ahpo ajawaria ahjama.

Parisero ti'tijoea, Eesusi peenia ihsiwa iintojerani

(Maateo 16:1-4; Ruuka 12:54-56)

¹¹Wa'a Ramanuta weechi ohjoniaio, parisero ti'tijoea Eesusi naeparepua. Puuua naepasopua, o'inerepua Eesusio nekakoa chaachapaka. Wa'a chaachapakoapua parisero ti'tijoea Eesusio, itapiti peenia ihsiwa itanerepua, ahpo Riosichi eename pichiwatame.

¹²Eesusia waikao weeru panisusaapua iwirao, chaacharepua:

—¿Aatia ehpe taawechiami mochikame ti'tijoea, Riosi peenia ihsiwache ahpo tetewitejeramepua, no'ooche akana o'inia eename ma'chitame? Nape neea aamoo, ma'chiamē chiiamepua aamowichioo, kihta tetewitepuamekopua wa'asio, Riosi peenia ihsiwaopua.

¹³Wa'a chaanesapa Eesusia, toarepua pu'kao. Eenechi pawekakerachi moenasaopua ahpo ajawaria ahjamao, paonamina akiparepua pa'wechio.

Pa'parisero masitia rewarurachitia ihsiame

(Maateo 16:5-12)

¹⁴Waika taawechio Eesusi ajawariaa, natakepariaipua ahpo weeru nutuka i'tomiaopua. Piiripi paani wa'api itipitiame eneriaipua wa'asio. ¹⁵Waikao Eesusia nane'riapao, natakepariamekopua ahpo ajawariao nutukao, paani rewarurarachi simiyame masiterepua, eee cheeka:

—Kaawe aamo neesetomitia eemea, parisero ti'tijoechi rewarurachio, Eerore rewarurachioipua tiameo, ihji ti'tijoe na'aramē rewaruraraa, aatachioi mu'ipamepua.

¹⁶Nape Eesusi ajawariaa poanachi ahpo piiripi paaniche itipitiache, ahpo chaachaparepua:

—Aa, Eesusia rewarurachi simiyame taamo nayewiamēpua, taamo natakepariopa weeka paani nutuka taamo upamiao.

¹⁷ Eesusia wa'a ahpo chaachapame inamukapaopua, chaanerepua pu'kao:

—¿Achinikai ka'chi ijikime erakoame eemea, soparamekoipua piiripi paani wa'api iinuekoio? ¿Kiisi noochi te'ta paparapamekosa eemea pehji? ¹⁸ No'o ihsia tetewai eemea, ¿kiisi pahteka tetewame eemea? Ma'chiamé no'o chiioipua masitekao, aatanakoopua no'oo, ¿kiisi pahtiamé eemea no'oo, aatanakoo? ¹⁹ ¿Ki inatapame eemea mariki miiri ti'tijoe ko'koterioio? ¿Kehkina waari pochikame apachunatioio ko'kotioio soparakameo?

Aapoeo nehjiarepua:

—Oosa mariki aampa ooka waari enekamepua.

²⁰ Eesusia chaanerepua tiameo:

—Naao miiri no'o ko'koteriaio, oowisani paanieoipua wa'asi, ¿kehkina waari pochiwatiamepua apachunatiameopua soparakameo?

Eesusi ajawaria nehjiarepua:

—Oowisani waari, apoche soparakameo.

²¹ Waikao Eesusi chaanerepua:

—Yooma wa'a no'o iintorioio eemea, ¿kiisi pahtiamé eemea no'oo aatanakoo? ¿Ki soparamé ohjoarepua, piiripi wa'apikaipu puuu paani?

Eesusia ki ma'chiriamé ma'chirepatena, We'saira tewaniachi

²² Arirea pa'wechi paonasaapa Eesusia, We'saira mochiwachi asirepua. Wa'a tekisaapua, aata ki ma'chiriamé u'yeparetupua. Puuu ki ma'chiriamé i'toka e'enakamea, tesiwa chaachapaka itanerepua Eesusio, ahjachi seekarepakaio, sautemichioipua pu'kao.

²³ Waikao Eesusia ma'chi mochiwachi i'tokaopua sekachi panitokao, ahpo a'kae saampatekaopua puichio, ahjachi seekarepaka sauterepua. Wa'a ikisaopua, iinatukerepua pu'kao:

—¿Ehsoo ehpeo ne'nepao, tetewamemua ehpeo?

²⁴ Waikao ki ma'chiriamé ne'nepakao, nehjiarepua Eesusio:

—Eje'e, tetewapamenia teesa, nape kutemorika tiame ohjoame.

²⁵ Waikao Eesusia eenechi puichi seekarepasoopua, kawiyame ma'chireparepua wa'asi, ahsieme saukame itipikaopua wa'asi.

²⁶ Wa'a ikisooopua Eesusia, uhjurarepua ahpo petechi no'ramichio, nape pu'kao chaanesapa pahcha:

—I'wapi o'inia aamo weeriachio, seene simika no'ramitiapua aamo petechio, ka'te eenechi pakimitiapua mochiwachio.

Peeroa Eesusio Riosie Weratiameko tuunapua

(Maateo 16:13-20; Ruuka 9:18-21)

²⁷ Neipao Eesusia ahpo ajawaria ahjamao, pu'ka ki ma'chiriame sautesao, Sesarea nu'nunti mochiwachiami akiparepua, Iiripo weewachi. Pooechi nokisinioi Eesusia, iinatukerepua ahpo ajawariao:

—¿Aatanako no'o tuuna ti'tijoeria?

²⁸ Aapoea nehjiarepua:

—Waanitaru Paatoamekata muuua, chaachaparepua. Wahjachi ti'tijoeria, Eeriataru aamo maayamepua, nape epeche wahjachia chaachapamepua, piirechi ahka aatakatamua, ehkoriai Riosi nayewatukame eenechi eenariame.

²⁹ —Eemepe, ¿aatanakotipua no'oo? —iinatukere Eesusia.

Peeroa waikao chaanerepua:

—Muuua, Te'ta Riosie Weratiameramua.

³⁰ Nape Eesusia Peero ahpo cheeriao, ki aaata ahpo ma'chitanurarepua pehjo.

Eesusia ki mukuyai pehjo, ahpo mukimia tuuna

(Maateo 16:21-28; Ruuka 9:22-27)

³¹ Waikao Eesusia, pooechi ihtoai wa'a chaanesaapa Peeroo, apochi simiyame nayewerepua ahpo ajariao, eee cheeka o'ineka:

—Ihji nee Tijoe Tijoetukamea, tísia aiwatepuamepua. Kiisi nakika tetewipuamenia yooma i'isaeri pa'pamiratuameeo, ihji pa'pamiratuamea naatipua: o'ochetiame ma'masitari tewaniamee, wa'a ikisa te'ta pa'pamira neeserosie, i'isaeri iyoteri ti'tijoee tiame. Yooma pukae tísia aiwatesapa neeea, meripuamepua. Nape meritiaio neeea, paika taawechei i'toaionia, eenechi oijenamania.

³² Peeroa Eesusio ahpo ajawariao ma'chiame wa'a chiiopa ahpo meripo tuukao, poanachi i'toka, te'yarepua Eesusio. ³³ Nape Eesusia ku'rika ne'nesapa ahpo wahjachi ajawariao, utewaeme te'yaka Peeroo, chaanerepua:

—¡Poanatu muuua noochio, ka'te no'o naaepa muuua, Satanasi! Kiisi Riosi e'rachitia tetewamemua no'oo Riosio, ikitemo e'rao, ohsotia muuua, tijoe erakoachitia e'ramemua, Satanasi na'naritoame.

³⁴ Waikao Eesusia ahpo ajawariao, yooma muuwaeme wa'a napawikameopua tiameo, chaanerepua:

—Aaata no'oe te'ta masiteniame enenariamea, natakepametepua ahpochewichio teerewa inatao, ahkasi ahpo meripuame tiiaio, no'oche ki toaka na'naritomeripua. ³⁵ Aaata ki toakamea ahpo pukeri o'iniasi yooma ihta ahpo ki kaaweruma ihsiao, ka'chi iika iniwaemeripua, Riosi weemera ahjariopua, Riosie ahpo kiapuameopua. Nape toakamea ahpo pukeri o'inia ahpo ki kaaweruma inisiriao, iinuemeru puua weemera ahjario, Riosie newipaniameo. ³⁶ ¿Te'ta kaawenanapu te'ta weeechi tísia paarasariteniamea, ki iinueniamewichio te'ta Riosi ahjari ki'yao? ³⁷ ¿Intunakosarepua epeche nateyameo, ki Riosi weemera ahjari taamo kianarewachitia? ³⁸ Aaataai ti'tijoechio, suuwe e'rameopua noochi teerewameo, suuwe erapameopua tiameo no'o ka'karuma masitiaio, wa'achi teerema neeeai Riosie Tijoe Tijoetukamea pukachio, eenechi no'o weeechi tekisaapa, tewekachi o'inia eenaiopua, yooma no'o Noono tewekachi ku'kuira ahjama.

9 Eesusia chaanerepua tiame:

—Pichiwa chaaninia ihji ookapi i'wa ajakameo, ki wahjipamerikopua pehjio, ki tetewakaopua, no'o Noono Riosiwari tísiwari tekika noochi yasipameopua, no'o apoe aamo ki'yamechiopua reesiserio, no'o Noono ye'karichi muipuameopua.

Eesusi sewina iikame tetewitiame

(Maateo 17:1-13; Ruuka 9:28-36)

² Puhsani taawe i'toiopua Eesusi wa'a cheerioio, Eesusia Peero yeetorepua ooruchi kaawichi, Aakowoopua Waani tiame. Wa'a moenasao Eesusia, sewina tiame eneparepua ahpo ajawaria tetewachio. ³ Ihji Eesusi wisasoriraa, ki teesa tohsaname eneparepua, tajayame, keepachitia tohsaname. Ihji wisasoriraa, tisiwa kaawe wichotiameka tiame eneparepua, kiisi ahsepame tiame aataeoi, wa'a tiame tísia tohsaname wichokao. ⁴ Puuu yeetotiamea wa'ao, Eeriataru tetewarepua, Moisetarua tiame, Eesusi ahjama ajakame nayewaka. ⁵ Wa'a te'teripua pu'kao Peeroa, chaanerepua Eesusio:

—¿Masitarii, kaawechupena i'wa aamo ahjama e'enakame teemea! Paika ekaporatama teemea, piiripi aamowichio, piireo Moisetaruwichio, piireo Eeriataruwichio.

⁶ Peeroa wa'a chaacharepua Eesusio, tísia tahpitika erapakaopua ahpo tetewariao. Yooma paikaopua, wa'achi erakorepua tiame. ⁷ Wa'a chiioi Peeroo, paawika tiame tepoona eenakao,

mo'poreparepua pu'kao, yooma ajakachio. Waikao wa'a toomarichio
 aaata nayewa chaaniame inamuretupua. Puuua cheechaniame:

—Ihjipu no'o Taanaaa, te'ta tísia no'o nakiyaa. Yooma pu'ka
 Apoe aamo chaaniao, yoorakache mochtitopuapua.

⁸Wa'a tiiai apechusoopua paawio, Eesusiche werirepua wa'ao.
 Wahjaa ki naania ikirepua wa'ao, Moisea Eeriaa tiame.

⁹Wa'a kaawichi o'inia tetekinioiopua Eesusi ahjamao, Eesusia
 ahpo ajawariao, ki aaata tuuyenurerepua pehjio, pu'ka te'pa
 kaawichi ahpo tetewariao, ahkasi ahpo eenechi oijenachisiopua
 ahjaka, i'ka Tijoe Tijoetukameo. ¹⁰Pukaepa ihchi teeweka
 mochtitoriai Eesusi ajawariaa pu'ka ahpo tetewariao. Aapoeo Eesusi
 oijenaniame nayewariachi inataka mochtitorepua, pu'ka cheeriao eee
 cheeka ahpo iinatukekache: ¿Achini cheeka cheeriamare Eesusia,
 oijenaniamechi simiyame nayewaio, mukukai eenechi ahjaniameo?

¹¹Wa'a erakoapaopua, chaachapaka iinatukerepua Eesusio:

—¿Achinkai chaachapani i'isaeri iyoteri ti'tijoea, Ehkoriaami
 Iyoterichio, Eeriakamera enamio tuukaopua pahchao, ke'chu Riosie
 Weratiame yawichituka yasipoiopua?

¹²Eesusia cheeka nehjiarepua pu'kao:

—Pichiwapu puuua, Eeriakamera enamio tuutiamekopua
 pahchao, yooma ihta pahcha katewemiaopua pooeo aaata
 enameriwichioopua. Nape ¿aatia Ehkoriaami Iyoteria chiiamepua
 tiameo, aaata Tijoe Tijoetukameo, tísia kokosa aiwamerikopua,
 ki nakipo tuuwameopua muuwaemeoipua ti'tijoeo? ¹³Neeea
 pu'ka Eeriaa, eenario tuuyame neeepa, yooma no'o enamia
 katewemiaopua; nape pu'kachepa te'ta Ehkoriaami Iyoterichio
 cheeriachitiao, tísia nanaaramea, a'chikoi na'ara yoorarepua pu'kao.

Eesusia temari ma'chipasena na'arari

(Maateo 17:14-21; Ruuka 9:37-43)

¹⁴Wa'a chaachapasaiache, ajasitioopua wahjachi Eesusi ajawaria
 toitiachio, muuwaeme nooreka mochiniametewarepua ahpo
 ajawariao, Moise nuurari ma'masitariopua, weeru chaachapame
 ahjama. ¹⁵Puuu muuwaemea wa'a ihtoame tetewapa Eesusio,
 tísia kaawe erapaka ujumasirepua, Eesusi natepaka teepotemia.

¹⁶Waikao Eesusia, iinatukerepua ahpo ajawariao:

—¿Ihtana weeru chaachapai eemea pu'ka Moise nuurai
 ma'masitari ahjamao?

¹⁷ Nape ke'chu Eesusi nehjaniaiopua, aaata pu'ka muuwaemechi kahtiamea, peichi chaacharepua:

—Masitari, saukame itipiniame nayewai teemea. I'wa aamo u'yepakamene no'o taanao, na'arari yahchame, ni'o iintapakamekapu pu'kao. ¹⁸ Ahkai oiyoioipua pu'kao, ihji na'arari yahchaa, utewaeme wiiwichipatiapu puuuu, mumukipateka pu'kao. Wa'a ikitekaopua pu'kao, totonewatiapua chu'wachio, ma'chi cheeteka taameraopua ki'sutekao. Wa'a yoorakaopua, u'wanakame teetecipapua pu'kao. Aamo ajawaria ma'chipanurekainia pu'ka na'arari yahchao, nape ki kajukapua ma'chipasekao.

¹⁹ Wa'a tiame chaanetiapa Eesusia, chaacharepua:

—¡Ai eeme ti'tijoeria, teesaoi ki paparame eemea Riosichio! ¿Ahkasi achinitio wa'a teereta neea aamo ahjamao, aamo pepenipamichioipua wa'asio, aamoe wa'api Riosichi itamichioopua aamo sautepuawichio? ¿Ahkasi akanasi anachata neea, aamo ki oowe e'reka mochikaopua Riosio? Árisa, yaapiti no'o u'yepasao wa'ana pu'ka temario.

²⁰ Waikao u'yeparetupua temario. Nape na'araria Eesusi tetewapao, mukipaterepua pu'ka temario, wehchi wichipatekaopua, ikapurisitekapua pu'kao, chu'wachioipua toonewateka. ²¹ Waikao Eesusia, inatukerepua noonorao:

—¿Achinitio o'inia wa'a ihsiaime ihji temaria?

Noonoraa waikao, chaanerepua Eesusio:

—Ahkasi simarokoi. ²² Weesa na'ichi iipapakamepua pu'kao, neerochiami tiame, merinarekaopua pu'kao. Wa'a tiiachipa muuuu, yuumpame teeresaamua pu'kao, taamo cheriwepuapua yachapatenekao.

²³ Eesusia waikao wa'a chiiopao, chaanerepua:

—¡Yuumpame teeresa —chiiame muuuu? ¡Noochi paparamewichio, yooma yuumpaniamepua!

²⁴ Waikao temari noonoraa sisinarepua cheekao:

—¡Pichiwa amochi paparame neeaaaa! ¡Muuuu epeche no'o ku'imitiapua, epeche no'o amochi paparamichioipua!

²⁵ Waikao Eesusia muuwaeme tetewachio, te'yarepua na'arario, chaaneka:

—¡Muuu Satanasi na'ararii, ni'o enepatekame i'ka temaríi, nakapi enepatekameopua tiameo, ikanati machenamitiapua i'ka temarichio! ¡Ka'te seena aampasi, ahjachi pakimitiamua eenechio!

²⁶ Waikao Satanasi na'araria, ki ku'ita sisinakaopua, mukipaterepua eenechi. Wa'a iintokaopua na'araria, machenarepua

wa'asi temarichio, mukipakame toisa temario. Waikao muuwaeme wa'a napawikamea, mukukame maaeriaipua pu'kao. ²⁷ Nape Eesusia sekachi chapikaopua pu'kao, werisipurepua pu'kao. Waikaopua Eesusie werisiputiaapa temaria, saukame werisirepua wa'asi.

²⁸ Neipao Eesusio, aaata ta'perachi muiitooopua resipupuachio, Eesusi ajawariaa, iinatukerepua Eesusio:

—¿Achini iikai ki kajure teemea pu'ka na'arari ma'chipakao?

²⁹ Eesusia chaanerepua waikao:

—Pu'ka wa'a tiame na'arari ma'chipaniamea, te'ta Riosichi paparaka ma'chipaniamepua, te'ta apoe Riosi utewarie. Apoea, apoe ahpo e'ra ihsiamepua.

Eesusia oosa simiyachi tuuna ahpo mukimiao

(Maateo 17:22-23; Ruuka 9:43-45)

³⁰ Wa'a ahpo tetekiriachi o'inia nonowasaa, Arireami uumparepua waikao. Eesusia ki aaata ahpo nane'rejerarepua ahpo simiyachio, ³¹ ahpo ajawariakamera epeche te'ta pahtemichio masitenariapa, pehjio. Pukaepa pu'kao, chaanerepua:

—Nee Tijo Tijoetukamea, tijo nanaaramечи nehjipuamekaitepua, meripuawichioo. Nape neipa paika taawe i'toipua meritiachio, eenechi oijenamerikaite neea, wahjiparichi o'inia machenakao.

³² Nape Eesusi ajawariaa, kiisiki pahtiaipua pu'ka chiiao, tisia seewerepua iinatukenariaio.

Aatanakameraa epeche weruma enemer Riosi ye'karichio

(Maateo 18:1-5; Ruuka 9:46-48)

³³ Kapenau mochiwachi ajasirioiopua pu'kao, aaata ta'perachi ahpo che'cherepachio, Eesusia ahpo ajawaria iinatukerepua, cheeka:

—¿Ihtana naewaka chaachapasia eemea pooechi nokisiaio?

³⁴ Nape masiteraa kiisi ahpo tuunariapa chaachapario, ihchi itipirepua, ahpo aatanakamera epeche weruma itipiniame nayewakamekapaopua pooechi nokisiaio. ³⁵ Waikao Eesusia yasipasao, pu'ka ahpo oosa mariki aampa ooka ajawario, ahpo waapi ajapanuresopua, chaanerepua:

—Aaata epeche weruma enenariamea ahpo wahjachio, ki weruma ahpo uumetepua, ohsotia puuua, apoekamera yorakemeripua pu'kao.

³⁶Neipao ti'tijoeekachi oiaio, piiripi kuita koomipaka naasipa werapakao, chaanerepua wa'a mochikameo:

³⁷—Aaata peenia e'raka apochi uuyamea aaata kuitao, wa'achi e'raka no'o uuyai teeremeripua apochio. Aaata piire no'o kaawe e'reka uukamea, ki no'oche kaawe e'reka uuyai tiamepua, te'ta te'pa kahtiamera no'o Noono kaawe uuyai teeremeripua, Apoe i'ka wehjoarichi no'o uhjurakamera.

Ki tamomina ihsiaamea, taamo ahjama tiamepua

(Ruuka 9:49-50; Maateo 10:42)

³⁸Waikao Waani Eesusi weerariaa, chaanerepua Eesusio:

—Masitarii, aaata tetewikame teemea, aamo teewachi puuyachame na'arari, nape pu'kao, ta'omaka teemea ki taamo ahjama ohjoamekopua pu'kao.

³⁹Nape Eesusia wa'a chiiopa Waanio, chaanerepua:

—Ka'te ta'omamitia eemea pu'kao. Aaataai peenia ihsiaame no'o teewaraeo, kiisi na'ara ihsiaamepua noochio. ⁴⁰Wa'a teeresoo aaataai ki taamo seepurawa enesaa, taamo ahjama te'teramepua. ⁴¹Aaataai noochi paparamea, piire arapaoui neeroi aamo oowekameo, kiisi wehchi wichiyamepua, Riosie kaawe yorapua.

Tatakorichi wichime te'terewa

(Maateo 18:6-9; Ruuka 17:1-2)

⁴²'Aaata kukuchichitia noochi paparakame tatakorihi ruhjitesoopua, ohso kaawe enemii puuua, weruma moorino matasurara kutachi o'yesa pa'wechi ipaniaopua. ⁴³Eemea aamo seekaraoiopua tatakorihi aamo wichitesoo, ohso kaawe aamo tehpunapuapua pu'kao. Epeche kaawe piiripi seekaeka Riosi peenia tiame ye'karichi pakiniaa, ki ooka seekaeka Satanasi ahjama na'ichi ipapuachitiao, kiisi wahjiamesi tajayachio; ⁴⁴wa'ao na'ioo kiisi wahjiamе tаjenarichio; wa'ao ikuchuwaoi ki wahjipakao, таhpitika eiwepua tiachio. ⁴⁵Aamo taaraoi tatakorihi aamo wichipatesoo, ohso kaawe puuua tehpunatia. Epeche kaawe piiripi taaraeka pakiniaa Riosi ta'iria mochiwachi ye'karichio, ki ooka taaraeka Satanasi na'ichi ipapuachi aamo

ipaniachitiaopua; ⁴⁶wa'ao na'ioo kiisi wahjame tajenarichiopua; wa'ao ikuchuwaoi kiisi wahjika tahpitika tiiachi eiwepuao. ⁴⁷Aamo puusioi aamo tatakorichi aamo wichitiame enesoo, ohso kaawe puuua ma'chipatiaa. Epeche kaawe piiripi puusiekai tewekachi pakiniaa Riosi kahtiachi ahjamao, ki ooka puusieka Satanasi na'ichi ipapuachi aamo ipapuachitiaopua; ⁴⁸wa'ao tisia ikuchuwao kiisi wahjame tiiachi, na'ioi ki choipachi seena aampa.

⁴⁹Wa'a te'teremeri eemea, tisia kaawe aamo neesetoka tatakorichi wichiniameo, kihta tatakori aamo tewikepuawichiopua Riosi te'ta katewiachi taawechiopua, Riosia ahpo taawechi ti'tijoeri katewiachio, yoomahka na'ie i'yekiamechitia iintomerikopua, tamochi i'yawakaopua taamo tatakoriria ki cheriwetiameo. ⁵⁰Eemea, ki tatakorichi wichtepeuawichio aamo piirechio, te'ta oonaamechitia mochitopuapua, aamo piirechi tetewachio kaawerumache yooraka mochitoka. Oonaeme eneniamea, aamo piirechiwichio kaawe yorapua, nape aamo onachari wekatesaamua, kihtawichio kaawe enemamua aamo piirechi ku'imiao. Oonaa, ahpo anachari wekasaapapua, ki oosa onachari enepamepua. Pukaepa eemea, kaawe aamo neesetopuapua onachari eneniameo, ki wekapuawichio aamoo, aamo onachari eneniameo. Wa'a te'teresaa eemea, ta'iria mochima eemea aamo wahjachi ahjamao, wa'achitia oonaeme enepakapao.

Eesusia, nenewiwa poanatumame masitena

(Maateo 19:1-12; Ruuka 16:18)

10 Eesusia Kapenau tewaniachi machenasaapua, tetuminatu akiparepua, Urea weewachiami, Oorani akichi cherayachiami. Wa'ami inisika asiyachiamio, muuwaeme napawisiachio aamo ti'tijoe ooweruopua tiame, ahpo Riosi kaaweruma tuuyewari masitesirepua, senepi taawechi inisiwachitia. ²Piie taawechi wa'ami inisioio pu'ka weechiamio, ookapi parisero ti'tijoea Eesusi naaepariaipua, itapiti ki kaawe chaachasoopua, chapinariapa. Wa'a erakoapaopua teepotesao, iinatukerepua Eesusio chaachapaka:

—Masitari, ¿reesiserijuare kuunarao, ahpo uupi toiwao?

³Eesusi pu'kao nehjiarepua:

—¿Ihtana aamo chaaniamekosapu, Moisetaru nuurarikosaapua naaju?

⁴Aapoeo chaachaparepua:

—Taamo ehkoriami Moisetarua reesisekamepua pu'kao, nape iyosichi chanika iyotesa kiasa, ahpo poanatawa pichiwatawao.

⁵ Waikao Eesusia chaanerepua:

—Moisetarua nane'riai Riosio ki reesisiamekopua pu'kao, oowera wa'a iintorepua, tísia wa'a chaachapopapua pu'kao, kiisi e'wenarekaopua Riosio. ⁶ Nape pukeri o'inia Riosi yooma ihta enepaterioio, ki wa'a teereriaipua, Ehkoriaami Iyoterichio Moise wa'api eee cheeriopua: “Riosia pukeri o'iniao, piiripi tijoe neterepua piiripi oowitiame tiame. ⁷ Wa'a tiachipa ti'tijoea, toimeripua ahpo yayawao, ahpo uupima pirenatumiaopua wa'asi, ⁸ na'pa piiripichitia teeremeripua pirenatusaa.” Wa'a tiiachipao pirenatutiameapa, ki ookakaite puuua, piiripi wa'apikaitepua. ⁹ Pukaepa pirenatutiameo, aaataai tijoea oowitiameai, ki poanatometepua pu'kao, apoe Riosi iintokamekopua pirenatakao, pukeri o'inia nenewitiaiopua.

¹⁰ Ehjepamio ta'pechi nonorasaapa Eesusi ahjamao, Eesusi ajawariaa, iinatukerepua Eesusio nenewikame poanatumame nayewariame. ¹¹ Eesusia waikao pu'kao, te'ta ma'chiam tuuyerepua, eee cheekao:

—Aaata piire ahka ahpo uupichi poanatusa piirechi ahjama neewisaa, suwepori tiame tatakoriamepua, kiisi kaawe iintoka ahpo pahcha uupieriamedio. ¹² Oowitiameai ahpo kuuna toisaa, piirechi ahjama neewisaapua, wa'achitia ki nu'uti suwepori iintuamepua tiameo, ki nu'uti tatakorika ahpo pahcha kuunaeriachiopua.

Eesusia Riosi kaaweruwari yahchenapua kukuchichi

(Maateo 19:13-15; Ruuka 18:15-17)

¹³ Neipao, ma'chi kahtioio Eesusio, kukuchi u'yeparetupua wa'ao, pu'kao Eesusia ahjachi seekarepakao, Riosi kaaweruma neesetori yahchemichiopua pu'kao. Nape Eesusi ajawariaa, ki eerinatemichiopua Eesusio, ki u'yepajereriaipua kukuchio. ¹⁴ Nape Eesusia ahpo ajawario, wa'iniopa ki apochi e'enamichiopua kukuchio, te'yarepua pu'kao, eee cheeka:

—Tooa pu'ka kukuchio noomina e'enamichio. Ka'te wa'ine pu'kao. ¿Ki nane'riamekosa eemea, kukuchika te'teriamekopua Riosi ye'karichi muimerio? ¹⁵ Pichiwa aamo chaanania, ki kukuchichitia ikanati pichikiamea, Riosi chiia ahpo ye'karichi paajutewao, ka'chi iika pakimeripua wa'ao.

¹⁶ Waikaopua piiripi kuita apechunasaapua, koomirepua. Wa'a ikisaopua ahjachi seekarepaka, Riosi neesetori yahcherepua pu'kao, kaaweruma weritomichiopua pu'kao.

Tijoe tomiwaeme Eesusi ahjama nayewaria

(Maateo 19:16-30; Ruuka 18:18-30)

¹⁷ Piie taawechei wahkami u'matoi Eesusio, aaata tijoea u'masika eenaka naaeparepua Eesusio. Ihjia Eesusi tawemina chopokorieka weripakao, taweminao, iinatukerepua pu'kao:

—Muuu Kaaweruma Masitari, ¿ihtana yoratania ki wahjiame ahjari Riosie no'o kiapuawichioo?

¹⁸ Eesusia chaanerepua:

—¿Ihtanawichio kaaweruma no'o teewame muuuu? Apoe Te'ta Kaawerumaraa, piiripiche puuua, apoeche te'pa kahtiamemeche Riosi. ¹⁹ ¿Machiyamekosa muuuu, Moisetaru nuurari chiiao? Puuua eee chaaniamepua aamoo: “Ka'te suuwe erapori ihsi, ka'te me'ya, ka'te ichiko, ka'te wihtucha aataoi na'ara yorapuaichioo, te'ta yooreka yasitopuapua aamo yayawao.”

²⁰ Waikaopu tijoea, nehjiarepua Eesusio:

—Eje'e Masitari, nu'utikai machiyamenia pu'kao, nu'utikai ahsieme yooraka yasitoamenia pu'kao.

²¹ Waikao Eesusia kaawe e'repakaopua pu'kao, chaanerepua:

—Nape muuuu wa'a tiiaio, piiripi itapiti toitiamemua pehjo: nehjimitia naaju muuuu, yooma aamo iinueka kahtiao, wa'a iintosaamua, tooremuka mochikame ku'imitiamua pukaeo. Wa'a iintosaa muuuu, tewekachikamera iinuemamua, aamo paarasario. Yooma wa'a iintosaapua muuuu, noochi enapuapua waikao, no'okamera yorakeka yasitomia. Ahkasi yooma wa'a iintosaape, iinuemamua waikao, ki wahjiame ahjario.

²² Nape ihji tijoea tísia tomiwaemekapaopua, yuuweeme itipirepua wa'a tiame inamukapao, yuuwesipakapaopua. Wa'a teetoka no'arepua, kiisi wekatenariapapua ahpo tísia paarasatioa.

²³ Waikao Eesusia ahpo ma'masitia norikame ne'nepakao, chaanerepua pu'kao:

—¿Ki teesa tehki e'rame tísia totomiwaemea, Riosi ye'karichi ahpo muipua!

²⁴ I'ka wa'a chiioa Eesusio, Eesusi ajawariaa, tahpitika eraparepua Eesusi cheeriao, kiisi pahtiapa puuua pu'ka chiiao. Waikao Eesusia eenechi chaanerepua pu'kao:

—¿Tísia tehki e'rame aaata tísia paarasatiamea, ahpo Riosi ye'karichi muimiao, ahpo tísia paarasarichi toomichiche paparamekapa, tisiwa weemuame pukachio! ²⁵ Epeche ki tehki tiiaitepua tumusari tewaniame animaria, i'ikia puusirachiami

u'matotenioopua, ki aawata te'ta paarasatiameo, Riosi ye'karichi pakimiao.

²⁶ Wa'a tiame inamukapa Eesusi ajawariaa, epeche tahpitika erapakaopua chaachaparepua ahpoo:

—¿Aatanakamera newipame teeretapua, wa'a teeresoo?

²⁷ Eesusia wa'a chaachapame inamukapaopua, chaanerepua:

—Ti'tijoewichioo ki kajume tiamepua, ki ahpo wa'api newipateme tiamekapapua. Nape Riosiwichioo, kiisi tehki tiiatepua, apoekameraka puuua, te'ta taamo newipatiameraa. Apoewichioopua Riosio, kihta itapitioi, ki'tiaitepua ki kajume tiameo.

²⁸ Waikao Peeroa chaanerepua Eesusio:

—Paamira, kaawechupena teemea, yooma toakamepua taamo weechi iinuenarewa erakopua, aamokamera ahjama te'teretonariapa.

²⁹ Waikao Eesusia yooma inamumichioopua, weeru naewakao, cheerepua Peeroo:

—Pichiwa chaaninia i'kao: aataai i'ka kaaweruma tuuyewarichi, noochi te'teriamewichioo, ahpo ta'pewa toakamea, ahpo papachiwao, ahpo pipiniwao, ahpo noonoo, ahpo yeeyeo, ahpo uupio, ahpo tatanao, ahpo weewaoio, ³⁰ kiapuamepua i'ka weechi mochitoiopua pehgio, itapiti epeche piire sientosa u'matoka nateyame ki yooma ahpo toariachitiao. Puuu tísia nateyame pu'ka kiapuameraa, Riosie ahpo newipaterapua, ahpo tatakoriria ahsieme cheriweniame, i'ka weechi mochitoaiopua pehgio, aiwaka mochitoaiopua. Puuua kiapuamepua tiameo, weemera Riosi ye'karichi mochipuameo, ahkasi ki wahjiamesi ahjaka mochipuachi.

³¹ Nape pu'ka taawechiami Riosie ahpo ye'karichi muipuachio, Riosie reesiseniaopua, ehpiami i'ka wehjoarichi te'ta weruma nateyame tetewiniame paarasatiapao, kihta weruma nateyame tetewipuame puuua, Riosieo. Nape ehpiami i'ka wehjoarichio, kihta weruma nateyame tetewitiamea kihta weruma paarasatiapao, waika taawechi Riosia ahpo ye'karichi muipuawichio reesisiaio, te'ta weruma te'terewaeme tetewimapu Riosia.

Eesusi Paisachi simiyame mukimia tuuya

(Maateo 20:17-19; Ruuka 18:31-34)

³² Pooechi nokisinioi Eerusareniteo, Eesusia ahpo ajawariao, pahcha weritoriaipua. Pu'kao oisa teetoka pahcha weritopao,

seewerepua Eesusio itapiti ahpo ikipua. Neipa nonosiamea tiamea, wa'achitia seewerepua. Eesusia wa'a erakotopapua pu'kao, poanataaopua pu'ka oosa mariki aampa ooka ahpo ajawario, ma'chiam tuuyerepua pu'kao, ihtana apochi teeremerikopua wa'a Eerusarenio. ³³ Waikao Eesusia o'inerepua tuuyekao, ihtana ahpo ikimiaopua wa'ao:

—Tetewame eemeapa, Eerusarenite asiyamekopua wa'asi. Wa'ao nee Tijo Tijoetukamea, nanaarame ti'tijoechi nehjipumeapua, isaeri ne'neserosi pa'pamuratuamechi tiame, wa'a ikisao iyoteri ti'tijoechi i'topuamenia tiame, yooma puuu noonoimeripua, no'o mukiwachi uhjurakao. Neeea pu'ka noonoimerie chaachapatioopua, seesenu ti'tijoechi kiapuamenia meripuawichioo, rooma ti'tijoechi. ³⁴ Puuu seesenu ti'tijoechi, no'o tísia na'ara yorameripua, a'chikoi yorakao wepaka tiame. Puuu ahkasioi no'o nanarichi akachupemeripua, nanaarakao. Wa'a noonoisapua, no'o meripuachi i'tomeripua, kurusichi chuhchaka meripuaichipua. Nape wa'a meritiainia, paika taawe simiyachipua, eenechi ahjameri neea oijenakao.

Saantiao Waani tiame, Eesusi itanewa itapiti

(Maateo 20:20-28)

³⁵ Waikao Aakowoa Waania tiame na'pa Sewereo tatanaraa, Eesusi naaepakao, chaanerepua:

—Masitari, itapiti aamo itanenariai teemea taamo yorajera.

³⁶ Eesusia waikao wa'a chaachapatiapao, chaanerepua pu'kao:

—¿Ihtana no'o aamo yorakejerai eemea?

³⁷ Waikao aapoeo chaachaparepua:

—Teemea aamoo, aamo ye'karichi yasipasaapa, taamo reesisejeranipua aamo chokichi mochipuapuawichipua, taamo piiripio aamo ahjamina, piireo aamo owemina.

³⁸ Waikao Eesusia chaanerepua pu'kao:

—Eemea kiisi ijinatamepua aamo itayao. ¿Ahkasioi anachameri ohjoare eemea no'o tísia aiwamia paasochi iijimiachitiao, pu'ka tísia no'o aiwarieo pukachi moropiteka paatoniamechitiao?

³⁹ Aapoeo nehjiarepua waikao:

—Eje'e, anachameri teemea.

Waikao Eesusia chaanerepua:

—Pichiwa aiwatara eemea kokosatiameo, itapiti tísia chihpuame iijikaopua, itapiti tísia aiwaniamechi aamo moropiteka

paatoniamechitiaopua; ⁴⁰Nape puuu aamo no'o ahjamina mochipua, piiripio no'o oenao, piirea no'o ahjaminaoi, ki neekamera iintomeripua pu'kao; Apoe no'o Noono tewekachi iintomeripua pu'kao, apoe te'ta apochi reesiseri ki'yamera.

⁴¹Waikao puuu oosa mariki Eesusi ajawaria ki wa'a chaachapakamea, pu'ka ooka Eesusi ajawaria wa'a chaachapariopao, nekawerepua pu'kao, Saantiaoopua, Waaniopua tiameo. ⁴²Nape Eesusia pu'ka nekaweropao, yooma ahpo ajawaria paaesaopua, pirena ajawakaopua chaanerepua:

—Eeme wa'apiiai nane'reka mochitoamepua i'ka wehjoarichio, iintuamekopua aaata ya'yawichio, ahpo tararia ti'tijoerio, tísia kokosa yooraka tekipanatiamekopua pu'kao. Puuuu, tísia ahpo weruma erakoka mochitoamepua. ⁴³Nape eemea noochi paparamea, ki wa'achitia weruma erakoka mochitopuapua. Ohsotia aaata eemea te'ta weruma enenariamea, kiisi aamo weruma e'raka yasitomeripua; ohso kaawe puuuu kaawe e'raka ku'imeripua ahpo wahjachio. ⁴⁴Aaata te'ta paamiratuame enenariamea, ohsotia puhkuka teeremeri puuuu ahpo wahjachio. ⁴⁵Neeesai Riosie Tijoe Tijoetutetiamekai ki epeche weruma teeremia eenakamenia amochio, no'o kaawe yorakepuawichioo, ohsotia neeea, aamokamera yorakemia eenakamenia, aamokamera kaawe yorania. Neeea aamowichioo, ahkasioi no'o ahjarioi, aamowichio pejana nehpuapaka nehjimia eenakame neeea, aamo kiisi kaawe noonowiriawichio natetemia.

Eesusia Watimeo ki ma'chiriame yachapatena

(Maateo 20:29-34; Ruuka 18:35-43)

⁴⁶Eesusi Eriko mochiwachiami u'matoi ahpo ajawaria ahjamao, muuwaeme nokisiame tiame Eesusi ahjamao, pooesuwe yasariaipua aaata ki ma'chiriame, puuuu ihkorewa itaka yasariaipua wa'ao. Puuu ki ma'chiriamea, Watimeo tewaniame enerepua, Tiimeo tewaniame taanara. ⁴⁷Puuuu Eesusi wa'ami u'matomioio, puuuu Eesusio Nasare ohjoemeko tuuwame inamukapao, weeru sisanamurepua Eesusio, chaaneka:

—¡Eesúsiii, Raawitaru tetejimarisiwachi naawakamee, no'o cheriwejerani neeeaa!

⁴⁸Wa'a chiioa pu'kao, waapi ajakamea, te'yarepua pu'kao, nape puuu ki ma'chiriamea teritiaio, epeche uwatiame sisanamurepua Eesusio:

—;Raawitaru tetejimarisiwachi eenameee, no'o tesiwa e'remitiapua pahchúuu!

⁴⁹Waikao Eesusia weripakao, chaanerepua ahpo chokichi ajatoameo:

—No'o u'yepao pu'ka tijoeo.

Waikao ki ma'chitiame i'noramea, chaanerepua pu'kao:

—Nahpesa naaju aamo paaena Eesusi. Kaawe erapasa naaju. Utewataka werisisa.

⁵⁰Waikao ipasapa ahpo matomoporao, ikanati niika werisika, Eesusi chokichi eenarepua, ahpo i'norame panitoeopua. ⁵¹Eesusia waikao iinatukerepua pu'kao:

—;Ihtana aamo yoorejeranimua?

Ki ma'chiriamea nehjiarepua cheekao:

—Masitari, ma'chiriame enenare neea.

⁵²Waikao Eesusia, chaanerepua pu'kao:

—Wee, kaawepua. Kaawe e'raka no'ramitiamua. Noochi paparakapa muuua, aamo ki ma'chiriaopua muuua, saukame muuupa wa'asi.

Waikao ki ma'chiriamea, ikanati ma'chireparepua, kawiyaeme tetewaka. Waikao puichi saukamea, ahjama simirepua waikao, Eesusi na'naritokao.

Eesusia Eerusareni muuwari mochiwachi pakina

(Maateo 21:1-11; Ruuka 19:28-40; Waani 12:12-19)

11 Eesusia Eerusareni waapi ihtoaiopua, Weetajeo Wetaniao tiame, Ooriwo kaawichi taweminao, ooka ahpo ajawaria chaanerepua:

²—Paaohjoewachi siimpamitia eemea, i'wa o'iniao ma'chiachio. Wa'a muirachio piiripi uuru teimeri eemea, masotatiame wa'asi, puuua ki yaasetoniame pehjiio. Pu'ka uuruo, o'yaeka chuhkuame teimeri eemea wa'ao, wa'a kaari ko're yeetarachi poemina. Na'sonasa no'o u'yepamitiapua pu'kao. ³Piire ahka iinatukesoo pu'ka uuru aamo na'sochoio, chaanepuapua pu'kao:

—Eesusi Apoe taamo Paamiraa, ahpo i'yetonurakapua ku'itapio, eenechi upapuatapua ku'we.

⁴Puuua wa'a siimpasaa waikao, wa'a tewarepua pu'ka uuruo, yeeta ko'rechi poemina o'yetiame. Waikaopua pu'ka uuru o'yara na'sochoiopua, ⁵aataa wa'ao sisinamurepua chaaneka:

—¿Ihtana yooraka nooka eemea wa'ao? ¿Achini iikai na'sochani eemea pu'ka uuruo?

⁶ Waikao Eesusi uhjurariaa, te'ta Eesusi ahpo chaanenurechitia nehjiarepua. Wa'a chaachapakopua pu'kao, reesiseretupua i'tomichioo. ⁷ Waikao Eesusi uhjurariaa pu'ka uuruo, Eesusi u'yeparepua pu'ka uuruo. Waikao Eesusia pu'ka uuruo, itapitie ipetetiopua pu'kao, yaasetoka yasitorepua pu'kao. ⁸ Waikao wehchi ahjama nokisiamea, ahpo kemawa ipekesirepua simiyachio. Wahjachia kuhsisawa ihpapasesirepua u'matomiachio.

⁹ Waikao pahcha nokisiamea, neipa nokisiamea tiame, chaachapasirepua siinakosikao:

—¿Tisiwari, tisiwari! ¿Riosichi eename Yawichiii, Te'ta kaawerumara Yawichiii! ¹⁰ ¿Ehpe o'inia werisipupuapua eenechio, ehkoria misi Raawitaru yawichituriao! ¿Cheriwema ki'yame teemea Riosi tisiwa te'pa kahtinameo, te'ta te'pa tewekachi o'inia aamo uhjurakameopua weeechi!

¹¹ Ehjepa Eerusareni ajasisaapa Eesusia, isaeri te'ta tioparachi pakirepua, wa'a yooremina napawikarichi. Wa'ao yooma ne'nesapa yoorekoo, aarikopa wa'asio, Wetaniami akiparepua ahpo oosa mariki aampa ooka ajawaria ahjamao.

Eechichuna Eesusi wakipanura

(Maateo 21:18-19)

¹² Pu'ka meere Wetaniami nokisinioio Eesusi chorowapasaa, ¹³ mehka o'inia tetewariaipua, echitiame chuunao weeru sawatakame weeriame. Pu'kao ahseriaipua ne'nemia taakaeko o'raka, kihta taakaeme werirepua, saawarache apoche. ¹⁴ Waikao Eesusia chaanerepua pu'ka eechichunao:

—¿Ka'te oosa taakemitia muuuu, ki aawata aamo ko'komichiopua taakiao!

Puuu Eesusi ajawariaa, inamurepua Eesusio, pu'ka eechichuna na'ara chaanerioio.

Eesusi i'isaeri tiopachi ki ka'karumao, ma'chi ihpararia

(Maateo 21:12-17; Ruuka 19:45-48; Waani 2:13-22)

¹⁵ Neipa i'ka cheesoo Eesusio, Eerusareni ajasirepua. Waikaopua i'isaeri tiopachi pakisaapa Eesusia, yooma puuyanarepua wa'ao, ki kaawe nokayameopua wa'ao, itapiti nehjameopua wa'ao,

tarayameopua tiame. Yooma ru'minerepua meesao, toomi naakuriwaka mochikameopua tiame, waankooi ahjachi mochikao, yooma ru'minaka ihpapaserepua tiame, kooro nehjaka mochikameo, yooma ihpapaserepua koorokario. ¹⁶Eesusia wa'a tiopachioopua tiameo, aawataoi ki towarepua itapiti i'toka nonoramichioopua, yoorekomi nonoraka puuyaniachio. ¹⁷Wa'a yoorasaapa pu'kao, tísia te'yarepua pu'kao, chaanekao:

—¿Ki Ehkoriaami Iyoterichio, eee chiiame Riosia: “No'o kariwaa, ki noochi paparapuawichio netetiamepua, yomatiamе weechi mochikamewichio”? Nape eemea no'o kariwao, ichikoame teesowara, iintaparepua.

¹⁸Neeserosi pa'pamiratuamea iyoteri ti'tijoea tiame, wa'a ahpo chaaneniame inamukapaopua, waika o'inia i'yasirepua aachin teeka Eesusi ahpo merimiao. Nape wa'a erakoaipua majawerepua ti'tijoeio, muuwaeme tísia peenia e'raka keepuamekopua Eesusio. ¹⁹Tukapasipasoopua wa'asio, Eesusia ahpo ajawaria ahjamao, ma'chi machenarepua wa'a muuwari mochiwachio.

Eechichuna ki taakiamе wakipatetiame

(Maateo 21:20-22)

²⁰Meere piario, eenechi wa'ami uumatonioio, puuu eechichuna Eesusi nayeweriaopua, wakipakame werirepua wa'asi. ²¹Waikao Peeroa chaanerepua Eesusio:

—Masitari, ne'neo pu'ka echichunao, tapana aamoo ki taakenureriao wa'asi. Nee, ¿ikanáti wakiparepua wa'ási?

²²Eesusia nehjiarepua:

Wa'a iintokame Riosia aamo tetewimichioopua, itapiti ahpo itanetiaapua aamoeo, wa'a iintoka nehjiamekapapua ikanati. ²³Pichiwa te'ta paparaka nayewesaa eeme Riosichio, ihta itapiti aamo tesiwa e'raka itasoopua, aamowichio iintomeriche puuuu, kai nu'utikoipua aamo itayao, kaawi kehchumakoio. ²⁴Pukaepa, aamo weruma Riosichi itayao, kaawi kehchumaoui enesoo werumao, ihta kaawioi wa'a weerimechitiao, wiitu weripa pa'wechi chaanesoo, wa'a weripamii kaawia. Pukaepa aamo chaaniamenia, kihta seeweka itanepuapua Riosio ihta kehchuma aamo cheriwejeraopua, nape te'ta pichiwa Riosichi paparaka. ²⁵Nape eeme Riosi ahjama nayewanariame enasaa eemea, kaaweruma e'raka enamitia muuuu aamo iikachio, aamo iikachioi kihta inasoka nayewemia. ²⁶Aaata aamoo ki kaawe iintosoopua, ka'te nekumeka itipimitiamua pu'kao;

ohso kaawe cheriwepua muuua pu'kao, wa'achitia Riosiai waikao, aamo cheriwemapua tiameo, ihtaai aamo itayae cheriwekao. Nape muuua ki cheriwame enesooopua aataoiopua aamo piirechio, Riosiaio kiisi aamo cheriwemapua.

Eesusi ahpo masitemia reesiseri iinuewa

(Maateo 21:23-27; Ruuka 20:1-8)

²⁷ Neipa i'ka wa'atiame nayewasaapa Eesusia, eenechi Eerusareni eenarepua. Wa'a i'isaeri tiopachi pakisa yooremina oiyoio, neeserosi pa'pamiratuamea, iyoteri ti'tijoea tiame ookapia, wa'a ikisa o'ochetiame pirenaturi tewaniamea ti'tijoe ma'masitari,

²⁸ Eesusi naapakaopua, iinatukerepua:

—¿Aatana reesiserichi inisiamemua aamo masitiao?

²⁹ Wa'a chaachapopao Eesusia, chaanerepua:

—Pu'kachi aamo no'o iinatukia, aamo iinatukiame neeeai. Pu'ka aamo no'o nehjiasoo, aamo nehjiama neeeai aamo no'o iinatukiao.

³⁰ ¿Aatanakamera ihsikame uhjuraka Waanio paatomichioo, Riosikamera, ti'tijokamerakosaoi?

³¹ Waikao aapoeo, ihchi nayewakaopua ahpo, chaachaparepua:

—Riosi uhjurario taamo tuusoo, eee cheeka taamo nehjiama: “¿Achini iikai ki pichikeka eeme pu'ka chiiao?” ³² Wa'a tiachio, ¿ihtanakamera chaachapata teemea? Aata ti'tijoeioi, ka'chi iikaoi uhjurario chaachapamete teemea.

Puuua wa'a chaachaparepua majayapa ti'tijoeio, pu'ka Waanio yomarika ti'tijoe ooweru tiameo, Riosie uhjuritiameko, erakoamekopua pu'kao. ³³ Wa'a tiachipao, chaachapaka nehjiarepua Eesusio:

—Kiisi nane'riame teemea.

Waikao Eesusia chaanerepua pu'kao:

—Wa'a teesoo neeeai ki aamo tuuyemapua, no'oo aatanakamera no'o uhjuriaopua, i'ka no'o masitia inisimichioo.

Tekipanatewa ichikokame, wa'achitarichi nayewatiame

(Maateo 21:33-46; Ruuka 20:9-19)

12 Ehjepamio Eesusia wa'achitarichi masiteka o'inerepua wa'a i'isaeri napawikarichio. Puuua eee chaanerepua:

—Seenepi simiyachio wahka yasariataipua aata tijoe panijuwari echayame. Puuua panijuwari echisapao, ko'reteriataipua pu'kao.

Naati neteriaipua tiameo, tekesatura, pu'kao i'ipasaopua wa'a sahtunapuawichiohua. Naati neteriataipua tiameo, kai waapisi weeriamene'nesero, wa'a te'pa werika inatepuawichiohua echitiameo. Wa'a ikisaapa neipa tekipaname i'yasaapua, wa'a wasachi eechichi toariatapua tekipanamichioo. Yooma wa'a iintosaapa, mehka akipariatapua seenu weeechi. ²Neipami ahsepassoopa pu'ka echitiame i'ipasa naachutapuawichioo, aaata uujurariatapua ahpo naachutari i'noramichioopua wa'a kajukame naasipasio. ³Nape wa'a tekipanamea chapisa wepisapao, wa'atia uhjureriatapua ahpo teekoo, kihta i'toka. ⁴Waikao wa'a ikitiapa apoe teekoraa, piirechi uhjureriatapua waikao, ahpo ku'iwa. Nape pu'kaoi tekipanamea, moochi weweka na'ara yooraka eeranatesaopua, ahpo teekochi no'apuriatapua pu'kaoi. ⁵Waikao paika simiyachiohua te'ta teekoraa, eenechi piirechi uhjureriatapua, nape puuuu meriretiatapua. Neipao epeche weeka uhjureriataipua, nape pu'kaoi tekipanamea, ookapi ko'isaopua, wahjachio oowera wepisaa nonorapuriatapua ahpo teekochio.

⁶Waikaopu teekoraa, ki aaata uhjurame tiipaopua, piiripi wa'api taanaekaipua tísia nakiyao, pu'kapechi uhjureriatapua: “Ki merimapu i'kao”, e'raka, “Yooremapua i'ka no'o taanakopao”, e'raka. ⁷Nape tekipanamea, pu'ka wa'a ihtoame tetewakapaopua, chaachapariatapua: “Ihja taamo teekora taanarapua, ihja ahpo noono mukisooopua, puuukamera yooma ahpo noono iinuekao, teekorachitia itipimeripua. Meritaria pu'kaopua tiame. Wa'a noonoisaa teemea, yooma pu'ka iinuemia iinueka itipima teemea”, chaachapariatapua. ⁸Waikaopua pu'kaio, chapisa me'yariatapua. Pu'kao merisapao, pu'kao eechichio, ma'chi i'toka ipariatapua. Wa'asa noonoiriata puuuu.

⁹Pu'ka yooma naewasaapa Eesusia, iinatukerepua ahpo keepuameo:

—¿Wee, ihtana iintotapu teekoraa ahpo tekipanateriao, wa'a noonowiriopao? ¿Ko'itarepua ahpo tekipanakiameo wa'a enasaopua? Puuuu wa'a iintosaa, ¿ki wahjachi kiatarepua pu'ka tehkiwarao, ki ichikoka tekipanamekamera?

¹⁰Naakona, ¿ki iyonakame eemea pu'ka EHKORIAMi IYOTERI chiiiao, tehte ki nakika ipatiame nayewachio? Eee chiiamepua EHKORIAMi IYOTERICHIo:

Tehte tekipaname ihpapariaa ki nakika tetewikao,
puuu tehte ipaka tetewitiamea,
te'ta nakiwamera eneparepua,

te'ta kaari nawatera utewarachitia.

¹¹ Pu'ka tehte te'ta nateyame enepatekamea,
Apoe taamo Noono tewekachi kahtiamе iintokamepua.
Teemea pu'ka tehteо taamo Noono iintoriao,
tísia peenia erakoka tetewame teemea.

Wa'a cheeriamе Raawitarua, Ehkoriaми Iyoterichio.

¹² Puuu ne'neseriosi pa'pamiratuamea, wa'a cheekopa Eesusio,
apochi simiyame nayewaka chiio erakoparepua. Wa'a erakoapa
puuuu, karichi chapisa yachanareriaipua Eesusio, nape majawiapa
ti'tijoyerio, wa'atia toisa nonowarepua pu'kao.

Ya'yawichiwichio koparoarichi simiyame

(Maateo 22:15-22; Ruuka 20:20-26)

¹³ Neipapao Eesusia, parisero ti'tijoe uhjureretupua,
Eeroremina chuchukuame ti'tijoe. Ihji uhjuratiamea,
Eesusi noonotemichio uhjuratiame eneriaipua,
itapiti ahpo wenejiwa chaachasoopua, ahpo
pa'pamuratuamechi wenejimichio. ¹⁴ Wa'a e'enakao
chaanere puuuu:

—Masitari, nane'rena teemea aamoo, te'ta pichiwarichi
simiyamekamera chiamekopua, a'chikoi chaanenioiopua
ti'tijoeopua, kiisi sewina erapamekopua. Muuuu, wa'a
chaaneriaiopua kiisi toayamekopua, te'ta Riosi pichiwari chiia
masitekao. Pukaepa i'ka aamo iinatukemo o'rame teemea: “Nee,
¿kaawejoare te'ta yawichiwichio koparoaniame, nateteniao?”

¹⁵ Nape Eesusia nane'riapa ahpo wihkueka chaachapopa pu'kao,
chaanerepua:

—¿Achini iikai no'o chapimo o'raka nayewiamе eemea? No'o
u'yepamitiaopua piiripi toomi, no'o ne'nemichiopua pu'kao.

¹⁶ Waikako Eesusia u'yepatiapa pu'ka toomio, kaawe ne'nesaapa
pu'kao toomichio, iinatukerepua pu'kao:

—¿Aatanapu, ihji toomichi kahtiamе nanariraa? ¿Aatana
teewara iyotetiamepua i'ka toomichio?

Waikao aapoeo chaachaparepua:

—Aa puuuu, apoepua Seresa, apoe te'ta yawichi
—chaachaparepua aapoeo.

¹⁷ Waikao wa'a chaachapakopa pu'kao, chaanere Eesusia:

—Wa'a teesoo te'ta yawichi iinuwarao, te'ta yawichikamera
kiapuapua; nape Riosikamera iinuwarao, Riosikamera kiapuapua.

Wa'a cheeka nehjiatiapao puuu Eesusieo:
 —;Naakonakosa wa'a tiiatepua, tísia inatamekaite puuu?
 —ahpo chaachapakaka itipirepua.

Mukukai eenechi ahjaniamie iinatukewa

(*Maateo 22:23-33; Ruuka 20:27-40*)

¹⁸Waikao Eesusi kahtiachio, saruseo ti'tijoepechi e'enarepua wa'ao. Puuu saruseo ti'tijoea, ki pichikiame enerepua, mukukai eenechi ahjaniamieo. Pukaepa iinatukeriaipua Eesusio, eee chaachapakao:

¹⁹—Masitari, ehkoriaami Riosi nayewatura Moisea, eee cheeriaipua ahpo Iyoterichio, aaata neewikame ki tatanatasa mukukameopua ahpo uupichio, puuu wa'api poonira neewimeri tuukamepua ahpo pa'chi uupira ahjamao, ahpo tatanatariaopua, ahpo pa'chitaru tatanara enemichiopua. ²⁰Nape neea pu'kao wa'achitarichi aamo nayewemania. Puuu wa'achitaria eee teereriataipua: Oowisani tijoe eneriatai puuu, ahpo poponieme. Pahcha weeriamiea neewiriataipua aaata oowitiame ahjamao, nape puuu ki tatanatasa mukuriatapua. ²¹Waikao puuu wa'api neipa weeriamera ahpo pa'chi uupieria ahjama neewiriatapua, nape puuuai kihta tatanatasa mukuriatapua. Wa'achi iika mukuriata neipa weeriamie pooniraai ahpo pa'chi uupira neewikameai.

²²Yooma puuu oowisani ahpo poponiemea, wa'achi iika wahjipariatapua, pu'ka oowitiame ahjama nenewikamea, aaataai ki tatanaeka. Wa'asi neipaoi te'ta pa'chira uupiraai, mukuriatapua tiame. ²³Wa'a ikikame enesaa yooma puuu, ¿aatanakamera te'ta kuunara enetarepu eenechi ahjarichio, yoomahka puuu oowisania ahpo poponieme, pu'ka oowitiame ahjama nenewikame enesoo, pa'chira tiame?

²⁴Waikao Eesusia pu'kao, cheeka nehjiarepua:

—Aa eemea, tísia se'wi erakoamepua, kiisi pahtiapa ehkoriaami iyoteri chiiao, kiisi machiyapa tiameo, te'ta Riosi utewarira ihsiao. ²⁵Wahjipakamea eenechi o'oijenasaapua ahjarichio, aaataai ki nenewika mochtomeripua, tewekachi mochikamechitia te'teriamekapa. ²⁶Eemea pu'ka wahjipakai oijenaniameo, kihta machiyamepua, Ehkoriaami Iyoteri chiamekoopua. ¿Kikosa iyonakame eeme pu'ka Ehkoriaami Iyoterichi cheeria Moisetaruo, Riosie ahpo nayewetiamieopua, kuhsi uuyari tajenarichi ahpo nayewetioiopua? Pu'ka uuyari tajenarichi o'iniiao Riosia, eee

chaanerepua Moiseo: “Nee Aurani Riosiwaraa, Ihsa Riosiwaraa, Aakowo Riosiwaraapua tiame.” ²⁷ Wa'a cheekame enesoo Riosio, puuu paika Riosichi paparaka wahjipakameopua, Riosiwarako tuuriopao, wa'a teeresoo ahjaka mochitoamekaitepua pehjo, eenechi weerewa uumerikaitepua. Wa'a tiachipa eemea, ki pichikiame enesaa eemea eenechi ahjaniameo, ki nu'uti se'wi erakoamepua.

Epeche nateyame nuurariwa

(Maateo 22:34-40)

²⁸ Waikao piiripi puuu Moise nuurewa masitaria Eesusio, tísia peeneka nehjiachaniopa saruseo ti'tijoe iinatukeriao, Eesusichi eenakao iinatukerepua tiame, eee cheeka:

—¿Achini tiamerapu Riosi nuuraria, te'ta nateyamechitia tetewipuamea, te'ta e'waka nokisipuamea?

²⁹ Eesusia nehjiarepua cheeka:

—Aamo ehkoriaami Moisea, eee cheeka nayewerepua ti'tijoerio: “Eeme isaeri ti'tijoe ooweru tiame wa'achitia, keepuka mochimitia eemea aamo Noono tewekachi kahtiameo, taamo Noono Riosia piiripi wa'apipua, ki'tepua wa'asi piirechia. ³⁰ Te'pa kahtiame taamo Noono nuuraria, ihjipua te'ta yorapuamea: Aamoche Riosiwa nakika mochitopuapua, yomatiamae aamo iikachi e'rae, yomatiamae aamo inatarie, yomatiamae aamo utewarie tiame.” Puuupua te'ta nokaka mochitopuamea nuurari. ³¹ Piirechi nuuraria tiame, ihjipua te'ta nateyameraa: “Kaawe e'reka yasimitiamua aamo piirechio, aamo wa'api aamo nakiyachitia.” Te'ta nuurari nokipuamea, ki'tepua wa'asi epeche nateyamea, pu'ka ookachitiaio.

³² Waikaopu Moise nuurari masitaria, chaanerepua Eesusio:

—Eje'e, kaawe chaanimua masitari. Pichiwajupu aamo chiiia, pichiwa piiripi wa'apipu Riosia, ki'tiamepua wa'asi piirechio. ³³ Riosikamera epeche nakika mochitoniamea, epeche te'ta nateyamepua, nape yomatiamae ahpo iikae nakiniamepua, yomatiamae ahpo inatarieopua tiame, yomatiamae ahpo utewarieopua tiame, ahpo piirechioio ahpochitia nakiniameopua tiame. Yooma puuu epeche nateyamepua, ki animari Riosiwichio wahseka, oowewari kianiamechitia.

³⁴ Waikao Eesusia Moise nuurari masitario, kaawe e'raka pichikeriopa ahpo pichiwari chiiiao, chaanerepua pu'kao:

—Ki se'wi tiame muuupa Riosi ye'karichio.

Waikao tísia ye'kaka nehjiamekopua Eesusio ahpo iinatukeniaio, ki aaata iinatukeme erakorepua pu'kao.

Riosie Weratiame iinatukewa, aatanachi o'inia eename

(Maateo 22:41-46; Ruuka 20:41-44)

³⁵ Eesusia i'isaeri tiopachi masitiaio, iinatukerepua ti'tijoerio, eee cheeka:

—¿Aatia tiiachipa chaachapame iyoteri ti'tijoea, Raawitaruchi eenameko tuuka Riosie Weratiameo? ³⁶ Raawitaru wa'apiai Riosi Riosiwarié erapatetiaopua, cheerepua:

Apoe Riosi Paamiraa, eee chaanerepua ahpo Taana no'o Paamirao:

“No'o ahjamina yasipamitia muuua, ahkasi aamo seepurawao, aamo taaratere no'o toapachisi.”

³⁷ Eesusia wa'a Ehkoriaami Raawi Iyoteria cheesaapua, iinatukerepua ti'tijoerio:

—¿Achini iikai Raawitarua, ahpo paamira teewakame Riosie Weratiameo, tísia ahpo neipami naawakamekoipua pu'kao?

Ti'tijoea ooweru tiamea muuwaeme, pu'sereka keepuame enerepua Eesusio.

Eesusio ki pu'sereria iyoteri ti'tijoe masitiaio

(Maateo 23:1-36; Ruuka 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Eesusia i'isaeri iyoteri ti'tijoe masitario, kiisi kaawe noonowirio tuunapua. Pukaepa eee chaanerepua ahpo masitia keepuameo:

—Naane e'reka i'isaeri iyoteri ti'tijoe masitiaio, puuua teteperuma wakirata pu'seriamekapu, kaawe yooreka ahpo tepotejeramepua, ahpo ihtoachi natepatiaapua. ³⁹ Apoeo ahpo napawikarichioipua tiameo, epeche yoorewa ti'tijoe mochipamiachi momochipamepua, epeche yoorewa ti'tijoe ko'komiachi momochipamepua. ⁴⁰ Puuua kunamukukameopua tiameo, a'chikoi chaachapaka wihkueka kariwaraoi u'yamepua tiame, puuua ka'chi erakopuawichio ti'tijoerieo, tepekuma ni'okiamepua Riosi cheriwema ki'yakaopua, ahpo tísia kaawe yoratiamewichioopua kunamukukameo. Nape puuua wa'a nokayaio, ki nu'uti kokosapuaitepua Riosieo.

Kunamukukame nehjaria Riosiwichio oowewari

(Ruuka 21:1-4)

⁴¹Eesusia piire taawe ne'neka kahtioio. Riosiwichio toomi oowewari toaniachio, muuwaeme enapame teteware Eesusia wa'ao, ahpo Riosiwichio oowewa to'wiame. Ki ookapi we'weka tomiwaemea, we'weka to'eriaipua toomio. ⁴²Nape piiripi wa'a eenakame kunamukukamea, ki weeka toomiwamekapaopua, ookapi wa'api nu'nutira toomi to'erepua Riosi oowewario, kiisi weeka nateyame. ⁴³Waikao Eesusia ahpo ajawaria paaesapaopua, chaanerepua:

—Pichiwa ihji oowitiame kunamukukamea, epeche oowewari ki'yakai tiamepua Riosio, ki pu'ka wahjachi ki ookapi tomiwaamechitia, Riosiwichio nehjariachitia oowewario. ⁴⁴Yooma puuu tísia paarasatiamea toomi, ahpo soparawatiakamera ki'yamepua Riosi oowewarichioo, nape puuu kunamukukamea, ahpoche ko'komia ahjae tarimia iinuekaiopua, yooma Riosiwichio oowewariopua.

Eesusi i'isaeri tiopa ru'minamio tuuya

(Maateo 24:1-2; Ruuka 21:5-6)

13 Eesusi i'isaeri tiopachi machenoio, piiripi Eesusi ajawaria chaanerepua:

—¡Masitari! ¡Ne'neo, achipu kekechumapu tehte, achini keena ajakamepu raampakariai!

²Eesusia nehjiarepua:

—Eje'e, ¿kaawe tetewamemua pu'ka kaario, kai waapisi ajakamekoo? Nape puua wa'a tiiaio, kiisi itipimerikaitepua piiripioi tehte, raampata maaniameo. Yooma wehchi yasipamiitepua wa'a tiiaio, piie taawechiamio.

Ke'chu weee kajuyoi naania teetowa

(Maateo 24:3-28; Ruuka 21:7-24; 17:22-24)

³Ooriwo Roomosachi ajasitioopua i'isaeri tiopa ma'chiachioopua, Eesusia yasiparepua. Wa'a yasipasooopua Eesusio, Peeroa,

Aakowoa, Waania, Anteresia tiame, piineri iinatukerepua Eesusio, chaachapaka:^a

⁴—Teemea taamo tuuyejeramemua pu'ka i'isaeri tiopao, achinitio enemerikopua wehchi yasipamiachio, ihtana enemerikopua naania teerewa ikipuachio.

⁵Eesusia nehjiarepua:

—Eeme waika taawechehi ohjoemea, aamo inateka mochtometepua, ki aawata aamo wihkuepuamichio pu'ka taawechiamio, ⁶muuwaeme e'enameraitepua chaachapame: “Neeju Riosie Weratiamea.” Pu'ka chaachapao, ki ookapi ruhjimiitepua pu'ka wisikuewachio.

⁷Eeme pu'ka taawechiami ohjoemea, ki nu'uti nasiwaniamie inamuaio, ka'te te'ta majamitiapua pehjo, wa'a tiame inamuaiopua, ki kajuyachikai teetomapua pehjo. ⁸Pirenapi weeechi ohjoemea, piire weeechi mochikamechi nasiwasimeripua ya'yawichi. Weeeai, ki muenati noonomeripua tiame, yoomatiame wehjoarichi, wa'a ikinioio tooretuniameai, ki teesa tiame teetomeripua. Nape yooma pu'ka wa'a tiame teetoiopua pehjo, pukeri o'ichari enemeripua, te'ta tísia kokosa aiwapuachio, pehjo.

⁹Eeme pu'ka taawechiami noochi paparaka mochitoamea, kaawe aamo neesetoka mochtopapua; waika taawechiamio eemea, ya'yawichichi ijitopuamepua eemea; ahkaoipua i'isaeri napawikarichiamioi chapisa wepipuame eemea. Eemea te'ta weeweruma ya'yawichichi paaepuamepua noochi te'teriapa, wa'a iika no'o nehpuapaka nayewameri eemea, te'ta ya'yawichi peereichio. ¹⁰Pukaepa ihji Riosi kaaweruma tuuyewaria, ke'chu i'ka weee kajuyoio, yomatiamie i'ka wehjoarichi nayewatupuamepua. ¹¹Eemea weruma ya'yawichichiami ijitotiaio itapiti iinatukemiao, wa'a weeweruma ya'yawichi peereichi ajakaio, ka'chi eramitia eemea aamo chaachapamiao, Riosia aamo eratiea chaachapameri eemea wa'ao, ki eemeche piineri nokimerikapa wa'ao, wa'achi ihsiamerikopua Riosiai, aamo ahjama ku'ika nayewakao. ¹²Waika taawechiamio ahpo poponimeai, ahpo poonioi nehjimeripua meripuawichio, noonoraai wa'achi iintomeripua tiame, ahpo tatana nehjakaopua ko'ipuamechio; aaata tatanaraai ahpo noono nehjimeripua tiame meripuachio. ¹³Yooma wehjoarichi mochikamea, noochi te'teriopa aamoo, nekamuchemeripua; nape wa'a te'tereniai ki se'wika noochi paparaka newitoka puuyakamea, te'ta kajuyachisio, Riosie newipatepuamepua.

^a 13:3 Aakowoa, Saantiao wa'apipua.

¹⁴ 'Ehkoriami Riosi nayewatura Raanieria, wahka ihtoriachi ikipuame iyoteriaipua, itapiti tísia iinya tiame yachapuamekopua i'isaeri tiopachi yooreminao, kiisi yachapuachi tiame. Ehkoriami Raanieri tuuya iyonakamea, pu'ka taawechi pu'ka tísia iinya tiame tetewapao, pahtemapua Raanieri cheeriao. Pahteka tetewamea pu'ka tísia iinya tiameo, kaawichiami ujumamitiapua, yooma Uurea weechiami mochikamea. ¹⁵ Aaata ahpo karijampa ihsiamea, ki tekisaa kaawe enemiipua ahpo itapitiwaoi ma'chipamiao; ¹⁶ aaata wahka nokayameai ki e'enasaa kaawe enemiipua, ahpo petechioi ahpo wisasoriwa ma'chipamiao. ¹⁷ Pu'ka taawechi peteteka mochikame oowerua, ahpo tatana chiitaka mochikameaipua pehjio, ¡tísia tesiwa te'teremeripua! ¹⁸ Pukaepa pu'ka taawechiami noochi paparaka mochitoamea, Riosichi itaka mochitomitiapua, ki tuuroi enemichiopua wa'a ikipuameo. ¹⁹ Pu'ka taawechiami tísia aiwapuamea, ki nu'uti teeremeripua, ka'chitia taawechi tetewiniame, naayachi o'inia i'ka wee yachatiasichiopua, neipami ahkaoi wahka ihtoriachioi. ²⁰ I'ka tísia aiwario ki kahporatasoopua Riosio, apochi paparamewichioo, aaataai ki itipimeripua ahjakameo. Nape yooma apochi paparakameopua Riosia, ahpo tatana iintapariaopua, kahporatamapua pu'ka taawechiami tísia aiwaka mochitoao.

²¹ 'Waikami taawechiami aaata Riosichi paparamea aaatae ahpo chaanetiao: “Ne'neo, i'wa kahti Riosie Weratiamea”, wahjachikoieoi chaanetiaapua: “Ne'neo, waamikachi kahtipua”, ka'te pichikemitiapua pu'kao. ²² E'enameripua weeka aaatao, Riosie Weratiameko tuuyame, nape wihtuka chaachapameripua. E'enameripua tiameo, pichiwaka Riosi nayewameka chaachapame, ahkasioi puua tiameo, Riosi peenia ihsiwa nokisikao. Ahkasioi puua Riosi ahpo tatana iintapariaoi, wihkuenaremapua; nape pu'kaopua wihkuenariaio, kiisi yuumpamapua, te'ta pewatiame mochitoamekopua Riosichio. ²³ Neeea no'o ahjariao, i'ka wa'a ikipuame aamo tuuyenapua, te'ta nane'reka mochitomichiopua, wahka ihtoriachi ikipuameo.

Tijoe Tijoetukamea eenechi enameri

(Maateo 24:29-35, 42-44; Ruuka 21:25-36)

²⁴ 'Nape pu'ka taawechiami pu'ka aiwari u'matosoopa, taaaai tukapasipamapua, meechaai ahpo mechatajenao choipameripua. ²⁵ So'poriai tewekachi o'iniaio, ki ookapi ruhjiame tetewipuamepua, ahkasi tewekachi ohjoemeai, tísia chachapia noonoimeripua

majakao. ²⁶ Waikao nee Tijoe Tijoetukamea, toomarichi eename tetewipuamepua tekika, ki teesa tiame tajitoka eename Riosi utewariego, tahpitika tiame teetoka uutapari. ²⁷ Waikao nee Tijoe Tijoetukamea tekisaopua, nuuremania no'o ku'iwario, yooma na'poamichiopua no'o poanatariaopua Riosiwichioo, yomatiamenaomina i'ka weeechi mochikame, ahkasi i'ka wehjoarichi sikhochiamisioi mochikame. Wa'a ikisa tewekachi Riosie apechunatiameoipua wa'asio, yomatiamena'poanuremania pu'kaoi.

²⁸ Eemea pepenipamitiapua i'kao, chuunachitia wa'achitarichi no'o aamo masitia: Pu'ka oowarao rahtatiame uuyoiopua sawatakao, nane'riame teemea waikao, paamuni asiriamekopa wa'asi. ²⁹ Wa'achitia i'ka a'chitiame simiyoiopua, taaa ikiyao, meechaoui, so'porioi tiame tutukapasipasooa, no'o eenamechitiapua nane'riame enemeripua, no'o Tijoe Tijoetukameo, aamo ta'pechi muirachi weeriamechitiapua, erakopuamekoopua wa'asio.

³⁰ Yooma ihji wa'a tiame teetomeria, pichiwa wa'a teeremeripua kajuyachi taawechio, ke'chu wahjipoi waikami mochikame, tetewimerio. ³¹ Tewekaa weea tiamea wahjipatarepua, nape ihji no'o chiiiaa te'ta pichiwapua, kiisi wehchi wichika itipimeripua.

³² Nape pu'ka keenako ikimiao ihta taaweoio, ki aawata nane'riamepua pu'kao, Riosi ku'iwari tewekachi mochikameai, neeeai wehjoarichi ti'tijoechitiaoi kiisi nane'riamepua, apoche no'o Noono tewekachi kahtiamera, nane'riamepua pu'kao.

³³ Wa'a tiachipa eemea, pusakameche mochtitopuapua no'oche enamia inataka, ki nane'riapa achini keenako no'o enemiaopua.

³⁴ Ihjia naatika tiamepua, aata tijoe teekora seenu weeechi akipakamechitia, ahpo tehkiwao ahpo tekipanatewa toesaopua yoramichio, ahkasi ahpo eenachisi. Puuua ahpo ta'pechi yeetepawa tekipanatewaopua, chaanesa simirepua: "Ka'te kochika yasimitia muuua, eenechi eenaionia senawato enamiitenia." ³⁵ Wa'a tiachipa eemeai pu'kachitiaoi, ka'te kochika mochtitomia no'o enamiaopua, ki nane'riamekapa eemea, achini keenako no'o enamiao, seenekachioinia tukapasipooi enamaoinia, naasipa tukaooi seenekachio, seenekachi totori oowira kusuyooipua marikarowa, piarioiopua seenekachi. ³⁶ Aamo inateka mochtitopuapua, ki aamo kokochiame tewipuawichiopua, senawato no'o eenoiopua. ³⁷ I'ka no'o aamo chaania, yomachi weeechi mochikame chaaneka chiiamenia: ¡Ka'te natakia mochtitomia eemea, senawato no'o enamiao!

Eesusi noriwi chapipua katewewa

(Maateo 26:1-5; Ruuka 22:1-2; Waani 11:45-53)

14 Ooka taawe toiriai Semejenato pahko enamiachipua, Paani Ki Rewaruraeme koi'wachio. I'isaeri tiopa ne'neserosi te'ta pa'pamuratuameraa i'isaeri iyoteri ti'tijoea tiame, Eesusi achini yooraka ahpo chapimia i'yariaipua, wihkueka merimo o'rakapua pu'kao. ²Nape ookapi puuua chaachaparepua:

—Nape pahko simiyoiopua pehjiio, ka'chi yoramete teemea pu'kao, ki tahpitika noonowemichipua pahkochio.

Oowitiame peeniajuwa to'wekame Eesusi moochi

(Maateo 26:6-13; Waani 12:1-8)

³Eesusia Wetania mochiwachi eenariaipua Siimoni ta'perachi, Reperaeme teewataniame tijoe ohjírachi. Eesusio meesa weeriachi kahtioio, wa'a eenarepua aaata oowitiame, piie riimeta pochikame tísia nateyame sewajuya makotoame, apoche narato tewaniamee netetiame sewajuya. Puuu oowitiamea pu'ka riimeta kuhtarachi kahponasaopua, Eesusi moochi to'wepua pu'ka riimetachi peeniajuwao. ⁴Waikao wa'a iintokopao pu'kao, ookapi wa'a mochikamea, nekaweka tetewarepua pu'ka oowitiameo. Wa'a erakoapa puuua, ahpo chaachaparepua:

—¿Achini iikai na'atame puuua tísia nateyame peeniajuwao? ⁵¿Nehjimetiopua pu'kao ohso kaawe, paika sienta taawechi yowiwame kehkisi, pu'ka toomio, tesiwa te'tiamera ku'ime teereriaipua?

Wa'a chaachapaka na'areriaipua oowitiameo.

⁶Nape Eesusia wa'a chaachapopa pu'kao, chaanerepua:

—Ka'te na'ara chaachapa eemea i'ka oowitiameo; ¿achini iikai na'ara chaachapame ihji oowitiameo? Ihji oowitiamea kihta ki kaaweruma iintokamepua, ohsotia puuua, te'ta kaawerumara iintowa iintokamepua. ⁷Aaata te'ta tooremuameo, senepi taawechi amochi iinuemeripua ku'ipuamewichioo, nape no'ooo, ki senepi taawechi amochi iinuemeripua. ⁸Ihji oowitiamea ahpo tesiwatia iinuekai i'ka peeniajuwao, no'o moochi to'wekamepua. Ihji oowitiame iintoriaa, ke'chu no'o mukuyoi, no'o weerewachi chuhchekamepua peeniajuwao, no'oo, peeniajutiamete katewepuawichipua teesotatiachio, wahjipame toaniachio.

⁹Pichiwa aamo chaaniamenia i'kao, ihji oowitiamea i'ka noochi

iintoriao, ahkaai i'ka wehjoarichi Riosi kaaweruma tuuyewari nayewatutiachio, i'ka oowitiame kaaweruma iintoria inatepaka mochtopuamepua.

Uurasi tewaniame Eesusi noriwi nehjaria

(Maateo 26:14-16; Ruuka 22:3-6)

¹⁰Uurasi Ihkarióte tewaniamea, piiripi puuu oosa mariki aampa ooka ajawariaa, i'isaeri ne'neserosi te'ta pa'pamuratuamechi simirepua, Eesusi noriwi nehjiwa ahjama nayewamia. ¹¹Waikao puuu i'isaeri tiopachi te'ta pa'pamuratuamea Uurasi chiia inamukapao, kaawe erakoka natetemo tuurepua natekarao. Waikao o'inia Uurasia, o'inerepua i'yasika achini iintoka ahpo nehjimia Eesusiopua.

Taamo Paamira Eesusi Semejenato pahkokoi, aari ko'karia

(Maateo 26:17-29; Ruuka 22:7-23; Waani 13:21-30; Pukeri Ko'korintio Iyotepawa 11:23-26)

¹²Pahcha pukeri o'iniachi taaweche Semejenato pahkoo, Ki Rewaruraeme kol'wachio Paanio, po'wa Riosi oowewariwichio meriwachiopua, Eesusi ajawariaa iinatukerepua Eesusio:

—¿Akana aamo yorajeranimua, Semejenato pahko ko'kopuachio?

¹³Waikao Eesusia ooka ahpo ajawaria uusaopua, chaanerepua:

—Waami siimpamitia eemea muuwari mochiwachi. Wa'a tetewimeri eemea aaata tijoe sikorichi neeroi mahtotoame. Pu'ka na'naritopuapua, ahkasi ta'pechi pakiyachisi. ¹⁴Wa'a ta'pechi pakiriachio, chaanemitiapua wa'a kariwaameo, taamo Masitaria aamo iinatukenurekapua, akana yooreko yorapuamekopua, Semejenato pahko ko'kopuameo, ahpo ajawaria ahjama ko'komiachio. ¹⁵Waikao apoe aamo ne'netemapua, akana yooreko aamo yoramia pu'ka kooameo, te'pa raampatarikichi yoorémina. Waikao wa'a yorapuapua pu'ka kooameo, taamo ko'komiao.

¹⁶Waikao Eesusi ajawariaa, wa'a siimpasaapa wa'a muuwari mochiwachio, yooma ahpo chaaneretiachitia tetewarepua wa'ao. Wa'a yooremina yoorarepua waikao, pu'ka Semejenato pahkokoi koi'wao.

¹⁷Waikao Eesusia tukapasipasoopua, wa'a eenarepua ko'komiao, ahpo oosa mariki aampa ooka ajawaria ahjamao. ¹⁸Waikao Eesusia

ahpo ajawaria ahjama mochinioiopua koi'rachiopua koakao, chaanerepua ahpo ajawariao:

—Pichiwa aamo chaaneniame neeea, piiripi i'wa koayame no'o ahjamao, no'o toomichi noriwi nehjimerikopua.

¹⁹ Waikaopu ajawariaa, tísia yuuwesipakaopua, yoomahka pipiripi iinatukerepua Eesusio, chaachapaka:

—¿Neejoare Paamira?

²⁰ Eesusia nehjiarepua:

—Piiripi eemepua, i'wa mochikame no'o ahjame, oosa mariki aampa ookao, no'o ahjama pehtorichi ichuka koayame. ²¹ Ihji no'o Tijoe Tijonetukamechi iintopuamea, Ehkoriaami Iyoterichi chiia iintopuamepua; nape ¡Ai puuu no'o noriwi nehjakamea, epeche kaawe eneriaipua ki naawasaa!

²² Wa'a cheeka Eesusia koaka mochinioio, piiripi paani uusa cheryema kiasaopua ahpo tewekachi Noonoo, naasipasi chi'wanasa pu'ka paanio, chi'wapame ki'yarepua ahpo ajawariao, eee chaaneka:

—Ihji paania no'o weerewapua. Ko'komitia eemea pu'kao.

²³ Wa'a ikisaopua, paaso to'wame uusaopua tiameo, tewekachi ahpo Noonoo cheryema kiasaopua tiameo, ahpo ajawaria iijinurerepua pu'kao, pu'ka paasochi maaniamepua. Waikao Eesusi ajawariaa, yooma ahka iijirepua pu'kao. ²⁴ Wa'a ikisooa ahpo ajawariao, chaanere Eesusia:

—Puuu paasochi maaniame aamo iijiríaa, no'o eerapua, puuu eeraa Riosi ehkoriaami mochiriame ahjama kateweria pichiwatamepua, no'o eera wi'sumíae pichiwataniame. Ihji eera no'o wi'sumíaa, ki ookapi tatakoriamewichio piipatepuamepua. ²⁵ Ehpeo pichiwa chiiamenia, ki oosa no'o iijimerikopua, i'ka echijuwari neeroraopua, ahkasi no'o Noonoo ye'karichi no'o yasipaka ye'kachisi. Ahkasi waikamisi iijimerinia eenechio, i'ka echijuwari neerora, weemera ye'karichi.

Eesusi ka'itawa Peeroe

(Maateo 26:30-35; Ruuka 22:31-34; Waani 13:36-38)

²⁶ Neipao, aari koi'wame ko'kosaapua, Riosi wikatari wikatasapa wa'asio, Oriwo roomosachite e'enarepua E'semani siimpakao. ²⁷ Wa'a nokisiaio, chaanere Eesusia ahpo ajawariao:

—Yooma eemea noochi paparamekaio, ehpe tukao wa'api no'o chapiitoo, piineri no'o toaka ujumameripua, Ehkoriaami Iyoterichio, eee chiiamekopa: “Me'rema neeea tepuyamerao, wa'a ikitiaapa po'wa tepuyaa, yooma chi'ripamapua.” ²⁸ Meripuamenia me'yao,

nape eenechi oijenamerinia; oijenasaaapa neeea, Arirea ihsimania wa'a aamo e'enoio.

²⁹ Waikao Peeroa wa'a chiiopa Eesusio, chaanerepua:

—Pe'yachi wahjachi aamo ajawariaa, aamo piineri toita, nape neeea ka'i.

³⁰ Nape wa'a chiiopa Peeroo, Eesusia chaanerepua:

—Pichiwa aamo chaaniame neeea, i'ka wa'api tukaoo, ke'chu oosa kusuyoi toteri oowirao, paisa simiyame no'o ka'itamitemua, kiisi no'o machiyo tuuka.

³¹ Nape Peeroa utewaeme naawesakao, eenechi chaanerepua Eesusio:

—Nape neeea ahkasioi meripuameaio, kiisi aamo ka'itamerinia. Waikao yooma Eesusi ajawariai, wa'achi chaachaparepua tiame.

**Eesusia ahpo tewekachi Noonoma
nayewani, E'semaní tewaniachi**

(Maateo 26:36-46; Ruuka 22:39-46)

³² Ehjepamio, E'semaní tewaniachi ajasirepua. Eesusia wa'a ajasitioopua, chaanerepua ahpo ajawariao:

—I'wa no'o puuyemitia eemea ku'itapio, no'oo no'o Noonoma nayewachisi pehji.

³³ Waikao Eesusia, wa'a toisapa ookapi ahpo ajawariao, Peeroche i'torepua, Aakowoo Waani tiame. Pu'ka yeeka simiyaiopua, tísia iiyana eraparepua. ³⁴ Wa'a erapakaopua Eesusia, chaanerepua ahpo yeetoao:

—Ki nu'uti tahpitika e'ramenia noochio, no'o iikachi yuuwesiwao, ahkasi mukime e'ramenia. I'wa itipimitia eeme ku'itapiopua pahchu, nape ki kokochika.

³⁵ Waikao Eesusia, teesa wamichuri akiparepua ahpo Noonoo tewekachi kahtiamе ahjama nayewamia. Wa'ao chopokorieka weripakao, ahpo Noonoo, ahpo aiwamia se'witepua itanerepua.

³⁶ Pu'ka ahpo Noonochi itakao, eee cheerepua ahpo Noonoo:

—Muuu no'o No'noo, kihta iinuame amowichioo, ki kajuka iintome tiiao; pukaepa no'o se'wijeramenia i'ka tísia no'o aiwamiaio, nape ki no'o e'rachitia iintoka, aamokamera e'rachitia ohso kaawe.

³⁷ Ehjepao ahpo paika ajawaria toariachi enasaa, kokochiame tewarepu pu'kao. Eesusia wa'a te'teriopa pu'kao, yooma pusatesaopua pu'kao, chaanerepua Peeroo:

—Siimoni, ¿kohchiamé muuua? ¿Kiisi pusakame yasime e'ramemua ku'itapioi, ne'neka yasimitiooi? ³⁸ Ne'neka mochimitia eemea Riosichi itakao, ki aamo eenechi ahsemichiopua aamo nahsinapari kochirewao. Aamo ki kochimeriko e'raio, aamo wa'api resipariwaa, aamo kochipatiamepua.

³⁹ Waikao Eesusia, eenechi simisaapua ahpo Noono ahjama nayewamiao, eenechi simiterepua cheekao, pu'ka wa'api naewaka. ⁴⁰ Eenechi enasaapua oosa simiyachi ahpo ajawaria ne'nemiao, eenechi kokochiamé tewarepua pu'kao. Eesusia pusateniaio, kihta nehjiamé erakorepua, tísia kochinariapa. ⁴¹ Ehjepa eenechi enasaa Eesusia paisa simiyachiopua, chaanerepua ahpo ihsiachi yeetoriao:

—¿Iiweta resipuna eemea kokochika? Soparanipa wa'asi; ahseparupua wa'asi keenakoo, no'o Tijoe Tijoetukameo, nanaaramechi nehjipuachio. ⁴² ¿Yaapiti mochisisa! Nahpe waami wahja itipiriachi!

Wahja itipiriachi asisaapa Eesusia chaanerepua pu'kao, yooma ahpo ajawariao:

—Wa'atikia ihtoame tijoeapa, no'oo Tijoe Tijoetukameo, noriwi toomichi nehjakamea.

Eesusi chapisa, i'toniame

(Maateo 26:47-56; Ruuka 22:47-53; Waani 18:2-11)

⁴³ Wa'a chiioi Eesusiopa, wa'atikia ihtore Uurasiapa, Eesusi noriwi toomichi nehjakamea, piiripi puuu oosa mariki aampa ooka Eesusi ajawariaa. Ihjia, ki ookapi merimacheta makotoame, yeetoka eenariamepua, wahjachi puuua, kuuu ahjae wewepua makotoka e'enakamepua. Puuua te'te ne'neseriosi te'ta pa'pamuratuamee uhjuratiame enerepua, iyoteri ti'tijoe uhjuratiame tiame, wahjachi ti'tijoe uhjuratiame tiame, o'ochetiame pirenaturi tewaniamee. ⁴⁴ Uurasia Eesusi toomichi nehjaio, cheekame eneriaipua: “Pu'ka aaata no'o chuchuyao, pu'ka chapisa i'topuapua, kaawe chapitoka, ki aamo neipumichiopua.”

⁴⁵ Pukaepa puuua asisaapa, Eesusi naaepakao:

—¿Masitari! —cheekao, chuchurepua. Waikao i'isaeri pa'pamiratuame soontarowaraa, Eesusikamera chapirepua.

⁴⁶ Wa'a yooraka chapinioi Eesusio, i'topuawichioo, ⁴⁷ piiripi Eesusi ajawariaa, ahpo merimacheta ma'chipasa, nakachi meteka tehpunerepua, te'ta ne'neseriosi paamiratuameopua, ku'ira.

⁴⁸ Waikao Eesusia chaanerepua ahpo chapiriameo:

—¿Eemea nasimachetawaeka e'enakamepua, kuuu makoka tiame no'o chapimiao, eemea no'oo aaata ichikoameka yooramepua?

⁴⁹ ¿Achini iikai ki no'o chapika eemea, no'oo i'isaeri tiopachi senepi taawechi no'o tetewaio, no'oo masiteka ihsioio? Aa, nape wa'a teetoame ihjia, Ehkoriaami Iyoterichio wa'a chiiamekopa, wa'a ikikache itipimerikoopua.

⁵⁰ Wa'a ikinioio yooma Eesusi ajawariaa, piineri toisa ujumarepua.

⁵¹ Piiripiche temari na'naritoriaipu, nape puuuai chapinareretiapua tiame; ⁵² nape puuuai wisasoriwarachi chapiniaopua, yasipaka newika poiyaame u'marepua.

Eesusia te'ta i'isaeri napawiriachi

(Maateo 26:57-68; Ruuka 22:54-55, 63-71; Waani 18:12-14, 19-24)

⁵³ Waikao Eesusia, te'ta ne'neserosi paamiratuamechi i'toretupua. Wa'ao yooma ne'neserosi pa'pamiratuamea, o'ochetiame tewaniameapua tiame pirenaturi, wa'a ikisa iyoteri ti'tijoeapua tiame, wa'a weruma nanapawiwa nanapawiniachi napawirepua. ⁵⁴ Peeroa mehka weritoka ne'netoka, na'naritosaaupua, ahkasi te'ta neeserosi ta'perachisi eenarepua, wa'a ta'pechio na'iretiopao, wa'a weriparepua tatapamiao, wa'a ta'pechi inatiame tatapachi.

⁵⁵ Wa'a weruma napawitiachio, yooma i'isaeri pa'pamuratuame wa'a e'enakamea, yooma te'ta, Eesusi na'ara iintoria i'yeriaipua iinatukekao, nape itapiti merime teerewa; nape Eesusia kihta tewikeretupua, ihtaoi weruma na'ara iintoriao. ⁵⁶ Aapoeo muuwaeme wihtuki Eesusi wenejiaio, ki napati wa'achi chaachapaka wenejirepua, aapoe wa'api ahpo nateparika nayewapapua. ⁵⁷ Nape wahjachi wa'a e'nakamea tiamea, wihtuka wenejiriaipua Eesusio, eee chaachapakao:

⁵⁸ —Teemea i'ka tijoeo, inamukamepua chiiameo: “Neeea i'ka tiopa ti'tijoeo netetiaameo, nooe wa'api ru'minasa i'ka tiopao, paika taawechi werapamania eenechio” —wa'a chiiame inamukame teemea.

⁵⁹ Nape wa'a chachapaipua wenejikao, ki napati wa'achi chachaparepua.

⁶⁰ Waikaopu ne'neserosi te'ta weruma paamiratuamea, werisika wa'a napawitiachi naasipao, iinatukerepua Eesusio:

—¿Kihta nehjjanimua aamo wenejiwao? ¿Ihtana chanimamua aamo nehpuapakao?

⁶¹ Nape Eesusia wa'a chaaneniaio iinatukekao, kihta nehjiarepua, piiripioi naera. Waikaopu ne'neserosi te'ta weruma paamiratuamea, eenechi iinatukerepua Eesusio, cheeka:

—¿Muuupu te'ta Riosie Weratiamea, te'ta Riosi Kaaweruma Taanaraa?

⁶² Eesusia nehjiarepua:

—Eje'e, neee puuuu. Eemea wahka ihtoriachio, no'oo Tijoe Tijoetukameo, no'o Noono te'pa kahtiame Ki Teesa Utewaeme kahtiachi ahjama, ahjamina kahtiame no'o tetewimeripua, wa'a o'iniaopua tiameo, toomarichi weritoka no'o tekiyame tetewimeripua, i'ka weechio.

⁶³ Waikaopu ne'neserosi te'ta weruma paamiratuamea nekakao, ahpo wisasoriwa panisuka si'panarepua, wa'a iintosaapua, chaanerepua wa'a napawikameo:

—¿Ihtanawichio epeche wenejiwa nakitariapua? ⁶⁴ Inamukame eemeapa, na'araka nayewamekopua Riosichio. ¿Ihtana chaachapame eemea pu'kao?

Waikao yooma ahkao, meripo tuurepua Eesusio.

⁶⁵ Waikaopu Eesusi chokichi ajakamea, o'inerepua Eesusi akachupeka. Wa'a nokisao, Eesusi puusira to'peka wewesao, chaachaparepua:

—Ehsoo, ¿aatana ihsirupu aamo wewekao? —chaachaparepua na'arekao.

Wa'a nokisaopua Eesusio, wa'a inatiame soontarao, nanarichi wewesa ma'chiparepu iinatukeniachio.

Peeroa Eesusi ka'itani

(Maateo 26:69-75; Ruuka 22:56-62; Waani 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Wa'a ikitioio Eesusio, Peeroa teere weririaipua pehji, napawitiachi ma'chi. Wa'aoi wa'a eenaka piiripi oowitiame neeserosi ku'yamea, ⁶⁷ wa'a weeriametewapa Peeroo, na'isuwe tatapaka, puuuu kaawe ne'nepaka Peeroo, chaanerepua:

—Muuu tiamepua, Eesusi Nasare ohjoeme ahjama oiyamea.

⁶⁸ Wa'a chaanetiapa Peeroa ka'itarepua cheeka:

—Ka'i, kiisi machiyamenia pu'kao. Neeea aamo chiiiao, ki nane'riamenia.

Wa'a chaaneretiaapa Peeroa, ma'chi machenarepua waikao, wa'api wa'a ta'pechi muiwachio. Pu'ka wa'apichi kusuriametotori

oowiraai. ⁶⁹Puuu wa'api oowitiamea wa'a ku'yamea, eenechi tetewapa Peeroo, chaanerepua wahjachi wa'ami ajakameo:

—Ihji tijoeai, puuupua tiame Eesusi ahjama oiyamea.

⁷⁰Nape Peeroa, eenechi ka'itarepua, ki pichiwako tuukao. Waikao puuu ajakame tuuyetiamea, ehjepamio paisachi simiyachio, chaachaparepua Peeroo:

—Pichiwa muuupua tiame, pu'ka tijoe chapitiame ahjama oiyamea, Arirea ohjoemehitia nayewámemua.

⁷¹Waikao Peeroa, tísia utewaeme ahpo ka'itarepua, eee cheekao:

—ǀKiisi machiyamenia pu'ka tijoeo, aamo chaachapao!

⁷²Wa'atiaiche, eenechi kusure totori oowiraa, paika simiyachio. Waikao Peeroa inateparepua, eee ahpo chaaneretia Eesusieo: “Ke'chu oosa kusuyoi totori oowirao, paisa no'o ka'itameri muuua, kiisi no'o machiyo tuukao.” Pu'ka wa'a ahpo wa'a chaaneretia inatepakapaopua Peeroa, nanararepua tísia yuuwesipaka.

Eesusi Piiratoe, utewaeme iinatukewa

(Maateo 27:1-2, 11-14; Ruuka 23:1-5; Waani 18:28-38)

15 Ma'chirepasoopa yooma ne'neserosi pa'pamiratuamea iyoteri ti'tijoea tiame, o'ochetiame pirenaturia tewaniameapua tiame, wa'a ikisa yooma puuu te'ta weruma peereira pa'pamiratuameapua tiamea, Eesusi o'yesa i'tonurerepua Piiratochio. ²Waikao Piiratoai wa'ao, iinatukerepua Eesusio:

—ǀMuuukosapu i'isaeri yawichia?

—Wa'atepua, amoe wa'api wa'a chiamepua —cheeka nehjiare Eesusia.

³Waikao ne'neserosi pa'pamiratuameo, weeka itapiti utewa chaachapopa wenejikao, ⁴iinatukerepua eenechio chaaneka:

—ǀOowera kihta nehjianimua aamo wenejiwao, ki ookapi aamo wenejiniaio?

⁵Nape Eesusia kihta nehjiarepua. Waikaopu Piiratoa: “Aatia wa'a tiamejuarepua”, eraparepua Eesusio.

Eesusi merinurewa muuwarie

(Maateo 27:15-31; Ruuka 23:13-25; Waani 18:38-19:16)

⁶Piiratoa senepi pu'ka pahkokoio paamuachio, aaata na'sonatiame toayame eneriaipua aaata peeresoo, aatanakamera

peereso ma'chi toinuraniame ti'tijoeo. ⁷ Waika taawechiamio wa'a iinueniame eneriaipua piiripi peereso Warawasi tewaniame, wahjachi ahjama pirenatuka ti'tijoe ko'yame, puuua muuwaeka nasiwaniachi nasiwakame, ahpo yeetowa nasiwaniame ahjama.

⁸ Waikao muuwaria, Piirato senepi paamuparichi ijintoakamera yoranurarepua, aaata piiripi peereso ma'chipaka toiwame. ⁹ Waikao Piiratoa chaanerepua muuwario:

—¿Aatanakamera nahki eemea toipuaichioo, i'ka i'isaeri Yawichiwara?

¹⁰ Wa'a cheere Piiratoa, nane'rejeretoapa pu'ka ne'neseriosi pa'pamiratuameo, ahpo paamiratuwa wa'inaka wenejiriopua Eesusio. ¹¹ Nape ne'neseriosi te'ta pa'pamuratuamea yooma muuwari noonotekao, weeru chaachapaterepua, Warawasikamera itamichio puhjepuawichoo. ¹² Waikao Piiratoa eenechi iinatukerepua cheekao:

—¿Nape ihtana no'o yorajerani eemea waikao, i'ka i'isaeri Yawichiwarao?

¹³ Waikao muuwaeme wenejiameraa, chaachaparepua siinakokao:

—¿Kurusichi merisáaa, kurusichi merisáaa!

¹⁴ Piiratoa chaanerepua waikao:

—¿Ihtana na'ara iintokamesapua naajuo, ahkasi meripuawichioo?

Nape muuwaria simiterepua chaachapakao:

—¿Kurusichi me'yáaa, kurusichi me'yáaa!

¹⁵ Waikao Piiratoa kaawe itipinariapa pu'ka muuwari ahjamao, Warawasikamera puhjerepua waikao. Waikao Piiratoa wepinurarepua Eesusio muuwari tetewachi, wa'a ikisao Eesusio, ahpo soontarowao, kurusichi merimia i'tonurerepua.

¹⁶ Waikaopu soontarowa, ke'chu kurusichi merimia i'tomiaio, yawichikarichi ta'perachi i'tosaapua Eesusio, wa'a napawinurarepua yomatiamie soontarowa. ¹⁷ Wa'aopua Eesusio, sehtamurame mopowakira chuhchéretupua, wa'a ikisapapua moochio, wehcha mosokira netetiame yahcheretupua. ¹⁸ Wa'a yorasaapa na'arekao, chaachaparepua siinakoka:

—¿Nee, ne'neopu isaeri Yawichio!

¹⁹ Wa'a chaachapakao, moochi weparepua kuhsie, akachupekao. Wa'a nokisaapa, chopokorieka aajapekao, na'arerepua ahpo yawichi teewaka. ²⁰ Neipapa wa'a nokisapa na'arekao, puhjerepua wisasori sehtamurameo, waikao wa'a ikisaopua, wa'api pu'ka wisasorira

chuhcherepua eenechi. Wa'asi wa'a nokisapao, ma'chiparepua waikao, kurusichi merimia i'tomiaopa.

Eesusi kurusichi meriwa

(Maateo 27:32-44; Ruuka 23:26-43; Waani 19:17-27)

²¹ Piiripi tijoe Siirene eenamea, Siimoni tewaniame eneriaipua. Ihji Siimoni tatanaraa, Arejantoro eneriaipua piiripia, piiree Ruujo tewaniame. Ihji Siimonia, wasachi tekipanai eenaka wa'ami u'matoio, utewa yoraretupua, Eesusi kurusi mahtotoa, ku'ika mahtotomichio.

²² Eesusia Ókota tewaniachi i'toretupua, Wahjipakame Mo'ojoa, cheeka chaniwame rieko naewaniachio. ²³ Wa'ao Eesusio, wiino ooweretupua miira na'petiame, nape Eesusia ki nakirepua pu'kao. ²⁴ Waikaopua Eesusio mukimichioo, kurusichi chucharetupua. Wa'a noonowisaa soontaroa Eesusi wisasoriwao, ahpo newitopua te'erepua Eesusi wisasoriwichioo, nane'renariapapua aatakamera newitoka machenamerikopua Eesusi wisasorieo.

²⁵ Pu'ka kurusichi chuchanioio, watani keenako enerepua. ²⁶ Wa'a kurusichioiopua, itapiti iyoteri chuhcheretupua, eee chiame: "I'isaeri Yawichira ihjia." ²⁷ Wa'a Eesusi meriwachio, ooka ichikoame ko'iretupua tiameo kurusichi chuhchakao, piiripi ahjamina, piiree owemina. ²⁸ Ookapi ehkoriaami Riosi iyotaperichio, i'ka eee tiame ikipuame nayewakao, eee chiamepua: "Ki ka'karuma ti'tijoechi tetewipuamepua."

²⁹ Wa'ami u'matopamea mo'rewakao, Eesusi na'arekao, chaachaparepua:

—Ehso muuuu, tiopa ru'minamo tuukamekai, paika taawechei weramo tuukamekai eenechio, ³⁰ ¿achini iikai ki aamo Riosi utewarie tekika aamo newipanimuma wa'a kurusichio? ³¹ Ne'neserios pa'pamiratuameai, wa'a ikisa iyoteri ti'tijoeai, wa'ami u'matopaio, na'arerepua tiame chaachapaka:

—Kaawe newipaterepua wahjao, nape ahpo wa'apio ka'chi iika ahpo newipateme e'ramepua. ³² ¡Riosie Weratiame enesaa, apoe wa'api ahpo tekipumetepua kurusichio, wa'a iintosoopua pu'kao, pichiwa i'isaeri Yawichirako, erakopuawichiopua pu'kao!

Wahjachi ookaa kurusichi chuchukuameaa tiame, na'ara chaachaparepua Eesusio.

Eesusia mukuna

(Maateo 27:45-56; Ruuka 23:44-49; Waani 19:28-30)

³³ Oowetawe enetoioa, yomatiamе weeechi tukapasiparepua, ahkasi paikachi keenakoosi. ³⁴ Wa'a keenako teetoio Eesusia, weeru sisinakao chaacharepua:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —puuuu cheeka cheerepua: No'o Riosiwa, no'o Riosiwa, ¿achini iikai piineri no'o toanimua?

³⁵ Wahjachi wa'a mochikamea, wa'a chiiame inamukapaopua Eesusio, ahpo chaachaparepua:

—Keepukao, ehkoriaami Eeria paaechanipu, ehkoriaami Riosi nayewatura.

³⁶ Waikao piiripi puuu inamukamea, ikanati u'masika ikanati a'potiamе uusaopua, wiino cho'koamechi saampatesaopua, kuhsichi chuchasa Eesusi ooweparepua wa'apote, pi'pimichio. Wa'a iintosaopua cheerepua ti'tijoerio:

—Puetariaopua pehjo, enamakoipu Eeriaa tekipumia.

³⁷ Nape Eesusia weeru sisinakao, mukurepua wa'asi. ³⁸ Pu'ka wa'apichioi, puuu wisatori te'ta i'isaeri tiopara iyoriwachi to'piamea, cha'rika si'parepua te'pasi o'inia teeresi. ³⁹ Waikaopu rooma kapitaia, Eesusi tawemina weripakao, cheerepua:

—Pichiwa Riosichi eename eneriai ihji tijoea.

⁴⁰ Wahjachi ooweruai wa'achi ajariaipua mehka ajaka ne'neka. Puuu piiripia, Maaria Maarena tewaniame eneriaipua, piire Maariaa, Saantiao epeche nu'utira poonira yeeyera enerepua, puuuu wa'api Maariaa, Oose yeeyera enerepua tiame, Sarome yeeyera tiame. ⁴¹ Ihji oowerua, Arirea o'inia Eesusi ahjama e'enariame enerepua, Arirea kahtioi Eesusio, tisia ku'ikame. Wa'a nokarepua tiame wahjachi weeka ooweruai, Eesusi na'naritoka e'enakame Eerusarenisio.

Eesusi mukiso katewetiamе

(Maateo 27:57-61; Ruuka 23:50-56; Waani 19:38-42)

⁴² Semejenato pahkowichio kateweniachikoo, tukapasipachioopua wa'asio, pu'ka meereopua resipuniame taawechikooopua wa'asio,

⁴³ Oose Arimatéa ohjoemea, naanaso eratoka Piiratochi eenakao, Eesusi weerewara itanerepua. Puuu Oosea Te'ta Weruma Pirenatuwa tewaniamechi piiripia, weruma yooreniamеchitia tetewiniame eneriaipua. Puuu tiameo, Riosi ye'kari puuyetoka

yasitoame eneriai puuua. ⁴⁴Nape Piiratoa Oosee itanetiapa Eesusi weerewarao, tahpitika eraparepua Eesusio, ikanati mukuriopa. Pukaepa paaerepua ahpo kapitaio, Eesusi pichiwa mukuria iinatukenariapa. ⁴⁵Waikao Piiratoa, pichiwa mukurio tuuyetiapa kapitaieo, reesiserepua Ooseo, Eesusi weerewara tekipusa i'tomichioo. ⁴⁶Waikao ihji Oosea wisasori tohsaname tarisapaopua, simirepua Eesusi weerewara tekipumia. Wa'a asisa tekipusa Eesusi weerewara ahpo ku'iwa ahjamao, pu'ka ahpo i'toria wisasori tohsanamechi ikapisaapua, wahjipame toaniachi i'tokaopua, yooremina teekarepua. Wa'a tekisaopua muirachio, weruma tehte rahpename chihturamee to'perepua. ⁴⁷Maaria Maarenaa, Maaria Oose yeeyeraa tiame, tetewakamepua pu'kao, Eesusi weerewara tekitiachio.

Eesusi oijenawa wahjiparichi o'inia

(Maateo 28:1-10; Ruuka 24:1-12; Waani 20:1-10)

16 U'matsoopa resipuniachi taawechio, Maaria Maarenaa, piirechi Maariaa Saantiao yeeyeraa, Sarome tewaniamea oowitiame tiame, peeniajuwa tararepua Eesusi weerewarachi chuhchemia. ²Waikaopua pu'ka oowisari pahcha taawechio, Eesusi mukutekitiachi siimparepua pu'ka peeniajuwari chuhchemia. ³Piari taa machenoi wa'a siimpakao ahpo chaachapasiriaipua:

—¿Aatana taamo wahjoneta Eesusi tekitiachi muirachio?

⁴Nape ihji oowerua, ajasisaapa wa'a Eesusi mukukatewetiachio, tehte wa'a to'piameo, ikichatiame tewarepua. ⁵I'kao, wa'a muisoopua mukukatewechi yooremina ne'nemiao, wa'a yasarepua aaata Eesusi tekitiachi ahjamina, tepekuma tohsaname wakiraeme. ⁶Puuu oowerua tísia majariaipua pu'ka tetewakao, nape puuu wa'a kahtiamea Eesusi tekitiachi ahjaminao, chaanerepua ooweruo:
—Ka'te majakoo, eemea Eesusi Nasare ohjoeme i'yamepua kurusichi meritame, nape puuua ki'tiamepua i'wao, oijenakame puuupa wa'asi.

⁷Wa'a cheesaapa Riosi ku'iwaria, chaanerepua tiameo:

—Yaapiti nonoraka Eesusi ajawaria tuuyemitiapua, Peerokamera pahcha, pu'kao chaanepuapua: Eesusia Arirea ihsimeriko tuuyo, ke'chu ahpo ajawaria wa'a e'enoioopua, ke'chu meriwaio ahpo ajawaria chaaneriachitia.

⁸ Waikao oowerua, u'mapaka puuyarepua mukukatewerachio, ahpo sasaweka tísia majakame. Pukaepa aawata tuuyerepua pooechi u'mapasiao.

Eesusia Maaria Maarena machejena

(Waani 20:11-18)

⁹ Piiripi puuu u'masikamea Maaria Maarena enerepua, pu'kao Eesusio oowisani nanaarari ti'tijoeturi puuyaneria weerewachio. ¹⁰ Puuu Maariaa piirechi ooka ooweru ahjamao, riisaka e'enarepua Eesusi ajawaria mochikachi, Riosi ku'iwaria ahpo chaaneria tuuyemia. Wa'a ajasisaapua, tísia yuuwesiame tewarepua Eesusi ajawario, naarakoka mochikame. Waikaopua oowerua, chaachaparepua Eesusi ajawario, eenechi oijenariame Eesusia, wa'a cheeka tuuyetiame teemea Riosi ku'iwario, Eesusi tekitiachi yasariameeo. ¹¹ Nape ihji Eesusi ajawariaa, wa'a chaanetiaopua oowerueo, kiisi pichiwako chaachapame tuurepua.

Eesusia ahpo ajawaria machejenena pooechi

(Ruuka 24:13-35)

¹² Neipatakiro Eesusia, ooka ahpo na'naritoamera machejenerepua pooechi nokisinioio, nape sewina tiame weritopa, ki machiriapua Eesusio. ¹³ Nape waikachuriami machisaapua Eesusikoo, ikanati siimparepua Eesusi oosa mariki aampa piiripi ajawaria mochikachi, tuuyemia pu'kao. Nape puuu Eesusi ajawariaa, kiisi pichikerepua pichiwa tetewiko tuuyetiaipua.

Eesusi ahpo ajawaria uhjurani nayewatumichio

(Maateo 28:16-20; Ruuka 24:36-49; Waani 20:19-23)

¹⁴ Pu'kachi meeriamio Eesusia, senawato yooma pu'ka ahpo oosa mariki aampa piiripi ajawaria mochikachi machejenerepua, aata ohjoewachi meesamina mochikoi. Eesusia wa'a machejenekao, te'yarepua ahpo ajawariaopua chaaneka:

—¿Achini iikai ki pichikeka eemea, no'o oijenario tuuyetiaio? Tísia peewame eemea iikachio, kiisi pichikekapa eemea aamo tuuyetiameeo, aata amochisi e'enakameeo. ¹⁵ Neipa wa'a chaanesapaopua Eesusia, ahjama ko'karepua. Ko'kosepasaopua,

ke'chu machenaiopua wa'a ta'pechio, i'kao achini nokisimia kaawe tuuyerepua. Pu'kao eee chaanerepua:

—Eemea ehpe o'iniaio, yomachiami mochiwachiami siimpamitiapua, yooma ihta no'o iintoria nayewatumia, ihtana iintoriopua no'oo, yooma noochi paparakameo newipatepuawichioopua. ¹⁶Kiisi pichikekamea i'ka tuuyewario, kokosapuame puuua, Riosi nekarewaeo. Nape pichikekamea i'ka noochi simiyame aamo nayewatiao, ahpo ki ka'karuma nokaya toaka, ahpo paatokameapua tiameo, no'oe newipatepuamepua Riosi nekarewachio. ¹⁷Neeea aamo nayewatusiachio, aamo ahjama inisimeripua neeea no'o utewarie aamo ku'isikao. Pu'ka noochi paparasiamopua, ma'chiamete tetewitesimania no'o utewario, aamo aaata noochi simiyame tuuyesiwachio. Puuu noochi paparakamea, i'ka naaniatiwari aamo nokisiamete tetewimeripua: Ahkaoi aamo asikoachiamio, no'o teewae puuyachame ti'tijoechi muikame na'arari; ahkaoi aamo ajasisiachioopua, pu'ka seesenu nayewachi nayewame aamo inamumeripua. ¹⁸Puuu noochi paparasiamea, amochi tetewimeripua tiameo, sekae chapikoi sayaweo, ki'kioiopua, ka'chi aamo ikiyame; itapiti yerowaeme aamo iijikioiopua, ki mukuyame; aaata kokoriamechi aamo seekarepasoopua, sautiame aamo tetewimeripua pu'kao.

Eesusia tewekachi apechunania

(Ruuka 24:50-53)

¹⁹I'ka nayewesaapua, neipatakiri taawechiopua, apoe Paamira Eesusia, tewekachi ahpo Noonoe apechunaretupua, wa'asi. Wa'a akipasaapa puuua, ahpo Noonomina yasiparepua yawichitumiao. ²⁰Wa'a ikisoopua Eesusio, Eesusi ajawariaa, ahkaoi yomachi mochiwachiami puuyarepua, Riosi kaaweruma tuuyewari nayewatumiaopua, Eesusi iintorio tatakoriria cheriwepuawichioopua tuuyesikaopua. Waikao nayewatuka nokisinioio, ahkaoi Eesusichi simiyame nayewesinioiopua ti'tijoerio, Riosia pu'ka ahjama inisirepua ku'isikao, ma'chiamete tetewitesikaopua ahpo utewario, ahpo ajawariachi tisia peenia ihsiwa ki maenari inisikaopua, ahpoo, cheeriachitia. I'wasi kajuna ihji iyoteri chiiaa.

Riosi Kaaweruma Tuuyewari

Ruuka

Iyoteria

Ruuka teepote

1 Kúíraa, weruma teerewaeme Tiiojiroo. I'wa aamo nayewemane i'ka iyoterichio, muuwaeme ti'tijoe Riosi iintoria iyoteka mochitoriaopua, muuwaeme itapiti Riosi iintoriaopua i'ka weechio, taamoo nane'reka mochitoapa pu'kao, yooma ti'tijoeri tetewachi ikitiame. ²Ihji ti'tijoe pukeri o'inia iyotekamea, Eesusi Riosie Weratiamechi simiyame, taamowichio toowerepua yooma Eesusi iintoria iyotetiame, pukeri o'iniachisi Riosie Weratiamee ahpo tetewiteretia, yooma pukeri o'iniachisi ahpo nayeweretiaopua tiame pukae. ³Wa'a tiachipao neeeai, tehpe simitekapa i'yaeka i'ka ikitiameo, aamoo Tiiojiroo, weruma tiamekopa aamoo, aamo iyotepamio orapakania waikao, nape ma'chiamie chiamepua i'kao, ⁴aamoo, nane'remichiopua i'ka Riosie Weratiamechio, yooma itapiti ikitiameopua, te'ta pichiwa wa'a tiame ikitiamekoopua, aamo masiteriachitia.

Riosi ku'iwariaa Waani Paatori naawamio tuunapua

⁵Uurea weechi te'ta yawichikoipua Eeroreo, wa'a yasariaipu piiripi tijoe neeserosi,^a isaeri tiopachi neesetoame. Ihji tijoea Sakaria tewaniame eneriaipua, Aawiasi tewaniamechi pirenaturichi neeserosi eneriaipua. Ihji Sakaria uupiraa, Eerisawe tewaniame eneriaipua, Aaronichi o'inia ti'tijoeturichi eename. ⁶Ihji Sakariaa uupimao, na'pahka kaawe teteiwame enerepua Riosieo, kaaweruma teetoka mochitoamekapa, te'ta Riosi chiiachitia, Riosi yoorewao, ki se'wika mochitoapa. ⁷Puuua, ki tatanaeme eneriaipua, pu'ka oowitiameopua ki tanayamekopa; oowitiamea, ya'watiame enerepua wa'asi, tijoeai oochetiame wa'asi.

⁸Piire taaweo, Sakaria ahpo pirenaturi ne'neserosichio, aaata pakimioiopua ti'tijoeriwichio iintomiaopua, iyoriwachio,

^a **1:5** neeserosi: Riosi iyoriwa neesetowa

⁹Sakariachi wichirepua pakimiao, te'ta iyoriwachi cho'i moorimiaopua Riosiwichioo. ¹⁰Sakariao, yooremina ihsioio pu'ka cho'i moorekao, wa'api ma'chi itipikamea, Riosichi nayewarepua paparaka. ¹¹Wa'a yooremina ihsioiopua Sakariao, senawato wa'a weerame tetewarepua Riosi ku'iwari, moorera chokichi weerame ahjamina. ¹²Sakariaa, wa'a weerame tewakapa moorera ahjaminao, tajinachurepua, tisia majakapa pu'ka tijoeo. ¹³Nape Riosi ku'iwaria chaanerepua pu'kao:

—Ka'te mahja muuua. Neeea, Apoe Te'pa Kahtiamee uhjuratiamea aamo tuuyemichioopua, aamo Riosichi itariaopua inamutiamekopapua wa'asi. Aamo uupia, taanaremerikatapua piiripi temari, pu'ka temari aamo uupi taanaremerio, Waani tewamiatamua, wa'a aamo no'o chaanenurekapu Riosia. ¹⁴Pu'ka kuita naawasoo tisiwa peenia erakomeri eemea, ahkasi wahjachiai wa'achitia erakomeripua. ¹⁵Ihji kuita naawameria, ki oowera tijoe enemeripua Riosiwichioo. Kiisi iijame enemeripua ihta utewaeme teekuchameoi. Ihji Waani tewapuamea, Riosi Riosiwari yahchame enemeripua, ke'chu naawaio, pukaepa itapiti yoorame enemeripua Riosiwichioo. ¹⁶Puuua, muuwaeme isaeri ti'tijoerio, ahpo Paamira Riosichi e'enapumeripua, pukachi paparaka mochitomichioopua pu'kao. ¹⁷Ihji Waania yooma ti'tijoerio, ehkoriaami Eeriachitia Riosi utewarie nayewemeripua, Riosi Riosiwarie, ke'chu eenoiopua pu'ka Paamirao, ti'tijoeri masitemiaopua. Ihji Waania, ti'tijoeri weeweruma tiarieme erakoniamoo, nu'nunti tiarieme erapaniamewichio nayewemeripua pu'kao, wa'a erapakaopua, yooreka tetewimichioopua pu'ka Paamira enameriopua masitemia.

¹⁸Sakariaa chaanerepua Riosi ku'iwario:

—¿Tanaetare teemea, no'o uupio ya'watuamekoi, neeeai oochetiamepua wa'asi?

¹⁹Waikao, Riosi ku'iwaria chaanerepua:

—Apoe Kaurieri neee, Riosi kahtiachi o'inia eename. Amochi uhjuratiame neee, i'ka peeniatame tuuyepua, chaanemichio aamoo. ²⁰Nape ehpeo, ki ikanati pichikekapamua Riosi chiiao, ni'lo itipimamua, ahkasi yooma ikiyachisi i'ka Riosi aamo chaaneriao.

²¹I'ka wa'a tiame ikiyoipua Sakariao Riosieo, ma'chi itipikame ti'tijoeria, yaapi erakoka puuyerepua: “¿Aatia ki machenaniare Sakariaa?”, chaachapaka. ²²Sakariao ahkasi machenasoopa iyoriwachio, nane'rerepua itapiti ikiriopua wa'a iyoriwachio, ki ijiyenopapua naewakao, sekaeche nayeopa pu'kao, itapiti tepoena eename tetewiriameko maarepua.

²³ Wa'a teekaopua, ahpo neeserosi tehkiwa yorasao, no'rarepua ahpo ta'pechi. ²⁴ Neipa i'k'ao, Sakaria uupira Eerisawe tewaniamea, petetereparepua waikao. Peteterepasaapa, ki ahka oirepua mariki meeche. Ahpo iikachio e'rarepua: ²⁵ "I'ka no'o yoorare Te'pa Kahtiamera No'noa, ki suuwe eramichioepua no'oo, ki tatanatapao, apoe cheeria ihjia, noochi ikimia."

Riosi ku'iwaria Eesusi naawamio tuunapua

²⁶ Puhsani mechachioepua Riosia, eenechi uhjurarepua Kaurierio, nape ehpeo, Arirea weeechi, Nasare tewaniame mochiwachi.

²⁷ Wa'a naewanurerepua oowitiame ahjama, Maaria tewaniame enerepua. Puuua ki neewiame eneriaipua pehjo, Oose ahjama neewimeri, ehkoriaami Raawitaru tetejimarichi, naawakame. ²⁸ Wa'a asisaapa Riosi ku'iwari Kaurieria, pu'ka oowitiameo, chaaneka teepoterepua:

—¡Kúira Maaria, Riosie kaawe yoratiameráa! ¡Aamo ahjama tiiame Riosía!

²⁹ Riosi ku'iwariachio wa'a tiiame inamukapa Maariaa, tahpitika eraparepua, ki pahtekapa wa'a tiiame teepotario. ³⁰ Nape Riosi ku'iwaria chaanerepua:

—Ka'te a'chi e'ra Maariaa, kaaweruma iintomeri Riosia aamowichioo. ³¹ Ki maaeme tiiaiopua, peteterepameri muuuu. Pu'ka temari naawasoopua, Eesúsi tewamerimua. ³² Puuua ki nu'uti enemeripua, ahkasioi puuua Te'ta Werumara Riosio, Taanara tewapuamepua, apoe Paamira Riosia, ki nu'uti ye'kari kiameripua pu'kao, ehkoriaami Raawitaru teereriachitia ye'kari. ³³ Yawichi enemeripua tiameo, yooma ahkasi Aakowo tetejimarisiwachisi ye'karisiwachi, ahkasi ki seenampachisi ki wahjiame; ihji kuita yawichituniamea, ki seenampasi enemeripua, ki wahjiamesi.

³⁴ Maariaa iinatukerepua waikao:

—¿Nape ihtana ikika wa'a teereta neeea, ki kuunaemekai, ki neewikameai neeea?

³⁵ Nape Riosi ku'iwaria nehjiarepua:

—Riosi Riosiwaria, amochi enemeripua, Te'pa Kahtiameraai tewekachi, amochi yasipameripua. Pukaepa naawasaapa temaria, Riosika tiiame iinuemeripua, kihtaai a'chi tiiame, Riosi Taanara tewapuamepua tiameo. ³⁶ Aamo tejima Eerisaweai, kiisi maaepori tiiiao, taanaemeripua tiameo, piiripi temari. Puuua, ki tatanatameko

tuuniameai, puhsani meecha i'tonapapua peteterekao. ³⁷ Wa'a ikikame puuuu, ki'tiopa Riosiwichioo, ki kajume tiameo.

³⁸ Waikao Maariaa, chaanerepua:

—Kaawepua. Riosi nuurewarachi kahtiame neeea. Wa'a erasaa Riosia, wa'a ikitemapua noochio, pu'ka aamo chiiao.

Ikaechepa Riosi ku'iwaria, no'arepua waikao.

Maaria Eerisawe ne'nemia eenaria

³⁹ Pu'ka taawechiamio Maaria, yaapi Uurea weechiami akiparepua, piiripi mochiwachi roomosachiami. ⁴⁰ Wa'ami simikaopua, Sakaria ta'perachi eenarepua, wa'a asiyao ta'pechio, teepotarepua Eerisaweo. ⁴¹ Eerisawea, wahka teepotame inamukapaopua Maariao, Eerisawe simaroraapua topachio, noonorepua. Pu'ka wa'apichi Riosi Riosiwariai, Eerisawechi eenarepua. ⁴² Wa'a iikapa puuuu, ki nu'unti kaawe erapakao, chaacharepua:

—Yomachi ooweruchio, muukamerapua uutiameapua Riosieo, amochi naawakameo, ki nu'uti uupuamepua Riosieo. ⁴³ Tísia kaawe iintoremua eenakao, tísia kaawe e'rame neeea aamo tetewapao. Cheriwema aamo eenariawichioopua, nape neekamera enameriapua aamo kahtiachio, aamokamera kaawe eratemiao.

⁴⁴ Aamokamera kiameri tiiai neeea kaawe e'rewao, noochi kahtiame simaroo aamo teepotachanioopua, káitisia peenia erapaka noochi noonorioopua. ⁴⁵ Tísia kaawe yoratiame muuuu Riosieo, pichikekapa muuuu aamo chaanenuretiao.

⁴⁶ Wa'a chaanetiapa Maariaa, cheerepua:

Noochio neeea,

ki nu'utiko e'riamenia Paamirao,

⁴⁷ pukachi kaawe erapasiamie neeea no'o iikachio,

no'o Te'pa Kahtiamechi Paamira,

no'oo newipatiamechi;

⁴⁸ Riosio no'oo, oowera ki weruma tiamekoipua yorakiame,

noochi ne'nepakamepua,

ahpo iintomeriopua noochi,

ki aaatakoipua no'oo.

Ehpe waanamio yooma ti'tijoetusiamia,

Riosie noochi kaawe iintotia,

chaachapaka mochtomapua,

⁴⁹ i'ka Riosi yomachi aampa utewariemeopua,

ki nu'uti iintoriopa noochio.

Tísia kaawerumakotinia pu'kao.

⁵⁰ Apoe Riosia tesiwe e'riame aaatao,
ahpo kaawe e'reka yooriameopua, ahjachi paparakao;
pu'ka ahpo iyoriameo,
cheriwiamepua pu'kao, ahkasi ihtori tijoetusiwachi.

⁵¹ Apoe Riosia ahpo ki nu'unti utewarieopua,
yooma ahpo weruma erakoame noonowinariao,
pihtuchamepua.

⁵² Ihji Riosia ya'yawichioio, puipamepua ahpo yasirachioopua,
wa'a ikisaopua pu'ka yawichiwa yasirachio,
ki ahpo weruma erakoamerakamera mochiwamepua,
wa'a weruma ahpo erakoame yawichi yasirachioopua,
weruma te'tereparichi apechunakaopua.

⁵³ Cho'chorowa e'raka ahpo iikachi Riosichi enapameopua,
kaawerukamera kiatiamepua Riosieo,
cheriwiamepua pu'kao.

Wahjachioopua,
ki tesiwa erakoka enapameopua apochio,
wa'atia no'rapuamepua pu'kao,
kihta cheriwesa.

⁵⁴ Apoe Riosia, ku'irepua i'isaeri ti'tijoerio,
ahpo seekaerachitia te'teriamepua tiameo,
ki natakepaka ahpo tesiwemiaopua.

⁵⁵ Riosia, pu'ka iintomeri tuuriaipua taamo ehkoriamio,
aaata newipatemeru uhjuramio tuukao,
yooma Auranisi o'inia tetejimarisiwichioopua,
ahkasi ki wahjiamesi.

⁵⁶ Maariaa, paika meecharaka yasisaa Eerisawe ta'perachio,
enechi no'arepua ahpo petechio.

Waani Paatori naawaria

⁵⁷ Neipao Eerisawe, pu'ka kuita naawameri asisooopua, saurepua
pu'ka kuitao, temari enerepua. ⁵⁸ Waikaopua, Eerisawe tetejimara
waapi mochikameraa, e'enarepua waikao, kaawe e'remiaopua
sauriao, tísia kaawe yooratiamekopua pu'kao, apoe Paamiraeopua
Riosio. ⁵⁹ Osanao taawe i'toioopua kohjao, siichitepumia i'toretupua,
teewara yahchepuawichioopua, tiopachi neeseriosieopua. Wa'a

teewatanioiopua neeserosia, Sakaria tewamo o'rariaipua, wa'a teewaekopa noonorao, ⁶⁰ nape yeeyeraa chaanerepua neeserosio:

—Ka'ipua, ihjia Waani tewapuamepua.

⁶¹ Wa'a chiopa Eerisaweo, tetejimaraa chaachaparepua:

—¿Nape aatia? Ki'te aataai wa'a tewaniamea, taamo tetejimachio.

⁶² Waikao, sekae iinatukerepua noonorao, aachin tewapuamekoopua pu'kao. ⁶³ Waikao noonoraa iyositasoopua iyotepuachio, wa'a iyoterepua teewarao, Waani tewapuameko tuuka. Wa'a ikisoopua pu'kao, ahpo ne'nepakaopua, “naakona”, chaachaparepua. ⁶⁴ Pu'ka wa'apichi Sakariaai, iyenarepua waikao naewasika. Wa'a ikisaapua, ki nu'uti cheriwema ki'yarepua Riosio, yooma Riosi iintoriawichioopua. ⁶⁵ Waikao pu'ka wa'a ikitiameopua wa'ao kuitachi simiyameo, waapiami mochikamea, ki nu'uti erakorepua Riosichio, i'ka iintoriaopua. Ahkaii mehka ohjoemeoi Uurea weechi tuuyeretupua i'ka ikitiameo, ahka roomosachiami ohjoemeoi. ⁶⁶ Yooma i'ka nane'rekamea aatia tiiao, ahpo chaachaparepua:

—¿Ihtatia enemerijuare ihji kohja temaria?

Wa'a erakore puuua, Apoe Paamira Riosio, weruma teereme tiioa kuitachio.

Sakaria wiikara

⁶⁷ Sakariaa, ki nu'unti erapaka Riosi Riosiwarielopua ahpo iikachio, chaacharepua:

⁶⁸ I'isaeri Paamirawa Riosio,

ki nu'uti paparawa chanipuapua pu'kao,
yooma ahpo mochiwachiamiopua ti'tijoeri,
newipatemia eenariopa.

⁶⁹ Apoe Riosia, taamowichio weerakamepua aata,
taamoo, taamo newipatemi tuuyemichio;
puu newipatemiaa,
ehkoriami Raawitaru tetejimarichi eenamepua.

⁷⁰ I'ka newipatemi nayewaka cheerepua ehkoriamio,
uhjuramio tuukao,
ahpo nayewaturachio, ti'tijoe.

⁷¹ Riosia taamo newipatemo tuuriaipua,
taamo seepurawachio,
taamo nekumiamechiopua tiameo.

- ⁷² I'ka iintowachiopua ahpo cheeriao,
 taamo ehkoriaami cheeriaopua,
 pichiwa iintokamepua;
 kiisi natakepakamepua ahpo katewerio,
⁷³ taamo ehkoriaami Aurani ahjama kateweriao,
⁷⁴ taamo seepurawachio,
 na'sonamio tuuriaopua;
 wa'a iintosoopua pu'kao tamochio,
 kihta seeweka mochitopuawichiopua,
 Riosichewichio yorakesikaopua.
- ⁷⁵ Wa'a teerekao Riosio,
 kakupachi nokisimeri teemea,
 taamo iikachio kihta a'chi tiame ki kaaweruma
 inatatokao,
 ahkasi ki seena aampasi.
- ⁷⁶ Muuuu, no'o taanaai,
 Te'ta Riosi Werumarawichioo, nayewatura enemirimua;
 pahcha teetomerira pu'kao,
 katewesika poeopua, ti'tijoeri iikachi,
 apoe enasoopua te'ta Paamira tewekachi o'inia
 enameriopua,
 kaawe e'raka uupuaichiopua.
- ⁷⁷ I'ka Paamirao naewameripua,
 tatakori cheriwemio tuuka,
 ti'tijoerio newipatemio tuuka,
⁷⁸ ahpo nakiyae tésiwe e'riaopua.
- Pu'ka Apoe Paamira enasoopua,
 weemera ma'chirepakameka teeremapua,
 weemera taajenakamechitia apochio,
⁷⁹ pu'ka te'ta tukapachi mochitoameopua,
 taajenamichiopua iikachio,
 apochi paparaka enapameopua,
 cheriweka,
 Riosichio ta'iria mochiwa teerepaka.
- ⁸⁰ Puuu Waania simiterepua weripakao, epeche teetoka
 Riosichio, epeche teetokaopua paparaka. Ihjia, ke'chu o'iniopua,
 isaeri ti'tijoerichio nayewatukao, poanachi ohjoere puuuapu ki
 tijoekachiopua pehjo.

Eesusi naawaria

(Maateo 1:18-25)

2 Pu'ka taawechemio, Aauhto tewaniame eneriaipua te'ta yawichi. Puuu iintokamepua yooma ti'tijoeri kehkiwa nane'repua teewara iyopunurakaopua, yomatiame ahpo ye'karichiopua. ²Ihji ti'tijoeri kehkiisa ihtetawa pukeri o'iniachio, Siirenio Siiria weechi yawichikoi enerepua. ³Pukaepa ti'tjoeria, yooma ahpo naawariachi e'enapuretupua, ahpo iyopumichioyua teewarao. ⁴Oosea waikao machenarepua Nasare Arirea weechio; wa'a o'inia Uurea weechite moenarepua Weereni muuwarichi, Raawitaru tetejimarichi naawakamekapa. ⁵Wa'a ahpo iyopure Oosea, Maaria ahpo uupi enemerihjamao, amori sauyamepa wa'asi. ⁶Wa'ao Weereni nokioio, asire Maariaa ahpo saumiachio. ⁷Wa'a saure Maariaa pahcha simiyame temariopua. Pu'ka naawasoopua, wisasorichi ikapisaapua, wakasi koi'rachi teekarepua. Ki karichi naawakame puuua, ki tewitiopa ahka che'repauachio.

Riosi ku'iwari chaachaparia; po'wa tepuyame tiame

⁸Waika tukaooi, wa'ami ahka che'repariaipua waapio, po'wa tepuyameaipua tiame. ⁹Senawato wa'a weeriane tetewarepua eekachi, aaata tewekachi eename, Riosi ku'iwari. Waikao i'ka norikame che'repameo, ki nu'uti uutapatere Riosia, ahpo tisia peeniatiamee tisiwariopua. Pu'ka tetewakaopua, tisia majarepua. ¹⁰Nape wa'a tiipao Riosi ku'iwaria, chaanerepua:

—Ka'te majako eemea. Kaaweruma aamo tuuyemia eenakamenia, yomatiame wehjoarichio ti'tijoeo ooweruopua tiameo, tisiwa peenia erakopuame. ¹¹Ehpe tukao Weereni mochiwarichio, wa'ao aamo newipatemerihjamao, apoe Paamira Riosie Weerapuamea, wa'a Weerenio, Raawitaru mochiwarichi tewaniamepua tiame.

¹²Eee tiame teima eemeapu pu'kao, wisasorichi ikapitiame enemapua, itapitichi kaanoachitia wakasi ko'irachi tekitiame.

¹³Pu'ka wa'apichi wa'a eekachio, Riosi ku'iwari weeriachioyua, ki ookapi ajaparepua ahjama wahjachi Riosi ku'iwari. Puuua Riosi ka'karuma naewakao, chaachaparepua:

¹⁴Ki nu'uti peenia tiame naewarii,

ki waapisi te'pa kahtiameoopuuaa,

weechi mochikame ti'tijoe ooweru tiameo,

tísia ta'iria mochiwari pu'kawichiooo,
Riosi te'ta te'pa kahtiamée tesiwewaeooo.

¹⁵ Pu'ka tewekachi e'enameo nonorasoopua, po'wa tepuyamea chaachaparepua:

—Siimpataria wa'a Weereni, wa'a ikitiameo Riosi taamo tuuyeria ne'nemia.

¹⁶ Wa'a chaachapasaapa, yaapi teetoka siimparepua wa'ao. Wa'a ajasisaapa puuuu, kahtiamé tewarepua Maariao, Ooseopua tiame. Kohjao, itapitichi kaanoachitia po'yame tewarepua, wakasi koi'rachi. ¹⁷ Waikao, wa'a po'yame tetewisaapua pukeri naawakame kohjao, yooma tuurepua Maariao, pu'ka tepoena e'nakame Riosi ku'iwari ahpo chaaneriaopua, pu'ka kohjachi simiyameo. ¹⁸ Waikao yooma wa'a inamukamea, tahpitika erapakaopua chaachaparepua: “¡Aa, naakónaa! ¡Itapiti ikipuamejuarepua naaju?” ¹⁹ Nape Maariaa yooma i'kao, senepi apochi inataka yasitorepua, i'ka ikipuameopua. ²⁰ Puuu po'wa tepuyamea, poanachi nokisire puuuapu chaachapasika, kaawe naewasika Riosio, pu'ka itapitio ahpo, chaaneretia, tetewaria tiame.

Eesusio kohjaai pehji, i'isaeri tioparachi tetewitewa

²¹ Osanao taawe i'toiopua kohjao, siichitepumia i'toretupua teewatemala. Ihji kohja temaria, Eesusi teewaretupua, Riosi ku'iwario wa'a cheeriopua Maariao, ke'chu peteterepoiopua pehjo.

²² Maaria ahsepatesoopua ahpo sauria piipatepuachi taaweo, Eerusareni siimparepua Eesusi temari i'tokaopua tiame, Riosichi tetewipumiapua, Moisetaru nuurari chiiachitia. ²³ Wa'a noonoirepua, i'ka Riosi Iyoterichio eee chiiamekopa: “Yooma pahcha naawakame tehtemaria, Riosiwichio teewepuamepua.” ²⁴ Yayawaraa Eesusio, ahpo tatakoririawichioopua, Moise yoranura yoorarepua, puuuu chiia: “Ooka chonoporo oowemitia, ooka piichonioi.”

²⁵ Waika taawechemioi, Eerusareni yasariaipua piiripi tijoe, Siimeoni tewaniame. Ihji tijoea, tísia kaaweruma eneriaipua, tísia paparame Riosichiopua tiameo, Riosichio, isaeri ti'tijoeri newipatewa tísia puuyetoka yasitoame. Ihji Siimeoni Riosi Riosiwario, eratetiame eneriaipua, ²⁶ ki mukimerikopua pehjo, ki tetewaapua pehjo, Riosie Weratiameopua, tísia puuyeniameopua, yoomahka. ²⁷ Ihji Siimeonia, Riosi eratewachi eenariaipua wa'ao, isaeri tiopachio. Wa'achi e'enariopua Eesusi yayawarao, Moise

nuurari yoramiao, Siimeonia tetewarepua kuitao. ²⁸ Wa'a ikisaopua, koomirepua kuitao, pu'ka koomikao, cheriwema ki'yakaopua Riosio, cheerepua:

²⁹ Paamira, ehpeo muuua aamo cheeriao,
iintokame muuuapa,
Pu'ka aamo iintomia tetewikapao,
ta'iria mukimerinia,
³⁰ aamo uhjuraria newipatemerio,
tetewakapa.

³¹ Ihjia aamo iintoriaapua,
aamo tetewachi iintotiamepua,
yooma mochiwari tetewachi.

³² Ihji aamo weeechi enateriaa,
yomachi weeechi mochikamewichio, tahjewaripua,
yoomahka aamo inatariao, yoomahka pahtepuawichio,
yooma isaeri ti'tijoeriopua,
pu'kao te'ta kaawe tetewipuawichiopua.

³³ Waikaopu kuita yeeyeraa noonoraapua tiame, tahpitika erapakaopua: “Naakónaa”, eraparepua. ³⁴ Waikao Siimeónia, kaawerumari Riosie e'resaapua yayawarao, chaanerepua Maariao:

—Ihji aamo kohja temaria, ki ookapi ti'tijoe ooweru tiamee, ki nakika tetewipuamepua. Puuu i'ka kohja weripaso wa'a teeka tetewikamea, ahpo Noonoo tewekachi kahtiamечи simiyame nayewatuka oioioo, kiisi kaawe te'teremeripua i'ka Noonora tewekachi kahtiamechio. Wa'a teeremiaipua, wahjachi ki ookapi ti'tijoea ooweruapua tiame, ka'karuma enepaka Riosichio, tísia kaawe te'terepakaopua Riosichio, tísia kaawe erakoka ahjachi paparamapua. ³⁵ Ihjia nayewatuka oioi nane'repuamepua, ihtana erakoameko ti'tijoerio pukachio, kaawe erakowao ki kaawe erakowaoi. I'ka ti'tijoerieo kiisi kaawe e'reniamekopao, tísia yuuwesimeri muuua aamo iikachio, ahkasioi nasimachetae aamo iikachi otopuniamechitia.

³⁶ Wa'api tiopachio, wa'a yasariaipua piiripi ootiamе, Aana tewaniame. Ihji oowitiamea, Riosi naewatura eneriaipua tiame, Aanueri maarara eneriaipua, Aasere tetejimari tetejimaeme. Yáá'watiamе eneriaipua wa'asio. Pukeri weripai neewisaapua, oowisani paamupariche ohjoeriaipua kuunaekao, ³⁷ naao weerewa aampa oowisani paaumpari i'toriaipua. Waika o'inia tiopachi ohjoeme eneriaipua wa'ao, senepi wa'a ihsiamе eneriaipua i'isaeri tioparachio, Riosichi naewaka ti'tijoeriwichio. Ki ku'itapisi weesa

wa'a ijisia Riosi naewakao, chorowaio ki teewiame eneriaipua.

³⁸ Siimeóni kajukoiopua nayewakao, wa'achi eenare Aanaai wa'ao, pu'ka tetewakaopua kuitao, cheriwema ki'yarepua Riosio, yooma inamuachiopua wa'ao. Waikao i'ka kuitachi simiyame nayewerepua yooma wa'a ahpo tetewaka wa'a tiopachi ajakameopua, pu'ka kuita koomika weeriáío. Waikao pu'ka nayewaria inamukamea, pu'ka kuita maaerepua ahpo newipatemerio, rooma soontarowarachi nasiwaka Eerusareni u'yekao, rooma yawichiwatere mochiteniameo, wa'a tiame puuyeka mochitoamekapa puuuu.

Nasare e'enawa eenechi

³⁹ Oosea Maariaa tiame yooma yorasaapua Riosi nuurari chiiopua, Nasare nonowarepua pe'ku, ahpo mochiwachi Arirea weeechi. ⁴⁰ Wa'ao nu'uti temaria, epeche epecheche weruma weripatorepua, epeche epecheche peenewarieme enepatoka, epeche utewasipaka Riosieopua, ahpo neesetowachio.

Eesusi nu'utikai tiopachi ihsiriame

⁴¹ Eesusi yayawaraa senepi paaumparichio, Eerusareni siisimpame eneriaipua pahkochio, Semejenato pahko tewaniamechi.

⁴² Eesusio, oosa mariki aampa ooka paamuoiopua, eenechi siimparepua Eerusarenio, senepi paaumparichi, siisimpaniachitia.

⁴³ Nape yooma kajusooa pahkoo, nonowanioipua eenechio, Eerusareni itipiriai Eesusia, ahpo yayawae ki nane'reka.

⁴⁴ Yayawaraa, wa'a ihtoame maaerepua muuwarichio. Nape ahkasi piie taawe poorosimiai ki tetewapa pu'kao, i'yasirepua waikao, tetejimarichio, muuwari nokisiwachi. ⁴⁵ Ki tewakapa wa'ao Eesusio, pe'ku e'enarepua Eerusareni, wa'a i'yamia.

⁴⁶ Ahkasi paika taawechi neipa, tewarepua pu'kao, i'isaeri tioparachi yooremina kahtieme, masitaria ahjama naewaka, iinatukekaopua pu'kao, keepukaopua tiame. ⁴⁷ Wa'a mochikame ma'masitarie iinatukeniaapua, tísia peeneka nehjiarepua. Wa'a chiiopua i'kao, ma'masitaria, tísia peenia e'raka inamurepua, tísia peeniopa. ⁴⁸ Wa'a tewakapa yayawaraa, tahpitika eraparepua, wa'a tewakapa pu'kao, nu'utikaiopua pu'kao, tísia machiyame ahjama nayeopa. Waikao yeeyeraa, chaanerepua:

—Eesusi, ¿achiníii wa'a iintoka muuuu taamoo, ki tuuyesa taamoo?
¿Ki nane'riamemua taamoo, ki ahjame e'raka aamo i'yamekoo?

⁴⁹ Wa'a chaachapopa ahpo yayawao, Eesusia chaanerepua:
—¡Aa, wa'a erakoka no'o i'yamekosa eemea? ¿Ki nane'riamekosa eemea, no'o Noono kariwarachi itapiti no'o Noonowichio yoramerikoo?

⁵⁰ Nape yayawaraa wa'a chiioi, ki pahterepua.

⁵¹ Wa'a o'inia ahpo yayawae Nasareniko i'totiaapua, Nasare e'enarepua ahpo ohjoewachi. Wa'a ohjoekai Eesusia, ahpo yayawa e'wewachi weripatorepua. Yooma wa'a ikiniameo, yeeyeraa, apoeche inataka yasitorepua. ⁵² Eesusia wa'a o'iniao, o'inerepua weripakao ahkasi tijoe werumachitia inatapakao, epeche muuwepasika Eesusi nakiyameo, tísia kaawe ahpo tetewiniame, ahpo Noono tewekachi kahtiameeoi.

Waani Paatoria ooruchi weeechi

(Maateo 3:1-12; Marako 1:1-8; Waani 1:19-28)

3 Tiiwerio te'ta yawichio, oosa mariki aampa mariki paaumpari yomatiamé Rooma weeechi yawichituka kahtioio, Poonsio Piiratoa, Uurea weeechi rooma ye'karichiopua, ki te'ta weruma yawichi eneriaipua. Eerore yawichia tiameo, Arirea weeechi ki te'ta yawichi eneriaipua, rooma te'ta ye'karichi yawichituwachio. Eerore poonira Eeripea, Iturea weeechi ki te'ta yawichi eneriaipua Tarakoni weeechiopua tiameo, Rooma te'ta ye'karichi yawichituwachio. Riisiani ki te'ta yawichia, Awirinia weeechi yasariaipua yawichitukao, rooma te'ta ye'karichi yawichituwachio. ² Pu'ka taawechiami Eerusarenio, Aanasia, Kaijaa tiame, i'isaeri tioparachi ne'neseriosio puuua, te'ta neeseriosi eneriaipua. Pu'ka taawechiamioi Riosia, Waani nayewerepua, Sakaria taanara, ki tijoeekachi yaajatoiopua pu'kao, ³ Riosia pu'kao, ahpo kaaweruma tuuyewari nayewatumichio uuriame enerepua, ti'tijoerio, toinuremichiopua ahpo ki ka'karuma nokayao, ahpo paatokaopua. Pukaepa Waania yooma ahpo ki ka'karuma nokaya toinariameo, yooma Oorani akichiko oirepua paatokao, i'ka ahpo tatakoriwa toinarekameopua ahpo paatokao, Riosie cheriwepuwachio tatakoriario. ⁴ Wa'a iintore Waania, ehkoriaami cheeriachitia Isaia. Ihjia eee cheeriaipua:

Wahka siinachani aata tijoée,
mehka ooruchi ki tijoeekachi.

Puuua cheechaniamepua:

“Kaaweruma pooe katewemitia aamo iikachio,

Te'ta Apoe Paamirao amochi enamichiopua iikachio,
Riosi Riosiwairirao.

⁵Yooma aamo iikachi roomosomeo,
yepotapuapua;
yooma aamo iikachi tekopameo,
napatitapuapua;
nohkorameo poee aamo iikachio,
riisatepuapuapua;
motochipua tiameopua aamo iikachio,
ikichapuapua pu'kao, mehka ipaka.

⁶Yooma wa'a iintokamea pu'kao,
piipakame itipikamepua iikachio,
papakotiame tatakorio,
ki kokosapuamepua Riosieo.”

⁷Pukaepa Waania, muuwaeme ahpo kahtiachi e'enarioiopua ti'tijoeri pa'pamiratuameo, ki ahpo iikachi piipanariai ahpo paatojeriopaopua pu'kao, chaanere puuua pu'kao:

—¿Sa'sayawe ti'tijoeturipua, tisiwa wiwisituame! ¿Aatanae noochi e'enaka paatonuretiame eemea, aamo newipamichioopua Riosie kokosapuameo? ⁸Toipuapua naaju aamo tatakoriao, waikaope, aamo paatomania. Nape ka'te tatakorika mochtomitiapua naaju, ma'chiamae aamo ka'karumache erapakame iikachio. Eemea Riosichio ki kaawe te'tiameaio, ka'te aamo te'ta piipakame maaemitiapua tatakorio: “Aurani tatanarakamera teemea” chaachapakao. Oowera wa'a chaachapame nakiyame enesaa Riosia, ahkasi i'ka tehteoi Aurani tatanara enepatemiiipua. Te'ta pichiware Aurani tatanaraa, ki ti'tijoerichitia naawaniamepua, puuua Riosie piipatewae Riosichi naawakamepua, yooma ahpo tatakori ihsiwao toariamekapa. ⁹Aamo ne'nepuapua amochio, ki kaawe nokayame enesaa, wa'a weeri tepuraapa aamo ahjaeo, tehpuapuame. Yooma kuuu ki taakiameo, chokichi meteka tehpuapuamepua, wa'a yorasaapua na'ichi ipapuame.

¹⁰Waikao wa'a chiiopa Waanio, muuwaeme ti'tjoeria, iinatukerepua Waanio, Paatomerao:

—¿Ihtana yorata naaju teemea?

¹¹Waania nehjiarepua:

—Ooka iinuwaeme wakirao, aata aamo piirechi kiapuapua piiripio; aata eeme soparame iinuemea kooame, kipotepuapua aata ki iinuemeo. Wa'a nokaka aamo ma'chitama eemea, aamo kaawerumachi erapariaopua iikachio.

¹²Wahjachi ti'tijoe yawichiwichio koparoamea, Waani naaepakamea ahpo paatopuawichioo, iinatukerepua tiame:

—Masitari, teemepe, ζihtana yorata teemea, Riosichi kaawe teerepuawichioo?

¹³Waania chaanerepua pu'kao:

—Toinaria eemea aamo ki ka'karuma nokiwao, ka'te u'matoka koparoamitia eemea, aaata wikiriekao.

¹⁴Soontaroai naaepaka iinatukerepua:

—Teemeape, ζihtana yorata teemea Riosichi kaawe teerepuawichoo?

Pu'kao chaanerepua:

—Ka'te u'yemitiapua aaataoi, kihta ki kaaweruma iintokoi utewachi koparoakao. Aamo natetewaechē kaawe erapuapua.

¹⁵Yooma isaeri ti'tijoeria, Riosie Weratiame enameri puuyeka mochitoamekapaopua, ahpo rurumurakao chaachaparepua: “ζKi ihji ohjoarepu Riosie Weratiamea, Riosi uhjuramo tuuria?” ¹⁶Nape Waania inamukapa wa'a chaachapameo, chaanerepua yoomao:

—Ka'i, ki puuu neeea. Neeea, neeroie paatoame neeea, nape piirechi no'o pukamina ihtoamea, Riosi Riosiwariē paatomeripua aamoo, te'ta piipari aamo yoorakaopua, o'ro na'ie kokoka piipatiamechitia. Neeea pu'kao, kakajoyaraoi ki na'sopume tiamenia. ¹⁷Sekachi makotoame puuuapa charejicherao, ahpo ahjae kasarapumiaopua tiirikoo, wa'a iintosaopua ekasuaka moopumiao. Wa'a iintosaapua pu'ka tiiriko kuhsira kasarao, na'ichi kosimapua, pu'ka na'io ka'chitia taawechi choipamechi, ki seena aampasi. Wa'a yorapumeepua, kiisi piipakameopua ahpo tatakoriwaopua apochio. Pu'ka tiiriko pahchira ka'karumaraopua, ahpo tiiriko oomawachi toamapua. Puuu tiiriko ka'karumaraa, ti'tijoeri puuu, tatakoriria Riosie piipatetiamera.

¹⁸Waania utewa chaaneka uunurarepua, Riosi kaaweruma tuuyewariopua, ahpo tatakoririaopua cheriwepuawichioo.

¹⁹Waania naewatuka oiyaiopua, kiisi kaawe iintorio tuurepua Eeroreo, rooma yawichiopua Eerusareni, pu'ka Eeroreo ahpo pooni uupira ahjama kahtiopa, Eroria tewaniame. Waania, muuwaeme tiame ki kaawe iintoria Eeroreo, teriwame nayewarepua. ²⁰Pukaepa Eerorea, perekarichi yahcharepua Waanio, epeche teerepakaopua, ahpo ki kaawe ihsiao.

Eesusi paatowa taawechi

(Maateo 3:13-17; Marako 1:9-11)

²¹ Nape ke'chu peereso karichi yachanioiopua Waanio, Eesusia Waanie paatoretiamepua, piie taawe Waanio, ti'tijoeri paatoka ihsioiopua. Eesusia ahpo paatonioi ahpo Noonoma Te'pa Kahtieme naeyoio, wahjorepua te'pa tewekachio. ²² Wa'a te'pa o'inia, Eesusichi tekirepua kooroka tiame, Riosi Riosiwaria. Pukachi yasipasoopua pu'kao, te'pa tewekachio te'teorepua, wa'a o'inia chaacharepua:

—Muuua no'o Taanapua, no'oo te'ta no'o nakiya; amochio neeea, ta'iria yasitoame neeea.

Riosie Weratiame, ehkoriaamisi o'inia tetejimariskame

(Maateo 1:1-17)

²³ Ihji Eesusia, ahpo Noono Riosi tehkiwa o'iniaio, piire weerewa aampa oosa mariki ahka paamuame eneriaipua. Eesusia, i'ka tetejimarisiwachi o'inia eenamepua: Eesusi noonoratewaa, Oose enerepua,

²⁴ Oose noonoraa, Eeri enerepua, ihji waanamio te'ta teerekameraapua te'ta ojochira: Maata, Reewi, Mereki, Ajanai, Oose, ²⁵ Matatia, Aamosi, Naaumi, Ehri, Naakai, ²⁶ Maaati, Matatia, Siime, Oose, Uura, ²⁷ Ooana, Reejesa, Soorowawe, Saratieri, Neeri, ²⁸ Mereki, Aariri, Koosami, Emorami, Eeere, ²⁹ Osuwe, Erieseri, Oorimi, Maatati, ³⁰ Reewi, Simeoni, Uura, Oose, Oonami, Eriakími, ³¹ Meerea, Meena, Maatata, Naatani, ³² Raawi, Isai, Oowere, Wooosi, Saramoni, Naasoni, ³³ Aaminara, Aremini, Arini, Ehroni, Aaresi, Uura, ³⁴ Aakowo, Ihsa, Aurani, Taare, Naakori, ³⁵ Seeruku, Raakau, Peereku, Eewere, Saraa, ³⁶ Kainani, Arajasa, Seemi, Nooe, Raameke, ³⁷ Maatusareni, Eenoko, Aarete, Majareeri, Kainani, ³⁸ Eenosi, Seeti, ahkasi ehkoriaamisiopua, Aarani, Riosi tijoe neteria, ahpoka tiame taana.

Eesusi aatiatawa

(Maateo 4:1-11; Marako 1:12-13)

4 Eesusia pochikamepa Riosi Riosiwario, no'rarepua Oorani akichi o'iniao. Wa'a o'inia Riosi Riosiwaria, ²ki tijoeekachi i'torepua. Wa'ao riaorósia, iikachi noonoterepua Eesusio, ooka weerewa taawe wa'a ihsika, ne'nenariapa pu'kao aatia tiamekopua ahpo iikachio, tísia ahpo Noonochi Riosi iyoriwaopua. Pu'ka ooka weerewa taawechio tísia choroware Eesusia, kiisi koaka oiriamekapa. ³Wa'a tiioapa chorowakao, riaorósia, chaanerepua Eesusio:

—Riosi Taanara enesaa muuuu, ¿achinikai ki paani enepatena muuuu i'ka tehté, ko'kotai?

⁴Wa'a chiiopa riaorósio, Eesusia nehjiarepua:

—Ehkoriami Riosi Iyoterichio chaanipua: “Ti'tijoeria Riosichio, ki paaniche koaka ahjameripua, Riosi chiiakamerache te'ta yooraka ahjatoniamepua.”

⁵Waikao, te'pa apechunakaopua riaorósia, ikanati yomatiamene'netesaopua i'ka weeechi ye'kari mochiwao, ⁶chaanerepua:

—Néé, yomatiamene'netesaopua i'ka ye'kari ki nu'uti mochiwari, aamo kiamania. Yooma ihjia, no'o iinuwapua, aaata no'o kianaria kiamania, kianaresaa. ⁷Aamo no'o yawichiwatere enepasoo no'o chopokorieka weripekao, yomatiamene'netesaopua no'o yawichitua, aamo iinuwa enepatemania.

⁸Eesusia nehjiarepua pu'kao:

—Ki yuumpamamu no'oo, Ehkoriami Iyoterichio chiiopa: “Aamoche Riosi paparapuapua, te'ta aamo Paamirache; pu'kache e'weka yasitopuapua.”

⁹Wa'a o'iniao ehjepao riaorósia, Eerusareni u'parepua. Wa'a Eerusarenio, te'ta te'pa tiopachi moenapurepua, wa'a moenapusapao chaanerepua:

—Aamo ihpao i'wa. Riosi Taanara enesaa, ka'chi ikimamua;

¹⁰Ehkoriami Iyoterichio chiiopa:

Riosia uhjuramapua ahpo ku'iwario,
aamoo neesetomichio.

¹¹Apoeo puuuu, aamo inatetomapua,
ki tehtechi motochika wichipamichiopua.

¹²Wa'a chiiopa riaorósio, Eesusia chaanerepua:

—Nape Iyoterichio chaanipua tiame: “Ka'te oowera aatiata Riosio. Ka'te oowera aatiataka ne'nemo oramitiamua Riosi utewario.”

¹³Riaorósia ki tewakapa ahjae aatiatapao, toarepua waikao, ahkasi piire taaweche yorame tiiachisi.

Eesusia ahpo tehkiwa o'inena Arirea weeechi

(Maateo 4:12-17; Marako 1:14-15)

¹⁴Eesusia, Arirea weeechi eenarepua eenechi, ahpo Noonoe weratiameopua Noonora Riosiwarié, i'ka weeechiopua, ahpo tehkiwa yoramia. Eesusia waikao, yomachi inamuretupua wa'a weeechio. ¹⁵Ahka ahpo asiyachiamio, i'isaeri napawikarichiami masitioio, ti'tijoea oowerua tiame, kaawe e'reka tetewarepua pu'kao.

Eesusia Nasare mochiwachi ihsiwa

(Maateo 13:53-58; Marako 6:1-6)

¹⁶Wa'a teetoka asirepua, ahpo weripariachiopua Nasare. Wa'a asisaapua, napawikarichi pakirepua resipuniame taawechio, wa'a ihsiamekapa, ahkaoi ahpo asiyachiamio. Wa'a yooreminaopua, werisirepua Ehkoriaami Iyoteri iyonamiao. ¹⁷Eesusia werisisa weerioiopua, Isaia iyoteria kiaretu puuuu, iyonamichioo. Waikaopua pu'ka iyotape wahjonaio, ahpo iyonamiachi i'yaioopua, i'ka chiame iyonarepua:

¹⁸Riosia, ahpo Riosiwarié no'o weerakamepua,
tesywa te'tiameopua Riosie cheriwepuao,
tuuyemichioopua i'kao,
ahpo ka'karuma tuuyewariopua.

Neeea tatakorie chapitiameo,
puhjewa naewamichio, uhjuratiamenia.

Yooma pu'ka ki ma'chiame tetewaopua,
Riosi iintonariaopua pu'kawichioo,
ma'chitamia eenakamenia.

Ka'chi ikime erakoameopua ahpo iintoriawichioo,
cheriwemia eenakamenia,
ta'iria mochiwamia.

¹⁹Neeea weratiamepua tiameo,
Riosi naewamichio te'ta paaumpari enamiachi,
pu'ka enameri tuuyemichioopua ti'tijoerio.

²⁰Waikao iyonasaapa pu'ka Iyoterio, pi'rinarepua pu'kao, wa'a ikisaopua, wa'api ku'yame ki'yarepua eenechi. Wa'a ikisaopua, yasiparepua. Eesusi kahtioopua, yooma wa'a mochikameapua

napawikarichio, ki wahjiame ne'neka itipirepua. ²¹ Wa'a te'tioiopua pu'kao, waikao Eesusia eenechi werisikao chaanerepua:

—Ihji Iyoterichi ehkoriaami o'inia cheesitiamea, ehpe taawechi ikiyamepua, noochi simiyamekaitepua aamo tetewachi weeriamе.

²² Wa'a chiioa Eesusio, yoomahka kaaweruma nayewarepua pu'kao, Eesusio peeniatiamе nayeopa. Aapoeopua ahpoo, chaachaparepua:

—iNaakona! iKi Oose taanarapu ihji? iPuuukona enetapu Ehkoriaami Iyoterichi chiiia?

²³ Waikao Eesusia cheerepua:

—Eemea piie taawechiamio, chaachapameripua: “Muuua ki ookapi sautekameai, iachinikai ki newipani muuu aamo wa'apio tekika?” Ihta taawechi no'o chaanemeri eemea tiameo: “iAchinikai iintoame muuuua i'wa aamo mochiwachi wa'apio, aamo Kapenau iintoria taamo inamuria?”

²⁴ Pu'kao Eesusia cheerepua waikao:

—Pichiwa chiiamenia i'kao: Aaataai Riosi nayewaturaa, aaataeoi ki nakiwamepua ahpo wa'api mochiwachio. ²⁵ Ka'chi iika wa'a iintomera i'wao, ehkoriaami Eeria ikitiameka tiioa i'wao, Eeria taawechiamio tisia tooretunioiopua paika paaumpari ki yukukopao, isaeri weechio ki ookapi mochikoioipua kunamukukame tooremuame, ki wa'ao uhjuraretu Eeriaa ku'imichioo. ²⁶ Saarepa mochiwachikamera uhjurarutupua seesenu weechi, waapi Siironi weechiami, wa'a ku'imichioo, piiripi kunamukukame wa'api. Isaeri mochikamea, wa'a yooraretupua, ki pichikeriopa Eeriaa. ²⁷ Eriseo taawechiamioi, ki ookapi repera kokoriamе mochirioipua isaeri weechio, ki sauteretupua piiripioipua wa'ao, Eriseo, naatiche sauteretupua piiripi, Naamani tewaniame, Siiria weechi ohjoeme, seenu weechi. iKi wa'a yooraretupu ihjia, ki pichikeriapa?

²⁸ Wa'a tiame inamukapa, yooma napawikarichi mochikamea, tisia nenekarepua, Eesusi ahjamao. ²⁹ Waikao, tahpitika chaachapakaopua, chapisa ma'chiparepua wa'ao, ma'chi mochiwachi. Wa'api mochiwachi tekorata i'tore puuuu, wa'a ipamia. ³⁰ Nape Eesusia, ki naaniai iikao, naasipami u'matoka newirepua. Wa'a ikisaopua wa'ao, sewinami akiparepua wa'ao.

Tijoe ki kaaweruma tijoetuwari yahchame

(Marako 1:21-28)

³¹ Wa'a newisaa Kapenau akiparepua, Arirea weeechi. Waikaopua wa'a masiterepua, respuniame taawechi. ³² Ti'tjoeria tisia peenia e'raka keepurepua wa'ao, ki teesa peeneka nayeopa.

³³ Wa'a napawikarichio, wa'a yasariaipua tijoe, na'arari tijoeturi yahchame, puuua Eesusi tetewapao, ki ku'ita sisinaka chaacharepua Eesusio:

³⁴ —¿Ihtana yoramia teetonamua tamochio Eesusi Nasare ohjoeme? ¿Taamo ko'imiakosa eename muuua? Neeea aamo machiyamepua aatanakoo, te'pa tewekachi o'inia tekikamekoo. Muuua, Te'ta Ki'tiamerapua Ihtaoi Ki Kaawerumao, ihtaoi Ka'chi Tiamera, te'ta Riosichi eenámeramua.

³⁵ Waikao Eesusia te'yarepua pu'ka na'arari tijoeturio, pukachi kahtiameo, pu'kao chaanerepua:

—Ihchi yaasamua, yaapiti machenasa muuua, pu'ka tijoecho.

Wa'a chaanetiapa na'arari tijoeturiaa, wichipaterepua pu'ka tijoeho, ahjachi machenakaopua weerewachio ka'chi ikiteka. ³⁶ Wa'a ikitiame tetewapao, ki inata erakorepua, peenia erapakao. Wa'a te'tiapaopua chaachaparepua ahpoo:

—¿Ihtana iikame ihji tjoea, tisia utewariemekopua ahpo chiiio, na'arari ti'tjoeturieoi, yooreniame?

³⁷ Ihji ikitiamea, yomachi wa'a mochiwachiamio, yomachi chaachaparetupua i'ka wa'a ikitiameo.

Eesusia Siimoni Peero waasira yachapatena

(Maateo 8:14-15; Marako 1:29-31)

³⁸ Eesusia napawikarichio, werisika machenarepu wa'ao, wa'a ikisaopua Siimoni ta'perachi eenarepua. Wa'aoi Siimoni waasirao tisia che'yopao, Eesusia tesiwa chaachaparetupua, yachapatemichio. ³⁹ Waikao Eesusia kokoriamie po'yachi chukipakao, te'yarepua che'erio. Waikaopu che'yamea, ikanati yachaparepua. Yachapasaapua, ikanati o'inerepua itapiti yoorakao, Eesusi ko'kotepuawichio, yooma wa'a mochikame tiame.

Eesusia weeka kokoriame sautena

(Maateo 8:16-17; Marako 1:32-34)

⁴⁰ Ehjepamio taaa pakioio, ihta kokoriame ijinuemeai ahpo petechio, wa'a e'enarepua Eesusi u'yepaka kokoriameo, yachapatemichiopua pu'kao. Waikao puuuu, yooma pipiripichi seekarepakao, yachapaterepua pu'kao. ⁴¹ Na'arari ti'tijoeturiai muuwaeme puuyanaretupua tiameo. Puuu na'arari ti'tijoeturiaa, Eesusie puuyanatiaapa, chaachapariaipua siinakokao:

—jAa Muuuu, Riosi Taanaramua!

Nape Eesusia wa'a chaachapopao, chaaneka te'yariamepua pu'káo, ahpo Riosie Weratiameko nane'riamekopao, ki pukae ahpo nane'rejeriamekapa.

Eesusia i'isaeri napawikarichiami tuuyesina

(Marako 1:35-39)

⁴² Ma'chirepasoopua, machenarepua wa'a mochiwachi muuwarichio, ki aaata ki'tiachi yasinariapa. Nape wa'aoi ti'tijoeria, tewarepua i'yasikao. Utewa yoorariaipua itipimichioo, ahpoche ahjama yasimichiopua. Ta'omapuaipua itipimichioo, ta'omamo orakoriai puuuapu ki ahka siimichio. ⁴³ Nape Eesusia chaanerepua:

—Ka'chi iika i'wache itipimerinia. Wahjachi mochiwachi siimerinia tiameo, i'ka kaaweruma Riosi tuuyeturi, tuuyemiao, pu'kawichio uhjuratiamekapania, no'o Noonoe te'pa kahtiameeo.

⁴⁴ Eesusia wa'a inisika nayewatusirepua, yomachi Arireami i'isaeri napawikarichiopua, wa'a ikisirepua tiame, Uurea weechiamioi.

So'chi chapiniamie ki maaepori ikitiame

(Maateo 4:18-22; Marako 1:16-20)

5 Seenepi simikame Eesusi Eenesare pa'wesuwe ihsioiopua masitekao, tahchiamie weririai muuwaeme ti'tijoeria, Eesusi keepunaria, Riosichi simiyame naawesari. ² Wa'a tiioapa Eesusia, ooka pawekakera tetewapa neerosuwe chuchukuameo, piiripi puuu tetekorao, tetekiriopa ahpo sochichaira papakomia, ³ wa'a moenare Eesusia waikao. Puuu pawekakera aaata Siimoni tewaniame enerepua. Wa'a moenasaapua chaanerepua Siimonio, pu'ka pawekakerao, epeche mekapi negrochi chuchapamichiopua.

Wa'a ikitioopua Eesusia, wa'a o'inia yasaka masiterepua ti'tijoerio.

⁴ Eesusia, ti'tijoeri masiteka kajusaapa, chaanerepua Siimonio:

—Epeche waanami chuchapamitia i'ka pawekakerao. Wa'a ipasemitiamua pu'ka aamo sochichairao, wa'aope chapitai so'chi.

⁵ Nape Siimonia nehjiarepua Eesusio:

—¿Wa'á? ¿Ki wa'a nokakame teeme yooma tukawari wa'ami ihpapaseka sochichaerao, oowera kihta chapikao? Nape aamo wa'a chiiioopao, wa'a ipasemane.

⁶ Waikao wa'a ipasesoopua sochichairao, ki ookapi chapirepua so'chí. Waikao panisuka ma'chipanioiopua pawekakerachi moenapukaopua sochichairao, ahkasi tehpuume teetorepua, ki ookapi chaiteriamekapapua so'chio. ⁷ Wa'a teetopua sochichairao, wahjachi pirenachi pawekakerachi nokayame sisinamurepua, wa'a e'enaka ahpo ku'imichio pu'kao. Wa'a e'ensaaopua ku'imiao, ooka pawekakera pochiwarepua, ahkasi chuurame pochikame, ahkasi piwiteme tiamesi. ⁸ Waikao Siimoni Peeroa, wa'a ikitiame tetewapao, tawemina chokoporieka weripakaopua, chaanerepua Eesusio:

—Paamiraa, aamo poanatuđeraninia noochio, kiisi no'o ne'neme tiiamenia aamoo, tísia tatakoriekapania noochio.

⁹ Wa'a cheere Siimoni Peeroa, ki nu'uti iyoriwapakapapua Eesusio, tahpitika erapakaopua tiameo, pu'ka ki nu'uti ki maaepori iintoriopua Eesusio, ki ookapi so'chi puuyanateka. ¹⁰ Wahjachi Siimoni ahjama nokayameai, tahpitika erakorepua tiame iyoriwa Eesusichio, Saantiaoa, Waania tiame, puuuu na'pa Sewereo tatanara. Wa'a te'teriopao Eesusia, chaanerepua Siimonio:

—Ka'te te'ta no'o peenia erapamua, i'ka so'chi no'o aamo chapiteriao, neea ehpe waanamio aamoo, ti'tijoeri Riosichi aamo e'enapatiame enepatemerikopua, Riosiwichio po'wachuamechitia ti'tijoeopua ooweruopua tiame wa'achitia.

¹¹ Waikao puuuu, wa'a nokayaipua so'chi chapika, wa'api toisa ahpo pawekakerao, toare puuuu ahpo sochiero eneniameo. Wa'a ikisaopua, yooma ahpo iinueka toisaopua tiameo, Eesusi ahjama nokisirepua waikao, ahjama tekipanasikao.

Eesusia repera kokoriame sautena

(Maateo 8:1-4; Marako 1:40-45)

¹² Piire taawechio, Eesusi piie mochiwachi ihsioio, wa'a eenarepua piiripi tijoe, repera kokoriame. Puuuu wehchisi koomorasipakao, tesiwa cheerepua Eesusio:

—Paamira, nane'renania aamoo, no'o tésiwe e'resoo, no'oo yachapatemerikopua.

¹³ Wa'a chiiopua Eesusia, ahjachi seekarepakaopua, chaanerepua:

—Eje'é, wa'a aamo e'riame neeea. Yachapakame itipisa naajú.

Wa'a cheesoche Eesusio, yachapakame itipirepua, ahpo repera kokoriao. Te'ta saukame itipirepua wa'asi, pu'ka kokoriao, kiisi naania ikiteka wa'asi. ¹⁴ Sautesaapa Eesusia, chaanerepua pu'kao:

—Muuua, ka'te aaata tuumitia, i'ka no'o aamo sauteriao, ohso kaawe i'isaeri tioparachi siimitiamua i'yetokao, wa'a neeserosio kiamia, pu'ka Moise nuurari chiia kianurawao, pu'ka Riosiwichio oowewario. Pu'ka kiariwa oowewaeo, yooma nane'remichioopua aamoo, yachapakamekoopua aamooopua wa'asi.

¹⁵ Nape Eesusio ki mehtajerioipua ahpo iintorio, ahkaoi yomachiami mehtarepua. Pukaepa Eesusi ahkaoi asiyoio, muuwaeme e'enaparepua keepumiao, ahpo kokoriame i'yetokaopua Eesusio, sautemichioopua pu'kao. ¹⁶ Nape Eesusia tísia resipakapa sautiao, poanachi siisimiriaipua ooruchi, ahpo Noono tewekachi kahtiamé ahjama nayewámia, resipunariaapua tiameopua ku'itapioi.

Eesusi tu'ikame sauteria

(Maateo 9:1-8; Marako 2:1-12)

¹⁷ Piie taawechi masiteka ihsioi Eesusio, parisero ti'tijoeai wa'ami ahka mochiparepua keepumia, ookapi Moise nuurari ma'masitari tiame. Ihji ti'tijoea, Eesusi ihsia ne'nemia e'nariamepua, Riosi utewarie ihsia. Puuu yomachi e'enakame enerepua: Arirea weechi, Uurea weechi, wa'a ikisa Eerusareni muuwarichi o'inia e'enakame tiame. ¹⁸ Wa'achi e'enarepua tiameo, tu'ikame u'pakame, e'taparachi tekitoka. Muinareriai puuua Eesusi kahtichio, ¹⁹ nape ki ahka pakime tiioa muuwaekapao. Ihjia wa'a karichio, yomachi i'yai ki tewakapa pachapuachio, te'pa mo'moenaka wahjonerepua, karijampara wehchorieme netetiameo. Wa'atipo wahjonasaapua, pu'ka tu'ikameo, wa'atipo tekipurepua e'taparachio, te'ta Eesusi kahtiachio. ²⁰ Waikao Eesusia pu'ka u'pariao, ki nu'unti apochi paparariopao, chaanerepua kokoriameo:

—Saukame itipiame muuupa, aamo tatakoria cheriwetiamé.

²¹ Wa'a cheekopa Eesusio, Parisero ti'tijoea, nuurari ma'masitariaapua tiame, erakorepua: “¿Ihtana iikame ihjia chiia? ¿Ki ahpo Riosiko tuunapu? Riosiche puuua wa'a iintomeria, tatakoria cheriwemeria, wa'asi waanamioopua, aaataai ka'i.”

²² Eesusia nane'riapa erakoao, chaanerepua:

—¿Achinikai wa'a erakona eemea, ki tatakori no'o cheriwemia iinuekoo, maaeka? ²³ Ehsoo, ¿ihtanakamera epeche tehkijuarepua ne'netewao, tatakori cheriweniame, yachapakame werisiteniamekosaoi i'ka tu'ikameo? Oowera wa'a chaniwamea ki tetewitekao, ki tehki tiame puuua. Te'ta tehki tiamea, te'ta iintoka ikiteka, ne'neteniamepua. ²⁴ Pukaepa nee Tijoe Tijoetukamea, iinuekapa neea no'o tatakori cheriwemiao, iintomania.

Wa'a cheesaa chaanerepua tu'ikameo:

—¡Yachapakame werisísaa, aamo chaanenane tu'ikameoo!
¡Apechunasa ipetáa, no'rasa petechíí!

²⁵ Waikao kokoriamea yooma tetewachi werisikao, ikanati apechunasa ahpo ipetao, no'rarepua ahpo petechi, pooechio, cheriwema kiasika Riosio, ahpo yachapariawichioo. ²⁶ Waikao yooma wa'a mochikamea, ki nu'uti tiame tetewikapa Eesusichio, tahpitika eraparepua apochio, káátisia, peenia iintoriopua Eesusio. Wa'a iikapa puuua, tísia kaawe nayewarepua Riosio. Puuua chaachaparepua ahpoo:

—Ki teesa tiame, tetewakame teemea ehpe taawechio. I'ka taamo tetewario, ka'chitia taawechi tetewikamekai teemea.

Eesusia Maateo yeetona, Reewi teewataniame

(Maateo 9:9-13; Marako 2:13-17)

²⁷ Ehjepao wa'a ta'pechi machenasaapa Eesusia, Maateo tewaniame tijoe tetewarepua, Rooma yawichiwichio koparoame, ahpo yooremina koparowachi kahtiame. Wa'a kahtiame tetewaopua, chaanerepua pu'kao:

—Nahpé, no'o ahjáma.

²⁸ Waikao Maateoa, yooma wa'api toisaopua, na'naritorepua Eesusio.

²⁹ Ehjepao Maateoa ahpo ta'pechio, weruma pahkotarepua Eesusiwichioo, weruma koi'wari yooreka. Wa'ao wahjachi e'enarepua tiame, rooma yawichiwichio koparoame, wahjachi tiame oowera ti'tijoeri. Yooma wa'a mochirepua meesa chokichi.

³⁰ Pukaepa parisero ti'tijoea, iyoteri ti'tijoeapua tiame, wa'a oi'inia ki kaawe chaachapasirepua, Eesusi te'ta yeeka oiya masiterao. Pukaepa piie taaweo, Eesusi ahpo yeeka oiya masitioio, pa'parisero ti'tijoea i'iyoteri ti'tijoea tiame, na'ara chaachapariapua Eesusi yeeka oiya. Puuua eee chaachapariapua pu'kao:

—¿Achinikai eemea yawichi koparoame ahjama koayamepua, wahjachi tatakoriame ahjama tiame?

³¹Eesusia, wa'a chaachapame inamukapao, chaanerepua pu'kao:

—¿Ki kokoriamea sauteniamekosa nakiyamepua? ¿Ki kokoriamekosapu te'ta ahpo sautepuame nakiyamea? ³²Pukaepa neeea, tatakoriamera paaemia eenakamenia, noochi e'enaka itamichiopua, ahpo tatakoriria cheriwepuawichioo, yooma toimo tuukaopua, ahpo tatakoririao. Ki ahpo tatakoriame maayameo, ki paayamenia pu'kao.

Ki koi'wa Riosi iyoriwa iinatukewa

(Maateo 9:14-17; Marako 2:18-22)

³³Piirechi taawechiamio aaata ti'tijoeria, chaachaparepua Eesusio:

—Waani na'naritoamea, parisero na'naritoamea tiame, tísia iyoriamepua Riosis ki koaka. Nape aamo yeeka oiya masitiaa, ki wa'achi nokayamepua. ¿Aatia?

³⁴Wa'a chaachapopa pu'ka ti'tijoerio Eesusia, chaanerepua:

—¿Aiwatarepu tooree neewiwachi paajutetiamea, iiweta ahpo ahjama kahtioopua neewikameo? Ka'ii, neewiwachio, ko'komichio paajutetiamepua. ³⁵No'o ma'masitiaapua no'oo ahjama kahtioopua pehjiio, ki iyorimetepua koi'wao, ahkasi no'oo no'raka apechunaniachisi tewekachio, waikaope Riosi iyorimeripua ki koi'wao, kihta koakao, no'oo Noonochi ahpo ku'iyeraka nokayaipua, ihtaoi noochioi itapiti ku'iwa itayaipua.

³⁶Wa'a ikisaopua Eesusia, wa'achitarichi nayewerepua tiame, weemera Riosichi te'terewachi simiyameopua, eee cheeka:

—Aaataai ki weemera wisasorie koyachiamepua oochetiame wisasorio. Wa'a iintotioopua, wa'atia na'atameripua weemera wisasorio. Puuu weemera wisasoria, iinya teeremeripua pukachio, oochetiamechiopua.

³⁷Cheerepua tiameo:

—Aaataai ki to'wamepua, weemera wiinoopua oochetiame wi'chijarichiopua. Wa'a iintotioopua, puuu aari wi'chia tataka si'pamapua, wa'a ikisoopua pu'kao, wa'atia na'itumapu wiinoai, wi'sukao. ³⁸Pukaepa wiino weemeraa, weemera wi'chijarichi toaniamepua. Wa'achitia eemeai, kaawe te'terenariaa eemea aamo weemera te'terewao no'oo Noono tewekachi kahtiamechio, kihta na'pemete eemea oochetiame te'terewaopua Moise nuuriwachi

oochetiame nokisitiameopua, animari ko'yaka Riosiwichio kohseka oowepaniameopua.

³⁹Wa'atepua tiiao, nape eeme parisero pa'pamiratuamea, oochetiame te'tereniakamera pu'seriamepua, weemera Riosichi te'tereniakamera pu'sereme tiioipua. Ihji no'o aamo tuuyeka chiiaa, ki wiinoka tiame puuuu, wiinoa, paamutetiamerakamera, tisia te'yamerapua. Nape Riosichi simiyamea, weemera Riosichi te'tereniakamera, te'ta ta'yameraa.

Resipuniame taawechi Eesusi te'ta ma'masiterao, tiiriko muurara tehpuhasiwa

(Maateo 12:1-8; Marako 2:23-28)

6 Piire taawechi Eesusia te'ta ahpo masitera ahjama ihtoio, resipuniame taawechio, tiiriko echitiachiami u'matoipua pu'ka ahjamao, Eesusi te'ta masitewaraa, tiiriko muurara tehpuhasika koi'siriaipua, okisikao. ²Pa'parisero ti'tijoea, wa'a nokisiametewapao, chaanerepua:

—¿Achinikai wa'a nooka eemea resipuniame taawechioi, taamoo ki reesiseniamekoipua wa'a nokiwao?

³Waikao Eesusia nehjiarepua:

—¿Kiisi iyonakamekosa eemea Raawitaru iintoriaopua, ahpo ahjama nokisia ki teesa cho'chorowapasoopua? ⁴¿Ki Riosi karichi pakika, Riosi to'wewa paani ko'kakamepu, ahpo yeetoaopua kipoteka tiame, neeseriosiche koaya ko'kometi?

⁵Eesusi chaanerepua tiameo:

—Puuu resipuniame taawe yahchakao, nee Tijoe Tijoetukame, iintokamepua pu'kao.

Tijoe sekachi chookopakame

(Maateo 12:9-14; Marako 3:1-6)

⁶Piirechi taawechi resipuniame taawechio, Eesusio i'isaeri napawikarichi ihsioiopua masitekao, wa'achi yasariaipua piiripi tijoe, sekachi chookopakame. ⁷Ookapi pa'parisero ti'tijoea, i'iyoteri ti'tijoea tiame, Eesusi ichipuka inateriaipua, itapiti ki reesisewa iintosoopua resipuniame taawechio, yawichichi wenejinariapa chapisa. ⁸Nape Eesusia nane'riaipua ahpo chapinarewao, sekachi chookopakameo chaanerepua:

—Ehsoo enasao wa'ana, i'wa weripaomua naasipa.

Waikao sekachi chookopakamea, wa'a iintorepua. ⁹Waikao Eesusia wa'a naasipa weripasoopua, chaanerepua ahpo norikame mochikameo:

—Aamo iinatuketaone: ǂlhtanakamera reesiseripua resipuniame taawechio, kaawerumara yoraniame, ki kaaweruma yoraniamekosaoipua; aaata sauteniamera, ki aaata sauteniamekosaoipua?

¹⁰Nape aapoeo kihta nehjiakopaopua, Eesusia ahpo norikame ne'nepakaopua waikao, chaanerepua chookopakameo:

—Riisasipaomua aamo seekao.

Wa'a iintorepua waikao sekachi chookopakamea. Wa'a iintosohepua pu'kao, saukame itipirepua, sekachio. ¹¹Nape wa'a iintokopa Eesusio, pa'pariseroa tísia nenekarepua Eesusichio. Wa'a iikapa puuua, ihchi ahpo katewepua, achini yorapuameopua Eesusio.

Eesusi ajawaria, oosa mariki aampa ooka

(Maateo 10:1-4; Marako 3:13-19)

¹²Pu'ka taawechiamio Eesusia, teewi roomosachite akiparepua, ahpo Noono tewekachi kahtiamie ahjama nayewamia. Wa'a simisaa Eesusia, yooma tukawari ihsirepua wa'ao. ¹³Taaa machenasoopua piario, ahpo ahjama ohjosikameopua ahpo masitia keepusikao, ahpo kahtiachi waapi ajapanurerepua. Ahpo kahtiachi ajapasoopua pu'kao, pu'kao oosa mariki aampa ooka uusaopua, ahpo Noono tehkiwachi ahpo ku'ika nokisimichio ajawarepua. ¹⁴Ihji ajawatiamea naati enerepua: Siimoni, puuua Peero teewataniame tiame; Anteresi, Siimoni poonira; Saantiao; Waani; Eeripe; Waatorome; ¹⁵Maateo, Reewi teewataniamepua tiame; Toomasi; Saantiao Arajeo taanara; Siimoni Weemuame teewataniame; ¹⁶Uurasi Saantiao taanara; Uurasi Ihkarióte kuchitewaeme, puuua neipao Eesusi nehjakame noriwi.

Eesusia ki ookapi masitena

(Maateo 4:23-25)

¹⁷Ehjepao Eesusia ahpo ajawawa kajusaapa, ahjama tekiyaiopua wa'a yeepoo, ki ookapi tewarepua ti'tijoerio, wa'a Eesusi keepumia napawikame, ahpo kokoriame sautekepuaichio eneriapua tiameo. Puuu ti'tijoeri napawikamea, yomachi ahkaoi e'enakame enerepua:

Uurea weechiami, Eerusareni muuwarichi o'inia e'enakame, Tiuro weruma mochiwachi o'inia e'enakame, Siironi weruma mochiwachi o'inia e'enakame, na'pa puuuu, Meritaráneo pa'wesuwe weruma mochiraeme. ¹⁸Yooma ki kaaweruma tijoeturi yahchari aiwameoi, sauteretupua Eesusieo. ¹⁹Eesusia ahpo utewarieo, seekarepakache yachapatiopaopua, yoomahka ahjachi ihchepakaoi, yachapanarerepua, wa'a e'enakamea.

Ta'iria yasiwame, ki ta'iria yasiwame tiame

(Maateo 5:1-12)

²⁰Waikao wa'a iintosaapa sautekaopua Eesusia, masiteka o'inerepua wa'ao, ahkaoi o'inia ahpo keepumia e'enakameopua, ti'tijoeri. Pu'kao yooma ne'nepakaopua, chaanerepua:

—Eeme tesiwa erakoameopua iikachio, ta'iria mochtomitia eemea, kiatiamekapa eemea, Riosi ahjama aamo mochipuaopua, Riosi ye'karichio.

²¹Ta'iria mochtomitia eemea, chorowachitia e'ramea iikachio, aiwaka posatepuaita eemea, Riosieo.

'Ta'iria mochtomitia eemea, ehpe taawechiami naarakoamea aamo tatakoriwichioo, enamitepua taawechio, aamo Riosie cheriwetiame tatakorio, ta'iria achikomiachioopua.

²²Ta'iria mochtomitia eemea ohso kaawe, no'owichioo aamo nekamuchenioi, aamo wa'ineka mochinioi, aamo na'ara chaanenioi, aamo ki kaaweruma tijoerichitia ipaka tetewinioiopua, no'o Eesusi Tijoe Tijoetukamechi te'teretopa. ²³Ohsotia eemea wa'a yoraniaio, peenia erakopuapua pu'kao. Eemea ohso kaaweo, kaawe erakopuapua, Riosio aamowichioo ki nu'uti kaawe erapuame aamo nuutekiopa, ki teesa ta'iria mochipuame. Puuu ehkoriai Riosi nayewaturaai, amochitia na'aretiamepua tiameo, i'ka ki ka'karuma ti'tijoeo, ehkoriai mochiriameeo.

²⁴Nape ai eeme ki Riosichi erakoamea, aamo toomi tísia paarasatiachiche tahpitika erakoamea, eemea pu'kao, ku'itapisi wa'a te'tereka ta'iria mochtiamepua.

²⁵'Ai eeme Riosi toakamea, ki Riosie soparame ahpo erakoamea. Wa'a erakoame eemea ehpiamiopua pehjo, nape asimiitepua piie taawechiamio, tísia aamo tesiwa erakomiachioopua Riosichio, tahpitika erakoka Riosie ahpo ku'ipuawichioo.

'Ai eeme, ehpe taawechiami ta'iria achikoameapua, kiisi kaawe te'tereka Riosichio, asimiitupua piie taawechiamio, aamoo tísia yuuwesika mochimiachio, Riosio ti'tjoerio, te'ta kateweka ihsioio.

²⁶'Ai eeme aaata tísia kaawe nayewaniame ti'tjoerio, ahpo tísia kaawe te'teriamo erakoamea Riosichio, wa'achitia teteiwame eneriai ehkoriai mochiriameai, ahpo ki ka'karuma Riosi nayewaturiamo, kiisi pichiwaka chaachapakameo.

Ahpo seepurawa nakiwame

(Maateo 5:38-48; 7:12)

²⁷'Ohso kaawe no'o keepupuapua, no'o aamo chaanemia. Ka'karumara teerewachiche te'teretopuapua. Aamo na'ara yoorameo, ki nekaka tetewipuapua; aamo nekumiameo, ka'te nekumeka tetewimitiapua pu'kao. ²⁸Aamo mukijeraka na'arameo, kaaweruma e'repupuapua pu'kao. Na'ara aamo chaaniameo, ohsotia kaaweruma itapuapua pu'kawichio. ²⁹Aamo nanarichi wewetioo, oowepupuapua piire aamo nanarioi, wewepuaichio. Aaata aamo ampawakira u'yenaresoo, ohsotia aamo wakiraoi kiapuapua pu'kao. ³⁰Aaata itapiti tesiwa tiipa aamo itanesoo, kiapuapua pu'kao. Itapiti u'yetiaimua, ki utewa yorapuapua, aamo no'rawemichio. ³¹Aaataoi muuuu, aamo yorajerachitia, yorapuapua.

³²'Aamo nakika mochikameche nakiyame enesaamua, ¿te'tana kaawe ihsiam e'netamua? Pu'ka wa'a tiameo, ahkasi ki Riosi nakiyameai, wa'achi nokayamepua. ³³Aaata aamo kaawe yoorameche, kaawe yoresaamua, ¿ihtana peenia ihsiam e'netamua waikao? Ahkasi ki kaawe te'tiameai Riosichio, wa'achi nokayamepua pu'kao. ³⁴Aaata aamo no'rawepo o'raka reweyameche enesaamu, ¿ihtatia peenia ihsia e'netamua waikao, pu'ka tatakoriameoi wa'achi nokayamekoo? ³⁵Kaawe uuka teteipuapua, aaata ki aamo nakiyoipua. Aamo reweka itaniameo, rewepupuapua pu'kao, ki epeche aamo no'raweniame puuyeka. Wa'a te'teriamo, te'pa kahtiam No'noeopua, ki nu'uti enemeripua kiapuamea. Wa'a te'tereka mochitoamea, Riosi nakiyachitia mochitoamepua, tísia wa te'pa kahtiam tatanarachitia. Te'pa kahtiam Noonoeopua tiameo, aaata ki ka'karumaopua, kaaweruma itapiti kiapuamepua Riosio, ahpo wa'a iintowachio, ki cheriwema kianiaipua. ³⁶Eemea, tesiwe e'riame enepupuapua, taamo Noonoopua aamoo, tesiwa e'riachitia.

Kiisi na'ara chaaneniame aaataoi

(Maateo 7:1-5)

³⁷ 'Ka'te ihta ki kaaweruma chaanemitiamua aaatao, kihta a'chi aamo chaanepuawichioopua aaataeo. Ka'te aaata itapiti iintoko tuumitiamua aaatao, ki wa'achi aamo iintorio tuupuaichioopua. Eemea cheriwame enepuapua aamo piirechio, aamo Noono tewekachi kahtameo, aamo cheriwemichioopua tiameo. ³⁸ Chuurame pochikame ihko nehjame enepuapua, puuu aamo ihkokiamea, epeche pochikame aamo ihkokemapua, wi'suame, sasaweka pochiwatiamе, pewatiamе sasaweka. Aamo kaawe e'rariachitia ihko nehjaka, wa'achi kaawe e'raka ihkokepuame muuuai.

³⁹ Eesusia cheerepua tiame:

—¿Achini teeka aaata ki ma'chiriamea, kaawe neesetotarepua aaata piirechio ki ma'chiriameopua, ki ma'chitiame enesaa? ¿Ki na'pa wahka tekopachi ruhjitarepua? Pukae eemea pipiripi, ki kakupachi ohjoame enesaa, kihta chaanemete muuuu aaataoi. ⁴⁰ Masiteniamea ki epeche pepeniamepua ahpo masitiachitia. Ahkasi ahpo masitarichitia ahsepari penipasaape, wa'achi ihsimeripua tiameo, ahpo masitarichitia. Wa'achi teeremete eemeai, aaata chaanenariaa.

⁴¹ ¿Achini iikai kasarae pusiwekameko tuunamua piirechio, aamoo ki tetewamekaipua, kutemori teekaopua puichi? Pukaepa muuuai, ¿aachin teeka chaanetamua aaatao, muuu wa'api ki kaawerumachi oiyameai enesaa? ⁴² Wa'a tiame teekame enesaa, ¿aatia chaanetaremua aamo poonio: “Ehsoo, aamo pusiweria ma'chipasetaone kasara?” ¡Tísia wistuame muuuu, aamo puichi teekai kutemori! Aamo puichi teeka kutemorio, aamo pusiwepupuapua pahchao. Kaawe ma'chiriapa muuuu waikao, kaawe pusiwepumamua waikao, aamo piirechi kasara pusiweriao.

Kuuu taakia taakewarachi machiwamepua

(Maateo 7:17-20; 12:33-35)

⁴³ Eesusia, simiteka masitekao, cheerepua tiameo:

—Kuuu ka'karumaa, kiisi taakiamepua ki kaawerumao; kuuu ki ka'karuma taakiamea, ka'chi iika ka'karuma taakiamepua. ⁴⁴ Yooma ihta kuuu taakiamea, ahpo taakiamechi machiwamepua. Wehchajurichiai, ki taakiamepua waurio. Panijuwariai, ki ihta uuyawichiooi, pujiniamepua. ⁴⁵ Kaaweruma tijoea oowitiameai

wa'achitia, ahpo iikachi kaaweruma tiakamera, chaachapamepua; ki kaaweruma tijoea oowitiameoi, ahpo na'ara tiakamera iikachi chaachapamepua.

Ooka te'terewa nawatewa

(Maateo 7:24-27)

⁴⁶Eesusia eee cheeka masiterepua tiame:

—¿Achini iikai aataa, no'o Paamira teewanipua, ki no'o chiia yoorai? Te'ta no'o Paamira teewamea, ki wa'a teeka yasitomeripua.

⁴⁷Aaata no'o Paamira teewamea, no'o chiia yooramea, eee tiamekatepua: ⁴⁸Ihja, teeresi wejisa kaari chokitetiamechitepua. Ihja teere chokitesa weeramepua kaario, e'pechitia pewatiachi. Waikao aakia, tísia utewaeme eenakaiopua motaka, kiisi ko'rimeripua, tísia pewatiame weeriapa pu'kao. ⁴⁹Nape no'o keepuaio, ki yooramea no'o chiiao, setechi karitakameka tiamepua, ki pewatiachi chokiteka. I'ka kaariopua, aaki utewaeme enasaopua, ahjachi motaka ru'minamapua pihtunaka. Wa'achitia ru'michianiame aataa noochi paparao, ki pewatiame kahtiamea noochio, itapiti aiwaka yasitoapaopua.

Eesusi rooma kapitai weripateria yachapatena

(Maateo 8:5-13)

7 Eesusia ti'tijoeri nayeweka kajusaapua, Kapenau eenarepua mochiwachi. ²Wa'a Kapenauo, wa'a yasariaipua piiripi soontaro kapitai, rooma tijoe eneriaipua. Puuuu ahpo ta'pechio, ahpo tísia nakiya nuurewao, tísia kokoriame iinueriaipua, ki paparamepa. ³Ihji kapitaia, Eesusi wa'amahka oiyame inamukapao, paaenurerepua pu'kao, ookapi i'isaeri ti'tijoe, o'ochetiame pirenaturi tewaniamee. Pu'kao kapitaia, ahpo cheriwenureka uhjurerepua Eesusio, eenaka sautejeraka ahpo ta'pechi kokoriameo. ⁴Waikao uhjuratiamea Eesusichi e'enakao, ahpo cheriwe nuurio tuurepua kapitaio, ahpo kahtiachi eenaka sautemichioopua, ahpo kokoriameo. Wa'a chaanesaapua uhjuratiamea, chaachaparepua:

—Tísia ku'ijerani teeme pu'ka kapitaio, tísia kaawe erakoma teemea amochio, pu'ka ku'iriao. ⁵Puuu kapitaia tiameo, tísia taamo ku'ikamepua, taamoo i'isaeri ti'tijoerio, taamo napawikarioi apoe wa'api weerakamepua pu'kaoi.

⁶ Wa'a chaanetiaapa Eesusia, ahjama simirepua, nape waapi ta'pechi ihtoame tetewapa kapitaia Eesusio, wahjachi ahpo kaawe uuya uhjurerepua Eesusio, chaanemichioo: Eee chaani kapitaia:

—Ka'te aamo eerinamitiamua no'o ta'pechisi asikao, ki aata neeea no'o ta'pechi pakipuaio. ⁷ Wa'a e'rapa neeea, ki simikame neeea nooe aamo paaemiaoi, no'o cheriwejerakao, no'o kokoriamie yachapatejerakao. Aamo cheesochepaio, yachapatemioche e'rapaopua, no'o weripateria kokoriamie iinuekaopua —chiame uhjurerepua Eesusio ahpo nuurewaeo—. ⁸ Neeei amochitia nuuramepua tiameai, no'o soontarowaa no'o nuurewachi mochitoamepua tiamé. I'kao amochitia no'o chanisoche: “Waami siimitia”, wa'ache ikimapua; piirechio no'o chaanesooi: “Eenao noochi”, enamachepua noochioi. No'o yorakiamie mochikameoi, no'o chaanesoo: “I'ka yoramitia eemea”, yoramachepua pu'kao —wa'a chaachapare kapitaie uhjuratiamea.

⁹ Eesusia, yooma i'ka kapitai ahpo chaania inamusaapa: “Aa, naakona wa'a e'ramemua”, eraparepua kapitaio. Wa'a iikapa Eesusia, yooma ne'nepakaopua ahpo na'naritokameo, chaanerepua:

—Aatachioi ki tewakamenia te'ta i'ka kapitaichitiao, te'ta noochi paparameopua, ahkaoi isaeri ti'tijoechiopua. Waikao Eesusia ki pakika wa'a ta'pechio, yachapaterepua kapitai weripateriaopua kokoriamie.

¹⁰ Waikaopu uhjuratiamea, kapitai ta'pechi noonorasaapua, saukame tewarepua kokoriamieo.

Eesusia, kunamukukame taanara sautena

¹¹ Wa'a o'inia neipao Eesusia, Naaini mochiwachi akiparepua ahpo te'ta masitera ahjama, muuwaeme ahpo na'naritoa ahjama.

¹² Waapi Naaini nokisiaio, mukukame i'toame nateparepua, muuwaeme nokisiamie. Ihji mukukame yeeyeraa, kunamukukame eneriaipua, pú'kache taanaekaipua piiripi wa'api, kiterepatekame.

¹³ Waikao Eesusia pu'ka oowitiameo, tesiwe e'repakaopua, chaanerepua:

—Ka'te naara oowitiame.

¹⁴ Wa'a cheekao Eesusia, chapikerepua e'taparao i'toniachio. Waikao mooketoameai, ajaparepua. Ajapasoopua Eesusia, mukukameo chaanerepua:

—¡Werisisa temarí! —aamo chaanenane temarí.

¹⁵Waikao temaria yasisirepua, nayewasirepua waikao. Wa'a iintosaapa Eesusia, chaanerepua yeeyerao:

—Wa'a kahti aamo taanaapa, kaaweruma.

¹⁶Waikao wa'a iintokame tetewakamea, ki nu'uti iintoriame e'reparepua Eesusio. Wa'a iikapaopua, tísia kaaweruma nayewarepua Riosio, chaachapaka:

—Ki nu'uti kaawerumapu Riosia, ki nu'uti taamo nayewatumeri uhjurekamepua tamochio.

Ahpoopua chaachaparepua tiameo:

—Riosi apoe ihjia, tamochi eenakame, ahpo ijinuwa ku'imia.

¹⁷Ihji i'wa wa'a ikitiamea, ki tehpe yomachi Uurea weeechi nane'reretupua, yooma norikameopua tiameo, Uurea weeechio.

Waani Paatori uhjuraria

(Maateo 11:2-19)

¹⁸Waani Paatoria, ahpo masiterae nane'rekapaopua, yooma itapiti Eesusi peenia inisiaopua, ¹⁹ooka ahpo masitera uhjurerepua Eesusi iinatukemichioo, apoekosapua enamerio, aaata piirechikosakoiopua, taamo puuyemerikooopua enamerio, Ehkoriaimi Iyoterichi Riosi na'nayewatura chaachapariachitiao. ²⁰Waikao Waanie uhjuratiamea, Eesusichi e'enakao, chaachaparepua:

—Teemea aamo iinatukemichio uhjuratiamekapu, muujuareko iinatukemichio Riosie uhjuratiame enameria, aaata piirechikosaoipua, puuyepuamea pehjo.

²¹Pu'ka uhjuratiamea ajasioio, Eesusia, ti'tijoeri yachapateka ihsire puuuu, muuwaeme na'arari tijoeturi yahchame sauteriaipua, yooma ihta ko'koame iinueme, ki mamachiriame tiame. ²²Wa'a ihsiai sauteka Eesusia, chaanerepua Waani uhjurario:

—Nonorakao, yooma i'ka tuuyemitiapua Waanio, i'ka no'o ihsia aamo tetewa, yooma i'wa aamo keepuria tiame. Chaanepuapua pu'kao no'oo, ki mamachiriameo ma'chirepatio —tuuyepuapua—; ro'rojioi no'oo, ohjotio —tuupuapua—; repera kokoriameoi no'o sautio —tuuyepuapua tiameo—; na'nakapioi inamutio —tuuyepuapua—; mukukameoi ahjatio —tuuyepuapua tiamée—; aaata ahpo tatakoriioopa tesiwa erakoameopua iikachio, Riosi ka'karuma tuuyewarie, no'o kaawe erapatio —tuuyepuapua—.

²³Aaataoi ki suuwe e'riameopua noochi paparakao, tísia ta'iria yasitomeriko tuuyepuapua.

²⁴ Waani uhjuraria nonorasoopua Eesusia, Waanichi simiyame nayewesirepua ti'tjoerio. Uwatiamе nayewaka iinatukerepua:

—¿Ihtana ne'nemia siimpakame eemea ooruchi weechio? ¿Oowera paaka eekae nokayamekosa, tijoe chachapia ihsiamе? ¿Aata tijoe rooroikamekosaoi? ²⁵ ¿Naatikosaoipua, tijoe sosopatiame wakiraeme, tisia nayewame? Ka'i puuua, puuu wa'a te'tiame wakiraemea, ahpoche ta'iriache mochikamea, ya'yawichiche te'ta kaarirachiche mochikamepua. ²⁶ Ki wa'atiame ne'nemia siimpaka enesaa, ¿ihtana ne'nemia siimpaka eemea naaju wa'ao? ¿Riosi nayewatuame tijoe? Eje'e, puuu enerepua. Nape puuua, epeche tiame, ki Riosi nayewaturachitia. ²⁷ Ihji Waania, ehkoriaami nayewatiame enerepua, Ehkoriaami Iyoterichio, pu'ka Waani nayewakao iyoteria, chaanipua:

Wa'a aamo uhjurenane piiripi nayewatura,
aamo nayewatumichio pahcha.

²⁸ Neeea aamo chaanenapua, aataai i'ka weechio, ki epeche tiamekopua Waanio, no'o enameriko tuuka ihsikamea; nape te'pa tewekachi Riosi ye'karichio, aata nu'uti tiamekaipua, epeche weruma tiamekaitepua ki Waanichitiao, weechio ohjoemeo.

²⁹ Yooma Waani keepukamea, Rooma te'ta yawichiwichio koparoamea tiameo, pichikeka keepukame Waani chiiiao, ahpo paatonurerepua Waanio, Riosia pu'kao, te'ta papakorepua tatakorio. ³⁰ Nape pa'pariseroa, Moise nuurari ma'masitaria tiame, ki nakikame puuua ahpo paatopuawichioo, ipaka tetewikamepua, i'ka Riosi ka'karuma tuuyewariopua, Riosio kaaweruma e'raka oowioiopua, ki ahpo tuunareriopa tatakorio, kiisi cheriwepuame Riosio. ³¹ Eesusia simiteka naewakao, cheerepua:

—¿Ihtanaka tiameko tuutane i'ka ehpe taawechiami ti'tjoerio? ¿Aatia tiame ohjoarepua? ³² Aa, puuu ti'tjoeria, kukuchi te'eka mochiriamekatepua, eee chaachapariaipua: “Taamoo pakapucherae peenia chaachatekoio, kiisi yawikame eemea; taamoo tisia yuuwesiwa tiame chaachatekoio, kiisi naarakokame eemea.”

³³ Wa'achi te'terekame eemeai, ki yoorakapa Waani Paatori chiiiao. Ohsotia eemea, na'arari tijoeturi yahchame teewariamepua Waanio, pu'kao, ki tijoeekachi yaajatopa, ki paani koayamekopua pu'kao, wiinooi ki iijiamekopua pu'kao. ³⁴ No'ooi Tijoe Tijoetukameoi, ki yooriame eemea no'o chiiiao, no'oo aamo mochikachiami oiyoipua ahjama koaka, aamo ahjama iijika itapiti. Wa'a tiioipa no'oo, oowera posaka no'o pu'seriamе teewanipua, iijika pu'seriamеopua tiame. Wa'a chaachapakaopua tiame, no'o tatakoriame ahjama oiyo

tuunapua, aaata Rooma yawichiwichio koparoame tiame. ³⁵Nape ehpe taawechemi ti'tijoerio wa'a te'terioio, Riosi te'ta ka'karuma tuuyewaria taamo ti'tijoeri chaaniao, ki pichikenarerioopua, Riosi peenewaria ma'chiametewitemeripua, yooma aaata Riosi chiia pichikekameopua, Riosio te'ta peenewariamekopaopua.

Eesusia iintoria Siimoni parisero ta'perachi

³⁶Piiripi parisero tijoe Siimoni tewaniamea, ahpo ta'pechi yeetorepua Eesusio, ko'kotemia. Eesusia kajena poipaka yasiparioopua ko'komia, ³⁷wa'achi eenare piiripi oowitiame suweporichi tehkieme, Eesusi wa'a eenario tuuo inamukapa. Puuu oowitiame, piire riimeta sewajuya i'toka eenarepua. ³⁸Wa'a eenakaopua, tarachi chukipaka nanararepua tísia o'kewataka, pu'ka o'kewae papakosaapua Eesusi tarachio, ahpo kupae wakipaterepua pi'wekao. Wa'a ikisaopua, tarachi chuchusaopua, pukae seewajuyae peeniajurepua tarachio, to'wepaka. ³⁹Waikapu pariseroa, ahpo ta'pechi paajutekamea ko'kotemio, e'raka tetewarepua Eesusio: “Pichiwa Riosichi eename enesaa ihjia, nane'reka tetewimiiipua i'ka oowitiame apochi imachukameo, suwepori nokiwamechi tekipanamekopua.” ⁴⁰Nape Eesusia nane'riapa ahpo e'renio, chaanerepua:

—Siimoni, aamo chaanemo o'rane itapiti.

Siimonia waikao nehjiarepua:

—Ehsoo no'o chaaneo masitari.

⁴¹Waikao Eesusia o'inerepua chaanekao, wa'achitarichi nayewekao:

—Ooka ti'tijoea, wikirieriatapua aaatao, aaata toomi reweyame. Piiripi puua, mariki siiento taawe yowiniame wikirieriatapua, piire a ooka weerewa aampa oosa mariki taawe yowiniame. ⁴²Pu'ka ookao, ki nateteme te'tiopao, na'pa wikiriara cho'weriatapua pu'kao. Ehsoo, no'o chaanemitiao, ¿aatanakamera epeche nakiyame enerepua ahpo reweyameo?

⁴³Siimonia nehjiarepua:

—Epeche wikiria cheriwetiamera, maaenania.

Eesusia chaanerepua:

—Eje'e, kaawe nehjiarumua.

⁴⁴Waikao pu'ka oowitiame ne'nepakao Eesusia, chaanerepua Siimonio:

—¡Nee, ne'neo i'ka oowitiameo, achini iintorupua noochio! Nape muuua ki wa'a iintorumua. Muuua, aamo ta'pechi asikoiopua, neeroioi ki no'o ki'yakamepua, no'o tarachi papakopuamichoopua. Nape ihji oowitiamea, ahpo o'kewaeoi papakosaopua no'o tarachio, ahpo kupaeoi no'o wakipaterupua, pi'wekao. ⁴⁵ Muuua ki no'o chuchukamepua teepotaio, nape ihji oowitiamea no'o pakisoche aamo ta'pechi, o'inekamepua no'o chuchuka taarachi. ⁴⁶ Muuua no'o moochioi, kiisi no'o to'wekamemua ooriwo soowioi, wa'a taamo nokayamekoi muuua. Nape ihji oowitiamea, yooma iintokamepua pu'kao, ahpo u'paria seewajuyaoi, no'o tarachioi chuhchekamepua ohsotia. ⁴⁷ Pukaepa aamo chaanania, i'ka oowitiameo ki ookapikoipua tatakorrirao, cheriwetiame itipio tuunania tatakorrirao, tísia nakiwari iintokaopua, ki nu'unti paparari iinuekapapua. Ihji oowitiamea, tísia weruma cheriwetiamepua, nape ki weruma cheriwepuame iinuemea, ki te'ta ahpo nakiwari, tetewitiamepua.

⁴⁸ Wa'a chaanesaapua Siimonio, chaanere Eesusia oowitiameo:
—Aamo tatakorrirao, yooma cheriwetiame itipitenania.

⁴⁹ Wa'a cheekopa Eesusio, wahjachi wa'a paajutetiamea, chaachaparepua ahpo:

—¿Ihtana iikame ihji tijoea, ahkasi tatakorriraoi cheriwio tuuyame?

⁵⁰ Nape Eesusia oowitiamechi ne'nepakaopua, cheerepua aampachi:

—Aamo tatakorrirao, aamo paparariawichio, newikame itipikame muuua Riosie kokosapuameopua. Ehpeo aamo iikachio, ta'iria teetoka no'rapuapua.

Ooweru Eesusi ku'ikame

8 Ku'wetakiri neipao Eesusia, yomachi oiparepua mochiwachiamio, Riosi chiia ahpo ye'karichi simiyame nayewesikaopua, tuuyesika, ahpo oosa mariki aampa ooka, ahpo ajawaria ahjama. ² Wa'achi nokisire ooweruai, Eesusi sauteria kokorirao, wahjachi ooweruai tiame, ki ka'karuma tijoeturi puhjetieme. Piiripi ihji oowerua, Maaria enerepua, Maarena teewataniame, pukachio, oowisani na'arari ti'tijoeturi puuyanetiame. ³ Wa'achi ihtore Uhwana tewaniameai, Kuusa tewaniame uupira. Kuusaa, Eerore ye'karichi ku'yame eneriaipua. Wa'achi inisire Suusana tewaniameaipua. Wa'achi nokisiriai

muuwaeme wahjachiai, Eesusi ku'ikame itapiti ahpo iinuekae, yooma Eesusi ajawaria ahjama.

Echayame wa'achitarichitia nayewatiame

(Maateo 13:1-9; Marako 4:1-9)

⁴Piie taawechio, muuwaeme norikame ahpo mochiwachiami puuyakao, Eesusi ne'nemia e'enarepua keepumia. Eesusia ahpo kahtiachi napawikopao, i'ka wa'achitarichi o'inerepua nayewekaopua cheeka:

⁵—Piiripi echayamea o'ineriataipua echakao. Ihjia echayaio, pooechi ruhjiteriataipua ookapi iimori. Pu'kao ti'tijoeria wa'a u'matopamea, yooma tekeka uumatoriataipua. Tuchikiai wa'a e'nakaopua, yooma pepeka ko'kariataipua pu'ka iimorio. ⁶Wahjachi iimoria e'peekachi ruhjiriataipua, waitiame chuhkuachi weee. Puuuai yaupakai, ikanati wakipariataipua tiame, i'ka weee samiyao, ki tehpe e'oka wakipariopa. ⁷Wahjachi iimoriai wehchajuritere ruhjiriataipua, pukaepa i'kao, wehchajuri weweripakao, wakipateriataipua si'rinaka. ⁸Neipa wa'asi iimori ruhjikamea, tunakame weeechi ruhjiriataipua, ka'karuma weeechi. Pukaepa puuua weweripakao, piie siiento pahchira taakeriataipua, pipiripi iimoria.

Pu'ka kajusaapa Eesusia, pu'ka keepuameo, utewaeme nayewaka chaanerepua:

—I'ka wa'achitari pahtenariamea, kaawe inataka i'yepuapua masitia.

Aatia tiiachipa wa'achitarichi nayeweria Eesusi

(Maateo 13:10-17; Marako 4:10-12)

⁹Ehjepamio Eesusi ajawariaa, iinatukerepua piineri kahtioio:

—¿Achini chanika chiiamua pa'ao, wa'achitarichi nayewakao?

¹⁰Waikao Eesusia, cheeka nehjiarepua:

—Eemea Riosichi noriwi tiiao, ma'chitepuamepua, nape wahjachi ki Riosi chiia pichikiameopua, ka'i. Wahjachi ti'tijoeri ki Riosi chiia pichikenariameo, wa'achitarichi nayewiamenia pu'kao, inamuao, ki ma'chiame pahtepuawichiopua, ne'niaio, ki pahteka tetewipuawichiopua.

Eesusi ihtanako tuuniame echayame wa'achitaria

(Maateo 13:18-23; Marako 4:13-20)

¹¹ Eesusia pu'ka wa'achitarichi nayewaka kajusaapa, cheerepua ahpo keepuameo:

—Ihji iimori wa'achitari no'o nayewiaa, eee chanika cheekamenia: iimoria, Riosichi simiyamepua, kaaweruma tuuyewari. ¹² Pooechi ruhjikame iimoriaa ikiriao, Riosichi simiyame nayewetiamepua, ka'karuma tuuyewari, pu'kao keepurioipua ki apochi uuriáa, apochi eenaka riaorósio u'yeriopua sewina erepateka, ki Riosichi paparaka newipamichiopua pu'káo. ¹³ Puuu iimori e'pechi ruhjikamea, weee waitiachio, Riosi tuuyewari pichiketiamepua, nape puuuu, ki teeresi naawaekapa ahpo pichikeriao, kokosa tiame aiwapa Riosichio, toakame ahpo pichikeriao. ¹⁴ Puuu iimori wehchajuritere ruhjikamea, Riosi tuuyewari pichiketiamepua, nape paarasari weemuniamee, itapiti ki ka'karuma eraniameeopua tiameo, itapiti ki ka'karuma pu'serewaeopua, kihta iintokame taakewachitiaopua, teesa teesache si'rikame. ¹⁵ Nape puuu iimori tunakame weeechi ruhjikamea, pichiwaka kaaweruma iikaeka pichikekamepua ahpo nayeweretiao. Puuuu pewatiame uukamepua ahpo tuuyeretia pichikeriao, a'chikoitia tísia aiwaiopua Riosichi teetoapao, tísia anachakame puuuu. Puuu wa'a teeka tísia anachakamea, tísia kaawe taakekamepua Riosichi te'teretowachiopua.

Tahjerachi simiyame wa'achitari

(Marako 4:21-25)

¹⁶ Puuu iimori taakeniameka tiame puuuu, ti'tijoeri tahjeraka te'teriamo. Ihtaoi tahjeraa, ki noriwi weraniamepua, sikori yakana chuhcheka to'pekao, e'taparatoreoi ki weraniamepua noriwiu. Puuuu ohso kaawe uutapamichioo, te'pa weraniamepua tepatetiachi, wa'a enapameoopua, uutapemichio. ¹⁷ Ihji ti'tijoe ooweru tiame tahjeraa, ki noriwi te'teremetepua ahpo tahjera te'teriaio, yooma apochi enapameopua ahpo uutapachi e'enamichiopua, Riosichi paparamiao. Asimitepua piie taaweo, Riosio, yomatiamo ki ka'karuma noriwi noonoitiamo, ma'chitamiachiopua.

¹⁸ Kaawe inataka inamumitiapua i'ka no'o chiiiao. Te'ta iinuemea Riosie cheriwetiameo, Riosia kajuyachi taawechi enasaopua, epeche iinuemeripua Riosie ahpo kiapua, Riosieo ahpowichio

nuutekeka kahtiao. Nape kihta iinuemea Riosie cheriwetiameo, kihta ahpo kiapua teeremeripua Riosieo, ohsotia puuua ahkasi ahpo teesa iinueka erakoaopua, u'yepuamepua Riosieo. Wa'a teeremeri Riosia, te'ta katewetiachi taawechio.

Eesusi yeeyera nayewaniame, poponira tiame

(Maateo 12:46-50; Marako 3:31-35)

¹⁹Seenepi simikame Eesusi aaata ta'perachi ihsioio, wa'a eenare Eesusi yeeyeraa, Eesusi poponira yeeka, nape ihjia tahchiamе weeriopa ti'tijoeri muirachio, ka'chi iika muime erakorepua Eesusi ihsiachio. ²⁰Eesusi yeeyera ma'chi weerioio Eesusi poponira ahjama, aaataa chaanerepua Eesusio:

—Aamo paaechani aamo yeeyea, aamo poponia tiame waami ma'chi.

Wa'a chaanetiaapa Eesusia, cheerepua ahpo norikame ajaka keepuameo:

²¹—Áaa, ¿Aatanakamerajuare no'o yeeyea no'o poponiaio tiame, no'o tetejimaria tiameo? No'o te'ta yeeyea, no'o te'ta poponia, no'o te'ta tetejima tiame, yooma aaata Riosi chiiakamera keepuamepua, te'ta Riosi chiiakamera yoorame, Riosikamera e'waka.

Eesusia eeka teewetena pa'wechi, neeroi pe'konira tiame

(Maateo 8:23-27; Marako 4:35-41)

²²Piie taawechi Eesusia, pawekakerachi pakisaapua ahpo te'ta masitia ahjamao, chaanerepua pu'kao:

—Nahpe, paonamina i'ka weruma neerochio.

Wa'a siimparepua waikao. ²³Eesusia pa'wechi nokisinioio, wa'a poitoka kochipariaipua. Wa'a teetoiopua Eesusio, wa'a pa'wechio, ki nu'unti yukurepua, tísia eejeka. Wa'a ikitiopa pawekakeraa, maapori inisirepua, neeroie pochisika piwiteme teetoka. ²⁴Wa'a ikiniopa Eesusi masiteraa, yaapiti pusitesa chaachaparepua Eesusio:

—¡Masitari, masitari, yaapiti pusaáaa! ¡Piwitepani teemée! —chaachaparepua siinakokao.

Waikao Eesusia werisikao, teeweterepua eekao, pa'we pe'koniraoui. Eesusia, teewetesoopua eekao, teewere pa'we pe'koniraai. Waikao, yooma yúúweeme itipirepua. ²⁵Wa'a ikisao chaanerepua ahpo masitiaio:

—¿Achini ijikikame eemea, aamo noochi paparao?

Nape aapoeo tahpitika erapakamekapapua, poanachi ahpo chaachaparepua:

—¿Ihtana iikame ihji tijoea, eekaoi teewetiame, pa'weeoi yooreniamе?

Kaatara ohjoeriamе tijoe na'arari ti'tijoeturi yahchame

(Maateo 8:28-34; Marako 5:1-20)

²⁶ Ehjepa wa'a tiame ikisaapua pa'wechio, Kaarara weeechi paonarepua, Arirea weruma neerochiopua. ²⁷ Wa'a weeechi tekikoiopua Eesusio, wa'a machejenarepua piiripi tijoe, na'arari tijoeturi yahchame. Puuua wa'a mochiwachi ohjoeme eneriaipua, nape neipao, wahjipame toaniachi yaajatoame, ki chuhchaka wisasori oiyaame, poiyaame. Ki ku'itapi wa'a teeka, yaajatoame eneriaipua. ²⁸ Weesa kaarenae o'yaeka, ya'yachatiamе enerepua soontaroeo, nape puuua, tehpunasa kuhsitere uujumame eneriaipua, pu'ka na'arari tijoeturie i'toniapa.

²⁹ Puuua Eesusi machikapa aatanakoo, chopokorieka weripaka cheerepua sisinaka:

—Eesúsiiii, ¿ihtana yoramia teetonamua noochio, muuu Te'ta Te'pa Kahtiamе Taanáraaa?

Nape Eesusia wa'a chiropa na'arari tijoeturio, te'yarepua pu'kao chaaneka:

—Yaapi machenasa muuua pu'ka tijoecho.

Wa'a chaanetiapa na'araria tijoeturi, chaanerepua Eesusio:

—No'o tesiwe e'résaa, ki no'o kokosájeraniniaa.

³⁰ Waikao Eesusia iinatukerepua:

—¿Achini tewania muuua?

—Reejioni (Piie Siento) tewaniame neea —nehjiare na'arari tijoeturia.

Wa'a cheere puuua, ki ookapi muitekamekapa nanaarari ti'tijoeturio. ³¹ Waikaopu tijoечи mochikamea na'araria, tesiwa chaachaparepua Eesusichio:

—Ka'te taamo kokosamitia taamoo, ki waapisi wichiwachi tisia aiwateniachi taamo ihpapakao.

³² Wa'api waapi kahjenakooi, muuwaame ohjopaopua koowi, pukachi ahpo uhjuranurarepua. Waikao Eesusia, pukachi reesiserepua muimichioo. ³³ Waikao tijoечи puuyasaopua, koowichi muirepua. Waikao koowia ahjachi muiatio, tahpitika

noonowirepua ujumaka. Kai muuenati ujumakaopua waatachituo, neerochi ruhjirepua si'rika.

³⁴Wa'a iikopa koowio, koowi inatiamea, ahpo mochiwachi e'enarepua tuumia, tísia majakame. Wa'a ajasisaapa, yooma tuurepua mochiwachio, yooma ihta ahpo ikiria, ihtana ikirio ahpo tepuya koowio. ³⁵Waikao yooma wa'a mochiwachi mochikamea, yooma wa'ami mochikameapua tiameo, wa'a ikitiachi e'enarepua ne'nemia. Wa'a e'enatioopua Eesusi ihsiachio, na'arari tijoeturi iinuekamea, wa'a kahtieme tetewiretupua, kaawéruma, yachapakamepua wa'asi. Wakiratakame yasarepua wa'ao, sautetiame rooroio. Nape ti'tijoeria wa'a iintokame tetewapa Eesusio, tísia majawerepua pu'kao, chachapia nokaka. ³⁶Puuu yooma tetewikamea, yooma tuuyerepua pu'kao, Kaararami e'nakameopua ne'nemia. ³⁷Waikaopua yooma nane'resaapa, Eesusi iintoria ahpo utewarieo, tísia seewepakaopua Eesusio, tesiwa chaachaperepua Eesusio, ahpo weewachio, machenajeraka Eesusio. Waikao Eesusia, no'rarepua pawekakerachi chuhkuachio. Wa'a moenamioiopua pawekakerachio, ³⁸puuu ki ookapi na'arari tijoeturi puuyanetiamea, tesiwa cheeriaipua Eesusio ahpo yeetojerao, nape Eesusia chaanerepua pu'kao:

³⁹—Ohso kaawe muuuu, i'wa aamo mochiwachi itipimitia muuuu, yooma tuuyemia aamo mochiwachio, Riosi iintoriaopua amochio.

Waikaopu ihji tijoea, ahpo mochiwachi no'rasaopua, yooma tuuyerepua ahpo mochiwachio, ihtana iintorio Eesusiopua apochio.

**Airo maarara oijenatewa; oowitiame Eesusi
ampawakirachi ihchepariame tiame**

(Maateo 9:18-26; Marako 5:21-43)

⁴⁰Waikao Eesusio eenechi no'rakao, Arirea weeechi paonasoopua, muuwaeme napawikame tewarepua wa'a, kaawe e'raka puuyeka mochiriame. ⁴¹Wa'a tekisoopua Eesusio, wa'achi eenarepua aaata piiripi, Airo tewaniame. Puuu tijoea wa'a napawikarichi paamiratuame enerepua, kokoriame iinueme. Ihjia chopokorieka weripakao, tesiwa chaacharepua Eesusio, ahpo ta'pechi enajeraka. ⁴²Amori mukuyo tuurepua ahpo maarao, pu'ka ahpo maarara oosa mariki aampa ooka paamuame, puuuche ahpo iinueka. Waikao wa'a simiyoio Eesusio, ki ookapi na'naritorepua, tahchiameritokaopua norikameo.

⁴³ Wa'a muuwari nokisiniachio, wa'achi ihtoriaipua piiripi oowitiame, oosa mariki aampa ooka paaumpari i'toame, erayena kokoreka. Puuua me'merikochi i'yowakao, ki ookapi na'atakame eneriaipua toomio, kiisi yachapaka. ⁴⁴ Ihji oowitiamea pukamina eenaka naepakao, Eesusi wisasoriwarachi ihcheparepua teesa. Waikaopua, ahjachi ihchepasache ahpo erajenao teewekame saaerepua.

⁴⁵ Waikao Eesusia, apochi ihchepatiame saesao, cheerepua:
—¿Aatana noochi ihcheparu?

Nape aaataai ki noonorio tuuyopao, Peeroa chaanerepua Eesusio:
—Masitari, ¿nane'retare teemea, taamo tahchitoka teetoachio motasikao? Wa'a teetoi taamoo: “¿Aatana noochi ihcheparu”, iinatukiamemua?

⁴⁶ Waikao Eesusia cheerepua:

—Nape noochi ihchepakamea, ki oowera noochi ihchepakamepua, noochi machenakame saekame neeea, no'o Riosi utewari.

⁴⁷ Waikao oowitiamea ki newime tiipa ahpo iintorio, chopokorieka weripaka Eesusio, yooma tetewachi apoe ihsirio tuurepua Eesusio, chachapia ihsika seewiapa. Waikao puuua cheerepua tiame, aatia tiachipa ahjachi ihchepario, wa'a iintosacheopua, ikanati saukame itipirio tuurepua. ⁴⁸ Waikao Eesusia kaawe e'rekao chaanerepua:

—No'o kutewée, noochi paparakapa, saukame itipikamemua. No'raka ehpeo aamo ta'pechi, kaawe eratoka.

⁴⁹ Eesusi wa'a chaanioipua oowitiameo, wa'a eenare piiripi kooriaa, Airo ohjirachi o'inia eename, puuua chaanerepua Airoo:

—Aamo maaraapa, kiterepakame puuupa. Kihtawichio noonotepuame Paamiraapa.

⁵⁰ I'ka inamuka Eesusia, chaanerepua Airoo:

—Ka'te yuuwesi muuua. Noochiche oowe e'repuapua, aamo maaraa, saumitepua.

⁵¹ Eesusia asisaapa wa'a ta'pechiopua, ki aaata pakinurerepua wahjao, naatiche yeetoka pakimio tuurepua wa'ao, Peero, Waani, Saantiao, pu'ka kuita yeeyera tiame, noonora wa'achi, wahjaopua ka'i. ⁵² Wa'a ta'pechi tísia naarakopao, Eesusia chaanerepua pu'kao:

—Ka'te naarako eemea. Ihji kuita kutewea, ki mukukamekaitepua, oowera kohchiaitepua.

⁵³ Wa'a chiiopa Eesusio ti'tijoeria, a'acherepua na'arekao, puuua pu'ka kuteweo pichiwa mukukameko nane'riamekapa.

⁵⁴ Waikao yooreko pakisao Eesusia, sekachi chapikaopua, utewaeme chaanerepua pu'ka kuita kuteweo:

—¡Kutewéee, yasisísaaa!

⁵⁵ Waikao kuita kutewea, eenechi eenaka iikarao, eenechi ahjarepua oijenakao. Wa'a ikisaopua, yasisisooopua kuitao, ko'kotenurare Eesusia. ⁵⁶ Waikao yayawaraa, ki teesa kaawe erakorepua, tahpitika e'rakao Eesusi iintoriao. Nape Eesusia chaanerepua pu'kao, ka'te tuumitiapua i'kao, aawataoi.

Eesusia ahpo ajawaria uhjuria, Riosi ye'karichi simiyame masitemichio

(Maateo 10:5-15; Marako 6:7-13)

9 Seenepi simikame tiameopua, Eesusia paesapa ahpo oosa mariki aampa ooka ahpo ajawariopua, yooma pipiripi yahcherepua utewario, ahjae sautemichiopua kokoriameo, ahjae puuyanamichiopua tiame ihtaoi na'arari ti'tijoeturiopua. ² Yooma wa'a iintosaopua, nayewatumia siimpanurerepua, i'ka kaaweruma Riosichi simiyame tuuyewariopua, yooma ihta ko'koameoiopua yachapatemichio. ³ Eesusia pu'kao, chaanesa uhjurarepua:

—Wa'atia siimpamitia eemea, kihta i'toka teesorao, kihta i'toka mokewarioi, nutukaoi kihta i'toka, toomioi kihta kahcheka, wakiraoipua, ahpoche chuchatoa i'toka. ⁴ Ahkai mochiwachi aamo che'repachioi, wa'ache mochisa uumatopuapua, pirenachi mochiwachiamio. ⁵ Ahka ki aamo nakiwachi e'enasaa, aamo kaaka pechichisa uumatopuapua wa'ao, kihta Riosi tuuyewari nakiriopa.

⁶ Yooma i'ka chaanetiapao, siimparepua waikao, i'ka kaaweruma tuuyewari, tuuyesimia, sautesimiaopua tiameo, kokoriame.

Waani Paatori meriretia

(Maateo 14:1-12; Marako 6:14-29)

⁷ Pu'ka taawechiamioi Eerore yawichiai, Eesusi ihsiamie inamukapaopua, wekana e'rarepua, aaata ookapia Waaniko tuuopa eenechi ahjakame. ⁸ Wahjachi aaataa, Eeriako tuurepua, eenechi ahjakame. Wahjachi piirechia tiame, ehkoriaami Riosi nayewatura, oijenakameko tuurepua, eenechi ahjakame. ⁹ Nape Eerorea cheerepua:

—Nape neeea Waanio, me'yakamenia pu'kao, mo'ora tehpunakao. ¿Aatanapu naaju puuua, ki ookapi itapiti ihsia tuuwamea?

Pukaepa Eerorea nane'renariapa pu'kao aatanakoo, i'yasirepua, aachin teeka ahpo tetewimia pu'kao, machinariapa.

Eesusio mariki miiri ti'tijoeri ko'koteria

(Maateo 14:13-21; Marako 6:30-44; Waani 6:1-14)

¹⁰Eesusie ajawatiame uhjuratiamea eenechi e'ensapa, yooma tuuyerepua Eesusio, yooma ahpo ohjoriaopua tuuyesikao, mochiwachiamio. Eesusia waikao e'enariopaopua pu'kao, poanachi ooruchi i'tomo o'rariaipua pu'kao, We'saira muuwarichi waapi, wa'a resipupuamichioopua ahjama. ¹¹Nape muuwaeme nane'rekamea akanamina uumpariameo, wa'amina na'naritorepua. Eesusia ahka ahpo akipariachi ahsepatiaopua, pu'ka muuwari ahpo na'naritoka ahsepakameo, kaawe e'reka uurepua. Wa'a ikisaapa Eesusia, Riosi ye'karichi simiyame nayewerepua, masitekao. Wa'aopua tiameo, ahpo sautejererameopua ahpo kokoriamie u'uyepario, sautekerepua pu'kao.

¹²Aarikopao wa'asio Eesusi ajawariaa, naepaka chaanerepua Eesusio:

—¿Ki kaawejoarepa ti'tijoerio uhjuria, wa'ami ahka che'repamichioopua mochiwachiami, kooame i'yamichioopua tiame? Ooruchi i'wao, ki ahka i'yamete kooamea.

¹³Eesusia chaanerepu pu'kao:

—Eeme ko'kote pu'kao.

Wa'a chaanetiapa Eesusie ajawatiamea, chaachaparepua:

—Nape i'wao mariki paani wa'api maaniamepua, ooka so'chi wa'api tiame. Nape ¿ahsepamanapua yooma ko'kotepuamewichioo? Aamo ehpeche tarijenuresoope kooame, ahsepameripua.

¹⁴Ti'tijoeria mochikame wa'ao ooweru tiame kukuchimao, u'matoame enerepu mariki miiri. Waikao Eesusia chaanerepua ahpo ajawario:

—Ooka weerewa aampa oosa mariki ahka, mochipanuramitiapua pi'pirenapio.

¹⁵Waikao ajawatiamea, wa'a kehliche mochipanurepua, pi'pirenapio, ti'tijoeria wa'a noonoirepua waikao. ¹⁶Wa'a ikitioopua Eesusia, pu'ka mariki paani uusaopua, pu'ka ooka so'chiopua tiameo, te'pa tewekachi ne'nepakaopua ahpo Noonochio, cheerepua:

—No'noo, aamo utewarie muuwetejeraninia i'ka kooameo.

Wa'a cheekaopua nu'nunti chi'wanasao, ahpo ajawaria ki'yarepua, yooma ti'tijoeri naachutamichio. ¹⁷Waikao muuwari mochipakamea, ahkasi ahpo aiwachisi ko'karepua. I'ka sopakameopua chi'wapameo, oosa mariki aampa ooka weeweruma waari, popochiame apechunarepua.

Peeroa Eesusio, Riosie Weratiameko tuunapua

(Maateo 16:13-19; Marako 8:27-29)

¹⁸Piirechi taawechiopua Eesusio, poanachi ooruchi ihsioio, ahpo Noonoma nayewakao, wa'achi mochiriai Eesusi te'ta masitiaapua ahjama. Wa'a mochiniao Eesusia, iinatukerepua ahpo te'ta masitiao:

—¿Aatanakata neeea, chaachapani ti'tjoeria?

¹⁹Eesusie te'ta ma'masiteniamea nehjiarepua:

—Ookapia, Waani Paatoriko tuunapua aamoo; ookapi wahjachia, Eeriataruko tuunapua aamoo; nape epeche wahjachia tiameo, piirechi ahkako tuunapua aamoo, ehkoriaami Riosi nayewatura, eenechi ahjasa eenakame.

²⁰Wa'a cheesaopua Eesusia, ahpo ajawaria iinatukerepua:

—Eemepe, ¿aatanakotipua no'oo? —iinatukerepua pu'kao.

Peeroa nehjiarepua cheeka:

—Muuua, Riosie Weratiamepua, Riosi tijoe enepakame.

Eesusia ahpo mukimio tuunapua

(Maateo 16:20-28; Marako 8:30-9:1)

²¹Wa'a cheeka ahpo ma'chitakopa Peeroo, Eesusia chaanerepua:

—Pichiwa puuua, nape ka'te tuumitia eemea pu'kao pehjio, aaataoi. ²²Nee Tijoe Naawakamea, tísia aiwamerikaitepua pehjio, kiisi nakika teteipuamepua i'isaeri ti'tijoeo, isaeri pa'pamiratuameepua tiame, wa'a ikisaopua tiameo, ne'neserosi pa'pamiratuamee, Moise nuurari neesetoameepua tiame. Ihji nee Tijoe Naawakamea, yooma pukae meripuamepua me'yao, nape neeea, paika taawechi teetoipua, eenechi ahjakame werisimeri neeea, oijenaka.

²³Aaata no'o na'naritonariamea, ahpo kiapuaichiopua weemera ahjario, ki ahpochewichio inataka yasitomeripua, senepi noochi teetoka yasitomeripua, aiwaiopua. ²⁴Aaata ahpo inatiamea, ki

noochi teeretoka aiwanarekao, wekatemeripua ahpo kiapuameo, weemera ahjario. Nape ki suuwe erapamea noochi tiiapao, a'chi chaaneniaipua, uumeripua weemera ahjario. ²⁵ ǀhtanawichio kaawe enetapu, yooma iinueniaiopua i'ka weeechi iintuameopua, yooma wekapuame enesaapua, ahpo weemera ahjarichiopua Riosichio? ²⁶ Aataeoi ki no'o suuwe erapaka noochi teetokameo, nee Tijoe Naawakameai, ǀki wa'achi teeretare neeeai suuwe e'rekao, eenechi taawechi no'o eenoiopua? Eje'e, wa'achi teerema neeeai eenechi eenaka tekisao, waika te'ta peenia tiachi taawechi no'o Noonowichioo, te'pa no'o Noonoo ku'iwariwichioopua tiame, no'o Noonochio tísia iyoriwamewichioopua. ²⁷ Pichiwa chaaninia ookapi i'ka ajakameo, ki wahjipama puuuu, ki tetewaiopua pehjiio Riosi ye'kariwao.

Eesusi sewina tiame ikiwame weerewara

(Maateo 17:1-8; Marako 9:2-8)

²⁸ Osanao taawe neipao, te'pa mooenare Eesusia, roomosachi ahpo Noonoo tewekachi kahtiame ahjama nayewemia. Waani yeetoka simirepua wa'ao, Peero tiame, Saantiao wa'achi. ²⁹ Eesusia ahpo Noonoo ahjama nayewaio, sewina ikirepua nanarirao, ihji Eesusi wisasorirai, ki teesa tiame tohsaname eneparepua, nape tisiwa tohsaname, tajayame. ³⁰ Wa'a ajarepua tiame, ooka tijoe Eesusi ahjama nayewakao. Puuu piiripia, ehkoriaami Moisetaru enerepua, piirea, ehkoriaami Eeriataru yasariame. ³¹ Ihji ooka Eesusi ahjama ajakameaio, tahpitika tiame tajayame ajakaopua tiameo, Eesusi tewekachi no'ramia, tehpe nayewarepua Eesusi ahjamao, Eerusareni meripuaopua. ³² Peeroa, ahpo ahjama mochikameapua tiame, tísia kokochinariaipua, anachaka mochirepua ne'neka. Wa'a te'teriapa puuuu, tetewarepua Eesusi wa'a ikiyame tísia tisiwarirao, nape ki teesa tiame tajayame, wa'achi te'tereka tajayamekoopua, puuu ooka Eesusi ahjama ajariameai. ³³ Puuu ooka ti'tijoeo, Eesusio piineri toakoiopua, Peeroa kihta nane'riapa ahpo chanimiao, oowera wa'a chaanekapua Eesusio:

—ǀMasitari, kaawechupena i'wa nooka teemeai! Paika ekapora ajawama teemea, piiripi aamowichio, piirea Moisewichio, wa'a ikisa Eeriawichio tiame. Nape Peeroa kihta inatapa ahpo chanimiao.

³⁴ Peeroo wa'a chaniopua Eesusio, toomari yasiparepua wa'ao, mo'porepaka. Wa'a iikopa toomario, majapochire Peeroa, wahjachi

ooka mochikameapua tiame. ³⁵ Wa'a ikisoo toomario, wa'a toomaritereo, chiiame inamurepua:

—No'o Taana puuua, no'o weeraria, no'o uuria. Eemea pu'kao, e'weka mochipuapua.

³⁶ I'ka ihkepameo, nayewaka kajusoopua, toomari apechusoopua, Eesusiche weeriametewewiretupua. Nape aapoeo i'ka ahpo tetewariao, ihchi teewerepua pu'ka taawechiamio, aawataoi ki tuuyerepua pu'kao.

Eesusi temari ki kaaweruma tijoeturi yahchame yachapatena

(Maateo 17:14-21; Marako 9:14-29)

³⁷ Meereopua, kaawitiachi tetekiaio wa'asio, muuwaeme nokisiametewarepua ahpo natepameri. ³⁸ Wa'a muuwarichi inisiametewarepua ahpo natepameri. ³⁸ Wa'a muuwarichi inisiametewarepua ahpo natepameri:

—Masitári, no'o tesiwe e'remitia no'o taanao. Piiripi wa'api taanaemekane. ³⁹ Nape na'araria, tísia chachapia ihsitiamekapua.

Senawato ki ku'ita sisinatekaopua pu'kao, muumukipatiapua pu'kao, chu'wachiopua toonewateka. Pu'kao chapisaopua, ki toinariamekapua pu'kao, ahkasioi weerewaraopua, yooma saasawetiapua. ⁴⁰ Aamo te'ta ma'masitiaio utewa yoorakaine ma'chipamichioopua, nape aapoeo ki kajukamekapua ma'chipakao.

⁴¹ Waikao Eesusia chaanerepua yooma wa'a ajakameo:

—Ai eeme, kiiisí ahjachi erakoame Riosichio, oowera yooma wewekakame ti'tjoeri. ¿Ahkasi achinitio wa'a teeretania aamo ahjamao, aamo anachakao aamo wa'a te'tia? Ehsoopua pu'ka temario, no'o i'yetosaopua wa'ana.

⁴² Pu'ka temario Eesusichi upatioopua, na'arari ti'tjoeturi ahjachi kahtiamea, eenechi kai muenati puiparepua pu'ka temario, tísia kokosa yooraka mumukipateka. Nape pu'ka na'arari tijoeturio wa'a yooroiopua pu'ka temario, tísia te'yaka ma'chipakesaopua pu'ka na'arari tijoeturi mumukipatiaio, saukame ki'yarepua pu'ka noonorao.

⁴³ Wa'a ikitiopua Eesusieo, ti'tjoeria, ki nu'uti ihsiametewarepua ahpo natepameri.

Eesusia oosa simiyamechi chaanipua, ahpo mukimiao

(Maateo 17:22-23; Marako 9:30-32)

I'ka ti'tjoerio ki nu'uti erakoiopua Eesusi iintoriao, Eesusia chaanerepua ahpo te'ta masitiaio:

⁴⁴—Tísia kaawe keepukao, i'ka ti'tijoeri chaachapao, wa'a chaachapanioi no'oo, nee Tijoe Naawakamea, wahjachi ki ka'karuma ti'tijoechi, nehjipuamepua.

⁴⁵Nape aapoeo ki pahteka inamurepua pu'kao, wa'a chiioio. Ka'chi iika chapime erakorepua, pahtewakao, pu'ka iinatukemiaoi suuwe eraparepua.

¿Aatanakamera epeche weruma teerewaeme?

(Maateo 18:1-5; Marako 9:33-37)

⁴⁶Piie taaweo Eesusie te'ta ma'masiteniamea, nekakome chaachapariaipua ahpoo, aatanakamera epeche ahpo weruma teeremeriko nayewakao. ⁴⁷Nape Eesusia, nane'riapa ahpo ajawaria inatao, piiripi kuita uukaopua ahpo chokichi werapakao, chaanerepua pu'kao:

⁴⁸—Noochitia kaawe e'reka uuka tetewamea kuitao, ki weruma ahpo e'rakao, noochi kaawe teereniameapua. Noochi kaawe teereniamepua, wa'achitia kaawe teereniamepua, no'o Noonochioi. Wa'a teesoo, puuu kiisi weruma ahpo tetewamea, epeche weruma tiamekaitepua.

Aaata ki taamo wa'iniamea, taamo ahjama teetoamepua

(Marako 9:38-40)

⁴⁹Wa'a cheesoopua Eesusio, Waania chaanerepua:

—Muuua taamoo, taamo paaeriamemua aamo na'naritomichio, aamo tehkiwachi ku'imichio tiame, nape teemea tapanara nayewatuka ohjoaio, aaata tetewaka teemea ki taamo ijinuwa, aamo teewarachi cheeka ma'chipayame na'arari ti'tijoeturio. Ta'omaka teemea pu'kao, ki taamo ijinuwakopa.

⁵⁰Wa'a chiiopa Waanio, Eesusia chaanerepua:

—Pe'yachipua pu'kao, ki taamo ahjama nokayai puuuu, ki taamo na'ara nokayamepua, ohsotia puuuu taamo ku'yamepua.

Eesusia Saantiao te'yanipua Waani tiame

⁵¹Paikapi taawe toioiopua, Eesusi tewekachi moenamiachio, Eesusia oisa teetoka moenarepua Eerusarenio. ⁵²Nape pahchao, ahpo ajawaria uhjurarepua, ahpo che'repapuachi i'yamichioo, nu'uti mochiwachio, Saamaria weechio. ⁵³Nape Eesusi ajawaria wa'a

mochiwachi e'enatioio uhjuratiaio, ki kaawe uuka tetewiretupua, Eerusarenichi siimpameko nane'rekapa. (Saamaria ohjoemea wa'a teeka tetewirepua Eesusi uhjurariáo, ki ahpo kaawe uuka tetewamekapapua, Eerusareni ti'tijoerio.) ⁵⁴Wa'a ikisaopua Saantiaoa Waania tiame, i'ka inamusaa, chaachaparepua Eesusio:

—¿Ihtana iintotariapua pu'kao Masitari, tewekachi na'i itatariarepua, ahjae kosimichiopua pu'kao, Eeria Riosi nayewatura iintoriachitia waika ehkoriami taawechiamio?

⁵⁵Nape Eesusia wa'a chaachapopao, ku'rika kaawe ne'nepaka, te'yarepua pu'kao chaaneka:

—¿Aaataai Riosichi paparama, wa'ana erakometepua? ¿Kikosa aaata aamo na'ara yooro, wa'achi yoranare eemeai?

⁵⁶Waikao umatorepua pirena mochiwachi che'repapuachi i'yamia.

Eesusi na'naritonariamea

(Maateo 8:19-22)

⁵⁷Pooechi siimpoio aataa, Eesusi naaepakao, chaanerepua:

—Paamira Eesusi, aamo ahjama siminare neeeai, ahkaoui aamo simiyachi.

⁵⁸Nape Eesusia chaanerepua:

—¿Kaawe inatakame muuua aamo chiiao? Keeochia, keeochikai iinuemepua ahpo kochimiachio, tuchikia tuchikikaio iinuemechi puai ahpo ta'sowao, nape nee Tijoe Tijoetukamea, kihta iinuemenia ahkaoui no'o kochimiachio. Wa'a tiamekoio, ¿no'o ahjama siminariame muuua?

⁵⁹Piirechiopua tiame Eesusia, ahpo ahjama nokisiamie inisiamio, chaanerepua:

—No'o ahjama ihsiamie enemitiapua, no'o Noonochi tehkiwa ku'isika.

Nape tijoea nehjiarepua Eesusio:

—Eje'e wa'a ikimane Paamira, nape iiweta pahchao, no'o noono kiterepakame, no'o toimitiapua wetemajimichioopua pehjiio —cheerepua oowera wa'a chaanekao.

⁶⁰Eesusia nane'riapa oowera wa'a chiioopua pu'kao, chaanerepua:

—Toipuapua pu'ka Riosiwichio wahjipakameka te'tiameo, aapoe nokimichiopua ahpo wahjipakame wetemajikao. Muuua ohso kaawe, pichiwa no'o Noono tehkiwachi teetonaresaa, noochitia

teetomitiapua ohso kaawe, Riosi kaaweruma tuuyewarikamera tuuyetopuapua ti'tijoerio.

⁶¹ Piirechi tijoe pooechi nokisinioi natepatiamea, chaanerepua Eesusio:

—Paamiraa, siima neeeai aamo ahjama, ahkaoi aamo inisiachi ku'isimia, nape no'o puuyepuapua pehjo, no'o ta'pechi aamo ahjama siimio, tuuyemichiopua pehjo.

⁶² Nape Eesusia oowera nane'riamekapa puuuu, oowera wa'a chiiamekopa pu'kao, chaanerepua:

—Oowera wa'a chiiame muuuu, ki te'ta no'o ahjama siminariaio. Muuuu aaata yoomuameka tiamepua, yoomoka ihtoai pukamina ne'nepame, ahka aamo asimiachiche ne'netomitiapua ohso kaawe. Wa'a tiamea ki te'ta ne'netoamepua ahpo asimichiopua inatariachi. Muuuu pichiwa no'o na'naritonariame enesaa, ki wekana erametemua aamo no'o ahjama simiao, wa'a erasaa muuuu, aamo pukamina ne'nepameka tiamepua. Wa'a ikisaamua ka'chi iika no'o Noonochi teetomerimua, no'o Noono tehki yorakesikaopua.

Eesusia paika weerewa aampa oosa mariki uhjurani

10 Neipa piirechi taawechio, Apoe Eesusi Paamiraa, pahcha pukeri simiyachi ajawakaipua uhjurawa, eenechi uurepua neipamio, wahjachi ti'tijoe uhjurapuameo. Puuuu, paika weerewa aampa oosa mariki ti'tijoe enerepua. Puuuu pu'kao, chaaneriaipua:

²—Ki ku'ichi i'ipapuachio, nape tekipanamea paikapipua. Utewa itanekepuapua, i'ipapuame Teekorao, aamo uhjuramichiopua, ahpo tehkichio.

Wa'a chaanesapaopua, o'okache uhjurarepua yooma mochiwachiamio, ahpo asimiachiamio, nape aampachi chaanesapa pehji:

³—Kaawe aamo neesetoka naaju. Po'wachitia te'teretoame eemea, sapoorika te'terime ti'tijoerichio. ⁴ Kihta i'tomeri eemea naatio: mokewario, toomioi, kaakaoui. Ka'te tehpe weripamitia pooechioi, teepotakaio. ⁵ Wahka ta'pechi ajasisaai: “Kúíraaa, Riosichi paparame ti'tijoeri”, chaachapaka teepotapuapua wa'ao. ⁶ Riosi ti'tijoeri enesaa, kaaweruma aamo teepoteka aamo asipumapua. Ki wa'a tiame enesaa, ki aamo nehjiamapua. ⁷ Aaata ta'pechi ajasitetiai, wa'ache mochisa checherepasa uumatopuapua wa'ao. Kooameoi, kihta chanika ko'kopuapua, ko'kosa iijiwa kiatiaio, ihchi iijipuapua. Tekipanaka oiyamea,

ko'koteniamepua. ⁸Wahka mochiwachi ajasisaa, ihta kooame kiatiaa ko'kopuapua. ⁹Wa'a kokoriame mochisoo, sautesaapua, chaanepuapua: “Riosi ye'karia epeche waapi enetoamepua, Apoe Te'ta Yawichi aamo sautena.” ¹⁰Nape ahka mochiwachi ajasitioi ki nakitiaa, ma'chi puuyasapa uumatopuachio wa'asi, ahpo tarachi pechichisaopua kaakao, chaachapasa uumatopuapua: ¹¹“Aamoo taamo wa'inekopao, we'e moorewaraoi taamo kaakachi chukipakame, taamo pechichisa uumatoma teemea. Nape nane'remitia eemea, taamo Riosi kaaweruma tuuyewario, amochi u'paria aamo nayewetioopua, Riosie newipameriko enerio eemea, ahpo yawichituwachi mochimeri enerioiopua.” ¹²I'kao, kajusaapa tuuyekao, chaanerepua ahpo uhjurapuameo tiame:

—Pu'ka taawechi Riosi katewiachio, pu'ka mochiwachio ki aamo nahkeriopao, Riosi kokosaria, epeche teeremiitepua pu'kawichio, ki Sooroma mochiwari ikiriachitia.

Mo'mochiwari ki e'waka mochikame

(Maateo 11:20-24)

¹³Waikao Eesusia, ki e'waka mochiwachi mochikame inatepakao, cheerepua pu'kao: “¡Áii muuu Korasini mochiwachi mochikame! ¡Áii muuu We'saira mochiwachi mochikame tiame! Yooma puuu amochi peenia tiame no'o iintoriao, Tiiro mochiwachi iintokame enesoopua Siironi mochiwachioopua tiame, ki ehpesi suuwe erapamii puuuu, napisochi yasipamii puuuu, sosotiamé wisasori wakirataka, ahpo tatakoririao, suuwe erapakapa. ¹⁴Nape aamo wa'a noonoriawichio ki ka'karumao, epeche weruma enemera Riosi kokosariopua, ki Tiiro mochiwachitia, ki Siironi mochiwachitia tiamea. ¹⁵Muuu Kapenau mochikameai, ¿tewekachi uumpameri maaena eemea Riosieo? Ka'ii. Ohsotia ki wahjiamé ruhjiniachi ihpapapuame eemea, ki teesa aiwaniachi.”

¹⁶Eesusia eenechi naewaka pu'ka paika weerewa aampa oosa mariki ooka ahpo uhjurameri, chaanerepua:

—Aamo no'o uhjurari keepuamea, no'o keepuamepua; ki aamo nahkiekamea keepukao, ki no'o nahkiekamea keepukao; puuu ki no'o nahkiekamea keepunarekao, no'o Noono i'ka weechi no'o uhjuraria, ki nahkiekamepua keepunarekao.

Paika weerewa oosa mariki ooka ti'tijoe uhjuratiame no'rawa

¹⁷ Neipaopua eenechi e'lenasaapua puuu paika weerewa oosa mariki aampa ookaa uhjuratiame, tisiwa kaawe erakokaopua, chaachaparepua Eesusio:

—jPaamira, ki teesa peenia teerekapua tamochio, na'arari ti'tijoeturiai aamo teewarachiche cheesochepa, taamo e'wekamepua puuyachaniaa ti'tjoerichio!

¹⁸—Eje'e —cheere Eesusia—, pichiwapua teware eemea Satanasi ku'kuyao, Satanasionia, tetewakamenia tewekachi o'inia ipatiameo, su'werichitia wichikameo. Puuu ku'iwariupua, i'wa weechi ohjoamea. ¹⁹ Neeea aamoo, utewari ki'yakamepua ki'yao, pukaao, pu'ka seepurawa Satanasi utewari newitomichiopua; sayawei aamo ki'kitioio, ka'chi aamo ikimichiopua, machirie ki'kitiaiopua, kihta saaemichiopua ko'koameo. ²⁰ Nape wa'a te'tiai no'o utewari yahcheriaieo, ka'te pukaekamera aamoo oijeramitiapua, ohso kaawekamera aamo kaawe erakopuapua tewekachi mochimerikapapua Riosi ye'karichi, aamoopua teewarao, Riosi iyotaperichi iyotetiamekapa wa'asi. Puuukamerapu, epeche nateyameraa, aamowichioo.

Eesusi ahpo Noono Riosichi teerewa nayewa

(Maateo 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Pu'ka wa'apichio Eesusia, tisia peenia erapaka Riosi Riosiwarioe, cheerepua ahpo Noono tewekachi kahtiamero:

—Cheriwema No'nooo, yomatiamero itapiti iintuame teekoraao, yooma tewekachi iintuameopua, yoomatiamero weechi iintuameopua tiameo, tisia kaawe iintoriopa aamoo, yooma aamo ye'karichi muiniamechi simiyameo, aamo noriwi teeweriopa aapoe ahpo pepeniwachichee pahtenariameoopua; nape nu'nuntika te'tereriame amochi itaka, aamo ye'kariwachi simiyame pahtenarewao, kawiyame ma'chitakamemua pu'kawichioo. Eje'e No'noo, wa'a iintokame muuuu, wa'a tiame inatakamekapa.

²² Ahpo Noono ahjama nayewasaapa, yooma ahpo keepuameo, chaanerepua:

—Yooma ihta itapiti iintuameo, yooma kiatiamenia no'o Noonoeo. No'o tiiao, aataai ki no'o machiyamepua, no'o Noonoeo te'pa kahtiamero. No'o Noono tiiaoi tewekachi kahtiamero, neeche nane'riamepua pu'kao, apoe te'ta Taanarache, ki aata

piirechi. Neeche puuua tiameo, no'o Noono machinariameo, machitiameraa.

²³ Wa'a cheesaapa ahpo ajawariamechi ku'rikao, chaanerepua, aapoechewichioo:

—Kaawe chupena eemea, tetewani eemea ehpe no'o ihsiao.

²⁴ Muuwaeme ehkoriaami Riosi nayewaturaa, i'ka aamo tetewa tetewisaapua, tisia kaawe erakomiipua, aapoe tetewapa i'kao, aapoe inamuapua tiame i'kao, nape wa'atia ki tetewarepua.

Kaaweruma tijoe Saamaria ohjoeme, wa'achitarichi nayewaniame

²⁵ Seenepi simikameo, piiripi Moise nuurari masitaria, oowera aatiatakaopua Eesusio, chaanerepua:

—Masitari, ¿ihtana yoratania ahsepanariaa, ki wahjiame ahjaniamero?

²⁶ Eesusia nehjiarepua:

—¿Achini cheeka iyotetiamepu naaju, Moise nuurariaa? ¿Ihtana pahtena muuua pu'kao?

²⁷ Moise nuurari masitaria, nehjiarepua:

—Wa'ao chaanipua: “Apo Te'ta Paamirao, nakika tetewipuapua, yooma aamo iikae, yooma aamo utewaeopua, yooma aamo inatarie; aamo piirechiopua, aamo wa'api nakiyachitia, wa'achitia nakipuapua pu'kao.”

²⁸ —Wa'atepua, kaawe nehjiakamemua —chaanere Eesusia—. Pu'ka teresaamua, ki wahjiame ahjamamua —chaanere Eesusia.

²⁹ Waikao, masitari tijoea pu'kao, wa'a ihsiamero e'rapaopua, kaawe iinatukerepua Eesusio eenechi:

—Puuu no'o piirechia, ¿aatanajuarepua?

³⁰ —Keepusao naaju —chaanerepu Eesusia—. Nee. Aata tijoea Eriko simiriataipua, Eerusareni pooechitu, nape pooechi ihtoiopua, aata nanaaramee wepiretiatapua, kiiya mukukame toaka. Wa'a yorasaapu, yooma ichikoneretiapua, ahkasioi wisasori ahpo chuchatoaoi. ³¹ Ehjepamio, aata neeserosiai pu'ka wa'apichi pooechi ihtoriataipua, nape wa'a po'yame tewakaiopua, ikicha u'matoriataipua, kiisi ku'ipasa. ³² Reewi tijoeai wa'ami u'matoaio, wa'achi iintoriataipua tiame ikicha u'matoka. ³³ Nape piirechi tijoe Saamaria eenamea, wa'ami u'matoaio, wa'a po'yame tewakapaopua, tesiwa e'repariatapua. ³⁴ Ihjia, apechunaka sowijiyoi chuhcheka i'yowesaapua, itapiti aakorieme chuhchekaopua

tiameo, puureriatapua pu'kao na'ituriachio. Wa'a ikisaopua ahpo yaasetoachi tekitekao, mochiwachi i'toriatapua, che'cherepaniachio, wa'a che'repariatapua inatekao. ³⁵ Pu'ka meereo, ooka toomi ma'chipasao, wa'a che'repaniachi teekorao, ki'yariatapua cheekao: “Ía, epeche nateyame enesoo aamo inateriao i'ka tijoe, eenechi eenaio aamo natetemane. Wa'a cheesaa, u'matoriatapua.”

³⁶ Wa'a tiame nayewesaapa Eesusia, pu'ka tijoe masitario, iinatukerepua:

—¿Achini tiamera ihji paika uumatokamea, kaawe iintorepua ahpo piirechio?

³⁷ Waikao masitaria, cheeka nehjiarepua:

—Wee, neea tesiwa e'reka ku'ikamera maayamenia —cheerépu.

—Eje'é —chaanere Eesusia.

Wa'a cheesaopua:

—Wa'achi iintomitia muuui —chaanerepua.

Eesusi Marata Maaria tiame pehterachi ihsiria

³⁸ Piie taawechi Eesusio, Eerusareni simiyoiopua ahpo ajawaria ahjamao, paikapi mochiwachi asisisoopua, aaata Marata tewaniamee tetewiretupua. Puuu oowitiamea, ahpo ta'pechi paajuterepua pu'kao, Eesusi ajawaria ahjama, ahpo ta'pechio ko'komichio. ³⁹ Marataa ahpo ta'pechio, ahpo piini ahjama ohjoeme eneriaipua, Maaria tewaniame. Puuu Maariaa, Eesusi chokichi yasiparepua, Eesusi nayewa keepunaria. ⁴⁰ Nape Marataa, tísia eerina ihsiapapua weeka itapiti yoorakao, chaacharepua Eesusio:

—¿Ka'chi e'ranimua no'o piinio ki no'o ku'ioio, piineri no'o tehki ihsioio kooame yorakao? ¿Ki no'o ku'inuretaremua no'o Paamira?

⁴¹ Nape Apoe Paamiraa, nehjiarepua:

—¡Aa Muuu Marataa! ¿Tahpitika e'ramemua itapitichio?

⁴² Piiripi wa'apipua, itapiti tísia tahpitika erapuamea. Maariaa, pu'kakamera uunarerepua pu'kao, pu'kao, aaatae ki u'yemetepua.

Eesusia Riosichi nayewaniame masitewa

(Maateo 6:9-15; 7:7-11)

11 Seenepi simikame Eesusio, tewekachi kahtiamé ahpo Noonoma nayeio, i'ka kajusoopa nayewakao, ihji te'ta Eesusi masitiaa chaachaparepua Eesusio:

—Paamira, taamo masitemitia taamooi, Waanichitia ahpo masiterao masiteria, achini cheeka nayeweniamepua, te'pa kahtiame No'noo.

²Eesusia chaanerepua waikao:

—Aamo Noono nayewenariaa, eee chaachapapuapua:

Muuu te'pa kahtiame No'noo, aamo teewaa, te'ta tísia iyoriniame enemitiapua.

I'wa weechi enamitia muuua, aamo ye'kari yasipatemiao.

Aamo e'ra ikimitia weechioi, te'pa tewekachichitia.

³Soparame taamo kiamitia kooame senepi taawechi.

⁴Taamo tatakoririao cheriwepuapua,

taamo cheriwiachitia taamo na'ara yoorameo.

Ka'te taamo toa ki kaawerumachi taamo ruhjimichioo,

taamo newipatemitiamua pukachio.

⁵Wa'a cheesaapa Eesusia, cheerepua tiame Riosichi itaniameopua, i'ka wa'achitarichi aaata iintoriachitia nayewaka, eee cheere Eesusia:

—Aaataa, aaata ahpo piirechi ta'perachi eenariataipua naasipa tukaomiahka. Puuua wa'a eenakao, chaaneriataipua pu'kao: “No'o reewemitia ookapioi paani. ⁶No'o ta'pechi eenakapu aaata poorosimiam, ko'kotemo o'rane pu'kao no'o ta'pechi che'repamiopa, nape kihta iinuekane no'o ko'kotemiao.” ⁷Ta'pechi reweniamea, pichiwa nehjiatarepua nehjiao, nape eee cheeka: “Ka'i, ki werisime e'rani neeepa, yooma yeetepakame teemeapa wa'asi, kukuchiai, yooma kokochika pe'tiamepua wa'asi. Ki werisinare neeea, aamo kiamiaio.” ⁸Nape reweka itayameo utewa chiipao, ki kichiwa cheemichioopua, rewemapua ohso kaawe, ki suuwe e'raka e'rarioipua, tísia tukao eenakao. ⁹Nape Riosia ki aaata nahsinepameaapapua, a'chitia keenakooi aamo apochi eenakoiopua itapiti itanemiaopua, naasipa tukaakooipua, aamo kaawe e'reka kiamapua. I'yamitiapua, teimapua waikao. Yeetarachi chochoka sisinamupuapua, wahjonepuamemua waikao. ¹⁰Yooma wa'a teeka ihta keenakooi itayamea Riosichio, uutepuamepua. Riosichi itasaa, kiapuamemua. Riosichi i'yasaa, teimamua. Riosi yeetarachi aamo sisinamusoo, aamo yeetapumapua.

¹¹'¿Naakona aaata noonoraa ahpo taana paani itasoo, tehtena kiamapua? ¿so'chioi itasoopua ahpo taanao, siinoioi kiamanapua?

¹²¿ka'waoi itasoo ahpo taana, machirioi kiamanapua? ¹³Weeh, aamoo tatakoriamekoi kaaweruma ki'yame enesoopua aamo tatanao, ¿ki kehkisa epeche kaawe e'raka amochi enanaretare

Riosia, amochi yasipamiaopua Riosiwarie? Wa'a iintomeri aamo Noono tewekachi kahtiámea, yooma aaataoi apochi yasipamichio ahpo Riosiwarie, apochi enapaka itaniamechio.

Eesusia Satanasichi uuyame tewaniapua utewári

(Maateo 12:22-30; Marako 3:19-27)

¹⁴Seenepi simikame Eesusia, aaata tijoe na'arari tijoeturi ma'chipakeriaipua, ni'opakateme. Ihjia na'arari tijoeturie ma'chipasetiaapa, nayewasirepua. I'ka wa'a iikame tetewakame ti'tijoeria, tísia peenia eraparepua Eesusichio, wa'a iintokopa.

¹⁵Nape ookapi puuu tetewikamea, chaachaparepua:

—Áaa, Weseu utewari yahchamekapa apochi, pukae wa'a ihsiamepua, na'arari ti'tijoeturikamerao, te'ta noonóra.

¹⁶Nape wahjachi ti'tijoe tiamea, ki pichiwa utewarieme maayamea Eesusio, pu'ka na'arari ti'tijoeturi ma'chipakao, itapiti ki maaenari itarepua iintomichioo, te'pa eekachi teteipua tiame.

¹⁷Nape Eesusia, nane'riapao, Weseu utewarie ihsiame maaenio, chaanerepua:

—¿Achini teeka nasiwata Satanasia ahpo wa'api? Aata ahpo ijinuwa ahjama nasiwasaa, ¿ki yooma ahpo wa'api soopatarepua? Aata ta'pechio, ahpo tatanachi wa'api nasiwasaa, ¿ki ahpo wa'api ta'pechio, yooma ahpo ko'itarepua? ¹⁸Satanasiai, ahpo wa'api ahjama ijinuwa nasiwasaa, wa'achitia ahpo wa'api soopamapua.

¹⁹Eeme wa'api, ti'tijoerichi na'arari ti'tijoeturio puuyacho tuuyaa, ¿ihtana utewarirae puuyachame eemea? Riosi utewarie chaachapasaa, ki pichiwaniamea no'o chaachapao. ²⁰Nape no'oo, Riosi utewarie puuyachame enesoopua Satanasia na'arari ti'tijoeturioo, Riosi utewarirakamera te'ta ihsiamepua. Wa'atiao neea, Riosi utewarie Riosi ye'kari iintapame neea, pukae inisikao, Satanasio newitopakaopua.

²¹'Satanasia, aaata weeechi ohjoemekatepua, ahpo karichio ki ookapi aataeka tísia utewaeme, ahpo iinueka kahtiao kaawe neesetoka. Wa'a tiipa puuu aaata tijoea, ka'chi iika ichikoneme tiamepua, tísia kaawe neesetoka yasitoamekopa. ²²Nape piirechi tijoe epeche utewaeme enasoopua ki ookapi aataekao, pu'ka ta'perachi iinueka u'yemiao, newitoka yooma u'yemapua pu'kao. Wa'a iintosaapa puuu pu'ka newitoka u'yeriao, ahpo iintonaria iintomapua pukaeo. Weeh, nee Riosie Tijoe Tijoetutetiamea,

pu'ka Riosi te'ta utewarie eenakamenia, Satanasi ye'kari utewarira puipamia.

²³Yomatiame aataa ki noochi ahjama te'terriamea, no'o seepurawapua. Ki no'o ku'ika Riosimina upapameaapua ti'tijoerio, no'o mamajochakiamie puuua, ki noochi enepamichio, pu'kao ki no'oeo chi'rípamichio.

Eenechi aatachi eename na'arari tijoeturi

(Maateo 12:43-45)

²⁴Aamo inateka mochtomitia eemea, pu'ka Satanasi na'arari ti'tijoeturichio. Ihji Satanasi na'arari ti'tijoeturiwaraa, tijoecho machenasaapua, oowera wahka ooruchi oiyaipua aatachi ahpo pakimiachi i'yakao; ki ahka tewisaapua pakipuachio, erapamapua: “No'o yasariachio kakupakaipua, ohso kaawe wa'akamera siimania eenechio.” ²⁵Wa'ao wa'apitia kakupa tiio tewisaapua, ki wa'a Riosi Riosiwarie eina teeresoopua ahpowichio wa'ao, ²⁶ehpeche oowisani epeche ki ahpochitia nanaarame Satanasi na'arari ti'tijoeturiwa paajutesaapua, eenechi wa'a pakimapua pu'ka ahjamao. Waikao puuu tijoera oowitiameoiopua, epeche ki kaaweruma enepameripua, ki ke'chu ahpo teereriachitia.

Te'ta pichiwari peenia eraniame

²⁷I'ka wa'a tiame nayeoiio Eesusio, piiripi oowitiame wa'achi ihsiameai keepukao, sisinarepua cheeka:

—;Aamo naawatekamea, tísia kaawe e'ramejuarepua, puuu aamo chiiteka weripatekamea!

²⁸Eesusia chaanerepua pu'kao:

—;Te'ta kaawe erakoamea, naati puuúa, Riosikamera e'weka mochtioamera, pu'ka chiikamera keepuamera!

Ki ka'karuma ti'tjoeria ki maaenari naaniatiwa itaya

(Maateo 12:38-42; Marako 8:12)

²⁹Wa'a ihsioi Eesusio masitekaopua pehjiio, ti'tjoeria epeche epecheche enetorepua napawikao, tísia muuwepakaopua Eesusi norikameo. Wa'a iikopa wa'ao, Eesusia, o'inerepua masitekao. Puuua chaanerepua:

—Ehpe taawechiami ti'tijoeria, te'ta no'o peenia ihsiwae itayamepua no'o naaniatiwao. Nape ki tetewitepuamepua wa'asio no'o naaniatiwaopua no'o peeniasiwaeso, naatiche enemeripua no'o naaniatiwaa, Oonasi ikiriaka tiame, enemeripua pu'kawichioo, no'o naaniatiwaria. ³⁰ Wa'achitiao ehkoriaami Oonasi ikiraa, ehkoriaami Níniwe taawechiamiwichio eneramepua naaniatiwario, Riosie wa'api uhjuraria ahpo ma'chitameopua, wa'achitia ehpiami taawechiami neeeai apoe wa'api Riosie uhjurakamepua ahpo ma'chitario, ehpiamiwichio no'oo ti'tijoeri nayewemichioopua. Puuu enemeripua naaniatiwaria, aatanakoo te'ta no'o ma'chitamea, no'o Noonoo no'o mukukoio, eenechi no'o ahjaterioio. ³¹ Wahka ihtoriachi Riosi ti'tijoeri te'ta katewiachio, puuu yawichi oowitiame Tetuyachi o'inia eenakamea, Saromoni te'ta peenewari machiwari ne'nemia eenakamea, te'ta wenejimeripua aamoo, ehpe taawechiami mochiriameoo. Wa'a iintomeri puuu, kai waapi o'inia eenakamekapa Saromoni tísia peenewari keepumiao, eemeo ki ahpo iintoriachitia te'teriopa, no'oo epeche weruma tiariemekoio ki Saromonichitiao, no'oo tísia aamo chokichi oioiopua, kiisi no'o ewakoamekopua no'o aamo masitiao, kiisikoio, no'o keepunarekao. ³² Wa'achitia Níniwe ohjoekameai, aamo wenejimapua tiameo, Riosi te'te ti'tijoeri katewechio. Wa'a noonoimapua aamoo, tísia pichikeriapa Oonasi cheeriaopua, aamoo, kiisi no'o pichikeriamekopa no'o masitiao, no'o epeche tísia weruma tiariemekoipua, ki Oonasichitia.

Tahjera taamo weerewachi tiia

(Maateo 5:15; 6:22-23)

³³ Waikao Oonasi ikiria teereria nayewasaopua, taamo weerewarachi tiia nayewakapua i'ka wa'achitarichio, eee cheekao:

—Tahjeraa, ki noriwi weraniamepua itapiti teereo, te'pa weraniame ohso kaawe, weeresi uutapamichioopua, wa'a enapameopua uutapemichioopua. ³⁴ Puusia, tahjeraka tiamepua taamo weerewachio, pukae tetewiniamepua te'ta kaawerumara pahtewario. Kaawerumache aamo inatame enesoo, puuu tahjewaa amochi tajimeripua, kaawerumachiche aamo oiteka. Nape ki i'ka masitewa kaaweruma pahtewari uusaamua, ki kakupachi oimamua, tukapachikamera. ³⁵ Wa'a teesoo, kakupachi mochitonariaa, ki toipuapua choipamichioo, pu'ka kaaweruma pahteriaopua, amochi uuriao. Ki wa'a teeresaamua, tukapari enemamua amochio.

³⁶Yomachi amochi uutapame enesaamua, kihta ki'tiameomua noriwi ihsitiameo, kaawerumache enemamua waikao amochio, yooreminao, aamo itapiti tahjerae, uutapaniamechitia.

**Eesusia wiwisiuame teewanipua pa'pariseroo, Moise
nuurari ma'masitariopua tiame**

(Maateo 23:1-36; Marako 12:38-40; Ruuka 20:45-47)

³⁷Eesusia kajusopua wa'a naewakao, aaata parisero tijoe ahpo ta'pechi paajuterepua, ahpo ta'pechi ko'komichioopua. Eesusia, pu'ka parisero ta'perachi asisaapapua, chitokae poiparepua ko'komiao, wahjachi ahjama ko'komiao. ³⁸Nape pariseroa, ki paanikoriamekopua Eesusio ko'koma, Moise nuurari nokiwachitia, iinatukerepua: “Achina tiachipa ki paanikokamua ko'komiao?”

³⁹Wa'a chiiopa pu'kao Eesusia chaanerepua:

—Eeme parisero ti'tijoea, aampache kaawe pakoyamepua pehtorio, nape yooreminao wa'atia toayai, ki papakotiame. Wa'ache te'tiame eemea yooreminao, ki papakotiamechitia, aamo yooreminao eemea, pochikame kahtiame eemea, ki kaawe noonoitiamie ichikoka, yooma ihta ki ka'karuma tiame. ⁴⁰¡Ki ijinatame eemea! ¿Ki nane'riame eemea, ma'chi weerewa netekameo, yooremina tiame neteriamekopua? ¿Ki nane'riamekosa eemea, ma'chi ahpo weerewachi papakoamea, ahpo yooremina tiame papakomerikopua? ⁴¹Pukaepa eemea, tiopachiwichio toomio nehjaio, iikachi kaaweruma e'raka kiapuapua, ki ti'tijoerikamera, aamo kaawe e'remichioopua. Wa'a nokisao eemea, yooma piipateka enemii eemea, yooreminao, ma'chio tiameo.

⁴²¡Áii eeme parisero ti'tijoea! Eeme oosa mariki simiyame poanatakiamie Riosiwichioo, yooma ihta aamo echaria i'ipaopua, meenta saawaraopua tiame, ruura i'yowiopua tiame, yooma ihta rahtatiame koi'wameopua tiame, nape wa'a nokakai eemea, ki tesiwe e'riame eemea ti'tijoeri ichikoekao. Wa'a te'tiapa eemea, ma'chiamie tiame eemea, ki pichiwa nakiyamekopua Riosio. Ki ichikoka mochtomete eemea ti'tjoerio, pu'ka Riosiwichio poanatakia ki'yariwaoi, ki toaka kiatoka.

⁴³¡Áii eeme parisero ti'tijoea! Eemea napawikarichio, te'ta weruma teerewame mochipachi moomochikonariame, ahpo yooreka teteipuawichioopua ti'tjoerieo. Pooechi ohjoiopua eemea, yooreka teepotejeranipua.

⁴⁴ ʼĬAii eeme wahjipame toaniachika te'tiame, wa'ami uumatoame ti'tijoeria, tísia eiwepuatiachi tekeyame ki wa'a tiame maaekaopua teereo.

⁴⁵ Wa'a chiiopa Eesusio, piiripi puuu Moise nuurari masitaria, chaanerepua Eesusio:

—Masitari, parisero ti'tijoe wa'a cheekaomua, taamo nekamutenamua tiame.

⁴⁶ Nape pu'kao tiame Eesusia, chaanerepua:

—ĬAii eeme iyoteri ti'tijoeai! U'matoka pehtiame iyoriwa yorapuameopua ti'tijoerio, Moisetaru nuurari chiia na'roakao, aamo wa'apioi, kiisi kajume tiaopua iyorkao.

⁴⁷ ʼĬAi eeme!, ehkoriai Riosi nayewatura wahjipakame toatiachi tosawiamea, te'ta nakiriamechitiapua pu'kao. Nape pu'ka Riosi nayewaturao aamo wa'api ehkoriai mochiriame ko'yakamekoipua pu'kao. ⁴⁸ Wa'a te'terekao eemea, kaawe e'riameka nooka eemea pu'kao, pu'ka ko'yariopua, ehkoriai Riosi nayewatukameopua, pu'ka wahjipakame toatiachiopua, senepi paaumparichi tosawesikaopua.

⁴⁹ ʼPukaepa Te'pa Kahtiame No'noa, nane'riapa puuu ehkoriaio, cheerepua: “Wa'a uhjurenane no'o nayewatura, neipa no'o ajawariaopua tiame, tuuyetumeri. Puuuu, ko'ipumeopua ookapio, wahjachio na'ara yoramia, naanaripuame.” ⁵⁰ Wa'a nokayamekapa eemea, wa'achitia ki kaawe noonokame eemeai, aamo ehkoriai noonowiriachitia. Yooma ehkoriaimisi o'inia Riosi nayewatura ko'itiameopua, ⁵¹ Aaweri yasaria taawechi o'inia, ahkasi Sakaria ooka Riosi iyoriwa tepawetiachiami u'matoi meritiachisi ko'itiameo, yooma eeme i'ka ikitiamewichioo, te'ta Riosi kokosariraa, amochi wichimeripua.

⁵² ʼĬAii eeme Moise nuurari ma'masitari! Tísia kaawe nane'riai eemea, achini teeka kaawe mochtipuame Riosichio, ki wa'a te'tereka mochtioamepua. Wa'a te'teriameai eemea, ki toani eeme wahjachioi, kaawe te'tereka mochtiomichioopua pu'kao, Riosichio.

⁵³ Waikao o'inia, parisero ti'tijoea, Moise nuurari ma'masitaria tiame, nekaweka tetewarepua Eesusio. Waikao o'inia wa'anao, ki ta'iria yahcharepua Eesusio, muuwaeme itapiti iinatukeka, ⁵⁴ ki kaawe chaachasoopua pu'kao, chapisa wenejimiipua te'ta isaeri pa'pamirachioopua.

Eesusie, ki pichiwaka chaachapame teriwa

12 Piie taawechio ki ookapi napawioiopua, ahkasi apochi momotochikao, Eesusia wa'a e'nakameo, o'inerepua masitekao. Pahchao o'inerepua cheekao:

—Eemea aamo inateka mochtopuapua, pu'ka parisero ti'tijoe masitiao, ka'karuma masitiameka chaachapameopua ki ka'karuma erakoka masitiaio. Puuu masitiaa, rewaruraka ikiyamepua, ti'tijoechi mu'ipakao. ²Pu'ka ahpo masitiai ki yooreka mochtioaa, noriwi noonowiriaopua tiame, te'ta Riosi katewiachi taawechiopua, yooma ma'chitapuaitemeripua. Kihta wa'atia itipipuaitepua, ki nane'rekao Riosieo. ³Wa'achita eemeai wa'achi te'teriami enesaa, yooma noriwi aamo nayewariaa, yooma noriwi aamo noonowiriaopua tiameo, ma'chiachi toapapuamepua puuu ma'chitakao, taajenachi. Wa'achitia puuu, yooremina yeetaeka ihchi naewatiameai, karijampa weripaka, ma'chitaka sisinamuniameka teeremapua.

Aatanapu seeweme tiamea

(Maateo 10:28-31)

⁴Pukaepa neea aamoo, no'o kaawe e'riao, aamo chaanenane, ka'te seeweka tetewamua ihta ti'tijoerio, aamoo na'ara yooroiopua, aamoo ahkasi merinarioiopua, aamo wa'a chaachapaiopua, ka'chi yorameripua aamo iikao. ⁵Nape neea aamo chaanenapua aatanakamera seewemerio: puuu Riosipua, Apoe taamo Noonokamera tewekachi kahtiame. Pu'kakamera seewemeri ki kaawe noonoikamea, pu'kao Apoe kokosario, taamo iikachikamera kokosamekopua pu'kao, te'ta kokosarichi ihpapamaopua, ki wahjiamesi tajayachioopua na'i, wa'a ki wahjiamesi aiwaniame teeremiachi. Pukaepa Riosichikamera iyorika mochtopuapua, ki wa'a tiame Riosi kokosari ikimichioopua amochio.

⁶¿Tuchikina kehki nateyame eemea? ¿Ki ooka toomichi wa'api nehjiwamepu mariki tuchiki? Nape ku'ita kehki nateyoi Riosia, ki natakemepua pu'kao. Ki ku'ita epeche nateyame eemea Riosiwichio. ⁷Eemea ki teesa nakiwamepua Riosieo, ahkasi aamo kuupaoi kehkitaka ne'neka.

Riosie weratiamechi te'terio tuuwai ki suuwe erapame

(Maateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸Ka'te suuwe erapa noochio, aaata ti'tijoerichioi. Aaata noomina ahpo ma'chitame ti'tijoerichio, neeeai Tijoe Tijoetukamea, noomina te'terio ma'chitamaania pu'kao, no'o Noonochi tewekachi kahtiamechiopua, yooma no'o Noonochi tewekachi ku'iwari, tetewachioopua tiame. ⁹Nape ahpo wa'iname ti'tijoerio, ki noomina te'terio tuukao, wa'achitia neeeai, no'o wa'inemapua pukachio no'o ahjama teerewao, yooma no'o Noonochi tewekachi ku'iwari tetewachio.

¹⁰No'o chiia na'arekamea, Riosieo cheriweme tiamepua pehjo, nape aaata Riosi Riosiwari ahpo nayewenia ki e'wiame enesaa, kiisi cheriwepuame puua Riosieo, kiisi e'wekapa ahpo nayewia Riosiwario.

¹¹Nape no'o ahjama te'tiamea, wahka i'totiaipua isaeri napawikarichi wenejikao, ka'chi eramitia eemea, aamo nehpuapaka nehjiamiao, ¹²puu wa'api Riosi Riosiwari amochi yasitoame, ihsimeripua aamo ku'ika nehjiatekao, aamo wenejiwa iinatukewao.

Ahpo paarasatiaeo maaporichi wichime tiari

¹³Eesusi masitioio, piiripi wa'achi keepuamea, senawato chaacharepua Eesusio peyachi, eee cheeka:

—Masitari, no'o ku'ika chaanemitia no'o pa'chio, taamo noonochi toeria mukukao, naachutamichio.

¹⁴Nape Eesusia pu'kao, nehjiarepua:

—¿Aaataekona weratiamechia pu'kawichio aaata nayewemichio?

¹⁵Wa'a cheeripua pu'kao, Eesusia cheerepua yoomao:

—Aamo inateka mochtupupua, te'ta ikotuwachi simiyameo; ta'iria mochtinamea, ki itapiti te'ta iinueniamepua.

¹⁶Waikao Eesusia, i'ka wa'achitarichi nayewerepua. Waikao o'inerepua cheeka:

—Aaata tijoe ahpo echariachio, ki ookapi paarasatiamea, ki ookapi apechunamiapa i'ipario, ¹⁷e'rariatapua: “¿Akatia katewetane i'kao? Ki iinuene ahkao.” ¹⁸Ehjepao erapariatapua: “¿Aa! Na'sonamane naaju no'o i'ipari toaniachio, epeche weruma ajawamane ihsisao, pu'ka no'o i'ipamiao, yooma ojomichioopua wa'ao. ¹⁹Wa'a iintosapaonia, chaanemia no'oo: Nee, tisiwá paarasatiame muua, ki ku'itapisiwichio. Resipusa ehpeo, ta'iria

ko'kósa, ta'iria iijísa, pahkoteka pu'séresa.” Wa'asa chaniriatapua.
²⁰ Nape wa'a e'rariopua pu'kao, Apoe Riosia chaaneriataapua pu'kao: “Kiisi inatame muuua. Wa'a e'rakamekapa muuua, ehpe tukao mukima muuua. Puu aamo paarasatiaa, piirechi aaataoi, kiapuame puuua”, chaaneriata Riosia.

²¹ Waika ahpo keepuameo, chaanere Eesusia:

—Wa'a ikiyame pu'ka tijoechi oowitiamechi tiame ahpochewichio erakoamechio, ki nakika mochitoamechiopua, Riosichikamera paarasario.

Riosia, ahpo tatana inatena

(Maateo 6:25-34)

²² 'Pukaepa aamo chaanena neea, ka'te epeche erako eemea, aamo ko'kometiowichioo, aamo chuchamiao wisasorio. ²³ Te'ta pichiwa ahjaniamea, ki kooamee ahjaniamepua, wisasoriai, chuchaniameo. ²⁴ Tetewame eemea kaarachio, ki echayameaipua, ki i'ipameoipua, ki nuutiameaipua ko'kopuameo, tewiteniamepua Riosieo ko'kopuameo. Riosiwichioo eemea, epeche nateyamepua, ki ihta tuchikichitia. ²⁵ ¿Aatana eemea tahpitika e'rai iintonaria, aamoe waminatamua aamo ahjario, piire taaweo ehpecheo?

²⁶ Ka'chi iika waminame teeresaamua aamo ahjario piie taaweo, ¿achini iika pu'ka aamo tahpitika e'rario, kiamamua ihta aamo ahjariwachi nakisimiaopua, ihtoriachisi taawewichio? Ohso kaawe Riosichi paparapuapua pu'kao, aamo nakika yasitoao.

²⁷ 'Ne'nemitia to'iwe seewarao, tísia peeniatiamekopua pu'kao, kihta tekipanameaipua, kihta ikutamekoiopua ahpo peeniatiameteerepuawichioopua. Wa'a tiamepua. Saromoniai yawichikaipua, ki epeche peeniatiamete wakiratakamepua, ki pu'ka seewa tísia peeniatiamechitiao. ²⁸ Riosio, to'iwekoipua pu'kao, tísia peeniatiameteewiame enesoopua pu'kao, ¿kehkisa epeche aamo wakiratetarepua, yooma kiatarepua itapiti aamo nakiwiao?

²⁹ Pukaepa ki te'ta erakomete eemea, aamo ko'komiawichioo, aamo iijimiawichiooi. ³⁰ Pu'ka wa'a tiameo, ki Riosichi te'teriamete wa'a erakoamepua. Nape aamoo, Riosi taamo Noono tewekachi kahtiamete nane'riamepua aamo itapiti nakiweka mochitoao, apoe aamo ihsiamepua aamo ku'ikao. ³¹ Wa'a teeso eemea, Riosi neesetowachi mochitonarepuapua, pu'kakamera nakika yooraka mochitoka, apoe ihsiamekopua yooma ihta aamo nakiwia ki'yakao.

Tewekachi paarasatewa

(Maateo 6:19-21)

³² 'Aamoo noochi paparaka mochitoameo, tísia nakika yasitoamenia, no'o pupuku po'wachitia neesetoka tetewamekopao, ka'te seeweka mochtomitia eemea Satanasio, ihtaoi ki kaaweruma aamo na'ara yoranarewao. Aamo Noono tewekachi kahtiamea, tísia kaawe aamo neesetonariamepua ahpo ye'karichi mochipuawichioo, tísia pu'sereka wa'a tiiame e'rariapa. ³³ Nehjitame maaemitiamua yooma aamo iinuekaopapua. Riosi tooemitia pu'kao, ahjae ihsimichiopua pu'kao, aaata kiamichiopua ahpo kianario, ku'ipuame nakiyameo. Wa'atiaomua, tewekachi nuutepanimua, kakupa, ka'chi ikiyachi, ki yemipachi, ki'tiachioipua ichikoameo. ³⁴ Aamo maayachi aamowichio nateyame iinuwa, wa'a yasima muuupu aamo inataro, wa'a kahtiachitia aamo iikaopua.

Kaawe ahpo katewekame yasipuame

³⁵ 'Ka'te kochika mochimitia eemea, ohso kaawe pusakame mochipuapua, ³⁶ aaata ahpo teeko neewiwachi enameri puuyamechitia te'terepuapua, enasoche yeetapukepuawichioipua pakimichioo. ³⁷ Tísia peenia erakotariare ahpo teeko yorakiamea, wa'a te'terime tewitiapua ahpo teekoeo. Teekoraai tísia kaawe eratarepua tewisaa, teekoraai tísia kaawe e'reka ajawemeripua kooameo, ko'kopuawichioo. ³⁸ Ahpo teeko naasipa tukaomi ahka eenakoio, tísia kaawe erakotarepu ahpo teeko yorakiamea, pa'a marikarowa ahka eenakoio.

³⁹ Eesusia i'ka wa'achitari masitewari chaanerepua tiameo: “Aaata petechi teekora nane'riame enesaa, achini keenako ahpo ichikuepuameo, pu'ka keenako ki kochika yasimiipua, ki ahpo ichikuepuawichioo.” ⁴⁰ Wa'achitia eemeai, pu'pusame mochtopuapua ohso kaawe, senawato enamaoi neea, a'chitia keenakooi.

⁴¹ Waikao Peeroa iinatukerepua Eesusio:

—Masitari, ¿taamocheuwichio ohjoarepu, puuu wa'achitari aamo cheeriaa, ki wahjachiwichioopua tiame?

⁴² Eesusia chaanerepua waikao:

—Aa, ¿ki pahtekakosa inamukame eemea, ahpo teeko kaarira inatiame no'o aamo nayeweria? ¿Ki yooma aaatachitiapua amochitia noochi paparameopua, itapiti yoramichio no'o

toowewa nuurewaopua, ahkasi tewekachi no'o no'rasoopua eenechi no'o eenachisiopua? Wa'achitia aaata paamira i'wa weeechi ahpo ta'pechi mochikame kianame ahpo seekaere kaawe neesetomichioo, mehka weeechi simisoo, wa'achitia neeeai tewekachi no'rasaa, yooma aaata noochi paparameo, yooma napati ahpo inateka mochtomichio toimania pu'kao, no'o kariwao. ⁴³Pu'ka ahpo teeko kaarira kaawe neesetoka mochiriamea, tísia kaawe erakomeripua ahpo teeko enasoopua, pu'ka ahpo teekoeo tísia kaawe e'reretiapaopua, ahpo tísia kaawe neesetoriaopua, ahpo teeko ta'perao. ⁴⁴Pichiwa chaaninia pu'ka teekora, tísia kaawe iintomerikopua pu'kawichioo, epeche weruma neesetori kiameripua pu'kao, ahkasi yooma ahpo iinuwaoui. Neeai wa'achitia iintomeripua eenechi enasaa, tísia kaawe noonoikameopua no'owichioo, no'o neesetokeriaopua tísia kaawe yooraka inateriopao. ⁴⁵Nape aaata ahpo teeko seekaerewao, ki enameri maaeka ahpo teeko ki kaawe noonoikameo, ki ihkokekaopua ahpo wahjachio, ahpoche kaawe ko'komia inatakameopua, nawajikache yasaka pu'serekameopua, ⁴⁶apoe teekora senawato enasaopua, wa'a nokayame tewisaopua, kiisi cheriweka tísia kokosameripua pu'kao, yooma ahpo seekaerewa ahjamaopua, ki ahpo e'waka mochiriameopua.

⁴⁷'Aaataai ahpo teeko seekarewachitia tiameo, nane'riameai tísia iyoripua ahpo teeko iyorikameo, oowera yasakameopua kihta yooraka ahpo nuureretiao, epeche weruma kokosari nakiyamepua. ⁴⁸Nape kihta nane'riapa ki yoorakamea ahpo teekora nuurario, ki te'ta kokosapua nakiyamepua. Epeche machiyame ahpo nuurewao, epeche iyorimete puua ahpo nuurewao. Epeche kianamea neesetomichioo, epeche iyoriwa itaneniamepua ahpo neesetopuaichio tooweretiao.

Eesusichi paparapawichio aaata ahpo poanatuniamie

(Maateo 10:34-36)

⁴⁹Eesusia, simiteka masitekao cheerepua:

—Neeea, noochi kaaweruma paparawa tajenatemia eenakamenia amochio. Tísia pu'seriami neeea, amochi ti'tijoechi ooweruochiopua tiameo, tajenakame enesoo noochi paparario. ⁵⁰Neeea, ki nu'uti aiwarichi u'matomeripua, ti'tijoeo ooweruopua tiameo, te'ta piipakame itipimichio tatakoriario. Ahkasi kajuyachisi iintosaapua tatakori natetekao, tísia aiwamerimua noochio,

ki ahjame eraniameo, ahkasi kujuyachisi yoranariapa amo tatakoria natetekao. ⁵¹ ¿Ta'iria yoomahka mochitemia no'o eenakame maayame eemea, napati inatakaopua noochio? Ka'i ki wa'a teeremeripua. Neeea ti'tijoeo ooweruopua tiameo, napati yoomahka paajutemia eenakamenia noochio, noochi paparaka mochitomichio. Nape ti'tioeria, ki yoomahka napati paparaka mochitomeripua noochio, ki yoomahka napati no'o chiia pichikemeirikapapua. Wa'a te'tiapa ti'tioeria, ki napati ahpo kaawe e'reka mochitomeripua, ahkasioi tisia nekakomeripua apochio. Apochi nekakoapa puua, ahkasioi poanatumeripua apochio. ⁵² Wa'a iikaopua, mariki mochikachio piiripi ta'pechio, ooka wa'api no'o nakitarepu wa'ao, wahjachi paikaa ka'ikoio. Wa'a tiapao, ahpo poanatumapua ahpo poponiemea pipiniemeopua tiameo. ⁵³ Yayawaraa, ahpo tatanachitiaoi, ki napati noochi paparamapua; tatanaraai, ahpo yayawachitiaoi, ki napati noochi paparameripua; waasiraai, ahpo moniawachioi oowitiameo ki kaawe nakika tetewimapua pu'kao noochi paparamekopapua pu'kao; moniawaraa, ahpo waasichio, wa'achi teeremeripua pukachio, ki noochi paparamekopua pu'kao.

Kajuyachi taawechiamio, naania teetomiachi

(Maateo 16:1-4; Marako 8:11-13)

⁵⁴ Eesusia muuwari simiteka naewakaopua pehjo, cheerepu ti'tioerio:

—Eemea, ariyachi toomaritame tetewapao, yukimio tuusoo, yuyukuamepua pichiwa. ⁵⁵ I'ka weee tekiyanatikia eejesoopua, tatameri asimeriko amo tuusoo, pichiwa wa'a teeremeripua. ⁵⁶ Yooma pu'kao machiyame enesaa eemea, ¿achini iikai ki pahteka tetewame eemea ehpe taawechiami amochi ikiyao, yooma no'o yooraka inisiao, amoe pusie tetewaio? Wa'a teesoo, ki pichiwa nane'riai chaachapame eemea itapiti ikimiao. Wa'a tiapao eemea, oowera wihkuaka chaachapame eemea, aamoe wa'apioi.

Ta'iria te'terewa i'yaniamie ahpo seepurawachi

(Maateo 5:25-26)

⁵⁷ Wa'a cheesaa Eesusia, cheerepu tiameo:

—¿Achini iikai ki aamoe wa'api ahpo katewena eemea, ahpo kaawe teerepuawichioopua ki kaawe ahpo nokariao, te'ta Riosi

nakiyachitia? ⁵⁸ Aaata peereichi aamo i'tonaresoo, ohso kaawe ke'chu peereichi aamo i'tonioi, katewepuapua aamo wenejiamе ahjamao. ⁵⁹ Wa'a i'totiame enesaapamua, ki machenama muuuu wa'ao, ahkasi aamo ki kaawe iintoria yooma natetesapa. Pukaepa neeea aamoo, chaaniamepua: Ke'chu asioi kajuyachi Riosi te'ta peereio, Riosi ahjama aamo katewepuapua yooma aamo ki kaawe iintoriopua natetepuameo, kihta kokosari amochi teerepuawichiopua Riosi peereirachio.

Riosichi enepaniame te'ta nateyamera

13 Pu'ka taawechiami tiameo, Eesusichi e'enarepua kooria Eerusareni o'inia, Eesusio ahka kahtiachiami. Puuuu chaachaparepua Eesusio, Piirato ahpo soontaroeo, Arirea e'enakame ko'yakapua, Riosiwichio mananioiopua animari ko'itiame, i'isaeri tioparachiopua. ² Wa'a tiame tuuyetiapa Eesusia, cheeka iinatukerepua ahpo masiteka ihsiaopua:

—¿Aatia tiachipa ko'iretiarepua? ¿Epeche tatakoriapa, ki wahjachi Arirea mochikamechitia? ¿Riosi kokosari iintokame maena eemea Piirato? ³ Ka'i puuuu. Riosia te'ta kokosamepua nape wa'atia, yooma ki apochi e'enakameopua, wahjipakameka teewiamepua pu'kao apochiopua poana, ki seenampasi wa'asi. ⁴ ¿Ihtana erakona eemea, pu'ka oosa mariki osanao mesuka wahjipakameopua Siroe chupakarichio, epeche tatakoriapa ki Eerusareni mochikamechitia, wa'a iikame maena eemea? ⁵ Ka'i puuuu. Ki wa'a te'tereriapa wa'a iikamepua. Nape aaata eemea, ahjame ohjoaiopua pehjio, ki Riosichi paparaka aamo tatakoriwa toinaresaa, wahjipakameka tiame eemeapa Riosiwichio.

Eechichuna ki taakiamе wa'achitarichi nayeweniame

⁶ Eesusia waikao, ti'tijoeo ooweruopua tiameo, eechichuna echiwamechitiaka nayewerepua:

—Aaata tijoea, piiripii eechichuna echiwa echariataipua, taaketaoipu e'raka. Tehpe neipamio, taakerio o'raka simiriataipua ne'nemia. Nape ne'nioio, piiripioi ki taakeriatapua. ⁷ Wa'a tiioopa pu'kao, chaaneriataipua ahpo moromatuaao: “Paika paaumpari i'tonanepa ejenakao, ki tewaka piiirípioi i'ka wauri taakeriao. Po'tanapuapua ohso kaawe, kihtawichio eina teeremichiopua wa'ao.” ⁸ Nape pu'ka echiwa inatiamea, chaaneriataipua echakameo:

“Toimitiao pehji. Itapitioi yahcheka kaawe yoramane wejikekao, taaketaoipu wa'a yoratiaa. ⁹Taakesoo eenechi paaumparichio, wa'atia toipuapu. Ki taakesoopua waikamio, po'tanapuapu.”

Eesusia tuumurame oowitiame yachapatena resipuniame taawechi

¹⁰Piie taawe resipuniame taawechio, Eesusia napawikarichi ihsiriaipua masiteka, ¹¹wa'achi yasariaipua piiripi oowitiame, tuumuware kokoriam. Wa'a ikiteriaipu na'arari tijoeturia, oosa mariki aampa osanao paaumpari i'toriaipua, ki werisika riisakao. ¹²Eesusia wa'a kahtiam tetewapao, apochi enanuresaopua, chaanerepua:

—Oowitiame, saukame itipiamemua, aamo kokoriao.

¹³Wa'a cheeka ahjachi seekarepasoopua, yachapakame itipire ootiamea, kaawe oisirepua waikao, riisasipakao. Wa'a ikikapa oowitiamea saukao, tisia kaawe e'reka nayewerepua, cheriwema Riosio. ¹⁴Nape wa'a napawikarichi paamiratuamea, tisia nekarepua, Eesusi iintoriawichioopua resipuniachi taawechio, pu'ka oowitiame sautekao. Wa'a iikapa puuua, chaanerepua wa'ao yooma ti'tijoerio:

—Tekipananiamea, puhsani taawechepua, pu'kache taawechiami e'enamete eemea, aamo sautemiawichioo, ki resipuniame taawechi.

¹⁵Eesusia waikao chaanerepua:

—¿Wisikuame eemea! ¿Ki nerojimia i'toamekosa eemea animari ko'rerachi ma'chipasaopua, aamo oisiwao, aamo uuruoikosaoiopua, resipuniame taawechikooikoopua? ¹⁶Wa'a nokiwachi enesoo, ¿aatia ki sautepuame ohjoare ihji ootiamea, resipuniame taawechikoopua, i'ka ootiameo ehkoriami Aurani tetejimarichi eenamekoopua, ki ehpesi kokoretetiameopua Satanasieo?

¹⁷Wa'a chiiopa Eesusio, puuu a'chi chaachapamea, ahpo newitotio eraparepua, nape wahjachi ti'tioeria, ohsotia peenia erakorepua, yooma wa'a, itapiti peeniatiam iintoriawichioopua.

Wacherai pahchira wa'achitarichi nayewaniame

(Maateo 13:31-32; Marako 4:30-32)

¹⁸Eesusia simitekaopua masitekao, cheerepua:

—¿Ihtanaka tiametatane Riosi ye'karichi simiyameo? ¿Aatia chanika naewatane pu'kao? ¹⁹Puuu ye'karia, wacherai kuuu pahchiraka tiamepua. Núú'utikoipua pahchirao, echitiaopua ki

nu'uti weripame, ahkasi tuchikioi ahjachi ta'sotachi. Wa'a tiame Riosi ye'karia, ki weruma o'inetiaipua, ki ku'wichisi enepame, ki ookapi ti'tijoeri ohjorepuachi.

Rewarura wa'achitarichi nayewaniame

(Maateo 13:33)

²⁰ Eesusia cheerepua tiameo:

—¿Ihtanaka tiameko tuutania tiameo, Riosi ye'kario? ²¹ Ihjia, rewaruraka tiamepua, ooweru paanitameo, paatusi yahchia a'pomichioipua, muuenati mu'ika. Wa'a iika weruma mehtamepua, Riosi ye'karia.

Ku'wichikachi muira

(Maateo 7:13-14, 21-23)

²² Eerusareni simiyai Eesusia, muuwaeme mochiwachiami masitesirepua, o'okapi mochiwachiami tiame. ²³ Wa'ami simika masitioiopua, aaataa iinatukerepua:

—¿Paamira, páikapijoarepu, tatakoriichi newipameria?

²⁴ Eesusia chaanerepua:

—Riosi ye'karichi muirachia, ki weeresi puuuu. Wa'a muiniamea ki oowera aaata pakime tiachipua ki Riosi reesiseri iinuesaa, wa'a tiachipa wa'ao muuwaeme muinariaiopua, ka'chi iika muiyamepua. ²⁵ Nape taamo Noono tewekachi kahtiamе yeetepasaapua wa'ao, aaataoi ki reesisemapua muimichioopua wa'asi. Pu'ka taawechiamio muuwaeme enapoiopua chaachapakao: “¿Paamíra, taamo yeetapukesaaa!” Wa'a chaachapoipua paamiraa, chaanemapua: “Ka'i, kiisi aamo macheyamenia aamoo, ahka e'nameo.” ²⁶ Nape aapoea, chaachapamapua: “¿Nape Paamira, ki pirena ko'kakame teeme, aamo pooechi ihtoai taamo masiterioio?” ²⁷ Nape nee Paamiraa pu'ka taawechio chaanemania pu'kao: “Ka'i, kiisi aamo maachinia, seesenu eemea noochio. Yaapi se'wisa eemea noochio, ki ka'karuma iintosiamе ti'tijoeri.” ²⁸ Wa'a teeremera kajuyachioipua, no'o eenechi enasoo. Waika taawechio eemea, ki sewina erapakamea iikachio tatakori toakao, naarakoma eemea, pu'ka aamo ehkoriaimi Riosi nayewatura tetewapaopua, wa'a mochikame yooremina, Auraniopua, Ihsaopua, Aakowoopua tiame, ka'chi ikime e'rapa eemea, pu'ka mochikachi muinariiao. ²⁹ Wa'ao waika taawechio wa'ao, yomatiamе i'ka weeechi ti'tijoe ooweru

tiame e'eneripua, i'ka weechi kapoyachikia, tetuyachitikia, cherayachitepa, ariyachitikia. ³⁰ Pu'ka taawechio, muuwaeme te'ta ahpo muime te'terekai, ki muimapua, ki tatakori papakotiame enesaa; nape, ki muime te'terekameai, nape papakotiamea ahpo tatakoriwa toakao, muimeriai teeremapua.

Eesusia Eerusareniwichio naaranipua

(Maateo 23:37-39)

³¹ Pu'ka wa'apichioi, wa'achi e'enaka ookapi parisero Eesusichi pararakameai, chaanerepua Eesusio:

—¡Masitári! Yaapiti machenamitia i'wao, aamo merinariapu Eerore.

³² Nape Eesusia chaanerepua pu'kao:

—Nonorakao chaanemitia eemea pu'ka keeochi tísia wihkuameo: “Nee, ehpeo meere tiameo, iiweta pehji i'wa no'o ihsimio” —tuuyemitiapua—, “ti'tijoeri na'arari pakitekame puuyachekaopua, ti'tijoeri kokoriame sautekaopua tiame. Meerekachioopua kajusaapa, wa'a no'o enamio” —tuuyemitiapua pu'kao—. ³³ Ooka taawe toitena neeepa, no'o asiyachio wa'a Eerusareni. Wa'a asinariame neeaa, aaata Riosi nayewaturao, ki ma'chi Eerusareni mukimerikopua.

³⁴ Waikao Eesusia Eerusareni inatakao, chaanerepua pu'ka muuwaro:

—¡Áii muuu Eerusarenia! Muuu Riosi na'nayewatura ko'yamera, papaka ko'yame amochi nayewatumeri uhjureretiaopua. Kehkinasa aamo na'poakame neeaa noochi pirenatumichioo, totori yeeyerachitia ahpo masatere toapanariamechitia, nape kiisi nakikame eemea. ³⁵ Ehpeo muuu Eerusarenia, ooruchi itipimerimua aamo ta'perao, wa'a teeka itipimerimua, ahkasi no'o eenachisi eenechi, waikao chaachapapuameo: “Kaawechupena eenakame muuua, te'ta Amoe Paamira Riosichi eename.”

Eesusia a'popari kokoriame sautena

14 Piie taawechio, Eesusio ko'koma yeetotioiopua, aaata parisero paamiratuame ta'perachio, wa'achi mochiriaipua tiame wahjachi pa'parisero. Puuu wahjachi pa'pariseroa, inateriai puuua Eesusio, aatia iintotarepu erakoka. ² Wa'achi yasariai piirechi tijoeai, a'popari kokoriame. ³ Eesusia Moise nuurari ma'masitario, parisero ti'tijoeopua tiame, iinatukerepua:

—¿Reesiseniamejuarepua resipuniame taawechio, kokoriame sautewao? ¿Eje'é, ka'ikosaoi?

⁴Nape aapoeo, kiisi chaachaparepua. Waikao ki chaachapakopa pu'kao, apochi uukaopua kokoriameo, sauterepua. Wa'a ikisaopua, uhjurarepua no'ramichio. ⁵Pu'ka tijoe sautesaapa Eesusia, chaanerepua yooma wahjao:

—¿Aatana eemea ki ma'chipata aamo oisio, aamo taanaoiopua tekorichi wichisooopua neeropairachi, pe'yachi resipuniame taawechikoio?

⁶Nape aapoeo, kihta nehjianarere puuua.

Nenewiwa pahkochi paajutetiame

⁷Eesusia, ko'komia mochipuapuachio, epeche weruma te'teriame mochipamiachi uuyopua pu'kao, i'ka wa'achitaka nayewarepua:

⁸—Wahka nenewiwachi paajutetiaa ko'komichioo, ka'te te'ta iyoriwachi yasipamitiamua, seenekachi epeche weruma tiame paajutetiame enasoo, ⁹ki aamo werisipuka, sewina yachapamichioopua. Wa'a yoratiaamua, tísia suuwe e'raka, sewina yasipamamua. ¹⁰Ohso kaawe muuua wahka paajutetiaa, mehka iyoriwa mochipamiachi yasipapuapua. Wa'a tiaopu aamo paajutekame enasaa, ahpo chokichi yasipatemaopua, epeche iyoriwa mochikachio. Wa'a aamo yoratioopua wahjachi aamo ahjama napawikamea, te'ta iyorika aamo tetewimapua. ¹¹Apoe wa'api ahpo weruma iintamia, suuwe erapatepuamepua; nape ki ahpo weruma uuyamea, weruma teewepuamepua Riosieo, ahpo te'ta katewiachi taawechio.

¹²Ahpo paajutekameo chaanerepu tiame:

—Itapiti kooame pahkotasaamua, ka'te totomiwaemeche paajutemitiamua, aamo tetejimacheoi, aamo wa'achi yorame te'tiameopua. ¹³Ohso kaawe ihtaoi kooame pahkotasaa, naatikamera paajutepapua, ki totomiwaemera ti'tijoe ooweru tiame, a'chi iika kahpokame ti'tijoe ooweru tiame, rojowi ti'tijoe ooweru tiame, ki mamachiriame tiame. ¹⁴Pu'kakamera paajutepuapua, ka'chi iika nateteme tiopa pu'kao, aamo no'rarewa paajutewao. Nape aapoeo ki aamo no'raweme teereriopua paajutewao, aamo Noono tewekachi kahtiamea, ki teesa aamo kaawe ikitema puuua, ka'karuma ti'tijoe ooweru tiame oijenatiaio.

Aari te'ta koi'wa wa'achitaka nayewatiame

¹⁵ Piiripi wa'a kahtiamea meesa chokichio, wa'a chiopa Eesusio, chaacharepua:

—Wa'a teeresoo waika taawechio, ¿ki teesa ta'iria ko'komerijoarepua wa'a, Riosi ahjamao?

¹⁶ Nape Eesusia, chaanerepua pu'kao:

—Wa'atepua tiiao, nape siimerichemua, Riosie paajutetiachio. Wa'a cheesaapua o'inere cheekao:

—Piie taawechio piiripi tijoea, weruma kooame yoorariataipua paajutewa. Wa'a ikisaopua, muuwaeme paajuteriataipua wa'ao.

¹⁷ Yooma wasipatesaapapua, uhjurariataipua waikao yooma paajutemichiopua, ko'komia e'enamichioopua. ¹⁸ Nape puuuu, a'chikoi chaachaparepu ki e'nanariapa. Piiripia cheeriatapua: “Ka'chi eranurepuapua ki no'o siinkoi, we'e no'o tararia ne'nemia simiyo tuupuapua”, cheeriatapua. ¹⁹ Piirechia cheeriatapua: “Mariki maakurawa oisi no'o tarario tuupuapua, ka'chi no'o e'repo tuupuapua ki no'o simikoi, pu'ka oisi ne'nemia no'o simiyo tuupuapua.” ²⁰ Ehpeche piirechia cheeriatapua: “Ka'i, pukeri neewikame neeea, ki siima neeea. No'o cheriwenurepuapua pu'kao, ki no'o simikoi”, cheeriatapua. ²¹ Ehjepao, uhjuratiame enasaapa: “Ki e'enanarekapu”, chaaneriataipua ahpo teekoo. Wa'a chaanetiapa teekoraa, tísia nekariataipua. Wa'a ikisaopua eenechio, cheeriatapua: “Ehpeo yaapi siinka, yooma paajutemitiapua, kihta paarasatiameoi, pooechiami aamo tewaya, yooma sihkochiami aamo tewaya tiame. Te'ta tesiuwa te'tiamera paajutemitia: rojowika ohjoame, panaka ohjoniamie ki ma'chiriapa, wa'a mahka ruhjika kahpokame.” ²² “Paamira, yooma yoorakameniapa aamo cheeriao, nape itipina pehji mochipuapuachio, ko'komia”, cheeriata uhjuratiamea. ²³ Waikao teekoraa chaaneriataipua: “Wahka epeche mehka pooechiami i'yasaopua, utewa yorasaopua e'enamichioo, mochiwapuapua wa'ao. Yooma ko're chokichiami, aamo tewariaoi, muinurepuapua no'o ta'pechi, pochimichiopua i'wa. ²⁴ Aataai ki nakikamea no'oe paajutetiaio, kiisi ko'komeripua no'o kooameo.” Wa'a teeremeri Riosia, ti'tijoerichio.

¿Ihtana aiwaniame Eesusi na'naritoniamieo?

²⁵ Piirechi taawechio, seenepi simikame Eesusia, muuwaeme nokisioiopua ahpo ahjamao, ku'rikao chaacharepua:

²⁶—No'o pichiwa na'naritonariamea, epeche no'o nakimeripua ki ahpo yayawachitia, epeche ki ahpo poponichitia, ahpo pipinioi, epeche ki ahpo uupichitia, epeche ki ahpo ahjarichitia. Ki wa'a teeka no'o nakiyame enesaa, ka'chi iika no'o na'naritomermua. ²⁷Ki ahpo maaporichi teetonariamea no'owichioo, ka'chi iika no'o na'naritome enemeripua. Kaawe ahpo inataniamepua ke'chu no'o na'naritoaio. ²⁸Ke'chu no'o na'naritoaio, kaawe aamo ne'nepuapua amochio, ihtanakamera ehpeche nateyamerakoopua, aamo iintomiaio. ¿Ki aaata karitameai, pahcha ne'nesapa ahpo wekatemiaopua toomio, o'ichamepua? ²⁹Ki wa'a iintokame enesoo, ahpo kaari o'ineka ki kajusoo, suuwe erapori chaanepuamepua waikao, wa'ami u'matopamee, a'acheka pu'kao. ³⁰Waikao ti'tijoeria, pu'ka ki kajukame ne'neka, chaachapamapua: “Nee, ¿kiisi kajurepu tiame?” ³¹Yawichiai, ki nasiwameripua aaata piirechi yawichichio, ki newitomeri enesaa, ahpo oosa mariki miiri soontaroeopua, piirechi yawichichi, piire weerewa miiri iinuemechiopua soontaroo. ³²Ki newitomeri teeresaapua, uhjuramapua waikao katewemichio, kehkiio kiamio tuuka, ki nasiwapuwawichio. ³³Pukaepa muuuu, kaawe inatapuapua pahchao, noochi enanariaa. Aamo iinueka kahtia, epeche nateyamera maaesaamua ki noochi enaniamechitia, ka'chi iika enamerimua noominao, noochi te'teretomiaio.

Oonaai wekatiaame ahpo onachari

(Maateo 5:13; Marako 9:50)

³⁴Wa'a cheesapa Eesusia, oonachi simiyame naewarepua wa'achitarichio. Puuuu cheerepua ti'tijoerio:

—Eemea, oonachitiapua. Oonaa, tisia nakiwamepua, onachariesaapua pehjo. Nape ahpo onachari wekatesaapua, ¿achini iika eenechi onataparetapua? ³⁵Ki kaawe ihsiamepua to'iwe wasachi wakipatewawichiooi, itapiti kasaraoi echipuamewichio onawepuaoi, ipapuamepua wa'asi. Pahteka inamumitia i'ka no'o cheeriao, ki wa'a ikipuaichio aamoo.

Piiripi po'wa wekatetiaame, wa'achitarichi nayewaniame

(Maateo 18:10-14)

15 Yooma yawichiwichio koparoamea, wahjachi ti'tijoeria tiame tatakoriwaeme, Eesusi waapi e'enarepua keepumia.

² Parisero ti'tijoea wa'a noonoikopa pu'kao, ahpo chaachaparepua Eesusio, pa'parisero ti'tijoea:

—Nee, achini ihsiamepua. Ihji tijoea, yooma tatakoriameoi, toayamepua ahpo naaepamichioo, ahjama koayamepua tiameo.

³ Wa'a chaachapopa i'kao, Eesusia i'ka wa'achitarichi nayewerepua:

⁴—¿Aatana eemea piie sientu puhkuemea po'wa, piiripi wekatesaa, ki simiyamepua i'yamiao, piiripi toiyameopua sientu?

⁵ Ihjia i'yai tewesaapa, mooketoka no'rasaapa ahpo ta'pechio, kaawe e'raka chanimapua waapi ohjoemo: ⁶“¿U'masio ne'nemia! Tewakasai neeepa no'o wekateria po'wao. Pahkotamane pu'ka no'o tewariawichioo.” ⁷ I'ka wa'achi tiame, epeche kaawe erapuame te'pa tewekachi mochikame Riosi ku'iwariieopua wa'asi, aaataoi we'wemerakamera ahpo tatakoria toimo tuukameopua Riosio, ki wahjachitia ti'tijoeo ooweru tiamechitia, ahpo tatakoria ki toinareriachitiaopua wa'asi.

Oowitiame ahpo tomiwao tewakame

⁸ Waikao tepuyame nayewasaopua Eesusia, toomi wekatetiame nayewarepua waikao wa'achitarichio. Puuua cheerepua:

—¿Aatana oowitiame, oosa mariki toomi oosa mariki taawechi yowiwame iinuekai piiripi wekatesaapua, ki chichika i'yatarepua ahkasi ahpo tewayachisio, tukapachi enesoo tahjekaoioopua?

⁹ Tewisapaopua i'kao, ¿ki yooma ahpo kaawe e'ria tuuyetarepua, ahpo tísia kaawe e'raopua, ahpo wekateria tewariapao?

I'ka oowitiame kaawe e'reka tetewamea chaachapamiipua:

“¿Kaawe chupena muuua tewakamepua! ¿Teemeai aamo tewariopao, amochitia tísia kaawe erakoamepua!” ¹⁰ Wa'achitia Riosiai, tísia kaawe eramapua ahpo tewekachi ku'kuiwara ahjamao, aaata tísia tatakorichi wekakameoio, apochikamera eenariopao paparamiao, tatakoriria chewipuwawichioo, aaataoi apochi paparamia eenariopao, ahpo tatakoriria cheriwepuwawichioo.

Aaata ahpo taana cheriwekame, wa'achitarichi nayewaniame

¹¹ Eesusia naewarepua tiameo, cheeka:

—Aaata tijoea ooka tatanaeriataipua. ¹² Piie taawechi neipa weerimeame, chaaneriataipua ahpo noonoo: “No'noo, no'o kijaerania aamo mukusa tooemio.” Wa'achioa ahpo taanao

noonoraa, yooma ahpo tatana naachuterepua iyosichi iyopusapua, yooma pipiripi weewara iinueka itipiniameopua. ¹³ Waikao ehjepamio pooniraa, yooma ahpo weewa nehjisaopua, wahka akipariatapua waikao, méhka pirenachi weechi. Wa'a asisaopua, o'ineriatapua ahpo toomi na'ataka, itapiti suwepori ihsiwachi. ¹⁴ Ahpo tomiwa sopasoopua, ki nu'uti toorewi eenariatapua wa'a weechio. Waikao puuaa tísia toore aiwapao, ¹⁵ tehki i'yasariatapua pu'ka weechio. Ehjepamio tewisaapa tehki, o'ineriatapua tekipanakao, koowi inateka, wa'api ohjoeme tijoe, puhkura. ¹⁶ Waikao ihjia tekipanaio, tísia chorowapaopua, koowi koi'teniameoi ko'konareriataipua, nape ki kiatiapaopua pu'kaoi, wa'atia itipiriataipua. ¹⁷ Waikao tísia aiwapa tooreo, e'rariatapua: “No'o noono kahtiachio ki aiwaniachi tooreo, paaranipua wa'ao. Muuwaeme no'o noono ahjama tekipanamea, ki aiwanipua tooreo. Nape neea i'wao, amori mukuyame kahtinia toore. ¹⁸ No'ramane ohso kaawe, no'o noono kahtiachi. Wa'a asisaa chaanemane: No'no, iinya iintokame neea. Taamo Noono te'pa kahtiamedio, tatakoriame neea noochio, amochiopua tiame. ¹⁹ Kiisi aamo taana enemetekoinia ehpeo, nape wa'atoui, aamo no'o cheriwesoo, oowera tekipanameditia, uupuapua. Wa'a chaanemane no'o noonoo, asisaa.” ²⁰ Waikao wa'a erasaopua, no'ariatapua ahpo noonochio.

'Noonoraa i'ka asioiopua ta'pechio, wa'a ihtoame tetewapaopua mehka o'inia ihtoiopua pehjo, tísia tesiwa teetopa ahpo taanao, u'masariatapua natepamiao. Natepasaapa noonoraa, koorepaka chuchuriatapua pu'kao. ²¹ Waikao taanaraa, chaanariatapua ahpo noonoo: “No'noo, tísia tatakoriame neea, te'pa kahtiamedio Noonochiopua, amochiopua tiame. Kiisi aamo taana enemete neea.” ²² Wa'a chiiopa ahpo taanao noonoraa, yaapiti sisinamuriatapua ahpo ta'pechi mochikamedio chaaneka: “Yaapiti. U'yepake wisasori, epeche ka'karumara, chuhchepuapu. Aanio tiame u'yepamitia, sutuchi chuhchepuame, wa'a ikisa kaaka we'wemera. ²³ Wa'a ikisaopua tiameo, weesero i'noramitiapua, epeche wiiyamera. Pahkotapuapu merisa, ta'iria ko'kopuawichio, tísia kaawe erakoka. ²⁴ Pahkotemane i'ka no'o taanao, mukukameka teererioipua pu'kao, eenariopa. Ihjia eenakao, eenechi oijenakamekatapua. I'ka no'o noorao, wekatekai neea, eenechi tewakamedio.” Waikao o'ineriata pahkoa, yoomahka pu'sereka. ²⁵ Nape pahcha naawakamea pa'chira, wasachi ihsariatapua tekipanakao. Ihjia eenaiopua, ke'chu asiyaiopua ahpo ta'pechio, weeru chiiame inamuriatapua, sooni cheeteniamedio yawika.

²⁶ Waikaopua asisaapa ahpo ta'pechio, aaata ahpo ta'pechi mochikame iinatukeriatapua cheeka: “¿Ihtana pahkotania i'wao?”
²⁷ Wa'a tekipanamea, nehjiariatapua: “Aamo pooni pahkoteniapua. Aamo noonoa, aamo pooni pahkotiapua eenechi eenariopa wahka oiyai, pu'kawichioopua, weesero me'yeriapua epeche sowiyamera, eenario tuukaopua kaaweruma.” ²⁸ Waikao pa'chiraa tísia nekakao, kiisi pakinareriataipua wa'ao. Nape noonoraa kahtiachi eenakao, cheriweka nayewekaopua, pakinureriatapua. ²⁹ Nape taanara pa'chiraa, chaaneriataipua ahpo noonoo: “Nape muuuu, ki ehpesi no'o tekipanaoioopua aamo e'weka, seenepioi ki e'wekao, seenepioi ki no'o pahkotiamemua, no'o taaenarichio, no'o kaawe e'ria ahjama ko'komichioopua, pu'sereka. ³⁰ Nape muuuu i'ka aamo taana enasoopua, oowera suweporichi oika na'atakameoipua toomio, ikanati me'yamemua epeche wiyame weeseroo, no'owichioo ki wa'a iintokameai.” ³¹ Waikao noonoraa chaaneriataipua: “Nape no'o nooláá, muuuu senepi taawechi no'o ahjama kahtiamepua, yooma no'o iinueka kahtiaopua, yooma aamo iinuwapua tiame. ³² Nape i'ka aamo poonio, mukukameka teereriopua pu'kao, eenechi eenakaopua, oijenameka ikiriopa pu'kao; wekakameka teereriopua tiameo, eenechi tewitiameka ikiriopa pu'kao. Pukaepa kaawepua, kaawe e'raka pahkoteniamepua.”

Waikao Eesusia, kajusapa pu'ka noonora ahpo taana cheriwetiameo nayewakao, chaanerepua yooma ahpo masitia keepuameo:

—Wa'achi teeka cheriwiami te'pa kahtiami taamo Noonoa, ahpo tatakoriwa tuuka enapameo apochiopua, ahpo tatanachitia uuka.

Aaata teeko neesetokiamé, kiisi kaawe iintokame

16 Eesusia ahpo masitiachi keepuameo, i'ka piirechi wa'achitarichi nayewerepua:

—Aaata tijoe tísia paarastiamé weeechio, ahpo paarasatia neesetokiamé, yooma ahpo paarasatia, na'atame inamuriatapua. ² Teekoraa wa'a tiame inamukapaopua pu'kao, paaesa iinatukeriatapua pu'kao: “¿Achini iikai no'o ichikuame muuuu? Yooma nane'riamenia aamoé no'o ichikokenioo. Yooma ihtetaripapua no'o tomiwa aamo ma'chipariaopua, yooma kehkisasaapua, no'o iyotaperichi toapuapua, no'o nane'remichioopua. Ki tekipanamerimua wa'asio noochio.” ³ Waikao ahpo teeko

tehkiwa neesetoamea, e'rariatapua: “¿Ihtana yoratarene ehpeo?, no'o teeko u'yesoopua tehkiio. Ki utewaemenia wa'asi wasachi tekipanamiao, ihkorewa itakaio, tísia suuwe e'ramenia. ⁴ Aa, inatepane no'o iintomiao, aachin teeka no'o ku'ipuaichiopua, ki tehkiekioio.” ⁵ Waikao yooma ahpo teeko wikirieme paaesapao, iinatukeriatapua. Pahcha simiyameo, chaaneriataapua: “¿Ihkina wikiriemua taamo teekoo?”, chaaneriataapua. ⁶ Puuu tekipanamea, cheeriatapua pu'kao: “Neeea, piie sientu piire weerewa aampa oosa mariki weeweruma sikori, waariri tewaniame, ooriwo nerosowi koi'wame wikirienia. Puuu waariria, piire weerewa aampa mariki ri'ritoro to'wame enerepua pipiripio.” Waikao tehki paamiratuamea, chaaneriataapua pu'kao: “Nee, tamochiche nane'rewa itipimeri ihjia. Aamo wikiriao, naasipasi cho'wemane, ooka weerewa oosa mariki waariri wa'api, wikirieka itipimerimua.” ⁷ Piirechi tekipanameo iinatukeriatapua tiameo: “¿Kehkinapu aamo wikiriao?” “Neeea, piie sientu aaneka wikiriemenia tiirikoo”, cheeriatapu wikiriemea. Waikao tehki paamiratuamea, chaaneriataapua pu'kaao: “Nee, ka'te tuumitia naaju aaataoi, neeea, naao weerewa aaneka, wikirieka itipitemania aamoo”, chaaneriataapua. ⁸ Teekoraa nane'resaapa i'ka iintoriao, e'rariatapua: “¿Ki teesa inatame puuu?”, e'rariatapua.

Pu'ka wa'achitari kajusapa Eesusia, chaanerepua ahpo keepuameo:

—Tísia pichiwa ihjia: Tukapachi ohjoamea, te'ta a'chikoi nokaka pepeniamepua ahpo ihsimiao, ki Riosichi paparaka mochitoamerakamerachitia, ki Riosi taajenarichi ohjoamechitiao.

⁹ Pukaepa aamo chaanenania, ka'te wa'achi noonoomitia eemea, pu'ka tehki paamiratuameo, ki kaawe iintoriachitia. Ohso kaawe eemea, paikapioi iinuekaio, ookapieoi ku'ika mochitopuapua aaata tísia tooremuka mochikameo. Wa'a nokayame enesaa eemea, tewekachikamera ohjorewachi te'ta paarasarikamera iinuemeripua.

¹⁰ Kaawe iintokame enesaamua paikaoi aamo Riosie kianiao, kaawe iintomerimua, epeche kiatiai Riosieo neesetomichioo. Nape ki kaawe neesetosaamua, paikapioi Riosie aamo neesetotetiao, ¿ihtana aamo kiatare Riosia, ehpeche aamo itapiti neesetomichio?

¹¹ Aamo iinueka paikapioi ki kaawe neesetoka yasitokame enesoo, ¿kiapua tiamejuarepua Riosieo, itapiti neesetokepuawichioo ahpo kehkiwachi? ¹² Aaata kiisi peeniamie enesoo, ahpo wa'api iinuwaio neesetokao, ¿kiatariamejoarepua aaataeo, ahpo iinueka neesetokemichioo?

¹³ Eesusi wa'a tiame masitesaapa, eee cheerepua:

—Aataai ka'chi iika yorakemetepua ooka teekoo wa'api keenakoo, eee tiamekopa: piiripi ahpo teeko yorakioio, piire ahpo teekoai wa'apichi keenako ahpo yorakejemerikopua. Puua waikao, piiripi teekokamera yorakiopaopua, piire teekoa nekamapua; piiripi teekokamera ahsieme yorakepuamepua, piie ahpo teekoo toaka. Wa'a tiachiopua aataai, Riosikamera te'ta nakiyamea, ka'chi iika weemumetepua toomichio.

¹⁴ Pa'parisero ti'tijoea, pu'ka inamukapaopua, a'achere puua, toomikamera pu'seriapapua. ¹⁵ Waikao Eesusia chaanerepua:

—Nape Riosia nane'riamepua aamoo, toomichikamera te'ta paparamekopua, ki ahpokamerachi. Eeme pa'pariseroa, te'ta aamo yooreka tetewijeranipua ti'tijoea, nape aamo iikachio eemea, aamo wahjachi ti'tijoea, kiisi kaaweruma ijinatamepua. I'ka weeechi mochikame te'ta nateyamechitia tetewao, Riosiwichio, tisia iinya tiame teerewa tetewamepua.

Riosi nuurari; Riosi ye'karichi simiyame tiame

¹⁶ Pu'ka nayewaka kajusaapa Eesusia, i'ka eetiame simiterepua masitekao:

—Ke'chu eenoi Waani Paatorio, ti'tijoea, ehkoriaami nokiwa yooraka mochitoriaipua, ahpo ehkoriaami Riosi na'nayewatura masiteriachitia. Nape puua Waani Paatori enasaapua, weemera nokiwa masiterepua ti'tijoea, Riosi ye'karichi muimichio pu'kao. Pukaepa ki ookapi Riosi yawichituwachi mochirachi tisia muinarerepua wa'ao.

¹⁷ Pu'ka Waani Paatorichi simiyame wa'a tiame te'ta pichiwa ikirepua, te'ta wa'a tiame ikimeriko tuutiamekopua Ehkoriaami Iyoterichio Riosieo. Yomatiamie Riosi cheeria ikikache itipimerikai teererepua, ahkasi nu'nuti naawesari chanitiameoipua, te'ta nateyame tetewaka, te'ta nu'nuntiraopua iyoti. Ihji weee, ihji tewekaai, pahcha ki naania ikitarepua, nape Riosi cheeriaa ka'i, wa'api teeremerepua.

Eesusi masitia, aata ahpo neewiria sa'runaniame

(Maateo 19:1-12; Marako 10:1-12)

¹⁸ Kaawe inatamitia i'kao: Aata ahpo uupi toisaa, piirechi ahjama neewikameka ikiyameopua, suwepori iintowa. Wa'achi

teekao, aaata Riosichi chiia toisaa, piirechi masitewa pichikemichio, suweporika iintokame Riosimina. Aaata tijoe ooitame toitiame ahjama neewisaa, suwepori iintokamepua tiame Riosi ne'niachio. Wa'achi teekao, aaata piirechi masitewa pichikesaa ki Riosi taamo chiia, suwepori iintokamepua Riosichio, toakame puuupa Riosio.

Tijoe paarasatiame Rasaro tiame, wa'achitarichi nayewatiame

¹⁹Eesusia tiameo, Riosi chiia Ehkoriaami Iyotetiame nateyarachi nayewakao, i'ka wa'achitarichi nayewerepua ti'tijoerio. Eesusia o'inekao cheerepua:

—Aaata tijoe eneriataipua, tísia tomiwaeme, tísia nateyame wisasori chuhchame eneriataipua, te'ta to'totomiwaeme koaya koayame, ihtaoi ki tooremuame eneriataipua ahpo ta'pechio. ²⁰Wa'achi ohjoeriataipua tiame, aaata Rasaro tewaniame. Ihji Rasaroa, pochikame ehchaeme weerewachio enerepua, pu'ka paarasatiame ta'perachi, yayasariataipua, muirachi. ²¹Ihja pu'ka paarasatiame ta'pera muirachi yayasariataipua, ko'kotiamе wehchi ruhjikameoi, ahpo ihkokepuaichio. Chuhchuriai wa'a kahtioio, wa'a enapaka saasaeriataipua ehcharao. ²²Pu'ka ihkoriame mukisooopua, Riosi ku'iwaria, Aurani kahtiachi i'toriatapua, Riosichi ka'karuma enekame mochikachi. Puuu tijoe paarasatiame mukisooopua, wetemajiretiatapua. ²³Wa'a ahpo upatiachi kahtiaioopua, ki ka'karuma wahjipame mochikachioopua, ki teesa aiwapaopua wa'ao, Aurani Rasaro ahjama kahtiachi ne'nepariatapua, te'pa. ²⁴Waikaopu te'ta paarasatekamea, tísia aiwapa ahpo upatiachio, sisinamuriatapua Auranio, cheeka: “¡No'nó Auráni, no'o tesiwéee! Uhjura pu'ka Rasaroo, piiripi suhturaoi saampatesa, no'o yenichioi seipatemane teesa. Tahpitika e'ranine parae i'wa na'ichio.” ²⁵Nape Aurania chaaneriataipua: “Nape, ¿ki nane'rena muuuu, weechi kahtiaioopua tísia tomiwaekao, tísia aamo ta'iria yasarioopua ki Riosichi inataka? Nape Rasaroa tísia aiwaio weeechio, tísia kaaweruma enepakamepua Riosichio, pukaepa i'wa kahtiamepua no'o ahjamao tísia ta'iria, muuuu wa'a. ²⁶I'waoipua taamo pejanao, káii waapisi akipame teeresi po'ipua waata, aaataai ka'chi iika u'matometepua wa'apoo, wa'aponaai aaataai ka'chi iika u'matometepua.” ²⁷Waikao paarasatekamea chaanerepua Auranio: “Wa'a teeresoo muuu no'no Aurania, pu'ka Rasaroo, no'o noono ta'pechi uhjuramitiapua, weechi kahtiamе. ²⁸Wa'ao mariki no'o poponiekao, tísia utewaeme chaanenurapuapua

pu'kao, Riosi chiiakamera pichikenuraka, ki i'wa te'ta aiwaniachi upapuaichiopua pu'kao.”²⁹ Nape Aurania, nehjiariatapua pu'kao: “Nape aapoeo puuua, iinueme puuuapa Riosi cheeriao, ehkoriaami nayewatura iyoteria, ehkoriaami Moise iyoteria kiaretiaopua tiame. Pu'ka e'weka mochimeri puuua. Ki Moise e'wesaa tooweretiao nuurari, aaataoi wahjipakame oijenaka wa'a eenakoipua aamo chiia tuuyemiao, oijenakao, ki pichikemapua.”³⁰ Nape paarasatekamea nehjiariatapua: “Eje'e, wa'atepua tiiao, nape ki e'wekameai Riosi nayewatura iyoteriao, i'wa o'inia oijenakame wa'a enasoo, yooma nayewesoo achini tiio i'wao, pichikemapua pu'kao. Wa'a iikapa puuua Riosio, yooma ahpo toimio tuumapua ahpo tatakoriwao.”³¹ Nape waikao Aurania, chaaneriataapua: “Ka'i. Ki e'wiame enesaa pu'ka Riosi Ehkoriaami Iyoterichi chiiao, aaata wa'a eenakoipua i'wa o'inia oijenakameo, ka'chitia pichikemapua pu'kaoi.”

Tatakorichi wichiwame maapori teerewa

(Maateo 18:6-7, 21-22; Marako 9:42)

17 Eesusia, ahpo te'ta masitiao chaanérepua:
 —Aaata tatakorimichio ihsiamea, wa'api iintumeripua, na'ara yorapuaichio ihsiamea; nape ¡wéii!, wa'a iintokamewichioo.
² Ohso kaawe eneriaipua pu'kao, moorino matasuraraa tehte, kutachi o'yesao, pa'wechi ipatíaa, kátisia teeresi akipamichio pa'wechi, ki tatakorichi ruhjinamichioopua, i'ka nu'nuntichitia noochi paparakame o'iniameoopua. Pukaepa eemea wa'a aamo noonoimiao, tisiwá aamo neesetopuapua, aamo inateka eemea, pu'kao.

³ Wa'a cheesapa Eesusia cheerepua tiame:

—Kaawe keepusao. Aaata piire aamo na'aresoo, teripuapua pu'kao; nape ahpo cheriwenuresoo, cheriwepuapua pu'kao.

⁴ Oowisanisa simiyame aamo na'aresoo, wa'a iintokai ahpo cheriwenuresoopua pehjo, wa'apichi kehki cheriwepuapua, oowisanisa.

Taamo Riosichi paparawa utewarira

⁵ Piie taawechi Eesusi ajawariaa chaanerepua Eesusio:

—Paamira, taamo ku'imitiapua tamochio, epeche taamo ahjachi eramichiopua amochio.

⁶Waikao Eesusia wa'achitarichi naewakao, chaanerepua ahpo te'ta masitiaio:

—Weruma kehki no'o ahjachi erakowa ki nakiniamepua. Ku'ita kehkioi no'o ahjachi erakoame enesaa eemea, wacherai kuuu pahchira nu'utikoichitiaio, i'ka aoso aamoo chaanesoopua: “Po'taka wiitu weripa neeroi pa'wechi”, wa'a weripamii puuuu. Noochiche ahjachi e'rakaimua, soparamepua noochio.

Aata yorakekiamera teeremeri

⁷Nape ka'te weruma aamo maayame eemea, no'owichio yoorakawichio itapiti noochi ahjachi e'rakao. Keepuka i'ka wa'achitari: Aataai ahpo yorakiamer teekoraa, ahpo yorakiao wahka oirioipua wasachi tekipanakao, resipakame eenakoipua tekipanakao, ki chaanemapua: “Koi'wachi yasipasa. Aamo weeremane kooame.” ⁸Ohsotia teekoraa chaanemapua: “No'o weere kooame, no'o neesetopuapua ahkasi no'o aiwaka koayachisi. No'o ko'kosopa ko'kopua muuuu.” ⁹Teekoraa, cheriwemaohi ki kiatarepua ahpo nuurewa yoorariawichioopua. ¹⁰Wa'achitia eemeai, te'ta Riosi chiia yooraka mochitoaiopua, kihta aamo wikirieko eramete eemea Riosio. Ohsotia eemea amochio erakopuapua: “Teemea, taamo Riosi yorakemeriche yooraka mochitoamepua.”

Eesusia, oosa mariki repera kokoriame yachapatena

¹¹Piie taaweche Eerusareni simiyai Eesusia, Arirea weechiami Saamaria weechiami tiame u'matorepua. ¹²Wa'ami ihtoiopua pooechio, piiripi mochiwachi asiyoio, oosa mariki ti'tijoe machejenarepua, repera kokoriame. Ihji kokoriamea, mehka ajapaka ¹³sisinamurepua:

—¡Eesúsi masitáarii! ¡Taamo tesiwe e'résaaa!

¹⁴Eesusia wa'a chaachapameo tetewapao, chaanerepua:

—Ne'neseriosichi siimpamitia eemea, pu'ka napawikarichi neeseriosi mochikachi, aamo tetewimichio pu'kaopua, aamo yachapakamekopa wa'asi.

Wa'a siimpaiopua waikao, saukame itipirepua. ¹⁵Wa'a iikapa piiripi puuuu, saukame itipikapao, Eesusi ihtoachi no'arepu eenechi, cheriwema kiamia. No'raioipua, weweru cheesika cheriwema kiasirepua Riosio, kaaweruma naewaka pu'kao. ¹⁶Eesusi natepasaapa, wehchisi koomorasipakao, cheriwema ki'yarepua

Eesusio. Ihji tijoea, Saamaria tijoe enerepua. ¹⁷ Waikao Eesusia cheerepua ahpo ahjama nokisiameo:

—¿Ki oosa marikisakaipu saukamea? ¿Ki e'enakame wahja wania? ¹⁸ ¿Ihji seenu tijoeche eenarepua Riosi cheriwema kiamiao?

¹⁹ Eesusia waikao seenu tijoeo, chaanerepua:

—Werika no'rasa ehpeo, noochi paparakapa saukamemua.

Achini teeka asimeri Riosi ye'karia

(Maateo 24:23-28, 36-41)

²⁰ Piie taawechi Eesusi masitioio, pa'parisero ti'tijoea utewaeme iinatukeriaipua Eesusio, achinitio enamio Riosi ye'kariwao. Wa'a tiame iinatuketiaapa Eesusia, chaaneka nehjiarepua:

—Riosi ye'karia amochi tiaitepua wa'asi, ki pusie tetewiwame. Pu'ka ye'karichi eenepatiameo, amochio eenariamekopua wa'asi. ²¹ Pu'kao ki pusie tetewiniamekapao, ka'chi iika cheepuamepua: “Nee, i'wane weeri”, “wa'ane kahti”, yooremina aamo iikachi kahtiamekopaopua, puuua aamo kaawe te'ta tiamepua Riosichio.

²² Eesusia simiteka ahpo masitiao, chaanerepua ahpo masiteka ihsiao:

—Asimitepua piie taaweo, aamoo piie taaweo, no'o tísia tetewinaremiachio, nape wa'a erakoai ka'chi iika no'o tetewimeri eemea. ²³ Pu'ka taawechiamio, ti'tijoea chaachapameripua: “U'masi ne'neo, i'wa kahti.” Wahjachia chaachapamapua: “Waami tetewika teemea pu'kao, ne'netaria.” Nape wa'a chaanenai, ka'te siimpamitiapua ahjamao. ²⁴ Neeea, waika taawechio ki wa'a chaachapamechi enameripua. Nee Tijoe Tijoetukame eenaio, kuhjiparichitia ma'chiame enameri neeea, yooma ma'chiame tetewachi. ²⁵ Nape ehpe taawechiami pehjio, ki no'o nakiyame ti'tijoeerio, weeka itapiti ikimeri neeea, tísia kokosa tiame. ²⁶ Pu'ka yooma u'matoso eenechi no'o eenoio, naatika teeremeripua, Nooe tewaniame tijoe taawechiami, te'tereka mochitiachitia. ²⁷ Ihji Nooea itapiti yooraka mochiriaipua, tekipanaka koakache, nenewikaopua tiameo, ahkasi Nooeo pawekakerachi pakiriachisiopua, i'ka yomatiam weechi si'ririnioiopua, te'ta werumara si'riri, yu'kie. ²⁸ Rooti tewaniame taawechiamioi, wa'achi te'tereriaipua, ahpo wahjipoiopua. I'ka ti'tijoeerio wa'achi nokaka mochikoioipua Nooe taawechitia, oowera koakaopua, oowera tarakaopua tiame, itapiti nehjakaopua, echakaopua, karitakaopua tiame. ²⁹ Rooti

machenoipua Sooroma mochiwachi muuwarichio, senawato ki ku'ita na'i yukurepua Sooroma mochiwachio, yooma wahjiparepua pukaeo, choochoka. ³⁰Wa'achitia senawato enamania waika taawechio, nee Tijoe Tijoetukamea, eenechi i'ka weee eenaiopua.

³¹'Pu'ka taawechio, karijampa ihsiamea itapiti yoorakaoi, kihtawichio inatametepua ahpo tekimiao, yooremina ahpo karichi iinueka ma'chipamiao. Wahka ihsiameai kuhsitereo, kihta inatameripua ahpo no'ramiaopua petechio, ahpo itapiti ma'chipasa i'tomiaio. ³²Nane'riame eemea, Rooti uupirao, itapiti ahpo toaria i'noranaria ukana ne'nepariopaopua, oona enepariopua. ³³Aaata i'wa weechi ohjoewache epeche nateyame maayamea, ki Riosi weemera ahjarichi ohjoewachitiao, wekatemeripua te'ta ahjario, ki wahjiamesi ahjaniameo. Nape aaata i'wa weechi ohjoewa ki epeche nateyame maayamea, ki Riosi weemera ahjarichi mochiwao, puuuu teimeripua te'ta pichiware ahjario, ki wahjiamesi ahjaniameo.

³⁴'Pu'ka taawechi tukao no'o enoio, aamoo chaanenania, ooka pe'tiamea kokochikao, apechunapuamepua piiripio, piireo toaka. ³⁵Ooka ooweru nokayamea tusukao, i'topuamepua piiripio Riosieo, piireo toaka. ³⁶Ooka tijoe nokayamea wasachio, piiripi wa'api i'topuamechepua Riosieo, piireo toaka.

³⁷Waikao keepuameraa, iinatukerepua Eesusio:

—Nape ¿akana wa'a ikimeri puuuu?

Waikao Eesusia chaanerepua:

—Wa'achitia itapiti mukukame po'yachio, naania tiiatachiatia oonori weeru nokiwao, no'o aamo ikipo tuuriao, naania teeremeripua achinitio ikipuamekoopua pu'kako.

Kunamukukame peereichi ahpo katewejera, wa'achitarichi nayewaniame

18 Piie taawechio Eesusia, ti'tijoerio, ki toaka paparapuawichioopua Riosichio, eee cheeka nayewerepua wa'achitarichio:

²—Wahka muuwari mochiwachio, yasariataipua piiripi tijoe peereira, kiisi iyoriame eneriataipua Riosio, ti'tijoerioi, ki tesiwa e'riame. ³Wa'achi ohjoeriataipua tiame piiripi oowitiame kunamukukame, aaatae na'ara yoraniame eneriataipua. Wa'a yoraniapa ihji ooitamea, peerei kahtiachi simiriataipua ahpo katewepuaichio. ⁴Weesa eenakame eneriaipua, pu'ka peerei tijoecho, nape ihjia ahpo wa'inariataipua, ki ikanati katewenareka.

Nape puuu tijoe peereiraa, ki toaniapa senepi ejenakao, erapariatapua pu'ka ooitiamero: “Ka'chitia taawechi tesiwa e'riameaipua aaataopua Riosichioi, ⁵ ikanati katewekemane i'ka ooitiamero, tísia kichiwa chiiopua pu'kao, noochi ejenaka.”

⁶ Wa'a cheesapa Eesusia, ahpo masiteka ihsiao chaanerepua:

—Kaawe inatamitia i'ka peereira tijoe iintoriao, ki pichikiamekaipua Riosi kaaweruma tuuyewari chiiao. ⁷ Ihji tijoe Riosi chiia ki pichikiameaipua, kaawe iintokame enesoo, ¿ki epeche kaawe iintomerijoare Riosia ahpowichio poanataropua ijinuwaopua, apochikamera paparameopua? ¿Ki ikanati nehpuataperepua te'ta ahpo ijinuwao? ⁸ Riosia, kiisi puuyeka cheriwemeri puuaa, aaata apochi enasooopua ahpo tatakori cheriwepuwachioo. Nape neea no'o iinatukiamepua, nee Tijoe Tijotukame eenaio, ¿tewimerijoarenia pehjo, aaata noochi paparameopua?

Parisero tijoe, yawichiwichio koparowame tiame, wa'achitarichi nayewaniame

⁹ Eesusia i'ka wa'achitari nayewerepua, ahpoche kaawe nokayame maaeka Riosichio, wahjachio ki kaawe nokayame maaerepua:

¹⁰—Ooka ti'tijoea i'isaeri tiopachi e'enariataipua, Riosi ahjama nayewamia. Piiripia, parisero tijoe eneriataipua, tísia ahpo iyoriame maaetame Riosichi. Piirea, yawichi koparoari ichikoame eneriataipua. ¹¹ Parisero tijoea, werisikaopua eee cheeka nayewariatapua Riosio: “No'no Riosi, cheriwema ki'yaninia ki wa'achitia tiamekapa wahjachi te'terimechitiao: aaata ichikoame; ki kaaweruma yoorame wahjachiwichioo; suwepori ihsiwa yoorame; ki waami weeriamero aamo ahjama nayewame, yawichiwichio koparome. ¹² Neeea oosa iyoriame neea chorowario, oowisari taawechisiopua. Neeea no'o yowiyao, senepi oosa mariki toomi iinuekaionia, aamo poanatakiamenia piiripio.”

¹³ Nape puuu yawichiwichio koparomea, ahpo muripa sonikao, chiiatapua mekapi werikao: “No'o tewekachi kahtiamero No'nóo, no'o tesiwe e'remitia muuaa, no'oo tatakoriamekopa.”

¹⁴ Pu'ka cheesaapa, Eesusia cheerepua:

—Neeea aamo chaanenapua, ihji yawichiwichio koparomea, cheriwetiame no'rarepua ahpo ta'pechio, nape piirea ka'i. Riosia ki kepuamepua aaataoi, ahpo wa'api werumatataka naewameopua.

Nape tesiwa cheeka nayewameopua, cheriwame Riosia pu'kao, tatakoririao.

Eesusia kukuchio, ahpo kaawerumari yahchena

(Maateo 19:13-15; Marako 10:13-16)

¹⁵Eesusi masiteka ihsioio, wa'a e'enariaipua ooweru kukuchi i'toka, Eesusi kahtiachisi upanariapa, Eesusio ahjachi seekarepaka ahpo kaawerumari yahchemichio. Nape Eesusi te'ta masitewaraa wa'a uparetioopua, wa'ineriaipua ooweruo, pu'ka kukuchi Eesusichi asitepuawichioo. ¹⁶Nape Eesusia ki reesiseniopa pu'ka kukuchi, apochi asitepuawichioo, chaanerepua:

—Tooa pu'ka kukuchio noochi e'enamichio. ¿Ki nane'riame eemea pu'ka kukuchika te'tiamekopua Riosi ye'karichi muimeria? —cheere Eesusia. Simitekaopua cheekao, Eesusia cheerepua:

¹⁷—Pichiwapua no'o chiia: Ki kukuchichitia uukamea Riosi paajutewao, ahpo ye'kari muimichioo, kiisi reesisepuamepua Riosieo, ahpo ye'karichi pakimichioo.

Temari te'ta paarasatiame, Eesusi ahjama nayewani

(Maateo 19:16-30; Marako 10:17-31)

¹⁸Piiripi tijoe itapiti paamiratuamea, iinatukerepua Eesusio: —Kaaweruma Masitari, ¿aachin iintotania ahsepanariaa, ki wahjiame ahjaniameo?

¹⁹Eesusia chaanerepua:

—¿Achini no'o kaaweruma teewamemua? Te'ta Kaawerumaa, Riosichepua, ki aaata wa'asi. ²⁰¿Kikosa nane'riamemua Moise nuurari chiio? ¿Ki eekosa chiiamepua?: “Ka'te suwepori nokimitia eemea, ka'te merimitiapua aaataoi, ka'te ichikoemitiapua aaataoi, ka'te wihtuka wenejimitia aaataoi, aamo yayawao muuua, yoorekache tetewipuapua.”

²¹—Wee Masitari, nape neea pu'kao, yooma yooraka yasitokamenia pu'kao, temariai o'inia —chaanere iinatukeniamea.

²²Eesusia wa'a chiiopao, chaanerepua pu'kao:

—Nape toitiame muuua aamo iintomiaopua pehjo. Nehjimitiaopua naaju, yooma aamo paarasatiao, wa'a iintosaapa muuua, yooma ihkokemitiapua pu'kao yooma aaata tooremuka mochikameo. Wa'a iintosaamua, te'pa Riosi kahtiachi iinuemamua

aamo paarasario. Yooma wa'a iintosaapamua waikao, noochi enepuapua no'o ku'isimiao.

²³ I'ka inamukapa paamiratuame tijoea, iiyana eraparepua Eesusi wa'a chiiao, ki ookapi itapiti paarasatiamekapapua. ²⁴ Waikao Eesusia wa'a iikopa pu'kao, yooma wa'a keepuka ajakameo chaanerepua:

—Ki teesa tehki tiamepua, paarasatiamewichioo, Riosi ye'karichi pakipuameopua! ²⁵ Animari tumusaria epeche ki tehki enemiiipua, i'ikia puusirachiami u'matoteniapua, ki puuu tijoe paarasatiamechitiaopua, Riosi ye'karichi pakimichioo.

²⁶ Inamukamea chaachaparepua waikao:

—Aa! Wa'a teeresoo, jaatanakamera newipatapua waikao?

²⁷ Eesusia waikao chaanerepua:

—Ti'tijoeriwichioo, ka'chi iika iintome tiamekoio, nape Riosiwichioo, kihta tehki tiamekaitepua. Nape Riosia aata ahpo te'ta paarasarichi weemuwa toisoo, apochikamera te'ta weemusoopua waikao, reesisemapua pu'kaoi, ahpo ye'karichi pakimichioopua.

²⁸ Waikao Peeroa muuwaeniachio, chaacharepua:

—Wa'a teeresoo teemea, kaawe te'tiamepua aamo ajawariaa, aamo ahjama ohjomiaopua yooma toakamekapao, taamo iinueriaopua itapiti.

²⁹ Eesusia chaanerepua:

—Pichiwa puuuu, yooma aataa ahpo ta'pe toikamea, ahpo uupioi, ahpo poponioipua, ahpo tetejimaoui, ahpo tatanaoipua, Riosi ye'kariwichio ikimiapa ahpo, ³⁰ ehpe o'inia i'ka weechio epeche nateyame tewimeripua Riosichio, Riosie ahpo kiapuameopua, wa'asi kajuyachi taawechio, weemera mochiwachioopua tiameo, weemera ahjari kiapuamepua tiameo, ki wahjiam.

Eesusia paisachi simiyame tuunapua, ahpo mukimiao

(Maateo 20:17-19; Marako 10:32-34)

³¹ Eesusia poanachi i'toka ahpo ajawarioa, chaanerepua:

—Ehpeo Eerusareni mo'moenama teemea, wa'ao, yooma ikimiachipua wa'asio, pu'ka ehkoriami nayewatura iyoteriaopua, no'o Tijoe Tijoe tukamechi simiyameopua. ³² Wa'ao seesenu ti'tijoeria no'o Tijoe Tijoe tukameo, na'ara yorapuamepua, na'ara chaanepuamepua tiameo, akachupepuamepua tiame; ³³ pu'ka nanaarame ti'tijoeo wepipuamepua, wa'a yorasaopua

meripuamepua, nape neeea meritiaio, paika taawe simiyachio, ahjaka oijenamania.

³⁴Nape Eesusie ajawatamea, kihta pahterepua pu'kao, wa'a chiioio; ka'chi iika pahteme tiame enerepua.

Eesusia ki ma'chiriame sautena, Eriko tewaniachi

(Maateo 20:29-34; Marako 10:46-52)

³⁵Eesusia amori asiyai Erikoo, aaata ki ma'chiriame pooechi kahtieme tetewarepua, ihko itaka kahtieme. ³⁶Ihji ki ma'chiriamea, weeru cheetoame inamukapa pooechi nokisiameo, iinatukerepua:

—¿Ihtana yooramepu wa'a cheetoamea?

³⁷Waikao neesetoamea chaanerepua:

—Aa, Eesusi Nasare ohjoemepua, i'wami u'matoame.

³⁸Waikao ki ma'chiriamea, sisinamurepua Eesusio:

—¡Eesusi, ehkoriaami Raawi taanara! ¡No'o cheriwesa pahchúu!

³⁹Pahcha nokisiamea chaaneriaipua pu'kao:

—¡Ihchi yasakáa!

Nape puuua ohsotia weeru sisinakao, chaanerepua:

—¡Muuúu! Raawi taanáara! ¡No'o tesiwésaa!

⁴⁰Waikao Eesusia weripakao, ki ma'chiriameo, ahpo weeriachi u'yepanurarepua. U'yepatiaapa pu'kao, Eesusia iinatukerepua:

⁴¹—¿Ihtana aamo yorajeranimu no'óo?

Waikaopua ki ma'chiriamea nehjiarepua:

—No'o ma'chirepatejerani neeea.

⁴²Waikao Eesusia chaanerepua:

—Saukame itipinamua aamo ki ma'chiriao. Muuua saukamemua, noochi paparakapa.

⁴³Waikao ki ma'chiriamea, ikanati ma'chireparepua puichio. Wa'a iikapa puuua, wa'api o'inia na'naritorepua Eesusio, tisiwa kaaweruma nayewasika Riosio. Waikao yooma ti'tijoeria wa'a tiame tetewikamea, ka'karuma nayewasirepua tiame Riosichio, tísia kaaweruma chaachapakapua Riosio.

Eesusia Saakeo tewaniame nayewena

19 Eesusia Eriko mochiwachi pakisao, riisaka u'matomo o'rariaipua, ²nape Saakeo tewaniame tewakapao, sewina eraparepua. Puuu Saakeoa, yawichiwichio koparoame, paamiratuame enerepua, tísia tomiwaeme tijoe. ³Ihji tijoea,

tísia tetewinareriaipua Eesusio, nape wichipa weeriamekapao, ki ajasepapapua ti'tijoeri aampamiopua tetewinariaio, ⁴pahcha u'masirepua Eesusi u'matomiachi, sikomoro tewaniame kuuuchi mooenamia, te'pa werika tetewinaria. ⁵Eesusia teeriami u'matomiaio, te'pa kahtiamewakapao, chaanerepua:

—Saakeo, yaapi tekisa wa'ao, aamo ta'pechi no'o i'tojeraninia ko'komia.

⁶Waikao Saakeoa, ikanati tekikao, ahpo ta'pechi i'torepua, kaawé e'raka. ⁷Waikao ti'tjoeria, Eesusi Saakeo ahjama akipakame tetewikapao, ihchi ahpo chaachaparepua:

—¡Naakona! ¿Tatakoriame ta'perachi siminapua?

⁸Ehjepao ta'pechio, wa'a mochikai nayewakao, Saakeoa yooma inamuachi chaanerepua Eesusio:

—Tísia kaawe erapaka aamo chiiáeo, kaaweruma enepanariapa ehpeo, naasipasi kiamane no'o iinuekao, tooremuka mochikameopua ihta, yooma no'o ichikoneriao, naosa epeche no'o ichikoneria kiamania pu'kao.

⁹Waikao Eesusia chaanerepua yooma wahja wa'a mochikameo:

—Riosi newiparia, ehpe o'inia o'iniamepua i'ka ta'pechio, ihji Saakeo Riosichi paparariopa, Aurani tetejimarisiwachi enepaka, Riosi te'ta ye'karichiopua. ¹⁰Nee Tijoe Tijoetukamea i'ka wehjoarichio, i'ka Saakeoka te'teriamé, i'yaka eenakamenia, te'ta Riosichi paparamé, ti'tijoe ooweru tiameo, tatakoriameo, te'ta newipatemia kokosapuao.

Oosa mariki toomi wa'achitarichi nayewaniame

(Maateo 25:14-30)

¹¹Neipa Saakeo ta'perachi machenasaapa Eesusia, pooechi ihtoai Riosi ye'karichi simiyame nayewakao, ti'tjoeria waapikopa Eerusarenio, wa'a enemio maaere puuua, Riosi ye'kario. Eesusia wa'a erakopa pu'kao, i'ka wa'achitarichi nayewerepua waikao.

¹²Waikao Eesusia o'inerepua nayewakao eee cheeka:

—Wahka yasariataipua piiripi tijoe, yawichi enemeri, puuua wahka akipariataipua mehka pirenachi weechi, ahpo yawichichitia werapuachi, yawichi weratiaapa enasaa, ahpo weechi yawichitumichiopua. ¹³Nape ke'chu simiyaiopua, oosa mariki ahpo tekipaname paaesaopua, watani siento taawesi yowiwa ki'yariatapua pu'kao, pipiripi. Puuua chaaneriataipua pu'kao: “Íya, tekipanamitia eemea i'ka toomio, no'o eenachisiopua.” ¹⁴I'kao

simisooapao, tijoe ki nakiyamea, pukaminachi uhjurariatapua asimiachiopua, chaachapaka: “Ki nahki teemea pu'ka tijoeo, taamo yawichi enemichioo.” ¹⁵ Nape wa'a chaachaparioi pu'kao, yawichi weraretiatapua. Waikao eenechi enasaapapua ahpo weewachio, paaeriatapua waikao, ahpo tooeriaopua toomio, kehkisa yowiteriarepua ahpo toomio, e'raka. ¹⁶ Pahcha eenakamea ahpo teeko tomiwarae tekipanakamea, cheeriatapua: “Paamira, i'wa maani aamo tomiwaa, oosa mariki toomi epeche muuwekamepua pipiripia.” ¹⁷ Waikao yawichia chaaneriataapua: “Kaawe iintoremua. Kaaweruma iintokame tekipanamemua”, chaaneriataapua. “Wa'a aamo iintoriawichioo, kaawe iintorepua aamo tehkiwachio, oosa mariki muuwari mochiwari, aamo yachamane yawichitumichioo.” ¹⁸ Piire wa'a eenakamea ahpo tehkiwaeo cheeriatapua: “Paamira, i'wa maani aamo toomiwaa, mariki toomi tiame, ehpeche muuwekame pipiripichi.” ¹⁹ Pu'kao, yawichia chaaneriataapua: “Mariki muuwari mochiwachi, aamo yawichitemane aamoo.” ²⁰ Ehpeche piirechi eenakamea, chaaneriataapua yawichio: “Paamira, i'wa maani aamo tomiwaa, wisasorichi to'waka kaawe kateweka neea. ²¹ Ki tekipanakania pukaeo aamo majawiapa, kihta to'wakameai toomio yowiyamekopua; aamoo, kihta echakaiopua tiameo, apechunamekopua i'ipario.” ²² Waikao yawichia chaanerepua pu'kao: “Aamooapua ki kaaweruma tekipanameo, aamo wa'api naawesarie chapimania aamoo. ²³ Wa'a tiame no'o e'rekame enesaa, ¿achinikai ki toomi tekipanateniachi to'wakamua, paikapioi yowimichio no'o eenoiopua? Oowera kihta iintoremua.” ²⁴ Puuuu kajusapa chaanekao, ahpo waapi ajakameo chaaneriataapua: “U'yemitiapua pu'ka toomio, naatikamera kiamitiapua pu'kao, oosa mariki epeche yowitekamera.” ²⁵ Nape ki tekipanakamera u'yemeria, chaachapariataapua yawichio: “¿Pu'kaa? ¿Ki oosa mariki ki'yakamemua pu'kaopa?” ²⁶ Nape yawichia chaaneriataapua waikao: “Iinuemea, iinuekai epeche kiapuamepua; nape ki iinuemea, ahkasi teesa iinuekaoi, u'yepuamepua.” ²⁷ Wa'a cheesaapa, yawichia cheerepua: “Yooma no'o seepurawao, ki no'o nahkiekamea no'o yawichi enemichioo, i'wa no'o u'yepamitia pu'kao. I'wa upasaapa pu'kao, yooma ko'imitiapua pu'kao, no'o tetewachi.”

Eesusi cheerepua tiameo i'ka wa'achitarichi ikipuame inatakaopua:

—Neeesai eenechi tekisaapa i'ka weeechio, wa'achi iintomeri neea, i'ka weeechi yawichi yasipamiaapa.

Eesusia Eerusareni pakina

(Maateo 21:1-11; Marako 11:1-11; Waani 12:12-19)

²⁸ Eesusia i'ka nayewasaopua, Eerusarenite u'matorepua.

²⁹ Eesusia Weetajeo waapi ihtoaiopua Wetania tiame, wa'ao Ooriwo kaawichio, ooka ahpo ajawaria uhjurarepua chaanesa:

³⁰ —Waami siimpamitia eemea mochiwachi, wa'a muirachio, wa'a teima eemea piiripi uuru o'yetieme, ki aaata oiwame pehji ahjachio. Na'sonasa no'o u'yepamitia pu'kao. ³¹ Aatao aamo chaanesoo: “¿Achini iikai na'sochani eemea pu'ka uuruo? Apoe Paamiraa nakiyapua i'kao”, chaachapapupua, pu'kao.

³² Waikao uhjuratiamea siimpakao, yooma wa'a tiame nateparepua pu'kao, Eesusi cheeriachitia. ³³ I'ka uuru na'sochaniaio, teekoraa iinatukerepua:

—¿Achini iikai na'sochani eemea, pu'ka no'o puhku uuruo? —cheerepua.

³⁴ Waikao puuuu, chaachaparepua:

—Taamo Paamira Eesusia, ahpo rewenurekapu ku'itapi.

³⁵ Waikao Eesusia u'yepatiapa pu'ka uuruo, ahjachi ipetesapa wisasorio, yaasetorepua pu'kao. ³⁶ Waikao Eesusio, uuruchi yasitoiopua pu'kao, yooma wa'a nokisiamea, ahpo wisasorie ipekesirepua simiyachio, pahcha. ³⁷ Asiaiopua Ooriwo roomosachi o'inia tekiwachio, yooma muuwaeme nokisiamea kaawe e'rakao, weeru chaachapasirepua siinakao, ka'karuma naawesari siinasika Riosio, ki teesa tiame ki maaenari yooramekopa, ahpoo peenia e'raka tetewaria. ³⁸ Puuuu chaachapasirepua:

—¡Ée Yawichí! ¡Tewekachi eename yawichí! ¡Apoeo tísia te'ta kaawérumaraa! ¡Tewekáchio ta'iria mochiwáaa! ¡Pu'ka ki nu'uti teerewame tewekachi o'inia eenameo, te'ta weruma iyoriwa pu'kawichiío!

³⁹ Ookapi parisero wa'achi nokisiamea, chaanerepua Eesusio:

—Masítarii, te'ya pu'ka aamo na'naritoameo, ki wa'a chaachapamichiopua pu'kao.

⁴⁰ Nape Eesusia nehjiarepua:

—I'ka ti'tijoe ooweru tiame wa'a chaachapame no'o teewetekekoio, ahkasi ihji i'wa tehteewaapechi siinakomapua, no'o asiya kaawe e'rewa siinakowao.

⁴¹ Waapi enepasaapa muuwari mochiwachio, nanarare puuuu mochiwachi ne'nekaopua cheeka:

⁴²—Yuuwesinania aamoo ki no'o machiriopa aatanakoopua no'oo, aaata aamo newipatemia eenakameo. Nape eemea aamo wa'inekamepua noochio. ⁴³Ehpeo ki teesa teeremeri aamo mochiwarichio, aamo seepurawaa norikame noorepaka ki ujumamichioo, ahjachi moenapuame ajawasaapua norikameo. Kiisi kaawe teeremera eemea aamo ikiyao, aamo seepurawaa e'enasaapua, yooma we'ee i'morataka mo'moenasaapua norikameo, ⁴⁴aamo aampa e'enamapua ko'isikao, yooma aamo tatanama ko'isika wehchi wewekaopua. Yooma ohjorewao sa'mikoreopua tiameo, yooma ko'rinamapua, chi'rinaka. Yooma wa'a tiame ikimeri muuu, ki machika tetewikapa muuu mochiwachia, aaata aamo newipatemia eenariaopua.

**Eesusia i'isaeri napawikarichi tioparachio,
nanaarame nehjame puuyanaria**

(Maateo 21:12-17; Marako 11:15-19; Waani 2:13-22)

⁴⁵Neipa i'ka cheesaopua, napawikarichi eenakaopua, wa'a pakirepua yooremina tiopachi weeriamечи. Wa'ao, wa'a nehjameopua, tarayameopua tiame, yooma puuyanarepua pu'kao. ⁴⁶I'ka puuyachaiopua, chaanérepua:

—¿Ki Ehkoriaami Iyoterichio, eee chiiamepua: “No'o kariwaa, no'oché naewapuachipua wa'ao?”, nape eemea ichikoame teesowara, iintapare eemea.

⁴⁷Wa'a iintosaapua, wa'a masitesirepua waikao tiopachi, senepi taaweichi. Waikao o'inia neeserosi pa'pamiratuamea, iyoteri ti'tijoea tiamea, wahjachi ti'tijoe wa'a mochiwarichi pa'pamiratuamea tiameai, i'yasirepua waikao, aachin teeka ahpo merimiaopua Eesusio, wa'asi werapapuawichioopua Eesusi masitiaio. ⁴⁸Nape ka'chi yorame e'rarepua pu'kao, muuwaeme ti'tijoerio, pu'ka masitiachi chuchutopa pu'kao.

Eesusi ahpo iintomia reesiseri iinuewa

(Maateo 21:23-27; Marako 11:27-33)

20 Piie taawechio Eesusio, ti'tijoeri masitioiopua tiopachio, pu'ka Riosi ka'karuma tuuyewari nayewioio, wa'a e'enare neeserosi pa'pamuratuamea, iyoteri ti'tijoea tiame, mochiwari pa'pamiratuamea tiame. ²Ihjia Eesusi naaepakao, iinatukerepua:

—¿Aatana nuurena aamoo, i'ka yoramichioo? ¿Aatanachi utewaemua, i'ka aamo ihsiaopua masitekao?

³ Waikao Eesusia, chaanerepua pu'kao:

—Eemekamera no'o nehjiapapua pahchao: ⁴ ¿Aatana ihsire Waanio, paatopuame ki'yakao, Riosi iintoriarepua, ti'tijoekosaoi?

⁵ Waikao aapoeo ahpo chaachaparepua:

—Riosi iintorio taamo tuusoo, waikaopua taamo chaanemapua: “¿Achini iikai ki pichikeka eemea pu'kao?” ⁶ Ti'tjoeri reesiserio taamo chaachapasoooi, ti'tjoeriai taamo ko'imapua waikao tehtee pasipupaka, ti'tjoeria, Riosie reesisetiameko erakoapa puuua.

⁷ Wa'a erakosaapua puuua, chaachaparepua:

—Ki nane'rena teemea —chaachaparepua.

⁸ Eesusia chaanerepua waikao:

—Neeei ki aamo nehjiamane waikao, aatana no'o reesisiaopua, i'ka no'o yoramichioopua.

Ki ka'karuma echayame neesetotiamē wa'achitarichi nayewaniame

(Maateo 21:33-44; Marako 12:1-11)

⁹ Waikao Eesusia, i'ka wa'achitarichi nayewerepua ti'tjoerio:

—Aata tijoea panijuwari ajawariataipua ahpo wasachi weweripamichioopua, wa'a iintosaapua, aaata naasipasi uupuaichio taakesoo, yahchariatapua neesetomichioo. Wa'a iintosaapua, mehka simiriataipua pirenachi weeechi. ¹⁰ Asisooa taakemiachioopua, uhjurariatapua ne'nemiao ahpo inatetiao, ahpo ne'netepuaichioopua naasipasio, ahpo naachutawao. Nape echiwa inatiamea pu'ka uhjuratiameo, wewesa uhjurariatapua pe'kuo, wa'atia seekaekaopua kihta i'toka. ¹¹ Waikao eenechi uhjurariatapua, pu'kaoipua echitiachi inatiamea, na'ara chaaneka wepisaopua, wa'atia seekaeka uhjurariatapua eenechio, kihta i'toka. ¹² Waikao paisa simiyachio teekoraa, piirechi eenechi uhjurariatapua, nape i'kaoi eechi inatiamea, kiiya merika wepisaopua, ma'chi ipariatapua.

¹³ Neipao wa'asipao, teekoraa e'riariatapua: “¿Ihtana yoratane ehpeo?”, e'riariatapua. “Aa, no'o taana uhjuramane naaju, no'o te'ta nakiya, yooremakoipua pu'kao, no'o taanakopa.” ¹⁴ Nape eechi inatiamea, i'kao wa'a eenakopao, chaachapariatapua ahpoo: “Nee, ihjipu tijoea, yooma ahpo noono iinuekao, ahjama itipimeria. Meritariapua pu'kao, taamowichio itipimichioopua,

taamo teeko iinuwarao.” ¹⁵ Waikaopua pu'kao, ma'chipasaopua pu'kao, me'yariatapua pu'kao.

Waikao Eesusia wa'a cheesaapua, iinatukerepua ti'tijoerio:

—¿Ihtana iintomo erakona eemea, apoe echijuwari teekora enasaa? ¿Ki ko'itariarepua pu'kao? ¹⁶ Eje'e, yooma ko'imapua enasaa, wa'a iintosaapua pu'kao, piirechi inatetemapua wa'ao, tekipanamichioo.

Ti'tijoeria i'ka Eesusi ahpo nayeweria inamukapao, chaachaparepua:

—¿Naakona, kiisi wa'a noonoimii teemea!

¹⁷ Waikao Eesusia ne'nepakao chaanerepua:

—¿Wa'a erakona eemea? Nape ¿ihtana chanika chaanikosapu Ehkoriaami Iyoteria? Eee chiiamepua:

Puuu tehte karitamee,

ki nakika ipatiamea,

puuu tehte wa'apia,

epeche te'ta nateyame tehte enepamiitepua.

¹⁸ Pukachi tehte motochikamea, kahsimeripua chapakarao; pu'ka tehtee mesukamea, pihtukame itipimeripua. Wa'a chiiame Ehkoriaami Iyoteria. ¿Ki no'okamera nayewaka chiiamejuarepua?

¹⁹ Ihji wa'achitaria, ahpowichiokopa pu'ka chaniwao, tiopa ne'nesero pa'pamuratuamea, iyoteri ti'tijoe tiamea, wa'api chapime erakoriaipua Eesusio, nape se'sewepakapaopua ti'tijoeria, ka'chi ikime e'rarepua, chapinariai.

Te'ta yawichiwichio koparoawa

(Maateo 21:45-46; 22:15-22; Marako 12:12-17)

²⁰ Waikaopu wa'a tiopa pa'pamiratuamea, aaata ajawarepua Eesusi na'naritomichio, aatia iintota inatemia, ihtaoi ki kaawe cheesoopua pu'kao, yawichichi i'toka wenejinariapa chapisá.

²¹ Ihjia waikao waika taaweichio, ka'karuma ti'tijoe ahpo eratenreka Eesusio, chaachaparepua pu'kao:

—Masitari, aamo chiiiaa pichiwapua, nane'rena teemea aamoo, pichiwariichi teetoka masitiameko, Riosi nakiyachitia mochijeraka, yooma taamoo aataoi, nu'nuntio weewerumaoi wa'achitia.

²² Pukaepa aamo iinatukena teemea:

—¿Kaawe ohjoarepu Seresa yawichi kopariari nateteniao, ka'ikosa?

²³ Nape Eesusia nane'riapaopua ki kaaweruma erakoai wa'a chaachapopaopua, chaanerepua pu'kao:

²⁴ —No'o ne'neteo piiripi toomi. ¿Aatanapu wa'a toomichi netetiamea? ¿Aatanapu tiame wa'a teere iyotetiamea, teewara?

—Seresa puuuu —chaachaparepua.

²⁵ Waikao Eesusia chaanerepua:

—Puuu enesoo toomichi kahtiameo, pu'kawichio kiapuame enesoo, pu'ka kiapuapua; nape Riosiwichio iyoriwa kiapuame enesoo, Riosikamera iyoriapuapua.

²⁶ Waikaopu chapimeria, kitachi chiia chapime e'rarepua Eesusio, ti'tijoeri tetewachio. Ohsotia puuuu, tísia peeneka nehjiopa Eesusio, ihchi itipirepua, tísia peenia erapakaopua tiameo, Eesusi chiia.

Eenechi ahjaniamechi simiyame iinatukewa

(Maateo 22:23-33; Marako 12:18-27)

²⁷ Neipamio, saruseopechi e'enariaipua Eesusichi iinatukemiao, itapiti ki kaawe chaachasoo chapinariapao. Puuu saruseo ti'tijoea, ki pichikame eneriaipua, mukukai eenechi ahjaniameo. ²⁸ Puuuu wa'a te'tiamekapaopua, chaachaparepua Eesusio:

—Masitari, ehkoriaimi Moisea taamo chaaneka toeriaipua ahpo nuurariwachiopua, aaata pa'chira mukisoo ki tatanaeka ahpo uupichio, kaawe neewimio tuunapua wa'api pooniraopua, pukachi oowitiame tatanaremichiopua, ahpo pa'chi tatanarachitia enemichiopua. ²⁹ Nee, aaataa oowisani ahpo poponieme eneriataipua. Yooma puuuu pipiripio, ahpo pa'chi uupira ahjama neewiriataipua. Pahcha neewikamea ahjamao, wa'atia ki tatanaeka mukuriatapua. ³⁰ Oosachi simiyamea, ³¹ paisachi simiyamea tiamea, yooma puuu oowisaniapua tiamea, wa'achitia neewika pu'ka ooitame ahjama, yooma wahjipariatapua tiameo, ki tatanaeka.

³² Neipao oowitiameai, wa'atia mukuriatapua tiame, ki tatanaeka.

³³ Weh, ¿achini tamera puuu ti'tijoe, te'ta kuunara enetapua pu'ka oowitiameo, eenechi yooma ahjatiachiopua, pichiwa ahjaniame enesoopua eenechio?

³⁴ Waikao Eesusia chaanerepua:

—I'ka weechi ahjarichio, nenewiniachipua wahjipaniachipua tiameo, ³⁵ nape Riosi weemera ahjari ki'yariachiopua ahpo ahjamao, ki nenewiwachi enemeripua wa'ao. ³⁶ Wa'ao, ki wahjipaniachi enemerapua tiameo, yooma Riosie eenechi ahjatetiachio, ti'tijoea ooweru tiamea, Riosi ku'iwarika te'teremeripua, ka'chitia taawechi

wahjipame. ³⁷Eenechi ahjapuamea pichiwa enemeripua, wa'atiame taamo tetewitenapua inatarichio, Moisetaru tuuriaepua Riosi ahpo chaaneria, kuhsi tajenakamechi Riosio, ahpo chaanerio tuuriaeo. Pu'ka Riosio, Auranitaru Riosiwako tuurio cheerepua, Ihsa Riosiwara, Aakowoo Riosiwara tiame. ³⁸Riosia wa'a cheekao, wahjipariamekoiopa ahjameko tuuriamepua pehjo, Riosia ahjakame Riosiwarakapa. Wa'a teesoo Riosia, eenechi oijenatemeripua yooma ahpo ijinuwao, ti'tijoeo ooweruopua tiameo, i'wa weechio wahjipakamekoiopua.

³⁹Waikao ookapi iyoteri ti'tijoea, chaachaparepua:

—Wa'atepua. Ahjachi chaanimua masitari.

⁴⁰Aapoea ki oosa aampa iinatukerepua waikao, naawesarichi wichipamichioopua, seewiapa Eesusi nehjiamiaopua, iinatukenariai.

¿Aatanachi o'inia eenamepu Riosie Weratiamea?

(Maateo 22:41-46; Marako 12:35-37)

⁴¹Nape Eesusia, wa'a chaachapasoopua iinatukerepua pu'kao: —¿Achini tiichipa ti'tijoea, Raawitaruchi eenameko tuuyamepua Riosie Weratiameo? ⁴²Ehkoriami Raawitaruai ahpo Wiikari Iyoterichio, eee cheerepua iyotekao:

Te'ta Riosi Paamiraa, chaanekapua no'o Paamira Meesíao:^a

“No'o ahjamina yasipamitiamua pehjo,

⁴³ahkasi no'oo, yooma aamo seepurawao,

aamo taaratere toapachisi tekeka.”

⁴⁴Eee cheekame enesoopua, ¿aatia tiichipa ehkoriami Raawitaruai ahpo paamira teewarepua Meesíao, ki ku'itapi neipami naawamerioipua pu'kao? Aaataai ki ahpo paamira teewamepua, ahpo neipa naawakameopua. Wa'a cheeriopa ehkoriami Raawiaipua, Meesíaa epeche paamirakai tiamepua Raawitaruchio. Wa'a teesoo Meesíaa, ki ehpesi o'inia wa'apitia paamira yasitoamepua, puuu Meesíaa, nee Riosie Weratiamepua.

Eesusia Moise nuurari ma'masitari wenejina

(Maateo 23:1-36; Marako 12:38-40; Ruuka 11:37-54)

⁴⁵Waikao yooma inamuachio, Eesusia chaanerepu ahpo te'ta masitiaio:

^a 20:42 Meesia chaniwamea, Riosie Weratiame chaniwamepua, rieko naerawachio.

⁴⁶—Naane e'reka eemea, Moise nuurari ma'masitari nokayaeo, puuua tepekuma wakiraeka ohjowa pu'seriamepua, ahpo te'ta ka'karumako maaetiameopua Riosichio; muuwaeka nehjiwachi ohjoaiopua, ahpo yooreka teepotejerameopua; napawikarichioiopua, epeche ka'karuma mochipaniachi momochipanariamee; pahkotaniachioiopua, epeche ahpo teteiwachi mochipanariame, ⁴⁷ooweru kunamukukame kariwaraopua, u'yeka pu'seriamie; ki ku'itapisi ahpo Riosiwachi paparamechitia chaachapaka, oowera ahpo kaawe teteipuawichio nokaka. Nape puuu wa'a nokayamea, ki nu'unti kokosa aiwamiitepua Riosieo.

Kihta iinuemera toomi kunamukukame oowewari

(Marako 12:41-44)

21 Eesusia wa'a ihisiaopua ti'tjoeri naewekao, tetewarepu wa'ao, aaata ti'tjioeo ooweruopua tiameo, weeka totomiwaemeopua, toomi na'poa toaniachio, weeka toomi to'wame. ²Aaata ooitiamie tetewarepua tiameo, wa'achi eenariame toomi na'poaniachioopua toamia, puuua kunamukukame eneriamepua. Eesusia pu'kao, ooka wa'api toomi, kiisi weeka nateyame to'wame tetewakamepua. ³Wa'a iikopao Eesusia, ahpo norikame ajakame ti'tjoerio, chaanerepu:

—Nee, pichiwa chaanine i'ka oowitiameo, epeche nehjai tiamekopua pu'kao, Riosiwichio oowewao, ki wahjachitia ti'tjoeri tísia totomiwaemeo. ⁴Weeka totomiwaeme ti'tjoeria, ahpo soparatiakamera oowewamepua Riosio, nape ihji oowitiamea, kihta itipitiai ahpo ko'komiawichio taripuameo, yooma nehjarepua Riosiwichio oowewakao.

Eesusia i'isaeri tiopara, pihtunapo tuuria

(Maateo 24:1-2; Marako 13:1-2)

⁵Wa'api i'isaeri tiopachi toomi toaniachi puuyapanioiopua, Eesusi te'ta masitewaraapua ookapia chaachapasiriaipua:

Nee ihji tiopaa, ¿ki tísia peenia te'tiame tehtee peeniatatiamepua? ¿Kikosa te'ta peeniatatiamepua itapitie ti'tjoerio oowewariáo?

Nape Eesusia wa'a chaachapopao, cheeka nehjarepua:

⁶—Nape yooma ihji tísia peeniatiamie aamo tetewao, enamitepua piie taawechio, piiripioi ihji tehtera to'weteka ahjae peeniatatiamea, piiripioi ki itipimeriitepua raampatao.

Ke'chu kajuyoi i'ka wehjoario, naania teetowa

(Maateo 24:3-28; Marako 13:3-23)

⁷ Waikao Eesusi te'ta masitiaa iinatukerepua Eesusio:

—Masitari, ¿achinitio enetapu wa'a ikimeri ihji tiopaa? ¿Ihtana naaniatiwachi nane'reta teemea wa'a ikimiao?

⁸ Eesusia cheeka nehjiarepua:

—Naane e'reka naaju, ki aamo wisikuepuawichioo, muuwaeme enapamitepu no'oko tuukao. Puuuu chaachapamapu: “Nee puuuu, Riosie Weratiamea; no'o eenaria asikamepua wa'asi.” Nape ka'te pichikemitiapua pu'k'ao, wa'a chaachapoio. ⁹ Nasiwaniame inamuaioopua wahk'ao, weeru nokayo tuuoioopua ahpo ahjama nasiwaka ti'tijoerio, ahk'aoi i'ka wehjoarichio, ki te'ta seewepuapua pu'kaopua peh'jio. Yooma puuuu, te'ta aiwari pukeri o'iniachi enemeripua. Puuuu, ki kajuyachikai teeremapua peh'jio.

¹⁰ Eesusia simitere puuuapu cheek'ao:

—Pirenapi ti'tijoeritukamea, pirenachi ti'tijoeritukame ahjama nasiwasimeri puuuu; pirenapi yawichiwachio, pirenachi yawichiwachi ahjama, ahpo chapisimeripua nasiwasik'ao; ¹¹ weeeai, ki muenati noonomeripua, yomatiam wehjoarichioopua; toorewaii t'isia aiwaniame ki nu'uti teeremeripua yomatiam wehjoarichio; t'isia majaniameai ki nu'uti teeremeripua ahk'asi yomatiam wehjoarichio; tewekachioi káátisia iinyatiame teteipuaamepua, itapiti ikiyameo.

¹² Nape ke'chu wa'a teetioopua noochi paparamea, t'isia na'ara yoramia naanaritopuaamepua. Waika taawechiamio aaata noochi paparameopua, napawikarichiami upapuaamepua wenejik'ao, napawikarichi te'ta pa'pamiratuamechio, karichi toapuaichioopua; waika taawechiamio tiame, ahk'asioi te'ta weruma ya'yawichichi upapuaamepua tiame wenejik'ao, noochi paparaka mochitoapaopua.

¹³ Yooma puuu noochi paparapa ya'yawichichiami i'topuaamea, noochi simiyame kaawe chaachapameri puuuu, ya'yawichichi pe'peirachi i'totiapaopua. ¹⁴ Nape pu'ka taawechi no'o nehpuwachi chanimiao, ka'chi eramete puuuu ahpo ki kajumia chanimiao, ahpo no'o nehpuwaka nehjiamiaopua. ¹⁵ Nee wa'api ahjama ihsimeripua pukachio, ahpo no'o nehpuwachi ku'ik'ao, aaataoi ya'yawichioi, ka'chi iika newitome teeremichioopua, aaata no'o nehpuwaka nayewameopua. ¹⁶ Waikachiami taawechiamio aaata ahpo wa'api ta'pechioi, ahpo wenejipuaamepua, ahpo noonoeoipua, ahpo papachioioipua, ahpo tetejimaioipua, ahk'asi

aaata ahpo kaawe uuyameeoi, ahkasi aaataeoi meripuameeoiipua. ¹⁷ Pu'ka taawechio no'owichioo, yoomahka ahpo nekamumeripua nekamuaao, ¹⁸ nape ahpo Riosichi te'ta weemera ahjarichio, te'ta newitoka puuyameripua, kihta wekateka piiripioi ahpo kuupaopua. ¹⁹ Yooma aaata ki toakamea noochi ahpo paparao, newitoka puuyameripua, Riosi weemera ahjarichi mochipuameopua, Riosi ye'karichio.

²⁰ Pu'ka taawechiami Eerusareni mochikameo, pochikame tetewapa norikame seesenu weeechi e'enakame soontaroo, asikame enemapua Eerusareni mochiwario, wehchi yachapuameoopua pihtunaka. ²¹ Waikao, yooma Uurea weeechiami mochikamea, kaawichi ujumapuapua, ka'chi ikipuaichio. Eerusareni mochikamea ma'chiami ahka ohjoamea, ka'chi iika nonowameripua ahpo ta'pechio. ²² Wa'a teeremeripua wa'ao, tísia aiwaniachi taawechikoopua, Riosia ki ahpokamera e'weka mochikopapua, tísia kokosamapua pu'kao. Wa'a teeremio tuuyame, Ehkoriaami Riosi Iyoterichioipua. ²³ ¡Ai, puuu ooweru peteterepakame mochikameapua pu'ka taawechiamio, kukuchi chiiteka mochikameapua pehjo! Ki teesa tesiwa te'teremeri puua, ki teesa iinyatiame ikiniopa weeechio, ti'tijoerio. Weeeai kokosa aiwameripua tiameo, wa'a tiame ikiyopa. ²⁴ Pu'ka taawechi mochikamea, ki nu'uti teeremeripua ko'iniameo; chapitiamea, seenu weeechi i'topuamepua, pirenachi; Eerusareni mochiwaria, ahkasioi teketiame itipimeripua, ki Riosi iyoriamee nanaarame. Wa'a teeremeripua waika taawechiamio, ahkasi Riosio newitoka machenachisi, yomatiamе nanaarame ti'tijoerio.

Eesusi Tijoe Tijoetukameo aachin teetoi eenechi enameri

(Maateo 24:29-35, 42-44; Marako 13:24-37)

²⁵ Pu'ka ihtoria taawechio, taaachio tísia iinyatiame teetomeripua, meeachio tiame, so'porichioi wa'achi. I'ka weeechioi, ki nu'uti siimapua wekana eraniamea. Ti'tijoeria, ka'chi ikime erameripua tiameo, pa'weo tahpitika chiopua, pe'kokao te'okaopua. ²⁶ Ki nu'uti iinyatiame simiyopa weeechio, tewekachiopua tiameo, mukipaka ruhjimapu ti'tijoeria, ki ahjame e'rapa ahpo iikachio, ki teesa majakaopua ahpo iikachio, tisiwa iinya tiame ikimia i'ka weeechio, chaachapamapua. ²⁷ Waika wa'a teerenioio, tetewipuame nee Tijoe Tijoetukamea, eenameo, naasipa toomari weritoame, ki nu'unti utewarieme teetoka, tahpitika tiame

teetoka. ²⁸Yooma wa'a tiame tísia iinyatiame tetewiniopao, waika taawechiami ti'tjoeria, kaawe erakoka yooma ahpo katewemapua, kihta toiyame nane'riapa tewekachi ahpo apechunapuachioa.

²⁹Waikao Eesusia simiteka naewakao, cheerepua tiameo i'ka eetiame wa'achitarichio:

—Naakoo, inataka ne'nemitaopua chuunao, ihta kuuuoi. ³⁰I'ka sewayoopaa teemea, nane'remapua waapi teeto paamuniopa.

³¹Wa'achitia ihjiai, yooma tetewapa i'ka aamo no'o chaaneria, amori asinapua ihjia, erakopuapua, pu'ka Riosi iintomiaopua i'ka weeechio, yawichitukao.

³²Yooma i'ka iinyatiame tetewikamea, waika taawechiami ohjoekamea, ki wahjipama puuua, ki tetewaopua pehjio, yooma ikiyameopua ihta no'o cheeriaopua. Kiisi wehchi wichimapu no'o chiia. ³³Yomatiamé we'ea tewekaa tiame, kajutarepua, nape no'o chiia wa'api teeremeripua, kiisi sewina iika ki wahjiamesi. Yooma no'o cheeriaa ikikache itipimeripua.

³⁴Aamoo, kaawe aamo inateka mochimitia eemea. Ka'te te'ta weemuka moochi eemea. Aamowichio kaawe eratewa yooraiopua, ka'karumachi simiyame yorapuapua pu'kao, ki u'matoka nawajika wekaniachisiopua. Ka'te aamo iikachi peewanate pu'ka itapiti aamowichioche yoraniameoipua; ki yooresaa eemea no'o chiiao, senawato mesuma eemeapu, pu'ka iinyatiame taaweeopua, teeremerieopua, ihta kaari amochi ru'miamechitia, matachinaka.

³⁵Kaawe aamo neesetopuapua naaju, ki aamo wichimichioopua itapiti wiitari ihsumarichio pu'ka taawechio, ki teesa iinya tiame ikiwame teeremerichio, yomatiamé i'ka wehjoarichi mochikamewichioo. ³⁶Aamo neesetoka mochimitia aamo iikachio, pu'ka taawechiwichioopua. Senepi nayewaka mochimitia aamo Noono te'pa kahtiamé ahjamaopua, ki se'wika, ahkasi no'o eenachisiopua, no'oo Tijoe Tijoetukameo, yooma katewemioiopua, ti'tjoeri te'tereka mochiriaopua.

³⁷Senepi taawechio, napawikarichi ijisire Eesusiapu masitekao, tukaoopua, ooriwo kookochire puuuapu teewi, kaawitiachi.

³⁸Senepi piario, ti'tjoeria wa'a eejenaparepu keepumia.

I'isaeri pa'pamiratuame noriwi ahpo katewia, Eesusi chapipua

(Maateo 26:1-5, 14-16; Marako 14:1-2, 10-11; Waani 11:45-53)

22 Waika taawechiamio, amori asiaipua pahkoa, Paani Ki Rewaruraeme Koi'wameo, Semejenato pahko tewaniamea

tiameo, ²napawikarichi ne'nesero pa'pamiraa, i'isaeri iyoteria tiamea, naapi i'yaiohua Eesusio, aachin teeka meripuameopua nape noriwí, kiisi aaata tetewachi, majayapa ti'tijoerio, ki ahpokamera chapisipuawichiohua puuua.

³Piie taaweo, Uurasi Ihkariótea, piiripi puu Eesusi ajawaria, oosa mariki aampa ooka ajawatiamea, Satanasie noonoteretupua. ⁴Ihja noriwi simikao, isaeri napawikarichi ne'nesero pa'pamiratuameopua, yooma tuuyere puuuapu akana teipume Eesusio, noriwi tarichere puuuapu pu'kao, pukamina naewaka. ⁵Waikao aapoeo, tísia kaawe erakokaopua, natetemo tuurepu Uurasio. ⁶Uurasia kaawe iintasaopu pu'kao, i'yasire puuuapu aachin teekao ahpo nehjimiaopua Eesusiopua, wahka noriwi, ki muuwaeme tetewachiami.

Taamo Paamira Ariwatopi Ko'karia

*(Maateo 26:17-29; Marako 14:12-25; Waani 13:21-30;
Pukeri Ko'korintio Iyotepawa 11:23-26)*

⁷Asisooa pahko Paani Ki Rewaruraameo, pu'ka po'wao te'ta meriwachiohua, Semejenato pahkowichiohua, ⁸waikao Eesusia, Peeroo Waaniopua tiameo, chaanerepu pu'kao:

—Siimpamitiapa eemea, kooame yorania, Semejenato pahko kooame, taamo ko'komiapua.

⁹Uhjurapuamea iinatukerepu:

—¿Akana yorajeranimua pu'kao?

¹⁰Eesusia chaanerepu pu'kao:

—Nee, muuwari mochiwachi muisaapao, wa'a teteima eeme piiripi tijoe, neropai sikori mahtotoame, pu'ka na'naritopuapua, ahkasi karichi pakiyachisi. ¹¹Wa'ao, asika chaanepuapua kariwaemerao: “Masitaria iinatukiapu, akana yooreko enamerikopua, Semejenato pahko kooame yorakepuachio, ahpo masitari ahjama ko'komiachio.” ¹²Waikaopua, tepakarichi aamo ne'netema puuuapu, yooma katewetiame ajakachi, kooame ahjae yorapuameopua, yooreminao, weere enemapu wa'ao. Wa'a yorapuapua kooameo.

¹³Waikao siimpasaopua wa'ao, yooma wa'a tiame teware puuuapu, ahpo chaaneretiachia. Waikaopua, wa'a yoorarepu kooameo.

¹⁴ Ehjepamio wa'a e'natioopua, Eesusia waikao, yasiparepu ko'komiao meesa weeriachio, yooma ahpo ajawariopua ahjama.

¹⁵ Wa'aopua Eesusia cheerepua:

—jKáátisia e'rainia i'ka Semejenato koi'niameopua aamo ahjamao, ke'chu no'o tísia aiwatenioiopua! ¹⁶ Pichiwa simiyame ihjia, ki seenampa no'o ko'komania i'kaopua, ahkasi Riosi ye'karichi mochikapa, yooma ihta ikimerio, ikikopa.

¹⁷ Waikao, iijipaso uusapao ahpo sekachio, cheriwema nehjisaopua ahpo Noonoo tewekameo, chaanerepua ahpo ajawatiameopua:

—Íya, iijio pu'kao, yoomahka pipiripio; ¹⁸ ki oosa aamo oowemania i'ka uuwa neerora ijiwariopua, ahkasi Riosi ye'karichi mochipachisi taamo ahjama.

¹⁹ Wa'a cheekaopua, paanioopua tiameo uusaopua, cheriwema kiasaopua ahpo Noonoo, pu'ka paanio, naasipasi chi'wanasaopua, te'ta ahpo masitia ki'yarepua chi'wapame ko'komichioo. Wa'a iintosaapua chaanerepua:

—Ihji paania, no'o weerewapua aamo tatakoriwichio pejana natetemia. No'o ki'tioiopua, i'ka nokaka mochitomitiapua, ahkasi taawechisi, no'o aamowichio mukuka iintoria inatapasika.

²⁰ Wa'a ikisaopua Eesusia, paanio ko'kotioopa, wa'achi iintoka apechunaka iijipasoo, pu'ka iijipaso ne'netekao chaanerepua:

—Ihji aamo iijimiaa, no'o eerapua, aamowichio wi'sumeri aamowichio mukukao. Pu'ka wa'a no'o mukuriaeo, Riosiea aamo tatakoria cheriwepuame pichiwatame puuuu, yooma noochi paparakameo.

²¹ 'Aa, nape i'wa kahtipua apoea te'ta puuu no'oo, noriwi iintomeria. Taamo ahjama kahtipua koaka. ²² Neeea Tijoe Tijoetukamea, wa'a yooraka meripuamenia, wa'a tiame inatariopa apoe no'o Noonoo, tewekachi kahtiameo. Nape ai puuu, no'o noriwi nehjikamea.

²³ Waikao Eesusi ajawaria, Aatanakamerajurepu wa'a iintomeria, chaachaparepua ahpo.

Aatanakamera epeche weruma teeremeria

²⁴ Ehjepao, Eesusi ajawaria, ahpo wa'ineriai puuuapu waikao, aatanakamera ahpo weruma paamiratuame enemerikopua. ²⁵ Nape Eesusia wa'a chaachapame inamukapaopua, chaanerepua:

—Yomatiamē ahkaoi wehjoarichio, mochikamepua ya'yawichio, tísia utewa yooraka tetewamekopua, ahpo yawichituwachi ye'karichi mochikameopua. Pu'ka ya'yawichi ti'tijoeria, tísia iyorika tetewamepua. ²⁶Nape eemea amochio, ki wa'a te'tereka mochtopuapua. Ohso kaawe eemea amochio, napati aamo wa'achi te'tereka mochtomeripua. Aaata epeche weruma paamiratuame enenariamea, ki werumachitia teeremeripua amochio; aaata nuuriamera enenariamea, aaata puhku seekaerewachitia tiame enemeripua, ahpo wahjachiwichioo. ²⁷¿Aatanakosa naaju, epeche teerewaemea, meesachio mochikamera koaka, meesachi ajawiamekosa kooameo? ¿Ki puuu ohjoarepu naaju, mesachi mochikame koaka? Nape neea, aamo paamiratuameai, aamokamera yorakiamerania.

²⁸'Nane'renania aamo aiwario no'o ahjamao, yooma ihta no'o aiwa teetoria ikiyachi. ²⁹Pukaepa neea, wa'achitia no'o Noono weerariachitia ahpo ye'karichi ye'kamichioo, wa'achitia aamo ajawame neeeai, ³⁰no'o ye'karichi ye'kamichioopua no'o ahjamao. Aamo ya'yawichi ajawamania no'o ye'karichio, oosa mariki aampa ooka yawichituwachioopua, isaeri ti'tijoeri tetejimarichioopua.

Eesusia Peeroe ahpo ka'itapo tuuna

(Maateo 26:31-35; Marako 14:27-31; Waani 13:36-38)

³¹Nape ke'chu wahka ihtoriachi ahpo ajawaria ikimioio pehjo, ehpe taawechiami ikipuame nayewerepua ahpo ajawario. Waikao Eesusia Siimoni Peeroo chaanerepua:

—Aa muuu Siimoni Peero, utewaeme aamo chapipuapua, Satanasia tahpitika aamo yoojoranariamekapu yuuesitekao, yooma aamoo no'o ajawariachioopua, tiiriko moarachitia aamo eejepunariapu, wa'a aamo yooraka aamo u'yenariapa te'ta noochi paparao. ³²Nape neea itakamenia no'o Noonochio, aamo ku'ipuaichioopua, kiisi sewina erapamichioopua aamo noochi paparao. Pu'ka wa'a tiame yooma ikisaopua Satanasia aatiatario, eenechi kaawerumachi enepasaopua, tísia ye'kame enemamua waikao, te'ta aamo kaawe cheeka tuuyemiaopua, no'o aamo wahjachi ajawarioopua, kiisi toaka mochinurekaopua pu'kao, te'ta noochi iyorioopua.

³³—Nape Paamira —chaanere Peeroa— Satanasia kiisi no'o yuumpameripua no'o aatiatao. A'chitiameoi no'o yoraniaio

pukaeo, anachamania aamowichioo, karichi yachatiaiopua, meripuamekaipua.

³⁴Nape wa'a chiioi Peeroo, Eesusia chaanerepua pu'kao:
—Muuu Peeroa, ka'te aamo oise e'remua, te'ta. Wa'a chii aiomua, ke'chu kusuyoipua totorio, paisa simiyame no'o ka'itamapua, kiisi no'o machiyo tuuka.

Eesusi ajawaria Eesusichi paparawa aatiatawa

³⁵Waikao Eesusia, chaanerepu ahpo ajawariao:
—Nane'riame eemeapa, no'o aamo wekanami mochiwachiami uhjurarioiopua kihta i'toka uhjurarioipua, kihta toomi i'toka, kihta i'toka mokewario, kakajoyaoi weekao. ¿Ihta itapiti nakiwa aiwakamekosa eemea wa'ami ohjoaio?

Aapoeo nehjiarepua:

—Ka'i. Kihta nakiwa aiwakame teemea.

³⁶Eesusia chaanerepua waikao:
—Nape ehpe waanami ki aamo ahjama no'o kahtioio, nakimeri eemea aamo itapiti i'toka ohjomiao, toomio, wisasoriopua tiame; aaata eemea ki peeturi maacheta iinuemea, tarimaopua piiripi ahpo ampawakiraoi nehjisa.

³⁷Chaanerepua tiameo:
—Ehpe asirupua, pu'ka Ehkoriaami Iyoteri chii ao noochi simiyameo, puuuu chiia: “Nanaaramechi teteipua puuuu, na'aramechitia.” Yooma puuu wa'a cheeka iyotetiame Ehkoriaami Iyoterichio, ikimachepua.

³⁸Eesusi ajawariaa chaachaparepua:
—Aa, i'wa iinueka teeme ooka nasimachetao, aamo nehpuapuaeo.
Nape Eesusi chaanerepua:
—Ka'te wa'a chaachapa eemea. Ki nasiwaka taamo nehpuapameri teemea.

Eesusia, E'semaníchi ahpo Noono tewekachi kahtiame ahjama nayewani

(Maateo 26:36-46; Marako 14:32-42)

³⁹Eesusia wa'a cheesapa, Ooriwo kaawichite no'rarepu, yayasaniachi ahpo Noono nayewemia, ahpo ajawarewaoi yeetoka.

⁴⁰Asisapao cheerepu:

—Nayewamita eemea Riosi ahjamao i'wa, ki aamo a'chi e'ra na'arachi, ruhjimichio.

⁴¹ Wa'a cheesaapapua, epeche wa'ami akiparepua, piie tehte pasipuniachi keenako, wa'aopua, ahpo Noono ahjama naewamia. Wa'ao chopokorieka weripakao cheerepua:

⁴²—No'noo, no'o cheriwepua muuua i'ka tísia no'o aiwamiao, wa'a tiame erasaamua noochio; nape ki no'o chiiachitia iintojeraninia no'oo, aamo te'ta e'rachitia iintojeraninia no'oo.

⁴³ Waikao piiripi Riosi ku'iwaria, wa'achi machejenarepu chokichi, iika yachapatemichiopua, ahpo tahpitika e'rao.

⁴⁴ Wa'aopua, ki nu'unti tahpitika e'raka apochiopua, epeche yuuweeme nayewere puuupu ahpo Noono, taipochiraoipua, ki ku'ita wehchisi ichuparepu, eerachitia.

⁴⁵ Werisisaapa puuua wa'a o'iniao, waami eenarepu ahpo ajawario, toariachi. Wa'a enasao, kokochiame tewakapua pu'kao, kihta yorame e'ropa yuuwesikao, ⁴⁶ chaanerepu:

—Mochisisa, mochika nayewe eemea Riosio, aamoo, ki aamo ruhjimichiopua na'ara e'rachio.

Eesusia chapinia

(Maateo 26:47-56; Marako 14:43-50; Waani 18:2-11)

⁴⁷ Wa'a chiioipua pu'kao, wa'atika nokisirepua soontaroapa muuwaeme ti'tijoeri ahjama, pahcha weritorepu yeetoamea, piiripi puuu oosa mariki ooka Eesusie te'ta masiteniamea, ihji tijoea, Uurasi tewaniámera. Ihjia, Eesusi naaepakao chuchurepu. ⁴⁸ Nape Eesusia wa'a yoratiopua, chaanerepua:

—Uurasi, ¿piiripi chuchuwachi nehjanimua, Tijoe Tijoetukameo?

⁴⁹ Waikao ahjama mochikamea, maapori tiame simiyopao, chaanerepua Eesusio:

—Paamiraaa, ¿nasiwasitariare merimachetae?

⁵⁰ Waikao piiripi Eesusi na'naritoa, pu'ka napawikarichi ne'nesero paamiratuame seekaerewao, meteka tehpunarepu nahkaraopu piiripi, ahjamina weeriamera. ⁵¹ Eesusi cheerepua:

—¿Ka'te wa'a iintomua! ¿Mooena yasaka!

Waikao Eesusia, nahkara tehपुरiachi chapikaopua, weemera enepaterepu eenechi. ⁵² Wa'a ikisa Eesusia, ne'nesero pa'pamiratuameo, napawikarichi kapitaioipua tiameo, mochiwari pa'pamiratuameopua tiameo, ahpoo i'tomia e'nakameo, chaanerepua:

—¿Merimacheta i'toka enapani eemea no'o chapimiao, kuuu makoka tiame, no'oo, ki nu'uti ichikoamechitia? ⁵³ Ki ehpesi aamo tetewachi no'o ihsioi napawikarichio, ¿kiisi no'o chapika eemea? Nape ehpe wa'a noonoimeri eemea, ehpe kiatiamе Tukapari Noonoraai, wa'a iintomichioo.

Peeroa, ki machiyo tuuna Eesusio

(Maateo 26:57-58, 69-75; Marako 14:53-54, 66-72; Waani 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Waikao chapisao, ne'nesero paamiratuame ohjirachi i'toretupu waikao. Waikao, Peeroa na'naritore puuuu, mekapi. ⁵⁵ Eesusi i'toamea ajasisaapa, ta'pechio na'yarepua. Wa'a ikisaapa, wa'a mochiparepua tatapamia. Peeroai wa'achi yasipariaipua tatapaniachio. ⁵⁶ Wa'a tekipaname piiripi oowitiamea, na'i tajayachio, kaawe ne'nepaka pu'kao, cheerepua:

—¿Ki pu'ka ahjama oiyame ihji?

⁵⁷ Peeroa chaanerepua:

—Ka'i, ki maachinia pu'kao.

⁵⁸ Neipatakiriopua, piirechia cheerepua:

—Puuuchi muuuai, ahjama oiriamea.

Nape Peeroa nehjiarepu:

—Ka'i, seenunia pu'kao.

⁵⁹ Epeche ehjepamio, piie keenakomi ahkao, cheerepu piirechi:

—Puuuchi ihjiai, ki aata piirechi ihjia, Arirea tijoea ihjia.

⁶⁰ Nape Peeroa chaanerepu:

—Ka'i, kiisi maachinia aamo chiiao.

Pu'ka wa'apichi chioi Peeroo, totoria kusurepu. ⁶¹ Waikao, Eesusio ku'rika ne'nepakoopua, Peeroa, inateparepu waikao, eee cheeria: “Ke'chu kusuyoi totorio ehpe o'inia, paisa no'o ka'itamamu.” ⁶² Wa'a iikapa Peeroa, machenakaopua wa'ao, ki teesa yuuwesika nanararepu.

Eesusia na'arenia

(Maateo 26:67-68; Marako 14:65)

⁶³ Eesusio inatiamea, na'ara chaanerepu pu'kao, wepaka. ⁶⁴ Puichiami purisaopua ki ma'chiremichioo, wewesapa, chaanerepua Eesusio:

—Ehsoo, ¿aatana aamo weweru?

⁶⁵ Ki ookapi na'ara naawesari chaanerepua tiame.

Eesusia te'ta isaeri napawirachi katewewa

(Maateo 26:59-66; Marako 14:55-64; Waani 18:19-24)

⁶⁶Ma'chirepasoopua, mochiwari ne'neseroa, napawikarichi ne'neserosi pa'pamiratuamea, iyoteri ti'tijoea tiame, napawire puuuapu. Waikao Eesusia, wa'a uparetupua, te'ta napawi napawitiachi. Wa'a upatiopaopua, iinatukeretupua:

⁶⁷—Taamo chaanemitiakoo, ¿Riosie Weratiameko tuuyamemua, taamo yawichi enemichioo?

Nape Eesusia cheerepua:

—Eje'e no'o cheekoio, kiisi no'o pichikema eemea; ⁶⁸itapiti aamo iinatukekooi, kihta pichiwaka no'o nehjiama eemea. No'oo pichiwaka aamo nane'retekoio te'ta aatanakoo, kiisi no'o toimapua. ⁶⁹Nape ehpe o'inia nee Tijoe Tijoetukamea, ye'kamia yasipamerinia, no'o Noono tewekachi kahtiame yasirachi yawichitumia yasipamania, no'o Noono ahjaminaopua, tísia utewariekaopua.

⁷⁰Waikao puuu pa'pamiratuamea, chaanerepua Eesusio:

—Wa'a teesoo, ¿Riosi Taanarakoti muuua?

Eesusia nehjiarepua:

—Wa'atepua. Ki se'wipua aamo chaachapao.

⁷¹Waikao pa'pamiratuamea, ahpo chaachaparepua:

—¿Ihtana nakita teeme epeche nane'reniameo? Soparame ahpo ma'chitari cheekamepua wa'asio, ahpo wa'api chuwa.

Eesusi Piiratoe iinatukeniachi

(Maateo 27:1-2, 11-14; Marako 15:1-5; Waani 18:28-38)

23 Waikao, Te'ta Weruma Napawitiachi o'inia, yoomahka werisikao, Piirato peereirachi i'toretu Eesusia. ²Wa'a upasopua, Piiratochi wenejirepua waikao, chaachapaka:

—¿Yawichi! I'wa aamo u'yepaka teeme i'ka tijoeo, weeru chaachapatiapu taamo mochiwachio ki natetepo tuuyekaopua, te'ta Seresa yawichiwichio koparoaniameopua, rooma yawichi kahtiameopua. Apoeopua tiameo, Riosie Weratiame yawichiko tuuyapu puuu.

³Wa'a chaanetiaapa Piiratoa, chaaneka iinatukerepua Eesusio:

—¿Pichiwa yawichiju muuua, i'isaeri ti'tijoeo?

Eesusia nehjiarepu pu'kao:

—Wa'atepua, aamo chiiachitia.

⁴ Wa'a tiame inamukapa Piiratoa, napawikarichi neeserosi pa'pamuratuameo, yooma wa'a napawikame ti'tijoeriopua tiameo, chaanerepua:

—Pu'ka aamo chaachapa i'ka tijoecho, kihta a'chi tiame iintoria tewakamenia pukachio. Wa'a tiiachio ihjia, ki asiyamepua te'ta kokosapuameo.

⁵ Nape aapoeo, epeche utewaeme chaachaparepua Piirato:

—Ahpo masitiaepu ti'tijoerio, weeru chaachapatiapua, yomachi taamo mochikachiopua. Ihjia, Arirea weechi o'inesao wa'a tiame masitekao, wa'achi ihsinapua ahkasi i'wa Eerusarenioi.

Eesusia Eerore yawichi peereirachi ihsiwa

⁶ Piiratoa Arirea o'inerio tuuopa Eesusio, iinatukerepua wa'a muuwaameo, Eesusio Arirea tijoekoopua. ⁷ Pu'ka muuwaameo, Arirea ohjoemeko tuukopa Eesusio, Eerore yawichie katewepo tuurepua waikao, Eerore ye'karichikopua wa'ao. Waikao Piiratoa, Eerorechi i'yetonurerepua Eesusio, pu'ka taawechemi Eeroreo, Eerusareni eenariamekopua. ⁸ Eerorea Eesusi tetewapao kaawe e'rarepua, tehpe o'inia tetewinareka yasitoriaipua, Eesusi tísia peenia ihsieme inamukapaopua, tísia tetewinarere puuua achini ihsiao. ⁹ Ahpo kahtiachi upatiopao, Eerorea ki ookapi itapiti utewa chaaneka iinatukerepua, nape Eesusia kihta nehjiarepua. ¹⁰ Wa'achi mochirepua tiameo, neeserosi pa'pamiratuame, Moise nuurariwa ma'masitari tiame, tísia utewaeme wenejika. ¹¹ Waikao Eerorea soontarowaraopua tiameo, na'arerepua waikao a'chikoi chaaneka Eerore tetewachi yooma ahjama wa'a mochikameopua tiame. Yawichi wisasorira chuhcherepua tiame na'arekao. Kajusaapa wa'ao na'arekao, eenechi Piiratochi i'yetorepua Eesusio. ¹² Waika o'inia kaawe erapare Eerorea, Piiratochi ahpo nekumeka mochiria.

Eesusi merinureretia

(Maateo 27:15-26; Marako 15:6-15; Waani 18:39-19:16)

¹³ Waikao Piiratoa Eesusi u'yepatiaopua, yooma napawinurerepua i'ka ti'tijoeo: i'isaeri neeserosi pa'pamiratuame, mochiwari pa'pamiratuameopua tiame, yooma wa'a Eerusareni mochiwarichi mochikameopua tiame. ¹⁴ Napawisooopua, Piiratoa chaanerepua:

—Ki nu'unti wenejika no'o u'yepariai eemea i'ka Eesusio, ti'tijoeri weeru nokitio chaachapaka, nape i'kao neea, aamo

tetewachi te'ta iinatukekamenia, eeme wa'api tetewakamepua pu'kao, no'oo kihta na'ara iintokame tewakamekopua pukachio.

¹⁵Eeroreai kihta na'ara iintoriame tewakapa, no'o uhjurekamepua i'ka Eesusio. Ma'chiame tetewame eemeai, kihta iintoriamekopua pu'kao, meripuawichioo. ¹⁶Waikaonia wa'a tiioopao pu'kao, wepisache toimania pu'kao.

¹⁷Wa'a chaanere Piiratoa wa'a muuwari napawikameo, senepi paamuparichi Semejenato pahkochio, piiripi peereso toiwamekopua pu'kao, ti'tijoeri kaawe erakomichioo. ¹⁸Nape muuwaria Eesusikamera toinariopua Piiratoa, yoomahka weeru sisinaka chaachaparepua:

—¡Ka'i pu'káo! ¡Warawasikamera toipuapua ohso kaawe!
—chaachaparepua.

¹⁹Nape Warawasia tijoe ko'yame eneriaipua, nasiwari mehtachame eneriai puua. ²⁰Piiratoa eenechi chaaneriaipua ti'tijoerio, Eesusikamera toinario tuuka. ²¹Nape muuwari ti'tijoeria, epeche utewaeme siinakokao, chaachaparepua:

—¡Kurusichi merisáaa, kurusichi merisáaa!

²²Paisa simiyachi wa'a chaachapoipua Piiratoa, chaanerepua:

—¿Nape aatía? ¿Ihtána iintokamepua naaju ki kaawerumao?
Neeea ki tewakame pu'kao, ihta meripuame tiameo. I'kao neea, wepisache toimania.

²³Nape muuwaria, wa'api chaachaparepua siinakokao:

—¡Kurusíchi merisáaa, kurusíchi merisáaa! —chaachapaka.
Wa'a chaachapaka simiterepua, ahkasi Piiratoopua ahpo erakoa e'wachisi. ²⁴Waikao Piiratoa pu'ka muuwaeme chaachapao, e'wérepua. ²⁵Piiratoa waikao wa'a iintorepua waikao. Tijoe ko'yamekamera, puhjerepua waikao, Eesusiopua, nanaaramechi ki'yarepua, aapoe ahpo e'ra nokimichiopua pu'kao.

Eesusi kurusichi meriwa

(Maateo 27:32-44; Marako 15:21-32; Waani 19:17-27)

²⁶Ehjepamio, pooechio i'tonioiopua Eesusio kurusichi merimiao, pooechi nateparetupua piiripi tijoe, Siireneo ohjoeme Siimoni tewaniame, tekipanaio eename. Waikao Eesusi mooketoopua kurusio, pu'ka ku'ika mooketonureretupua, Eesusi pukamina weritoka.

²⁷Wa'a pooechi Eesusi i'toniachio, ki ookapi nokisiriai ti'tijoea ooweru tiame. Oowerua tesiwe e'rekapua Eesusio, weeru

chaachapasirepua naarakoka. ²⁸ Nape Eesusia ooweruchi ku'rika ne'nepakao, cheerepua pu'kao:

—Eerusareni Ooweru, ka'te naarako eemea no'owichioo. Aamowichiokamera naarakopuapua, aamo tatanawichio tiame. ²⁹ Enamiitepu taawe chaachapaniamea, Ehkoriamei Iyoteriao eee chiiiao: “;Tísia kaawe erakomeri ooweru ki tatanatamea, ka'chitia taawechi ki peteterepakamea, ka'chitia taawechi kohja chiitekamea!” ³⁰ Pu'ka kajuyachi taaweo chaachapama ti'tjoeria tiame: “;Tamochi ru'misa kaawíi! ;Taamo wetemaka ichipupasa kaawíi!” ³¹ I'ka nokioiopua no'o siiyoname kuuu ki wakiyame kuuu pehjiio, ¿achipu nokitarepua, no'o kuuuchitia wakipasoopua wa'asi? Ihji kuuu siiyoname weritoame chaniwamea, no'o weeechi oioio ahjariamepua; ihji kuuu wakiyame chaniwamea, no'o i'wa kiteremio no'o cheeka chiiapua.

³² Wa'a chaanerepua Eesusia, soontaroe i'toio pu'kao, ahpo merimiachi. Wa'achi i'toretupua tiameo, wahjachi ooka ti'tijoe, ti'tijoe ko'yame, Eesusichitia ko'ipuame kurusichi. ³³ Ajasisaapua Mukukame Mo'ojoa tewaniachio, kurusichi chucharetu Eesusia mukimichioo. Wahjachi ooka ti'tijoeopua tiameo, wa'achi chokichi ku'kurusichi chucharetupua, piiripia ahjamina, piirea owemina, ku'kurusichi wahjipamichiopua tiameo. ³⁴ Wa'a kurusichi chuhkuao Eesusia, cheerepua ahpo Noono Tewekachi kahtiamoopua:

—No'no, cheriwepuapua i'kao wa'a nokayoio, ki no'o te'ta machiyamekapa, wa'a nokayamepua.

Wa'a chuhkoi Eesusio wisasorirao, puuu inatiamea soontaro, ahpo newitowa te'erepua wisasorirao, aatanakamera, ahpo ahjama itipimerikopua pu'kao. ³⁵ Muuwari ti'tijoea ooweru tiamea, wa'a ajarepua ne'nekao. I'isaeri pa'pamuratuamea wa'achi ajarepua tiameo, Eesusi kurusichi chuchatiameo, na'areka, eee chaachapaka:

—Newipatio tuurepua wahjao, ehpeo ahpo wa'api newipatemetepua, Meesia enesaa Riosie Weratiame.

³⁶ Soontaroi Eesusio na'ara chaachaparepua, itapiti cho'koame neero, pi'piteka. Puuuu wa'a yoorakao, chaachaparepua:

³⁷ —Isaeri yawichi enesaamua, ¿achini iikai ki aamo soontarowa nuuriamemua, aamo tekipumichioo, aamo nehpuapaka?

³⁸ Te'pa kurusichi moomichinao, wa'a manirepua iyotetiamea, puuuu chiiame: “Ihja, isaeri ti'tjoeri Te'ta Yawichirapua.”

³⁹ Piiripi tijoe ko'yame kurusichi chuchatiamea, na'arariaipua Eesusio chaaneka:

—¿Ki Meesíakosamu muuua, Riosi taamo uhjureriao newipatemichioo? Yaapi aamo newipasa naaju, taamo newipatepuapua tiame.

⁴⁰Nape piire kurusichi chuchatiameapua tiame, ta'omarepua pu'kao, wa'a chiiopao:

—¿Kiisi iyorina muuua Riosikoipua pu'kao? ¿Ki wa'achi teerenia muai? ⁴¹Teemea na'ara noonoikapa i'wa chuchatiamepua, nape puuu apoea, kihta yoorakai i'wa chuchatiamepua.

⁴²Wa'a cheesaapa, chaanerepua Eesusio:

—Aamo ye'karichi kahtiaioapa, no'o inatepajeraninia. ⁴³Eesusia chaanerepua waikao:

—Ehpe o'inia no'o ahjama yasimeri muuua, te'ta peenia tiame paarasarichiohua.

Eesusi mukuya

(Maateo 27:45-56; Marako 15:33-41; Waani 19:28-30)

⁴⁴Wa'a te'terenioi wa'ao, oowetawe o'inia tukapasiparepua, ahkasi paika keenako simiyachiohua arikiri, yoomachi weechi tukapasipaka. ⁴⁵Taaaai, ahkasi wa'a keenakosi, choipakame yasarepua waikao. Eerusareni tiopachioipua waikao, Riosi iyoriwachi to'piameai wisasoria, te'pa o'inia teeresi si'parepua tiame. ⁴⁶Eesusia arikiriopao, ki ku'ita sisinarepua cheeka:

—¡No'no, aamo neesetowachi toaninia no'o iika!

Wa'a cheesache, mukurepua.

⁴⁷Waikao rooma kapitaia, yooma wa'a iikame tetewapaopua, kaaweruma nayewerepua Riosio, wa'a ikisaapa cheerepua:

—Pichiwa ihji tijoea, kihta iintokame eneriaipua, ki kaawerumao.

⁴⁸Yooma wa'a e'enakamea ne'nemiao, yooma i'ka iikame tetewikamea, no'wapaiopua, ahpo moripa chonisirepua, kiisi kaawe noonowiretio, erasikaopua. ⁴⁹Yooma Eesusi tetejimaraa, Eesusi kaawe tetewikameapua tiamea, ooweru tiamea Arirea o'inia Eesusi na'naritokamea, wa'a itipirepua pehjo, mehka ajaka ne'neka.

Eesusi mukukatewa

(Maateo 27:57-61; Marako 15:42-47; Waani 19:38-42)

⁵⁰Eerusarenio, yasariaipua piiripi tijoe, Oose tewaniame. Puuua isaeri tijoe eneriaipua Arimatéa ohjoeme. Puuua, te'ta weruma napawirachi teeriamo eneriaipua, kaaweruma tijoe.

⁵¹ Puuuu ki ahpo pirenaturi wa'achitia inatame eneriaipua, wa'a ikitiamechitiaopua Eesusichio. Ihjiai tiameo, Riosie ye'kari yasipapuame, inataka yasitoame eneriaipua. ⁵² Ihji Oosea Piiratochi simikao, itanerepua Eesusi weerewarao, katewemio tuuka. ⁵³ Reesisetiaapa puuuu, Eesusi chuchatiachi eenaka tekipurepua. Tekipusaapua Eesusi weerewarao, riino tewaniamechi wisasori tohsanamechi uusaopua, ahjachi ikapirepua. Ikapisaopua, wahjipame toaniachi i'torepua tekimia, weemera teesotatiame, ki aaata tekiwachi pehji. ⁵⁴ Wienechi enerepua pehjo, sawarachi resipuniameo, amori o'ichachi.

⁵⁵ Arirea e'enakame oowerua, na'naritokaopua, kaawe tetewarepua Eesusi weerewarao, tekitiachio. ⁵⁶ Puuu ooweru Arirea e'enakamea, ahpo che'repachi nonowasaapa, peenijuri na'poarepua, itapiti chuhchepuameopua tiame. Wa'a ikisao oowerua sawarachi taawechio, resipurepua, wa'atia yachtiamekopapua, Moise nuurarieo.

Eesusi eenechi ahjani

(Maateo 28:1-10; Marako 16:1-8; Waani 20:1-10)

24 Waikao oowerua, oowisari taawe o'wicharichiopua (toomikochi eneriaipua waika taawechiamio), pa'a piari siimparepua Eesusi tekitiachio, ahpo peenijuri na'poariao, i'toka. ² Wa'a ajasisaa ne'nioiopua tekitiachiopua, wahjonatiame tewarepua wa'ao, puuu wa'a tehte yeeteraa, ikicha yasarepua. ³ Wa'a muirepua waikao ne'nemiao, nape Eesusi weerewarao, kitererepua wa'ao. ⁴ Waikao oowerua, weeka inatarepua, ihtana ikiriaopua wa'ao. Ka'chi ikime e'roiopua pu'kao, senawato ahpo chokichi ajapakame tetewarepua, ooka tijoe tísia totsaname tajayame wakiraeme, tewekachi e'ename Riosi ku'iwari. ⁵ Pu'ka tewakapaopua ahpo chokichi ajakame, tísia majarepua pu'kao. Wa'a iikapa puuuu seewepamaopua pu'kao, wehchisi koomorasiparepua, yoorewika. Waikao Riosichi e'enamea chaachaparepua:

—¿Achinikai wahjipame toaniachi i'yani eemea, aaata ahjameo?

⁶ Puuuu aamo i'yaa, ki'tepua i'wao, ahjakamepua wa'asi eenechio.

¿Ki nane'renakosa eemea Arirea kahtiaio ⁷ paika taawechi teetoio oijenamio tuurio, nanaaramechi nehjitiaopua kurusichi meritiaio?

⁸ Waikao oowerua, inateparepua Eesusi cheerinameopua. ⁹ Wa'a iikapa puuuu nonorarepua, tuuyemia pu'ka oosa mariki aampa piiripi Eesusi te'ta masitiaio, wahjachi wa'a mochikame Eesusichi

paparama tiame. ¹⁰Tuumia e'enakamea Eesusi ajawariao, naati enerepua: Maaria Maarena, Uhwana, Maaria Saantiao yeeyera tiame, wa'a ikisa wahjachi ooweru, ahjama ohjoame tiame. ¹¹Nape Eesusi ajawariaa, kiisi pichikerepua pu'ka ahpo tu'tuyameo, kiisi maeporikopa chaachapao.

¹²Nape wa'a tiioi Peeroa, u'masirepua ne'nemiaopua, tekitiachi. Asika yooremina ne'nioiopua, kiteerepua aaataai, ahjae ikapi tiameche wa'a yasarepua, riino wisasori. Waikao Peeroa no'rarepua tahpitika erasikaopua: “¡Naakona wa'a ikirepua!”, erasika.

Emausi pooechi ikitiame

(Marako 16:12-13)

¹³Pu'ka wa'api taawechi Eesusia, ooka ahpo na'naritoame machijenerepua, Emausi mochiwachi simiyameopua pooechi, wa'ao Eerusareni piari machenasao, oowetawesi asiwame. ¹⁴Puuu pooechi nokisiaio, Eerusareni ikitiame ahpo nayewesiriaipua.

¹⁵Wa'a nokisiniioiopua nayewasikao, senawato naaepaka ahjama weritore Eesusia. ¹⁶Nape wa'a Eesusi ahjama siimpaiopua, aapoeo Eesusi tetewaio, kiisi machirepua. ¹⁷Ku'itapi simiyaiopua ahjamao, iinatukere Eesusia:

—¿Ihtana naewasina eemea pooechi nokisikao?

¹⁸Waikao yuuwesiame ajapakaopua Kereojá tewaniamea, chaanerepua:

—¿Muuuchekosapua, ki nane'reka itipiameopua pehjo, ihpi taawechiami Eerusareni ikitiameo?

¹⁹Eesusia wa'a cheeka nehjiatiaapua, eenechi iinatukerepua:

—¿Ihtana ikiretupua naaju?

Waikao aapoeo, chaachaparepua:

—Wa'a Eerusarenio aaata meriretiapua, Nasare tijoe Eesusi tewaniame, Riosi nayewakame enekame. Puuua, ki ookapi itapiti kii maepori iintokameaipua, tísia peenia ihsiwa. Weruma masitari Riosichi eename enekamepua, tísia kaawe tetewitiame ki ookapi ti'tijoerieo. ²⁰Nape taamo ne'neserosi pa'pamuratuamea, rooma ya'yawichichi nehjariapua kurusichi meripuawichio.

²¹Pu'ka Eesusieo teemea, taamo mochiwa yawichiwa poanatuwa puuyetoai teemea, na'sopuameopua wa'asi taamo rooma yawichi ye'karitere mochitoao, nape puuua mukukamepua wa'asi, paika taawe i'toamepua. ²²Pa'a piarioi ooweruai taamo ohjoekachi ohjoemeapua tiamea, tísia taamo majatekapua, ki teesa tiame

taamo tuuyeriaeopua. Pa'a piari siimpakai Eesusi tekitiachio, ²³ki tewako tuukapua wa'ao, wa'a e'enakaiopua ne'nemiao. Wa'a nonorasaapua, ooka tijoe tewekachi e'ename tetewiko tuukapua, Riosi ku'iwari. Ihji Riosi ku'iwaria Eesusio, eenechi ahjario tuuriatapua. ²⁴Wa'a chaachapariopa ihji ooweruo, wahjachi taamo ahjama mochikame tiame, siimpariaipua tiame ne'nemiao, wa'achi chaachapakapua tiame ooweru taamo tuuyeriachitia, kitererio tuukapua tiameo, Eesusi mukukame tekitiachio.

²⁵Waikao Eesusia chaanerepua:

—¿Kiisi ijinatame eemea i'ka wa'a tiame ikitiameo, aamo pahtemiao? ¿Kiisi pahtekame eemea, ehkoriaami Riosi nayewaturao aamo chaaneriameopua ahpo iyoteriachio? ²⁶¿Ki wa'a tiame aiwamerikosaaipu Meesiaa, apoe Riosie Weratiame tewaniamea, ke'chu tewekachi moenaipua, yawichi yasipamiaopua?

²⁷Wa'a chaanesaapua, o'inerepua waikao, kaawe tuuyekao, yooma ahpo nayewaka chaachapario tuurepua puuu Riosi nayewaturao, ahkasi Moise Iyoterichi o'iniaopua, ahkasi yooma wahja Riosi nayewatura chaachapariachisi, Riosie ahpo iyotetesiwao.

²⁸I'ka poeichi nokisiameo, ahpo ta'pechi ajasimioio, Eesusio riisaka u'matomerikopua, ²⁹nape aapoeo utewa yoorarepua chaachapakao:

—Ariwanipa wa'asi, ohso kaawe taamo ta'pechi che'repasa u'matopuapua meere.

Waikao ahjama asirepua ta'perachio. ³⁰Ehjepao ko'kopuachioipua wa'ao, Eesusia, piiripi paani uusaopua, cheriwema ki'yarepua ahpo Noonoo. Wa'a iintosaapua pu'ka paanio, naasipa chi'wanasaopua, wa'a ko'komeri ki'yarepua. ³¹Ahkasi wa'a iintokopa Eesusio, ahpo ta'pechi paajutekamea, machirepua Eesusio, ahpo ki'yoioipua paanio chi'wanoi. Waikao Eesusia wa'a iintosao, ahjama kahtiaipua tetewachi, senawato ki naania ikirepua. ³²Wa'a ikikoopa chaachaparepu:

—¿Kíkosa tamochi eename saeka teeme iikachio, pu'ka taamo nayewioio, pu'ka Ehkoriaami Iyoterichi chiia taamo nayewioio tuuyekao, puuu apoe Eesusikopa, wa'a erekore teemea?

³³Waikaopua ikanati werisika siimparepua Eerusarenio, wa'a ajasitiopa, pu'ka oosa mariki aampa piiripi Eesusi ajawariaopua, napawikame tewarepua wa'ao, wahjachi ahpo ahjama ohjoame tiame.

Puuua pu'ka ajasikameo, chaachaparepua:

³⁴—¿Pichiwa Eesusi oijenariaa, Peero tiame machejeneriopa!

³⁵ Waikaopu ooka wa'a ajasikamea, yooma tuurepua tiameo, pooechi ahpo ijikiriao, achini teeka ahpo machiriopua Eesusio, ahpo ko'komia paanio, naasipa chi'wanasa ki'yoio.

Eesusia ahpo te'ta masitewara machejenena

(Maateo 28:16-20; Marako 16:14-18; Waani 20:19-23)

³⁶ I'kao, wa'a chaachapaoiopua tuukao, naasipa weripame tetewiretupu Eesusia. Wa'a weripasaapa, teepotarepua cheeka:

—Kúíra, Riosie ta'iria mochikáaa.

³⁷ Senawato wa'a weeriamé tetewikapaopua, tísia majarepua, naayuri maayapa. ³⁸ Nape Eesusi chaanerepua:

—¿Achinikai tísia majawa eemea? ¿Tísia tehkikosamua no'oo aatanako pichikemiao? ³⁹⁻⁴⁰ ¿Ki neekosapua naaju? Ne'nesao naaju no'o sekachio, no'o tarachiopua tiame. Noochi ihchepaka, ne'neo. Tijoe neea, ki naayuri. Naayuria, ki no'oka tiame weerewaeme puuua.

⁴¹ I'kao ki te'ta ahpoko maaeka teteopao, chaanerepua:

—¿Iinue eeme ko'kopuame? No'o kiapuapua ko'komichioo, nane'retai neekopua.

⁴² Waikao so'chi wahsetiame kiarétopua. ⁴³ Waikao pu'ka kiatiapua, ko'karepua ahpo ajawaria tetewachi.

⁴⁴ Ko'kosepasaopua, chaanerepua:

—Yooma ihji no'o ikiriaa, yooma no'o aamo nayeweriapua, aamo ahjama oiyaiopua pehjió. Yooma ihji no'o ikiriaa, Ehkoriaami Moisetaru Iyoteria chiipua, ahpo Iyoterichio, ehkoriaami Riosi nayewatura, chaachaparia tiame, wa'a ikisao, yooma Ehkoriaami Wiika Iyotaperichi chiiaopua tiame.

⁴⁵ Wa'a cheesaapa, yooma epeche kaawe tuuyerepua Ehkoriaami Iyoterichi chiiao, kaawe ma'chiame, ki tehki eramichiopua pahtekao. ⁴⁶ I'ka Iyoterichio, ma'chiame chiamepua Riosie Weratiameo, meripuamekopua, meritiaiopua, paika taawechi oijenamiopua eenechio. ⁴⁷ Yomachi weechi siimpameri eemea tuuyemiao, i'wa Eerusareni o'inekao, yooma i'ka no'o iintoriao. Riosichi paajutepuapua ti'tijoeriopua ooweruopua tiameo, ahpo tatakoriaa cheriwepuwichioo, yooma aaata ahpowichio uukameopua no'o iintoriao, yooma ahpo toimo tuukameopua ahpo tatakoriameo. ⁴⁸ Tuuyemitia i'kao eemea, yooma i'ka no'o iintoria tetewikamekapa eemea. ⁴⁹ Nape ehpeo pehjió, Eerusareniche nokimera eemea, ahkasi Riosi kiamo tuuria, kianiachisi. Ahkaoi

ki se'wi ohjomeri eemea pehjio, ahkasi no'o Noonoo tewekachi kahtiameo, utewari aamo ki'yachisi.

Eesusia tewekachi mooenani

(Marako 16:19-20)

⁵⁰ I'ka weeechi oika kajusaapa Eesusia, ahpo Noonoo tewekachi kahtiamee oijenatetiaapa wa'asio, Wetania eenarepua waikao muuwaeme yeekao, ahpo na'naritoame. Wa'a asisaopua te'pa seekarepakao, kaawerumari yahcherepua wa'a ti'tijoerio. ⁵¹ Wa'a iintosaapa Eesusia, te'pa apechurepua tewekachi, ahpo ne'neka ajakameo weeechi toaka. ⁵² Waikao ahjama na'narito Wetania e'enakamea, Eesusi tewekachi moenoioopua: “jNee, te'ta pichiwa tewekachi o'inia eenakame enerepua.” Waikaopua kaaweruma nayewasacheopua, nonowarepua Eesusio, Eerusareni nonowarepua, tísia kaawe eratoka. ⁵³ Wa'a o'inia waanamio, aapoe wa'api ahpo Riosi tioparachi nanapawirepua, senepi taawechi Riosichi paparamiao.

Wa'asi ihji no'no iyoteka chiiaa. Cheriwema wa'asio, yooma i'ka no'o iyoteria iyonamerio. Neeea Riosieo, tísia kaaweruma teetojeramenia amochio.

Riosi Kaaweruma Tuuyewari

Waani

Iyoteria

Riosi Naera tijoe tijoetukame

1 Kúíra, yomatiamé wehjoarichi mochikame ti'tijoe, ooweru kukuchi tiamé. Neeea Waani tewaniamepua, piiripi puuu Eesusi ajawaria, Riosie Weratiame weratiamenia. Ihji no'o iyoterichio, taamo te'pa kahtiamé Noonochi simiyame nayewamania, aachin teereriopua i'ka weechi eenariao. Paikapioi nayewama neeea, ihtana yooraka oikame Eesusio, i'ka wehjoarichi mochirachiopua.

Wee, i'wa o'inemania paikapioi taamo Noono te'pa kahtiamé, no'o pahteteria. Ihji no'o iyoteri chiiaa, ihjipua:

Pukeri o'iniao ke'chukoipua i'ka wehjoarichio, Riosi tiariraa ahjaka yasariai puuuapa, puuu tiarirachi kahtiamé, Naera tewaniame enerepua. Puuu Naera tewaniamea, Riosi te'ta tiarirachi teerewaeme enerepua; puuu te'ta tiari Naeraa, Apoe te'ta Riosikai teererepua. ²Puuu Tiiari Naeraa, wa'apitia kahtiamé enekamepua Riosichio, Riosi tiarichi teerekao. ³Riosia pukae te'ta tiarichi tiame Naeraeo, yooma ihtaoi iintuame enepaterepua; yooma ihtaoi iintuamea, piiripi ihtaoi ki'tiamé, ki pukae enepatetiamea, Naerae. ⁴Pukachi Naera tiarirachio, te'ta ahjari teereniamé enerepua, ti'tijoerichi tahjiame enerepua, puuu ti'tijoerichi Tahjewaria ti'tijoeri pahtepatiame puuu; yooma ti'tijoe ooweru tiame i'ka wehjoarichi mochikameo, taamo Noono Riosichi simiyame pahtemichiopua. ⁵Puuu Pahtewari Tajayamea, i'ka wehjoarichio, ti'tijoeri tukapachi mochitoamechi eenarepua. Puuu tukaparia ka'chi iika cho'wakamekopapua pu'ka wa'a eenakame Tahjewario, puuu Tahjewaria wa'api tiamepua ti'tijoerichi tahjewakao.

⁶Pu'ka taawechiami pu'ka Pahtewari Tajayame tukapachi te'teriaméchi eenoio, piirechi Waani tewaniame ki neee, yasariaipua, Riosie uhjuratiame. ⁷Puuu Waani Riosie uhjuratiamea, pu'ka Pahtewari Tajayamechi simiyame nayewekamepua, aatanakoo puuu Pahtewari Tajayamea. Puuu Waania ti'tijoerio, pu'ka Pahtewari Tajayamechi paparanurekapua, keepuka

pichikemichiopua pu'ka Pahtewari Tajayame chiiiao. ⁸ Wa'a tiiachio Waania, ki puuukamerakai enerepua, Pahtewari Tajayamea. Puuuu ti'tijoerio, oowera Pahtewari Tajayamechi simiyame nayewemia eenakame enerepua, aatanakoo pu Pahtewari Tajayamea. ⁹ Puuu te'ta Pahtewari Tajayamea, i'wa wehjoarichi eenakamepua yooma ti'tijoerichi tahjepamia, Riosichi simiyame pahtetemia.

¹⁰ Puuu Pahtewari Tajayame i'wa wehjoarichi eenakamea, Riosi Naera puuuu, Riosi inataka naewamia. Nape pu'ka taawechemi ti'tijoeria, pu'ka Riosi Naerao tewekachi o'inia eenakameoipua ahpo weee neteriachio, ki machika tetewarepua pu'kao, apoe iintokamekoipua, yooma ihta weeechi iintuame netekaopua. ¹¹ Ihjia, ahpo weeechi eenakame eneriaipua, apoe ahpo neteriachi, nape weeechi mochikame ti'tijoeria, apoe iintokamekoipua yooma ihta itapiti iintuame netekao, kiisi nakika tetewarepua pu'kao. ¹² Nape muuwaeme ti'tijoeria ki wa'a erakoka tetewarepua pu'ka te'ta Pahtewari Tajayameo i'ka weeechi eenakameo. Nape te'ta apoe i'wa wehjoarichi eenakamea, kaawe uuka ahpo tetewikameo, ahpo chiiia pichikekameopua tiame, Riosia ahpo tatanara enepaterepua pu'kao. ¹³ Ihji Riosi tatanara enepatetiamea, ki ooweruchi naawamekapa Riosi tatanara tiamepua, Riosie uutiamekapa Riosi tatanara puuuu.

¹⁴ Puuu taamo Noono Riosi tiaria ahpo Naerao, tijoe iintapamo eraparepua pu'kao, i'ka weeechi oimichiopua ahpo e'rari naewatukao. Pukaepa oowitiamechi naawaterepua pu'kao, i'ka wehjoari mochiwachiopua. Wa'a iika Riosi Naeraa, tijoetusaapa tamochi yaajatokamepua, te'ta apoeche Riosi Taanarachitia. I'kao teemea, Eesusi ajawariaa, ma'chiametewamepua, Riosi tisiwarichi o'inia eenakamekopua pu'kao, ki nu'unti Riosi utewari yachatoka. Puuuu i'ka weeechi oiaio, i'ka weeechi mochikameopua, tisia ahpo nakiya tetewiterepua, kihta wihtuki nayewaka, te'ta Riosi pichiwarichi simiyameche nayewasika. ¹⁵ Waika taawechemi Oorani akichiko oikame Waania, ti'tijoeri paatokao, pu'kachich naewaka cheekame puuuai cheekao:

—Ihji Eesusipua, puuu tapanara no'o nayewaka cheeriaa no'o neipa enamio tuukao, puuuu epeche weruma teerewi iinuemeko tuuriaa ki noochitiao, ihji tijoea ke'chu no'o ki'tioio, ki ehpesi o'inia yasariamepua wa'asi.

¹⁶ Ihji Eesusi Riosi Tijoetukamee, kiatiame teemea te'ta kaaweruma teerepuamepua Riosichio, taamoo senepi taawechi piipatesipuameopua, tatakoriwiwaopua taamoo. ¹⁷ Pu'ka ehkoriaimi animari manaka kosotiamea, Moise nuurari yoorakao tatakori ahpo

cheriwepuawichioo, kihta tatakori kokosarira natetekamepua. Nape Riosia tísia taamo nakiyapao, ahpo te'ta Taana mukirae nateterepua taamo tatakori kokosapuameopua. Wa'a tiiachipa tatakori cheriwewaa, Eesusi iintoriawichioe, kianiame teemea Riosieo. ¹⁸ Riosio, aataai ki tetewamepua pu'kao. Apoe Riosie Tijoe Tijoetukamechiche tetewiniamepua. Wa'a tiiachio ihji Eesusia, apoe taamo Noono Riosi wa'apikaitepua, tijoe weerewaeme enepakame.

Waani Paatoamera, Eesusi Riosie Weratiame nayewanipua

(Maateo 3:11-12; Marako 1:7-8; Ruuka 3:15-17)

¹⁹ Waaniai paatoka oiaio, ma'chiamé ahpo ka'itakame puuua, ki apoeke tuuka Riosie uhjurapo tuutiameo. Wa'a cheekame Waania ahpo ka'itakao, piie taawechi i'isaeri ya'yawichieo iinatuketiao aatanakooopua ahpo.^a ²⁰ Waania pu'kao, ma'chiamé cheeka nehjiakamepua cheekao:

—Ka'i, ki Riosie Weratiame neea, Riosi apoe uhjuramo tuuriao, Meesia tewaniameo.

²¹ Waikao uhjuratiamea, eenechi iinatukekao, chaachapakapua:

—¿Aatanakamera muuua naaju? ¿Ki Eriatarukosamua naaju, puuu eenechi ahjakame?

—Ka'i, ki puuu neea —cheeka nehjiaka Waania.

—¿Ki muuukosapua naaju Eeriaa, Riosi naewatura te'ta uhjurapo tuutiame?

—Ka'íí, piirechi neea ki puuu —cheeka nehjiakapu Waania.

²² —¿Aatanakosa muuua naaju? ¿Aatanakoti muuua? Taamo tuuyepuapua, wa'a taamo chaachapamichio taamo uhjurario.

²³ —Neeea aatapua, wahka siinachianiame ihkepaka, puuua wahka ooruchi cheechianiame: “Kaaweruma poe wahjonamitia eemea, aamo iikachio, pu'ka te'ta taamo Paamirao amochi eenaka pakimichioopua, aamo iikachio.”

Wa'a cheeka nehjiaka Waania, ahpo iinatukeka uhjuratiameopua. Puuu wa'a cheeka nehjiatiamea, ehkoriaami o'inia, wa'a cheepo tuutiamepua Isaiaeo, Ehkoriaami ahpo Iyoterichioopua.

²⁴ Waikao pa'pariseroe uhjuratiamea, ²⁵ chaachapakapua Waanio:

^a **1:19** i'isaeria uurio ti'tijoeri cheeka chaniwame tiame.

—¿Achinikai paatona muuuu wa'a teeresoo, ki Riosie Weratiame enesaa, Eeriaoi ki muuu enesaa, Riosie uhjuratiameopua, aaataoi Riosi nayewaturao?

²⁶ Waania waikao chaaneka nehjiakapua:

—Neeea ki aaata werumakaitenia, oowera neeroie paatoame neeea. Nape amochio oiyaitepua aaatao, pu'kao ki machiyame eemea pehjo, puuuu ahpo Riosiwariie paatomeriko puuuu, ki neeroiye. ²⁷ Pu'kaonia kakajoyaraoi ki nateyamenia no'o na'sonemiao, no'oo, neipa naawakamekoipua pu'kao.

²⁸ Yooma i'ka wa'atiame teerekame Wetania tewaniame mochiwachio, Waanio, Oorani akichi paonamina paatoka kahtioipua.

Eesusia, Riosie Po'wachitia teteiwame

²⁹ Pu'ka meerekachio Waani Paatoria, wa'ana ihtoame tetewapa Eesusio, cheekapua:

—Nee, wa'ana ihtoame puuuu, Riosieo po'wachitia tetewiniamea, taamo tatakoriwichio pejana oowewapuame. Puuupua, te'ta taamo pejana mukimeria, yooma taamo tatakorieka mochikao, natetekao. ³⁰ Ihji puuuujupua, no'o tapanara cheeriao, no'o neipa naawakamekoipua, ki nu'uti tiari iinuemekai tuuriaa, pu'kao ke'chu no'o naaoio, ki ku'itapisi yasariameko tuuria. ³¹ Neeea wa'apii ki nane'riamekainia, aatanakooipua enemerio, nape wa'a tiiai neeea, neeroiye paatosiameainia i'isaerio, i'ka enameri eenachisio.

³² Nape ehpeonia Riosi Riosiwario kooroka tiame ahjachi tekikopao Eesusichio, ma'chiamie machikamenia pu'kao, puuukoopua. ³³ Neeei ki nane'riamekainia aaata enamerio; nape apoe no'o uhjurakamea, neeroiye no'o paatonurekaipua ti'tijoerio, puuuu no'oo, eee no'o chaanekamekaipua tiameo: “Aaata Riosi Riosiwari ahjachi tekikameo, puuu enemerikopua apoeo, Riosi Riosiwariie paatomerikoopua, ti'tijoerio.” ³⁴ Neeea pu'ka wa'a tiameo tetewikapao, puuuko tuuyamenia weeechi uhjuremo tuutiameo, puuu pu'kaonia, Apoe Riosi Taanarakotinia, Apoe weeechi tijoe tijoetukame.

Pukeri simiyame Eesusi ma'masitewara

³⁵ Eenechi meereo wa'api wa'ao, Waania ooka ahjama weeriaiopua ahpo masitia, ³⁶ ahpo weeriachiami u'matoi Eesusio, cheekapua:

—;Nee, waami ihtona Riosi Po'wa teewataniamea, taamo pejana mukimeria!

³⁷ Waikao masiteraa, na'pa Waani ahjama ajakamea, wa'a chiiame inamukapaopua ahpo masitari Waanio, na'pahka na'naritokapua Eesusio, wa'amio. ³⁸ Eesusi ahpo pukamina nokisiopao, ku'rika ne'nepakao, iinatukeepua:

—;Ihtana erakotona eemea noochio?

Waikao aapoeo chaachapakapua:

—Masitari, ;akana checherepame muuuu?

³⁹ Waikao Eesusia chaanekapua pu'kao:

—;Nane'renare eemea? Nahpeo naaju, nane'retai no'o checherepachio.

Ahjama siimpapakapua waikao checherepachio. Nape tísia aarikopa wa'asio, wa'a che'repatiapua waikao Eesusi checherepachi.

⁴⁰ Piiripi puuu ooka Eesusi na'naritokamea, Anteresikapua, Siimoni Peeroo poonira, Waanio puuuu chiiame inamukame, Riosi Po'wa teewataniameko tuuyame Eesusio. ⁴¹ Wa'a che'repasaopua pu'ka meereo, ke'chu ihta yooraiopua pehjio, ahpo pa'chi Siimoni Peero i'yamia akipapakapua. Waikao Siimoni tewisaapua, chaanekapua:

—Tewakame teemea Riosie Weratiameo, puuu Riosi uhjuramo tuuriaa, puuuu Apoe Meesia.

⁴² Wa'a chaanesaapua, Eesusi kahtiachi upatiapua. Eesusia Siimonio, ahpo kahtiachi upatiame tetewapao:

—Kúíraa —cheeka teepotesaapapua, chaanekapua— Siimoni teewaeme muuuu te'ta teewarao, Waani taanara, nape neeea Seeja aamo tewamania.

Ihji Seeja chaniwamea, Peero chaniwamepua riekoo naewaniachio.

Eesusia ahpo ahjama oojomichio paajutenapua Eeripeo, Natanaériopua tiameo

⁴³ Eenechi meereo Eesusia, Arirea weeechiami oinarepakapua. Wa'ami nokisinioi pooechio, Eeripe natepatiapua. Wa'a tetewikapa Eeripeo, chaanekapua:

—Nahpe no'o ahjama, no'o ahjama oitai.

⁴⁴ Ihji Eeripea, We'saira mochiwachi ohjoeme eneriapua, Anteresi ohjoekachiopua Peero tiame. ⁴⁵ Waikao Eeripea Natanaéri i'yamia simikapua. Natanaéri tewisaapua, chaanekapua:

—Eesusi Nasare ohjoeme natepaka teemea Oose taanara.

I'ka Eesusi nayewaka cheeriai Moiseai ahpo Iyoterichio,

aaata naewakaoopua, ehkoriaami Riosi nayewaturaa, wa'achi chaachapakamepua tiameo ahpo iyoterichio.

⁴⁶Natanaéria wa'a tiame tuuyetiaapua, cheeka nehjiakapua:
—¿Aa Nasare? ¿Naakonakosa puuuu? ¿Aaata kaaweruma machenamii teerepua wa'a?

Eeripea chaanekapua:

—Nahpeo naajuo, amoe wa'api tetewitai.

⁴⁷Waikao Eesusia, ahpo kahtiachiana tetewapa ihtoame Natanaério, chaanekapua pu'kao:

—Néé, wa'ana ihtona isaeri tijoe, tísia kaaweruma, kihta a'chi tiame wihtuniaméo.

⁴⁸Wa'a chaanetiao Natanaéria, chaanekapua Eesusio:

—¿Achini ihsika no'o machikamemua?

Eesusia chaanekapua waikao:

—Neeea ke'chu Eeripe aamo noochi enanurioio, chuunatere kahtiame aamo tetewikame neeea.

⁴⁹Natanaéria, chaanekapua waikao:

—¿Aa muuuu, Apoe Paamirakaitemua wa'a teesoo, Apoe Riosi Tijoetukame! ¿Muuúu, isaeri yawichiwaramua, te'ta enameriko tuutiamera!

⁵⁰Eesusia wa'a chaanetiapao, cheekapua:

—¿Muuua chuunatere aamo tetewario tuuriamekopa, wa'a e'ramemua noochio? Muuuu no'o ahjama oiyame enesaa, epeche tiame tetewimamua, no'oo aamo tetewitemia.

⁵¹Wa'a cheesaapa Eesusia, yooma ahpo paajuteriao, chaanekapua:

—Pichiwa chiiamenia i'kao, eemea tewekachio, wahjokame tetewimiitepua, Riosi tewekachi ku'kuiwario, no'o Riosi Tijoetukamechi tetekisika, eenechi tewekachi mooenapame.

Eesusi iintoria Kaanani mochiwari aaata nenewinioio

2 Paika taawechi simiyachi Kaanani tewaniachio, nenewiwa enekapua wa'ao, ookapi mochiwachi Arirea ye'karirachi. Wa'a ihsiapu tiame, Eesusi yeeyeraai.

²Eesusia ahpo masitera ahjama, paajuteretiapua tiame wa'a nenewiwachi. ³Eesusi yeeyeraa, wahjipasooa wiinoo, ehpeche nakiniamekoopa wiinoo nenewiwachio, chaanekapua Eesusio:

—Sooparetupa wiinoapa.

⁴Eesusia nehjiakapua waikao:

—Ye'ye, ¿ihtana no'o iintojeraka chiiamemua wa'a cheekao? ¿Eenechi iintujeraka chiiamemua wiinoo? Ki asiyame neeea pehjo, wa'a iintomiachio.

⁵Ihji yeeyeraa wa'a chiioio, chaanekapua wa'a nokayameo naachutakao:

—Eemea oowera e'wemitiachepua pu'kao chiiio.

⁶Wa'a ajariapua tiame puhsani sikori, tehte netetiame. Puuuu neeroi ahjachi toaniame piipaniamewichio eneriapua, isaeri ti'tijoerio. Pipiripi puuu sikoria, piire siento ritiro ahka uuyame eneriapua. ⁷Nape wa'a cheekai Eesusia, chaanekapua pu'ka naachutameo:

—Neeroiye pochiwamitia naaju pu'ka weeweruma tehte sikorio, eeme naachutamea.

Waikaopu puuu naachutamea pochiwakapua pu'ka sikorio, póóchikame. ⁸Wa'a noonowisooopua pu'kao, Eesusia chaanekapua pu'kao:

—Ehpeo ku'wita itusao, pahko paamiratuame i'yetomitiapua.

Waikao wa'a ikiretupua. ⁹Waikao puuu pahko paamiratuamea, ki nane'rekaopua achini teereriopua wiinoo, naachutameche nane'riameopua, yenasaopua pu'kao, chaanekapua pu'ka wa'a neewiameo:

¹⁰—Ahkaoi pahcha naachutaniame wiino epeche ta'yameraa, neipa tehpe iijinioi nanachutaniame wiino ki te'ta ta'yameraa, nape muuuu, neipawichio katewekamemua pu'kao.

¹¹Wa'asa iintoka Eesusia Kaanani tewaniachio, Arirea weechiopua. Puuu ki maaenaria pukeri pahcha simiyame iintoriamekapua, puuu iintoriaa ahpo aatanako ne'netiamekapua. Pukachipa masiteraa, epeche pichiwa tewekachi o'inia eenameko, erapakapua waikao.

¹²Neipao, nenewiwa u'matosoopua wa'asi Eesusia, Kapenaumi siimpatiapua waikao, Eesusi yeeyera ahjama, poponira tiame; wa'ao, ookapi taawe mochitiapua.

Eesusie ujumaputiame tiopachio, ki ka'karuma ti'tijoeo

(Maateo 21:12-13; Marako 11:15-18; Ruuka 19:45-46)

¹³Amori asiyachi Semejenato pahkoopua, Eesusia taamo ahjamao, Eerusarenite mo'moenatiapua. ¹⁴Eerusarenioapa tiopachio Eesusia, wa'a tiopachio ki ookapi tewakapao weeka itapiti nehjameo,

oisi, po'wa, kooro, wa'a ikisa toomi naakuriwame tiaméo ti'tijoe.

¹⁵ Waikao Eesusia wepijoera netesapaopua, yooma weweka puuyanakupua, wa'a mochikameo nehjakaopua, pu'ka puhkura oisio po'waopua tiamé, yooma ma'chi uhjurakupua pu'kao, wi'wiyaka. Pu'ka wa'a toomi naakuriameo, yooma ru'minekapua meesao, toomiopua tiameo yooma wi'sunekapua wehchio, chi'rineka.

¹⁶ Pu'ka kooro nehjame naaepakao, chaanekapua:

—¡Yooma puuyanamitia i'ka i'wao! ¡Ka'te weruma itapiti nehjiwachi iintamitia eemea, no'o Noono kariwarachio!

¹⁷ Waikao masiteraa, inatepare puuuapu pu'ka Ehkoriami Iyoterio, chiiia: “No'nóo, ki tisiwa nu'nuti wa'inaka tetewamenia kahtine, kariwao.”

¹⁸ Isaeri ya'yawichia, chaanekapua nekakoka:

—¿Aatana puuua, aamo wa'a ihsitiamea? Yorasao naaju, ihtaoi itapiti Riosichi eename, taamoo aamo tetewimichioo, pichiwa Riosichi eenamekoo.

¹⁹ Eesusia nehjiakapua pu'kao:

—Ru'misoo i'ka tiopao, neeea, paika taawechi weramania eenechio.

²⁰ Waikao Isaeri ti'tijoea chaachapakapua pu'kao:

—Ooka weerewa aampa puhsani paamupari ariwatiameoi i'ka tiopa weerakao, ¿muuuu, paika taawechi wa'apiche werataremua eenechio?

²¹ Nape Eesusia, tiopa naewakao, ahpo wa'api weerewa naewaka cheeriapua. ²² Waikao teeme Eesusi masiteraa, inatepakapua ke'chu oijenaio wa'a cheeriaopua Eesusia; waikao teemea, pichiwapu puuu Ehkoriami Iyoteri chiiiaa, erapakapua; waikaopua tiameo, pichikeka teemea, Eesusi taamo masiteriao.

Eesusia yooma machiyamepua, aatia tiamekopua iikachio

²³ Eerusareniopa, Semejenato pahkochi Eesusio, muuwaeme pichikerepu pu'kao aatanako, apoe ki ookapi ki maenari yooramekopua, itapiti. ²⁴ Nape Eesusia, ki pichiwako erapakapua pu'ka chiiiao, machiyapa aachin erakoamekopua pu'kao. ²⁵ Puuua ki tuuyeniai nane'riamepua aatanakamera apochi paparamekopua, machiyamekapapua ihtana inatamekopua ahpo iikachio.

Eesusi Nikoremo tiame

3 Wa'ao yasariaipua tiame piiripi tijoe, Nikoremo tewaniame, parisero tijoe enepakame. ²Ihja, tukao eenakaopua Eesusi kahtiachio, chaanerepu:

—Masitari, nane'rena teemea, taamo masitemichio uhjuratiameko, Riosieo. Ki'tepu aataaio, aamo yooraria yooramea, ki ahjachi yasisoo Riosio.

³Waikao chaanerepu Eesusia:

—Ki waapisi noochi eename e'raka, aamo chaanenania i'kao, pichiwa kiisi sewina tiame ihja, ki eenechi naawakamea, ka'chitia muimapua Riosi ye'karichio.

⁴Nikoremoa iinatukerepu waikao:

—Nape, ¿achini iika tijoetuta teeme eenechi, oochetiameapa? ¿Achini iika ahpo yeeyechi pakika, tijoetuta teeme eenechi?

⁵Eesusia nehjiarepu pu'kao:

—Kiisi sewina tiamepua pu'kao. Ki oowitiame yeeyechi tijoetukao, Riosi Riosiarichi tijoetukamea, ka'chi iika machimapua Riosi ye'kariwao. ⁶Tijoechi tijoetuyamea, tijoepua; Riosi Riosiarichi tijoetuyamea, Riosi Riosiarichi ihchiamepua, ahpo naawariao. ⁷Ka'te ka'chitiachitia tetewa muuuu i'ka no'o chiiio: “Weemera tijoetumerimua, eenechi.” ⁸Eekaka tiame puuuu, ahka kahtioio ki teteiwame; ahkaminaoi simiyoi ekayo, ki tetewamemua pu'kao, nape ki tetewaiopua eekao, amochi saayamepua ekayoo. Wa'achi teeka saaniamepua tamochio, Riosio taamo eenechi naawatekame enesoopua, ahpo Riosiarieopua.

⁹Nikoremoa, chaaneriapua eenechi:

—Kiisi pahtenania pu'kao.

¹⁰Eesusia chaanerepu waikao:

—Nee, muuuu isaeri masitarikai, ¿ki pahtiamemua? ¹¹Kiisi se'wi no'o chiiia, pichiwarichi simiyamea. Neeea no'o Noono tewekachi ahjamao, teemea aamo i'ka weechi mochikameo, tewekachi simiyame itapiti chaachapamepua, nane'riamekapa teemea, te'ta pichiwarichikamera simiyamekopua pu'kao. Nape eemea, kiisi pichikenariamepua pu'kao, taamo chiiio. ¹²Ki no'o pichikiame enesaamua, i'ka weechi iintuame aamo nayewiao, ¿achini iika pichiketa muuuu, te'ta tewekachi iintuame aamo no'o nayewiao?

¹³Aaataai te'ta tewekachio ki moonamepua, naatiche puuuu, te'ta tewekachi o'inia eenakameche, te'ta tewekachi Riosichi teereka yasitoameche, ehpe taawechiamio puuuu, weechi tekika tijoe tijoetukame. ¹⁴Yepowechio, wa'achitia Moise apechunarichitia

siinowe tetewipuawichioo, wa'achitia apechunaniame tetewipuame neeeai Tijoe Tijoetukamea. Waikao yooma noochi paparakamea, saupukame itipimapua ahpo tatakoriario. ¹⁵Wa'a iikoopua, yooma puuu noochi paparakamea, ki wahjiamesi ahjari te'teremeri puuuu, ki wahjipaka oosa simiyame wahjiparichiopua.

Riosi nakika kahtia yomatiamе wehjoarichi

¹⁶No'o Noonoo Riosia tísia nakikamepua weeechi mochikameo, ahkasi ahpo piiripikoi ahpo Taanao, pu'kawichio nehjakamepua, aaataoi weeechi mochikame ahpo Taanachi paparakameo, ki kokosari saaemichioopua no'o Noonoo, ohso kaawe ki wahjiame ahjarikamera kiapuawichioopua. ¹⁷Riosia ahpo Taanao, ki aaata ti'tijoe kokosamichio uhjuratiamepua i'wa wehjoarichio, ohso kaawe puuuu, ti'tijoe ooweru tiame newipatemichiokamera, uhjuratiamepua.

¹⁸Riosi Taanarachi pichikeka paparakamea, ki aiwatepuamepua Riosi kokosario; nape ki ahpo Taanachi paparakameo Riosia, ahpo kokosari aiwapuuchi teerepakamepua wa'asi, ki Riosi te'ta piiripi Taanarachi paparakopa. ¹⁹Pukachipa aiwamerapua Riosieo, na'arachikamera mochinarekapapua tukapachi, ki e'enanariapapua, Riosi Taanara tajayachio. ²⁰Yooma ki kaaweruma nokaka mochikamea, ki uunariamepua Riosi te'ta kaaweruma chiiaa, uutaparichi enepaniameopua, ki ahpo ma'chitapuaichio ahpo ki kaaweruma nokayao. ²¹Nape ka'karuma nokiwame nokaka mochitonariamea, Riosi tahjewa kaaweruma uutaparichi eenepamepua, ahpo Riosichi kaawe nokayao, ma'chiamе tetewipuawichioopua.

Waani Paatoamea, eenechi Eesusi nayewanipua

²²Neipa i'kaopua Eesusia, Uurea weewachi simikapua taamo ahjamaopua masiteramao, wa'ami nokisinioio paatosikapua, ti'tijoe ooweru tiame. ²³Waania waikamio, Eenoni tewaniachi pa'paichi ihsirepua paatokaopua tiame, Saarimi tewaniachi waapio, weeru maaniopa neeroio. ²⁴Yooma ihji wa'a tiame simikapua, ke'chu Waani pachanioiopua karichio.

²⁵Piie taaweo, Waani na'naritoamea ookapi, piiripi isaeri tijoe ahjama chaachapakapua, tatakori piipaniamechi simiyame.

²⁶ Waikao wa'a chaachapasaopua, Waani na'naritoamea, Waani kahtiachi e'enakapua tuuyemia, pu'kao chaanekapua:

—Masitari, puuu waami yasakameopua taamo ahjamaopua Oorani akichi cherayachiminao, pu'kaopua epeche werumako tuuriaopua amochio, paatoatapua ehpeo, muuwaemea, yooma wa'a enapatapua ahpo paatotemiao.

²⁷ Waikao Waania chaanerepua ahpo masiterao:

—Pe'yachipua, aawataai kihta yoratarepua, ki Riosie kiatiameneesaapua ahpo ihsimia. ²⁸ Eeme wa'api inamukamepua no'o cheerioio, ki Riosie Weratiameko tuurio no'oo, aaata Riosie uhjurapo tuutiamero, neea no'oo, pahcha uhjuratiameko tuurio, ke'chu pu'ka enoiopua. ²⁹ Nenewiwachio, moniawá ahjama neewimeria, mo'nera enemeripua. Mo'nera kaawe e'ria, nee puuu, kaawe e'raka yorakiamerapua ihtaoi ahpo yorajekeraopua. Wa'a tiiachipa neeeai ki nu'uti kaawe e'raka tetewaninia pu'kao. ³⁰ Ehpeo puukamera, epeche weruma enetoaopua, no'oo epeche nu'uti enetioipua, pu'ka apoeo te'ta tewekachi eenamekopapua, no'oo weechiche tijoe naawakamekopa.

Te'pa tewekachi o'inia eename

³¹ 'Apoe te'ta tewekachi eenameopua, yomarika aampa tiamepua. Teemea, weechi ohjoemea, weechiche simiyameche nayewamepua. Nape tewekachi ohjoemea, tewekachi tiame nayewamepua, yomachi aampa tiame itapitichio, ti'tijoechiopua tiame, ³² ahpo te'ta tetewaria nayewamepua, te'ta ahpo Noonoo ahpo nayeweria inamuria tiame; nape wa'atioi pu'kao, ookapipupua, pu'ka chiiio uuyamea. ³³ Nape pu'ka chiiio uukamea, pichiwa chiiame nane'rekamepua pu'kao, pu'ka chiiio, te'ta tewekachi eenamekopua, te'ta tewekachi Noonora o'inia eename. ³⁴ Puuu Taanaraa naawesaa, ahpo Noonoo chiiio chu'warachitia naewamepua, yooma apoe Noonora tiiaa, ahpo Taanachi yasitoamekapa, ahpo Riosiwari. ³⁵ Noonoraa, ki teesa nakiyamekapapua ahpo Taanao, ki nu'unti utewari ki'yarepua pu'kao, yomachi aampa tiame ihtao. ³⁶ Pukaepa pukachi paparakamea, tewayamepua pukachio, ki wahjiamesi ahjaniame, nape ki pukachi paparakamea, kiisi tewayamepua pukachio, ki wahjiame ahjaniameo, ohsotia puuuu, Riosi kokosario, apochi petereka mochitoamepua.

Eesusi oowitiame nayeweria, Saamaria weechi ohjoeme

4 Waika taawechiamio pa'parisero ti'tijoea, Eesusio epeche muuwaeme paatoame inamurepua ki Waanichitia, ²ki apoe Eesusi paatoamerakamekoipua, teemekamera paatioipua masiterara. ³Pukaepa Eesusia machenakapua wa'a Uurea weechio, Arirea no'rakapua taamo ahjamao.

⁴Saamaria weechiami u'matosaapa, ⁵wa'atumi nokisikaopua, Siikari tewaniachi ajasitiapua, ma'chi ke'chu muiwachi. Wa'a ke'chu asiwachio, ehkoriaami Aakowo weewarachi eneriapua, Oose ki'yariachi weeeopua ahpo taana, wa'ao, neropaira neteriachi tekoritaka. ⁶Wa'ao, resipakamekapa Eesusia, paira tekoritiachi yasipakapua resipumiao, oowetawe wa'asi. ⁷Waikao teeme Eesusi ajawariaa, piineri toisa Eesusio, Siikari mochiwachi siimpatiapua kooame tarimia. ⁸Wa'a piineri itipirioi Eesusio, wa'a eenaria aata oowitiame, neeroi paimia. Eesusia pu'kao chaaneriapua:

—No'o kiamitia ku'ita neeroi. Paramuna neee.

⁹Nape Saamaria oowitiamea, chaaneriapua Eesusio:
—¿Achini iikame muuua naaju, muuua isaeri tijoekai no'o itanamua neeroio, no'oo Saamaria ohjoemekooi?

¹⁰Eesusia nehjariapua pu'kao:

—Muuua nane'riame enesaamua no'oo aatanako, ahka eenameoio, nane'riame enesaamua tiameo, Riosio aamo ihta kianareka kahtiamekoo, muuukamera no'o itanemiipua neeroio, nape neeroi ki wahjiame ahjaniame.

¹¹Puuu oowitiamea chaaneriapua waikao:

—Nape Paamira, muuua ki iinuemepua aamo ahjae ma'chipapuameoipua neeroio, itapiti wiitarioioipua, kai waapisi teere maaniameopua neeroi ma'chipapuameopua ahjae. ¿Akana uuka no'o kiatamua pu'ka neeroi ki wahjiamesi ahjaniameo? ¹²Ki ehpesi nerojiniachi ihji neeroia, taamo ehkoriaami Aakowoo, taamo tooweriachisiopua i'ka tekoritiachi pairao. I'wa nerojikamepua Aakowoi apoe, wa'api tatanaraa tiame, yooma puhkura ahjama wakasi. Ki ehpesioi, ki teiwachi i'wao, neeroi ki wahjiame ahjaniameopua, aataaeoi. ¿Epechekosa iintotaremua naaju, ki te'ta taamo ehkoriaami Aakowo weruma tiamechitia?

¹³Eesusia nehjariapua waikao:

—Aamo pairachi ma'chipaka nerojiniamea, yooma paramumeripua eenechi, ¹⁴nape no'o aamo ki'ya nerojitemiaa, ki oosa aampa paramumerimua. Ihji neeroia aamo no'o nerojitiaa,

amochi wa'api pajenameka teeremeri puuua, ahkasi ki wahjiamesi, aamo ki wahjiame ahjateka.

¹⁵ Puuu oowitiamea wa'a chiiopa Eesusio, chaaneriapua:

—Paamira, wa'a teeresoo no'o kiamitia naaju muuua, pu'ka neeroi ki wahjiamesi ahjaniamе, ki oosa paramumichiopua no'oo, ki oosa no'o enamichiopua i'wa neeroi paimiao.

¹⁶ Eesusia waikao chaaneriapua pu'kao:

—Kaawepua, nape paaemitia naaju aamo kuunaoi, wa'a ikisaomua, noochi e'enamitiapua na'pahka.

¹⁷ Nape oowitiamea nehjiariapua:

—Ki kuunaemekoi neeea.

Eesusia chaaneriapua waikao:

—Pichiwa chaanimua, ki kuunaeko tuukao. ¹⁸ Mariki tijoe ahjama ohjoekame muuupa, ihji ehpe aamo ahjama kahtiao, ki aamo kuunakopa. Wa'a tiiachipao aamo chiia, pichiwapua.

¹⁹ I'ka inamukapa oowitiamea, chaaneriapua:

—Naatiko erapaninia aamoo, Riosie ne'neteniamе. ²⁰ Taamo ehkoriaami Saamaria ohjoekamea i'wa wa'api paparaweriaipua Riosio, i'ka wa'api kaawieka tiiachi, nape eeme i'isaeri ti'tijoeia, Eerusareni siimpapo tuunapua Riosichi paparamiao.

²¹ Eesusia chaaneriamepua:

—Pichikemitiamua i'kao, akanache Riosichi paparaniamеa, ki nateyamepua Riosiwichioo, Riosichi paparaniamеo ahkakoikopua. Enamitepua meere ahka taaweopua, aamoo, ki i'wa kaawichiche aamo Riosichi paparamericheopua, Eerusarenioicheo. ²² Eemea, ki machiyamepua aamo te'ta paparawiao. Teeme i'isaerikamera nane'riamepua aatanakamera paparawiao, Apoe te'ta aamo Newipatiameo, wa'akamera machenakamekopua te'ta taamo i'isaeri tetejimarichi. ²³ Nape asikamepua wa'asi, ki wihtuka te'ta paparapuameopua ahpo iikachio, ahpo Noonoopua tewekachi kahtiamеo, wa'a teeka paparajeriamekopua apochio. ²⁴ Riosia, ki pusie tetewiniamekopao, iikachi eraniamee paparaniamеpua, pukachio.

²⁵ Waikao oowitiamea chaaneriapua:

—Wa'a teeremerijoarepua tiiao, nape teemea, pu'ka enameriche puuyamepua, Riosie Utiame, apoeo enasaapua, ma'chiamе taamo chanimichiopua aachin teeremiao, yooma itapitichi simiyameo.

²⁶ —Neeekaite puuua —chaaneria Eesusia—. Pu'ka ahjama

nayewaka weeriaitemua —chaaneriapua.

²⁷ Wa'a chiioio Eesusio, teeme masitewaraa e'enatiapua itipiriachio. Masiteraa, a'chi erapakaipua, pu'ka oowitiame ahjama nayewaniameo, kihta iinatukeka teemea, pu'ka ahjama nayewao.

²⁸ Waikao, puuu oowitiamea, ahpo pairiachi toisapaopua ahpo sikorio, wa'atia u'masikapua mochiwachio. Wa'aopua yooma, paaekaopua chaaneriapua:

²⁹ —U'masio pahchu. E'enasao, ne'nemia i'ka tijoe, yooma no'o yoorariao, tuuria. ¿Ki Riosie Weratiame ohjoarepu?

³⁰ Waikaopua, puuyaka mochiwachio, e'enariapua Eesusi kahtiachi. ³¹ Ke'chu asikoi pu'kao, teeme masitewaraa, ko'konurekai teemea Eesusio.

³² Nape Eesusia taamo chaanekapua:

—Ko'kakame neeepa.

³³ Teemea waikao taamo chaachapakapua:

—¿U'yeparetiarepu naaju, ko'kopuameo?

³⁴ Eesusia wa'a taamo chaachapopao, taamo chaanekapua:

—Neeea itapiti kooame ko'kakamepu, aamoo, ki machiya pehji. No'o koayaa naatipua tiameo, No'nowichio tehki, kajumichio uhjuratiame. ³⁵ Eemea chaachapaniarepu, naao meeche toinapa i'ipapuachio, nape neeche aamo chaanenapua, i'ipapuamea asikame puuuapa. Pukaepa neeche aamo chaaniamepu, i'ipapuameo, ti'tijoeri Riosichi e'enapupuame naewaka chiamepu. ³⁶ I'ipaniachi tekipanakamea yowimeripua; pu'ka Riosiwichio i'ipamechitia tekipaname yowiraa, Riosichi upapania weemera ahjari uumichio peenia eraniamepu; pu'ka weemera ahjari uupuawichio echakamea, i'ipakame ahjama kaawe erakoamepu, puuu yowiraa, ahpo kaawe erakowarapua. ³⁷ Wa'a tiiachipao, ki ahpo echariachi i'ipaniapua. ³⁸ Wa'a aamo uhjurakame neeche, ki aamo echariachi i'ipamichioo, Riosi tehkirachio, wahjachi ohjoriachi pahchaopua tiameo, eemeai ehpeo i'ipamea, ku'ipanipua tiameo wahja ohjoriachiopua, tehkiwachio.

³⁹ Pu'ka oowitiameo cheeriopao: “Yooma no'o tuuyekapua no'o ihsiriao”, Siikari ohjoemea waikao, ki ookapi ahjachi erakokapua Eesusichio. ⁴⁰ Siikari ohjoemea, wa'a iikapao, ajasisaapa Eesusi kahtiachio, itipinurekapua ahpo mochiwachi che'repamichioo. Waikao Eesusia teeme tiame, wa'a itipitiapua ooka taawe. ⁴¹ Waikao wa'a itipitioio epeche weeka Eesusichi paparapakapua pehjo, aapoe inamukapapua Eesusio, apoe wa'api chiia. ⁴² Puuu Saamaria weemera paparakamea, chaanekapua waikao pu'ka oowitiame:

—Ki aamo cheeriowichioche pichikena teemea ehpeo, tamoe inamukapa tiame, te'ta pichikena teemea, pu'ka chiiao. Nane'rena teemea ehpeo, i'ka tijoeo, pichiwa te'ta Riosie Weratiamekopua, yooma wehjoarichi mochikameo newipatemia eenakamekopua.

Eesusia, yawichi seekaerewa taanara sautena

⁴³Eesusia pu'ka ooka taawe i'toai Saamariao, taamo ahjama u'matokapua Arireami. ⁴⁴Eesusia ki Uurea weeechiche itipinarekapua tekipanakao, Apoe wa'apio cheekapa: “Riosi naewatoamea ki peenia e'raka uuniamepua ahpo wa'api weewachiohua, te'ta ahpo machiwachiohua.” ⁴⁵Arirea weeechi asiyachiamio, kaawe e'raka tetewiretupu wa'ao, wa'achi nonorakamekapapua tiame, Eerusareni pahkochi, tetewakamekapapua tiameo, itapiti yooriaopua wa'ao.

⁴⁶Wa'a o'iniao Eesusia, Kaanani e'enatiapua eenechi, pukeri simiyachio ahpo machenariachi, Arirea weeechi, neeroio ahpo wiino iintapariachi. Wa'a Kapenau yasariaipu piiripi tijoe yawichi seekaerewa, ahpo taana kokoriame iinueme. ⁴⁷Waikao ihji tijoea, inamukapao Arirea eenario tuuopa Eesusio, Eesusi kahtiachi eenakapua i'tomia. Wa'a enasaapua, utewa yoorakapua Eesusio, ahpo ta'pechi enamichiohua, ahpo taanao tísia kokorio tuukaopua, amori mukuyo tuuka wa'asi. ⁴⁸Eesusia pu'kao chaanekapua:

—Eeme ti'tijoeri i'wa ohjoemea, ki noochi paparanariamehua, ki tetewaa pehjo no'o peenia ihsiwaopua Riosieo.

⁴⁹Nape yawichi seekaerewa tijoea simitekapua naaracheka utewa chaanekao Eesusio:

—Nape Paamira, no'o cheriwepuapua wa'atioi, nape yaapiti, amori mukuyamekapu no'o taanaa.

⁵⁰Waikao Eesusia chaanekapua:

—Aamo taana ahjanipua pehjo, saukame kahtipua wa'asio, kaaweruma. Simika ne'nemitiao.

Waikao yawichi seekarewaa, Eesusi chiia paparakapapua, kaawe eratoka no'rakapua. ⁵¹I'ka no'roiopua pooechio, ihji tijoe nuurewaraa amori ta'pechi asioi natepakao, chaaneriapua:

—;Ahjame aamo taanaa, yachapakame kahtime puuupa!

⁵²Waikao apoeo iinatukeriapua, achini keenako o'ineriopua yachapakao, ahpo taanao. Puuu ku'kuyamea nehjiariapua:

—Tapana taaa kayeoi, toakapua che'eria —chaachaparehua.

⁵³I'ka noonoraa waikao, inatepariapua Eesusio, achini keenako yachapakame kahtio tuurioopua, pu'ka kokoriameo ahjakame kahtio tuurioopua. Wa'a iikapapu kokoriame noonoraa, tisia Eesusichi paparakapua. I'ka noonorao ta'pechi asisooopua, yooma pu'ka ta'perachi mochikamea tiame, Eesusichi papararepua.

⁵⁴Ihji Eesusi ki maaepori iintoriaa, oosa simiyachi iintoniamekapua, Urea o'inia enasapaopua, Arireao.

Eesusia tu'ikame yachapatena, We'seta ohjoeme

5 Pu'ka neipachiami Eesusia, Eerusarenite moenatiapua isaeri ti'tijoeri pahkotachi siimpaka. ²Eerusarenio, waapi Po'wa Yeeta tewaniachiopua, wa'a tootoaretiaipua neeroi tekopatetiachio, euroe nayewaniachiopua We'seta tewaniachi. Wa'a neeroi maniteniachio, mariki arakokari ajarepua wa'a norikameo, neerochi pakiniachio. ³Wa'ao, ki ookapi mochikame tetewitiapua kokoriame, puuuu: ki mamachiriame, rojomi, chookopakame, tu'ikame, petika puuyamekapua wa'ao, neeroi maaniame noonoachisi. ⁴Ti'tijoeria aaata Riosi tewekachi ku'iwari, eepi wa'a eejenaka noonotiamae maayame enerepua neeroio, pahcha pakikamea pu'ka neeroi noonosocheo, saukame machenaniamekopua ahpo kokoriao. ⁵Piiripi puuu kokoriame wa'a po'yamea, piire weerewa oosa mariki aampa osanao paamuame eneriaipua kokorekao, uwanapakame. ⁶Eesusia wa'a po'yame tetewaopua ki ku'itapisi kokorerioopua pu'kao tiame, iinatukekapua:

—¿Yachapanariame muuuai naaju?

⁷Kokoriamea yaapiti nehjiakapua Eesusio:

—Eje'e, nape ki'tiapu no'o neerochi pachamerio, neeroi noonosoopua. Senepi no'o pakimio o'roio, piirechi paapakiapu pahchao, i'wa neerochio.

⁸Eesusia chaanekapua waikao:

—¡Werisisao naaju! ¡Apechunasa pu'ka aamo ipetao! ¡I'toka no'rasa naaju!

⁹Pu'ka cheesochepea Eesusio saukame itipikapua tijoea. Waikao sautetiamea ahpo e'tapara apechunasaopua, mookeka no'rakapua. Nape resipuniachi taawechnikopa pu'ka taawechio, ¹⁰yoorewa inatewa i'isaeria, chaachapariapua sautetiameo:

—Resipuniachi taawechnikoi ehpeo; ¿achinikai mooketonamua aamo ipetao, ki reesiseniachikoi itapiti tehki yoraniameo?

¹¹ Waikao sautetiamea chaaneriapua i'isaeri yoorewa inatiameo:
—No'o yachapatekamea, no'o e'taparawa apechunaka mookeka no'ranurekapua.

¹² Waikao yoorewa inatiamea i'isaeri iinatukeriapua sautetiameo:
—¿Aatanapu puuuu, aamo e'tapara mookeka no'ranurekamea?

¹³ Nape puuu tijoe sautetiamea, ka'chi iika nehjiame e'rarepua pu'kao, ki nane'riapa puuuu, aatana ihsiriopua ahpo sautekao, pu'ka Eesusio ki naania ikiriamekopua muuwaeme ohjoachio.

¹⁴ Ehjepamio Eesusia, eenechi tiopachi natepasaopua sauteriao, chaanekapua:

—¡Nee, saukame muuuapa! Ehpeo ka'te oosa aampa tatakorimitia, ki eenechi ki kaaweruma aamo ikimichiopua, epeche tiameopua.

¹⁵ Waikao saukame tijoea ahpo iinatukekamechi iyoriwa inatiamechio, aatana ihsirio tuuka ahpo sautekao, Eesusiko tuuyere pu'kao ahpo sautekameo. ¹⁶ Pukaepa isaeri ya'yawichia, Eesusi i'yasirepua aachin teeka ahpo na'ara yoramiao, ki iyorioopapua pu'kao, resipuniame taawechio. ¹⁷ Eesusia, wa'a tiachipa piie resipuniame taawechio, i'isaeri pa'pamiratuamee wa'a wa'ineniaipua aaata sautemichioo, chaanekapua pu'kao:

—No'o tewekachi Noonoa, a'chitia keenakooi tekipanamepua, pu'ka ihsia ihsiamе neeea, pu'ka tehkiwara yooraka. Yooma no'o ihsiaa itapitio, apoe Noonoo ihsiamepua no'oeo.

¹⁸ Pukaepa i'isaeri ya'yawichia, epeche nekamuchekapua Eesusio merinareka, ki resipuniame taawechiche tekeka tetewamekopua Eesusio ki iyorika. Ihji i'isaeria nenekarepua Eesusio tiameo, ahpo Noonoko tuuyopa Riosio, Riosichitia ahpo uuyamekopapua.

Riosi Taanara ahpo Noonoo utewari iinuwewa, ihtaoi ahpo iintomiaopua weechio

¹⁹ Waikao Eesusia, ehpeche epeche kaawe ahpo tuuwikaopua, chaanekapua:

—Pichiwa chaani neeea Riosi Taanaraa, ki nooe e'rachi yooramekopua ihtaoi. No'o Noonoo ihsia, yorasiamе neeeai.

²⁰ Riosia, nakiyamepua no'oo, ahpo Taanao. Pukaepa apoe wa'api tetewitenapua yooma ihta no'o yoranariao. Pukaepa ahpo Taanachi ihkepateka ahpo inatao yorasitenapua ahpo Taanao, pukaepa pukachi ihcheka inisiamе Taanaraa ahpo Noonoo erasia yorasikaopua. Puuuu epeche tiame iintomiitepua pehjiio,

aamo i'isaerio, epeche peenia erakomeri tiame. ²¹No'o Noono aata tatakorichi wahjipakame ahjatenario, nee yooramepua pu'ka, weemera ahjari piipari ki'yakao. Wa'a tiachiopua no'o Noono ihsinariao, no'oe ihsiamepua. ²²Apoe Noonoraa, kihta apoe chiamepua aataoi, aata cheenaresaa, ahpo Taanachi chiamepua ihta ahpo chianariaopua. ²³Noonoraa, yooma ahpo Taanae ihsiamepua, apochitia weruma tetewipuawichiopua. Wa'a tiachipao, Noono Taanara ki iyoriamea, apoe Noonora ki iyoriamekaitepua, apoe Noonora ahpo Taanachi yasitoamekai tiamekopua.

²⁴'Ki wihtuki aamo chaaniamenia, aata yooreka keepuamea no'o chiiiao, kaawe uuka tetewameopua no'o uhjurakameoi, kiamania pu'kao, weemera ahjario ki wahjiamesi; ihjia kihta seenampa iinueneri puuuu, Riosie ahpo kokosapuaopua wa'asio ahpo tatakoriawichioo, paonakamekopa pu'kao weemera ahjarichio, tatakorika wahjiparichio newitoriopa. ²⁵Ihjia te'ta pichiwapua, weeka tatakorichi wahjipakameka tiamea, ehpe wa'api taawechiami inamumeripua no'o Riosi Taanara chiiiao, yooma no'o chiiiao yooreka inamukamea, no'oe kiapuamepua pu'ka weemera ahjario, ki wahjiamesi ahjapuameopua wa'asi. ²⁶Pu'ka ki wahjiamesi ahjari no'o Noono tiameo, noochi teerepatiapa, no'o weechi tijoetutioio naawatetiaio. Pukaepa neea, noochi tiamepua ki wahjiamesi ahjario, apoe no'o Noonochitia. ²⁷Neeepua no'o Noonoe utewari kiatiamea, yooma weechi ti'tijoerio nee katewemichiopua pu'kao, pu'ka kiisi kaawe noonoriaopua. Nee puuuu aawata wa'a iintomeria, tijoe weerewaeme naawatetiamekapa. ²⁸Ka'te tahpitika erakomitiapua, i'ka no'o aamo chaaneriao, neea, epeche tiame iintomiitenia pehjio, ahkasi yooma wehtere toatiameoipua wahjipakame, ahjakame werisipumiitenia, ²⁹no'oche chaachasocheopua ahjapukao. Puuu no'o ahjateriaa, i'ka weechi noochi paparaka kaaweruma iintokamea, no'o ahjama ohjoremichio kiamania, ahkasi ki wahjiamesi. Nape puuu no'o ahjateriaa, ki noochi paparapa ki kaaweruma iintokamea, ki teesa kokosapuame puuuu, ahkasi ki wahjiamesi.

Aatana nuurewachi Eesusi ihsiria

³⁰'Neeea, no'o tijoe weerewachi inataria, ki seenu inataripua no'o Noono inatario. Pukaepa neea, ka'chi iika iintomerinia itapiti ki no'o Noono inataria enesoo. Yooma ihta no'o ihsiaa,

te'ta kaaweruma puuua, no'o Noono inatari iintonariopua pu'kao, Apoe no'o Noono uhjurakame ahpo iintonaria ihsimichiopua weechio. ³¹ Eeme wa'api no'o chaachapachitia oowera tijoechitia chiia enesaane, kihta nateyame enemiipua, no'o chiia aatanako tuuyaa, oowera tijoe oijeramechitia chiiame enemiinia waikao. ³² Nape kahtiaitepua piirechi aaata, noochi ihsika pichiwatame no'o aatanakoo, puuu noochi ihsiwa pichiwatamepua no'o chiiao. ³³ Waani Paatori nehjiariaa, pu'ka aamo uhjuraria iinatukemichio aatanakoo, pichiwaka tuurepua eee cheeka nehjiakao: “Ki neepua Riosie Weratiamea, puuua no'oo neipa enameripua”, cheekapua. ³⁴ Nape Waanio no'o aatanako ma'chitariao, ki aaata weechi tijoe pichiwataniame nakiyamenia no'o aatanakoo. Oowera wa'a chiiamenia Waani cheeriao, pu'ka no'o ma'chitatiamechi noochi paparakameo, tatakoria cho'weka cheriwenariapa. ³⁵ Waania, tajayameka teerekamepua no'o ma'chiamenayewakao, no'oo aatanakoo; eemea, ku'witapisi oowera kaawe erakokamepua wa'a kahtiachi e'enapakaopua, keepumiao. ³⁶ Nape kahtiaitepua piirechi no'o ma'chitamea, no'o Noono apoe puuua, epeche weruma tiiri tiiame, ki Waanichitiao; Apoe no'o ihsitia, te'ta ma'chitamepua no'o aatanakoo. ³⁷ No'o Noono no'o uhjurasapa, i'wa weechio apoe wa'api pichiwataka no'o nayewakamepua, aamoeo ki tetewaoipua pu'kao, ki inamuamekaipua pu'ka iyenario. ³⁸ Ki pichikere eemea pu'kao, apoe aamo chaanenariaopua, ki pichikekapa eemea pu'kao, noochi chu'wachie aamo nayewenareriaopua. ³⁹ Eemea kaawe iyonanipua pu'ka Ehkoriaami Iyoteriaopua i'yachikao, nape oowera iyonakache teimo orakokaopua ki wahjiame ahjariopua. Nape eemea, puuu wa'api iyoterio noochi simiyame nayewamekoipu, ki pahteka iyonakame eemea pu'kao. ⁴⁰ Pukaepa ki noochi e'enakame eemea, nooe aamo kiamichioopua, pu'ka ki wahjiame ahjariopua.

⁴¹ 'Eeme ki uunariamea Ehkoriaami Iyoterichi noochi chiiao, aamo kaaweruma nayewamekoi no'oo, ki uuka tetewamenia. ⁴² Wa'a chaachapai eemea no'o kaaweruma naewakao, nane'riame neea aamoo, wihtuki chaachapamekopua aamoo, kiisi nakiyai wa'a chaachapame eemea Riosio. ⁴³ No'o Noono kaaweruma tuuyewari aamo i'yetoka eenakamenia, nape eemea, ki no'o kaawe e'raka tetewakamepua no'o eenariao. Nape aaata piirechi ahka enasooopua, ki nane'riai ahka o'inia ahpo eenariachio, pu'seremii eemea puukamera enasoo. ⁴⁴ Eemea ki no'o kaawe e'raka uuka tetewiniamea, aaatai wa'a te'teremiipua ki no'o machiyapa no'o aatanakoo. Eemea wa'a te'tiapao, aaatai amochi asiame kaawe

e'riamekapao, ki no'o kaawe e'reka uukamepua no'o asikoio, no'oo te'ta Riosikoi, ki no'o machikamekapapua. ⁴⁵Nape wa'atiori ka'te aamo no'o wenejimeri maaemitiapua no'o Noonochio, kajuyachi taawechi katewerichiapua. Ki nee iintomeripua pu'kao, Moise wa'api aamo wenejimeripua aho nuurarieopua, Riosie aho kiaretiaeopua ehkoriaamio, puuu wa'api Moise kiaretia nuurari nokisika mochtowa, aamo wa'api ahjachi erakoe. ⁴⁶Moise chiia pichikesaa, noochi paparamera enemii eemea, Moiseo noochi simiyame nayewaka iyoteriopa. ⁴⁷Nape ki pichikere eemea pu'kao. Waikao, ¿achini teeka pichiketa eemea i'ka no'o chiiao?

Eesusia mariki miiri muuwaeme ko'kotena

(Maateo 14:13-21; Marako 6:30-44; Ruuka 9:10-17)

6 Neipa i'kao Eesusi ahjamao, paonatiapua Arirea pa'wechio, Tiiwerio pa'werachi tewaniamechiopua tiame. ²Muuwaeme ti'tijoe ooweru tiamea, pa'we suuwerachiko taamo na'naritokapua taamo tetewitoka, pu'ka Eesusio ki nu'nuti ki maaenari yorasiamekopapua, ko'koame sautesikao. ³Wa'a tetekitioopa Eesusia, teewi yasipakapua nahpuchi, teemea waikao, norikame mochipakapua Eesusio. ⁴Wa'a taamo nokayoio, amori asiyachikapua Semejenato pahkoa. Pukaepa pu'ka pahkochi simiyame taamo nayewemio maaekai teemea. ⁵Nape Eesusia ki ookapi aho na'naritoriopaopua, chaanekapua Eeriepo:

—¿Achini iika tewita teeme kooame, yooma i'ka muuwaemewichio?

⁶Oowera wa'a cheekapua Eesusia Eeriepo, aatia cheetarepua e'raka, ahpochi paparaopua, nane'riai cheere Eesusia aho iintomio. ⁷Nape Eeriepa nehjiakapua:

—Ooka sienta taawe sotatiame taritiai kooame, ki ahsepatariaipua posaka ko'koniamieopua.

⁸Waikao piiripi masitera Anteresi tewaniamea, Siimoni Peeroo pooniraa, chaanekapua Eesusio:

⁹—Piiripi kuita temari nutukarache maanipua, nape mariki paani wa'api, seewara tewaniame tiiriko paani, ooka so'chi ahjama, nape ¿ihtanapua, ki ookapiwichio?

¹⁰Eesusia taamo chaanekapua aho ma'masiterao:

—Mochipanuremitiapua pu'kao, yoomahka.

Waikao mochipakapua paasepochi, weeru paasepochikopa wa'ao, mariki miiri ahkakapua mochipakamea, ti'tijoeapua

ooweruapua tiame. ¹¹ Eesusia kiatiapa pu'ka mariki paanio, pu'ka ooka so'chiopua tiameo, cheriwema ki'yakapua ahpo Noono te'pa tewekachi kahtiameo. Wa'a iintosaapa Eesusia, taamo ki'yakapua pu'kao yooma ti'tjoeri naachutemichioopua. Waikao teemea yooma naachutekapua, yoomahka ko'kotiapua ahkasi poposaka aiwaniachisi. ¹² Waikao Eesusia yoomahka aiwaka poposatioopa, taamo ahpo ajawariao, chaanekapua:

—Yooma na'poamitiapua chi'wapame soparakameo, kihta wa'atia wekamichioopua.

¹³ Waikao teeme na'poanuraretinamea, oosa mariki aampa ooka waari weeweruma na'poatiapua chi'wapame soparakameopua, pu'ka mariki paani tiiriko seewara tewaniamee, paanitatiame.

¹⁴ Waikao yooma puuu ti'tjoe ooweru tiamea, i'ka ki nu'uti ki maenari Eesusi iintoriao, ki nu'uti peenia tiame chaachapakapua ahpo:

—i'Te'ta pichiwa Riosie tamochi ti'tjoerichi enamio tuutiamera ihjía!

¹⁵ Nape Eesusia nane'rekaopua ahpo, utewachi i'topuamekoopua yawichi weramiaopua, poanachi akipakapua ki naania iika wa'ao, epeche teewiami ooruchi.

Eesusia nerojampa ihtoria

(Maateo 14:22-27; Marako 6:45-52)

¹⁶ Tukaoopua wa'asi, teeme masiteraa pa'wesuwe tetekisaapua, ¹⁷ pawekakerachi mo'moenatiapua. Pawekakerachi mo'moenasaapa, wa'a pa'wechipo nokisiniapua, Kapenau muuwari mochiwachipoopua. Teemea Eesusio ki eenopa tukaokopaopua wa'asio, teemeche piineri uumatokapua, Kapenaukoo. ¹⁸ Wa'a keenako Tiiwerio pa'wechipo nokisinioio, ki muuenati eejekapua, ahkasi pa'weoi ki nu'unti pe'koteka, te'pasi wewerisitiapua pe'konio. ¹⁹ Téhpe nokisinioio pa'wechipoo, tehki nokisikaopua pawekakerao matakakesikao, taamo pukamina ihtoame tetewitia aaatao, nerojampa weritoame. Teemea, wa'a ihtoame tetewapao tísia majaka teemea, ki machikapa Eesusikoioopua, tukaokopa.

²⁰ Nape Eesusia taamo sisinachachapua cheeka:

—i'Ka'te majako eemea, neekaite puuu!

²¹ Waikao teemea majayaio kaawe erapakapua. Waikao tísia kaawe e'raka moenaputiapua pawekakerachio, wa'a ikitioopua, ikanati Kapenau pawekakera chuchupachi ajasitiapua.

Ti'tijoeria Eesusi i'yani

²² Pu'ka meereopua, wanamina pa'wechi itipikamea, ki tetewakapa puuuche pawekakera wa'a pa'a piari chuhkuameo, nane'reriapua pu'ka masiterao piineri uumatoriopua, ki Eesusi ahjama. ²³ Waikatakirio, piirechi pawekakerachi Tiiweria eename, chuchupakame tetewariapua, Eesusi ko'koteriachimina muuwaeme ti'tijoerio. ²⁴ Waikao ki tewakapa Eesusio pu'ka Tiiweria eename pawekakerachio, i'yamo oraparia puuuu. Pukaepa pu'ka pawekakerachi mo'moenasa, Kapenau siimpariapua.

Eesusipua, kooame ahjatiamea

²⁵ Paonasaapa pu'ka neerochio, wa'a tewisaapa Eesusio Kapenauo, iinatuokekapua Eesusio:

—Masitari, ¿achinitio asikamua i'wao?

²⁶ Nape Eesusia cheeka nehjiakapua pu'kao:

—¿Eemea pahtekamekosa eemea no'o aatanakoo, ki maaepori iintokopao, wa'a tiachipa noochi paparanariame eemea? ¿Oowera aamo no'o ko'kotemichio e'nakamekosajuopua naaju, no'o i'yasikao? ²⁷ Ka'te resipamita eemea aamo kooameche ki tehpe e'rameche i'yakao, ohso kaawe eemea tehpe e'ramera kooame i'yame enepuapua, pu'ka kooame ko'kosaa eeme, ki wahjiamesi ahjari eneniame, pu'kao, nee Tijoe Tijoetukamea, nooe inisia aamo ki'yakao. Wa'a iintomichio no'o uhjurakame no'o Noonoo i'ka weechio.

²⁸ Waikao aapoeo iinatuokekapua:

—¿Ihtanakosapu taamo nokijera Riosi?

²⁹ Eesusia nehjiakapua pu'kao:

—Naati puuuu, no'o ahpo uhjurariachi pichikeniam.

³⁰ Waikao aapoeo chaanekapua:

—¿Ihtatia ki maaepori tiame yoratamu, pu'kao tetewakapa, aamo pichikemichio? Yorasao naaju pu'kao. Árisa, eenechi ko'kotesao naaju. ³¹ Moisetarua wa'a iintokamepua, maana koi'ra ko'kotekao taamo ehkoriaami mochiriameo, wakiwechiami nokisinioio. Wa'a chiame Ehkoriaami Iyoterichiopua, eee cheekao: “Apoeo, tewekachi eename koi'wame, ko'kotekapua.”

³² Waikao Eesusia chaanekapua:

—Nape neea, ki Moisetaru iintorio tuunania pu'kao, Apoe iintorio tuunania pu'kao no'o Noonó, tewekachi kahtiam. Puuu Apoeopua tiameo, pu'ka te'ta pichiware kooame ki'yameraa,

tewekachi eenameo. ³³Te'ta pichiwari kooamea, tewekachi o'inia eenakamerapua, Apoepua tewekachi o'inia tekikame; puuu te'ta tewekachi kooamea, tewekachi tekekamepua ahjae te'ta weemera ahjari teerepuawichioopua.

³⁴Aapoea waikao, wa'a chiipa Eesusio, chaachapakapua Eesusio:

—¿Aa Paamiraa, naakonakosa wa'a tiamepua? ¡Pu'kakamera kooame taamo kiamitiapua ohso kaawe!

³⁵Waikao wa'a chaachapakopa pu'kao Eesusia chaanekapua:

—Nape neeea, ki aamo kooame erakoa chiiamenia. No'o wa'api naewaka chiiaitenia, no'oo kooamechitia nayewakaopua. Neeekaite puuuu, puuu kooamea. Noochi paparaka e'enakamea ko'komiao, kiisi chorowameripua wa'asi, noochi paparakamea, ki oosa paramumerioipua. ³⁶Nape no'o aamo cheerichitia, eemea ki pichikenapua no'o chiiao no'oo aatanakoo, tetewaiopua. ³⁷Yooma puuu no'o kiapuamea no'o Noonoeo, noomina e'enameripua; wa'a ikisoo pu'kao, neeea uumeripua. ³⁸Neeea ki no'o e'ra yorania eenakamenia tepoonaopua tewekatepao, naati e'ra yorania eenakamenia, Apoe puuu no'oo uhjurakame. ³⁹Apoe no'o uhjurakame e'raa, kaawe neesetopuamepua pu'ka no'o kiapuameo, neeea pu'kao, eenechi ahjatemerinia pu'kao i'ka weechio mukukoi, pu'ka kajuyachi taawechi te'ta asisooopua wa'asi. ⁴⁰No'o Noono nakiyaa, ki wahjiamesi ahjaniamepua, aaata pahteka tetewikame ahpo Taanaopua aatanakoo, ahpo Taanachikamera paparakaopua. Waikao yooma aaata noochi paparameo, wahjipakameoi i'ka weechio, waika kajuyachi taawechiopua, eenechi ahjatemanía pu'kao.

⁴¹Waikao puuu i'isaeri ti'tjoeria rulumurakao, kiisi kaawe chaachapakapua Eesusio, Eesusio chiipao: “Neeepua tewekachi o'inia tekikame koi'ra.” ⁴²Wa'a cheekopao ti'tjoeria, chaachapakapua:

—¿Ki ihjipu Eesusi, Oose tewaniame taanara? ¿Ki machiyame teemea pu'ka yeeyerao, pu'ka noonoraopua tiame? ¿Achinikai tewekachi o'inia tekikameko tuunapua?

⁴³Waikao Eesusia chaanekapua pu'kao:

—Tooa pu'ka aamo rulumura chaachapao. Te'ta pichiwamekaite neeea no'o chiiao, te'ta tewekachi no'o eenamekoo, te'ta pichiwari puuuu; neepua te'ta tewekachi kooamea, no'o ahjae te'ta ahjari aamo ki'yaa. ⁴⁴Nape aaataai ki keepukame no'o Noono chiiao, noochi e'enanurawa paajutetio, ka'chi iika enameripua noochio,

pu'ka Riosi kooame uhjuraria ko'komiao. Nape no'o Noono paajutewa e'waka e'enakamea, ko'komeripua pu'ka kooameo. Waikao neea pu'kao, weemera ahjarichi te'terewa kiamania. Pu'kaonia wa'a iintoriaopua, kajuyachi taawechio, eenechi ahjatemia wahjipariameoipua. ⁴⁵ Ehkoriai Isaiia Iyoteriachio chaanipua: “Yooma Riosi mochiwarichi mochimeria, Riosie masitetiame enemeripua.” Wa'a tiachipa, yooma no'o Noonoe pepenitetiamea, yoorekamea tiame, noomina e'enamepua.

⁴⁶ 'Aawataai ki tetewai Riosi ahjae pepenipakamepua, Riosio ki aaata puusie tetewiniamekopua, naatiche tetewikamepua pu'kao Riosichi wa'api eenakame. ⁴⁷ Wa'a tiachio te'ta pichiwa ihjia: noochi paparakamea, weemera ahjari iinupakamepua, te'ta ahjari ki wahjiamesi. ⁴⁸ Neeekaitepu puuu kooamea, ahjaetiamea pu'ka weemera ahjario. ⁴⁹ Aamo ehkoriai maana kol'ra ko'kakaiipua wakiwechi nokisiaio, wahjipakamepua. ⁵⁰ Nape neea seenu kooame naewaninia, tewekachi o'inia tekikame, pu'ka ko'kakameo ki mukimapua seena aampa. ⁵¹ Neeēju puuu kooame ahjatiamea, te'ta tewekachi o'inia eenakamea. Pu'ka kooame ko'kakamea, mukukai, ahjari teeremapua ki seena aampasi. Puuu kooame no'o weerewa puuu, i'kao, i'wa wehjoarichi mochikame kiamania pu'kao, ki seena aampasi ahjamichiopua pu'kao.

⁵² I'isaeri ti'tijoea ki pahtiapa puuu, ahpo chaachapakapua:

—¿Achini iintoka taamo kiatapua ahpo weerewa ko'kopuaopua?

⁵³ Waikao Eesusia wa'a chaachapopao, chaanekapua:

—Neea pichiwa aamo chaanenapua, ki aamo ko'kosoo no'o weerewao, iijisoo tiame no'o eeraraoi, ki iinuemeru eemea amochio, te'ta pichiware ahjario. ⁵⁴ Ko'kakamea no'o weerewao, iijikamea tiame no'o eerao, iinueme puuupa, ki wahjiamesi ahjaniamio; pu'kao neea kajurachi taawechio, mukukoiopua pu'kao, eenechi ahjatema neea. ⁵⁵ No'o weerewaa ki oowera kooamepua, no'o eeraa tiame ki oowera iijiwaripua. ⁵⁶ No'o weerewa ko'kakamea, no'o eera iijikamea tiame, noochi ohjoeka kahtiamie puuu, neeeai pukachi kahtiamiepua. ⁵⁷ No'o Noono ahjaria no'o ahjari puai, apoe no'o uhjurakame. Pukaepa, noochi koayamea, noochi uuka ahjamapua ahjario. ⁵⁸ Puuupua te'ta kooame tepoona eenamea tewekachi, ki puuuka tiamepua maana kol'ra taamo ehkoriai ko'karia, pu'kao ko'kakaiio wahjipatiame; nape i'ka kooame ko'kakamea, mukukai, ahjamapua, ki seena aampasi.

⁵⁹ Pu'ka wa'atiame masiteka Eesusia Kapenau napawikarichio.

Ki wahjiamesi ahjaniame naawesari

⁶⁰ Muuwaemea, yooma i'ka wa'a tiame inamukapao, ahpo ihchio chaachapariapua:

—Nape ihji pu'ka chiiiaa, ki teesa tehki tiamepua. ¿Aaatatia pahteta pu'kao?

⁶¹ Nape Eesusia nane'riapa pu'ka ahpo masitia chaachapao, chaanekapua:

—¿Kiisi pahtena eemea no'o masitiao pehjo? ⁶² ¿Achipu erakotariamare eemea no'o aatanako pahtesaopa, no'oo Tijoe Tijoetukameo te'pa tewekachi tetewime teeresaaopua no'o yasariachio, ke'chu i'ka weeechi no'o tekioiopua? Waikaope tisia pahtemerii eemea, i'ka aamo tuuyao. ⁶³ Taamo iikarakamera ahjatiamepua taamo weerewao; ki iikaeme enesaa teeme taamo weerewachio, ki ahjamii teemea taamo weerewaraa, oowera weerewachea piineri, kihtawichio kaawekamepua. No'o aamo nayeweriaa te'ta iikachi simiyamepua, te'ta pichiwarikamera ahjari amochi teerepame, aamo kaawe e'reka u'wisoopua. ⁶⁴ Nape iintuna eemea paikapi ki no'o pichikiamе.

Wa'a cheere puuuapu Eesusia nane'riapa pukeri o'inia aatanako ahpo ki pichikemerio, wa'a ikisa aatanako tiame ahpo nehjimerio noriwi. ⁶⁵ Eesusi aampachi cheekapua tiameo:

—Pukaepa aamo chaanekamene ki aaata enamio tuuka noochio, ki no'o Noonoe eratetiame enesoo.

⁶⁶ Waikao o'inia neipao, puuu muuwaeme Eesusi ahjama ohjoamea keepuka, toakapua Eesusio, ki ohjokapua ahjamao wa'asi. ⁶⁷ Wa'a ijikikopapua pu'kao, Eesusia taamo iinatukekapua tiame, ahpo oosa mariki aampa ookao:

—¿No'o toitare eemeai?

⁶⁸ Siimoni Peeroa nehjiakapua yooma taamowichioo:

—Paamira, ¿aatanachi uumpata teeme? ¿Ki muuuchekosamu, taamo ki wahjiame ahjari masitekamea? ⁶⁹ Aamokamera pichikiamе teemea, aamo nane'riamekapa teemea, te'ta pichiwa tewekachi o'inia eenamekopua, aamoo Riosie, Te'ta Weratiamekopua.

⁷⁰ Eesusia waikao chaanekapua pu'kao:

—Nape Peeroo, ki yooma eeme wa'achi erakoamekopua. Piiripi eemea na'arame tijoepua, aamo oosa mariki aampa ookao, no'o poanataka uurioipua, no'o ahjama tekipanamichioipua.

⁷¹ Wa'a cheekao Eesusia, Uurasi nayewaka cheeripua, Siimoni Ihkarióte taanara, puuu Uurasikamera enemerikopua te'ta na'aramerio, nanaaramechi ahpo nehjakaopua, noriwi. Eesusia

nane'riame eneriapua wa'a iintomerikopua, Uurasia wa'apikai oosa mariki aampa ooka uutiamea.

Eesusi poponiraa ki paparariaipua Eesusichio

7 Neipa i'kao Eesusi ahjama Arirea weeerachiami ohjotiapua. Eesusia ki oinarekapua Uurea weechiopua, i'isaeri pa'pamiratuameepua merinareniaipao. ²Ekapora Pahko asiyopaopua i'isaeri papakotao, ³Eesusi poponiraa ki nakiyapaopua ahpo pa'chio, chaachapakapua Eesusio:

—¿Achini iikai ki Uurea siminamua wa'a mochikame aamo na'naritoameai, aamo tetewimichiopua pahkochi, aamo ki maaenari tísia peenia tiame ihsiaopua tiame? ⁴Aaataai ahpo weruma tetewijeramea ki itipiamepua noriwio, ohso kaawe ahpo tetewitiamepua, ahpo peenia ihsiao, ahpo weruma tiaopua, machipuawwichiopua. Wa'a simika iintometiaimua aamo peenia ihsiao, yooma wa'a pahkochi nokayameo, aamo pu'sereka tetewimichiopua.

⁵Aapoe wa'api poponiraa, oowera wa'a chaachapamekapua, ki ahjachi paparapapua Eesusichio. ⁶Nape Eesusia wa'a chaachapopao, chaanekapua pu'kao:

—Ka'i. Ki siimania pehji wa'ao, ki asiyame neeea noochio pehji, no'o te'ta ma'chiame oimiachiopua; nape wa'a tiainia noochio, amochio ka'chi tiamepua aamo siimpamiao. ⁷Eemea ki seepurawaemepua wa'ao, nape neeeape, neeea no'o seepurawao, ma'chitamekapapua pu'kao, ki kaawe nokayao. ⁸Eemea siimpanariaa siimpapuapua. Neeea i'wa itipimapua pehji, ki asiyapa pehji, no'oo te'ta ma'chiame oimichioopua pehji.

⁹Wa'a cheeka itipika Eesusia Arireao, teeme ahjama ohjoameapua tiame.

Eesusia ekapora pahkotaniachi ihsiwa

¹⁰Neipa ahpo poponi siimpasoopua, wa'achi siimpatiapua tiame, nape Eesusia noriwi teetoka. ¹¹I'isaeri pa'pamiratuamea pahkochio, i'yaka ohjoriapua Eesusio, iinatukeka ti'tijoerio.

¹²Wa'a pahkochio, muuwaeme ti'tijoeri kaaweruma naewamekapua Eesusio, ooweru tiame, nape pu'kachepao noriwi teereka. Eesusi naewamea ookapi, kaawerumako tuuyamekapua Eesusio, nape wahjachia Eesusi na'araka naewamea,

ki kaawerumako tuuyamekapua Eesusio, ti'tijoe wisikuiameko tuuyapua pu'kao.

¹³Nape Eesusi kaaweruma chaachapamea, wichipa nayewaka kaawe chaachapaka nayewamekapua Eesusio, majayamekapa i'isaeri pa'pamiratuameo.

¹⁴Naasipa simiyoipa ekapora pahkoo, Eesusia tiopachi pakikao, wa'a napawikame masitekapua, ti'tijoe ooweru tiame. ¹⁵Waikao wa'a tiopachi i'isaeri wa'a e'enamea, peenia erakoka inamukapa Eesusi masitiao, chaachapakapua:

—¿Achini ihsika ki ookapi machiyame ihji tijoea, ki penitetiameaipua ma'masitarieo?

¹⁶Eesusia inamukapa pu'ka chaachapao, chaanekapua:

—No'o masitaa ki nooechi simiyamepua, apoe no'o uhjurakamee chanitiame ihjia. ¹⁷Aaata te'ta Riosi e'ra e'weka mochikamea, machika inamumapua i'ka no'o chiiiao, nane'remapua tiameo no'oo Riosichi eename nayewamekoopua; machika inamumapua no'oo, no'o nayewao oowera noochi machename enesoopua.

¹⁸Aaata piire ahka apochiche machename masitiame enesaa, ahpokamera kaawe e'repuawichio masitiame puuuu; nape aaata ahpo uhjurakamekamera kaawe e'repuawichio i'yamea, te'ta pichiwari nayewamapua ahpo uhjurario, kihta ahpowichiokamera kaawe e'repuawichiopua i'yakao.

¹⁹¿Ki pichiwakosapu Riosi Moisetaruo ki'yaria nuuraria? Pichiwa tiame enerepua, nape eemea kiisi yooriamepua pu'ka nuurario. Eemea pu'ka Riosi nuurari te'ta yooriame enesaa, kiisi no'o merinaremi eemea.

²⁰Waikaopu ti'tijoeeria, chaachapakapua:

—Nawajikamepu muuuu, teekupakame muuuu chiiia. ¿Aatanapu aamo merinariamea?

²¹Waikao Eesusia chaanekapua pu'kao:

—Nee, piiripi tijoe sautekainia, nape eemea ki nu'uti no'o nekaweka tetewakapua, resipuniame taawechi no'o wa'a iintoriopa. ¿Achini tiachipa no'o nekawekame eemea?

²²Eemeai kiisi iyoriamepua, eemeai resipuniame taawechioi, aamo siichitepuwa nokayamekopapua, pu'ka nokiwaio te'ta iyorimichio kiatiamekaipua, Moiseeo. (Nape ki Moisekamerae o'inetiamekoipua ihji siichitepuwa nokiwaopua, aamo wa'api ehkoriai noonorikamera o'ineriamekoipua, i'ka siichitepuwa nokiwameopua.) ²³Waikao aamoo resipuniame taawechioi, aamo tijoe kohjakoi siichitepuameaipua, Moisetaru nuurari iyorikao,

¿achini iikai nekakona eemea no'oo aaata sautesoo resipuniame taawechio? ²⁴ Kiisi oowera wa'a teeremeche tiamechiche ne'nekache chaachapamete eemea. Eemea aaataoi ki kaawe iintorio chaachapanariaa, ke'chu aaata te'yaiopua, te'ta kaawe teeremio ne'nesapa, teripuapua terinariaa.

Eesusia ahpō eenariachi nayewania

²⁵ Eerusareni ohjoemea, Eesusi kaawe nayewame inamukaopua, ahpō chaachapakapua:

—¿Ki ihji ohjoare i'yaniamea merinareka? ²⁶ Wa'a ihsinapua yooma inamuachi nayewaka, aaataai ki a'chi chaanenapua pu'kao. ¿Wa'atia kaawe e'renakosapua i'isaeri yoorewa neesetoameai, pichiwa Riosie Weratiamekopua Riosichi eenameo, i'ka wehjoarichi mochikamechiwichio weratiamekoopua? ²⁷ Nape teemea i'ka tijoeo, ¿nane'riamekosa teemea, akana naawakamekoopua? Nape te'ta Meesia eenoiopua, puuua Riosie Weratiame tewaniameo, aaataai ki nane'remeripua, ahka i'ka weechi o'inia eenariachio, teemea tewekachi o'inia enameriko erakoapa.

²⁸ I'ka wa'a tiame inamukapao Eesusia, tiopachi masiteka weeru nayewakao, chaanekapua pu'kao:

—Eje'e no'o maachi eemea, maachi eemea no'o ohjirachioapua tiameo, nape eemea ki maachipua ki i'ka wehjoarichiche no'o ohjoemekoo. Neeea aaata aamo ki machiyamee, uhjuratiamepua. ²⁹ Neeea maachipua pu'kao, pukae uhjuratiamekapa i'wa wehjoarichio.

³⁰ Wa'a chiioapa Eesusio, iyoriwa inatiamea, chapisa i'tomo orapakaipua Eesusio, peereso yachamia. Nape wa'a erakokameai, ki chapikapua pu'kao, Riosieo wa'a tiame po'yopua pehjo.

³¹ Nape Eesusio muuwaeme ki nakiyoiopua, muuwaeme ahjachi erakoriapua tiame, wahjachia chaachapariapua:

—¿Aatana aaata epeche tiame iintotamarepua ki ihjichitia, i'ka eee tiame ki maenari yoorakao? ¿Ki ihjijuare Riosie Weratiamea?

Eesusi chapimia uhjuratiame

³² Iyoriwa neesetoria, ihchi kaawe naewaniopa Eesusio, ki anachapariapua waikao, ikanati uhjurariapua waikao, Eesusi chapimichio. ³³ Waikao Eesusia ahpō chapimia e'enakameo, chaanekapua:

—Ku'itapi yasimeri neea, aamo ahjamaopua pehjo. Wa'a ikisaapa neea, no'ramerinia, no'o uhjurakame kahtiachi. ³⁴Wa'a no'o no'rasoopua, no'o i'yaio eemea, ki no'o teimeripua. No'o yasimiachio ka'chi iika e'enameri eemea wa'ao, no'o ahjamao.

³⁵⁻³⁶I'isaeria ahpo chaachapakapua:

—¿Achini cheeka chaanipua naaju ki ahpo teipo tuukao? ¿Wahka simika chiiarepua naaju seesenu weeechi, wahkami ahka mochikame, ki isaeri ti'tijoerikamera masitemia? ¿Akahtia akipatapua ki teipua?

Aaki neeroi ahjame yeename

³⁷Eesusia kajuyachio pahkoo, epeche iyoriwa taawechiopua pahkoo, werisika chaachanakapua:

—Aaata piire ahka paramuamea, noochi e'enaka nerojimeripua.

³⁸Noochi eenaka nerojikamea, tísia kaawe erameripua ahpo iikachio, ki ku'ita neeroi u'mamechitia akichi. Wa'a chiame Ehkoriaami Iyoterichio.

³⁹I'ka wa'a tiame cheekao Eesusia, Riosi Riosiwari ku'iwa naewaka cheeriapua pu'kao, Riosie Eesusichi paparakameo kiapuameopua pu'kao. Nape ihji Riosi Riosiwari ku'iwaa, ahkasi Eesusi eenechi tewekachi moenasopa, kiapuamepua Eesusichi paparameo.

Ahpo pi'pirena poanatuwari

⁴⁰Wa'a cheekame inamukamea Eesusio, chaachapakapua:

—Pichiwa wa'a ikitiame ihjia, ehkoriaami enamo tuutiamea Riosi nayewaturaeo.

⁴¹Nape wahjachia chaachapapua:

—Apoe ihjia, Riosie te'ta uutiamera, Riosie Weratiame.

Epeche wahjachia tiame, chaachapapua ookapi:

—¿Nape Arirea o'inia enatare puuua? ⁴²¿Ki Weereni machenamerikai puuua, Raawitaru tetejimarichi, ehkoriaami yasakame Weerenichi wa'api? ¿Ki wa'akosa chaanipu Ehkoriaami Iyoteri?

⁴³Wa'a chaachapakapa puuua Eesusio, ahpo poanatakupua.

⁴⁴Ookapi puu ki wa'achitia ahpo inatamea, chapinareriai puuua Eesusio, nape ka'chi yoorakapua pu'kao, wa'a e'erakoaiopua.

Yoorewa ya'yawichia ki Eesusichi paparame

⁴⁵Waikao iyoriwa inatiamea wa'ao, wa'atia nonowakapua parisero mochikachio, wa'ao te'ta ne'neserosi pa'pamuratuamea, iinatukekapua pu'kao:

—¿Achinikai ki chapika eemea pu'kao?

⁴⁶—Seewepaka teemeapu pu'kao, ki nu'uti peeneka nayewamekopa, kiisi aawatachitia —chaachapakana nehjiariapua, iyoriwa inatiamea.

⁴⁷Waikao te'ta ne'neserosi pa'pamuratuamea, chaachapariapua:

—¿Aa eemeai, sewina erapakapua naaju, ahjachi paparanarekao?

⁴⁸¿Akana inamuame eemea, aaata taamo pa'pamiratuameo, aaataai pa'pariseroai, pukachi paparanariamekoo? ⁴⁹Ka'ii, wa'a nokayamepua, ki machiyamea taamo masitiao. Wa'a te'teriapa puuua, kokosapuamepua Riosieo.

⁵⁰Nape Nikoremoa, puuu piie tukaoo Eesusi nayewemia eenakamea, chaaneriapua ahpo napawiriachio:

⁵¹—Taamo nuurari yooreka mochitoniamea, iinatuteka nane'renuriamepua pahcha, itapiti aaata a'chi iintoria katewenariaa.

⁵²Aapoeo nehjiariapua:

—¿Ki muuuju tiame Arirea tijoe, puuuchitia? Ne'neo amoe, i'ka Ehkoriai Iyoterichio ki wa'a chiio, aawataai puuu Riosi na'nayewaturao, ki Arirea puuyakamekopua.

⁵³Napawikamea, yooma i'ka chaachapasaapa, nonowariapua tiame, ahpo ta'pechiami.

Oowitiame suwepori ihsiamie

8 Nape Eesusia, teewi ajasitiapua roomosachite, Ooriwo tewaniachi. ²Pu'ka meereo, piari yasisisaapa, eenechi wa'a e'enatiapua i'isaeri tiopachi. Wa'ao, muuwaeme ahsekapua pu'kao. Waikao Eesusia yasipakao, o'inekapua eenechi, masiteka. ³Wa'a ihsioipa Eesusio masitekao, Moise nuurari ne'nesetoria, pa'pariseroa tiame wa'a e'enakapua, piiripi oowitiame i'toka, suwepori ihsioi chapitiame. Ihjia pu'kao, naasipa werapakao, ⁴chaachapakapua Eesusio:

—Masitari, i'wa weeri ihji oowitiame, suwepori ihsioi chapitiame. ⁵Moisetaru nuuraria, pasaka merinuramepua wa'a iintokameo. Nape muuua, ¿ihtana iintopuameko chiiamemua i'ka oowitiame wa'a iintokameo?

⁶Oowera wa'a chaachapakame puuua, Eesusio ki kaawe chaachasoo, chapinariapa. Nape pu'kao wa'a chaachapoio, Eesusia chukipaka wehchi iyotekapua. ⁷Waikao, simiteniapaopua iinatukekao, riisasipakao Eesusia, chaanekapua pu'kao:

—Aata eemea ki tatakorieme enesaa, pasipupuapua, i'ka oowitiameo.

⁸Wa'a cheesapa, eenechi chukipaka simitekapua iyotekao, wehchi. ⁹Waikao wa'a chaanetiapa aata pasipumeria, aataai ki pasipukapua, piiripi o'inekaopua ahpo tehte makoyao, wa'atia ki pasipusa yooma pipiripi ahka ihpapasa nonorakapua, o'ochetiame pahcha o'ineka, ahkasi yooma. Wa'a ikitoopua Eesusia, piineri toitiapua, oowitiameche ahpo chokichi weeriameche ahjama.

¹⁰Waikao Eesusia oowitiameo, nanarichi ne'nepaka iinatukekapua:

—¿Akana uumparupu aamo wenejiamea? ¿Piiripiai, ki aamo pasipurupua?

¹¹Ka'i —cheekapu oowitiamea— aataai, Paamira.

Waikao Eesusia chaanekapua pu'ka oowitiameo:

—Neeei wa'atia aamo toiyamepua, kihta terika. Neeea aamo ki kaawe iintoriao, cheriwetiame aamo itipitiamenia. Kaawe erakoka no'rasa naaju. Ka'te oosa aampa, tatakorimitia naaju.

Eesusia yooma wehjoarichi tajayame

¹²Waikao Eesusia, eenechi simitekaopua masitekao, ahpo masitiao, chaanekapua:

—Nee puuua, i'ka wehjoarichi mochikame tajayamenia, ki tukapachi ohjomichiopua. No'o na'naritoamea, ki tukapachi oimeri puuua, no'o tahjera uutapachi oiyapa. No'o tajaya pahtewari apochi uukamea, te'ta weemera ahjari iinuepamepua, ahkasi ki wahjiamesi.

¹³Pa'parisero iyoriwa inatiamea, chaanekapua Eesusio:

—Amoe wa'api, nayewanimua, aamo wa'api. Ahpo wa'api nayewaniamea, kiisi pichiwapua chiiaa.

¹⁴Eesusia nehjiakapua:

—Nape wa'atoui, no'o wa'api nayewainia, pichiwa chaaninia, nane'riapa no'oo, aatanako. Neeea nane'riamenia no'oo, akana o'inia no'o eenamekoo, akana no'o no'wamerikooipua tiameo; nape pu'kao eemea no'oo, ki nane'riamepua. ¹⁵Eemea, ki no'o te'ta machiyamekai aatanakoo, ki pichikame eemea no'o pichiwa chiiaa, no'o weeechiche ohjoeme maayamekapapua, oowera

weeichi mochikamechitia inatamepua. Nape aamoo wa'atia ki kaaweruma inatoiopua noochio, kihta aamo iikachio i'yame neeea, kaawerumakoio ki kaawerumakoio, aaatachioipua amochio. ¹⁶Nape amochi i'yame enesaania, ki ookapi teimiinia ki ka'karuma noochi inatao. Wa'a ikimeri neeea amochio, ki piinerikapa neeea te'ta pichiwatamea, ookakapa teemea amochi i'yameria, neepua piiripia, no'o Noonopua piirea, Apoe no'o uhjurakamera, te'pa tewekachi kahtiame. ¹⁷Aamo yoorewa iyoriwachio, ooka tijoe wa'achi chaachapaka pichiwatameo, pichiwachitia uuyame eemea. ¹⁸Wa'a teeresoo aamo yoorewa iyoriwao, waikao ooka pichiwatamea iniwae neeeai: no'o Noonopua piiripia, apoe no'o uhjurakamera, neepua piirea. Na'pa teemea, wa'achi chaachapaka pichiwatamepua, no'o chiiao.

¹⁹Waikao aapoeo chaachapakapua:

—¿Nape akana kahti aamo noonoa?, ki naaniatempua i'wao.

Eesusia nehjiakapua:

—¡Aa, wa'a chaachapaka nayewame eemea, te'ta no'oo ki machiyapa, te'ta no'o Noonooi ki machiyapa! Te'ta no'o machiyame enesaa eemea, machiyame enemii eemea no'o Noonooi.

²⁰I'ka wa'atiame cheeka masiteka Eesusia isaeri tiopachio, waapi toomi ihkokewa toaniachiopua, tiopachiwichio ku'iwaripua. Wa'atiame masitioiopua, ki aaata a'chi yoorare Eesusio, chapinariaiopua pu'kao. Puuu Eesusi chapinariai ki chapitiamea, apoe wa'a teerere puuua, ki asiyapa pehji, Riosi nakiyachitia chapipuameo.

“No'o simiyachio ka'chi iika siimpamete eemea”

²¹Eesusia eenechi chaanekapua:

—Siimerikaite neeeapa. Waikao eemea, ahkaoi no'o i'yaio, ki no'o teimii eemea, wa'a no'o simiyachio. No'o simiyachio, ka'chi iika siimpameri eemea.

²²I'isaeri yoorewa inatiamea ahpo chaachapakapua waikao:

—¿Ahpo merimerijoarepua naaju, ka'chi iika siimpo tuukaopua ahpo simiyachio?

²³Nape apoeo simitekapua chaaneka:

—Eemea i'wa teere tijoetukamepua weeichi; neeea, te'pa tewekachi o'inia eenakamepua; no'o te'ta ahjaria, ki i'wa weeichi o'inekamepua. ²⁴Neeea aamo tatakorichi wahjipamio tuukamenia, ki no'o machisaa no'oo, te'ta aatanakoo, aaata te'ta aamo

tatakoriria cheriwiameraopua. Wa'a tiachipao, ki noochi e'enaka aamo cheriwenuresoopua tatakoririao, aamo tatakorie wahjipameri eemea.

²⁵ Aapoeo ki pahtekapao, chaachapakapua Eesusio:

—¿Aatana muuua naaju?

Eesusia chaanekapua:

—¿Aatia eenechi aamo chaanetania? Aamo chaanekame neeepa aatanakoo. ²⁶ Neeea ki ookapi iinueme neeea, aamo wenejime tiiao, nape ki iintomania. Puuu ki kaawe aamo noonowiria no'o wenejime tiiaa, aaata no'o uhjurakamechi o'inia eenamepua, apoe te'ta nane'riamerachi o'inia, pukaepa te'ta pichiware tiamepua.

²⁷ Nape aapoeo kiisi pahteriapua Eesusio, ahpo Noono tewekachi kahtime nayewaka chiioiopua. ²⁸ Pukaepa Eesusia kiisi pahteka inamuriopao, ehpeche tuuyekao chaanekapua:

—No'oo, Tijoe Tijoetukameo me'yakameo, te'pa apechunasapa kurusichi no'oo, nane'rema eemeapu no'oo, apoe tewekachi eenamekoopua, ki nooe ihsiameko tiameopua no'oo, no'o Noono naewasoche, chaachasiamekopua neeeai. ²⁹ No'o uhjurakamea, no'o ahjama yasitoamepua, ki piineri no'o toaka, no'oo ahpo e'ra yorasiopa, ahpo kaawe e'riakamera.

³⁰ I'ka wa'a chiiame inamukapao, muuwaeme ahjachi oowe erapakapua.

Riosi tatanara nayewaniame; tatakori teekoraeme nayewaniame tiame

³¹ Waikao Eesusia, pu'ka i'isaeri ahpo tuuya pichikekameo, chaanekapua:

—Wa'api te'teretosaa eemea, no'o masitewa penipakao, pichiwa no'o masitera enemapua waikao. ³² Wa'a te'teretoka epeche epecheche, no'o machipama eemea no'oo, aatanakoo, wa'api aamo te'teretosoo noochi paparakao, senepi aamo tatakoririoio aamo piipatesima neeea tatakoriaio. Wa'a iintoka aamo, puhjesiame enema neeea puhkuchitia chapitiame iinueniameo.

³³ Nape wahjachi Eesusi chiia ki pichikiamea, chaachapakapua:

—Nape teemea, ehpe taawechi Aurani tetejimara teemea, ki aawata puhkurachitia chapika mochitiame teemea, seenepioi. ¿Achini tiachipa taamo puhjemio tuunamua, taamo puhku mochiniachitiao?

³⁴ Eesusia chaanekapua:

—Pichiwa pichiwapua no'o aamo chaaniaa, senepi tatakorika kahtiamea, puhkuchitia kahtipua chapitiame. ³⁵ Aaata puhkuchitia yasitoame piie ta'pechio, ki tejimarapua wa'a ta'pechio, nape te'ta tejimaraa piie ta'pechio, te'ta taanarakamera puuua. ³⁶ Nape neee Riosi Taanarao, aamo puhjesoo tatakorio, pichiwa na'soame itipima eemea, pu'ka aamo chapitiamechitia mochikao, tatakori puhkurachitiao. ³⁷ Nane'riamenia aamoo, Aurani tetejimari ti'tijoetukamekoopua, nape wa'a te'teriamekai eemea, no'o merinarepua, ki pichikiapa eemea, no'oko aamo tuuyao, tewekachi o'inia eenamekoo. ³⁸ No'o Noonochi simiyame tetewitenia nayewani neeea, nape aamo noonoa piirechipua, pu'ka aamo noono aamo chaanesia yorasina eemeai.

³⁹ Apoeo nehjiakapua waikao:

—Ka'i, Auranikamera tetejimari teemea, pukachi puuyakamekopua.

Eesusi chaanekapua:

—Aurani tetejimari enesaa eemea, Auranichitia mochimii eemea, wa'achi nokaka, Riosi chiia pichikeka, ahjachi paparaka tiame. ⁴⁰ Nape eemea, sewina nookapua, no'o merinarepua, no'oo te'ta Riosi pichiwarikamera no'o nayeoi, te'ta apoe no'o Noonochi inamuriaopua. Apoe Aurania ki wa'a tiame iintomii puuua.

⁴¹ Eemea, aamo piirechi noono ihisia, yooro nokayame eemea.

Aapoeo nehjiakapua:

—Kiisi noonoeme teemea piirechio, piisi noonoo; piiripi wa'apikamera taamo paamiraa, apoe te'ta Riosiche.

⁴² Eesusia wa'a chaachapakopao, chaanekapua:

—Apoe paamira Riosio, pichiwa aamo paamira enesoo, no'o nakika uumii eemea waikao, ki sewina Riosichi no'o eenakameko tuuka, ki seenu neeea pu'kao, apoe wa'apikaite neeea. ⁴³ ¿Iiweta ki no'o pahtiame eeme? Eemea ki pahtiamepua, oowera weechi tijoe no'o tetewapa, pukaepa ki pichikenariame eemea no'o aatanakoo chiia. ⁴⁴ Satanasipua, te'ta aamo paamiraa. Pukaepa pu'ka aamo paamirae nuurenia, nokisinare eemeapu, no'o merinare eemea, aamo paamirao wa'api wa'a e'ropapua, merijerario. Aamo paamiraa, kihta iinuepua pichiwarichi simiyameo, pukaepa ki nakika tetewanipua ihta pichiwarario. Ihji wistuaa, apoe wa'apichi ikika machenamepua, ihjia, wistuniame apoe noonorapua.

⁴⁵ Pukaepa wa'achi te'te eemea, ki no'o pichikekao, no'o pichiwa chiiao. ⁴⁶ ¿Aatana eeme no'o chaanetapua, akana no'o a'chi ihsiriao, na'ara iintorio? ¿Kiisi wistuame enesoo, aatia ki no'o pichiketa

eemea? ⁴⁷ Riosi ahpo paamiraemea, Riosi yoorenepua. Eemea, ki yoorenepua Riosio, seenukapa aamoo, paamirao.

Riosie Weratiamea ke'chu Auranikoi yasariame puuuapa

⁴⁸ Isaeri tijoea chaachapakapua:

—¿Ki Saamaria tijoe muuua, na'arari tijoeturi yahchame amochio?

⁴⁹ Eesusia chaanekapua:

—Ka'i, ki na'arari tijoeturi yahchame neeea, no'o Noonochē kaawerumari yachatoame neeea; eemea wa'a chaachapakao, ki no'o yooretiamē eemea. ⁵⁰ Nape neeea, ki nooe no'o weruma iintani neeea, piirechipua wa'a tiame no'o iintamea, apoepua, Riosi; apoepua chanimeria, aamo chaachapao pichiwakoo. ⁵¹ Ihji no'o chiiāa, tisiwa pichiwarihua, pichiwachitia uukamea no'o chiiāo, ki tetewimapua apochio mukiwario.

⁵² Isaeri ti'tjoeria chaachapakapua waikao:

—Ehpeo pichiwa erakoame teemea, na'arari tijoeturi yahchamekopua amochio, aamoo chiiopao: “Aaata noochi paparakamea, kiisi mukumeripua.” Nape taamo ehkoriaami Aurania, yooma Riosi na'nayewaturaapua tiame, yooma wahjipakamehua wa'asi. ⁵³ ¿Naakonakosa muuua epeche tiame ohjoare muuua, ki mukimeriko tuumeriwichio? ¿Ihtanakoo aamo maayamemua?

⁵⁴ Eesusia nehjiakapua:

—Nooe wa'api no'o nayewasaane no'oo aatanakoo, kihtawichio natemii puuua no'owichioo. Nape no'o Noonokamera wa'a chaanipua, no'oo aatanakoo, aamo wa'api aamo Riosiwa teewa.

⁵⁵ Nape pu'kao eemea, kiisioi ahjama te'teriai chaachapani eemea amochio. Neeekamera, ahjama teereka yasitoamehua. Ki no'o Noono ahjama no'o teerewaeme tewasaania, wihtumii neeei, amochitia. Nape neeea, ahjama teerewaemehua, pu'ka cheesia ikisiamē neeea. ⁵⁶ Aamo ehkoriaami Aurania, tisia kaawe e'rakapua no'o machiyapao. Pichiwa no'o machika puuua, peenia e'raka no'o tetewakapua waikao.

⁵⁷ Isaeri ya'yawichia chaachapakapua waikao:

—Ki weeka paamuamemua pehjo, ooka weerewa oosa marikioi paamupario, ¿achini tiachipa tetewako tuunamua Auranio?

⁵⁸ Eesusia chaanekapua:

—Te'ta pichiwapua no'o chiia, ki ehpesi o'inia kahtiai tiiame neeea; ke'chu Auranio ki tijoeturioi pehjo, ahjakame yasitoame neeea.

⁵⁹Waikao wa'a cheesopa Eesusio ya'yawichia tehte uusa, papaka merimo erakoaipu. Nape Eesusia, ki tetewiniam e nepakaopua weerewarao, newikapua wa'ao, wa'a isaeri tiopachio machejenakaopua.

Eesusia ki ma'chiriame ma'chirepateria

9 Eesusia isaeri topachi machedasaapa ti'tijoeri mochikachi uumatonioio, aaata ki ma'chiriame tewitiapua wa'ao. Ihjia, wa'api teeka naawakame eneriapua. ²Waikao aaata teme Eesusi ajawariaa, chaanekapua:

—Masitari, ζaatia tiiachipa wa'a tiiare ihjia ki ma'chirekao, ahpo yayawa tatakoriropua wa'a tiiamejuarepua, apoekosaoi tatakoriropa, wa'a tiiare puuuu?

³Eesusia taamo nehjiakapua cheeka:

—Ka'i. Kihta pu'ka wa'a tiiachipua, ahpo yayawa tatakoriawichiooi, apoe wa'apioi tatakoriawichiooi; nape puuuu, pukachi ikitiame ne'netepuawichio ikitiamepua Riosi utewarieo, kaawe ihsiamekopua ki ma'chiriame sautekao, Riosi ahpo utewarieopua. ⁴I'ka kaaweruma yoorachitia nokisimeri teemea, no'o uhjuratiame te'ta nakiyachitia, i'ka weechi ajatoaapua pehjo. Ki wa'a nokisisaa teme, ki Riosi tehkiwarakamera nokisima teemea. ⁵Neeea, i'wa wehjoarichi kahtiaa pehjo, neee inisimapua tahjetosikaopua, kaawe pahtemichioopua Riosi kaaweruma tuuyewario.

⁶Wa'a chiaipua pehjo, wehchi akachupaka wesosaopua, pu'ka tijoe puichi chuhchepakapua. ⁷Wa'a yorasaopua pu'kao, chaanekapua pu'ka ki ma'chiriameo:

—Ehpeo waami aamo i'tonurepuapua Siroe tewaniachi neeroi maaniachi pusitepuapua; wa'ao, Uhjuratiame cheeka chaniwame.

Waikaopu ki ma'chiriamea wa'a i'totiapa papakosaapua ahpo puichio, ma'chiriame eenarepua Eesusie ahpo uhjuratiachio.

⁸Waikao pu'ka waapi ohjoemea, wahjachi tiameopua machiyamea, ki ma'chiriame tetewikamea, ahpo chaachaparepua pu'kao:

—ζKi ihjipu tijoe, ahkaoi ihkoriwa itaka yayasame?

⁹Wahjachi ookapia chaachapariapua:

—Eje'e, puuupua.

Nape wahjachi pehja chaachapariapua:

—Ka'i, seenu puuuu, nape wa'achi tiamepua tijoe.

Nape puuu ki ma'chiriameai ma'chirepakamea, chaanerepua:

—Nee puukaitepua.

¹⁰ Aapoeo waikao, chaachaparepua:

—¿Achini iika ma'chiriamemua ehpeo?

¹¹ Waikao ki ma'chirekamea chaanerepua:

—Aata Eesusi tewaniame iintokapua, no'o kawiyame ma'chirepatekao. Puuuu, ahpo a'kae wesosapa we'eo, no'o puichio chuhchesaopua, Siroe neeroi maaniachi no'o uhjurakapua, no'o puichi papakomichioo. Wa'ao pusitesache kawiyame ma'chiriame itipikania.

¹² Waikao aapoeo chaachaparepua pu'kao:

—Ehpepe puuuu, ¿akana kahtipua ihsisaa?

Sautetiamea nehjiarepua:

—Iiná. Ki tetewakania ahka akipariachio.

Parisero ti'tijoea, utewaeme iinatukenapua, ki ma'chiriai yachapatetiame

¹³⁻¹⁴ Waikao ookapi puuu iinatukiamea, resipuniame taawechikopa, Eesusi sautioiopua pu'ka ki ma'chirierameo, kiisi kaawe erakoriapua Eesusichio. Waikaopu tijoea, parisero pa'pamuratuamechi u'pariapua, te'ta Moisetaru nuurari ne'nesetoamechi. ¹⁵ Waikao wa'a u'pasaopua, iinatukeriapua tijoeo, achini iikapa ma'chiriamekoopua pu'kao. Waikao ki ma'chirieriai sautetiamea, chaaneriapua:

—Puuu Eesusi tewaniame no'o puichi wehsara chuhchesaopua, no'o pusitemichio no'o uhjurakapua Siroe neeroi maaniachi. Wa'a iintosache, kawiyame ma'chiriame oiyamenia.

¹⁶ Wa'a chiiopua, ookapi pariseroa ahpo chaachapariapua:

—Puuu tijoe wa'a iintokamea, kiisi Riosichi eenamepua wa'a teesoo, kiisi iyoriamepua resipuniame taawechio.

Nape wahjachi puuuu chaachapariapua:

—Nape, ki Riosichi eenamea, ¿iintotariarepua wa'a tiameo, itapiti ki maaepori tiameo?

Wa'a chaachapaapua ki napati wa'achitia inatame eneriapua, pa'pamuratuamea. ¹⁷ Waikao eenchi iinatukeriapua sauteriameo:

—¿Aachin chaani muuuu pu'ka tijoe aamo sauteriario?

Waikao sautetiamea, nehjiariapua pu'kao:

—Neeea, aaata Riosichi eenamekotinia pu'kao.

¹⁸Waikaopu isaeri pa'pamuratuamea, ki pichikeriaipua pu'ka tijoeo ki ma'chirerio tuuyao, aaata sautetiameoi, ahkasi yayawara paesapa pichikeriapua. ¹⁹Thjia yayawara paesaopua iinatukeriapua:

—¿Pichiwa ki ma'chiriame naawakame ihjipu aamo taanaa? Wa'a teerekame enesoo, ¿ihtana ikirepua?, ma'chiamepua ehpeo.

²⁰Waikao yayawaraa nehjiariapua:

—Eje'e, te'ta nane'riame teemea, ki ma'chiriame naawakamekopua, ²¹nape ki nane'rena teemea aaata sauterioo, aatia tiichipaoi ma'chiriamekopua pu'kao. Apoekamera iinatukepuapua, puichi sautetiamera, apoe nane'reme tiamepua wa'asi, ki temarikapa wa'asi. Apoe wa'api aamo kaawe nehjiapua, pu'ka aamo iinatukeriaio.

²²Yayawaraa wa'a cheeka nehjiare puuua, parisero pa'pamuratuameo majayapa, nane'riamekapa pu'kao, Eesusi Riosichi eename sauterioo tuusoo, ma'chipapuameko tuutiamekopua, napawikarichiopua wa'asi. ²³Pukaepa yayawaraa, ahpo taanakamera iinatukenureriapua ohso kaawe.

²⁴Waikao parisero pa'pamuratuamea, eenechi paesao sautetiameo, chaaneriapua:

—I'ka aamo ikiriaio, Riosikamera kiapuapua cheriwemao, ihji tijoe aamo sautekamea kiisi Riosi nuurari iyoriamekopua, ki nu'uti tatakoriame.

²⁵Waikao sautekamea chaanerepua pu'kao:

—Pichiwa tatakoriame enesoo aamo chaachapachitiaio, neeea ki nane'riamepua pu'kao. Nape i'kache te'ta nane'riamenia, pukerio neeea, kiisi ma'chiriamekainia, ehpeo neeea kawiyame ma'chiriamenia.

²⁶Aapoeo eenechi iinatukeriapua pehji:

—Nape, ¿ihtana aamo yoorarupua? ¿Achini iintorupua aamo tetewitepuawichioo?

²⁷Waikaopu sautetiamea, chaaneriapua pu'kao:

—Aamo chaanekasai neeepa. ¿Ki no'o inamukamekosa eeme? ¿Eenechi aamo chaanejerani eemea naaju? ¿Epeche kaawe nane'renariamea naaju, ahjachi paparanariapa eemeai naaju?

²⁸Wa'a chiipao sautetiameo, pa'pamuratuamea waikao, te'yariapua chaachapaka:

—Ihchiasamua pu'kao. Muuukamerapu ahjachi paparamea. Teemea, Moisetarukamera chiia oowe e'riamepua. ²⁹ Pu'kakamera nane'riame teemea, Riosie nayewetiamekopapua, nape i'ka tijoeo, kiisikoi kihta nane'riame teemea, ahka machenakameo.

³⁰ Waikao tijoe sautetiamea chaaneriapua pu'kao:

—¡Naakonakosa! ¡Ki pahtiame eemea akana o'inia eenamekoopua Eesusio, no'o puichio sautékame? ³¹ Aataai tatakoriamea, ka'chi iika wa'a iintomeriipua, ki Riosi utewarieme enesaa. Wa'a teesoo puuu no'o sautekamea, kiisi ihta tatakoriemera puuu. Apoekamera puuu Eesusia wa'a teesoo, Riosi utewarae no'o sautekamea, puuu te'ta tewekachi No'no utewarira iinuemepua, Riosio te'ta ahpo utewario, ki oowe aata tijoe ki'yamekoopua. ³² Aata oowera tijoea, i'ka weee yasipariachisi o'inia, seenepioi ki inamuamepua, aata sautiameopua, ki ma'chiriameo. ³³ Wa'a tiachipao, ihji tijoea ki Riosichi eenakame enesaa, ka'chi iika iintomii puuuapu, ihtaoui i'kaka tiame iintowao. Wa'a teesoo ma'chiamé apoepua, Riosichi eename.

³⁴ Waikao chaachapariapua pa'pamuratuamea:

—¿Wa'a taamo chaaniamé muuuu? ¿Taamo masitiamé muuuu, tísia tatakorie pochikame naawakameai?

Waikao ki ma'chiriame sautetiamea, waika o'inia u'yeretupua reesiserio, i'isaeri napawikarichi pakiniameopua.

Ki apochi iinuekapa Riosi Riosiwario, ki ma'chiriameka te'teriamé

³⁵ Waikao Eesusia, pu'ka ahpo sauteria wa'a napawikarichi wa'a i'isaeri napawikarichio, ki reesiseniamé inamukapaopua pakimichioo, i'yasitiapua pu'kao. Tewisaopua iinatuketiapua Eesusieo:

—¿Paparame muuuupa, Riosi Tijoetukamechio?

³⁶ Sautetiamea cheekapua:

—¿Pukachi paparatare neee, ki machiyameaipua pehji? No'o tetewitepuapua pu'kao, no'o ahjachi paparamichioo.

³⁷ Eesusia chaanekapua waikao:

—Tetewani muuuupa pu'kao, nee puuu apoé aamo ahjama nayewame.

³⁸ Waikao sautetiame ki ma'chiriamea, chaanekapua Eesusio:

—¡Naakona! ¡Muuupua? ¡Eje'e, wa'a teesoo, amochi paparame neee!

³⁹Eesusia waikao, yooma ahjama ajaka inamumichioo, cheeka nayewekapua pu'kao:

—Neeea i'ka wehjoarichi eenakamenia, ti'tijoe ooweru tiame ahpo iikachi pahetemia, aachin te'tereka mochikamekopua ahpo iikachio, Riosichi ahpo te'terewa, pukachi kaawe te'terewao ki kaawe te'terewaoi. Puuu ki ka'karumachi nokayamea, ki ma'chiriameka te'terime puuua, puuua ki kaawe te'terimepua Riosichio. Pu'kawichio eenakame neeea, ti'tijoe ooweru tiame ki ma'chiriameka te'terimeopua apochio, puhjemia pu'ka ki ma'chiriameka te'teriaio, noochi e'enasoo ahpo tatakoria, cheriwejerakao. Nape puuu ki ma'chiriameka te'terimeopua apochio, ki tetewamekapa puuua, ahpo ki kaawe te'teriaopua Riosichio, wa'api teeka itipimeriipua ahpo ki ma'chiriachitia.

⁴⁰Wa'a chiioa Eesusio, ookapi pa'parisero wa'a waapi ajaka inamukamea, chaachapakapua Eesusio:

—iNaakona, ki mamachiriamekosa teemea?

⁴¹Eesusia wa'a chaachapopao, chaanekapua pu'kao:

—Pichiwa ki mamachiriame maaeria enesaa eemea, aamo Riosichi ki kaawe te'terewa erakokao, noochi e'enamiipua aamo cheriwepuawichioo. Neeea waikao aamo cheriwemiipua aamo tatakoriwao. Nape eeme aamo mamachiriame erakoamea ki ka'karumachi te'teriaai, wa'api teereka itipimeri eemea ki mamachiriamechitia, aamo kiisi kaawe noonowiriachitia Riosichio, apoe Riosi tetewachio.

Po'wa ko'rerachi ichikoamea

10 Wa'a cheeka kajusaapua Eesusia, ahpo simitewa masitewachiopua, i'ka masitekapua:

—Pichiwari chaaninia, ki yeetapuwachiami pakiyamea po'wa ko'rechio, ichikoameche puuua; ²nape yeetapuwachiami pakiyamea, apoe tepuyakamerapua po'wao. ³I'ka tepuyameo, wahjonenapua yeetapukiamea waikao pakisaapao tepuyamea, nayewenapua po'wao ma'chi puuyanamia, yooma pipiripichi teewaka, po'waa i'ka iyenao, machika inamuamepua. ⁴Yooma puuyanasaapa ahpo tepuyao, pahcha weritoamepua ahpo na'naritopuawichioo, tepuyamea. Waikao po'waa, na'naritoamepua pu'kao, machika inamuamekapapua ahpo yeetotoameopua. ⁵Aaata seenu enesoo, ki na'naritomapua pu'kao, ohsotia ujumamapua pukachio, ki machiyapa pu'ka seenu tijoeopua, iyenao.

⁶I'ka wa'a tiame nayewekai Eesusia pu'ka pa'parisero pa'pamiratuameo, nape puuu pa'pariseroa, kiisi pahteka inamukapua Eesusio, ahpo apochi paparapuame nayeweka chiioiopua pu'kao.

Eesusi po'wa tepuyamechitiao, kaawerumara tepuyame

⁷Waikao wa'a cheesaapa Eesusia, simitekaopua pehjo, cheekapua yooma inamuachio:

—Weruma inataka inamumitiamua i'kao. Neeepua yeetapuraa, po'wa ko'rerachi muiniachio. ⁸Yooma no'o ke'chu eenoi e'enakamea, ahpokamera na'naritomichio ti'tijoeri yeetokamea, wi'wisikuame puuuu, ichikoamepua tiame. Nape aaata no'o na'naritokamea, no'o puhku po'wakameka te'teriamepua, puuuu, ki e'waka inamukamepua pu'ka wi'wisikuame chaachapao. ⁹Neeepua pu'ka ko'rerachi muiniamea, wa'a pakikamea no'oe tepupuame puuuu, tísia kaawe neesetopuamepua no'oeo, newipuatepuame puuuu tiaméo. Ahkaoi no'o ohjotioioopua tepuka, kihta tooremumeri puuuu.

¹⁰'Ichikowaria, na'ara iintoka ichikoemia e'enamepua, merimia, kajuka na'atamia; nape neea, ahjamichio eenakamepua, no'o korewachi enepameopua, te'ta ahjario, paarasateka kiamania. ¹¹Neeea, kaaweruma tepuyamerania. Kaaweruma tepuyamea, ahpo mukiwachisi nehpuamepua ahpo po'wa tepuyao. ¹²Oowera natetewachi tepuyamea, ki ahpo iinuwakopa po'wao, ki kaawe tepuyamepua pu'kao, itapiti oorie naaepatioopua ahpo tepuyao, piineri toisa u'mamepua po'wa tepuyao. Waikao ooria, wa'a eenaka ko'koniamepua po'wao, chi'chiripatiamepua pu'kao. ¹³Oowera tekipanaka tepuyamea, toisa uujumamepua pu'ka po'wa ahpo tepuyao, ka'chi e'rakapua wewekatekai, ki ahpo puhkukopua pu'kao.

¹⁴'Neeea, kaaweruma tepuyamerakamerania, no'o ijinuwakopa pu'kao, ahjama tiame neea, aapoeai wa'achitia tiamepua noochio. ¹⁵Neeea te'ta no'o Noonoo, wa'achitia no'o machiyao, neeeai wa'achitia machiyamepua. Neeea, no'o po'wa tepuyao, wa'achitia no'oe machiyachitia pu'kao, no'o po'wa tepuyaa wa'achitia no'o machiyamepua tiame. ¹⁶Neeea pirenachiamio, iinuenia tiame po'wa no'o tepuyao, ki i'ka ko'rechi mochikame. I'noramierinia pu'kaoi, pirenapi ko'rechi iintapamiapa, piiripi wa'api enepuawichioopua tepuyameo. Aapoeopua no'o e'wekao,

no'o na'naritomapua teetoachio. Wa'atia, piiripi wa'api enemapu tepuyameraa, neeche, ki aaata piirechi tepuyame.

¹⁷ 'Apoe no'o Noonoa no'o nakiyamepua. No'o Noonoa i'kawichio no'o nakiyamepua: no'o ahjario no'o po'wachitia tepuyawichio pejana nehjimichiopua, wa'a iintosaapua noochio, eenechi no'o ahjatemiapa. ¹⁸ No'o ahjario aaataai ki no'o u'yemepua, nooe wa'api no'o kaawe e'rachi ki'yamepua pu'kao. Neeea iinuemenia utewario noochio, no'o ahjario wahjiparichi uhjurakaio, eenechi noochi enatemala no'o ahjario. Wa'a tiameo, no'o Noonoe yahchetiamenia pu'kao.

¹⁹ Waikao eenechi ki napati wa'achitia erakoka inamukapa Eesusi chiiao, o'inekupua ahpo poanatukao. ²⁰ Muuwaemea chaachapakapua:

—Rooroikamepu ihjia chiia, itapiti na'arari yahchamepua. Nape rooroikame enesaa ihjia, ¿aatia keepuna eemea pu'kao?

²¹ Wahjachia chaachapakapua:

—Nape ihjia, kiisi na'arari yahchameka chiamepua. ¿Naakonakosa na'arari yahchameai sautetapua ki ma'chiriameo?

I'isaeri pa'pamuratuamea, ki nakika tetewamepua Eesusio

²² Seenepi simikameo Eerusarenio tuuroi taawechiamio, i'isaeri ti'tiioeria pahkotakapua, ahpo weemera tiopawichio pahkotewa.

²³ Waikao Eesusio wa'a Saromoni Arakokari teeriami oiyoioipua,

²⁴ i'isaeri ti'tiioeri pa'pamuratuamea, taamo noorepakao Eesusi iinatukekapua:

—¿Achinatiosi wa'a taamo teeremamua, ki aamo aatanako taamo nane'retekao? Amoe enesaa Riosie Weratiameo, ma'chiamie taamo chaanepuapua.

²⁵ Eesusia nehjiakapua:

—Aamosa chaanekasai neeepa, ki pichikena eemea. Yooma puuu no'o Noono utewarie no'o yooraa, no'o nayewanipua, aatanakoo; ²⁶ Nape eemea, ki no'o pichikenapua, wa'a te'te eemeapu, ki no'o tepuyakapa. ²⁷ No'o ijinuwa no'o puhku po'wachitaa, no'o machika inamuame puuuu. Neeeaio, te'ta machiyamepua pu'kao, wa'a te'teriamekapaopua, aapoeo kihta seeweka no'o na'naritoamepua. ²⁸ Neeea ki'yamepua pu'kao, ahjari ki wahjiameo, ki seena aampasi wahjipaniameo, ki seenampasi wahjipameripua, puuuu te'ta wahjiparichio, kiisi wahjipameripua; aaataai no'o seepurawaa, kiisi no'o u'yemeripua pu'kao. ²⁹ No'o

Noonoa, yooma no'o na'naritoame ki'yakamepua. Puuu apoeo, epeche weruma tiamepua ki aaatachitia. Pukaepa aaataai ka'chi iika u'yemetepua ahpo sekachio, no'o ki'yaopua pu'kao. ³⁰No'o Noonoa, neea tiameo, piiripikaitepua.

³¹Waikao, pa'pariseo pa'pamuratuamea, eenechi pasipumo o'rariaipua Eesusio, ³²nape Eesusia chaanekapua:

—Ki ookapi itapiti ka'karuma aamo tetewitekame neea, no'o Noonoepua. ¿Aachin tiamera pu'ka kaaweruma itapiti aamo teteweteriawichio, no'o pasipunariame eemea?

³³Waikao i'isaeri pa'pamuratuamea, chaanekapua Eesusio:

—Ka'karuma yoratiamewichioopua ka'ii, aamoo, Riosi aamo teewamekopapua, taamochitia tijoekaio, pu'kawichio aamo pasipunariame teemea.

³⁴Waikao pa'pamuratuame wa'a chaachapakopao, Eesusia chaanekapua pu'kao:

—¡Naakonakosa! ¡Naakonakosa ki pahtime eemea, wa'a chiiamekopua Riosio Ehkoriaami Iyoterichio? Puuuu, eee cheeriaipua ahpo na'nayewatura nayewakao: “Eemea, riosipua, no'o Riosio, tatanarapakapa.” ³⁵Nane'riame teemea Ehkoriaami Iyoterichi Riosi cheeriaa, pichiwakopua pu'kao, Riosio ahpo chiiio kiisi wihtuamekopa, teemea pu'kao kihta ka'itame tiamekopua pu'kao. Pu'ka ahpo na'nayewaturao riosi teewariaopua Riosia, te'ta pichiwapua, pu'ka na'nayewaturao ahpo chiia chu'waremichiopua ti'tijoerichi tu'tuyesikao. ³⁶Weh, Riosi iintorioo, no'o ahpo chiia ti'tjoeri nayewatumichio weerakamekoipua, ¿achini iikai nekakoame eemea noochio, no'oo Riosie Tijoe Tijoetukameko tuuyoo? ³⁷No'o yoorao, ki Riosi ihsia yoorame enesoo, ki no'o pichikepuapua no'oo, no'o Riosichi eenameko tuuyao. ³⁸Nape no'o yoorao, Riosiche yorame tiameche enesoo, pu'kakamera pichikepuapua, puukopua no'o ma'chitameo, te'ta no'oo aatanakoo.

³⁹Nape isaeri pa'pamuratuamea, ki wa'a teeka pahtekapa puuuu, eenechi pasipumo orapakapua Eesusio, nape Eesusia newikapua wa'ao.

⁴⁰Wa'a o'iniaopua waikao, paonamina Oorani akichi e'enatiapua, Waani Paatori yaajatoriachi, ti'tijoe paatoka ooweru tiame. Wa'a mochitiapua waikao paikapi taaweche. ⁴¹Wa'a mochinioio ki ookapi ti'tijoe ooweru tiame, no'o Paamira Eesusi machimia. Ihji wa'a e'enakamea, Eesusi masitia keepusaapua, ahpoo chaachapakapua:

—Aa, wa'a teeso Waani Paatori nayewariaa i'ka tijoechi simiyameo, Waania kiisi yoorakaipua itapiti peenia ihsiwao, te'ta pichiwa cheeramepua.

⁴²Wa'a erapakaopua, muuwaeme Eesusichi paparakapua, Eesusi ihsiachi masiteka.

Rasaro mukuria nayewaniame

11 Wa'a mochioiopua pehjo, wa'a asikapua aaata kooria Wetania mochiwachi o'inia eename. Puuua Eesusio chaanekapua Wetania mochiwachio, tísia kokorepariata aaata Rasaro tewaniame. Ihji Rasaroa, ooka pipiniemekapua, piiripia Maaria tewaniame, piirea Marata tewaniame. ²Ihji Maariaa, Eesusi tarachi sewajuya to'wepakamekapua, ahpo kupae pi'weka, wakipatekame. ³Ihji ahpo pipiniemea, Eesusi paaenurekapua, ahpo pa'chi Rasaroo kokoriopa. Puuua ahpo uhjurawao, chaanenureriapua Eesusio:

—Paamira, aamo kaawe e'riaa, kokoriapua.

⁴Eesusia, wa'a tiame inamukapao, cheekapua:

—Ihji tijoe kokorewaa, kaawerumachi kajumiitepua. Ohso kaawe, Riosi ihsiwa tetewipuawichio iikamepua, aatanakoopu ahpo Tijoetuteriao, pukachi yasitoamekopua Riosia, apoeo.

⁵Naatiopua, tísia nakiyame enerepua tiame, Maariao, Maratao, Rasaroopua tiame. ⁶Wa'a tiiooi Eesusia, ooka taawe itipikapua pehjo, ahpo kahtiachio. ⁷Neipa i'kaopua, ooka taawe puuyesaopua, chaanekapua taamoo ahpo masiterao:

—Ajasika. Siimpapupu Urea weeechi eenechi.

⁸Waikao teeme Eesusi masitewaraa, chaanekapua Eesusio:

—Nape isaeri ya'yawichieo, iiweta aamo merinarioi wa'ao, ¿wa'a siminaremua eenechi?

⁹Nape Eesusia taamo nehjiakapua:

—Pe'yachi wa'a teeremapua noochio. Wa'atoui neea tekipanamerichepua. ¿Tepekumanapu taawea? Neea ti'tijoeri tukapachi ohjoameo, Riosi kaaweruma tuuyewarie, tahjepamerichenia. Pu'ka tahjewarichi oiyamea, kihtae motochimapua. ¹⁰Nape ki apochi i'toamea Riosi kaaweruma tuuyewari tahjerao, tukapachi oiyamepua, pukaepa motochimapua.

¹¹Wa'a cheesapa Eesusia taamo chaanekapua:

—Taamo kaawe uuya tijoea, kohchiamepua, nape ehjepa wa'a ajasitioopua, pusatemia pu'kao.

¹² Waikao teeme masiteraa, chaachapakapua Eesusio:

—Wa'a teesoo, kohchiameneesaa, apoe wa'api pusamiitapua.

¹³ Nape Eesusia Rasaroo, mukukameko tuuka cheeriapua, ki oowera kohchiamekopua resipuka. Nape teemea ki pahtiamekapao, oowera kohchiamemaekapua. ¹⁴ Waikao Eesusia, eenechi taamo chaanekao, ma'chiamema tuuyekapua:

—Rasaroo mukukamepuua. ¹⁵ Kaawechupena ki wa'a yasarenia wa'a ikinioio, pu'ka wa'a no'o iintomeri tetewakao, epeche kaawe teeremerkopua aamowichioo, aamo no'o te'ta pichiwataopua, no'oo te'ta aatanakoo. Nahpe naaju, siimpaka ne'netaria Rasaro ikiriao.

¹⁶ Waikao Toomasia, taamo wahjachi masiterao, chaanekapua:

—Nahpesa naaju teemeai. Pe'yachi Eesusi ahjama ko'itaria teemeai.

Eesusi Rasaro tewaniame oijenatewa

¹⁷ Eesusi ahjama Wetania ajasitioiopua, Eesusia tuuyetiapua, naao taawe i'toamekopua Rasaro mukukame katewetiachio.

¹⁸ Wetaniao, waapikopa Eerusarenio, piie keenako ku'itapi simiwachi, ¹⁹ muuwaeme e'enariapua wa'ao, Maratao, Maariaopua tiameo, kaawe erapatemia yuuwesiao, ahpo pa'chi mukuria yuuwesiwaopua. ²⁰ Marataa Eesusio, wahka ihto tuuwame inamukapao, machenariapua natepamia. Maaria ahpo kariwachi itipiriapua pehjo. ²¹ Marataa natepasao, chaanekapua Eesusio:

—Paamira, i'wa aamo yasisoo, no'o pa'chia ki kiterepamiipua.

²² Nape wa'atioipua aamoo, nane'riamenia aamoo, ihtaoti itaka aamo Noono Riosi nayewasoo, aamo inamumerikopua, ahkasioi ki maaepuame tiameoi.

²³ Eesusi chaanekapua:

—Aamo pa'chia eenechio, ahjamitapua.

²⁴ Marata chaanekapua:

—Nane'renania ahjamioo, nape kiteremiachioopua wa'asi taaweo, yooma wahjipakame ahjapuniachioopua.

²⁵ Eesusia chaanekapua waikao:

—Nee apoe puua, eenechi ahjaniamema. Neeepua tiameo, ahjari aata yahchiameraa; noochi paparakamea, mukukaio, eenechi ahjamapua. ²⁶ Noochi paparamema, ki mukuyai pehji no'o eenoi kiteremiachi wa'asi taaweo, ki mukimapua seenepioi. ¿Wa'a tiame pichikiamemua Marata?

²⁷Marata chaanekapua:

—Eje'e, wa'a tiame e'ramenia Paamira. Neeea aamoo, Riosie weratiameko e'riamenia aamoo, apoe Riosie Weratiame, apoe Riosi Taanarakopua tiame, ehkoriaimi o'iniao, enameriko tuutiame.

Eesusia naarani, Rasaro mukukatewetiachi

²⁸Wa'a cheesapa Marataa, pe'ku eenakapua ta'pechi, ahpo piini Maaria tuuyemia. Marataa, nakachi chukipakao chaaneriapua:

—Eenariapu Paamiraapa, aamo paayapu waami.

²⁹I'ka inamukaopua, ikanati werisika eenariapua natepamia.

³⁰Eesusia, ki pakiriai pehji mochiwachio. Ma'chi yasariai puuupu Marata natepariachi. ³¹Ahjama mochika kaawe eratiamea, wa'ami akipakopa na'naritoriapu, mukukatewetiachi simiyame maaeka, naarachemia.

³²Maariaa, Eesusi kahtiachi asisaopua, chopokorieka weripakao chaanekapua:

—Paamira, i'wa aamo yasisoo, ki kiterepamii no'o pa'chia.

³³Eesusia, Maaria naarame tetewapaopua, ahjama e'enakametiameo, Marata tiame, tahpitika erapaka puaiapu, yuuwesipaka. ³⁴Waikao cheekapua:

—¿Akana kateweka eeme?

Aapoeo chaachapakapua:

—Nahpeo Paamira, ne'nepuapu.

³⁵Ajasitioopa Eesusia, nanarakapua. ³⁶Waikao nanarakame tetewakapao, chaachapakapua:

—¿Ki teesa nakiyai teeriai, puuuai!

³⁷Wahjachia chaachaparepu:

—Ihji ki ma'chiriame sautekamea, ¿ki itapiti iintome teeriamarepu, ki mukimichioo?

Rasaro eenechi ahjatewa

³⁸Waikao Eesusia ajasitioopua Rasaro mukukatewetiachio, eenechi tahpitika erapakapua apochio. Rasaro tekiriatiachio, nu'uti teesotatiachikapua, tehte rahpename chihaturamee to'petiame. ³⁹Eesusia waikao aaata cheekapua:

—Ikichanaopua pu'ka tehte, se'wi weerao.

Waikao Marata kiterepakame piiniraa, chaanekapua Eesusio:

—Nape Paamira, iyanakame ujuremapu puuua, naao taawe i'toamekapa wa'asi, i'ka ikiriachiohua.

⁴⁰ Waikao Eesusia chaanekapua Maratao:

—¿Ki aamo chaanekosane, aamoo noochi ahjachi erasoo, Riosio ki nu'unti iintomerikopua, itapiti aamo tetewimerio?

⁴¹ Waikao, ikicha werapatiapu tehtea. Wa'a ikitioopa Eesusia, te'pa tewekachi ne'nepakao chaachakapua:

—Cheriwema No'noo, aamoo no'o inamuriawichioo.

⁴² Nane'riameai neea aamoo, senepi aamo no'o nayewesoo no'o inamuamekoo. Nape ehpeo neea aamoo, yooma inamumichioo, weeru nayewaka aamo chaaniamenia, pu'ka aapoeopua tiameo, nane'remichiohua no'oo, te'ta amoe no'o uhjuratiamekopua.

⁴³ Wa'a cheesapa weeru sisinakaopua, cheeka te'ta Rasaro tekitiachi ne'nepakao:

—¡Rasaróoo, machenasa wa'áaa!

⁴⁴ Waikao mukuriamea machenakapua, yooma weerewa wisasopurae wipirika puritiame tarachisi o'inia na'pa toonorama, na'pa seekarama ahkasi moochisi nanarima. Eesusi chaanekapua waikao, wa'a ajakameo:

—¡Puhjeke wipipuriráo, oisimichioo!

Achini teeka i'yaniamé Eesusi chapuame

(Maateo 26:1-5; Marako 14:1-2; Ruuka 22:1-2)

⁴⁵ Muuwaeme isaeri ti'tjoeri, Maaria ahjama e'enakamea, tetewakapua wa'a iintokopao, Eesusichi paparakapua. ⁴⁶ Nape ookapi puuu i'isaeria ki Eesusichi paparakamea, pariserochi e'enakao, yooma tuuyeriapua pu'kao, Eesusi iintoriao. ⁴⁷ Waikao neeserosi pa'pamiratuamea, yooma ahpo na'poasaopua parisero ahjamao, chaachapariapua:

—¿Achini yorata teeme i'ka tijoeo? Ki ookapi ihsina puuuapa, itapiti ki maaenari yoorakaopua, ⁴⁸ wa'atia taamo toisooopua, yooma ti'tjoeria ahjachi pichikemerapua. Wa'a ijikisoo, tamochi e'enaka kajuka pihtunamerapua rooma tijoea, taamo iyoriachioi tiopao, wehchi yachamerapua, pihtunaka.

⁴⁹ Nape piiripi wa'api puuua, Kaija tewaniamea pu'ka taawechemio, te'ta ne'neserosi paamiratuameraa, cheeriapua:

⁵⁰—¿Kiisiki pahtena eemea? ¿Ki nane'renakosa eemea, ehpeche kaaweko, piiripi wa'api mukisaa yoomawichio, ki yooma mochiwari wahjipamichioopua?

⁵¹Nape ki ahpo e'rachi wa'a cheekapua, Riosie eratetiapa wa'a cheekamepua, pu'ka paaumparichio te'ta neeserosi paamiratuao. Pukaepa wa'a tiame cheeriai Kaija. Riosia wa'a chaniteriapua Kaipao, taamoo pahtemichioopua, Eesusio, ti'tijoeri pejanaka mukimerikopua, pu'ka tatakoria kokosapuamewichioo, ⁵²ki i'isaeriwichioche mukimerikopua, yooma wehjoarichiami mochikamewichioopua tiamé, yooma Riosi tatanarachitia te'teriamo, pirenapi wa'api pirenaturichi, pirenatupuaichio.

⁵³Nape ki wa'a tiame pahteriai puuu pa'pariseo napawikame wa'ao, pu'ka taawechi o'inia wa'ana, nanapawiriapua a'chi teeka ahpo merimiao, chaachapamia.

⁵⁴Pukaepa Eesusia, ki te'ta ma'chiamé oiyapua, isaeri mochikachiamiopua, mehka wa'a o'inia siimpasao Raaini mochiwachi e'enatiapua, waapi wakiwechiamio. Wa'a itipika Eesusia waikaopua, taamo ahjamaopua masiterao.

⁵⁵Asiyachikapua isaeri pahkotaopua, Semejenato pahkoo, muuwaeme ti'tijoeri po'poanami mochikamea, e'enariamekaipua Eerusarenio, ke'chu pahkokoikopua, ahpo Riosichi piipatepuawichioopua, wa'a nokiwamechikopua wa'ao.

⁵⁶Waikao pahkochi e'enakamea, ahkachiami tiopachiami aajatoka chaachapariapua ahpo:

—Ihtana erakona eemea, ¿enameriare Eesusia i'wa pahkochio, ki enatarekosaoipua?

⁵⁷Wa'a nooka ahpo chaachaparia ti'tijoeria, te'ta neeserosi pa'pamiratuamea, parisero pa'pamiratuame tiamea, nuurarioipa puuuapu, ahpo tuutiamichio aataeo Eesusio tetewisoo, chapimichioopua pu'kao.

Piiripi oowitiamea, Eesusi peeniajuwari to'weria

(Maateo 26:6-13; Marako 14:3-9)

12 Puhsani taawechi toioio pahko asimioio, Eesusia Wetania eenakapua eenechi, Rasaro ohjirachi, ahpo, ahjateria ta'perachi. ²Wa'ao kooame neteketiapua, aari koi'wame Eesusi kaawe e'rewawichioo. Marataa, oiyapua ajawaka kooame, Rasaro kahtiapua koaka Eesusi ahjama meesachi. ³Maariaa Eesusio, naasipa kiuro tísia nateyame uusapa peeniajuroa, apoche narato

sewajuyamee netetiame, tarachi to'wekaopua, ahpo kupae pi'wekapua wakipateka. Ihji peeniakame e'oniraa, yoomachi karichi mu'ikapua. ⁴Nape Uurasi Ihkariótea, piiripi Eesusi wa'api masiteraa, noriwi iintomeria pu'kao, cheekapua:

⁵—¿Achini iikai ki nehjiretupua ohso kaawe, paika sienta taawechi yowiwamechi, ahjae ku'ipuaichioo, kihta iinuwaeme ko'kometiwichio?

⁶Uurasia, ki tesiwa te'tiame cheriwiai cheeriapuapu, ichikoapa cheeriapua toomi, ahpo neesetoapua, katewetenia. ⁷Eesusia chiiapua:

—Ka'te a'chi chaane pu'kao. Tooa pu'kao, enemapu no'o kiterepamichio, kateweriai i'ka peeniajura. ⁸Tesiwa erakoamea, wa'api iintumerapua, nape no'oo, ki yooma taawechi amochi iinuemera eemea.

Rasaro meripua ahpo katewewa

⁹Isaeri ti'tijoeri muuwaamea, nane'rekapao Eesusio, Rasaro ta'perachi kahtiameko, muuwaame e'enakapua wa'ao, nape ki Eesusiche ne'nemia, Rasaro ne'nemia tiame, Eesusio pu'kao, ahjateria eenechi. ¹⁰Pu'ka ahjateretiawichio, neeserosi pa'pamiratuamea, i'yasikapua tiame a'chi teeka ahpo merimiaopua Rasaroo, ¹¹Rasaro ikitiamewichioopua, muuwaame Eesusikamera na'naritokopa, ahpo neeserosi pa'pamuratuame masitiaopua, toaka.

Eesusi Eerusareni pakiniame

(Maateo 21:1-11; Marako 11:1-11; Ruuka 19:28-40)

¹²Pu'ka meereo, Eesusi Rasaro oijenateria chaachapaniamea, ahkasi Eerusareni yooma mochiwachi nane'reretiapua, mehtakao. Pukaepa muuwaame Eerusareni pahkochi e'enakamea, Eesusi Eerusareni asiyame inamukapaopua, ¹³tahku saawara tehpunasaopua, kuhsi saawaame tiame, ma'chi muirachi puuyeriapua Eesusi natepamia. Eesusi natepasaapua, ahjama nokisikaopua, weeru siinakosiapua chaachapakao:

—¡Taamo Riosiii! ¡Taamo Riosiii! ¡Taamo newipatesaaa!
¡Taamo newipatesaaa! ¡Kaawechupena Riosichi o'inia eenamemua!
¡Kaawechupena yawichi enemerimua i'isaerichio ti'tijoechi!

¹⁴Eesusia uuru taamo i'yakeriachi yasitooa, Ehkoriaami Iyoterichi chiia ikiriapua, pichiwa wa'a tiame ikipua, machenariapua. Ehkoriaami Riosi Iyoteria, eee cheeriaipua:

¹⁵Ka'te majawemua, Siioni Riosi mochiwaria.

Nee, wa'a ihtonapa aamo te'ta yawichia,
uuru taanarachi yasitoka.

¹⁶I'ka wa'a tiame uuruchi ihtotiameo, pukeri simiyachio, ki pahteriai teemea, nape neipa taamo Paamira Eesusi no'rasoopua tewekachio, waikapa inatepatiapua, Ehkoriaami Iyoterio pu'ka naewaka cheerioopua.

¹⁷Puuu muuwaeme ti'tijoe ooweru tiamea, Eesusie Rasaro oijenatetiame tetewikamea, Eerusareni nonorasaapua, yooma tuuyeriaipua Eesusi iintoria ahpo tetewariapua, Rasaro oijenatekaopua. ¹⁸Wa'a tiame inamukapaopua Eesusi iintorioa, pahteriaipua waikao Eesusio te'ta weruma tiamekopapua pu'kao. Pukaepa muuwaeme natepamia puuyakamepua. ¹⁹Pa'parisero pa'pamiratuamea, wa'a Wetania nonorakame inamukapaopua, Eesusi Rasaro oijenateriaio, chaachapariapua ahpo:

—Nee, yoomahka ti'tijoea, ooweruapua tiameo, Eesusikamera pu'sereka tetewamepua. Kihta yorame te'teriane teemeapa, ti'tijoeeri tewetepuameopua, i'ka Eesusichi paparaniameo.

Eesusi i'yaniame nayewemia, ri'rieko ti'tijoe

²⁰Eerusareni pahkochi e'enakamechio, ri'rieko ti'tijoeeri tiame e'enariapua ookapi. ²¹Ihja, Eeripe piiripi Eesusi ajawaria naepariapua, We'saira ohjoeme Arirea weechi. Puuu ri'riekoa chaanekapua Eeripeo:

—Paamira, machinariai teemea, Eesusio.

²²Waikao Eeripea, Anteresi tuuyesaopua, pirena e'enaka tuuyekapua Eesusio. ²³Waikao Eesusia chaanekapua:

—Kaawepua, e'enanuremitiapua pu'kao, keepumichioopua no'o ti'tijoeeri nayewiao.

Waikao Eesusia yooma ti'tijoeeri nayewekao, o'inekapua cheekao:

—Asikame neeepa, tetewipuawichioo no'o te'ta weruma iintomioa. Pukaepa ehpeo neea yooma aamoo, no'o ikimiachi simiyame nayewemania, yooma no'o ku'we ikimeria, no'o te'ta aatanakooko ma'chitameripua. ²⁴Ihji no'o ikimia chiia, kiisi wehchi wichimeripua. Neeea no'o ikimaa, piiripi tiiriko pahchiraka teemeripua. Ki mukusaa puuu tiiriko pahchiraa, piiripi wa'api

teereka itipimeripua, ki muuweka; nape echitia mukisaapua wehtereo, ki ookapi muuwemeripua, taakekao. ²⁵ Aaata i'ka weechi ahjari epeche te'ta nateyamechitia tetewamea, ki Riosikamera ahjari ahpo kianariachitiao, wekatemeripua pu'ka te'ta ahjari Riosie ahpo kianarewaopua. Nape ki epeche nateyame tetewamea i'ka wehjoari ahjario, ki pu'ka ahjarichitia ahpo kianareniao Riosie, kiapuamepua pu'ka te'ta ahjario Riosie ahpo kianarewaopua, pu'ka te'ta ahjari ki wahjiamesi ahjaniameopua. ²⁶ Aaata piire no'o yorakeka yasinariamea, noochi enamitiapua; ahkaoui no'o kahtioi no'o yorakeka yasitoameo, no'o Noonoo, kaawe no'o ihsikiame tetewimapua pu'kao.

Eesusia ahpo mukimia chaanipua

²⁷ 'Ehpe neea i'ka no'o ikimiao, ki nu'uti tahpitika erapaninia. Nape ʒihtana chanitania i'kao no'o ikimiao: “No'o Noonoo, no'o apechunamitia i'ka no'o ikimiao”, cheetarenia naaju? Ka'inia pu'kao, pu'kawichio eenakamenia i'ka wehjoarichio, i'ka ti'tijoechio.

²⁸—Ohso kaawe no'o Noonoo, aamo iintonariakamera iintopuapua no'oeo —wa'a tiame inatamenia.

Waikao tepoona o'iniao cheechaniapua:

—Neea no'o amoe iintonario, o'inekame neeepa amoe iintokao; iiweta simitiame neea pehjo, amochi iintokao.

²⁹ Waikao ki ookapi wa'ami ajakame ti'tijoe ooweru tiamea, te'teoko tu'tuikapua. Wahjachia, Riosi ku'iwari Eesusi nayewerio chaachapapua.

³⁰ Nape Eesusia chaanekapua wa'a chaachapameo:

—Aamo tewekachi inamuriaa, ki no'owichiokamera simiyamepua, aamowichiokamera simiyamepua, aamoo tetewimichio, Apoe no'o Noonoo, no'o ahjama nayewamekopua.

³¹ Tísia waapi teetoamepua naatia, puuu Na'arari Noonoo, newitopuachio. Puuu na'arari nokinarepuawichio pa'pasuame ti'tijoechio yomachi wehjoarichio, ma'chi ipapuameopua Riosi tetewachio. ³² Waikao yooma no'o Noonoo iintonareria iintosoopa noochio, no'o apechunatioopua no'o Noonoo, yooma aaata te'ta pichiwa no'o ijinuwaa, yooma te'ta ahsieme natetetiame wa'asi, itipimeripua yooma ihta tatakoriamea.

³³ Pu'ka wa'a cheeka nayewaria Eesusia, ahpo a'chi teeka meripume nayewaka cheerepua, ahpoo kurusichi chuchaka

apechunaka meripuame. ³⁴ Waikao keepuameraa chaachapakapua Eesusio:

—Nee, ¿nape ki senepi wa'apitia ahjamerikaipua Riosie Weratiamea, Ehkoriaami Iyoteri chiiachitia? ¿Achini wa'a chaanimua pu'kao, apechunaka meripuameko tuukao meripuaichio, pu'ka Tijoe Tijoetukameoopua? ¿Aatanakosapu puuu Tijoe Tijoetukamea, ki muuu enesaa?

³⁵ Eesusia chaanekapua:

—Nee Apoepua, nape i'wa no'o kahtioiopua pehjiio aamo tahjewachitia, ohso kaawe no'o chiiakamera pichikepuapua, ki aamo chapipuaichiopua tukaparieo. Puuu tukaparieo chapitiamea, ki ma'chiriame puuu Riosi tahjewachi teerepuameo. ³⁶ Tahjewarikamera pichikeka mochtotopuapua, iiweta amochi tiioipua pehji Riosi te'ta pichiware tahjewao. Wa'a tiame enepasaa eemea, Riosi tahjewarachi mochtotoame enemapua.

I'ka cheesapa Eesusia, wa'ami akipakapua noriwi, pu'ka ti'tijoerio, toisa.

Aatia tiachipa ki Eesusichi paparakame ti'tjoeria

³⁷ Puuu ti'tjoeria Eesusio, ki ookapi ki maaenari yoorakameoipua ahpo tetewachio, wa'atia itipikapua, ki ahjachi paparaka. ³⁸ Ihji wa'a ikitiamea ki Eesusichi paparakao, pu'ka cheeka cheeriai Isaiatarua, Ehkoriaami ahpo Iyoterichio:

Paamira, ¿nape aatana pichikekamepua,
amochi simiyame taamo nayewariao?

¿Aatana amochi eenakamepua,
ahpo tatakoria cheriwepuawichio?

³⁹ Wa'a te'tiapapua, ki machika Eesusio aatanakoo, ki eenarepua pu'kao ahjachi paparaka. Ehkoriaami Isaiia pu'kao, wa'achi cheeriamepua tiame ahpo iyoterichio, eee cheekao:

⁴⁰ Riosia ki apochi e'enanarekameopua ahpo tatakoria
cheriwepuawichio,

wa'apitia toare Riosia,
ahpo ki mamachiriamechitia
peewaeme te'teriamechiopua iikachio;
i'ka iikarachiopua peewame enemichiopua.

Wa'a te'teriamekapa puuu,
kiisi e'wakapa puuu,
Riosi apochi paewao,

kiisi machika tetewamepua apochi kiisi ka'karuma
te'teriaio,
pukaepa ki noochi e'ename puuuu,
no'o cheriwekemichiopua ahpo tatakoririao.

⁴¹ Ehkoriaami Isaiaa, waika o'inia tetewikaopua Riosio ki nu'uti tísia peenia tiame iintomiaopua ahpo Taanachi Eesusiopua, ti'tijoeri tatakoriria te'ta cho'wepuawichiopua, wa'a cheeka iyotere puuuu ahpo Ehkoriaami Iyoterichio.

⁴² Nape wa'a tel'tereroi i'kao, wahjachia, muuwaeme pichikeriapua wa'ao, wa'api wa'ao i'isaeri pa'pamurakaipua tiameo. Nape ki chaachariapua, seewiapaopua pariseroo, ahpo ma'chipapuameopua napawikarichio; ⁴³ Wa'atia ahpo iintare puuuapu, ohso kaawe tijoekameraa ahpo kaawe e'rewa nakire puuuapu, ki Riosi.

Eesusi naawesaria ti'tijoeri wenejiwa

⁴⁴ Eesusia weeru nayewakao cheekapua:

—Noochi paparamea, no'o uhjurakamechi paparamepua tiame, wa'apichi. ⁴⁵ No'o tetewamea, no'o Noono tetewamepua wa'api, apoe te'ta no'o uhjurakamera. ⁴⁶ Tahjewarichitia eenakame neeea weechio, noochi pichikekameo ki tatakorira tukapachi oimichiopua wa'asi. ⁴⁷ No'o keepukai ki yoorekameo, ka'chi yoromania pu'kao; ki pu'kachi eenakame neeea, newipatenia eenakamenia ohso kaawe. ⁴⁸ No'o ehpeo ki nakika tetewikamea, no'o chiiwai tiameo, pu'ka wahjipachi taaweche wa'asi, enemera no'o chiiwa aamo wenejiao, aamo te'tia kateweniachio. ⁴⁹ No'o nayewaa, ki nooe chiiwa puuuu, apoe no'o Noono no'o uhjurakame, no'o ki'yaria puuuu, no'oo aamo chaanemichioo. ⁵⁰ Nane'renania, pu'ka no'o Noono no'o ki'yaria aamo chaanemichioo, aamo ki wahjiame ahjariwawichiokopua pu'kao. Pukaepa wa'atiame naawesari aamoo, tuuyesina neeea, te'ta wa'achi chiiame, no'oo kiasinia, no'o Noonoo.

Eesusia ahpo ma'masitia tarachi papakona

13 Ke'chu pahkokoi Semejenato pahkoo, nane'riame enere Eesusia, asiriamekopua ahpo Noonochi siimerikoopua, i'ka weee toakaopua. Eesusia taamo ahpo ajawariao, tísia taamo nakika yasitoamekaipua, ahkasi wa'a teereka mukukamepua.

²Ke'chu taamo koaka mochipanioio, Uurasi Ihkarióte Siimoni taanaraa, riaorósie usuwetiapa ahpo iikachio, noriwi nehjimo orapariapua Eesusio. ³Eesusia, yooma nane'riamekapaopua, ahpo Noonoe yooma ihta ahpo iintomia kiatiamekoopua reesiseri, nane'riamekapua tiameo, ahpo Noonochi no'ramerikopaopua tiame, ahpo ma'masitia neesetorichi tooemo eraparepua, yooma ahpo Noonoe weeechi tehkiwaopua. ⁴Wa'a erapakapaopua Eesusia, werisika koi'rachio, ahpo ampawakira pujisaopua, ⁵neeroi neropetorichi toasaopua, wisasori ahjae wakipateniame kaichi chuchakapua. Wa'a ikisaopua yasipakaopua, taamo ahpo ajawaria ma'masitia tarachi taamo o'inekapua papakokao, yooma taamo pipiripio.

⁶Nape Peerochi asitioiopua ahpo tarachi papakopuameo, chaanekapua Eesusio:

—¿Neeekosa tiame, no'o Paamira?

⁷Eesusi nehjiakapua:

—Eje'e. Ehpeo ki pahtieme eemea i'ka aamo no'o papakooa, nape ehjepa neipatakirio pahtemeri eemea.

⁸Peeroa ahpo wa'inekaipua chaaneka:

—Ka'i neea no'o Paamira, Kiisi no'o toima neea no'o Paamira.

Nape Eesusi chaanekapua:

—Ki no'o aamo papakosoo, kihta teeremapua noochio.

⁹Waikao Siimoni Peeroa, chaanekapua:

—Aa, wa'a teresoo Paamira, yooma no'o uupepapua sekachiami tiame, nanarisichiami tiame.

¹⁰Wa'a chiioapa Peeroo, Eesusia chaanekapua:

—Pukeri uupakameapa, tarachiche papakonia nahkipua.

Piipakame eemeapa wa'asi, nape ki yoomahka.

¹¹Eesusia nane'riapa wa'a cheekapua, aatanakoopua ahpo noriwi na'ara yorameriopua.

¹²Neipa yooma kajusaapua papakokao, eenechi chuchasapa ahpo ampawakirao, eenechi yasipakapua ahpo yasariachi. Wa'a ikisaopua chaanekapua taamoo ahpo ma'masiterao:

—¿Pahtena eemea ihtanakoopua i'ka no'o iintorioa? ¹³Eemea no'oo, aamo Masitariwa teewamepua, aamo Paamirawa tiame. Pichiwa chaachapame eemea pu'kao, pichiwa puuu neea aamowichioo. ¹⁴Weh, neea te'ta aamo Masitarikaipua te'ta aamo Paamirawa, neea ki weruma no'o uukaopua aamo tarachi papakokame enesoopua, eemea noochitiao, wa'achitia aamo ki weruma uuniame te'terepuapua. ¹⁵Neeea aamo tarachi

papakokamepua, aamoo no'oo ki weruma no'o uuya, aamo tetewimichiopua, aamoo wa'achi te'teretomichiopua, ki weruma aamo uuka. ¹⁶Eemea inataka inamumitiapua i'kao: aaataai ki epeche weruma tiamepua ahpo teekochio; aaata uhjuratiameai, ki epeche weruma tiamepua ahpo uhjurakamechiori. ¹⁷I'ka pahtekame enesaa eemea, tísia ta'iria mochtomeri eemea, aamoo ki aamo weruma uuka mochtitoame enesoo.

¹⁸'Neeea aamoo, ki yoomahka te'ta piipakameko tuuriao, pichiwa wa'a tiamepua, tetewamekapa neeea no'o ajawaria iikachio. Nane'riamenia piiripi eeme no'o ajawariao, kiisi kaawe iintomerikopua noochio. Nape ihji wa'a tiame iintomeria, wa'a tiame tetewitiapa ehkoriaami o'iniao, wa'a tiame iintomeripua. Ehkoriaami Riosi nayewaturao, wa'a tiame iintopuame tetewika chaachapariopua, Ehkoriaami Iyoterichiopua, eee chaachapaka iyoteriaopua: “Piiripi puuu no'o ahjama oiyamea, no'o pukamina na'ara iintokamepua.” ¹⁹I'ka wa'a tiame aamo chaanenania, ke'chu wa'a tiame no'o ikiyoiopua, aamo nane'remichiopua no'oo, yomatiamé no'o ikimiao, tetewamekopua. Neeea Apoepua te'ta neeea, te'ta ihtaoi tetewameopua ke'chu ikiniameoipua pehji. ²⁰Eemea i'ka pichiwari no'o cheemiao, inataka keepupuapua: No'o uhjurakame kaawe uuka tetewamea, no'o kaawe uuka tetewamepua tiame; no'o kaawe uuka tetewamea, no'o uhjurakame kaawe tetewamepua tiame.

Eesusia Uurasi ahpo noriwi ihsimio tuuna

(Maateo 26:20-25; Marako 14:17-21; Ruuka 22:21-23)

²¹Wa'a cheesaopua Eesusia, iiyana erapaka apochiopua, taamo chaanekapua:

—Pichiwa simiyame ihjia, piiripi eemea, nanaaramechi no'o nehjimerapua noriwi.

²²Waikao teemea, tahpitika erakokao, nenekuti taamo ne'nepakapua: “¿Aatanakamera ohjoare teemea?”, taamo erakoka. ²³Waikao no'oo, Eesusie epeche nakiwa eraniameo, chokichi kahtiamekopa pu'kao, ²⁴Siimoni Peero tewaniamea, sekae no'o naewakapua, ihchi no'o iinatukenurakapua pu'kao, aatanakamerakopua. ²⁵Waikaonia waapi chukipakao:

—¿Aatanakameraju no'o Paamira? —chaaneka iinatukekania.

²⁶Waikao Eesusia, ihchi no'o cheekapua:

—Ihji paani ichuka saampatesa no'oo ki'ya, puuu enemapua.

Wa'a cheesapa, Uurasi ki'yakapua paani ichuka saampatesa, Siimoni Ihkarióte taanarakapua. ²⁷ Neipa pu'ka paani iintotioiopua, Uurasia apochi pakiteriapua Satanasio, ahpo na'ara iintomichioopua. Wa'a iikopa Uurasio Eesusia chaanekapua:

—Uurasi, yaapi werisika siinka, iintomitiapua pu'ka aamo iintonareka kahtiao.

²⁸ Nape piiripiai wahjachi teemea, Eesusi ahjama koayamea, kiisi pahtekapua aatia tiachipa Eesusio, wa'a chaaneriamekopua Uurasio. Neeche pahtekamepua pu'kao. ²⁹ Puuu wahjachia, poanachi tarimia siinkameko erakoopua, itapiti taripua pahkowichioo, aaata tesiwewa te'tiamewichiooi, ihkokepuamekoiopua. Wa'a erakokamekapua Uurasio, puuu iintotoamekopapua, taamo toomi na'poasika kiasiriaopua. ³⁰ Waikao Uurasia, ikanati ahpo paani chi'wanetiame ichuka ko'kosaapua, simikapua waikao wa'asi ahpo iintomia yoramiaopua. I'ka Uurasi simioiopua, tukaokapua wa'asio.

Weemera nuurari

³¹ Neipa Uurasi simisooopua Eesusia taamoo chaanekapua:

—Ehpe tetewipua neeea, te'ta peenia tiame no'o iintomerio; te'ta peeniatiametewipuameopua tiame, te'ta no'o Noono inatariaopua no'o iintomiaopua. ³² Neeea no'o iintomiaeo, No'o Noono tísia peeniatiametewitesoo, Apoe no'o Noono tísia peeniatiametewitemapua pu'kao, ti'tijoe ooweru tiame tatakoririao, ahsieme natetetiame itipiniame tetewitekao. Ehpe wa'api tukawarichi iintopuamepua wa'asi. ³³ Eeme no'o kukuchiwa, kihta itipina neeepa aamo ahjama yasimiaopa. No'o i'yama eemea i'yao, nape ki no'o teimapua. No'o simiyachio eemea, ka'chi iika siimpamete eemea, isaeri ya'yawichioi wa'achi chaanekamenia no'o iinatukekoopua. ³⁴ Ehpeo neeea, tísia aamo nakiyao, tísia kaawe aamo nakika mochitojeraninia. ³⁵ Wa'a te'teretoka aamo mochitosoo, yooma ti'tijoea ooweru tiamea, amochi tetewimeri eemea no'o masiteriao, no'o aamo kaawe nakika mochitoniametewiteo.

Eesusia ahpo ka'itapotí Peeroe

(Maateo 26:31-35; Marako 14:27-31; Ruuka 22:31-34)

³⁶ Siimoni Peero teewaemea, ka'chi iika ahjama siimpuame inatakaopua pehjo, chaaneka iinatukekapua Eesusio:

—¿Akana akipatamua Paamira, ka'chi aamo ahjama siimenia?

Eesusia chaaneka nehjiakapua:

—No'o simiyachio ehpeo, ka'chi iika no'o na'naritomerimua pehjo, nape piie taawechiope.

³⁷ Peeroa waikao utewa cheeka iinatukekapua eenechi:

—Nape Paamira, ¿atia tiiachipa ki siimetenia? Nape Paamira, kiisi ka'chi e'ramenia ahkasi mukukainia, aamo nehpuwachio.

³⁸ Peero wa'a chiioa chaaneka Eesusia:

—Wa'a chiiamemua chiiao, nape neea aamo chaanenapua, ke'chu kusuyoi toteri oowirao pa'a piario, paisa simiyame no'o ka'itameri muua, kiisi no'o machiyo tuuka. ¿Pichiwa wa'a e'ramemua aamo chiia?

Eesusia Noonochi poee

14 Eesusia wa'a chaanesa Peeroo, yooma taamo ahpo ma'masiterao chaanekapua:

—Ka'te yuuwesi, no'o siimo tuuyoio, noochi ahjachi e'rakache mochipuapua ohso kaawe, Apoe no'o Noonoo Riosichi tiame.

² No'o Noonoo tewekachi kahtiachio, ki ookapi iintunapua ahka mochipuachio. Ki wa'a teeresoo, ki cheemiinia wa'a simika aamowichio katewemio tuuyao, yooma pipiripi ahka aamo mochimiachio. ³ Ehpe ki tehpe simisao, ahkasi aamowichio katewesapa enamania eenechi, wa'a aamo i'tomaniapua no'o ahjama, no'o ahjama mochimiachio waikao, ahka no'o te'ta kahtiachi; ⁴ Nane'riame eemeapa, achini teeka asipuameo wa'ao.

⁵ Toomasia chaanekapua waikao:

—Nape Paamira, ¿achini nokaka asita teemea wa'ao, kiisi nane'renaoi teemea wa'a poeoi, ahka aamo simiyachio?

⁶ Eesusia chaanekapua:

—Neeekamerapua puuu poeoa, no'o yasimiachi asitemeria; neecheputa te'ta pichiware aamo tuuyekamea; neecheputa tiameo, te'ta ahjari ki'yameraa, ahkasi ki wahjiamasio. Aawataai ki asima no'o No'nochio, ki no'oeo. ⁷ No'oo te'ta machiyame enesaa eemea, no'o Noonoo tiame, te'ta machimii eemea. Machikamekai eemeapa no'o Noonoo, noochi tetewaka ohjoamekai eemeapa no'o Noonoo.

⁸ Eeripea waikao chaanekapua:

—Nape Paamira, ahjama ohjoamekai teeresaa teeme, ¿achinikai ki tetewame teemea? Taamo tetewitesao naaju. Tetewisaa teemea pu'kao, tisiwa kaawe erakomii teemea waikao.

⁹Eesusia waikao chaanekapua:

—¿Kiisikosa no'o machika tetewame muuua Eeripe, ki ehpesi no'o aamo ahjama oiyo? ¿Aatia tiiachipa aamo tetewitejerata eemea no'o No'noo? Neeekamera puuua, Apoe no'o Noonoa; no'o tetewamea, apoe no'o Noonoo tetewamepua. ¹⁰ ¿Ki pichikiamekosa eemea no'o tiario no'o Noonochi tiamekopua, apoe no'o Noonoo tiario noochi tiamekoopua? No'o nayewao ki nooe chiamepua, weeechi tijochitiao, no'o Noonoa noochi tiamekapao, apoeaitepua noochi chiiao.

¹¹Waikao Eesusia yooma taamoo, chaanekapua:

—No'o pichikepuapua no'o chiiao, no'oo no'o Noonochi kahtiamekopua, apoe no'o Noonoo, noochi kahtiamekopua wa'achitia. Ki no'o chiia pichikesaa, no'o ihsiaoi pichikepuapua, apoe no'o Noonoo noochi ihsia. ¹²Pichiwa chaania, aataai noochi paparama, no'o Noonoo tehkiwa no'o inisia teetomeripua, apoepechi no'o Noonochi paparamichio ti'tijoe paajuteka, ooweru wa'achitia. Nape puuu apoepechia, epeche muuwaeme paajutemeri ki noochitia no'o Noonochio, no'oo no'o no'ramerikopa no'o Noonochio. ¹³Eemea aata no'o Noonochi enatekamea aata tatakoria cheriwepuawichio, ihtaai tatakoria no'o Noonoe cheriwepo tuuka masitemeripua, nape no'o ahpowichio no'o kurusichi mukuria natetewachi itaka. No'o kurusichi mukuria ki ookapiwichio tatakoria natetekao, no'o Noonoo tisia peenia tiame inataria puuua, yooma wehjoarichi mochikamewichio, tetewimichio. ¹⁴Ihtaai ahpowichio noochi eenakameo, cheriwemachenia pu'kao, nape ahpowichio no'o iintoriae natetewachitia, noochi itasoopua.

Eesusia Riosi Riosiwari Te'ta Piipari uhjuramo tuuya

¹⁵No'o nakiyame enesaa eemea, no'o e'weka mochitopuapua, no'o aamo nuuria. ¹⁶Wa'a aamo te'tereka mochitopao, no'o Noonoo nayewemania aamo uhjuremichioopua ahpo Riosiwarioopua, aamo ahjama teetomichioopua ki wahjiamasio, aamo ku'isimichioopua aamo teetowachio, yooma ihta aamo nakiyachisio, aamo oisa erapatesimichioopua tiamé. ¹⁷Puuu iintomeripua amochio, te'ta pichiware tiamera pahtetekao. I'wache weeechi nokiwame pu'seriamia, ki kaawerumachiche mochitonariamea, ka'chi iika uumeripua pu'ka no'o Noonoo Riosiwari ku'iwarao, ki uuka tetewamekopa puuua, no'o Noonoo ahpo kiamiao. Eemekamera kiatiamepa pu'ka Riosiwario, puuua epeche ku'iwa yasitomeripua

yooma pipiripichi amochio, ki wahjiame aamo ku'isimeripua no'oo no'rasoopua. ¹⁸Ka'chitia taawechei aamo piineri toayai neeea neesetokao; eenechi enamerikaite neeea, pu'ka wa'api Riosiwariichi amochi yahchamechi, nooe amochi yasitomiaopua, ki wahjiame amochi te'ta ku'isimia. ¹⁹Ki mehka toiaitepua, i'ka weeechi mochikame ki ka'karumao, ki oosa no'o tetewimiachioipua i'ka weeechio, nape eemea noochi te'teretokamea, eenechi no'o tetewimiitepua no'oo oijenasocheo pehgio. Neeea wahjipaniame newitosaapua, kajuyachi taawechio, aamoo wahjipakamekoipua, eenechi aamo ahjatemanía. ²⁰Nape eenechi no'o ahjakame tetewapaopua ke'chu no'o no'roipua tewekachio, pahtemeri eemea waikao, pichiwa No'nochi eenamekopua, no'o Noonoo neeepua tiameo, piiripi wa'apikai tiioipua. Waika waanamio, eemea no'o ahjamao piiripi wa'apika teeremeripua, no'oo amochi teetoamekopua no'o Riosiwarioe. ²¹No'o nuuraria kaawe neesetoka i'toamea, pichiwa no'o nakiyame puuua. Wa'a teeka no'o nakiyameo, no'o Noonoi tísia nakiyamepua pu'kao. Pu'ka wa'a te'teríamechi, no'o Noonoa neeea tiameo, pukachi taamo tetewitemapua, piiripichitia, Riosi Riosiwariichi.

²²Waikao Uurasia, nape ki Ihkarióte Uurasia, iinatukekapua:

—Paamira, ¿aatia taamoche taamo tetewitetamua, ki aamo paparameopua ka'i?

²³Eesusia, nehjiakao chaanekapua:

—Aamoo noochi paparaseopua, no'o Noonoa neeea tiameo, piiripichitia yasitomeripua amochio. ²⁴Nape ki no'o nakiyamechioipua kihta yasitomeri teeme pukachio, ki no'o e'weka yasitoamekopua pu'kao, no'oo, no'o Noonochi chiia nayewerioipua. Ihji no'o chiia aamo inamuaa, apoe no'o Noonoo naawesa puuua, apoe wa'api i'ka weeechi no'o uhjurakame, ahpo noochi nayewa inamupuawichioipua.

²⁵'Neeea iiweta aamo ahjama kahtiaapua pehgio, i'ka yooma aamo tuuyamepua. ²⁶Nape no'o Noonochi no'rasoopua, no'o Riosiwarioe ihsimania aamo ku'ikao, no'o Noonoo amochi uhjuramia. No'o Riosiwari ihsimapua aamo tuuyekao, yooma itapiti aamo masitiachio, yooma no'o aamo masiteria, inatepatesika.

²⁷'Neeea te'ta kaawe erapari aamo ki'yamepua, ki weeechi mochikame kaawe erapari ki'yamechitia. No'o aamo kaawe erapari ki'yaa, no'o wa'api kaawe erapari iinuekapua. Pukaepa no'o kaawe erapari iinuemea, kihta yuuwesipuapua no'o simiyawichioo, itapiti seewekaoipua a'chi teeremiaopua, no'o ikimiaoipua ku'we.

²⁸ Eemea, no'o inamukame eemeapa no'o siimio tuuriamekoo, nape eenechi amochio yasimia enameriko tuuriao. Noochi paparamea, no'o te'ta nakiyame enesaa, kaawe erakomete puuua kihta yuuwesika no'owichioo, no'o Noonochi simiyaa, amochi enamiapa eenechi wa'a no'o simiyopa, nape Riosi Riosiwariichi, yomachi amochi yasitome teereniamechi Riosiwariichi. No'o Noonoo Riosiwariichi yasipasaapa neea, ahkaoi teeremeri neea no'o Noonoo Riosiwariichi yasitaoe, ki weechi no'o weerewae yasitoriachitia.

²⁹ Ke'chu ikiyoi i'ka, yooma aamoo chaanenania, i'ka wa'a tiame ikisoopua, pichiwa no'o cheerio erakomichiopua aamoo, wa'a erakoapa eemea, kihta seweka noochi paparaka mochtomichiopua i'ka weechio, noochiche ahjachi erakoka.

³⁰ 'Ki tehpe toina neeepa ki no'o aamo nayeweka yasimiaopua wa'asi, waapi ihtona tukaparichi ye'kameapa, puuu te'ta no'o na'ara yoramaria, apoe te'ta Satanasi tewaniamea, puuua te'ta ki ka'karuma nokayakamera, noonora. Puuua kiisi iinuekaitepua apochio, no'ochi newitomiaopua, ³¹ nape yooma ti'tijoeri nane'remichio no'oo, tísia nakiyamekopua no'o Noonoo, pu'ka iintomo e'raria iintomania ehpeo, no'o Noonoo tísia e'weka. Werisisa, nahpe.

Eesusi te'ta pichiwari panijuwari

15 Wa'a o'inia puuyatioiopua, pooechi nokisinioio Eesusia, eee cheesika taamo masitesikapua, ahjama nokisinioio:

—Neeea, uuwa echitiamepua, no'o echakamea, apoe no'o Noonopua. ² Yooma no'o paanira ki taakiameo, tehpuchenapua pu'kao; nape kaawe taakiameo, katewekenapua pu'kao, charewa ki ka'karumao puhjeneka, epeche taakemichioopua. ³ Eemea, cheriwetiame eemeapa tatakorio, piipaka itipikame, amochi uukapa muuua no'o cheeriao, pichikeka. ⁴ Wa'a aamo te'teresoopua noochio, wa'achi teerema neeeai amochio, amochi yasimania. Yooma uuwa paaniraa, ki ihchiame enesaa, kihta taakemapua. Wa'achi te'terena eemeai noochioi, ki noochi ihcheka te'teriane enesaa, kihta muuwemii eemeai, aamo taakiamechitiaopua.

⁵ 'Neeepu uuwa echitiamea, eemea paanirapua. Noochi ihchiapa eemea, neea amochi taakiamepua, nape ki no'oeo eemea, kihta muuwemiipua taakekao. ⁶ Ki noochi ihchiame yasinariamea, ki uuka tetewipuamepua, paanira ikicha ipatiamechitia, wakipasoopua kosopuaichio.

⁷Eemea noochi ihcheka te'teretonariamea, no'o chiiiao, iyorika uuka yasitonariamea, ihtaoi ahpo nakiya no'o itanemeri puuua, aamo muuwewari taakemichioopua. ⁸Aamo nokisiamechi ka'karuma taakesoo, no'o Noono amochi ihsiwarao, ahpo kaawerumari amochi teteiwa ihsimeripua. Pukachi naania teeremeri eemea, no'oe masitetiamekoopua. ⁹Wa'achitia no'o Noono aamo nakika yasitoachitia, wa'achitia aamo nakika yasitoame neeeai. Wa'achitia mochtipuapua eemeai i'ka no'o aamo nakiyaopua, ka'te wa'atia wekate eemea. ¹⁰Wa'api teetosaa eemea no'o masiteria teetokao, wa'api amochi tetewika uupuamepua, aamo no'o nakirao.

¹¹'Peenia erakosa naaju, ihji no'o aamo chaaniaa, pu'kawichioopua, ki teesa aamo peenia erakomichio, amochi yasitoniamekoo inataka. ¹²I'kache aamo nuurenania, aamo kaawe tetewaka mochipuame, ahpo nakika, no'o aamoo te'ta kaawe nakiriachitia. ¹³Ki'te te'ta epeche nakiwamea, ki'te mukiwachisi nakiwamea aatao, ahpo kaawe e'rawichioopua. ¹⁴E'wakame eemeapa, i'ka aamo no'o nuureriao, pukaepa aamo, aamokamera kaawe e'riame neeea. ¹⁵Neeea aamoo, ki no'o tekipanatewa teewaninia wa'asi, tekipanamea ki yooma nane'reteka yasitoame puuua ahpo teekochio, itaoi ahpo yoranareka kahtiaopua pu'kao. Nape neeea aamoo, no'o kaawe e'rewachitia tetewamenia aamoo, yooma no'o Noono e'ra aamo nane'retesiapa. ¹⁶Ki eemekamera no'o uukamepua, aamo ahjama oimichioopua; neekamerapua aamo uukamea, no'o masitia masitesimichioopua ti'tijoeo ooweruopua tiame, noochi paparamichioopua pu'kao. Aata aamo ku'yao noochi paparariame enesoo, no'o iintoria ahpowichio kurusichi inatakao, no'o Noonochi cheriwewa itasoo, cheriwemeri no'o Noono te'pa tewekachi kahtiamea, ihtaoi itapiti ahpo cheriwejera itakoioopua. ¹⁷Nape ka'te ahpo newitome erakomitia eemea, Riosichi paparamichio e'enatewa nokayaiopua ti'tijoeo, ooweruopua tiame. Ohsotia aamo chaanenania wa'a aamo nokisiachi pu'ka yooraka: Kaawe aamo nakika mochtowa, masitepuapua, napati aamo wa'achitia uuka tetewika.

**I'ka weeechi nanaarame ti'tijoeeri
Eesusi na'areniamе, ijinuwarama**

¹⁸Eesusia simitеka pehji taamo masitekao, eee cheekapu:

—Ki noochi paparameo aamo nekumesoo, nane'repuapua no'ooi wa'achi teeretiopua pahcha ki aamochitia, nekamuchekao.

¹⁹ Eemea, i'ka wehjoari ki ka'karuma yooraka nokisiam e nesaa, kaawe e'raka tetewi puai eemea, ki ka'karuma yoorameeo. Nape eemea, no'o paajutekopa noochi e'enariopa, no'o ijinuwa iintapame neeea, ki wa'achi nokaka mochitomichiopua, ki ka'karuma yooraka mochitoamechitiao. Ehpeo aamoo noochi te'teriapakoopa, nekamucheniam eemea pukaeo. ²⁰ Nane'repapuapua no'o cheeria: "Yoorewa naewakao, ki epeche yooreka tetewiniam tekipanameraa, ahpo teekorachitiaopua." Kaawe uuka tetewipuame nesaa no'o masiteriao, kaawe uuka tetewipuame aamo masitiaai, no'o nuurarikapa. No'o na'aretiam e nesoo, na'arepuame eemeai. ²¹ Yooma aamo na'ara yoraniamea, noochi te'teriapa wa'a aamo yorapuamepua. Ki no'o Noonoo uhjurariachi ahjama te'teriapa, wa'a aamo yorameripua, nanaaramea.

²² 'Ki no'o eenakame enasoo kihta teeremii puua ki no'o nakika mochikapa kokosapuameo, ki tetewikame enesaapua tisia peenia tiame no'o ihsiriao, ki aata iintome tiaoopua. Nape ehpeo no'o eenakoio ki no'o uuka tetewikamea ti'tijoe ooweru tiamea, no'o Noonoo kokosapuameter e mochitomeripua. ²³ Aata ki no'o uuka tetewamea, no'o Noonoo ki uuka tetewamepua. ²⁴ No'oo, ki yooma tetewachi ki maaenari yoorakame enesoo, itapiti ki aata yorame tiameo, kihta a'chi teeremii puua, ki no'o uuka tetewaiopua. Nape ehpeo yooma no'o ihsia tetewakao, na'pa taamo ki nakika tetewikamepua, no'ooi no'o Noonoo. ²⁵ Nape yooma ihji ikiniamea, ehkoriaami Riosi nayewatura no'o ikimio chaachapatiamepua. Puu ehkoriaami nayewatuaa, ehpe taawechiami ki no'o nakiyo tuuwa, chaachapakame puua iyotekao: "Kihta iintokai ki nakiniam neeea."

²⁶ 'No'oo, no'o Noonoochi no'rasoo eemea, kaaweruma nayewameri eemea no'o iintorioa, no'o Riosiwari aamo ku'imichio no'o uhjurariae. Puu no'o Riosiwari yomatiam ihta no'o iintoria aamo inatepatesikaopua, yooma no'o iintorioa, kaaweruma nayewesimichioopua ti'tijoe richio, pichiwa te'ta wa'a teeriopua no'oo. ²⁷ Eemea no'o ajawariaa, pukerisi o'inia no'o ahjama ohjokamekapao, wa'a chaachapameripua.

16 'Yooma i'ka aamo chaanesika yasitokame neeea, aamoopua, ki no'o toaka mochitomichiopua, anachaka pu'ka ki teesa tiame aiwari enameriopua. ² Ma'chi ihpapapuame eemea napawikarichio, ahkasi aamo me'yakameai, ahpo kaawe e'repuame maaemerapua Riosieo ahpo wa'a iintoriawichioopua. ³ Wa'a nokimera puua, ki te'ta no'o Noonoochi te'tereka mochitoapa, no'ochioi.

Riosi Riosiwarie taamo piipatewao

⁴Wa'a aamo chaanena neeea, nane'reka mochimichiopua i'ka wa'a tiame ikinioiopua, no'o aamo chaaneria. Pukeri simiyachio, ki aamo chaanekania i'kao, aamo ahjama oiyapaopua pehji, nape ehpe aamo chaaniamenia, simiyapa wa'asi. ⁵Nape eemea, aaataai ki no'o iinatuketiamepua akana no'o simiyao, ma'chiam e aamo no'o tuuyekamekopua, akana no'o simiyachio. ⁶Oowera no'o simiyache, yuuwesina eemea. ⁷Nape pichiwa chaani neeea, kaaweruma simiyamekopua aamowichioo no'o simiyaa. Ki no'o simisooopua, ka'chi iika enameri amochio aamo Ku'itomeria, nape nooe simisaapania no'o Noonno kahtiachio, nooe wa'api iintomania aamo Ku'itomeri uhjurekao, puuu aamo Ku'imeria, nooe wa'api Riosiwari enameri puua, amochi enameria. ⁸Ihji no'o Riosiwari i'ka weechi enasaapa, puuu iintomapua tetewitekao, yooma ti'tijoe ooweru tiameo ahpo iikachio, kiisi ka'karumakopua, tísia tatakoriamekapaopua. Nape puuu Riosiwaria tiameo, pu'ka ki ka'karuma nokaka mochikameo, tetewitemapua tiameo aachin nokaka ahpo ka'karumachi enepamiaopua tiame. No'o Riosiwaria ihsimapua tiameo, yooma noochi paparakameo nane'retekaopua, pu'ka Na'arari Noonora, no'o Noonno kokosaritere teereniakopua wa'asi, pu'kao te'ta kokosapuawichiopua te'ta kajuyachioopua taawechio. ⁹Ihji kiisi kaawe nokiwamea tatakorika mochitoame tewaniame puua, ki noochi paparaka mochitoamekopua pu'kao. ¹⁰No'o Riosiwaria, apoe ihsimapua ki ookapi paajutekaopua aachin teeka kaawerumachi enepameriopu, no'o Noonochi e'enamichio paajutekao. I'wa weechiche itipisaane, no'o chiia inamukameche e'ematemiinia no'o Noonochio. Nape simisaane no'o Noonochio, ahkai yomachi tiame enamania no'o yasitoao, no'o Riosiwari tiarirao aatachioi, no'o Noonochi paajutenariaopua. ¹¹Te'ta Na'arari Noonora, no'o Noonoe kokosaripuache chanitiamekopaopua, no'o Noonno ki ka'karuma katewemiao, te'ta pichiwa enamerichepua, kiisi wa'atia itipimeripua pu'kao.

¹²Ki ookapi iinuenia pehji aamo chaanemiao, nape ehpe eemea, ki pahtemapua pehji. ¹³Nape apoe Riosi Riosiwari te'ta pichiwaremea, amochi enasaapa, yooma aamo masitemapua, noochi simiyame pichiwarichioopua. Apoe Riosiwaria ki seenu Riosiwarie ihsimeripua masitekao, apoe no'o Noonoe ahpo chaanesiwa masitesimapua. Puuu no'o Riosiwaria tiameo, puuu teetosimeripua aamo masitekao, ahkasi wahka ihtoriachisiopua, itapiti ikipuamechi simiyameopua. ¹⁴No'oo, puuu ihsimapua no'o

kaawe chaniwa tetewipakaopua, akatiasi no'o soparamekoopua, no'o ihta aamo kiamiaopua ku'iwaro, no'o iinuwachi uuyapapua aamo kiamiaopua. ¹⁵Yooma no'o Noono iinuekao, no'o iinuwapua tiame. Pukaepa no'o iinuachi uumio tuuna neeea, aamo kiamiawichioo.

Yuuwesiria kaawe erapari enepameripua

¹⁶'Ku'itapi toiyachio, kiteremania i'wao, nape eenechi ku'itapichio, no'o tetewimeri eemea.

¹⁷Ookapi teeme Eesusi ajawariaa, taamo ahpo chaachapai teemea:

—¿Ihtana ku'itapi naewaka cheeriamare Eesusia, ki ahpo tetewipo tuukao, wa'a ikisao eenechi ku'itapi ahpo tetewipo tuuriao? ¿Ihtana chanika cheeriamarepua, neipao ahpo Noonochi simimio tuukaopua tiameo? ¹⁸¿Aatia wa'a cheeka nayewariare Eesusia, “ku'itapi”, cheekao?

¹⁹Eesusia nane'riapa ahpo iinatukepuameo, chaanekapua:

—No'o ku'itapi ki tetewisaa, eenechi tetewipo tuuriao, ¿pu'ka nane'renariame eemea? ²⁰Kaawe keepumitia naaju i'kao: Aamo naarakoio yuuwesikao, ki nu'uti siimera kaawe erakoniamea, wahja tijoechiopua ki ka'karumachio. Nape neipa yuuwesisaapa, kaawe erakomeri eemea eenechio. ²¹Aaata oowitiame saumeria, iiyana e'rame puuuu ahpo saumiachi asiyoopua, kokosa aiwamiapa puuuu, nape pu'ka sauniame aiwari u'matsoopa, yooma natekepamepua pu'kao, wa'a ikisaapa kaawe ejeramepua eenechio. ²²Eemea, wa'achi te'teremapua ehpeo, ehpeo yuuwesina eemea, nape eenechi no'o amochi tetewitemia machejenesoopua, eenechi peenia erakomeri eemea aamo iikachio, nape te'ta peenia erakorie ki aaata u'yeme tiameee.

²³Pu'ka taawechiami no'o Noonochi simikoio, eemea kihta no'okamera itanemeripua waikao, ihtaai aamo itayaopua Riosichi ta'iria mochtitopuaopua. Pu'ka aamo kiapua, Apoe te'ta Noonokamera itanemeri eemea pu'kao, Apoe iintomeripua yooma aamo itaya ki'yakao, yooma ihta apochi ta'iria mochtitoniameopua. Wa'a iintomeri puuuu aamoo, no'o ijinuwarakopa. ²⁴Ahkasi ehpeo, kihta wa'a tiame itayame eemea no'o Noonochio, no'o ijinuwako tuukao. Nape no'o Noonochi simisooopua, no'o Noono itanepuapua, yooma ihta aamo nakiyaopua, no'o Noonochi ta'iria

mochitopuaopua. Wa'a te'teretosaa eemea no'o Noonochio, tísia ta'iria tiame mochtomeripua, tísia kaawe erapuame tíaame.

Riosie Weratiamea newitomeri i'ka wehjoarichi na'arameo

²⁵ 'Ahkasi ehpeo, itapiti wa'achitarichi aamo nayewekame neeea, nape asinapa no'oo, ki wa'achitarichi aamo nayewemiaopua, ma'chiamé aamo ne'netemania waikao, no'o No'noo. ²⁶ No'oo no'o Noonochi no'rasoopa, aamoe wa'api itameripua no'o Noonoo, tewekachi kahtiamé. No'o Noonochi no'rasaapa, ki neeé ihsimeripua, no'o Noonochi aamowichio itanekaopua. Wa'a te'terewa iinuemerí eemea no'o Noonochio, no'o ijinuwarakapa. ²⁷ Apoe no'o No'noa aamo inamumapua, tísia aamo nakiyamekapa. Wa'a tiame puua tísia aamo nakikao, aamoo tísia no'o nakika mochikamekopapua, aamoo no'o pichikeriopua tiameo, no'oo te'ta no'o Noonochi eenamekopa. ²⁸ Neeea no'o Noono tiarirachi machenakame neeéa, weeechi enamiaapa, pukaepa neeea ehpeo, i'ka weeechi mochikame toisaopua, no'o Noonochi no'rameripua, no'o Noono Riosi tiarichi yasimia.

²⁹ Waikao teemea Eesusi ajawariaa, chaachapakapua:

—¡Aa, ehpeo ma'chiamé nayewakame muuuu, kihta itapitichi wa'achitarichi naewaka! ³⁰ Wa'atiao, ehpeo nane'rekame teemea aamoo, yooma ihta yomatiamé machikamekopua, ke'chu ihta aamo iinatukioio, yooma nane'riamekopua.

³¹ Eesusia nehjiakapua:

—¿Ehpeope, pichiwa pichikiamé eemea, no'oo aatanakotiao? ³² Nape wa'a erakoai eemea, ki tehpe simiyachi ujumamiite eemea, piineri toakaopua no'oo —chaaneka Eesusia—. Nape aamo ujumakoi, ki piineri kahtiai teerema neeea, no'o Noonoa no'o ahjama kahtiai teeremapua, Apoeo noochi yasitoamekapa Riosiwarrirao. ³³ Yooma i'ka aamo chaanekame neeea, kihta a'chi e'raka aamo mochtomichiopua. I'ka weeechi mochikaopua pehjo, itapiti a'chi tiame na'arari aiwameri eemea. Nape eeme noochi ahjachi erakoamea kaawe erakomitiapua, no'oo newitoripa i'ka wehjoarichi te'ta Na'arari Noonoraopua, i'ka weeechi ki ka'karuma yooraka mochiniameo ye'kaka yasitoameo.

Eesusia ahpo Noonoo, ahpo ajawariawichio itani neesetori

17 Eesusia wa'a cheesika taamo masitekoioopua mochipatiapua ku'itapi. Eesusia waikao, te'pa ne'nepakao, eee cheeka nayewekapua ahpo Noonoo:

—No'o Noonoo, asikame neeepa aamo yahchariachio, aamo te'ta inataria iintomiachio yomatiame i'ka wehjoarichi mochikamewichioo. Kaawe no'o iintomia tetewijerania pu'kawichioo, neeeai aamoo tísia kaawe aamo te'ta inatatoriaopua kiisi ki ku'itapisi ehkoriaami o'iniaopua, ehpe i'ka taawechi no'o iintomeriopua. ²Muuua No'no, reesiseri no'o ki'yakamemua, ki wahjiame ahjari kiamichiopua, yooma aaata amochi paparaka e'enakameo, i'ka weechi mochikameo. Yooma pu'kao amochi e'enakame ahpo tatakori cheriwepuawichioo, no'o ki'yakame muuua pu'ka piipatemichio. Wa'a iintokame muuua, amoe no'o uhjurakamekopamua i'ka weechio, no'oo, pu'ka tatakorikameo, pejana natetemichiopua tatakoririao, amoe wa'api kokosapuameo, te'ta weemera ahjari kiapuawichiopua ki wahjiamesi. ³Neeea pu'kao, weemera ahjari ki'yamepua, noochi paparaka amochi paparaka tiame e'enakamekopapua pu'kao, aamoo te'ta pichiware Riosikamerakopua. Neeea wa'a iintokamepua pu'kao, pu'ka iintomichio amoe uutiamekapa, pu'ka iintomichio weechi no'o naawatekamekopua.

⁴I'ka weechio neeeea, aamo te'ta kaaweruma tiiao yomatiame weechi aamo nayewakamenia; neeeea tiameo, aamo no'o nuureria i'ka weechi no'o iintomichioo, yooma iintokamenia wa'asio. ⁵Ehpeo, noochi aamo tetewitepuapua, pu'ka amochio pu'ka ki nu'uti tísiwari aamo tiiaopua, ke'chu i'ka weechi naayachisiopua, taamo pirena te'tereniameopua taamo tiiarichio.

⁶Neeea i'ka no'o ahjama ohjokameo, yooma aamo tiia ma'chitekame neeepa pu'kao, aachin tiamekopua aamoo. Ihjia aamo ijinuwakapao, no'o ijinuwapua tiame, amoeo wa'a tiame noochi tetewiniamekopua. I'ka aapoeo, no'o e'wekapao, aamo e'wekamekopapua tiameo. ⁷Ehpeo ihjia, nane'reka mochitoamepua, yomatiame no'o tiia, amochi o'inia eenamekopua. ⁸Wa'a tiame pahtekamepua, yooma no'o masiteriaopua no'o chuwaao, amoe inatarichi e'rario noochi eenamekopua nayewamichioo. Wa'a tiame pahtekamekapaopua, amochi paparamepua.

⁹Pu'ka wa'a teeremichio aamo uuriaopua, aamo itaniamenia pu'kawichioo, kaawe inateka neesetomichiopua pu'kao. Wahjachi ki aamo ijinuwaopua, kihta aamo itaniamenia pu'kawichioo,

aamoche ijinuwawichio noochi iintapariawichio itaniamenia neesetojerakao. ¹⁰Yooma no'o ijinuwaa, aamo ijinuwapua tiameo; yooma aamo ijinuwaai, no'o ijinuwapua tiame. Pu'ka wa'a teereniachi ijinuwakao, ma'chiame piiripi tiame teemea.

¹¹'Neeea ki itipimapua i'wao, nape aapoeo i'wa itipimerapua. Pukachipa muua te'ta kaaweruma Noonoa, kaawe neesetopuapua pu'kao, aamo mochiwarikopua, pu'kao, apochi kaawe erakoka mochtomichiopua, taamoo pirena te'teriachitia. ¹²Nee i'ka weeechi kahtiaopua pehjiio, kaawe inatekame neeea pu'kao, amochi eename inatewarie. Aamo no'o uukeria ajawariopua, yomarika noochi paparaka mochtioamepua, nape piiripia ka'i, Ekhoriami Iyoterichio chiiachitia.

¹³'Ehpeo aamo kahtiachi no'ramerinia. Nape no'o ahjama ohjokameopua, weeka itapiti kaawe e'rari tuuyekamenia pu'kao, kaawe erakomichiopua noochitia. ¹⁴Tuuyekame neeepa pu'kao, yooma aamo iintomia inatarichi eenameopua. Puuu aamo inatarichi eename uukamekaapua, amochi ijinuwa eenepakame puuuapa. Wa'a iikapa puua, ki i'ka wehjoarichi ahpo ohjorewa iinuekaite puuuapa, noochitia wa'achitia ki i'wa wehjoarichi ohjoekai tiamepua. Pu'ka i'wa ohjoeraemea, kiisi taamo nakika tetewamepua. ¹⁵Neeea no'o ahjario, ki aamo puuyanamichio itania i'ka wehjoarichio, ohso kaawe aamo inatejerania, i'ka weeechi ki ka'karuma noonoraopua, ka'chi yoramichiopua pu'kao. ¹⁶Neeea ki i'wa weeechi ohjoerewaemekapao, wa'achi te'tiame no'o ajawariai. Pukaepa aamo neesetojerania pu'kao, ki apochi panisumichiopua Satanasio, apochi erapatekao. ¹⁷Ku'imitia pu'kao, ahpo piipakameche mochtionaretekapua pu'kao, aamo te'ta kaaweruma e'rarie iikachi naawesika, amochiche paparaka ohjoremichiopua pu'kao, kiisi sewina erapaka. ¹⁸Neeea aamoo, te'ta no'o uhjuratiachitia weeechi ti'tijoeri nayewemichioo, wa'achitia uhjurakame neeeai pu'kao, yomachi mochiwachiami nayewemichioopua, amochi eename tuuyewario. ¹⁹Neeea, yomatiane no'o ihsiwachio, aamoche kaaweruma tuuyewari ti'tijoeri tuuyeka ihsikamenia, pu'ka ti'tijoerio te'ta aamo ijinuwara enemichiopua, aamo pichiwariwachi te'ta paparakamekopa.

²⁰'Ki i'kache ajawariawichioche aamo itanenania, yoomawichiopua tiameo, wahjachi amochi paparameriopua pehjii. Puuuechi nokisimeripua amochi paparatekao, aamo tuuyewari nayeweka tuuyesikao. ²¹Neeea aamo itanenapua tiame ku'imichioo, yooma amochi paparaka mochtioameo, te'ta

kaawe ahpo nakika mochtomichiopua, te'ta pirena te'tereka, te'ta taamoo, pirena te'teriachitia. Pu'kaonia te'ta tamochitia pirena te'tereka mochtotojeraninia, pu'ka aaata ki taamochi te'teriameopua, pichiwako erapamichiopua no'oo, amoe no'o Noono uhjuratiamekoopua. ²²Neeea yooma noochi paparakameo, piiripi wa'api pirenaturi iintapakamenia, piiripi wa'api pirenaturi teereka ohjoremichiopua, no'oo aamo no'o Noonochiopua tiameo, piiripichitia pirena te'teriachitia. ²³Neeea pu'ka noochi paparamechio, yasitoamenia no'o Riosiwario; muuu no'o Noonoa, noochio yasitoamemua tiameo, piiripi wa'api Riosiwarikapa teemea taamo te'terewachio. Wa'a teereka piiripi Riosiwariichi teemea, yooma aaata pipiripi tamochi paparamechi, yasitoame teemea piiripi teeka taamo Riosiwariwao. Wa'a teekao, aaata ki tamochi paparamea, tamochi paparameo ka'kaweruma itapiti yoorame tetewapaopua, kaawe ahpo nakika mochtotoameopua tiameo, nane'rema puuua pu'ka tamochi paparame iikachio, itapiti tísia kaaweruma iinuemekoopua. Waikaopu ki tamochi paparamea, noochi paparapa ka'karuma yoorameko erapamapua, itapiti kaaweruma ijinuemekoopua iikachio. Wa'a erapakaopua, pichiwa no'o tewekachi amochi o'inia eenameko erapamapua, ki oowera tijoeko maaeka. Aapoeoipua waikao, nane'remapua tiameo, wa'achitia ahpo nakiwamekopua amoeo, muuu no'o No'noo, no'no nakiyamechitia.

²⁴No'noo, yooma tamochi paparakameopua, no'o ahjama mochtejeraninia pu'kao, pu'ka aamo no'o ki'yariaopua newipatemichio. Neeea tetewijeraninia no'o kahtiachi mochikaapa, tetewimichiopua neea muuukopua, ki ehpesioi wa'apitia ahjaka yasitoame, piiripi tiarichi wa'api, ke'chu i'ka weee naayachikoipua pehjo. ²⁵Muuu no'o Noonoa, Te'ta Kaawerumara muuua, nape i'ka weeechi ki amochi inataka mochtotoamea, te'ta kiisi aamo machiyamepua, aamoo te'ta kaawerumarakoipua. Nape neea, te'ta aamo machiyamerapua, ahkasi aamo te'ta tiarirachi, aamo wa'api tiarichi machenakamekapa. Yooma noochi paparakamea, nane'riamepua no'oo, amochi o'inia eenakamekopua. ²⁶Pu'kao neea aamo tiiao, ma'chiame tuuyekamenia, wa'api teetomeri neea amochi simiyame masitekao, aamo kahtiachi no'rakaio. Wa'a yasaka ku'isimania no'o Riosiwario, kaawe ahpo pirena mochtomichiopua pu'kao, kaawe ahpo nakika wa'achitia, taamo ahpo nakiyachitia.

Chapinia Eesusi

(Maateo 26:47-56; Marako 14:43-50; Ruuka 22:47-53)

18 Waikao Eesusi teewesoopua ahpo Noono ahjama nayewakao, ajasika uumatotiapua Seeroni kohjochioopua, paonamina. Pao ajasisaapua waikao, itapiti taakiame echitiachi yeepo muitiápuá. ²Uurasia Eesusi noriwi na'arekamea, machiyamekapua tiame wa'asi wa'ao, weesa eenakamekapapua wa'ao, taamo Eesusi ahjamao. ³Ihji Uurasia, ne'neseriosi pa'pamiratuameo pa'parisero pa'pamiratuameopua tiameo, ahjama ahpo kateweriai puuua, muuwaeme soontaro ahpo kiapuaichioopua Eesusi chapipuumewichio. Ehjepamio Uurasia, muuwaeme soontaro yeeka wa'atikia ihtoame tetewetiapua Eesusi chapisa i'tomia wa'asi. Puuu soontarora, yoomahka tahjetoka nokisiamekapua, ahpo merimacheta makotoka tiame. ⁴Waikao Eesusia nane'riamekapua ahpo ikimiao, pahcha weripaka pejanao, iinatukekapua, wa'a e'nakameo:

—¿Aatana i'yame eemea?

⁵Aapoeo chaachapakapua:

—Eesusi, Nasare tijoe.

Eesusia waikao chaanekapua ahpo i'yasiameo:

—Neeju puuua.

Puuu Uurasi Eesusi noriwi nehjamea, wa'achi weeripua tiame, Eesusi i'yasiame ahjama. ⁶Puuu Eesusi i'tomia e'enakamea: “Neeepua”, cheekopa Eesusio, ukana ruhjikapua majaka. ⁷Waikao Eesusia eenechi iinatukekapua:

—¿Aatana?

Aapoeo eenechi nehjiakapua:

—Eesusi, Nasare ohjoeme.

⁸Eenechi chaaneka Eesusia:

—Neesakotine. No'o i'yame enesaa, toipuapua no'o ahjama nokisiao, nonoramichioopua.

⁹Wa'a tiame ikitiamea wa'ao, Eesusi eee cheeria enerepua ahpo Noono ahjama nayewaio: “Aamoe no'o kiatiao, piiripioi ki wekatekamenia.” ¹⁰Waikao Siimoni Peeroa, ahpo merimachetaeka ma'chipaka, nakachi meteka tehpuenekapua ahjamina, pu'ka Marakoo tewaniameopua, te'ta ne'neseriosi weripateriaopua.

¹¹Nape Eesusia chaanekapua Peeroo:

—Yaapi katewesamua pu'kao. ¿Ki iijimerikosa neea pu'ka tísia chihpuame iijipasochi, no'o iijimichio no'o Noonoe kiatiamé,

no'o Noonoe e'rariaeopua? ¿Ki kajuka simitemerine pu'ka, no'o Noonoopua yorajera?

Eesusi iinatukeretiapua Aanasia

(Maateo 26:57-58; Marako 14:53-54; Ruuka 22:54)

¹²Waikao isaeri ya'yawichi soontarowaraa kapitaiwaraa tiame, chapisa purakapua Eesusio. ¹³Pahchao Aanasi i'yetotiapua, Kaija si'yarao, puuua te'ta ne'neseriosikopua pu'ka taawechemio.

¹⁴Puuu Kaijakapua, piie taawechio cheekamekaa: “Epeche kaawe enema piiripi wa'api mukisaa, yoomawichioopua, ki muuwaeme wahjipamichioopua.”

Peeroa ki machiyoti Eesusio

(Maateo 26:69-70; Marako 14:66-68; Ruuka 22:55-57)

¹⁵Siimoni Peeroa, nee Waania tiame, mekapi ajatoka na'naritokapua Eesusi i'toniachio. Neeea, machiwamekapapua pu'ka te'ta neeseriosi paamiraeopua, neea yooremina pakikapua Eesusi i'toniachio, te'ta neeseriosi kaarira ta'perachioopua. ¹⁶Nape Peeroo, ma'chi itipikapua muiwachio. Ehjepamio neea, eenechi machenakaonia, wa'a muirachi inatiame oowitiame nayewekania, Peero reesisemichioopua pakimichioopua ta'pechio. ¹⁷Waikaopu puuu oowitiame iinatukekapua Peeroo:

—¿Ki muuupu tiame, i'wa upatiame masitewara?

—Ka'i —nehjiakapua.

¹⁸Tuuroikopao wa'a nu'nurewaa, ihsawi choatiame kosoriapua. Wa'a ikisaopua wa'a ajakapua tatapaka, Peeroai wa'achi kahtiapua waikao na'isue, tatapaka.

Te'ta tiopa neesetoamea, utewaeme iinatukewa Eesusi

(Maateo 26:59-66; Marako 14:55-64; Ruuka 22:66-71)

¹⁹Te'ta neeseriosia, iinatukiapua Eesusio ihtana masitia, masiterachi simiyameopua tiameo. ²⁰Eesusia nehjiakapua pu'kao:

—Yooma tetewachi masitekame neea ti'tijoeo ooweruopua tiameo. Ki seenepiche simiyame masitekame neea napawikarichiamioopua, i'isaeri ti'tiopachiamioopua tiame, yooma i'isaeri nanapawiriachiamioopua. Kihta masitekame neea noriwio.

²¹ ¿Achinikai no'o iinatukenamua? Aapoe iinatukepuapua ohso kaawe, no'o masiteria. Puuu nane'renapua no'o cheeriao.

²² Wa'a chiiopa Eesusio, chokichi weeriameraa, wewekapua chaaneka:

—¿Wa'a cheeka nehjianimua te'ta neeserosi paamiratuameo?

²³ Waikao Eesusia chaanekapua:

—Ki kaawe no'o cheekame enesoo no'o chaanepapua ihtanachi ki kaawe no'o cheerio, nape kaawe no'o cheekame enesoo, ¿kihtanawichio no'o wewemetemua?

²⁴ Aanasia waikao purinurasaopua, Kaija i'yetonurakapua, piirechi te'ta paamiratuame neeserosi.

Peeroa eenechi ka'itani Eesusi

(Maateo 26:71-75; Marako 14:69-72; Ruuka 22:58-62)

²⁵ Kaija ta'perachio Peeroo tatapoiohua wahjachi ahjamao, aaataa iinatukekapa pu'kao:

—¿Ki muuupu tiame puuu tijoe chapitiame masiterawa?

Peeroa ahpo noriwitakao, cheekapua:

—Ka'iii.

²⁶ Waikao piirechi tiame Kaija seekaerachi kahtiaamea, Peero tehpueria nahkara tejimaraa, chaanekapua tiame:

—¿Ki pa'a aamo tetewikane pu'ka chapitiame ahjama, teewi itapiti taakeri echichi?

²⁷ Peeroa, eenchi ka'itakapua ahpoo. I'ka ahpo ka'itioipua, pu'ka wa'apichi kusuchacha toteri oowiraai.

Eesusi Piiratochi iinatukewa

(Maateo 27:1-2, 11-14; Marako 15:1-5; Ruuka 23:1-5)

²⁸ Kaija petechi o'inia, Rooma yawichi ta'perachi i'totiapua waikao, wa'ao peereitaniachi. Wa'a mochioio, ma'chirepapua wa'asi. Nape wenejiameraa i'isaeri ki muikapua wa'ao, ki na'arame teerenariapapua ahpo piipariwachio. Wa'a pakisaapua, ki ko'kome teeremeriapapua Semejenato pahko koi'niameo. ²⁹ I'isaerio ki muikopao, Piiratoa machenaka chaanekapua pu'ka Eesusi u'pakameo:

—Ti'tijoeee, ¿ihtana wenejina eeme i'ka tijoeo?

³⁰ Aapoe chaachakapua:

—Kihta iintokame enesoo, ¿aamo u'yepatariamare teeme?

³¹ Piiratoa nehjiakapua:

—Aamoe i'topapua pu'kao, aamo yooreka mochikae katewepuapua pu'kao.

I'isaeri pa'pamiratuamea chaachapakapua waikao:

—Merinare teemea pu'kao, nape Rooma yoorewaa, ki taamo toayamepua merimichioo.

³² Wa'a chaachapariachio, ma'chiame naania tiamekapua achini yooraka meripuameopua Eesusio, kurusichi chuhchaka. ³³ Piiratoa eenechi pakika peereiniachiopua, Eesusio paesa iinatukeriapua:

—¿Isaeri ti'tijoeri yawichijuarekosa muuuu?

³⁴ Eesusia nehjiariapua:

—¿No'o yawichiko e'ranimua amoe, oowerakoi wa'a chaanikosamua, inamukapa?

³⁵ Piiratoa nehjiariapua:

—¿Isaeri tijoekosane nane'remetiao? Ki nane'riame neeea nane'riao, nape aamo tetejimari wa'api, i'wa no'o aamo u'yepakamepua. ¿Ihtana iintokamemu naaju wa'a yorapua?

³⁶ Eesusia cherepua waikao:

—No'o yawichitumiaa, ki i'ka weeechi enemeri puuuu. I'ka weeechi yawichi enesaane ye'kario, iinuemiinia no'o wa'inamerio, ki no'o chapisa kiapuaichioopua i'isaeri ti'tijoerichiopua; nape no'o yawichiwamiachio, ki i'wa weechipua.

³⁷ Waikao Piiratoa chaaneriapua:

—Wa'a teesoo, ¿pichiwa yawichimua?

Waikao Eesusi nehjiakapua:

—Eje'e wa'atepua, aamo chiiachitia. Pu'kawichio naawakamenia i'ka weeechi eenakao, yooma ti'tijoerio, te'ta pichiwarichi simiyameo, machitemia. Yooma puuu te'ta pichiwarichi te'terenariamea, no'o te'ta pichiwari chiia, e'wiamerapua.

³⁸ Piiratoa cheeriapua:

—¿Ihtanajuarepu pichiwaria?

Eesusi peerierae merinurawa

(Maateo 27:15-31; Marako 15:6-20; Ruuka 23:13-25)

Wa'a cheesaapua machenakapua eenechi, isaeri ti'tijoeri nayewemia. Chaanekapua pu'kao:

—Kihta ki kaaweruma iintokame ihji tijoea, kihta tewakekamenia pukachio ihta ki kaaweruma iintorio. ³⁹ Nape eemea senepi Semejenato pahkoio, piiripi peereso maamachipamekopaopua, ¿ki

i'kakamera puhjesa toijerani eemea, i'isaeri Yawichikamera Eesusi tewaniame?

⁴⁰ Waikao aapoeo weeru chaachapakaopua eenechio:

—¡Ka'ii! ¡Pu'kao ka'iii! ¡Warawasikamera puhjepuapuaaa!
—chaachapakapua.

Nape puuu Warawasia, ichikoamekapua.

19 Waikao Piiratoa nuurakapua, Eesusi wepipuaichio wepirae. ² Eesusi wepisapa soontaroa, yawichi mo'kori netesaopua wehcha apoche, mosokiratekapua na'araka. Wa'a yorasaopua, yawichi wisasori chuhchekapua. Puuu wisasoria, sehtanamekapua teesa. ³ Waikao soontaroa Eesusi naepakao, chaaniapua:

—¡Née, ne'neopu, isaeri yawichia! —chaachapaka wepayapua sekae.

⁴ Wa'a noonowiretioopua Piiratoa, eenechi machenakaopua Eesusi i'tokao, chaanekapua muuwari napawikameo:

—Née, ma'chipakania pu'kao tetewimichio, kihta tewakapa pu'kachio, a'chi tiame iintoriaopua ki kaawerumao.

⁵ Eesusia wa'a weeriapa waikao, yawichi mo'kori apoche wehcha netetiamee mo'koritetiame. Puuu Eesusia, yawichi wakirata wakiratetiamekapua tiame, tepekuma wakira sehtamurame. Waikao Piiratoa chaanekapua wa'a muuwaeme napawikameopua, ti'tijoeo ooweru tiame:

—Wa'a weeriamepu tijoea. ¿Ihtana iintotaria pu'kao?

⁶ Waikao puuu te'ta ne'neseriosi pa'pamiratuamea, wahjachi tiameopua yoorewa inatiameapua, Eesusi ne'neka siinakokapua chaachapaka:

—¡Kurusichi me'yaaa! ¡Kurusichi me'yaaa!

Piiratoa chaanekapua waikao:

—Ka'i neeea, ki merinariamenia pu'kao. Te'ta merinaresaa, aamoe wa'api i'toka meripuapua, kurusichi chuhchakao. Neeea utewaeme iinatukeka i'yekai ki kaawe iintorio, kihta tewakamenia pukachio.

⁷ Waikao i'isaeri pa'pamiratuamea chaachapakapua:

—Ihji tijoe meripuamechepua, wa'a chiiame taamo nuurari yoorewewa mochikaa. Wa'a yorapuamepua, ahpoo Riosichi enameko tuuyopa, oowera tamochitia tjoekai.

⁸ Piiratoa waikao, wa'a tiame inamukapao, tísia seewepakapua pu'kao. ⁹ Eenechi yooremina pakikaopua, eenechi iinatukeriapu Eesusio:

—¿Akana eename muuua naaju? ¿Ihtana tijoe muuua naaju?

Nape Eesusia ki nehjiariapua pu'kao.

¹⁰Waikao Piiratoa chaaneriapua:

—¿Kiisi no'o nehjiamemua? ¿Ki nane'renamua no'oo, aamo merime tiariemeko kurusichi chuhchakao, no'ooio aamo toime tiameko?

¹¹Eesusia chaanekapua:

—Kihta iintomii muuuu, ki wa'a tiame teeketiamе enesaapua no'o Noonoeo, tepoona o'iniaopua. Nape pukachipa, puuu no'o amochi u'pakameraa, epeche na'ara noonoikamepua.

¹²Wa'a tiame inamukapa Piiratoa, achini teeka toipuaichio i'yakao, Eesusi pejanao ta'omamo o'raipua ti'tijoerio. Nape i'isaeri ti'tijoeria, simitekapua sisinakao, chaachapakapua:

—Pu'ka tijoe toisaamua, ki kaawe teeka itipimamua aamo te'ta yawichichiopua Seresa. Aataai yawichi enepakamea, Seresa seepurawarapua.

¹³Wa'a chaachapopa pu'kao, Piiratoa ma'chipanurakapua Eesusio. Waikao peerei kateweniachi yasirachi yasipakapua, nuurari yasirachi tewaniamechi, Euroe naewaniachio, Kawata, Tehtewetiame Poe, cheeka chaniwame. ¹⁴I'ka nokioio, oowetaweapapua wa'asi, pu'ka meere enemiachikapua Semejenato pahkoo, yooma kateweniachikapua wa'asi, pahkowichioo. Piiratoa chaanekapua i'isaerio:

—Née, wa'a weeri aamo yawichiwaa, tesiwa yoratiamе.

¹⁵Nape aapoeo sisinakokapua:

—¿Kurusichi me'yáaa! ¿Kurusichi me'yáaa!

Piirato chaanekapua:

—¿Kurusi chuhchaka meritarene aamo yawichi wa'api?

Nape i'isaeri ne'neseriosiai chaachapakapua:

—Ki'tiame piirechi taamo yawichiwaa, apoe Seresa yawichichepua.

¹⁶Waikao Piiratoa, ki'yakapua pu'kao, kurusichi chuhchaka meripuaichioopua, i'toka.

Eesusi kurusichi meriwa

(Maateo 27:32-44; Marako 15:21-32; Ruuka 23:26-43)

¹⁷Waikaopua i'totia Eesusia. Waikao wa'a o'inia machenasaopua Eesusia kurusi mahtokao, ahkasi Mukukame Mo'ora Wakiyame tewaniachisi mahtotokapua, Euroe nayewaniachioo, Ókota tewaniachi. ¹⁸Waikao wa'a ajasitioopua, kurusichi chuchatiapua

Eesusia, ooka kurusichi chuchatiame naasipa chuchatia Eesusia.

¹⁹ Wa'a ikitioopua Piiratoa, itapitichi iyotenurakapua Eesusi kurusiwachi chuhchepuame, pukachio chiiamekapua: “Eesusi Nasare tijoe, uurio ti'tjoeri yawichira.” ²⁰ Muuwaeme wa'a enapaka iyonapua pu'ka wa'a iyotetiameo, waapi muuwarichikopua wa'ao mochiwachio. Pu'ka Eesusi kurusichi chuchatiameo naati, riekoo naewachi iyotetiamekapua, raatini nayewaniachi, eureo nayewaniachi tiame. ²¹ Pukaepa isaeri ne'neserosi pa'pamuratuamea, chaachapakapua Piiratoa:

—Ka'te iyotemitiamua wa'a kurusichio: “Uurio ti'tjoeri yawichi ihjia” —cheekao. Ohso kaawe iyotemitia muuua kurusichio, eee cheeka: “Uurio ti'tjoeri yawichiko tuukame ihjia.”

²² Nape Piiratoa nehjiakapua:

—No'o iyoteriaa, wa'a chiiame iyotetiame puuupa.

²³ Kurusichi chuchasaopa Eesusio soontarua, ahpo naachutekapua wisasorirao, naaochi ahpo. Nape ampawakira tepekumao, yomatiamie ihchiamekopa soontarua, ki si'pananariapao, ²⁴ pu'ka ampawakirao, ka'chi iika naachutame tiamekopa pu'kao, ahpo newitowa te'eriapua pu'kawichioo. Puu wa'a noonoitamea, ehkoriaami o'inia wa'a teeremio tuutiamekapua, Ehkoriaami Riosi Iyoterichio.

Puuu Ehkoriaami Iyoteria eee chiiamepua: “No'o wisasoriwao ahpo naachutekapua, pu'ka wisasori newitowawichioo, apochi newitowa te'eka.”

²⁵ Eesusi kurusichi waapio, wa'a ajakamea naatikapua: Eesusi yeeyera, Eesusi ye'chira, Eesusi yeeyera ko'chira tiame, Maaria Kereojá tewaniame uupira, wa'a ikisa Maaria Maarena tewaniame tiame. ²⁶ Eesusia no'oo, ahpo yeeye ahjama weeriame tetewapao, chaanekapua ahpo yeeyeo:

—Ye'yee, aamo chokichi weeriamea, aamo taanapua ehpeo.

²⁷ Waikao no'oo, te'ta ahpo nakiya weerariao, no'o chaanekapua:

—Nee, ehpe waanamio no'o yeeyea, aamo yeeye enemapua.

Waika o'inia Eesusi yeeyerao, no'o petechi ohjoetekania.

Eesusi kurusichi mukuria

(Maateo 27:45-56; Marako 15:33-41; Ruuka 23:44-49)

²⁸ Wa'a cheesapa Eesusia, nane'riapa ahpo na'ara yorapua, wa'a tiame ikimio tuuyo Ehkoriaami Iyoterichi chiiiao, ahsieme ikimichioopua wa'a chiiameo, cheekapua:

—Paramunane.

²⁹ Wa'aoi kurusitereo wa'a weratiamekapua, itapiti cho'koame to'wame. Waikao wa'a isapatesa itapiti a'potiameo, iisopo kuhsira kuachi chuchasa ki'yakapua wa'apote, Eesusi pi'pika rupitumichiopua. ³⁰ Eesusia pu'ka pi'pisaopua nerojika, chaachakapua:

—Kuuwepakamenia wa'asi.

Waikao Eesusia, koomorasipakao ahpo iikao, ahpo Noonochi no'rapukapua.

Aata soontaroa Eesusio, nasijicherae wachikachi checheria

³¹ Waikao isaeri pa'pamiratuamea, pu'ka meere o'ichachikopua, ahpo te'ta iyoriwa taawechiopua pahkoo, Piirato itariaipua Eesusi chapakara kahsinepuaichioo, ikanati mukimichiopua erawisuka. Wa'a tiame itariai Piiratoa, ki tehpe chuchumichiopua wa'ao, amori asiyamekopa resipuniame taawechio, pu'ka kurusichi chuchukuameo ikanati tekipusa katewepuawichiopua waikao, wahjipakame toaniachiopua. ³² Waikao soontaroa, wa'a e'naka kahsinakapua chapakarao, na'pa Eesusi chokichi kurusichi chuchatiameo, piiripio pahcha, piireo neipa. ³³ Nape Eesusi chapakara kahponemiaio, mukuriopa pu'kaopa, wa'atia toitiapua waikao, ki kahponesa chapakarao.

³⁴ Nape piiripi soontaroa, nasijicherae checheka yeewatakapua Eesusi wachikachio, wa'a yooratiapao, eera wi'sukapua neerompakame. ³⁵ Nee Waani te'ta i'ka wa'a tiame tetewikamea, te'ta pichiwa chiiame neea. Te'ta pichikepuapua i'kao.

³⁶ Ihji wa'a tiame ikitiamea, Ehkoriaami Iyoterichi chiiapua, puua eee chanitiame: “Piiripioi o'wara ki kahsinetiapua.”

³⁷ Pirenachi Ehkoriaami Iyoterichioi, eee chiiamepua tiame: “Puua tetewipamepua, chokichi ajakamea, checheka otowinakapua.”

Eesusi mukukatewewa

(Maateo 27:57-61; Marako 15:42-47; Ruuka 23:50-56)

³⁸ Neipa Eesusi mukusoopua, Oose Arimatéa mochiwachi o'inia eenakamea, Piiratochi eenaka itarepua reesiseri, Eesusi weerewara tekipumio tuuka, wa'a ikisaopua katewenario tuuka wahjipakame toaniachi. Piiratoa waikao, reesiserepua pu'kao. Puua Oosea, Eesusichi paparama eneriaipua tiame, nape noriwi teereka, seewiapa puua isaeri ya'yawichio. Waikao Oosea, tekipusapua

Eesusi weerewarao, i'tokapua wahjipame toaniachi. ³⁹Nikoremo tiame, Eesusi ahjama naewakame piie tukao, wa'achi eenakapua tiame, piire weerewa aampa oosa mariki pehtieme u'matoame petejitiame i'toka, sewajuya mirira tewaniame, ároe teewaeme sewajuya ahjama na'petiame. ⁴⁰Waikao Oosea Nikoremo tiamea, riino wisasori peeniajurichi isapatesaopua, ahjae ikapisapa ahpo yoyorachitia isaeri ti'tijoerio, katewemia i'tokapua wahjipame toaniachi. ⁴¹Eesusi kurusichi mukukachio, waapikapua wa'ao itapiti taakewa echitiachi. Wa'ao, weemera yeewatatiachikapua, mukukame tekipuachi, ki aata tekiwachiopua pehjo. ⁴²Wa'a katewetiapua Eesusia, waapikopa wa'ao ahpo mukiriachio, resipuniame taawechioi asiyachikopua wa'asi, Semejenato pahkowichioo, yooma kateweniachikapua wa'asi.

Eenechi ahjaniame Eesusi

(Maateo 28:1-10; Marako 16:1-8; Ruuka 24:1-12)

20 Maaria Maarenaa, píiari tukapoi eenariaipua wa'a Eesusi katewetiachio, nape wahjonatiame tewakapa wa'ao, yeetera tehteo ikicha iintapatiame, ²u'masiriapua waikao taamoo tuuyemiao, Peeroopua no'oopua tiame. Puuuu tamochi eenakao chaanekapua:

—Ma'chipaka i'toretia taamo Paamiraa wahjipame toaniachio, wahka i'toretiare puuuu, ki nane'rena teemea i'totiachio.

³Wa'a chiipaa Maaria Maarenao, ujumasika teemea, neee Peero tiameo, wa'a wahjipakame toaniachioopua ne'nemia. ⁴Pirena ujumasikai teemea, pahcha asikania wahjipame toaniachio, epeche uwatiame u'masikapa. ⁵Nape pahcha asikainia, ki pakikania. Pakirachi chukipaka yooremina no'o ne'nioipua, wisasorirache wa'a maaniapua sa'runatiame. ⁶Peeroa no'o pukamina asika yooremina pakisao, pu'kachi tetewikapua tiame, riino wisasoriche ahjae ikapitiame wa'a maaniame. ⁷Moochi ikapitiamea wisasori, poanachi yachtatiame, kaawe ikapitiame. ⁸Waikao neeea tiame wa'a pakisaopua wahjipame toaniachio, kaawe ne'nesaopua yooreminao, pichiwa oijenario erapakania waikao. ⁹Ki inatepai teemea wa'a tiame ikimioiopua, ki pahteriapa teemea pu'ka Iyoteri Ehkoriaami chiiaopua, oijenamio tuuyoioopua pu'kao. ¹⁰Wa'a tiame tetewisaapua wa'a yooreminao, Peeroa neee tiameo, nonoraka teemea taamo petechio.

Eesusia Maaria Maarena machejenena

(Marako 16:9-11)

¹¹ Maaria Maarenaa wa'a itipikapua pehji, wahjipame toaniachi ma'chio, naaraka. Maaria Maarenaa wa'a itipikaio eenechi taamo petechi enasaopua, eee tiame taamo tuuyekapua:

—Neeea ma'chi itipisaa naarakao, yooreminapo no'o ne'nioiopua chukipakao, ¹² wa'a mochikame tetewakane ooka Riosi ku'iwari, tísia totosaname wakiraeme; piiripia Eesusi poiriachi moota kahtiapua, piiree tarachitu. ¹³ Puuua no'o iinatukekapua:

“¿Achinikai naaranimua?” Waikao nehjiakania pu'kao: “Neeea no'o Paamira ki tewakapa naaramenia, ki nane'riapa ahka i'totiachio.” ¹⁴ Wa'a cheesania ku'rika no'o ne'nepasoo, waapi weeriame tetewakania aaata, pu'kao Eesusikoi kiisi machiriania.

¹⁵ Puuua no'o, iinatukekapua: “¿Achinikai naarani muuua? ¿Aatana i'yani muuua?” Waikaonia, tísia o'kewaekapaopua ki ma'chiametewapaopua Eesusikoio, wa'a echitiame inatiame maaekao, iinatukekania: “No'o Paamira wekatekapa naaramenia, ki nane'riapa aaata i'toriameo. Muuu i'tokame enesaa, no'o tuuyepuapua ahka aamo teekariachio, no'o wa'a siimichiopua i'noramiao.”

¹⁶ Waikao no'o chaanekapua: “Maaria.” Wa'a cheesoche machika inamukania pu'kao. Waikaonia, tísia kaawe erapakao, ku'rika ne'nepakao chaanekania: “¿Naakona muukaitepua, Masitari!”, eureo naewakao, Raawoni chaniwamepua. ¹⁷ Waikaonia chapakachi koorepakainia, iyoriwa iyoreka Eesusio, nape apoeo no'o chaanekapua: “No'o tooamua pehji, no'oo ki mooenamekopua pehji, no'o Noonochiopua. Nape muuua no'o ma'masiterao chaanemitiamua, no'oo, no'o Noono kahtiachi moenamio tuuyo, pu'kao yooma aamo Noonorachi tiame; puuua apoe no'o Noonoa, no'o Riosiwapua, yooma aamo Riosiwa tiame.”

¹⁸ Wa'asa tiame taamo tuuyekapu Maaria Maarenaa, taamo petechi no'rasaapua taamo tuuyemiao.

Eesusi ahpo ajawaria machejeneria

(Maateo 28:16-20; Marako 16:14-18; Ruuka 24:36-49)

¹⁹ Pu'ka wa'api taawechio amori tukapasipoio, taamo isaeri ya'yawichi majayapao, taamo kariwa yeetesa yooremina mochikai teemea. Nape wa'a te'terenioio yeetaekao, senawato wa'a weeriame tetewika teemea Eesusio. Wa'a werikao taamo teepotekapua cheeka:

—¡Kúíra, kaawe erakoka mochiwíi! ¡Ka'te majakóo!

²⁰ Wa'a cheesapa puuua, taamo ne'netekapua ahpo sekachi, ahpooapua wachikachi chechetiachi tiame. Waikao tísia kaawe erakoa teemea, taamo Paamirao eenechi tetewapa. ²¹ Waikao eenechi taamo chaanekapua:

—¡Kúíra, iika yachapasa eemeapa amochío!

Wa'a cheesaopua taamo chaanekapua:

—Neeea no'o Noono no'o uhjurariachitia, wa'achitia aamo uhjurame neeeai, eemepechi simitemichiopua no'o i'wa weeechi o'ineria no'o Noono tehkiwao.

²² Pu'kawichioo, neeeaa aamo kiamapua ku'iwario, no'o Noono utewarira utewarieme Riosiwari.

Wa'a cheesapao, tamochi pupuchekapua cheeka:

—Ía, amochi u'wi eemea, Riosi utewario. ²³ I'ka Riosi kaaweruma tuuyewari aamo teetoachio, no'o Noono utewarie aamo nayewatuachio, yooma aaata uuka tetewikame aamo nayewatuao, cheriwetiame itipimeripua ahpo tatakoririao, Apoe te'ta no'o Noonoeo. Nape ki apochi uuka tetewikamea pu'ka aamo nayewatuao, wa'atia itipimeripua ahpo tatakoririao, kiisi cheriwetiame no'o Noonoeo.

Toomasia, Eesusi oijenakame tetewani

²⁴ Toomasia, piiripi puuu oosa mariki aampa ooka Eesusi ajawariaa, puuua tiameo Okasauti teewataniamea, ki'tiaipua taamo ahjamao, Eesusi pukeri pahcha taamo mochikachi machejenoipua.

²⁵ Nape teemea neipamio, tuuyekapua chaachapaka:

—¡Tetewakasai teemea taamo Paamirao!

Nape Toomasia, ohsotia chiiapua:

—Oowera wa'a chaachapani eemea, kiisi pichiwakoi. Nooe tetewisaape, pichikemia pu'kao. Ahkasi nooe sutue tahchinesaape raositeretetiachio, ahkasi nooe sekae ne'nesaape wachikachi yeewatatiachiopua tiameo, pichikemia.

²⁶ Nape osanao taawechei neipao, eenechi taamo napawikoio wa'api ta'pechio, wa'achi kahtiapua waikao Toomasiai, taamo yooremina yeetaeka mochikoio. Wa'a te'terioi taamoo, senawato wa'a weeriame tetewika teemea Eesusio, wa'a yooreminaopua taamo chokichi. Waikao Eesusia, taamo teepotekapua cheeka:

—Kúíraa, kaawe erakósa.

²⁷ Waikao Eesusia Toomasi wa'a tetewapao, chaanekapua:

—Ehsoko naaju. Yaapi no'o ne'nesa naaju. No'o sekachi raositeka yeewatatiachio. Yaapi no'o ne'nesao naaju, no'o wachikachi yeewatatiachiopua naaju. ¿Ki neekosapu naaju Eesusia? Ka'te oosa aampa ki maaemitiamua naaju, pichikemitiachemua.

²⁸ Waikao Toomasia chaachakapua:

—¡Nee, pichiwa no'o te'ta Paamírakamera muuua, Apoe no'o Riosiwa!

²⁹ Eesusia chaanekapua:

—¿No'o tetewapa pichikenapua ehpeo? Ki no'o tetewai pichikiamea, te'ta kaawe erakowa kiapuamepua no'o Noonoeo.

Aatia tiiachipua ihji iyotapea

³⁰ Eesusia muuwaeme itapiti ki maaeniame yoorakapua pehji, nape puuua ki yooma iyotetiamepua i'ka no'o iyotiachio. ³¹ Nape ihji no'o iyoteriaa, pukachi aamo pichikemichio puuua, Riosi tiarie naawakamechi pichikemichiopua, Eesusi Riosie Weratiamechi; yooma aaata pukachi paparakameo, weemera ahjari kiapuamepua pukaeo, ahkasi ki wahjiamesi ahjari.

Eesusia oowisani ahpo ajawariachi machejenena

21 Neipa i'kao, eenechi tetewitiapua Eesusia, Tiiweria Pa'wechi suuwerachi. Eee teerekapua wa'ao: ² Wa'a mochimioi Siimoni Peeroa, Toomasi (Okasauti teewataniame tiame), Natanaéri (Kaana ohjoeme Arirea weechi), Sewereo tatanara tiameo, wahjachi ooka no'o ahjama Eesusi masitewara tiame. ³ Waikao Siimoni Peeroa, taamo chaanekapua:

—So'chi chapimia siimania, no'o sochichaira i'toka.

Waikao teemea, chaanekapua tiame:

—Siimpama teemeai aamo ahjama.

Wa'a chaachapasao siimpakapua teemeai, so'chi chapimiaopua pawekakerachi. Nape pu'ka tukawarichio, yooma tukao nokakai, kihta chapika teemea. ⁴ Piari taaa cherayoio, pukeri asitoe teemea suuwerachio, wa'a weeriametewaka teemea aaatao. Ki machikai teemea pukerio, nape Eesusikai teereriapua, puuu aaataa. ⁵ Puuua wa'a werikao, taamo sisinamukapua cheeka:

—Tehtémariiii, ¿weeka chapitú so'chíiii?

—¡Ka'íiii, kihtáaa! —chaachapaka teemea.

⁶ Waikao Eesusia taamo chaanekapua:

—¡Aamo ahjamina pawekakerachi ipasesa pu'ka aamo sochichairáo, wa'aope chapima eeméaaa! Waikao wa'a ipasao teemea, kiisi chechewa teemea sochichairao, ki ookapi chuchatopa so'chio.

⁷ Waikao nee Waania, Eesusi ne'nepaka machikapao, chaanekania Peeroo:

—¡Nee naakona! ¿Ki Eesusikaitepu puuu, puuu aataa taamoo sisinamukamea? Apoe taamo Paamirakaite puua.

Waikao Peeroa, nane'resache Eesusikoopua, yaapiti u'masikapua ahpo wisasoriwa chuchamia, pujakamekapa puua neerochi tekipanamiapa. Waikao chuchasache wisasorio, ikanati asinariapa Eesusi weeriachi, ikanati neerochi niipaka ka'keka akipakapua.

⁸ Teeme pawekakerachi itipikamea, tesiwatia panisutoka pawekakerachi sochichairao, suuwerachisi e'enaka teemea; so'chi chapitiachi o'iniaio, kiiya piie sienta matokahka eneriapua suuwerachisio. ⁹ Wakiyachi puuyasaapa, na'itiame tewitiapua wa'ao, wa'a ihsawichio piiripi so'chi wahseniame po'yapua, paani tiame. ¹⁰ Waikao Eesusia, taamo chaanekapua:

—I'norame ookapi so'chi, pu'ka weemera aamo chapiria.

¹¹ Waikao Siimoni Peeroa, pawekakerachi moenaka na'sonasaopua sochichairao, suuwerachisi u'pakapua setechi. Póóchikame chuchatome eneriapua, so'chi apoche weeweruma, piire sienta ooka weewewa aampa oosa mariki ahka, so'chi eneriapua. Ki ookapikoi so'chi, kiisi tehpuria sochichairaa.

¹² Eesusia taamo chaanekapua waikao:

—E'enasa wa'ana

ko'komia.

Aataai teemea ki iinatukeme erakoapua aatanakoo, machikapa teemea wa'asi Eesusikoo. ¹³ Eesusia pu'ka paanio, chi'wanasa taamo naachutekapua. Wa'achi iintokapua so'chio chi'wanasa.

¹⁴ Ihji Eesusia paisa simiyachikapua, senawato taamo machejeniachiopua.

Eesusia Siimoni Peero ahjama nayewanipua

¹⁵ Neipa ko'kosepatioopa, Eesusia chaanekapua Siimoni Peeroo:

—Siimoni Waani taanara, ¿epeche nahkimua no'oo ki i'ka no'o aamo ajawaria wahjachitia?

Peeroa nehjiakapua Eesusio:

—Eje'e Paamira, nane'riamemua no'oo aamoo, nakiyamekoo.

¹⁶ Oosa simiyachio, chaanekapua Peeroo:

—Siimoni Waani taanara, ¿pichiwa no'o nakiyamemua?

Peeroa nehiakapua eenechio:

—Eje'e, pichiwa aamo nakiyamenia.

Waikao Eesusia chaanekapua:

—Kaawe neesetomitia muuuu naaju, no'o ijinuwaopua po'wa.

¹⁷ Eesusia Peeroo, paisa simiyachi iinatukekao chaanekapua:

—Siimoni Waani taanara, ¿tiisiwá no'o nakiyamemua?

Peeroa, paisa simiyachi ahpo iinatukioio Eesusio, tísia yuuwesipakao, chaanekapua:

—Yomatiamé nane'riamemua no'oo; nane'riame muuuu no'oo, káaatísia aamo nakiyamekoo.

Eesusia waikao chaanekapua pu'kao:

—Kaawe neesetomitia naaju, no'o ijinuwaopua po'wa, noochi paparakameo. ¹⁸ Pichiwa aamo chaanenia, temarikaio muuuu, amoe apechuka seekara wakiratariaipua, waikamio ahkai aamo siminariachi siisimiriainua; nape aamo oochetupasoopua, aaata aamo seekara apechuneka wakiratemapua, ki aamo siminariachi i'toka.

¹⁹ I'ka Eesusi wa'a cheeriaa, Peero mukimia naewaka cheeriapua, a'chi teeka mukimia pu'kao, Eesusichi simiyame nayewaturiamekapapua. Neipa i'ka cheesao Eesusia, chaanekapua Peeroo:

—Nahpesa naaju. No'o na'naritomitiamua.

Eesusi ahpo weeraria te'ta nakiya

²⁰ Waikao nee Waania, wahjachi Eesusi ajawaria ahjama ihtoania, Eesusi pukamina nokisiwachi. Neeekapu Eesusi chokichi kahtiamé, pu'ka Eesusio aari koi'wame koayoio, aaatakamera iinatukekamea Eesusio, aatanakooopua ahpo noriwi nehjimerio.

²¹ Waikao Peeroa, no'o Eesusi pukamina ihtoame ne'nepakao, iinatukekapua Eesusio cheeka:

—Paamira, ¿ihjipe? ¿Ihtana ikimera puuuu?

²² Eesusia chaanekapua pu'kao:

—I'kao no'o tewekachi o'inia eenachisi no'o ahjatenariao, ¿ihtanawichio nane'renariamemua pu'kao? Muuuu oowera no'o na'naritopuapua.

²³ Wa'a chaaneriopa Eesusio Peeroo no'o naewaka, yooma Riosichi paparakamechio, no'oo ki no'o mukimeriko erakowa,

mehtariapua. Nape ki no'o ki mukimio wa'a cheeka naewariaopua Eesusia. Pu'kao Eesusia oowera chiiapua: “No'o pu'kao, ahkasi tewekachi o'inia no'o eenachisi ahjatenaresoopua seenekachio, ¿ihtana tiamepua aamowichio?”

²⁴Nee Waania, yooma i'ka no'o iyoterichi chiia, pichiwa chiiame puuua, nooe wa'api Eesusi ahjama oika tetewamekapa. Yooma ehpiami mochitoamea, te'ta pichiwa no'o chiiameko i'ka no'o iyotiao.

²⁵Eesusia ki ookapi itapiti yoorariopua pehjio, ki yooma iyotetiamepua i'ka iyotaperichio. Yomatiamе Eesusi cheeriaa iintotiamе tiameo, yomatiamе iyotetiame enesaa, pochikame yasipamiipua yomatiamе i'ka wehjoarichio, yomatiamе i'ka iyotaperi iyotetiamea, kiisi ojowika.

Ehpeonia i'wasioi iyotesa kaawe e'raka itipiamenia, yooma Eesusi inisiria no'o tetewaria iyoteriapua. Wa'asi kajunania no'o iyotiao. Ehpeo cheriwemapua yomatiamе i'ka wehjoarichi no'o iyoteria inamukameo. Wa'asipua wa'asi.

Eesusi Ajawaria

Yooraria

Riosi Riosiwara enamo tuuria

1 Kúfra Tiojiroo, weruma iyoriwa tiame. Kaaweruma kahtiare muuua. Kaaweruma yasisaamua tísia kaawe enemiipua. Nee aamo iyotepuamea, aamo no'o pahcha simiyame iyoterichi iyotepuriaa, Eesusi Riosie Weratiame iintoria iyotepukamenia, masiteria tiame. ²Pu'kaonia, pukeri o'iniachisi ahkasi tewekachi apechunatiachisi Eesusio, yooma iyotekania iintoriao. Ihji Eesusia ke'chu moenai tewekachio, ahpo ajawariao Riosi Riosiwarie nuurerepua pu'kao, ahpo nayewatumichiopua pu'kao, neipa ahpo tewekachi moenasoopua. ³Neipa mukukai oijenasaapua, Eesusia ahpo ajawariao, apoe wa'api ahpo tetewiterepua eenechio, ahpo masitera mochikachi machejeneka, ahpo ajawariao, pichiwa ahpo oijenario erakomichiopua. Eesusia ahpo ajawariaopua tiameo, ahpo te'ta Noono ye'karichi simiyame nayewerepua, Apoe tisiwa te'pa kahtiamé.

⁴Nape neipa eenechi oijenasaopua tiameo, ahpo ajawaria ahjama koayaio, Eesusia ahpo ajawariao, ki ahka puuyanurerepua Eerusarenioopua pehjiio. Wa'a cheesaapua eee chaanerepua:

—Riosi iintomia puuyemitiapua pehjiio, no'oo aamoo ki ehpesi aamo nayeweka yasitoria. ⁵Eemea ehpe taawechemio, neeroie paatotiamepua Waani Paatorieo, nape ku'we eemea Riosia ahpo Riosiwarie aamo paatomeripua, ahpo utewarie aamo teetomichio apochi simiyame nayewatukaopua.

Eesusia tewekachi moenaria

⁶Piiechi taawechemi neipao, Eesusi ahjama mochikaio, Eesusi ajawariaa, iinatukerepua Eesusio:

—¿Paamira, ehpe taawechemi enetarepu aamo yawichitumiaa, yooma i'ka i'isaerichi ikimiaopua?

⁷Waikao pukachi simiyameo, chaanere Eesusia:

—Pu'kao ki aamo nane'reporipua pehjo, i'ka itapiti Riosi iintomiaopua, apoekamera Riosi nane'riamekapaopua pu'kao.
⁸Nape ke'chu aamo nane'rioipua pu'kao, i'ka aamo chaania aamoo: Eemea Riosi Riosiwari amochi enasoopua, Riosi utewarie teetomeri eemea no'o nayewatukao, Eerusareni o'inesaopua ahkasi yomachi Uurea weechiami ohjomeripua, Saamaria weechiami tiamé, yomachi mochiwachiami, pu'ka noochi simiyame nayewatuwao; neipami eemechitia noochi paparakamea, noochi simiyame nayewatuka nokisimeripua, ahkasi yomatiamé i'ka wehjoarichi mochiwachiami, noochi paparamichio nayewatukao.

⁹Neipa i'ka cheesaapa Eesusia, ne'neka ajanioipua pehjo Eesusia, tewekachi apechunaretupua, ahkasi toomarichi wekaka.
¹⁰Pu'ka ne'neka ajakoiopua pehjo, senawato Eesusi ajawaria chokichi ajakame tetewiretupua ooka ti'tijoe, totosáme wakiraeme.
¹¹Ihji ooka Riosi ku'iwaria chaachaparepua:

—Arirea ti'tijoérii, ¿achini iika wa'a teeka ne'neka itipina eemea pu'ka tewekachi moenaka akipariachio? Puuu wa'api Eesusia, ahpo wa'achi teeka tewekachi moenariachitia, wa'achi teeka eename tetewipumeepua, kii ookapi ti'tijoeri yeeka tekiyame tewekachi o'iniaio.

Maatia weraniame Uurasi teetoriachi

¹²Waikao wa'a ijikisaapua wa'a kaawichi Ooriwo taakeri echitiachi tewaniachi o'iniaio, yoomahka Eerusareni e'enarepua eenechi, sawarachi^a oiwa keenako reesisewachi. ¹³Puuu Eesusie ajawatiamea, Eerusareni nonowasaapua, raampakarichi mo'moenarepua wa'a naanapawika mochikachi, naatia: Peero, Aakowo, Waani, Anteresi tiame, Eeripe, Toomasi, Waatorome tiame, wa'a ikisa Maateo, Aakowo Arajeo taanara, Siimoni We'luame teewataniame, naati tiame, Uurasi Aakowo poonira.
¹⁴Wa'ao yooma puuuu, wa'a nanapawiamé eneriaipua Riosichi iyoriwa nayewamia, Maariaa Eesusi yeeyera, Eesusi poponiraapua tiame, wahjachi ooweru tiame.

¹⁵Seenepi simikame Eerusareni wa'apiopua napawitioio, Peeroa werisika nayewerepua napawikameo. Wa'a napawikamea, piire sienta aampa piire weerewahka napawiriaipua. Pu'ka napawikameo Peeroa, chaanerepua:

^a 1:12 I'isaeria, pu'ka taawechi resipume eneriaipua.

¹⁶—Riosichi poponiwaa pipiniwa tiame, no'o keepumitiaopua ku'witapio. Ehkoriaami Raawitaru iyoteriaa Riosi Riosiwarioe, aaata wahka ihtoriachi na'ara iintomeriko tuuriaa, ikikache itipirupa puuua. Uurasi wa'a iintomia nayewaka cheeriamepua, Uurasia pichiwa wa'a iintokamekopapua, pichiwa muuwaeme yeeka eenakamepua Eesusi chapisa i'topuawichioopua. ¹⁷ Puuu Uurasia, Eesusi ahjama taamo ohjoio, wa'a iintokamepua Eesusi na'arekao. ¹⁸ Pu'ka na'ara iintoriao teemekamera tetewikamepua, ahpo Eesusi na'ara iintoria nateteretiaepua, wee tarariamekopua Uurasio. Wa'a iintosaopua neipao, tekoratatipo wichika, yooma ta'pariamepua topachio, ma'chi wichika siiwarao. ¹⁹ Uurasi ikiriaa, yooma Eerusareni ohjoeme ti'tijoeria, tísia nane'reka ohjoemepua pu'kao. Pukaepa pu'ka we'e tarariao, Akerama teewaretupua, rieko nayewarichio, puuu wee wa'a tewaraa, Eraeme Wee cheeka chaniwamepua. ²⁰ Uurasi ikiriaa, te'ta Wiika Iyotaperichi chiiachitia ikirepua, Raawi iyoteriachitiaopua, ehkoriaamio. Wiika Iyoterichio eee cheeriame puuua:

Uuruchi toipuapua ohjirao,
ki aaata ohjoepuapua wa'ao.

Puuua cheeriamepua tiameo:

Pu'ka tehkiwa teetoriachio, piirechi werapuapua.

²¹ 'Pukaepa Uurasi tehki towariachio, piirechi werapuamepua, nape Eesusiche ahjama oikame, iiweta Apoe Paamirao, taamo ahjama oiyo. ²² Nape puuua Eesusio, Waanie paatoniachisi o'inia, ahkasi tewekachi moonariachisi tetewikame enemeripua. Te'ta pu'ka tetewakame nakiwamepua, taamo ahjama pichiwatamichioopua Eesusio, pu'kao, te'ta pichiwa oijenakamekopua.

²³ Waikao wa'a cheesopa Peeroo wa'a raampa karichi napawitiachio, Eesusi ajawariaa ooka ne'neparepua waikao werapuameo, Uurasi Eesusie weratiamechitia teetomichioopua, aaata pu'ka ooka uutiamero, Riosie uutiamekoopua werapuawichioo. Piiripi puuua, Oose enerepua werapuamea, Warawasi teewataniame, Uhto teewataniameopua tiame. Piirea, Maatia tewaniame enerepua. ²⁴ Waikao Riosichi nayewarepua, chaachapaka:

—Muuu No'no tewekachi kahtiameraa, muuu te'ta machiyamerakapa pu'ka ti'tijoeri iikara te'teriaa, taamo ne'netepuapua aatanakamerakopua taamo weramiao, i'ka ookao. Amoe uupuapua i'ka werapuameo, ²⁵ i'ka Uurasi teetoriachi tehki werapuawichioopua, Uurasio simikamekopua pu'kaopua

wa'asio, ahpo te'ta kokosa aiwamiachiopua wa'asio, ahpo ki kaawe iintoriawichioo.

²⁶ Waikao puuu oosa mariki aampa piiripi Eesusi ajawariaa, aaata pu'ka ooka piiripi werapuame inatariao, itapiti ihpapaka nane'repuamechi iyoterepua teewarao, pu'ka ihpapaniamechio nane'repuawichiopua Riosio, aatanakamera e'rariopua werapuameo. Waikao Riosie nane'repuame ihpapatamechio, Maatiachikamera wichirepua werapuamea. Wa'a yooraka nane'retioopua Riosie eratiameo, Maatiakamera weraretupua, Uurasi tehkiwara teetoriamechioopua. Waika o'inia Maatiaa, Eesusi ajawaria ahjama oisirepua, Uurasi tehkiwaeria yorasika, pu'ka Eesusi oosa mariki aampa piiripi ajawari ahjamao.

Riosi Riosiwari eenari

2 I'ipari pahko asisooopua, yooma puuu oosa mariki aampa ooka Eesusi ajawaria napawiriachiopua, ²senawato tel'pa tewekachi o'inia inamuretupua, weruma eeka cheetoamechitia. Puuu cheetochaniamea Eesusi ajawaria mochikachi, pochikame yasiparepua. ³ Waikao weeka yeenika tiame puuyarepua, na'ika tiame tajenarieme. Puuu na'i yeenia yooma Eesusi ajawariachi moochi chachasoopua yomatiam wa'a yooremina mochikamechio, pochikame yasipare Riosi Riosiwaria. ⁴ Wa'a iikaopua Eesusi ajawariaa, pochikame ahjachi muipaterepua Riosi Riosiwario, yooma ihtaoi seesenu naeraoi kajuteka, Riosi Riosiwarie kiaretia iiyenawa.

⁵ Pu'ka wa'a ikinioio Eesusi ajawariao, puuua yomachi weechi Eerusareni e'enakamea, yooma Eerusareni mochikameapua tiameo, pu'ka weruma eeka ahpo inamuriachi, ujumasirepua ne'nemia.

⁶ Waikao Eesusi ajawariaa wa'a e'enakameopua, yooma aaata pipiripi naewarichi, iiyenaka nayewerepua. Waikao wa'a e'enakame seesenu ti'tijoeria, ahpo wa'api naewachi nayewetiaopua Eesusi ajawariaeo, tísia wekamuwa erakorepua. ⁷ Waikao ahpo nayewa nayewachaniopao, tahpitika erakokao, chaachaparepua ahpoo:

—¿Ihtana ijikikame ohjoare naaju ihji ti'tijoea? Naakona, ¿ki Arirea ohjoemekosapu ihji ti'tijoe? ⁸ Nape Arirea ohjoeme enesaa, ¿achini iika taamo nayewa nayewachaniamepua, yooma pipiripi taamo seesenu nayewamechi? ⁹ Ihji ti'tijoeri ahpo seesenu naewachi inamukamea, wekanami weechi o'inia e'enakamepua: Paratia weechi e'enakame, Meeria weechi e'enakame, Eerami

e'enakame, Meesopotami e'enakame, Uurea e'enakame tiame, Kaparosia e'enakame wa'achi, Poonto e'enakame, Aasia e'enakame tiame, ¹⁰wa'a ikisa Rijia e'enakame, Paanjiria e'enakame tiame, Ejito e'enakame tiame, Riiwia weechi e'enakame tiame, Siirene weechi waapi. I'wa nookapua tiameo, Rooma muwarichi e'enakame, Iitaria weechi o'inia; ookapi ihjia i'isaeri naawakame enerepua, epeche ookapi puuuu isaeri enepakamepua. ¹¹I'wachi nookapu tiameo, Kereta e'enakame, Aarawia weechi e'enakame tiame. Yooma ahka ma'chiame pahteka inamuame teemea pu'ka Eesusi ajawario, ma'chiame taamo nayewa nayewachaniamekoo, Riosio yooma ihta peenia iintoriamekoopua taamowichioo.

¹²Yooma ihji ti'tijoeria, ki nu'unti peenia erakorepua, ki teesá peenia tiame ikitiopua wa'ao. Wa'a erakoapaopua, chaachaparepua ahpoo:

—¿Ihtana ikiwame i'wao? ¿Ihtanapua?

¹³Nape aaata wahjachia, na'arakao chaachaparepua:

—Aa puuuu, nawajikamepua.

Peero naewaria

¹⁴Wa'a chaachapopa Peeroa, yooma pu'ka Eesusi ajawaria ahjama weripakao, pu'ka ti'tijoeri ahpoo nawajiam teewario, weeru sisinaka chaanerepua:

—Yooma ti'tijoeri yomachi e'énakamea, yooma i'wa Eerusareni ohjoeme tiaméa, kaawe no'o keepumitiapua pahchuo. ¹⁵Teemea, kiisi nawajika chaachapamepua. ¿Aatana nawajita piarikooiopua pehjo? ¹⁶Ihji taamo ikiyaa, ehkoriaami chanitiamepua, Ooeri iyoteriachi, Riosi nayewatura. Ihjia cheeka iyoteriapiua:

¹⁷Neipami taawechiamio, Riosi nayewatura kajumiachiopua wa'asio, Riosia cheeriaipua:

Yooma weechi mochikamewichioo, no'o Riosiwari kiamania pu'kao;

yooma noochi paparameo, aamo tatana tehtemario, no'o kaaweruma nayewamichiopua,

aamo mamaraopua tiame, wa'achi chaachapamichio;
aamo tehtemario, ka'karuma yoorari inatatemichiopua pu'kao;

o'ochetiamea yayawatiamea tiame, peenia tiame teemumichiopua kochirewachio,

ahpo peenia erakoa tewekachi mochipua.

18 Pu'ka taawechemio, no'o seekarachitia mochikameo,
 ti'tijoeo ooweruo tiameo,
 no'o Riosiwari yahchemania pu'kao,
 noochi simiyameo peeneka nayewamichiopua, ki se'wi
 simiyame;

19 Neeea tewekachio, itapiti tetewitemania neipamio,
 itapiti peeniatiwari uurapari tetewitemania neipami
 teetomeri wa'asi,

wehchioi itapiti eera uurapari teetotemania waikamio,
 itapiti na'i uurapari tiame, itapiti morowa tiame.

20 Taaaai tukapamapua, meechaai eeraka tiame ikimapua
 sehtanasipaka,

ke'chu no'o aamo Paamirao Riosi Tijoetukame eenoio pehjo,
 yooma wa'a tiame teetomeripua, nape no'o Taana eenaiopua
 Tjoe Tijoetukameopua,

tahpitika teetoka enameripua, pu'ka taawechio.

21 Yooma pu'ka Riosi Tijoetukamechi paparakamea,
 newipatepuamepua pukaeo, tatakoriwao.

22 'Eeme i'isaeri ti'tijoeia, keepusa i'ka naawesari: Nane'rena
 eemea Eesusi Nasare ohjoemeo, Riosie weratiamekopua pu'kao,
 pu'ka weruma itapiti, peenia tiame ihsiriapa, Eesusia pukae peenia
 ihsiauae ahpo pichiwatarepua, pichiwa Riosie weratiamekopua
 ahpoo, pu'ka taamo nane'reka mochitomichiopua. ²³Nape ihji
 Eesusichi ikitiamea, Riosi e'rariachitia teerekamepua, Apoe Riosi
 Taanarao, amochi kiatiamekopua meripuaichio. Eeme wa'api
 nokakamepua pu'kao, nanaaramechi ki'yakao. Pukaepa wa'a
 noonoire eemea, kurusichi meripuaichioo. ²⁴Nape Riosia i'ka ahpo
 Taana Eesusio, eenechi ahjaterere puuua, oijenatekao. Wa'a iintoka
 Riosia Eesusio, newitoterepua wahjipaniameo; wahjipaniameo
 ka'chi iika newitome tiamekopua Eesusio. ²⁵Taamo yawichi
 ehkoriai Raawitaru ikipo tuuriai, i'ka Eesusi ikiria cheeka
 cheekame puuuai, eee cheeka iyotiaiopua:

Neeea no'o Noonoo, ki piineri no'o toaka tetewamepua,
 pukaepa no'oche ahjama inisiame tetewamenia,
 pukaepa ki majayamenia noochio, apoeo no'o ahjamakopua
 pu'kao.

26 Pukaepa peenia e'raninia noochio, no'o iikachio, pukachi
 ahjachi e'rapa;

pukaepa no'o yeenieoi, ta'iria nayewamenia wa'a e'rapa;

no'o weerewaai ahjachi e'ramepua, ahpo oijenatepuao mukukai, amoeopua No'noo.

²⁷ Muuua no'o iikaoui, ki toimapua wahjiparichio, aamo Taana Te'ta Piipari weerewaraoui, kiisi toimamua pikamichioo.

²⁸ Muuua no'o tetewitekamemua aachin iintoka no'o mukukoio, eenechi no'o ahjatemio; wa'a ikitiapao neeea, tisia ta'iria yasitomerikopua, aamo kahtiachi ahjamao.

²⁹ Ihji ehkoriaami Raawi wa'a cheeriao, ma'chiamie ki ahpo weerewa nayewaka cheerepua, apoeai Raawitaruo, wetemajitiamekopua mukisoo, i'ka Raawitaruo tetewikame teemea wetemajitiachio. ³⁰ Ihji Raawitarua Riosie naewaniamekapa, ma'chiamie tiame enerepua, i'ka Riosi ahpo chaaneretiao, pichiwa ahpo tetejimarisiwachi machenamerikopua piiripi aata yawichi, ahpo tetejimariwachi yawichitumeri. ³¹ Wa'a tiame pahtekapa Raawitarua, ke'chu ehpiami simiyame ikiyoiopua pehjo; pukaepa, wa'a cheeka iyoterepua Eesusi oijenatepuao, ka'chi iika pikamerikopua weerewarao, wa'a iikaopua, kiisi itipimerikopua wahjiparichio mukukaio. ³² Ihji Ehkoriaami Iyoteri no'o aamo tuuyeriaa, Eesusi naewaka cheetiamepua, i'ka Eesusio, Riosie oijenatetiame. I'ka wa'a ikitiameopua teemea, tetewákame teemea. ³³ Ehpeo Riosie Eesusia, tewekachi i'toretupua, pu'kao ehpeo ahpo chokichi yasitenapua, te'ta ahpo weruma teerewaeka. Riosi ahpo ahjama yachapasaopua Eesusio, tamochi teerepanurarepua ahpo Riosiwari, ahpo utewarie teetopuawichio, ihtaoui ahpowichio nokiwao. Puuupua ihjia, ehpe i'wa aamo tetewariaa, ehpe i'wa aamo inamuriaopua tiameo, yooma i'ka itapiti aamo naewachi taamo nayewariaopua. ³⁴ Waikao, ma'chiamie pichiwa ki ahpo naewaka cheere Raawitarua, ki apoekamera ki moenariopua tewekachio. Pukaepa Raawitarua, Eesusi ahpo Paamira naewakaopua, eee cheerepua:

Apoe no'o Noono Paamira Riosia, chaanerepua no'o Paamira weechi enamerio:

“I'wa yasipamitia no'o ahjamina,

³⁵ ahkasi no'o aamo seepurawao newitoachisi,

ahkasi aamo taaratere so'mipaka tesiwa te'tereka toapachisi.”

³⁶ Yooma i'lsaeri ti'tijoeria, te'ta weruma nane'rewa iintaka mochitopuapua, i'ka Eesusi aamo me'yariaopua kurusichio, ki nu'uti teerewa kiaretiamie eneriopua pu'kao, pu'kakamera te'ta

Noonorao, ki nu'uti Paamiratumichio uuriamekopua pu'kao, yomatiamē wehjoarichi mochikame ti'tijoerichio, yooma ihta yomatiamē i'ka weechi iintuameopua tiame.

³⁷ Waikao i'isaeri ti'tijoea, aapoe me'yario tuuwapa Eesusio, ki teesa iiyana erakorepua apochio, ahpoo ki kaawe noonowirio tuuwapa. Wa'a erakoapa puuua, iinatukerepua pu'ka Peeroo, yooma wahja Eesusi ajawariaopua tiameo, chaachapaka:

—¿Ihtana noonoita teemea ehpeo, taamo ki kaawe nokaria kaawe itipipuawichio?

³⁸ Peeroa waikao chaanerepua:

—Eemea, Riosichi aamo ma'chitapuapua ohso kaawe, pu'ka aamo ki kaawe noonowiria erakoao, Riosio eemea, aamo cheriwenurapuapua. Pu'ka ki kaawe aamo noonowiria erakoao, Riosichi aamo paatoka tetewitepuapua. Aamoo kaaweruma inatamekopua, Riosi e'rariopua amochi yasipariopua ahpo Riosiwariē. ³⁹ Ihji Riosiwariē paatoniamēa, Riosi ehkoriaami o'iniāo taamo kiamo tuuriaopua, aamowichio, aamo tatanawichio, seesenuwichio tiame, yooma Riosichi paparamēopua tiame, Riosichi e'enakame.

⁴⁰ Peeroa tehpe weeka itapiti tuuyerepua pehjo, apoe Riosie Weratiameo, Eesusikopua pu'kao. Wa'a cheesaopua chaanerepua tiameo:

—Yooma ki ka'karuma nokiwameopua ti'tijoeo, poanatuapua pu'kao.

⁴¹ Waikao, yooma Riosichi simiyame Peero nayewaturia pichikekamea, ahpo paatonurerepua, yoomahka pipiripi Riosichi ma'chitaka, ahpo ki ka'karuma yoorario. Waika taawechio, paika miiri ahka Riosichi eneparepua, te'ta Riosichi paparakao, yooma Eesusi ikiria pichikekameopua, iintoria. ⁴² Wa'a iika paatotiamēa, yoomahka Riosi chiia na'naritorepua, pu'ka Eesusi ajawariae masiteriao. Puuu papatotiamēa, waika o'iniāo ahpo nanapawirepua, wahjachi Eesusichi paparamē ahjamao, kaawe erakoka teetomiaopua, Riosichi nayewamiaopua, Eesusi Aari Ko'karia^a, yorasimiaopua.

^a 2:42 Ihji Eesusi aari koi'wamea, Riosie Weratiame nuuraria enerepua, inatēpaka mochitopuawichio. Eesusia paanio, ahpo weerewako tuukamepua, puuu echijuwari neerorao, ahpo eerako tuukamepua.

Pukerio aachin te'tereria Eesusichi paparakameo

⁴³Waika o'inia yomatiamē Eesusichi paparakamea, Riosie tísia peeniatiwari tetewiwa mochtorepua, Eesusi ajawaria nokisiwaepua. ⁴⁴Yooma Riosichi paparaka mochikamea, yoomahka ahpo kipotiamē eneparepua, ihtaoi ahpo kipoteka mochipuameo. ⁴⁵Ihja, a'chitia ahpo nakisiachi, ahpo ku'isiamē enerepua, ahpo iinueka itapiti nehjisa. ⁴⁶Tiopachioi ki toarepua napawikaopua, senepi taawechi. Ahpo ta'pechioi napawisaoi tiame, yooma ahpo kaawe uuka mochtorepua, pu'ka Paamira Aari Koi'wameopua, koayaio. Wahjachi kooameopua tiameo, ahpo kipoteka ko'karepua pu'kao, nape kaawé erakoka. ⁴⁷Ihji we'wemera Eesusichi paparamea, tísia kaawe tetewiniame enerepua aataeoi wahjachio. Puuu we'wemera Eesusichi paparasiamea, wahjachi paparakame ahjama enepasirepua, Riosie.

Chookopakame kokoriame yachapatewa

3 Piire taawechiamio, Peeroo Waani tiame tiopachi e'noiopua, arikiri Riosi ahjama nayewamia tiopachio. ²Wa'a tiopa muirachio, yasariai aaata chookopakame kokoriame. Wa'a tiopa muirachio, puuu rojomi kokoriamea, wa'a ujuparetiaipua senepi taawechio, ihko itamichiopua wa'ao, Peeniatiame teewaeriachi muirachio. ³Puuua, Peero Waani tiame tiopachi muiyame tetewapao, ihko itanerepua pu'kao. ⁴Nape Peeroa Waani tiamea, chaanerepua:

—Ehsoo, taamo ne'nepao.

⁵Waikao kokoriamea ne'neparepua, itapiti ahpo kiapuame maaeka. ⁶Nape Peeroa cheerepua:

—Toomio ki iinuenia, nape aamo kokorioa aamo yachapatemia iinuemenia: Eesusi Riosie Weratiameo, utewarie.

Wa'a cheesaopua chaanerepua:

—jWerisísaa! jKaaweruma oisísa saukame!

⁷Waikao Peeroa ahjamina sekachi chapikao, werisipurepua. Waikaopu chookopakame sautetiamea, pu'ka wa'apichi werisipuniaio, tonochi utewarepakaopua, oisirepua. ⁸Wa'a iika oisisaapua chookopakamea, tísia kaawe e'raka niinipakao, Riosichi papararepua; wa'a inisika pakirepua tiopachio. ⁹Pu'ka chookopakame oisikameo, yooma ti'tijoeri tetewarepua pu'kao, Riosio ahpo iintoria pukachio, tísia cheriwema ki'yaopua pu'kao, tísia kaawéruma naewakaopua Riosichio. ¹⁰Yooma machirepua

chookopakame sautetiameo, puuukopua chookopakame kokorekameo, tiopa muirachio yayasamekoopua pu'kao, i'isaeri tiopachi, Peeniatame muirachi tewaniachi yayasariameo, ihko itaká. Wa'a iikame tetewikame chookopakameo, yooma weruma peenia erakorepua chookopakameo, wa'a ikikame tetewapao.

Peero masiteria tiopachi

¹¹ Peeroo Waani tiame tiopachi ohjoio, pu'kao tiopateriami nokisioiopua Saromoni tewaniachi, puuu yachapakamea, chokichi weritoriaipua tiameo. Waikao yooma ti'tijeria, wa'a ihtoame tetewapa yachapakameo, wa'a ujumasirepua ne'nemia, tísia peenia erakokaopua yachapariopa. ¹² Peeroa wa'a noonoikopao, cheerepua pu'kao:

—Eeme ti'tijeri, ¿achini iikai taamokamera weruma erakona eemea, taamoe utewarie yachapaterio erakoka i'ka tijoe? ¹³ Ka'ipua. Ki teemekamera iintokaitepua. Keepusao naaju. Ihji sautetiame aamo tetewariaa, Riosikamera iintokamepua sautekao, ahpo te'ta utewarie, puuu wa'apia Aurani Riosiwara, Ihsa Riosiwara tiame, Aakowo Riosiwara wa'achi. Puuu Riosiwara iintokamepua, aamo ehkoriaami o'inia Riosiwara. Puuu wa'api Riosi ihsikamepua, Eesusi werumatakaoiopua, ahpo Seekaechitia yasimichioopua. Pu'ka eeme i'isaerio, Piiratochi nehjaria meripuaichio, Piirato ki merinarioio aamo utewa yooraria meripuaichioo. ¹⁴ Eemea Piirato, Eesusi Te'ta Kaawerumara puhjenarioiopua, tijoe ko'yakamera itaria, puhjepuawichioo. ¹⁵ Wa'a nokaka me'yakame eemea Eesusio, pu'ka Eesusi te'ta ki wahjiame ahjari taamo ki'yameopua. Eemea pu'ka me'yarepua me'yao, nape Rosisia eenechi oijenaterepua pu'kao. Yooma i'kao, taamoe wa'api tetewakamepua, teeme Eesusie wa'api ajawátame. ¹⁶ Ihji tijoe aamo machiyachitia ikiriao, Eesusi utewarira iintokamepua sautekao, tonochi utewatekao oitekao. Ihji wa'a ikitiamea i'ka tijoechio, Eesusichi paparakapa wa'a ikitiamepua, yoomá aamoo, tetewachi.

¹⁷ Eeme no'o tetejimari wa'api, nane'renania aamoo, aamo pa'pamiratuameopua tiameo, ki nane'riamekopua aatanakoo, wa'a noonowiriopua Eesusi me'yakao. ¹⁸ Nape puuu wa'a aamo noonowiríaa, wa'a teeremiapa wa'a noonowirepua, wa'a ikimio tuutiamekapa, ehkoriaami Riosi nayewaturaeo, Aapoeo chaachapariaipua, ihji Riosi Uutiamea, tísia aiwameri puuuu. ¹⁹ Wa'a teesoo pu'ka aamo noonowiriawichioo, Riosichi e'enamitia

eemea, apoe aamo noonowiriawichioo, aamo cheriwemichiopua, pu'ka aamo noonowiria Eesusichio, ki peteremichiopua wa'asio.

²⁰ Wa'a aamo noonoisoopua, eenechi uhjurepuame eemea i'ka Riosie Weratiameopua, pu'ka aamo puuyetoka mochitoao weechi yawichitumeriopua, apoe yasipamichiopua waikao, aamo yawichichitiao. Ihji enapuame aamo puuyeka mochitoaa, ihji Eesusi puuuu, ehkoriaami Riosi nayewatura chaachaparia.

²¹ Nape Eesusia pehjio, tewekachi yasimeripua pehji, ahkasi Riosi yahchariachisiopua ahpo eenechi enamiachio. Waika enasaapua Eesusia, te'ta kakupachi aamo iintapameripua i'wao, te'ta ehkoriaami Riosi nayewatura chaachapariachitia. ²² Moisetaruai, ahpo Ehkoriaami Iyoterichio, cheeriaipua: “Apoe taamo Paamiraa Riosi, aamo tetejimarichi ma'chipamapua, piiripi noochitia Riosi naewame. Yoorepuapua pu'kao, yooma ihtaoi aamo nuuriao.

²³ Aaata ki e'wakamea pu'kao, kihta teeremeripua Riosichio, poanachi te'teremeripua Riosi ijinuwarachio, ki seená aampasi.”

²⁴ Yooma puuu Riosi na'nayewakamea, wa'achi chaachapariamepua, yooma i'ka ikitiameopua, Saamueri taawechei o'inia ahkasi ehpesi. ²⁵ Yooma Riosi aamo kiamo tuuriaa ahpo na'nayewaturachio, kajukame itipimeripua amochi enasoopua, pu'ka Nayewatura Riosi enamo tuuria. Nane'riame eemea tiameo, Aurani ahjama ahpo katewiaiopua Riosio, cheeriopua Auranio: “Amochi machenameripua piiripi tijoe, yoomá weee mochikamewichioo, ki teesá kaawe iintomeri.” ²⁶ Pukaepa aamo i'isaeri ti'tijoerio, Riosia Eesusi naawatesao, amochikamera uhjurerepua pahchao, amochi pahcha cheriwepuawichiopua tatakorio, aamo toinaresoopua aamo ki ka'karuma nokayao.

Peeroa Waania tiame, ya'yawichi iinatukewachi

4 Neipa taawechiamio, Peeroo Waanio tiame ti'tijoeri ahjama nayewioio Eerusareni tiopachi masitekao, wa'a e'enarepua ookapi tiopachi neesetori. Puuuu piiripi kapitai yeeka e'enarepua, tiopachi inatiame, naati yeeka tiame, saruseo ti'tijoe, puuuu Moise nuurarira neesetoame enerepua. ² Puuuu nekamucherepua Peeroo Waaniopua tiame, Eesusio meritiai eenechi ahjariae, pichiwa iintapariopua tuuyopua, eenechi ahjaniameo. ³ Puuuu wa'a erakoapao, chapisa yeeteparepua pu'kao, nape tísia aarikopua wa'asio, meerewichio toarepua katewepuao. ⁴ Nape muuwaeme ti'tijoe ooweru tiamea, kaawe e'raka inamukamea pu'ka eenechi

ahjapuame tuuyewario, pichikerepua. Pu'ka wa'a ikipuame pichikekamea, ahkasi mariki miiri enetorepua, ti'tijoeche ihtetakao.

⁵ Pu'ka meereo i'isaeri ya'yawichia ahpo napawirepua, Peero katewemia Eerusareniopua. Wa'a napawikamea tiameo, tuuyewari pa'pamuratuame enerepua, Moisetaru nuurari neesetoame. ⁶ Wa'a mochirepua tiameo, Aanasi te'ta tiopachi paamiratuamera, wa'a ikisa Kaija, Waani, Arejanto, wahjachi tiame te'ta tiopachi paamiratuameo, tetejimara. ⁷ Waikao wa'a napawisaapua, ahpo napawiriachi upanurarepua Peeroo Waani tiame. Pu'kao upatioopua, naasipa ajawaka iinatukerepua, chaachapaka:

—¿Aatanachi utewaeka peenia nokayame eemea, pu'ka ki maepori aamo nokayao? ¿Aatana reesisewachi wa'a nokayame eemea?

⁸ Waikao Peeroa, Riosi Riosiwari ku'irae naewakao, cheerepua:

—Yooma eeme te'ta pa'pamiratuameopua ti'tijoeri, ⁹ i'ka rojomi taamo cheriweka sauteria katewenario, pukachi simiyame taamo iinatukiao, ¹⁰ ma'chiamé chanimania pu'kao, yooma aamoopua, yooma aamo i'wa napawikameopua, yooma aata i'isaerionpua tiame. Ihji tijoe i'wa weerime aamo tetewachio, Eesusi ihsikamekaitepua yachapateka ahpo utewarieo, Nasare tijoe enekame, Apoe puuu aamo merinureria, nape Riosio eenechi ahjateria. ¹¹ Ihji Eesusia, aamo wa'api ipaka tetewariapua, nape ehpeo tísia nateyame enepakame, yomatiamé ihta itapitichionpua. Ihji Eesusia, tehte te'ta nateyamechitia enepakamepua, itapiti tehte te'ta kaari naawarachi yachaniamechitia. ¹² Ki'tepua wa'asi i'ka weechio, aataai taamo tatakorio, te'ta puhjiamea.

¹³ Waikaopua ya'yawichia, Peeroo Waani tiameopua, kihta seeweka nayewionpua pu'kao oowera ti'tijoe kai, tísia pepeniamekopua pu'kao, tahpitika eraparepua. Waikao nane'rerepua pu'kao, Eesusi ihsirionpua masitekao. ¹⁴ Waikaopu pa'pamiratuamea, pu'ka yachapatiaméchi simiyameo, kihta chaachapame e'rarepua, pu'ka saukameo wa'achi weerionpua pu'kao tetewachi, yachapakame wa'asi. ¹⁵ Waikao Peeroo Waani tiameo, ma'chi puuyanasaopua ku'itapio, aapoeche ahpo nayeweka itipirepua waikao, ihtana ahpo noonowimiao. ¹⁶ Puuu ahpo chaachaparepua:

—¿Achini yoorata teeme i'ka ti'tijoeo, i'ka nokario i'wa Eerusarenio, yooma nane'reniamépuwa wa'asio, ihji oika yachapatetiamé, pichiwakoopua? Pu'kao teemea, ka'chi iika ka'itametepua. ¹⁷ Kihta yorametepua tiaa, nape a'chitiaio

teewetenia nakiyame puuua, Eesusichi simiyame masitiao, ki weruma mehtamichiopua wa'asi. Mamajochatia kaawepua pu'kao, teewemichiopua wa'asio, pu'ka Eesusichi simiyame masitiao.

¹⁸ Wa'a erapasaapa puuua, Peeroo Waani tiameo, eenechi ahpo mochikachi upanurerepua. Wa'a upasaapa pu'kao, utewaeme chaanerepua pu'kao, kiisi masitemichiopua wa'asi Eesusichi simiyameo. ¹⁹ Nape Peeroa Waani tiame wa'a chaanetiapao, chaacháparepua:

—Eemea, eeme wa'api ne'nepuapua aaatakamera yoorepuameo, Riosioi, aamo chaachapaoi, ²⁰ nape teemea taamoo, kiisi teewemeriko erakoamepua taamo tetewariao taamo inamuriaopua tiame Eesusichio.

²¹ Waikao isaeri pa'pamiratuamea, oowera mamajochasa toarepua Peeroo, Waaniopua tiameo. Ki wepisa toarepua pu'kao, muuwaeme ti'tijoe ooweru tiameo, Riosi peenia ihsiwa pu'sereka tetewiriopua pu'kao. Pukaepa ti'tijoerio, majawekaopua tiame.

²² Ihji pa'pamuratuamea, kihta chaachapame erakorepua aapoeo, pu'ka sautetiameopua, apoe wa'api nayewame tiopua pu'kao, ooka weerewa paamuamekopua tijoeo wa'asi.

Eesusichi paparamea, ahpo nayewatumia oisa teetowa itaniame

²³ Waikaopua toitiapao, Peeroa Waania tiame, wahjachi Eesusichi paparame mochikachi nonowarepua. Pu'kao wa'a e'enasao, yooma tuuyerepua ahpo ikiriao, pu'ka pa'pamuratuame noonowiriaopua apochi, yooma ihtaopua tiameo, ahpo mamajochatiame. ²⁴ Ihji Eesusichi paparame kaawe keepusaapua, yoomahka pirena kaawe erakoka nayewerepua Riosichi paparakaopua chaachapaka:

—Muuu te'ta yoomachi Paamiraa, Muuu amoe netekameraopua tewekao weeeopua tiameo, yooma ihtaopua pa'weoi, taamo anachari kiamitiapua utewari, ki seeweka nayewatupuaichiopua aaataoiopua, yooma ihta amochi simiyame naawesariopua.

²⁵ Muuua aamo Riosiwarioe, aamo Raawi seekarewachi naewakao, cheeriaimua:

¿Achini iikai ki no'o nakiyamea no'o puipameriko erakoame eemea,

ka'chi iika no'o newitome tiiai eemea?

²⁶ Yooma ya'yawichi weeechi mochikamea,

pu'kawichio noochi nasiwamia pirenatuamepua,

no'o Uuria Weerariamechi nasiwamiaopua tiamé.

²⁷ 'Puuu aamo Raawichi cheeriao, pichiwa ikikamechepua. Eerore yawichia, Poonsio Piiratoa tiame, seesenu ti'tijoeriopua tiameo, i'wa Eerusareni napawikamepua, aamo Uuriamerimia, Eesusi, pu'kao aamo seekarewachitia yasitoame. ²⁸ Puuua, pichiwa wa'a noonowiretupua, te'ta aamo cheeriachitia. ²⁹ Ehpeomua Apoe taamo te'ta Paamiraa, taamo ku'imitiapua ki majamichiopua taamo mamajochameo, taamoo, anachaka aamo nayewamichiopua. ³⁰ Tamochi teerepuapua aamo seekao, amoe sautepuawichiopua aaataoi ahpo sautejeresoo, aata aamo Taanachi paparakameo. Tamochioi itapiti aamo peenia ihsiwa yorajerasaa, taamo ku'ipapuapua aamo tetewitepuachioipua utewarirao.

³¹ Kajutiopa Riosi nayewekao, wa'a mochikachio noonorepua, Riosio wa'a kahtiopa ahjama. Pu'ka noonosoopua yooremina mochikamea, ahpo iikachio peenia eraparepua, Riosi Riosiwari apochi eenariopa. Pukaepa wa'a puuyasaapa, oisa e'raka nayewasirepua eenechio, Riosi tuuyewario.

Yoomahka ahpo iinuwa, ki ahpochewichio erakowa

³² Eesusichi paparama muuwaeme enerepua, yoomahka pirena, ahpo tetejimachitia mochikame. Pukaepa yooma ahpo iinuekao, ahpo kipotepuamewichio iinuerepua. ³³ Waikaopu yooma puuu Eesusi ajawariaa, utewaeme te'teretorepua ahpo Paamira Eesusi oijenaria naewatukao. Riosiai epeche teetorepua pukachio, ahpo ku'isika cheriwewaeo. ³⁴ Eesusichi paparamechio, kitererepua chorowaniamea. Weewaemeai, kariwaemeai ahpo ijinuwa nehjisaapua, ³⁵ Eesusi ajawaria kiasirepua, kehkisa ahpo ku'inariaeopua. Waikaopu Eesusi ajawaria yooma Eesusichi paparakameche, kiasirepua naachutekao, ki cho'chorowamichiopua pu'kao. ³⁶ Weee nehjiwa naewaniachio, wa'achi yasariaipua piiripi tijoe Oose teewaeme, puuua Wenawe teewataniame eneriaipua Eesusi ajawariaeo. Puuu teewaraa, "Kaawe Erapatiamer" chaniwame puuua. Puuu tijoea, tiopachi ku'yame eneriaipua, Chipire tewaniachi o'inia eenakame eneriaipua, pawenasipa weechi. ³⁷ Ihjia ahpo weewa nehjisaopua, Eesusi ajawaria uujuyeparepua toomio, naachutepuachio kooame nakisiameo.

Ananiaa tatakoriwa, ahpo uupira Saajira tiame

5 Nape piirechi tijoea, ki wa'achi iintorepua, Anania tewaniamea ahpo uupimaopua Saajira tewaniame. Puua ahpo weewa nehjisaapua, ²paikapi toomi ahpowichio katewesaopua, ki ahsieme i'yetorepua Eesusi ajawariaopua, pu'ka nehjitiame toomio. Ihji Ananiaa, wa'a eenakaopua yooma Eesusi ajawaria ajakachio, wehchi to'weparepua toomio cheeka:

—I'wa maani weee taamo nehjaria toomia. ³Waikao Peeroa chaanerepua:

—Anania, ¿achini iika aamo toakamua Satanasié wisikuepuawichioo, Riosi Riosiwariakamera aamo wihkuenaremichioo, ki ahsieme aamo wihkueka upamichiopua toomio? ⁴Ke'chu nehjiwai weee, ¿ki aamo weekosakaipua? ¿Achini iikai wihtumio o'raka nehjaka eemea weeeo, ki ahsieme upanariapa toomio ki wihkuamechitia, aamoo te'ta weeka nehjariachitia tetewipuawichioo? Puuu aamo iintoria, ki nu'unti wihkuatiamepua Riosiwichiokamera, ki ti'tjoeriwichiokamera.

⁵I'ka inamusache Ananiaa, mukukame wichiropua. I'ka tetewikamea wa'a ikitiopao, ki nu'uti iyoripo eraparepua Riosio. ⁶Waikao wa'a e'enaka aata tehtemaria, wisasorie ikapisapao weerewarao, apechunasa i'torepua wetemajimia.

⁷Paika keenako tepepio, puuu uupiraa wa'a eenarepua. Puuu uupiraa kihta nane'riame eneriaipua pehjiio, ahpo kuuna ikiriaio.

⁸Pu'kao Peeroa chaanerepua:

—¿Eee kehkichi nehjaka eemea weeeo?

—Eje'e. Wa'a kehkichi nehjitiapua —cheerepua.

⁹Waikao Peeroa chaanerepua:

—¿Achini iikai wa'a noonoimo o'raka eemea, aamo tísia kokosapuame tiame Riosie? Ka'chi ikimete muuuu ehpeo. Ne'neo wa'a ajakameopa, aamo kuuna i'tokame puuuapa, wetemajimiao; ehpeo aamopechi i'tomia e'enakamepua.

¹⁰Wa'a chaanesoche Peeroo, mukukame wichiropua ikanati, puuuai. Pu'ka tehtemari muiopua, mukukame poirepua wa'asi. Waikao ma'chipasaapua, kuunara wetemajitiachi wetemajirepua tiame. ¹¹Yooma ti'tiopachio, aataai i'ka ikitiame inamukameopua tiameo, tísia majaka inamurepua, wa'a ikitiameopua wa'a.

Eesusi uhjurawaa muuwaeme ki maaenari yoorani

¹²Yooma puuu Eesusi ajawariaa, ki ookapi Riosi peenia ihsiwa tetewiterepua ti'tijoeriopua, Eesusi utewarieo. Eesusichi paparamea, eepi nanapawiriaipua tiopatereo, Saromoni tewaniachio.

¹³Wahjachi ti'tjoeria, kaawe tetewiriaipua pu'kao, nape ki nanapawiriaipua ahjama, tísia iyoriniame tetewapa wa'ao. ¹⁴Nape wa'atioipua, Eesusichi paparamea, epeche epecheche teetorepua muuwesikao, ti'tjioepua, ooweru tiame. ¹⁵Muuwaeme ti'tjoeriaio, e'taparachi puyanariaipua ahpo kokoriamewao pooesuwe Peero u'matomiachi toamia, Peero ekawiraraa ahjachi u'matosaapua sautemapua, erakokao. ¹⁶Ahkasi Eerusareni mochiwachiamioi wa'achi noonoirepua, Peero u'matomiachi puuyanekaopua kokoriameo, pooechi. Waikao yooma Eesusi ajawariaa, yooma kokoriame Eesusichi paparaka sautesirepua, wa'ami u'umatokao.

Eesusi ajawaria chapipuame naanaritowa

¹⁷Wa'a tiame inamukapa napawikarichi pa'pamiratuamea, wahjachi tiame saruseo ti'tjioe pirenaturiai, kiisi kaawe erakore puuu ahpoche tísia erakowae pochikapa, muuwaeme ti'tjioe ooweru tiame Eesusi ajawariakamera na'naritoamekopua.

¹⁸Waikaopua, pu'ka Eesusi ajawariao chapisaopua, yeeteparepua meeresi. ¹⁹Nape tewekachi Riosi ku'iwaria, wa'a eenaka tukaoo, wahjonerepua Eesusi ajawariao, yeetaeka mochikachio. Puuu yeetapuka puuyanaopua, chaanerepua:

²⁰—Eemea, simitepuapua tiopachio masitekaopua ti'tjoerio, pu'ka weemera ahjarichi simiyameopua.

²¹Wa'a chaanetiamekapa Eesusi ajawariaa meere piario, simiterepua masitekao, wa'api tiopachio.

Waikao wa'a nokayoiopua masitekao, puuu te'ta isaeri napawikarichi pa'pamuratuamea, eenechi napawirepua, ahpo yeetepariachi simiyame katewemiaopua. Wa'a napawisaopua, Eesusi ajawariao, upanurerepua eenechio, pu'ka noonowiria katewepuawichioopua. ²²Nape wa'a yeetepatiachi e'ensaaopua i'norameria, ki aaata tewarepua yeetepatiameo. Wa'a ikisaopua, wa'atia nonowarepua, ahpo pa'pamuratuamechi tuumiaopua.

²³Pukachi e'enakaopua chaachaparepua:

—Ki'tiapua wa'ao. Yooma yeetaeka weririapua weeriao, inatiameai wa'achi ajariapua ajario, nape taamo yeetapusa ne'nioipua yooreminao, ki'tia wa'ao aaataai.

²⁴Waikao yoorewa inatiame kapitairaa, tiopachi neesetori pa'pamuratuamea tiame, i'ka inamukapao, wekana erakokao chaachaparepua: “¿Ihtana ikiniamekosapua naaju i'wao?” ²⁵Wa'a erakoiopua pehjo, wa'a eenare aaata tijoea chaanesikao:

—Aamo karichi mo'ariaa ti'tijoe, waami nokayamekapua tiopachi masiteka.

²⁶Waikaopua tiopachi inatiame kapitairaa, piirechi yeeka simirepua tiame, pu'ka Eesusi ajawaria ahpo yeetepariachi i'noramiaopua. Nape ki e'raka chapisa u'parepua, majawiapa pu'ka ti'tijoeriopua, ahpo pasipupuawichioo. ²⁷Waikao pa'pamiratuamea, ahpo mochikachi u'yepatiaapua pu'kao, naasipa ajawaka iinatukerepua pu'kao:

²⁸—¿Ki utewaeme wa'ineka teeme aamoo, ki masitemichioopua wa'asi Eesusichi simiyame utewario? ¿Ki wa'a noonoire eemea ohsotia? ¿Ki yomachi Eerusareni pochiware eemea aamo masitiaeo? Eemea pukaao taamokamera sahtuchamepua, pu'ka Eesusio taamokamera me'yario tuuka.

²⁹Waikao Peeroa, wahjachi Eesusi ajawariaa tiamea, nehjiarepua:

—Wa'atepua tiiao, nape teemea, Riosikamera yooremepua, ki ti'tijoerikamera. ³⁰Pu'ka Riosi taamo ehkoriaami mochikame Riosiwarao, pu'ka Eesusi eenechi ahjatekame, pu'kao aamoo, kurusichi chuhchaka me'yaria. ³¹Pu'ka wa'api Eesusio Riosia, eenechi ahjaterrepua, wa'a iintosaapua, epeche te'ta weruma yasira ki'yarepua pu'kao, ahpo ahjamina yasimichioopua, te'ta ki nu'uti weruma Paamirachitia yasimichioopua. Riosia pu'ka Eesusio ahpo ahjamina yasakao, te'ta ki nu'uti Newipatiamera enepaterrepua pu'kao, yooma isaeri ti'tijoe ooweru tiameo, cheriwepuawichioopua tatakoririao, yooma ahpo ki kaawe nokayao pichiwaka toinaresoopua. ³²I'ka Eesusi Riosi eenechi ahjateriao, tamoe wa'api tetewikamepua. Yooma wahjachi Eesusichi paparama, ki tetewameai Eesusi oijeraniao, Riosi Riosiwariae ahpo nane'retia te'ta pichiwatame puuui.

³³Waikaopua aapoe noonowirio tuuwapa Eesusi me'yakao, ki teesa nenekarepua, ahkasi ko'inareka Eesusi ajawariaopua.

³⁴Nape piiripi parisero tijoea, Amarieri tewaniamea, werisika ma'chi uhjurarepua ku'itapi Eesusi ajawariao. Ihji Amarieria wa'a mochiwachio, tisia nakiwame eneriaipua, Moise nuurari masitiame.

³⁵Waikao ihjia pa'pamuratuameo, chaanerepua, yooma wa'a napawikameo:

—Eeme isaeri ti'tijoe, aamo chaanemane no'o e'rao. Ki te'ta yorajepo e'raninia i'ka ti'tijoeo, seenekachi ki kaawe teeremaoui eeme. ³⁶Nane'riame eemea piie taawechemio, Teurasi tewaniameo, muuwaeme ahjama werisiripua, weruma ahpo maaeka. Pu'kao meriretiopua, yoomahka ahpo ahjama ohjoao, naao sientohka. Wa'a iikapa puuuu, yoomahka chi'ripaka kajurio. ³⁷Neipaoipua tiameo, aaata Uurasi tewaniameai, wa'achi iintoriai puai, muuwaeme pirenatusao. Nape meriretu puai, pu'ka na'naritoameai, yooma chi'ripaka. ³⁸Pukaepa, ehpe tiachio, toitia kaawe eneriaipua ohso kaawe. Oowera ti'tijoerichi eename enesaa, wa'atia u'matomapua. ³⁹Senawato seenekachi Riosichi eename enesoo, ka'chi iika saipatema eemea i'kao, Riosichi nasiwame enemeru eemea, Riosi puipanariame.

⁴⁰Waikao Amarieri chiia kaawe e'resaapua, uhjuraepua waikao Eesusi ajawariao, upapuaichio. Upasaapua i'kao, ki oosa naewanuresaapua Eesusio, wepisache toarepua pu'kao. ⁴¹Waikao wa'a weruma napawitiachi puuyaiopua, ka'chi erakorepua Eesusiwichio wepiretia aiwakaio, ohsotia kaawe erakorepua wa'a yoratiaopua. ⁴²Wa'a yoratiai puuuu, kaawe erakoka simiterepua Eesusichi simiyame masitekao, senepi taawechei wa'api isaeri tiopachio, yomachi wa'api mochiwachiami ta'pechiamopua tiame.

Oowisani tijoe naachutari ajawatiame

6 Pu'ka taawechemio Eesusichi paparamea, epeche teetorepua muuwaepakao. Wa'a teetopa i'isaeri ti'tijoeri rieko naeraamea tiame, ki kaawe erakorepua, ahpo wahjachi i'isaeri euro naewamechio, ahpo tetejima ki kukunaameo, ki ajasepo tuuka kooameo, senepi taawechei naachutaniameopua. ²Waikao puuu oosa mariki aampa ooka Eesusi ajawariaa, napawinurere puuuu, Eesusichi paparameo. Napawisooopua piiripi puuu Eesusie ajawatiamea, cheerepua wa'a napawikameo:

—No'o keepumitia yoomahka. Ki yekimeri teemea naachutakao, ki toime tiipa teemea masitekao, Riosi kaaweruma tuuyewari tuuyekao. ³Pukaepa ajawatia kaawepua aaata kooame naachutameri. Aamoe chaachapamitia eemea amochio, aatanakamera ajawapuame amochi uuka oowisani ti'tijoeo, nape ka'karuma ijinatamera ti'tijoe, ahsepari ahjachi oowe e'repua te'terame naachutapuawichioo, apochi yahchaka ohjoamera Riosi Riosiwario, kaawe e'rariwa tiame. ⁴Wa'atiaopua teeme

Eesusie ajawatiamea, wa'apitia simitemapua masitekao, Riosichi itasikaopua tiame aamo kaawe te'teretopuawichioo.

⁵ Waikao chaanetiamea, yooma ahka ahpo pirena kaawe iintasaapua pu'kao, apochi i'yasaapua aaatao, Teiwa uurepua piiripio, kaawerumakoopua pu'kao, soparame yahchamekopua apochio, Riosi Riosiwario. Wa'achi te'teriame uuretupua wahjachioi, Eeriepoua, Poorokoroo, Nikanoriopua tiame, Tiimoni tewaniame, Paramena tewaniame tiame, Nikorasi Antiokía ohjoekame tiame. Ihji tijoea pukerio, isaeri tijoe enepakame, ehpeopua Eesusichi paparama. ⁶ Wa'a ikisaopua i'ka oowisanio Eesusi ajawaria u'yeparepua. Waikaopua Eesusi ajawariaa, ahjachi seekarepaka Riosichi naewakao, pu'kakamera uurepua naachutamichioo.

⁷ Waikao puuu Eesusi ajawaria nokisiachio, Riosi kaaweruma tuuyewari tuuyekao, epeche mehtasirepua Eerusarenio, wa'ao, yomatiam wa'a weechiamiopua tiame. Wa'a ahkaio, ahkasi muuwaeme isaeri tiopachi neeseriosiai, Riosichi papararepua.

Teiwa chapisa i'toniame, te'ta weruma kateweri napawirachi

⁸ Teiwaa, piiripi puuu naachutamea, weeka itapiti peenia ihsiwa ihsikamepua tiameo Riosi ihsiwaeo, muuwaeme ti'tijoeri tetewachio, ti'tijoeria pu'sererepua Teiwa masitiao. ⁹ Nape Puhku Puhjetiam napawikari tewaniachi te'teriamea Eerusareni o'inia e'enakamea, kiisi pu'sereka tetewarepua Teiwa masitiao. Pukaepa Teiwa masitiao, o'inerepua Teiwa chiia ka'itakao. Yooma puuu Asia weechiami o'inia e'enakame enerepua, Siirene tewaniame mochiwachi, Arejanti mochiwachi tiame, wa'a ikisa Seerisia mochiwachi. ¹⁰ Yooma ihji ti'tijoea Teiwa newitonariaipua, ka'chi iika newitome teererepua, Teiwao Riosi ihsiopa ahjama ku'isikao, ahpo Riosiwario. ¹¹ Waikao puuu ti'tijoea, ki newitome tiapa Teiwao, aata nateterepua Teiwa wenejimichio, Eerusareni ohjoemetchio. Ihji natetetiamea waikao, ahkaio oiyachio chaachaparepua wenejikao: “Na'ara chiiame inamukame teemea, Moise masiteriao, wa'a cheekaopua, na'arinapua Riosio.” ¹² Wa'a chaachapakaopua, weeru noonowiterepua ti'tijoerio ki kaawe erakoteka, wa'achi chaachapakao ki kaawe erakoterepua tiameo, isaeri pa'pamuratuameoi, ahkasi tiopachi iyoteri ti'tijoeoi nenekatererepua. Wa'a iikapao, Teiwa chapisao, weruma kateweri napawirachi uparetupua. ¹³ Wa'a napawitiachi upasaopua, puuu wihtuka wenejiamea, chaachaparepua:

—Ihji tijoea, kiisi teewenarepu na'ara cheekaopua, i'ka taamo tiopao, Moisetaru nuurai taamo iyoria. ¹⁴I'ka Teiwao chiame inamuka teemea, Eesusi Nasare tewaniameo, yooma ru'minamio tuuyamekapua i'ka tiopao, pu'ka Moise nuurari taamo yooriaopua tiameo, yooma taamo toitemio tuuyapua tiameo, taamo ehkoriaami o'inia taamo nokisiwaai.

¹⁵Nape Teiwaa wa'a chaachapaka wenejiniapua, sewina iikaopua nanarirao, Riosi ku'iwatika tiame eneparepua, tewekachi eename.

Teiwa ahpo nehpuapaka naewa

7 Te'ta neeserosia, iinatukerepua Teiwao:

—¿Pichiwapu ihji aamo chaachapawaa?

²Waikaopua nehjiarepua:

—Ka'íí, ki wa'atepua. No'o keepumitiaopua ku'itapiooio, yooma eemea pa'pamuratuamea, yooma eeme keepuamea tiameo. Riosia, Auranitaruo tetewiterepua ahpoo, taamo ehkoriaami Meesopotami weechi kahtioiopua pehji, ke'chu Aarani mochiwachi eenoiopua.

³Riosia chaaneriaipua pu'kao: “Machenamitia aamo weewachio, aamo tetejimachio, wa'a ikisaomua, no'o aamo tuuyemiachi weechi siimitiapua.” ⁴Waikao Aurania Riosie siminuretiapao, Kaareo weechi machenasaopua, Aarani weechi eenarepua mochiwachi.

Neipao wa'ao, ahpo noono mukisooopua, Riosia i'wa u'parepua, ehpe aamo mochikachi. ⁵Aurania waikamio kihta weewaeka yasariaipua, ahkai i'wami ahpo ohjoekachio. Nape Riosia i'wami kiamo tuuriaipua weeeo, ahpo tatana tatanasiwachio tiame. Pu'ka ahpo wa'a chaanetiameo, ke'chu aaata tatanaekoi eneriaipua.

⁶Nape Riosia Auranio chaanekame eneriaipua tiameo, pu'ka tatanachi puuyakameo, seesenuchitia mochimerikopua wahka seenu weechiopua, puhkuchitia, naao sienta paamuparichisi.

⁷Nape Riosia pu'ka puhkuchitia mochitiameo, cheerepua: “Neeea pu'ka aamo puhkuekachitia mochitiameo, ki teesa aiwatemanía pu'kao. Nape neipa wa'a no'o puuyanasoopua pu'ka i'isaerio, noochi paparameripua, i'wa no'o upasoopua eenechi.” ⁸Riosia wa'a cheesaapua ahpo kateweka Aurani ahjamao, pu'ka Auraniopua ahpo kateweri naaniatiwachitiao, ahpo siichitepujewerepua, yooma ahpo tatanaopua tiame tehtemari. Neipamio Aurania, pahcha weerime tatanaesaopua, osanao taawe i'toi siichitepurepua,

Ihsa tewaniameo. Ihsaai, wa'achi iintorepua ahpo taanachi

Aakowooi; puuu Aakowoai tatanatasikaopua, wa'achi inisirepua siichitepuwa inisikaopua tiameo, yooma ahpo oosa mariki aampa ooka tatanasiriao.

⁹Ihji Aakowo tatanaraa, epeche kaawe tetewiniopua ahpo pooni Ooseo, ki kaawe erakorepua papachiraa pu'kao. Wa'a tiame ki kaawe erakoapa puuu ahpo poonichio, ti'tijoe tarayamechi nehjarepua, Eejito siimpamechi. Nape Oosea wa'a yooratiaio, tísia kaawe teeremiai teerepua Riosieo. ¹⁰Riosia, yooma ihta a'chi ikiyoio, nehpuarepua pu'kao. Neipamio Eejito weechioo, Riosia Ooseo, ki teesa tiame machiwari ki'yarepua pu'kao. Pukaepa Eejito yawichia, Araoni teewataniameapua tiameo, tísia kaawe tetewapa pu'kao, weruma ye'kamechitia yahcharepua pu'kao, yooma ahpo kariwachi neesetoame, yomatiamе weechiopua tiame, Eejitoo.

¹¹Wa'a weruma teereka kahtioiopua Ooseo, wa'a pu'ka taawechiamio, weruma toorewi eenarepua, yomachi Eejitoo weechiopua, wa'a ikisa Kaanani weechi tiame. Pukaepa taamo ehkoriai noonoria, ka'chi ikime erakorepua tooremuri. ¹²Waikaopu taamo noonori Aakowoa, Eejito ki tooremuniame inamukapa tiirikowichioo, wa'a uhjurarepua waikao, taamo ehkoriai noonoriwa papachioopua, tiiriko tarijupamichioopua wa'ao. Ihjia pahcha simiyamechi enerepua pukeri. ¹³Oosea, oosa simiyachi uhjuratioi ahpo papachio, ahpo ma'chiterepua ahpo papachio. Wa'a iika nane'reretu Eejito yawichieo, Oose tetejimaraa. ¹⁴Ehjepamio Oosea, upanurarepua ahpo noonoo Aakowo tewaniameo, yooma ahpo ta'pechi tetejimaopua tiame. Puuu ta'pechi tetejimaraa, paika weerewa oosa mariki aampa mariki enerepua. ¹⁵Waikao Aakowoa, wa'a iika Eejitoo, eenarepua. Wa'a ohjoekai mukurepua, taamo noonori tatanaraapua tiame, yooma wahjiparepua wa'a. ¹⁶Ihji weerewaraa Kaanani weewarachi i'tosiretupua, Siikeni weechi toasimia, ehkoriai Aurani tarariachi, wahjipame toapuachio. Puuu weeea, Aamori tewaniamechi tatanara, taritiame.

¹⁷'Amori asiyoi Riosi Aurani kiamo tuuriachi weeeo, ki ookapi muuwekame eneriai i'isaeriapa, Eejitoo. ¹⁸Waika taawechiami Eejitoo, piirechi yawichi yasiparepua, Oose ki nakiyame. ¹⁹Ihji yawichia, taamo ehkoriai noonoriwao, ki nu'uti tesiwa yooraka tetewarepua. Puuu taamo yayawaopua tiameo, ki nu'unti na'ara yoorarepua pu'kaoi, ahkasi pu'ka kohjawaraopua yooma ihpapanura, toore wahjipamichioopua pu'kao. ²⁰Pu'kachi taawechiami naawariai Moiseai, puuu kohjaa tísia peeniatiamе eneriaipua. Ihji kohjaa, paika meechea inateretupua, ahpo

yayawaeopua petechio. ²¹ I'ka kohjao paika meechea i'toiopua, akisuwe neerochi toiretupua apoe yeeyeraeo, aaatae teipuaichiopua pu'kao. Waikao wa'a eenaka, yawichi maaaraa, neerochi po'yame tewakaopua itapitichi pohjachuka, apechunarepua pu'kao. Wa'a ikisaopua ahpo taanachitia weripaterepua. ²² Waikao Moisea, yooma masiteretupua, Eejito te'ta pepenipari machiwariopua. Ki teesa peeneka nayewame eneparepua, ahpo yooraoi, tísia inatame.

²³ 'Moisea, ooka weerewa paamuaipua, ahpo tetejima tekipanachi ne'nemia, machenariaipua, i'isaeri ti'tijoeri. ²⁴ Wa'a oiyai tekipananiachio, aaata ahpo tejima wepayame tetewapao Eejito tijoeo, me'yarepua pu'kao ahpo tejima nehpuakao. ²⁵ Ihji Moisea, ahpo pahtepo o'rariaipua, apoekopua ahpo tetejima, Eejito puuyanamerio, nape aapoe, kiisi pahterepua. ²⁶ Pu'ka meere eenechiopua, Moisea, eenechi nateparepua nasiwaniame, nape ooka isaeri wa'api ahpo. Puuuu pu'kao, ta'omakao chaaneriaipua: “Ka'te nasiwaa, ¿achinikai nasiwani eemea, eeme wa'apikai?” ²⁷ Waikao Moise tejimariaa, chaanerepua: “¿Achinikai papakinamua tiame taamo nasiwachio? ¿Aatana aamo weerakame aamoo, taamo ta'omamichioo? ²⁸ ¿No'okosa merinaremua tiameo, tapana aamo me'yariachitia, eejito tijoe?” ²⁹ Moisea wa'a tiame inamukapao, simirepua Eejitoo. Mehka u'marepua Mariani weeechi, wa'ao, seenuchitia ohjoerepua. Wa'ao neewisaapua, ooka tatanaerepua.

³⁰ 'Wa'a Miriano, ooka weerewa paamupari ohjoekaio, wa'a wakiwechi, waapi Sinai kaawichiami oiyoio, wa'a nayewere Riosia, weeru kuhsichi tajenakaopua. ³¹ Moisea waikao, weruma ihtanakaitepu erapakao, ne'nemo oraparepua waapi weripaka. Nape Riosia waapi weritoio, chaanerepua: ³² “Aamo ehkoriaami Riosiwara neea, Aurani Riosiwara, Ihsa Riosiwara tiame.” Waikao Moisea tísia majarepua. Oowera chachapia ihsirepua majakao, kiisi ne'neme e'rareoipua wa'a tajenarichio. ³³ Waikao Riosia cheerepua: “Pujisa mo'korio, aamo kaakaopua tiame, no'o tetewachi werika, yooresa. ³⁴ Ma'chiamé tetewaninia no'o mochiwario, Eejito mochikameo, tísia aiwaka mochikopua pu'kao, tesiwa chaachapaka, pukaepa tekikamenia ku'imia pu'kao. Muuu enemeripua puuuu, pu'ka ti'tijoeri ku'imeriopua no'o ku'ika.”

³⁵ 'Ihji kuhsichi nayewakamea, i'ka Moise wa'api weerarepua Eejito uhjurapuaichio, ahpo tetejima nehpuumichioopua, Riosie paamiratuamechitia, i'ka Eejitoo kahtioio: “¿Aatana aamo weerakame aamoo taamo ta'omamichioo?” chaanetiame. ³⁶ Wa'a ikire Moisea wa'ao. Waikao Riosia pu'kao, ki ookapi peenia

ihsiwae yorateka, puuyanarepua Eejitoo, ahpo utewarie ku'ikao Moiseo. Ihji peenia ihsiriaa, Eejito mochikoi enerepua pukerio, neipao Pa'we Sehtanamechi paatenioi, wa'a ikisa wakiwechiami nokisinioi, ooka weerewa paamuparisi. ³⁷ Moise wa'api enerepua, isaeri ti'tijoerio chaanekamea: “Riosi aamochi machenatemapua piiripi, noochitia Riosi nayewatura.” ³⁸ Ihji Moise wa'api enerepua tiameo, isaeri ti'tijoeri, wakiwechi nokisioio paamiratuame. Puuuu enerepu tiameo, Riosi ku'iwari ahjama nayewakamea, te'pa Sinai kaawichioipua. Puuuchi enerepua tiameo, taamo ehkoriami noonori ahjama yasakamea, pu'ka Riosi nuurari taamo a'chi teeka mochitopuameo, tuuyeka.

³⁹ Nape pu'kao, taamo ehkoriami mochiriamea, ki yoorerepua pu'kao, ohsotia ahpo iikachiopua, sewina erakorepua, Eejito nonowanarewa eenechi, Eejito ti'tijoechitia mochitonarewa. ⁴⁰ I'ka Moise sinai kaawichi ihsioiopua, Riosi nuurari kianioiopua, taamo ki'yami mochiriamea, chaachaparepua Aaronio: “Muuua, taamo netekemita itapiti taamo ahjachi paparamia, i'ka Moisea Eejito taamo ku'ika puuyanakameapa, ki naaniajupua puuuapa wa'asi, itapiti ikireoipua.” ⁴¹ Waikao Aaronia, wakasi taanara riosirewa netekerepua, yooma ti'tijoeri ku'iwae itapiti netetiamee o'roe, pu'kao pu'ka riosieka mochimichioipua. Wa'a ikisaapua pu'ka ahpo riosi neteriaopua tooroo, wakasi me'resa manawerepua, kohseka. Waikao wa'a noonoisao, ahpo wa'api netetetiachi, ahpo riosiwaka paparawerepua, pahkotekaopua. ⁴² Waikao Riosia towarepua pu'kao, ahpo wa'api riosichi neteria, paparaweka mochimichioipua, itapiti so'soporichioipua tiame, paparawemichioipua tiame. Pu'ka wa'a tiame noonowitiame chaachapare Riosi ehkoriami nayewaturaa taamo ehkoriami mochiriamea, eee chaachapaka iyoteriaopua Riosieo:

¿No'o oowekamena eemea wakiwechi nokisiaio,
no'onawichio kohsekamena eemea,

no'owichio kaaweruma erakokaopua aamo iikachio?

⁴³ Eemea no'o iyoriwa karitera mooketoriaipua mooketoo,
nape ki ka'karuma iikaeka,

ohsotia eemea, aamo neteriakamerachi, inataka nokisirepua,
Mooroki tewaniame aamo riosiwatiachi.

Wa'achitia tiameo, Reejani so'porichi paparare eemea tiame,
wa'achi tiame so'pori netesa.

Pukaepa Wawironia aamo i'totemania,

seesenuchitia mochimichioipua wa'ao, puhkuchitia.

⁴⁴ 'Puuu iyoriwachi Riosi karitera^a i'toniamea wakiwechi nokisinioio, Riosi te'ta cheeriachitia netetiame enerepua, ehkoriaami Moisetaruo, Riosi cheerio tuuyeriachitia, ahpo moochi tetewiteriachitia tiamé. ⁴⁵ Pu'ka Osuwetaru ahjama nokisinioio ahpo Riosie kiapuaopua weee, pu'kao wa'a mochikame u'yerioiopua weeeo, pu'kachi mookeka nokisiriaipua tiame, pu'kachi Riosi karitera iyoriwachi. Ihjia Riosi karitera i'tokao, wa'a nokisiretupua ahkasi Raawitaru taawechemisi. ⁴⁶ Raawitaru eneriaipua te'ta weranariamea, Riosi kaari tiopao, wa'a ohjoremichio Aakowo Riosiwarao, wa'a enapaka paparapuawichiopua Riosichi iyorkao, yoomá i'isaeri ti'tijoiropua tiame. ⁴⁷ Nape pu'ka tiopao Saromonikamera iintorepua, te'ta weerakao, ⁴⁸ Riosio ki weeechi karichi ohjoemekoipua, Riosio Ehkoriaami Iyoterichio, eee cheeriopa:

⁴⁹ No'o nuurari yasiraa tewekachi o'iniapua;

no'o ihteka kahtiachio weepua.

Wa'a kehchuma kahtiame enesoopua weeechi ihtekao,

¿Kajutare eemea, no'o kariwa netekao, no'o

kehchumawichioo?

⁵⁰ ¿Ki Nee iintokamepu tiameo, yooma itapiti netekao?

⁵¹ 'Eemeai i'wa napawikamea, wa'achitia tísia peewaeme kuhtaemepua, ki ku'rime tiame Riosie ku'richaniaiopua. Eemea wa'achi te'tiamepua aamo ehkoriaami noonoriwachitia, tísia peewaeme aamo iikachio, kiisi keepunariame eemea Riosio, aamo chaaneniameopua Riosiwarioe. ⁵² ¿Aatana ehkoriaami Riosi na'nayewatura, ki na'ara yoorakamepu, aamo ehkoriaami mochiriamea, aamo noonori? Yooma pu'ka Riosi na'nayewaturaopua, kiisi kaawe yoorakamepua pu'kao, pu'kao, Riosi Te'ta Kaawerumara enameriko tuuyoio, ohsotia ko'yakame puua pu'kao. Ahkasi ehpiami taawechioi eemea, wa'achi noonoikamepua, ahkasioi pu'ka Te'ta Kaaweruma Riosi enameri tuutiameopua tiame, me'yare eemeai. ⁵³ Eemea pu'ka Te'ta Kaaweruma Eesusi me'yakamekapao, kiisi iyorikame eemea Moise nuurario, pu'ka nuurario eee chiiame: “Ka'te aaata merimitia muua.” Puuu wa'a chiiame nuurari Moise kiatinamea, Riosi apoe iintokamepua ki'yakao, ahpo tewekachi nuurewarie ku'iwarie.

^a 7:44 Puuu Riosi kariteeraa, wi'chi yokitiame eneriaipua, ahpo siimpachio, sa'runasa i'tosiniame, tuuminasa.

Teiwaa meriwame

⁵⁴ Ihji isaeri pa'pamiratuame wa'a napawiriamea, ahpo wa'a chaaneniapao, tísia nekamuparepua Teiwachio, ki'pupaka taameo. ⁵⁵ Nape Teiwaa, kihta seeweka Riosi Riosiwarielopua, te'pa ne'nepaio, Riosi tahpitira tiari tetewarepua, tewekachi wahjorachio, Riosi ahjama weerame tetewarepua Eesusio, Riosio ahjamina kahtiachi. ⁵⁶ Waikao chaacharepua:

—¡Nee! ¡Wahjore tewekachio! ¡Wa'a weeri Eesusi Tijoe Tijoetukamea, Riosi ahjamina!

⁵⁷ Nape wa'a napawikame ti'tijoea, kiisi inamunariapa Teiwa chiiao, ahpo nahka to'pekao, yooma aampa e'enarepua Teiwao, weeru chaachapaka. ⁵⁸ Waikaopua chapisao, te'ta napawirachi ma'chipasao, ma'chi i'torepua mochiwachio, merimia. Wa'a ikisaopua, yoomahka pasipuka me'yarepua Teiwao. Wahjachi ne'neka ajakamea, ahpo kaawe iintamechitia wa'a nokiawo, ahpo wakira pujisaa, Sauro tewaniametera to'warepua, tarachi. ⁵⁹ Teiwaa ahpo papaniaio, Riosichi nayewerepua, cheeka:

—No'o Paamira Eesusi, no'o iikao, aamo kahtiachi no'o i'tomitiamua.

⁶⁰ Wa'a cheeka chopokorieka weripakao, weeru sisinarepua cheeka:

—¡Eesusi, wa'a nokayoioepua i'k'ao, cheriwemitiapua!
Wa'a cheesache, mukukame wichirepua.

Aaata Sauro tewaniame Eesusichi paparame na'araria

8 Pu'ka taawechi Teiwa meritoio, wa'achi ihsiriai Sauro tewaniameai, puuu eneriaipua tiame, Teiwa merinioi kaawe iintameapua meripuawichioo. Ihji Sauroa, parisero eneriaipua isaeri tijoe.

Ihji Sauroa pu'ka taawechi o'inia o'inerepua, Eesusichi paparameopua tesiwa yorasikao, kokosa yorasikao, Eerusareni mochiwachio. Eesusichi paparamea muuwaeme eneriaipua, yooma Uurea weechiamio, chi'rika mochikame, Saamaria weechiami tiame, naatiche ki ujumakame eneriaipua, Eesusi ajawaria.

² Riosichi te'teretoame ti'tijoea, Teiwa apechunasa wetemajirepua. Wa'a ikitiameopua, tísia naaracherepua pu'kao, yuuwesika. ³ Nape Sauroa simiterepua pu'ka Eesusichi paparameo, tesiwa yorasika, yooma ta'pechi pakisika puuyachasika pu'kao, ti'tijoeoipua ooweru tiame chapisaopua, perekarichi toamia.

Riosi kaaweruma tuuyewari, Saamaria mochikame sisinamuwa

⁴Nape ujumakamea wa'a Eerusarenio, ahkai nokisiai, simiterepua Eesusichi simiyame nayewakao, Eesusi iintoriaopua ahpowichioo. ⁵Eeripea piiripi puuu oowisani kunamukukame naachutemichio weratiamea, Saamaria eenariaipua muuwari mochiwachi. Wa'a enasaapa puua, Riosie Weratiamechi simiyame nayewarepua wa'ao. ⁶Eeripe nayewariao, yoomahka yooreka keepuretupua wa'ao, Eesusichi itakaopua, tísia peenia ihsiopa pu'kao, sautekao. Waikao ki ookapi puua, Eesusichi papararepua. ⁷Ki ookapi yachapaterepua tiame, ki ka'karuma na'arari yahchameopua, puuu na'araria, ki ku'ita siinakoka puuyaparepua puuyachaniaio; muuwaeme tu'ikameoipua yachapaterepua, rojomiwa kokoriame tiame. ⁸Wa'a inisia Eeripe wa'a muuwarichio, weruma kaawe erakoretupua wa'ao.

⁹Wa'a ohjoeriaipua piiripi tijoe, Siimoni tewaniame. Ihji tijoea, puusi wihkueka machiyame eneriaipua. Puua, muuwaeme wihkuekame eneriaipua wa'asio, itapiti yooraka ahpo peenia ihsiwaeopua, yomatiamé wa'a weechi mochiwachiamio. Ihjia epeche machiyame ahpo tetewipuawichio ihsiame eneriaipua ki aaatachitia. ¹⁰Wa'a ihsiopa Siimonio, yooma ti'tijoeia yooreka tetewiriaipua pu'kao, ahkasi ya'yawichiai peenia e'reriaipua pu'kao. Pukaepa chaachapame eneriaipua:

—Ihjiape, pichiwa Riosi utewara iinuemepua.

¹¹I'ka yooreka tetewakao, ki ku'itapisi wa'a te'tereriaipua wa'ami ohjoemia. ¹²Nape Siimoni na'naritoamea ti'tijoei, Eeripe nayewa Riosi ye'karichi simiyamera tísia pu'sereka inamukapao, Eesusi Riosie Weratiameo ahpowichio iintoriamekopaopua tiameo, Eeripechikamera eeneparepua, Eeripe chiiakamera pichikiapa. Wa'a iika Eesusichikamera papararepua. Wa'a iikopaopua pu'kao Eeripea, yooma paatorepua pu'kao, ti'tijoeopua ooweruopua tiame. ¹³Waikao ahkasi Siimoniai kaaweruma tiamekopua Eesusichi simiyameo, Eesusichi papararepua tiame. Wa'a iintokoopua pu'kao, paatoretupua tiame. Wa'a o'iniaio, Eeripe ahjama oisirepua. Eeripe ahjama oikao, tísia peenia e'rerepua, Eeripe peenia ihshiao.

¹⁴Eesusi ajawaria Eerusareni mochikamea, Saamaria mochikameo, apochi uuka mochiko tuuopa Riosi tuuyewariopua tiameo, Peero uhjurarépuwa wa'ao Waani tiame. ¹⁵Waikao puuu uhjuratiamea Saamaria e'ensaoopua, yooma Eesusichi paparakameo, Riosi Riosiwariichi simiyame kaawe ma'chiamé masiterepua. Chaanerepua pu'kao aaata Eesusichi paparanaresoo, Riosia

pukachio, ahpo Riosiwari yahchemerikopua, aapoeo pukae ahpo ku'ika mochtomichiopua. ¹⁶ Aataai ki nane'reka mochtoriaipua, Riosi iintoriaopua aapoechio Eesusichi paparariopao, pukachi yahcheriaopua ahpo Riosiwario. Puua oowera paatotiamе mochiriamе eneriaipua pehjo, Eesusichi paparakao. ¹⁷ Waikao, Saamaria ohjoeme Eesusichi paparakameo pahteriopapua Riosi Riosiwario apochi uuriamekopapua Eesusichi paparaka, Peeroa Waaniapua tiameo, ahjachi seekarepasoopua, pirena cheriwema ki'yarepua Riosio, Riosio ahpo Riosiwari ahjachi enepariopa.

¹⁸ Waikao Siimonia, Peeroo Waani tiameo, Saamaria mochikame Eesusichi paparakamechi ahjachi seekarepakoopua Riosi Riosiwari kiaretiawichioo, puu Siimonia wa'a nokayopao puusi wihkueniame maaerepua. Pukaepa wa'a nokiniameo, toomie tarinareriaipua, wa'achi ihsinariapa. ¹⁹ Pukaepa eee chaaneriaipua Peeroopua Waaniopua tiame:

—Noochi nehjimitia pu'ka aamo pepenia nokaka, wa'achi ihsimichiopua no'ooi, aatachi no'o ihchepakoi seekarao, uutemichiopua Riosiwario.

²⁰ Nape Peeroa chaanerepua:

—i Teesana ki inatanimua aamo chiia? ;Aamo toomichi pikapuapua ohso kaawe! Riosie kianiamea, ki toomichi kianiamepua; Apoe Riosi ahpo Riosiwari ki'yaa, kihta natekachi ki'yamepua. ²¹ Wa'a cheekamekapa muuua, ehpe waanamio muuua, kihta ihsimeripua Riosi tehkichio, kihta kaawerumakapa muuua aamo iikachio. ²² Yaapiti Riosichi aamo cheriwepua itamitiapua, yooma tuuyeka aamo ki kaaweruma erapariao, nape te'ta pichiwaka Riosichi tuumitiapua naaju. Aamo te'ta pichiwaka cheesoo Riosia, aamo cheriwemapua. ²³ Naaniaju noochio, t'isia iinya tiamechi aamo kahtio. Aamo na'arariaa, aamo chapirepua wa'asi.

²⁴ Waikao Siimonia nehjiarepua:

—No'owichio ka'chi ikimichio nayewamitiapua aamo Riosichio, kihta no'o a'chi ikimichio no'o aamoo, ki kaaweruma chaaneriawichioo.

²⁵ Ahpo uhjuritia kajusaapa wa'ao, pu'ka Riosi tuuyewari naewakaopua, ihji Peeroa Waani tiamea, nonowarepua waikao Eerusareni. Waikaopua ahpo uumatosiachiamio, yooma masitesirepua mochiwachiamio, Saamaria weewachiamio.

Eeripe tomikatewiame nayewia, Etiopía ohjoeme

²⁶ Neipatakirio i'ka Eeripeo, Riosi ku'iwari machejenerepua pu'kao. Ihjia Eeripeo chaanerepua:

—Werisika muuua teetu siimitiapua, Eerusareni o'iniao, Kaasa tewaniachi akipame pooechi.

²⁷ Waikao Eeripea werisika simirepua, pu'ka pooechituo. Pooechitu ihtoaiopua, wa'a nateparepua aaata tijoe, wa'achi pooechitu ihtoame, Etiopía weechi ohjoeme. Puuu tijoea, weruma teerewa iinueme enerepua, Etiopía yawichi tomiwara katewekiame. Eerusareni o'inia no'rakame eneriaipua, ahpo Riosiwa iyoririaipua, kaawai kaaretachi yasitoriaipua. Puuu Etiopía yawichia, oowitiame eneriaipua waika taawechiamio, Kaantasi tewaniame oowitiame.

²⁸ Ihji tijoea, Isaia tewaniame iyoteria iyonasiriaipua, ehkoriai Riosi nayewatura iyoteria. ²⁹ Waikao Riosi Riosiwaria chaanerepua Eeripeo:

—Kaareta chokichi weritomua.

³⁰ Waikao Eeripea kaareta chokichi weritoaiopua, ehkoriai Isaia iyoteria, iyonasiame inamurepua. Pu'ka iyonasiame inamukaopua, iinatukerepua pu'káo:

—¿Pahtiamejoaremua pu'ka aamo iyonasiaó?

³¹ Waikao puuu tijoea, nehjiarepua:

—Ka'i, tehkipua pahteniaa ki aaatae masiteniaa. No'o ku'isaomua pahchu, pahtiame enesaa.

Waikao utewa yoorarepua, ahpo ahjama kaaretachi moenamichioo.

³² Ihji tijoe iyonasiriaa, eee chiiachi iyonasiriaipua:

Po'wachitia i'toretupua meriwachio,
ihchi itipirepua, po'wa poasikira sikiniamechitia.

³³ Na'ara yooranioipua pu'kao, ki aawata eenarepua pejana naewameo.

Kiterema puuua tatanaraa, aaata ahpo naewapuameo, pu'kao, ke'chu tatanaekoi u'yetiapa i'ka weechio.

³⁴ Waikao iyonamea Tiopia tijoe, iinatukerepua Eeripeo:

—¿Aatana naewaka cheekame ihji Riosi naewaturaa? ¿Ahpo wa'api naewaka, aaata piirechikosaoi?

³⁵ Eeripea, pu'ka wa'api iyonarichi nayewakao, kaawe tuuyerepua pu'kao, yooma a'chitiame ikitiame Eesusichio.

³⁶ Waikaopua yooma Eeripe cheeria pichikekapao, ahpo paatomo eraparepua. Neeroi maaniachi ajasitioopua tijoea, chaanerepua Eeripeo:

—Nee, i'wane maani neeroi; ¿ki kaawejoarene i'wa paatotia?

³⁷ Eeripea chaanerepu pu'kao:

—Eje'e. Kaawepua, nape pichiwa aamo pichikesoo.

Tijoea waikao nehjiarepua:

—Aamo pichikena neea, pu'ka Eesusi Riosie Weratiameo, pichiwa no'owichio mukuriopua, apoekopua tiameo, te'ta Riosi Tijoetukamekoo.

³⁸ Waikao tetekisaapua kaaretachio, neerochi muika paatoretupua Eeripeeo. ³⁹ Neerochi puuyatiaopa, Eeripea ki naania ikirepua wa'ao, Riosi Riosiwarié apechunatiapa sewinachi i'toka. Waikaopu puuu tijoea, ki tewakapa Eeripeo u'matorepua, ki oosa tewarepua wa'asi. Nape wa'a ikisaopua, ihjia tísia peenia eratoka u'matorepua. ⁴⁰ Wa'a ikisaopua Eeripea, ikanati pu'ka wa'apichio, Aasoto mochiwachi, ahpo tetewarepua. Wa'a o'iniaio, Sesarea mochiwachi akiparepua, yooma mochiwachiami nayewatusika, pu'ka Riosi ka'karuma tuuyewario, Eesusichi simiyameo.

Eesusichi paparaparia Sauro

(Eesusi Ajawaria Yooraria 22:6-16; 26:12-18)

9 Sauroa, tísia nekamuka Eesusichi paparaka mochitoameo, pukaepa tísia nekamuchekaopua pu'kao, yooma ko'imo tuurepua pu'kao, tísia tahpitika cheeka oiriaipua ahkaoui oiyachio. Wa'a e'rapaopua, te'ta isaeri neeserosi paamiratuamechi eenariaipua, wa'api Eerusarenio, ² pu'kao iyojura reesiseri itanéemia, Raamahko ahpo i'tomiaopua. Wa'a Raamahko napawikarichi pa'pamuratuame asinariame eneriaipua, pu'ka reesiseri Eerusareni ahpo itariao, wa'a napawikarichi pa'pamuratuame iyonamichioopua pu'kao, puuu iyonasaapa, piirechi reesisewa ahpo kiamichioopua. Pu'ka piirechi reesiseri iyoteria, yooma Raamahko mochikame Eesusichi paparameo, chapisa pe'pereso Eerusareni upameri enerepua. ³ Nape wa'a simika pooechi ihtoio Sauroo, senawato ki nu'uti uutapasiparepua tepoona o'iniaio, nape ki teesa tísia utewaeme tajayame, Sauro norikameo tisiwa uutapasipaka. ⁴ Wa'a iikapa Sauroa tísia majakao, wehchi wichirepua. Sauroo wichikame po'yoioopua tewekachio, ahpo chaaniame inamurepua:

—Sauróo, Sauróo, ¿achini iikai noochi nasiwánimua?

⁵ Waikao Sauroa iinatukerepua:

—¿Aatanamua chiiaa?

Nayewachaniamea nehjiarepua:

—Neeea Eesusipua, aamo ahjachi nasiwa. Aamo wa'api na'atanimua wa'a ihsikao, itapiti animari, icherachi motayamechitia.

⁶ Sauroa waikao chachapia ihsikao, nehjiarepua:

—Paamira, ¿ihtana cheenariamemua no'oo?

Waikao tepoona o'inia Paamiraa, chaanerepua:

—¡Werisí! Waami siimitiamua Raamahko mochiwachi, wa'a chaanepuamemua, itapiti aamo yoramiao.

⁷ Puuu Sauro ahjama nokisiamea, tajinachukame ajarepua wa'ao, wa'a nayewachaniame inamurepua inamuao, nape ki tetewarepua aaatao. ⁸ Wa'a chaanetiapa Sauroa, werisirepua, nape werisiaiopua tiisi ma'chirerepua. Wa'a iikopa Sauroo, puuu ahjama nokisiamea, sekachi panitoka i'torepua Raamahko mochiwachisi. ⁹ Raamahkoo, paika taawe yasarepua ki ma'chirekao, ki koakaopua tiame, kiisi nerojikaoi.

¹⁰ Raamahkoo, wa'a yasariaipua aaata tijoe, Anania tewaniame. Ihji tijoea, Eesusichi paparame eneriaipua tiame. I'kao kochirewachio, Eesusi Paamiraa chaanerepua:

—¡Ananía! —chaanerepua.

Waikao Ananiaa teemurichio, nehjiarepua:

—¿Ihtana Paamíraa?

¹¹ Waikao chaanere Apoe Paamiraa:

—Werisika siimitiapua, wa'a Pooe Riisame tewaniachi. Wa'a asisaapa, Uurasi kariwara i'yapuapua, pu'ka kaari tewisaapa, aaata Sauro tewaniame iinatukepuapua wa'ao, Taraso o'inia eenakame. Ehpe wa'api wa'a ihsiamepua, noochi paparaka. ¹² Puuu Sauro tewaniameai tiameo, ehpe wa'api kochirewachio, aamo tetewanipua tiameo, aamoo, ahpo puichi seekarepaka sautiame.

¹³ Ananiaa nehjiarepua:

—Nape Paamira Eesusi, ki teesa na'ara ihsiamie inamukamenia pu'ka tijoeo, yooma Eerusareni mochikameopua, amochi paparame.

¹⁴ Puuu tijoea tiameo, i'wa wa'apioi reesiseri itamia enamerikaipua, i'wa pa'pamuratuameeoi, yooma amochi paparameopua, chapisa i'topuawichiopua Eerusareni katewepuawichioo.

¹⁵ Nape Eesusi Apoe Paamiraa, chaanerepua Ananiao:

—Nape wa'a ihsiamekoipua tuunioi Sauroo, siimitiapua muuuu, pu'ka tijoeo noekamera ukamekopa. Neeea pu'kao, yomachi ki i'isaeri mochikachiamio, uhjuramerinia, wa'ami ya'yawichiopua tiame, aaataopua tiameo, i'isaerichi tijoe. ¹⁶ Nee wa'api

ne'netemapua pu'kao, achin teetomerikopua pu'kao, no'owichio aiwasikaopua.

¹⁷ Waikao Ananiaa, wa'a eenasaapua ahpo tuuyetiachio, wa'a tewarepua Sauroo. Waikao Ananiaa chaanerepua pu'kao:

—No'o Riosichi pooniwa Sauroo, Eesusi Paamiraa, i'wa no'o uhjurakapua aamo po'yachi, i'wa eenaka aamo sautemichiohua puichio, aamoo eenechi ma'chirepatepaka. Eesusieo amochi uhjuratiamenia tiameo, no'oo aamo weramichiohua Eesusio amochi yachamichiohua ahpo Riosiwario, aamo yorasiachi ku'imichiohua ahpo tehkiwachio.

¹⁸ Waikao wa'a chaanesaapua, Sauroo ahjachi seekarepasaopua, Riosichi itarepua sautemichiohua puichio. Wa'a cheeka itasoche Riosichi paparaka, ikanati sinapewaka tiame ruhjikapua puichi o'inia. Wa'a ikisaopua ma'chiriame itipirepua, eenechi kawiyame tetewaka. Wa'a iintosaapua Sauroo wa'a ikisaopua, Eesusi weeraria enepaterepua. Waikao Sauroa werisisaapa, Eesusichi paparakaopua, ahpo paatorepua. ¹⁹ Wa'a ikitiaopua ko'karepua waikao, utewaparepua eenechio. Wa'a tiaapua, Raamahko itipirepua ookapi taawe, Eesusichi papareme ahjama.

Sauroa Raamahko nayewatuna

²⁰ Wa'a o'inia o'inere Sauroa, pu'ka Eesusi Riosi Taanaroo, Riosi wa'apichi eenamekopua, Riosi tiarichi. Wa'a cheeka nayewasire puuuu, ahkaoi mochiwachiamio, i'isaeri napawikarichio. ²¹ Yooma i'ka nayewatuame inamukamea, chaachaparepua:

—;Naakona! ;Ki ihjipu na'ara iintokame Eesusichi paparama, Eerusareni kahtiaio? ;Ki puuupu tiame i'wa eenakamea, Eesusichi paparama chapisa Eerusareni i'tomo o'rakame, te'ta neeserosi yawichichi katewepuaichio?

²² Sauroa, epeche yekatorepua ti'tijoeri oowe e'retekaopua Eesusichio, pu'kao Riosie Weratiameo, te'ta Riosi tiarirachi o'inia eenameo. Wa'a chiopua Sauroo, te'ta masitari isaeri ti'tijoea, ka'chi ijikime erakorepua, kihta tewakapa ahpo chaachapamiao.

Sauro ku'iwa u'mamichio

²³ Neipa muuwaeme taawechemio, i'isaeri te'ta pa'pamuratuamea, ahpo na'poasaapua Sauro ahpo merimia katewerepua. ²⁴ Pukaepa puuuu merinarekao, senepi taawechi

tukao tiame puuyeriaipua Raamahkoo, wa'a muirachio, nape Sauroa nane'rerepua pu'kao. ²⁵ Pukaepa Sauro na'naritoamea, weruma waarichi tekipurepua wanaminao, sa'mikore yeewachitipo ma'chipakaopua. Wa'a iika newipateretupua ahpo seepurawachio.

Eesusichi paparama uutiamu Sauro

²⁶ Sauroa Raamahko machenasaapa, Eerusareni asisaapa puuuu, wahjachi Eesusi ajawaria ahjama enepamia teetoriaipua. Nape Eesusi ajawaria Eerusareni asisoo, majawerepua Sauroo, ki nane'riamekapa Eesusichi paparamekoo. ²⁷ Pukaepa Sauro natepasaapa Wenawea, Eesusi ajawariachi u'parepua, tetewipuawichioopua pu'kao. Waikao Wenawea yooma tuuyerepua pu'kao, yooma ihta Sauro ikikame Eesusieo, Raamahko pooechi ihtoao. Yooma tuuyerepua tiameo, Eesusie Sauro nuureratiaopua, achini teeka utewaeme teetoriopua Eesusichi simiyame nayewatukaopua Sauroo, yomachiami Raamahko mochiwachiamiopua. ²⁸ Wa'a ikisao Sauroa, wa'a Eerusarenichi Eesusi ajawaria ahjama teereparepua. Waikaopua wa'ao, ahkai Eesusichi simiyame nayewarepua ti'tijoerio. ²⁹ Nape ri'rieko nayewame nayewioio Eesusichi simiyameo, ki pu'sereka inamuretupua Paoro nayewao, newitoka nayewaniapa Sauroeo. Pukaepa merinaretupua pukaeo. ³⁰ Nape ookapi Eesusichi paparama, merinarenipao Sauroo, Sesarea i'torepua, pa'wesuwe mochiwachi, Sesarea o'iniao puuu i'tokamea, Taraso mochiwachi uhjurarepua waikao, pawekakerachi.

³¹ Waika o'iniao Paaroo, tisiwa te'ta Eesusichi paparama enepariopao, ta'iria mochirepua waikao, yooma Eesusichi paparama Uurea mochikamea, Arirea mochikamea tiame, Saamaria mochikamea wa'achi, Riosichio iyoriwa te'teripao. Puuu ahjachi erakooa Eesusi Paamirachio, epeche epecheche peewapasika, epeche ta'iria mochisika Riosi ku'iraeo. Wa'a iikao ki ookapi muuwepasirepua, Eesusi Paamirachio.

Eenea tewaniame yachapatetiamu

³² Peeroa piiripi Eesusi ajawaria, ahkai oiya masiteka Eesusichi simiyameo, piie taaweo Riira mochiwachi asirepua. ³³ Wa'a mochiwachio, aaata tu'i kokoriame tewarepua, Eenea tewaniame. Ihji tijoe Eenea tewaniamea, osanao paamupari i'toame eneriaipua

tu'ikameo. ³⁴Peeroa, tesiwa tiiame tetewapa Eeneao, sautekao chaanerepua pu'kao:

—Aamo Eeneao, Eesusi Riosie Weratiamea, aamo sautekame itipitenapua wa'asi. Werisisa, apechunasa katewemitiamua aamo ipetao.

Waikao Eenea tewaniamea, ikanati werisirepua, yachapatetiame wa'asi. ³⁵Muuwaeme Riira mochikamea, Saaroni mochiwachia tiame tetewarepua saukame itipikameo. Pu'ka kokoriame sautetiame tetewikapao, Eesusichi paparasirepua tiame, Apoe Paamirachi.

Taawita tewaniame oijenatewa

³⁶Pirenachi mochiwachi Oope tewaniachio, wa'a tewarepua tiame aata Eesusichi paparama, puuuu, Taawita tewaniame enerepua oowetiame. Taawita teewaa riego naewachio, Roroka teewarapua. Puuu oowitiamea, kaaweruma enerepua, yooma kaawe tetewika ku'yame. ³⁷Pu'ka taawechiami Roroka tewaniamea, kokorepaka mukuriaipua. Pu'ka weerewara papakosaopua, te'pa rampakarichi kateweriaipua yooreko. ³⁸Riira mochiwachio waapikopa Oope mochiwachio, Peeroa Oope oiyame inamuretupua. Waikao ooka Eesusichi paparama, wa'a uhjureretupua, yaapiti enanuremichio.

³⁹Waikao Peeroa paaetiaapao, ahpo uhjureretia ahjama eenarepua. Enasoopa Peeroo, te'pa karijampa i'toretupua mukukame po'yachi. Wa'ao Peeroo, ooweru kunamukukamea, naarakoka ne'neterepua Peeroo, itapiti pu'ka kiterepakame neteria, sipicha, wakira, pu'kao ahjaka kahtiai neteria. ⁴⁰Peeroa yooma puuyanasapa pu'kao, Riosichi paparaka nayewarepua. Waikao pu'ka weerewa ne'nepakao, cheerepua:

—¡Taawitaa, werisisaa!

Waikao mukuriame oowitiamea, ne'neparepua. Wa'a kahtiame tetewapa Peeroo, yasisirepua. ⁴¹Waikao Peeroa, sekachi chapika werisipurepua. Wa'a ikisaapua, paesapa Eesusichi paparama, kukunara wahjipakameopua tiameo, ahjakame ki'yarepua pu'kao. ⁴²Yooma Oope mochikameai, nane'rerepua i'ka ikitiameopua Riira mochiwachio. Pu'ka nane'rekapaopua, muuwaeme papararepua Eesusichio. ⁴³Peeroa wa'ao, muuwaeme taawe itipirepua, Oope mochiwachio, Siimoni wi'chi yokiyame ta'perachio.

Peero Koonerio tiame

10 Sesarea mochiwachio, wa'a ohjoeriaipua aaata tijoe Koonerio tewaniame, soontaro kapitaira eneriaipua, piie siento soontaro pirenaturi, litaria tewaniamechi. ²Ihji tijoea yoomahka Riosi iyoriame eneriaipua ahpo ta'pechio, senepi Riosichi nayewame, ti'tijoeioi tísia ku'yame enerepua, kooamechio tesiwa te'tiameopua. ³Piie taawechei Koonerioo, ahpo ta'pechi kahtioiopua arikiri waanamio, ahpo kahtiachi eename tetewarepua aaata, tepoena eename Riosi ku'iwari. Ihji tewekachi eenakamea Koonerio kahtiachio, chaanerepua Koonerioo:

—;Kúíra Koonerio!

⁴Koonerioa majakame ne'nepakao, nehjiarepua:

—Kúíra. ¿Ihtana teetoamemua noochio paamira?

Waikao tewekachi eename Riosi ku'iwaria, chaanerepua Koonerio:

—Aamo Riosichi paparariaopa, kaawe e'retiame muuua Riosieo, aamo tísia ku'ika yasitoaoi aaata, peenia e'reka tetewitiamemua tiameo. ⁵Muuua Oope uhjuramitiapua aaata, wa'a mochiwachio Siimoni Peero teawataniame i'noramichioopua. ⁶Wa'a ta'pechio, piirechi Siimoni ta'perachi kahtipua, wi'chi iyokame pa'we suuwerachi. Puuu Peero aamo tuuyemapua, apoe enasaa.

⁷Koonerioa, wa'a cheesa no'rasoopua tewekachi eenakameo, ooka ahpo nuurewa paaerepua, piiripi soontaro tiame Riosichi iyoriame tiame, pukachio Koonerioo oowe e'rewa tiame enerepua. ⁸I'kao yooma tuuyesa uhjurarapua Oope mochiwarichio.

⁹Pu'ka meereopua i'ka pooechi waapi nokisirioio, Peeroa oowetaweopua wa'asio, karijampa moenariaipua, Riosichi paparamia. ¹⁰Wa'a ihsiaiopua Riosi ahjama nayewakao, chorowapariaipua. Chorowapasopua, ahpo kooame yoranurariaipua. Waikaopua ahpo kooame yorakenioio, kochirewachi wichikameka ikirepua. ¹¹Wa'a ahpo ikiwatereopua, te'pa tewekachio, wahjoame tetewarepua. Wa'a o'iniaio, weruma wisasori apochi waapi tekiyame tetewarepua, naomina o'yaeka ta'rame. Ihjia ahpo waapi tekikao, ta'raka ipeparepua wehchi. ¹²Pu'ka wisasorichio, kii ookapi chuchutorepua yooma ihta ahjakame, chuchuka ohjoame, wehchi petika ohjoame itapiti animari, ma'saeme eekachi ohjoame tiame.

¹³Pu'ka tekisooopua, tewekachi o'inia inamurepua Peeroa, eee cheechaniame:

—Werisisa Peeroo. Yaapi merisa ko'kosa.

¹⁴Waikao Peeroa nehjiarepua pu'kao:

—Ka'i, ki ko'komania pu'kao, no'o Noono Paamira Riosí. Ka'chitia taawechi koayamenia, ki no'o aamo reesiseria ko'komichioo, ki aamo iyoriniameopua kooameo.

¹⁵Nape Riosia eenechi chaanerepua:

—No'o aamo reesisia ko'kopuame ki'yaa, kiisi ki iyoriniame tewamete muuuu pu'kao.

¹⁶Paisa simiyame wa'a chechaneretupua. Wa'a ikitioopua, eenechi apechuneretupua wisasorio, te'pa tewekachio. ¹⁷Peeroo weeka inataka itipioiopua pehjo, ihtana cheerio e'rioiopua ahpo chaaneretiao. Peeroo wa'a tiame inataka kahtioipua karijampao, puuu Koonerio uhjurariaa, Siimoni wi'chi iyokame ta'perachi, muirachi ajarepua wa'asi, Peero akana kahtieme iinatukeka.

¹⁸Puuua sisinamukao chaachaparepua: “¿I'waju Siimoni Peero ohjirachio?” ¹⁹Peeroo wa'a kahtioio pehji ahpo chaaneretia inatakao, Riosia eenechi chaanerepua inatarichio:

—Peeroo, ne'nesao muuuu. Aamo ta'pe teereo paika tijoea aamo i'yachanipua. ²⁰Ehpe wa'api werisika tekisaa, kihta seeweka siimpuapua ahjamao, nee uhjurakamekapu pu'kao.

²¹Waikao Peeroa tekirepua teepotemiao, pu'ka Koonerio uhjurario. Pu'kao teepotasaopua chaanerepua:

—Kúíra. Neeju aamo i'yaka te'teretoaa. ¿Ihtana eratoka teetoame eemea noochio?

²²Aapoeo chaachaparepua:

—Kúíra. Teemea kapitai Koonerioe uhjuratiamekapua, kaaweruma tijoe Riosi iyoriamee, kaawe tetewiniameopua tiameo, i'isaeri ti'tijoeo. Ihji Koonerioa aamo paenurekapua, Riosi ku'ira tewekachi eenamee, aamo paaenureretiapa, Koonerio ta'perachi enamichioopua aamoo, aamo keepupuawichio wa'a enasoo, Riosichi simiyame aamo nayewa.

²³Waikao Peeroa muinurarepua yooreko, wa'a che'repamichioopua pu'kao. Pu'ka meereopua piari yasisisaapua, ahjama simirepua waikao, wahjachi yeeka tiame, wa'api mochikame Oope, Eesusichi paparama.

²⁴Pu'ka meere ahpo puuyariachioopua, Sesarea ajasirepua Koonerio ohjirachi. Wa'a ta'pechi ajasioio, Koonerioa wa'a yasarepua, weeka ahpo tetejima paajutesa ahjama, wahjachi tiame ahjama, kaawe ahpo tetewame tiame, seenu yeeniemeopua ahpo nayewa. ²⁵Koonerioa Peero asikame tetewapao, weruma yooreka

teepoterepua pu'kao, chopokorieka weripaka. ²⁶Nape Peeroa sekachi apechunakao, chaanerepua:

—Ka'te wa'a iinto no'ochio, werumachitia tijoe iyorikao. Oowera tijoekaite neeeai amochitia.

²⁷Pu'ka ahjama nayewasikao, yooremina pakirepua. Wa'a yooreminao, muuwaeme mochikame tewarepua napawikame.

²⁸Waikao Peeroa cheerepua:

—Eemea nane'riamepua wa'asio taamo isaeri ti'tijoerio, ki reesiseniamkoopua taamoo, seesenu ahjama te'terepuawichioopua. Wa'a te'teriamo teemea ki ehpesio. Nape Riosia no'o chaanekamepua pu'kao, aataoio ki chaanepuameo, kiisi piipariemekoo, seesenu ahjama te'tereniamo, ka'chi ikiwamekoopua taamo Riosichi iyori'wao. ²⁹Wa'a chaanetiapania Riosieo, ikanati kihta chanika eenakania amoe paaetiapaonia. Ehpeo no'o chaanejeraninia aamoeo, itapiti e'raka aamo no'o paaeriaopua.

³⁰Koonerioa waikao, yooma tuuyekaopua ahpo ikiriao, o'inerepua cheeka:

—No'o keepumitiao no'o tetewario. Naao taawe i'tonapua ehpesio, i'ka wa'api keenakoio arikiri ahkao, no'o ta'pechi Riosichi naewaka kahtioio, no'o ne'neka kahtiachi eenakapua aata tijoe, tohsaname wakiraeme, tatapara ihsiamo. ³¹Puuu no'o chaanekapua: “Inamukame Riosia aamo nayewerio, tetewakamepua tiameo, aamoo tísia ki'yamekopua tiameo, wahjachi tijoioi. ³²Pukaepa muuu Koonerioa, aata uhjuramitiapua Siimoni Peero i'noramichioo, Oope mochiwachi kahtiamo, piirechi Siimoni tewaniame ta'perachi. Puuu Siimonia, pa'we suerachi ohjoemepua, wi'chi iyokame tijoe.” ³³Wa'a chaanetiapa neeea tewekachi eenameeo, ikanati aamo uhjurekania paaepuawichioo. Kaawechupena eenakame muuuu, no'o paaewa tesiwekao. Ehpeo i'wa mochikame teemea Riosi tetewachi aamo keepumia puuyekao, Apoe Paamira cheeria taamo tuuyepuawichioo.

Peero naewaria Koonerio ta'pechi

³⁴Peeroa waikao Koonerio ta'pechio, o'inerepua cheekao:

—Ehpeo neeea, pahtiamepua, Riosio taamoo napati taamo nakika kahtiamekopua, ki aatache piiripi, epeche kaawe e'reka tetewame.

³⁵Aata tijoioi Riosi iyoriameo, ka'karuma yoranariameopua tiameo, kaawe uuka tetewamepua Riosia, ki isaeri ti'tijoekoipua.

³⁶Wa'a tiamekapa Riosia, tísia nakiyamekapapua yomatiamo

wehjoarichi ti'tijoerio, Riosia ahpo Taanao, pahchao, isaeri ti'tijoerichi uhjurarepua Eesusi Riosie Weratiameopua, pu'kao, te'ta yomatiamie ihta aampa tiamerao. Pukaepa puuua yomachi oikamepua, te'ta Riosi chiia kaaweruma tuuyewari nayewatukao, yomachiami ti'tijoeo ooweru tiameo, ahpo tuuyewari chiiae Riosichi paparamichioopua, ka'karuma erakoame enepamichioopua ahpo iikachio, Riosie cheriwetiaapua yooma ihta ahpo tatakoriario. ³⁷Inamukame eemeapa, i'ka wa'a tiame naawesario, Arirea o'ineriopua i'kao, wa'a o'inia i'ka nayewatuwao, ahkasi yomachi mehtariopua, Uurea weechio. Ihji wa'a ikitiamea, neipa Waani Paatori nayewaturioi eneriamepua, Riosimina e'enamichio sisinamurioi ti'tijoerio, ahpo tatakoriwa toaka paatomichioopua. ³⁸Nane'renachi eemea Eesusio, Riosie uutiamekopua ahpo Riosiwari yahchekao, ahpo Riosiwarie weerarepua pu'kao, ahpo tehkiwa o'inemichioopua weechio, pukachi teetomerikapapua ahpo utewarieo. Nane'rena eemea Eesusio, Riosi utewarieo, wa'a teetoriopua, yooma riaorósie na'itutiameopua sauteka. ³⁹Pu'ka yooma teetorio, taamowichio ikiriaopua tiame, taamoe tetewikamepua pu'kao, Eesusi ajawatiamea, yooma i'isaeri weechio iintoriaopua, yooma Eerusareni muuwarichio, ikiriaopua tiame. Ihji Eesusia, tísia na'araka meritiamepua, kurusichi chuhchaka, ⁴⁰nape Eesusio Riosia, paika taawe i'toi mukukoio, eenechi ahjaterepu. Wa'a ikisaopua, eenechi ahjasaapua, tamochi eenaka tetewitekapua, ⁴¹nape ki yooma ti'tijoechi, taamochekamera ahpo ahjariachiche, ahpo pichiwatameriche. Puuua pichiwa eenechi ahjakamepua, taamo wa'api ko'kakamepua ahjama, teeme wa'api ahjama ohjokamepua tiame, eenechi ahjakoio. ⁴²Apoe Riosi ihsikamepua taamo uhjurakaopua tiame, yooma ti'tijoeeri chaanemichioopua, Riosie weratiamekopua Eesusio, i'ka wehjoarichio yooma weechi ti'tijoerio apoekopua te'ta katewemerikoopua pu'kao, wahka ihtoriachi i'ka wee kajuyachioopua, yooma wahjipakame ahpo oijenateria, ki wahjipakameoiopua tiame. ⁴³Yooma ehkoriaami Riosi na'nayewaturaa chaachapariaipua, Riosio aaata uhjuramio tuukao, te'ta tatakori choaniamewichio meripuameo. Puuu Riosie uhjurapo tuutiamea, ihjipua Eesusi, taamo tatakori natetewawichio meritiame. Pukaepa yooma Eesusi iintorio ahpowichio iintorio erakoamea, cheriwepuamepua, tatakoriario, yooma aataai wa'a erakokamea.

Riosia ki i'isaeri ti'tijoerioi, ahpo Riosiwari ki'ya

⁴⁴ Pu'ka wa'a tiame inamukapa ki isaeri ti'tijoeri Koonerio paajuteriaa, Riosi Riosiwari noonotetiaopua, tísia peenia eraparepua, Eesusi ahpowichio wa'a iintoriopao. Wa'a iikapa puuua, ahpo seesenu naerachi naewaka tísia kaawe erakoka cheriwema ki'yarepua Riosio. ⁴⁵ Waikao, puu i'isaeri ti'tijoeri ookapi Eesusichi paparakamea, Peero ahjama e'enakamea, ke'chu Eesusichi paparai siichitepuwetiamapua, chaachaparepua: “¡Naakonakosa puuui cheriwetiamepua, ahpo tatakoriopia tiame, kiisioi siichiteputiamekai puuua? ¡Wa'a teesoo, ¿aataai kaawe Eesusichi paparamcheoi, kihta siichiteputiamekai, ahpo tatakoriwa cheriwepuawichio? Wa'a teesoo Riosia, aataoi ahpo Taana Eesusichi paparakame enesoo, kaawe uuyamepua pu'kaoi, pukachi yasitoopua, ahpo Riosiwario.” ⁴⁶ Ihji siichitepuwetiamapua Eesusichi paparakamea, wa'a chaachaparepua, pu'ka ki siichitepuwetiamapua, ahpo wa'api seesenu naerachi kaawe erakochaniopua, Eesusichi paparakao. ⁴⁷ Waikao Peeroa yooma wa'a napawikameo, chaanerepua:

—Waikao Riosia, ma'chiametiamapua, pu'kao tamochitia tiameo, ma'chiametiamapua ahpo Riosiwario, oowera Eesusichi paparakopaopuache. Wa'a iintokame enesoo Apoe Riosio, ¿ihtana taamo wa'iniame wa'a teesoo, i'ka Eesusichi paparakameo, papatopuawichio?

⁴⁸ Peeroa wa'a tiame kaawe iintatioopa, paatonurerepua waikao, Eesusi Riosie Weratiametiamapua paparaka, pu'kao Eesusichi paparametiamapua tetewipuwawichio. Waikao yoomahka wa'a e'enakamea Koonerio ta'perachio, Peeroo, paikapi taaweo utewa yoorarepua wa'a itipimichio, Koonerio ta'perachio. Waikao Peeroa, wa'a ikirepua.

Peero tuuiwa, Koonerio ta'perachi ikitiametiamapua

11 Pu'ka taawechemio, pu'ka Koonerio ta'pechi ikitioio, yooma ahkaoi Urea weechiamio, i'isaeri ti'tijoeri Eesusichi paparakamea, nane'reka mochitiapapua, ki i'isaeri ti'tijoeaio, Eesusichi paparametiamapua, Riosi kaaweruma tuuyewari pichikekaopua. ² Nape puuua, ki nane'riaipua pehjo, siichiteputiametiamapua apochi nokiwameopua, ki nateyamechitia tetewarioi Riosio pu'kao. Pukaepa Peeroo Eerusareni enasoo, Eesusi ajawaria napawiriachio, teriretupua Eesusi ajawariaeo,

wahjachi wa'a mochikameepua tiame, i'isaeri ti'tijoeri Eesusichi paparakamee. ³Puuu te'yaka chaachaparepua Peeroo:

—¿Achini iikai wa'a no'raka muuua, ki siichiteputiame mochikachio, ahjama ko'kakamua tiameo, kaawe e'riamechitia?

⁴Waikao Peeroa wa'a chaachapopao, chaanerepua:

⁵—No'o Riosichi poponiwaa, no'o keepumitia pahchuo, neeepечи aamo nehjiamakoo, aatia tiiachipa wa'a no'o oiriao.

'Piie taawechi Oope mochiwachi no'o kahtioi no'o Riosi ahjama nayewakao, itapiti tetewetiamenia Riosieo, itapiti tewekachi o'inia eename, wisasorika tiame naomina o'yaeka. Puuu wisasoria no'o kahtiachisi tekika ta'rapakapua. ⁶No'oo kaawe ne'nepasoopua pu'kao, pukachi yooreminao ki ookapi chuchukuapua itapiti ahjakame, yooma ihta animari ki koi'wame, ihjichitia: animari naao taaraame, animari sa'pa koayame mawiyachitia, topae ohjoame animari siinoichitia, te'pa eekachi ohjoameopua tiame tuchiki. ⁷Pu'ka tetewaiopua Oope mochiwachio, no'o chaaneniame inamukania tewekachi o'inia: “Peeroo, werisisa. Werisika Merisa ko'kosa.” ⁸Neeea waikao pu'ka wa'a cheechaniameo, chaanekania: “Ka'i Paamira. Neeea no'o kutachitipoo, kiisi u'matotiamenia ki reesiseniameopua kooame.” ⁹Waikao tewekachi cheechaniamea, eenechi no'o chaanechaniapua: “Riosi apoe aamo ko'konuriao, kihta ka'itametemua pu'kao.” ¹⁰Waikaopu wisasoria, paisa simiyachi wa'a cheesoopao Riosio, yooma apechukapua eenechio te'pa tewekachi. ¹¹Waikaopua, pu'ka wa'apichio apechusocheopua pu'kao, wa'a e'enakapua paika ti'tijoe Sesarea ohjoeme, puuua no'o i'yasika e'enakame eneriapua. ¹²Waikaonia Riosi Riosiwarioe, ahjama siinurakapua pu'kao. Waikaonia kihta cheeka siimo erapakania ahjamao, ki i'isaeri ti'tijoekoipua uhjuritameo. Waikao neeea, i'ka puhsani i'isaeri Eesusichi paparakameo, no'o ahjama siimpamichio uusaopua, pirena e'enaka teemea, Oope mochiwachi o'iniaopua Koonerio ta'perachio. ¹³Sesarea ajasitioopa, Koonerioa, yooma taamo tuuyekapua ahpo ikiriao, yooma a'chitiame siinkameopua wa'ao. Puuua wa'ao, aaata tetewako tuukapua tewekachi eename, puuua apochi eenakao chaanetiotiapua pukaeo eee cheeka: “Oope tewaniachi uhjuramitia ti'tijoe, Siimoni i'noramichio, Peero tewataniame. ¹⁴Apoe aamo chaanemapua enasaapa, aachin teeka aamo newipamerikopua aamo tatakoririao, yooma aamo ta'pechi ohjoemeopua tiame.” ¹⁵Waikao no'o Sesarea ihsioiopua Koonerio ta'perachi napawikame nayewekao, Riosia ki isaeri ti'tijoeo iikachi noonoteriapua. Tísia pu'serekapa Eesusi iintoriaopua ahpowichioo,

Eesusichi papararepua waikao. Ahpo wa'apichi nayewa nayewakao, tísia pu'sereka nayewarepua ahpo Eesusichi paparao, ahpo tatakoririao cheriwetiamé itipikapapua. Wa'a iikopaopua pu'kao, nane'rekania Riosi Riosiwario pukachi eenarioopua, tamochi eenariachitia, pukeri Eesusichi taamo papararioiopua. ¹⁶ Waikao wa'a iikopua pu'kao, Eesusi cheeria inatepakania waikao, eee cheeria: “Pichiwa chiiame neea, Waania neeroiye paatoriaipua paatoao, nape eemea Riosi Riosiwarié, paatopuamekaitepua.” ¹⁷ Waikao wa'a teeripopao i'kao ki i'isaerikoi, Riosi Riosiwarié noonotetiamekopaopua pu'ka iikachio, wa'achitia taamo peenia erakoriachitia pukeri Eesusichi taamo papario, ¿ihtana ka'itatania, pu'ka Riosie ikitiamé? ¿Ki kaawe iintoriokosa tuutarenia Riosio?

¹⁸ Waikao Eerusareni ohjoeme isaeri ti'tjoeri Eesusichi paparakamea, yuuweeme itipirepua, wa'a chaanetiapa Peeroe. Tahpitika tiame peenia erakorepua Riosichio, tísia kaawe iintoriopua ahpowichioo. Waikao chaachaparepua tahpitika peenia tiame e'rakao:

—¿Naakonakosa cheriweretupua tiame Riosieo, kiisi i'isaeri ti'tjoerikaipua?

Antiokía tiopa

¹⁹ Ehpeo, Eesusichi paparamé chi'ripakame nayewamania i'ka no'o iyoterichio. Neipao Teiwa meritioi ujumakamea, Eenisi mochiwachiami e'enarepua, wahjachi Eesusichi paparakamea Chipire tewaniachi e'enarepua, wahjachi puuu ujumakamea tiame, Antiokía tewaniachi e'enarepua, Eesusi Riosie Weratiamechi paparapa chapipuai uujumasaapua. Waikao wa'ami ohjorepua pu'ka taawechiamio, Riosi ka'karuma tuuyewari nayewatukaopua, nape isaeri ti'tjoerichiche. ²⁰ Nape wahjachi isaeri ti'tjoeria, Siirene ohjoemea Chipire ohjoemea tiame, pu'ka ujumakamechi pepenipakamea, Antiokíami ohjoparepua Eesusi ka'karuma tuuyewari naewatuka. Nape puuua wa'a ajasisaapua tiameo, riekó ti'tjoeri masiterepua tiame, machimichiopua pu'kaoi, Eesusi Riosie Weratiamechi simiyameo. ²¹ I'kao wa'a ohjoi ri'rieko nayewekao, Riosia i'ka ri'rieko iikarachio, apochi paajutesirepua pu'kao, ahpoo Riosiwariéopua. Pu'ka wa'a inisiniaopua Riosi Riosiwarié, apochi paajutesikao, muuwaeme Eesusichi papararepua. Wa'a iikaopua, Eesusichikamera paparaka mochtorepua waikao, ahpo ki kaaweruma te'tereriaopua toaka.

²² I'ka inamukapa Eesusi ajawatiamea, Eerusareni tiopachi mochikame pa'pamuratuamea, Wenawe uhjurerepua waikao, Antiokía mochiwachio. ²³ Wenawea Antiokía asisaapa, Riosio tísia kaawe iintorio tetewikapaopua wa'ao, tísia kaawe erapare Wenawea. Wa'a te'teretoriopua wa'ao Wenawea, kaawe e'raka tuuyerepua wa'ao, yooma pu'kao, ki se'wika mochitomichiopua ahpo Eesusichi papararichio, pewatiame mochitonureka Eesusichio, Apoe te'ta Paamirachiopua. ²⁴ Wenawe wa'a uhjuratiameo, kaawe e'rame tijoe eneriopaopua pu'kao, Riosi Riosiwarielopua puuuu, ta'irepakamekopaopua tiameo, tísia paparamekopua Riosichio, pukaepa Antiokía uhjuratiame enere Wenawea. Puuuu yooma wa'a tiamekapapua, muuwaeme Eesusichi paparaterepua, Eesusichi oowe erapateka.

²⁵ Neipao Wenawea wa'ao, ki ookapi enepariopua Eesusichi paparakameo, Taraso muuwarichi akiparepua waikao, Sauro i'yasikaopua ahpo ku'imichio. ²⁶ Sauro tewisaopua, Antiokía i'torepua yeeka. Waikaopua Antiokíao, piie paaumpari mochirepua wa'ao masiteka, pu'ka weemera muuwekameopua, Eesusichi paparakameopua. Wa'a Antiokía enere, Eesusichi paparameo, Riosie Weratiamechi paparakame tewatiachio, pahcha pukeri wa'a teewaka o'inetiachiopua.

²⁷ Pu'ka taawechiamio, wa'a Antiokía e'enariaipua ookapi ti'tijoe, Eerusareni o'inia e'enakame, Riosi na'nayewatura eneriopua tiame. ²⁸ Piiripi puuu tijoe Akausi tewaniamea, chaanerepua Antiokía ohjoemeo, tísia toorewimio tuuyo tuurepua Riosio, yomachiami i'ka weechiamio. Puuu cheeriaa, pichiwa wa'a teerekapua, Kaurio tewaniame yawichikoipua, rooma weechiami mochiwachio. ²⁹ Tísia tooremuniopa yomachi Uurea weechio, Antiokía mochikame Eesusichi paparamea, itapiti ku'iwa uhjurenariapaopua pu'kawichioo, yooma a'chitia ahpo ahsepatia, ku'ipaka na'poarepua, yoomahka pipiripi. ³⁰ Wa'a noonoirepua waikao. Waikao yooma a'chitia ahpo ahsepatia na'poasaopua pu'ka ku'iwao, Wenawe uhjurarepua Sauro ahjama, i'tochekapua pu'ka ku'iwao, yomachiami pipiripi mochiwachiami pa'pamuratuameopua, yooma tooremuame naachutemichiopua pu'kao.

Saantiao meriretia; Peeroo karichi yachaniame

12 Pu'ka taawechiame Eerore yawichiai, paikapi Eesusichi paparame chapinurarepua, tísia na'arenareka. ²Saantiao merimachetae merinurarepua pu'kao, Waani pa'chirao. ³Eerorea pu'ka isaeri napawikarichi ya'yawichio, kaawe uuka teteopua pu'kao, chapinurarepua Peerooi. Ihji wa'a nokitiamea, Paani Ki Rewaruraeme pahkotanioi nokiretupua. ⁴I'ka chapisaopua perekarichi yahcharepua, naao na'nao soontaro inatetekaopua. Pu'kao, neipa ma'chipasa pahko u'matosoopa, katewemo o'rariaipua pu'kao, wa'a muuwarichi ohjoeme iinatuokekaopua, aatia yorapumekoopua pu'kao. ⁵Nape Peeroo wa'a kahtioi perekarichi yeetepatiameo, Eesusichi paparamea, ki toarepua Riosichi itakaopua, utewaeme chaachapakaopua, Peeroo ma'chipuawichioopua Riosieo.

Riosia Peero ma'chipani karichio pereso

⁶Pu'ka tukao wa'api meereo, Eerore ma'chipamiachi Peero katewemiao, Peeroo, ooka soontaro inatewachi poiriaipua naasipa, kaarenae o'yaeka kochika. Wahjachi ooka soontaroa, yeetachi ajarepua inateka. ⁷Wa'a teerenioiopua tukao, senawato wa'a eenare Riosi ku'iwaraa Peero po'yachi yooremina. I'ka wa'a eenakoopua, weeru uutapasiparepua wa'ao. Puu Riosi ku'iwaria waikao, Peero wachikachi noonoteka pusaterepua. Pusatesaopua chaanerepua:

—Yaapiti Peeroo, werisisa.

Pu'ka wa'a chaanetiochepa na'sore kaarenaa, sekachi o'yaraa tiame. ⁸Waikao Riosi ku'iwaria chaanerepua:

—Ikanati wakiratasa kaakatasa tiamé.

Wa'a iintosoopua Peeroo, Riosi ku'iwaria chaanerepua:

—Yaapi kematosa no'o na'narito.

⁹Peeroa machenarepua waikao na'naritoka, oowera na'naritoka ki nane'riai ahpo ikiyao. Oowera teemuameka e'rarepua.

¹⁰Pirenapi unatiame weeriachi umatotioopa, pirenachi tiameo, sisioki yeetachi ajasirepua waikao, puuyaniachipua wa'asi wa'a perekarichio. Puu wa'a yeetaraai apoe wa'api wahjorepua. Puuyatioopua ahpo ma'chiparia Riosichi eename ku'iwari ahjamao, piiripi pooe paonaka umatotioiopua, puu Riosi ku'iwaria ki naania ikirepua piineri toaka. ¹¹Waikao Peeroa pusakameka ikirepua. Wa'a ikisaopua e'rarepua:

—Pichiwa wa'a teesoo no'o ikiyao Riosieo. Ehpeo nane'renane, Apoe ihsirio Riosio no'o karichi ma'chipakao. Ahpo ku'iwari uhjurarepua, no'o Eerorechi nehpuapakao, yooma isaeri pa'pamiratuameo, no'o na'ara yoranariaopua tiame.

¹²Yooma pusasaapa Peeroo, Maaria ta'perachi siimo oraparepua, Waani Marako tewaniame yeeyera kahtiachi. Wa'a Peero asimo o'rachio, wa'a mochirepua muuwaeme, Riosichi paparaka Peerowichio. ¹³Peeroo teepotasoopua kaari yeetarachio, puuu Rooro tewaniamea nuurewaraa, nehjiarepua. ¹⁴Nape puuuu machikai Peero naewachaniao, ki wahjonesa wa'atia u'masirepua, tísia kaawe e'raka, wa'a werichanio tuumia Peeroo, yeetachi.

¹⁵—¡Wífhтуame! —chaachaparepua aapoeo.

Nape nuurewaraa, utewa chaanerepua —Pichiwáá.

Waikao aapoeo chaachaparepua:

—Ki puuukoi chaanipua, iikarachichekoipua chiiia.

¹⁶Nape Peeroa simiterepua yeetapunurekao, kaari yeetarachio chonaka. Waikao aapoeo wahjonesaapa, tetewisaapa Peerokopaopua:

—Naakona muukaite —chaachaparepua waikao, kaawe erakoka. Sewina ijikirepua tetewapao, ki maeriaiopaopua pu'kao. ¹⁷Waikao Peeroa pakisaapua, sekae ihchitarepua pu'kao, ahpo keepupuawichioipua ku'itapioi. Waikao Peeroa o'inerepua nayewakao, yooma a'chi tiame ahpo ikiria, a'chi teeka ahpo ma'chiparetiaopua perekarichio, ahpo Noono tewekachi kahtiameopua. Saantiao tuuyenurerepua tiame ahpo ikiria, wahjachi pichikame tiame poponiwari. Wa'a machenasaapa, pirenachi akiparepua.

¹⁸Meere ma'chirepasooa, perekarichi soontarao, ki teesa wekana erakorepua, Peerochi simiyame aatiatiachi wa'a ikiriopua. ¹⁹Eerorea, i'yanurerepua pu'kao, nape neipao, ki tewariopa Peeroo, utewaeme iinatukesache soontaroo, ko'inurerepua pu'ka soontaroo. Neipao Eerorea, Uurea machenakaopua, Sesarea akiparepua ohjoremia.

Eerore mukuria

²⁰Eerore nekasoopua Tiiro mochikame ahjamao, Siironi mochikameopua tiame, na'pa ihji ahjama nekatiamea, Rasito itanerepua Eerore itanemichio ahpo ahjama napawipuawichio. Wa'a napawisaapua, Eerore ahjama ahpo katewepuawichio, wa'a

noonoimo o'rarepua, ki ahpo u'yepuawichiopua, ahpo kooame tariwachi kianiameopua. ²¹ Eerorea yahcharepua piie taaweo, pu'ka Tiiro mochikameo Siironi mochikameopua tiame ahpo kahtiachi napawipuachioopua. E'enasoopa Eerorea, yawichi wakirataniame wakiratasaoopua, yawichi yasirachi yasipaka nayewerepua. ²² Waikao o'inesoopua nayewakao ti'tijoeria, o'inerepua chaachapakao, siinakoka:

—¡Néé, keepusao eemea! ¡Ihji nayewamea, Riosi apoe puuua, ki tijoééé!

²³ Waikao tewekachi eename Riosi ku'iwaria, pu'ka wa'apichi ahjachi eenakaopua, tísia kokorepaterepua Eeroreo, Riosichitia iyoriniame ahpo e'rariopa, ti'tijoerio wa'a chaachapopa. Wa'a iika mukure Eerorea ikuchuapakao, kiisi tehpe simiyachi.

²⁴ Wa'a wa'a ikitiameo yoomachi mochiwachiami nane'reretipopua, weruma mehtare Riosi ka'karuma tuuyewaria, muuwaeme ti'tijoe Eesusichi papararepua, ooweru tiame.

²⁵ Wenawea Sauroa tiame, Eerusareni kajusaopua ahpo tehkiwao, Antiokía nonowarepua eenechi, Waani yeekaopua, pu'ka Waanio Marako teewaemeopua tiame.

Wenawea Sauroa tiame, o'inenapua ahpo ohjoa Riosi naawesari i'towa

13 Pu'ka taawechiami Riosi na'nayewatuamea Antiokía tiopachi mochiriaipua, masitari ti'tijoea tiame. Riosi chiia masitiamea, ihji enerepua: Wenawe, Simeoni (Niijeri teewataniame), Ruusio tiame (Siirene eename tijoe), Manaeni (Eerore yawichichi weripakame), wa'a ikisa apoe Sauro. ² Piie taawechio Eesusichi paparamo, Riosichi paparaka nayewenioiopua kiisi koakao, Riosi Riosiwaria wa'a eenaka napawikameo, moochi nayewerepua inatarichio chaaneka:

—No'o poanatekemitia Wenaweo Sauroopua tiame, no'o paaeriakamerakopapua pu'kao, no'o tehkiwa teetomichiopua.

³ Waikao Riosichi paparaniame nayewai kajusaapua, kiisi koaka nokarioio, Wenawea Sauroa tiame, Riosi chiia nayewatumichio ajawaretupua; aampa seekarepaka ahjachio, Riosi ku'iwari yahcherepua, Riosi Riosiwari. Wa'a yorasaapua uhjaretupua waikao, Riosi tehkiwa teetomichio.

**Chipire weeechi pawenasipa
nayewaturia Paoroo, Wenawe tiame**

⁴Uhjuratiaapa Riosi Riosiwarielopua, ahkasi Sereusia tewaniachi ajasirepua pa'wesuwe, wa'a o'inia pawekakerachi mo'moenasaopua, Chipire tewaniachisi e'enarepua, pawenasipa weeechi. ⁵Chipire weeechi ajasisaapa pawenasipao, Saramina pawekakera chuchupachi, wa'a o'inerepua Riosi tuuyewari naewatukao, i'isaeri napawikarichiamiopua. Puuu Waani, Eerusareni o'inia yeeka enatiameai, wa'achi ihtoame enerepua tiameo, Paoro Wenawe ahjamaopua tiame, Riosi tehkiwachi ku'isika. ⁶Wa'a pawenasipa weeechi masitesikao, ahkasi Parajo tewaniachi e'enarepua. Wa'a tewarepua aaata tijoe Warajesu tewaniame, puuu isaeri tijoe enerepua. Ihji tijoea riaorósi tekipanakiame eneriaipua, ahpo masitiao wihtuka Riosichi eenameko tuuka. ⁷Puuu tijoea Serejio Paoro tewaniame eneriaipua, ki te'ta yawichi ahjama oiyame, tísia inatame. Ihji ki te'ta yawichia, apochi upanurarepua Wenaweo Sauroopua tiame, keepunariapua pu'kao, Riosichi simiyame nayewatusiaopua. ⁸Nape puuu Warajesua, Eerima teewataniamea (riaorósimina simiyame, masitiame cheeka chaniwamepua), puuu wa'inerepua Wenaweo Sauroopua tiame, pu'ka ki te'ta yawichio, nayewepuawichioo, ki pichikemichiopua pu'ka chaachapao. ⁹Nape Sauroa (Paoro teewaemea tiame), ki nu'uti yahchameapa utewari Riosi Riosiwario, puichi kaawe ne'nepaka itipisaapua ku'itapi, ¹⁰te'yarepua cheeka:

—¿Muuu riaorósichi eename, muuu yooma ka'karuma seepurawaa, yooma na'arari wiskuari pochikame yahchame, ¿ahkasi achinitio wa'a teeretamua aamo na'ararie? ¿Kiisi toime e'ranimua pu'kao? Toipuapua muuuu pu'kao, wa'asi, ki eerina aamo ihsimichiopua Riosio, Riosi kaaweruma poee masitewachiopua. ¹¹Ehpeopua muuuu, kokosapuame muuuapa wa'asi Riosieo. Ki ma'chiriame itipimeri muuuu wa'asi, pu'ka aamo tísia na'ara ihsiriawichio; wa'a teeremerimua meeriamesi. Muuwaeme taawechi ki ma'chiremamua; taaaoi teesa ta'wesameo, ki tetewimamua.

Ikanati tukapachi wichirepua chaanetiache. Waikao imasuka i'yarepua, aaata ahpo ku'imichiopua, panitoka. ¹²Waikao ki te'ta yawichia, pu'ka Paoro masitia yooma inamukapaopua, i'ka nokaya tetewikaopua tiameo, tísia iyoriwamekopua Riosio. Waikaopua yooreka yasitomo erapakapao Riosio, Eesusichi papararepua.

Paoroa Wenawea tiame Antiokía, Piisiria weeechi

¹³ Wa'a te'teresapa Parajo mochiwachio, Paoroa ahpo ahjama nokisiameo tiameo, pawekakerachi mo'moenasopua, Pereka mochiwachi uumparepua Paajiria weeechi; nape Wanimarako, wa'asi toisa no'arepua Eerusareni. ¹⁴ Pereka o'inia Paoroche ahjama nokisikao, Antiokía e'enarepua eenechio, Piisiria weeechi. Wa'aopua resipuniame taawechio, napawikarichi e'enarepua keepumia, wa'a mochiparepua yooreko. ¹⁵ Neipa pa'pamiratuamea Ehkoriame iyoteri iyonasaopua, chaachaparepua Paoroo, itapiti iinuesoo ahpo cheemia, ehpe chanimichio.

¹⁶ Waikao Paoroa werisikao, sekae nayeweka ihchiwasaopua yooma napawikame ne'nepakaopua, cheerepua:

—Yooma eeme isaeri ti'tjoe, wahjachi tiame Riosichi iyoriameapua ti'tjoe, no'o keepumitiaopua pahchuo. ¹⁷ Ihji taamo Riosiwaa, puuu wa'apipua i'ka taamo ehkoriaami noonoriwa uuka tetewikamea, ihji wa'api iintokamepua muuwepatekaopua Eejito mochikoioipua. Ihji wa'api Riosi iintokamepua tiameo, taamo ehkoriaami puhkuchitia Eejito mochikoio puuyanakaopua ahpo utewariego, tísia aiwaka mochikoioipua. ¹⁸ Ihji wa'api Riosi enerepua tiameo, kiisi iyoriniameoipua taamo ehkoriaami mochiriameepua, tísia kaawe neesetokamepua pu'kao, ooka weerewa paamuparisi, nokisinioipua wakiwechiamio. ¹⁹ Ihji Riosi wa'apichipu tiamea, Kaanani weee u'yesaa, taamo ehkoriaami noonoriwa ki'yakamea, wa'a Kaanania oowisani ti'tjoeri mochiwari puipasaopua ki ka'karuma nokayameopua. ²⁰ Wa'a iintosaapa Riosia weewara ki'yakao, naao sienta aampa ooka weerewa mariki paaumpari yawichituterepua wa'ao, taamo noonoriwao, te'ta pa'pamuratuame tu'tuyewari ajawesikaopua, pe'pereira, ahkasi Saamueri taawechisi wa'a teererepua. Saamueri o'inia wa'anao, Saamueri wa'api Riosi nayewatura enerepua, pahcha púkeri Riosie nayewatura ajawanioioipua. ²¹ Waika taawechiami Riosi na'nayewatura ajawasioio, i'isaeri ti'tjoeria, yawichi itanerepua Riosio, ahpoo yawichitupuawichioipua. Waikao Riosia, Saauri tewaniame weerarepua yawichitumichioo, puuu Saauria, ooka weerewa paamupari yawichiturepua. Ihji Saauria, Kiiisí tewaniame tijoe taanara enerepua, Chaamini tetejimarisiwachi naawakame. ²² Neipamio Riosia, Saauri u'yesapa yawichiwao, Raawitaru weerarepua waikao, Riosio pukachi tewako tuuria, ahpo kaawe e'rewao, pu'kao, weemuamekopua pu'kao, ahpo yoratiao. ²³ I'ka Raawi tetejimarisiwachi u'pakame Riosia, i'isaeri

newipatemeripua, ihji Eesusi tewaniame enerepua, ehkoriaami o'iniaio, Riosie enamio tuutiameopua. ²⁴ Waani paatoamerao ke'chu i'ka Eesusi eenoio, ti'tijoeri tuuyeka ihsiriaipua, ahpo tatakoria toinurekao wa'asi, ahpo paatonurerepua ohso kaaweo, apochi te'ta pichiwa tetewipuawichio, ahpo tatakoria yasioao, toinariamekopua wa'asi. ²⁵ Puuu Waani Paatori wa'apiai cheeriaipua tiameo: “Neeea, oowera paatoamepua neeroiyeo, ki neekapapua pehjo, aamo puuyeka mochitoao, puuu no'o neipa ihtoaitepua, puuu apoe te'ta cheriwemeria, yooma ihta ki kaaweruma nokitiameopua. Neeea, kihta nateyamenia pukachio, pu'ka kaakaraoi no'o na'sonemiao kakajoyarao.”

²⁶ 'Poponí, Riosichi no'o poponíwarii, yooma eeme Aurani tetejimarisiwachi e'ename, wahjachi tiame eeme Riosi iyorika mochitoame, ihji Eesusi ka'karuma tuuyewaria, yooma tamowichio uhjuratiamepua, Apoe Riosio, uhjuraria. ²⁷ Nape Eerusareni i'isaeri pa'pamiratuamea, kiisi machika tetewarepua pu'kao, apoe Eesusikoipua pu'kao, Riosi uhjurariao, senepi resipuniame taawechi ahpo napawikarichio, pu'ka chiia nayewame iyoniaopua. Pukaepa wa'a noonorepua Eesusi me'yakao, puuu wa'a noonowiriaa, Ehkoriaami Iyoterichi chiiachitiao, pichiwa machenakamepua. ²⁸ Pu'ka Eesusio kihta a'chitiame tewakaipua meripuawichio, pa'pamiratuamea Piiatochi u'parepua, kurusichi chuhchaka meripuawichio. ²⁹ Neipao yooma Eesusi kurusichi meriwame u'matosoopua Ehkoriaami Iyoterichi chiiachitiao, tekipuretupua kurusichio, wa'a ikisaopua, mukukatewechi tekiretupua. ³⁰ Nape Riosia pu'ka mukukoiopua, eenechi ahjaterepua. ³¹ Eenechi oijenasaapa Eesusia, muuwaame taawechi mamachenarepua, ahpo ahjama e'enakameopua Arirea o'iniaio Eerusareni. Ehpeo puuu nokayamepua Eesusi eenechi ahjaria pichiwatakaopua, ti'tijoerio.

³² 'Wa'a tiichipa teemea, pu'ka wa'api Riosi taamo ehkoriaami mochiriame iintomio tuuyeria, pu'ka wa'api simiteka aamo nayewatuame teemea, ahkasi aamo mochikachiami u'yepasikaopua.

³³ 'Wa'a tiichipao taamoo, taamo ehkoriaami o'inia tijoetusiwachi e'enameo, Riosia ehpe taawechemio pichiwa wa'a tiame iintorepua ahpo cheeriao, Eesusi mukukoio, eenechi ahjatekao. Riosia ehkoriaami Wiika iyotaperichio, Eesusi naewakao chiiame Riosia: “Ehpeo muuua no'o Taanapua; neea aamoo, aamo Noono enepakamepua, aamo tijoetutekao.” ³⁴ I'ka Eesusio Riosia ke'chu ikiyoiopua mukiwao, eenechi ahjatemo tuuriaipua Ehkoriaami Iyoterichio, ki pikamichio Eesusi weerewarao.

Pichiwa iintaparepua ahpo cheeriao, Raawitaru ahpo iintokemo tuuriachitiaopua kiisi wehchi wichika itipimerikopua, eee ahpo ikitemio tuukao: “Nee Riosia yooma no'o cheeriao, te'ta pichiwache iintomerinia, Raawi no'o seekarewa no'o iintokemoche cheeriachitia.” ³⁵ Pirenachi iyoterichio Wiika tewaniame Iyoterichio, ihji wa'api Raawiai Riosichi paparaka nayewaiopua, eee cheekamepua ahpo iyoterichio: “Muuu no'o Riosia aamo Taana Te'ta Tísia Piipariemeoopua, mukukoioopua, kiisi toimamua pu'ka weerewara pikamichioo.” ³⁶ Ihji Raawitarua wa'a cheeka iyoteriaa, ki ahpokamera wa'a teeremia nayewaka cheeriamepua, pu'ka Raawitaruo, yooma ahpo Riosiwa tehkiwa kajusa mukisaopua, pikariamekopua weerewarao, puuuu, ahpo ehkoriaami noonori wahjipakame toatiachi, wetemajitiame puuuu. ³⁷ Wa'a teesoo Raawia, ki ahpo naewaka cheeriamepua ahpo Ehkoriaami Iyoterichio, Eesusikamera naewaka cheeriamepua, pu'ka weerewarao Riosia, eenechi ahjateriopua pu'kao, ki pikamichiopua. Wa'a tiiachiopua puuu ehkoriaami Raawi iyoteriaa, Eesusi Riosie Weratiamekamera nayewaka cheeriamepua. ³⁸ Puuuu taamo tatakoriawichio nateteka mukukamepua, puuuu mukiwameo newitokamepua, taamoo weemera ahjarichi iintapapuaichiopua, te'ta kaaweruma ahjari ki wahjiamechi. I'ka Eesusi te'ta aamowichio iintoria mukuka, pu'ka te'ta inataka mochitojerani neea. ³⁹ Yooma aaata i'ka Eesusi iintoriao, ahpo pejanaka mukurio erakoamea, yooma ihta ahpo ki kaawe noonowiriaopua, yooma te'ta cho'wetiamie itipimeripua wa'asi; yooma puuu ehkoriaamisi Moise nuurari nokisitiamea, kihtawichio kaawe enekamepua, kihta te'ta cho'wiamie eneriopua puuuu tatakorio. ⁴⁰ Wa'a tiiachipa eeme i'isaeri ti'tijoeria, kaawe inataka pahtepuapua, aamo ehkoriaami Riosi na'nayewatura Riosie chaachapariaopua. Pu'kao eee chaachapaka iyoteriao:

⁴¹ Nee, eeme no'o iintomo tuuya na'ariamea,
 kihta nateyame tetewikameapua pu'kao;
 eeme ki no'o pichikeka na'ariamea,
 tahpitika erakosa no'o iintomia te'ta peenia iintosoopua,
 ki pu'serekamea oowera ne'nepasa toisa nonorapuapua;
 nape no'oo, pu'ka taawechi no'o iintomiaa,
 ki teesa peenia tiame enemeri puuuu,
 ki aaata ahsepari maaeme tiame,
 aaataeo aachin teererio tuuyetiai.

⁴² Paoroo kajusoopa napawitiameo, ahpo ahjama ohjoame machenoio napawikarichio, ti'tijoeri ki i'isaeria, ki muika

keepukamea Paoro cheeriao, eenechi e'enanurarepua pu'kao, eenechi resipuniame taawechiopua, pu'ka wa'apichi simiyame ahpo nayewepuwachio. ⁴³Muuwaeme i'isaeri ti'tjoeria, i'isaeri ti'tjoeri enepakameapua tiame, Paoroa ahjama nokisirepua. Paoroa Wenawea tiame pooechi nokisiaiopua, chaachapasirepua ahpo ahjama nokisiao:

—Simitemitia eemea, pu'ka Riosie aamo nakirewa teetoachio, pewatiame te'teretokapua pukachio.

⁴⁴Eenechi sawarachi resipuniame taawechio, kiiya yooma wa'a mochiwari e'enarepua waikao, pu'ka Paoro nayewa keepumiaopua, Apoe Paamira Eesusichi simiyameo. ⁴⁵Nape wa'a napawikarichi i'isaeri pa'pamiratuamea, tisia muuwaepariopua wa'ao, nekamucherepua Paoroo. Wa'ina e'rerepua pu'kao, epeche keepuniopa pu'kao ki ahpochitia. Wa'a erakoapua puuuu, na'ara yoorarepua Paoroo, ka'itaka Paoro chiiio. ⁴⁶Waikao Paoroa Wenawe ahjamao, uwatiame nayewaka nehjiarepua pu'kao, chaaneka:

—Aamo isaeri ti'tjoerio, aamokamera pahcha tuuyepuamekai ihji Riosi tuuyewaria, nape aamoo, ki nakiyopa i'ka Riosi tuuyewari ki wahjiame ahjaniameo, wahjachi ti'tjoechi nayewatuma teemea ohso kaawe, ki i'isaeri ti'tjoechi. ⁴⁷I'ka ki i'isaeri naewepuameopua tiameo, Ehkoriaami Iyoterichio, cheeriai Riosia:

Aamo i'isaeri ti'tjoerio tahjerichitia ajawakamenia,
yooma pu'ka ki i'isaeri mochiwarichio tiame,
eeme nayewemichio pu'kao tiame,
ahkasi yomatiamie i'ka wehjoarichisi.

⁴⁸Wa'atiame chaniwame inamukapa ki i'isaeri ti'tjoeria, tisia kaawe erakorepua, Riosi tuuyewario tisia kaawerumako tuuka. Waikao yooma nakikamea pu'ka weemera ahjari ki wahjiameo, apochi uurepua pu'ka Riosi kaaweruma tuuyewario. ⁴⁹Wa'a iika Riosi tuuyewaria, yomachi mehtarepua wa'a wehjoarichiamio, Riosichi pichikiamee nayewaturae. ⁵⁰Nape i'isaeri napawikarichi pa'pamiratuamea, ookapi ooweru nayewarepua tisia kaawe te'tereka mochitoame wa'a napawikarichio, ookapi ti'tjoeriopua tiame, tisia kaawe te'tereka mochitoameopua wa'a muuwarichio, weruma te'tewaka mochikameopua, pu'ka Paoroo Wenaweopua tiame, weeru chaachapaka ujumapumichio pu'kao, tisia na'arekao.

⁵¹Waikao Paoroa Wenawea tiame, ahpo ki kaawe erakoa ahpo pechichisapa kaakao, uumatorepua wa'ao Iikonio mochiwachio.

⁵²Nape nu'uti Antiokía mochikame Eesusichi te'ta paparakamea,

kaawe erakore puuua, Paoro masiteriae pepenipakamekapa puuua, Riosi Riosiwario apochi yasipariopa, apochi ahjama oimia.

Paoroa Wenawea tiame, Iikonio nokiniame

14 Iikonio ajasisaapa wa'asi, Paoroa Wenawe tiamea, pirena muirepua i'isaeri napawikarichio ti'tijoeri nayewemia. Wa'aopua, pu'ka nayeweriaopua Eesusichi simiyameo, ki ookapi oowe e'repaterepua i'isaeri ti'tijoeria ki i'isaeri ti'tijoeriopua tiame. Wa'a iikapa puuua, ki ookapi papararepua Eesusichio. ²Nape puuu ki Eesusichi paparakamea i'isaeri pa'pamiratuame, kiisi kaawe erakoapa puuua Paoro masitiao, nekakomichio ki i'isaeri ti'tijoo noonoterepua pu'kao, ki aaata wa'asi pichikemichio Paoro Wenawe tiame masitiaopua, Eesusichi paparameo, ki epeche muuwepamichiopua. Wa'a noonowirepua, pu'ka Eesusichi paparakameo, ki nakipuawichiopua wa'asi ahpo mochiwachio. ³Pukaepa Paoroa Wenawea tiame, tehpe eeneparepua wa'ao, utewaeme nayewekaopua Eesusichi simiyameo, kihta seweka te'ta pichiwako tuurepua, ahpo masitiao. Apoe te'ta Riosiai ahjama inisirepua ahpo te'ta peenia ihsiwae ku'isikao, ahpo ki maaenari ihsiwaeopua tiame, pukae peenia ihsiwae pichiwatasikaopua, Paoroa Wenawe tiame masitesiao. ⁴Wa'a te'terepakaopua wa'a Iikonio mochiwachio, ooka poanaturi eneparepua: pirenaminao isaeri pa'pamiratuame ahjama, pirenaminao Paoro ahjama Wenawe tiame. ⁵Wa'a ikisaapua i'isaeri pa'pamiratuamerachi enepakamea, te'ta i'isaeri ti'tijoeria, te'ta ki i'isaeri ti'tijoeria tiame, Iikonio ya'yawichichi ahpo katewepua, Paoroa Wenaweo tiame pasaka ko'ipuawichiopua. ⁶Nape Paoroa Wenawe tiamea, wa'a noonoimia nane'rekapao, Rikaonia weechiami uumparepua, Risitira mochiwachi Erewe mochiwachi tiame e'enaka, wa'a iika newiparepua ahpo pasipupua. ⁷Wa'a ikisaopua tiameo, wahjachi weechi ohjorepua tiame, yooma wahja weechiami tiame masitesika, pu'ka Riosi ka'karuma tuuyewario.

Risitira tewaniachi pasipunia Paoroa

⁸Nape Risitira e'enakaiopua, wa'a tewarepua aaata, tu'irewa kokoriame, wa'a tiame naawakame eneriaipua kiisi oiyame. ⁹I'ka tijoo keepuka kahtioiopua Paoroa, kaawe ne'nepakaopua puichio, tísia Riosichi paparame tetewarepua pu'kao, ahsepari tiame ahpo

yachapatepuaichio. ¹⁰ Waikao Paoroa, utewaeme naewakao, chaanerepua:

—jWerisika weripa, utewarieme muuupa aamo tonochio!

Waikao tu'ikamea, niika werisirepua. Oisirepua waikao.

¹¹ Waikao wa'a iintokame tetewakapa Paaroo, weeru chaachaparepua, ahpo wa'api nayewachi naewaka, Riikoni nayewaniame:

—jNee, tamochi tetekire ri'riósii, tijoeka te'tiame enepakame!

¹² Wenaweo, Seeusi riosi teewarepua^a, Paaroo Eremesi riosi teewarepua^b, te'ta nayewamekopapua pu'kao. ¹³ Puuu Seeusi tioparachi neesetoamea, wa'achi muuwari ma'chi muirachi, iinueriaipua ahpo tiopawao; puua Paorochi eenakaopua Wenawechi tiame, tooro u'yepariaipua, Paaroo Wenaweopua tiameo ko'yeka oowewemia. Pukaepa sewateriaipua Paoro ihsiachio Wenawe tiameo, ri'riosichitia paparawemiaopa pu'kao, ahpo muuwari ohjoeme ahjama. ¹⁴ Nape Wenawea Paoroa tiame, nane'rekapa pu'ka noonowinariao, ahpo si'panarepua wakirao, tísia iiyana erapakapaopua ahpo yorakepuao. Waikao wa'a erapakaopua Paoroa, muuwarichi naasipa weripaka, utewaeme sisinamurepua pu'kao, cheeka:

¹⁵ —jKa'téee, ka'te wa'a nooka taamóó! jTeemea aamóka te'tériamekaitepua tiaméé, oowera ti'tijoe! Ki aaata ri'riosikaite teemea. Teemea aaata Riosi naewamia e'enakamepua, nape te'ta pichiwarikamera Riosíi, Apoe te'ta teweka netekamerachi nayewaniame, Apoe te'ta i'ka weee yahchakame, pa'weoipua Apoe netekamerachi simiyameopua tiame, yooma ihta i'ka paika Riosi neteriachi ahjakame iintuameopua tiame. Pu'ka te'ta Riosichi simiyame aamo nayewemia e'enakame teemea, pu'ka aamo ri'riosiwa ti'tijoe neteriameo, toaka mochtomichiopua pu'kao, kihta kaawewichiokamekopua pu'kao, aamoo ohso kaaweo te'ta Riosi pichiwarikamerachi, paparaka mochtomichio. ¹⁶ Apoe Riosia, taamo ehkoriami mochiriameo, a'chikoi erakoka ki ka'karuma yooraka mochirioiopua, ki ahpo nakiyoiopua pu'kao, ¹⁷ Riosia ki toaka tetewarepua pu'kao tísia kaawe yoorakao. Puua tísia taamo nakiyapaopua, taamo yukitekerepua, yooma ihta taamo echariao tísia taamo taaketemichiopua, taamo ta'iria mochtomichiopua pu'ka koaká.

^a 14:12 Seeusia, Úpíte teewarapua tiame.

^b 14:12 Eremesia, Meekurio teewarapua tiame.

¹⁸Nape yooma i'ka nayewetiaipua, tesiwatia ewaterepua pu'kao, ki ahpo oowewemichioipua pu'ka tooro me'yenekao.

¹⁹Nape pukeri oowe erapatetioi wa'ao, wa'a e'enaka ookapi i'isaeri ti'tijoea Antiokía e'ename, wahjachi likonio e'enakamea tiame, puuaa ikanati eenechi sewina erapateriamepua Risitira mochikameo. Wa'a iikaopua, Paoroche aampa e'enariamepua pasipusikao. Ihjia pasipukepasaopua, ma'chi ipariamepua mochiwachio, panisutoka i'toka, mukukame maaeka. ²⁰Waikao Eesusichi paparakamea, wa'a e'enariaipua mukukame apechunamiao, nape norikame ne'neka ajakoiopua pehjio, Paoroa noonoka werisirepua, tísia pasiputiaio; wa'a ikisaopua, eenechi wa'api mochiwachi pakirepua. Wa'a ikisaopua pu'ka meereo, Erewe mochiwachi akiparepua Wenawe ahjama.

²¹Neipao Erewe mochiwachi mochinioipua Riosi ka'karuma tuuyewari nayewatukao, muuwaeme Eesusichi paparasoopua wa'a ti'tijoeo ooweruopua tiameo, Paoroa Wenawe tiameo, Risitira mochiwachi e'enarepua pe'kuu Erewe o'iniaio, wa'a ikisao likonio tewaniachiami uumatokao, Antiokía nu'utirachi ajasirepua pe'kuo. ²²Yooma i'ka pipiripi mochiwachiamio, muuwaeme weemupaterepua pu'kao Riosi naawesarichio. Pu'ka wa'a ahpo te'teriaio, ki se'wika nokisinurerepua pu'kao, ahpo Eesusichi paparaopua. Anachanurerepua pu'kaopua pehjio, aiwaiopua Eesusiwichioo. ²³Yooma pipiripi ti'tiopachi ahpo inisiachioipua tiame, pa'pamiratuame ajawasirepua tiameo, ti'tiopachi neesetomeriopua. Ahkaoi ti'tiopachi pu'ka ajawasiaiopua, wa'atia kiisi koaka pu'ka ajawaiopua Riosichi itaka aatanakamera ajawapuamekopua, yooma ahkaoi pipiripi ti'tiopachioipua, neesetomerio. Wa'a te'teretorepua ahkasi ahpo kuuwepachisio.

Paoroa Wenawe tiameo, eenechi e'enanipua Antiokía Siiria weeechi

²⁴Risitira tewaniachi puuyasaapa, Piisiria weeechiami nokisikao, Paajiria weeechi e'enarepua. ²⁵Wa'a Paajiria weeechiami nokisiaio, Pereje mochiwachi ajasirepua. Wa'a nayewaturepua pu'ka Riosi kaaweruma tuuyewariopua waikao, Pereje o'iniaio, Aataria weeechi e'enarepua. ²⁶Wa'a Aataria weeechio, pawekakerachi mo'moenasaopua, weruma Antiokía nonowarepua eenechi pe'ku, ahpo ajawasa uhjuratiachioipua, Riosi tehkiwa yoramichioopua. Pu'ka yooma tehki yorapuame kajusaapua, eenechi e'enakame

enerepua. ²⁷ Wa'a weruma Antiokía ajasisaapa ahpo puuyariachio o'inia, yooma napawinurerepua wa'ao Riosichi paparakameo. Wa'a tiopachi napawisooopua, yooma tuuyerepa napawikameo, aachin teerio Riosio ahpo ohjoriachio, yooma ihta teetoria Riosio, apochi paparapuawichio. ²⁸ Waikao Paoroa Wenawea tiame, ki ku'witapisi itipirepua wa'ao, Eesusichi paparame ahjamaopua.

Eerusareni napawiwa

15 Waika taawechiami weruma Antiokía kahtioiopua Paaroo, wa'a e'enariaipua ookapi i'isaeri ti'tijoe Eerusareni o'inia e'enaka, Eesusichi paparakameaipua, iiweta siichitepuwa yooraka mochitoame. Puuuu wa'a e'ensaaopua, tiopachi o'ineriaipua masitekao, wa'a mochikame Eesusichi paparakame. Ihjia ahpo masitewachio chaachapariaipua pu'kao:

—Eemea Eesusichi paparamepua paparao, nape ki siichiteputiame enesaa eemea, Moisetaru nuurari chiiachitiao, ki newipatepuame eemea Riosieo, aamo tatakoriario. ² Pu'kao wa'a chaachapaka masitioopa, ki nu'uti ki kaawe erakoa simikapua wa'ao, Paoroero Wenaweepua tiameo, kiisi kaawe tiame tetewiriopa siichitepuwa masitewa teetoniameopua. Pukaepa wa'api Antiokía tiopachi pa'pamiratuamea, Paoro Wenaweopua tiame Eerusareni uhjurarepua, Eesusi ajawaria Eerusareni mochikamechiopua, aachin teeremio chaachapamichioopua siichitepuwachi simiyameopua, wahjachi wa'a tiopachi pa'pamiratuameopua tiameo, ihtana chaachapamerikoopua pu'kao. ³ Waikao Paoroa Wenawea tiame Eerusareni siimpaio, Eensia weewechiami uumatoaio Saamaria weechiami tiame, wa'ami tuuyesirepua ti'tiopachiamio, achini teeka ki i'isaeri ti'tijoeai, ka'karuma enepariopua Eesusichi paparakao, ahpo ehkoriaami o'inia ki kaawe nokaka mochitoriao, toaka. I'ka wa'a tiame inamukapa tuuyetiamea, tísia kaawe erakoka itipirepua.

⁴ Eerusareni ajasisoopua Paaroo Wenaweopua tiame, wa'a tiopachio Eesusie ajawatiamiea, wa'a pa'pamiratuameeopua tiameo, kaawe e'raka uuretupua. Pu'kao, yooma tuuyerepua Riosi iintoriaopua, ahpo ohjoriachiamio.

⁵ Nape ookapi pa'parisero Eesusichi paparakamea, ajasika chaachaparepua:

—Puuu ki isaeri ti'tijoe Eesusichi paparakamea, siichitepuwa yachtometepua apochio, Moisetaru nuurari chiiachitia.

⁶ Waikao puuu Eesusi ajawaria, wa'a pa'pamiratuamea tiopachiopua tiame, ahpo na'poasa nayewarepua, i'ka pa'parisero chaachapariachi simiyameopua. ⁷ Tehpe nokioi pu'ka pa'parisero chaachapariachi simiyame ahpo katewekao, ahpo katewesaapa puuua, eenechi napawitiachi e'enasoopua, Peeroa werisika chaanerepua yooma napawikameo:

—Eemea noochitia Riosichi poponiwa, no'oo nane'riame eemeapa, ki ehpesi o'inia no'o weratiamekopua Riosieo, ki isaeri ti'tijoerichi no'o nayewatumichiokoopua, i'ka Eesusichi simiyame kaaweruma tuuyewario, pu'ka ti'tijoerio, Eesusichi paparamichiopua tiameo. ⁸ Riosia, nane'riamekapa taamo iikachi e'rao, nane'rere puuua i'ka ki i'isaeri ti'tijoeri ooweruopua tiameo, apochi paparanariamekopua pu'kaoio, ahpo kaaweruma tuuyewari keepusao. Riosia apochi paparakopa pu'kao, pukachi yasiparepua ahpo Riosiwario, tamochitia yasiparichitia, pukeri Eesusichi taamo papararioiopua. Riosia wa'a iintorepua pukachio, kiisi i'isaeri ti'tijoekoiopua pu'kao, kiisioi siichitepuwa yoratiamekoiopua pu'kao. ⁹ Wa'a teeso Riosia wa'a iintoriopao pukachio, ki seesenuchitia tetewakamepua pu'kao, tamochio. Riosia pu'kao, oowera apochi paparariocheoi, tamochitia te'ta piipaterepua tiameo, pu'ka tatakoriario. Wa'asa iintokamekapu Riosi, kiisi ihta Moise nuurari ahsepari nokarioiopua pu'kao. ¹⁰ Riosi apoe wa'a tiame inatakame enesoo, ¿aatia ki kaawe iintorio erakota teemea Riosio, ki siichitepuwa yahchetiamekoi piipatetiamekoopua Riosieo? ¿Aatia utewa yorata teemea pu'ka siichitepuniamemo, tamochi wa'apioi, tisia pehtiamekoopua, pu'ka wa'a tiame nokiwao? ¿Aatia utewa yorata teemea pu'kao, itapiti taamo ehkoriai mochiriameai, kiisi ahsepari nokariaopua Moise nuurari iyorikao? ¹¹ Riosia, ki i'isaeri ti'tijoe piipatiaiopua tatakoriario, kihta nateyame tetewarepua siichitepuwa nokiwameo, naatikamera te'ta nateyame tetewarepua tatakori piipatiameo, Eesusichikamera te'ta paparaniamera. Wa'a tiiachipao teemeai, kihta nateyame tetewimetepua tiameo, siichitepuwa nokiniameo.

¹² Wa'a cheesoopua Peeroo, yooma wa'a napawikamea, yuuweeme itipirepua, pu'ka cheeria erakoka. Waikao Paoroa Wenawea tiame, o'inerepua tuukao, yooma Riosi iintoriaopua ahpo ohjoriachiamio, aachin teetoriopua Riosio, ahpo ki maenari peenia ihsiwaeopua apochio, ki i'isaeri ti'tijoeri mochikachiami inisioiopua, Eesusichi paparatekao. ¹³ Paoro kajusooa ahpo ohjoria

tuukao, Saantiaopechi werisirepua naewamiao; puuua chaanerepua yooma wa'a napawikameo:

—Poponiraa, no'o keepumitia pahchuo. ¹⁴ Ihji Paoro taamo chaaneriaapua, achini iintoka Riosio ki i'isaeri ti'tijoerio taamo ahjama Riosichi pirenatariaa, Siimoni Peero taamo tuuyeriachitia ikitiamepua tapanaramio, Koonerio petechiopua ki i'isaeri ti'tijoerichio, aachin teeka Riosio pu'ka iikarachio ahpo Riosiwari noonoteriopua. ¹⁵ Ihji taamo wa'a ikitiamea ki i'isaeri ti'tijoeri ahjama taamo Riosichi pirenatutiamea, ehkoriame Riosi nayewatura chaachapariachitia, ikitiamepua, Riosi nayewatura ehkoriame ikipuameko chaachaparia, Riosia eee cheeka iyoteteriaipua:

¹⁶ Wahka ihtoriachi enasaapa neea,
eenechi apechunaka weramania no'o mochiwariopua no'o
Raawi kaario;

eenechi ajasipumania ru'mikameka te'teriameo,

¹⁷ yooma pu'kao chi'ripariameo, noochi napawinamania
eenechio,

pu'kao noochi mochitomichiopua yoomahka pirena,
yomatiamie ti'tijoeturiopua noochi paparamichiopua tiameo,
aaataoi ihta ti'tijoeturiopua,
ihta yeeniewa nayewameoiopua.

¹⁸ Wa'a cheekame Riosia, Apoe Paamiraa,
tísia ehkoriameisi o'iniao.

¹⁹ Pukaepa wa'a tiipao, toitia kaawepua wa'asio, kihta utewa yorania kaawepua wa'asio siichitepuwao, Eesusichi paparakame ki i'isaeri ti'tioeopua. ²⁰ Wa'a tiichipao, oowera iyotesa uhjuratai soparame kaawepua wa'asi, pukachi iyoterichio chaanecheoiopua, ahpo utewaeme neesetonurekaopua ahpo suwepori nokiwameopua, kihta ko'konureka itapiti ri'riosi oowewatiameo, itapiti sa'paoi topepateka meritiameopua, ihtaoi animari eerara ki ko'korureka. ²¹ Ihji iyorewa uhjuriaa, Moise nuurari chiiachitia nokiniamepua, ehkoriame o'inia wa'a teetojeretiamie, ehpe taawechemioi senepi resipuniamie taawechioi, wa'a tiame iyoneniamiepuu iyoriwao, ahkaoi i'isaeri napawikarichiamio.

Antiokía Eesusichi paparakamewichio iyotepari

²² Waikao Eesusi ajawariaa, Eerusareni tiopachi pa'pamiratuame ahjamaopua tiameo, pu'ka siichitepuwachi simiyame katewesaapua, iyoteri uhjuramo oraparepua, weruma Antiokía tiopachio

pa'pamiratuamewichioo. Wa'a erakosaapua ke'chu neteyaiopua iyoteri iyojuraopua pehjo, ooka tijoe ahpo tiopachi uurepua, Paaroo Wenawe ahjama siimpamichioopua, ahpo iyojura i'tomichioopua pu'kao. Puuu ooka uutiaamea ihji enerepua: Uurasi Wasawasi teewaeme piiripi, piirea, Siira tewaniame, na'pa puuuu kaawe tetewaniame enerepua Riosichi poponiwaeo. ²³ Waikaopua iyojura netesao, Antiokía uhjurarepua, pu'ka naao ti'tijoe i'tocheka. Pu'ka iyojurachi chiiaa, eee chiame enerepua:

“Teeme Eesusie ajawatiamea, Eerusareni tiopachi pa'pamiratuameopua ahjamao, yooma i'wa mochikame poponiwao pipiniwaopua tiame ahjameopua, aamo teepotena teemea, yooma ki i'isaeri ti'tijoe ooweru tiame Eesusichi paparakameopua, yooma aamo Antiokíami mochikameopua, yooma Siiria weeechi mochikameopua tiame, yooma Siirisia weeechi mochikameopua tiameopua wa'achitia. ²⁴ Nane'rekame teemea wa'a e'enario ookapi ti'tijoeo, ki i'wa Eerusareni o'inia taamo uhjuria, wa'ao aamoo, wekana erapaterio tuuwame, ahpo sewina tiame masiteraeo. ²⁵ Wa'a tiachipa wa'a uhjuramo orapaka teemea, aaata ti'tijoeopua Paoro ahjamaopua, Wenawe tiame, tísia taamo nakiya poponiwa ahjama. ²⁶ Ihji Paoroa Wenawea tiame, tísia maapori tiachi ohjokamepua Eesusi tehkiwachi nokisiaopua, ahpo ahjario ahkasi wekateme teeka ahpo Paamira Eesusiwichioo tekipanapa. ²⁷ Puuuu Paoro ahjama taamo uhjuraa, Uurasi puuuu, Siira tewaniame piirea, aapoe kaawe aamo tuuyemichioopua, i'ka iyoterichi aamo uhjuriao. ²⁸ Teemea Riosi Riosiwario aamo chaanenariamepua, pu'ka wahjachi aamo utewa chaachapariaopua, siichitepuwa yoramichioopua aamo newipariwichioo, pu'kao teemea ki aamo yorajeramepua wa'asio. Aamo Riosie newipatepuamewichioo, Eesusichiche paparakaipua soparamepua. Nape i'kache aamo yorajerani teemea: ²⁹ ki ko'komachepua eemea ri'rioso oowewatiameo; ki ko'komache eemea tiameo, itapiti sa'pa eerampakameopua; ki nokimache eemea tiameo, ihtaoi suwepori nokiwameo. Yooma i'kao, mehka te'teresaa eemea, kaawe enemapua. Wa'asi kajuna teeme i'ka taamo iyotiao. Kaawe e'raka mochtomitia naaju.”

³⁰ Neipao, kaawe teetonureka uhjuratiapa, Paoroa Wenawea tiame Antiokía uumparepua, ooka uhjuratiame ahjama. Antiokía ajasisaapa puuuu, tiopachi napawinuresaapua, yooma Eesusichi paparameopua, pu'ka ahpo iyojura i'toao, pu'ka ki'yarepua.

³¹ Waikaopu Eesusichi paparame iyonasaapa chiia, tísia kaawe erakorepua waikao, wa'a chanika uhjuraretiapa. ³² Waikao Uurasia,

Siiraa tiame, yoorakamekapa pu'ka Riosi nayewaturao, pepeneka naewaka nokarepua wa'ao, pu'ka Eesusichi poponiwao, oisa erakoka paparamichiopua Eesusichio, pewatiame te'teretoka ahjachio. ³³Tehpe wa'a mochikoioipua pu'kao, eenechi nonoramioio Uurasio Siiraopua tiame, Antiokía poponiwaa, itapitie ku'iparepua nonoramioio. ³⁴Nape Siiraa, no'ramiaio wa'asi, epeche kaawe teeremio eraparepua wa'a ahpo itipimiao, pukaepa wa'a itipirepua. ³⁵Paoroai Wenaweai tiame, wa'achi itipirepua tiame pehjo Antiokía, Antiokía nayewatuka taamo Paamira Eesusichi simiyameo, pukeri paparasiamopua Eesusichio, epeche kaawe masitesirepua pu'kao, epeche kaawe teeretomichiopua Eesusichio.

Paoroa oosa simiwa o'inena

³⁶Neipa ookapi taawechiamio Paoroa, chaaneriaipua Wenaweo: —Siimpatia kaawepua eenechi yomachi weechiami nayewatumia, taamo masiteka ohjoriachi, pu'ka taamo Paamirachi simiyame nayewatukao. Ne'nepuapu wa'ami ti'tiopachiamio, aatia teetonarepua Riosichio.

³⁷Wenawea, Wanimarako yeetopo o'rariaipua tiameo ahpo Paoro ahjama siimpamiachiopua, ³⁸nape Paoroa kiisi yeetonarerepua Wanimarakoo, pukeri pahcha simiyachi Paajiria weechi nokisinioipua, ahpo na'pa toaka Eerusareni no'rariopa. ³⁹Waikao Paoroo, ki yeetonarekopua Wanimarakoo, tisia ahpo chaachapasapa, poanaturepua. Waikao Wenawea, apoe yeetoka simirepua Wanimarakoo, Chipire weechi pawenasipa akiparepua waikao, pu'ka ahjamao. ⁴⁰Paoroa waikao, poanachi Siirache yeeka simirepua, ahpo Riosichi poponiwao, Apoe Eesusi Paamira kaawe neesetowachi uhjuratiaapa. ⁴¹Waikao Paoroa Siira ahjamao, naatichiami uumatorepua, Siiria weechiami, Siirisia weechiami tiame, epeche pewatiame mochitonuresikaopua wa'ami ti'tiopachiamio, Eesusi Riosie Weratiamechioopua, Riosichi poponiwaopua, pipiniwaopua tiamé.

Paoroa Siira tiame, Timoteo yeetona

16 Nape Erewe u'matoka Risitira asisaapua, Paoroa wa'a tewarepua aaata Timoteo tewaniame, Eesusichi paparami. Puuu yeeyeraa isaeri oowitiame enerepua, Eesusichi paparami tiame. Ihji Timoteo noonoraa, riekoo tijoe enerepua. ²Ihji Timoteoa

Risitira mochikame Eesusichi poponiwaeo, Iikonio mochikame Eesusichi poponiwaeopua tiameo, kaaweruma nayewaniame enerepua pukaeo. ³ Wa'ao Paoroa ahpo ahjama simijereriaipua Timoteo, nape yeetomiapapua pu'kao, siichiteputerepua Timoeo, ka'chi chaachapamichiopua i'isaeri ti'tijoeopua wa'amio, yomachiami ahkaoi nane'reniame eneriopa, Timoteo noonorao rieko tijoekopuao, ki yooramekopapua siichitepuwao. ⁴ Wa'a machenasaapua Timoteo yeetokaopua yomachi weeechiami ohjorepua, mochiwachiami eenechi oisa erapateka Eesusichi paparakameo, pewatiame mochitonurekaopua pu'kao Eesusichio. Wa'a inisikaopua tiameo, yooma tuuyesirepua tiame, pu'ka Eerusareni mochikame iyoteriaopua tuuyenuraka, Eesusi ajawaria chaachapariopua pa'pamuratuameopua tiame. ⁵ Wa'a inisiriopua Paoro, ki ookapi pewatiame itipirepua Eesusichio, ahpo papara, ki ookapiopua tiame epeche muuwekameopua, Eesusichi paparakamea.

Maseronia ohjoeme tijoe, Paoro tetewaria kochirewachi

⁶ Ihjia Aasia weeechi siimpai Riosi kaaweruma tuuyewari nayewatumiao, ki reesietiapa wa'amio Riosi Riosiwariopua, Riijira weeechiami uumparepua, wa'a u'matokao, seene siimpaka Kaarasia weeechiami Miisia weeechi suuwerachisi e'enarepua. ⁷ Wa'ami nokisikao, Miisia weeechiami suuwerachi uumatokao, Wiitinia weeechi muimo o'rariaipua, nape Eesusi Riosiwariara, ki reesirepua pu'kao, wa'ami muimichioo. ⁸ Waikao Miisia weeechio semejenatoka uumatosaopua, pawekakera chuchupachisi tetekirepua waikao, Torowasi tewaniachiopua pa'we suuwe. ⁹ Wa'a mochinioio Paoroa, Maseronia ohjoemee ahpo paeniame temuriamepua, puuuo ahpo chaaniame: “Paoro, asimitia tiame i'wa Maseroniaoi, taamoo ku'imia.” ¹⁰ Pu'ka ahpo chaanenia temukapa Paoroa, yaapiti ihtakotiapua Maseronia siimpapuawichioopua, Paoro Maseronia Riosie paaetiamekopapua, Riosi tuuyewari nayewatumichioopua wa'aopua tiame.

Paoroa Siira tiame, Iiripo tewaniachi

¹¹ Waikao Toroasi puuyasaapa, Samotasia tewaniachi ajasitiapua neronasipa weeechi, riisaka simika wa'apoopua neerochi; pu'ka meereopua, Neeapori mochiwachi paonatiapua. ¹² Wa'a o'iniaio,

Maseronia weechiami e'enakao, Iiripo tewaniachi te'ta muuwarichi ajasitiapua, wa'ao rooma ye'karichikapua. Wa'a itipitiapua waikao paikapi taawe. ¹³Piie resipuniame taawechei wa'a Iiripo mochiwachio, ma'chi puuyatiaipua wa'ao akisuepa, wa'amahka ooruchi i'yakaopua Riosi ahjama nayewapuawichioopua. Wa'ami ohjoai teemea i'yakao, ooweru tewaka teemea ookapi, akichi e'enakame wa'a pu'seremia. Waikao wa'a mochipaka teemea, Eesusichi simiyame nayeweka, Riosi chiia ka'karuma tuuyewari. ¹⁴Piiripi puuu oowerua Riiria tewaniame eneriapua, Tiatira mochiwachi ohjoekai eenakame, sesetamuri wisasori nehjamekapua, te'ta nateyamera wisasori. Puuu ooitamea, Riosichi paparame eneriaipua, nape ki machiyame Eesusichi simiyameopua pehjo. Ihji oowitiamea, Paoro masitia Eesusichi simiyame inamukapaopua, pu'ka iikachi noonoteria Riosia, ahpo Riosiwariopua. Wa'a ikitiapua puuu oowitiamea Eesusichi paparakapua, pichikekapaopua Paoro masitiao. ¹⁵Yooma pu'ka oowitiame pehterachi ohjoemea tiameo, Eesusichi paparakapua tiame. Wa'a ikisooopua pu'kao, yooma pirena paatotiapua. Ahpo papatotioopua puuu Riria tewaniame oowitiamea, tísia utewa cheeka taamo paajutekapua ahpo petechio, eee cheeka:

—Ehpeo no'o aamo Riosichi piinichitia tetewame enesaa, no'o ta'pechi che'cherepapapua.

¹⁶Wa'a Iiripo mochikaio pehji, eenechi puuyatioipua Riosichi nayewemiao, naati natepatiapua waikao, aaata oowitiame na'arari yahchameopua apochio, ihta ikipuame tuuwichari eneriapua. Ihji oowitiame teekoraa, ki ookapi yowiyame eneriapua pu'ka ihsiaeo. ¹⁷Puuu oowitiamea, ahkaoi naanaritoapua Paoroo, taamo ahkaoi nokisioiopua, wa'achi ijitoapua taamo pukamina siinasikao. Puuu na'ara chachanesiaipua Paoroo:

—Nee. Ihji puuu wa'a nokisiamea, wihtuki chaachapamepua, te'ta Riosichi simiyame nayewatuo tuuyaopua, Riosichi newipari nayewatuo tuuyame puuu. Ka'te pichikemitia pu'kao, aamo wisikuiamekopua pu'kao.

¹⁸Puuua muuwaeme taawe wa'a cheeka oikapua taamo pukaminao. Paoroa nahsinapakaopua kichiwa chiiao, te'yekapua pu'kao, apochi yachatoapua na'arari. Puuuu chaanekapua pu'kao:

—Eesusi utewarachi aamo te'yaninia, Apoe Riosie Weratiamechi. Yaapi machenamitiapua pu'ka oowitiamechio, ikanati.

Waikaopu oowitiamechi kahtiame na'araria, ikanati teewekapua, oowitiamechi machenaka.

¹⁹Waikaopu pu'ka oowitiame na'arasiame tetekoraa, ki yowimerikapa wa'asi toomi pu'ka oowitiameeo, Paaroo chapisika panisutokapua waikao Siira tiame, ahkasi rooma yoorewa inatiame ajakachisi, muuwari mochiwarichi peereira karichi. ²⁰Pu'ka yoorewa inatiameo chaanekapua:

—Ihji i'isaeri ti'tijoea, kiisi ta'iria mochitiapu i'wa mochiwachio.

²¹Itapiti taamo te'terejerapu utewachi, ki taamo yorame tiia, rooma ti'tihoekapa.

²²Puuu wa'a muuwepakameai, wa'achi chaachapakapua Paaroo Siiraopua tiame. Waikao puuu yoorewa inatiamea, kuhsie wepinurakapua wakirara puhjesa. ²³Waikao tísia wepisaapao, perekarichi yeetepatiapua pu'kao, wa'a ikisapao, wa'a perekarichi inatiameo, inatenuresa toakapua pu'kao. ²⁴Wa'a chaanetiapa wa'a perekarichi inatiamea, epeche yooremina yeetepakapua. Wa'a yooreminaopua, kuuu yeewamee tonochi ki'kichesa toiretupua.

²⁵Naasipa tukaomio, Paaroo Siira tiame Riosi ahjama nayeoiopua wikataka tiame Riosiwichioo, wa'achi pe'pereso keepuka mochikoioopua tiameo, ²⁶senawato ki muuenati noonore weeea wa'ao, mochikachio. Wa'a iintokopa weee noonoka wa'a perekarichi nawateraa, yohjaparepua, wa'a perekarichi yeetaraai, wahjorepua waikao tiame; waikao kaarenaai yooma na'sokaai, tonochi ki'kicheraai, wahjorepua tiame. ²⁷Waikao wa'a perekarichi moromaa pusasaapa, yooma wahjonatiame tewakapaopua wa'ao, ahpo merimo o'rariaipua ahpo merimachetaeo, ahpo wa'a inatiao, yooma ujumario o'raka. ²⁸Nape Paoroa cheeka sisinamurepua pu'kao:

—Ka'te wa'a iinto muuua paaché, yooma i'wa mochiwi teeme pe'pereso aamo inatiao.

²⁹Waikao perekarichi moromaa, tahjera itasaapa ahpo wahjachio, wa'a eenarepua u'masika, chachapia inisika majakameo. Waikaopua, chopokorieka weriparepua Paaroo, Siiraopua tiameo, yooma inamukapua pu'kao, ahpo ariwatopi chaachapariaopua.

³⁰Pukaepa puuyanasaapa Paaroo Siiraopua tiame, iinatukerepua pu'kao:

—Eeme Riosi ti'tijoera, ¿achini iintoka newipata neea Riosieo?

³¹Aapoeo nehjiarepua waikao:

—Eesusichiche paparapuache muuua, Apoe te'ta Paamirachiopua, Apoe aamo newipatemapua waikao; aamo ta'pechi mochikameo tiameo, Eesusichiche paparaso pu'kao, newipatemapua tiameo.

³² Waikao wa'api tukaoopua pehjo, Paoroa pu'ka ta'perachi yeetotiaopua Siira tiame, kaawe tuuyeriapua pu'kao Eesusichi simiyameo, yooma pu'ka ta'pewarachi inamuachiopua tiame.

³³ Wa'a ikisaapua Paoroa, Siiraapua tiame, papakoriapua waikao eeranariachiopua wepitiai. Waikao Paoroa, neeroi maaniachi i'toka paatorepua pu'kao, yooma pu'ka ta'perachi ohjoemeopua tiame, yoomahka paatorepua pu'kaoi, ahpo Eesusichi paparawao te'ta pukachi paparame ahpo tetewipuawichioopua. ³⁴ Wa'a ikitiao perekarichi moromaa, eenechi ahpo ta'pechi i'tokao ko'koterepua. Apoeopua waikao, yooma i'ka ta'perachi ahjamaopua, tísia peenia erakorepua Riosichi, Riosio apochi u'pariopa Eesusichi paparaniameopua.

³⁵ Piariopua ka'kateweri ti'tijoea, ahpo yoorewa inatiame uhjurarepua moromao, Paoro Siiraopua tiame puuyanapuaichioo.

³⁶ Perekarichi moromaa, chaanerepua Paoro:

—Aamo puhjenuretiame neea, ka'kateweri ti'tijoeo. Puuyasa naaju ehpeo, kaawe eratoka.

³⁷ Nape Paoroa ahpo ma'chipanurawa uhjuratiameo, chaanerepua pu'kao:

—¿Achinikai noriwi kateweri ti'tijoea, taamo noriwi puhjenarepua, ahpo ki kaawe noonowiria ichipunariapa? ¿Ki yooma tetewachi wepitiameteemea, rooma ti'tijoeikai, noriwi taamo puhjenureniameteemea, ke'chu taamo katewenioiopua pehji? Aapoe e'enanuremitiapua pu'kao, taamoo puuyanamiao.

³⁸ Waikao uhjuratiamea, wa'a chaachaparepua ka'katewerio. Pu'ka inamukapua ka'kateweria, rooma ti'tijoeikai te'tereriopua pu'kao, ki teesa majaka inamurepua. ³⁹ Waikao ka'kateweria wa'a e'enakao, ahpo cheriwenurerepua Paoro Siiraopua tiame, ahpo ki kaawe noonowiriawichioopua. Waikao puhjesapa pu'kao, wa'a muuwari mochiwachi puuyanuresache toarepua waikao. ⁴⁰ Puuyanatiaapa perekarichioopua, Riiria ta'perachi e'enatiapua waikao. Neipao, wa'ao kaawe neesetonuresaapa Eesusichi paparameo, umatotiapua wa'a mochiwachioopua.

Tesaronika weeru noonoitiamete ti'tijoeie

17 Taamo siimpachi siimpaiopua, Aanjiporiame umatotiapua Aporoniamete tiame, Paoro ahjama Siira ahjamaopua tiame. Wa'a nokisikaopua Tesaronika ajasiapua, i'isaeri napawikari weeriachi. ² Paoroa wa'api ihsiamekapaopua napawikarichi

muitiapua wa'ao. Wa'a napawikarichio, paika resipuniame taawechi eejenatiapua wa'ao, oowe erapatekaopua wa'a ti'tijoeopua ooweru tiame, pu'ka Riosi Iyoterichi chiiaeopua. ³Kaawe nayewetiapua wa'ao, i'ka weechio Riosio, aaata uhjuramio tuuriopua pu'kao, aaata Riosie Uutiame^a. Ma'chiame chaanetiapua pu'kao pu'kachi simiyameo, puuu Riosie Uutiamea, tísia aiwamerikopua pu'kao, ahkasi mukiwachisi. Nape puuu eenechi oijenamerikopua paika taawe teetoachio; wa'a chanitiamekopua Riosieo, Ehkoriaami Iyoterichio. Paoroa ma'chiame tuuyekapua tiameo:

—Ihji Riosie Uutiame no'o aamo nayewiaa, Eesusi tewaniamepua, puuupua Riosie Weratiamea.

⁴Waikao ookapi isaeri ti'tijoea ooweru tiamea, Paoro chiia pichikekapaopua, Eesusichi paparapakua; muuwaeme riekó ti'tijoeri tiame Riosichi paparaméapa wa'asi, wa'a ikisa, muuwaeme ooweruo weruma te'tereka mochikame tiaméa, Paoro ahjama e'enepakapua, wa'a ikisa Siira tewaniamea tiame. ⁵Nape wahjachi i'isaeri ki Eesusichi paparaméa, wa'inaka tetewarepua, Paoro ahjama enepaniameo. Waikao pu i'isaeri nenekakamea, tahpitika na'ara nokaka pu'seriamé, noonotekapua waikao, weeru chaachapamichio Paoro na'arekao. Puuu tahpitika chaachapasikao, ahkasi Aasoni ta'perachi ajasiriapua, wa'ao weeru noonowikapua, Paoro i'yakaopua Siira tiame. I'ka tewisaapua, ya'yawichichi upanuretiame eneriaipua panisutokao, yooma muuwaeme tetewachi. ⁶Nape ki tewakapa Paoro Siiraoiopua tiameo, Aasonikamera chapisa i'tokapua, panisutoka ahkasi yoorewa yawichichio, muuwaeme tetewachi. Wa'ao chaachapakapua wenejikao:

—Puuu ooka ti'tijoe i'wa ohjoame Paoro tewaniamea Siira tewaniame tiamea, yoomachi weechi nokisiamekapu wewekapusikaopua ti'tijoerio, i'wa e'enakame puuu ehpeo. ⁷Ihji Aasonia, ahpo ta'pechi che'repatiamekapapua pu'kao. Ihji ti'tijoea, Seresa yawichituaó, puipanariamekapua pu'kao, piirechi yawichi kahtiaméko tuuka, Eesusi tewaniame.

⁸Nape wa'a yoorewa ya'yawichia ti'tijoeri tetewikamea tiame, kichiweka inamuriapua pu'ka panisutokame wenejika chaachapariao. ⁹Waikao ya'yawichia Aasonio, Riosichi poponiwaopua tiameo, toomiche koparoasa toariapua pu'kao.

^a 17:3 Ihji Riosie Uutiame, Riosie Weratiame chaniwame puuu, riekó naewachio.

Paoroa Siiraa tiame, Weerea mochiwachi

¹⁰Waikao Aasoni toitiioipua aariopa, waikachu tukaoopa, Eesusichi paparama poponiwaeo, teemea Paoroa Siiraa tiameo, ikanati Weerea mochiwachi uhjuratiapua. Weerea ajasitioopua, i'isaeri napawikarichi e'enatiapua. ¹¹Ihji i'isaeri Weerea ohjoemea, epeche kaaweruma iikaeme eneriapua, ki Tesaronika mochikamechitia. Ihji Weerea ti'tijoea oowerua tiame, kaawe e'raka uukapua Riosi kaaweruma tuuyewario. Senepi taawechi i'yawiamе eneriapua Ehkoriami Iyoterichi chiiāo, Paoro masitiao, nane'renariapapua pichiwa chiiāo. ¹²Eesusichi simiyame Paoro masitiao, muuwaeme isaeri ti'tijoe pichikekapua ooweru tiameo, ki ookapi ri'rieko tiame oowéruma; ookapi puuu Paoro masitia pichikiamea, weruma tiame te'tereka mochikamekapua, ti'tijoea ooweru tiame. ¹³Nape Tesaronika mochikame i'isaeria, Paoro Weerea mochiwachi Eesusichi simiyame masiteka ihsiamе inamukapao, Weerea e'enariapua tiameo, weeru chaachapatemiapua Paoro na'arekao, wa'a Weerea ohjoeme ti'tijoeriopua. ¹⁴Nape Weerea mochikame Riosichi poponiwaa, ikanati ke'chu weeru noonowinioipua, Paoroa pa'wechitu uhjuratiapua Aatenami; nape Siiraa Timoteoa tiame, Weerea itipikapua pehjiо. ¹⁵Paoro i'tosiamе ahjamao, Aatena muuwari mochiwachisi ajasitiapua. Ehjepami taawechiami taamo i'tosiamеa Weerea e'enasapa eenechio, Siirao Timoteoopua tiameo, yaapiti Aatena e'enanureriapua Paoro kahtiachi.

Paoroо, Aatena te'ta muuwarichi ihsiria

¹⁶Aatena mochinioio, Siira puuyekaopua Timoteoopua tiame, Paoroa ki nu'uti tesiwa erepakapua wa'a muuwarichi ohjoemeo, wa'ao pochikame weeriopua ri'riosi netetiameopua, yooma ihta ri'riosiopua. ¹⁷Waikao ahpo i'toa Eesusichi simiyame nayewemiaopua wa'ao, i'isaeri napawikarichio o'inekapua, taamo i'toa Riosichi simiyameopua. Wa'a napawikarichio i'isaeri ti'tijoeria ki i'isaeria ti'tijoeria tiame, Riosichi paparama eneriapua paparao, nape ki nane'riame eneriapua pehjiо, Eesusichi simiyame ka'karuma tuuyewariopua. Wa'api wa'a muuwarichioipua naasipao, senepi eejenapamekaipua tiameo, ti'tijoeri wa'ami enapameopua, Eesusichi simiyame naewemiaopua. ¹⁸Wa'a e'enakapua wahjachi ti'tijoeri, inatari pepenitame, aatia tiachipaopua taamo ahjao ahpo penitame; wahjachi ti'tijoea tiame, achini tiachipa i'ka weeechi

taamo mochiko, ahpo penitiame; yooma ihta itapiti wa'atiame simiyamechi, pu'seriame nayewaka. Ookapi puuua Paoro chiiiao, chaachapakapua:

—¿Ihtana chanika chiiame ihji tijoea kiisi inatame chiiame, oowera kihta chiiiai oowera pu'seriame nayewaka?

Nape aaata puuua chaachapakapua:

—Iina, nape seesenu ri'riosi nayewameka chiiamepua.

Wa'a chaachapakapua Eesusi nayewaniame inamukapao, aaata mukukaiopua, eenechi ahjakame. ¹⁹Waikao puuua, Aareopako tewaniachi taamo i'tokapua, aapoe nanapawirachi. Wa'a siimpanioio taamo chaachapasiapua:

—Taamo masitemitia eemea pu'kaoui, taamo masitejerani teemeai, pu'ka weemera simiyame aamo i'toao. ²⁰Sewina tiamekate puuua taamo machiyao, pukaepa te'ta kaawe taamo nane'retejerani teemea.

²¹Yooma Aatena ti'tijoeria, seesenu wa'a mochikame tiamea, pu'kache weemera simiyameche itapiti i'yacheka pu'seriame eneriapua.

²²Napawika nanayewaniachio Paoroa, naasipa weripaka nayewekapua:

—Eeme Aatena ti'tijoeri, kii ookápi itapitichi paparamepua, tetewikame neea aamoo, yooma itapitichi ri'riosi netetiamechi paparamekoopua, oowe e'riamekoopua. I'wa muuwarichi te'ta ohjoniachio, muuwaeme ajakame tetewikania ri'riosi netetiame, tepawetiachiami ajakame, ri'riosi tehtee netetiame. ²³Nape piiripi tepawechi iyotetiachio, chiiamekapua: “Ihji Riosia, ki machiwamepua pehjo.”

Wéé, i'ka Riosi ki machiwamechi simiyameo, aamo nayewemania. Puuu Riosi aamo ki machiyaa pehjo, Aata puuua ki nu'uti tisiwa ki ahsepame tiame utewarieme puuua, puuua eee iintókame: ²⁴Puuua apoe iintokamepua i'ka wehjoari netekao, yooma ahjachi iintuameopua tiameo. Apoekamerapua yomatiamé wehjoari Te'ta Nuurari Tiiameraa, yomatiamé tewekaopua aampa tiamepua tiame tísia ahpo utewaríe; puuua, ki weechi tiopachiami ahka ohjoemepua, ti'tijoeri neteriachiopua. ²⁵Apoe te'ta taamo Noono Paamiraa, ki aaatae neesetoniamepua, apoekamerakapua taamo neesetoamea, apoekamerakapua taamo ahjari ki'yamea, apoepua tiameo, taamo iwiya ki'yamea, ihtaopua tiameo, taamo nakika mochikao.

²⁶ Ihji Riosia, apoe iintokame tijoe netekao, pukeri o'icharichio piiripi wa'api tijoe netekoio, ki ookapi ti'tijoeri mehtasirepua, ahkasi yomatiamе weeechi pochiyachisi. Ihji wa'api Riosia pukeri yawichituwa yahchakao, piiripi yawichituwa o'inekaipua ahkasi yomatiamе wehjoarichio yawichituwa enepaterepua, ahkasi yomatiamе wehjoarichi yawichituwa mehtarepua, ahpo yawichituwa weerariaopua piirechi werasikaopua. Apoe iintokamepua tiameo, ahkasi yooma pipiripi yawichiwa asiyachi suuwerao. ²⁷ Nape te'ta ihji Riosi inataka iintoriaa, yomatiamе i'ka wehjoarichi mochikame yawichituwa, apochi e'enamichio iintokame, apochi e'enaka paparamichio iintokamepua, ihta ti'tijoerikoipua. Riosia, a'chitiaoi teeka apochi e'enajerare puuu, imasukaoi ahpo i'yasikao ki mamachiriamechitiao. Puuu Riosi teipumea, kiisi tehki tiiatepua teipuawichioo, tewinariamewichioopua pu'kao, Riosio tamochio, kiisi mehka kahtoi tiiopa tamochio, aatachioi. ²⁸ Riosio kiisi mehka kahtioti neeea, ahkasi taamo wa'api iwiyaoui, apoe wa'apikopapua taamo ahjao, apoe ihsiamekopapua pu'ka iwiwa taamo ahjari ki'yakao, ahkasi taamo iikachioi apoe ihsiamepua taamo ahjatekao, yooma weerewachi taamo noononiamе ahjatewaoipua. Aata aamo ehkoriai i'iyoteriai, eee chaachapariaipua tiameo: “Teemea Riosi tetejimarikaitepua.” ²⁹ Wa'a teeso teemea wa'a tiiachipao, Riosie wa'api ti'tjoeritetutetiamekapao, Riosio ka'te ki aata ki ahjamee tijoe enepatetiameko, erakomete teemea, ki i'ka itapitie ki ahjamee netetiamechitia, riosirewaeniamеchitiao: o'roe netetiamchitiao, sisiokioe, tehteoo, ihtaoie itapiti ri'riosirewa, ti'tjoerie neteniamеo. ³⁰ Ihji wa'api Riosi ki aamo machiriaa, aamo ti'tijoe ooweru tiame ki ahpochi paparaka mochikoipua ahkasi wahka ihtoriachisi ehpesiamio, kihta kokosari iintokamepua ti'tijoeri pehji, yomatiamе ti'tijoeri puuyetoka yasitoapaopua, apochi paparapuawichioopua ki ka'karuma ahpo nokayao toaka, aapoe neteka ri'riosi ahjachi paparaopua tiamé. ³¹ Nape ki ka'karuma yooraka mochinariameopua, yahchakame puuu aataao, ti'tjoerio, ihta taawechi katewepumeo. Puuu aata ti'tijoeri katewemeri Riosi uuriaa, mukukoi eenechi oijenateka ma'chitarepua aatanakoo.

³² Waikao ookapi puuu keepumea, pu'ka mukukai eenechi ahjaniamе inamukapaopua, na'areka a'achekapua Paaroo. Nape wahjachi keepunariameaipua chaachapakapua Paaroo:

—Pu'kao, meeriamahka keepunariame teemea.

³³ Wa'a chaachapasoopua, puuyatiapua wa'ao. ³⁴ Nape wahjachi Paorochitia inatamea, pichikerepua pu'kao. Piiripi puuua Rionisio tewaniamekapua, Aareopako tewaniamechi pirenaturichi tijoe, piirea oowitiamekapua, Ramarisi tewaniame, ookapi wahjachi aaata tiame.

Paoroa Koorintio mochiwachi ihsiria

18 Neipa i'kao Paoroa, Aatena machenasaapua, Koorintio e'enatiapua waikao. ² Waikao wa'ao, wa'a natepatiapua aaata Aakira tewaniame isaeri tijoe, puuua, Poonto weeechi eenakame eneriapua, pukeri eenakame. Puuu uupiraa, Pirisira tewaniamekapua, ahjama eenakame tiame. Ihjia Iitaria weeechi ohjoekaio e'enakame eneriapua, yooma i'isaeri puuyachanioipua wa'ao. Ihjia, Rooma muuwari mochiwarichio, puuyakame eneriapua wa'ao, Kaurio yawichie, puuyanuretiapa wa'ao. Paoroa piie taaweo, Aakira pehtherachi siminarekapua ne'nemia. ³ Ihji Aakiraa, wisasokari neteka tekipanamekopaopua Paorochitiao, wa'a itipitiapua ookapi taawe. ⁴ Waikao wa'a mochikao, senepi sawarachi resipuniame taawechio, wa'a napawikarichi eejenapatiapua, wa'a masitemiaopua Riosi tuuyewario, i'isaeri ti'tijoerio ki i'isaeri ti'tijoeriopua tiame.

⁵ Siirao Timoteoopua tiame, Maseronia o'inia e'enasoopua Paoroa, masitekache teetotiapua waikao, i'isaeri ti'tijoerio, Eesusi te'tako tuukaopua, Riosie Weratiameo, aapoeo, puuyeka mochitoriaopua enamichioo. ⁶ Nape oowe erapateniamea masitekao, Paoroa na'areka ki nahketiapa ahpo masitiao, ahpo wakirao pechichikaopua, chaanekapua pu'kao:

—Aamoe nane'renapua a'chi ikisaa, Riosie aamo kokosatoo, ka'chi teerema neea. Ehpeo neea ohso kaawe, seesenu ti'tijoechi siimania masitemiaopua, ki i'isaeri ti'tijoechi.

⁷ Wa'a cheesoopua Paoroa, wa'a puuyasaapa napawikarichio, Tiisio Uhto tewaniame ta'perachi e'enatiapua, puuua Eesusi Paamirachi paparama eneriapua tiame, wa'api napawikarichi chokichi ohjoeme. ⁸ Piirechi Eesusichi paparama tiame, Kiriho tewaniame wa'api napawikarichi paamiratuamea, yooma ahpo ta'pechi mochikame tiame, Eesusichi paparakapua tiameo. Muuwaeme wahjachi Koorintio ohjoemea tiame, Paoro Eesusichi simiyame chiia pichikekopao, papatotiapua pu'kaopua waikao.

⁹Piie tukawarichio apoe Eesusi Paamiraa, chaaneriapua Paaroo kochirewachio:

—Paaroo, muuua ka'te seeweka simitemitiapua no'o naewakao, ka'te teewemitiaoi aamo teetoao. ¹⁰Aamo ahjama ihsiai teetomeri neeea, aamo na'ara yoranioopua, anachaka aamo teetomichiopua. I'wa muuwarichi no'o mochitiaa, ki ookapikaitepua noochi paparameripua pehjo.

¹¹Pu'ka nane'reriopa Paaroo Koorintioo, piie paamupari aampa naasipasi itipitiapua wa'ao, Riosi ka'karuma tuuyewari masitekapua.

¹²Nape pu'ka taawechiami taamo mochikoio, Karioni yawichikoi Aakaya weechio, puuu i'isaeri ti'tjoeri ki Eesusichi paparakamea, ahpo pirenaturiapua Paoro nekamucheka wenejimichio. Waikao pukaeo, Paoroa chapisa i'totiapua Karioni yawichichio, peereira karichi katewemia. ¹³Karioni yawichio, chaachapakapua wenejikapua Paaroo:

—Ihji tijoea, seenu nokiwame masitiamekapu puuua, ki taamo Riosichi paparachitia nokaya.

¹⁴Nape Karioni yawichia, Paoroichi simiyame ahpo wa'a chaaneniapao, chaanekapua i'isaeri ti'tjioeo:

—Nee, tisiwa tiame enesoopua pu'ka Paoro wenejiaopua noochio, aaata meripuame tiame enesoo, aamo keepumii neeea.

¹⁵Nape ki wa'a tiamekopua aamo chaachapao, nape oowera aamo nokiwa tiamekopua pu'kao, aamoe katewepuapua pu'kao, kihtawichio pakimetenia wa'ao.

¹⁶Wa'a cheesaapua, ma'chi puuyanakapua pu'kao, wa'a peereira karichio. ¹⁷Nape puuu wenejiamea, Sohtenikamera chapisikapua waikao, piiripi tijoe wa'api napawikarichi paamiratuame, pu'kao Eesusichi paparopa tiameo. Waikaopua wa'api yawichi tetewachio, tísia wepipakapua pu'kao, pu'ka yawichio tísia nokitioo katewetaoipu, erakoka. Nape yawichi Karionia, wa'a noonoikoipua pu'kao ahpo tetewachi, oowera tetewikapua pu'kao.

Antiokía enasa Paoroa, eenechi o'inenapua ahpo paisa simiyame oira

¹⁸Neipa i'ka wenejitiaopua Paoroa, muuwaeme taawe itipitiapua Koorintioo. Pu'ka neipami wa'a mochisaapua Paoroa, pu'ka Koorintio tiopachi poponiwao, u'matomio tuusaapua wa'asi, Siiria weechi uumpatiapua waikao pawekakerachi, Pirisiria yeetoka,

Aakira tiame. Nape Seenkera tewaniachi asisaapua pawekakera chuchupachi, ke'chu eenechi uumatonioiopua pawekakerachio, ahpo kuupa sikitekapua waikao, pu'ka kuupao Riosio, ahkasi itapiti Riosiwichio iintosapa tehpunamio tuuriamekapua. ¹⁹ Seenkera puuyasa Eejasio asisaapua Paoroa, na'pa toisaapua waikao, Aakirao Pirisiriao wa'api uupiraopua tiame, wa'a napawikarichi e'natiapua waikao. Wa'a napawikarichi i'isaeri nanapawiachiopua, Paoroa wa'a nayewaka ku'itapio. ²⁰ Aapoeo taamo itipinuriaipua pehjo, nape Paoroa ka'chi iika itipimio tuukapua. ²¹ Nape u'matoaiopua wa'ao, cheekapua pu'kao:

—Riosi erasoo, eenechi enamane aamo ne'nemia.

Wa'a cheesooa Paoro, u'matotiapua waikao Eejasio, Sesarea paonomia siimpatiapua waikao, pawekakerachi. ²² Sesarea asisaapa pawekakera chuchupachio, wa'a tetekisaapa, Eerusarenite mo'moenatiapua waikao, Paoro ahjama. Wa'a Eerusareni e'enasapa, yooma teepotetiapua wa'ao Eesusichi paparameo. Eerusareni o'inia, eenechi Antiokía tetekitiapua waikao. ²³ Wa'a Antiokíao, ookapi taawe mochisaapa, eenechi puuyatiapua wa'ao, eenechi yomachi ohjomia taamo ohjoriachi, yooma pipiripi mochiwachiami wa'amio, Kaarasia weewachiopua, Rijia weechiopua tiame. Yooma wa'a ohjokao, epeche ku'ipasitiapua masitekao, pewatiame te'teremichiopua Eesusichio, ahpo paparao.

Aaporoa Eejasio nayewatunapua

²⁴ Wa'a taamo teetoiopua Paoro ahjamao, pu'ka taawechemio, aaata eenariaipua Eejasio, Aaporo tewaniame, Arejantia muuwari mochiwachi tijoetukame, puua isaeri tijoe enerepua. Puuu tijoea, tísia yekiyame enerepua nayewakao, ki teesa penipakame Riosi nayewaopua Ehkoriai Iyoterichio. ²⁵ Tísia machiyame eneriaipua Riosichi poeo; tísia weemuame eneriaipua Eesusichi simiyame nayewakao, nape oowera neeroie paatoniamече machiyai, Waani Paatori yooraria, kihta nane'rekamekaipua Eesusie paatoniamеo, Eesusie ahpo Riosiwariе paatoniamеo. ²⁶ Aaporoa Eejasio, kihta seeweka nayewame enerepua wa'a napawikarichio. Nape Pirisiriaa Aakira tiamea, tapanarami Eejasio itipikame wa'a taamo u'matopoio, Aaporo keepusaapua nayewao, ahpo ta'pechi paajuterepua, epeche kaawe ma'chiamе tuuyepuawichiopua, ki ahpo nane'riaopua pehjo, Eesusie paatoniamеchi simiyameopua, ahpo Riosiwari tamochi

yasipatekaopua, taamo ahjama inisimichioopua. ²⁷ Aaporoa Eejesio kajusaapa masitekao, Aakaya weeechi siminarepasoopua paonamina, wa'a Riosichi poponiwaa, kaawe iintarepua tiame. Waikaopua wa'a Aakaya Eesusichi poponiwaopua, iyosi iyotesa uhjurerepua pu'kao, Aaporoa, pu'kao kaawe uuka asipumichioopua ahpo mochikachio. Waikao, Aaporoa Koorintio muuwari mochiwachi asisaapa Aakaya weeechio, wa'a Eesusichi paparameo, tisia ku'iparepua pu'kao, epeche pepenipatekaopua Eesusichi simiyameo, yooma pu'ka Eesusichi oowe e'repakameopua, Riosi cheriwepuawichioopua pu'kao. ²⁸ Aaporoa, tisia utewaeme ihsikame eneriapua wa'ao, pu'ka Aakaya mochikame i'isaeri ti'tijoechiopua, Eesusiko chaanesika te'ta Riosie Weratiameopua. Pu'ka wa'a chiameo, Ehkoriaami Iyoterichi ne'netoka masitesirepua pu'kao, te'ta pichiwa chiamekoo pu'ka wa'a tiameo, yooma inamuachi. Wa'a inisika masitetiaapa, ka'chi iika ka'itame erakorepua.

Paoroa Eejesio ihsiria

19 Aaporoa Koorintio ihsioio, Paoro ahjama nokisinioio tepaniami kaawiekachiami uumatokao, Eejesio tetekitiapua. Wa'a ajasitioopua, wa'a mochiriapua ookapi Riosichi paparameo. ² Pu'kao Paoroa iinatuokekapua:

—¿Nane'riamekai eemeapa amochi eenariopua Riosi Riosiwario, Riosichi aamo paparariachisi o'iniaopua?

Aapoeo chaachapakapua:

—Kiisioi inamuamekai teemea Riosi Riosiwariichi simiyameo.

³ Waikao Paoroa eenechi iinatuokekapua:

—¿Aachin chaanetia eeme paatoaio?

Aapoeo chaachapakapua:

—Waani paatoachitia paatotiamekata teemea, aata Waani Arirea weeechi paatoriachitia.

⁴ Wa'a chaachapasoopua, Paoroa chaanekapua waikao:

—Nane'riamenia pu'kao, Waania neeroieche paatoriamekopua ti'tijoeio, nape Waania cheekamepua tiameo: “Neipa no'o eenamechi paparakamea, yooma ihta tatakori cheriwepuamepua Riosieo.” Puuu neipa Waani eenakamea, apoe Eesusi puuu, Riosie Weratiame, ehpe taamo nane'reka mochitoapua. Puuu Apoe Eesusia, puuu wa'apikaitepua Waani aamo paatoio, aamo iikachi yasipakamepu Riosiwarira.

⁵ Waikaopu Paoroe tuuyeniamea, chaachapakapua:

—¡Naakonakosa, wa'a tiiame puuua naaju? Wa'a teesoo, ¿Waanie taamo paatotioopua neerochio taamo ki ka'karuma nokiwa toinarekao, Riosia taamo iikachi yachapaterepua ahpo Riosiwario? —chaachapakapua waikao.

⁶ Waikao aapoeo, Paoro ahjamao Riosi cheriwema kianarepakopaopua ahpo weemera simiyame nane'rekapao, waikao Paoroa ahjachi seekarepakao, Riosi cheriwema ki'yakapua pu'kawichioo. Waikaopua Riosio apochi yahchariopa Riosi Riosiwario, tísia kaawe erakokaopua, ahpo naerachi kaawe e'rekapua Riosio. ⁷ Puuu ti'tijoe kaawe erakoka naewakamea, oosa mariki aampa ookahka ti'tioekapua.

⁸ Wa'a Eejesioo, paika meeche nokitiapua Paoro ahjamao, Paoro i'isaeri napawikarichi masitioio. Wa'a napawikarichio, kihta seeweka nayewatuka Paoroa, Riosi ye'kariwachi simiyameopua, utewaeme oowe erapatioiopua ti'tijoeo ooweruopua tiameo.

⁹ Nape Paoroa wahjachio, kiisi pichikenariopua ahpo masitiao, pu'ka Riosi Kaaweruma Poerachi simiyameo, wa'atia toisa puuyatiapua wa'a napawikarichio. Nape Eesusichi paparakameo, pirenachi i'totiapua waikao, Tiirano tewaniame masitikarichi; wa'a simitetiapua waikao masitekao. Wa'a nokitiapua waikao, utewaeme masitekaopua senepi taawechei. ¹⁰ Wa'a Eejesio masitekao, ooka paamupari ahsieme nokitiapua wa'ao. Wa'a Paoro masiteriaa Eesusichi simiyamea, kai waapisi nane'reretiapua wa'amio, ahkasi yomachi Aasia weechiamisi; wa'ami mochikameai, muuwaeme wa'a e'enakapua Paoro keepumiaopua Eesusichi simiyame masitia. Puuu wa'a e'enakamea, i'isaeri ti'tioerikapua, ri'rieko ti'tioeri tiamé. ¹¹ Riosiai ki teesa teetoapua Paorochio, itapiti ki maenari inisikaopua, tísia peenia tiame ki maenari inisikaopua. ¹² Tísia Riosi utewarieme e'repakaopua Paoroo, ahkasi ti'tioeria ahpo wisasoriwaoi upapakao, Paoro wisasoriwachi ihchepatesao, ahpo kokoriame iinueka sautemia i'topakapua, na'arari tijoeturi pakitekameoi, pukae ma'chípamia.

¹³ Ookapi i'isaeri seesenu wa'ami ohjoameai, ahpo puuyachame teewameopua na'arari tijoeturio, wa'achi noonoimo o'rariaipua, Eesusi teewarachi te'yaka puuyanamo o'rakaopua na'arario, eee chaachapaka te'yariaipua:

—Eesusi teewarachi aamo te'yaninia Paoro nayewamechi. Yaapiti machenasamua pu'ka tijoecho.

¹⁴Puuu wa'a nokayamea oowisani ti'tijoe Eesewa tatanara eneriaipua, ne'neseriosio tel'ta paamiratuamera. ¹⁵Nape pu'kao wa'a noonoimo o'roiopua Eesusi teewarachio, puuu na'arari tijoечи kahtiamea, chaanerepua pu'kao:

—¿Aatanana eemea wa'a no'o chaanemiao? Eesusikamera machiyamenia, Paorooopua tiame, nape eemeo, kiisi machiyamenia.

¹⁶Wa'a cheeka puuu na'arari tijoечи ahjachi kahtiamea, nasiwasiterepua pu'kao, oowisani ti'tijoechio. Waikao, puuu oowisani ti'tijoea yooma eeranatetiame ujumarepua, ki wakiraeka poiyaime. ¹⁷I'ka wa'a tiame inamukapa yomachi Eejesio mochikamea, i'isaeria ri'rieko ti'tijoeri tiamea, tísia majarepua. Wa'a iika Eesusi utewari iyoriwaa, ki ku'wichisi mehtarepua yomachi wa'amio.

¹⁸Waikaopu muuwaeme tatakoriamea, Paoroichi e'enakapua, Riosichi tuumia ahpo tatakoriario, wa'a iika Eesusichi paparakapua.

¹⁹Waikaopu riaorósiwa nokayamea, yooma u'pariapua ahpo ki ka'karuma nokiwa iyotapeopua, pu'kao puuuu, yooma na'ichi ihpapaka kosokapua, yooma taamo tetewachi. Yooma wa'a iyotaperi kositiame natekaraa, ahkasi ooka weerewa aampa oosa mariki miiri taawechi yowiwame eneriapua. ²⁰Wa'a ikisika epeche weeresi teetoapu Eesusichi paparaniamea.

²¹Neipa i'kao Paoroa, Maseronia weeechi siimpuapo erapakapua, Riosi Riosiwarié i'toniapa wa'ao, wa'a o'iniaio Aakaya weeechi, Aakaya weeechi o'iniaio, ahkasi Eerusareni. Paoroa eepi chachaniaipua: “Eerusareni asisaania, siimachenia weruma Rooma mochiwachio.” ²²Wa'a siimo erapasaapa Paoroa Maseronia weeechio, pahcha uhjurakapua ooka ahpo ku'yameopua, Timoteoopua, Erahtoopua tiame. Nape teemea pehjo, wa'api Eejesio itipikapua ookapi taawe.

Weeru chaachapari Eejesio weruma mochiwachi

²³Pu'ka taawechiamio Eejesio muuwarichio, ki teesa noonowikapua wa'ao, Riosichi Kaaweruma Poee, na'naritokamechiopua. ²⁴Ihji weruma noonowitekamea, Reemetio tewaniamekapua, Atemisa riosiewareniamé tiopara tataparasio, nu'nunti tiopa neteka tekipanameo, teekora. Ki ookapi yowiyamekapua, Atemisaka tiame riosiewaeniamee, ki ookapi netekao, tekipanakiameapua tiamé. ²⁵Ihji Reemetioa, yooma na'poasapa ahpo tekipanatiameo, ahpo tekipanatiamechitia

itapiti neteka nokayame na'poasaopua tiameo, chaanekapua ahpo tekipanatiaio ahpo na'poariaopua tiame:

—Eeme ti'tijoe, yooma i'ka itapiti tehkichi tekipanamea, nane'reka mochiwi eemea, i'ka tehkieche yowika taamo ahjaka mochitoamekopua. I'ka tehki kiteresoopua, kiteremeri teemea taamo tísia paarasateka mochitoao. ²⁶ Ihji Paoroa cheeka oiyamepua, ihji ri'riosichi taamo paparao kihta nateyamekopa puuuu, kiisi ahjame ri'riosi netetiamekapa puuuu. Wa'a cheeka oika i'wao, ki ookapi toiterepua wa'asi taamoe ri'riosiwa netetiachi paparameo, wa'a cheeka oikamepua ahkasi Aasia weechiamioi, ahkasi yomatiane wa'aoi. ²⁷ Wa'a inisiopa i'ka tijoeo, taamo tehkiwaa teere wichitoamepua, taamoo nehjaka yowiyao. Wa'a cheeka oiwamea, ki teesa na'itu tiamepua taamo tehkiwawichioo. Simitesoopua i'ka wa'a cheesikao, taamo tehkiwao wekameripua wa'asio. Wa'a ikitioo, puuu Atemisa riosirewaa kiisi iyoripuumepua wa'asio waikao; ihji Atemisa tiopara peenia tiiiai, wekameripua pu'sereniamea tiame, aaata wa'a Atemisa tiopachi muuwaeme enapaniameeo, Atemisa riosichitia paparaniameai wa'asi.

²⁸ Waikaopu i'ka inamukamea, tísia nekakoka Paorochio, weeru chaachapakapua:

—;Atemisa Ejesio riosia, ki nu'uti riosi puuuua!

²⁹ Waikao wa'a chaachapasikaopua ki kuita rooroikao, ooka Paoro ahjama ohjoame chapikapua, Maseronia e'enakame ti'tijoe: piiripia Aakayo tewaniame, piirea Arihtako tewaniame; pu'ka chapisaopua te'ta nanapawiniachisi panisutoka i'tokapua. ³⁰ Paoroa nane'resapao, pejana nayewamo o'rakaipua wa'a eenakao, nape Eesusichi paparame ahjama mochikamea ki toakapua siimichioo. ³¹ Ookapi wa'a Ejesio yoorewa neesetoamea, Paoro kaawe e'riamea tiame, utewa chaanenureka uhjureriapua Paoro, ki pakimichiopua wa'a napawitiachio. ³² Wa'a napawiniachio, yooma wewekaka nayewaka puuuu. Ookapi puuuu piiripi itapiti chaachapakapua, wahjachia, piirechi itapiti. Kiiya yoomarika wa'a e'enakamea, kiisi nane'reriai aatia tiiachipa, wa'a napawirioio wa'a e'enariapua tiame. ³³ Nape ookapi Eesusichi paparame i'isaeri ti'tijoea, Arejanto tewaniame kaawe tuuyewaopua, itaneriaipua Paoro ahjama ohjoameopua, nehpuamichiopua wa'a muuwari napawikamechiopua. Wa'a yoratiapa puuuu, sekae teeweteriaipua muuwario nayewemiapa, ³⁴ nape muuwaria, machika isaeri tijoekopa pu'kao, ki toitiapua nehpuamichioo. Waikao puuu

wa'a napawikamea, ahkasi ooka keenako ahka siinakokapua, eee chaachapaka:

—jAtemisa Eejasio riosia, ki nu'uti riosi puuuuuu!

³⁵Waikao wa'api muuwari yawichi iyoteriraa, ahkasi teewetiai te'tewesoopua pu'ka muuwario, chaanekapua pu'kao:

—Ti'tijoeri Eejasio ohjoeme, ʔki nane'reniamekosa eemea, teemekamerakopua Atemisa riosi tiopara inatiamerakoo, pu'ka tewekachi o'inia wichikameopua Atemisaka tiameopua tehté?

³⁶Aaataai ki ka'itame tiopua i'kao, ihchi mochipuapua ohso kaawe, kihta noonopuapua kihta kaawe inatasaopua pehjo.

³⁷Wa'a tiachio, kihta iintokamewicho upatiame ihji ti'tijoea, kihta ichikokamepua Atemisa tioparachio, kihta oi a'chitiame nayewakamepua Atemisa taamo riosirewaoui. ³⁸Puuu Reemetio tijoea, itapiti ki kaawe nokariame iinuesaapua aatachiopua, peereichi u'paka katewemetete puuuu.

³⁹Nape aata tísia ki kaawe nokitiame katewenariamea, te'ta weruma kateweniachi, i'tomete puuuu.

⁴⁰Ihji eee ikitiame tamochio, taamo maaporichi teerepamaoipua taamoo. Seenekachioi teemea teemekamera kokosapuamepua, te'ta rooma yawichieo, kihta iinuekapa teemea taamo nehupupaka chaachapamiao.

⁴¹Wa'a chaanesapa ihji Eejasio yawichi iyoteria, nonorapukapua waikao.

Paoro Maseroniami oiwa, Reesia weechiami tiame

20 Neipa weeru noonotiame teewetioopua, Paoroa ahpo kahtiachi paaesapaopua Eesusichi paparameo, kaawe tuuyesapa pu'kao, Maseroniami siimpatiapua waikao. ²Yooma ohjosaapa Maseronia weechiami mochiwachio, yooma wa'ami mochikame Eesusichi paparameo, oisa erapatetiapua Eesusichio. Wa'a ikisaapua, Keeresia weechi e'lenatiapua, ³wa'ao, paika meeche mochiatiapua wa'ao. Wa'a o'iniario Siiria weechi siimpapoi, pawekakerachi moenoi ahpo chapipuame aata i'isaerie nane'rekapao, ki pawekakerachi siimpatiapua wa'ao. Waikao Paoroa Maseronia weechiami nonorapo orapakapua, ohso kaawe.

⁴Wa'amio taamo ahjama siimpakapua, Sopate tewaniame tijoe Piiru taanara, Werewe mochiwachi tijoe. Wahjachi taamo ahjama siimpamea, Tesaronika ohjoemekapua, piiripi puuuu, Arihtako tewaniame, piiree Seeunto tewaniame. Wa'achi ihtoapua tiame, Kaayo tewaniame, puuuu Erewe mochiwachi tjoekapua; piirechi

taamo ahjama ihtoapua tiame, Timoteo tewaniame. Wa'achi taamo ahjamao, naati ihtoapua tiameo: Tikiko tewaniame, Torojimo tewaniame tiame, puuu na'paa, Aasia weeechi ti'tijoe kapua.

⁵Yooma ihjia Iiripo ajasitioopua, pahcha uumatosaapua wehchio, Toroa tewaniachio taamo puuyeriapua. ⁶Teemea Paoro ahjamao, Iiripo itipika teemea, Paani Ki Rewaruraeme Koi'wa pahko u'matosoopa, uumatonariapa. Waikao pu'ka pahko u'matosoopa, pawekakerachi mo'moenasaapua, mariki taawechi paonatiapua, pahcha uumpakame mochikachioopua, Toroa tewaniachioopua; wa'ao, oowisani taawe mochitiapua.

Toroa tewaniachi ohjotiame

⁷Ehjepamio, pahcha simiyachi oowisani taaweo, Apoe Paamira Eesusi Aari Ko'karia, yoramia napawitiapua wa'ao. Paoroa pu'ka kooame ko'kotioopua, wa'a poponiwa masitesikapua, Eesusichi paparama. Wa'a masitiai Paoroa, pu'ka meere u'matomiapa puuua, ki ku'itapisi masitesika Paoroa, ahkasi naasipa tukaomi teetoio, itapiti ikitiapua. ⁸Wa'a taamo napawiriachio, kaaria paika raampachikapa wa'a yooreminao. Wa'a yooreminao, weeru uutapachikapa wa'ao, weeka ajakachi tahjera. ⁹Piiripi temari Eutiko tewaniamea, kahtiapua kaari machineporachioopua, Paoro keepuka. Paoro ki ku'itapi ihsiopa wa'ao masitekao, ihji temaria, ki waapisi kochipakaopua wa'ao, tenawika wichikapua wehchisi, wa'a paika kaari raampachi o'iniaopua. Teere wichisooopua, aaata yahchaka ne'niamea pu'kao, “mukukamepua wa'asi”, chaachapakapua. ¹⁰Waikao Paoroa tekikao, chukipaka koomipakao wichikameo, wa'a keepuame Riosichi paparakameo, chaanekapua: —Ka'te majako eemea. Ahjaitepua pehjo.

¹¹Waikao Paoroa werisipusaopua pu'kao, eenechi moenasooopua, ko'kotiapua waikao. Wa'a ko'kosepatioopa Paoroa, eenechi simitekapua masitekao, ahkasi ma'chirepachisi. Ma'chirepasooopa, puuyatiapua wa'ao. ¹²Puuu temari wichikame i'toamea ta'perachio, ki nu'uti kaawe erakosiapua eenechi ahjariopua pu'kao.

Toroa o'inia Miireto uumpatiame

¹³Paoroa weeechiami u'matomerikapa puuua, pahcha taamo uhjurakapua Aasoni mochiwachi, wa'a ahpo puuyenuresapa taamoo. ¹⁴Aasoni mochiwachi taamo natepasaapa teemea Paoro

ahjamao, Mitireneami siimpatiapua waikao, Paoro ahjama pawekakerachi mo'moenasao. ¹⁵ Mitirene o'inia uumatosaaapa, pu'ka meereo, Kiiio tewaniachi ma'chiachiami e'enaka teemea. Wa'ami u'matosaaapa teemea, yooma tukawari pawesimika teemea pehji; ahkasi meere ma'chirepasoopa teemea, Saamo tewaniachi ajasitiapua. Wa'a o'iniaio yooma taawe pawesimikao, Miireto ajasitiapua waikao. ¹⁶ Paoroo ki asinarekapua Eejasioo, ki tehpe eenepanariapapua wa'ao Aasia weeechio, yaapi asinariapa Eerusarenio, ke'chu Semejenato pahko asioio, ka'chi ikitioopua poosiminiachio.

Paoro nayewaria, Eejasio pa'pamuratuamewichio

¹⁷ Miireto o'inia Paoroa, Eejasio tiopachi aaata uhjurakapua, wa'a pa'pamuratuameo ahpo kahtiachi e'enamichiopua. ¹⁸ Pu'ka pa'pamuratuameo ahpo kahtiachi e'enasoopua, Paoroa o'inekapua chaanekaopua pu'kao:

—Nee, nane'riame eemea achini teerio no'oo amochio, no'oo pukeri eenariachisi Eejasio mochiwachiopua, Aasia weeechio. ¹⁹ Neeea aamo tesiwe e'riapao, tísia o'kewaka yasitokamenia, ihtaai a'chi no'o ikiyaopua, aaataeoi ki ka'karuma i'isaeri no'o merinarewaio. ²⁰ Nape neea merinareniaio, kiisi toaka simitekamenia aamowichio Riosichi kaawe enemiao, yooma tetewachi masitekaopua, yooma ti'tiopachiamio, ahkaoi aamo ta'pechiamioopua tiame. ²¹ Pu'ka i'isaeri ti'tijoerio, ki i'isaeri ti'tijoerioopua tiameo, yooma tuuyekamenia aachin teeka e'enamichiopua Riosichio, ahpo tatakoriario toinarekao, Riosichi e'enaka ahpo tuumichiopua, yooma aaataaiopua, Riosichi itamichiopua ahpo tatakoriwa cheriwepuawichiopua, Eesusichi paparaka. ²² Ehpeonia Riosi Riosiwario, Eerusareni simijereniamenia, ki nane'reriamentia itapitiwichiojoarepua, aatiaoi no'o teeremeriopua wa'ao. ²³ Neeea naatiche nane'riamepua, Riosi Riosiwario nane'reteniapao, ahkaoi oiyao tísia aiwameriopua, karichi no'o yachatioopua. ²⁴ Nape tísia aiwaio neea, ka'chi tiamechitia tetewamenia pu'kao; no'o ahjarioi ki te'ta nateyame tetewamenia, noochio te'ta nateyameraa, naatiche puuua: no'o Paamira Eesusi tehkiwachiche, no'o teetoa ahkasi no'o kajumiachisiopua, Eesusie no'o kiaretiaopua, yomachi nayewatumichiopua i'ka Riosi taamo te'ta nakiwarichi simiyame.

²⁵ 'Ehpeo eemea kaawe inamumitiapua i'kao: Aataai no'o oiriachi tetewikamea, i'ka Riosichi simiyame ye'kari nayewatukao, ki oosa aampa no'o tetewimeripua wa'asi. ²⁶ Neeea te'ta ma'chitanariamepua no'oo, ahkaoi yomachimi no'o oiriameopua Riosichi simiyame nayewatukáo. Aata ki Riosie newipatepuame itipikame enesoopua, kihta no'o toiterio tuuyewari eramania noochio. ²⁷ Yooma ti'tijoeri tuuyekame neeepa no'o oiriachiamio, yooma ihta Riosi no'o tuuyeriaopua tuuyepuaichioo, ahsepari no'oe chanitiame puuupa wa'asi. ²⁸ Wa'a tiiachipao, yooma eeme pa'pamiratuame neesetori ajawatiamio Riosiwari, kaawe aamo neesetoka mochitojeraninia, yooma Riosichi te'tereka mochitoameopua, Eesusichi paparaka. ²⁹ Neeea kaawe nane'riamepua eemechio, no'oo ki aamo ahjama kahtioopa, sapoorichitia amochi e'enamerikopua aamo po'wachitia ko'konarekao, yooma aamo Eesusi te'terriameopua, ahkaoi aamo napawitiamechiopua, tiopachioi ki tiopachioi, ahkasioi yomatiamioi aamoo, kajuyachisi aamo toinaretepakaopua, Eesusichi paparao. ³⁰ Eemechio, amochi wa'api puuyamitepua, aamo se'wi ikitenariameopua, Eesusichi simiyame masiteniameopua, ahpo masitiakamera na'naritopuawichio. ³¹ Pukaepa eemea, kaawe aamo inateka mochitopuapua pu'kao; no'o masiteriakamera na'naritopuapua, no'o senepi taawechi masiteria, ahkasi paika paamuparisi simiyame, aamo tesiwa e'riapa masiteka, o'kewasika aiwai.

³² 'Ehpeo no'o Riosichi poponiwao pipiniwaopua tiameo, Riosi neesetorachi aamo toaninia, pu'ka neesetorae epeche aamo teetomichio. Riosichio, Riosio, ahpo katewiachi taawechio, aamo reesemichio pu'kao, ahpo piipateria mochiwachi mochipuawichio. ³³ Neeea Riosiwichio no'o ihsiriao, kihta toomichi ihsikamenia, kihta wisasorioi no'o kiapuaichioo. ³⁴ Nane'riame eemea no'oo, no'o sekae tekipanaka tewisikamekopua, itapiti no'o nakiyawichioo, no'o ahjama nokisiamie ko'kotepuaichio. ³⁵ Senepi wa'api cheeka masitekamenia ti'tijoerio, tekipanaka ku'ipo tuuka, aata tesiwa te'tereka mochikameo, itapiti nakiwewachio. Taamo Paamira Eesusia, wa'a tiame taamo tuuyamepua: "Epeche ta'iria itipiniamepua Riosichio, aata kaawe e'raka kiasaa, ki aatae ahpo kianiachitia."

³⁶ Neipa i'ka cheesaapa Paoroa, chopokorieka weripaka, Riosichi nayewekapua, yooma taamo ahjama. ³⁷ Wa'a ikisaopua, yoomahka

yuuwesikao, yoomahka naarakoka ahpo koorepatiapua. ³⁸ Paoro ki oosa tetewimiapao, itipikamea tísia yuuwesikapua wa'ao, wa'a ikisao, ahjama siimpatiapua pawekakera chuchukuachisi.

Eerusareni simiwa Paoro

21 Wa'a poanatusaapa pu'ka Riosichi poponiwa pa'pamurachio, pawekakerachi mo'moenaka teemea, wa'a o'inia waikao, seene siimpaka teemea Kooso mochiwachi pawenasipa. Wa'a o'inia pu'ka meereo, Roore tewaniachi ajasitiapua pawenasi weeechi, wa'a Roore o'iniao waikao, Patara tewaniachi e'enaka teemea pawekakera chuchupachi. ² Wa'a Patara tewaniachio, tewaka teeme piiripi pawekakera, Eenisia weeechi simiyame, paonamina pa'wechi. Pukachi mo'moenasao, pukachi siimpaka teeme wa'apoo. ³ Wa'a pa'wechi nokisiaiopua, Chipire weeechi pawenasipa, tetewisika u'matotiapua, Chipire weee pawenasipao, owemina toaka. Wa'a teetokao teemea, Siiria weeechi ajasitiapua Tiiro mochiwachi, wa'ao pawekakera chuchupachi pa'wesuwe. Wa'a tetekipuapo tuuopa itapiti i'toniaméo, wa'a tetekika teemea waikao. ⁴ Wa'a Tiiro tetekisisaapa teemea, wa'a tewaka teemea taamo i'yatosia Eesusichi paparameo. Waikao wa'a itipika teeme pu'ka ahjamao, oowisani taawe. Aapoeopua Paoroo, Riosiwarié ne'netetiapaopua, ki kaawe tiame siimerikopua Eerusarenio, ki taamo siminurakapua wa'ao. ⁵ Neipao, oowisani taawe u'matosoopa, poponiwa mochikachi puuyanioio, muuwaeme taamo ahjama e'nakapua pa'wesuwechio. Puuu pa'wechisi taamo ahjama e'enakamea, muuwaemekapua, ooweru, kukuchi tiame. Wa'a pa'wesuwe chokoporieka ajapakao, Riosichi paparatiapua. ⁶ Waikao ahpo koorepaka kaawe teetonuretiapa teemea, teemeai wa'achi chaanesaopua, pawekakerachi mo'moenaka teemea. Waikaopua wa'a taamo toisao, nonorakapua ahpo pe'petechiamio.

⁷ Waikao Tiiro o'inia puuyasao Paoro ahjamao, Toremáira tewaniachi e'enatiapua waikao. Wa'a teepotesaapua poponiwao, piie taawe itipitiapua wa'ao. ⁸ Pu'ka meereo wa'a puuyasaapa, Sesarea ajasitiapua. Wa'a Sesareao Paoroa, Eeripe ta'perachi e'natiapua waikao. Puuu Eeripea, Riosi tuuyewari nayewatoamekapua, piiripi puuu oowisani ajawatiame, kooame naachutamichioo. Wa'a mochitiapua waikao ahjama, ookapi taawe. ⁹ Ihji Eeripea, naao maaraeme eneriapua ki neniwiame pehji. Yooma naao ihjia, Riosi nayewatuame eneriapua. ¹⁰ Wa'a taamo mochikoio, wa'a eenaka

piiripi tijoe, Uurea weechitepa eenakamekapua, Akausi tewaniame Riosi nayewatura. ¹¹ Puuua tamochi eenakao, Paoro wahsipurara uusaopua, ahpo tonochi seeka ahjama purisaopua, cheekapua:

—Ihji wahsipura teekoraa, wa'a yooraka purisa chapuamepua Eerusarenio, i'isaeri ti'tijoeo, ki i'isaeri ti'tijoechi kiapuamepua chapisao. Wa'a no'o chaanekame Riosi Riosiwaria.

¹² Wa'a tiame inamukapa teemea pu'ka Akausi chiiao, i'wa Sesarea Eesusichi paparamea tiame, utewaeme yoorakai teemea Paoroo, ki siimpapuawichio Eerusareniteo. ¹³ Nape Paoroa ohsotia taamo chaanekapua:

—Ka'te no'o wa'ine eemea naarakokao, no'o wa'a siimichio. ¿Ki nane'riame eemea wa'a chaachapakao, epeche tísia no'o yuuwesitioo, aamoo epeche tesiwa e'repakao? Neeea ka'chi e'raninia Apoe Eesusiwichioo, puritiaio, ahkasi meritiaiopua wa'a Eerusarenio.

¹⁴ Ka'chi yoramekopa pu'kao, sewina erapamichio chaaneniaio, wa'atia toitiapua waikao chaanesa:

—Riosichi itama teemea aamowichioo, Apoe e'raria iintomichiopua amochio.

¹⁵ Wa'a chaachapasaapa, yooma ihtakosao, siimpatiapua waikao Eerusarenio. ¹⁶ Ookapi tijoe Eesusichi paparame taamo ahjama siimpakapua, Sesarea ohjoeme. Ihji ti'tijoea Eerusarenio, Naasoni ta'perachi taamo i'tokapua, wa'a taamo cheecherepamichioopua. Ihji Naasoni tewaniamea, ki ku'witapi i'toame eneriapua Eesusichi paparakao, puuua Chipire ohjoekame tijoe.

Paoroo Saantiao ne'nemia eenaria

¹⁷ Pu'ka meereo Eerusareni mochikame Riosichi poponiwaa, tísia kaawe erakokapua taamo e'nariopa. ¹⁸ Pu'ka meereo Paoroa, taamo ahjama siinkapua Saantiao ne'nemia, wa'api Eerusarenioopua. Wa'a Saantiao kahtiachio, wa'a mochiriapua ookapi ti'tijoe, tiopachi pa'pamiratuame. ¹⁹ Neipao Paoroa teepotesaapa pu'kao, yooma ihta pipiripi tuuyekapua pu'kao, Riosi teetoriaopua apochio, yooma ahpo oiriachi ikitiameopua tiame, yooma Riosi tehkiwa ahpo iintoriaopua tiameo, ki i'isaeri ti'tijoechiopua. ²⁰ Aapoea, yooma inamusaapa i'kao, Riosi iyorikapua, cheriwema ki'yakaopua, Riosio apochi iintoriawichioopua. Wa'a ikisaopua Saantiao, chaanekapua Paoroo:

—Eesusichi paparame i'isaeriaa, ki ookapi miiripua miiria, nape yooma ihjia pehjo, Eesusichi paparameai, Moisetaru nuurari nokisiwa na'naritoamepua. ²¹ Nape puuu mi'miria

aamo inamukame puuuapa, wahka seesenu weechiami aamo masitiachio, aamo wa'inameko tuuo, pu'ka aamo masitia tatanarao, ki ahpo siichitepuwa nokaka mochitomichio. Wa'a cheekao muuua, pu'ka Moisetaru nuurario, sewinatamekata muuua, taamo ehkoria misisi o'inia yooraka mochitoao, wa'a ihsikao muuua, kiisi iyoriamekatamua Moise nuurario. ²² ¿Ihtana noonoika aamo nehpuwata teeme, i'wa aamo eenario nane'resoopua Eerusarenio? ²³ I'ka aamo yorajerani teemea. I'wa mochikapu naao ti'tijoe itapiti ahpo iintomo tuuria tísia ku'itiame Riosieopua, wa'a i'isaeri tiopachio siimpamerikapu tiameo, Riosi tísia ahpo iintoriawichio itapiti oowewari i'yetomia. ²⁴ Pu'ka naao yeetoka simipuapua, pu'ka aamo oowewari Riosi kaawe eratewa kiamiao, Moise nuurari chiiachitia. Wa'a iintosaapa muuua, pu'ka naao ti'tijoe Riosi oowewariraoi amoe iintokepuapua tiameo, Riosiwichio ki'yakao wa'a neeseriosio, pu'ka naao ti'tijoe wichioopua, tísia kaawe iintoriopa Riosio. Wa'a aamo iintosoopua aamoo, Moisetaru nuurari yooramechitia aamo tetewimapua. ²⁵ Nane'riame muuuapa taamoo, pu'ka ki i'isaeri ti'tijoe Eesusichi paparakameo, kihta utewa chaachapakamekopua, siichitepuwa nokipuaoo. Nape i'kache ka'itari eee chiiame iyotesa uhjuriame teemea pu'ka i'isaeri ti'tijoe Eesusichi paparakameo: “Kihta suwepori nokaka mochitomiapua, ka'te ko'komitiapua ri'riosi oowewetiameopua, ihtaoi sa'pa eraameopua, ihtaoi topepaka meritiameoi.”

Paoro tiopachi chapíwa

²⁶ Waikao Paoroa pu'ka meereo, i'isaeri tioparachi siimpapua waikao, pu'ka naao ti'tijoe i'tokao. Nape ke'chu muaiopua tiopachio, Paoroa yooma yoorarepua pukeri o'ichachi nokiwameopua, Moisetaru nuurari chiiapua piipatepuameo, ahpo naao yeetoa ahjamao. Wa'a iintosaapa Paoroa yooremina pakirepua ahpo naao yeetoa ahjama, yooma wa'a tiopachi mochikame ahpo inamuameo chaanerepua: “Oowisani taawe toiyamepapua taamoo Riosi oowewari oowewapuawichioopua, taamo piipariwichio taamo cheriwema ki'yawa Riosio.”

²⁷ Amori asiyoi pu'ka oowisani taawe puuyepuameo, ookapi i'isaeri ti'tijoe Aasia e'nakamea, wa'a tetewakapa Paoro i'isaeri tiopachio, weeru noonoiteriapua ti'tijoe, Paoro chapipuwichioopua. ²⁸ Waikaopua ujumasikaopua Paorochio, weeru chaachapasiriapua siinakokao:

—¡I'isaeri ti'tíjoe, taamo ku'isa eemea, chapipuapu ihji tijoeee! Ihjikapu tijoea, yomachi oika sewina tiame masitiame, pu'ka Moisetaru nuurari chiiiao, natepuka naewamekapua pu'kao, pu'ka ti'tijoe Moise nuurari yooreka mochikameo, ki yoorenuriapua pu'kao. Ehpeo ahkasi i'wa taamo napawikarichi eenakamepua, kiisi yooremia i'waoi, riekó ti'tijoe u'pakao.

²⁹ Wa'a chaachapaka weeru noonoitekamea, pu'ka Paoroo riekó ahjama oiyame tetewikapaopua wa'a Eerusarenio, Eejasio eename tijoe, Torojimo tewaniame.

³⁰ Wa'a chaachapakaopua, u'masika panisutoka ma'chipasapua Paoroo, yeeteparepua wa'a tiopachi ko'rera muirachi. Wa'a ikinioiopua, ki ookapi isaeri ti'tijoeri ujumasirepua wa'ao ne'nemia, yomachi Eerusareni ohjoeme. ³¹ Amori merinioi Paoroo, rooma kapitai tuuyeretiapua, yooma Eerusareni ti'tijoerio, tahpitika nokayo tuuka Paorochio. ³² Waikaopua kapitai, ikanati na'poasapa ahpo soontarowao, u'masika ne'neriapua wa'ao, piie sientó soontaro yeeka. Waikaopu Paoro wepayamea, wa'a nokisiamé tetewikapa soontaró, teewekapua wepakao. ³³ Waikaopu kapitai asisaapua, Paoroo u'yesapaopua pu'kao, ooka kaarenae o'yenuretiapua. Wa'a iintosaapua kapitai, iinatukekupua pu'ka ti'tijoerio: “¿Aatanapu ihji tijoea naaju? ¿Ihtana iintokamepua naaju?” ³⁴ Ookapi ti'tijoeria, piiripi itapiti chaachapapua, wahjachi puuu ti'tijoeria sewina chaachapapua. Kapitai waikao, kihta nane'reporikopua wa'ao, ahpo soontarokarichi i'tonurekapua waikao. ³⁵ Pu'ka soontarokarichi ajasisaapa, wa'a mo'moenaio iherachipoteo, mookeka mo'moenatiapua Paoroa, tahpitika nokayopa wepinareka ti'tijoerio, Paoro merinarekao. ³⁶ Puuu muuwari e'nakamea, pukamina nokisika siinakosiapua, chaachapasika:

—¡Merisaa, merisaa!

Paoroa ahpo nehpuka naewani

³⁷ Amori pachaniaipa soontaro karichio, Paoroa chaanekapua kapitai,

—No'o toimitiao pu'ka ahjama nayewemichioo.

Kapitai waikao, iinatukekupua Paoroo:

—¿Riekó nayewamekosamu naaju? ³⁸ ¿Ki muuukosapu naaju Eejito tijoe, tapanaramio naao miiri uusaopua nasiwamerio, wakiwechi simikame nasiwamia?

³⁹Paoroa nehjiakapua pu'kao:

—Ka'i. Isaeri tijoe neeea, Taraso muuwari mochiwachi tijoetukame, puuu mochiwaria, ki nu'uti tiame, Siirisia weechi. Nape no'o cheriwamitia muuua, pu'ka ahjama nayewemichioo, kú'witapioi.

⁴⁰Reesietiapa Paoroa, werisika sekae ihchi mochinurakapua ti'tijoerio. I'ka ti'tijoeri te'tewesoopa Paoroa, o'inekapua waikao nayewekao, eureo naerawachi, eee cheeka:

22 —Tehtémari poponí, pa'pámira tiaméé, no'o keepumitiapua ku'itapio pahchu, i'ka no'o nehpuwaka chanimiaopua.

²Eureo naerachi nayewetiapa puuu muuwaria, epeche yúuweeme itipikapua waikao. Paoroa eee cheeka o'inekapua waikao:

³—Neeea, Isaeri tijoepua, Taraso tijoetukame Siirisia weechi; nape neeea, i'wa eenakamepua no'o penitapuawichioo, Amarieri tewaniame te'ta masitarie. Ki se'wika yasitokamekai neeeai, pu'ka taamo ehkoriaami yooraka mochitoriao. Ehpeoi Riosichio, tísia weemuamenia, eemechitia wa'achitia. ⁴Neeea pukerio na'ariameai neeea, Weemera Riosichi Pooe tewaniame na'naritoameo, ahkasioipua ko'inarekao. Pukaepa pe'pereso mo'wamekainia, ti'tijoeo ooweruopua tiameo. ⁵I'wa napawikarichi te'ta neeserosia, yooma i'wa pa'pamiratuameapua tiameo, pu'ka no'o ihsiriao, tísia nane'riamepua; aapoe wa'api noonoikame puuua, pu'ka wa'a no'o iintomichio reesiseri ki'yakamekapa, Raamahko te'ta neeserosi i'yetomichioo, yooma pu'ka Riosi Weemera Pooechi te'teriamo, i'wa Eerusareni upapuawichiopua chapisa. Nee wa'api Raamahko simika upapakamenia pu'kao, i'wa pe'pereso karichi moapuawichiopua pu'kao, kokosapuawichioopua.

Paoroa ahpo Eesusichi paparame eneparia

(Eesusi Ajawaria Yooraria 9:1-19; 26:12-18)

⁶Nape wa'a simiaio neeea, amori asiyaipa Raamahkoo, kiiya oowetawe enetoiopa, senawato tisiwa utewaeme tajenakapua, te'pa tewekachio. Nape ihji tajayaa, epeche utewaeme tajayamekapua ki taaachitia, puuua, yooma no'o norikame tahjepakapua. ⁷Neeea wa'a ikitiapao, wehchi wichikania. Waikao te'pa o'inia nayewachaniame inamukania, cheechaniame: “Sauroo, Sauroo, ¿achini iikai no'o na'ara yooraka oiyamemua?” ⁸Neeea nehjiakapua waikao: “¿Aatanamua Paamira?” Puuu ihkeparia, cheeka no'o nehjiakapua

waikao: “Eesusi neea Nasare tijoe, pukachi aamo nasiwa yasitoo.”

⁹No'o ahjama nokisiameai tetewakapua tajayameo, nape no'o nayeweniaio, ki inamukapua. ¹⁰Waikaonia, iinatuكرانيا no'o nayewechaniameo: “¿Ihtana no'o yorajeranimua Paamira?” Apoe Paamiraa no'o chaanekapua waikao: “Yaapiti werisisaa, Raamahko siimitia muuuu. Wa'a chaanepuamemua ihtana aamo yoramiao.”

¹¹Waikaonia ki ma'chiriame itipikapaopua pu'ka tajenakameeo, panitotiania waikao, no'o ahjama nokisiameeo, ahkasi Raamahko muuwari mochiwachisio.

¹²Wa'a Raamahko, Anania tewaniame yasariaipua tijoe.

Puuu, tísia e'waka kahtieme Moisetaru nuurariopua, yooma wa'a mochikame isaeri ti'tijoeo, tísia kaaweruma nayewaniameeo.

¹³Puuu wa'a eenakao, no'o chaanekapua yachapatekao: “Sauro no'o Riosichi pooniwa, ma'chiriame itipisa.” Wa'ache cheesoche, ma'chirepakania puichio, kawiyame tetewipakania waikao Anania tewaniameopua. ¹⁴Waikao Ananiaa no'o chaanekapua eee cheekao: “Puuu taamo ehkoriaami Riosiwara, ahpowichio itapiti yorakemichio aamo uukamepua. Puuu Riosi aamo uukamea, Eesusi wa'api noonora puuuu, aamoo ahpo Taana te'ta machimichiopua, Apoe Te'ta Kaaweruma tiimeraopua, pu'ka ahpo Taana Eesusiopua, aamo chaanesia yorasimichiopua, te'ta e'wetoka Eesusiopua.

¹⁵Muuu, yooma aamo tetewaria Eesusichio, aamo chaaneriaopua tiameo, nayewamerimua pu'kao, yomatiame aamo oiyachiamiopua, pichiwataka. ¹⁶Nape yaapiti naaju. Ihtana puuyenamua naaju Riosichi aamo tuumiao, yooma aamo Eesusichi na'ara ihsia toinarekao, Riosiopua aamoo, cheriwemichioo. Aamoo wa'a iintosoo aamo paatomania, aamoo Riosi cheeria pichiwataka; aamo Riosi tehkiwa yoramichio weeraka tiame, pu'ka aamo Rosie nuureretiaopua, ehpe o'inia o'inemichio, weratiame itipimichiopua wa'asi.”

Paoroa tuunapua achini teeka ahpo uhjuratiame ki i'isaeri ti'tijoechiopua

¹⁷Waikao ikanati wa'a iintokania. Pukaepa i'wa Eerusareni enasaania, tiopachi eenakainia Riosi ahjama nayewamiao. Wa'a tiopachi no'o ihsioio, noochi eenakapua aata no'o nayewiame, ¹⁸Eesusikapua ahpo no'o tetewitiame. Puuuu no'o chaanekapua: “Paoro, ikanati machenamitiamua i'wa Eerusareni, i'wa Eerusareni mochikamea, kiisi aamo pichikemeripua noochi simiyame aamo nayewioio.” ¹⁹Waikao chaanekania pu'kao: “Paamira, yomachi

nane'reniamenia napawikarichiamio, aachin iintorio no'oo amochi paparakameo. Neeea amochi paparakameo, yooma wepaka chapika oikamenia pe'pereso toapuaichiopua wepika. ²⁰ Teiwa merinioio neeeai, wa'achitia kaawe iintakamenia tiame meripuawichioo, wa'achi werikame neeeai, Teiwa me'yame wakirara inatekaopua tiameo.” ²¹ Nape Apoe Eesusi Paamiraa, no'o chaanekapua: “Pe'yachi wa'a iintokai, ka'chi erapuapua pu'kao, neee yooma aamo cheriwekamenia wa'asi pu'kao, aamo ahjama teeremeri neee, ehpe o'inia waanamio. Muuua ihtakomitia ohso kaawe, no'oo kai waapi aamo uhjuramerikopua noochi simiyame nayewatumichioo, seesenu ti'tjoechi ki i'isaeri ti'tjoerichi.”

Paoroa soontaro nuuramechi

²² Waikao Paoro keepuame ti'tjoeria, ahkasi “seesenu ti'tjorichi ki i'isaeri ti'tjoerichi” nayewatumio tuukopa Paoro, kiisi keepunarekapua wa'asio. Waikao ti'tjoeria weeru siinakokao, chaachapakapua:

—¡Merisa pu'kao! ¡Merisaa! ¡Pu'kao ki oosa tetewinariame teemea i'wao! ¡Kiisi ahjame nakiyame puuua!

²³ Pu'kao simitiopa siinakokao, ahpo wisasoriwao si'panarepua nekakokao, we'eo tiame te'pa eekachi ihpapapopao, ²⁴ kapitaia waikao Paoro, yooemina i'tonurekapua waikao karisontarochio. Wa'ao, iinatukeka wepiretiapua, aatia tiiachipa siinakorio ti'tjoeriopua merinareka. ²⁵ Nape Paoroa, puritiaiopa wa'asi ahpo wepipuawichioo, chaaneriapua ahpo waapi weeriameopua soontaroo:

—¿Ki se'wi noonoimeri eeme, pu'ka rooma nuurari iyoriwa? ¿Wepipuamekosane rooma tjoekai, kihta kaawe ne'nesa no'o iintoria tuuwao?

²⁶ Waikao kapitaia, wa'a chiiame inamukapa Paoro, te'te soontaro nuuramechi eenakao, chaaneriapua pu'kao:

—Naane e'reka muuua i'ka tjoeeo, rooma tjoekaitepua.

²⁷ Waikao soontaro te'ta nuuramea, ikanati werisika Paoro weeriachi eenakao, iinatukeriapua pu'kao:

—¿Pichiwa rooma tjoekaite muuua?

Waikao Paoroa cheeriapua pu'kao:

—Eje'e, wa'atepua.

²⁸ Kapitaia chaaneriapua waikao:

—¡Naakona! Nape tísia nateyamepu rooma eneniamea. Neeea ki ookapi natetekamenia rooma enepaniamewichioo.

Paoroa chaaneriapua waikao:

—Nape neeea kihta natetekamepua pu'kawichoo, neeea rooma naawakamekapa.

²⁹ Pu'kache inamukapa Paoro wepimeria, ikicha ajapariapua. Ahkasi kapitai ai nane'rekapa rooma tijoekopao, ki teesa majaweriapua kiiya ahpo iintomio, te'ta ki kaawe ahpo iintokame e'rakaopua kaarenae o'yekamekapaopua.

Paoroa te'ta weruma napawiriachi, i'isaeri

³⁰ Waikao te'ta soontaro nuuramea, nane'renariapa pu'kao, aatia tiiachipa i'isaeri ti'tijoe nekamucheniamoo, pu'ka meereopua, yooma i'isaeri neeserosio, te'ta tuuyewariopua tiameo, napawinureriapua pu'kao. Waikao te'ta soontaro nuuramea, Paoroo kaarena o'yerara puhjesapaopua, wa'a i'tonureriapua te'ta weruma napawitiachi. Waikao te'ta soontaro nuuramea, yooma napawiriopao, wa'a naasipa werapaka Paoroo, iinatukekapua Paoroo yooma napawikame inamuachio, eee cheeka:

—¿Ihtana chiiamemua aamo wenejiniameo?

23 Waikao Paoroa yooma wa'a te'ta napawitiachio, kaawe ne'nepasaopua pu'kao, chaanekapua pu'kao:

—I'isaeri poponiwa, neeea Eesusichi no'o paparaso wa'anao, kihta ki kaawe no'o iintorio e'raka yaaatoamenia Riosichio, ahkasi ehpe taawechiamisi.

² Waikao Anania apoe te'ta i'isaeri neeserosi yawichia, wa'api Paoro chokichi ajakameo piiripio, chu'wachi wewenurekapua Paoroo, seeka matakae. ³ Waikao Paoroa chaanekapua te'ta neeserosi yawichio:

—¿Wa'a no'o yoratenamua aamo yoorewa inatetiae no'o wewetekao, ki Riosikamera ki iyorika ihšiaitemua no'o nanarichi wewetekao? ¿Ki tísia wa'achi iintotarepu tísia aamo wewekao?

⁴ Waikao, waapi ajakamea, chaachapakapua Paoroo:

—¿Wa'a teeka te'yani muuua, isaeri ne'neserosio, te'ta paamiratuamerao?

⁵ Paoroa wa'a chaanetiapao, chaanekapua pu'kao:

—¿Naakonakosapua! No'o poponiwa, no'o cheriwejeraninia pu'ka no'o cheeriao, ki nane'reriapa pu'kao, te'ta aamo neeserosi paamirakooipua. Nane'resaania, ki wa'a cheemiinia pu'kao, Moise Iyoteri chiio chiopa: “Ka'te na'ara chanimitiamua aamo yawichio, aaataoi.”

⁶Waikao Paoroa nane'rekapao Saruseo ti'tijoe koo paikapi pu'kao, wahjachio parisero ti'tijoe koopapua tiameo, utewaeme nayewaka chaanekapua pu'kao, wa'a napawitiachio:

—Isaeri no'o poponíwa, parisero neea, parisero tetejimarachi eename neeeai. No'o i'wa upatiamea, mukukai eenechi oijenaniamechi simiyame no'o pichikia, katewemiawichio upatiamenia.

⁷Wa'a cheekopa Paoroo, aapoe wa'api ahpo nayewaka chapisikapua, parisero ti'tijoea saruseo ti'tijoeapua tiame, ki yooma napati pichikiamekapapua eenechi oijenaniameo. ⁸Saruseo ti'tijoea, ki pichikiame eneriapua mukukai oijenaniameo, Riosi ku'iwari iintuwaoi, Riosi Riosiwarioi, ihtaoi na'arari tijoeturioi. Nape pa'parisero ti'tijoea yooma pu'kao, iintuameko erakoamekapua pu'kao. ⁹Wa'a tiichipao, yoomahka parisero ti'tijoea saruseo ti'tijoea tiamea, weeru ahpo chaachapakapua nekokao. Waikao ookapi Moise nuurari ma'masitaria, parisero ti'tijoe chaachapachitia erakoamekapa puuuu, ajapakao eee chaachapakapua yooma wa'a napawikameo, Paoro chiia nehpuapakao:

—Ihji tijoea kaawerumapua. Kihta ki kaaweruma chiame inamukame teemea pu'kao, i'wa napawitiachio. Puuu Riosie ahpo machejenetio tuuriaa, ka'chi tiame puuuu, pichiwakooi puuuu.

¹⁰Waikao te'ta soontaro nuuramea, ki nu'uti simiyamekopa nekoniamero wa'ao, ki na'atapuraichiapua Paoroo, ahpo soontarowao ahpo karisontarochi i'tonurekapua pu'kao.

¹¹Wa'aoi pu'ka tukawarichioi, Apoe Paamiraa Eesusi, eenechi ahpo tetewiterepua Paoroo. Waikaopua chaaneriapua Paoroo:

—Ka'te tesiwa erapamua aamo ikiyao. I'wa Eerusareni aamo nayewariachitia no'oo, wa'achiche cheeka nayewapuapua, Rooma te'ta muuwarichiapua.

Paoro merimia ahpo kateweniame

¹²Ma'chirepasoopua meereo i'isaeri ti'tijoe nanaaramea, Paoro merimia ahpo kateweriapua waikao, kiisi ko'komio tuukaopua pehjo, iiweta ki me'yaapua Paoroo. ¹³Puuu wa'a chaachapakamea ti'tijoe, u'matoame ooka weerewa eneriapua. ¹⁴Waikao wa'a chaachapasaapua, neeserosi pa'pamuratuamechi e'enariapua, o'ochetiame tewaniame tu'tuyewachi tiame, pu'kao chaachapariapua:

—Ki teesa pichiwaka chaachapakame teemea, ki ko'komio tuukaopua, iiweta ki me'yaapua Paoroo. ¹⁵Pukaepa teemea

kapitaio, wisikueka upajerani teemea Paoroo, epeche kaawe katewemio tuuka. Kapitaie upaninoipua Paoroo, wa'ami ahka puuyeka mochima teemea merimia, ke'chu asiyoiopua.

¹⁶Nape Paoro piinira taanaraa temari, pu'ka nane'rekapaopua, Paoro tuuyeriapua pu'ka noonowinariaopua, karisontarochi simika.

¹⁷Waikao Paoroo, paaesapa aaata kapitaio, chaaneriapua pu'kao:

—I'ka temario, te'ta aamo paamiratuamechi i'tomitiapua, itapiti tuumerikapu puuuu pu'kao.

¹⁸Waikao kapitaia pu'ka temariopua, te'ta soontaro nuurarichi u'pakaopua, chaaneriapua pu'kao:

—Puuu Paoro peereso kahtiamea, i'ka temari aamo u'yepanurakapua, itapiti aamo tuuyemichiopua.

¹⁹Waikao puuu te'ta nuuraria soontaro, sekachi chapika poanachi i'toka temario, iinatukeriapua pu'kao:

—¿Ihtana no'o chaanemo o'raimua?

²⁰Waikao temaria chaaneriapua pu'kao:

—Aaata isaeri ti'tijoea, eenechi aamo wisikueka itanemio tuukapua Paoroo, epeche kaawe katewemio tuukao, eenechi weruma napawitioopua. ²¹Nape ka'te pichikemitiapua pu'kao, oowera wa'a chaachapamekapu puuuu, ohsotia puuuu pooechi puuemio tuuyapua, ke'chu asiyoi merimia. Puuu wa'a chaachapakamea, u'matoame ooka weerewakapua, kiisi ko'komio tuukapua nerojimiao, ki me'yaapua pehji Paoroo. Aamo e'wesoo, wa'a noonoimerikapu puuuu.

²²Waikaopu te'ta soontaro nuuraria, pu'ka ahpo tuuriao, ki aaata tuuyenureriapua.

Eeri te'ta yawichichi uhjuraniame Paoro

²³Waikaopu te'ta soontaro nuuraria, ooka kapitai paaesapaopua, pi'pie si'siento soontaro ye'kameopua pipiripi kapitaia, chaaneriapua pu'ka ka'kapitaio:

—Ooka siento soontaro wehchi nokisimeri na'poametiapua, paika weerewa aampa oosa mariki kawachi nokisimeri tiame, wa'a ikisa tiameo, ooka siento merijichera makoka nokisimeri. Pu'ka yooma na'poasao, Sesarea siimpapuapua, ehpe tukao tepetukao.

²⁴Paorooi kaawai kiasaopua ahjachi yasitomichioo, kaawe neesetopuapua pu'kao, aamo nokisiachi siimpachio, ahjakame asimichiopua Eeri yawichichio.

²⁵ Puuuu wa'a cheesaapua, iyosi iyotesa ki'yariapua kapitaio, eee chiame:

²⁶ “Nee Kaurio Riisia kuchitewaemea, aamo soontaroa te'ta nuurameraa, aamo te'ta yooreniamе yawichio, i'ka iyotesa uhjurenane aamoo, aamo Eeri tewaniamepua yawichi. Ikachio, wa'a aamo uhjuriane tiameo, no'o tisia kaawe e'rewa teepotario. ²⁷ Ihji Paoro wa'a i'toniamea, i'isaeri ti'tijoe chapisitiamekapu i'wa Eerusarenio. Pu'kaonia, amori meriniopao, nehpuakania pu'kao no'o nuuria soontaroeo, i'kao neea nane'rekapao, rooma tjoekopua. ²⁸ Neeea, te'ta kaawe nane'renariapa ihtatia ohjoare wenejiniamеo, napawinurekania te'ta i'isaeri pa'pamiratuameo, te'ta napawiniachio, wa'a napawitiachi chaachapamichiopua ihtanakoopua Paoro iintorioa. ²⁹ Nape Paoro wenejiniamеa, ahpo wa'api i'isaeri nokiwa yoorewa eneriapua, ki rooma nuurewachitia; puuuu, kihta meriwame asiyame eneriapua, kihta karichi yachaniameoipua. ³⁰ Pukaepa neea, ookapi i'isaeri ti'tijoe meripua inamukapania pu'kao, wa'a aamo uhjurekania i'kao. Pu'ka Paoro wenejikameo, amochi e'enanurekania pu'kao, amochi e'enaka katewemichiopua, Paoro te'ta itapiti ki kaawe iintokame enesoo. Pu'kache no'o aamo tuuya uhjuramenia.”

³¹ Waikao soontaroa, yooma ahpo nuuretiachitia neesetosiriapua Paoro. Waikaopua Paoroa, pu'ka wa'api tukao i'toretiaipua. Wa'a mochiwachi i'totiachio, Aantipati tewaniachi eneriapua. ³² Puuu wehchi nokisiamea Paoro neesetokao, tukaoche neesetosapao, Eerusareni e'enariapua eenechio pu'ka meereo. Ma'chirepasoopua, kawachi nokisiameche, Sesareami uumparepua, Paoro i'tokao.

³³ Sesarea ajasisaapua, Eeri yawichi kiasapaopua pu'ka iyoterio, wa'a towariapua Paoro. ³⁴ Waikao Eeria, pu'ka iyojura iyonasaapa, iinatukeriapua Paoro, ihtana weechi tjoekopua Paoro. Waikao Paoroa Siirisia weechi tjoeko tuusoopua, ³⁵ chaaneria Eeriaa:

—Ehjepa aamo wenejiamе e'enasoopa, aamo keepumane aamo nehpuwao.

Waikao neesetoka yachanurariapua Paoro, Eerore yayasariachio ahpo ya'yawichitewa ne'nemia enasaa.

Paoroa Eeri yawichichi ahpo nehpuvani

24 Neipa mariki taawechio, Anania te'ta neeserosi paamiraa, Sesarea eenariapua, ookapi tuuyewari o'ochetiame tewaniame yeeka, naati u'pariapua tiame ahpo nehpuvamero,

Teturo. Puuuu Eeri yawichichi e'enariapua, Paoro wenejiwa chaachapamia. ²Waikao napawitiachi upatiopua Paoroo, Eeriaa wenejiameo, naewanurekapua. Waikao Teturo tewaniamea, o'inekapua cheekao:

—Muuu te'ta kaaweruma yawichíí, aamo iintowachi ta'iria mochikame teemea, aamokamera te'ta machiwachi epeche kaawe teetoame teemea, yooma taamo weechi ohjoemea. ³Aamo Eeri te'ta weruma yoorewa tiamerao, yooma aamo kaawe ihsiao, kaawe uuka tetewame teemea ahkai mochiwachiamio. ⁴Nape ki aamo tehpe eenepajerapao, aamo taamo kaawe e'rewesoo, taamo tesiwejerani teemea ku'witapi, taamo wenejia keepukaopua. ⁵Ihji tijoea, tísia kichiwa ihsiamekapu, ahkai ahpo pakiyachiamio i'isaeri ti'tijoerichio. Yooma weechi i'isaeri ti'tijoerichio, tísia nasiwatiapu puuuu. Ihjikamerakapu te'ta masitaria, Nasare pirenaturichi masitiamea. ⁶Ki yooremo o'rariaipua taamo tiopachio, nape ke'chu ihta iintoiopua pu'kao, chapika teemea pu'kao. Teemea, taamo nuurarichitia katewemo o'riapua, ⁷nape Eerusareni te'ta soontaro nuuraria, puuuu Riisia tewaniamea, utewachi taamo u'yesapao, amochi taamo e'enanurakapua katewemiao. Pukaepa i'wa e'enakame teemea, amochi katewemia i'ka taamo wenejiao. ⁸Amoe iinatukesaapua muuuu, amoe nane'remapua pu'kao, pichiwakopapua, taamo chaachapao.

⁹Wahjachi i'isaeri wa'a ajakamea, wa'achi chaachapakapua tiameo, Teturo chiia pichiwataka. ¹⁰Waikao Eeri yawichia, sekayayewenurekapua Paoroo, nayewamichiopua. Waikao Paoroo, o'inekapua waikao, ahpo nehpuwakaopua cheekao:

—Tísia kaawe e'raka cheemania no'o nehpuwao, aamoo ki ehpesi yawichituamekopua i'ka weechio, yooma nane'reka yasitoamekopua aamoo, yooma i'ka weechi ikiwameo. ¹¹Muuu iinatukesaa, nane'remamua no'oo, ki tehpe simiyamekopua no'o Eerusareni eenarioo, oosa mariki aampa ooka taawe i'toamekopua no'oo, Riosichi paparamia eenarioiopua Eerusarenio. ¹²Ki tetewitiamea aaata nekawiamio wa'amahkao, aaataoi weeru nokiteniamio i'isaeri tiopachio, napawikarichioi, Eerusarenioi wa'amahkai. ¹³Ihji no'o wenejiamea, ka'chi iika pichiwatamapua ahpo wenejiao, kiisi pichiwakopa chaachapao. ¹⁴Nape no'o ehkoriami Riosiwa yooreka yasitoo, pichiwa puuuu. Pu'ka wa'api Riosi Tijoe Tijuetukame masiteka yasitoame neea, i'ka Weemera Riosichi Pooe tewaniame, nape pu'kao no'o wenejiamea, ki kaaweruma masitewa teewanipua. Neea yooma Ehkoriami

Iyotetiame pichikiamepua, Moisetaru iyoteria, Riosi na'nayewatura iyoteria tiame. ¹⁵Neeea no'o wenejiamechitia, nane'reka yasitoamenia, eenechi taamo oijenatesoopua Riosio, wa'achitia napati taamo katewemerikopua, ka'karumao ki ka'karumaoui tiame. ¹⁶Pukaepa neeea, tísia iyorika yasitoamepua Riosichio, kihta a'chi teerenariapa Riosichio, ti'tijoerioi tísia kaawe e'raka no'o tetewijerapa.

¹⁷'Neeea mehka oika, ookapi paamusapa eenechi eenakamenia, ku'iwa u'pakaopua Riosichi poponiwa tooremuamewichioopua, Riosiwichioo, itapiti oowewari u'yepaka tiame. ¹⁸Pu'ka Riosi oowewa wa'a no'o toayoi tiopachio, wa'a no'o tewakapu ookapi i'isaeri ti'tijoeria Asia weechiana e'enakame, no'o Riosi oowewari toemia simirioiopua, no'o Riosi ahjama kateweriwichioo, i'isaeri ti'tijoeri nokiwarichitiaopua. Nape neeea wa'a tiopachio kihta na'ara ihsikame tetewitiamenia, aataoi no'o weeru nokiteriaioio, ti'tijoeriai wa'ao, kiteeriapua weekao. ¹⁹Puuukamera i'wa e'ename teeriaipua no'o wenejimiao, itapiti te'ta ki kaaweruma no'o iintokame enesoo. ²⁰Nape ki e'nariopua pu'kao, ihji Eerusareni ti'tijoe i'wa e'enakamera, no'o wenejimeripua, aapoekamera Eerusareni te'ta weruma napawitiachio, te'ta itapiti ki kaawe no'o iintokame enesoo, aapoekame inamukamekapapua wa'a napawitiachio. ²¹Nape wa'a te'ta napawitiachio, kihta te'ta na'ara iintokame tewitiamenia, i'kache no'o cheekopa nenekakamepua wa'ao: “Eemea mukukai eenechi ahjaniamie no'o pichikiopa, no'o wenejiamepua.”

²²Nape Eeria, kaawe nane'riamekapa pu'ka Weemera Pooe masiteniamieo, wa'atia toimo orapariapua pehjiio. Pukaepa yooma wa'a napawikameo, chaaneriapua:

—Apoe yawichi Riisia enasopa, katewemania pu'ka aamo peereirao.

²³Waikao Eeriaa chaaneriapua ahpo kapitaiio:

—I'toka i'kao waami yahchaka iinuemiachi, kaawe neesetopuapua pu'kao. Yooma wa'a ne'nemia enapameo reesisepuapua pu'kao, itapitie ku'inariameopua wa'a enapakao.

²⁴Paikapi taawechi neipao, wa'a eenare Eeria ahpo uupi Ruusira tewaniame ahjama, isaeri oowitiame. Paoro kahtiachi e'nasaapua, ahpo mochipariachi paaeriapua Paoroo, keepunariapapua pu'kao, achini teeka paparaniamie Eesusichio, Riosie Weratiamechio. ²⁵Waikao Paorooa chaaneriapua, te'ta kaawerumache yasitomerikopua, kiisi newitoteka ahpo ki kaawe

yoranarewao, nape pu'ka aaata ki ka'karuma yoorakameo, kokosapuamekopua Riosieo, katewewa taawechio. Nape Eeria wa'a tiame inamukapao, seeweparepua. Wa'a erapakaopua, chaaneriapua Paaroo:

—Wa'asi, wa'asi, no'raka ehpeo aamo kahtiachio. Meeriamahka aamo keepumane eenechio.

²⁶ Eeria weesa paaeriaipua Paaroo, nape ki pichiwa keepunareka paaeriaipua, ohsokamera puuuu, Paoro toomiwarakamera inatariaipua, Paoro peereso kahtia, ma'chipawa nateteniame.

²⁷ Ooka paamupari u'matoiopua, piirechi yawichi weraretupua Eeri yawichituriachio, Poonsio Ehto tewaniame. Nape Eeria, ahpo yawichiwa toyaiopua, ki ma'chipasa toariaipua Paaroo, kaawe itipinariapa i'isaeri ti'tijoechiopua, wenejiameo.

Paoroa Ehto peereirachi

25 Ehtoa Sesarea mochiwachi enasaapua, wa'a ahpo yawichituwa yasipamiachio, paika taawe yasisaapa wa'ao, Eerusareni moenariapua. ² Wa'a asisooopua i'isaeri ti'tijoea tel'ta neeserosi pa'pamiratuamea wa'a tiopachio, wahjachi i'isaeri pa'pamiratuameapua tiameo, Ehto yawichichi e'enariapua Paoro wenejiwa nayewemia. ³ Tesiwa chaachapaka itaneriaipua yawichio, Paaroo Eerusareni upajerakaopua eenechio, Ehtoo wa'a Eerusareni katewejerakaopua Paaroo. Nape aapoeo, oowera wa'a chaachariapua pooechi merinariapa. ⁴ Nape Ehtoa wa'a chaanetiapao, chaaneriapua:

—Ka'i neeea pu'kao. Paaroo wa'api Sesarea peereso yasimeripua pehjiio, neeeaioopua tiameo, ku'we no'rameripua. ⁵ Aaata pu'ka katewenaria Paoroche simiyameo, no'o ahjama siimpapuapua, ookapi i'isaeri pa'pamiratuamea. Itapiti tel'ta ki kaawe iintokame enesoo, Sesarea wenejipuapua.

⁶ Ihji Ehtoa, osanao taawe oosa mariki ahka wa'a kahtiaio, no'rariapua eenechi Sesarea. Sesarea asisaapa pu'ka meereo, ahpo yawichituwachi yasipasaapua, ahpo kahtiachi upanurakapua Paaroo. ⁷ Paoro upatioopa yawichi kahtiachio, puuu i'isaeri pa'pamuratuame Eerusareni e'enakamea, Ehto kahtiachi norikame ajapakaopua, weeka itapiti na'ara tiame wenejikapua Paaroo. Nape aaataai kihta ahpo wenejia pichiwa chaachapakapua Paaroo.

⁸ Waikao Paoroa Ehto yawichichi ahpo nehpuwachio, cheekapua:

—Nee, Ehto yawichii. Yooma ihji ti'tijoe chaachapariaa, kiisi pichiwapua. Neeea kihta na'arakamepua pu'ka i'isaeri ti'tijoerio, pu'ka iyoriwachioi, pu'ka i'isaeri tioparachi iyoriwachioi, te'ta Seresa yawichichioi, ihtaoi rooma yoorewarichioi.

⁹Waikao Ehto, yooma neneku peereiniame inamusaapua, kihta weruma a'chi tiamekoipua Paaroo, nape kaawe itipinariapa i'isaeri pa'pamuratuamechio, oowera iinatukekapua Paaroo:

—¿Eerusareni aamo uhjurajeranimua, wa'a aamo katewepuawichioo?

¹⁰Nape Paoroa wa'a chaanetiaapa, cheeka nehjiakapua:

—Ka'i. I'wa kahtiame neeepa rooma peereirachi, te'ta yooma no'o katewepua tiiachikamera. Te'ta nane'riame muuupa no'oo, kihta iintokamekonina aaataoi i'isaeri ti'tioechio. ¹¹Ki nu'unti na'ara iintokame enesania, meripua nakiyame enesaoinia, kihta chanimiinia meripuaio. Nape kihta na'ara iintokame eenesaane, aaataai ki reesisemetepua no'oo, nanaarame i'isaeri ti'tijoeri no'o i'tomichioo. Nape aamoo ka'chi iika kateweme teeresoo, te'ta Seresa weruma yawichichikamera no'o i'tojeraninia, wa'akamera no'o katewekepuawichioo.

¹²Waikao Ehto, ahpo tu'tuyewari ahjama nayewasaapua poanachio, eenechi enasaapua chaanekapua Paaroo:

—Wa'a tiame aamo itayopao, wa'a rooma yawichichi i'topuame muua, Seresa te'ta yawichi aamo katewemichioo.

Ehto Aaripa nayewia, Paoro wenejiwachi simiyame

¹³I'ka chaachapatioi ookapi taawe i'toiopua, Aaripa epeche yawichiai, wa'achi eenakapua Sesarea ahpo uupi Werenise tewaniame yeeka. Ihji Aaripa yawichia, Ehto yawichi yawichitumia kaawe e'remia e'enakame eneriaipua wa'ao. ¹⁴Ehto ookapi taawe itipikopa wa'ao, Paoroichi simiyame nayeweriapua Aaripa yawichio. Ihjia chaaneriapua pu'kao:

—I'wa kahtiapu piiripi tijoe Eeri toaria peereso. ¹⁵Eerusareni no'o oiyoio, wa'a isaeri tiopachi neeserosi pa'pamiratuamea, o'ochetiame tewaniame pirenaturi tiamea, no'o itanekaipua Paaroo, ahpo kiapuaichioo puua, meripuawichioo. ¹⁶Nape neea rooma ti'tijoerio, ki wa'a nokiwameko tuukania pu'kao, ki pirena ajawaka te'ta iintoria iinatukesaaapua, ki pahcha katewesaopua ahpo nehpuwawa wenejiwao. ¹⁷Pukaepa pu'ka taawechi noochi e'enasoopua Paoro wenejiameo, ikanati pu'ka

meereopua, no'o yawichi yasirachi yasipasaapa, i'noranurakania waikao, pu'ka peeresoo. ¹⁸ Nape puuu wenejiamea, aataai kihta te'ta tiame chaachapakapua Paoroo, no'oo te'ta weruma iintorio maaeriachitia. ¹⁹ Puuu pu'ka wenejiamea, aapoeche ahpo yooreka mochiwache eneriapua. Naatiche wenejikapua Paoroo, aatache Eesusi tewaniame, pu'kao mukukai eenechi ahjakameko tuuwame. ²⁰ Neeea ka'chi ikime e'rapania pu'ka katewemiaio, iinatuكرانيا Paoroo, Eerusareni ahpo i'tojeraopua, wa'a ahpo katewepuawichioopua. ²¹ Nape apoe Paoroo, ki Eerusareni ahpo katewenukapua. Ohso kaawe te'ta yawichichi ahpo katewejerekapua puuuu, Rooma kahtime te'ta yawichichi. Pukaepa i'wa yachatoamekania pehjo, ahkasi Rooma no'o uhjurachisi, te'ta weruma Aukuhto Seresa yawichichi.

²² Waikao Aaripa yawichia, chaaneriapua Ehtoo:

—Keepusa kaawe eramiinia pu'kao.

—Kaawepua —cheeriapua Ehtoa—. Meere aamo keeputemane wa'a teesoo —cheeriapua.

²³ Pu'ka meereo Aaripaa, napawiniachi eenariapua ahpo uupima, Paoro keepumia. Te'ta weruma teetoka eenakapua ahpo so'sontarowa ahjama, te'ta weruma te'terewaeme wa'api mochikameai, ahjama muikapua tiame weeresi yoorekoo. Yooma tisia nateyame wakiraemekapua. Waikao wa'a napawitiachio Ehtoa, upanurakapua Paoroo. ²⁴ Ehtoa waikao, cheeka nayewekapua napawitiachio:

—Aaripa yawichii, wahjachi tiame taamo ahjama napawikame, wa'a weerame eemea i'ka Paoro aamo tetewachio, Eerusareni e'ename pu'ka wenejiameo, pu'ka iintoria chaachapamia aamo keepumiao. No'oo puuu i'isaeria, no'o merinuriaipua pu'kao, ²⁵ nape neea, pu'ka wenejiwao ki meriwame asiopao, ki me'yakania. Nape apoe wa'api te'ta yawichichi ahpo katewenuurakopao, wa'a tiiachipa wa'a uhuramo o'rania, te'ta Rooma Aukuhto yawichichi. ²⁶ Nape kihta tewakapa neea pu'kao, itapiti te'ta weruma na'ara iintorio, kihta iinuekane no'o te'ta yawichi chaanemiao, Rooma kahtimeopua. Pukaepa i'wa u'pakania napawitiachio, yoomahka iinatukepuaichioopua, nape muuu te'takamera Aaripa yawichi. Wa'atiaio itapiti aamo tewikesoopua na'ara iintorio, pu'ka iyotesa uhjuramania waikao, te'ta weruma Rooma yawichichioopua. ²⁷ Ki kaawe tiame maaenania, aata peresoo no'o uhjuraniao, kihta te'ta na'ara iintoria iyotesaopua.

Paoroa nayewena Aaripa yawichi ahpo nehpurawa

26 Wa'a chaanetiaapa Aaripaa Ehto yawichieo, chaanekapua Paaroo:

—Muuupechi aamo nehpuo.

Waikao Paoroa, sekae ihchitasaopua wa'a napawikameo, eee cheeka o'inekapua:

²—Muuu te'ta Aaripa yawichiii, tísia nateyame e'ramenia, ehpe aamo tetewachi no'o nehbumiaopua, yooma ihta i'ka i'isaeri nanaaramee no'o wenejiwao. ³Neeea noochio epeche kaawe e'ramepua, aamo tetewachi no'o nehbumiapao, epeche machiyamekopua i'isaerio, aachin tiamekopua pu'ka nokiwao, ihta taamo peereitaoipua tiame i'isaerio. Pukaepa no'o anachaka keepusaa, tísia kaawe enemiimua.

Paoro ihsika yasitoria, ke'chu Eesusichi paparaio

⁴'Neeea i'isaeri ti'tijoeo, nu'utikai nane'reniamenia, achini teeka yasitoriaopua no'o weewachio, neipaoi no'o weripasoopua Eerusarenio, achini no'o teereriopua. ⁵Aapoeo nane'rekamekopua no'oo, te'ta pariserokopao, pu'ka pariseero te'ta Moise nuurari iyorika mochitao, no'oo pu'kao te'ta iyorika yasitokamekoopua, pu'ka no'o ma'chitanariaa ma'chitamapua. ⁶Ehpeo i'wa no'o weraniame peereichio, no'o ehkoriaami noonoriwa Riosiwarachi paparapa i'wa weraniamenia, pu'ka Riosiwara iintomo tuuriachi pichikiapa. Puuu Riosi iintomo tuuriaa, weemera ahjari taamo kiapuamepua, ahpo ahjama mochipuame, ki wahjiamesi, nape pahchao taamo oijenatemeripua mukisoo. ⁷¡Naakonakoo, yawichi Aaripa! Ihji no'o wenejiamea, ki Riosi iintomo tuuria puuyeka mochitoamepua, nape yooma taamo oosa mariki aampa ooka tetejimarituriaa, Riosi te'ta iintomo tuuriakamera puuyeka mochitoamepua. Pu'kawichio iyorika mochitoamepua, ehkoriaamisi o'inia, senepi taawechi kiisi toaka wa'api teetoka. Nape ihji no'o wenejiamea, kihta wa'a te'tiamepua. ⁸Waikao eemea no'o wenejiamea:

—¿Achini iikai eemea kiisi pichikiamepua Riosio, eenechi ahjatiamekopua mukukoio? —cheekapu Paoroa, ahpo wenejia ne'nepakao.

Paoroa Eesusichi paparame na'arario tuuna

⁹Nee, Aaripa yawichíí, neeeai pukeri simiyachio, kiisi pichikiamekaipua Eesusio Riosichi eenamekoopua. Pukaepa neeea Eesusi Nasarenichi pichikiameo, na'ara yoramia naanariainia pu'kao, yooma ko'inareka. ¹⁰Wa'a iintokamenia Eerusarenio. Neeea Eerusarenio, muuwaeme Eesusichi paparameo, karichi to'wakamenia, wa'a neeserosi pa'pamiratuame nuurarichio. I'ka Eesusichi paparame ko'iniamero, wa'achi e'rakamepua neeeai. ¹¹Kiisi seenepi simikame yomachi napawikarichi oika, utewaeme na'ara yoorakamenia pu'kao, toimichiopua pu'kao, ahpo Eesusichi paparao. Tísia nekamuchiameai neeea pu'kao, wa'a tiipaonia pu'kao, ahkasi seesenu mochiwachiamioi naanaritokamenia pu'kao, kiisi ta'iria mochiteka.

Aachin teeka papararia Paoroo Eesusichi

(Eesusi Ajawaria Yooraria 9:1-19; 22:6-16)

¹²Pu'ka eratoka simikamenia Raamahkoo, pu'ka i'isaeri tiopachi pa'pamiratuamee uhjuratiaio. ¹³Nape no'oo pooechi ihtoiopua, amori oowetawe enetoiopua, tewekachitepa o'inia no'o tahjepakame tetewakania, nape epeche utewaeme tajayame ki taaachitia, no'o norikamesio, yooma no'o ahjama nokisiamechio. ¹⁴Wa'a iikapa teemea, yooma wehchi ruhjikapua. Waikao te'pa o'iniaio, cheechaniapua eureo naerachio: “Sauroo, Sauroo, ¿achinikai noochi nasiwanimua? ¿Ki aamo wa'api na'atanimua wa'a ihsikao, oisi ahpo ichera chejiwa temuyamechitia?” ¹⁵Wa'a chaanetiapa neeea, iinatukekania: “Paamira, ¿aatana muuua chiia?” —chaanekania waikao. Waikao no'o chaanekapua: “Eesusi neeea aamo ahjama nasiwao. ¹⁶Werisísaa. Neeea aamoo, no'o yorakeka yasitomichio aamo machejeniamero neeea, aamoo no'o nayewatuamera enemichiopua, yooma i'ka no'o aamo tetewiteriaio, yooma ihtaioipua tiameo, no'o aamo tetewitemiaopua pehjiio. ¹⁷Nee Eesusia, ahkanoi no'o aamo uhjurachi, aamo ahjama ihsimania, i'isaeri ti'tijoechio, ki i'isaeri ti'tijoechioipua tiameo, aamo neesetoka. ¹⁸Yooma i'ka nayewejerania ti'tijoechio, nane'reka mochtomichiopua ahpo, ki kaawe nokaka mochtitoamekopua, pu'ka nane'resaapua, Riosi yooreka mochtomichiopua. Ehpeopua pehjiopua, ki ka'karuma nokaka mochtitoamepua tukaparichi nokiwame, ki mamachiriamechitia te'terewachi. Nape muuu Paoroa, muuu ihsimeripua puusira wahjonekapua, ka'karuma

nokiwachio. Wa'a iikame enesaapua waikao, ki Satanasikamera yooreka mochtomeripua, Riosikamera yooreka mochtomeripua waikao, ahjachi paparakao. Noochi paparama enepasoopua Riosia, cheriwemapua pu'ka tatakoriario. Waikao yooma ahpo piipateria tatakorio, ahpo Piipateria Mochitiachi, mochtemapua.” Wa'asa no'o chaanekapu Eesusia.

Paoro tewekachi tetewitiame e'wari

¹⁹Wa'asa iikameka neeea, Aaripa yawichi. Waikao o'inia, pu'ka Eesusi e'waka yasitoame neeea, yooma pu'ka no'o chaaneretia yorasika, tewekachi o'inia no'o nayewetioio.

²⁰Pukeri simiyachio, Raamahko mochiwachi nayewatukania pahchao, neipao Eerusareni mochiwachi, wa'a ikisa yomatiamie Uurea mochiwachiami. Yooma wa'ami oisaapa, ki i'isaeri ti'tijoechi oisikania, yooma wa'achi chaanekania tiameo, Riosichi e'enanurekapua pu'kao, ahpo cheriwewa itamichiopua tiameo, ahpo tatakoriwa cheriwepuawichioo. Yooma toinurekania pu'kao, ki ka'karuma yooraka mochikao, ohso kaawe ka'karumakamera yoranurekaopua pu'kao. Wa'a te'teresaapua, pichiwa Riosichi paparamechitia ahpo te'terepo tuukania, ti'tijoeopua pu'kao, yooma tetewipuawichiopua pu'kao, ahpo Riosichi ka'karuma eneparioopua. ²¹Pukaepa neeea Eerusareni tiopachio, Eesusichi simiyame naewamekapa, chapitiamenia merinarekao. ²²Nape ahkasi ehpei Riosie no'o neesetotiamekapaopua, wa'apitia simitiamenia, Eesusichi simiyame nayewatukaopua, yooma ti'tijoewichiochio, te'ta weeweruma tiamewichioo, ki weeweruma tiamewichioopua. Kiisi se'wika i'toame neeea, pu'ka ehkoriai Riosi na'nayewatura chaachapariaopua, Moisetaru iyoteriaopua tiame, yooma pu'ka chaachapariaopua, ahka ihtoriachiopua pehjo, itapiti te'ta aiwameri ikipo tu'tuitiamieopua Riosie Uutiameo, Meesia tewaniameopua. Puuu Meesiaa, Eesusi puuu, Nasare ohjoekame. ²³Ihji Meesia Riosie Uutiamea, pu'ka ehkoriai chaachaparia ikirepua mukukao. Ihji Eesusiai apoe cheekamepua tiameo, apoekopua tuuka ehkoriai nayewatiameo, eenechi ahjamio tuutiameopua mukukaio, paika taawe simiyachiopua. Ehkoriaimio chaachapariaipua tiameo, ihji Eesusia itapiti tajayameka teeremerikopua, yooma ihta ti'tijoechiopua, yooma aaata tukapachi mochitoamewichioopua, yoomahka tatakoriaria cheriweka newipatepuaichiopua Riosieo,

ih̄ta ti'tijoerioipua, i'isaeri ti'tijoerio, ki i'isaeri ti'tijoerioipua tiame.

Paoro Aaripa yawichi Eesusichi paparatendaria

²⁴ Wa'a cheeka ahpo nehpoiopa Paoroo, Ehtoa, sisinaka chaanekapua Paoroo:

—Paoróo, ¿ki rooroikamekosa muuuu? Muuuu, u'matoame aamo penitapao, rooroikamekoimua.

²⁵ Nape Paoroa nehjiakao chaanekapua:

—Ka'íí, te'ta yawichi Ehtóo. Kiisi rooroikamekaite neeea. Kihta a'chi tiame neeea. Te'ta pichiwa chiiamenia no'o chiiiao. ²⁶ Ih̄ji Aaripa yawichiaa, kaawe machiyamepua i'ka itapiti no'o neh̄puka chiiiao, pukaepa ah̄jachi e'raka nayewiamenia pu'kao. Ki wa'ami ahka noriwi ikikamepu no'o chiiiao, pukaepa nane'riamecheko e'ramenia Aaripa yawichio. ²⁷ Aaripa yawichii, ¿pichikiamemua pu'ka eh̄koriaami Riosi na'nayewatukame chaachaparia? Eje'e, nane'riamenia aamoo pichikiamekoo.

²⁸ Waikao Aaripa yawichia cheekapua Paoroo:

—Kiiya no'o Eesusi Riosie Weratiamechi, paparame erapatiamemua.

²⁹ Paoroa chaanekapua waikao:

—Kiiyaoi ahseparioi, noochitia te'ta Eesusi paparame erajeraninia, nape ki no'ochitia i'ka kaarenae o'yaeka; ki aamoche wa'a e'riamenia, yooma i'wa napawikame no'o keepuamechiopua tiamé.

³⁰ Waikao Aaripa yawichia werisikaopua ahpo uupima Wereniseo, Ehto yawichi tiame, yooma na'pa ya'yawichi ah̄jama e'enakameopua tiame. ³¹ Yooma puuua ajasika ma'chi uumpakapua, Paoroche simiyame ahpo katewemiaopua, aachin teeremiaopua pu'kao. Wa'ao puuua, ahpo chaachapariapua:

—Kihta iintokame ih̄ji tijoea, meripuameoi ki ahseparepua, karichi yachapuameoi ki ahseparepua.

³² Waikao Aaripa yawichia chaaneriapua Ehtoo:

—Ih̄ji tijoea toipuame eneriaipua, ki te'ta Seresa yawichichi itakame enesoo, ahpo katewepuameo.

Paoro te'ta Rooma weruma mochiwarichi uhjurawa

27 Waikao wa'a napawitiachio, Ehto yawichia Aaripa yawichia tiame, yooma katewesaapa taamo uhjurapua, Rooma i'totia teemea waikao Iitaria weeechi. Waikao Paoroa wa'a siinpaniachio, Uurio tewaniame kapitai soontarowae neesetotiapua, wahjachi pe'pereso i'toniame ahjama. Ihji Uurio tewaniamea, te'ta rooma yawichi kapitairakapua, piie sienta soontaro pirenaturi ye'kamekapua, Te'ta Weruma Yawichi Soontarowara tewaniame, puuuu teewaeriaipua tiameo, Aukuhto pirenaturi. ²Sesarea o'iniaio, Aramiti upatia teemea, pawekakera chuchupachi. Wa'a o'iniaio pawekakerachi mo'moenaka teemea, amori Aasia weeechi pawesimerichi, puuuu simiyaio tetekiwachio chukipasimerichi. Taamo ahjamao simikapua tiameo, Arihtako Tesaronika ohjoeme, Maseronia weeechi. ³Wa'a ikisaa pu'ka meereo, Siironi tewaniachi chukipakapua pawekakeraa. Wa'ao Uurio kapitaia, kaawe uuka tetewikapua Paoroo, reesisekapua wa'ao, Paoro kaawe e'ria ne'nemichioopua, Paoro ku'inariameopua itapitio, reesisetiapua tiame. ⁴Siironi puuyasaapa teemea, Chipire pawenasipa weeechiamina uumatokapua, Chipiree nehpuasi eekao, tamomina ekayao. ⁵Wa'a o'inia pa'we simikao, Siirisia waapiami uumatotiapua Paajiria tiame, waikao Miira muuwari mochiwachi ajasitiapua, Riisia weeechi.

⁶Wa'a Miira mochiwachio Uurio kapitaia, wa'a tewekapaopua piiripi pawekakera Arejantia o'inia eenameo, Iitaria simiyamekopua pu'kao, wa'a mo'moenaputia teemea. Waikao pukachi uumatotiapua pawesikao. ⁷Pukachi pawesikaopua waikao, weeka taawe tehki nokisikaopua muuwénatio, Kiiniro ma'chiachimi e'enatiapua. Eekao tamomina puuchiopa pehjio, Saramoni ma'chiachimi e'enatiapua, ki ekayachiami. Wa'a nokisika Keretami e'enatiapua pawenasipa weeechi, pu'kao noorika ku'risikao. ⁸Wa'a Kereta tetuyachi muuenati nokisikaopua, Kakupa Pawekakera Chuchupaniachi tewaniachi, ajasitiapua waikao, waapi Raasea tewaniachikapua wa'ao.

⁹Wa'a nokisinioiopua tísia tehki nokisikaopua eekao, ki ku'itapi wekatetiamekapaapua, tuurawiai amori asiyachikopa wa'asio, tísia maapori teeremerikapa pa'wesimitiao. Waikao Paoroa, kaaweruma tuuyaipua pawekakera i'toameopua:

¹⁰—Pa'pamiratuame, maapori teetomeri tetewamenia, i'ka taamo siimpao. Maapori tiame tamochio, ki ahjapuameoi te'tiamepua, yooma taamo i'toaii pawekakerachio, wewekatepuamekopua

tiame. Pukaepa i'wa itipitia kaawe eneriaipua pehjo, ahkasi tuurawi u'matoachisiopua.

¹¹Nape soontaro kapitaia, pawekakera i'toamekamera e'wekapua, ki Paoro chiia. ¹²Ohso kaawe uumatopo erapakapua wa'ao, ki kakupakopa wa'a itipiuameo pawekakera chuchupachio, ki kaawe teeremioopa te'ta tuuroi wa'a itipiniamewichioo, uumatotiapua wa'ao. Ihji kapitaia, Weenise ajasimo o'rakapua ohso kaawe, wa'a pawekakera chuchupachio epeche kakupakopua wa'ao tuurawi u'matoachisi itipinia, epeche kaawe nehpuwawichiokopua wa'ao, ahkai eenakoi weruma eekao. Wa'a Weenise pawekakera chuchupachio, Kereta weeechi pa'we naasipakaapua.

Weruma yu'ki pa'wechi

¹³Waikao ke'chu puuyaniaio, tekiyana o'inia eejekoopua teesa, ikanati uumatiapua waikao Kereta chokichiami nokisika.

¹⁴Nape wa'a nokisinioio, senawato cherayachi kawiyanakia ki nu'uti eejekao, ki muuenati taamo takiputokekapua pawekakerao.

¹⁵Waikao teemea ka'chi iika ye'katoame tiapa pawekakerao, taamo toaka teemea taamo takiputomichiopua eekao. ¹⁶Waikao teemea, Kaura tewaniachi pawenasipa, pukaminami uumatoka teemea, wa'a pukaminamio ki te'ta ekayachikopua. Wa'ami nokisiaio, newikakera panitoniamio, tehki nokaka mooenaputiapua, tísia ekayopa. ¹⁷Mooenapusaapa pu'kao, weruma pawekakerao, wiitarie wipirinaka puritiapua ki kahsimichioopua. Waikaopua ekajitora wisasorio, yooma tekiputiapua tiameo, setechi chaipuameo pawekakerao, siintoka uwatiame panisutotiaapua eekao. ¹⁸Pu'ka meere ma'chirepasoopua eekaa, epeche ki muuwenati taamo wewekopa pawekakerao, pa'weoi ki muuwenati noonotekopa pe'kokao, pawekakera mookecheraa, o'inetiapua waikao ihpapasikao. ¹⁹Paika taawechi wa'a teetonioipua eekae i'towaeo, waikaopua, aapoe ahpo ahjae tekipana ihpapakapua waikao, yooma pawekakerachi ahjae tekipananiameopua tiameo. ²⁰Wa'a neerochi nokisikao, muuwaeme taawe ki tetewitia taaa, so'poriai. Epeche tahpitika iintokopa eekao yu'kiopua tiame tamochi motakao, ki taamo ahjamio erakoai teemeapa.

²¹Tehpe wa'a te'tetonioiopua tísia chorowakao, Paoroa taamo naasipa weripaka chaachakapua, yooma taamo inamuachio:

—Pa'pamira, no'okamera e'weme teerii eemea ke'chu puuyanioi Kereta weeechio. Ki puuyasaa teeme wa'ao,

ki wa'a ikimiai teemea, i'ka tísia maapori ikiwao, itapiti wewekateniameopua tiameo. ²²Nape tísia maapori tiame teetoiopua tamochio, ka'te yuuwesimitia. I'ka pawekakerao yooma pihukooipua, ki wahjipamerikaite teemea, aaataai. ²³Pa'a tukaao, Riosi ku'iwarie nayewetiame neeea, no'o Riosiwa iyorika kahtia. ²⁴Puuu Riosi ku'iwari no'o chokichi weripakao, no'o chaanekapua: “Ka'te mahjamua Paoroo, i'ka aamo maapori ikiyao, asimeriche muua, te'ta Seresa yawichichiopua. Wahjachi aamo ahjama nokisiamelai, aamo i'wa ihtopua ahjamao, newipameripua tiameo.” ²⁵Wa'a tiichipa eemea ehpeo, oisa erakomitiapua, neeea tísia ahjachi e'ramenia no'o Riosichio, wa'ache iintoka itipimerikopua. ²⁶Naatichepa wekamerapua, ihji pawekakera wahka weechi pawenasipa chaika.

²⁷Kereta puuyatiachi o'iniiao, oosa mariki aampa naao taawe nokisinioio ahkai i'toniai eekao, Aatiatiko pa'wechiami nokisia teemea. Naasipa tukaomi ahkaopua, pawekakerachi tekipanamea, waapi tetewiriapua itapiti we'eka tiame. ²⁸Waikao ihtetakapua neeroi weeruo. Wa'ao neeroia, piire weerewa oosa mariki aampa puhsani neneku matokasi, enekapua. Epeche waanami ihtetatiapua eenechio, piire weerewa aampa oowisani nenekumi matokasi, eneriapua wa'ao. ²⁹Wa'a kehki ihtekakapa wa'ao, majawekapua waikao pu'ka pawekakerao, temosochiami ahka motochipuameo. Waikao, naao ihkonchura pawechaira ihpapatiapua waikao pukaminatipoo, neerote chaimichiopua pu'kao. Waikao wa'a noonoisapua, Riosichi itakapua ku'we ma'chirepario. ³⁰Nape pu'ka pawekakera chaiputioiopua wa'asi, pawekakerachi ku'kuyamea, newikakerachi ujumamo o'rariaipua pehjio. Puua, pawekakera tawemina ihpapamerichitia pawechairao, newikakerakamera na'sochariaipua ahjachi puuyanariapua weechio. ³¹Waikao Paoroo, wa'a noonoimeri erapakaopua, yooma inamuachio, chaanekapua kapitaio:

—Ki aamo wa'inesoo i'ka ti'tijoe ujumanario, eemeai ki newipamapua waikao.

³²Waikao soontaroo kapitaie nuuretiapao, tehpunekapua newikakera o'yaroo, neerochi uumpamichiopua pa'wechio.

³³Amori ma'chirepoiopua, Paoroo yoomahka ko'konurekapua pu'kao. Pu'kao chaanekapua:

—Oosa oowisani taawe i'tonapa teemea, ihtana taamo ikipuame puuyetokaopua, kiisi koaka. ³⁴Aamo utewa chaaninia

ko'komichioo, utewaremichiopua aamoo aamo newipawichioo, i'waopua, aaataai ki wekamerikopua, piiripi kuuparaai.

³⁵ Wa'a cheesaopua Paoroa, piiripi paani uusao, cheriwema kiasaopua Riosio, chi'wanasa ko'kakapua. ³⁶ Waikao yooma oisa erapakao, ko'kosikapua waikao tiame. ³⁷ Wa'a nokisiamе pawekakerachio, ooka sientо paika weerewa oosa mariki aampa puhsanika teemea. ³⁸ Neipa ahpo aiwachisi ko'kosaapa, neerochi ihpapatiapu tiiriko i'toniamea, ki te'ta peteremichiopua pawekakerao.

Pawekakera piwitewitiame

³⁹ Ma'chirepasooa pawekakerachi ku'kuyamea, ki machikapua pu'ka weeeo. Nape sihkoraka tiiachikopa wa'ao, wa'ami naasipao ki temosochika tiiopa wa'ao, wa'asi i'toka chuchapamo orapakapua pawekakerao, wa'asi asitepo teeresoopua. ⁴⁰ Waikao pu'ka pawekakera nerochairao, wa'api tehпunesa toitiapua. Waikao, pawekakera ka'ketora tetekiputiapua ahjae suuwenapuawichiopua wa'a sihkochio. Waikao tiameo, eenechi na'sonetiapu pawekakera ekajitoraai, oowepote panisuka sa'ranatiapua. Waikao eekaa wa'a ikitiopao, muuenati ku'ika takijipaka, suwenapakapua wa'a sihkochio. ⁴¹ Nape wa'ate ihtoaiopua taweminao, seete roomosachi chaikapua neeroteereo, wa'asio ki noonokapua. Wa'a iikopa pu'ka pawekakerao, pa'we pe'koniraa ki muuenati wepakao, yooma kahsichapua pukaminarao. ⁴² Waikao soontaro kapitairaaa, wa'a ikiyopa pawekakerao, ki ka'keka ujumamichiopua pe'peresoo, ko'imo o'raipua pu'kao. ⁴³ Nape pawekakera kapitaa Paoro newipatenariapaopua, ki reesisekapua ko'imichio. Wa'a ikisaapa nuurakapua, yooma pepeniamera ka'kekao, pahcha puuyamichiopua weechio. ⁴⁴ Wahjachi ki pepeniamеopua ka'kekao, taparasichi chuchutoka puuyanuretiapua ka'kekao, pawekakera chi'wapame uusaopua. Wa'a nokaka puuyatiapua pawekakerachio, ka'karuma e'enatiapua weechio, wakiyachio.

Paoroa Marata weechi pawenasipa

28 Wa'a weechi newipatiachio, Marata tewaniachiko tuuyetia teemea. ² Wa'a weechi ti'tijoeria, kaawe uuka taamo tetewikapua, kaawe yooraka. Wa'a e'enatioio, tísia tuuropa wa'ao yukuyopao, yooma muuwaemewichio na'yeketia teemea,

muuwaeme wekanami, taamo tatapamichioopua. ³Paoroa, na'ichi toamia paikapi kuuu kairiaipua; nape pu'ka kuuu na'ichi toanioiopua, kuuuchi machenaka sayawea tataeo, Paoro sekachi ni'yepaka ki'kikapua. ⁴Waikao wa'a ti'tijoeria, sekachi chuchapakame tetewapa sayaweo, chaachapakapua ahpoo:

—Ihji tijoea tijoe ko'yamekoipu seenekachi. Newikameaipua pa'wechio, Riosia ki ta'iria yahchamepua kokosakao, ahpo tísia tatakoriamekokoiopua.

⁵Nape Paoroa na'ichi sasawekaopua sayaweo, na'ichi ipakapua. Paoroa ka'chi iikapua sayawe ki'kitiaio. ⁶Puuu Paoro ki'kitiame tetewikamea, mukimeri puuyeka mochikaipua, tísia ahpo a'popakaopua. Nape tehpe puuyenioi ka'chi iikopa pu'kao, sewina erapakapua waikao, “aaata riosikoipu naaju”, chaachapaka.

⁷Wa'a waapi i'ka Paoro ikiriachio, wa'a maniriaipua ookapi waasa, wa'a te'ta weruma tíaame tijoe wasawara, Puurio tewaniame. Puuuu, epeche weruma tiame eneriaipua wa'ao, wa'a Marata weechiopua pawenasipao. Puuuu tísia kaawe yooraka taamo tetewikapua, paika taawe simiyame taamo ku'ipaka. ⁸Puuu Puurio noonoraa, erawitari kokoreriaipua pu'ka taawechiamio, che'eka. Paoroa wa'a tiame inamukapa Puurio noonorao, wa'a siimpatiapua waikao pu'ka ne'nemiao. Paoroa wa'a ajasitioopua, pu'kao aampa seekarepakaopua, Riosichi itanekaopua pu'ka yachapario, yachapatekapua pu'kao. ⁹Waikao yoomachi wa'a weechi ohjoemea, i'ka yachapateriame inamukapao, wahjachi kokoriameapua tiamea, wa'achi e'enariapua tiame, Paoro i'yasikaopua ahpo yachapatepuaichioo. ¹⁰Waikao taamo mochikoio, wa'api mochikamea taamo kaawe e'rekao, taamo pochiwekapua ahpo kaawe yoorarie, yooma taamo wa'a mochika nakisiaopua. Wa'asi taamo u'matomiachioopua neipamio, taamo ku'ika mo'moenapukapua tiameo, yooma itapiti taamo nakimiaopua pawesiniachio.

Paoroa Rooma muuwarichi asina

¹¹Uumatopuachi asisooopua, paika meeche i'tonioikapua wa'a Marata weechi pawenasipao, uumatoka teemea waikao, piirechi pawekakerachioopua. Puuu pawekakeraa, wa'achi puuyekame eneriapua tiameo, tuurawi u'matooiopua pehji. Puuu pawekakeraa, Arejantia eenakamekapua tiiriko i'toame. Pu'ka pawekakera mootaminao, ooka wa'achi te'tiame ajawetiamekapua, ri'riosi

netetiame. Puuu ooka ri'riosi netetiamea, ahpo poponiemeko tuuyetia teemea, piiripi puuuu Kahtori tewaniame, piirea Poorusi tewaniamekapua^a. ¹² Wa'a puuyasaa, Sirakusi ajasitiapua waikao, pawekakera chuchupachi. Wa'a mochitiapua waikao paika taawe. ¹³ Sirakusi puuyasaapua, Reejio tewaniachi e'enatiapua suwesika teetoka. Pu'ka meereo, tekiyana eejesoopua, Reejio puuyasaapua, eekae panisutotiaapua teemea pawekakerao, piie taawechi ajasitiapua ahkasi Pooteori tewaniachi, pawekakera chuchupachio. ¹⁴ Wa'a tewaka teemea ookapi Eesusichi paparame. Puuuu waikao, ahpo ta'pechi taamo paajutepakua, wa'a taamo checherepamichioopua oowisani taawe. Neipa Pooteori o'iniaio, wehchi pooesimika teemea, ahkasi te'ta weruma Rooma muuwarichisioopua. ¹⁵ Wa'a Rooma mochikame Riosichi poponiwaa, waapi taamo nokisiamie nane'rekapaopua, waapi Aapio pooechiami itapiti noonoipuame naewaniachi karichio, wa'a taamo natepakapua ookapia, Rooma o'inia taamo taamo natepameria; wahjachi Rooma neipa puuyakame taamo natepameria, pu'ka wa'api Aapio pooechiamio, Paikaná Nawajira tewaniachi waapi taamo natepakapua. Paoroa wa'a ahpo natepatiamie tetewapao, oisa erapakapua. Waikao Paoroa kaawe e'rakao, cheriwema ki'yakapua taamo Noono Riosio. ¹⁶ Wa'a uumatosaa, ahkasi Rooma ajasitiapua waikao, te'ta muuwarichi. Wa'ao Paoroa, te'ta weruma Rooma muuwarichi ajasisaopua, piineri ohjoremichio reesisetia Paoroa, piiripi soontaro neesetoeka.

Paoroa i'isaeri ti'tijoe pa'pamiratuame nayewena Rooma muuwarichi

¹⁷ Paoroa paika taawe wa'a kahtiaio, i'isaeri pa'pamiratuame paaenurekapua, ahpo kahtiachi napawimichio. I'kao ahpo kahtiachi napawisoo, eee cheeka chaanekapua pu'kao:

—Poponiwa, i'wa aamo paaenurekania, itapiti Eerusareni no'o ikiria naewanariapa, pu'kawichio i'wa upatiapa peeresoo. Neeea, i'ka nane'rejeraninia, neea ahkai no'o oiriachiamio, kihta ki kaawe ihsikamenia i'isaeri ti'tijoechio, ihtaoi taamo ehkoriai o'inia nokaka mochitoniamio. Nape Eerusareni i'isaeri pa'pamiratuamea, rooma ya'yawichichi no'o nehjakapua wenejikao.

^a **28:11** Puuu ri'riosi netetiamea, pawekakerachi ohjoame, neesetomechitia tetewiniamekapua, ka'chi ikipuaichioopua maapori ikitiai.

¹⁸ Puuu ya'yawichi rooma yawichituachi ihchiamea, utewaeme no'o iinatukekaio, kihta tewakapa noochio, mukiwame asiyame wenejiwao, no'oopua waikao, no'o toinariaipua. ¹⁹ Nape puuu no'o wenejiame i'isaeri pa'pamiratuamea, ki nahkekapua pu'kao no'o toimichioo, ohsotia no'o merinurekapua. Pukaepa i'wa te'ta yawichichi itakania no'o upapuaichioo, no'o katewepuawichioo, kihta iinuekainia no'o iintoria wenejipuawichioo. Nape wa'a chaachapatiainia merinarekao, kihta nekamuchiamea pu'kao, aaataoi no'o tetejimari i'isaeripua. ²⁰ Pu'kawichio i'wa aamo paaekamenia, aamo tuuyenariapa aatia tiiahipa i'wa no'o kahtiaopua kaarenaekao. I'wa eee teeka no'o kahtiaa, naati tiiachiwichopua: Riosi taamo uhjuremo tuuria taamo puuyeka mochitoawichioopua, aaata taamo tatakori cho'weka newipatemeriwichioo, Riosie Apoe uhjurepo tuutiameopua. I'wa kahtiamenia kaarenaekaopua o'yetieme tiame, pu'ka aaata taamo newipatemerii eenariame nayewatuka oiyamekapa.

²¹ Aapoeo chaachapakapua waikao:

—Teemea, Rooma mochikame i'isaeri pa'pamuratuamea, kihta wenejiwa i'tochetiame u'yepaniame teemea pehjio, aaataeoi Eerusareni mochikame te'ta pa'pamiratuameeo. I'wa enapameai, aaataai ki aamo wenejiamepua, itapiti ki kaawe aamo iintorio tuukao. ²² Nape kaawe taamo naewejerani teemea, pu'ka weemera Eesusichi simiyame paparaniameopua, muuwaeme ti'tijoerio ki kaawerumako tuuya.

²³ Waikaopu i'isaeri pa'pamiratuame napawikamea, piie taawe yahchakapua eenechi napawipuachio. Pu'ka napawipuachi asisoo, muuwaeme napawikapua wa'ao, Paoro checherepachio. Paoroa napawikopao, piari o'inia ahkasi ariwachisi naewekapua pu'kao, weemera simiyamechiopua Riosi pooechiopua, Riosi ye'karichi tiameopua. Pu'kao aapoeo machiyamekopua Moisetaru Iyoteriopua, wahjachi Ehkoriaami Riosi na'nayewatura Iyoteriaopua tiameo, pu'ka Iyoteri chiiiae Paoroa, oowe eratemo o'rakapua pu'kao, pu'ka aapoe chaachapaopua aaata enamerikoo, Eesusiko tuukaopua pu'kao. Puuukopua tiameo, taamo kokosapuame newipatemeria, ki kaawe taamo nokariawichioopua. ²⁴ Waikao ookapi puuua, —;Naakona! ¿Puuukaitepua? —chaachapakapua—. ;Puuukaitepua wa'a teesoo Eesusi enamio tuutiamea?

Nape wahjachia wa'a tiame inamukaio, ki wa'achi erapakapua. ²⁵ Ki yooma wa'achi erakopa Paoroa, chaanekapua pu'kao, ke'chu no'rapoio:

—Pichiwa machenakame Riosi cheeriaa, Ehkoriaami Isaia Iyoterichio, ahpo chiia taamo noonori chaanemichio uhjurarioiopua. Riosia Isaiiao chaaneriaipua ahpo Riosiwarioe, eee tiame:

²⁶ Wa'a siimitia pu'ka mochiwachi, pu'kao chaanemia:

Eemea keepuaio, ki nakiyamepua.

Eemea, ma'chiamé pichiwa tetewameaipua, ki wa'a eranariamepua.

²⁷ Ihji ti'tijoeria wa'a te'tiamepua, peewame iikaemekapa;

ihji ti'tijoeri nahkaraa, peewamepua pichiwari ahpo

inamumiao,

te'ta pichiwariwichioo, kupiyamepua puusiraa;

ki pahteka tetewinariamepua, ahpo puusieo,

ki pahteka inamunariamepua, nahkaeo,

ki pahtenariamepua ahpo iikachio.

Wa'a te'tiapaopua, ki noochi e'enanariamepua ahpo

sautepuawichiopua tatakorio.

²⁸ Neeea aamo tuuyenarenia, i'ka Riosi kaaweruma tuuyewario, seesenu ti'tijoeri tuuyepuamekopua tiameo, ki i'isaeri ti'tijoerichi.

Puuuape no'o keepumapua, i'ka Eesusichi simiyame ka'karuma tuuyewariopua, puuuu wa'a ikisaapua Eesusichi paparamapua.

²⁹ I'ka cheesaapa Paoroa, wa'asi kajukapua pu'ka napawitiameo.

Waikao puuuu wa'a napawikamea no'rapaio, Paoro nayewaria Eesusichi simiyame, ahpo chaachapasiriapua, pooechio.

³⁰ Paoroa pu'ka napawitiachi u'matosoopua pehjiio, ooka paamupari yasakapua wa'ao pehji, Rooma weruma muuwari mochiwachiopua. Wa'a yasakaopua, yooma ahpo kahtiachi enapameo, kaawe e'raka asipukapua pu'kao. ³¹ Yooma pu'ka ahpo kaawe e'raka asipua, ta'iria masitekapua pu'kao, Riosi ye'kariwachi simiyameopua naawesari, Eesusi Riosie Weratiamechiopua, apoe taamo Paamirachi simiyameopua tiame. Aaataai ti'tijoeai, kihta a'chi chaachapakapua ihtaai itapitio.

I'ka no'o iyotiao, wa'asi kajunania, Eesusi ajawaria nokariao. Cheriwema wa'asi.

Paoro
Ro'roma
Iyoteparia

Teepotari

1 Kúfra Rooma muuwarichi mochikame. Ka'karuma mochikame enesaa eemea, kaawe enemiipua, yooma eeme Riosichi poponiwao pipiniwaopua tiame. Teemea i'wao, ka'karuma mochikamepua. Nee Paoroa, Eesusi Riosie Weratiamechi tekipanamea i'wa yasakaoinia i'ka aamowichio iyotemo erapakania, itapiti Riosichi simiyame naawesari. Nee Paoroa Riosie Weratiamee poanataka uutiamenia, i'ka Riosichi simiyame yomatiami weechi nayewatumichiopua, i'ka ka'karuma tuuyewari Riosi kokosarichi newipapuame.

²Ihji Riosi tuuyewaria, ehkoriaami Riosi na'nayewatura chaachapariapua, Ehkoriaami Iyoterichio, Riosi taamo newipamio tuuriapua. ³Puuu Riosi ka'karuma tuuyewaria, Eesusi Riosie Weratiame nayewamepua Ehkoriaami Iyoterichio. Ihji Eesusia tijoechitiao, Raawitaru tetejimarisiwachi naawakamepua. ⁴Nape ihji Eesusi tiariraa, ahpo Noono Riosi tiarira naawakamepua, wa'a tiame ahpo ma'chitarepua ahpo Noono tiari Riosiwarie mukukai oijenatetiapa, wa'a ikisao, ahpo Noono Taanachitia, ahpo Noono tiariwachi eenechi moenakapa. ⁵Puuu Eesusi oijenatetiamee ajawatiame teemea, ahpo wa'api nayewatumichiopua, yomachi weechiopua ahkai mochikameo, apochi e'enaka paparamichiopua. ⁶Eemea Rooma mochikamea, muuwaeme wa'aopua uukame puuupa, taamo Noono te'pa kahtiame ka'karuma tuuyewario, Riosie paajutetiao, ahpo Taanachi paparaka mochitomichiopua, pu'ka Taanao apoe weerariamechio.

⁷Pukaepa Riosia yooma ahpo kaaweruma tuuyewari uukameopua, ahpo mochiwari iintaparepua tísia ahpo nakiya. Apoe Riosionia, apoe Paamira Riosie Weratiameopua tiameo, aamo tísia kaaweruma cherirewa kiajeraninia, aamo iikachiopua tiameo, ta'iria aamo mochitomichiopua kihta a'chitiame eina erakoka.

Rooma weechi siminare Paoro

⁸Neeea cheriwema ki'yamenia Riosio, ahpo ijinuwa mochiwari iintapariopa, ahpo Taana Eesusichi tísia ahjachi paparariopa, yomatiamé weechiopua tiameo, tísia Eesusichi paparaniamé inamuapa tiame. ⁹Neeea ki teesa tiame weemupakamenia, i'ka Riosi Taanarachi simiyame nayewatukao. Apoe Riosia no'o tetewamepua inisiao, ki no'o naanatakepoua senepi taaweche aamowichio itakao, Riosichi kaawe te'teretowaopua. ¹⁰Riosio itaniamenia tiameo, a'chitia teekaoi no'o aamo tetewitemichiopua, aamo mochikachi eenakao, taamo Noonoo tewekachi kahtiamé wa'a erasoo. ¹¹Ki ahjame e'ranine wa'asi aamo tetewinariaa, pu'ka aamo Eesusi Riosie Weratiamechi paparao, epeche utewaeme ahjachi peewapariopua wa'asi. ¹²Wa'achitia eemeai aamo mochikachi no'o enasoopua, napatika ahpo wa'achitia oisa erapatema teemea, wa'achitia Eesusichi paparamekapa.

¹³No'o Riosichi poponiwa pipiniwa tiame, aamo nane'rejeraninia no'oo, ki ehpesi o'inia aamo ne'nemia siisiminarerioopua, nape ahkasi ehpesio ka'chi iika siime teeteriamenia. No'o wa'a Rooma muuwari siinarewaa, Riosiwichio echimia siminariamenia wa'ao, epeche i'ipari teerepuawichio Riosiwichioo, epeche Eesusichi paparamé, wahjachi weechiami no'o iintoriachitia. ¹⁴Wikirieka e'ramenia noochio, ki yomachi naewamekapa pehjo, Riosi kaaweruma tuuyewariopua yooma ihta ti'tijoeriopua, weeweruma tiameoi ki weeweruma tiameoi, te'ta pepenipakameoi, ki te'ta pepenipakameoi. ¹⁵Wa'a e'rapa neee, tísia siminariame neee, wa'a Rooma aamo mochikachio, nooe aamo naewatunariapa Riosi aamowichio ka'karuma tuuyewariopua.

Kaaweruma Riosi tuuyewari utewarira

¹⁶Neeea kiisi suuwe e'ramenia i'ka Riosi kaaweruma tuuyewari nayewatukao, Riosia i'ka ahpo tuuyewarieo yooma ahpo Taanachi paparakameo, ahpo kokosapuameo, newipatiamekopua, Riosio apoe wa'api iinuekapaopua, aataoi tatakoria cheriwepuaopua. ¹⁷Riosia, ikachi kaaweruma tuuyewarichi taamo ne'netiamepua, achini teeka taamo ka'karuma te'teremiaopua apochio, ahpo Taanachiche paparasache. Ihji Ehkoriame Iyoteria wa'achi chiamepua eee cheekao: “Taamo te'pa kahtiamé Noonoo, yooma aata ahpo Taana iintoriachiche paparakameo, te'ta ki wahjiamé ahjarikamera kiamerapua.”

Tísia tatakorikamewichioo, Riosie kokosapuame

¹⁸Nape yooma aaata ki'tio erakoamea Riosichi paparaniameo, apoche ki ka'karuma yoranariamea, ki nu'uti kokosari enameriitepua pukachio, te'pa tewekachi kahtiaméeopua taamo Noonoo. Puuu ki ka'karumache yooraka mochtionariamea, ki Riosi pichiwarichi simiyame inataka mochtioamepua. ¹⁹Nape taamo Noonoo tewekachi kahtiaméa, apoe yahchakame ti'tijoe inatarichiopua ooweru tiame, te'ta apochi tiame nane'retewao, te'ta pichiwari apochi tiameopua, ahpoo te'ta pichiwa yasitoamekoopua. ²⁰Taamo te'pa kahtiamé Noonoo tiameo, pukeri naayachisi o'inia, aaataeoi ki tetewiniameaipua pusieo, apoe iintokamepua yooma ihtaoi enepatekao, pukae chiamepua ahpoo, aaata kahtiamékoopua. Pukaepa aaataai teemea, nane'riametepua ki ehpesi yasitoame, tisiwa ki teesa tiame utewarieka. Wa'a tiachipao, aaataai kihta chaachapamete Riosio, ki'tio tuukao. ²¹Nape aaataa, nane'riamekaipua taamo Noonoo kahtiamékoo, ki nu'uti iintokamekoipua ahpowichioo, kiisi iyorika tetewikamepua taamo Noonoo Riosio, kiisioi ihta cheriwema ki'yamepua pu'kao, te'ta kaawe iintokameoipua ahpowichioo. Ohsotia puuuu, ahpo inatari tukaparichi itipikamepua, oowera ihtaoi itapitichi Riosiepaka, wa'a erakoapaopua. ²²Yooma wa'a tiame erakoamea, tísia te'ta ahpo machiwarieme maayameai, ohsotia puuuu, te'ta ki ijinatamera puuuu. ²³Pukaepa wa'a te'tiamekapa puuuu, ihtaoi riositaka ahjachi paparare puuuu, ki itapiti ahjamechi, tijoeka te'tiame netetiamechi, ihtaoi animarika tiame neteka, tuchikika tiamechioipua netesa, wa'a ikisaopua tiameo, yooma ihta wehchi rusuwaka ohjoameka tiame, aapoe wa'api ahpo neteriamechi ahpo Riosiwachitia paparaweka.

²⁴Pukaepa Riosia wa'atia toarepua pu'kao, ahpo ki ka'karuma yooraka mochtioamechi, ahpo suwepori nokiwamechi tiame, ahpo weerewa kihta nateyamechitia tetewamechi. ²⁵Riosia toarepua tiame pu'kao, pu'kao toaka tetewariopa ahpo pichiwari chiiao, wisturikamera pichikeriopa, Riosio ki'tiameko tuuwamekamera pichikeriopa, naatikamera iyoririopua, yooma ihta itapiti Riosie enepatetiameka tiamerachi paparakamekopuaa, ki Riosikamera apoe yooma ihta enepatekamechio.

²⁶Pukaepa Riosia toarepua pu'kao tiameo, ahpo ki ka'karuma nokiwarichi weemupariopa, ahpo tísia suwepori nokiwamechi ruhjikamekopa, ahkasi ooweruai ahpo ahjama kuunachitia nokayamekopa. ²⁷Wa'achi noonokame ti'tijoeai, toaka ahpo

ujupio ahjama nokiwao, ahpochitia ti'tijoe ahjama uupichitia nokinariapaopua, aapoe wa'api ahpo ikotupakamekopapua. Aapoe wa'api suwepori nokakaopua, ahpo wa'api kokosarichi te'terepatemepua. Yooma puuua wa'a tiame tísia suwepori nokayapao, aapoe wa'api, Riosie tísia kokosapuame enepakamepua.

²⁸ Pukaepa Riosia ki ahpo nakika tetewinariopao, wa'atia toarepua pu'ka ahpo wewekakame nokiwachio, ahpo kajuka nokimichiopua, ahpo ki ijinata nokinariachio. ²⁹ Pochipakame puuupa yooma ihta itapiti na'ararieo, ihtaohi ikotuwachio, te'ta na'arari wewekamepua wa'asi, yokipakame puuupa pukachio. Mu'ipakame puuupa, piirechi ikotuwa uukamepua: aaata iinuekachitia yasitoo ikotuwa, aaata merinarewa, nasiwanarewa, wihkuenarewa ikotuwa, aaata ki kaaweruma nayewaniame ikotuwa. ³⁰ Ki kaawe chaachapamepua aaataoi; Riosioio, nekumeka mochikamepua; ahpoche machiyo erakoamepua; aapoeopua, ahpo oijeramepua; we'wemera ki ka'karuma na'arariche mehtachamepua; ki ahpo yayawa yooreniamechitia; ki inatamechitia inatamepua; ³¹ ki saayamepua ahpo inatarichio, aachintiamerakoopua ka'karumao, ki ka'karumaoopua; ki ahjachi erapoa te'teriamepua; ki nakiyamepua aaataoi; ki tesiwa e'riameoipua aaataoi; ki eenechi kaawe erapamepua aaata ahjamao. ³² Ma'chiamé tetewaipua ki kaawe ahpo nokayao, ahpoo ki teesa kokosapuamekopua Riosieo, wa'api nokisirepua ki kaaweruma nokakao, puuua ahpo ki kaawe nokayakamera pu'sereka tetewarepua.

Riosia pichiwarichitia teeka taamo kokosa chaaniame puuua

2 Pukaepa aaataai eemea wahjachi na'ara nokaya ma'majoamea, ki newimeripua Riosi kokosarichio, aamoe wa'api aamo ma'majoeka nokayamekopaopua, eeme wa'api na'ara nokayamekapaopua. ² Nape Riosia, ki wihtuka taamo ma'majoamepua, pichiwa ki kaawe taamo noonowiriopa, taamo ma'majoamepua. ³ Ehsoo aamoo, aaata na'ara ihsio tuusoo, wa'achi ihsiai muuui, ¿ki aamo kokosamio maayamemua Riosio? ⁴ ¿Kikosa pahtiamé eemea Riosio, aamo ki nahsinepaka anachaka tetewamekopua pu'ka aamo puuyetokaopua, apochi kaaweruma enepamichioo aamo ki ka'karuma toaka? ⁵ Nape eemea peewamekapa iikachio, ki aamo tuunare eemea Riosio, aamo ki ka'karuma nokayao. Wa'a te'tiapa eemea, epeche epechechuurapame eemea amochio, Riosie aamo kokosapuameopua,

te'ta Riosi nekamiachiopua, ti'tijoeri katewekaopua, kiisi kaawe nokariao. ⁶Waika kateweri taawechio, Riosia yomatiamé ti'tijoe ooweru tiameo, yooma pipiripi a'chi tiame ahpo noonowiria yorapuamepua, Riosieo. ⁷Yooma ki nahsinapakamea ka'karuma yoorakao, ki nahsinepaka puuyekamea, Riosie kiapuamepua reesiserio, ahpo tísia peeniatiachi ohjoremichiopua, ki wahjiamesi. ⁸Nape yooma aaata ahpochewichio i'yakameo ahpo ki ka'karuma nokiwa, Riosia ahpo ki'tiameko maaekameopua pu'kao, ki nu'uti nekarewa teeremeripua pukachio, nape tahpitika tiame. ⁹Yomatiamé ti'tijoeria ooweruria tiame, ki ka'karuma yooraka mochitoamea, waika taawechio ki nu'uti aiwari saaemeripua, ki nu'uti yuuesiri tiame. Ihji te'ta aiwaria, i'isaeri ti'tijoerikameraa te'ta, ahkasi ki i'isaeri ti'tjoerichioi. ¹⁰Sewina tiachiopua, ka'karuma yooraka mochikameopua, Riosia kiamapua pu'kao, te'ta peeniatiamera mochira, te'ta nateyame teteiwamera mochira, te'ta ta'iria mochira iikachiopua tiameo. Ihji ka'karuma enepakame kiapuamea, isaeri ti'tjoerichi o'inepuamepua, ahkasi ki i'isaeri ti'tjoerichisi tiamé. ¹¹Wa'a iintomeri Riosia, aaataoi ki epeche weruma tiame, tetewamekapa Riosia.

¹²Yooma ki ka'karuma yoorakamea, ki Riosi nuurari machikaio, Riosi nuurari chiiae kokosapuamepua. Yooma Riosi nuurari machikamekai tatakorikamea, pu'ka wa'api Riosi nuurari chiiae, kokosapuamepua tiame. ¹³Riosi nuurari machiniamechea, kihta nateyamepua, ki yooreka yasitoniamé enesaa. Riosia kaawe tetewamepua aaatao, ahpo nuurariche e'weka mochitoame. ¹⁴Nape aaata ki machiyai Riosi nuurario, nape kaawe iintokamea pu'ka nuurari chiiachitiao, ahpo iikachi teetoapa Riosi nuurario, wa'a teetokamepua. ¹⁵Puuu tijoe ooweru tiame wa'a iintokamea, taamoe wa'api nane'remé tiameko ma'chitamepua, ihtanakoopua te'ta kaawerumao, ihtanakoopua ki kaawerumaoi. ¹⁶Pukaepa iikachi i'toniamé nahkipu Riosi nuurari e'wewaa, yooma aaatao Eesusi Riosie Weratiamé katewiachio, yooma aaata iikachi ne'neka ma'chitapuakopua. Neeea, wa'a tiame tuuyetuamepua.

I'isaeri ti'tijoeri, Moise nuurarirachi ahjachi erakoa

¹⁷Aaata eeme i'isaeri ti'tijoeria, Riosio aamo pahcha ki'yariopa ahpo nuurario, aamochewichio weruma erakoamepua. ¹⁸Eemea amochi iinuekapa Riosi nuurario, tísia aamo pepeniamé maayamepua Riosi nuurari chiiao, nane'riapa eemea, aachin teeka

ohjoremiaopua pu'ka nuurariopua yooreka, yooma ma'chiamē tetewika ka'karuma nokipuameopua, ki ka'karuma nokiwameoipua. ¹⁹ Wa'a te'tiamēkapa eemea, kaawe masitemerika erakoamepua aaata tukapachi mochitoameopua, aaata ki ma'chiriamechitia ki tetewaka mochitoameopua Riosio, ki machiyapa pu'kao. ²⁰ Eemea Riosi nuurari iinuekapao, machiyamekapa Riosi pichiwa chiao, te'ta ma'masitari erakoamepua, pu'ka kihta machiyameopua Riosichi simiyameo, nu'unti kukuchichitia te'tiamēo, ahpoo kaawe masitemeriko te'tiamē. ²¹ Eemea yooma wa'a tiame te'ta masitari aamo erakoame enesaa, ¿achini iikai ki yoorame eeme wa'apia, pu'ka aamo wahjachi masitiao? ¿Achini iikai ki ichikopo tuuyai, ichikoame eemea? ²² Aamoe wa'api ki suwepori nokipo tuuyameai, ¿eemekamera wa'a nokayamepua? Nekumiameko tuuyai eemea ri'riosi netetiameo, ¿achini iikai ichikoame eemea naaju, ki Riosichi paparame ti'tiopachi ajawatiameopua ri'riosi? ²³ Eemea tísia oijeramepua, Riosi nuurari te'ta machiyapa, nape wa'a te'tiai eemea, kiisi iyoriamepua Riosi nuurario, ki Riosi nuurari yoorame enesa. ²⁴ Wa'apenatio wa'a chaanipu Ehkoriaami Iyoteria: “Yooma ki i'isaeri ti'tijoeria Riosi na'ariamepua, aamokamera ki kaawe nokayopa.” Ehpe taawechioi wa'achi nooka eemeai, ehkoriaami nokariachitia.

²⁵ Ehpeo siichitepuwachi simiyame nayewamane.^a Aamo siichiteputiamea, nateyamepua Riosichi kaawe teetoawichioo, nape yoorame ahsepari yoorame enetiaa, yomatiame pipiripi Riosi nuurario. Nape piiripioi ki nuurai chiia iintosaamua, yomatiame nuurari ki iyorikame enemapua. Wa'a aamo iintosoo, aamo siichiteputiamea kihta nateka itipimeripua. Wa'a tiachio muuuu, kihta siichiteputiameka ikiyamemua. ²⁶ Nape ki siichiteputiameai, yooreka mochitoamea Riosi nuurario, Riosia kaawe uuka tetewimeripua pu'kao, kihta apochi siichiteputiameoipua. ²⁷ Wa'a tiachioipua, aaata ki siichiteputiameaipua, nape e'waka mochitoameapua Riosi nuurario, puuukamera te'ta kaawe uuka tetewipuamepua Riosieo, eemea, amochi iinuekaipua Riosi nuurario, kiisi yooreka mochitokamekapa apoe Riosi wa'api aamo ki'yariaopua nuurari. ²⁸ Wa'a teeresoo Riosiwichioo, te'ta isaeri tijoe eneniamea, ki isaeri tijoe naawakamechekaitepua, aamo weerewa siichiteputiameoipua, ²⁹ naatikamera puuuu, ahpo iikachiche teetoniamē Riosi iyoriwao. Wa'a tiachipa puuu te'ta siichitepuwa

^a 2:25 Siichitepuwaa, “circuncisión” cheeka chaniwame yoori naewachio.

tiaa, ki weerewachi ihsiniamepua, Riosikamera taamo iikachi ihsiamerapua, ahpo ijinuwa eenepatesaapua, apoe taamo iikachi yasitoka ahpo Riosiwario. Riosi ihsiwae taamo iikachi kaaweruma i'yamea, Riosichikamera te'terenariame puuua, ki ti'tijoerichi.

3 ¿Ihtanawichio kaawe tiamepu, isaeri ti'tijoeri eneniamewichioo? ¿Te'ta nateyamerakosajoarepu siichitepuniameta? ²Eje'e puuua, isaeri tijoeri eneniamewichioo, tísia nateyamepua, Riosio, taamokamera i'isaeri ti'tijoeriwichioo, Riosia yomatiameta ahpo Ehkoriaami Iyoteterichi cheeriaa, taamokamera neesetopuawichio cheeriamekapa, taamopua tiameo, pu'ka iyoterichi cheeriao, wahjachitia neipami ti'tjoeturisiamewichio, kaawe neesetomichio pu'kao, tumitaperichi iyotesikao, katewesika. ³¿Ihtana iintotare Riosia, pu'ka muuwaeme i'isaeri ki ahpo iyoteteria yooraka mochitorioapaopua? Riosia pu'kao ki noonowiriawichioopua wahjachi nayewatukao, ¿ki iintomerijoarepu wa'a tiachio puua, yomatiameta taamo i'isaeriwichioo iintomo tuuriao? ⁴¿Ka'i, ki wa'atia itipimeri puuua kii iintokao! Riosia yomatiameta ti'tijoerio tísia wistuamekoipua, iintokache itipimeri puuua ahpo cheeriao, kiisi wistuamekapa puuua. Ehkoriaami Iyoterichi Raawiaa, eee cheerepu Riosio:

Muuua pichiwa ihsiamemua aamo chiiao;

ahkaoi peereitaniachi ki pichiwari aamo tewaniaiopua,
muuua newitokache machenamepu.

⁵Aaata wa'ami ahka chaachapaniarepu: “Riosia kaawe e'raka tetewiniame enesaa taamo tatakoria cheriwesaa, ¿achini iikai taamo kokosamepu?” ¿Ihtana chaachapatata teemea pu'ka wa'a tiameo? ¿Ki kaawe tiamekosajuarepu tiarepu taamo kokosapao? ⁶¿Ka'i, ki wa'atepu! Riosia, ki kokosame enesaa tatakoriaameo, Riosia kihta katewemeri enemii puua, kajuyachi taawechio, ki kokosamekapa puuua, tatakoriaameo.

⁷Nape iuweta aaata ahka iinueme enesapua ahpo chaachapamiao, ¿achini iikai no'o kokosameri Riosia no'o tatakoriaoo, kaawe teeka itipiameta teteiwameaipua, no'o ki kaaweruma iintoriao, ki kaawe iintotiameko tuuyoiopua? ⁸Nape puu wa'a chaachapamea, se'wi chaachapamepu. Pu'ka chaachapata taamo na'naritoame enesaa, epeche epeche tatakoriaamia kaawe enemii puua, epeche epeche kaawe teeremerikopua Riosio. Ihjia wa'a tiame chaachapao, ki teesa Riosi kokosarichi ruhjimeripua. Iintuamepu ti'tijoeri, pu'ka wa'a chaachapame ti'tijoeri inatachitia, no'o masitiameko tuuyamekoo.

Yooma ki kaawe noonowikame teeme

⁹Teeme i'isaeri ti'tjoeria, Riosie iyotetiame taamokamera neesetowetiamekapao, ¿epeche ka'karumachitia tetewipuamekosa erakotare teemea? Ka'i puuua. Yomatiamе ti'tjoe ooweru tiame tatakoriame puuua, i'isaeri ti'tjoerikaio, yooma ihta ki i'isaeri ti'tjoerikaio. Yomatiamе ti'tjoeri tatakoriamepua, wa'a tiameko aamo tuuyekamenia wa'asi. ¹⁰I'kao ahkasi Ekhoriami Iyoteriai wa'achi chiamepua eee cheekao:

Ki'te aataai kaawerumaa, aataai piiripioi;

¹¹ki'te aataai te'ta machinariame Riosi;
aataai Riosiche na'naritoniamе i'yamea.

¹²Yooma ki ka'karuma poeche uumparepua,
yooma wa'achitia wewekamepua;

ki'te aata ka'karumache yooramea, piiripioi.

¹³Yooma ki ka'karuma ti'tjoeri chu'waraa,
wahjipame toaniachi wahjoramekatepua chaachapao;
Ihja yeenieo tisiwa wistuamepua.

Puuua ahpo chu'wachio,
sayawe yerowa pi'kara kimutuamepua.

¹⁴Pu'ka chu'wachio, pochikame kahtiamеpua na'arario;
ihji chaachapaa,
chihpuame wichiamepua aatachio.

¹⁵Tisia ye'kamepua tarachio,
ikanatioi ahkai eenaka me'yamepua, eerasuteka;

¹⁶ahkai ahpo u'matosiachi na'atako,
tesuwe erakori toisiamеpua.

¹⁷Puuu ti'tjoeria, ki machiyamepua ta'iria yasitoniamе
pooe.

¹⁸Kiisi seewiamеpua Rioso, ki iyoriaipua.

¹⁹Kaawe inataka mochitojerani neea ikachio, Riosi iyoriwa nuurario yoomahka wehjoarichi ohjoemeo iyorimichio kiatiamеkopua, aawataai ki ahpo tatakoriio chanimichio.

²⁰Nape puu nuurari yomatiamе taamo tatakoriame chewipatiamea, ki ahsepame tiame puuua, taamo tatakoriia piipatewawichio, aataoi ki ahsepame tiapua pu'kao, ki ahsime iyoriamea. Puu nuurari yomatiamе taamo chewipatiamea, taamo ki kaawe nokario erakomichio yachatiamepu puu nuuraria, taamo machika tetewimichio, aachin tiamerakoopua kaawerumao, ki kaawerumaraooio.

Newiparia Riosichi papararie eenamepua

²¹Nape ehpe taawechiami Eesusi taamowichio pejana nehpuwaka mukuriopao, Riosia, kihta itapiti oowewawichioo taamo kaawe teeretiamepua apochio. Riosia i'ka wa'a teerepuame weemera simiyamechi paparaniameo, ki ehpesi o'inia wa'a tiame nayewakamepua, ehkoria misisi o'inia ahpo na'nayewatura wa'a chiiame iyoteteka. ²²Ihji weemera teetoniamechio, Eesusi Riosie Weratiamechi paparaniamepua, yomatiamé ti'tijoewichio ooweruwichio tiameo, yooma aataai Riosichi kaawe teereka yasitonariamewichioo tiameo, aataai Eesusichi paparaka yasitonariamekooi, aataoi ihta ti'tijoeriwichokoikopua, i'isaerikoio ki i'isaerikoioopua. ²³Riosia wa'a tiame iintokamepua, yomatiamé wehjoarichi mochikame tatakoriamekopapua, aataai yomatiamé i'ka wehjoarichio, ki ahsepari e'wewa teereriapapua Riosi nuurari yahchariao, tísia iyoriwa nuurario. ²⁴Nape ehpeo Eesusichiche paparakakopao, Riosia taamo tatakoriario, te'ta piipakame taamo tetewamepua, kihta oowewari kianiaipua, oowera kihta natekachi. ²⁵Riosia apoe wa'api, ahpo Taanachi teerepakamepua, yomatiamé taamo tatakoriaria ahsieme cho'wepakamepua, pukachi paparakameo. Riosia, Eesusi tatakoriwichio mukumia ne'nepaka, cheriwekamepua tatakoriario ehkoria misisi o'iniaopua, nape ki ahsieme cho'weka pehji, ahkasi ahpo Taana Eesusi eenachisi tatakoriwichio mukimiachisi, wa'a teeremichioopua. Pukaepa Riosia aataaeoi kihta wenejime tiamepua, Riosio ahpo ehkoria misisi iintorio tísia kaawe iintorioopua. ²⁶Ehpe taawechiamioi wa'api tísia kaaweruma ihsiamepua, taamoo ahpo Taana mukuka iintoriachi ne'nepaka, taamo apochi te'ta kaawe te'terepatemekopa, yooma aata Eesusichi paparapameopua.

²⁷Waikao wa'a tiachio, ¿achini teeremeripua aata tatakoriaria cheriwepuwawichio itapiti Riosi ooweniamea? Puuua ki'tiamé pua wa'asi yorapuameo, kajukamepua wa'asi. Pukaepa teemea ehpeo, kihta taamo oijeramete teemea, itapiti te'ta kaawe taamo iintorio erakoniamé, Riosie taamo tatakoriaria cheriwepuwawichioo, Eesusi Weratiamechiche paparakapa, piipatetiame itipitiamekapa Riosieo, taamo tatakoriario. ²⁸Wa'a tiachio pua teemea, Eesusichi paparakache piipakame tetewiniame teemea, Apoe te'ta taamo Noono tewekachi kahtiamé, kihta oowewari oowekaipua.

²⁹¿Riosia, i'isaeri ti'tijoeche Riosiwara ohjoarepua? ¿Kikosa Riosiwara ohjoarepua, ki i'isaeri ti'tijoerio? Eje'e, pu'ka Riosiwarpua tiameo, ³⁰piiripi wa'api Riosikapapua,

yomatiamē wehjoarichi mochikamewichioo, ihta ti'tijoerioipua, seesenu nayewameoipua. ³¹ Wa'a teesoo, ¿Riosi nuuraria, kihta nateyamejoarepua? Ka'i, ki wa'a tiamepua. Ohsotia Riosi nuuraria, kaawe tiamepua tamochio, taamo ki kaawe iintoria tetewitekamepapua, Riosi cheriwewao, Riosi itamichiopua.

Aurani teereria Riosichi paparaka

4 Taamo ehkoriaami Aurania, ¿ihtana iintoriare Aurania Riosichi ahpo kaawe teeremiaopua? ² ¿Itapiti ahpo iintoriawichio, Riosie kaawe ahpo tetewiniamē maaeriarepua? Wa'a teereniamē enesoo Auranitaruai, ahpo weruma tiame eramiipua, nape ki Riosie ahpo weruma tetewiwae. ³ Nape ¿ihtana chiiame Ehkoriaami Iyoteria? Ehkoriaami Iyoteria chaanipua: “Aurania Riosichi paparakapa, Riosieo kaaweruma tetewitiamepua, apoe Riosi wa'api piipateriapapua pu'kao.” ⁴ Aaata piire tekipanasaa, ki oowera kianiamēpua natetewao, yowikapa kianiamēpua natetewao. ⁵ Nape taamo te'terewa Riosichio, ki wa'atepua. Taamo kaawe te'teremichio Riosichio, kihta tekipanakekai, oowera Riosichi paparakaiopua. ⁶ Ehkoriaami Raawitaruai ahpo Iyoterichio cheeriaipua, aaata tísia kaawe erakomio tuukamekopua Riosio, Riosichi paparakapa, te'ta ahpo piipakame tetewapa tatakorio. ⁷ Eee cheeriai Raawitarua:

Yooma aaata ki kaawe ahpo noonowiria cheriwetiamea,
tísia kaawe erakoame puuuu, cho'wetiapa puuuu
tatakoririao.

⁸ Riosio natakepariaopa aaata tatakoririaopa,
ki teesa kaawe erakoame puuuu.

⁹ Ihji Riosio tísia kaawe erapuame iintoriao, ¿i'isaeri siichiteputiamewichioche ohjoarekosapua? ¿Ki yoomawichiokosa enere puuuu? ¿Ehkoriaami Iyoterichi chiio chiiamepua Aurani nayewakao, Auranio Riosichi paparakapa kaaweruma tetewitiamekopapua Riosieo? ¹⁰ Nape ¿achinitio te'ta kaaweruma tetewikame Riosia Auranio, ke'chu Aurani ahpo siichitepuwanioio, neipakosakooipua? Ka'i, pahcha enerepua, ke'chu siichitepuuniaopua. ¹¹ Ke'chu yahcheniai siichitepuwao, Aurania uutiamē eneriamē wa'asio Riosieo, Riosichi paparakamekapapua. Neipao Riosia, Auranio ahpo paparakopa kaawerumachitia uusaopua, siichitepuwa iintonurerepua Auranio, ahpo te'ta piipatetiameo, naania teeremichioipua. Ehpeo Aurania, waika o'inia yooma ki siichitepuwa nokayameoi, noonoraka tiame puuuu,

Riosichi paparameo. ¹² Aurania te'ta noonoraka tiamepua tiameo, ehpiami i'isaeri ti'tijoeri siichitepuwa nokayamekoiopua, nape Riosichi paparameopua, Aurani Riosichi paparariachitiao, ke'chu ahpo siichitepuwa nuuretioio.

Ahpo cheeria Riosia, ahjachi paparatiapa ikiyamepua

¹³ Riosia Aurani weemera wehjoari kiamo tuuriaa, yomatiamae apochi paparakame naewaka cheerepua, yooma aata te'ta Auranichi tetejimarichi tetejimarisiwakame, ki Aurani tetejimarichi, tetejimarisiwakame tiame, Riosichi paparakameo. Nape i'ka wa'a tiame nayewioiopua Auranio, kihta nuurari e'wepuame Riosi yahchoi enerepua, oowera Riosichi paparanioi enerepua pehjo. ¹⁴ Aata Riosi nuurari e'weka Riosie ahpo kiapua uunariamea, nuurarikamera epeche nateyame tetewamepua ki Riosichi paparaniamekamera, ipaka tetewamepua pu'kao. Wa'a tiachio, kihta enemii Riosie kiapo tuutiamea, aataai ki ahsieme e'wekame enerioipa Riosi nuurario. ¹⁵ Aata ki ahsieme e'weka Riosi nuurario, kokosapuamepua Riosieo, kihta kiapuame Riosieo, Riosie kiapo tuutiameo. Kiteresoo nuurario, ki'tiame kokosaniamea.

¹⁶ Pukaepa pu'ka nuurari e'wewaeo ka'chi iika uupamekopua Riosie kiapuameo, pukaepa Riosia, apochi paparaniachikamerae taamo ki'yamepua taamo kiamo tuuriao, kihta natekachi kihta itapiti yoorariwae. Wa'a tiachipao, ki i'isaeriche Riosi oowewari nokiwamechiche, uumeripua pu'ka Riosie kiapo tuutiameopua, yomatiamae ti'tijoeri Riosichi paparame kiapuamepua, ihtaai yeenieme naera. Wa'a tiachipa Aurania, yomatiamae wehjoarichi Riosichi paparameo, noonoraka tiamepua. ¹⁷ Ehkoriaami Iyoteria eee chiiamepua, Aurani naewakao: "Ehpe o'inia neeea, ki ookapi tijoeturi aamo noonopatania." Wa'a cheeka naewarepu Riosia pu'ka ahjama nayewaiopua, pu'ka Aurani apochi paparakameopua Riosia. Puuu Aurani naewekamea, Riosi apoe enerepua, wahjipakameopua oijenatiame, kihta iintuameoipua, iintuame enepatiame.

¹⁸ Aurania, kihta maeporti tiaipua, ki ookapi noonora enemiao, pichikerepua Riosio, eee ahpo chaaneretioipa Riosieo: "Ne'nepao tewekachio, wa'a kehki enemerapu aamo tatanaa, aamo tatanasiwachi muuwekamea tetejimari." ¹⁹ Aurania piie sientu paamuamekaipua wa'asio, Saaraoi ki tanayamekoipua pu'kao, ki sewina erapaka inamurepua Riosio, ahjachi ahpo paparaopua,

amori mukuyaipa Aurania wa'asi oochetupakao. ²⁰ Aurania ahpo oowe e'riao, kiisi wekaterepua Riosichio, ohsotia epeche ahjachi eraparepua Riosichio; Riosichiopua, pukaepa epeche kaawerumache nayewaka ohjoerepua Riosio, ²¹ oowera kiisi se'wi e'raka Riosi cheeriaopua, yorameche tiamekopa Riosio, ahpo cheeriao. ²² Wa'a tiioa Riosia Auranio, te'ta piipakame tetewarepua pu'kao, kihta tatakorieme, oowera apochi papararioche.

²³ Nape puuu Aurani kaaweruma tetewitiame ehkoriai iyotetiame chiaa, ki Auraniche nayewaka cheeriamepua; ²⁴ yooma taamo tiame teeremia naewaka cheeriamepua. Wa'achitia teemeai, Riosichi paparakachepa, piipakame tetewiniame teemeai, taamo tatakoriario apoe Riosie, taamo Paamira Eesusio oijenatekame. ²⁵ Puuu Eesusipua, Apoe Riosio taamo pejana mukiwarichi nehjaria, taamo tatakoriwa cheriwetiame itipimichiopua. Riosia Eesusio, eenechi oijenateriaa, taamo apochi kaawe te'teremichio wa'a iintorepua.

Te'ta ta'iria yasitoniamе iikachi

5 Teemea, Eesusi Riosie Weratiameo taamowichio iintoria pichikekapao, te'ta piipatetiame tetewiniame teemea Riosieo, pukaepa teemea taamo iikachio, ta'iria mochitoamepua. ² Riosia, Riosie Weratiamechi taamo paparariopao, apochi taamo enepatekamepua ahpo ijinuwa iintapaka. Pukaepa teemea, tisia kaawe erakoka puuyame teemea Riosio, kiisi se'wika taamo ahjachi e'rao, ahkasi Riosio ahpo tisia peeniatiachi mochipuachi, i'tomichio. ³ Aiwaka puuyai teemea kaawe erakoame teeme Riosichio, pu'ka taamo aiwao, apoe taamo ku'isiamekopua, taamo anachaka machenasimichiopua ihta itapiti tiame aiwai. ⁴ Puuu anachaniamea taamo ku'yamepua, taamo epeche kaaweruma enepatekaopua Riosichio. Puuu kaaweruma te'terewa iinuekapa iikachio, tisia oowe e'reka puuyetoame teemea Riosio, ahkasi Riosio taamo ahsieme ki'yachisiopua taamo newipatewao. ⁵ Nane'rena teemea Riosi taamo kiamiao, tisia peenia erakopuame tiamekopua, kiisi sewina taamo erapatemioopua, itapiti ki ta'iria erakorio. Teemea ki wa'a erakomeripua, Riosio tisia taamo nakiyamekopua, ahpo Riosiwario tamochi yasitokao, wa'a teeka tamochio, tisia pichiwatakaopua taamo ahpo nakiyao.

⁶ Riosie Weratiamea, te'ta taamo ka'chi ikime e'roi tatakorieo, taamowichio mukurepua, te'ta Riosi yahchariachitia taamo

nehpupamichiopua mukukao. ⁷I'ka weechio aataai ki mukinariamepua aata nehpuariwichioo; seenekachi wa'a iintotare aataa, nape ki teesa te'ta nakiyame enesaa; aata wa'achi iintotariamepua tiameo, nape aata tísia kaaweruma enesooipua apochio. ⁸Nape Riosia, kiisi ka'karumakoi taamoopua, tisiwa taamo nakiyamekapaopua, ahpo Taana mukiwae taamo nehpuarepua apoe Eesusi Riosie Weratiamee, te'ta natetetiame itipimichiopua taamo tatakoriario, Riosie kokosapoiopua. ⁹Waikao teemea, ahpo weratiame Eesusi mukuriae nehpuatiamekapa tatakorichio, apoe eerara wi'suriopa Eesusi merinioio, newipakame itipikame teemeapa, Riosi nekarewachio. ¹⁰Riosio ahpo Taana taamowichio mukiriae apochi kaawe te'terepakame enesaa, epeche ki nu'uti kaawe taamo nakika tetewimeripua taamo weemera ahjari kiasaopua, ahpo Taana eenechi oijenaka iintoriaeopua, ahpo ahjama mochipuachio ki wahjiamesi, Riosi kokosamiao puhjetiamopua wa'asi. ¹¹Epeche kaawe erakoame teemea Riosichio, sa'rukapa teemea ki kaawe tiiao Riosichio, tísia ta'iria te'teretoapa Riosi ahjamao, yooma ihta taamowichioo kaawe iintoriaepua Riosio, Eesusie ahpo Weerariae iintoria, Apoe taamo Paamira.

Aarani tewaniame tijoe, Riosie Weratiamechitia tetewiniame

¹²Tatakoriichi simiyame nayewamane, aachin teeka mehtakame. Tatakoria ehkoriaimio, piiripi tijoechi o'ineriaipua i'ka weechio. Wa'a o'inia yomachi weechi mehtakame tatakoriniamea, yooma ti'tijoe ooweru tiame weechio tatakorisipakapa. Pu'ka tatakori noonotiamee, pukeri naayachi o'inia, o'inekamepua weerewachi wahjipaniamea, Riosichi te'terewa poanatuameapua tiameo, ahjakame oiyai, mukukameka teereniamechitia. ¹³Tatakoria, ke'chu Riosi nuurari yahchoi iintupakamepua, nape ki aata wenejime teereriaipua pu'kao, kihta Riosie nuurari yachatiamekopua pehjo, yooreka mochitopuawichioo. ¹⁴Nape ki'tioi aata nuurari iyoripua, wahjipaniamea wa'api teerepua, Aaranichi o'inekaopua, ahkasi Moise yasariachisi. Puuu pu'ka taawechiami ti'tijoe, tatakoriropa wahjipatiame enerepua, kihta nuurari ki iyorikai. Nape Aaranja, Riosi ki e'wekapa mukukamepua, ki Riosi nuurari iyotetiame, ki e'wekapa. Ehpeo, neneku simiyame ne'nepuapua, Aaranichi simiyame ikiria, Eesusi Riosie Weratiamechi simiyame ikiria tiame.

¹⁵Riosi kihta natekachi cheriwewaa, tatakoriichi simiyamea tiameo, ki ahpo wa'achi te'tiamepua ikiniamea. Riosi kihta natekachi

cheriwewaa, epeche utewaemepua ki tatakoricitia, yooma ihta tatakorio choapamekopa, ahkasi ki wahjiametiiachisi. Ihji Riosi kihta natekachi cheriwewaa, yooma tatakori natatekamepua, pahcha piiripi tijoe o'inia tatakorisiwachioepua ahkasi Eesusi eenasichi, yooma Riosichi itakameopua ahpo cheriwepuawichioo.

¹⁶ Riosi kihta natekachi cheriwewaa kihta wa'achi tiamepua tatakorio, tatakoria tatakoritiaa Riosie taamo kokosatiamepua, nape Riosi kihta natekachi cheriwewaa, taamo nehpuamepua Riosi kokosarichio, te'ta ka'karuma taamo enepateka. ¹⁷ Yooma Aarani o'inia tatakoricamea, tatakoriche wahjipakame enerepua, piiripi tijoechi wa'api o'ineriachi tatakoricakao. Nape piiripi aata wa'api tijoe iintoriaechio Riosia, apechunekamepua tatakoriche wahjipaniameo, yooma aata apochi paparakameopua. Riosia wa'a iintokamepua ahpo Taanachi Eesusio, oowera kihta natekachi cho'wekaopua tatakoritiametia, weemera ahjarikamera ki'yakaopua.

¹⁸ Wa'a teererepua, piiripi wa'api Aarani tatakori ihsiriae, o'inia o'inekame tatakoria. Wa'a o'inia wa'anao, yooma aata tatakoricamea, Riosi kokosaripuameteretia te'teriametia. Nape seenepi wa'api Eesusi iintoriae, Riosia puhjerepua ahpo paparametia, pu'ka kokosapuame teeweriaopua, na'sokame itipitekaopua wa'asi.

¹⁹ Pukeri tijoe ki Riosichi e'wekame o'iniaopua, yooma ahkasi neipami ti'tijoeri ki Riosi e'wakameapua tiameo, tatakoricame eneparepua, yooma ihta tatakoricame nokisikaopua. Nape Eesusia Riosi Taanaraa, ahpo Noonoo e'wesoopua, ki ookapi te'ta ahpo piipatewachi toaparepua. Riosia wa'a iintoketiameo Eesusieo, ki tatakoriwaeme tetewamepua pu'kao, te'ta piipatetiame wa'asi Riosieo.

²⁰ Riosia ahpo nuurari iyoripuame ti'tijoeri ki'yariaa, ahpo tisia ki kaawe nokayo erakomichio ki'yariaipua. Nape tatakorio epeche teetoioepua, ti'tijoerio epeche teetoamekopua tatakoricakao, Riosiai aata apochi paparasiametia, epeche teetonioioepua tiameo, cheriwesikao. ²¹ Taamo tatakoricame wahjiparichia taamo i'tomia utewareroopua, epeche utewarieme enere Riosia, ahpo taamo tisia nakiyaeo, taamo weemera ahjarichia taamo teerepakaopua, ahpo te'ta utewarieopua. Wa'a iintokame Riosia, taamo Paamira Eesusie ahpo Weerariaeo.

**Teeme Eesusichi paparakamea,
wahjipakameka tiamepua tatakoriwichio**

6 ¿Ihtana inatata teemea Riosio te'ta taamo nakiyao? ¿Epeche nokisitariare naaju tatakorikao, tísia taamo nakiyopao? ²¿Ka'i! Wahjipakamechitia enesaa teeme tatakoriwichio, ¿achini iika eenechi tatakorita teeme? ³¿Ki nane'riame eemea aamo papatonioio Eesusichi paparakapao, Riosie Weratiame ahjama mukukame enepariopua, Eesusi mukurioio? ⁴Teemea taamo paatotiachio neerochi moropiaio, Riosie Weratiame ahjama mukukameka ikikame teemea. Nape moropisa machenaio, Riosie Weratiame ahjama oijenakameka ikikame teemea, weemera ahjarichi enepakame teemea, Eesusichitia.

⁵Riosie Weratiame ahjama wahjipakameka erasaa teemea, ahjamachi oijenakame eremete teemea. Riosia wa'a iikame taamo tetewamepua, Eesusi ahjamao. ⁶Wa'a tiiachipa taamo oochetiame teeriao, mukukame tetewimete teemeapa pu'kao, ki tamochi teeremichiopua wa'asio, taamo ki kaaweruma iintonaretewaopua, wa'a teekaopu tatakorio, ki taamo teekorachitia teeremichiopua. ⁷Aaata mukukameapa, kihta tatakoriame puuupa. ⁸Riosie Weratiame ahjama mukukameka erasaa, ahjama weemera ahjarichi mochimerikoche, erakomete teemea, taamoo, ahjama oijenakameka tiamekapa. ⁹Pahteka tetewimete teemea, Riosie Weratiame mukukaio, ki oosa mukimia oijenariopua, mukiniamea ka'chi iika mukitemerikopua wa'asio. ¹⁰Riosie Weratiamea, newitokamepua mukiwameo, taamo tatakoririao ahpoe natetekao. Ehpeo eenechi oijenasaapa, ahpo Noonochi kahtiamepua, ahpo Noono tewekachi kahtiamete taamowichio iintomo e'raria yoratoka. ¹¹Wa'achitia eemeai, Riosie Weratiame ahjama mukukameka e'ramea, wa'achitia mukukameka erakopuapua tatakoriwichioo, Riosi Weratiame aamowichio iintoriaeopua, Apoe taamo Paamirao.

¹²Pukaepa eemea tatakorio mukukamekopa aamowichioo, ka'te amochi reesisemitiapua pakimichiopu, itapiti ki ka'karuma eraniameeopua, kiisi aamo newitomichiopua. ¹³Yomatiamete eeme Riosichi aamo nehjipuapua, weemera ahjarichi oijenakamechitia. Ka'te chi'wapame nehja aamo weerewao, pukae aamo tatakoriwichioo. Ohsokamera Riosikamera kiapuapua aamo weerewao, nape yomatiamete aamo weerewao, pukaeo Riosiwichioo, ka'karumache nokiwa aamo yoramichiopua. ¹⁴Eemea Eesusi paparakameapa, ka'te seeweka mochtomitia eemea Riosi nuurari yahchario kokosariopua, pu'ka nuurari kokosario yooma puhjetiamete

eemeapa, Eesusie newitepatiapua. Eemea ehpeo, Riosi kaaweruma cherirewa nakiraterere mochitoamepua, Riosikamera tísia te'pa kahtiamera, yorakeka.

Riosi nakiyache yoratiamé

¹⁵Wee ehpeo, ¿ihtana erakotariare teeme i'ka wa'a tiamekopao? ¿Simitenaretariare tatakorikao, puhjetiamekai teemeapa, nuurari kokosario tatakoriwichioo? Ka'i puuua. ¹⁶Eenechi ki kaawe noonowisaa eemea, aamo ki kaawe nokaya teekorepamapua eenechio. Aaata aamo teekorepakameo, pu'ka yooreka yasitomerimua. Pu'ka tatakori teekorepasaamua, pu'kakamera yorakeka yasitomeripua; muuua waikao pu'ka tatakori aamo teekorepakamea, te'ta wahjipaniachi i'tomeripua, nape ki teesa se'wi Riosi kahtiachiopua, ki seenampasi. Nape Riosikamera teekorepasoo, te'ta kaawerumachi Riosi kaawe e'rewachi mochitomeripua, te'ta kaawerumachi. ¹⁷Neeea aamowichioo, cheriwema ki'yaninia Riosio, pukerio ki ka'karuma yoorao, ka'karuma enepariopa ehpeo, Eesusi iintoria te'ta pichikeriopa. ¹⁸Wa'a aamo ijikiriachiopua, Te'ta Ka'karuma Teekorachi enepare eemea, ki tatakorikamera teekorepaka. ¹⁹Teeko cheekao, tijoe chaachapachitia naewaka chaaninia, epeche kaawe aamo ku'inariapa pahtewachio. Eemea, pukeri simiyachi ki ka'karumachi mochikaio, yooma ihta ki ka'karuma yooraka mochitoriaipua, eiwepuame tiameche yooraka, wa'a nokayapao, kominache kominachiche aamo ikiteka. Nape ehpeo, Riosi kaawerumachi te'terepakemekapao, Riosi kaaweruma piipari te'terewachiche nokisimeri eemea aamo weerewachio, epeche epecheche aamo kaawe piipasiwekao.

²⁰Eemea tatakorie chapitiameka mochikaiopua pehjio, ka'chi iika ka'karuma mochitome te'tereriapua. ²¹Wa'a aamo tatakoriwa nokayaio, ¿ihtanana kaaweruma tewikamena eemea wa'ao? Nape ehpeo eemea pu'ka tatakoriniameo, suuwe e'riamepua. Yooma puuua, te'ta wahjiparichi kajuniamepua, Riosi tísia poanachikamera. ²²Nape ehpeo eemea, na'sokamekapapua tatakoriniamechio, Riosikamera yorakeka mochitoamepua, te'ta Riosiekamera aamo kaawe yorapuamewichio; i'ka wehjoari kajusoopua eemea, Riosi ahjama mochimeripua, ahkasi ki wahjiamesi. ²³Tatakoriniame natetewaa, te'ta mukiwamepua, Riosichi te'ta poanatuniamé, ahkasi ki seena aampasi. Nape Riosi taamo ki'yaa, ki wahjiame

ahjaripua kihta natetewachi, apoeche Eesusi Riosie Weratiameche, apoe iintokamepua tatakori natetekao, apoekapapua te'ta taamo Paamiraa.

Nenewikamechitia tiame te'terewa

7 Eemea Riosi nuurari yahchari yooraka mochitoamea, ʔki pahtiamе eemea ааата mukukameopa, puuu nuurario, kihta utewaemekopua wa'asio, ahpo yoorepuameo? ²Nuurari yoorewaa ааата oowitiamе neewikameo, pu'kache ahjama yasonunrenapua, ahpo kuuna ahjaka yasitooпua pehјio, nape ahpo kuuna mukisooпua, sa'rukame itipio tuuyamepua, ahpo kuunachio. ³Piirechi ahjama ihsisaapua ahpo kuunama kahtiaio, suwepori ihsiamеko tuuyamepua pu'kao. Nape ihјi kuunara mukisooпa, na'sokame itipio tuunapua ahpo neewiriao. Waikapa sa'rukame enesaapua ahpo kuuna neewiriao, ka'chi teeremeripua ааата ahjama neewikaio.

⁴Wa'a tiiachioпua eemea, Riosie Weratiame ahjama mukukamekapaпua, ааамо ochetiamе te'teretoriaoпua, sa'rukame eemea Riosi nuurarie kokosapuaoпua. Wa'a iikapa eemea kihta kokosari teeremeripua Riosieo, ааамо tatakoririawichioo. Ааамо tatakoririao, ааата neewikame kuunara mukukamechitia wa'asi, tatakorichi sa'rukame itipikame eemea pu'ka kuunara mukuriamеchitiao, ehpeo, taamo Paamira Eesusikamera, taamo Paamirachi enepakamekapa, apoe taamo Noonо Riosio eenechi ahјateriamеchi. Ehpeo eemea, ааамо oijenatekame ahjama mochipakapao, ka'karumache yooraka mochimeri eemea Riosiwichioo.

⁵Taamo tatakorinareka mochikoio pehјio, puuu Riosi nuurari yahchariaa, epeche tatakori nokisinarewa mehtanakamepua. Pukaepa wa'a teeriopa nuurario, epeche epecheche teetokame teemea, taamo kokosapuameoпua tatakoriwichio. ⁶Nape ehpeo teemeapa, sa'rukame teemea pu'ka nuurari kokosarichiopa, taamoo chapika teeriamеchitiaoпua te'ta wahјiparichio. Pu'ka sa'rukapaoпua teemea, Riosi nookeka mochitoame teemea weemera ahјarichio, taamo iikachi teetokaoпua Riosi Riosiwario, pu'ka Riosiwario, Riosi nakiya yorasika mochitoame teemea, ki pukerichitia Riosi yahcharia nuuraritere mochitoriachitia.

Paorochi kahtia tatakorinarewa

⁷Waikao, ¿ihtana erakota teemea pu'ka Riosi nuurario? ¿Ki kaawerumako erakotariarepua pu'kao? Ka'i puuuu. ¿Ki puuu nuurari taamo masitekamekosapua, ihtanakoopua Riosio tatakoriko tuuyao? ¿Ki pu'ka nuurarie machikamekosa teemea ki kaawerumako Riosiwichioo, ikotuniameo? Ki pu'ka nuurari cheesoo: “Ka'te ikotumitia aata iinuwarao”, ¿machitamare teemea pu'kao, Riosiwichioo ki kaawerumakoo? ⁸Wa'a chiame inamukapa nuurario, nane'rekamenia noochioi, ki ehpesi o'inia no'o tatakoriamekopua, weeka a'chi tiame ikotuwa e'rakamekooipua. Kiteresoo nuurario, ki'tiameka teeremiipu tatakoria, Riosiwichioo. ⁹Pukeri ke'chu nuurari machiaio, ki nane'riainia tatakoriameo ki teesa kokosapuamekoopua Riosieo. Nape pu'ka wa'api nuurarichio, no'o wa'api ihsika tatakorika yasitosoo, ahkasi te'ta mukiwachi no'o uhjurapuame nane'rekame neeea, oosa simiyame mukiwamechi, ki wahjiamesi Riosi poanachi teeremiachi. ¹⁰Neeea pukerio, Riosi nuurari yahchariaeche yoorekai, taamo te'ta kaawe teeremio maayainia Riosichio, Riosiapua waikao wa'a tiiopa no'oo, no'o kiameriko maayainia weemera ahjario. Nape puuu nuuraria ki no'o ahsepari e'wekopaopua pu'ka nuurario, ohsotia ki wahjiamesi mukiniachi no'o ikitekapua, no'o Riosiwachio poanachi. ¹¹No'o wa'api tatakorinarewae no'o wihkuekamenia, nooe wa'api iintonariapa pu'ka Riosi nuurari, ki yorajerao. Nooe wa'api Riosi nuurari ki yorajera no'o iintosoo, no'oo ki wahjiamesi poanachi no'o uhjuramekapua, ki nu'uti poanachi ki Riosi kahtiachio.

¹²Wa'a tiiachio Riosi nuuraria, ki nu'uti kaawerumakaitepua, no'o ki kaawerumachi wichimichio neesetoamepua. ¹³Wa'a tiiachio, ¿Riosi te'ta kaaweruma nuurarikamerakosapu, no'o te'ta mukiwarichi uhjurakamea? Ka'ipua. Riosi nuuraria kihta iintokamepua taamo tatakoriwachi ipakao. No'okamera te'ta ki kaawe iintoriakamera, no'o te'ta mukiwarichi u'pakamepua. Ohso kaawe puuu nuuraria, no'o tatakori iintorio, kiisi kaaweruma no'o iintoriachitia, tetewiriopa.

¹⁴Nuuraria kaawerumapua, no'o Riosichi kaawe yasitomia tuuyamekopua. Nape noochio, itapiti oochetiame no'o teeria nasiwamepua no'o weemera kaaweruma tiia ahjama, no'o newitonariameopua eenechio. ¹⁵Neeea noochi ikiyao ki pahtiamenia, aatia tiiachipa wa'a no'o ikiyao. Seenekachio neeea, Riosichi kaawe teeretoamekainia ehpeo itapiti kaaweruma yoranariainia, ki yooramenia; seenekachioinia tiameo, itapiti ki

kaawerumao, ki yoranariamekainia pu'kao, yoyoramenia. ¹⁶Nape pu'ka ki kaaweruma ki no'o yoranaria yorasaania, machika tetewamenia Riosi nuurari noochi yachatiamie e'wepuameo, te'ta kaawerumakopua Riosi nuurario. ¹⁷Wa'a teesoo ki no'o yoranariakamera ihsinarewaa, ki weemera neekamera puuuu, no'o oochetiame teeriakamera puuuu, no'o tatakorika oioiopua riaorósie pa'pasuwaeo. ¹⁸Pukachi oochetiame nee tatakoriamechio, kihta iinuemenia kaaweruma ihsiwao. Kaawerumakamera yoranarenia yoranariao, nape ki utewaemenia pu'ka kaaweruma yoranariaio. ¹⁹Pukaepa ki utewaekapania noochio, ki yooramenia pu'ka ka'karuma no'o weemera tiiao yoranarewa, puuu no'o oochetiame teeriaopua nakiya, yooramenia. ²⁰Wa'atiachio neeea, ki kaaweruma no'o yooroopua, ki no'o weemera nee ihsiamepua pu'kao; piire neekamera ihsiamepua, pukeri simiyachio no'o tatakorika yasitoaio eneria.

²¹Wa'a tiipa neeea noochi, ooka no'o eratiame iinuemenia. No'o kaaweruma yoranarioiopua, wa'achi mamachenamenia, no'o ki kaaweruma yoranarewaai. ²²Nee weemera yooreminao, Riosi e'rari ihsiwakamera, tísia pu'seriamenia, ²³nape no'o piirechi yooreminao, no'o weemera yooreminawa ahjama nasiwamepua. Puuu piire yooremina kahtiamea, no'o kaaweruma yooremina e'rario chapisa, no'o tatakorichi panisunariamepua.

²⁴¡Ai neee! ¿Aatana no'o newipatetapua, i'ka ki kaaweruma e'rari noochi yasipakame ihsiao, te'ta mukiwarichi no'o i'tonariameopua? ²⁵Neeea nane'riapa aaatakamera no'o newipatemerikoo, kaawe e'raka cheriwema ki'yamenia Riosio, Eesusi Riosie Weratiamerakamera iintomerikopua no'o newipatekao. Neeea, iiweta pehjo i'ka weerewa kahtiaio, wa'api teetomania i'ka ooka no'o yooremina, nasiwaniameo, nape no'o Paamira Eesusi ku'iwae, newitosika.

Riosiwari tamochi teetoae yasitoniamie

8 Yooma Riosie Weratiamechi paparakamea, ka'chitia taawechi kokosapuamepua Riosieopua wa'asi. ²Yooma aaata weemera ahjari iinuemea Riosie Weratiamechiopua paparaka, pukachi yasitoame Riosi Riosiwaria, tatakorio chapika panisunarioopua, newipatesika, te'ta mukiwachi i'tonariopa. ³Pukaepa Riosia, ka'chi iika teeweme tiioapa tatakori nokinarewao, nuurari yoorewaeoi ka'chi iika taamo newipateme tiioapaopua pu'kao,

ahpo Taanakamera uhjurakamepua weeechio, taamo pejana mukimichio nehpuapakao. Riosia ahpo Taanao, tamochitia tijoe naawaterepua pu'kao, tijoe weerewaeka natetemichiopua, taamo tatakoriaopua wikiria, Riosie kokosapuame. ⁴ Wa'a yoorare Riosia yooma aata ahpo Riosiwariichi enepakameo, ahpo Riosi e'rachitia nokisinariameopua, yooma toinareka ahpo ki ka'karuma nokayao.

⁵ Oowera tijoechitia mochitoamea, ahpo tijoeche kaawe wichiameche inatamepua, nape Riosi Riosiwariichi mochitoamea, Riosi nakiyache ahpo yoramia inatamepua. ⁶ Weeechiche nokiwa inataka mochitoniamema, te'ta mukiwarichi i'topuamepua, Riosichioo te'ta poanachi. Nape Riosi Riosiwari nakiya inataka mochitoamea, taamo ta'iria mochitoamepua, te'ta kaawerumachi te'teretoka. ⁷ Weeechiche nokiwa inataka mochitoamea, ki nakiyapa Riosi chiiao, Riosi seepurawapua. Wa'a te'teriamema, ka'chi iika yorameripua Riosi e'rao. ⁸ Waikao, aata ki kaawerumache ahpo e'rari e'weka mochitoamea, ka'chi iika kaawe eratemapua Riosio.

⁹ Nape eemea, pichiwa Riosi Riosiwari amochi yahchaka mochitoamea, ki i'ka weeechiche nokiwa inatamepua. Nape aata ki apochi yachatoamea, Riosie Weratiame Riosiwarirao, kiisi Riosie Weratiame ijinuwarapua. ¹⁰ Nape Riosie Weratiameo, amochi kahtiamema enesoopua, aamo weerewa yasitoachio, mukukamepua tatakorieo, nape aamo iikaa ahjamepua pehjio, yooma aamo weerewa tatakoriao, piipatetiamekopa. ¹¹ Puuu Riosie Weratiame oijenatekameo, amochi yasitoame enesoopua Riosiwarirao, puuu wa'api aamo oijenatemeripua eenechio, aamo weerewao, weamera ki'yaka.

¹² Teemea i'ka taamo weerewa ihtaoi ikotuwao, kihtawichio yooraka mochitomete teemea pu'kao, ki kaaweruma ikotuwa enesoo, aataoi taamo utewaeme yeetoio, ki kaaweruma ikotuwa yoramichioo. ¹³ Aata ahpo weerewa ikotuwa ki kaaweruma ihsiwa yooramea, te'ta wahjiparichi akipameripua. Nape Riosi Riosiwari toisa eemea pu'ka ki ka'karuma ikotuwao, Riosi ahjama ohjoemeri eemea, ahkasi ki wahjiamesi.

¹⁴ Yooma puuu Riosi Riosiwari ahpo neesetoniamema, Riosia ahpo tatanachitia tetewamepua pu'kao. ¹⁵ Pukaepa Riosio, ki majaweme teeremete eemea, puhku ti'tijoerio ahpo teekoekao majawiachitia. Ohso kaawe Riosia taamoo, ahpo tatanachitia tetewamepua, apoeo tamochi yasitoapa Riosiwarirao, taamo Noonoo te'pa kahtiamema: “;Noonola!”, cheeka ahpo nayewejeranipua, ahpo nayewetioo.

¹⁶ Puuu wa'api Riosi Riosiwari tamochi yahchariaa, taamo ku'ika

pichiwatamepua, teemea Riosi tatanarakoo. ¹⁷ Waikao teemea, Riosi tatanarakapao, uumeri teemea, Riosi taamo nuutekiaio. Riosio, yomatiamie kiasoopua ahpo Taana kiamiao, taamo naachutemapua taamo Riosie taamo nuutekiaio. Nape pu'ka nuutewari puuyeka mochitoapua pehjiio, aiwaka mochitoiopua pu'ka Riosi iintomerichi inataka kaawe erakomete teemea.

¹⁸ Yooma ehpe taamo aiwaka mochitoaa, kihtakaitepua Riosie taamo kiapuamechiopua, te'ta tisia peeniatiachi mochipuachio, te'ta Riosi ahjamaopua. ¹⁹ Yomatiamie itapiti Riosi enepateriaa, tahpitika e'raka tetewinareka puuyewamepua, ihtatia iintopuamejoarepua Riosi tatanarawichioo, pu'ka ahpo nuutekia ki'yoiopua. ²⁰ Riosia yooma ahpo enepateriao, aiwaritere teeriamepua pu'kao pehjiio, ka'chi ikime ahpo erakotere, wa'a teewiamepua pu'kao ahkasi ahpo aiwaniameo, u'yemiachisi. ²¹ Pu'ka taawechi asisoopua, yooma puuu Riosie enepatetiamea, wa'achitia puuuai Riosi tatanarachitia weemerachi enepatepuamepua, yooma ihta aiwaniameopua, apechuneka. ²² Nane'riame teemea yooma Riosi enepateriao, aiwaka naarakoamekopua pu'kao, oowitiame sauyamechitia, ahkasi ehpe taawechiopua pehjiio. ²³ Wa'achitia teemeai kai waapisi aiwaka mochitoamepua, Riosi Riosiwari kiatiamelai, puuyetoka mochitoame teemea, ahkasi ahsepari taamo kianiachisiopua, Riosie taamo kiapuameopua, teemea Riosi tatanarakapa. ²⁴ Yooma Riosichi paparaka newipatetiamea, puuyeka mochitoame teemea, ki yomatiamie taamo kiania pehji. Yooma kiatiamie enesaa, ki puuyetoka mochitomii teemea. ²⁵ Taamo kiapua puuyemeri enesaa teeme, moena e'raka puuyemeri teemea, kiisi nahsinepaka.

²⁶ Wa'achitia tamochi kahtiamie Riosi Riosiwariai, ki nahsinepaka taamo ku'yachitia anachamichioo, itapiti taamo ki nu'uti aiwaio Riosichi nayewanarioio, ki kakajuame enesoo Riosichi nayewakao, puuu Riosiwari tamochi yasitoame, taamo ku'ipasiamepua. Puuu Riosiwari tamochi yasitoaa, taamo pejana Riosichi nayewamepua taamo Riosichi chaninariao, nape apoe wa'api Riosiwari pahteniamechi. ²⁷ Riosi Riosiwaria kaawe wa'a iintosiamie puuuu, taamo e'rarichi kahtiamekapa puuuu, nane'riamepua taamo saayao. Puuu Riosiwaria nane'riamekapa Riosi inatao, peeneka itayamepua Riosichio, ihtana yoranariaopua taamowichioo.

Riosi e'raria taamo newitomichio, i'ka wehjoari naayachi o'inia

²⁸ Nane'riame teemea Riosikamerakopua tamochi kaawe ihsiao, yooma taamo Riosi nakika mochikameo, yooma ahpo nakiyachitia mochimichio, paaekamepua. ²⁹ Pukeri naayachi o'inia Riosia, nane'riame enerepua aatanakamera ahpo Taanachi paparamerikoo, pu'ka ahpo Taanachi paparakameo, ahpo Taanachitia te'ta piipatemo e'rariapaopua. Riosia ahpo Taana Eesusio, yooma pa'chirachitia teeretemo e'rakamepua, ki ookapi poponiwa pipiniwa tiame enemichiopua. ³⁰ Waikao Riosia wa'a tiame iintomo e'rakamekapao, yooma o'inerepua apochi paajudesikao. Wa'a iintosaapua Riosia, yooma apochi paparakameopua, yooma pipiripi apochi enapameo, piipatesikamepua pu'kao; wa'a ikisaopua, pu'ka ahpo piipateria tatakoriariaopua, ahpo tisia peenia ohjoerachi, i'tomeripua.

³¹ Wa'a tiame inataria Riosia, ¿ki tisia peenia tiamekosapua? Riosio wa'a tiame inatakame enesoo taamowichioo, ¿iintunare aatatapua, ki taamo Riosie kiapo tuume tiamea? ³² Ka'ii. Riosia ahkasi ahpo Taanaoi taamowichio mukiwachi nehjakame enesoo, ¿ki pichiwa taamo kiatarepua, pu'ka yooma ahpo cheeriao, taamo kiamia tuuriao? ³³ ¿Aatana chaachapame taamo Riosi apochi uuriao, ki te'ta piipatetiamekoopua Riosieo? Riosia ki wa'a taamo chaanemapua, apoe wa'api taamo piipatekamekapapua. ³⁴ ¿Aatana taamo Riosie kokosapuameko tuutapua kajuyachi taawechio, taamo tatakoriaria ki cheriwetiameko tuukao? Apoe Eesusi Riosie Weratiamea ki wa'a cheemapua, apoekamerakapapua, taamo tatakoriariawichio mukukamea. Puuuu ehpeche epeche pehji iintokamepua taamowichioo, i'wa weechi eenechi oijenakaopua. Puuuu eenechi oijenasaapua, tewekachi kahtiamepua taamo Noono ahjama; wa'a o'iniaopua, simitiamepua pehji taamo nehpusikao, yooma ihta taamo aiwapuuchi teeresipaniachio. ³⁵ ¿Ihtanakamera taamo toitetamarepua, taamo Riosie Weratiame taamo nakika mochitoao? ¿Tisia aiwaniame pu'kawichioo? ¿A'chi tiameoi kokosa ikiniame aiwaniameoi? ¿Taamo a'chi yoraniokosaoi wepakao? ¿Tooreoi amori mukuyapaoi pu'kawichioo? ¿Ki wisoriekapakosaoi taamo chuchamiao? ¿Maapori ikiyakosapaoi? ¿Taamo meripo tuuniokosaoi? Ka'i puuuu. ³⁶ Teemea, Ehkoriaami Iyoteri chiiachitia, aiwamepua. I'ka eee tiame chiiameopua:

Aamowichio tisia aiwame teemea.

Itapiti po'wa ko'ipuachi i'toniamechitia.

³⁷Nape teemea yooma pu'kao, te'ta newitoka puuyakame teemeapa, Eesusi tísia taamo nakiya ku'iwa. ³⁸Neeea noochio tísia oowe erapakamepua, Riosio taamo te'ta nakika yasitao, kiisi aaata ki taamo u'yeme tiamekopapua, ihtaoi taamo eerina ikiwaoui, ihjichitiaopua: mukiwaoui, ihtaoi taamo ahjatoka mochitoachi ikiwaoui; tewekachi ohjoemeai Riosi ku'iwari; aaataoi itapiti tewekachi na'arariai; ihtaoi ehpiami seeweniameai; ihtaa, meeriamahkao ikipo eraniameai; ³⁹kai waapisi te'pa taamo mochiniameai, kai waapisi teeresi mochiniameai, ihtaoi itapiti, Riosi enepateriaai. Ihtaoi yooma ihjia, kiisi taamo u'yemeri Riosi taamo te'ta nakika yasitao, apoe Riosi wa'api taamo tetewiteriao ahpo Taana Eesusi taamowichio mukuriaeo.

Riosi i'isaerio ahpo tehkiwawichio uuria

9 Neeea te'ta Riosie Weratiamechi tiamekapao, kihta wistuame pu'ka Riosi Riosiwari noochi yahchapao, no'o iikachi kokosa e'raka yasitaa, te'ta pichiwa puuua. ²Neeea no'o iikachi ki nu'uti kokosa saayaa, no'o tetejimari i'isaerio, kiisi kaawe te'teramekopa Riosichio. Puuu no'o iikachi saayaa, ki nu'uti yuuwesiri puuua, kiisi no'o toaka iikachi kokoretiam. ³Neeea no'o e'rao, ahkasioi Riosie Weratiamee no'o ipatiaio poanatakao, ka'chi eramii neee, pukae wa'a iintotiam, no'o i'isaeri tetejimari ka'karuma enepameriwichio enesoo. ⁴Rosia, pu'ka no'o i'isaeri tetejimariopua, ahpowichio tekipanawichio uukamepua. Rosia te'ta apochi paparakameopua ahpo tatana iintaparepua. Wa'a iintosapao Rosia, ahjama yaajatorepua, ahpo te'ta tisiwari peniatiam tetewiteka, ahpo ki nu'uti utewarie ihsia tetewiteka tiame. Rosia pu'kakamerao, ahpo ahjama kateweri yahcharepua, pu'ka i'isaeri ti'tijoechiopua, itapiti tísia kaaweruma tiame iintokemo tuuka. Pu'kakameraopua tiameo, ahpo nuurari iyoriwa ki'yarepua tiameo. Rosia pu'kakamera ki'yarepua tiameo, ne'neseriosi ajawapuameo, itapiti Riosi ijinuwara kateweka neesetomichio. Pukaepa wa'a tiiachipa, te'ta i'isaeri ti'tijoesia, Riosi iintokemo tuuria uumeripua. ⁵Pukachi i'isaeri tetejimarichi tiame, puuyakamepu taamo ehkoriai noonoriai, Auranichitia. Pukachi wa'api i'isaeri tetejimarichio, naawakame Riosie Weratiameai, te'ta apoe Riosi yooma aampa tiamea, pu'kawichio yooma teemea, te'ta iyoriwa te'terepuamepua, ahkasi ki seena aampasi tiame.

⁶ Ehpe taawechiamio Riosia Auranio, ahpo iintokemo ki ookapi muuwepari tuuria i'isaerio, ki ahsepari muuwepamekatepua pehjo. Nape Riosia wa'a ahpo cheeria muuwepario, ki isaeri ti'tijoeriche nayewaka cheekai cheekamepua, aaataai ki i'isaeri ti'tjoerio, Riosichi paparasacheopua, te'ta pichiwa i'isaeri enepamekopua pu'kao. Wa'a tiachio, te'ta isaeri ti'tjoeria, aaataai te'ta Riosi chiia pichikekame puuua. ⁷ Ehkoriami Auranichi tatanaraai, ki yooma te'ta Aurani tatanarakaitepua, te'ta Aurani tatanaraa, te'ta Riosichi paparakamera puuua, te'ta Aurani paparariachitia, Riosio eee chaaneriopua Auranio: “Aamo te'ta tatana enemeria, te'ta noochi paparakamera enemeripua, aamochitia noochi te'ta paparariachitia, Ihsa aamo taana naawamioipua.” ⁸ Riosia wa'a cheeriachio, Riosi te'ta tatanaraa, te'ta Riosi chiia pichikiamerapua, ki Auranichi ti'tjoetusiwachiche naawakame. ⁹ Riosia eee cheeriaipua pukeri Aurani taanaemeriko tuuyaio: “Piie paaumparichi eenechi no'o eenoio, taanaeme enemeri Saaraapa, piiripi temari.” Aurania pu'ka Riosi cheeriao, te'ta pichikeka inamukamepua.

¹⁰ Riosia Auranichi o'inesaapua tatanatesikao, Ihsa Aurani taanarachi wa'api simiterepua i'isaeri muuwetesiwao, Reeweka tewaniame Ihsa ahjama neewiriachio. Ihji Reewekaa, ooka pirena naawakame tatanaerepua. ¹¹ Riosia i'ka ooka naawakameo, ke'chu saunioio, ke'chu noonowioiopua kaawerumao ki kaawerumaoipua, piiripi pu'kao uukame eneriame Riosia, i'isaeri ti'tjoeri simitemichioo, muuwepasiwao. ¹² Pu'ka wa'a teeremio nayewakao Riosia, eee teeremio chaanerioi Reewekao: “Ihji aamo tatanaa, pa'chiraa ahpo poonikamera itapiti yooreka yasitomeripua, i'isaeri te'ta paamirachitia tetewika.” Riosia, Aakowokamera uurepua poonirakai, pa'chirachitia teeremichioopua i'isaeri paamirachitiao. ¹³ Riosia wa'achi cheekamepua Ehkoriami Iyoterichio, ahpo nayewaturachi eee chiiame iyotetekamepua, eureo nayewaniachio: “Aakowokamera uukamenia, Esauo ki uukamenia.” Wa'a cheekao Riosia, Aakowokamera uuyo tuurepua, ki Esaukamera, i'isaeri paamira enemichioopua.

¹⁴ ¿Ihtana chaachapatare teemea, Riosi wa'a iintoriaopua, poonirakamera uukamekapao? ¿Kiisi kaawe iintokamejoarepua? Ka'i. Riosia, ahpo e'ra ihsiamekapa, wa'a iintokamepua. ¹⁵ Ihjia Riosi Moise cheeriachitia tiamepua, eee cheeria: “Neeea, aaata no'o kaawe yoranaria kaawe yoramania. Neeea aaata no'owichio yoratenaresaa, wa'a iintoamenia.” ¹⁶ Wa'a tiachio Riosia, ahpo e'ra ihsiamepua, ki aaata ahpo utewa yorawae, ihtaoi utewa

chaachapaka itaniameoi. ¹⁷ Pukaepa Ehkoriaami Iyoterichio, Riosia chaanerepua Araonio: “Neee ihsikame aamo yawichi yahchakao, amochi tetewitenariapa no'o utewario, yomatiame weechiopua, nane'remichiopua no'oo, aatanakoopua.” ¹⁸ Wa'a teesoo Riosia, aaata ahpo weranaria itapitiwichioo, apoe wa'api wa'a erasaa weeramepua; aaata newitokache kiisi Riosi nakiya ihsinariameo, Riosia ahpo ki kaaweruma e'ra ihsinariachi toayamepua.

¹⁹ Aaataa no'o iinatuketarepua: “¿Achini iikai Riosia, ki no'o e'rarioi itapitiwichio no'o weerakamepua, ki kaawe no'o iintosoopua, no'o te'yamepua pehjo?” ²⁰ Nape ¿aatanana muuuu, aamo wa'a chanimiaopua Riosio? Sikori netetiamekosaoipua, kaawe iinatuketarepua ahpo neteriaopua cheeka: “¿Achinkai eee tiame no'o netekamua?”, cheeka. ²¹ ¿Naakonakosa sikoritamea, ki ahpo iintonaria iintotarepua? ¿Ki ihta ahpo e'ra iintonaria iintotarepua wehchorieo, itapiti sikori tísia peeniatame iintonaresaopua, ki te'ta peeniatameoi iintonaresakoiopua, piiripioopua, ahpo petechi ahjaepuameopua, piireo, te'ta pahkotanioi ahjaepuamewichioopua? Wa'a tiiachio Riosiai, apoe ahpo eramia iinuekapaopua, Aakowokamera uukamepua i'isaeri paamiratumichioopua, ki Esaukamera.

²² Riosiai iinuemepua tiameo, ahpo ki nahsinepaka puuemiao, ki ka'karuma nokayame ti'tijoeo ooweruopua tiameo, ahkasi apochi e'enaka ka'karuma enepachisio, nape ki apochi paparamia e'enanarekameopua, Riosia pu'kao iinuemepua tiameo, kokosamiaoipua. ²³ Riosia, ahpo ki nahsineka puuyeriaa, te'ta tísia ahpo tesiwewa e'ria tetewitenariapa wa'a teereriaipua. Puuu ki ka'karuma nokayame puuyetiamea, teeme puuu tiameo, Riosia pukeri ahpo iintomia inatariachi o'iniao, taamo ahpo tesiwewa uupuame inatakamepua, taamo ka'karuma enepatesaapa, ahpo ahjama mochipuachi i'tonariapa. ²⁴ Puuu kakupachi i'topuamea, teemepua te'ta i'isaeri ti'tijoeri, yooma ki i'isaeri ti'tijoeriai, Riosie paajutetiame. ²⁵ Oosea tewaniamea ehkoriaami ahpo iyotaperi chiiiao, Riosi nayewaria puuu Iyoterichio. Riosia pu'ka Oosea tewaniame iyotaperichio, eee cheerepua:

Ki i'isaeri ti'tijoeoipua, no'o ti'tijoeriwa tewamania;
ki nakiwame ti'tijoerio, nakiwame tewamania pu'kao.

²⁶ Wa'api pu'kao Riosio eee cheeriachio:

“Eemea ki no'o ti'tijoeriwapua”,

Riosi te'ta ahjamea,

ahpo tatana tewameripua.

²⁷ Isaeri ti'tijoeri nayewaniachio, Isaiaa weeru naewakao chaacharepua:

Isaeri ti'tjoeria seete pa'wechi kehki muuwepakaipua,
Riosi te'ta kokosarichio,
ookapi wa'api newipameripua;

²⁸ muuwaeme puuu ki Riosichi paparakamea,
Riosi ka'karumara uuka katewiachiopua kajuyachi
taawechiopua,

kokosapuamepua Riosieo,
poanachi ki wahjiamesi poanatakaopua ki ahpo kahtiachi.

²⁹ Isaiaa cheeriaipua tiameo ahpo iyoterichio:

Riosi yomatiamete'ta tiameo, ki taamo tooweriamete enesoo tetejimarisiwao,

Sooroma muuwarika ijikimeriai teemea, ooruchi itipiriamechitia ki ti'tjoerie;

Oomora muuwari mochiriamechitia, ikiriamechitia.

Isaeri ti'tijoe ki nakiyame pu'ka Riosi kaaweruma tuuyewari

³⁰ ¿Ihtana erakotariare teemea Isaeri cheeriao? Ehpe taawechiamio, seesenu ki isaeri ti'tjoeria, kiisi i'yaka mochikai ahpo kaawe Riosichi te'terewao, tewakame puuu aachin teeka ahpo te'ta kaawe te'terepuaopua Riosichio. ¿Aachin nokaka tewariarepua te'ta kaawe te'terepuaopua Riosichio? ¿Ki Riosichi te'ta paparakapa, wa'a te'terepakamepua, ahpo tatakoria cheriwepuawichioopua? ³¹ Nape ehkoriamisi i'isaeri ti'tjoeria, tísia Riosi oowewari mochitoamekaipua ahpo tatakoria cheriwepuawichioopua, ka'chitia kaawe te'tereme teereriamepua Riosichio. ³² ¿Aatia wa'a teereriamepua? Puuu kihta Riosichi paparakapa, wa'a te'tereriamepua, oowera nuurari chiia oowewarika nateteriamekapa. Pukaepa motochikamepua, Riosi yahcharia tehtechiopua. Puuu tehtea, Riosie Weratiamekai teererepua. ³³ Isaiaa eee cheeka iyoteriaipua Riosieo:

Neeea Siioni mochiwachio, Tehte yachamania wa'ao.

Pukachi tehtechio,

muuwaeme motochika ruhjimapua.

Nape pukachi paparakamea,

kiisi kitachi itipirio erakomapua

ahpo paparario.

10 Pukaepa Riosichi poponi pipini tiame Rooma mochikameo, i'ka aamo tuuyeka iyotiameña, neea senepi taawechi no'o tetejima i'isaeriwichioo, tísia Riosichi itayame neea, Riosio ku'imichiopua pu'kao, ki pu'ka tehtechi motochimichiopua, apoe Eesusichio, ohso kaawe neea pukachio, tísia ahjachi paparajeraninia, Eesusie newipatepuawichiopua pu'kao, Riosie te'ta kokosapuameo. ²Nane'riameña pu'kao, tísia Riosikamera yooreka mochitonariopua, nape pu'kachepa, ki Riosi te'ta nakiyachitia nookapua. ³Ki machiyapa pehjiio aatana Riosi yahcharia, ahjachi pichikiachi ahpo tatakoriaria cheriwepuameopua, aapoe ahpo i'yamepua aachin teeka kaawe teerepuameopua Riosichio. Pukaepa ki paparamepua Riosie Weratiamechio, ahpo newipatepuawichio weratiameo. ⁴Pu'ka Riosie Weratiameopua, ehkoriaami Moise nurari nokisiniamopua wa'asi werapatiamepua, Eesusio yooma tatakoriame nateteka mukuriapa taamowichioo, yooma pukachi paparameo, ahsieme cho'wetiamie itipimichiopua tatakoriario wa'asi.

⁵Aata Riosi nurari e'wekache kaawe teerenariameapua Riosichio, Moisea chiiamepua pu'kao: “Aata Riosi nurari e'wewache kaawe teerenariamea Riosichio, senepi taawechi ahsepari yooraka, yasitomeripua nurari chiiio.” ⁶Nape papararichi simiyame kaawe teereniamie Riosichio, nee Paoroa eee yorajera e'ramenia aamoo: “Ka'te eramitiamua aamo ikachio: ¿Aatanana mooenamopua tewekachio mukusao? —wa'a eraniamea, Eesusio mukukaio ki tewekachi moenario eraniamepua—; ⁷ka'te eramitiamua tiameo aamo iikachio: ¿Aatanana mukukatewechi tekitiaio machenatapua eenechio? —wa'a eraniamea Eesusi mukuriooopua, kiisi ki oijenario eraniamepua. Nape Eesusia mukukai oijenasapapua, te'ta pichiwa tewekachi moenakamepua.” ⁸Moisea simiteka nayewaka ahpo Iyoterichio, eee cheeriamopua tiameo: “Riosichi aamo kaawe teerepuaa, kiisi tehki tiiáitopua. Aamoe chuwaie wa'api itapuapua Riosichio, nape te'ta aamo iikachi machenamee Riosichi oowe e'ráe, aamo tatakoriario cheriwepuawichioo. Wa'a e'raka Riosichi itasaamua, kiisi tehkikai teereriopua Riosichi kaawe teereniamieo, aamo chokichi wa'api kahtiamekai tiamekopua.” Teemea wa'a tiame masitesiamopua, Moise cheeriachitia, aachin teeka Riosichi paparaniame. ⁹Aamoe chuwaie wa'api cheekame enesaamua, Eesusio apoe aamo Paamirako tuuyame enesaamua, te'ta aamowichio tatakoriaria cheriwepuawichio mukuriopa

pu'kao, pu'kao Riosie oijenatetiamekopua aamo weemera ahjari kiapuawichioo, newipameri muuua Riosie kokosapuamechio.

¹⁰ Teemea taamo iikachio, Eesusi taamowichio iintoria erakoniae, taamo kaawe te'terame tetewame Riosia apochio; teemea tiameo, taamo chuwaē chaachapame teemea, Riosie taamo cheriwepua uunarewao, Eesusi taamowichio iintoria nateyaraeo, taamowichio mukuriaeo.

¹¹ Ehkoriai Iyoterichio, chaanipua tiame: “Aataai Eesusi Riosie Weratiamechiche paparamēa, kiisi sewina erapameripua ahpo Riosichi paparariao, kihtawichio kaawe enerio eraniameo.”

¹² Riosia ki seenu tetewamepua aataoi, i'isaeri ti'tijoerioi, ki i'isaeri ti'tijoerioi; yooma pu'kao napati wa'achitia Riosiwarakapaopua, ki nu'uti cheriwewa e'rarie cheriwamepua, yooma apochi e'enaka paparaka ahpo cheriwewa itayameopua. ¹³ Wa'achi chiiame ehkoriai Oeriai ahpo iyoterioipua, eēe cheerioipua: “Yoomahka taamo Noono tewekachi kahtiamēchi paparakamea, newipatemeripua, apochi enapameopua, ahpo tatakoriai cheriwepuawichio itakao.” ¹⁴ Nape ζaatana paparatapua pukachio, ki nane'riame enesaapua aatanakoopua pu'kao? ζAachin teeka nane'retapua, ki aatae tuuyetiame enesaapua aatanakoo? ζAatana tuuyetapua pu'kao aatanakoo, kiteresoopua tuuyemerio? ¹⁵ ζAachin teeka simitapu aata tuuyemeria, kiteresoopua aata ahpo itapitie ku'ika uhjuramerio? Puuu ehkoriai Isaiaa ahpo Iyoterichio, i'ka nayewatupuamechi simiyame, nayewaka cheeriamēpua, eēe cheeriaopua: “Tisia peenia tiame iintokame aataa, Riosi kaaweruma tuuyewari u'pakaopua.”

¹⁶ Nape i'ka Riosi ka'karuma tuuyewario, ki yoomahka pichikerepua. Isaiaai, Ehkoriai Iyoterichio, wa'achi cheeriaipua cheekao: “Paamira, nape amochi simiyame nayewatuwao, ζaatanana taamo pichikiamepua?” ¹⁷ Wa'a teesoo te'ta paparaniamea, Eesusi Riosie Weratiamechi simiyame pichikeka keepukapa, ikiniamepua.

¹⁸ Nape isaeri ti'tijoeria, ζki inamukamekosapua pehjo pu'kao? Eje'e, puuuapa pu'kao, inamukame puuuapa wa'asi, ahpo wa'api Ehkoriai Iyoterichioi, eēechi chiiopa:

Riosi na'nayewatuame Riosi chiia tuuyesika mochitoriaa,
ahkasi yomachi weechi nane'retiamēpua,
ahkaopua sihkochiamioipua.

¹⁹ Nape chaanine eenechi: ζKi pahteka inamukamekosajuarepua pu'kao, puuu i'isaeri ti'tijoeria? Riosio Ehkoriai Iyoterichio Moise iyotaperichio cheerioipua:

Aamo isaeri ti'tijoerio, wa'ina erakotemania,
no'o ka'karuma naawesario seesenu ti'tijoeri i'yetoretiopa,
aamoo ipaka tetewiria.

Aamoo nekumechetemania pukachio,
pu'ka aamo ki ijinatame teewarioiopua,
no'o ka'karuma tuuyewario,
kaawe e'raka uukamekopua apochio,
aamoo ki nakika uukamekopa.

²⁰ Riosia Isaiachio iyotetekao, wa'achi cheerepua, eee cheekao:
Ki no'o i'yamekameraa,
no'o tewakamepua;
ki no'o tetewai iinatukekameo,
no'o tetewitekamenia.

²¹ I'isaeri ti'tijoeri nayewaniachio, Riosia cheekamepua Isaia iyoterichio:

Neeea senepi taawechi oowekamenia,
ahpo wa'inameoipua noochi e'enapua,
ki no'o e'weka mochitopuameo.

Isaeri ti'tijoe te'ta uutiamera

11 Waikao iinatukenania: ¿Aatia wa'a iintoriare Riosia i'isaerio? ¿Ihpapakamejoare naaju Riosia i'isaeri ti'tijoerio? ¿Ki ahpowichio tekipanamichio uukamekosapua naaju? Ka'chitia wa'a tiame puuuu. Ohsotia puuuu, ki ehpesi o'inia uukamekopua pu'kao ahpowichio tekipanamichioo. Neeesai isaeri tijoekapao, ipatiame enemii neeeai waikao, ki ahpowichio tekipanamichioopua tiameo. Nape neeea Riosiwichio tekipanamenia, isaeri tijoenia tiameo, Aurani tetejimari neeea, Chaamini ti'tijoeturi neeea. ² Wa'a tiame tetewapa neeea taamo i'isaerio, ki ihpapatiamema maena neeea, Riosio i'isaerio, ki ehpesi o'inia ahpo tekipanemichioopua uuriamekopua. ¿Ki nane'riame eemea, Eeriaai wa'a chaanerio Riosi ahjama nayewaio, i'isaeri wenejikao? Puuuu chaaneriaipua Riosio: ³ “No'o Noono Paamiraa, yoomá ko'iretupa aamo na'nayewaturao, puuu aamo oorona oowewari kokoseretiachioi, yooma ru'minaretupua wa'asi, tepawetetiamea. Neeche itipiamepa ahjamea, neeeai wa'asio, merinareniamepua tiame.” ⁴ Nape Riosia, Eeria wa'a chiopao, ¿ihtana nehjiarepua? Riosia chaanerepua pu'kao: “Iiweta iinuenia oowisani miiri i'isaeri ti'tijoeri ooweruri tiame, ki chopokorieka ajapameopua pehjo, Waaari riositawaopua.

Pu'kaonia noochikamera paparaka mochtitopao, no'owichio poanatakamenia, noochi simiyame tehki yoramichiopua.”

⁵Riosia wa'achitia teetoamepua ehpe taawechiamioi, ki weeka ahpowichio poanatakaoi, ehkoriaami ko'itiochitia seesenuo, ahpo kaawe e'rachi nehpuwaka newiteriachitia. ⁶Wa'a tiiachi ahpo kaawe e'rachi enesoopua Riosio, ti'tijoeria kihta yoorakamepua ahpo newipapuawichioo. Itapiti yoorakame enesoopua ahpo newipatewawichioo, Riosia ki ahpo kaawe e'rachi iintokame enemiipua. Wa'a teerekame enesoo, ahpo kaawe e'rachi iintotiamea, ki ahpo kaawe e'rachi iintotiame enemiipua.

⁷¿Aachin tiamepu i'isaerichi simiyamea naaju? Isaeri ti'tijoeria, ki tewakamepua ahpo i'yao, Riosichi kaawe te'terewao, nape Riosie uutiamia, Riosichi paparakapa tewakamepua pu'ka ahpo kaawe mochiwaopua Riosichio. Wahjachi ki Riosichi paparakamea, wa'apitia toiretupua, ahpo ki ka'karuma nokiwachi. ⁸Puuu wahjachi toitiamea, Ehkoriaami Iyoteri chiiachitia te'teriamepua, eee cheeka chanitiamea:

Riosia ahpo kokochiwachi toarepua pu'kao,
wa'atia ahpo pusieo ki tetewimichiopua,
ahpo nahkaeoi ki inamumichiopua.

Ahkasi ehpe taawechiamioi wa'a te'teriamia puuua.

⁹Ehkoriaami Raawiai, wa'achitia cheeriaipua tiameo, ki nakika mochikameopua Riosio, eee chanitiame eee cheekao:

Puuu ki ka'karuma nokaka mochinariamea,
oowera mochika pahkotaka pu'serenariamepua.
Ahpo nokayae wa'api ruhjisaa,
kaawe enemiipua.

Pu'ka ahpo ki ka'karuma nokayae,
motochitesaa kaawe enemiipua,
pu'kao kokosatiaa kaawe enemiipua.

¹⁰Puuua puichi tukapasipasoopua,
kaawe enemiipua,
ki ma'chiremichiopua pu'kao.
Puuua koomorasitepatetiaa,
kaawe enemiipua.

Ki i'isaeri ti'tijoeri newipateniame

¹¹Waikaonia noochio, e'raninia: “¿Ki oosa werisimeri ohjoarepua ahpo motochiria te'terewachioopua? ¿Ki oosa Riosi nookemeri

ohjoarepua wa'asio? ¿Kííkosa ahpowichio nokimichio uukame Riosia pu'kao?" Eje'e. Pu'kawichio uukamepua. Nape ehpeo pehji Riosia, ahpo pukeri o'inia uuriao ahpowichio tekipanamichioo, ki kaawe te'tiopa apochi pu'kao, ki isaeri ti'tijoerichi ihsiamepua ku'íkao, ahpo tehkiwachiopua. Wa'a iintotioopua Riosio i'isaeri ti'tijoeria, seenekachi Riosichi e'enanaretareoipua eenechi. ¹² Riosia i'isaeri ti'tijoerio kihta yooraka mochitorioopua ahpo tehkiwachio, ki i'isaeri ti'tijoeri ajawarepua ahpo tehkiwachio, aapoekamera nakiriopa Riosi kaaweruma tuuyewari. Wa'a iika tísia muuwere Riosichi paparakame ki isaeri ti'tijoeri. Nape i'isaeria eenechi Riosichi e'enasoopua Riosichi paparaka ka'karuma enepakaopua, kaawe tekipanania enesoo pu'kawichioo, ¿kehkisa epeche muuwepatarepua Riosichi papamea, tísia muuweeka Riosichi tekipanatoopua, pirena nokisika ki isaeri ti'tijoeri ahjamao?

¹³ I'ka aamo chaanenania ki i'isaeri ti'tijoerio, neeea aamoo, uhjuratiamekapa amochi nayewatumichio Riosi tuuyewario, i'ka no'o tehkiwa amochiopua, tísia nateyame tetewaninia. ¹⁴ I'ka no'o inisia amochio, Riosie Weratiamechi naewatukao, no'o tetejima i'isaerio eenechi Riosiche e'enanarewa erapatesoo, tísia kaawe enemiiipua, amochitia Riosie newipatetiame enemichiopua. ¹⁵ I'isaeri ti'tijoerio ki nakika tetewariopa te'ta kaaweruma tuuyewariopua Eesusichi simiyame Riosi Taanarachio, seesenu ki isaeri ti'tijoe ooweru tiame ajaware Riosia, kaaweruma ahpo tehkiwachi nokisimichioo. Nape pu'ka i'isaeri ti'tijoerio ki nakiria ahpo tehkichio, eenechi Riosi tehkichi ajawatiame enesoopua Riosieo, ¿ki te'ta kaawe erakoame enetare i'isaeria, eenechi oijenatetiameka te'teriapa i'isaeria? ¹⁶ Riosio pukeri o'inia Aurani ahpo tehkiwachi ihsimia i'ka weechi kaaweruma machenakame enesoopua, yomatiamé ahpo inataria neipami iintomeriai, ahpo inataria kuuwepakaoui, kaaweruma machenameripua eneriamépuu tiameo. Puuu Riosi inataria i'ka weechi ahpo iintomiaa, paatusika tiamepua. Paatusia pahcha takaritatiameo, ta'yame machenakame enesoo, yomatiamé kaaweruma paatusia. Puuu Riosi inataria i'ka weechi ahpo iintomiaa, kuuuka tiamepua tiame. Itapiti kuuuai naawara ahjame enesaapua, yomatiamé ahjamepua, atowara, saawara tiame.

¹⁷ Riosia i'isaeri ti'tijoerio, ooriwo kuuuka tiame tetewanipua pu'kao, i'isaeri ahpowichio tekipanameo Riosia, pu'ka ooriwo kuuu atowarachitia tetewamepua. Ookapi i'ka atowa i'isaeri ti'tijoerio Riosia, ki apochi paparamekopaopua, tehpunarepua pu'ka atowao.

Wa'a ikisaopua Riosia, seesenu kuuu atowara atowatere puuuu ahpo ooriwo kuuu, ahpo ooriwo naawae ahjaka mochtomichiopua; wa'a te'tereka mochtitoame ahpo ooriwochio, ahpokamerawichio, yooraka mochtomichiopua. Puuu seesenu atowaa, eeme puuu, ki isaeri ti'tijoeri Eesusichi paparakame. ¹⁸Nape eemea pu'ka Riosi ooriwochi atowatetiamekapao, ki epeche erakometepua i'isaerichio, Riosi ooriwo te'ta atowarawachio. Wa'a e'rame enesaa eemea, pu'ka kuuu naawarao eemekamera ahjatio erakomiipua, nape ki eemekamerapua, Riosi ooriwo ahjatiameráa.

¹⁹Ehpeo eemea chaachapaniarepua: “¿Ki epeche tiame ohjoare teemea naaju, pu'ka i'isaeri u'yesaopua taamokamera atowatetiameopua?” ²⁰Ka'i puuu. I'isaeri ti'tijoeria tehpunatiamepua atowachitiao, ki Riosichi paparakapa; eemekamera atowachitia ajawatetiamea, Riosichi paparakapakamera eemea, ki epeche ka'karumakapa. Wa'a te'tiapa eemea, kihta weruma epeche erakometepua i'isaserichio, Riosie aamo kaawe yoraretiao. Ohso kaawe eemea, Riosichikamera aamo pewatiame te'terio erakopuapua. ²¹Riosia i'isaerio ki nakiyapa ahpowichio tekipanamichioo, pu'kao tehpunakame enesoopua, ki apochi paparakopaopua, ¿ki wa'achi iintotarepua amochioi, ahpo oowarachi ihchiamekoipua, aamo toisoopua apochi paparao? ²²Riosia kaawerumapua kaawerumao, nape aaata apochi se'wika paparakameopua, ki teesa kokosamepua, ki ahpo tehkiwachi tekipanamichio. Riosia aamowichioo, tísia tesiwekamepua; ahpo tehkiwachi mochtomichiopua itapiti ahpowichio nokisikao. Wa'a tiachipao eemea, iyorika mochtopuapua pu'kao, ki tehpunapuame eemea Riosi atowarachitiao. ²³Nape i'isaeri atowara tehpunatiameopua, ka'karuma enepasoopua Riosichio, Riosia iinuemepua utewari apochio, eenechi wa'api kuuuchi ahpo atowatemiaopua, i'isaeri ahpowichio nokisimichioopua eenechi. ²⁴Riosia aamo ki i'isaeri ti'tijoeri atowarao, seenu kuuu atowara tehpunatiame, ahpo ooriwo kuuuchi atowaterioo, ¿epeche ki tehkina eramerinapua, ahpo wa'api ooriwo kuuu atowara tehpunarioo, pu'ka wa'apichi ooriwo kuuuchi atowatekao?

Wa'asi kajuyachi newipateniame i'isaeri ti'tijoeri

²⁵Eeme ki i'isaeri ti'tijoeria, ki aamoeche itipimeri te'ta atowarachitiao. I'ka aamo nane'reka mochtiojeraninia, ki aamo te'ta oijerawa erakomichiopua, i'ka Riosiche apoeche nane'riaopua: Puuu

isaeri ti'tijoeri ehpe taawechiami ki nakikame Riosi tuuyewari ahpo Taana Eesusichi simiyameo, ki yooma taawechi wa'a teeremiite puuua, i'isaeri ti'tjoeria. Puuu i'isaeri wa'a te'teremeripua ahkasi yooma ahseparichisi Riosichi paparameripua, ki isaeri ti'tjooeopua. ²⁶ Riosi nane'ria kehki ahsepassoopua ki i'isaeri Eesusichi parapakameo, yomatame te'ta i'isaeri Riosi kuuurachi atowatepuamepua tiame, yooma pirena Riosie te'ta newipatetiame itipimeripua wa'asi, Riosie newipatetiame pirenatupakaopua. Pu'ka nayewaka cheere Riosia, Ehkoriaami Iyoterichio, eee cheekao:

Apoe Newipatemeria, Siioni tewaniachi o'inia enameripua,
Riosi kahtiachi o'inia, yooma Aakowo i'isaeri ti'tijoeri ki
ka'karuma te'tiao,
yooma puhjenekemapua pu'kao.

²⁷ Wa'a tiiachio yooma te'ta i'isaeri ti'tijoeri ahjama no'o
katewerio,
ki i'isaeri ti'tijoeri na'pepaka ahjamaopua,
ahsieme kuuwepakame enamania pu'ka ahjama no'o
kateweri yahchariao,
pu'ka tatakoririao te'ta ahsieme cho'wekamekapaonia
wa'asio.

²⁸ Nape iiweta i'isaeri ti'tijoeri ki Eesusi Riosi Taanarachi paparaka mochitoiopua pehjo, Riosia ahpo tuuyewari newipatiameo, seepurawachitia tetewamepua. Wa'a te'teripua pu'kao Riosia, aamokamera ajawarepua pu'ka ahpo newipatiame tuuyewari tehkiwa nokisimichiopua. Aamokamera wa'a yoorakamepua, tísia ahpo Taana Eesusichi paparariopao, eemepechi simitemichiopua pu'ka ahpo Taana Eesusichi simiyame nayewatukao. Nape Riosia ahpo tehki ki'yaria u'yekameaiopua, ki toaka tetewamekaitepua pu'kao, ki natakepamekapao, i'isaeri noonoriwa ahjama ahpo kateweri yahchariaopua. Pukaepa Riosia wa'a tiamepua pukachio, nakiyamekapapua pu'kao. ²⁹ Riosia kiisi wa'atia itipiamepua ki iintokao, ahpo iintomo tuuriao, yooma aaataoi ahpo ijinuwa paajutiaopua. ³⁰ Eeme ki i'isaeri ti'tjoeria, aamo ehkoriaami noonoria pukerio, ki Riosie uutiamie eneriaipua ahpo tehkiwa nokimichiopua, ki Riosichi paparaka mochitoriamekapapua pehjo; nape ehpe Eesusi taawechiamio, i'isaeri ti'tjoerio ki Riosi e'weka mochitonareriopao, eeme ki i'isaeri ti'tijoeri ajawatiamepua, ahpo Taana Eesusichi simiyame nayewatumichiopua. ³¹ Wa'achitia puuu i'isaeria ehpe taawechiamioi, ki pichikiamepua Riosi chiiio, Riosi weeraria

Taanachi simiyameoi. Nape Riosia i'isaerio, aamochitia ahpo Taana Eesusichi e'enaka paparakameo, ahpo tehkiwachi enepatemapua eenechio, pu'ka yooraka nokisimichiohua. ³² Riosia yoomatiame ti'tijoe ooweru tiame wehjoarichi mochikameo, napati wa'achitia tatakoriame tetewamehua, pukaepa Riosia, ahpo Taana Eesusichi paparaka e'enasoopua, ahpo tatakoria cheriwepuawichio itakao, napatika wa'achitia cheriwemeripua pu'kao.

³³ ¡Teesana tahpitika tiamepu Riosi inatariraa! ¡Ki nu'uti peeneka inatamehua, ki nu'utihua tiameo, pahteniamechiohua! Riosi iintonariaa aataai ki nane'reporitehua, ihtaoi peeneka inatohua. ³⁴ ¿Aatana ahsepaka inatata Apoe Paamiraohua, inatao? ¿Aatana tuuyeme tiarehua Riosi inatao? ³⁵ ¿Aatana itapiti rewetare Riosio, Riosio ahpo wikirieko tuupuaichiohua? ³⁶ Aataaiohua. Yooma ihta itapiti iintuameo, apoekamerache iinuwarakopahua. Wa'a teesoo, apoe iinuwaraa, apoewichiohua. Teemea, kihta iinuekaitehua, itapiti kiapuaiohua Riosio, yooma itapitio Riosi iinuwarao, apoe enepateriamekohua. Yooma Riosi enepateriaa, apoe ahjaemichiohua. Pukaepa neea Riosiwichioo, te'ta weruma nayewajerania, ahkasi ki wahjiamе taawechisi. Wa'a teeresaa kaawe enemahua.

Riosiwichioche yasitoniamе

12 Pukaepa eeme no'o Riosichi tetejimaо, Riosichi aamo oowewachitia te'terejerania, Riosichio aamoo, kaawe eraniamechitia. Puuu wa'a teeka mochitoniamеa, Riosi ki nu'uti iyoriniamekaitehua. ² Ka'te i'ka weechi mochikamechitia inatamitia eemea, ohso kaawe kaawerumara inataka mochitopuahua, Riosikamera kaaweche wichiya. Wa'a teeka mochitosaa eemea, Riosi e'rachitia mochitomahua. Wa'a teeka mochitosaa tiameo, te'ta kaaweruma enemeri aamo mochitowaa.

³ Riosio ahpo no'o tesiweka weerariohao, aamo kaawe e'raka chaania, ki aata epeche erakoka mochitomichiohua. Napati aamo tetewika mochitopuahua, i'ka Riosi tehkiwa nokisikaohua, yooma eeme pipiripi ahkao. ⁴ Yooma eemea, piiripi weerewachitia te'tiamеhua Riosichio, i'ka Riosi weerewachio muuwaeme teemea. Yooma pipiripi teemea Riosieo, itapiti ye'kari pepenewa kiatiamеhua, taamo ihta ye'kari kiatiamеohua pepenewa, pukaе taamo nokisimichiohua, ihtaoi Riosichi tehkiwao. ⁵ Muuwaemekai teemea, Rosie Weratiame weerewachio, piiripi

wa'api weerewakaite teemea. Piiripi weerewakapa teemea, yooma apochi ihcheka mochitoamekate teemea, teemea wa'atiao, napati wa'achitia ahpo ku'wipuawichioopua.

⁶ Wa'a teesoo, yoomahka Riosie kiatiamekapaopua, yooma ihta ye'kari taamo nokisimichioo, pu'kakamera yooraka mochtotariapua naaju. Riosi tuuyewarichi simiyame ye'kame enesaamua, peeneka nayewapuamua Riosichi aamo paparae oowe e'raka, ahkaoi aamo masitiachio. ⁷ Wahjachi ku'iwa ye'kame enesaamua, kaawe e'raka ku'ipuapua pu'kao; masiteniame ye'kame enesaamua, peeneka masitepuapua; ⁸ oowe erapatewa ye'kame enesaamua, oowe erapatewa tekipanapuapua. Ihkokeka pu'seriame enesaamua, kaawe e'raka ihkokepuapua. Tesiwe e'reniame ye'kame enesaamua, kaawe e'raka tesiwa e'raka ku'ipuapua.

Riosie Weratiamechi, te'teriamiachitia mochtioniame

⁹ Pichiwaka aamo nakimitia ahpoo. Na'arario, nekuchemitiapua, kaawerumache chapitoka mochtipuapua. ¹⁰ Yooma aamo te'ta nakika mochtipupua, Riosichi poponichitia, pipinichitia tiamé. Te'ta yoorewie teteipupua ahpoo, epeche kaaweruma e'raka ahpo piirechio, napati ahpoo wa'achitia.

¹¹ Ihta aamo yoorachioi utewaeme tiame teetopuapua. Amochioi tiameo, amochi kahtiame tetewitepuapua Riosi Riosiwari. Riosiche ihsiweka mochtipuapua, ki aaata wa'asi.

¹² Peenia erakoka mochtipuapua, piie taawechi ahkao, te'ta Paamira ahjama mochimipa. Aiwaka mochikaio, ka'te yaapi erakomitiapua. Riosichi aamo paparaoi, senepi yooraka mochtipuapua pu'kao, ahjachi itaka.

¹³ Aaata Riosie piipatetiameo, tesiwa tiame enesoopua itapiti nakiwachio, ku'ipuapua pu'kao. Aamo ta'pechi asiyameoi, kaawe e'raka asipupuapua.

¹⁴ Aamo ki kaawe yoorameo, ka'chi chaanepuapua, kaawe yorapuapua ohso kaawe.

¹⁵ Aaata te'ta peenia erasoo, ahjama peenia erakopuapua; aaata yuuwesisoo, yuuwesipuapua tiame amochioi.

¹⁶ Eemea amochio, kaawe aamo ahpo erakoka uumitiapua. Ka'te weruma aamo uumitiapua aatachioi, tesiwa te'tiameo kaawe uuka nayewepuapua, kihta epeche e'raka.

¹⁷ Na'aretiai muuuu, ka'te wa'achitia na'are muuuai. Itapiti yoorai, kaawe aamo neesetoka ihsipuapua, aamoo, kaawe

ihsiametepeuwichio. ¹⁸ Aamo wahjachi kaawe teerewao, kihta a'chi tiame ihsika yasitopuapua, aataoi. ¹⁹ Ka'te aamo ki kaawe iintotiameo, wa'achi yooraka natetetemua, ohso kaawe Riosikamera toepuapua pu'kao, apoe Te'pa Kahtiamete taamo Noono ihsimichio pu'kao, te'yakao. Wa'a teeremeri eemea, Ehkoriaami Iyoterichi Riosio chiiamekopua: "Aata aamo na'ara iintokameo, nee natetetemapua iintoriao; wa'a chaani Te'ta Paamiraa." ²⁰ Pirenachi Iyoterichio chaanipua: "Aata aamo seepurawaoi chorowasoo, ko'kotepuapua; aataoi paramusoo, nerojitepuapua. Wa'a aamo iintosoopua, suuwe erapatemamua pu'kao, ki nu'uti taretetemamua pukachio." ²¹ Ka'te aamo toa na'arari aamo yuumpamichio, ohso kaawe muukamera newitopuapua na'arario, aamo kaawerumachee ihsia.

13 Ihta ya'yawichituniameo, ihta pa'pamiratuniameopua tiameo, yooreka mochitoniamepua pu'kao, pu'ka yawichituniameo paamiratuniaopua tiameo, Riosie wa'a teewetiamekopua pu'kao. Yooma ya'yawichi ajawatiameo, pa'pamiratuameopua tiameo, Riosie reesetiame puuua, e'wewari teereniamepua tiameo. ² Pukaepa pu'ka e'wewari ki yoorekamea, Riosikamera ki e'wekai noonoikamepua, wa'a tiame e'wewa yahcharia Riosia, pu'ka pa'pamiratuame e'wepuwichio e'raria puuua. Wa'a tiachiopua yooma aata ki yoorekamea pu'ka pa'pamira e'wewario, pu'ka wa'api e'wewari kokosarira saaemeripua. ³ Aata kihta ki kaaweruma nokaka mochikamea, kihta seewemetepua i'ka nuurari neesetoameopua, aataoipua, pa'pamiratuameo, ya'yawichituameoipua. Nape ki kaawe nokaka mochikamea, seewemete puuua i'ka e'wewa iinuemeo, pu'kaoi iinuemekopua pu'ka nuurarie kokosamio. Pukaepa aata ki majaka yasitonariamea i'ka pa'pamiratuame e'wewario, e'wekache yasitometepua i'ka e'wewari iinueme pa'pamiratuameo, kihta ki kaaweruma ihsikaopua. Wa'a teeka yasitosaamua, kaawerumachitia tetewipuwamemua, ya'yawichieopua. ⁴ Aata yoorewi yachatiamea, aamo ta'iria yasimichio yachatiame puuua, Riosi nakiyachitia yooreka. Aata ki yooreka mochitoameapua pu'ka yoorewa neesetoameo, seeweka tetewimetepua pu'kao, pu'ka aata yachatiameopua yoorepuawichio, ki oowera kusiwaeka yachatiamekopua pu'kao. Ihji aata yoorepuawichio yachatiamea, Riosi seekaerachitia ihsiamekopua, ki kaaweruma iintokameo, wepimichio yachatiamepua. ⁵ Pukaepa teemea pu'ka e'wewari neesetoao, yooreka mochitometepua, nape ki

taamo kokosapuameche seewekao, taamoe wa'apioi nane'riapa Riosio, pu'ka e'wewari e'weka mochitojeriopa. ⁶Pukaepa teemea tiameo, yawichi koparolari nateteka mochitoamepua, pukae natetepuaichiopua yoorewa inatiameo.

⁷Yooma ihtawichio yawichi koparowaa, natetepuamepua, te'ta ya'yawichiwichio, ki te'ta yawichiwichooi, nu'nunti teesa ya'yawichiopua tiame. Wa'achitia weruma yooreka tetewipuamepua tiameo, yooma pipiripi pu'kao. ⁸Ka'te ihta aaata wikirieka yasitomitiamua, naatichape, aaata aamo nakirewache. Wa'a teereka yasitoame enesaamua, yooma Riosi nuurari yorajera ihsiamie enemerimua. ⁹Riosi nuurari nokipuamea, eee chiiamepua: “Ka'te suwepori nokimitiapua, ka'te merimitiapua, ka'te ichikomitia, ka'te ikotu.” Iintusoo pehji ihta yoorepuameo, ihji no'o aamo chaanemiaa, yooma ahsepari iyoriwa iintoniamepua: “Aamo piirechio, aamochitia nakimitiapua.” ¹⁰Aaata ahpo piirechi kaaweruma nakika yasitoamea, kihta na'ara ihsiamepua aataoi. Wa'a teeka yasitoniamea, kaawe yooreka yasitoamepua Riosi nuurario.

¹¹Yooma i'ka no'o cheeriaeo, taamo newipuapuachiche inatapuapua, ehpe taawechiamiohua wa'asio, pu'ka taamo newipatepuao, epeche waapi teetoamekopua pu'kao, ki pukeri taamo paparariachitiaopua, Riosie Weratiamechio. ¹²I'ka weeechi tukaparia, u'matona puuupa, weemera taajenari asinapua. Pukaepa te'ta toaka mochtomete teemea, ki kaawe nokiwao, yooma pu'ka tukapachi ki kaaweruma nokisiniameo. Ohso kaawe ka'karumachikamera mochtoniachi kaawe enemiihua, Riosi uutaparichi, taamo Riosi neesetorae wakiraetoka. ¹³I'ka Riosi taajenarichio eemea, ka'karumache yooraka mochtopuapua, kihta na'arari, kihta nawajika, kihta pahkotawa nawajika, kihta suwepori nokaka, kihta nekumewa erakoka aaatachioi, kihta ikotuwa aaata iinueka. ¹⁴Ohso kaawe eemea, Riosie Weratiame e'rache wakiraeka teetopuapua, ki aamo newitopuawichiohua i'wa weeechi ki ka'karuma nokiwa weemuwao.

Ka'te ki kaawe chaanemitia aamo Riosichi poponiwao, pipiniwao tiameo

14 Aaata weemera Eesusichi paparakameo pehjo, aamo ta'pechi asisoo, kaawe e'raka uuka tetewipuapua pu'kao. Ka'karuma Riosichi pu'serewa nayewepuapua pu'ka ahjamao,

kihta nayewepuapua itapiti iyoriwachi simiyameo, Riosichi kaawe te'terepuawichio nokiwamechitia, itapiti kooame aaata Riosichi paparameo, ki ko'iniamechitia. ²Iintuame teemea Riosichi paparamea, sa'pa koayame ki sa'pa koayame tiame. Iintuamepua tiameo, yooma ihta kooame pu'seriamе koaka. ³Yooma ihta kooame koayamea, kihta chaanemetepua ki sa'pa koayameo. Ki yooma ihta kooame koayameai, kihta chaanemetepua pu'ka yooma kooame koayameoi, Riosio pu'kao, wa'a te'tereoi pu'kao, napati uukamekopua. ⁴Teeme Riosichi paparamea, kihta na'ara chaanemetepua aaata tamochitia Riosichi paparameo. Taamo Noono tewekachi te'ta Paamirakamera chanimetepua aaatao, kaawe ihsiamе enesoo, ki kaawe ihsiamе enesoooi.

⁵Iintuame aaata Riosichi paparamea erakoame, iintuamekopua taawe, Riosiwichio iyori puachi yachatiamе. Iinuamepua tiame, ki yahchame piiripioipua taawe Riosiwichio iyori puachio, ihta taawеoi napati tetewamepua wa'achi tiamekopua. Yooma pipiripi Riosichi paparamea, iinuamepua ahpo iintome tiiao, ihta taawechi Riosio iyori puachi ahpo yachamiao. ⁶Aaata piie taawe poanatakamea, Riosichi iyorinariapa wa'a iintokamepua; aaata ki ihta taawe poanatakameai, Riosichi iyoriwa ihsiamе puuui. Wa'achitia aaata yooma kooame koayameai, Riosio cheriwema ki'yaka koayame enesaapua, Riosio iyoriwa ihsiamе puuui. Piire Aaata ki sa'pa koayamea, Riosio iyoriwa wa'a tiame enesaa, kaawe tiamepua puuui, Riosichio, senepi ko'komiao, Riosio cheriwema ki'yamekapapua.

⁷Wa'a tiiachipao yooma teeme Riosichi paparamea, ki aaata a'chi chaaneka mochtometepua, ohso kaawe kaawe e'reka taamo ku'imete teemea, aaatawichio tiame inataka, ki taamo chewichio. Wa'a te'teremeri teemea, i'wa weechi ahjaka mochikaio, wahjipakaio pua, te'pa taamo Noono tewekachi kahtiamе, te'ta ijinuwarakapa. ⁸Pukaepa teemea, iiweta ahjaka mochikaapua pehjo, yooma taamo ihsiwaa, taamo Paamira Eesusiwichio enemeripua. Teemea wahjipakaio, Riosio ahjama mochimеripua. Wa'a tiiachiopua, yooma teeme Riosichi te'teriamеo, mukukaio, ahjaka mochtioaiopua pehjo, taamo Paamirakamera ijinuwara teemea. ⁹Apoe Eesusi Riosie Weratiame mukukai eenechi oijenakamekapapua, taamo tewekachi te'ta Paamirawa enepakamepua, yooma ahjaka mochtioameopua pukachi paparaka, yooma wahjipakameopua tiameo, pukachi Paamira paparakameo.

¹⁰ Wa'a teeresoo taamo Paamirao, ¿achini iikai te'yamemua aamo poponio aamo pipinioiopua tiameo? ¿Ki nane'riamekosa eemea, taamo nekakoka mochitosoo Apoe taamo Paamirakamerakopua taamo terimeriopua, kajuyachi taawechio Riosi katewiachio, Eesusichi taamo ki kaawe noonowiria taamo iinatukenioiopua?

¹¹ Ehkoriامي Iyoterichio, Apoe taamo Paamiraa eee chiiamepua:

No'o te'ta ahjachitia pichiwaro chiiamenia,
yomatiamе ti'tijoea ooweru tiamea,
no'o chopokorieka ajapamerikopua,
yooma noochi tuukaopua, ahpoo kiisi kaawe nokariao.

Wa'a noonoikaopua ki nu'uti iyoriwa noonoimapua Riosichio,
te'ta nane'rekapa aatanakoopua no'oo.

¹² Waika taawechio teemea, yooma taamo ki ka'karuma nokaka mochitoriao, yooma tuumeripua pu'kao, taamo Paamira Riosio.

Ka'te ki ka'karumachi motochite aamo Riosichi poponio aamo Riosichi pipinioi

¹³ Wa'a tiachipao, kihta chaachapamete teemea wa'asi taamo piirechio, ihta ki kaawe ihsio tuukaopua. Ohso kaawe aamokamera kaawe aamo neesetopuapua, ki aaata aamo Riosichi pooniwao piiniwaoi aamo sewina erapatemichioipua ki Riosichio. Ka'te sewina erapateme tiame iintomitiamua, wa'achi iintonaremakoipua, wa'a ihsiamе aamo tetewapaopua. ¹⁴ Nane'riamenia noochio, ihta kooameoi ka'chi tiamekopua Riosiwichioo, puuu kooame Riosiwichio iyoriniamea, apoe wa'a erakoapa nokayamepua. Nape puuu Riosi iyorika, ki ko'kopuame e'rameopua ihta kooameo, apoeche ki ko'kome wa'a e'ramepua. ¹⁵ Aaata poponiwa ki sa'pa ki koayame ahjama yasipasaa ko'komia, ka'chi eramichioipua pu'kao, muuuai ki ko'kometepua sa'pao. Ko'kosaamua sa'pao waikao, ki Riosi nakiwari iinuemapua. Ohso kaawe kihta yorapupua wa'a tiameo, aaata Riosie Weratiamechi paparario sa'rume tiameo, pu'ka wa'a tiame Riosichi pooni piinioi newipatepuawichio, mukukame Riosie Weratiamea. ¹⁶ Pukaepa kaawe aamo neesetomitiapua, ki aaata aamo Riosichi poponi pipinioi, ki kaawe aamo ihsio erakomichioipua, aamoopua seenekachio, kaawe ihsio e'roio. ¹⁷ Taamo Riosi ye'karichi mochipuamea, ki kooame iyoriwae puuuu, ihtaohi iijiwaai. Teemea Riosi ye'karichi taamo mochimiaawichio, Riosi Riosiwarie te'ta piipari te'tereniamеpua, taamo iikachio Riosie ta'iria yasitowa tiame, pukaepa tisia kaawe erakoame teemea.

¹⁸ Wa'a teeka ohjoresaa Eesusichio, kaawe tetewipuame teemea Riosieo, ti'tijoeepua tiame.

¹⁹ Wa'a teeresoo pirena nokisitariapua naaju, te'ta ta'iria mochtowa i'yasikache, epeche Eesusichi oowe erapasikaopua. ²⁰ Ki na'atamete teemea taamo kaawe uuka Riosichi pirenaturiao, oowera kooamechi simiyame, nekakome chaachapakao. Yooma kooamea kaawerumapua, naatiche ki kaawerumapua, aata koaya kooame, pu'ka tetewachi koi'wame. Wa'a aamo ihsisoo, na'atamerikoimua aamo Riosichi pooniwa Riosichi teerewaopua, aamo pipiniwaoipua Riosichi kaawe teerewaopua tiame. ²¹ Ohso kaawe kihta koi'wa kaawepua, Eesusichi paparaniamoo, sa'runame tiameo, ihtoioipua itapiti iijiwaoi, itapiti ihsiwaoui, Riosichi kaawe teerewa einatameopua. ²² Aamo kaawe ihsio e'raopua Riosichio, aamo Riosimache nane'reka yasitometepua pu'kao. Kaawe teetoka ohjoemea, ahpo inatario kaawe yasito tuuyoo, ta'iria yasitomeripua. ²³ Nape ki kaawe ahpo ihsio e'raka koayamea, Riosi Riosiwari wa'a eratiamepua pu'kao, wa'a e'raka koayamea, ahpo e'rae tatakoriamepua. Yooma aata ki e'wiamea, Riosi Riosiwari ahpo inatarichi tuuyeniao, tatakoriamepua.

Aamo piirechikamera kaawe eratemitiamua, ki aamo wa'apikamera

15 Teemea, pewatiame mochikameapa Riosichi paparakao, ki ikanati taamochitia tiame, enepatejeramete teemea, pu'ka weemera Eesusichi paparakameopua. Teesa tiame masitepuapua pu'kao muenati, ki ikanati tamochi tiame enepatenareka. ² Yooma teemea taamo wahjachikamerao, aachin teeka ku'imichio ahpo kaawe teerewa Riosichio, i'yameri teemea. ³ Riosie Weratiameai, ki ahpo ta'iria wichiya i'yakamepua, Ehkoriaami Iyoterichio wa'a chiiamekopa: “Yooma aamo na'aretiamoo, noochikamera saaetekamenia.” ⁴ Yooma puuu Ehkoriaami chaachapatiamoo Iyoterichio, taamowichio iyotetiamepua, pukachi ne'netoka teetopuawichio, pewatiame nokisika Riosichi. Pu'ka Ehkoriaami Iyoterichi chii, taamo kaawe erapasimichio, ahkasi asiyachisi Riosie Weratiameo, taamo puuyeka mochtotoo. ⁵ Aamoonia, pu'ka Riosie aamo utewa ki'yaeo, aamo weemuwaeopua tiameo, aamo ku'ijerania aamoo, kaawe ahpo nakika mochtomichio, piiripichitia mochtoka Riosie Weratiamechio, Eesusikamera na'naritokaopua. ⁶ Wa'atia piiripichitia mochtosaa eemea Riosichio,

yoomahka piiripichitia, peenia tiame nayewame enema eemea Riosichio, taamo Paamira Eesusi Noonorachiopua.

Riosi kaaweruma tuuwewari ki i'isaeri ti'tijoечи nayewatunia

⁷ Pukaepa kaawe aamo uuka tetewipuapua, Riosie Weratiame aamo uuka tetewachitia. Wa'a teeka aamo mochtosoopua, tisia kaawe eratemala eemea Riosio. ⁸ Eesusi Riosie Weratiamea, i'isaeri ti'tijoeri tuuyemia eenakamepua, Riosi iintomo tuuria pichiwatamia, Riosi i'isaeri ehkoriaami noonoriwara, iintokemo tuuria. ⁹ Ihji Riosie Weratiamea ki isaeri ti'tijoerichi eenakamepua tiameo, nane'remichiopua pu'kaopua tiameo, ahpo tatakoriario cho'wepuamekopua, Eesusichi paparasoo. Wa'a iintoketiaapua Eesusie Riosi e'rariaeo ki i'isaeri ti'tjoeria, weruma kaawe e'rewa nayewamapua Riosio. Pukaepa Eesusia ki i'isaeri ti'tijoeri eenakamepua, ahpo tewekachi kahtiame Noonochi nayewemiapua, te'ta Ehkoriaami Iyoterichio, chiiachitia:

Neeea aamo no'o Noonoo tewekachi kahtiameo,
 ki i'isaeri ti'tijoerichio,
 tisia kaaweruma aamo nayewamania;
 weruma te'ta kaaweruma aamo wikatamania,
 ki i'isaeri ti'tijoerichio.

¹⁰ Pirenachia Iyoterichio ki i'isaeri naewakaopua tiameo, chaanipua tiame:

Eemea ki i'isaeri ti'tjoeria tiamea,
 i'isaeri te'ta Riosichi paparakame ahjamao, peenia
 erakomeripua.

¹¹ Pirenachi Iyoterichiopua tiameo, ki i'isaeri nayewakao, chaanipua tiame:

Yomatiaeme ti'tijoeturi wehjoarichi mochikamea,
 kaawerumako tuuka nayewamitiapua Riosio;
 yoomachi weeechi mochikameapua Riosio,
 te'ta weruma tiame nayewamitiapua pu'kao.

¹² Sewinachi ihji Ehkoriaami Iyoterichiopua tiameo, Isaiatarua wa'achi cheeriamepua, eee cheekao:

Isai naawaraa uuyameripua,
 Isai tewaniame tetejimarisiwachio,
 aaata naawameripua,
 yomatiaeme wehjoarichio,
 te'ta weruma yawichichitia yasipameri.

Waikao yomatame weeechi mochikamea,
 pukachi paparaka ahpo newipatepuame inatameripua,
 ahpo tatakoria cheriweka cho'wepuwichioopua.

¹³Puuu Riosi aamo puuyetoka mochitoame ki'yamisi, aamo peenia eratejeraninia iikachio, ta'iria yasimichioopua, aamo Eesusichi ahjachi paparaka mochitoopua. Riosi Riosiwaria i'wa weeechi aamo mochikoopua pehjo aamo ku'isiamepua, aamo ahjachi erakoka puuyetomichioopua ahkasi aamo Noono tewekachi kahtiamame ahjama, aamo ohjoepachisiopua, ahkasi ki wahjiamesi.

¹⁴Neea Paoroa wa'a mochikame no'o poponiwario pipiniwari tiameo, ahsieme amochi e'ramenia, ka'karumache erakoamekoopa, tísia machiyamekopua Riosichi simiyameo; eemea aamo wa'api pepeniamame ahpo tuuyeka mochitopuameopua kaawe te'teretopuameopua Riosichio, te'ta Riosi nakiyachitia. ¹⁵Nape neea aamoo, wa'a aamo te'teriameko e'raiopua wa'asio, nape ki natakepamichioopua aamoo, epeche ma'chiamame iyotekamenia i'ka iyojurachio. ¹⁶Neea aamo ki i'isaeri ti'tijowichio, Eesusie weratiamenia amochi u'yepamichioopua Riosie kaaweruma tuuyewari aamo tuuyemichioopua. Neea pu'ka tuuyewari yooraka amochi yasitoamepua, pu'ka tuuyewarichi aamo pichikeriaopua, taamo Noono tewekachi kahtiamame ma'chitasimichioopua, itapiti Riosiwichio kaawe e'rewa oowewarichitia, taamo Noono Riosiwari wa'api piipatetiame.

¹⁷Aamoo Riosie Weratiamechi aamo e'enariopao, tísia kaawe e'rame neea, no'o tekipanaka ihsiriaopua amochio, tísia kaawe teereka itipimerikopua Riosichio. ¹⁸Ki no'o yoorariakamera oijerawanariamania, ohso kaawe Riosie Weratiame iintoriakamera no'oe, oijerawamenia, yooma pu'ka ki i'isaeri ti'tijoechio no'o iintoriaopua, nayeweriaopua tiameo, Riosikamera e'wepuwichio. ¹⁹Neea Eerusareni o'inia ahkasi Iiririko weeechisi oikamepua, yooma ahsieme nayewesika Riosie Weratiamechi simiyameo, yooma wa'amio Riosi Riosiwari Eesusichi oowe erapatekao, yooma Riosi chiao ki maaenarie pichiwatakao, yooma ihta kokoriame sautesiwae. ²⁰Wa'a siimo orapakanía, ki aata naewaturiachi, Eesusichi naewaniameopua pehjo. Neea ki siminarekapua Eesusichi simiyame machitiachioopua wa'asio, ki piirechi tekipanariachi ihsinariapa, eenechi aampachio. ²¹No'o wa'a nayewariaa, Ehkoriama Iyoterichio, eee chiipua:

Pu'ka aata ki nane'retiame pehjo, nayewapuamepua;

Pu'kao, ka'chitia taawechi ahpo nayeweretia pukachi
simiyameo,
pahtepuamepua pukachi simiyame ahpo nayeweretio.

Paoroa Rooma muuwarichi siimo o'rani

²²Neeea pu'ka aaata Eesusi tewaniame ki machiwachi pehji oiyapa nayewatukao, ka'chi iika siime teerekamenia aamo ne'nemiao, ki ehpesi o'inia wa'a siimo e'raka weritoai. ²³Nape ehpeo yooma kajukapania no'o tehkio, ki nakiwiamekapa wa'asi wahjachi ohjoriachi naewatupua, ehpeope siimo o'rane aamo ne'nemiao. ²⁴Wa'ami u'matosimo o'rane Ehpanya simiyaio. Wa'a aamo mochikachi no'o asisoopua, ta'iria naewapuawichioopua paikapi taaweoi, wa'a ikisao Ehpanyami u'matomo e'ramenia, itapiti aamo ku'iwae. ²⁵Nape ehpeonia pehji, Eerusareni simiyamenia, itapiti ku'iwa i'yetoka Eerusareni mochikame tísia tooremuame, Riosichi poponiwao, pipiniwaopua tiamé, no'o oiriachi Riosichi poponiwa, toomi na'poaria i'yetoka. ²⁶Ihji ku'iwa no'o i'toaa, yooma Eerusareni Eesusichi paparamewichioopua, poponiwa pipiniwaopua tiame, wa'a Maseroniami Aakayaami tiame mochikameo, ahpo kaawe e'rachi na'poasa uhjureria. ²⁷Puuua, ahpo kaawe e'rachi ihkokekamepua pu'kao, kaawe noonoikamekopua Eerusareni mochikameo, i'isaeri naewaturaeo, Riosi kaaweruma tuuyewari ahpo kipoteriopa, ahpo mochikachiami u'yepakao. ²⁸Neeea Eerusareni toowesapa i'ka no'o i'yetoa ku'iwao, wa'a o'inia Ehpanyami siimania. Wa'ami simiyaio aamo ohjoekachi asisimania. ²⁹No'o wa'a Rooma aamo ohjoekachi asisooapa, tísia ahjachi e'ramenia Riosie Weratiamechio, no'o ku'imerikopua apoeo, aachin cheeka no'o nayewamichioopua Eerusareni Riosichi paparameo, aamo tísia kaawe erakoka cheriwema ki'yao, yooma tísia kaawe noonoikamewichioopua, ahpo ku'iwa uhjuretiao. ³⁰Riosichi poponiwao pipiniraopua tiameo, no'o neesetowa itajerenania Riosichio. Aamoo itanenania tiameo, no'o ahjama enepamichio Riosi tehkiwachio, Riosie Weratiamechi mochtipuawichioopua, Riosi Riosiwari nakiwarie taamo ki'yae. ³¹No'owichioo, Riosichi itapuapua tiame, pu'ka Uurea mochikame i'isaerio, ki Riosie Weratiame paparameopua, ka'chi no'o yoramichioopua. Itapuapua Riosichio tiameo, pu'ka ku'iwa no'o i'toao kaawe e'raka uupuaichioopua, Eerusareni mochikameo, poponiwao pipiniwaopua tiameo, Eesusichi paparaka mochitoameo.

³²Itamitia tiame Riosio, kaawe e'raka no'o asimichio aamo mochikachioi, kaawe e'raka no'o resipumichiohua wa'ao, wa'a no'o enasoohua, kaawe erakoka pu'seriapuaichiohua wa'ao. ³³Ta'iria mochijerania aamo iikachio, Riosichi kaawe erakokaopua aamo tatakoria cheriwekamekoopua. Wa'a teeresa naaju.

Pipiripi tuuwika teepoteniame

16 Aata ootiamé Eewe tewaniamea, ku'we siminariamehua wa'a aamo mochikachio. Puuu oowitiamé, kaaweruma piinirapua Riosichio, tísia kaawe teeka tekipanakame, Senkeréa tiopachio. ²Kaawe uuka asitepuapua pu'kao, aamo mochikachi asisoo, te'ta Riosie Weratiamechi paparaméchia. Kaawe ku'ipuahua pu'kao yooma ihta nakiyae, ki ookapi ku'ikamekopua pu'kao, ahkasi no'ooihua tiame.

³No'o teepotékemitia wa'a mochikameo, Aakira, Pirihaopua tiame Aakira uupira wa'api, puuu na'paa, no'o ahjama tekipanakamehua, no'oo Eesusi Riosie Weratiamechi simiyame masitioio. ⁴Puuu ookaa, tísia ahpo maaporichi te'teretokamehua no'owichioo. Pu'ka noonoria no'owichioo, cheriwema ki'yaninia pu'kao, yooma wa'ami ki i'isaeri ti'tiopachi mochikameopua tiame, cheriwema ki'yamenia tiame pu'kao. ⁵No'o teepotékemitia tiame, Aakira, Piriha ta'perachi nanapawiamé, Eesusichi paparamé. Epeneto tewaniame teepotemitia tiame, Aasia weechi ohjoeme, puupua pahchakamera paparakame Eesusichio. ⁶Maaria teepotemitia tiame, aamowichioo tísia tekipanakame. ⁷Teepotemitia tiame Aanroniko, Uunia tewaniame tiame, puuu na'pa no'o perekarichi kahtioio, no'o ahjama mochiriamé. Puuuu, weeweruma ti'tijoehua Riosie Weratiamechio, ke'chu no'o Eesusichi papario, Eesusichi paparakame.

⁸Naati teepotemitiapua tiameo, Aampiasi tewaniame, no'o Paamira Eesusichio, ki teesa nakiwame. ⁹Uruwano teepotemitia tiame, puuuu taamo ahjamao, Eesusi Riosie Weratiamechi tekipanakame. Ehtaki tewaniame teepotemitia tiaméé, no'o aata tísia kaawe e'ria. ¹⁰Aapere teepotemitia tiame, tísia oowe e'riame tetewiniamé Riosie Weratiamechio. Teepotepuahua tiameo, Arihtóuro ta'perachi mochikame. ¹¹No'o teepotékemitia Erorioni tiame, no'o weewachi ohjoeme tijoe. Teepotepuahua tiameo, Naasiso ta'perachi tetejimara, Eesusi Paamirachi paparamé tiame. ¹²Naati teepotemitia tiame, Tirijena tewaniame, wa'a ikisa Tirijosa,

na'pa puuua, Riosie Weratiamechi tekipanakame. Teepotemitia tiame Peresira, piirechi ooitiamé tísia tekipanakame Eesusi Riosie Weratiame Paamirachio. ¹³Teepotemitia tiame Ruujo, weruma paparamé Riosie Weratiamechi. Pu'ka Ruujo yeeyeraoi teepotemitia tiame, pu'kaonia no'o yeeyechitia tetewa. ¹⁴Yooma i'ka teepotepuapua tiame: Asinkirito, Perekoni, Erema, Paratowa, Erema, yooma Eesusichi poponiwa tiame, wa'a ahjama mochikame. ¹⁵Yooma i'ka teepotemitia tiame: Iiroroko, Uuria, Neereo tiame piinirama, wa'a ikisa Oorimpa, yooma wa'a mochikame tiame ahjama, Eesusichi paparakame.

¹⁶Teepotaio, kaawe ahpo uuka teepotepuapua. Yoomahka i'wa tiopachi Eesusichi paparaméai, yooma aamo teepotenapua tiame.

¹⁷Kaawe aamo inatepuapua, ki aaata sewina aamo erapatemichiopua no'o aamo masiteriao. Ka'te keepumitia pu'kao, seesenu masitiamepua ki ka'karuma. ¹⁸Puuua ahpoche ikotua nokayamepua, ki Riosie Weratiamechi nayewaniame. Ki te'ta pepeniameopua Eesusichi simiyameo, peenia chaachapaka masiteka wihkuiaamepua. ¹⁹Aamo Riosichi kaawe te'tereka mochitoao, ahkai yomachiami nane'reniame eemea. Wa'a aamo te'teriopa neea tísia kaawe e'ramepua. Neeea aamoo, wa'api aamo te'teretojerame neea, tísia aamo kaawe inatetoka ki aamo ruhjipuawichiopua ki ka'karumachio. ²⁰Wa'a aamo te'teretosoopua Riosichio, Riosia Satanasio, aamo taarae tekeka weripateka, newitotemapua. Yooma aamoo, Apoe Riosie Weratiame aamo ku'ijerania, aamo ta'iria mochitomichiopua.

²¹Wa'ami teepotenapua tiameo, Timoteo no'o ahjama tekipaname. Aamo teepotenapua tiameo, wahjachi no'o weewachi ti'tijoe: Ruusio, Aasoni, Sosipate tewaniame tiame.

²²Teresio tewaniameai, i'ka iyojura no'o iyoteteriaai, taamo Paamira Eesusie aamo teepotenapua.

²³Aamo teepotenachi Aakayoi, pu'ka ta'perachi kahtiamekane ehpeo, ahpo ta'perachi asikoame che'repatiamekapu puuua, aaata Riosichi paparamé i'wa asipuameo. Aamo teepotena tiame Erahto, i'wa mochiwachi toomi koparoari katewetoame. Aamo teepotenapua tiame Kuarató, Riosichiopua, taamo pooniwachitia tiáme.

²⁴Ehpeonia taamo Paamira Eesusi Riosie Weratiameo, ki nu'uti kaawerumari aamo teewejerania.

Riosi kaawerumataka nayeweniame

²⁵Neeea taamo Noono tewekachi kahtiameo, tísia kaawe e'riamepua, aamoo utewaeme aamo teetotiopua Eesusi Riosie Weratiamechi simiyame masiteniamechio; pu'ka Eesusichi simiyameo, ehkoriaami mochiriameopua, ki tetewiriaopua pehjo, ²⁶pu'ka ehkoriaami mochiriame ki tetewiriao, taamoo ehpiami taawechi tetewika mochitoao, Riosie taamo tetewitetiapa. Ehpeo puuu Riosi ki wahjika kahtiamea, ahpo Taanachi paparamichio paajutenapua, yomatiamé wehjoarichi mochikameopua. Wa'a cheekame taamo Noono tewekachi kahtiamea ahpo ehkoriaami na'nayewaturachi nayewaka iyotetekao ahpo Ehkoriaami Iyotaperichio.

²⁷Pu'ka taamo Noono tewekachi kahtiameo, ahpoche te'ta peenewariekameo, yomatiamé i'ka wa'a iintokamekopapua ahpo Taana Eesusi Riosie Weratiamechio, ki nu'uti iyoriwa teerepuamepua, ahkasi ki wahjiamesi wa'a te'teretoka.

Wa'asi kajuyamenia i'ka iyotaperio. Cheriwema ehpeo no'o keepuriawichioo.

Paoro Pahcha Simiyame

Ko'korintio

Iyoteparia

Teepotari

1 Kúfraa, aamo Koorintio mochikame Riosichi poponiwa pipiniwa tiame. Paoro neea yooma aamo teepotiamea, wa'a Koorintio tiopachi te'teretoameopua. Ka'karuma mochikare eemea. Teemea yooma i'wa mochikamea, ka'karuma mochiwipua. Nee Paoroa, te'pa kahtiame No'no e'rarie, weratiame neea, Eesusi ahpo Taanachi simiyame nayewamichiopua. ²Pukaepa neea, Sohtene iyoteraeo, i'ka iyotesa aamo uhjuramepua yooma aamo Koorintio mochikameopua wa'a tiopachio, te'ta Riosie Weratiame iintoriae piipakameo, Riosia aamo ahpo mochiwari iintapariao, ka'karuma apochi mochimichio paaekamepua, yooma aaata wahjachi mochiwarioiopua tiame, ahpo Taana Eesusichi paparakameopua. ³Neea yooma amochio, taamo Noono tewekachi kahtiameo, Eesusi apoe Weerariaopua tiameo, tísia te'ta kaawerumari amochi teerejerania.

Ka'karuma te'terewa Riosichi

⁴Neea tísia cheriwema ki'yaka yasitoamenia Riosio, Apoe taamo Noonoo tísia kaawe iintoriopua amochio, aamoo tísia paparariopa Riosi Taanachiopua, Riosie Weratiamechiopua. ⁵Pukaepa taamo Noono tewekachi kahtiamea, tísia pahtewa ki'yakamepua amochio, ma'chiame masitemichiopua ahpo tuuyewario, muuwaeme aamo aaataopua, ye'kari aamo ki'yakamepua tiameo, aamoe wa'api ahjae pepenika ahpo ku'itopuawichiopua tiopachio, tiopachi te'teriamo. ⁶Puuu Riosie aamo kiaretia no'o aamo masiteria Eesusichi simiyamea, amochi ikikamepua. ⁷Wa'a te'teretosa eemea yooma ihta aamo ku'isiwaopua nakiwaeo, ahsieme teeretoma eemea aamo yekiyao, Eesusi enamia puuyeka mochtokaopua, apoe Riosie Weratiameopua. ⁸Wa'a teetoka aamo mochtitoipua Riosia, aamo piipateka neesetomeri puuua, aamo ka'karuma piipakame mochtomichiopua, ki aaata aamo ki kaawe iintorio tuumichiopua, Eesusi Riosie Weratiame enasoopua i'ka weechio. ⁹Riosia pichiwa

neesetomeri puuua, Riosia kiisi wa'atia itipiamepua ahpo chiiao, apoe iintokamekapaopua aamo paaekao, pirena mochitopuawichiohua ahpo Taanachio, Riosie Weratiame taamo Paamirachio.

Tiopachio poanatumiamae

¹⁰ Neeea aamo no'o Riosichi poponiwa pipiniwaopua tiameo, neeea Riosie Weratiamee naewamea, pirena piiripichitia aamo inataka mochitojeraninia, kihta amochi nekakoka. Ohso kaawe pirena, Riosichiche kaawe inataka mochitopuapua, kaawe ahpo uuka, napati wa'achitia Eesusichi paparakaopua. Ka'te aamo pirenatuka poanatumitiapua, ki napati aamo ahpo wa'achitia inatakao. ¹¹ Neeea Kooe tewaniame ta'perachi mochikameeo, aamo nekakoka mochitoameko tuuyetiameia, ki napati wa'achitia inataka mochitoameko. ¹² Eemea poanatumariao, chaachapatapua: "Neeea, Paoro na'naritoameia"; ookapi wahjachia chaachapatapua: "Aaporokamera na'naritoameia"; wahjachia chaachapatapua tiameo: "Seeja na'naritoameia"; aaata wahjachia chaachapatapua tiame: "Neeea Eesusi Riosie Weratiamerakamera na'naritoameia." ¹³ ¿Te'ta Riosie Weratiame weerewaa, chi'wapamekonapua? ¿Paorokosanapu kurusichi mukukamea aamowichio? ¿Paorochi paparaka paatotiamekosa eemea naaju? ¹⁴ Kaawechupena neeea aamoo, ki aamo paatokamepua aaataoi. Neeea naatichie paatokamepua, Kirihpo tewaniameche, wa'a ikisa Kaayo tewaniameche tiame. ¹⁵ Pu'kache paatokame neeea, ki aaata noochi paparopa paatorio tuupuaihiopua. ¹⁶ Pichiwa paatokameia tiameo, nape Ehtejana ta'perachiche. Wa'asi waanamio, ki aaata nane'renane no'o paatoriaio. ¹⁷ Apoe Riosie Weratiamea, ki no'o paatomichio uhjurakamepua. Neeea, Riosi ka'karumache nayewatumiache uhjuratiameia, nape ma'chiame nayewaka ki te'ta peeniamechitia, ki te'ta machiwari iinuemechitiaopua tiame, ma'chiame paatemichiohua ti'tijoerio, Riosie Weratiame kurusichi mukuriao, ahpo newipatepuawichio mukuriamekopua.

Riosi te'ta peenewari ahpo Taanachi tetewiteria

¹⁸ Eesusi kurusichi mukukame nayewatuwa ki pichikiamea, a'achepori tiame tetewamea pu'kao, kiisi kaawe te'teriamepua Riosichio. Wa'a te'tiamekapa puuua, Riosi te'ta kokosarichi ruhjimeri puuua. Nape teemea taamowichio Eesusi iintorio

erakoameopua, Riosi utewarie newipatepuamepua, apoeche iinuekapapua ahpo utewari wa'a iintomiaopua. ¹⁹ Riosia Ehkoriaami Iyoterichio cheekamepua:

Pepeniwari ti'tijoeriopua,
 kihta nateyame iintamania pu'kao, pu'ka pepeniwarirao.
 Ti'tijoeri te'ta pahtewaopua,
 kihtawichio kaawekame iintamania pu'kao,
 ki ahjae noochi kaawe te'terepuawichiopua.

²⁰ Wa'a teesoo ti'tijoeri te'ta pepeniwariraa, ¿ihtana nateka itipitanapua? Aaata te'ta pahtiamelai, ¿ihtanana nateka itipitanapua Riosiwichioo, ahpo te'ta pahtewarieopua? Riosia pu'ka ti'tijoeri te'ta pepenewario, pahtewariopua tiameo, ki ijinatarichitia tetewamepua pu'kao, pu'kao kihta nateyamekopua pukaeo, pu'ka ti'tijoeri tatakoria cheriwepuwichioo. ²¹ Riosia te'ta inatamekapaopua, ki toarepua pu'ka ti'tijoeri apochi kaawe te'terepuawichioo, ahpo erakorieopua. Ohso kaawe ahpo kaaweruma tuuyewarie kaawe te'terejerakamepua ti'tijoerio, kihta nateyachipua, apochiche pichikesochepua Riosichio. Nape ki ookapi ti'tijoeria, ki inatamechitia tetewarepua pu'ka Riosi e'rariao, Riosi Taanarachi simiyameopua, Eesusichi.

²² Uurio ti'tijoeria^a, Riosi peenia ihsiwache tetewinariamepua, pukae ahpo pichiwatamichiopua Eesusio, pichiwa Riosichi eenakamekopua. Ri'rieko ti'tijoeria ahpo te'ta pepenewachi nane'renariamepua Eesusio, pichiwa Riosichi o'inia eenakamekoopua. ²³ Nape teemea Eesusi Riosie Weratiameo, te'ta Riosichi eenameko tuuyamepua, pu'ka Eesusio taamo nehpuariwichio kurusichi mukukamekoopapua pu'kao. Muuwaame i'isaeri ti'tijoeria, ahpo tísia na'aretiachitia tetewamepua Eesusi kurusichi meritiamero, ki pahteramekapapua ehkoriaami iyoterio mukimio Riosie Weratiameo. Muuwaame ri'rieko ti'tijoeria Eesusi iintoriao, itapiti ki inataka inataniamechitia tetewamepua pu'kao.

²⁴ Nape aaata isaeri ti'tijoeria, rieko ti'tijoeria tiameo, Riosi paajutewa apochi uukamea, Eesusi iintoriae ahpo tatakoria cheriwepuae, te'ta utewarieme tetewakamepua Riosio, pu'kao tiameo, te'ta tísia peenewari iinuekamekopua pu'kao. ²⁵ Ti'tijoeri ki inatarichitia tetewaniamea Riosi iintoriao, ohsotia epeche tísia peeneka iintotiame machenakame puuua, ki yomatiamero ti'tijoeri pepenewarichitiao; Riosio ki maaewari e'reniame utewario, epeche

^a 1:22 I'wao Paoroa, Uurio teewaka nayewao, isaeri ti'tijoeri wa'apipua.

tísia utewariekaitepua, ki ti'tijoeri utewarichitia. ²⁶ Wa'a tiiachipao eemea, ka'chi erakomitiapua, kihta pepeniamekaiopua, kihta te'ta machiwari iinuekaio, kihta weruma teerewaemekaio, ki weruma te'tereka ti'tijoetukamekai. Riosi paaewachi enaniamea, kihta nakiyamepua yooma wa'a tiameo. ²⁷ Riosia taamo ahjachi pichikerioiopua, ki taamo weruma te'terewa ne'neka uukamepua, a'chi tiameoi taamo uukamepua, kihta machiyameoi. Riosia wa'a iintorepua taamo uukao, te'ta machiyame ti'tijoeripopua suuwe erapamichipopua, pu'ka aapoe ahpo inatarieo, kihtawichio kaawe eneripopua ahpo Riosie uupuameopua. Pu'ka te'ta weruma te'tiame suuwe erapamichipopua, ki weruma te'tiameraa uurepua, apochi ahjachi pichikekameopua, wa'a teekaopua weeweruma te'tiameopua, kihta nateyame ahpo nane'remichipopua ahpo Riosie uupuameo. ²⁸ Riosia ihpapaka tetewiniakamera apochi uukamepua, kihta nateyamechitia tetewiniame ti'tijoeri, pu'ka te'ta nateyamechitia ti'tijoerio, kihta nateyame enepamichio, apochi uupuameopua. ²⁹ Wa'a tiiachio aataai ki enamete Riosichio, ahpo kaaweruma tiiae kaawe eratemala Riosio, ahpo kaawe uupuawichipopua. ³⁰ Riosia aamoo, te'ta ahpo peenewae ahpo Taanachi iintapakamepua, ahpo Taana Weerariachi taamo te'teremichipopua, pukae taamoo, te'ta piipakame itipimichipopua tatakoririao, ahpowichio taamo poanatakapapua, taamo pejana natetekao. ³¹ Pukaepa: “Aata ahpo oijeranariamea, Riosichikamera aamo oijerapuapua, pu'ka Riosi iintoriawichipopua aamowichio”, wa'a chiiame Ehkoriaami Iyoterichio.

Riosie Weratiame kurusichi meritame nayewatuwa

2 Pukeri amochi eenakai neea, kihta te'ta machiyamechitia aamo nayeweka eenakamenia Riosi tuuyewario, ki aamo eerina erakomichipopua aamo no'o pahtemichioo, Riosio te'ta ahpo peenewae iintomia inatariaopua. ² Neea ohso kaawe, tesiwa teeka aamo nayewekame neea, kiisi tehki e'raka pahtemichipopua aamoo, i'ka Riosie Weratiamechi simiyameopua. Neea i'ka Eesusiche aamo pejana meriretia kurusichi, nayewakame neea, kihta seenu itapiti nayewakamenia pehjo. ³ Neea ki nu'uti chachapia ihsika aamo nayewekamepua, majawia e'raka. ⁴ Aamo Riosichi e'enamichio nayewekaio, ki te'ta peeneka machiyamechitia aamo nayewekamenia, aamo oowe erapamichipopua, Riosichi e'napuao. ⁵ Wa'a iintokame neea, pu'ka aamo Riosichi ahjachi erakoao,

ki ti'tijoeri pepeniwari machiwarachi eenakame enemichiopua, pu'ka peenewario, ohso kaawe Riosi utewarichikamera eenakame enemichiopua.

Riosia Riosiwarie ahpo machitenapua

⁶Nape epeche machiyameopua Riosichi simiyameo, wa'achitia epeche machiwamee, nayewiame teemea pu'kao, nape ki ti'tijoeri ma'machiwarichi eename, ki aaata machiwari i'ka weeechi te'ta ya'yawichichi eenameoiopua, ki yooma taaweche yawichituka mochitoamechiopua. ⁷Taamo te'ta pepenewa machiwari nayewaa, Riosichi eenamepua, apoe Riosikamera taamo masiteria, apoe taamo Noono. Puuu te'ta machiwaria, taamo Noono iintomo e'raria nayewame teemea, ahkasi ehpesiamiopua noriwi teereria, taamowichio iintomiaopua tisiwá peenia tiame. ⁸Nape aaataai ki pahterepua Riosi iintomio, waika taawechemi pa'pamiratuamea, pu'ka Riosi iintomia pahtekame enesaa, ki merimiipua taamo te'ta weruma tiame Paamirao, te'ta peenia tiame teerewaemeopua.

⁹Ehkoriami Iyoteria chiamepua:

Riosia yooma ahpokamera nakika mochikameopua,
 aaataai ki nane'riamepua Riosio,
 ihtanakoopua ahpowichio iintomia katewetiamie iinuekao,
 aaataeoi ki inamuniamepua,
 Riosi iintomo e'rariao,
 teesaai ki inatamepua aaataai,
 Riosi iintomo e'rariao.

¹⁰Pu'ka Riosi noriwi teereriachi simiyame, pu'ka taamo tetewiteme Riosia ahpo Riosiwario, taamoo aamo masitemichiopua. Puuu Riosi Riosiwarikamera nane'riamekapao, ahkasi yooma Riosi inatao.

¹¹¿Aatanakamera taamo nane'retapu inatao, ki teemeche wa'api? Wa'achi tiame Riosiai apochio, apoeche nane'riamepua apochio, apoeche ahpo Riosiwaria. ¹²Teemea, Riosi Riosiwari kiatiamepua, ki i'ka weeechi mochikame inatachitia. Riosia tamochi yahchakamepua ahpo Riosiwario, yooma pu'ka itapiti taamo ki'yariaopua pukae nane'remichiopua, kaawe taamo teetopuao, apoe taamo e'reriachitia. ¹³Ki taamoe wa'api taamo inatae aamo nayewiame teemea, Riosi Riosiwari ku'iwa inatarie aamo nayewiame teemea, Riosichi simiyame masiteka, Riosi Riosiwariachi machename naera.

¹⁴Nape ki Riosi Riosiwari apochi yahchamea, ki te'ta pahteka inamuamepua ihtaoi Riosichi simiyameo, ki inataniame maayamekapapua pu'kao. Ki kajuyamepua Riosichi simiyame pahtekao, Riosi Riosiwari ku'iwa nakiyamekapapua, te'ta kaawe pahtemichioopua pu'kao. ¹⁵Riosi Riosiwari iinuemea apochio, pukae iinuemeapua apochio ahjae i'yemiaopua pahtewario, ahkasi tísia tehkitiameoipua newitoka Riosichi simiyame; ¿aatanana ki kaawe tiio tuutarepua te'ta Riosi Riosiwario? ¹⁶¿“Aatanana ahsepari pahtetapua Riosi inatao? ¿Aatana masitetapua Riosio”?, wa'a cheeka iinatukiame Ehkoriaami Iyoterichio. Nape wa'a tiioi teemea, tamochi iinueme teemea, Riosi Riosiwari inatariopua, Riosie Weratiame inatao.

Paoro Riosie Weratiamechi tehkira

3 Neeea poponi pipini tiame, wa'ami u'matoaionia, ki aamo Riosi Riosiwari iinuemechitia naewekamenia aamoo, aamoo oowera tijoechitia inatamekopua pehjo. Ohso kaawe nu'nuntichitia aamo masitekamenia Riosi Weratiamechi simiyameo. ²Neeea aamo masitekao, kohja koaya koi'tekameka iintokamenia, aamoo ki ko'kome tiamekopaopua, pa'pamura koayao, we'wemerakapa pehjo eemea Riosichio. ³Waika taaweichio aamoo ikotuwa erakoka mochikoio, aamo ahpo nekumeka mochikoioopua tiameo, ki Riosi Riosiwarira iinuemekapa wa'a nokariame eemea, oowera ki Riosichi te'teriamiachitia te'tereriai eemea. ⁴Iiweta aaata eemea, chaachapaka mochisaa: “Paorokamera na'naritoame neeea”, piirea cheesaa: “Aaporo na'naritoame neeea”, ¿ki oowera ti'tjoerichitia chaachapanikosa eemea?

⁵¿Aatanana nee Paoroa? ¿Aatanana Aaporoaio? Teemea, oowera Riosie ajawatiamepua, pu'ka aaatae Eesusichi aamo paparariachie, Apoe Paamirachi. ⁶Neeea Riosi naawesario, oowera echakamepua pu'kao; Aaporoa no'o echariao, neerotoekamepua pu'kao, nape weripatekao, Riosi iintokamepua pu'kao. ⁷Wa'atiachio echayamea, nerotowiamewa tiameo, ki te'ta ihsiamewa puuuu, Riosikamera te'ta ihsiamepua yaupatekao, weripatekaopua tiameo. ⁸Echayamea neerotoyamea tiame, ahpo wa'achitia nateyatamepua Riosichio, Riosi tehkiwachi tekipanamekapa. Yooma aaata tekipanamea, yooma pipiripi natetepuamepua Riosieo, ahpo kehkisa tekipanariao. ⁹Teemea Riosi tekipanakiamepua, Riosi tehki

yoorame; eeme Riosi keepuamea, waasapua, taamoo Riosi chiia echayachi.

Eeme Riosi chiia uukamea tiameo, Riosi kariwara enepakamepua, ki pusie teteiwame. ¹⁰Neeea pu'ka kaario, Riosie uhjuratiamea, pu'ka kaari nawatera o'inemichiopua. Aaata wahjachi tekipanamea, pu'ka Riosi kaari nawatera no'o o'ineriachi, nokayamepua werisipukao. Nape pu'kachepa, puuu no'o nawateriachi simitiamea Riosi karitekewachio, te'ta kaawe inataka sitemetepua, ki sewina tiame iintopuawichiopua, aachin tiame Riosi weranareriaopua. ¹¹Puuu Riosi kaari nawaterachi no'o yahchariaopua, aaataai ki ko'rinametepua pu'kao, piirechi epeche kaaweruma nawatera o'inemiaopua wa'ao, ki'tiopa epeche kaaweruma nawateraopua wa'asio, ki Riosie Weratiamechitiaopua. ¹²Aaata pu'ka Riosi kaari nawaterachi karitakamea, naatieoi karitakamea, apoche o'roeo, apoche tataparasioiopia, te'ta tehte tísia nateyameeoipua peenia tiame, yooma puuua, anachameripua ahpo kosipuachi taawechio. Nape itapiti ki tehpe e'ramee Riosi kaarira karitekamea, itapiti ma'reeoi, tahku saawara chuhcheka mo'enekaoipua, oowera paaaoi chuhcheka mo'yejoyekaoi, kiisi kaawe siimeripua Riosie ahpo kateweniachiopua taawechio, yooma tajenamerikapa puuua, Riosie katewerichio, na'ie tajenakamechitia. ¹³Puuua Riosi kateweri taawechio, yoomahka chaachapameripua, aachin noonowiria ahpo tekipanariaopua Riosi tioparachio, ihtanae teetoka werasiriaepua pu'kao. Puuu itae Riosi tiopara ahjae neteniamea, taamo Riosichi simiyame taamo masiteniamepua, ti'tijoeopua ooweruopua tiamé. Yooma taamo masiteriaa, Riosi katewia na'ichi, u'matokameka ikimeripua, Riosio wa'a iintoka ne'nemerikopua, aachin tiamera tehpe e'ramekopua. ¹⁴Wa'a na'ichi u'matoka ki tajakame ahpo Riosiwichio iintoriao, kaawe iintokame tewapuamepua Riosieo, te'ta yorapuame puuua Riosieo. ¹⁵Nape ki kaaweruma machenasoopua ahpo iintoriaopua Riosiwichioo, kiisi kaawe yorapuamepua Riosieo, yooma wekatemeri puuua ahpo kaawe yorapuao. Nape puuua kihta kiattiaio ahpo kiapo tuutiameopua, Riosi ahjama yasimeripua, nape ki yooma ahpo kiapo tuutiame teereweka.

¹⁶¿Ki nane'riame eemea aamoo, Riosi kariwaraka te'teriamekopua, amochi kahtiamekoopua Riosio, ahpo Riosiwarie? ¹⁷Riosi kariwarachio, ki nu'uti iyoriniamepua. Pukaepa aaataoi Riosi kariwao, kiisi iyoriniame iintosoopua, tísia kokosa saatemeri Riosia.

¹⁸ Ka'te aamo wisikuemua, noriwi aamo ki aaata tetewachi na'ara ihsikao, ki aamo na'ara ikimio e'rakaopua. Wa'a erakoame ti'tijoeria, ki Riosichi ahjama te'tiamepua, wa'a iintonaresaa aaataa, ahpo wa'api wisikuamepua. Te'ta peenewa machiyame enenariamea, toimetepua wa'a eraniameo. ¹⁹ Puuu wa'a eraniame machiwaria, ki inataniamepua Riosiwichioo. Wa'a teeka inataka naewaniameo, Ehkoriai Iyoterichio chaanipua: “Riosia te'ta ahpo pepenia erakoameo, noriwi ki kaawe nokaka Riosie ki ahpo kokosapuame erakoameo, ahpo wa'api wipicharichi ruhjtiai nokayamepua.” ²⁰ Pirenachi Iyoterichio, chaanipua tiameo: “Apo te'ta Paamiraa, nane'riamepua yooma ti'tijoeri inatao, yooma pu'ka oowera ti'tjoerichitia inatao, ki ijinatari tetewamekopua pu'kao.” ²¹ Pukachipa ki aaata ahpo oisa e'remetepua, aaata paikapi apochi poanataka i'tonarekaopua, wa'a tiame inataniamea, ti'tjoeche inata puuu, ki Riosi. Yoomahka teeme Riosichi simiyame nayewatuamea, napati teeme wa'achitia kekechuma tiaremichio ajawatiamepua Riosieo, napati taamo ku'itomichiopua aamo masitekao, yooma Riosi chiiiao, kaawe pahteka inamumichiopua. ²² Yooma teemea no'ochitiao, Aporochitiao, Peerochitiaopua tiameo, wa'achitia i'ka wa'a chiiame, nayewiamepua: i'ka wehjoarichi simiyame ikiniameo, ahjarichi simiyame nayewaniameo, wahjipaniamechi simiyame nayewaniameo, ehpe taawechi teetoamechi simiyame nayewaniame, wahka ihtoriachi ikipuamechi simiyame nayewaniame tiame. Yooma ikachi simiyame taamo aamo nayewesiaa, aamowichio kaawe teeremichio puuu. ²³ Pu'ka wa'a teetoame neea amochio, aamoo Riosie Weratiamechi enepariopa. Ehpeo eemea, Riosie Weratiame ijinuwarapua, Riosie Weratiamea, Riosichi eename.

Eesusie ajawatiamе tehkiwara

4 Pukaepa eeme Koorintio mochikamea, oowera Riosie Weratiame ku'yamechitia, taamo tetewimete eemea, i'ka ehkoriai Riosi iintomo e'raria, taamo masiteka nokisiamеo, pu'ka Riosi noriwi teereweriaopua pukeri o'iniao i'ka weee yasipoio. ² Aaata ihtaoi neesetowetiamea, iyorika neesetometepua ahpo neesetoretiao, kiisi se'wi teetoka. ³ Nape aaata no'o tehkiwa ki kaawe no'o neesetoame teewasoo, kihta a'chi e'ramenia wa'a chaanetiaio. Nooeoi ki nooe wa'api no'o kaawetame tiipaopua, no'o tehki yoorariaopua Riosiwichioo. ⁴ Neeea no'o tehkiwa kaawe neesetoa e'raio, seenekachioi ki kaawe teetokameoinia

itachioo. Nape Riosi cheemapua ki kaawe no'o iintorioo. ⁵ Pukaepa eemea ki ikanati na'ara chaachapamete aataoio, puuyepuapua pehjo ohso kaaweo, ahkasi Apoe Paamira Eesusi eenachisiopua, yooma aata tijoe noriwi teereriaopua ma'chitapuachio. Waika ihtori taawechi Eesusia, yooma ti'tijoeo ooweruopua tiameo, ma'chitamapua pu'kao, ka'karuma inatari yoorarioopua ki ka'karuma inatari yoorarioopua. Waikao Riosia pu'ka ihta inataria taamo ne'nesapaopua, taamo pipiripichio, apoe chanimapua waikao taamoo, kaawe iintorioo ki kaawe taamo iintoriooioopua.

⁶ Pukaepa eemea no'o Riosichi poponiwao pipiniwaopua tiameo, pu'ka aamo no'o masitewakamera na'naritonareriaio, Aaporo masitewaoi na'naritonareriaio, kiisi kaaweko aamo tuuyamenia Riosiwichioo. Taamo Noono tewekachi kahtiame chiia na'naritopuapua ohso kaawe, pu'kakamera masitia pepenipasika, Apoe tewekachi taamo Noono cheeria, Ehkoriami Iyoterichio. Apoe taamo Noono tewekachi kahtiamea, aataoi ki ipaka tetewijeranipua, aatao te'ta kaawerumachitia tetewikao.

⁷ ¿Aatanana muuua ki aataae aamo masitetiame eramichioo? ¿Ihtanakosa te'ta penipakamemua ki aata masitetiameeo? Aataae kiatame enesaamua aamo penipario, ¿achini iikai aamo oisa e'ramemua, amoe wa'api ki aataae penipakamechitia?

⁸ Muuwaeme eeme Koorintioa, yooma aamo nakiyaeopua, pochipakame eemeapa wa'asio, paarasateka mochikame eemeapa wa'asio. Ehpeo eemea te'ta yawichika te'teriapao, kihta nakiyame eemea taamoo, Riosichi simiyame nayewaniameopua. Puuu aamo te'ta yawichika te'terewao, ¿tisia kaawe enemiipua, te'pa tewekachi Riosi ye'karichi enesoo, wa'achi mochimii teemeai waikao aamo ahjamao, Riosi ye'karichio! ⁹ Teeme Riosie ajawatiamea, te'ta aiwarichi taamo toatiame maaenania, wahjiparichi uhjuratiameka teeka, ki aamochitia ta'iria mochikamechitia. Teemea yooma ti'tijoeo, tamochi ne'niame saaena teemea, ahkasioi Riosi ku'iwarioioopua tiame, tewekachio. ¹⁰ Teemea Riosie Weratiamechi simiyame nayewatuamekapao, ki ijinatamechitia tetewiniame Koorintio mochikame ki Riosichi paparameeo, nape aamoo tisia paarasarichi inataka mochitoameo, tisia peenewari machiyamechitia tetewiniamepua pukao. Teemea kihta paarasariekapao, kihta pepeniamechitia tetewiniame teemea paarasari na'poamichioo, nape eemea tisia pepeniamechitia tetewiniamepua pu'kawichioo. Teemea ipaka tetewiniamepua, aamoo tisia iyorika tetewinioioopua.

¹¹ Teemea ahkasi ehpeoi wa'api teetoame teemea tisia aiwakao,

toore aiwasikaopua, parae aiwasikaopua tiame, wa'wakiraoui ka'karame wakiraeka, taamo wepiwa aiwasikaopua tiame, kaarioi ki iinueme teemea. ¹²Taamo ko'komiao, tamoe tekipanaka koayamepua tiameo. Na'aretiai teemea, ka'karuma nayewaka nehjiame teemea. Na'ara yoojoratiaio, oowera anachame teemea, kihta iintoka. ¹³Taamo aata ki kaawe chaanesooio, kaaweruma nayeweka nehjiame teemea pu'kao, kaawe e'reka kateweka pu'ka ahjamao. Teemea, kasarachitia tetewiniamepua. Teemea, ti'tijoeri ohchorewachitia teeweniamepua, kihta kaawewichiokamechitia. Wa'a teeka tetewiniam teemea, ahkasi ehpe taawechiamisio.

¹⁴Neeea i'ka aamo cheeka iyotiao, ki no'o tesiwe e'repuawichio chaaninia, ohso kaawe aamo tuuyeka chaaninia, no'oo aamoo, no'o tatanachitia nakiyapa. ¹⁵Eemea wa'a Koorintio mochikamea, ahkasioi piire miiri ma'masitari iinueme enetariareoipua, nape te'ta aamo noonoka e'rame masitaria, neechepua. Neeea, aamo noonoka iintokamepua, Riosi newiparichi u'pakao, Riosie Weratiamechi simiyame amochi i'yetokaopua aamo masitemia, Eesusichi paparama enepamichio. ¹⁶Pukaepa neeea aamoo, no'o teetoachitia mochijeraninia.

¹⁷Pukaepa wa'ami aamo uhjurekania Timoteoo, taamo Paamirachi te'terewachio. Puuwa pu'kao, no'o taanachitia tetewame, te'ta tisia nakiyamekapania pu'kao. Puuwa ihsimapua eenechi aamo inatepatekaopua, no'oo aachin teetoamekopua Riosichio, Eesusichi te'ta paparapa neeea, yooma ti'tiopachiami masitesikaopua.

¹⁸Aaata wa'a aamo mochikachi mochikamea, aapoeche te'ta masitari ahpo maayamekatapua, ahpokamera weruma erakokaopua Puuwa wa'a erakoamea, ki wa'a no'o enamio maayamepua terimiao, ¹⁹nape neeea wa'a eranioio, ku'we wa'a enamitepua, no'o Noono te'pa kahtiame wa'a erasoo. Waika wa'a enasaonia, iinatukemania pu'kao, ahpo weruma erakoameopua, ihtana utewarichi wa'a nokayamekopua, pu'ka kiisi kaawe nokiwame masitekaopua.

²⁰Nape aata te'ta Riosi ye'karichi te'teretoamea, ka'chitia wa'a tiame masitemii puuwa, ohso kaawe Riosi te'ta nakiya aamo masitemii puuwa, aamo te'teretojeraopua Riosi ku'iwarieopua utewarie. ²¹¿Aachin teeremia no'o enajerame eemea wa'ao, aamo kaawe e'reka no'o asiwa, aamokosa no'oo, te'ta utewaeme aamo terimia?

Suwepori nokiwa peereitari

5 Wa'a eemeai pichiwa ki nu'uti suwepori ihsiamе ааата inamukame neeаа, аhkasioi аhpo noоnо uupirao, uupiemekatapua. Pu'ka wa'a tiameo, ааатааi Riosi ki iyoriameai, ki nu'unti suweporika tiame tetewamepua pu'kao, ааатаоi аapoeо wa'a tiameo, kiisi nokiwamekopua. ²Eemea wa'a nokiwameo, yuuwesimetepua pu'kao, ma'chipamete eemea pu'kao, wa'a tiopachio. ³Neeаа, ki wa'a kahtiamеainia, wa'a kahtiaitenia no'o inatarieo. Neeаа wa'a kahtiamеe no'o inatarieo, e'rakame neeааpa ihtana yorapuameopua pu'ka tisia suwepori iintokameo. No'o wa'a e'rariaa, no'o Paamirae Eesusi wa'a e'rakamenia. ⁴Neeаа wa'a аамо napawiriachio, wa'a kahtiaitenia no'o inatarieo, wa'a kahtiaitepua tiameo, Eesusi Riosi utewariraa, pu'ka suwepori iintokame katewepuawichioopua. ⁵Wa'a teesoo eemea, pu'ka suwepori iintokameo, yoomahka napawinasapa wa'a tiopachio, ma'chipapuapua pu'kao wa'a аамо tiopachio, saupuaichioopua wa'ao, wa'a tiopachi ki kaawe nokiwameopua. Satanasichi uhjurapuapua pu'kao, kokosa aiwamichioopua аhpo iintoriawichioo.

⁶Eemea weruma аамо erakoio kiisi wa'a noonoimeriko chaachapaio, ¿achini iikai amochi reesiseka eemea pu'ka ki nu'uti suwepori noonoiwao? Puuu wa'a аамо noonowiraa, kiisi kaaweruma puuu. ¿Kiisi nane'riamekosa eemea naaju: “Rewarurao, teesa yahchetiamеkoipua paatusichio, yomatiamе a'potiamеkopua pu'kao”? ⁷Wa'a teesoo pu'ka ki kaaweruma rewarurao, ma'chipapuapua pu'kao, ki nu'uti mehtaka amochi na'atamerikopua. Аамо ma'chipasoopua pu'kao, piipakame itipima eemea waikao, weemera paatusie ki rewarurae takaritaniamеchitia, Semejenato pahkochi koi'wameopua. Eemea takari ki rewaruraemekatepua, Riosie Weratiame аамо pejana mukuriopua аамо tatakoriria piipatekao. Puuu Eesusi Riosie Weratiame meritiamеa, po'wa enekamepua Semejenato pahkokoiopua, pu'ka iintoria inatepasiwa nokisiamе teemea, аhkasi ehpe taawechiami ihtoriwa, teetoachioopua. ⁸Pu'kao teemea Semejenato pahko ko'ioio, Eesusi iintoria taamowichio inataka nokimete teemea, Eesusio te'ta pichiwa taamo tatakoriria piipateria erakokaopua, po'wachitia taamo tatakoriria pejana meritiamеkopua pu'kao. Teemea Eesusi iintoriaeо takari ki rewaruraeme itipikameka tiame teemea waikapao, yooma puhjetiapa teemea Eesusieo, ki kaaweruma rewaruraopua.

⁹Piirechi iyojura aamo uhjureriachio pua chaaninia, ki pirena aamo te'teremichio pua, te'ta suwepori ki ka'karuma nokayame ahjamaopua. ¹⁰Wa'a cheekaonia iyojurachio, ki aamo ki nayewemichio cheekamenia ki ka'karuma nokayameo, pukaeeo norikame mochiniamekapa teemea, naatichitia noki wamepua: ki ka'karuma ikotuwa erakoniamechio pua, ichikoniamechio i, ri'riosiwachi paparaniamechio iopua. Yooma pu'ka ti'tjoerichio poanatumariame enesaa teemea, puuyameriai teemea i'ka wehjoarichio. ¹¹Naatichie aamo poanatumichio chaanekamenia aamoo, aaata Riosichi poponiwako tuuyameoio pipiniwako tuuyameo iopua tiame, ki ka'karuma nokayamechi, i'kachitia: suwepori nokayame ti'tjioechi ooweru tiame, te'ta ahpochiche erakoame ti'tjioechi, te'ta itapiti ri'riosiwa paparamechi, na'ara chaachaparichi, na'nawajiamechi, i'ichikoamechi tiame. Aaataa ki ahjama te'terepuapua pu'ka wa'a nokayame ahjamaopua, kiisioi ahjama ko'kopuaopua. ¹²Nape ki Riosichi paparamoopua pehjo, kihta chaaninia pu'kao, aamo napawiriachi enapoio. Pu'kao aamo nayewesopa Eesusichi simiyameo, Riosi apoe iikachi nayewemeripua pu'kao, kaawerumachi enepamichio pua pu'kao. ¹³Aamo wa'api naanapawiachio, aaata ki kaawe iintoopua wa'ao, eeme wa'api ma'chipapuapua pu'kao.

Riosichi paparama, apoe wa'api ahpo nekakoria

6 Aaata eeme aamo Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame, itapiti ki kaawe iintotiame katewenariaa, ¿achini iikai ki Riosichi paparaka mochitoame peereirachi uumpame eemea aamo katewemiao, aamoe Riosichi mochitoame wa'api, kateweme tiiai pu'kao? ² ¿Ki nane'rena eemea wahka ihtoriachio, Riosie piipatetiameo, i'ka wehjoarichi mochikame katewemerikopua? Wa'a teeremeri enesaa eemea, ¿ki'tiarekosa eemea amochio, aaata aamoe wa'apio ahpo katewemiao, teesa ki kaawe nokitiameo iopua? ³ ¿Ki nane'rena eemea taamo Riosichi paparama, ahkasi Riosi ku'iwarioi ki kaawe iintorioo, katewemerikopua? Wa'a teeresoo, ¿ki epeche tiame ohjoare eeme wa'api aamo katewemiaopua, i'ka weechi mochikaiopua pehjo? ⁴ Waikao, ¿aatia seesenuchi siimpata eeme aamo katewemiao, kihta katewepua iinuemeopua aamo tiopachio? ⁵ ¿Ki suuwe erakona eemea wa'a nokaka? ¿Ki'tekosa naaju amochio piiripioi, amochi ki kaawe nokakameopua

katewemeri? ⁶Nape eemea wa'a te'tiamekatepua, sewinachi i'topapua aamo katewepuawichioo.

⁷Puuu aamo wa'api Riosichi poponiwa pipiniwaoiopua tiameo, ahpo wenejika mochiwamea, kiisi kaawe tiamepua Riosichio. Puuu ahpo wenejika mochikamea, te'ta ki kaawerumachi komina teetoamepua, kihtawichio kaawekamepua. ¿Achinikai ki anachame eemea ohso kaawe: aamo ki kaawe yoratioiopua, itapiti wisikueka ichikone tiiaiopua? ⁸Ohsofia eemea wa'achi iintoamepua na'ara yoorakao, ichikuame eemeai pu'kao, wisikuekao, aamo poponikooipua wa'apio, aamo pipinioi.

⁹¿Ki nane'riame eemea, aaata ki toakamekoopua ahpo suwepori nokayao, kiisi Riosi ahjama mochimerikoopua pu'kao? Riosi ki nakiyaa nokipuaichioo, ihjipua: kuunara ahpo uupio, ki piirechi oowitiame ahjama suwepori nokawa, uupiraoui ahpo kuunao ki piirechi tijoe ahjama suwepori nokiwa; itapitichioipua ahpo riosietaniameoi; aaata oowitiame ahpochitia oowitiame suwepori nokiwameoi; aaataoi tijoeai, ahpochitia tijoe ahjama suwepori nokiwameoi; ¹⁰aaata ichikoka pu'seriameoi; ahpoche iinuempua weemuameoi; aaata nawajika pu'seriameoi; tísia na'ara chaachapameoi aaatao; ki ahpo wenejipuawichio nateteniameoi. Yooma i'ka wa'a tiame nokayamea, ki uupuamepua Riosieo, ahpo ye'karichi mochimichioopua. ¹¹Aaata eemea, wa'achi nokayame eneriaipua pukerio, nape Riosie Weratiame aamo tatakoriawichio pejana mukuriopao, eemea papakotiame itipikamepua tatakoriawichio, piipakame wa'asi. Riosia aamoo, ahpowichio poanatakamepua. Puuu ki iyoriria amochi petereramea, yooma cho'wetiamé itipiame eemea, Riosi Riosiwarioe.

Piipari eenepaniame weerewachi

¹²Aaata eemea chaachapamepua: “Neeea no'o iintonarioa, ahkasi no'o iintonaria iinueme neea no'o iintomia iintonaresaa.” Wa'a tiamepua tiiao, nape ki yooma taamo yoranarewa, kaawerumakaite puuu. Pukaepa kaawe taamo inateka ihsimete teemea itapiti taamo iintonarioa. ¹³Taamo weerewaa, ihtaoi taamo itaniamepua, nape ki yooma taamo weerewa itaniae, nokisimetepua. Wa'a nokiniamea, ahpo weerewa e'rarie wa'api ye'kaniamepua, ki Riosi nakiyachitia teetoniamé. ¹⁴Teemea mukukaio tewekachi taamo Noonoeo, Eesusi taamo Paamira ahjateriachitia, wa'achitia taamo ahjatemapua taamooi.

¹⁵ ¿Ki nane'riame eemea aamo weerewao, Riosie Weratiame weerewarakopapua tiameo? Wa'a tiame enesaania Riosie Weratiamechio, ¿iinuemenane no'o suwepori iintomia ooweru ahjamao? Ka'í, ka'chitia. ¹⁶ ¿Ki nane'rena eemea, oowerua ahjama suwepori iintokamea, piiripi weerewa wa'api enepamekopua? Wa'a chiiame Ehkoriaami Iyoteria, eee cheekao: “Ooka weerewakaipua, piiripi weerewa wa'api enepamepua.” ¹⁷ Wa'achitia taamo iikaai taamo Paamirachi enepakao, wa'achitia piiripi wa'api iikachi enepamepua, Riosi Riosiwarichio, Riosi Riosiwario wa'api.

¹⁸ Ikicha enepamitia eemea suwepori nokiwamechio. Ihta tatakoriamea aaataeo, ma'chi ahpo weerewachi iintoniamepua, nape suwepori iintokamea, ahpo wa'api weerewa na'atamepua, ki ahpo wa'api iyoriapapua, ahpo wa'api weerewao. ¹⁹ ¿Ki nane'riamemua aamo weerewao, Riosi Riosiwari ohjoerachikoopua, Riosie aamo kiatime weerewachi? Aamo weerewaa, ki aamo piineriwichio weerewara puuua, ²⁰ natekachi taritiamekapa muuua Riosi Taanaraeo. Pu'ka Riosi ahpo Taanara iintoriawichio aamowichioo, iyorika mochtomeri eemea Riosio, yomatime aamo weerewa ihsiwae.

Nenewiwachi simiyame tuuyewari

7 Ehpeo eeme no'o iinatukeria iyoteka, nehjiamane. Pu'ka aamo te'teria no'o iinatukeriao, ki nenewinia nahki eemea ohso kaawe. ² Nape tijoe ki anachame enesaa ooweruwichioo, ooweruoi ti'tijoewichiooi wa'achitia, ki suwepori nokipuaichioopua, ohso kaawe nenewiwa kaawepua. Epeche kaawepua tijoea, ahpo uupiche ahjama yasiwaa, ki piirechi oowitiame ahjama tiame; oowitiameai wa'achitiao, piiripi wa'api kuunaeka yasimeripua. ³ Uupiraa, ki ahpo wa'inametepua ahpo kuunachio, wa'achitia kuunaraai ahpo kiametepua ahpo uupichio, ⁴ uupira weerewaraa kuunara iinuwarakapa, kuunaraai ahpo weerewao, ahpo uupi iinuwarakopapua. ⁵ Itapiti weruma simiyame Riosi ahjama nayewameri enesaa, weeka taawe ihsimeri enesaa Riosi ahjama naewakao, toipuapua pehji aamo uupichi ihsiao kuunachitia. Neipa kajusapa aamo Riosichi nayewao, eenechi nokisipuapua pu'kao seenekachi riaorósia, ki aamo anachatekao, ki kaawe aamo iintotemaopua.

⁶ Ihji no'o cheemiaa, nooe e'rejerapua, ki Riosie yachatiame nuurari. ⁷ No'ochitia ki neewikame enesaa, kaawe enemii eemea,

tísia aiwaniachi teetoniamekopapua taamoo, ehpe taawechimio. Nape Riosia ki yooma taamo wa'achi te'teremichio ki'yamepua. Aaata teemea neewimichio kiatiamepua, aaata piireo ka'i.

⁸Ki neewikameo pehjio, kunamukukameoipua tiameo, uupira mukukameoipua tiame, ki nenewisaapua epeche kaawe enemiipua noochitia. ⁹Nape ki anachame enesaa neewinariao, neewinia nahkipua ohso kaawe, ki neewinarewae suwepori iintomichioipua.

¹⁰Nenewikameo chaanania, nape ki nooe e'rachi, Paamira e'rachi chaanania pu'kao. Uupiraa ki toimetepua ahpo kuunao, kuunaraai ki toimetepua ahpo uupio. ¹¹Ahpo kuuna toakamea, piineri yasimeripua; ki piineri yasinariaa, eenechi ahpo kuunama yasimeripua.

¹²Wahjachi nenewikameo no'o chiiaa, ki taamo Paamirachi eenamepua. Aaata uupira ki Riosichi paparame enesoopua, nape ta'iria kahtiame enesoopua ahpo ahjamao, ki toimeri kuunaraa pu'kao. ¹³Uupiraa ahpo kuuna ki Riosichi paparame enesoo, nape ta'iria kahtiame enesoopua ahpo kuuna ahjamao, ki toimetepua ahpo kuunaoi. ¹⁴Aaata nenewikaio neipao, Eesusichi pichikesoopua kuunarao ootiamero ka'i, nape ootiamero ta'iria kahtiame enesoopua ahpo kuunamao, ki toimete kuunaraa ahpo uupio. Wa'achitia ootiamero, ki Riosichi paparame enesoopua ahpo kuunao, nape ta'iria kahtiame enesoopua ahpo ahjamao, ki toimetepua tiameo ahpo kuunao. ¹⁵Nape aaata neewikame ki Riosichi paparameo ahpo nenewiwao sa'runanaresoopua, Riosichi paparameo, reesisepuamepua sa'rupuawichioo ahpo nenewiretiao. Aaata Riosichi paparame ahpo reesisesoo poanatuapuaichioo, kihta ki kaaweruma iintokame tetewipuamepua Riosieo. Pu'ka wa'a tiameo, Riosia reesiamepua pu'kao, ki nasiwaka mochitopuawichioopua. ¹⁶Puuu uupira Riosichi paparamea, ki toimetepua ahpo kuunao ki paparamekopaopua Riosichio, pu'kao seenekachio paparamerikooipua Riosichio, ahpo uupie ku'itiaopua. Wa'achitia kuunaraai Riosichi paparame enesaa, ki toimetepua ahpo uupio ki Riosichi paparopao, seenekachi kuunarae ku'itiaopua ootiamero, paparamaopua Riosichio.

¹⁷A'chi tiachioi aamo nenewikame teerewachio, kaawe teetoka mochitopuapua, Riosie ku'iwarieo, a'chi teeka kaaweruma aamo yasitoriaopua ke'chu aamo paaenoi Riosieo, wa'api te'teretoka mochitopuapua Riosichio. Pu'ka masiteka teetoamenia yomachi ti'tiopachioopua. ¹⁸Aaata siichitepuwetiamero enesaa Riosie paetiaio, kihta ki kaawe tiame puuua Riosichio. Ki siichitepuwetiamero enesaa

Riosie paaetiaio, wa'a tiiaimua kaawepua, kii siichiteputiamekai. ¹⁹Riosiwichioo, aaata siichitepuniamemo, ki siichitepuniamemoi, kihta nateyamepua Riosi kaawe te'terepuao, Riosiwichioo te'ta nateyameraa, ahpo nuurari chiiakamera e'weniamerapua. ²⁰Yooma aamo te'tereria ke'chu paaeniai Riosieo, ka'chi tiamepua Riosichiwichioo. ²¹Tijoea ooweru tiamea, puhkuchitia mochikame enesaa Riosie aamo paaetiaio, ka'chi tiame puuua Riosiwichiooi. Aaata puhkuchitia mochikamekoio ki puhkuchitia mochikoio, puhkuchitia yasinareesaa Riosichio, kaawepua, nape sa'rukame yasinareesaa ki puhkuchitia mochiwao, kaawechipua tiame. ²²Puuu puhkuchitia Riosie paaetiapaoo, sa'runatiame itipiamepua tatakorio, puuua waikao, Riosie Weratiamekamera ihsika yasitomerikapapua, wa'apitia puhkuchitia yasitoaiopua. Puuu ki puhkuchitia yasitoaiopua, Riosie paaetiapaopua, ki puhkuchitia oiapiopua, Riosie Weratiamechi puhkuka tiamekaitepua, Riosi yooreka yasitomerikapapua wa'asi. ²³Apoee Paamirao taamo taripariopao, apoe Paamiratero mochitomero teemea, pu'kachewichio yorakeka, ki tijoeekamera taritiamekapa. ²⁴Waikao poponiwa pipiniwaa tiame wa'a teeresoo, ta'iria mochitopuapua Riosichio, ki se'wika ahjachio, puuu pukeri aamo teeriaio, ka'chi tiamepua Riosichio.

²⁵Ehpeo, ki nenewiame pehjichi simiyame nayewamane. Ki nenewiamewichioopua pehjio, kihta eetiame tuuyeniamenta no'o Paamirae Eesusieo, nape no'o e'rachitiao chanimania. ²⁶No'o e'rachitiao, yooma aaata oowerua ti'tijoeai, wa'apitia ki nenewika itipisaa kaawe enemiiopua, ki teesa kokosa tiame simiyame teetoamekopa ehpe taawechemio. ²⁷Pukaepao uupieme enesaa, ka'te toimitiapua. Ki uupieme enesaa, wa'atia itipipuapua. ²⁸Aaata ki neewiai neewisaa, ki tatakori puuua. Nape aaata neewikame mochikamea pu'ka aiwari eenoio, tísia kokosa teeremeripua. Pu'kao ki tísia aiwamichioo wa'a e'ramenia, ki nenewikame mochisaa epeche kaawe enemiiopua.

²⁹Poponiwa pipiniwa tiame, kiisi mehka toio tuuka chaania tísia kokosa aiwapuameo. Ehpe waanamio uupiemea, ki uupimechitia mochisaa kaawe enemiiopua. ³⁰Puuu tísia naarakomeria, ki naarakosaa kaawe enemiiopua. Puuu kaawe erakoamea ehpe taawechio, ki kaawe erakoamechitia te'teresaa kaawe enemiiopua. Puuu itapiti tarakamea, ki tarakamechitia teeresaa kaawe enemiiopua. ³¹Aaata i'ka weeechi paarasarika yasitoamea, kihta ahpo paarasatiachitia, ahpo tetewisaa kaawe enemiiopua. Wa'a erakoka mochitomete teemea, ehpe taawechemio

tísia aiwaniachikopaopua. Wa'a te'teretoka ohjoemete teemea, yooma i'ka wehjoarichi paarasatetiameopua, kiisi mehka teetoamekoopua kihta itipimerikopua kajuka.

³²Wa'a aamo chaaniame neea ka'chi teeremichioopua aamoo, wa'a ikiwame taawechiopua. Tijoe ki neewikamea, ahpoche inateka yasitomeripua, Riosikamera kaawe eratepuawichioopua. ³³Tijoe neewikamea, ahpoche ahpo uupima neesetowa teetomeripua, itapiti nakiya i'yesika. Riosi kaawe eratewache teetomeri puuuu, ahpo uupi tiame. ³⁴Oowitiame ki neewikamea, Eesusi Paamirachiche simiyame neesetomeri puuuu, Riosikamera kaawe erateka. Nape aaata ooitame neewisaapa, ki Eesusi Paamirache kaawe eratemeripua, ahpo kuuna tiame kaawe eratemeripua.

³⁵Ihji no'o chiiaa ki teesa kaawe teeremichioopua amochio, ki utewaeme aamo nuureka chiiamenia i'kao, ki te'ta tehki aamo teetomichio chiiamenia aamo Riosi tehkiwachi nokisiachioopua, ahkasi tísia aiwari taawechi asiyachioopua.

³⁶Aaata ki anachame ahpo neewimiao, aaataoi ahpo u'matoame erasaoipua ahpo neewimiao, neewimeripua neewinariaa, ka'chitepua neewikaio, ki tatakoriropa. ³⁷Aaata ki neewika pu'seriame, piineriche ohjoenariamea, kaawepua wa'a e'rai. ³⁸Wa'a teesoo taamo aiwamiachi teetoachio ehpe taawechiamio, aaata neewinaresaa kaawepua, nape ki neewinaresaa epeche kaawepua.

³⁹Nenewiniamechi tiameo i'ka chanimane. Uupira Riosichi paparamea, ahpo kuunachi ihcheka yasimetepua, ahkasi ahpo kuuna mukuyachisi. Ahpo kuuna mukisooa puuuu, na'sokame itipiamepua ahpo kuunachio, kaawe neewimeripua piirechi ahjamao neewinaresaa, nape Riosichi paparame ahjamache tijoe. ⁴⁰Nape noochio e'ramenia pu'kao, ki eenechi neewisaapua, epeche ta'iria yasimeripua, Riosioi wa'achi e'rameko e'ramenia noochitia.

Kooame ri'riosi oowetiame

8 Ehpeo itapiti ri'riosiwati kohseka ooweniame nayewamane. Yomarika teeme te'ta machiwarieka mochitoamepua, pu'ka ri'riosi oowewewachi simiyameo. Nape aaata te'ta Riosi nakira machika yasitoamea, ki ahpo weruma e'raka yasitometepua, pu'ka oowewarichi simiyame ahpo machiyao. Pu'ka oowewarichi simiyame nayewiaio, kaawe aamo uuka, nayewapuapua pukachi simiyameo. ²Aaata ahpo te'ta siinto machiyame maayamea, seenekachioi kihta te'ta machiyamekoipu puuuu. ³Nape aaata ahpo kaawe e'reka

katewameopua itapitio, kaawe iintokame teteiwamepua, taamo Noono te'pa kahtiameeopua. Nape kaawe ahpo nakika mochitoamea, ka'karuma nokaka mochitoame teteiwamepua Riosieo.

⁴Puuu ahpo riosiwachitia uuka manakeniamea, oowera wa'a nokiwame puua kihtawichio. Nape teeme taamo Noono Riosichi paparamea, yoomahka nane'riame teemea, puuu ri'riosiwaa, kihta kaaweruma iintoamekopua taamowichioo, tisia manakeniaipua pu'kawichioo. Teemea taamowichioo, piiripi wa'api Riosipua, kihta muuwaemekamera ri'riosi. ⁵Muuwaeme ti'tjoeria, ki ookapi iintuamekotipua ri'riosio i'wa weechio tewekachioopua tiameo, utewari iinuemea. ⁶Nape teemea ki wa'a chaachapamepua, piiripi wa'apikotipua taamo Noono Riosio, puuu apoea, yooma ihta itapiti iintokamepua weechi iintuameo, tewekachi iintuameopua tiame. Weechioi, piiripi wa'api te'ta Paamiraeme teemea, Apoe Riosie Weratiame, Apoe Eesusikamera te'ta iyoriniamera.

⁷Nape ki yooma Eesusichi paparame nane'riamepua, ri'riosi manaketiamе sa'pa koi'wameo, ka'chi tiamekopua Riosiwichioo pu'ka sa'pa manaketiamе ko'kotioiopua Riosichi paparameo. We'wemera Eesusichi paparakamea, pukerio ri'riosi manakeka mochitoriamea, kiisi konariamepua ri'riosi sa'pa manaketiamеo, pu'ka koayaioopua, pu'ka ri'riosikamera iyoriameka erakoamekapa. Pukaepa ki ko'kome erakoamepua pu'kao, ki na'atapuawichioopua ahpo Riosichi iyoriwao. ⁸Nape te'ta pichiwaa ihjipua, kihta kooame koi'wae taamo kaawe teeretiame Riosia, apochio. Wa'a tiiachioopua, ri'riosi manaketiamе sa'pa koi'wamea, ki epeche kaawe taamo tetewiniame Riosieo, ohsooi ki kaawe taamo tetewiniame Riosieoi. ⁹Nape pu'ka kooameo ka'chi aamo ikitio e'raipua Riosichio, ka'chi eramichioopua weemera Riosichi eenakameo, ki ko'kopuapua ri'riosi oowetiame, aaata pu'ka tetewachioopua, ki aaata aamo ki kaawe eramichioopua. ¹⁰Aaata aamo ri'riosi oowetiame sa'pa koayame tetewisaa, pu'ka ri'riosi oowetiame ko'komo orapasaapa tiame, ko'komapua koayao, nape Riosieo nekamio e'raka. ¹¹Wa'a iintosaamua, tatakoritemamua aamo Riosichi pooniwao piiniwaoio, apoe Riosie Weratiame pu'kawichio mukukameopua tiame. ¹²Wa'a teesoo wa'a iintokamea, na'atamepua ahpo poonio, kaaweruma inatopua Riosichio. Wa'a teekao muuuai, kiisi kaawe itipiamemua Eesusichioi, Riosie Weratiamechio. Wa'a iintosaamua, te'ta tatakorieme muuuu. ¹³Wa'a teeresoo pu'ka kooameo, tatakorichi wichtiamе enesoopua poonio, ohso kaawe neeeai kiisi ko'komapua pu'kao, ki seenampa.

Eesusie weratiameo ihtana ahpo iintomia reesiseri iinuewa

9 No'o chaachapania nayewamania ehpeo, aaata wa'amahkao chaachapatapua, ki Eesusie weratiamekopua no'oo. Nape neeea chaanenapua pu'kao, pichiwa Apoe Eesusie no'o weratiamekopua, nooe tetewikapapua Eesusio, neipa meritioio, eenechi oijenakame mukukaio. Apoe wa'api no'o chaanekamekopapua, amochi upamichiopua ahpo no'o aamo tuuyenurario, puuupua no'oe aamoe inamuriao, no'o nayewatusiao. ¿Ki pu'ka Eesusichi simiyame no'o aamo nayeweria pichikekamekosa eemea? ² Wahjachio ki no'o Eesusie weratiameko erakoioopua, eemea ki wa'achi erakometepua, wahjachitiao. Eeme wa'api no'o u'paria Eesusi chiia pichikekame enesaa, eeme wa'api no'o Eesusie weratiame uukamekai ikikamekapa. ¿Ki wa'akosa erakoame eemea?

³ Ihji no'o nehpuwaka chiiao, ki no'o Eesusie weratiameko erakoamerawichioopua, no'o masitiao kihta nateyo tuuyamekopua. ⁴ Pu'kao chaaniamenia, apoe Eesusiko tuuyamenia wa'a tiame masitekaopua kooamechi simiyameo. Apoe Eesusia cheekamepua, ihtaoi kooame enesaa, kihta ki iyoriwa tiamekopua Riosiwichioo, ihta iijiniameoi. Wa'a te'teriane enesaa teemea Eesusichio, iinue teemea taamo ku'ipua, ihtaoieo taamo nakisiao, kooameeoi, neeroioi taamo ooweniamie taamo paramoo. ⁵ Teemeai Eesusichi simiyame nayewatiamea, iinuemepua tiameo, taamo yeetoka ohjomiaopua taamo uupio uupiemeraa, Perochitiaopua, wahjachi Eesusi ajawariaopua, Eesusi ahpo yeeyechi poponiwaopua tiame. ⁶ Neeea Wenawe tiameo, ki ujupiekapa teemea, ¿ki iinuemejuare teemea, taamo ihkokeniamie ko'komiao? ⁷ ¿Aatana soontaro ahpo mochiwawichio nasiwaio, ki iinuetarepua ahpo ko'kotepua? ¿Aatana itapiti echakai, ki ko'kotapua taakeriao? ¿Aatana chiiwa neesetoameaio, ki iijitarepua mu'ira ihpaketiameopua? ⁸ I'ka no'o chiiao, ki nooechi eenameche maaepuapua. I'ka wa'a tiameo, wa'achi chiiame Moiseai Ehkoriame Iyoterichio. ⁹ Wa'a cheekame Moisea, eee cheekao: “Oisio ka'te to'pemitiaopua chu'wachio, tekeka okayaio, ko'komichioo.” ¿Oisi nayewaka cheeriamenapu wa'a cheekao? ¹⁰ Ka'ii. Taamo nayewaka cheerepua Riosichi tekipaname. Aaata yoomoka echayamea, aaata okitiame ekasuamea tiame, na'pa puuuu, ahpo echaria taakeria, ahpo naachutemeri puuuu. ¹¹ Teemea amochi echakameai tiamea, Riosi kaaweruma tuuyewario, ¿ki kaawe e'raka taamo ku'ipua maaena eemea taamo ko'komiao? ¹² Aaata ki Riosi tekipaname nateteniamie enesoo, ¿ki epeche

iinueme ohjoare teemea, taamo natetepuameopua, Riosichi tekipanamekapaopua?

Nape wa'a tiiai teemea, kihta koparowa inataka nokisiameteemea i'ka Riosi tehkiwachio, ki aata taamo koparoame tewamichiopua, Riosie Weratiame nayewatuwaopua. ¹³ ¿Ki nane'rena eemea wa'a tiopachi tekipanameo, wa'api tiopachi iintuame kianiamekopua kooameo? ¿Ki nane'renakoi eemea, puuu tiopachi paamiratuamea, wa'api Riosi tepaweterachi toatiame, koayamekopua? ¹⁴ Wa'achi chiame Riosiai Iyoterichio, aata Riosichi newipari nayewatuamea, kiapuamekopua ko'kometio. ¹⁵ Nape neeea, seenepioi ki itakamepua no'o kiapua teerewiao. Ki itaka chiiamenia aamoo, i'ka iyoterichi no'o chiiiao. Neea wa'a iintonaresaa, mukimania ohso kaawe, ki wa'atia wekamichiopua no'o wa'atia kaawe e'rewaopua, no'o nooe i'yaka koi'sika tekipanakaopua.

¹⁶ Neea, ki no'o weruma eratewawichio ihsiameteemea, Riosi tehki yoorakaopua tuuyesikao. Neea, utewachi no'o yoramio e'raninia i'ka tehki, ki yorasaania ki nu'unti yuuwesimiinia.

¹⁷ Nape i'ka tehki, nooe no'o kaawe e'rachie ihsiameteemea, no'o natetepuame tiame neeea. Nape i'ka tehki no'o yoorao, ki nooe e'rachi ihsiamenia, Apoe Riosie Weratiame no'o nuurekamekopa i'kao. ¹⁸ Wa'a tiiachipao neeea i'ka tehki, ¿ihtanakamerajoarepu no'o natetewaa? Puuu no'o natetewaa ihjipua: Tísia no'o pu'seriapua naewatukao, Eesusi no'o nuureria nayewatumichioopua pu'kao, i'ka tísia te'ta Riosi kaaweruma tuuyewarikopapua, nape pu'kao, kiisi kihta natekachi, aataoi kihta itanesikaopua ku'iwao, ihtaoi no'o ku'iniameoipua, iinuekai neeéa, no'o natetepuawao, Riosichi tekipanamekapao.

¹⁹ Ki aata puhkukainia, yoomawichio puhkuchitia tekipanamenia, epeche muuwaeme oowe erapatenariapa ti'tijoe oowerua tiameo, Eesusichi paparamichioo. ²⁰ I'isaeri ti'tijoeeriekachi enasaania, isaeri tijeochitia no'o uuyamenia wa'ao, epeche muuwaeme oowe erapatenariapa taamo Paamira Eesusichio, yooma napati ti'tijoe ooweru tiame. Moise nuurari nokiwachi enasaio, Moise nuurari nokiwatere iijisiamenia, epeche ti'tijoeeri oowe erapatenariapa no'o Paamira Eesusichioo. Neea wa'a oiyaio, ki Moise nokiwatere tiamekaitenia. ²¹ Seesenu nokiwachi eenakainia ki Moise nuurewa nokiwachio, pu'ka seesenu nokayachitia no'o uuyamenia, epeche tewinariapa pu'ka ti'tijoeerichio, no'o Paamira Eesusichi paparamerio, ti'tijoe ooweruopua tiameo. Nape pu'ka

ki Moise nuurarichi mochitoamechitia ihsiaio, Riosie Weratiame yasitoamenia, Riosi nuurariterechitia. ²²Neeea weemera te'teriamo Paamirachi eenakaio, pukeri o'iniamechitia nayewiamenia pu'kao, Riosichi simiyameo, epeche tewinariapua pukachio, Eesusi Riosie Weratiamechi paparamichioo, ti'tijoe ooweruopua tiameo. A'chikoitia no'o uuka ihsiamenia, a'chikoitia iintoka tewinariapa, Paamirawichioopua ti'tioeo. ²³Yooma pu'ka ihsiamenia, epeche mehtamichioopua Riosi kaaweruma tuuyewario, epeche muuepari teerepuawichioopua Paamirachio, no'oo epeche tísia kaawe e'rewa eramichioopua tiaméo.

²⁴Nane'riame eemeapa, aaata u'masiwa te'ewa newitoniaméo, piiripi wa'api newitoamepua ahpo natetepuawichioo. Ujumasa naaju, Riosichi newitoka kaawe teetokaopua, itapiti Riosi kaawe e'rewa aamo kiapuaichioopua aamoo. ²⁵Yooma aaata newitóa te'yamea, kaawe ahpo neesetoamepua weerewachio, oowera raureri kuhsisawa mosokitewa yowitai, kiisioi tehpe e'rame; nape teemea Riosichi tekipanawao, kiisi wahjiamé kiapuamewichio te'yameka nokayámepua. ²⁶Neeea no'o teetoao Riosiwichio tehkió tísia no'o kaawe neesetoamepua, ki no'o se'wi teetowichioopua ihta itapitieopua, ki no'o kajuteme tiiapua Riosichi tehkiwao. Neeea ki eekachi wepayamechitia ihsiamépu, aaatachi ahpo nasiwamiapa ahpo penitiamechitiao. Neeea no'o Riosie kiapuamekamera, te'ta inatataka teetoame neee, i'ka Riosichi tehkiwao. ²⁷Pu'kawichiokamera neee, tísia kaawe neesetoamenia no'o weerewao, kiisi no'o so'mipamichioopua ki kaawerumachi wichipua. Neeea wa'a tiame teetoamenia, Riosio kateweniachi taawechio, kihta no'o ki kiapua teerepuawichioopua Riosie nuutewa no'o kiapua, weechi kahtiaio tísia kaawe masitekamekaio.

Ri'riosichi paparaniamé wa'inewa

10 Riosichi poponiwa pipiniwa tiame ki natakepajerania, yooma taamo ehkoriami mochiriaméko, Riosio toomaritere neesetiamékoopua siimpachio; yooma pirena uumatokame Riosi wahjoneriachi pa'weo, Eejito soontarochi newipamichioo. ²Wa'a tiachioopua, Riosie toomaritere nokisitiamé wakiwechiami nokisiaioopua, Pa'we Sehtanamechi wanamika paaterepu, pukae wa'a paatetiamé paatotiaméka tiame itipirepu Moise ahjamao, Riosi neesetowatere pirenatuka itipikaopua. ³Yooma puuu ti'tijoea oowerua tiame, wakiwechiami nokisikamea, tewekachi

eename kooame ko'kakamepua, Riosie aho kiaretia. ⁴ Ehkoriaami wakiwechi nokisiameapua tiameo, yoomahka e'pechi pajenakame nerojikamepua tiameo. Puuu e'pea ehpiamio, Apoe Riosie Weratiamekaitepua, pukachi nerojiamе teemea, nape puuu neeroi taamo nerojiaa, ki wahjiamеsi ahjari teereniamеpua. ⁵ Nape Riosia, muuwaeme ki apochi paparaai nerojikameo pu'ka e'pechi pajenakame neeroio, kiisi kaawe e'reka tetewarepua pu'kao. Pukaepa yooma wahjiparepua, wakiwechiami nokisinioio.

⁶ Yooma puuu ehkoriaami ikitiameo, pu'ka ne'netoka seeweka, taamo Riosichi iyorika mochtomichio ikitiame puuu, ki pu'ka te'tereria teerepuawichio. ⁷ Pukaepa eemea, ka'te ri'riosichi paparamitiapua ehkoriaami nokisiriame ookapio nokisiriachitiao. Pu'ka noonowiria naewaka chiiame Ehkoriaami Iyoteria, eee cheekao: "Ti'tijoeria weesero netetiame, pahkoterepua aho riosichitiao, nawajika yaawekaopua tiameo." ⁸ Ka'te wa'a nokimitia eemea suwepori nokiwao. Wa'a nokisaa eemea yooma wahjipamaoi eemeai, pu'ka ehkoriaami piire weerewa paika miiri wahjipakamechitia, piie taawechi wa'apiopua. ⁹ Ka'te aatiatamua, te'ta aamo Paamiraopua, ehkoriaami mochiriamea wa'a nokaka wahjipakamepua, siinoie ki'kiretiao. ¹⁰ Ka'te Riosi we'sapapuame chanimitiamua, ehkoriaami mochiriamea wa'a chaachapaka Riosio, wahjipakamepua.

¹¹ Pu'ka taawechiami ikitiame seeweka nokisimete teemea, Riosi iyorikao. Pu'kawichio iyotetiame Ehkoriaami Iyoterichi chiiio, pu'ka wa'a ikitiame ne'neka pepenipamichio. Taamoo, Riosio iyoriniakopua pu'kao. Wa'a teetomeri teemea ehpe taawechiami Riosichi mochtomea. ¹² Pukaepa aamo aho inateka mochtopuapua, amochi pewatiame tiio e'roio ki tatakoriichi wichitepuameo, senawato wa'a e'rai tatakoriichi wichimakoipua muuui. ¹³ Yooma ihta tatakori iintonarewaa, wa'api teerekamepua ehkoriaami o'iniio. Nape piiripikoi puuu, ki iinuemepua ki newitowao. Aata pu'ka tatakori aho pa'panisusoopua, Riosi waapi kahtiamеpua, aamo ku'ipaka newitopuawichioopua pu'ka tatakori aamo pa'panisuwao.

¹⁴ Wa'a teesoo, kaawe aamo neesetoka mochtopuapua amochio, kihta tatakori aamo panisutomichio apochio, ri'riosiwachi paparamichio. ¹⁵ Nane'riamenia aamoo, ahsepari ijinatamekopua, no'o aamo chaaniao, aamoe ne'nemichio. Te'ta kaawerumakooopua ki kaawerumakooioopua. ¹⁶ Teemea taamo Paamira Aari Koi'wa koayaio, iijipasochi iijiwa iijinioio. Pu'ka

yoomahka pirena Riosichi cheriwema ki'yame teemea, Riosie Weratiame taamo pejanawaka wi'suriopua ahpo eerarao, kurusichi meritiaio. Pu'ka paani koi'wao, Riosie Weratiame taamo pejana mukuria inatepaka, nokayame teemea. Pu'ka Eesusi Aari Koi'wame paani ko'kosaa, yoomahka piiripi inatari enepame teemea, Eesusi Riosie Weratiame weerewachio. ¹⁷ Muuwaemekai teemea, piiripi wa'api enepame teemea, piiripi paanichi wa'api koayamekapa.

¹⁸ Wa'achi piiripi enepaniame erakoka nokariaipua tiameo, ehkoriai i'isaeriai ahpo Riosi manaweria sa'pa koayaipua. ¹⁹ Puuu ki Riosichi pichikiameai wa'achi piiripi enepaniame erakoka koayaipua tiame, pu'ka ahpo ri'riosiwa manakeriaopua. Nape wa'achi nokayaipua kihta nateyame enerepua tatakori puhjepuao, kihtaoi, itapitiwichio yoratiaio. Pukaepa Eesusi Aari Koi'wa piiripichitia enepaniame ko'kakamea, toimete puuu ahpo ri'riosiwa manakiao. ²⁰ Pu'ka ri'riosi netetiame manakiamea, Satanasi ku'iwarikamera iyoriamepua, ki Riosikamera. Pukaepa neeea pu'ka ahjama, kihta ahjama te'terejerania. ²¹ Ka'chi iika iyoriniam eooka teekoo, Satanasi iyorisikao taamo Paamira Eesusi iyorisikaopua tiame. ²² ¿Ihtana erakoame eemea wa'a nokayapao? ¿Nekatetariame eemea naaju taamo Paamira Eesusio? ¿Ki ehkoriai mochiriamechitia i'isaeri nokayamekosa eemea, wa'a nokakaopua nekamuchepatekamepua Riosio? ¿Newitomerikosa erakoame eemea Riosio?

Ahpo nakika ki o'yaeka, te'terewa mochiwa Riosie Weratiamechi

²³ Riosia yooma ihta taamo nokimiao, taamo toanipua toayao, nape ki yooma taamo nokaya kaawe tiame, aaatachioi taamo piirechioi ki kaawe wichiyamepua, taamoo, kaawe te'tepuao aaata ahjamao taamo piirechichio. ²⁴ Aaatai ka'te aamo kaawe teerewache i'yapuapua, ohso kaawe wichiyame nokipuapua aamo wahjachioi.

²⁵ Muuuu sa'pa tarayaio kihta ahka eename iinatukeka taripuapua. Aata aamochitia Riosichi paparam e inamusaa, pu'ka sa'pao ri'riosi manaketiamekoopua, ki kaawe tiio erapamaoipua amochio weemera paparam enesaa Riosichio, puuu inamukamea ki koi'wameko e'rapa ri'riosi manaketiam eo. ²⁶ Ohso kaawe pu'ka sa'pa tarayaio, ka'te iinatukemitiamua ahka eenameo, ki aaata a'chi e'remichioopua aamoo, aaatai weemera Riosichi paparam e.

²⁷ Aaata ki Paamirachi paparamee paajutetiaapua ko'komichioo, siminariaa siimpuapua. Ihta itapiti kooame weeretiaa, kihta iinatukeka ko'kopuapua pu'ka sa'pao, ahka eenamekoopua. Aaata aamochitia Riosichi paparakame inamukamea, ri'riosi manaketiamkoopua pu'ka sa'pao aamo ko'komiao, ki kaawe aamo ihsio erapamapua, ki koayamekapa puuua pu'ka sa'pa ri'riosi manaketiamoo, aamooapua te'ta Riosichi paparame nane'riame enesaa. ²⁸ Nape aaata ri'riosi manawetiame tuusoopua, ohso kaawe ki ko'kopuapua pu'kao, ki aaata aamo ki kaawe erakomichioopua. ²⁹ Muuua nane'riamekai ka'chi tiamekopua Riosiwichioo ko'kotioio, ohso kaawe ki ko'kopuapua pu'kao, ka'chi eratepuawichioopua aamo piirechio.

Aaata ahka no'o iinatuketariareoipua: “¿Aatia a'chi chaanetariaania no'oo aaataeo ki noochitia e'rameoopua? ³⁰ No'oo ihta kooame ko'komiaio, Riosi cheriwema ki'yaka koayame no'o enesoo, ¿aatia ki kaawe ihsio tuutarepua aaataa pu'ka no'o koayao, ki wa'a no'o chaaneme tiiaio?” Wa'atepua tiiao, nape teemea iwapakamea Riosichi simiyameo, taamo inatemetepua ohso kaaweo, ki aaata ki kaawe erakomichioopua tamochio. ³¹ Ohso kaawe yooma taamo nokayao, Riosikamera kaawe eratewa nokisia kaawepua, apoeopua, taamo tetewamekopua, ihtaai taamo nokayaopua, koi'wamechi simiyameo, itapiti taamo iijiaoipua. ³² Ka'te nokimitia eemea, aaata tatakoriichi wichipuatepua tiameo, isaeri ti'tijoerioi, ki isaeri ti'tijoerioi, aaataoiopua Riosichi paparameoio, Riosi tioparachi ki pusie teteiwamechi mochitoameo. ³³ Neeea wa'a teetoamepua, yooma aaatachioi kaawe teetokaopua. Wa'a teetoame neeea, ki no'owichioche inisiamekapa inatatokao; wahjachi aaataoichi inataka wa'a inisiame neeea, pu'kao, newipari ahsepamichioopua tiameo, taamo Noono te'pa kahtiamechiopua.

11 No'o teetoachitia teetopuapua, no'oo no'o Paamira Eesusi teetoriachitia teetoao.

Aachin te'teremia oowerua napawitiachio

² Kaawechupena kaawe noonoire eemea, ki no'o natakepaka no'o aamo masiteriaopua, yooma kaawe teetokaopua, te'ta no'o aamo masiteriachitiaopua. ³ Ehpeo mo'oratuamechi simiyame aamo nayewemane, ehpe taawechiami te'teretopuame. Aaata ahpo uupi mo'oratuamea, kuunarapua. Aaata kuunara mo'oratuamea, Riosie Weratiamepua. Taamo Paamira Riosie Weratiame mo'oratuamea,

Apoe taamo Noono Riosipua, tewekachi kahtieme. ⁴ Aaata tijoe Riosichi nayewamea, aaata ti'tijoeri Riosie tuuyewa masiteka ihsiamea, mo'kori pujisá ihsimetepua. Ki mo'kori pujisa ihsiamea, ki iyoriamepua Riosie Weratiameo, ahpo mo'orachitia teeretoameo. ⁵ Aaata oowitiamea, mokoraeka ihsumeripua Riosichi nayewaio, aaataoi Riosichi simiyame nayewiaio. Ki mokoraeka ihsiapua, ki ahpo mo'oechitia yooriame enemapua ahpo kuunao. Ki mokoraeka ihsiapua ooitamea, sikika tehpunatiameka tiamepua kuuparao, ahpo kuunachitia mo'oratuame. ⁶ Ki yooenariameopua mokoraeka ihsiwao, sikinia nahkipua kuuparao. Nape suuwe e'rame enesaapua ahpo kuupara sikiwao, mokoratamapua Riosi nayewiaio. ⁷ Tijoea, pujisa ihsimetepua mo'korio, Riosi mo'oratuwa tetewitekapua i'ka weeechi ti'tjoerio. Oowerua, ti'tijoe mo'oratuwa tetewitame puuuu. ⁸ Wa'ate ihjia, pukeri o'icharichio tijoea, ki oowitiamechi enepatetiamekapa puuuu, oowitiamekamera tijoechi ma'chipaka netetiamekapapua. ⁹ Ki tijoekamera, oowitiamewichio enepatetiamepua, oowitiamekamera, tijoewichio enepatetiamepua. ¹⁰ Pukaepa oowerua, mokoraeka nokimeripua Riosi paparaka nayewamia napawitiachio. Puuu ooweru mokoraraa, ahpo kuunae neesetoniam ne'netiamepua, Riosi ku'iwari te'teriachitia tewekachi Riosichio. ¹¹ Nape Riosichi te'tereniamea, napati ahpo tetewiniamepua kuunaraai uupiraa tiame, nenekutia ahpo nakirewaemekapapua. Wa'a tiiapa puuuu, aaataai ki ohjoemepua, ki ahpo nenekuti ku'iwaao, pe'yachi ooweru ku'iwaaoi ti'tijoeo, ti'tijoeoi ku'iwaaoi ooweruo, napati ahpo ku'iniamepua. ¹² Pukeri o'inia oowitiameo, tijoehi o'inia enepatetiamekapao, wa'a o'inia ti'tijoea, ahpo ooitame yeeyechi naawamepua.

¹³ Pu'ka ooweru mo'o mo'porawachi simiyameo, ¿ihtana inatame eemea pu'kao, Riosichi nayewamia napawitiachio?

¹⁴ Wee, i'ka no'o aamo chaaniao kaawe inatamitiamua: ti'tijoea ehpe taawechiamio, sikitiame ohjoamepua kuupao, ¹⁵ oowerua tepekuma kuupaeka ohjoamepua ehpe taawechiamio; wa'atiame kiatamekapa oowitiame enepatetiachisi o'inia, pu'ka kuuparaeo ahpo mokoraeka teeremichio. ¹⁶ Wa'a tiiachio neea, te'ta iyoriwa Riosi ahjama nayewamiaopua napawitiachio, ihtaoi Riosie ahpo nane'retetiame napawitiachi mochikame nayewenariaoi, aaata oowitiame mokoraerjaninia itapitie pahchao. Aaata i'ka no'o nokiawajera ki wa'a e'ramea, nane'remeri aaataai teeme i'wa mochiwachi napawiniachio, wa'ami ahka napawiniachioi, piirechi nokiwa iinueme.

Eesusi Aari Ko'karia inatepari, ki kaawe nokisiwa

¹⁷ I'ka ehpe aamo no'o nayewemiachio, ki peenia tiame aamo nayewamania, aamo Koorintio mochitoameopua tiopachi. Eemea wa'a tiopachi aamo nanapawichio, epeche epecheche ki kaawerumachi teetoamekatepua. ¹⁸ Pahcha simiyamechio i'ka cheemane, ki napati yooma eeme, aamo wa'achitia inatakamekatapua. Pichikiamenia pu'ka wa'a tiio tuuwameo, nape ki yooma. ¹⁹ Neeea pu'ka ki amochitia Eesusichi te'ta paparamo, poanatapupua pu'kao amochio, kaawe aamo nokisipuawichioipua waikao pu'ka Eesusi Aari Ko'karia inatepariopua. ²⁰ Eemea pu'ka poanatokameo, amochi itipisoopua Eesusi Aari Ko'karia inateparia, ki Eesusi Aari Ko'kari enemii puuua, ki kaawe nokimekapapua wa'ao. ²¹ Puuu amochi poanatomiaa, pahcha koayamekatapua ke'chu yoomahka mochipanioipua ko'komiao, kihta tooeka neipa e'enameri ko'komiaopua. Wahjachi puuua tiameo, tísia nawajamekatapua wa'ao. ²² Puuua wa'a nokayamea, ahpo petechi ko'kosa e'enameteopua. Puuu ki ko'kosa e'enakamea wa'ao, suuwe erapo nokayameopua wa'ao, pu'ka wa'a nokayopa wa'ao, ma'chi ki Riosichi paparamo, na'areka tetewimopua wa'a tiopachi te'ta Riosichi paparamo. Puuu neipa e'enakameaipua, te'ta Eesusichi paparamo, kiisi kaawe erakomaio puuua, kihta kitererioopua ko'kometio. ¿Kaawekosa no'o eramio maayame eemea, pu'ka wa'a aamo nokayao? Ka'iii. Ka'chitia.

Paamira Eesusi Aari Ko'kari

(Maateo 26:26-29; Marako 14:22-25; Ruuka 22:14-20)

²³ Neeea eenechi aamo chaanemania, taamo Paamira Eesusi Aari Ko'karichi simiyameo. Taamo Paamira Eesusia, kooame yoranurariaipua Semejenato pahkokoi ko'kopuameo, ahpo ajawaria ahjama ko'kopuameopua ariwatopio, pu'ka wa'api tukawarichi, noriwi nehjiretiame Eesusi Uurási tewaniameo, ²⁴ ko'kosepatioopao Semejenato pahkokoi koi'wameo, Eesusia waikao, piiripi paani uusa chi'wanasaopua, cheriwema kiasapapua Riosio, yooma ahpo ajawaria naachuterepua cheekao: “Ihji paania no'o weerewapua, no'o aamowichio pejanaka kiamía. Ko'komitiapua i'kao. I'ka no'o iintoao, yooraka mochitopuapua, i'ka yoorao no'o inatepaka mochitopuawichioo, ihjia, ehpe wa'api aamo tatakoriawichioo, aamo pejanaka no'o iintomiaopua.” ²⁵ Wa'a cheesaopua tiameo, iijipasoo to'wame uusaopua cheerepua:

“Ihji paasochi ijiwaa, no'o eerapua wi'sumeri, no'o weemera kateweri yomatiaame ti'tijoeriwichio ooweruriwichioopua tiame, pichiwatakaopua. I'ka no'o iintoaoiopua tiameo, yooraka mochitopuapua. Senepi i'ka yoorao eemea, no'o aamowichio iintoria inatepaka mochitopuapua.” ²⁶ Pukaepa pu'ka taawechi o'inia, senepi yooraiopua i'ka Paamira ko'kariaopua paani, iijiriaopua tiame, Paamira iintoria inatepaka nokayame teemea. Ahkasi Eesusi Riosie Weratiame eenachisi, wa'a teetoka nokisimeri teemea.

Achini e'raka uupuame, i'ka Paamira Aari Ko'kari inatepasiwa

²⁷ Puuu ki paparamea Eesusichio, ki ko'komeripua i'ka Paamira paanio, paasochi ijiwaoiopua, ka'i. Aaata ki Eesusichi paparai iijisaapua, ki iyoriamepua Eesusi iintoriaopua, ahpo weerewaeo. ²⁸ Puuuu, ke'chu koayaiopua iijiaiopua pu'kao, ahpo ne'nesa iintometepua ahpo iikachio, kaawe ohjoarepua ki kaawe ohjoarekoi. ²⁹ Taamo Paamira Aari Ko'kari ihsiaio koaka, ki Eesusi taamowichio iintoria inataka ko'kakamea, kokosapuame puuuu Riosieo. ³⁰ Pukaepa ki Eesusi ahpowichio iintorio inataka ko'kakamea pu'kao, a'chikoi ikikamepua kokorepakao, aaataa ahkasioi wahjipakamepua. ³¹ Nape teemea kaawe taamo ne'nekameo yooreminao, kihta seewemetepua Riosi kokosario, kihta a'chi tiamekapapua tamochio. ³² Nape Riosie itapiti iintoriawichio taamo teritiaa, ahpo iyoripua pepenipamichio ihsiamepua, nape taamo ki te'ta kokosarie, kii ki Riosichi pichikiamechitia.

³³ Poponiwa pipiniwa tiame, Eesusi Paamira aari koi'ra inatepari ko'komia napawisaa, pu'ka piiripi paani chi'wanasa naachutetiaio, puuyepuapua pu'ka naachutakame ko'komioio, yoomahka pirena ko'kopuawichio. ³⁴ Yooma aaata wa'a napawiniachi e'enameria, ahpo petechi ko'kosa e'napuapua, ki chorowapuawichioopua wa'a napawitiachio. Wahjachi itapiti katewepuameo, wa'a enasa katewemania pu'kao.

Riosi Riosiwari aachin teeka taamo ki'ya

12 Ehpeo no'o Riosichi poponiwa pipiniwaopua tiame, Riosi Riosiwari ku'iwarichi simiyame aamo nayewemane, ki wa'atia itipimichioopua aamoo, ki pahtekao, Riosi Riosiwari ku'yao.

²Nane'riame eemea aamoo, ke'chu taamo Noono Riosichi paparao Eesusieo, Satanasia ki mamachiriamechitia aamo panisutoriopua, ri'riosi netetiamekamera paparatekaopua, pu'ka ri'riosi netetiameo, kiisioi nayewamechiopua. ³Puuu wa'a iintokamea, ki Riosi Riosiwari yahchamepua, aaata Riosi Riosiwarira yahchamea, ki wa'a iintomiipua Eesusi na'arekao. Ki Riosi Riosiwari yahchamea, ka'chitia pichiwa paparamepua Eesusio ahpo te'ta Paamirawako tuukao.

⁴Teemea weeka a'chitiame taamo ye'kari iinuekao, piiripi Riosi Riosiwari wa'api kiatiamepua. ⁵Teemea tiameo, weeka ka'karuma a'chitiame yoramichio ajawatiamepua, puuu yooma ajawatiamea, apoe Paamirawichio nookemichio ajawatiamepua. ⁶Teeme taamo ti'tiopachio, weeka tiame tehki iinuemepua, yooma puuu tehkia, Riosiwichio taamo kaawe teerepuawichio. ⁷Rosia yooma apochi papameo, yooma nane'retiamepua ahpo Riosiwarichi simiyameopua, pukachi yasitoamekapapua Riosiwarirao iikachi, Riosiwichioo kaaweruma yoranarewa erateka. ⁸Piiripi puuu muuwari ye'kari taamo ki'yaa ihjipua: te'ta peeneka naewaniame Riosichi simiyameo; piirea, tisia peeneka kaaweruma tuuyeniamе, yooma pu'kao, te'ta Riosi Riosiwari ihsiamepua, pu'ka wa'a tiame taamo yoratekao. ⁹Aaataopua tiameo, Riosichi te'pa kahtiamеchi paparatemichio, kiatiamepua; aaata wahjachi Riosichi paparamе Riosi Riosiwariе kianiamea, kokoriame yachapatewa ihsimichio kiatiamepua; ¹⁰aaata epeche wahjachiopua tiameo, Riosi peenia ihsiwa nokimichio kiatiamepua; wahjachi pehjiopua tiameo, Riosi chiia aaata chaachapamichio kiatiamepua; wahjachia, itapiti se'wi masitia machika tetewimichio kiatiamepua; wahjachia, seesenu nayewa pepenipamichio kiatiamepua; wahjachiopua tiameo, aaata seesenu nayewa, taamo nayewachi ma'chitamichio, kiatiamepua. ¹¹Yooma i'ka ye'kario, piiripi wa'api Riosi ihsikamepua, ahpo Riosiwariе ki'yakao, yoomahka pipiripio, ahpo e'raria nokisimichio.

Riosichi paparamеa, yoomahka piiripi weerewachitia te'tereniamе teemea

¹²Teemea Riosieo weeka itapiti chuhchetiamеkaipua taamo weerewachio, piiripi wa'api weerewakaite teemea. Wa'achitia teemea ki ookapikai Riosie Weratiamechi paparamеa, yooma teeme Riosie Weratiamechi ihchiamepua, piiripi weerewachitia. ¹³Wa'a

tiiapa teemea, yooma Riosi Riosiwari yachatoameapua tamochio, Riosie Weratiamechio, piiripi weerewa wa'api enepakamechitia, pe'yachi isaeri ti'tijoekai, aaataai Riosichi paparameopua, seesenu ti'tijoekai, pe'yachi puhku ti'tijoekai ki puhku ti'tijoekai, aaata tekipanameai, ki tekipanameai.

¹⁴Taamo weerewaa, ki ookapi itapitie netetiamepua, ki piiripie. ¹⁵Pukaepa taamo taaraai cheesaa: “Ki seekarakapa neeea ki weerewachi ihchiamepua”, nape wa'a chiiaipua, ¿ki ihchiamenakosapua weerewachio? ¹⁶Nahkaai cheesaapua: “Ki puusikapa neeea, ki weerewachi ihchiamenia”, nape wa'a chiiaipua, ¿ki ihchiamekosapua weerewachio? ¹⁷Weerewaa puusiemeche enesaapua ki nahkaeme, ¿achini iika inamutamarepua puuua? Weerewaoi, nahkache iinueme enesaa ki yahkaeme, ¿ihtanae saetamariame teeme? ¹⁸Pukaepa Riosia taamo weerewao, muuwaeme itapitieme neterepua, nane'riapa Riosia, yooma pu'ka taamo nakiriameekopua. ¹⁹Piiripi wa'api itapitie netetiame enesaa teemea, ki weerewa ahsepari enemiipua. ²⁰Teemea ki ookapi itapitie netetiamekaiopua, piiripi wa'api weerewakaitepua.

²¹Wa'a tiiapa taamo puusia, kihta chaanemetepua seekao: “Neeche piineriai soparamepua”, chaachapaniameo. Taamo mo'oi ki cheemetepua taamo taaraai: “Neeche piineriai soparamepua chaniwameo.” ²²Ohsotia ki te'ta ahjaepuameka tiiiao, epeche tísia ahjaeniamekaitepua. ²³Teemea taamo weerewachi yooremina noriwi tiiamea, ki te'ta natewameka tiiaipua, epeche tísia nateyai tiamepua. Teemea kihtawichio teteipuachi teetopuameo, mo'poraka ohjoamepua wisasorieo, ²⁴ki wahjachia taamo weerewachi i'toachitiaopua, yooma teteiwachio. Taamo tetewiniachi i'toaa, naatipua: taamo nanari, taamo taaraa, taamo seekaopua tiame. Riosia taamo weerewachi iintoriaa, itapiti ki nateyameka tiamekoio, te'ta tísia nateyame iintoriakaitepua taamo weerewachio, tísia tehkiemekopua pu'kao, taamo weerewachio. ²⁵Wa'a tiamekapa teemea taamo weerewachio, yooma taamo itapitiwa taamo weerewachio yooma pirena ahpo tísia ku'isika teetoamekaitepua teemea, taamo weerewachio. ²⁶Wa'a tiachipa ihtaai taamo weerewachi kokosa ikisoo, yooma taamo weerewachi itapitiraa, kokosa ikiwame saayamepua. Ahkaai taamo weerewachi kokosa ikiria sautetiaa, yooma taamo weerewa itapitira ta'iria itipiamepua.

²⁷Wée, yooma teeme Riosie Weratiamechi te'teramea, Riosie Weratiame weerewarachi ki teteiwamechi itapitira teemea,

yooma pipiripi ahka. ²⁸Riosia Riosie Weratiame weerewara ki teteiwame itapitirao, yooma ihta ye'kari ki'yakamepua, yoomahka pipiripi ooweru tiame. Puuu yoomahka pipiripio, yomatiame wehjoarichi tiopachi ku'imichio kiatiamepua, i'ka eee tiame nokisipuame: paikapio Eesusie ajawatiame enemichio kiatiamepua, wahjachi puuu ki teteiwame weerewachi itapitirao, Riosi kaaweruma tuuyewari tuuyemichio kiatiamepua ye'kari, wahjachi tiameopua, masiteri ye'kaniame kiatiamepua; aaata puuu tiameo, itapiti peenia ihsiwa ki maaepori yoramichio kiatiamepua; wahjachi aaata puuu tiameo, kokoriame sautemichio kiatiamepua; wahjachi puuu tiameo, aaata peeneka ku'imichio kiatiamepua; wahjachi puuu tiameo, peeneka nuuremichio kiatiamepua; wahjachi tiameopua, seesenu naera penipamichio, kiatiamepua. ²⁹¿Naakonakosa yoomahka Eesusi ajawatiame enemichio kiatiamepua? ¿Naakonakosa yoomahka, Riosi tuuyewari enemichio kiatiamepua? ¿Naakonakosa yoomahka Riosichi simiyame masitemichio, kiatiamepua? ¿Naakonakosa yoomahka Riosi ki maaepori peenia ihsemichio, kiatiamepua? ³⁰¿Naakonakosa yoomahka, kokoriame sautemichio kiatiamepua? ¿Naakonakosa seesenu naera penipamichio kiatiamepua? ¿Naakonakosa yoomahka aaata pejana seesenu naera ma'chitamichio, kiatiamepua? Ka'ipua, kiisi wa'a teeremeripua. ³¹Eemea ohso kaawe enemiiipua, aachin teeka aamo nokisipuame i'yame enesaa, itapiti Riosi ye'kari aamo ki'yariaopua.

Ehpeo aamo ne'netemania aachin teeka epeche ta'iria amochi mochitopuameopua.

Nakiwarichi simiyame nayewaniame

13 Neeea weeka seesenu naera nayewaka machiaio, ahkasi Riosi ku'iwari naera nayewamekaipua, kihta tísia nakirewaka nayewiame enesaania, kihta nateyame enemiinia no'o chiao, oowera te'ochaniameka teeremiipua, oote ka'rame choniwamechitia. ²Yooma peeniamekainia Riosichi simiyame nayewakao, yooma ye'kainia tísia tehki tiame pahtekao, ki nu'uti paparainia Riosichio, ahkasi kaawioi noonoteme tiiaio, wa'a tiame enesaania, aaata kihta nakiyame enesaoinia, kihta nateyame enemiinia, Riosichi te'ta paparainia. ³No'o iinuekai yooma aaata tesiwa tiame ihko nehjakainia, no'o weerewaoi Riosiwichio kosoka

manarikainia, kihtawichio nateyame enemii no'o iintoriaa, kiisi iinueme enesaania aaata nakirewaopua noochio.

⁴Pichiwa nakiwari tiamea, eee tiamepua: ki yaapi e'riamepua aaatao; kaawe e'rewaka ihsiamе aaataoi; ka'chi e'rame aaata epeche tiamekoipua ki ahpochitia; ki ikotuwa e'ramepua aaata epeche itapiti iinuekoio; ki ahpo oijeraka yasitoamepua; ki ahpo weruma tiameko e'rameoipua; ⁵ki iinya chaaniame aaatao; ki iinya ihsiamе aaataoi; apoeche peeneka yasitonariamepua; ki nekatuame aaatachio; ki nekumeka itipiame; ⁶ki peenia e'riame aaata wenejitiameepua, nape wenejiwa wihtuki machenasoopua, peenia erapame. ⁷Aaata pichiwa nakiwari iinuemea Riosiwichioo, eee tiamepua: kiisi we'sapamepua ahpo Riosichi paparao; Riosi iintomo tuuria ahpowichioo, iintokache itipimeriko e'ramepua; ihtaoi aiwaka yasitoaio, wa'api teeka yasitoamepua ahpo Riosichi oowe e'riao.

⁸Nakiwaria wa'api teeremeri puuua, kiisi wahjiamesi. Piie taawechi wahka ihtoriachio, Riosichi simiyame nayewatuwaa kajumeriitepua wa'asi. Riosichi simiyame seesenu naewarichi nayewatuniameai, kajumeriitepua. Kiisi nakipuamepua wa'asio, yooma Riosi iintomo tuuriao, yomatiamе tetewamekapa pu'kao, Riosi iintomo tuuriao. ⁹Ehpiami yooma Riosi iintomo e'rariao, teesa ta'wesame nane'reka mochitoame teemea, pukaepa teemea ki te'ta ahsieme machiyaiopua taamo kajuyachisi pahtekao, aamo masitesiamе teemea aamo tuuyewao. ¹⁰Nape pu'ka teesa ta'wesame nane'reka taamo mochitoao, u'matosoopa wahka ihtoriachi kajuyachio, yooma te'ta ahsieme nane'repuaitepua, ma'chiame.

¹¹Neeea nu'utikaio, nu'utichitia nayewakamenia, nu'utichitia inatakamenia, nu'utichitia e'rakamenia tiameo. Nape weripasaapa neeea, pu'ka no'o nu'utichitia teereriao, yooma u'matokamenia noochio. ¹²Ehpe taawechiamioipua pehjo Riosichi simiyameo, teesa ta'wesame tetewame teemea pu'kaopua pehjo, itapiti nanarichari ki ma'chiamе ta'wesame taamo tetewitamechitia. Nape yooma kawiyame nane'repori asisoopua, yooma ma'chiamе tetewipuaitepua, waapi taamo nanarichi ne'niamechitia. Ehpe taawechiamio, paikapi wa'api nane'reka mochitoniamеpua pehjo, nape waika taawechio, yooma ahsepari nane'repuaitepua, yooma Riosi taamo nane'rejeriaopua. ¹³I'wa wehjoarichi taamo mochikoioipua pehjo, paika itapiti yooraka mochitomeri teemea, puuu paikaa ihjipua: taamo Eesusichi paparapuaamepua; piirea, Riosiche taamowichio iintomo tuuria, oowe e'reka

mochitopuamepua; piirea tiameo, taamo te'ta nakiwari iinuwepua ahpoo, Riosichi tiame. Nape te'ta nateyamera i'ka paikachi simiyameaa, taamo te'ta ahpo nakiwarikamerapua, taamo Noono tewekachi kahtiame nakiniameopua tiame.

Seesenu naewari nayewaniame

14 Wa'a teeresoo, Riosichi ahpo kaawe te'terewa tetewitenariaa, kaawe aamo neesetoka ihsiwamepua kaawe nakika nayeweniame aatao. I'yaka mochtupuapua amochio, aachin teeka nokisipuameopua, pu'ka Riosie aamo kiaretia ye'kario; nape te'ta Riosichi simiyamekamera tetewiteka, ahpo kaawe e'reka kipoteka Riosichi simiyameo nayewaniamepu napawitiame mochikachio, pu'ka napawitiachi mochikameo, wa'api naerachi nayeweka. ²Nape aata wa'a eenakame enesoo, ki wa'api naerachi nayewasisoo, aataai wa'a napawikamea kihta pahtemapua pu'kao seenukopa ahpo nayewao. Apoeche nane'remapua ahpo inatarichio, ahpo chiiaopua, nape napawikamea ka'i. ³Nape aata wa'a napawitiachi naerachi nayewamea, ma'chiamе nayewiamеpua napawikameo, te'ta Riosi chaanenariaopua pu'kao, ihtaiwichiopua kaawe erapatepuawichiooi, oisa erapatepuameoipua Riosichi te'ta te'teretoopua. ⁴Aata ahpo seenu naerachi nayewiamеpua wahka napawitiachio, apoeche ahpo te'ta teerepamepua Riosichio, nape puuua napawikame naerachi nayewesaapua, itapiti Riosichi simiyame kaawerumaopua, yooma ahpo keepuria tiame Riosichi te'ta te'teriamе enepatiamepua, ki ahpoche piineri.

⁵Yooma eeme Koorintio tiopachi mochikamea, kaawe enemii seesenu mochiwachiami naera pepenipakame enesaa, pu'ka seesenu nayewameo, seesenu naewachi kipotepuawichio itapiti Riosi ka'karuma tuuyewario. Nape epeche kaawe e'riamenia aamo wa'api mochikachikamera aamo te'ta naerachi te'ta ye'kaka nayewaniameopua, aamo ahpo kipotekaopua, itapiti te'ta Riosie ka'karuma tuuyewari aamo tetewiteriaopua aamo pahterichioopua, wa'atiao yoomahka aamo napawiriachio, te'ta ma'chiamе pahtemichioopua. Nape aata seenu nayewame asisooopua wa'a aamo napawiriachio, aata wa'a aamo napawiriachi nayewaniame machiyame uusaa, pukachi nayewama puuua ahpo seenu naerao. Wa'atiao yoomahka pahtemeripua wa'a napawitiachio, pu'ka seenu eenakame u'paria chaanenariaopua. ⁶Wa'a tiachipa tiameo, No'ooi piirechi mochiwachi seenu naewaniame amochi eenaka

nayewesoo, kiisi no'o pahtemiipua. Nape no'o aamo wa'api naerachi nayewesoopua aamo napawiriachio, ihtaoi te'ta nanel'repori masitemichio Riosie no'o kiaretia amochi upamichioopua, tísia ma'chiame no'o pahtemeri eemea.

⁷ Te'ta kawiyame nayewaniame simiyame nayewakao, i'ka aamo chaaniamenia. Ihta itapiti cheeteniamelai, machika inamupuawichio netetiamepua tiameo, ahpo iiyena ihkepariopua. Itapiti cheeteniamelapakapuchera a'rapaoiopua, ki machipuame ihkepame netetiame enesaopua ahpo iiyenao, ki aaata pahteme teeremiipua cheeteniao. ⁸ So'sontaroai nasiwapuachio, ki ma'chiame turupuchatioopua nasiwapuame o'inepuawichioo, ki nane'remiipua nasiwari o'inepuachio. ⁹ Wa'achitia teemeai aaatao, ki machipori tiame taamo ihkepasoopua aaataoi ahpo naerachio, ¿taamo pahtemanapu aaataa? ¡Oowera nayewatiame enemiipua eekachi! ¹⁰ I'ka wehjoarichio, ki ookapi naera yeenieniamepua, yooma puuuu pahtewari tiiamepua. ¹¹ Nape ki pahtiamel enesaania no'o aaatae nayeweniamel, seenu enemiinia pu'ka aaata nayewao, puuu aaataai seenu enemiipua no'o nayewaoi. ¹² Eeme tísia ku'inariamea aamo Riosichi te'teretoachio, aamo Riosie kiaretia ye'karie ku'ipuapua, aaata ku'iwa nakiyameo. Nape te'ta Riosi ye'kari aamo kiaretiae teetopuapua, epeche Riosichi paparame enepamichioopua.

¹³ Aaata aamo napawiniachi seenu mochiwachi eenamel enesoo, ki aamo napawiriachi naera naewamel enesoopua pu'kao, wa'a ohjoepaka enesoopua, wa'api napawiniachi nayewaniamel penipanurepuapua pu'kao, Riosichi ahpo ku'iwa itakao. Teesaoi penipasaopua aamo napawiniachi naerao, teesaoi ma'chiamel iyyenanariaopua ahpo chaninaria aamo naerachio, kaawe enemapua. ¹⁴ Aaata wa'a aamo napawiriachio, ahpo naerachi paparaka nayewesoopua Riosio, apoe wa'api ahpo pahtewachichewichio nayewamel enemiipua Riosichio, ki wa'a napawikamel pahtewachiwichio. ¹⁵ Wa'a tiiachio, ¿ihtana noonowita teemea? Aaata taamo napawitiachi Riosichi nayewesaapua, ahpo naerachi e'raka nayewametepua Riosichio, nape wa'api napawikamel naerachi paparaka Riosichio, yoomahka wa'a napawikamel, ma'chiamel pahtemichioopua. Taamo nanapawiachi wikataniamel tiameo, taamo iikachi o'inia pajenamel e'rarie, wikatamel teemea, yooma pirena Riosichi wikataio, nape wa'api napawikamel naerachi, yoomahka ma'chiamel pahtepuawichioopua. ¹⁶ Wa'a aamo nanapawichio, aaata ahpo naerachichel pahtia Riosichi nayewasoo, ¿aachin teeka pu'ka ahjama Riosichi

paparatapu napawikamea, ki ahpo naerachi nayewetiame enesoopua, Riosichio? Puuu napawikamea kiisi pahtemiipua pu'ka aaata chiiao, ihtaai pu'kao, Riosichi cheeriao. ¹⁷ Puuu aaata Riosichi paparariaa, tísia kaaweruma enetarepua eneyao, nape aaata ahjama Riosichi paparama, kihta kaawe teeremiipua Riosichi kaawe te'tereniameopua. ¹⁸ Cheriwema ki'yaninia Riosio, epeche seesenu mochiwachiami naerao, epeche ye'kamekapa nayewakaopua ki aamochitia. ¹⁹ Nape wa'ataiai neeea ti'tiopachiamio, ohso kaawe marikioi wa'api napawitiachi pahteniame nayewanariamenia, ma'chiamie pahtemichioopua napawikameo, ki oosa mariki miiri ahka no'o seesenu naerachi nayewaniameopua, kihta pahteme tiamekoopua.

²⁰ Eeme Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiamea, aamo nanapawiachioopua, aamo ahjaewa i'ka seesenu mochiwachiami nayewaniameo, pa'pamura inatachitia kaawe inatapuapua, ki kukuchi nu'nunti inatari inatachitia. Nape aamo Riosichi te'terewachiope, kukuchi nu'nuntichitia teeremete eemea, ki itapiti tatakorichi inatame tiamechitia pehji. ²¹ Puuu seesenu mochiwachi nayewaniame ahjaeniamechi simiyameo, taamo Paamira Riosia ehkoriaimio, i'ka cheeka cheekame eneriaipua i'ka Iyoterichio: “Neeea i'ka ti'tijoerio, seesenu ti'tijoeri naerachie nayewemania, aaata piirechi ku'iwae, nape aaatae ahpo naerachi nayewetiaio, kiisi no'o e'wemeripua.” ²² Wa'a teesoo seesenu naera pepeneniamea kaawe tiamepua, ahkaoi seesenu nayewaniachi eenakaiopua, ki Riosichi paparaniachioopua pehji, wa'api mochiwachi naerachi masitepuawichioopua, itapiti Riosichi simiyameo. Neipao wa'api nanapawiniachi mochiwachi ohjoemea, te'ta Eesusichi paparama enepasapaopua, aapoe wa'api ahpo naerachi nokisimeripua masitekao, Riosie apochi enatesiaopua masitepuao. ²³ Nape wa'a aamo Koorintio tiopachio, ki ookapi Riosichi paparama seesenu nayewame aamo tiopachi enasoo, pu'kao ahpo seesenu naerachi Riosichi simiyame naewasisoo, aaata wa'a aamo tiopachi eenakame Riosichi simiyame penipanariamea, pu'kao ahpo seesenu naerachi naewachaniame inamukapaopua, rooroikame maaepamapua pu'kao. ²⁴ Nape wa'a napawitiachio ahpo naerachi yoomahka pu'serenioipua Riosichi paparaniameo, aaata wa'a eenakamea ahpo naerachi naewaniame inamukamea, ki Riosichi paparamekaipua pehji, tísia kaawe ihsiamie nayewaniame inamukapaopua Riosio, Riosichi paparamo erapamaoipua tiameo, ahpoo ki kaawe ihsio, yooma toinarepakaopua. ²⁵ Wa'a erapasaapua ahpo iikachio, chopokorieka

weripaka ahpo ma'chitamapua Riosichio, yooma ihta ahpo noriwi iintoriaopua. Waikaopua, wa'a tiopachio, Eesusichi paparamichio paaetiai tiamekapaopua Riosieo, chanimapua: “Pichiwa Riosia i'wa tiopachi ihsiamepua, aamo tiopachi napawiniachio.”

Aachin te'terepuame ti'tiopachio

²⁶ Eeme Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame aamo ti'tiopachiamio, eee te'terejeramenia. Ahkanoi aamo tiopachiami napawiniachi enapameo, kaawe e'raka teepotaka asitejeraninia pu'kao. Wa'a napawitioopua, Riosichi simiyame nayewajeraninia wa'ao, i'ka eee tiamechitia: wikataka pepeniamea, Riosiwichio chaniwame wikatamapua, yoomahka pirena, o'okaoi Riosiwichio wikataka; aaatao wa'a napawitiachio, itapiti Riosi ahpo pahtewari tetewiteria, masitemapua; aaata seenu mochiwachiami nayewaniame nayewanaresaa, aaata wa'api naeraeme uusaa, pukae nayewamapua. Wa'atiao yoomahka pirena pahtemapua pu'ka wa'a asikame cheeriao, ma'chiamie nayewatiopua ahpo naerachi. ²⁷ Nape seesenu naewamea wa'a napawitiachio e'enasoo, ookaoi paikaoiche wa'asi muika nayewajeraninia pu'kao, nape aaata wa'api napawitiachi naera nayewame uusa, wa'a tiiao yooma wa'a napawikame ma'chiamie pahtepuawichioo. ²⁸ Nape ki iinuemea ahpo nayewa ma'chitamerio, wa'atia itipimeripua kihta naewaka wa'a napawitiachio. Ohso kaawe teesaoi pahtiamie enesaopua wa'a napawiniachi nayewaniameo, apochiche inataka keepumapua Riosichi simiyame. ²⁹ Wa'a mochiwachitia naeraemea, ookapioi ti'tijoeri Riosichi simiyame nayewamia werisika nayewakooi, kaawe enemapua. Wahjachi wa'a napawitiachi keepuamea, oowera ahpo inatarichiche kaawetame enemapua, pu'ka muikame chaachapariaopua, kaawe tiame enesooopua apochio. ³⁰ Aaata keepuameai, itapiti Riosie ahpo ku'itiame ahpo inateparia nayewanaresoo pu'kao, reesisepuapua, nape nayewaka ihsiamiea teewemapua pahchuo. ³¹ Wa'atiao aaataai iinuemapua itapiti ahpo chanimiao, wa'a napawitiachio. Wa'atiao yoomahka ahpo pirena nokisimapua Riosichi simiyame pepenipachioopua, yoomahka ahpo weemuteka. ³² Yooma aaata wa'a aamo napawitiachio nayewanariamea, ku'witapi wa'api nayewametepua, ahsepamichioopua piirechiwichioo nayewamichioo, itapiti ahpo cheenariao. ³³ Wa'a aamo te'teretosoo kaawe te'teretoma eemea aamo napawitiachio, ki wekapuwa te'teretoka aamo napawiwachio.

Ehpe taawechiami taamo te'terewaa taamo Riosichi te'teretoame nanapawiachio, ³⁴ki reesiseniame oowerua napawitiachi naewamichioo. Oowerua ahpo kuunache neesetotere mochtomeri puuua, ehkoriame Riosi nuurario, wa'a chiamekopa. ³⁵Oowitiamea itapiti epeche nane'renaresaa wa'a napawitiachi masitetiameo, petechi enasa iinatukemapua ahpo kuunao. Wa'a nokisijerania, taamo Riosichi te'tereka mochtoniameopua napawiniachio, ki kaawe tiamekopa, napawitiachi ooweru werisika nayewaniameo.

³⁶Eemea kaawe neesetoka mochtomitiapua, i'ka Riosi ka'karuma tuuyewari Eesusichi simiyameopua no'oe aamo masiteriao. Ihji Riosi kaaweruma tuuyewario, ki aata aamoe mehtanakamekopua, ki aamoche u'yepatiamekopua amochi uumichioo. ³⁷Aata piire wa'a aamo napawitiachio, yooma Riosichi simiyame ahpo penipakame maayamea, ahpo te'ta Riosi ahjama yasito e'rameoiopua, ma'chiame nane'remete puuua, i'ka no'o aamowichio iyoteka chiiao, Apoe Paamira te'ta eenamekopua pu'kao. ³⁸Puuu ki uuka tetewisaa i'ka Eesusichi eename no'o masitiao, ka'te reesisemitia pu'kao, wa'a aamo nanapawiachio, masitemichioo.

³⁹Ehpeo neeea, i'ka te'ta aamo chaaneka kajunarenia. Wa'a aamo napawiniachio, aamo wa'api naerachiche nayeweka masitepuapua, ihtaio itapiti Riosie aamo penipatetiao. Ka'te wa'inemitia aata ahpo naerachi nayewamichioopua, wa'a aamo napawiriachio, ⁴⁰no'oeche aamo tuuyeriatiachiche te'teretopuapua, ki wekapuri teeretomichioopua wa'a aamo nanapawiachio.

Riosie Weratiame eenechi ahjaria

15 Ehpeo neeea, Riosichi simiyame eenechi aamo inatepatenarene, Riosi ka'karuma tuuyewari no'o aamo nayeweria, pu'kao aamo uuka mochtitoameopua wa'asi. ²Pu'ka Riosi tuuyewarichi ki se'wika mochtokamea, pukae newipakame eemea aamo tatakoririao, nape ki oosa aampa Riosichi paparamia toisaapua ahpo Riosichi paparao, kihtachi itipima puuua waikao, ahpo Riosichi paparario.

³Pu'ka tisia nateyamera tuuyewari aamo masitekamenia, pu'kao Eesusie wa'api no'o masiteretia. Neeea Eesusi Riosie Weratiameo taamowichio pejana mukukamekopua, aamo masitekamenia, te'ta Ehkoriame Iyoterichi chanitiamechitia. ⁴Ehkoriame Iyoteria cheeriaipua tiameo, Eesusi Riosie Weratiameo, mukukai katewetiaopua, paika taawechi ahjamerikopua eenechio.

⁵ Puum Eesusi eenechi oijenasaapua neipao, Peero machejenerepua pahchao, Seeja teewataniameopua tiameo. Pu'ka meeriamio waikao, ahpo ajawaria machejenerepua tiameo, ahpo oosa mariki piiripi ajawaria. ⁶ Epeche meeriamio, u'matoame mariki siento mochikame machejenerepua tiame, ahpo Riosichio poponiwa pipiniwaopua tiame. Puum Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame, u'matoame naasipasi mochitoamepua pehjo, wahjachia wahjipakamepua puuupa. ⁷ Pu'ka meeriami neipao, Saantiao machejenerepua waikao, epeche neipao, eenechi pu'ka ajawaria machejenerepua waikao, yooma pu'ka oosa mariki aampa piiripi ahpo ajawaria.

⁸ Wa'asi weeka taawechi neipamiopua, no'okamera machejenakapua waikao, wa'asi kuwachi ahpo weeraria enemichio, aaata kuita ahpo naawamiachi, u'matotekamechitia. ⁹ Neeea Eesusie no'o weratiameo, ki te'ta no'o weruma tiamerako e'ramenia, kiisikoi, Eesusie weratiame no'o tewapuame maayamenia, pukeri o'iniaopua neea, na'ara yoramia naanarika oikamekapa Eesusichi paparameo, ahkai ti'tiopachiamio. ¹⁰ Nape wa'a teerekameai neeepa pu'kao, Riosieo cheriwetiameniapa pu'kao. Riosie no'o cheriweriaa, ki wa'atia kihtachi itipikamepua, Riosi no'o tesiweria ku'iriao, no'oo epeche tehki yoorakamekopua, ki wahja Eesusi ajawatiame pahcha yoorariachitia. ¹¹ Riosie Weratiamechi aamo nayewetiamea, aaata enekoipua aamo nayewekameo, ka'chitepua, Eesusi ajawatiame enerioio, no'oeoi. Yooma teeme Eesusie ajawatiamea, pu'ka Eesusi chaachapame teemea, nayewatukao.

Wahjipakameopua eenechi kiapuamepua ahjari

¹² Taamoo pu'ka Eesusio ma'chiamie oijenako chaachapoio, nape eemea aaatao, ki taamo pichikiamepua. ¿Achini iikai ki taamo pichikiamepua, teemea Eesusio ahjakame tetewikamekoipua? ¿Achini iikai wa'a tiioio, ki'tio tuuna eemea, eenechi ahjaniamieo? ¹³ Kiteresoopua eenechi ahjaniamieo, waikao Eesusiai, ki oijenakame enemiipua. ¹⁴ Eesusio ki oijenakame enesoopua, kihtawichio enemii taamo nokariaa, Eesusi oijenaria nayewatutiamea. Wa'a teeresoo, aamo Eesusichi paparariaio, kihtachi itipimiipua. ¹⁵ Waikao wahjipakameo, kiteresoopua oijenaniameo, teemeai waikao wihtuki chaachapariame enemiipua, Riosi ahpo Taana Eesusio, Apoe oijenaterio tuutiameo. Wa'a teeresoopua, Riosio ki oijenaterioopua ahpo Taanao, pichiwa ki'tiame enemii oijenaniamea. ¹⁶ Eenechi

chaania, eenechi ahjaniameo kiteresoo, waikao Eesusiai, kiisi oijenakamepua wa'a teesoo. ¹⁷Riosie Weratiameo ki oijenakame enesoo, taamo ahjachi paparariaai, kihtawichio kaawe ikitiame enemeripua; taamo tatakoriaai tiame, kihta cheriwetiame itipikame enemiipua; teemeai tamochio, ki iinuemii teemea, weemera ahjario. ¹⁸Ki teemeche ki weemera ahjari iinueka itipimiipua, waikao wahjipakameai Riosi Taanarachi paparakao, wa'achitia itipimiipua tamochitia, kihta weemera ahjari iinueka. ¹⁹Taamo Riosie Weratiamechi paparariaa, i'wa wehjoarichiche nateyame enesoo, ki nu'uti wihtuki aiwameri teemea tesiwa iikao.

²⁰Nape Eesusi Riosie Weratiamea, te'ta pichiwa oijenakamepua, ke'chu aaata oijenaai, ki wahjiamechi ahjarichio. Eesusi oijenaseo tewekachi apechunatiamea ahpo Noonoe, pukeri pahcha simiyame i'ipari, apechunatiameka tiamepua weemera ki wahjiame ahjarichio. ²¹Wahjipaniamea, piiripi tijoe wa'api ki iyoriropa, o'inesikamepua. Wa'achitia eenechi ahjaniameai weemera ahjarichi ki wahjiniameo, piiripi tijoe wa'apichi o'inesikamepua tiame.

²²Yooma Aaranichitia tatakoriamea, wahjipameripua, ki iyorika mochitoriapapua Riosichio. Nape yooma Eesusichi paparakamea, eenechi ahjatepuamepua Riosio, weemera ahjarichio. ²³Nape pu'kachepa puuu weemera ahjarichi ahjatepuamea, eee teerekapua: pahchao, Riosie Weratiame ahjatetiamepua ahpo tewekachi Noonoeopua tewekachi kahtiamee apechunatiapa, puuu itapiti pukeri i'ipari apechunakameka iintokamepua; neipao teeme yooma Eesusi ijinuwaraa, weemera ahjarichi oijenatepuamepua tiameo, Eesusi te'ta enasoopua, i'ka wehjoari kajuyachio. ²⁴Waika kajuyachi taawechio, Eesusi Riosie Weratiamea, wa'a yomatiaame newitosaapa ahpo seepurawaopua wa'asio, yooma itapiti ahpo newitoriaopua, ahpo Noonochi upamapua, Apoe Te'ta taamo Noonochi, tewekachi kahtiamechi. ²⁵Nape ke'chu ahpo Noonochi upatioiopua ahpo newitoriao, Eesusia yawichitumeripua pehjo, ahkasi ahpo Noonoo ahpo taaratere toapachisiopua, yooma ahpo seepurawaopua. Wa'a teeremeri Riosie Weratiamea, wa'a chiioa Ehkoriai Iyoterichio. ²⁶Wa'a ikitioopa wa'asio, mukiwaroopua ahpo seepurawao, kiterepatekame enemapua wa'asio, taamoo ki wahjipame enemichio. ²⁷Eesusio, ihji Ehkoriai Iyoterichi yomatiaame ahpo taaratere toapapume chanitiamea, ki Apoe Noonorakamera taaratere toapuameko tuutiamepua. Apoe Noonorakamera iintomerikopua ahpo Taana taaratere toapakao, yomatiaame ahpo Taana

seepurawao. ²⁸ Waikao Riosi Taanaraa wa'apio ahpo Noonoo, neipa yooma ihtaohi ahpo taaratere eenepatesoopua newitotekao, yooma ahpo newitoriaopua ahpo Noonoo kiameripua, ahpo Noonoo Apoe Riosiopua, yomatiamae aampa teereka yasitomichiopua.

²⁹ Ki'tiamae enesoo eenechi ahjaniamae, ¿achinikai aata tijoea, aatia ahpo paatoamepua aata mukukamewichio pu'ka mukukameo newipatepuawichio? Kiteresoopua oijenaniameo, ¿achinikai wa'a nokayamepua erakokao? Ki teeresoo eenechi ahjatepuameo, ¿wa'ana nokimii puuuu?

³⁰ Kiteresoo oijenaniameo, ¿no'o maaporichina teeretotamarenia senepi taawechio, yooma taamo Eesusi ajawariaa? ³¹ Kiisi wa'a e'ramenia noochio, senepi taawechi mukime teetoamekaipua, Riosie Weratiamae nayewatoapaopua, Riosie Weratiamaeopua eenechi ahjario tuuyapao. Neeea oijenaniameo, pichiwa te'ta wa'a teeremio e'rame neeea. Neeea noochio kaawe e'ramepua aamoo tiameo wa'achi erakoamekopa. Aamoo noochitia erakoamekoopua, Riosie Weratiamae amochi inisiamepua aamo kaaweruma teetotesikao. ³² Kiteresoo oijenario no'o puuu oorichi no'o nasiwaria Ejesioo, ¿ihtana yowika machenatania, pu'ka wa'a no'o iintorioa? Kihta kiteresoo eenechi weemera ahjario, ¿ohso kaawe a'chikoi nokitariarepua naaju, kihta inatakache koakao, oowera itapiti tisia taamo pu'serewaoiopua nokaka, ahkasi wa'a nokakaopua wahjipakao?

³³ ¡Ka'íí! Ka'te aamo wisikuete eemea. Ka'te wa'a erako eemea, ki'tio erakokaopua eenechi ahjaniamae, pukae wa'a erakotetiamae enesaa, yooma eemea wa'achi erakotepuamepua pukaeo. ³⁴ Aamo wa'a tiame Koorintio tiopachi masitiamae, aamoo chaaniamenia: “Teewemitia eemeapa wa'a tiame tatakoriakao, wa'a tiame masiteniamaeopua. Wa'a aamo chaaniame neeea, aamoo suuwe erapamichiopua. Aata eeme wa'a tiame masitiamae, teesaoi kihta machiyamepua Riosichi simiyame.”

Achini teeka ahjameri eenechi wahjipakameo

³⁵ Aata eemea chaachapaniarepua: “¿Achini iika ahjatariapua eenechio, wahjipakamea? ¿Achin tiame enetapu weerewaraa?”

³⁶ Puuu wa'atiame inataniamea, ki inatame inatarirapua. Itapiti iimoria yaupamiaa, mukuyamekatepua pahchao, esorapaka aaperao. ³⁷ Pukeri echiwaa, pahchirachepua. Yaupasaopua, sewina tiame yaupamepua, ihta pahchirakai, tiirikooi, suunuooi.

³⁸ Wa'a ikiyame puuuu, Riosi ihsiamekopua weerewa ki'yakao, aachin tiame enemerikopua oowarao, yooma ihta echitiameopua. ³⁹ Yooma ihta weerewaa, ki ahpo wa'achi te'tiamepua. Weerewaa iintunapua: tijoe weerewa, animari weerewara, tuchiki weerewara, so'chi weerewara tiame. ⁴⁰ Yooma tewekachi iintuameai, seesenu tiame weerewaemepua, yooma itapitia, ki i'wa weeechio te'tiamechitia. ⁴¹ Taaa piiripi tiiamepua, meechaai piirechi tiiamepua, so'poriai piirechi tiiamepua; so'poriai, ahpo wa'apio seesenu te'tiamekaitepua tiame. ⁴² Wa'achitia teemeai, eenechi oijenasaa, seenu weerewa te'teremeripua. I'wa weeechi weerewa taamo mukiso wetemajiniamea, ki tehpe e'ramepua, pikayamepua esoratupakao; nape eenechi ahjaniame weerewaa, ki wahjiamesi enemeri puuuu, kiisi esoratukao. ⁴³ Taamo weerewa wetemajisa itipiniamea, yooma ihta itapiti iinyatiame taamo ikiriao, pujaka toiniamepua. Taamo eenechi ahjatiame weerewaa, kihta itapiti iinya tiame iinuemeri puuuu. Taamo weerewa mukusa wetepasa toitiamea, i'ka weeechi echisa toitiamekate puuuu, weemera ahjarichi tewekachi naawamiapa, weemera weerewakamera uuka, yooma teeme, ooweruai. Puuu weerewa wehtere toitiamea, o'ochetupaka esoratupamepua. Nape taamo weemera weerewa eenechi taamo ahjatetiamea, kihta ka'chi ikiwame enemeripua, kokorepaniameo o'ochetupaniameoi, ya'watupaniameoi. ⁴⁴ I'ka weeechi weerewao echiwamechitepua, tewekachi weerewa enepamiaapapua. Wa'a teesoo teemea, ki i'kache weerewa teeremeriakate teemea. Piiripi weerewaa, weeechiwichio taamo ohjoremichio weerewatetiamepua; piire taamo weerewaa, tewekachi taamo ohjoremichio weerewatepuamepua.

⁴⁵ Ehkoriai Iyoterichio chiamepua: "Pukeri pahchi Aarano Riosia, i'wa weeechi ohjoremichio ahjari yahcherepua." Neipa Aarani Eesusi tewaniamea, Apoe taamo Paamira Eesusi puuuu. Puuu Eesusia, Riosi tiarie tijoetutetiamekapaopua i'wa wehjoarichio, tewekachi ahjari tiiame puuuu. Wa'a tiiapa puuuu, tewekachi tiame ahjari taamo ki'yame puuuu, ahpo Eesusi ahjama ohjorepuaichio. ⁴⁶ Nape pahchao weeechi ahjaniame kiatiameteemea, neipao tewekachi ahjaniame. ⁴⁷ Pukeri naayachi Aarani tijoe, we'ee netetiamepua, i'ka wehjoarichi ohjoemichio. Neipa simiyame Aarania Eesusi, tewekachi o'inia eenaka naawakamepua, tijoe enepaka, nape Riosi tiari yahchame. ⁴⁸ Yooma weeechi tijoetukamea, naayachi o'inia netetiame weerewa iinuemepua, i'wa weeechiche ohjoepuame. Yooma weemera ahjari kiatiameteemea,

tewekachi ohjorepuame ahjari kiatiamepua. ⁴⁹Yooma i'wa weeechi ohjoemea, pukeri Aaranichitia weerewaemepua. Yooma tewekachi ohjoemeria, Riosie Weratiameka tiame weerewaemeripua.

⁵⁰No'o Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame, tísia kaawe inataka no'o keepumitia i'kao, i'ka aamo chaanemiao: Iiweta i'ka weerewa eeraamechi ahjaapua pehjio, ka'chi iika ohjoremeri teemea tewekachio, Riosi ohjoekachiopua. Taamo weerewa esoratupamea, ka'chi iika tewekachi i'topuamepua, ki tehpesi e'ramekapapua. ⁵¹Ehpeo, kaawe keepumitia i'kao. Itapiti ki yoomae nane'reniampe pehji, aamo tuuyemane. Riosichi paparakamea, ki yoomahka wahjipamerikaite puuuu. Wa'atia puuuu ki mukukaio, sewina ijikimeripua weerewao. ⁵²Puuu wa'a ikiniamea, seenepi kupipari ikiwachi ikimeripua, turupuchari kajuyachi chaachamiachiopua. Pu'ka wa'api turuwari chaachachio wahjipakamea, ki wahjipakameaiopua pehjio, weemera weerewapameripua. ⁵³Puuu weerewa na'ituamea, ki na'ituame weerewachi enepatepuamepua. Mukiwame weerewaa, ki mukiwame weerewachi enepatepuamepua. ⁵⁴Puuu weerewa na'ituamea, ki na'ituame weerewachi enepatetioopua, pu'ka weerewa mukiwameo, ki mukiwame weerewachi enepatetioopua, kiteremeru wa'asi wahjipaniamea, ehkoriai iyoterio te'ta chiiachitia, Riosio ehkoriaiio eee cheeriopa:

Mukiwamea, newitowae ko'kotiamepua wa'asi,
kitereparepua wa'asi.

⁵⁵Aa muuu wahjipaniamea,
¿achini iikamemua aamo newitoriraa?
Ai muuu wahjipame toaniachio,
¿akana akiparu muuuu tísia kokosa yoorameai?

⁵⁶Mukiwari taamo ikitiamea, tatakori puuuu. Tatakoria taamo poanataamepua Riosichio te'ta mukukamechitia Riosiwichioo, Riosi nuurario wa'a tiame ma'chitamekopapua. ⁵⁷Nape Riosia, taamo newitori ki'yariopaopua tatakorichio, taamo cheriwemeripua yooma ihta taamo tatakoririao, ahpo Taana Eesusi iintoriaeopua, pu'ka Apoe taamo Eesusi Paamirao, apoe Riosi weerakamekapapua pu'kao.

⁵⁸Pukaepa tísia no'o nakiya poponiwaa; pipiniwaa tiame, pewatiame mochtupuapua Riosichio, ki ikicha paparaka taamo Eesusi Paamirachio, taamo Paamira Eesusi tehkirachiche yorasika, epeche epecheche nokisika Riosi tehkiwachio. Nane'riame eemea aamoo, Eesusi Paamirawichio aamo nokariao, kiisi wa'atia kihtachi itipimerikopapua pu'kao.

Riosichi paparamewichio ku'ipua na'poatiame

16 Ehpeo neeea aamo no'o Riosichi poponiwao pipiniwaopua tiame, toomi na'poaniamechi simiyame aamo nayewamane, wahjachi Riosichi paparama ku'iwa nakiyamewichio, te'ta Kaarasia tiopachi mochikame no'o masiteriachitia. ²I'kao eemea, senepi pahcha weeriame oowisari taawechio, yooma pipiripi eeme na'poasipuapua toomio, wa'a no'o eenoio ki pukeri na'poaka nokipuawichio. ³Wa'a asisaapa neeea, aamoe uutiamae uhjuramania Eerusarenio, iyojura i'tochekaopua, yooma eeme pirena uhjuro tuuka, pu'ka toomi na'poatiameo. ⁴No'o simiwa nakiwame enesoo wa'a Eerusarenio, pirena siimpama teemea waikao.

Paoro asisimo e'rachiami nayewari

⁵Maseronia weechiami u'matoaio, aamo mochiwachi enamania, Maseronia weechiami oisimo o'ranepu pahchao. ⁶Seenekachi aamo ahjama itipimane ku'itapi, seenekachi ahkasi tuurawio u'matoachisi. Wa'atiaio eemea no'o ku'inaresao, no'o ku'ipamapua ahka no'o simiyachiwichio. ⁷Ki ikanati u'matonarenia wa'ao, nape pu'ka no'o wa'a e'rao, Apoe no'o Paamira cheemapua, tewekachi kahtiamae. Itapiti no'o yoramia iinuesoopua wa'ao, tepepi itipimania waikao. ⁸Nape i'wa Eejesio muuwari mochiwachio, i'ipari pahko u'matoachisi itipimania i'wao, Peentekote pahko tewaniamechi. ⁹I'wa itipimane pehjo, Riosio ki ookapi tehki no'o wahjoneriopa, i'wa ti'tjoerio pu'sereme tiame, wahjachi muuwaeme i'wao, ki no'o nakioipua no'o masitewao, eerina chaachapakao.

¹⁰Timoteo wa'amahka oiaio aamo mochikachi asisoo, kaawe uuka teteipuapua pu'kao, kaaweruma tehki yooramekopapua, taamo Paamira Eesusiwichioopua no'owichioopua tiame.

¹¹Pukaepa Timoteo wa'a asisoo, aaataai wa'a aamo mochikachio, ki ipaka tetewipuapua pu'kao. Wa'a asisooopua pu'kao, kaawe ku'ipuapua, no'o kahtiachi enamerieopua, i'wao neeea no'o ahjama mochikameapua tiameo, puuyeka mochikamepua.

¹²Taamo pooniwa Aaporo, utewa yoorakainia siimichio, wahjachi poponiwa ahjamaopua aamo ne'nemia, nape puuuu ki siinarekapua pehjo, itapiti yoramierikapua pehjo. Neipa siimotiapua wa'ao, ahpo yekiwa iinuesaapa.

Kajuwachi wa'asi teepotari

¹³ Aamo Riosichi paparaka mochitoao, kaawe aamo neesetoka mochitopuapua, pewatiame mochitoka aamo te'ta Eesusichi paparao. Oisa te'teretopuapua pukachio, ki ikanati aamoo, sewina erapatepuaichio. ¹⁴ Aaatawichio yooraka ihsiaioo, kaawe e'raka ihsipuapua pu'kao.

¹⁵ Ehpeo eeme no'o poponiwa tiiaa pipiniwa tiame, nane'riame eemea yooma Ehtejana ta'pechio mochikameo Aakaya weeechio, puuukopua wa'ao o'inekameo, pahcha Eesusichi paparakao. Puuukopua tiameo, pahcha o'inekamekopua ku'isikao yooma wa'a mochikame Riosie Piipatetiameopua, yooma ihta itapiti ku'iwa nakisiwaeopua. ¹⁶ Aamoo neeea, yooreka tetewijerani neeea pu'kao, pu'ka ti'tijoeri wa'a teeka ku'yameo, yooma pu'kachitia, Riosi tehkiwa nokisiameo. ¹⁷ Neeea tísia kaawe erapakamepua, i'wa eenakopa Ehtejanasiopua Otunato yeekao, Aakaikoopua tiame. Puuuu i'wa e'enakao, tísia no'o ku'ikamepua, aamoo, ka'chi iika no'o ku'imia teereriaio, ki no'o ahjama mochikamekapa eemea. ¹⁸ Aapoe nokakapua no'o oisa erapatekaopua Riosichio, aamo oisa erapateriachitiaopua, aamochi Koorintio e'enariaiopua. Wa'a nokayame tijoeopua, kaawe e'raka tetewiniamepua.

¹⁹ Aasia weeechi ti'tiopachi mochikamea, aamo uhjurenapua teepotari, ehpeo i'wa no'o ahjama mochikamea. Aakiraa, Pirisiriaapua tiamea, ahpo ta'pechi nanapawitiamea, aamo teepotenapuapua tiame, te'ta tísia Paamirachi tiame teepotarie. ²⁰ Yooma Eesusichi poponiwa pipiniwa tiame no'o ahjama mochikamea, aamo teepotenachipua tiame. Aamoo eemea, aamo napawimiachi asikoaiopua, kaawe e'raka aamo teepotepuapua, Riosichi te'teriamechitia.

²¹ I'ka teepotario, nooe Paoro sekae iyotesa aamo uhjuriamepua.

²² Yooma aaata ki nakika tetewikame taamo Eesusi Paamirao, Riosi kokosarichi ruhjimeripua.

“Aa muuu taamo Paamira Eesusi, aamo eenakame tetewinare neeeapa tamochio.”

²³ Yooma aamo Koorintio mochikame Eesusichi paparamao, yooma Eesusi kaaweruma cherirewao, amochi teerepajerania pu'kao. ²⁴ Neeea yooma aamo Koorintio mochikameo, te'ta Eesusi Riosie Weratiamechi paparamao, ki nu'uti no'o iikae aamo nakiyao, i'ka iyosichi iyotesa, aamo uhjurenania. I'kao neeea i'ka iyojurachio, i'wasi kajuyamenia iyotekao. Cheriwema wa'asi.

Paoro Oosa Simiyame

Ko'korintio

Iyoteparia

Teepotari

1 Kúíra. Paoro neeea, Riosi e'rarie Eesusie weratiame, Apoe Riosie Weratiamee. Neeea Timoteo iyotetekao, i'ka iyojura iyotesa uhjurenania, Koorintio mochikameopua tiopachi, yooma Aakaya weewarachiami mochikameopua tiameo, yooma wa'ami mochikameopua, Riosie piipatetiameo. ²Neeea taamo Noono Riosio, Apoe Eesusi Riosie Weratiameopua tiameo, aamo iikachio, ta'iria mochijera kiajerenania.

Paoro kokosa tiame aiwaka yasitoo

³Apoe Eesusi Noonora Riosio, taamo Paamira Weerakameopua, kaawe e'rewa chaachapapuamepua pu'kao, apoekopua taamoo, taamo tesiwe e'reka kaawe erapatesiameo. ⁴Riosia, taamo kaawe erapatesiamepua, itapiti taamo a'chitiame aiwasiameopua. Wa'a tiachipa teemeai, wa'achitia kaawe erapatesimeripua tiame, aaata itapiti aiwaka mochitoameopua. ⁵Teemea, Riosie Weratiamechi paparapa, aiwame teemea. Taamoo, Riosie Weratiame aiwaria tamochi pochiwisusiamechitia, wa'achitia Eesusichi machenamepua taamo kaawe erapatesiwaai, puuu wa'api Eesusi kaawe erapatesiwaa, wahjachi Eesusichi paparamechi inisiamepua tiameo, yooma ihta kokosa aiwaniamechiopua. ⁶Wa'a teesoo puuu a'chitiame taamo aiwariaa, aamo kaawe erapatesipuaichio puuuu, pu'ka aamo Eesusiwichio aamo aiwaopua, aamo iika yachapasimichio amochio. Pukaechi tiameo, pukae kaawe erapasiwae anachasimeri eemea, ihtaai aamo kokosa tiame aiwasiao, wa'achitia taamooi, kokosa tiame aiwasiachitia. ⁷Aamo oowe erakona teemea, ki sewina erapamerikopua Eesusichio, tísia aiwaiopua pu'kawichioo, tamochitia aiwaiopua pu'kawichioo, pu'ka wa'api taamo kaawe erapatesiwae, kaawe erapatesipuame eemeai, Eesusi taamo ki'yae.

⁸Riosichi poponiwa pipiniwa tiameo, ki wa'atia aamo itipijerani teemea ki nane'rekao, pu'ka itapiti tísia taamo aiwariaopua, Aasia weeechi ohjoaiopua. Tahpitika iikame teeme wa'ao, itapiti maapori tiame, oowera mukime iikame teemea wa'ao, teemea taamoo, ahkasi ki ahjameri maayaipua, kiisi anachai teemeapa wa'asio. ⁹Wa'asa iika teemea wa'ao, mukiwachi uhjurawatiameka erakoai teemeapa. Wa'a taamo ahjakame puuyariaa, Riosi apoe iintokamepua, ki teeme. Wa'a pepenipakame teemea, Riosiche taamo newipatemiao, ki taamo wa'api u'warie, Riosikamera ihsiamepua, ahkasi wahjipakameoi oijenatiamepua. ¹⁰Apoe iintokamepua taamo newipatekaopua, pu'ka taamo wahjipamia teereriachio. Puuuu, ki nu'uti taamo eeyowachi ma'chipakamepua. Teemea pukachio, te'ta oowe e'rewa enepakamepua, yooma taamo maapori teeretoachio, Apoe Eesusi taamo ma'chipasimerikopao. ¹¹Aamoo aamo napawitiachio, senepi Riosichi aamo papasoopua taamowichio, epeche enema eeme cheriwema ki'yameopua Riosichio, Riosio taamoo, tísia kaawe iintorio tuuopua.

Paoro aatia tiiachipa ki simiyopa Koorintio muuwari

¹²Teemea tamochio kaawe erakoamepua, taamoo kihta a'chi tiame taamo nokario erakoamekapa, kihtaopua ki ka'karumao, ki kaawe tiame inataniameo, epeche wa'a aamo mochikachi ohjoaio, tísia suwepori nokiwachio. Nape yooma puuu wa'a taamo kaawe te'teretoriaa, apoe Riosichi eenakame puuuu, ki taamoechi wa'api. ¹³Taamo iyotiaa, ki wihtuki puuuu taamo nokisiao. Kaawe enemii eemea taamo pichikesaa. ¹⁴Aaata wa'a ki oowe e'riame enesaapua pehjo, tamochi oowe e'repaka ahjachi erapasaapua, kaawe enemiiipua. Wa'a ikisaa eemea, ki nu'uti kaawe e'remeripua taamoo, i'ka taamo amochi nokayaopua. Teemeai, tísia kaawe erakomapua, Eesusi eenechi eenoiopua ahka taaweichio, aamoopua tiameo, Eesusichi paparariopa.

¹⁵Wa'a tiame taamo nokaya oowe e'repameri erapakaopua, oosa wa'a u'matosimo o'raninia, wa'a aamo mochikachi, wa'atiaopua oosa epeche pepenipamichiopua no'o masitiao. Maseronia siinyaio, eenechi no'raionia, eenechi asisimo o'rainia aamo mochikachi, wa'atiaopua, oosa enemichiopua no'oo, wa'ami no'o u'matoachiopua masiteka, neipaopua waikao, no'o ku'imichiopua aamoo, Uurea weeechi simiwachiwichioopua.

¹⁶Wa'a tiame inataka neeea, Maseronia simiyaio, aamo mochikachi

asisika tetewisinariapa. Maseronia no'rasaapua, eenechi wa'ami u'matoka tetewinariapa. Aamo mochikachi o'iniaio, Uurea weeechi siminarekamenia, aamo no'o ku'iwaeopua ku'inariae. ¹⁷ Ihji aamo no'o ne'nemia inatariaa, kaawe inatasa eratiamepua. Ki aaata chaachapameka tiame ihjia, itapiti cheesaopua, ikanati sewina cheesiamechitiaopua eenechio. ¹⁸ Taamo aamo masiteniameoi Eesusichi simiyameo, ki sewina chaachapasiame teemea, piiripi tiame cheesaa piiripi tiame puuua, ki eenechi sewina cheesiamepua, pu'ka Riosichi simiyame taamo masitiaio, taamo masitiaio Riosichi eenamekopua. Taamo Noono Riosia ahpo chiiao, kiisiki eenechi sewina chiamepua. ¹⁹ No'o Timoteo ahjama nayewaturiaa Siriwano ahjamaopua tiameo, yooma taamo masiteria Riosi Taanarachi simiyameopua, Riosie Weratiame Eesusi tewaniamechio, ki teesa pichiware puuua. Ki taamo ehpe masiteriao, meereo eenechi sewina chaachapasikame teemea. ²⁰ Riosi yooma ihta taamowichio iintomo tuuyaa, Eesusichi iintoamepua ahpo Taanachi. Pukaepa teemea, Apoe Riosi ihsiamekopua Eesusichio, Eesusichi taamo paparao, ahjachi erakoame teemea, kihta seeweka. Wa'a erakoka, cheriwema ki'yame teemea Riosio. ²¹ Riosia, apoe ihsiamepua taamoo, apochi kaawe teeretekao, ahpo Taana Eesusichi paparameopua. Apoepua tiameo, taamoo, ahpo ijinuwa uuyameo ahpowichio. ²² Apoe ihsiamepua tiameo, taamo iikachi yahchakao ahpo iinuwatario, tamochi erateka ahpo Riosiwariopua, ahpokamera ijinuwarakopua taamoo. Ihji wa'a taamo eratewaa, Riosi Riosiwariopua, taamo nuutekia Riosiopua, o'ichari ki'ya.

²³ Eenechi inatepaka eenechi aamo mochikachi enamia, Riosi nane'renapua no'oo, ki te'ta aamo terinariapa, ki eenechi eenariopua wa'ao. ²⁴ Ki aamo paamiratuamechitia eratoame neea. Ohso kaawe aamochitia, Riosichi tekipaname e'rame neea, oowera wa'a eenakamenia aamo mochikachio, epeche kaawe erakomichiopua Eesusichio.

2 Pukachipa ki siimo orapakania wa'a aamo mochikachio, ki taamo iiyana erapuapuawichiopua iikachio. ² Wa'a mahka eenaka iiyana eratesaania aamoo, ki aaata no'o kaawe erapatemerikopua no'oo, eemechekopua no'o kaawe erapatiamea, no'oo iiyana erapasoopua. ³ Pukaepa wa'a cheeka iyotekamenia pukachi iyojurachio, wa'a asisaapa, ki iiyana erapanariapa eenechio yuuwesika, eemeo, ohso kaawe no'o kaawe eratemerioipua. Neea aamoo, oowe e'rakania, kaawe e'raka aamo ahpo katewemiaopua, aamo a'chi tiame iiyana erapori tiiapua, wa'a ikitiopua, neeeai

kaawe erapanariapa. ⁴Ki nu'uti iiyana e'rapa wa'a tiame aamo iyotekania pu'ka oosa iyoterichio, ahkasi naarakaoi iyotekamenia pu'kao. Ki aamo iiyana erakomichio aamo iyotekania pu'kao, ohso kaawe pukachi iyoterichio, no'o te'ta aamo nakiyakamera, tetewimichio iyotekamenia wa'ao, no'o chiiiao.

Paaroo ahpo na'arekame cheriwera

⁵Aaata puuu iiyana iintokamea, ki no'oche iiyana eratekamepua, yooma aamo iiyana erapatekamepua tiameo. Neeea teesa tiame chaaninia pu'kao, ki tahpitika tiame aamo erapuapuawichio pua pu'kao. ⁶Puuu yomarika aaata ki kaawe iintorio wenejiriaopua, soparani puuupa, aamo aiwateka yahchao. ⁷Epeche kaawepua cheriwetiaa, kaawe erapatetiaopua tiameo, ki te'ta pehtiamu yuuwesimichio pua pu'kao. Kaawe enemiipua pu'ka pehtiao, puhjetiaopua cheriwekao, ohso kaawe naewetia kaawepua kaawe e'reka, kaawe erapamichio pua pu'kao, ki a'chi ikimichio pua ahpo iikachio, yuuwesikaopua te'ta. ⁸Pu'kao, ki kaawe iintorioipua pu'kao, nakiwameko tuuyejeraninia pu'kao. ⁹Pu'ka wa'a tiame aamo iyotekameainia, aamoo no'o cheerichitia katewetariarepua e'rakaopua, wa'a aamo a'chi te'tereriaopua. ¹⁰Aamo cheriwesoopua pu'kao, no'oeoi cheriwetiame itipiamepua. Aaataoi aamo cheriwesiao, cheriwetiame itipitemeripua no'oeoi, Eesusi Riosie Weratiame tetewachio. Wa'a iintosima neea, kaawe te'tereka mochtomichio pua Eesusichio, ta'iria mochtowa. ¹¹Wa'a taamo te'teresoopua riaorósia, ka'chi iika na'ara ihsimeripua tamochio.

Paoro Torowa tewaniachi ki ta'iria yasaria

¹²Torowa muuwarichi no'o asisoopua, kihta eina teeriapua wa'ao, Riosie Weratiamechi simiyame no'o masitiachio. ¹³Naatiche yuuwesika yasakania wa'ao, ki tewakapa Tiitoo, no'o Riosichi pooniwao. Wa'ao neea: “U'matona neeepa”, cheesache u'matokania wa'a o'inia, Maseronia weechiamio.

Riosie Weratiamee newitowa

¹⁴Wa'a e'raka kahtiaichenia wa'ao yuuwesikao, ki tewakapa wa'a Tiitoo, ki piineri no'o kahtio erapakaopua wa'ao, Riosie no'o ahjama kahtiamu erapakania, itapiti seewajuyame

eejekayamechitia noochi. Riosia, ihta taamo aioioopua, taamo newitoka ma'chipasiamepua taamoo, tamochi enatesika ahpo peeniajuyao, yomachi ti'tijoechiopua ahpo peeniajuyao, yomachi yasipasimichiopua tiameo ti'tijoerichio, ahkaoi taamo ohjoiopua. ¹⁵Teemepua, pu'ka Riosie Weratiame seewachitia peeniajuwa i'toamea, aaatachi e'wamekopua pu'kao, Riosichi e'enatekaopua. Pu'ka peeniajuwae Eesusichi e'enatekiameo, Riosie cheriweka piipatesiamepua pu'kao, tatakoriario. Ki peenia e'raka saayamea pu'ka Riosie Weratiame peeniajuwao, wa'api itipiamepua ahpo tatakoriwachio, ki piipatetiapa puuua Riosieo. ¹⁶Aaata Riosie Weratiame peeniakame pu'serekamea, Riosie piipatetiameapua, puuua mukukaipua i'ka ahjarichio, piirechi weemera ahjarichi ahjameripua. Nape puu ki pu'serekamea Riosie Weratiame peeniajuwao, ki Riosie piipatetiamea, i'ka weeechi ahjari mukusaapua, ki oosa ahjameripua eenechio, piirechi weemera ahjarichiopua. Puuua poanachi mochimeripua ki Riosi ahjama, wahjipakameka teeremeripua Riosichio. Nape i'ka Riosichi tehkichio, ¿aatanakamera ohjoarepua, i'ka Riosichi tehki te'ta kiapuame tiameraa, tisiwa iyoriwaameopua? ¹⁷Ki'tepua aaataai wahjachia, ki iyorika tetewamekapapua i'ka Riosichi tehki, kiisi kaaweruma inataka nokisiamepua, toomichiche inataka masitiame, ahpo se'wi masitiao toomichi nehjapa. Nape teemea kaaweruma inataka nokisiamepua i'ka Riosi tuuyewario, iyorika teetoka i'ka kaaweruma tuuyewario, te'ta Riosie taamo nuureniachitia, te'ta Eesusi Riosie Weratiame, seekarewarachitia.

Weemera katewewari tuuyetowa

3 Nape teemea Riosie uhjuratiameko taamo chaachapaa, ki taamokamera epeche weruma tiame tetewipuawichio, chaachapamepua. Taamo chaachapaa ki weeechi ti'tijoe nuuretiamepua. Pukaepa ki nakiyame teemea ihta iyosi iyotetiameo, ahkaoi taamo asiyachio kaawe e'raka asipupuawichioo, wa'aoi aamo mochikachioi; aamoe taamo kiapuameoi, sewinachi taamo siimpamiawichioo. ²Taamo ahkaoi kaawe uuka tetewimeria, eeme wa'apipua Koorintio mochikame, yomachi nane'reniamekopa, Riosi amochi iintoriaopua aamo Eesusichi papararioopua. ³Aamo Eesusichi paparariopaa, taamo Eesusichi simiyame aachin teeka pichikeria, Riosie Weratiame wa'api aamo i'ikarachi iyotekapua ahpo kaaweruma ihsiao. Puu aamochi kaaweruma iintoriaa,

itapiti iyosichi iyotetiamechitia tiamepua. Pukaepa teemea pukae ahkaoi taamo ajasiachiamio, pukae nayewatusimapua, aachin teeka aamo Riosie Weratiamechi paparariamekoopua. Wa'a tiame taamo nayewatuka nokisiamekopao, kaawe tetewisipuame teeme ti'tiJoerieo.

⁴Wa'a tiamepua tiiao nape te'ta tamochi iintokamea, te'ta te'pa kahtiamera puuuu, te'ta Apoe Riosi. Pukaepa teeme Eesusie ajawatiamea, Riosichi paparamepua, Apoe Riosi iintoriopua amochio, ahpo Taanaeo, yooma taamowichioo kaawe iintokaopua. ⁵Teeme Eesusie ajawatiamea, kihta nokayame teemea te'ta Riosichitiao, teemea oowera Riosi tehkiwache nokisiamepua. Ki Riosi ihsiwa tamochi teetosoopua ku'ikao, ki te'ta kaawe teetomii teemea, i'ka Riosi kaaweruma tuuyewario, ti'tiJoekachiami i'tokao. ⁶Apoe iintokamepua tiameo, i'ka Riosi tuuyewari yahchakaopua, weemera te'terewa yorakeka mochitopuawichioopua, apochikamera kaawe te'teretokao, ki ahpo ehkoriaami te'teretopuame, yahchariachitia. Ihji weemera teerewaa, Riosi Riosiwari yasipaniamepua tamochio, Riosi Taanarachi pichiketioopa tuuyewarirao. Piire oochetiame nuurari te'terepua teereriaa, taamo wahjparichi ihpapaniame teereriaipua, ki ahsepari iyoritiaapua, pu'ka nuurario ka'chi iika yorame tiamekopa ahsepario. Nape ihji weemera Riosichi te'terewaa, weemera ahjari taamo kianiamepua ahkasi ki wahjiamesi, Riosi Taanarachi taamo paparatioopa. Apoe Riosia ahpo Taanachi paparatioopua, tamochi yahchamepua ahpo Riosiwario.

⁷Moiseo Sinai kaawichi ihshiai o'inia tekikoiopua, Riosi nuurari u'pakaopua ti'tiJoeriwichioo, ti'tiJoeria pu'kao, kiisi ne'neme erakorepua nanarichio, tísia utewaeme tajitopa nanarichio. Nape Moisea wa'a teetoka tekiaopua, puuu nanarichi tísia tajitoaa, saipatorepua. Puuu Riosi nuurari Moise kiaretiaa tísia majapori tiame cheeka kiaretiamepua, tísia Riosi utewarieme tiame, ki nu'nunti ki ku'kuita te'teoka chiiame, ki e'wetiaapua pu'ka ahpo tisiwa iyoriwa nuurario, wahjipaniamee kokosamerikoopua.

⁸Nape puuu nuuraria tísia eeyowa tiame kiatiamekaiopua Riosieo, kihtakaitepua taamo Riosi Riosiwarie taamo tísia kaaweruma tuuyewari taamo iikachi nayewiao, pu'kao pirenataka ne'neniaoopua, epeche ki nu'uti tisiwa peenia tiame Riosiwari

taamo iikachi nayewiaa.^a ⁹ Puuu ehkoriaami Riosi nuurari taamo ki e'wetiapua taamo Riosi kokosarichi ihpapamea, tahpitika cheeka tísia maapori tiame kiatiamepua; nape ehpiami Riosi kaaweruma tuuyewari nayewiaa, epeche tisiwa tahpitika tiame peenia tiamepua, ki ehkoriaami nuurari Riosie tísia eeyowaeme chanitiamechitiaopua, i'ka ehpiami Riosi kaaweruma tuuyewario, taamo nehpupamekopua taamo Riosi kokosarichi wichipuameo, taamo Riosi Taanara papasoopua, pu'ka tuuyewari tamochi uusoopua. ¹⁰ Pu'ka oochetiame nuurari tísia eeyowa tiame ne'newachio, kihtakaite puuu eeyowaa, Riosi te'ta kaaweruma tuuyewari te'ta tísia tahpitika peenia tiariwa ne'nepatiao.

¹¹ Puuu ehkoriaami nuurari Moise Riosie kiatiaamea, ki tehpewichio eratiame eneriamepua Riosieo, pukaepa ki tehpesi nateyamechitia teererepua. Nape ihji weemera ahjari Riosi taamo ki'ya ahpo Taana Eesusichi papararichio, ki wahjiamesi e'ramerapua.

¹² Pukaepa teemea pu'ka weemera ahjari ki wahjiamesi enemerikoopua, yomatiame ahjachi e'rarie nayewatiamepua, te'ta ma'chiamé nayewatuka, ti'tijoeopua ooweruopua tiamé, ahkaoi taamo asiasiachiamio. ¹³ Teemea, ki Moiseka te'teretoamepua, Moiseo ahpo to'pekamechitiaopua nanarichio, ki tetewipuawichioopua apochio, Riosi tisiwarirao ahpo nanarichi teteiwameo, saipachisi. Teemea i'ka tísia tisiwari Riosi ka'kaweruma tuuyewario, kihta tamochi to'penaka nayewatusiamepua ti'tijoerio, pu'ka ti'tijoerio teemea, weemera ki wahjiamesi ahjari iinuejeramekapapua pu'kao, pu'kao Riosichi itanesoopua. ¹⁴ Ti'tijoeria ki pahteka tetewirepua Moisechi tetewitiameopua Riosi iyoriwa tisiwariopua, pu'ka saipao, ihtana ikiwamekoopua. Riosi nuurari Moise kiaretiaa, oowera ti'tijoeri na'ara iintotiame tetewipuawichio enerepua. Aataoi ki cheriwame Riosia tatakoririao, Riosi nuurari e'wekache mochitoniamé. Ahkasi ehpe taawechiamioi wa'api erakoka mochitoamepua, pu'ka oochetiame nuurari e'weka mochitoamea. Wa'a tiame inataka mochitoapa puuuu, Riosi nuurarichi simiyameo, itapitie to'peniamekatepua inatarichio. Pu'ka inatarichi eina tiame puhjeniaamea, te'ta Riosie Weratiame iintoria ahpowichio, te'ta pahtetiache wichima puuuu. ¹⁵ Ahkasi ehpiamioi wa'api

^a **3:8** Puuu ehkoriaami nuurari nokiwaio, ki ahsepakamekapa teemea pu'ka nuurari e'wekao, Riosia pu'ka nuurarichio, taamo poana tetewikame puuuu ki ahpo ahjama, aata ahpowichioo, mukukamechitia. Nape taamo ahpo Riosiwari taamo ki'yaepua ahpo Taana Eesusichi paparakopao, apochi taamo uuyamepua, ki wahjiamesi ahjaka mochimichioopua, ahpo ahjamao.

te'teriamepua, ki pahtekao, pu'ka Riosi nuurarichi simiyameo.

¹⁶Nape aaata te'ta ne'nepasaapua Riosi chiia ahpo Taanachi simiyameo, te'ta pahteka tetewikamepua, ihtanawichio ki'yariopua Riosia, ahpo nuurario. ¹⁷Puuu taamo Noono tewekachi kahtiaamea, Apoe Riosiwari ihsiamepua, taamo inatarichi pahtemichioopua. Pukaepa aaatachioi apochi pakimichio reesisetiaapua, puuu Riosi Riosiwari ihsiamepua, taamo inatarichi to'piao, puhjekao. ¹⁸Pukaeh puhjetiapa teemea taamo inatarichi to'piao, epeche ma'chiameteerepame teemea ti'tijoerichio, te'ta kaaweruma ihsiaopua Riosiopua, pu'kawichioo. Wa'a te'terepakamea Riosi Riosiwario, enepatesikaopua, epeche epecheche Eesusika te'teriameteemea. Puuu wa'a tiame taamo enepatiamea, Apoe te'ta te'pa kahtiaame taamo Noono ihsiamepua, Apoekamera te'ta Riosiwari.

4 Pukaepa Apoe te'ta Riosiwari tamochi yasitopao, ki nahsinapame teemea i'ka tehkichio, apoe taamoteetotiamekopapua i'ka tehkichio. ²Itapiti aaata wihkuepuao, toakame teemea pu'kaopua, yooma ihta Riosichi simiyame ki noriwi nokisiamekapapua pu'kao, kihta e'rakaopua, noriwi yoranarewao. Teemea Riosi chiia pichiwario, ma'chiameteemea apoe cheerichitia teetoame teemea, tuuyepasika Riosi ne'niachioopua, ti'tijoerioptiame tetewachio. ³Aaata tukapame tetewame enesoo i'ka Riosituuyewari taamo nayewatuao, wahjiparichi uumpameri puuuu, te'ta kominarichi te'teretoamekapapuuu wekparichi. ⁴Puuu ti'tijoeria kiisi pichikenariapa Eesusichi simiyame taamo nayewatuao, i'wa weechi riosirewa Satanasia, ki ma'chiretiamepua inatarichio, kiisi pahteka tetewimichioopua Eesusichi simiyame taamo nayewatuao, Eesusio, Riosi wa'api nanarirakoioo. Wa'a teereniapapua puichio, kiisi Eesusichi tetewame puuuu, Riosi nanarirao. ⁵Teemea ki taamoweruma e'repuawichio nayewatuamepua, oowera Riosichewichio yooraka mochitoame teemea, aamoo te'ta taamo pahtemichioopua, te'ta taamo Paamira Riosie Weratiameo, apoekopua te'ta Riosio, apoe te'ta Riosi, te'pa tewekachi kahtiaame taamo Noono. ⁶Puuu wa'api Riosi naayachioptiame cheekame: “Uutapasa tukapachio”, puuu wa'api wa'a cheekame tamochi tajayamepua pahtewario, taamooptiame Riosia, Eesusichi tetewitekaopua ahpo nanarirao, ahpo aachin tiamekopua.

Eesusichiche paparaka mochitoniamе

⁷ Pu'ka tísia nateyame Eesusichi simiyame pahtewariopua, tamochi i'toame teemea, i'ka weerewa sikori kahsimerika tiamechi. Teemea i'ka weerewa kahsime tiamechio, tísia aiwaka nokisiamе teemea Eesusichi simiyame nayewatukao. Nape teemea pu'ka aiwarichio, ma'chiamе tetewame teemea, Riosi ihsiamеkopua tamochi utewatekao, te'ta anachaka nokisimichioopua. ⁸ Nape a'chi tiame aiwari anachaka mochitoaipua, ki yuumpaniamе teemea kahsinakao, Riosie ku'iniapa utewariraeo. Seenekachio, ka'chi ikime erakoai teemea, kiisi so'mipamepua, Riosie ku'isiwapa taamo erakoao, nape kiisi sewina erapame teemea, taamoo, kaawe teeka puuyamiaopua. ⁹ Tísia na'ara yorasiwaaipua, ki taamo ooyepiko erakosiamе teemea, nane'riamekapa teemea Riosio, taamo ahjama inisiamеkopua. Teemea ahkasi puipatiaai nanaaramееo, Riosi ahpo utewarie taamo werisitesiamеpua, senepi taamo wa'a ikitioiopua. ¹⁰ Teemea Eesusi inatakaopua, ahkasi mukiwachisi aiwarioopua taamowichioo, ka'chi erakoka nokisiamе teemea taamo aiwao, tísia teetonariapa teemea, pu'ka weemera ahjari tamochi tiiao, wahjachi tuuyenarewaopua tiameo, apoe Eesusi taamo ki'yariao. ¹¹ Teemea, pe'yachi Eesusiwichioo eepi meripuame ikisiamеaipua, kihta ka'chi erasiamе teeme pu'kao, wa'a teeka tamochi tetewitetiapapua wahjachio, apoe Eesusi weemera ahjario, tamochi yasitoamekopua pu'kao, ahkasi ki wahjiamеsiopua, taamo mukukoiopua i'wa weechio. ¹² Wa'a tiachio, taamo eepi wahjipame teetowachi teetoiopua, Eesusichi simiyame aamo nayewatukao, eeme Eesusichi paparasiamea, Riosie kiasiniamеpua weemera ahjario, ki seenampasi ahjapuameopua.

¹³ Ehkoriaami aaataa cheerepua: “Ahjachi paparapa, naewakania.” Wa'achitia teemeai, Eesusichi chaniwame pichikekapa, pu'ka nayewatusiamе teemea taamo asiyachio. ¹⁴ Pu'ka nokisiamе teemea, pichiwa eenechi taamo ahjamerikopua, erakoapa, wa'achitia Eesusichitia, eenechi oijenatiachitia, Riosieo. Eenechi taamo ahjatesaopua, yooma taamo aamo ahjamapua tiameo, Riosi tetewachi ajapuatepuaichioopua. ¹⁵ Yooma Riosi ihsiaa, yooma taamo nokisiaapua tiameo, aamowichio kaawe teerewawichioopua, yooma wahjachiwichioopua tiame Eesusichi paparasiameo, Riosichio, epeche epecheche weeka enemichioopua, Riosichi cheriwema ki'yameopua, ki nu'uti kaaweruma iintorioopua ahpowichioo.

¹⁶ Pukachi wa'a tiachipa teemea, anachaka nokisiamе teemea, i'ka tehkichio. Teemea, epeche epecheche oochetupai aampamio,

yooreminao teemea taamo iikachio, epeche epecheche weemera enepasiamepua. ¹⁷ Pukaepa ehpe taamo aiwaka te'teretoao, kihtakaitepua, pu'ka epeche nateyame weemera ahjarichio, taamo mochtomerichiopua ki wahjiamesi. ¹⁸ Wa'a teeremerichiopua teemea, i'ka weeechi taamo pusie tetewaopua, ki tehpe e'ramekopua pu'kao, kihtachitia tetewame teemea pu'kao, te'ta Riosi taamo kiamerichiopua, pu'ka taamo kiamiao, ki tamoe tetewamekoopua pehjiio.

5 I'ka weeechi weerewaa, weeechi taamo kariwaka tiame puuuu, kiisi tehpe e'rame. I'ka karichi mukisaapa teemea, weemera weerewachi akipamepua teemea, tewekachi weerewachi. Puuu weerewaa, taamo kariwa weerewa enemeripua, apoe te'ta Riosi taamo kiameri, ki weeechi weerewachitia. Ihji weerewa kaaria, ki ku'witapisi e'rame enemeri puuuu, ki wahjiamesi. ² Teemea i'ka weeechi mochikaiopua pehjiio, ki ahjame e'raka mochitoame teemea pehjiio, te'ta taamo kariwachi mochinariapaopua tewekachio, te'ta tehpe e'rame weerewachiopua, tewekachi weerewaeniameopua. ³ Teemea, tewekachi weerewao, tisiwa iinuenariame teemea. I'wa weeechi mukisaapa teemea, taamo iikara apechusaapa teemea, kihta weerewaeka apechumeri teemea. Wa'a ikisaapa teemea iikaraa, poiyaame itipimeri teemea pehjiio ki weerewaeme, kihta wisasori chuhchamechitia tamochio, ahkasi taamoo, weemera weerewa uuyachisi. ⁴ Pu'ka weerewa weemerachi inatakaopua, tahpitika erakoame teemea pu'ka puuyekao pehji, kái waapisi iwikao chaachapaka: “Ai puuuu, yaapiti enesaa kaawe enemiipua.” Wa'a erakoame teemea, i'ka karichi weeechi weerewaeniamechi puuyeka mochtokao, yaapi erakoka pu'ka weemera weerewa karichi mochtionariapa. Puuu yaapi eraniameo, ki ikanati taamo mukinario chaachapame teemea, i'ka weerewa oochetiame toakao, nape teemea tísia weemera weerewa mochinariamepua. Taamo weemera weerewachi mochipatioopa, taamo weerewa wahjipaniamero, ki wahjipaniamero enepamepua. ⁵ Riosia naayachi o'iniaio, pukeri enepatiaipua tijoeo, ahjari ki wahjiame kiamo o'raka iintoriaipua, ki wahjiame ahjari teeremichiopua ti'tijoerio. Riosia ahpo Riosiwario, pukachi inataka taamochi yahchamepua pu'kao. Puuu Riosiwaria, Riosi pichiwatamepua, taamo weemera ahjari kiamiaopua, ki wahjiamesi.

⁶ Pukaepa teemea Riosichi paparamepua, pichiwa taamo kiamerikopapua, pu'ka ki wahjiame ahjariopua, tamochi inatariaopua. Nape i'ka weerewachi mochikaapa pehji, pu'ka

puuyeka te'tereniamepua, yooma Riosichi pichikeka paparamea. ⁷Teeme Riosichi te'teretoamea, itapiti ki ikiya puuyeka mochitoame teemea pehji, pu'ka iintomeri puuyetoka Riosichi paparame teemea. Pu'kaopua teemea, mehka ihtoriachi, ne'netoka mochitoapapua, ki ehpechi simiyame. ⁸Riosi iintomia puuyekao, i'ka weerewachi mochitoaio pehji, kaawe erakona teeme erakoao, nape epeche kaawe eneriaipua toitiaa i'ka weerewao, te'ta Paamira kahtiachi mochipuawichiopua wa'asi. ⁹Nape teemea pehjo, utewaeme kaawe teerenareka mochitomeripua, kaawe erateka Eesusiopua Apoe Paamirao, ahkai ohjoaio, mehka taamo ta'pechi ohjoaio, ki mehka ohjoaio, taamo petechio. ¹⁰Wa'a te'teremeri teemea, kaawe eratekao Eesusio, taamoo, Riosie Weratiamechi e'namerikapa, apoe ne'niachi ajapamia, pu'ka Eesusio, itapiti taamo kiamerikopua, yooma ihta taamo noonowiriawichioo, ka'karumaoui, ki ka'karumaioi.

Ta'iria mochitopua tuuyewari

¹¹Nane'riame teemea, taamo Paamira Eesusio, ki nu'unti iyoriniamekopapua pu'kao, pukaepa teemea Eesusichi simiyameo, te'ta iyoriwa masitiamepua ti'tijoeo ooweruopua tiame, Eesusichi oowe erapatekaopua. Riosia nane'renapua taamoo, i'ka taamo oowe erapatewa nokayao, kaaweruma taamo erakoka nokayo, ki taamo weruma erakoka, Riosi tehkiwachi nokayapao. Pu'ka erakosaa eemea, kaawe enemiipua. ¹²Ki taamo wa'api kaawe nayewaka chaachapani teemea pu'kao, aamoe aamokamera, kaaweruma taamo tetewachi, chaachapajerani teemea. Wa'a te'teresaa eeme, kaawe taamo nehupupaka nayewama eemea, ki kaaweruma e'raka taamo nokayame chaachapamioopua. ¹³Nape pe'yachi wa'a chaachapamapua, taamo rooroikame teewakao, ki rooroikameoi, te'ta taamo nokisiaa, Riosi tehkiwarapua, Riosiwichio nokiwa, eemewichioo, kaawe teeremeripua. ¹⁴Teemea tísia kaawe e'raka nokisiamie i'ka tehkichio, Riosie Weratiameo, ki nu'unti iintoriakopua taamowichioo, taamoo ki teesa nakiriopua tiameo. I'ka Riosie Weratiameo, taamo mukimia mukukame enesoo, pu'ka ahjama mukukamekate teemeai. ¹⁵Yooma teeme ahjachi wahjipakameka teeresaa, ki taamoechewichio piineri nokisimeri teemea, taamowichio mukukamerachiwichio te'teremeri teemeai, apoeopua tiameo, taamowichio kiamiapa weemera ahjario, oijenakamepua. ¹⁶Pukaepa teemea ehpeo, nane'riapa teeme iintuameko weemera ahjaniamieo, aataaoi ti'tijoeopua nateyame

tetewame teemea, Riosiwichioo, ki aaata piirechi wahjachitiao, taamo wahjipasao, kihta iintumeriko erakoamechitiaopua. Pukerio teemeai, ke'chu oijenoi Eesusio, wa'a erakoameai teemeai, pu'ka mukisoo ki eenechi ahjameri maaewao. Nape ehpeo nane'riame teemea pu'kao, iintuamekopua eenechi ahjaniameo, Eesusio eenechi ahjakopa. ¹⁷ Pukaepa aaata Riosie Weratiamechi enepakamea, weemera ahjari kiapuame puuua Riosieo. Puuu oochetiame ahjaria, u'matokamepua wa'asi; weemera ahjarikamera, yasitoamepua ehpeo.

¹⁸ Yooma i'ka ikiniameo, Apoe Riosikamera ihsiamepua, yooma aaata ahpo Taanachi paparameopua Eesusichio, ta'iria mochtomichiopua apochio, kihta kokosapuame Riosieo. Taamoo Riosia pu'kawichio taamo ajawakamepua, ti'tijoeri ku'ipuawichiopua apochi ta'iria mochtomichiopua, puhjepuawichiopua pu'kao, Riosie kokosapua tiiao. ¹⁹ Waikao Riosia, ahpo Taanachi paparakameo, cheriwesiamepua, tatakoriia puhjekao, wa'a inisika puipakame Riosia, ahpo apochi eina teereriaopua. Taamoo, pu'kawichio ki'yamepua tehkio. ²⁰ Teemea, Riosie Weratiame utewaeme chiia aamo u'yepakame teemea. Pukaepa teemea Eesusi cheeriachitia, utewa chaachapame teemea, apoe Eesusie eee chiame aamo uhjurekapua: Toimitapua pu'ka ki kaawe aamo nokayao, ohso kaawe aamo cheriwepua itanemetiapua Riosio, aamo puhjemichiopua aamo kokosapua, ta'iria mochtopuawichio Riosichio, kihta kokosapuame te'tereka Riosieo. ²¹ Apoe Riosie Weratiamea, kihta iintokamepua ki kaawerumao, nape Riosia pukachi, taamo piipatekamepua tatakoriirao, pu'ka taamo tatakoriwao, Eesusikamera te'ta tatakoriamechitia. Riosia, wa'a iintokamepua Eesusichio, taamoo, te'ta piipakame tetewinariapa, Eesusichitiao, te'ta piiparieme.

6 Pu'ka Riosi wa'a iintoria nayewatuame teemea. Pukaepa teemea, Riosi chiia ku'ika chaachapakao, utewaeme aamo chaachapani teemea, ki wehchi ipanurakaopua, i'ka Riosi chiiao.

² Riosia ehkoriaami Isaia iyoteriachio, cheeriaipua:

Aamo cheriwewa itayoio, aamo inamukamenia;
aamo tatakori kokosari newipari itayoio,
aamo inamukamenia.

Ehpeoi Riosia, pu'ka newipari aamo kianariamepua, yooma aamo tatakoriawichio kokosapuameo, newipateka. Pu'ka newipari inatapuapua Riosichio.

³Teemea pu'ka tehki taamo teetoao, kaaweruma te'teretoka nokisiame teemea, ka'karuma inatapuawichiohua Riosichi taamo nokayao, kihta eerina teewetoka ti'tijoechiopua, Eesusichi paparapuaméo. ⁴Wa'a te'teretoame teemea, ahkaoi taamo asiyachio. Teemea taamo asiyachiamio, ka'karuma Riosi ku'iwarichitia te'teretonariamehua. Teemea wa'a teetokao, tísia taamo na'arewa anachatoka te'teretoamehua; tísia taamo a'chi ikiya anachatoka; tísia taamo ka'chi ikime e'ra, aiwatoka; yooma ihta tísia maaporichi tiameo, anachatoka; ⁵naatichitia tiame anachaka, taamo wepiwa; taamo karichi yeetepawa anachasika; muuwaeme tamochi nasioio anachatoka; tísia resipaka tekipanaio, anachasika; kiisi kochika ma'chirepasiniame, anachatoka; tísia toore aiwari, anachasika. Wa'a tiame aiwasiamie teemea, senepi taawechio; pu'ka yooma taamo aiwariae te'ta utewaeme taamo nokisiwa Riosi tetewiteka. ⁶Yooma pu'ka wa'a tiame aiwarieo taamo ka'karuma taamo tetewiwatiame teemea, Riosi te'ta seekaerewachitia nokiwa. Pu'ka taamo Riosi seekaerewachitiaeo, i'ka eetiame taamo tetewitiame teeméa: kihta ki piipariwa ikotuwa nokisika; ki yaapi e'rewae aaatao, aaata ki te'ta machiyame pehjo, i'ka Riosi kaaweruma tuuyewarichio; kaawe yoraniame aaata; Riosi Riosiwari tamochi yahchamechitia taamo tetewitewa; kaaweruma nakiwaeme ti'tijoeri; ⁷naatichitia tiame, pichiwa tiiae taamo nayewae; Riosi utewari tamochi kahtiame tetewitewae; taamo utewaeme nehpusiwaepua, taamo Riosichi paparao; ⁸naatie tiame, kaawe nayewaniaio, ki kaawe nayewaniaio, wa'api te'teretowae teemea, kaawe e'rewaeo; aaataoi ki kaaweruma taamo wenejioiohua, kaawerumaio taamo chaachapaoio, wa'api te'teretoka kaawe e'raka tetewiniamee; taamo ki pichiwa chaachapame tewaniaio, tísia aiwasiaio; ⁹wa'a ikisao tiameo, ki taamo machiyamechitia teteiwa aiwaniame; amori mukuyamesi toitiai, werisisiwa; mukiwachisi kokosatai, oijenasika; ¹⁰teemea tiameo tísia yuuwesiaio, Riosie kaawe erapatesiniame teemea; teemea i'wa weechi ti'tijoerio, kihta paarasatiamekaio, teemea Riosieo ki ookapi tísia paarasatiamehua; teemea kihta iinuekaio i'wa weechio, teemea Riosichio tísia paarasatiamekaitehua.

¹¹Teemea aamoo, taamo iikachi machenamee kaawe e'reka nayewekamehua. ¹²Taamoo yomatiamie taamo kaawe e'rarie aamo chaaneokoio, eemea tamochio, ki wa'achi erakoamehua. ¹³Aamo wa'a te'tiopao, no'o tatana tuuyemechitia, chaaniaa aamoo, aamoo teemea, aamo iikachi machenamee, taamo tísia kaawe e'riameko tuusoo, tísia kaawe erakomii teemea.

Riosi ahjame tiopara teemea

¹⁴Neeea ehpeo poponiwa pipiniwa tiameo, Riosichi te'terepua aamo nayewemania, ihtana te'terepuamekoopua. Ka'te pirena te'tere eemea ki Riosichi paparame ahjamaopua, kiisi kaawe te'teriamoepua, Riosichio. Wa'a te'teresaa eemea, ooka animari yoomuwame ki wa'achi ahpo te'teriamoeka te'teremapua. Aata Riosi te'ta teeretonariamea, ¿aatia ahpo pirenatutapua, ki Riosi te'teretonariame ahjamao? Uutapachi oiyamea, ¿aachin teeka ta'iria yasitotaria, tukapachi oiyame ahjamao? ¹⁵¿Wa'achi erakotarekosa ahpo kaawe erakowaopua, Riosie Weratiamea, Satanasi ahpo seepurawa ahjamao, Weerari tewaniáme? ¿Ihtanachi ahpo wa'achi te'tiamepua, Eesusichi paparamea, ki Eesusichi paparamechitiao? ¹⁶¿Ihtatia kaawe teereta ri'riosi netetiamea, Riosi tiopachio? ¿Ki nane'reka mochikame eemea aamoo, te'ta Riosi ahjamekamera tioparakoo? ¹⁷Riosia cheerepua tiameo:

Puuyasa eemea wa'ao; poanatusa eeme pukachio;

ka'te noonote eemea wa'ao,

ihtaoi aamoo, ki kaaweruma iintapamechio,

¹⁸pu'ka no'o tuuya ikisoo,

kaawe uuka aamo tetewimania waikao.

Aamo Noonochitia teeremania waikao,

eemea, no'o tatanachitia te'teremapua,

wa'a chiame apoe Paamiraa,

yooma ihta itapitichi utewaemea.

7 Wa'a taamo iintomo tuuyopa Riosio, pu'kakamera inatakao, toitia kaawepua yooma ihta ki ka'karuma nokiwameo, yomatiam epeche epecheche taamo piipasika, taamo weerewachio yooreminao ma'chiopua tiame, yooma tamochio ki kaaweruma tiia. Taamo Noono iyoriwao kaawe neesetoka mochitotia kaawepua, weruma iyoripuapua naaju, taamo Noonochi tewekachi kahtiameopua.

Koorintio mochikame Riosichi enepaniame

²Eemea taamo nokisiao, kaaweruma taamo tetewijeranipua, taamoo kihta na'ara nokisikamekopua, aataoi. Aataoi ki wisikuame teemea, taamo masitiaepua. Aataoi kihta u'yekame teemea wisikuekao. ³I'ka no'o chiiao neeea, kihta nekaka aamo chaaniame neeea, ohsotia neeea, tísia aamo nakiyapa aamo kaaweruma tuuyeka chiiamenia. Teemea aamowichioo, ahkasi

mukiwachisi maapori tiiachioi nokisikamepua. ⁴Neeea, oisa e'riamepua amochio, aamo kaawe te'teretopa Riosichio. Neeea wa'a e'rapao, weeka itapiti ki kaawe tiame simiyoiopua i'wao, tahpitika e'ramenia aamo kaawe e'rakao, aamo kaawe te'teretoame inamukapao, Riosichio.

⁵Pukeri ajasisaapua teeme i'wa Maseroniao, tísia taamo na'araniame natepakame teemea i'wao, yomachi i'wa Maseroniao, ahkasioi, kiisi ta'iria taamo resiputiapua, na'arakao. Ma'chi tamochiopua na'araai aiwatiapua, yooreminao, majawi seewewa. ⁶Nape Riosia, yuuwesirichi wichikame kaawe erapatiamekapao, taamo kaawe erapatekapua Tiito asiraeo. ⁷Nape ki Tiito asiraeche te'ta kaawe erapakamenia, epeche tísia kaawe erapakamenia, Tiito aamo erakoa no'o u'yepariawichio, tísia no'o tetewinario chaachaparia, aamooopua no'owichioo, tísia yuuwesirio tuuyopua no'oo, weeka itapiti no'o aiwaka yasitoapua i'wao.

⁸Ehpeo neea, pu'ka tapanarami aamo uhjureria iyojura, aamo ki kaawe eratekainia ku'itapio, kaawe no'o iintorio e'raninia pu'kao. ⁹Ehpeonia kaawe e'raninia noochio, pu'ka uhjuriae, aamo yuuwesiteriai ku'itapio, kaaweruma machenariopa aamo ki kaaweruma te'tereriaa. Puuu aamo yuuwesiteriaopua ku'itapio, kaawechupena no'o kaawe erakonapua, pu'ka aamo ki kaawe nokariaoipua, toinarepaka, iiyana e'repakaopua ki kaawe nokiawo. Wa'a tiame nakiyame Riosia. ¹⁰Riosie ikiwa yuuwesiwaa, taamo ki kaawe ihsika yasario eraniamepua, Riosie taamo cheriwejera eraniamepua, kiisi ta'iria kahtiapa ahpoo, ki kaawe iintoriao. Riosia wa'a e'rameopua, cheriwiamepua pu'kao, ahkasi ki wahjiamesi piipatekaopua pu'ka tatakorirao. Nape aaataa aaata ihtaoi ki kaaweruma yoorakapua pu'kao, ahpo ki kaaweruma iintoria nane'retiamechi yuuwesiamema, Riosichi cheriwema itakaiopua, kiisi cheriwepuamepua Riosieo, nane'riamekapapua Riosieo, wistuka ahpo cheriwepua itayamekopua Riosichio. Puuu aaata wa'a tiamea, kiisi Riosi ahjama yasimeripua, seena aampasio, mukukame tiapa Riosiwichioo. ¹¹Ai, ¿tetewaru eemea aamoo e'wesoopua Riosio, tísia kaawe iintoriopua amochio? Puuu wa'a aamo ikiriaa, Riosi e'wekapa aamo toinareka ki kaaweruma, kaawe ikitiamepua Riosieo, puuu tísia aamo yaapi e'rariaa. ¿Ki tísia iinyatiame tetewikapua ki kaawe nokiwa wa'a ikitiamepua Riosieo? ¿Ki Riosichi tísia iyorinariapa toitiamewichio ki kaawe nokiawo, Riosia tísia kaawe iintorepua amochio? Wa'a tiame aamo inatakopa Riosia, aamo cheriwerepua, yooma aamo ki kaawe iintoriao,

puhjeke. ¹²Neeea pukeri simiyame aamowichio iyotepariaa, ki pu'ka te'ta iinyatiame suwepori iintotiamekaipua aamo eenechi inatepamichioopua wa'a aamo tiopawachio, ohso kaawe puuuu, taamo tesiwa e'reria inatapamichiokakai puuuu, taamo aamo katewewa iyoteri uhjurerioopua iyojurachio. ¹³Pukaepa wa'a te'tereka mochitoriopa tamochio, tisiwa kaawe erakoame teemea amochio.

Teemea tiameo, tísia kaawe erakonapua, Tiitooopua tiame wa'achitia amochio, tísia kaawe e'reka kahtiamekopa i'wao, tísia kaawe e'reka inatepamepua, aamo tísia kaawe yooraka yasiteriopa aamo mochikachi ahjama kahtioio. ¹⁴Ke'chu wa'a te'terenioio, tísia aamo kaawe nayewakamekainia Tiitoo, ehpeonia pichiwa wa'a tiame machinariopao, ki nu'uti kaawe e'ramenia noochio, kihta suuwe erapariamekapa no'o wa'a cheeriao. ¹⁵Tiitoo, tísia kaawe e'ranipua tiameo, pu'ka no'o aamo chaaneka iyoteka uhjureriaopua, kaawe e'raka aamo uuriopua pu'kao, ahpoo, weruma kaawe yooraka tetewitiapapua wa'ao, wa'a aamo mochikachi asikioopua. ¹⁶Neeei tísia kaawe e'ranipua amochio, aamo kaawe te'teretopa wa'asio, aamoe wa'api te'teretomio.

Tesiwatia ijinuekai weeka ihkoretiamé

8 Ehpeo aamo Koorintio tiopachi mochikameo, aamo tuuyenarenia, achini teetoriokamekopua Riosio, Maseronia weechiami mochikamechiopua ti'tiopachio. ²Aapoeo tísia aiwaka mochitoamekaipua, kiisi weeka tomiwaeka mochikaio, pu'ka Eerusareni Riosie Weratiamechi paparameo, tísia kaawe e'raka ku'inarekamekopua, ihtawichiooipua nakiwiamewichiooipua toomi. ³Nane'riamenia Maseronia Riosichi poponiwao pipiniwaopua tiameo, ahkasi ahpo ku'imetiachisi, ku'iriamekoopua ahpo kaawe erakoariachisi. ⁴Aapoeo, aapoe wa'api yaapi no'o chaachapakamepua ahpooi reesisepuaichioopua ku'inareka ku'ipuawichioopua, pu'ka Eerusareni mochikame ahpochitia Eesusichi paparamewichioo. ⁵Nape Maseronia ti'tiopachiami mochikamea, ehpe noonokamepua ki maaeriachitia taamoo; puuu aapoea Riosichi paparame eenepasaapapua, tísia taamo ku'ikame puuuu, te'ta Riosi Riosiwari ahpo erateriachitiao. ⁶Waikao aamo Koorintio mochikameo, wa'a uhjuramo o'ra teeme Tiitoo, i'noramichioopua aamo ku'iriao, Tiitoo wa'a kahtioio o'inetiaméopua na'poakao. ⁷Eemea, Riosie Weratiamechio, kaawe

te'teretoamepua wa'asio, aamo wahjachi nayewiaopua tiameo, pepeneka nayewiamepua pu'kao, Eesusichi simiyame aamo nane'reka mochikaopua, taamooipua kaawe uuka tetewamepua. Wa'a te'tiapa eemea, kaaweruma erakoka kajupuapua pu'ka ku'iwa aamo na'poao.

⁸Ki aamo nuureka chiiamenia chiiiao, nape kaawe erakoka aamo kuuwepame tetewinarenia, aamo ku'inariao, aamo o'ineriachitia wa'achitia. ⁹Nane'riame teemea pu'kao, tewekachio tísia paarasatiaio, kihta iinuemechitia i'wa weeechi eenakamekopua, taamoo, ahpo paarasarichi te'teretamia, taamoo weemera ahjari ki'yakaopua, ahpo ahjama mochipuameopua, ki wahjiamesi.

¹⁰Ihpi ki'yao, eemekamerakaipua pahcha ku'imio erapakamea Eerusareni mochikameo, tísia tooremuka mochikamekopa Eesusichi paparameo. ¹¹Ehpeopua pu'ka ku'iwao, aamo ajasepa ku'yae, kaawe e'raka kajupuapua wa'asi, pu'ka aamoo, pukeri aamo o'ineriachitia. ¹²Riosiwichioo, te'ta kianarewakamera nateyamepua, kihta iinuekaio, paarasatiaio.

¹³Ihji taamo wahjachi ku'yaa, ki taamo tooremuka itipipuawichio puuua, ohso kaawe napati taamo Eesusichi mochitoame, teerepuawichioopua. ¹⁴Ehpeo eemea, iinuekapa ku'yamepua aamo wahjachio, nape meeriami ahkao, aamo wa'achi te'teresoopua tooremukao, aapoekamera aamo ku'imeripua tiameo. Wa'a te'terriame enesaa eeme, napati ahpo ku'yame enemapua, ¹⁵Ehkoriami Iyoterichi chiiachitia: “Weeka i'ipakamea, ki u'matoame soparatiaitepua; ki weeka i'ipakameai, ki toorewika itipimerikaitepua.”

Tiito ahpo ahjama nokisiamie tiame

¹⁶Cheriwema ki'yaninia Riosio, no'ochitia erateriopua Tiitoo, pu'ka ku'iwa aamo na'poakemeriopua, kaaweruma neesetoteka.

¹⁷Tiitoo, apoe wa'api siinarekapua wa'ao, pu'ka ku'iwa na'poaniameo, wa'achitia yaapi e'rapapua pu'kao tamochitia.

¹⁸Tiito ahjamao, wa'achi uhjurenateemea piirechi Riosichi pooni, tísia machiwame ti'tiopachio, puuua tísia kaawe masitiame Riosi tuuyewario. ¹⁹Puuu wa'api uutiamepua tiameo, yooma ti'tiopachi mochikameea, taamo ahjama siimichioopua Eerusareni uhjurarepua, pu'ka ku'iwa i'yetokao, taamo siimpoiopua. Puuu Eerusareni taamo i'toa ku'iwao, taamo Noonoo Riosi kaawe ihsiamie tetewipuawichioopua, taamooopua tiameo, kaawe e'raka

na'poariopua, taamo wa'api kaawe e'rachi. ²⁰ Ihji yooma ti'tiopae uutiaemea, taamo ahjama siimerikapua Eerusarenio, ki aaata taamo a'chi chaanemichiopua, i'ka ki ookapi toomi taamo i'tomeriopua, kaawe neesetokao. ²¹ Wa'a teeka inatesimeri teemea, pu'ka ku'iwa neesetokao, wa'a teekao yooma ti'tijoeria taamoo, Riosi tetewachiopua tiameo, te'ta iyoriamechitia tetewimichiopua.

²² Aamo Koorintio mochikameo, Tiito ahjamao piirechi uhjuraninia tiameo, taamoo pu'kao, tísia pu'sereka tekipaname no'o tetewiria Riosi tehkiwachio, ehpeo epeche pu'serepakamepua Riosi tehkiwao, aamooopua, tísia kaaweruma teetoame inamukapa Riosichio. ²³ Aaata Tiito oowe e'repuame iinatukesoo, oowe e'repuameko tuupuapua pu'kao, no'o ahjama tekipanamekopua aamowichioo. Wahjachi Riosichi poponiwa wa'a Tiito ahjama siimpameo, yoomahka ka'karumapua, Riosie Weratiame nayewatuame, ahkaoi tiopachiamiopua. ²⁴ Wa'a ajasisoopua pu'kao, pu'ka wa'a weruma ku'iwa na'poaniameopua, kuuwepapuapua pu'kao, i'ka Maseronia ti'tiopachiami e'enakameo, aamo tetewimichiopua pu'ka ku'iwao, pichiwa na'poatiamekopua pu'kao, yooma Eerusareni mochikame poponiwa pipiniwa tiameo, ku'ipuawichiwichiokoopua. Wa'a aamo noonowiriaopua tiameo, taamo aamo kaawe chaachapariaopua tiameo, pichiwa enemichiopua.

Riosichi poponiwakame pipiniwakame tiamewichio, toomi na'poaniame

9 Pu'ka toomi ku'iwa na'poapuamechi simiyameo, ki nakiyame eemeapa aamo tuuyepuameo, ² nane'riamenia aamoo, weekaeoi aamo tísia ku'inariamekopua. Neeea Maseroniami ohjoemeo, eepi chiiamenia, eeme Aakaya weechi mochikameo, ki'ya o'inia tísia aaata ku'inareka mochikamekopua, aamo wahjachi Riosichi paparamoopua. Wa'a aamo erakoamekopua aamoo tísia ku'inarekao, wa'achi erapakamepua tiameo, wa'a Maseronia weechiami mochikameai. ³ Ki wa'a siinariapa pehjio, pu'ka uhjuraninia wa'ao, pu'ka aamo ku'iwa na'poaopua, kajumichiopua wa'asi, pu'ka aamo ku'iwao, i'wa Maseronia mochikameo, no'o nayeweriaopua wa'asi. ⁴ Ki siminarekamenia pehjio, ki suuwe erapuapuawichiopua aamoo, pu'ka ku'iwa na'poaniameopua, ki aamo kuuwepakame tewisoo. Wa'a tiame no'o tewisoopua aamoo, tísia suuwe erapamii eemea. Puuu i'wa Maseronia o'inia

no'o yeetoaai, wa'achi ijikimiipua, tísia suuwe erapakao, pu'ka aamo ku'iwa na'poao, kajukame tewipo tuuriopa. ⁵Pukaepa pu'ka poponiwa pahcha uhjuramo orapakane, aamo ku'ika kajutepuaichiopua, aamo ku'iwa na'poao, pu'ka weruma ku'iwa ihkokewao, kajutiame manimichiopua wa'asi no'o asioio. Wa'a noonoisaa ke'chu no'o asiyoio, aamo kaawe e'rachi noonowitiame enemapua, ki no'o aamo nuurewachi.

⁶Nane'reka mochimitia i'kao: Aaata ku'ichi echakamea, paikapi i'ipamerikatepua; weere echakamea, weeka i'ipamerika tiamepua. ⁷Aaata ku'iwa ihkokiamea, echayamekatepua. Paikapie ku'ikame enesaa, paikapi tooremuamewichio ahsepamapua ku'iríaa, weeka ku'iwa ihkokekamea, weeka tooremuamewichio ahsepameripua ku'iwaa. Yooma aaata ku'iwa ihkokenariamea, kehkisa ahpo ihkokenaria e'raria, ihkokepuapua; Riosia aamo ku'iwao, kaawe e'raka ihkokejeranipua. ⁸Apoe Riosia aaata tesiwa tiame ku'yameo, ki nu'uti ku'imeripua pu'kao yooma ihta nakiwiaopua, epeche ku'yamepua tiameo, ahjae iinuepuawichiopua aaata tooremuame ku'ipuawichioopua, yooma ihta nakiwia tesiwa te'tereka mochitoao. ⁹Ehkoriami Iyoterichio chiiachitia:

Taamo Noonoa, yomachi echakamepua ahpo tesiwewao,
 aaata ki apochi paparameopua pehjiio,
 pukae ku'ipuaichiopua,
 aaata pu'ka tesiwewa nakiyameopua,
 apochi papapuawichioo,
 aaata pu'ka Riosi tesiwewa uukameo,
 ki wahjiamesi ahjameripua.

¹⁰Riosia, aaata echimichioo, Riosi ihsiamepua iimori ki'yakao, pu'ka echisaopua tísia paarasatemichiopua taakeriao, u'matoame soparame aamo iinuemichiopua ko'kometio. Waikao puuu soparame u'matoame iinuemea, soparame iinuemichiopua ahjae ku'ipuaao, aaata ahpo wahjachi tísia tooremuameo. ¹¹Puuu Riosie aamo nokisiriawichio ku'inarekao, Riosia amochio, epeche epecheche aamo ku'itenaremapua, aaataoipua, wa'a erapakaopua aamoo, Riosia aamo wa'a tiiopao, epeche epecheche aamo kaawe teerepamapua apochio. Wa'a tiaopua eemea, i'ka aamo ku'iwa i'toaopua Eerusarenio, ki ookapi emeripua, cheriwema Riosi kiameria. ¹²Wa'a teekao, pu'ka ku'iwa i'topuameo, ki kooameche i'toi teerepuawichioopua. ¹³Puuu aamo ku'iriaopua wahjawichioo, ma'chiamé aamo tetewipamepua, te'ta Riosie Weratiamechi paparamekopua, aamoopua, Riosichikamera iyorika

mochitoamekopua. Puuu Eerusareni pichikiameo wahjachiopua tiameo, aamo weruma ku'irae ku'itiamea, muuwaeme weruma cheriwema kiameripua Riosio, aamo Riosichi ka'karuma paparameo, aamo tísia kaawe noonowiriaopa. ¹⁴Puuu yooma aamo ku'iwa kiatiaamea tiameo, Riosi ahjama naewaiopua, tísia aamo kaawe e'reka nayewemapua Riosichio, Riosio tísia kaawe iintoriopua aamoeo. ¹⁵Taamo Noono Riosio, cheriwema kiataria naaju, yooma ihta taamowichio iintorioopua, yooma aachin teeka eenariawichioopua i'ka weechiopua, Riosikai tamochi ti'tijoechi tijoetuka. Pu'ka iintorioa teemea, ahkasi kiisi ahsepari iinueme teemea, aachin teeka taamo te'ta tísia cheriwema kiamiao, ahkasi ki nu'unti tiame iintorioapopua Riosio, taamowichioo.

Paoro Riosie weratiamekapa ahpo iintomia

10 Ehpeo neeea, no'o nayewaniame chanimane. Aaata wa'a mochikamea, no'oo suuwe e'raka nayewame teewameopua, wa'a aamo mochikachi kahtiaiopua tiopachio, nape no'o iyoteka nayewachio, kiisi suuwe e'raka nayewamekata neeea, tísia utewaeme nayewamekata neeea. Nape ehpeo neeea, Riosie Weratiamechitia aamo nayewemania, tesiwa aamo e'reka nayewaka, kihta utewa yoojorawa cheeka. ²Puuu no'o wa'a chaachapamea, kaawe enemiipua wa'a no'o asisoo, ki no'o nekame tiame no'o chaanesaa, seenekachio wa'a tiame chaanetiaania, tahpitika yoojoramaoinia chaanewaeo, pu'ka wa'a tiame nakiyame puuu. ³Nape teemea, ki wa'a chaachapaka katewiamepua, ki i'ka weechi eenamekopua taamo eratiaa. ⁴Teemea riaorósi utewarirao, Riosi Riosiwarié nehpuwaka taamo newipuame teemea, Riosi pichiwarié nayewaka, ki i'ka weechi kateweniachitia. ⁵Teemea pu'ka Riosi pichiwarié te'ta kaawe teeremerie, puipame teemea taamo seepurawaopua, oowera ahpo ki waapisi inatame maayameopua, oowera maaewachioopua, yooma ihta Riosichi simiyameo, inatasaapua. Yooma taamo ahjae nehpuwasiwaa, Riosie Weratiame taamo masitiamechee, taamo nehpuwanare teemea. ⁶Neeea wa'a asisaa, yooma kiatiaamekapa na'poatiameo, aamo Riosi e'weka noonowiriao, yooma katewemania waikao, yooma ihta a'chi teereniameopua Riosichio, ki e'wewa.

⁷Aaata eemea, itapiti aampache tetewaka maayame eemea aaata tiarao, ki aaata ahpo yooemina tiia tetewai. Aaatai te'ta ahpo Riosie Weratiamechi kaawe te'terio erakoamea, wa'achi

taamo te'tereko erakoame enemeripua. ⁸Neeea taamoo, te'ta Riosie Weratiamee ajawatiameko tuuyaio, kihta suuwe erapame neeea pu'ka cheekao, taamoo, aamo kaawe yoramiakamera ajawatiamekapa teemea, kihta Riosichi aamo eerina teeremichio uhjuratiame teemea, wepira makotoka aamo wewemerichitiaopua. ⁹Neeea no'o iyoterichio, ki aaata ahpo mamajochaniame, e'rejeraninia. ¹⁰Aaata wa'a chaachapamea, tísia no'o pehtiamé nayewameko tuuyamea no'o iyoterichio, nape wa'a kahtiapao aamo ahjamao, kihta tahpitika chiame tuuwamekoio, no'o nayewiaio kihta nateyameko tuuwaio, ¹¹nape wa'a enasaa neeea, amochitia teerema neeeai, tahpitika yoojorawa naewakao, ki maaenai neeea. Puuu aaata wa'a chaachapamea nane'remetepua, no'o iyoterichi cheeriachitia, wa'api no'o teeremerikopua pu'ka ahjamao, no'o ahjama wa'a e'enakameo, wa'achi te'teremerikopua puai.

¹²Teemea ki wa'achi te'tiamépuu, puuu ahpo wa'api kaawe nayewamechitiakoo. Puuuu, epeche weruma enenariamepuu ki piirechi te'teriachitia; puuu wa'a eraniamea, ki ijinatame nokayapua. ¹³Teemea ki wa'achi erakoamepuu, aaata epeche weruma eraniameo, i'ka Riosiwichio tehkiwachiopua, Apoe Riosi ihsiriamekopua i'ka tehki taamo ki'yakaopua, ahkaoi taamo teetotekaopua, ahkasi aamo Koorintio mochikachiami i'yetokaopua, i'ka te'ta kaaweruma Riosi tuuyewariopua. ¹⁴Teemea taamo amochi e'enariaa, ki se'wi e'enakame teemea Riosi taamo teetojerachio, Riosikamera iintokamepuu eenechi wa'a u'pakao, pukeri o'inia pahcha simiyachi, wa'ami taamo u'poiopua, i'ka te'ta Riosi kaaweruma tuuyewari Eesusichi simiyame, nayewatuniamépuu. ¹⁵Teemea piirechi tekipanariao, ki teeme nokario chaachapanariamepuu. Ohso kaawe teemea, aamo muuwepakame enesoo Eesusichi paparameo, aamo ku'inariame teemea aamo waapiami sewinachiami waminakaopua, i'ka Riosie taamo teetoa Riosi te'ta kaaweruma tuuyewario, Eesusichi simiyame nayewatuniamépuu, nape oowera ku'ikache. ¹⁶Wa'a aamo wa'a tiame ku'isacheopua, epeche waanami siimpanariame teemea, i'ka Eesusichi simiyameopua newipatewa, nape sewinachi ki piirechi nayewaturiachi, ki raampata teeremichioopua aaata nayewaturiachiopua pahcha.

¹⁷Aaata werumatanariamea, Riosikamera werumatametepua, Riosio tísia iintoriopua ahpowichioo, ahpo Taana Eesusieo.

¹⁸Taamoe wa'api kaawe iintorio tuuniamea, Riosiwichioo, kiisi

nateyamepua; nape apoe Riosikamera taamo kaawe iintorio tuusoo, ki teesa nateyamekaitepua.

Eesusichi simiyame ki pichiwaka na'nayewatuame

11 Ehpeo, ehpeche ku'itapi no'o anachasaa kaawe enemii eemea, i'ka ki inatachitia iiweta no'o nayeoiopua. Nane'renania nane'riao, no'o anachaka keepuamekoo, nape ehpeche ku'itapioi, no'o anachaka keepupuapua. ²Neeea aamo wa'ina e'ramenia, aamo wa'api kaawerumawichio, aaata noonora ahpo maara ki aaata tijoe ahjama neewijerachitia pehji wa'inamechitia. Neeea aamoo, ka'karuma ne'netenariamania Riosie Weratiameo, kihta a'chitiame ki kaawe te'teriamo. ³Neeea aamoo wa'inamepua, aamo Eesusi Riosie Weratiamechi iyoriao, aamo sewina erapatepuame seewiapa. Neeea aamoo majawenania wiskueniameo, ehkoriami Satanasio, siinoiye wisikueriachitia ehkoriami Eewa tewaniameopua oowitiame; neeea aaata wa'ao, Eesusichi simiyame masitiameo, se'wi teeka aamo masitio e'ramenia, kiisi pichiwaka chaachapame. ⁴Eemea wisikueeka mochtioniamepua, aaata wa'amahka enasoopua peenia cheeka masitekao, sewina tiame masitioiopua ki no'o aamo masiteriachitia Eesusichi simiyameo, ikanati pichikiamekopua aataoi peenia cheeka masitiopao. Eemea ikanati uuyamepua tiameo, se'wi masiteniameoipua, ki Riosi Riosiwariichi simiyame. Eemea wa'achitia tiame ikanati uuyamepua, sewina teeka ahpo newipuapuameopua tatakoriichio, ki taamo te'ta aamo masiteriachitia. ⁵Neeea pu'ka se'wi ma'masitiamechio, ki no'o epeche nu'utiko e'ramenia, ohsotia neeea epeche no'o e'ramenia ki pu'ka te'te ahpo peenewarieme erakoachitia, te'ta Riosichi simiyameopua. ⁶Neeea, ki te'ta ye'kamejuarenia nayewakao, nape no'o Riosichi simiyame machiyao, te'ta penipakamenia. Eemea ma'chiame nane'riamepua pu'kao, taamoo a'chitiaoi machedasiriopua, ma'chiame aamo nayewesikao.

⁷¿Ki kaawe iintokamekosa neeea, ki uunarekapa aamo no'o ihkokiao, Riosie newitoniamechi simiyame aamo mochikachi nayewatuaio? ¿Ki kaawe iintokamekosa neeea, aamokamera epeche kaawe tetewika masitekapa yooma itapiti Eesusichi simiyameo, aamoo, epeche kaawe teetopamichiooiopua Riosichio? ⁸Neeea pirenachi ti'tiopachiami ko'kometikamerae, no'o ku'itiae aamo masitekamenia. ⁹Wa'a Koorintio ihsiainia masitekao, itapiti nakiyainia Riosichi tehkiwa teetopuawichioo, kihta aaata

itanekamenia, Maseronia o'inia e'enakame poponiwa, ahpo kaawe e'rachi no'o ku'ikamepua, yooma ihta no'o nakiyaopua, i'ka tehkichi no'o teetoachio. Neeea, nooe no'o neesetokamepua, kihta itanariapa amochio, neea no'o tiiao, wa'api teetomeripua.

¹⁰Neeea, puuu no'o wa'a teetomia yomachi Aakaya weeechi kihta itakao, te'ta pichiwapua, no'oo te'ta pichiwa Riosie Weratiamechi teetoachitia. ¹¹¿Aatia wa'a teeretotarenia, kihta ku'iwa itanesikao? ¿Ki aamo nakiyapa ki no'o ku'ijeramenia? Ki puuupua. Nane'riame Riosia no'oo, tísia aamo nakiyamekopua.

¹²Neeea no'o teetoao, wa'api teetonariame neea, pu'ka taamochitia nokisiamerakoameopua Riosichio, ki ihta iinuemichiopua taamoo, ki kaawe nokayo tuukao, i'ka Riosichi masitiao, taamo toomitunario nokayo tuukao. ¹³Wa'a nokayame ti'tijoea, ki pichiware Riosiwichio tekipanamepua, wiskuamepua, ki pichiwa chaachapame. Puuu ti'tijoea, Riosie Weratiamee ahpo ajawatiameko erakoowiamepua. ¹⁴Puuu wa'a te'tiaa, ki sewina nokayamepua Satanasi ihsiao, Satanasio, wa'a ihsiamekopua, tamochi enasaapua, kaawerumaka chiiamepua. ¹⁵Satanasiwichio tekipanameai, ki sewinatiame nokayamepua Satanasichitiao. Puuu, Riosi ka'karuma chiia, masitiameka chaachapamepua. Nape kajuyachi taawechiopua, ahpo i'ya tewimapua, Riosi kokosarieo.

Paoro aiwa Apoe Eesusie weratiamechitia

¹⁶Neeea, Riosie Weratiamee weratiamepua, kiisi aata ki inatame neea. Nape no'o ki inatame erakonioipua, anachaka no'o keepupuapua ku'witapioi, ki inatameka cheeka nayewachio. ¹⁷Ihji no'o naewamiam, oowera ki inatamechitia nayewamane pu'kao, Apoe no'o Paamiraa, ki wa'a cheemiipua. ¹⁸Muuwaame ahpo wa'api aiwamechitia, wa'achitia no'o aiwameka cheema neeai, nape oowera ki inatamechitia. ¹⁹Eemea, ¡tísia machiyamekapao, aataoi ki ijinatame pichikeka keepuame eemea!, ²⁰ahkasioi tísia ki kaaweruma aamo masitioipua pu'kao, ahkasioi tiameo tísia yooreka keepuamepua pu'kao. Puuu wa'a nokayamea, ahpokamera utewachi natetepuawichio, tekipanamepua. Puuu ahkasi aamooiopua, weweka ichikokiamepua itapiti aamo iinuekao. Wa'a nokakaopua tiameo, tísia ujuwatiame nuuramepua, aamoo ahpo ijinuwarachitia, tísia utewaeme nayewaka aamo nuuriamepua. ²¹¿Teemeai, wa'akosa te'teremepua, epeche kaawekosajoarepua naaju, pu'ka te'ta na'ara nokayamechitia? Ka'ipua.

Pu'ka wa'a nokayameo, ki suuwe e'rame enesoopua ahpoo oisa e'rekao, wa'achi ki suuwe e'ramechitia nayewama neeeai, oowera ki inatamechitia. ²² Euroo ti'tijoeko chaachapasoo, ¿ki euroo neeeai? Isaeri ti'tijoeriko chaachapasoo, ¿ki isaeri neeeai? Aurani o'inia ti'tjoesirio chaachapasoo, ¿ki Auranichi eenakame neeeai, tijoetusiwachio? ²³ Puuua Riosie Weratiame nookiameko tuusoo, ¿ki epeche iintokamekosania Riosie Weratiamewichioo, no'o oijerameka chiiamekai? Nape ki no'o aiwiamenia, wa'a tiiaio. Neeea, epeche tekipanamenia Eesusichio; karichioi, epeche yachtiamenia; wepiwaoi, epeche wepitiamenia; ki ookapisa amori meritiai, ahjakamenia. ²⁴ Isaeri ti'tijoeoo, marikisa simiyame wepitiamenia, ooka weerewachi wewepuameo, piiripi toiteka. ²⁵ Paisa simikameo, weruma kuhsie wepitiamenia; seenepi simikameopua tiameo, tehtee papaka tísia aiwatetiamenia; paisa maapori tiiaichi no'o tetewikamenia pa'wechioi, pawekakera motasoopua, piwiteme ikitiameeo, wa'a ikitioio, piie taawe piie tukawari anachamenia neerochio, pa'wechi; ²⁶ Neeea, eepi ahkaoi oikamenia, ki ookapi maapori tiame aiwaka, i'ka eee tiamechitia: aakichi paatewa maaporichi; ichikoamee maaporichi; no'o tetejimarichi maapori ikiwame; seesenu ti'tijoechioi maapori ikiniame; muuwari mochiwachi, maapori; ooruchiami oiwa maapori; pa'wechiami oiwa maapori; ki pichiwari poponiwachi maapori. ²⁷ Tísia utewaeme tekipanakamenia, seenekachiopua, kiisi kochika maapori tiioipa; neea tísia toorewioi, machikamenia, paramuniaoi tísia aiwakamenia; eepi chorowaio, ki teeweka tekipanakamenia; tuurawioi tísia aiwakamenia; ki wisasoriekapao, tísia aiwakamenia.

²⁸ Wa'a ikiyainia tiameo, ti'tiopachiami Riosichi paparakameopua, tísia utewa e'rakamenia aachin, no'o neesetomiaopua pu'kao. ²⁹ ¿Aatanakosa epeche aiwakamepua, ki kajume tiameoipua tehkio, ki neeéche? ¿Aatanakamerapu epeche na'aretiaméaa, aatanakamerapu epeche nekamutetiaméepua ki neeé? ³⁰ Yooma ihji no'o nayewariaa, aaata ki inatamechitia nayewariao, kii ki inatamechitia tetewipuawichio cheekamenia, ki no'okamera epeche ye'kamechitia tetewipuawichiooi, e'raka nayewakamenia. No'okamera kaawe nayewaniachio nooeo, ki noeokamera epeche kaawe ye'kameko tuukamenia. Ohso kaawe neea, Riosi noochi inisiameko e'ramania, noochi ye'katesikaopua no'o masitesiao. ³¹ I'ka no'o chiiiao, yooma no'o tetewakame Riosia, te'ta pichiwakopua pu'kao. Apoe Eesusi taamo Paamirakamera

Noonoraa, apoekamerapua, te'ta kaawe nayewapuamea, ahkasi ki kajuyame taawechisi. ³²Seenepi simikameo neeea, chapipuai newikamenia, nape ki no'o ye'karie. No'o Raamahko ihsioio, wa'a muuwarichi yawichia, Aareta tewaniame te'ta yawichie weratiamea, ahpo soontaroe no'o inatiaiipua wa'a mochiwachi puuyaniachio, no'o chapisa karichi yachamichioopua. ³³Nape aaata wa'a ko're sa'michi kariwaamea, weruma waarichi no'o yahchaka ma'chipakapua, sa'mi yeewachipo ma'chisio, wa'a iintoa wanamina no'o tekupakapua ma'chi. Wa'asa yooraka newipatetiania wa'ao. Puuu wa'a mochiwachi no'o ikitiamea, Riosikamera iintokamepua, ki nooe ye'karichikamera.

Itapiti teteitewa ne'netetiame

12 Simatekaonia, no'o kaawe nayewaniachio, kihta kaawekoi no'o wa'api kaawe nayewaniameo, itapiti Riosie no'o tetewiteretia kochirewachi, nayewamane. ²Neeea ki'yamio, oosa mariki aampa naao paaumpari i'toachiopa, ahkasi paika tiiachi tewekachi i'totiamekania, no'o weerewama i'totiameo ki nane'riamenia, ki no'o weerewama i'totiameoi, pu'kao apoeche Riosikamera nane'riamepua pu'kao. ³Nape pichiwa wa'a i'totiamenia, weerewamao ki weerewamaoi, ki nane'riamenia. Pu'kao, Riosiche nane'renapua. ⁴Wa'a no'o i'totiachio, Riosi taamowichio kateweriachikapua, ki teesa peeniatiamie tiiachi, wa'ao inamukane itapiti naawesari, nape pu'ka naawesario ki aaata chaninuretiane. ⁵Neeea, pu'ka kochirewachi no'o tetewario, kaawe nayewamania, no'oo ki aatakoio, Riosio wa'a ahpo tísia peeniatiwachi no'o i'toriopua; nape neeea, ki no'o kochirewachio, no'o ki ye'kameche uuka nayewamania. ⁶Nape no'o wa'api kaaweruma nayewakainia, ki aaata ki inatamechitia nayewame enemiinia, no'o nayewaopua pichiwakopa. Nape ki no'o weruma uuka nayewamenia, ki aaata no'o werumachitia tetewijerapa.

⁷Pukaepa neeea, ki weruma no'o uumichioopua, pu'ka no'o kochirewachi tetewitetiameo, Satanasi reesetiamentia, itapiti ki kaawe yorapuaichioopua no'oo, weerewachio. ⁸Neeea no'o Paamirao, paisa simiyame itaniame neeepa, i'ka no'o weerewachi aiwaka yasitao, no'o puhjemichioopua, ⁹nape Apoe Eesusia senepi no'o itanioio, chaachaniamepua: “Neeea amochio soparame teewiamenia aamo ku'imiao, kihta eerina teeremichioopua, aamo noochi tekupanao; wa'a teekao amochi no'o tetewipuawichioopua,

no'o te'ta utewario, a'chitiaoi ki eerina teetoka simitiamekopua no'o tehkiwao.” ¹⁰ Wa'a teetoame enesoo no'o Paamirao noochi, kaawe e'raka teetoamenia, yooma ihta a'chi tiame tesiwa ikiyao, naatichitia, no'o na'ara chaanewa, ka'chi ikime eraniame, yooma ihta a'chikoi yoraniame tísia aiwatekao, yooma ihta no'o tehki tiame ikiwame. Yooma pu'ka aiwari no'o ikiyoiopua, te'ta Apoe Paamira utewariraa, noochi enesiamepua ku'ipasika.

Paoro ki Eesusie weratiameko chaachapawa

¹¹ Neeea, ki inatameka chaaninia chiiao, nape eemepua ki no'o kaawe chaachapaka wa'a no'o chanitiamepua. Nape neeea ki nooe no'o kaawe nayewametepua, eemekamera puuuu, no'o kaawe nayewame te'teriamea. No'oo kihtakoio, neeea ki epeche nu'utikaitenia pu'ka te'ta ahpo Eesusie ajawatiamekoo, chaachapameo. ¹² Neeea eepi naaniatiame inisikamenia noochio, no'oo pichiwa Riosie weratiamekoo, naati no'o iintoriachitiaopua: ki ku'itapisi no'o tekipanaka ihsia Eesusichio, amochiopua kaawe te'teremichiopua, Eesusie no'o kiasiwaopua, kokoriame yachapatesika ki maenari peenia ihsiwa. ¹³ Wahjachi tiopachiamio Riosichi paparakamea, aapoe ahpo wa'api kaawe erakowachi no'o ku'ikamepua, nape neeea aamoo, no'o ku'inarioio ki no'o ku'ijerakamenia, ki amochi petenariapa itapiti no'o tesiwatia ki no'o iinuekao. Neeea ki no'o ku'ijerariawichioo, no'o cheriwejeraninia. Neeea aamo tiopachi mochikameo, ki epeche wichipa tetewamenia aamoo, wahjachi ti'tiopachi mochikamechio.

¹⁴ Ehpe aamo tuuyamenia, no'oo wa'a siimeri kahtiamekopua wa'asi, amori yooma katewesa. Ihji no'o wa'a simiyaa, paisa enemeripua wa'asi, neeea ki peterenariapa amochio, ki uunariamenia no'o ku'iwao, noekamera aamo ku'inariamepua, itapiti Riosichi simiyameepua. Aaata tatanaraa, ki aapoekamera i'yamepua ko'kometio, ahpo noonowichioo; noonorakamera ihsiamepua ahpo tatanawichioo, ko'kometi i'yanekao. ¹⁵ Pukaepa neeea aamo noonochitia, neekamera resipanariamepua aamowichioo, ahkasioi mukiwachisio, kihta no'o ku'ijerapao. Nape epeche no'o ihsioio aamowichioo, ¿epeche no'o nakiyame enetare eemea?

¹⁶ Nape a'chitioi no'o eranioipua, kihta ku'iwa petereka yasitokamenia amochio. ¡Naakonakosaoi, ki no'o nakiriopa aamo ku'iwao, no'o aamo wiskuiame maena eemea? ¹⁷ Ka'í, ki

wa'atepua. ¿Naakonakosa no'o uhjurariaa wa'a, aamo wisikuaka itanekamepua itapitikosa? ¹⁸ Tiitooi piirechi ahjama no'o uhjurariaa, ¿wisikuekosa aamo itanekamepua ku'iwa?

¹⁹ ¿Taamo aamo wihkuekame maaenakosa eemea, neipa epeche weeka itanariapa? Kiisi wa'a e'rame teemea. Yooma taamo nokariaopua, chaachapariaopua tiameo, yooma Apoe Riosi ne'niachi ikitiamepua, te'ta Riosie Weratiamechi, te'teriamechitia. Yooma taamo yoorariaa, aamokamera epeche aamo Riosichi utewarepamichio, noonowitiame puuua. ²⁰ Nape seewenania wa'a no'o eenoio, seenekachioi ki yoomahka kaawe te'tereniaopua, no'o aamo te'terejeriachitiaopua. Seewiame neeea aamoo, tísia no'o aamo yoojoramia amochi eenameko, erakomio. Seenekachio eemea wa'a erakomapua, weeka itapiti ahpo wenejiniamie te'teriapa, i'kachitia: ahpo aamo nekamucheniamie aaata itapiti epeche tiopua wa'achi teerenarewa, ahpo nekakoniamie, ahpochiche inataniame, ki kaaweruma naewaniame aaatachio, ki kaawe iintorio tuuwame, ahpo weruma uuyame, wa'a tiopachio ki Riosi nakiyachitia tahpitika nokiwame. ²¹ Seewenania tiame aamoo, pu'ka ki'yami o'inia kiisi kaawe aamo nokaka mochitoriao, ki yoomahka aamo katewetiamie teimiaopua Riosichio. Wa'a te'teriamie aamo tewisaania, tísia suuwe aamo erapamania Riosichio, neeea tísia kaawe aamo nayewakamekapa no'o oiriachiamio. Soparame tehpe iinueme eemeapa aamo ka'karuma enepamiaopua, yooma iinya aamo nokayaopua toaká, ki ka'karuma pahkotaka nawajiwaopua, ihtaoi suwepori nokiwameoioopua tiamé.

Paoro kajuyachi tuuyewa teepotari tiame

13 Ihji wa'a no'o enamiachio, paisa simiyamechipua. Peerei katewiamechitia, paika nakiyame pichiwatameo, wa'achitia teeremerikate neeeai, wa'a asisaa. ² Wa'a aamo cheekame neeepa, oosa oiyaiopua wa'ao, eenechi wa'a eenaio, ki teesa utewaeme terimeriko. Ehpeoi, eenechi wa'a chiiamenia, yooma pu'ka pukeri o'inia iinya noonoikame tatakorikao, yooma pu'ka neipa tatakorikameoi tiameo, ki nu'uti terimania pu'kao. ³ Waikapa noochi tetewimeri eemea, no'oo te'ta Eesusi Riosie Weratiamee weratiamekopua, wa'a tiipa neeea, Riosie Weratiamechitia, aamo utewaeme terimania, pu'ka Riosie Weratiame ahpo terimiao, noochi kahtiamekopa. ⁴ Eesusia wiroriameka teerekameaipua meriniaio, te'ta ki nu'uti utewariameai wa'a teerekamepua. Pukaepa pukae

te'ta utewarie eenechi ahjakame Eesusia, ahpo wa'api te'ta Riosi utewarie. Wa'achitia teeme Eesusie ajawatiamea, weeka itapiti aiwaka nokisiameai, te'ta Riosi utewarie ku'isiniame teemea, anachaka nokisimichiopua Riosi Taanarachi simiyame aamo masitekao.

⁵Kaawe ne'nepuapua amochio, aatia tiiarepua amochio, pichiwa Eesusichi paparamekoopua aamoo. ¿Ki nane'riame eemea Riosie Weratiameo, amochi yasitoamekopua, te'ta pichiwa Eesusichi paparame enetioopua? ⁶Taamooi eemea ka'karuma taamo tetewisaa, kaawe enemiipua, te'ta pichiwa Eesusichi paparamekoopua. ⁷Teemea eepi aamowichio itayamepua Riosichio, ki tatakorichi ruhjimichiopua aamoo. Teemea kiisi taamokamera ka'karuma te'ta tetewijeramepua, Riosi kaaweruma tuuyewari Eesusichi simiyame taamo aamo masitekamekapao, ohso kaawe aamokamera, te'ta ka'karuma tetewijerame teemea Riosichi te'teretowao, pe'yachi aaata wahjachio taamoo, taamo wiskuameko teewamekoi. ⁸Wa'a chaachapamea ki pichiwai wa'a chaachapamepua, taamoo, te'ta Riosi pichiwarichi chiia, mochitoamekopapua. Wa'a te'tiame teemea, ka'chitia aaata wihkueme te'tiame teemea, ki teesa Riosichi iyoriamekapa. ⁹Wa'a te'tiapa teemea kaawe erakoame tamochio, aaata wahjachio no'o nanarichi tiiao, tesiwe e'reka no'o tetewamekoio, teeme aamo masiteriao epeche pewatiame enepariopua Riosichio, tísia pukachi aamo paparaopua. Wa'a aamo te'terepamichioopua teemea, senepi taaweche epeche epecheche Riosichi itakame teemea Riosichio. ¹⁰Pukaepa ki wa'a kahtiaionia pehjio, utewaame cheeka aamowichio iyotenania, wa'atiaonia, wa'a no'o enasoopua, kihta no'o cheemichiopua itapiti utewaameo. Neeea no'o Paamira Eesusieo, aamo Riosichi te'terewakamera te'ta pepenitemichio, weratiamenia, ki aaata aamo pihtunamichioopua, itapitiahka amochi eina teeretekao, aamo Eesusichi kaawe te'terepuao.

¹¹No'o Riosichi poponiwa pipiniwa tiame, i'ka no'o kajuyachioopua iyotiao, kaawe eratojeraninia aamoo, ahkasi ahsepari ka'karuma enepachioopua Riosichio, epeche epecheche pewatiame enepaka. No'o aamo tuuyeriachiche inatatopuapua, kaawe aamo, ahpo nakika mochitoka, napatika tiame. Ta'iria mochitomitia eemea, kihta a'chi erakoka iikachio. Wa'a teeka mochitosaa eemea, Riosi nakiyachitia, amochi teetomeri eemea, ta'iria yasiwa iikachioopua tiame. ¹²Ahkaoi aamo teepotiaio Riosichi te'teriamea, aamo koorepaka teepotepuapua ti'tijoea, ooweru

enesaa ahpo chuchukaoi. ¹³Yooma Riosichi piipakame no'o ahjama mochikamea, aamo teepotenapua tiame, yooma aamoopua, Riosichi poponiwaopua pipiniwaopua tiame. Wa'a te'terepuapua naaju.

¹⁴Neeea amochio, Eesusi Riosie Weratiameo, ahpo te'ta kaawerumari teerejerenania amochio. Eemeopua tiame taamo Noono Riosi nakira, amochi teetoka, ohjoejeraninia, amochi teeretokapua tiameo, Riosi Riosiwario. Wa'a te'teretosa eemea, tísia kaawe enema eemea.

Wa'asi kajuyamenia i'ka no'o iyotiao. Weruma cheriwema naaju wa'asio.

Paoro
Ka'karata
Iyoteparia

Teepotari

1 Kúfra ti'tijoe ooweru tiame, Karata ti'tiopachiami mochikame. Nee Paoroa, weratiame neea weratio, nape ki aata ti'tijoe, aataoi ki uhjuratiamea ti'tijoeo; aata no'o weerakao Apoe Riosie Weratiame iintokamepua, Apoe Eesusi Noonora tiame, Apoe Eesusi oijenatekame. ²Nee yooma no'o ahjama Riosichi poponichitia mochikameo, pipinichitia tiame, i'ka iyosi iyotesa aamo uhjuriamea, yooma Kaarasia weechiami mochikameopua ti'tiopachi. ³Nee taamo Noonora Riosio, Apoe Riosie Weratiameopua tiameo, ta'iria aamo erakoa mochitejerania iikachio. ⁴Apoe Riosie Weratiamea, taamowichio pejana mukukame puua, taamo tatakoririao natetetiame itipimichiopua, yooma i'ka weechi ki ka'karuma nokiwachio, newipapuawichiopua; wa'a e'rakame taamo Noonora Riosia, yooma taamowichio. ⁵Riosio wa'a e'rariopa taamowichio, te'ta ki nu'uti iyoriwa te'teremete teemea, kiisi ki wahjiamesi ki nu'uti tiamee. Taamo Noonochi wa'a te'teresaa teemea, tisia kaawe enemapua.

Ki'tiame piirechi tuuyewaria, taamo newipateme tiamea

⁶¡Ai eeme! Kiisi pichikeme e'ramenia pu'ka aamo te'teriaio. ¿Kiisi tehpekosa toayame eemea, pu'ka Riosie aamo paajutetiao, aamoo Riosie Weratiamechi paparamichioo? ¿Kiisi tehpe toakamekosa eemea, te'ta aamowichio kaawe iintokameo? ¿Eemea ki tehpe sewina iikamepua, aamo kaaweruma tuuyewarikamera na'naritoaio? ⁷Piirechi tuuyewari newipaniamea, ki'tiamepua. Puu sewina tiame aamo masitiamea, oowera pichiameka chaachapamepua, eina nokaka Riosie Weratiame tuuyewario, sewina aamo iikimichiopua pukachio. ⁸Nape aataoi sewina tiame masitesoopua ki taamo aamo masiteriachitia, taamooio enesoo, Riosie ku'iwariokooi tewekachi eenakamekooipua, pu'ka se'wi masitiamechio neea, te'ta Riosie kokosari ahjachi wichisaa,

tísia kaawe enemiipua. ⁹ Wa'a cheekamekai eenechi wa'a aamo tuuyamenia, aaata se'wi masitiame enesoo, ohso kaawe Riosie kokosatiaa, kaawe enemiipua. ¹⁰ ¿Aatana kaawe eramichio no'o ihsiamae maaena eemea, ti'tijoeriwichio, Riosikamerawichiokosa? Ti'tijoeri kaawe eramichio ihsiamae enesaania, ki Riosie Weratiamewichio ihsiamae enemiinia.

Aatia tiachipa weratiame Paaroo

¹¹ No'o nayewatuaa, Riosi inatarichi o'iniakamera ihsiamenia, ki aaata ti'tijoeri inatarichi eenamekamera, Riosie newipaniamechi simiyamekamera. ¹² Ihji no'o nayewatuaa, Apoe Eesusi Riosie Weratiame kiatiamenia, kiisi aaata tijoe, puuu Riosie Weratiame i'ka wa'a tiame no'o inatapatekao, kihta aaata ti'tijoe, masitetiamenia. ¹³ Eemea nane'rekamepa no'oo, pukeri simiyachio achini ihsika no'o yasitoriopua i'isaerichio, neea pariserokaio pehjó. Neeea i'isaeri ti'tijoerichio, tísia i'isaeri nokiwa yoorewa, iyoriamekainia. Pu'ka taawechiamio neea, naanariamekai neea Riosichi paparaka mochitoameo, sa'runanareka ahpo Riosichi paparao. ¹⁴ No'o wa'api isaerichiopua, epeche tiamekai neea, no'o noonorie ehkoriaami iyoriwa nokariame neesetowachiopua, epeche ki no'o kekechuma tehtemarichitia. ¹⁵ Nape neea wa'a tiamekaio, ke'chu naawai Riosie uutiamae eneriamepua. Riosia no'o weripasoopua, ahpo Taanae no'o paaekamepua, apochi paparamichiopua. ¹⁶ Waikao Riosia apoe wa'api no'o weerakamepua, ki isaeri ti'tijoerichi no'o nayewatumichiopua, ahpo kaaweruma tuuyewariopua, ahpo Taanachi simiyame nayewatumichiopua tiame, taamo tatakoria newipatewa iintoriaopua. I'ka wa'a tiame no'o wa'a iintotiameo, ki aaata tuuyekamenia. ¹⁷ Wa'a o'iniao neea seenepi Aarawia weechi simikania, ki aaata tuuyesaopua pehjó Eerusareni simikao Eesusi ajawariachio, ke'chu Eesusi no'o weeroi Eesusie ajawatiame. Aarawia o'iniao waikao, Raamahko eenakania eenechio, no'o o'inia simiriachio. ¹⁸ Paika paamuparichi neipao, Eerusareni moenakania waikao Peero machimia Seepa tewaniameopua tiame, wa'a yasakania waikao oosa mariki aampa mariki taawe, ahjama nayewaka Eesusichi simiyameo aachin te'tewa. ¹⁹ Wahjachi Eesusi ajawatiameo, ki tetewikania pu'kao; Saantiaoche machikania wa'ao, pu'kao Aakowo teewaameopua tiame, Apoe Eesusi Paamira poonira. ²⁰ Ihji no'o aamowichio iyotiaa, Riosi tetewachio, te'ta

pichiwa puuu. ²¹ Eerusareni o'iniaio, Siiria weeechi simikania waikao, wa'a o'inia u'matosao, Siirisia weeechiami eenaka, wa'ami oikania waikao. ²² Wa'a no'o oioio Uurea weeechiami mochikamea, ki no'o machiyamea weemera enepakame Eesusichi paparameo, ²³ oowera eee chaachapaniame no'o inamuka mochitoriaipua: “Nee, puuu pukeri taamo Eesusichi paparameo ko'inariameaio, apoepечи o'ineriatapua ehpeo, Eesusichi simiyame paparaniame masitekao, pu'ka Eesusichi paparaniameo pukerio, sa'runanariaio.” ²⁴ Wa'a tiame no'o inamukapaopua, tísia kaawe erakoka Riosichio, ki nu'uti cheriwema ki'yarepua, Riosi iintoriawichioopua noochio.

Wahjachi Eesusi ajawaria Paoro uuna

2 Neipamionia, oosa mariki aampa naao paamupari u'matosoopua, wa'ami mehka weeechiami masiteka yaajatoaio, eenechi Eerusareni eenakania, wa'a eenaiopa neeea, Wenawe yeeka oiyamekania, Tiito tiame. ² Wa'a Eerusareni no'o simiriao, Riosie wa'a erapatetiapa wa'a simikania. Wa'a Eerusareni asisapaonia, wa'a tiopachi pa'pamiratoame ne'nemia simikania, no'o ki i'isaeri ti'tijoerichi no'o nayewaturia tuuyemia. Pu'ka pa'pamiratoameo yeetaeka mochiwaka tuuyekania wa'ao, aachin teeka masiterio no'oo, Eesusichi papareteka, pu'ka tatakoririao, Riosie cheriwepuawichioopua newipateka. Wa'a tiame tuuyekania pu'ka pa'pamiratoameo, nane'renariapa neeea aatia chaachapamerikoopua, ki kaawe e'retiaapa, ki kihtawichio itipimichioopua ookapi ahka pu'ka pa'pamiratuamewichioo, no'o nayewaturiao. ³ Wa'ao neeea, utewa taamo yorapuame maaneyainia siichitepuwachi simiyame taamo masitemichioo, taamoo Riosichi kaawe teerepuawichioo. Nape pu'ka wa'a tiameo, kihta no'o chaachapakapua. Tiitoai, Rieko tijoekaiopua ki isaeri, kihta noonotetiapua pu'kao, siichitepupuawichioo. ⁴ Naatiche utewa chaachapakaipua Tiito siichitepupuawichioo, wahjachi ki paetiai wa'achi muikame no'o pa'pamiratuame ahjama nayeoio. Puuuu, taamo chaachapamia keepumia e'nakamekaipua, no'oo Eesusi Riosie Weratiamechi simiyame nayewamia. Puuukamera siichitepuwa simiyamekamera taamo masitemichio utewa chaachapaipua, taamo eenechi Moise nuurari nokiwaetere nokisimichioopua. ⁵ Nape neeea no'o ahjama e'enakame tiamea, kiisi e'rakapua siichitepuwachi simiyameo, pu'ka Riosi tuuyewari aamo masitetiameo, wa'apitia itipimichioopua aamo masiteretiachitia, kihta sewinatatiame,

Riosichi simiyame te'ta pichiwariraopua. ⁶Nape puuu Eesusichi ajawaria epeche yoorewachitia tetewiniameaipua, kihta aampachi sewina chaachapakapua no'o nayewaturiao. Noochio, puuu epeche yoorewa tetewiniameo, ki epeche weruma tiame tetewikania noochio, taamoo Riosio, wa'achitia napati taamo te'terio tuuyopa. ⁷Ohsotia puuu wa'atia kaawetakapua no'o naewaturiao, aapoeo nare'rekapa Riosi wa'api iintoriopua taamo na'pa ajawakao, no'oo ki i'isaeri ti'tijoerichi simitemichio uhjurakapua naewatumichioo, Peeroo, siichiteputiame ti'tijoerichi uhjurakapua nayewatumichioo. ⁸Wa'a tiachipa puuu wa'api Riosi ihsiriopua taamo na'pa ajawakao, Peeroo, siichitepuwa nokiwamechi uhjurakapua pu'kao, no'oo, ki siichitepuwa nokiwamechi ti'tijoerichi uhjuratiana. ⁹Wa'a e'erakosaapa, puuu te'ta pa'pamuratuamea tiopachio, Saantiaoa, Peeroa, Waania tiame, taamo ahjamina sekachi chapika no'oo Wenaweo tiameo, taamoo ki i'isaerichi uhjurakapua wa'ami nayewatumichioo, wa'a ikisaopua, taamo kaawe teetonurekapua. Aapoe puuu pa'pamiratuamea, wa'api itipikapua waikao, i'isaeri ti'tijoerichi nayewatumia tiame. ¹⁰Naatiche taamo te'ta ki natekepamichio chaanekapua, tísia tooremuame ti'tijoeri ku'ipua, nape neea pu'ka ku'inarewachi simiyameo, tísia wa'api tiamekania ku'inarekao.

Paoroe Peero teriwa

¹¹Neipami Antiokía mochikaiopua, Peeroo wa'achi enasoopua, ki kaawe iintoriopua pu'kao, te'yakania pu'kao. ¹²Ihji Peeroa, ki i'isaeri ti'tijoeri nokayame ahjama koayamekai pukeri eenaio, toakamepua pu'kao, pu'ka Saantiao na'naritoame wa'a e'enakame seewiapapua pu'kao, pu'ka ti'tijoeopua, tísia weemuamekopua pu'kao, siichitepuwa nokiwameo. ¹³Wa'a iintokopa Peeroo, wa'achi noonowisire wahjachiai, ookapi i'isaeri Eesusichi paparameai, ahkasi Wenaweai wa'achi iintosiriapua tiame, ki ahpo Eesusichi teerewakamera iintoka. ¹⁴Wa'a noonoikaopua pu'kao, se'wi ikikapua Riosi ka'karuma tuuyewarichio, neea wa'a noonoikopua pu'kao, yooma wa'a inamuachio, chaanekania Peeroo: “Nee, muuúa, uurio tijoekaiomua, ki uurio tijoechitia aamo uuyamepua, pu'ka aamo siichitepuwa nokiwameo, kihta nateyamechitia tetewapao. ¿Achinikai muuuu ki nateyame tetewaimua siichitepuwao, ki uurio ti'tijoe amochitia Eesusichi paparakameo, siichitepunuranimua uurio ti'tijoe nokayachitia ohjoremichioopúa?

**I'isaeri ti'tijoeria yoomahka wa'achitia,
newipatetiame ahpo Eesusichi paparae**

¹⁵ 'Muuua nee tiamea, isaeri ti'tijoe na'nawakamepua, pukaepa teemea isaeri ti'tioepua. Pukaepa te'ta nane'reka mochitoame teemea, aachin teeka taamo Riosie cheriweniameo taamo tatakoririao, ki seesenu ti'tijoerichitia, ki i'isaeri ti'tijoeri. ¹⁶ Teemeai wa'a ahkasi ehpe taawechiami nane'rekamepua, pu'ka Moise nuurario, ki piipatiamekopua tatakorio, pu'ka nuurari yooraka mochitoniamero. Ehpeo nane'riame teemea, Eesusichikamera taamo paparakopa, piipatiamekopua taamo tatakoririao, kihta puuu ehkoriai Moise nuurari nokiwae. Puuu ehkoriai nokitiamea, aaataoi ki te'ta piipatekamepua tatakoririao. ¹⁷ Nape teemea Riosie Weratiamekamerachi paparawae i'yamekapa taamo tatakoriria te'ta piipatetiame, ¿te'ta piipakame itipiame ohjoare teemea taamo tatakoririao, ki siichitepuwa tiamekapa pehjo? Wa'a tiame enesoo, ¿ki kaawejoare wa'a teesoo Eesusichi taamo paparaa? Ka'ii, kiisi wa'a tiame puuu. ¹⁸ Neeea toakamekai oochetiame nokiwao Riosichi kaaweruma te'terewachi enepakao, wa'a iintokamekai eenechi oochetiame nokiwamechi oowe erapasonia, neekamera ki kaawe iintokame enemiinia. ¹⁹ Neeea Riosie Weratiamechi paparaeo, me'yakamenia oochetiame nokiwame noochi teereria. Puuu wa'api Riosi nuurari chiiaa, kiisi no'o ahsepari e'wewa teerekopao apochio, no'o mukukamechitia ikiteka, Riosichi no'o poanatakamepua. Nape ehpeo neea Riosie Weratiamechi paparapao, pu'ka oochetiame nuurari ki no'o ahsepari e'weriawichioo, kihta kokosapuame neea Riosieo, Riosie Weratiame ahjama mukukameka tiipao. Wa'a tiachio neea, Eesusi ahjama mukukame enesaa, Eesusi ahjama oijenakamenia tiame, weemera ahjari iinuepakaopua, Riosikamera yorakeka yasitomiapaopua. ²⁰ Ehpeo neea Eesusi ahjama mukukaio Eesusichi oijenakapao, no'o weemera ahjari Eesusichi ahjariaa, Eesusie teetoamenia, apoe Eesusikamera noochi yasitoamekopua. Wa'a tiachipa no'o weerewao ki nooe teetoamepua, Riosie Weratiamekamera no'o teetoamepua, apoeo tisia no'o nakiyapa, no'owichio mukuriopa. ²¹ Wa'a iintokao neea, kiisi wehchi ipaka tetewikamenia, Riosi no'owichio iintoriao; aaata Riosi nuurari e'weka newipaniame enesoo, kihtawichio mukukame enemii, Riosie Weratiamea.”

Riosichi kaawe te'terewa nayewaniame

3 ¿Ai eeme Karata ti'tjoeri, kiisi ijinatame eemea! ¿Aatana ihsikame aamoo wa'a ikitekao? ¿Ki ma'chiamekosa aamo chaachapakame teemea, Eesusi Riosie Weratiameo kurusichi meritiamekopua pu'kao, yooma tetewachi meritiamekoo, aamokamera kaawewichio meritiamekoo? ²Ehsoo aamo iinatuketaone: ¿Achini teeka amochi ukame eemea Riosi Riosiwario, ehkoriaami Riosi nuurari nokiwarichio, naatichikosaopua, weemera Riosi kaaweruma tuuyewarichi paparakopakosa? ³¿Rooroikamekosa eemea naaju? ¿Eemea ehkoriaami nuurari nokiwa na'pepakosa epeche aamo kaawe teeremio maayame eemea Riosichio? ¿Ki Riosi Riosiwariékamera o'inekame eemea, Riosichikamera aamo kaawe aamo te'terepuawichio? Wa'a teesoo, Riosi Riosiwarie aamo o'ineriaekamera te'teretomeriaipua, ohso kaawe. ⁴Ihtanawichio kaawe enekamepu, yooma ki ookapi itapitia, Riosi Riosiwarie aamo ku'iretia, ¿kihtawichiokosa kaawe enekamepua, seenekachio pu'kao, kihtawichio kaawe eneka itipikame enesoo? ⁵¿Naakonakosa Riosia, aamo ehkoriaami yoorariokopa, aamo ki'yakamepua ahpo Riosiwario? ¿Ki Riosi tuuyewarichikosa pichikekopa, aamo ki'yakamepua, ahpo Riosiwario? ⁶Wa'achitia Aurani ehkoriaimai, Riosi paparakapa, kaawerumachitia tetewitiamepua Riosieo. ⁷Wa'a teesoo, te'ta Riosichi paparaka mochikamerapua, te'ta Aurani tatanarachitia tiamera, ma'chiamé wa'a tiame puuuu. ⁸Ehkoriaamio Riosia cheeriaipua Ehkoriaami Iyoterichio ki i'isaeri ti'tjoerioiopua tiameo, apochiche paparakopa, piipakame tetewimo tuurepua tatakoriario. Riosia Ehkoriaami Iyoterichio eee cheeka nayewerepua Auranio: “Neeea aamo tetejimarisiwachi aata iintomiaeo, yomatiamé wehjoarichi ti'tjoerioopua ooweruopua tiameo, amochitia te'ta noochi paparakameopua, cheriwemania tatakoriario.” ⁹Wa'a teeresoo yooma puuu Riosichi paparamea, Auranichitia papariaopua, kaawe yorapuame puuuu Riosieo, tatakori cheriwekao. ¹⁰Yooma puuu Riosie Moise kiaretia nuurari ahsieme e'weka ahsepanariameapua Riosi cheriwewao, Riosi kokosaritere itipimerapua, ki yooma ahsepakapa yooraka Riosi nuurario. Wa'atiame iyotetiamepua Ehkoriaami Iyoterichio, eee cheeka naewakaopua: “Yooma ki ahsepaka yoorakame Riosi nuurario, Riosi kokosaritere itipimeriche puuuu.” ¹¹Ma'chiamé taamo chaaneniamé, nuurari chiia yoorarichio, aataa ki piipakame tetewipuakopua Riosieo. Wa'achi chiioa Ehkoriaami Iyoterichio

tiameo, eee cheekao: “Aaata Riosie kaaweruma enepatetiamea, te'ta piipatetiamea ahpo tatakoririao, weemera ahjari kiapuamepua ki wahjiamesi, Riosichicheo, paparakache.” ¹² Nuurari chiia nokiwamea, kihta tiamepua Riosi paprarichiopua; puuu nuurari chiiaa, oowera ahseparika e'wepuameche nayewamepua, eee chiipapua: “Riosi nuuraritere yasitonariamea pu'ka e'weka nokiwa yasitokao, wa'api teetomeripua piiripioi ki se'wiche yorasika, Riosi nuurario.” ¹³ Riosie Weratiamea, ahpo taamowichio kurusichi mukuriae taamo newipatekamepua, pu'ka nuurari chiia taamo Riosie kokosapuameo, cho'wepaka; i'ka eee tiame Eesusi ikimiao, Ehkoriaami Iyoterichi, eee chiamekopa: “Kurusichi meriwamea, tísia na'aramechitia meritiamepua.” ¹⁴ Ihji Riosie Weratiame iintoriaa, Riosi Aurani tísia kaawe iintokemo tuuria puuuu, Aurani tetejimarisiwachi naawakamee. Eesusi Riosie Weratiamea kurusichi taamowichio mukuriaa, Riosi Aurani iintokemo tuuria puuuu, yomatiameweewechi mochikamewichiopua, ki i'isaeri ti'tijoerichewichio. Ehpeo yooma aaata Eesusi iintoria ahpo pejanawachitia uukamea, Riosi Riosiwarira apochi yasitoamepua, te'ta Riosi cheeriachitia ehkoriaami o'iniao, iintomo tuukao.

Riosi nuurari ki Riosi Aurani iintokemo tuuriachitia tiame

¹⁵ Ehpeo neea wa'achitarichi aamo nayewemania, itapiti aaata toowenarewa mukusao: Wee, aaata tijoea oowitiameai, aaata toonariame mukisaa ihtoi ahpo iinuekao, iyosichi iyotesa tooweniamepua. Pu'ka iyoterichi tooka tootiaméo, aaataeoi, kiisi sewinatapuamepua, epechetakaoui ki epechetakaoui. ¹⁶ Wa'a iintokame Riosia, ehkoriaami taawechio, ti'tijoeri tatakoriria ahsieme cho'wepuo tuukao, ooka aaata iintokemo tuuriaio. Piiripi puuuu Aurani enerepua, piirea aaata Aurani tetejimarisiwachi naawameri, neipa wahka ihtoriachio. Aurani iintokemo tuuriaeopua, aaata Aurani tetejimarisiwachi, naawameri nayewaka cheerepua. Ki muuwaeme Aurani tetejimarisiwachi naewaka cheerepua, aaata weeka maaepoiopua, piiripi wa'apiche naewaka cheerepua pu'kao. Puuu piiripi aaata Riosi cheeriaa, Riosie Weratiame puuuu, apoe enameri eenakamepa. ¹⁷ Pukachi simiyame no'o ma'chitanariaa, ihjipua: Riosia Aurani ahjama katewiaio, ahpo iintokemo tuuriaio, te'ta pichiwa wa'a iintomo tuurepua, kiisi wehchi wicheka. Pukaepa Riosi Aurani cheeriaa, ka'chitia taawechi sewinatatiamepua Riosi nuurarieoi, naao sientu piire

weerewa aampa oosa mariki paaumpari neipami, eenakameaipua nuurari, Moise Riosie kiaretiaa. ¹⁸ Wa'a tiiachiopua, Riosi nuurari Moise kiaretiae yooreka, cho'wepuame enesoo taamo tatakoririao, kihtawichio nateriame enemii, Riosi Aurani apochiche paparariae, tatakoriria cheriwio tuuriaa, kihta itapiti yoorari natekachiopua. ¹⁹ Wa'a teesoo, ʒihtanawichio yachatiamene erepu Moise kiatiamene nuuraria? Puuu Riosi nuurari Moise ki'yariaa, Riosie ahjae wenenejimichio enerepua, ki kaawe noonoitiamene ti'tijoerieo. Nape Riosie kiatiamene pua nuurari, animari kosoka ahpo cheriwepuawichio tatakoririao, aaata Aurani tetejimarisi teetowachi eenachisi wa'a teeremeri eneriamepua. Puuu wa'a tiame teeretoniamene, ahkasi Aurani tetejimarisiwachi naawachisi wa'a teeremeri eneriamepua, pu'ka Aurani tetejimarisiwachi enamerichio Riosia pu'kao, tisia kaawe iintomeriko tuuriamepua, yooma pukachi paparariao, tatakoriria cho'weneka. Riosia pukeri ahpo nuurari ki'yaiopua ti'tijoerio, pahchao Moise ki'yakamepua pu'kao ahpo tewekachi ku'kuiwáeo, neipao Moisea, ti'tijoeri u'yeparepua pu'ka nuurario, yooreka mochtomichio. ²⁰ Nape Riosia ahpo iintomo tuuyaio, aaata Aurani tetejimarisiwachi naawamerichio, ki aaata piirechie chaanepua nakiriamepua. Riosia pu'ka aaata cheeka nayewariao, ahpo Taana i'ka weechi tijoe tijoetumerio, apoeko tuuka cheeriamepua; ka'chitia ooka tiamekapa Riosia.

Aatia tiiachipa Riosi nuurari yachatiamene

²¹ ʒRiosi nuurari e'weniamene, Riosi iintomo tuuriachitia tiame, wa'achi tiame ohjoarepua, Riosichi kaawe te'terepuamewichio? Ka'i kiisi wa'achi ahpo te'tiamene pua. Wa'achi tiame enesoo, Moise nuurari e'weka mochtio Riosia, taamo weemera ahjari kiamiipua, taamo apochi kaawe te'tereka mochtopao. ²² Nape Riosia Ehkoriaami Iyoterichio, yooma taamo tatakorieme teewamepua, ki ahsepari taamo e'wiamekopao, ahpo nuurario. Wa'a tiiachipa Riosia, ahpo Taana taamo uhjurerepua, pukachi paparaka taamo piipamichio pua taamo tatakoririao, pukachi paparaka tiameo, taamo teimichio pua weemera ahjario, te'ta apoe Riosio wa'a iintokemo tuuriao. ²³ Ke'chu eenoi Riosie Weratiameo taamo ahjachi paparamerio, Moise nuurari chiiiaa, taamo chapika yasitoame eneriapua pehjo, ahkasi Eesusi Riosie Weratiame eenachisi, pu'ka nuurarie taamo kokosapuameo, ahpo mukiwae taamo pejana cho'wepuachisi. ²⁴ Puuu oosa mariki aampa ooka nuurari chiiiaa, puuu animari ko'yaka Riosichi

oowewaa, ahpo tatakoria cheriwepuawichioo, ahpo masitewatere taamo teeretokamepua, kukuchi nu'nunti masitiamechitia, taamo ki kaawe iintosoo pu'ka nuurari ki e'wesoo, Riosi taamo kokosamerikopua. Wa'a teetokame teemea pu'ka Riosi nuurari Moise kiatiamechi teetoka mochtokame teemea, ahkasi Riosie Weratiameo tamochi eenariachisi. Ehpeo Riosia weeechi tekisaopa tijoechitia tijoetukao, ahpo Taana Eesusi weerewachi enepakaopua, pukachi iintokamepua yomatiamie ti'tijoeri apochi paparameo, ahsieme ti'tijoe tatakoria cho'wewaopua ooweruopua tiame. Puuuu, ahpo kurusichi mukiwae natetekamepua pu'kao, ehkoria animari Riosi oowewarichitia ko'yéka. ²⁵ Ehpeo teemea wa'asio, taamo Noono ahpo Taana Eesusichi wa'a tiame taamowichio iintoriopao, ki Moise nuurari masitewatere mochitoamepua, Riosi masitewatere mochitoamepua, apoe te'ta inisiamepua taamo neesetokao, apoe tewekachi kahtiamie taamo Noono. ²⁶ Eesusi Riosie Weratiamechi paparopao, Riosi taamo Noono tewekachi kahtiamie ahpo tatana taamo enepatekamepua. ²⁷ Eemea Riosie Weratiamechi paparapao, Riosie Weratiame ahjama pirenatukamepua, Eesusi Riosi Riosiwari paatotiamekapa, pu'ka Riosiwari wakiraeka aamo neesetoame eemea. ²⁸ Wa'a taamo iintokapa Riosia, ahpo te'ta tatanachitia taamo tetewamepua, yooma taamo apochi paparameo, wa'achitia napati tetewaka, pe'yachi isaeri ti'tijoetukamekoipua, riekoo ti'tijoeturikooiopua, teekoemekooi, ki teekoemekooiopua, tijoekooiopua, oowitiamekooi. Yooma wa'a te'tiapaopua teemea, Riosie Weratiamechi pirenatupakamekapao, piiripi wa'api enepakame teemea, Riosichio. ²⁹ Yooma Riosie Weratiamechi te'tiamea, Aurani tetejimarika tiame enepakame teemea, Aurani tetejimari enepakapao, yoomahka iinueme teemea kiapuao, Aurani Riosie kiapo tuutiameo.

4 Nape neea, pu'ka nuutewachi simiyameo, kaawe aamo ma'chitanarenia neea. Aataai pukeri weweripaio, ki sewina te'tiame eneriai teemea, aataoi ta'pechi tekipanameopua, yooma ahpo iinuwakoi, ahpo noono tooeriaopua. ² Ihjia, aata neesetorichi yasitoamepua pehjio, ahkasi ahpo noono cheeriachisiopua, kiapuameopua ahpo iinuwa tooeretiao. ³ Wa'a te'tereriai teeme i'isaeri ti'tjoeria, Moise taawechisi wa'anao, kukuchi nu'nuntika te'tereriai teemea, pu'ka oochetiame nuuraritere nokiwao, ti'tjoeri tatakoria cheriwewa teewesiwachio, ki nateniameopua pehjio. ⁴ Wa'a te'tereniame teemea ahkasi Riosi e'raria taawechisi, waika asisoo, apoe wa'api oowitiamechi naawarepua

weechi tijoerichitiao, wa'a iintosaapua ahpo wa'apio, apoe wa'apikaioopua, ahpo Taana teewarepua; wa'a ikisaopua pu'ka ahpo Taana teewario, ti'tijoeekachimi uhjurarepua, ahpo tísia kaaweruma tuuyewari nayewatumichioo. Riosia pu'ka taawechemi ahpo Taana ti'tijoeekachiami uhjuroio, teemea Moise nuurari nokaka mochitoriaipua pehjo. ⁵Nape Riosia ahpo Taanachitia eenakaopua, wa'asi weraparepua, Moise nuuraritere nokiwameo. Riosia pu'ka Moise nuuraritere nokiwa wa'asi werapasaapua, ahpo mukiwae yooma taamo tatakoria ahsieme natetsaopua, ahpo tatana iintapakamepua taamoo. ⁶Ehpeo Riosia, aamoo ki i'isaeri ti'tjoerikoio, te'ta ahpo tatana iintapakapao ahpo Taana Riosiarira, aamo iikachi yasipaterepua. Wa'a te'terepatiaapa eemea Riosieo, aamo Noonoo nayewiaio, Riosi kukuchiwarachitiao: “¡No'no, no'o No'nola!” chaachapamepua Riosio. ⁷Wa'a ikitiapa muuua ki seenu muuua Riosi tetejimarichio. Muuua te'ta Riosi taanarakapao, Riosi aamo Noonoe kiapuamepua, yooma ihta ahpo taana kianameopua, yooma ihta Riosie aamo kiapuame nuutekiao.

Paoroe Eesusichi paparame inataniame

⁸Eemea, pukeri ke'chu Riosi machiyaiopua pehjo, itapiti aamo ri'riosiwatae, chapitiame mochitoriaipua, pu'kakamera aamo riositewa e'weka. ⁹Nape ehpeo eemea, Riosichi mochikai eemea, ohsotiao Riosikamera amochi kahtioiopua, ¿achini iikai eenechi pu'ka aamo chapitiametere mochitonare eemea, pu'kao kihta aamo ki'yamekoipua aamo Riosichi kaawe te'terepuao? ¹⁰Eemea pehjo, aamo kaawe te'teremichio Riosichio, ihtaio taawechioi iyoriweka pahkotamepua, ihtaio paaumpari paamuniachioipua, ihta mechachioi iyoriweka pahkotiamepua, ihta taawechioi iyoriweka pahkotamepua. ¹¹Tísia seewenania amochio, no'o tehki amochio, kihtawichio kaawe eneriameko e'rakao. ¹²No'o Riosichi poponiwa pipiniwa tiameo, neea aamoo utewaeme aamo chaanenania, eenechi noochitia utewaeme paparaka mochitomichioipua Eesusi Riosie Weratiamechio. Neea amochitiao toakamenia no'o pukeri o'inia teerario, Moise nuuraritere nokiwameopua. Eemea aamo no'o masitia toayaio, ki no'okamera ki kaawe ikitiamepua, eemekamera ki kaawe ikiyamepua wa'a nokakao. ¹³Nane'riame eemea, pukeri wa'a aamo no'o nayewaturioipua Riosi tuuyewario, no'o kokoriame oiriopua, waika taawechiamio. ¹⁴Wa'a tiiapa neea, tísia tehki teeretoka aamo masitekamepua wa'ao, nape neea

amochio kaawe e'ramenia, kiisi no'o nahsineka tetewikamekopua, kihta no'o ipaka. Ohsokamera kaawe no'o uuka tetewikame eemea, no'oo Riosie aamo tuuyemichio uhjuratiamechitia, no'oo Eesusichitia tetewika, apoe Riosie Weratiamechitia uuka. ¹⁵ ¿Ihtana ijikikame eemea pu'ka no'o aamo masiteria pu'sereriaio, no'o Riosichi simiyame kaaweruma aamo masiteriaio? Wa'a no'o ihsioio no'o masitekao, tisiwa kaawe erakoameai eemea, ahkasioi aamo puusioi ma'chipasa, no'o yahcheme erakokameai no'o tísia aiwame tetewapa no'o kokoriopao. ¿Ihtana ijikikame eemea naaju? ¿Achini iikai wa'a noonokame eemea? ¹⁶ Neeea aamoo, aamo toayame inamukame neeea, aamo ka'karuma tuuyewari Eesusichi simiyame nooe aamo masiteriaio. ¿Kikosa eemea no'o aamo masiteria ipaka tetewapao, aamo seepurawachitia no'o tetewamepua, no'oo, te'ta pichiware Eesusichi simiyame aamo masitekamekaio? ¹⁷ Puuu wihkueka aamo masitiamea, tísia kaawe aamo yorakio chaachapamepua chaachapao, nape ahpo iikachio, kiisi kaaweruma erakoai chaachapamepua. Puuu oowera wa'a aamo chaachapamepua, taamo poanatupuawichio, apochikamera te'terepuawichio. ¹⁸ Wahjachi kaawe nayeweniamia, kaawerumapua kaawerumao, nape kaaweruma inataka chaachapatiame enesoo. Neeea mehka kahtiaio, senepi taawechi wa'a tiame kaawe e'raka aamo nayewenariamenia nayewiao, nape ka'chi ikime wa'a e'rio, tísia iikachi kokoreka inamuamekapa pu'ka aamo nokayao. ¹⁹ Eeme no'o noonolawaka te'terime Riosichio, tísia kokorenia wa'a aamo nokayopao, ahkasioi saumerichitia kokosa tiame saayamenia noochio. Ahkasi wa'a teeremeri neeea iikachi kokorewa aiwakao, ahkasi eenechi Riosichi aamo kaawe teerepachisio. ²⁰ Ehpe wa'api aamo mochikachi yasisaa tísia kaawe eramiinia, tísia kaawe e'raka no'o aamo nayewemiao; nape mehka kahtiapa neeea, ka'chi ikime e'raninia wa'a e'raio.

Aachin teereria Aurani ooka tatanarachi

²¹ Eeme wisikuari masitiamechi uumpanariamea, ¿nane'riamena eemea Ehkoriai Iyoteri chiiio pu'ka masitia Moise nuuraritere mochitoniamio? ²² Wee, Aurani ooka tatanarachi teerekame, pu'ka wa'achitarichi aamo kaawe tuuyemania aachin teereriae pukachio. Ihjia eee teereriaipua: Piiripi puuu Aurani taanaraa, Aakari tewaniame oowitiamechi taanatatiame eneriaipua, puuu

oowitiamea Aurani ta'perachi puhkuchitia yasakame. Piire Aurani taanaraa, Aurani te'ta uupirachi naawakame puuuu, ki puhku oowitiamechi. ²³Puuu puhkuchitia kahtiamechi naawakamea, aaataoi taanataniamechitia, tanatiamepua. Nape ki oowitiame puhkuchitia yasitoamechi naawakamea, Riosie taanaepo tuutiapa, taanaetiamepua. ²⁴Ihji ooka Aurani tatanara te'teriaa, ooka Riosi kateweri iintotiamepua, Riosie ti'tijoerichi katewetiamechi simiyameo. Piiripi ihji ooka kateweria, Riosie sinai kaawichi Moise kiatiamepua. Puuu kateweria, Aakari oowitiamekaitepua, Aurani ta'perachi puhkuchitia yasakame. Yooma pu'ka Moise kiaretia yooraka mochitoamea, Aakari tatanarachitia te'tereniamepua, pu'ka e'wewatere mochitoapa, pukae chapitiame. ²⁵Ehpe taawechi Eerusareni mochiwaria, Sinai kaawika tiamepua Aarawia weechi weeriame. Ihji i'ka weechi Eerusareni i'isaeri mochikamea, iiweta simitiamepua pehjiio, Riosie Moise kiaretia nokaka mochitopuame, pu'ka nokiwame puhkurachitia te'teriamepua pehjiio, pukae chapitiame te'teriapua pehjiio ehkoriame Aakarichitia. Yooma ihji i'isaeri pu'ka nokiwa masitiamea, yooma puuuu aaata masitiao, pu'ka Moisee nokisitewa puhkuchitia enepatiamepua, apochitia te'teria. ²⁶Nape Aurani uupira Saara teewaeriamea, tewekachi Eerusarenikaite puuuu, te'ta weemera Eerusareni, ki pusie tetewiniame pehjiio. Puuu Saara Riosie tuutiame taanaremioo, taamo yeeyekaitepua Riosichio. Yooma pu'ka Saara Riosichi tatanaraka te'teriamea, tewekachi Eerusareni taamo mochiwaripua. Wa'a tiachio yooma teemea, pu'ka Saara tatanaraka te'tiame teemea, Riosie iintomo tuuria pichikekapa ahpo Taana Eesusichi iintomo tuuriao. ²⁷Ehkoriame iyoterio pu'ka Saara ootiame nayewakao, eee chaanekamepua pu'kao:

Peenia erapa muuuu, muuu ki taanatamea,
 kaawe e'raka sisinamitiamua,
 muuu ki sauka kokosa aiwakamea.
 Muuuu ki tatanatameai,
 epeche tatanaemeri muuuu,
 ki aaata oowitiame tatanatamechitiapa.

²⁸Ehpeo no'o Riosichi poponiwaka te'tiamea pipiniwaka te'tiamekaapua tiame, Ihsa teereriaka te'teriame teemea, Ihsaa, Riosi iintomio tuurewachi naawakamekapa. Ehpeo teemea Ihsa Riosi iintomo tuurewachi naawakamechitiao, Saara tatanara teemea, Riosi taamo iintokemo tuuriachi paparakapa mochitoamekapapua, Auranichitia. ²⁹Puuu Aakari taanara Ihmaéri

tewaniamea, oowera tijoe naawachitia naawakamepua, nape Ihsaa Riosi Riosiwari taanaretewachi naawakamepua, Riosia Auranio, Saara iintokemo tuuriachitia. Wa'achitia waika taawechemio, Ihmaéria na'arerio Ihsao, wa'achitia teemea Riosi Riosiwarie naawakamea, na'areniameteemea, ki apochi ijinuemeepua Riosi Riosiwario. ³⁰ Ne'nemitiaopua Ehkoriaami Iyoterichio, aachin tiamekopua i'ka ooka tatanareniachiopua: “Saaraa chaanerepua Auranio: U'mapumitia muuuu, i'ka oowitiame puhkuchitia taamo ta'pechi ohjoemeo, taanara tiame. Puuu oowitiame taanaraa, kihta kipotepuamepua aamo taana tooemiamepua aamo iinuwarío.” ³¹ Wa'a teeresoo teemea, ki pu'ka oowitiame puhkuchitia yasakame tatanaraka te'teriameteemea, Saarakamera tatanarakameka te'teriameteemea, Riosi Riosiwarie weemera naawakamekapapua, Riosichio.

Puhjetiameteemea mochiwa oochetiameteemea nokiwa

5 Teemea Riosie Weratiameeo, puhjetiameteemea oochetiameteemea nokiwameo, pu'ka Riosie Moise nuuretiao, utewachi ki ookapi taamo e'wepua nuurewaopua. Ehpeo kaawe aamo inateka mochitopuapua, ka'te eenechi pu'ka oochetiameteemea nokiwatere mochitomitia eemea, aamoo itapiti utewachi nokitiameteemea, itapiti oisi yoomuame kutamochi puritiameteemea tekitoamechitia. ² Kaawe keepumitia eemea i'ka aamo chaaneniao. Nee Paoroa, aamo tuuyeka chaaniameteemea, eenechi pu'ka siichitepuwa nokisisaa eemea, Riosie Weratiamee iintoriaa, kihta nateyame enemapua aamowichioo. Riosie Weratiamee aamowichio pejana iintoriaa, kitachi kaawewichio itipimapua tiameo. ³ Pichiwa aamo chaanenania i'kachi simiyameo, aata siichitepuwa ihsinariamea ahpo tatakoria cheriwepuawichioo, yooma ahsepari e'wewa yorameteepua Moise nuurari nokiwaopua. ⁴ Eemea pu'ka Moise nokiwatere mochitonaresaa Riosichi kaawe te'terepuawichioo, poanatukame eemea, Riosie Weratiamechio, wa'a te'teriapao eemea, kiisi uuka mochimeri eemea Riosie aamo te'ta nokiwa. ⁵ Nape teemea ukamekaopua Riosi taamo nakiyao, Riosi Riosiwario kaawe e'raka mochitoame teemea, yooma Riosie taamowichio iintomo tuuriao, ahjachi erakokaopua Riosie taamo kiapuamekoo. ⁶ Riosie Weratiamechi ahjama enepatioopua taamoo, puuu siichitepuwa nokiwamea, kihtawichio nateyamepua taamowichioo, pe'yachi ki siichitepuwa nokiwaio.

Riosie Weratiamechio, paparaniakamera, te'ta nateyamepua, Apoekamera te'ta taamo nakika pejana mukukamekopa, teemea Eesusio ahpo taamo nakiyachitia, wa'achitia taamo nakika mochitomichiopua i'ka weechio. ⁷ ¿Achini ijikiru eemea, aamo kaawe te'teretoaio? ¿Aatana aamo sewina erapatekame aamoo, ki e'waka mochitomichioopua, te'ta pichiwari chiiameo? ⁸ Ihji sewina aamo ijikiriaa, ki Riosichi eenamepua, Riosio ahpo Taanachiche paparamichio aamo paaekamekopua. ⁹ Nane'reka mochitopuapua, pu'ka aamo se'wi erapatiamechiopua, puuu ki kaaweruma aamo erapateniamea, rewaruraka ihsiamepua amochi muipakao, ti'tijoerio eee chaachapawachitia: “Ku'ita rewarurakaio, yomatiam paatusichi mu'ipamepua.” Pukaepa tísia kaawe aamo neesetomitia eemea pu'ka ti'tijoerichio, ki rewarurachitia amochi ikimichiopua, pu'ka ki kaaweruma masitiao ki amochi mu'ipamichiopua mehtapakao. ¹⁰ Nape neea Riosichio ahjachi e'ramenia, ki amochi mehtamichiopua pu'kao, aamo sewina erapatekao; puuu aamo sewina erapatiamea aataai, ki wa'atia itipimeripua Riosi kokosarioe, pe'yachi aataai enema. ¹¹ No'oo siichitepuwachi simiyame no'o masitiam e nesoopua pukeri no'o o'ineriachi o'inia, ti'tijoeri Riosie kaawe tetewipuawichoo, ki no'o nekamuchemii i'isaeri ti'tijoeria; pu'ka siichitepuwachi simiyame no'o masitiam e nesoo, puuu Riosie Weratiame taanowichio mukuriamechi simiyame no'o masitiam, ki eina teeremiipua i'isaeri siichitepuwachi simiyame masitiamewichioo. ¹² Puuu aamo sewina erapatiameopua Riosichio, aamo siichitepuwa nokiwa nokijeramea, ¡te'ta yomatiam ahpo tehpunasaapua, kaawe enemiiipua ohso kaawe! ¹³ Eeme Riosi ijinuwa enemichio paaetiamea, poanatuapua pu'ka ehkoriaami nokariamechiopua, Moise nuurarichio. Poanatuapua tiameo yooma ihta ki ka'karuma erakowaopua, ka'karumakamera erakoka mochitopuapua ohso kaawe, kaawe aamo nakika tetewipuapua, te'ta aamo nakirae. ¹⁴ Puuu Riosi nuurari chiiiaa, piiripi naawesarichi ahsieme chiiamepua nokipua, puuu ihjipua: yomatiam Riosi yooreniamea, piiripi naawesarichi ahsieme nuurari puuu, eee chiiame: “Aamo wa'api aamo nakirewachitia, wa'achitia nakipuapua aamo piirechioio.” ¹⁵ Pukaepa kaawe aamo inateka mochitopuapua, aamoe wa'api aamo na'ara nokaka mochitosaa eemea, aamoe wa'api aamo soopameripua.

Taamo ki kaaweruma ikotuwa

¹⁶Pukaepa eemea, ohso kaawe Riosi Riosiwari nakiyachitia mochitopuapua, ki aamo a'chi tiame erakoa nokaka. ¹⁷Ki kaaweruma ikotuwa tijoechio oowitiamechiooio, Riosi Riosiwari kaaweruma e'rachi nasiwamepua; Riosi Riosiwari kaaweruma e'raria, tijoeoo oowitiameoioo, ki ka'karuma ikotuwa erakoarachi nasiwamepua. Puuu ti'tijoeri ki kaaweruma ikotuwaraa, ki wahjiamе nasiwari tiamepua, Riosiwari kaaweruma ikotuwarihiopua. Pukaepa yooma eemea, aamo inatarichio tisia tehki erakomepua, aamo kaaweruma yorapua uumiao. ¹⁸Eemea Riosi itanemetepua ku'iwao, Riosi Riosiwari aamo ma'chiamе tetewitemichio, ki kaawerumakopua pu'ka ki ka'karuma masitia na'naritoniamе, Moise nuuraritere mochiniamеopua ehkoriaмisi nokiwameopua. ¹⁹Puuu ti'tijoeri ki kaaweruma ikotuwaa, ma'chiamе tetewiniamepua ihsiamеkoo, ihjichitia: suwepori nokinarewa, ewipuaе nokinarewa, ki kaawe nokinarewa siintoka, ²⁰itapiti netetiamechi riosienaretewa, siporewa nokinarewa, nekumekache mochitonarewa, ki kaawe erakoa mehtakache mochinarewa, wa'inakache mochinarewa, nekakokache mochinarewa, ki ihkokeka mochinarewa, seepurewatekache mochinarewa, naasipasi poanaturarewa, pirenachi pirenaturichi enepanarewa, ²¹piirechi iinuekachitia ikotuka yasinarewa, nawajinarewa, siinto pahkochi oinarewa, yooma ihtaoipua wa'a te'tiameo. Aamo inateka mochinurakai pu'ka wa'a tiame ikotuwao, eenechi aamo chaaniamenia, kaawe aamo inatepuapua. Yooma wa'a tiame nokayamea ki reesisepuamepua, Riosi ye'karichi mochipuawichio. ²²Riosi Riosiwaria, iikachikamera taamo ku'yamepua taakekao: nakiwari, peenia erakori, ta'iria yasira e'rari, mooena tiioi kaawe e'rewa, kaawe e'raka ku'iwa, kaaweruma eneniame ti'tijoe ooweru tiame, ahpo iyorimiache ihsiamе, ²³tesiwе e'raka tetewiniame, ahpo na'ara ihsinarewao wa'iname. Yooma i'ka iyorika yasitoamea, kihta tiamepua ahpo ki kaawe iintorio chaaneniameo, ihta nuurarioi iyoriwaopua. ²⁴Rosie Weratiame ijinuwaraa, me'yakamepua ahpo ki kaaweruma eratio, te'ta ikotuwa eratiamerao. ²⁵Teemea taamo weemera ahjarichio, Riosi Riosiwari ku'iwae mochitoame enesaa, Riosi Riosiwari taamo neesetoka panitotomete teemea. ²⁶Kiteremete teemea tamochio, epeche weruma ahpo erakoniamеo, ihtaoi ki iintomete teemea taamo ahpochi nenekaniameo; aataoi ki ahpo ikotukemete teemea wa'achi teerenarekao, ihtaoi itapiti wa'achitia iinuenarekao.

Ahpo ku'ika mochtipuame

6 Eeme Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiamea, aaata pooniwa piiniwaoi eenechi ki kaawerumachi wichikame enesoo, muuu kaawe oiyaameapa Riosichio, kaawe e'reka ku'ipuapua pu'kao, sosopatiame nayeweka, eenechi kaaweruma pooechi enepatepuapua. Nape pu'ka tuuyeka ihisiao muuuu, kaawe aamo inateka ihsipuapua, seenekachi wa'achi iintotare muuuai, se'wi wichikaopua ki kaawerumachio. ²Pukaepa eemea, kaawe aamo neesetoka mochtipuapua, ki itapiti ki kaawerumachi aamo ruhjipuawichioopua. Kaawe aamo neesetoka mochtosaa eemea, Riosie Weratiame nakiya yoorame enemapua, aaata ku'ipuawichioopua. ³Aaata te'ta ki ahpo ki kaawerumachi wichimio e'ramea, wa'a e'ramea, ahpo wa'api wisikuamepua. Aaata kihta ahpo tuuyepo maayamea, iinuekaitepua aaatae ahpo tuuyeka chaanepuao, wa'a e'raka ahpo wa'api wihkuamekapao. ⁴Aaata ahpo piirechi ku'inariame enesaa, ahpo wa'api Riosichi kaawe tiiakamera ne'nemetepua pahchao, aaata piirechi ku'ipuawichioopua. Kaawe ahpo teeresoopua Riosichio, kaawe erametepua aaata piirechi ku'ime tiiapao. Nape puuuu aaata ku'ikaiopua, ki ahpokamera epeche werumako erametepua aaatachio. ⁵Yooma aaata pipiripi teeme, ahpo Riosichi kaawe teereme tiia, yorameripua, ki aaata piirechi ku'iwa iintoria wa'achi iintonareka.

⁶Ehpeo te'ta aamo inatepajeraninia i'ka: Yooma aaata Riosi kaaweruma tuuyewari masitiameraa, ahpo masiterae ku'ipuamepua, ihta kooameeo, ihta nakiwaeoi.

⁷Piirechi tuuyewari aamo kiamania tiameo, puuuu ihjipua: Ka'te wihkuenaremitia eemea Riosio. Riosi wihkuenariamea, ahpo wa'apikamera wihkuamepua. Eemea ihta aamo echaria, pu'ka echitiame i'ipameripua. ⁸Ahpoche ki kaaweruma ikotuwa teerewa echakamea, ahpo ki kaaweruma ikotuwa taakeriache i'ipamapua. Puuu echakame waikao, te'ta poanatukame enemeripua Riosichio, mukukamechitia Riosiwichioo. Nape Riosi Riosiwari pu'seria echakamea, kaaweruma ahpo iintoria i'ipamapua, Riosikamera pu'seria. Puuu Riosi pu'seriakamera echakamea, ki wahjiamera ahjari i'ipameripua. ⁹Wa'a teeresoo, ki nahsinapamete teemea, aaata taamo kaawe yoorao. Wa'a taamo te'teretosoopua, i'ipapuame asisoopua, taamoo uumerikopua Riosie taamo kiapuameopua, Riosie taamowichio nuuteniameo. ¹⁰Wa'a teesoo waikao, senepi aaata ku'ime teeresaa, ku'ipuapua, aaataoi, nape te'ta Riosichi paparameo.

Kajuyachi wa'asi tuuyewari

¹¹Nee, no'o cheriwepuapua no'o weeweruma iyoterioipua, no'o wa'api sekaeo. ¹²Puuu aamo eina nokayamea, aamo siichitepuwaka mochijeramea, oowera i'isaeri ti'tijoeriwachi kaawe itipinaria nokayamepua puuua, oowera Moise nuurarichi aamo kaawe te'teretomichio chaachapamepua, ki ahpo wepipuawichioipua i'isaeri ahpo siichitepuwa nokayameopua.

Puuu ki masitenariamepua Eesusi Riosie Weratiamechi simiyamepua, ki ahpo kokosa tiame aiwatepuawichioipua.

¹³Nape yooma puuu ahpo siichitepuwa nokayameai, ki ahsieme yooreka mochikamekaipua, Moise nuulario. Aapoea oowera aamo utewa yoorame puuua, aamoo siichitepuwa nokisisoopua, ahpo aiwenariapa aamoo utewachi ahpo nokiwa nokayame, enepateriapa. ¹⁴Nape neea noochi wa'apio, kihta oisa e'ramenia ihtoioipua, Riosie Weratiame iintoriakamera oisa e'ramenia, no'owichio kurusichi mukukamekopa. Yooma i'ka wehjoarichi ki ka'karuma nokinarewaa, mukukame puuuapa noochio; i'ka weechi ki ka'karuma nokiwameonia, ki pu'seriamenia, mukukamepua wa'asi no'o pu'serepuawichioo. ¹⁵Teemea Riosie Weratiamechi kaawe te'teramea, siichitepuwa nokiwamea ki siichitepuwa nokiwameopua tiameo, kihta nateyamepua wa'asio, taamowichioo; taamowichio te'ta nateyameraa, weemera ahjarikamera puuua, te'ta ka'karumakamera taamo eneparia Riosichio.

¹⁶Ehpeo neea yooma no'o tiachitia te'terameopua Riosichio, taamo Noono tewekachi kahtiameo amochi teewejeramenia, yooma amochi ta'iria mochiwa, tísia kaawe aamo yoorawa iintowa. Wa'a aamoo yorajeriamenia Riosio, te'ta pichiwa Riosi mochiwarirakopa.

¹⁷Neeea ehpe waanamio, ki aatae a'chi chaaneme tiamenia, se'wi no'o masitio tuuwaopua, Riosie Weratiamechi simiyameo, neea no'o weerewachio, naania tiamekopapua no'o wepiretiachio, pu'ka wepiretiae no'o kokosa saaeriao. Puuu te'ta saaeriaa te'ta no'o ma'chitamepua, no'oo te'ta Eesusichi simiyame pichiwari masitiamekóo.

¹⁸Yooma eeme no'o Riosichi poponiwao pipiniwaopua tiameo, Apoe Eesusi Riosie Weratiame Paamiraopua, amochi yahchejerani neea, ahpo kaaweruma tesiwewaopua amochio, yooma aamo pipiripi iikachioipua. Wa'a ikisaa tísia kaawe enemapua. Cheriwema ehpeo, yooma i'ka no'o iyoteria keepuameo.

Paoro
E'ejesio
Iyoteparia

Teepotari

1 Kúíra Eejesio tiopachi mochikame. Neee Paoroa Riosie Weratiame Eesusie weratiamepua, Riosi e'rarieo. Neeea i'ka iyojura aamo uhjuriaa, Eejesio mochikame ti'tijoewichiopua ooweru tiame, Riosie piipatetiamechitia mochikamewichioo, aamo Eesusi Riosie Weratiamechio, ki se'wika paparaka mochitoamewichio.
²Neeea, Apoe taamo Noonoo, Apoe Eesusi Riosie Weratiameopua tiameo, wa'api teetojeraninia aamo kiasikaopua ahpo cherirewao, aamo iikachiopua ta'iria mochitomichiopua pukaeo.

Riosi Riosiwarioe kaawe ikiwame

³Teemea taamo Noonoo tewekachi kahtiameo, kaaweruma nayewataria naaju, Apoe Eesusi Riosie Weratiame taamo Paamiraopua, Noonora. Teemea tewekachi kahtiame taamo Noonoo, kaaweruma nayewemepua, taamowichio ki teesa kaaweruma tiame iintoriopua, taamoo ahpo Taana Eesusichi paparariopa. Puuu Eesusi Noonoraa, ahpo ye'karichi tewekachi o'iniao, tísia kaawe ihsiamepua, yooma ihta itapiti tísia kaawe taamo ikiwa kiasikaopua, i'ka wehjoarichi apochi paparakameopua.
⁴Ihji Noonoraa, ahpo Taana Eesusichi tísia paparama taamo tetewikapa naayachisi o'iniao, taamo ahpowichio poanatakame, kihta tatakorieme enepamichiopua apochio, ahpo tetewachio.
⁵Tewekachi taamo Noonoo, tísia taamo nakiyapa puuuu, ke'chu naayachikoiopua pehjo, paa puuuapa taamoo, ahpo tatanachitia tetewiriamepua, ahpo Taana Eesusichi paparamerikoo. Wa'a tiame inatakame taamo Noonoo, tewekachi kahtiamea. Ke'chu Riosi yooma ihtaoi itapiti neteyoiopua naatichitia: taaa, meechno, yomatiamu muuwari so'porioio, wehjoarioiopua, Riosiapa taamo tetewame eneriamepua, aatanakamera apochi paparamerio.
⁶Pukachipa wa'a tiachipa kaaweruma naewame teemea Riosio, ahpo tísia peeniatiwari kaawerumari tamochi iintoriopa, taamoo

ahpo Taana, tísia nakiyamerachi iintapariopa. ⁷ Ahpo Taanachi iintokame puuua, yooma taamo tatakoriria nateteniameo, ahpo Taana eerara wi'suwarie, pu'ka mukiwaeo. Puuua wa'a iintokao, ki nu'uti taamo tesiwewa iintokamepua. ⁸ Puuua wa'a iintokaopua, ahpo ki nu'uti nakirewa taamo ne'netekamepua, taamoo ki'yakaopua tiameo, yooma ihta peenewariopua, yooma ihta pahtewariopua tiame, pu'ka naayachisi o'inia taamowichio inatariaopua, ⁹ yooma ihta ahpo noriwi teereriaopua pehgio, ehpiami wahka ihtoriachi ahpo iintomiaopua. ¹⁰ Riosia i'ka ihta taawechi asisooa ahpo ikitemiachio, yooma ihta iintuameo pirenatumeripua, Riosie Weratiame ye'karitereopua, tewekachi iintuameopua, weechi iintuameopua tiame. ¹¹ Apoe Riosia ahpo Taana Eesusichi taamo paparamio ne'netokao, pukachi inataka ahpo ijinuwa iintaparepua, waika o'inia. Pukaepa wa'a iintokame Riosia, wa'a iintonareriamekapa, puuua, ahpo iintonariaa ki wa'atia itipiamepua ahpo iintonareria. ¹² Pu'ka ahpo iintonareriaa Riosia, tamochi iintokamepua pahchao, i'isaerichio, teeme pukeri pahcha Riosie Weratiamechi paparakameopua, Riosi te'ta weruma nakirewara tamochi te'tereka mochitomichio. ¹³ Ehpeo eemea ki i'isaeri ti'tijoea oowerua tiame, Riosie newipatewa pichikekamekapao, ahpo Taana Weeraria ahjama enepatekamepua, tamochítia. Wa'a iintokaopua Riosia, te'ta ahpo ijinuwa iintapakamepua, ahpo Riosiwari ahjachi yasipateka, apoe Riosia, iintomo cheeriachitia. ¹⁴ Ihji Riosi Riosiwari te'ta kaawerumariaa, puuua te'ta Riosie taamo nuutewa kiapua, pichiwatamepua, wahka ihtoriachi Eesusi ahpo Taana tamochi enasoopua, iintopuame. I'ka Riosie Weratiameo taamo apechunamia enasoopua, i'ka weechi nanaarame mochikameo, taamo puhjekaopua wa'asi, tewekachi ahpo kahtiachi apechunakao. Teemea waikao, wa'a iintoriokamepua pu'kao, ki nu'unti tísia kaaweruma nayewame teemea, taamo tewekachi kahtiame Noonóo, ki nu'uti cheriwema ki'yaka.

Paoroa peenewari itaniame Riosio, Eesusichi paparakamewichio

¹⁵ Pukaepa neeea, Apoe Paamira Eesusichi aamo ahjachi erakoame inamukapao, aamoo yooma Riosichi piipakameo, kaawe ahpo nakika mochiko tuuopao, ¹⁶ senepi Riosichi nayewaio, tísia cheriwema ki'yamenia pu'kao, amochi kaawe teetoachiopua, amochi yasitoamekopua Riosio. ¹⁷ Neeea tewekachi taamo

Noono tísia tisiwariemeopua, taamo Paamira Eesusi Noonoraoo, pu'ka peenewari tísia pahtewari tiame itaniamenia, pu'ka ahpo Taanachi simiyame aamo ma'chiteria, tísia kaawe peeneka pahtemichiopua. ¹⁸Neeea Riosio itaniamepua tiameo, ma'chiamé aamo pahtetemichiopua, ihtanakoopua Riosichi aamo puuyetoka mochitoao, pu'ka nane'remichio aamo paajuteriao, yooma ahpo ijinuwa iintapario. ¹⁹Riosio itaniamenia tiameo, aamo ku'imichiopua pahtetekao, aachin tiame ki nu'utikopua ahpo utewario, pu'ka ahpo utewari ahjae taamo newipaterio, yooma taamoo, Riosichi paparakameo. ²⁰Riosia pukae wa'api tísia weruma utewarie, oijenatekamepua ahpo Taana Eesusioiopua, wa'a iintosaopua tewekachio, te'ta weruma tiamera yasira ki'yakamepua Eesusio, pu'kao ahpo ahjamina yasimichioopua. ²¹Ihji Eesusi yawichituniamea, yomatiamé wehjoarichi ya'yawichi aampa tiamepua, yooma ihta te'ta tiame utewari yoorewiniameeopua, yomatiamé aampa tiameopua, ahkaoi weeechio, ahkaoi tewekachioiopua tiameo, ihta taawechioi ehpe taawechiampua tiameo, ahkasi wahka ihtoriachi taawechiopua tiame. ²²Riosia yooma ihta iintuameopua, yooma ahpo Taana Weerariatere iintapakamepua, puuua ahpo Taana Weerario, mo'orawa iintapakamepua yomatiamé ihta iintuameopua. Riosia ahpo pirenatura ijinuwaopua, ahpo Taana weerarepua mo'oratumichioo, yomatiamé ahpo tiopa ki pusie teteiwameoipua. ²³Puuu Riosi tiopawa ki pusie teteiwamea, Eesusi Riosie Weratiame weerewarakaitepua, Eesusi Riosie Weratiame Riosiwario, pukachi pochikame kahtiamekopua. Puuu Riosie Weratiame Riosiwari tisiwa tiariraeopua, yomatiamé ihta itapitichioiopua, pochikame kahtiaitepua.

Riosi nakiwae newipateniamé taamo tatakoririao

2 Pukerio eemea mukukameka te'tereriaipua, tatakorika mochitoamekapa pehjo, ²ki ka'karuma nokiwame na'naritoamekapa, i'ka weeechi nokiwame, na'arari noonora e'rárira, eekachi oiyame Satanasi tewaniame, kiisi pusie tetewiniame. Puuua ti'tijoe iikarachio ooweru iikarachioopua tiameo, ahpo e'rakamera nokitiame, kiisi Riosichi paparanariameopua. ³Yooma teemeai pukeri ki Riosichi paparariaiopua pehjo, wa'achi nokaka mochitokamepua, taamo wa'api eraniamera nokaka, ki Riosikamera e'rarira nokaka. Wa'a te'teriapa

teemea, Riosi kokosarichikamera uhjurapo teereriai teemea, yooma aaataai, ti'tijoeo ooweruopua tiameo, kiisi Riosi e'weka mochitonariameo. ⁴Nape Riosia pu'kao, ki ahpo ahjama mochime te'tererioipua, pu'kao tísia tatakorikamekoiopua, ki nu'uti nakiwari iinuemekapapua taamo ti'tijoerichio, ki nu'uti taamo tesiwa e'rekamepua, ti'tijoeo ooweruopua tiameo. ⁵Riosia, wa'a tiame ki nu'uti taamo nakiyamekapao, taamo apochi uukamepua, Eesusi Riosie Weratiame taamowichio iintoria pichikeriopua. Tatakorichi ohjoapa teemea pehjo, mukukamekate teemea, nape taamoo cheriwesoopua Riosio, eenechi ahjakameka enepame teemea, Riosio weemera ahjari taamo ki'yamekopa, Apoe Riosie Weratiameo taamo tewiteria, eenechi oijenaka. Wa'a teeso Riosi cherirewachiche newipateniame eemea aamo tatakoririao. ⁶Riosia taamoo ahpo Taanachi paparakame enepakopao, pu'ka ahjama mukuka oijenakame taamo tetewame puua, Eesusi oijenateriaiopua. Waika o'inia Riosia, Riosie Weratiame ahjama taamo mochikame tetewamepua, te'pa tewekáchio. ⁷Riosia wa'a tiame tetewimeripua tiameo, yooma aaata ti'tijoe ooweru tiameo, ahpo Taana Eesusichi paparasiameopua, ahpo tísia nakiya nane'repatesinariapapua, ahpo kaaweruma tuuyewari pichikesiameopua, pu'ka ti'tijoei tatakoriria cheriwesiwachio. ⁸Wa'a tiachipa yooma tamochitia Riosie cherirewachiche newipatiamepua, yooma aaata ahpo Taana Eesusichiche paparariaecheopua, kihta natekachi, kihta yoorariawichiooi. ⁹Wa'a tiame inatakame Riosia, kihta taamo iintoriae newipatekáo, ki aaata ahpo oisa eramichioipua, ahpo iintoriae newipatetiameko e'rakao. ¹⁰Riosia enepatiame teemea, itapiti tísia nateyame netetiamechitia. Wa'a tiame taamo netekamepua, taamoo ahpo tísia nateyame ka'karuma yoratoka ohjoretomichioipua, taamo wahjachio, Riosichi eename tísia ka'karumari tetewitemichioipua, ahpo pukeri naayachi o'inia ahpo inatária.

Riosie Weratiamechi paparapa, ta'iria mochiwame iikachi

¹¹Nane'riame eemea ke'chu Riosie Weratiamechi paparaio, kihta eneriai eemea Riosichio, oowera seesenuchitia te'tereriaipua Riosichio, kihta machiyamekapa Riosi tiiao. Eemea ki i'isaerioi eneriamepua, pukaepa i'isaeria aamo seesenuchitia tetewariaipua. Aamoo i'isaeria ki aamo siichitepuwaka ohjoekopao, ki siichitepuwatiame aamo teewariaipua. ¹²Eemea pu'ka

taawechiamio, kihta te'tereriaiopua tiameo, Riosie Weratiamechio, i'isaeri ti'tijoechio, kihta te'tereriai eemea. Wa'a te'teriapa eemea, kihta machika ohjoeriaipua Riosichi simiyameo, Riosi kateweria i'isaeri ti'tijoeri ahjamaopua, Riosioi i'isaeri iintokemo tuuriao. Pukaepa eemea, kihta puuyetoka mochitoriaipua Riosio, yomatiame wehjoarichi ti'tijoeri iintokemo tuuriao. ¹³Nape ehpeo eemea, Riosi ahpo Taanachi aamowichio iintoria pichikekapao, Riosichi kaawe te'teriamepua; eemea pukerio, mehka mochikameka teereriaiopua Riosichio, Riosichi te'terepatetiamepua, Riosie Weratiame iintoria, pichikekapa. ¹⁴Apoe Riosie Weratiamea, apoe iintokamepua puhjekao, aamo seesenuchitia mochitowa tetewiwao, yooma ihta aamo pejana teereriaopua, i'isaeri ti'tijoechiopua ki i'isaeri ti'tijoechiopua, yooma aamo ihta, Riosichi kaawe te'terepua, eerina teereriaopua. Wa'a iintoka Riosia, i'isaerio eeme ki i'isaeriopua tiameo, piipiri wa'api ahpo mochiwari iintapakamepua, na'pa eeme aamo seesenu mochiwari, ahpo Taanachi paparariopa. ¹⁵Wa'a iintoka Riosia ahpo Taana mukiwaeo, wa'asi werapakamepua, ehkoriai o'inia Moise nuurari, Riosie kiaretiatere mochitoniamio, ki ookapi e'wewa ki ahsepame tiametero mochitoniamio, ahpo tatakoria cheriwepuawichio; nape pu'ka Moise nokiwao ki ahsieme nateteniamio ahpo Riosie kokosapuame wikiriao. Nape Riosie Weratiamea, ahpo mukiwae te'ta ahsieme natetekopa taamo tatakoria Riosie kokosapuameo, i'isaeri ki i'isaeri wa'achitia, aaataai ti'tijoeri tatakoriao, ahsieme cho'weniamepua Riosio, ahpo Taanarache paparasoche. Wa'a tiachipao Riosia, apoe wa'api iintokamepua ahpo Taanao, pu'ka ooka ti'tijoeturi mochitowao, piiripi wa'api weemera Riosi mochiwari iintapakao. ¹⁶Riosie Weratiamea apoe mukuka wa'asi weraparepua, na'pa mochiwari ahpo seesenu eneniamio, Riosichikamera kaawe te'terepuawichio. Wa'a tiachipao Eesusia, isaeri ti'tijoerio ki isaeri ti'tijoerikooiopua tiameo, ahpo iintoriaeopua kurusichi mukukao, kaaweruma te'terewari enepaterepua Riosichi pirenatakapao, piiripi wa'api ahpo weewewachi pirenatukame enepatekapao, ahpo weewewa ki pusie teteiwamechiopua. ¹⁷Riosie Weratiame eenakao, amochi nayewaturepua Riosi kaaweruma tuuyewario, aamo kaaweruma te'teremichio Riosichio, ki isaeri ti'tijoeriopua, aamoo, mehka te'tereriamio Riosichio pehji, i'isaeri ti'tijoerio ki Riosichi mehka te'tereriamio tiame. ¹⁸Ehpeo tamochi iinuekapa teemea pu'ka Riosi kaaweruma tuuyewario, yooma teeme i'isaeria ki i'isaeria tiameo, kaawe te'teriamio teemea

pu'ka Riosi kaaweruma tuuyewarichi taamo paparasoopua, Riosi ahpo Riosiwarie tamochi yasitoniamelopua. ¹⁹ Wa'a tiiachiopua ehpeo eemea, ki seesenu eemea Riosi ijinuwara mochiwarichio, eemea ehpeo Riosi ohjirachikamera ohjoemepua. ²⁰ Ehpeo eemea tiameo, Riosi ahjae karitaniamepua, Riosio ahpo kariwa ahjae karita, itapitichi tísia pewatiame nawateka. Puuu tísia pewatiame nawateka karitaniamewa, Riosie Weratiame ajawariapua, ehkoriaami Riosi na'nayewatura tiame, waika o'inia masitesiria Riosichi simiyameo, ahkasi ehpesiami tiame, Eesusi ajawaria masitesia. Nape Apoe Riosie Weratiamea, te'ta nateyamera tehtepua, kaari te'ta pewatiame nawaterachi yachatiamewa, pukeri kaari nawatera o'icharichi te'ta yachatiamewa. ²¹ Pukachi te'ta nateyamera tehtechio Riosia, ahpo kariwa werisipuumepua, taamoo yoomahkae pu'ka Riosi kaari ki teteiwame, sa'mitewarachi to'wesiamechitia, ahkasi ahsepari kajuyachisi Riosi kaarira weraniameo, yooma taamo Riosiwichio piipatetiameeo. ²² Eeme ki i'isaeri ti'tijoea ooweruaiopua tiame, Riosi kaarira enepakame eemea, amochi yasitoamekopa Riosi Riosiwario.

**Paoro weraretia, Riosi kaaweruma tuuyewari,
ki i'isaeri mochikachiami nayewatumichio**

3 Nee Paoro Riosie weratiamea, i'wa perekarichi no'o kahtiaa, Eesusi Riosie Weratiame kaaweruma nayewari, nayewatuapa i'wa yachatiamenia, yooma aamo ki i'isaerio, Riosichi kaawe te'teremichiopua. ² Nane'riame eemeapa Riosio, aachin teeka no'o tesiweriopua weerakao, aamo ahpo kaaweruma tuuyewari nayewatumichioo, yooma aamo ki i'isaeri ti'tijoeo, ooweru tiame. ³ Puuu Riosi kaaweruma tuuyewario, ahkasi ehpiamisio noriwi teereriaipua pehjo, puupua apoe Riosia, noochi ma'chitaka, pahteteriao, pu'ka teesa ma'chiteka aamowichio iyotiamenia. ⁴ I'ka aamowichio no'o iyotia aamo uhjuresoopua, nane'remapua eemea no'o aamowichio iyoteria iyonasaapa, Eesusi Riosie Weratiamechi simiyameo, aachin tiame no'o pahteria Riosio. ⁵ Ihji Eesusichi simiyamea noriwi Riosie teereretiaopua pehjo, pukeri ehkoriaami Riosi na'nayewaturachisi o'inia, Riosia Eesusi ajawaria ma'chitekamepua no'oeo, yooma Eesusichi simiyame na'nayewaturaopua tiameo, Riosi Riosiwari pukachi yasitoka ku'isikaopua. ⁶ Puuu ehkoriaami mochiriame ki pahteteka mochitetiamea, ahkasi ehpiamisio ihji puuu: Riosia ahpo Taana

Eesusichi iintoriaeo, Eesusichi piiripi pirenaturi iintaparepua, yooma ihta ti'tijoeriopua, pukachi paparakameo, i'isaeri ti'tijoerio ki i'isaeriopua tiamé. Na'pa puuu ooka ti'tijoeturi Eesusichi Riosie piiripi pirenaturi iintapatiamea, Riosie Weratiame ki pusie tetewiniame weerewarachi te'tereniamepua, wa'a te'teriami enepakapaopua, kiapuamepua Riosie nuutewa kiamo tuuriao, yomatiami ahpo Taana Eesusichi paparakameo. ⁷Neeea, kihta kaaweruma enekamekaio, Riosia no'o tesiwekamepua, ahpo kaaweruma tuuyewari nayewatumichio weerakao, no'oo ahpo te'ta utewarie noochi yahchaka, no'o ku'itomichioopua. ⁸Neeea Riosichi te'ta te'teriamechio, ki epeche no'o tiameko e'ramenia, ohsotia neeea noochio no'oo, epeche nu'utirako no'o e'ramenia pukachio; nape wa'a no'o e'roipua noochio, Riosia no'okamera uukamepua, ki i'isaeri mochikachiami nayewatumichioo, i'ka ki nu'uti nateyame ahpo kaaweruma tuuyewari nayewatumichio, ahpo Taana Eesusichi simiyameopua. ⁹Riosie weratiamenia tiameo, yooma ti'tijoe ooweru tiame ma'chitemichioopua, i'ka Riosi iintomo e'rariaopua, ahkasi naayachi o'iniaopua, ahpo noriwi iinueriaopua pehjo ki ma'chitaka. Wa'asa iintomo e'rariaopua, yooma ihta itapiti enepatekamea i'ka wehjoarichio. ¹⁰Yooma Riosie iintomo e'rariaa, tewekachi ahpo te'ta peenewari tetewipuawichio iintokamepua, tewekachio yooma ihta yawichituwa te'terewachioopua. Puuu tewekachi ohjoemea, aapoe tetewamepua Riosio, achini ihsiamepua i'ka wehjoarichio, ahpo te'ta peenewarieopua, ahpo ki ookapi iintomo e'rariaopua. Piiripi tísia peenewari Riosi iintoriaa, ooka i'ka wehjoarichi ti'tijoeturi pirenatutiami puua, i'isaeri ti'tíjoeri ki i'isaeri ti'tijoeri, pu'kao Riosia, na'pa ti'tijoeturi mochtowario, ahpo tiopa ki pusie teteiwame netetiamé. ¹¹Yooma i'ka Riosi iintomo e'rariaa, naayachisi o'inia inatariamepua, iintonarewaa, taamo Paamira Riosie Weratiamechi, Eesusi ahpo Taanachi. ¹²Pukaepa teemea ehpeo, taamoe wa'api iinueme teemea Riosi ahjama taamo nayewamiao, ahjachi oowe erakoka, kihta seeweka tiame, Riosi ahpo Taanarachi iintoriopa, Riosi Taanarao ki nu'uti taamowichio iintoriopua pu'kao, taamowichio mukuriopa taamo tatakoria ahsieme cho'wepuawichioo, taamo apochi paparasoopua. ¹³Wa'a tiachipa itaniame neeea aamoo, ka'chi erakomichioopua, aamo mochikachi Eesusichi simiyame nayewatukapa, no'o peereso yachatiamekoopua. Ohso kaawe eemea kaawe erakopuapua, Riosie no'o wa'a uhjuratiamekopua, ahpo kaaweruma tuuyewari aamo nayewemichio, ahpo Taana Eesusichi simiyame.

Riosie Weratiame, yomatiamе ti'tijoeturi nakiya

¹⁴Pukaepa neeea, yooma Riosi ahpo te'ta machiwarie iintomo e'raria inatapasaapa, chopokorieka weweripamenia Riosie Weratiame Noonora te'ta iyoriwa ki'yakao, ¹⁵apoeopua yooma ahpo Taanachi paparame enepakopao, taamo ahpo tatana iintapariopua, i'ka wehjoari taamo mochikameopua pehjo, te'pa tewekachi ahpo i'toriaopua tiameo, pu'ka wahjipakameopua wa'asi. ¹⁶Neeea Riosio, ahpo tisia peeniatiamе paarasarichi uuka, utewari anachaniame aamo kiajeraninia, aamo iikachi teeretomichiopua ahpo Riosiwariе ku'ikao. ¹⁷Neeea Riosio itaniamenia tiameo, Riosie Weratiameopua epeche epecheche amochi aamo ahjama teeretomichiopua, aamoo Riosie Weratiamechio, te'ta aamo oowe erapachisi pukachio. Neeea aamo Riosi nakirawachio, ki e'nekuma teeresi nawatajeramenia, ¹⁸aamo kajume eramichiopua pahtekao, yooma wahjachi Riosie piipatetiame ahjama, Riosie Weratiame nakirao, ki nu'uti tiamekopua aamochio: ahkasi tewekachi keenako nakirao, ahkasi kawiyanako ki wahjiamesi, ahkasi tetuyanasio ki wahjiamesi, ahkasi cherayachisi ki wahjiamesi, ahkasi ariyachisiopua tiame ki wahjiamesi tiame. ¹⁹Ki nu'uti pichiwa amochi teerejeraninia, pu'ka Riosie Weratiameo, ki nu'uti tiamekopua amochi nakirao, kiisi ahsepame tiamekopua chanikao, kiisi ahsepame tiame pahtekaoi; wa'a teerejeraninia amochio, wahjachi aamo tetewameo, Riosie amochi pochikame yasitoame tetewimichiopua. ²⁰Ehpeo neeea Riosio, tisiwa peenia tiame chaachapajeraninia pu'kao, pu'ka Riosio ahpo utewarioe, epeche iintome tiamekopua, ahkasi epeche ki nu'uti taamo itayachitia, ahkasioi taamoo ki ahsepame tiame inatakao. ²¹Ehpeo teemea, taamo tewekachi Noonoo ki pusie teteiwame tioparachi mochitoamea, te'ta pichiwari Eesusi Riosie Weratiamechi paparakamea, ahkasi tewekachi asiyame ki nu'uti iyoriwa ki'yame teemea, ahkasi ki wahjiamesi teetowame.

Riosi Riosiwariе pirena nokisiniame

4 Nee Riosie Weratiamechi simiyame nayewatuapao, karichi yachatiamenia, aamoo neeea, Riosi te'ta mochiwarichitia mochitojerapa, Riosio aamoo, ahpo ijinuwa teewariopa. ²Eemea aamoo, ka'te weruma aamo uuka mochitomitipua; ohso kaawe kaawe aamo uuka ku'ika mochitopuapua. Ka'te ikanati ki kaawe chaachanimitiapua aataoi; ohso kaawe eemea, kaawe aamo nakika ku'ipapuapua. ³Kaawe aamo neesetoka mochitopuapua, ki a'chi

tiame teeremichiopua aamo apochio, aamoo Riosi Riosiwari, aamo pirenatutiameo. ⁴Teemea piiripi wa'api weerewachi pirenatutiamepua; teemeai tamochio, piiripi wa'api Riosiwari iinuemepua; teemea tiameo, piiripi wa'api paajutetiamepua, itapiti tisia peenia tiame uumichiopua, taamo Noono tewekachi kahtiamee, taamo nuutekeniameo. ⁵Teeme piiripi wa'api Paamira iinuemepua, tewekachi o'inia taamo ne'neka yasitoame; teemea piiripi wa'apichi paparamepua, apoe Paamira Riosie Weratiamechi; teemea piiripi wa'api paatoniname iinuemepua, Riosi Riosiwari taamo iikachi paatoninameche, Riosi Taanara Eesusichi taamo paparasoo. ⁶Teemea piiripi wa'api Riosiemepua, puuupua apoe te'ta taamo Noonoa, yooma taamo Riosi Taanarachi paparakameo. Puuupua tamochi tiameo, yooma tamochi neesetowao. Puuua apoepua tamochi noonosiamea, ahpo erasia iintonariaa, taamo weerewachi yasitoamekapa puuua. ⁷Taamo Noono tewekachi kahtiamea tiameo, taamoo muuwaeme itapiti ye'kari taamo ki'yakamepua pipiripichio, yoomahka teeme pipiripio, ahjae taamo nokisimichiopua pu'ka ahpo ijinuwachio, yooma ihta itapiti Riosie Weratiame yorajerasichiopua. ⁸Rosia ahpo Taana Riosie Weratiamechi simiyame nayewakao, ehkoriaami Raawi ahpo nayewatura iyotetiaio, eee cheerepua:

Puuu Riosie Weratiamea,
 muuwaeme tatakorie chapitiame,
 na'sonatiame i'toka eenechi tewekachi moenasaopua;
 yooma weeechi mochikame pehji ahpo ijinuwa piipateriao,
 muuwaeme ye'kari ihkokewa ki'yakamepua,
 ahpo ijinuwa ti'tijoe ooweruopua tiameo,
 ahpo weerewa tiopachi ki pusie teteiwamechi te'teriameo,
 pukae ku'isimichiopua wahjachi apochitia piipatetiameo.

⁹“Eenechi tewekachi moenasaopua”, chanitiamea, “tewekachi o'inia tekisa eenechi moenario”, tuuniamea, i'ka wehjoari kiisi weruma tiariamechi. ¹⁰Puuu tewekachi o'inia tekikamea, puuu wa'api eenechi moenakamepua tewekachio, wa'a moenasaopua wa'a yasipakamepua yawichitumiao, yomatiame ahpo enepateria yawichitumia, pusie teteiwame ahkasi yomatiame ki wahjamesi ki pusie teteiwamesi, yooma ihta ahpo enepateriachisi pochikame yasaka. ¹¹Ihji wa'api Eesusi moenakame iintokamepua weeechi mochikame ki'yakao, aachin teeka ahpo ku'ika mochitomichiopua apochi paparakameo, i'ka pepeniwari ye'kaniamechitia: Riosie Weratiame aaata ajawariachitia; wahjachi pepeniwarichitia, Riosi

tuuyewari ma'masitari; wahjachi pepeniwari kiatiamea, ahkai mochiwachiami Riosi kaaweruma tuuyewari tuusimichio; wahjachi pepenewari kiatiamea, ti'tiopachi paamiratumichio; wahjachi tiameo pepenewari kiatiamea, nanapawiniame kaawe ma'chiam tuuyeka masitemeri, Riosichi simiyame tuuyewario. ¹²Riosie Weratiamea, wa'a teeka katewekamepua ahpo ijinuwao, ihta ahpo tehkiwao, kaawe pepeneka yooraka mochtipuawichiopua, wa'a teekao, epeche epeche kaawe te'teretopuawichiopua taamo Noono Riosichio, Riosie Weratiame weerewarachio, yoomahka teeme pirena nokisika. ¹³Wa'a te'teretomete teemea, taamo pirena wa'achitia erakowa teeremichiopua, taamo Noono Riosi Taanarachi paparaniamero. Wa'achi erakoame te'terepasaapa teemea Eesusichi paparaniamero, iwapakame enema teemeapa, Riosie Weratiame tiarichi simiyameo. ¹⁴Riosie Weratiame tiarichi iwapakame enesaapua teemea, ka'chi iika ikanati sewina erapatepuame teemea, ihtaoi sewina weemera tiame masitewarieopua, aaata taamo wihkuemia enakameeopua. Teemea Riosie Weratiame tiarichi iwapakamekapao, ki kukuchi nu'nuntichitia ikanati pichiketepuamepua, aaatae itapiti ahpo chaanetiaeo; ki aaatae i'ka wehjoarichi ohjoeme taamo apochi eejepume tiame teemeapa. ¹⁵Pu'ka wa'a nokayame taamo wihkuenarioo, ohso kaawe Riosi pichiwari inatakache itipipuapua, kihta nekamuwa chaaneka. Epeche epecheche pepenipaka mochtimetete teemea Riosie Weratiamechi te'teretowaopua, Riosie Weratiame weerewarachi itapitirachitiaopua, Eesusio taamo mo'orachitia te'teretoeka. ¹⁶Riosie Weratiame taamo mo'orachitia te'teretoame enesaa teeme, kaawe te'teretoame enema teemea Eesusichio, Eesusi weerewarachi itapitirachitia te'teretokao, yooma pipiripi teeme ahpo yorania kaawe teeretowa yorasika. Yooma teeme pipiripi Eesusi weerewarachi itapitira kaawe nokisiam enesaa, kaawe ahpo wa'achitia ku'itoka nokisiam enema teemea, kaawe ahpo wa'achitia nakitoka.

Weemera te'tereka ohjoeniame Riosie Weratiamechi

¹⁷Pukaepa i'ka aamo chaaniamenia Eesusi Apoe Paamirae weratiamechitia, ka'te ki Riosichi paparamechitia nokimitia eemea, aapoe wa'api ahpo erakoa nokayamechitia, pu'kao kihtawichio kaawekame. ¹⁸Puuu ahpo wa'api erakoakamera nokayamea, tukapachi te'teriamepua ahpo inatario, ki Riosi uutapari inatarichi.

Puuua, kiisi uunareka mochitoamepua, Riosi weemera ahjario ahpo kianarewao, peewamekapapua ahpo iikachio, kiisi sewina erapanariamepua ka'karumachio, kiisi toinariapa ahpo ki ka'karuma nokiwao. ¹⁹Puuua kihta suuwe erakoamepua ahpo ki ka'karuma nokiwachi yokipakamekapapua, yooma ihta eiwepua tiame, pu'serewa nokiwachi. ²⁰Eemea Eesusi Riosie Weratiame tuuyewari pepenipaio, pu'ka wa'a nokiwameo, kiisi kaaweko tiame pepenipakamepua. ²¹Wa'a tiiachioepua eemea, Riosie Weratiamechi pepenipakapa, kiisi kaawe tiamekopua wa'a nokiwao, ²²yomatiampe pu'ka ki kaawe nokiwao, toipuapua wa'asi. Puuu ke'chu Riosie Weratiamechi paparai nokariaa, ahsieme ki ka'karuma nokiwamechi wekaniamepua, aamo iinya tiame yooraka mochitonareriaa. ²³Eemea ehpeo yomatiampe aamo weemera te'terewachi enemetepua, ahsieme kaawerumachiche inatatoame, kihta inatapuawichio wa'asi aamo ki kaawe nokinarewao. ²⁴Eemea, aamo weemera ahjariwa tiia tetewitepuapua, weemera Riosi tiariwa enepatetiamekapa Riosieo, aamo weemera Riosi tiariwa te'teriampe tetewimichioepua wahjachio, te'ta Riosi ka'karumari aamo nokayame tetewiteka, kihta suwepori ihsiwa tetewitiame. ²⁵Wa'a te'tiamekapa eemea, kihta wistuame enemitiapua; ohso kaawekamera aamo ahpo te'ta pichiwaka nayewepuapua, yoomahka teeme pirenao, piiripikai tiamekapa, Riosie Weratiame weerewachio, ki pusie teteiwame weerewachio. ²⁶Ka'te aamo newitote nekarewaeo, aaata aamo na'ra iintokoio, itapiti aamo nekame tiame chaanekoio, nekarewae aamo newitotesaamua, tatakori iintoame muuuu. Aaata ahjama nekasaamu, ikanati aamo katewepuapua pu'ka ahjamao, pu'ka wa'api taawechioio, ²⁷riaorósio ki amochi iintomichio nasiwatekao.

²⁸Pukerio ichikoame enekaio, kihta inatepuapua aamo ichikomiao; ohso kaawe tekipanaka yowipuapua aamo nakiwiao, soparame iinuemichioepua aamo ko'komiao, ahkasi aamo aaata ihkokemiaoi, tesiwa te'tiamekoopua kihta ko'kometieo.

²⁹Eemea aamo chu'wachio, ka'te chiiame enemitiapua, itapiti nekame tiameo, ihtaioi ki kaaweruma chaniwao; ohso kaawe kaawe e'reka nayewiampe enepuapua aamo wahjachio, kaawe wichiyame inamuniampe teerewaeme.

³⁰Ka'te yuuwesitemitia eemea Riosi Riosiwario, ki kaaweruma aamo noonowisoo tísia yuuwesiampepua, tewekachi taamo Noonoa, ahpo Riosiwari amochi yasitopatekamepua, aamo tuuyesimichioepua aamo eeyowa teeresoopua ki kaawerumachi aamo wichipua.

Riosia ahpo Riosiwario, ahpo ijinuwa iintapariache ki'yamepua, pukae kakupachiche aamo teetomichiopua, ahkasi wahjiamе taawechisi Eesusi Riosie Weratiameo, eenechi tekiyachisi tamochio, ahsepari taamo newipatemiaopua.

³¹ Eemea ihpapamitia wa'asio, pu'ka aamo chipurewa tiameo, aaata aamo nekamuchewa erakoao, aaata ahjama nekaconiameo, siinto e'raka chaniwame nayewakao, aaata na'arewa nokiwame, wa'a ikisa yooma ihta kiisi kaawe nokiwameo. ³² Kaaweruma enemitia muuua naaju amochio, tesiwe e'reka nayewiamе enepuapua aaatao, tesiwe e'riame enepuapua aaatao. Eemea aamo ahpo wa'achitia cheriwiamе enepuapua, aamo ki kaawe yooraretiaio, Riosi iintoriachitia aamo cheriwekao, aamoo, Riosie Weratiamechi aamo paparariopa.

Achini teeka ohjoeme tiia Riosi tatanaraa

5 Wa'apenatio Riosi nakiya tatanarakapa eemea, kaawe aamo nakika ohjoepuapua, Riosi aamo nakika yasitoachitia. ² Wa'a teeka ohjoremitia eemea, Riosie Weratiame taamo te'ta nakiriachitia, Apoeopua taamo te'ta nakiyapao, ahpokamera ki'yariopua meripuawichioo, ahpo pejana po'wachitia Riosi oowepakao, taamo tatakoria Riosie piipatepuawichioo, Riosia ahpo Taana meritiameo, peeniakame saaekamepua. ³ Riosi tatanara enepatetiamekapa eemea, kihta suwepori nokiwame amochi tetewitemeripua, a'chi tiamekoiopua, suwepori nokiwameo, ihtaohi ki kaaweruma simiyame aamo weemuwario. ⁴ Ka'te nayewamitia eemea, iinya tiame chaachapaniameopua, itapiti kiisi inatari nayewaniameo. Ka'te tamojeramitia eemea, aaata iinya tiame chaanekaoi. Kiisi kihta nayewamete eemea wa'a tiameo. Ohso kaawe eemea, cheriwema kiapuapua Riosio, apoe iintokamekopua, kaaweruma aamo iintapakao, aamoo ki iinya tiame nayewamichiopua. ⁵ I'ka no'o cheemiao, inataka inamumitiapua: Aawataai ki ahpo uupimache uupitaniame nokiwamea, ooweruai ki ahpo kuunamache kuunaniameaio, ki reesisepuamepua Riosie Weratiame ye'karichi mochipuawichioopua, Riosi wa'api ye'kariwachio; aawataai puuua, ahpo weerewa ikotuwache i'yamea, eiwepua tiameche nokayamepua. Aaata tahpitika e'ramea toomichioio, ihtaohi itapitichi ki kaawerumachi weemuameo, ki reesiseri Riosia ahpo ahjama ohjoemichiopua pu'kao ahpo ye'karichio, pu'kao, ahpo toomichiche riosiwakamekopa. ⁶ Ka'te aamo tooa aaata

aamo wihkuemichio ahpo wistukieo, puuu aamo wihkueniamea, oowera aamo wistukiamepua. Puuu wa'a tiame nokayamea, apochi wichitemiitepua, Riosi kokosari nekarewao, ki Riosi chiiamekamera, ma'masitiamekopua pu'kao. ⁷ Wa'a tiachipa eemea pu'kao, ka'te pichikemitia pu'kao. Pu'ka masitia pichikesaa eemea, ahjama te'teriame enema eemea; wa'a aamo te'teresoo Riosia, aamo kokosamapua. ⁸ Pukerio eemea tukapachi ohjoereriaipua, ki machiyapa Riosichi te'tereniameo, nape ehpeo eemea Apoe Riosie Weratiamechi te'terepakamekapao, Riosi uutaparichi ohjoemepua, Riosi te'ta kaaweruma tuuyewari taajenarichi. Eemea te'ta Riosi uutaparichi mochitoamechitia, aamo tetewitepuapua. ⁹ Pu'ka Riosi kaaweruma taajenarichi ohjoetoamea, kaaweruma e'rarie ihsiamenemapua ahpo piirechio, ki se'wika Riosi nakiyachitia, puuu pichiwakache nayewamapua. ¹⁰ Eemea te'ta Riosi pu'seriachitia, mochitonareka ohjoepuapua. ¹¹ Eemea tukapachi simiyameo, ka'te wa'achi nokisimitiapua, puuu tukapachi nokiwamea, kihta kaaweruma machenamepua; ohso kaawe eemea pu'kao, terika tuuyepuapua pu'kao, ahpo tukapachi nokayao, kiisi kaaweruma nokiwameko tuukaopua pu'kao. ¹² Utewaeme teripuapua pu'kao, pu'ka noriwi nokayao, ki nu'uti suwepori nokayameko tuuyeka, kiisi chanime tiame iinya tiame. ¹³ Nape yooma itapiti taamo nokiwao, Riosi tuuyewari taajenarichi ma'chipa tiiapa, ma'chiame tetewipuamepua, kaawerumakoo ki kaawerumakooiopua. ¹⁴ Pukaepa chaachapaniamepua: Pusasa muuuapa, kochika tiamea. Werisisa muuuapa, wahjiparichi tiamea, Riosie Weratiameo, aamo tahjepamichiopua. ¹⁵ Eemea amochio, kaawe amochi ne'nemitiamua aamo nokayao. Aamo pusakame yasitopuapua inatarichio. Ka'te kihta peenewari machiyame enemitiama; ohso kaawe eemea, te'ta peenewari tiame enemitiapua, Riosi nakiyamera kaaweruma teetowara. ¹⁶ Senepi taawechi aamo teetoachio, kaaweruma poee ne'neteka mochitopuapua aamo wahjachio, tísia tehki tiame teetoamekopua ehpe taawechiamio, i'ka wehjoarichio tísia muuwaemekopa nanaarameo. ¹⁷ Ka'te natakepaka mochitomitiapua, Riosikamera kaawe eratepua nokipuameo. ¹⁸ Aamo kaaweruma Riosichi tetewipuawichioo, ka'te nawajimitia ihtaoi paatarieo, puuu paatario taamo ki inatepame enepatiamekopao, ihtaoi a'chi tiame ikiniameo; ohso kaawe ihtaoi itapiti a'chi tiame amochi ikisaa, aamo Noono tewekachi kahtiame paparaka, itanepuapua aamo ku'ika katewepuawichioo, waikao apoeopua, aamo ku'ika katewemapua ahpo Riosiwario. ¹⁹ Eeme

Riosie Weratiamerachi paparama, wa'amahka ta'pechi napawisaa, a'chitiaoi aamo peeniachitia nayewepuapua tewekachi Noonoo, Apoe Eesusiopua tiameo, ihtaai Riosi iyotaperichi chiia iyonaio tiameo, ihtaai Riosiwichio kaawe e'rewa wikatapuapua, nape te'ta aamo iikachi machename e'rewae. ²⁰ Senepi Riosichi nayewaio, ihtaai itapiti nayewiaio, ka'te natekepamitia eemea, cheriwema kiamiao, Eesusi Riosie Weratiameo, pu'ka aamowichio iintoriopa.

Aachin teeka mochiniamene newikameo

²¹ Eeme newikamea, nenekuti ahpo yoorewatere te'tereka mochitopuapua, wa'a tiame yachatiamekopua Riosie Weratiameo. ²² Eeme ujupiraa aamo kuunao, mo'orachitia teetoame tetewimitiapua, aamo kuuna neesetowatere mochitoka, ²³ taamo Paamira Eesusio, yooma ahpo weerewa ki pusie teteiwamechi taamo te'teretoameo, apoe mo'orachitia teetoamekopa tamochio. Puuu Eesusi weerewa ki pusie teteiwamea, Riosi tioparakaitepua tiameo, pu'ka tiopa ki pusie teteiwamechi mochikamewichio, Riosie Weratiamea ahpo ahjari nehjakamepua, pu'ka newipamichio, pu'ka tatakoria ahsieme cho'wepuawichio. ²⁴ Wa'achitia teemeai Riosie Weratiame ki pusie teteiwame tioparachi enepakamea, taamo Paamira Eesusio taamo mo'oratuamechitia tetewachitiao, wa'achitia eeme uupiraa aamo kuunao, wa'achitia aamo mo'oratuamechitia tetewimetepua, yooma itachioi, yooretoka. ²⁵ Eeme kuunaraai, tísia kaawe nakika mochitomitiapua aamo uupio, Riosie Weratiamechitiao yooma ahpo tiopa ki pusie teteiwameo, nakika yasitoamechitia, pu'kao te'ta taamo nakiyapao, taamowichio ahpo mukiwarichi ki'yariopa. ²⁶ Wa'a iintokame puua ahpo mukiwachisi ki'yakao, taamo te'ta papakotiame itipimichiopua taamo tatakoria, te'ta ahsieme piipakame, ahpowichio taamo poanatakamekapua. Wa'a iintokame Eesusi Riosie Weratiamea, taamo tatakoria cheriwepuawichio itanetiapao, taamoo neeroie paatonioiopua. ²⁷ Wa'a tiame iintokame Eesusi Riosie Weratiamea tamochio, te'ta ahsieme piipakame ne'netenariapapua, ahpo wa'apiopua. Puuu te'ta taamo piipateriaapua, ki teesa tiame tatapara tiamepua piipario, teesaoi ki ohchoparieme, teesaoi kihta chu'ruame. ²⁸ Eeme aamo uupi kuunaraa, aamo tísia weerewa nakiyachitia, wa'achitia nakipuapua aamo uupioi. Aaataai ahpo uupi te'ta tísia nakiyamea, ahpo wa'api nakiyamekai teereniamepua, ²⁹ aataai ahpo weerewao, ki'tiamekopua ahpo

weerewa wa'api nekamuchiameo, wa'a tiamekapa puuu ahpō weerewao, tísia kaawe ahpō neesetoamepua, tísia kaawe koi'teka. Riosie Weratiamea wa'achi ihsika taamo neesetoamepua ahpō tiopawao, puuu tiopa ki pusie teteiwamea, apoe wa'api weerewakapapua, weerewa ki pusie teteiwame. ³⁰ Teemea pu'ka weerewa ki pusie tetewiniamechi te'teramepua, pu'ka weerewachi piiripikame teemea, piiripi wa'api pirenaturichi. ³¹ Wa'achitia Riosiai nenewikameo, piiripi weerewachitia pirenatukame tetewamepua, Ekhoriame Iyoterio, te'ta eee chiiachitia: “Aata tijoea toimeripua ahpō noonoo yeeyeopua tiame, ahpō uupimao piiripichitia enepamiapa pirenatukao.” ³² Ihji pirenatuniamē piiripi weerewachitia, tísia tehki tiamepua pahtepuawichioo, puuu piiripi weerewachitia pirenaturi enepaniameo, ki pusie teteiwamekapa. Wa'a te'terame teemea, piiripi pirenaturi enepakamekapa, Eesusi Riosie Weratiamechío, ki pusie tetewiniamechi. ³³ I'kao cheerimekainia wa'asio, eenechi aamo chaaniamenia: Eeme kuunaraa, aamo wa'api aamo nakiyachitia, nakika yasitopuapua aamo uupio; eeme uupiraa, yooreka yasitopuapua aamo kuunao.

Tatanara nayewaniame, yayawara tiame

6 Eeme kukuchia, yooreka mochitomitia aamo yayawao. Puuu aamo yayawa yooreniamea, kaawerumapua, wa'a tiame nakiyame taamo Noonoo tewekachi kahtiamea. ² Iintuame piiripi nuurari Moisetaru Riosie kiatime, ti'tijoeo ooweruopua tiameo, e'weka mochitomichiopua. Riosia ahpō nuurari Moise ki'yaiopua tiameo, pu'ka nuurari yooreka yasitokameo, tísia kaawe ikitemo tuukamepua. Puuu nuuraria eee chiiamepua: “Yooremitia aamo noonoo, aamo yeeyeopua tiame.” ³ Puuu Riosie iintomo tuuriaa, eee cheeriopao: “Aamo noonoo aamo yeeyeo tiame yooreka yasitosaa, tehpe weritomerimua ahjatokao.”

⁴ Eeme noonoraa, ka'te nekaka tuuyemitia aamo tatanao; ohso kaawe kaawe e'reka tuuyepuapua masitekao, kaaweruma weripamichiopua pu'kao, yooreka yasitoame. Ki aamo e'wenaresoopua aamo tatanao, utewachi yooretēpuapua pu'kao, a'chitiaoi aamo ye'kachitia masiteka, nape tísia nakika, kiisi nekaka; wa'a tiame nakiyame taamo Noonoo tewekachi kahtiamea.

⁵ Eeme aata aamo teeko tekipanakiamea, yooreka tekipanapuapua aamo teekochio, iyorika yorapuapua aamo tehkio, kihta inasoame enepuapua, tijoeai oowitiameai, aamoo

Riosie Weratiame tekipanakiamechitia iyorika. ⁶ Aamo teekoe ki tetewiniachi ihsiaio, wa'api tiame enepuapua, ki aamo teekochiche kaawe aamo itipinarewaeoi, Riosie Weratiamechiopua tiamé, wa'a tiame kaawe e'riame Riosia. ⁷ Wa'a tiachio aamo teekochi tekipanaio, Riosie Weratiamewichio, tekipanameka erapuapua, ki aaata ti'tijoe teekowichio, ooweruoi teekowichiooi. ⁸ Nane'remitia eemea, puhku tekipanameo ki puhkuchitia tekipanameopua tiameo, wa'achitia kaawe yorapuamekopua Riosieo, yooma aaata ahkasi kaawe ahpo tekipanariachitiao.

⁹ Eeme tekipaname teekoraai, aamo tekipanamechitia te'terepuapua, aamo yooreka tekipanakiamechitia, ka'te e'raka yooraka tetewimitiapua pu'kao, kaawe nane'riamekapa eemeapa, tewekachi kahtiamekopua te'ta aamo Teekora, aamooopua aamo tekipanateka iintuamea. Puuu aamo te'ta Teekoa, apoe Eesusi Riosie Weratiame puuu. Puuu Eesusi Riosie Weratiame aamo Teekoa, ki epeche weruma tiame tetewamepua aamoo, aamo tekipanakiamechio.

Ihtanae taamo nehpuameriko riaorósi na'ararichio

¹⁰ Ehpeo neea, no'o iyotewachi kajuyachiopua, aamo riaorósichio, ihtanae aamo nehpuamia, nayewemane. Eemea, riaorósi wihkuarichi aamo nehpuapuawichioo, Riosie Weratiame itanepuapua aamo te'ta ahpo utewarie ku'imichioo. ¹¹ Eemea Riosie aawewiame enepuapua, ahjae aamo neesepuame riaorósi wihkuario. ¹² Apoe Riosi enemer taamo ahjae nehpuameria, ki aaata ti'tijoechi nasiwaniamekopua, apoe te'ta Satanasikoopua taamo seepurawao, kihta sa'paeme ki eeraemeoipua tiame. Taamo ahjachi nasiwaa, eekachi ohjoame ahjaripua, Satanasia ku'yamera ahjari, tísia nanaarame ti'tijoerichio. Puuu Satanasia ku'yamea, i'ka wehjoari tukaparichi tekipanamepua, te'ta Satanasie kiatiamé, te'ta utewari kiatiamé i'ka wehjoarichi nokisimichioo. ¹³ Pukachipa Satanasia ki pusie teteiwamechi nasiwaniamekopao, yomatiamé Riosie aamo nehpuari amochi teeretopuapua, ahjae aamo aawemichioopua, Satanasia aamo wihkuewarichioopua. Wa'atiaomua kiisi yuumpatiame enesaamua Satanasia wihkuarie nanaarameeopua, ma'chiamé teteipuaame enemamua Riosie Weratiamechi te'ta tiamekopua aamo paparao. ¹⁴ Pukaepa eemea, pusakame mochitopuapua, kaawe aamo inateka. Satanasia aamo wihkuenaresoo, te'ta pichiware Riosi chiiáe, nehjiaka aamo

nehpupapuapua, pukae aamo nehpuamichio ki'yakame Riosia. Satanasia aamo chaanenaeso: “Kiisi kaawe tiame muua Riosichio, tísia wihtuka chiiame muua”, chaanepuapua pu'kao: “No'oo tísia kaawe tiamekopua Riosichio, no'o Riosichi paparakopa no'o cheriwekopa.”¹⁵ Kaawe katewetiamochipupua, aamo wahjachi nayewemia Riosi kaaweruma tuuyewario, Riosie aamo iikachi ta'iria yasitowa eraniameo, Riosie taamo kianiameopua.¹⁶ Riaorósio aamo sewina erapatenarioo, ki aamo ahjama tiopa Riosio aamo ku'ikao, aamo Riosichi paparae aamo nehpuapuapua, pukae aamo pejanaweka, choipatepuapua riaorósi ataporirao, taamo ki kaaweruma iintojeraopua, tajenarieme.¹⁷ Pu'ka Riaorósio aamo sewina erapatenarioo: “Ki Riosie aamo newipatetiameko”, chaanesoo, peeneka aamo nehpuapuapua, tísia wihtuameko tuuka pu'kao. Puuu tísia peeneka aamo inatawae nehpuawaa, soontaro kajewa mo'koritoniameka tiamepua. Riaorósi wa'a mahka amochi eenaka itapiti ki kaaweruma Riosiwichio, aamo weemupanaeso iintojerakao, Riosi Iyoterichi chiiame aamo nehpuapuapua, Riosi Riosiwarie ku'iwa.¹⁸ Senepi kukuwe Riosichi itaka mochtupupua aamo ku'iwa, apoe aamo chaanesimichipua, pukae aachin teeka aamo nehpuasimichipua, Satanasi na'ararichio. Wa'achi cheeka nehpuapuapua yooma aamo wahjachiwichio itakao, Riosi Riosiwariichio.¹⁹ No'owichioopua tiame itapuapua Riosio, ma'chiam ki seweka no'o masitemichipua, ahpo Taana Eesusi simiyameo, yooma pu'ka kaaweruma Riosi tuuyewario, ki ma'chitaniame pehji, ehpe taawechiamio noriwi teereniam pehjí.²⁰ Neeea pu'ka tuuyewari nayewatuapa, i'wa yachatiamenia peereso, Riosi no'o chaanesiwa nayewatuamekapa. Te'ta itaka mochtomitiapua no'owichio ehpe i'wa no'o kahtioiopua peereso, Riosio no'o ku'imichipua, no'o oisatia nayewamichipua, te'ta kaawe no'o teetomichipua, Riosi nakiyachitia.

Kajuyachi teepotari

²¹ Ehpeo nee Paoroa wa'a Ejesio tiopachi mochtikameo, wa'a aamo uhjurenane Tikikoo, taamoo Riosichio pooniwaka tiame, puua tísia yokipakame puuupa Riosie Weratiamechio, puua tísia kaawe no'o ku'ikamepua tiameo, Riosi tehkiwa nokiwachio. Tikikoeo nee, wa'a aamo i'tochenania, yooma aachin teetoa tamochio i'wa, puua aamo mochtikachi asisaapa, puu ihsimapua yooma aamo tuuyekao, aachin teeka taamo mochtikaopua i'wa,

²² aamoo kaawe erakomichiopua, taamo kaawe te'terio tuuyetiopa Tikikoeo. ²³ Yooma eeme Riosichi poponiwa pipiniwaopua tiame, Riosi ihsijerania amochio, ta'iria mochitekaopua aamo iikachio, Riosio amochi teerejerania tiameo, te'ta aamo ahpo nakika mochitoniamé; aamo ku'imichiopua tiameo, ki se'wika aamo teetowetekao, aamo te'ta paparawaopua, ahpo Taana Eesusichío. ²⁴ Yooma aamo taamo Paamira Eesusichi tísia ki wahjiamesi nakika ahjachi paparaka mochitoameo, Riosio neea, te'ta kaaweruma ikiwame amochi teewejerania, ahkasi ki wahjiamesi.

Wa'asi kajuyamenia i'ka no'o aamo uhjuriaa, i'ka tuuyewari aamowichio iyotiao. Kaawe erakosa naajúu, cheriwema wa'asi.

Paoro
I'iripo
Iyoteparia

Teepotari

1 Kúíra Iiripo tiopachi mochikame, Riosichi poponiwa pipiniwa tiame. Nee Paoro Timoteo ahjamao, Eesusi Riosie Weratiame yorakeka mochitoamea, i'ka iyotesa aamo uhjurena teemea, yooma pu'ka Iiripo mochikameopua, Eesusi Riosie Weratiamechi tel'teriamo, yooma wa'a tiopachi pa'pamuratuameopua tiameo, wa'a ikisa wa'a pa'pamuratuame ku'kuyameopua tiamé. ²Teemea aamoo, Taamo Noono Riosiopua, Apoe Eesusi Riosie Weratiameopua tiameo, aamo tísia kaawe iintojerani teemea, aamo iikachiopua, tísia ta'iria mochitekao.

Paoro Eesusichi pichikiamewichio, Riosichi itanewa

³Neeea senepi amochi inatepaio, cheriwema ki'yamenia te'pa tewekachi kahtiameopua Riosio, ⁴tísia kaawe e'rapa noochio, ⁵pu'ka aamo no'o tísia ku'ika mochitoriawichioo, yooma i'ka ka'karuma Riosi tuuyewari no'o nayewa tuuoiopua, pukeri o'inia i'ka ka'karuma naawesari aamo inamuriachisio, ahkasi ehpe taawechemisi. ⁶Neeea i'ka Riosi iintomia amochio, tísia ahjachi e'rame neeea: Puuu tísia kaaweruma itapiti iintokame aamo iikachio, puuu wa'api amochi o'inekame, amochi simitemeripua wa'apitia tísia kaaweruma inisikao, ahkasi Riosie Weratiameo, eenechi eenachisio. ⁷Neeea Riosio amochio, tísia kaawe iintomeriko e'ramenia, wa'a e'ramenia aamo tísia nakiyamekapao, aamoopua tiameo, tísia no'o ku'ika mochitoriopapua, i'ka Riosi no'o ki'yaria yoramichio tehkichio, aamoopua tiameo noochi kiatiamekopua Riosie kaaweruma teetowao, pe'yachi no'o peereso yachatiao, pe'yachi yawichichi no'o weranioi Riosi kaaweruma tuuyewari nehpuakao, te'ta pichiwako tuukaopua pu'kao. ⁸No'o Noono tewekachi kahtiamea, nane'riamepua achini e'raka no'o kahtiamekoopua iikachio, aachin teeka no'o tísia aamo tetewinareka yasitoo, ki nu'unti aamo kuchichewaka nakiyapa Apoe

Riosie Weratiameo aamo kuchicheka tetewachitia. ⁹ Neeea Riosio, napatika aamo nakika mochitomichio itaniamenia, epeche machika mochitomichioopua Riosichi tiameo, epeche kaawe nokisikao Riosichio, ¹⁰ aamo peeneka uumichioopua epeche te'ta kaawerumara ne'nekao. Wa'a te'tereka mochitosaa eemea, kihta a'chi tiame te'tereka mochitomeripua i'wa wehjoarichio, ahkasi Apoe Riosie Weratiame eenechi eenachisi, aamo tewekachi apechunamiao. ¹¹ Wa'atiao aamo kaaweruma teerewa nokariao, kaaweruma i'ipari enemeripua Riosie Weratiamee ku'itiame, wa'a ikitiapa eemea, kaaweruma nayewaka cheriwema kiama eemea Riosio, Riosie Weratiame Noonoraopua.

No'owichioo te'ta nateyamea, Riosie Weratiamechiche teetoniamepua

¹² Riosichi poponiwa pipiniwa tiamée, aamo nane'rejermaninia i'wa peereso yachatiameo, ohso kaawe teetomichio eneriopua Riosi kaaweruma tuuyewario, epeche muuwaeme machimichioopua i'ka tuuyewari tuuyesiwaopua. ¹³ Yooma i'wa yawichikarichi so'sontaroa, ki so'sontaroaapua tiame, nane'riamepua i'wa no'o peereso kahtiaoopua, Riosie Weratiame naewatuapa i'wa yachatiamekoopua. ¹⁴ Wa'achitia ki ookapi Riosichi poponirai pipinirai ma'chi mochitoamea, i'wa peereso kahtio tuuopa no'oo, apoepechi tísia oisa erapaka, tísia oowe erapaka taamo Paamira Riosie Weratiamechiopua tiameo, tísia nayewatunareka mochitoamepua, i'ka tuuyewari Eesusichi simiyame tísia ka'karumaopua.

¹⁵ Aaata ti'tijeria Riosie Weratiameo, naewatuamepua naewao, nape ahpokamera kaawe e'repuawichio, ki aaatae aho iimepuawichiokamera; nape aaata wahjachia Riosie Weratiameo, kaaweruma erakoka nayewatuamepua pu'kao. ¹⁶ Ihji ki ka'karuma naewatuamea Eesusi Riosie Weratiameo, no'o kokosa eratenariapa wa'a nokayamepua ki pichiwarikamera aamo nayewatuka Eesusichi simiyameopua. ¹⁷ Puuu pichiwaka nayewatuame Eesusichi simiyame Riosi ka'karuma tuuyewario, no'o nakika mochitoamepua. Puuu nane'riamepua tiameo, Riosi chiia nehpuapa i'wa peereso no'o yachatiamekopa, no'o Riosi kaaweruma tuuyewari nayewatuapa. ¹⁸ Nape pe'yachi ki kaaweruma iikaeka kaaweruma iikaeka nokayoio ka'chi no'o yoramepua, a'chitiaoi puuu, Riosie Weratiamechi simiyame nayewatuamepua. Wa'a teerewachio,

kaawe e'ramenia. Wa'apitia epeche kaawe eratomania, ¹⁹Riosie neesetoniamekapa i'wao, ku'we no'o ma'chipapuameko e'rapa i'wa perekarichio, aamo Riosichi no'owichio itarewae ku'iwa, Riosie Weratiame Riosiwarie ku'iniapa tiameo. ²⁰Neeea ahkaoi oiyaio, tísia kaawe nayewanariamenia Eesusichi simiyame, kihta suuwe e'reka aataoi. Neeea no'o nayewaturaeo, Riosie Weratiameo ki nu'uti tiameko nane'rejeramenia, pu'ka wa'a tiameo noochi epeche, epecheche tetewitoka, ahkasi no'o ahjaka yasitoachisi, ahkasi no'o mukuyachisio. ²¹No'owichioo ahjaka yasitoniamema, Riosie Weratiamewichio yorakeka yasitoniamema puuuu, nape mukisaooinia, tísia kaawe enemeripua noochio. ²²Pu'ka na'pa kaawe tiame no'o uumia ne'newakao, ki tewayamenia aachin tiamekamera no'o uumiao. Ahjaka yasitosaania, Riosikamera yorakeka yasitomania, Riosiwichio epeche taakiamechitia itipipuawichio. ²³Mukisaania, Riosie Weratiamechi ahjama yasimerinia, pu'kakamera uusania kaawe enemiinia. ²⁴Nape wa'a tiame no'o inatoio, amochi inataniachio, aamo ahjama itipiniakameraa, epeche kaawepua. ²⁵Wa'a teeso Riosichi paparapa no'o ahjamaiopua pehjo, aamo ku'ika yasitonariamenia ohso kaawe, pu'ka aamo Riosichi paparawao, aamo waminasinariapa, epeche kaawe aamo teetomichiopua Eesusichio, ta'iria mochtoka Riosie Weratiamechio. ²⁶Wa'atiao eenechi amochi no'o iinuetare eeméa, peereso no'o kahtioio, ma'chipatioiopua, wa'a aamo ahjama no'o kahtioopua, tísia kaaweruma nayewapuawichiopua Riosie Weratiamechi simiyameo.

²⁷Neeea aamoo, i'kache aamo te'tereka mochtogeramepua: kaawe aamo e'reka mochtowa, kaawe aamo nakika mochtowa, yooma aamoo Eesusi Riosie Weratiameo, taamo mochtijerachitia. Wa'a te'tereka mochtopuapua, wa'a aamo mochtikachi no'o eenachisioio, ki no'o wa'a eenakooio, eemea wa'api te'teretopuapua. Nape ki wa'a simikaionia, kaawe aamo nayewaniame inamunariamenia, kaawe aamo uuka mochtowa tuuwame, ki se'wika nokisio tuuwame, Riosi tehkiwachi nokisiwao, wa'a tiiao, muuwaeme ti'tijoe ooweru tiameo, Eesusichi paparamichiopua. ²⁸Ka'te seewemitia eemea aamo seepurawao, a'chikoi aamo yoramio tuuka mamajochoio; ohsotia oisa te'teretopuapua, kiisi suuwe erapaka nayewasikao, Riosi kaaweruma tuuyewario. Puuu aamo seepurawaa aamo momojochamea, aapoekamera kokosapuai wa'a chaachapamepua, ki uukamekapa puuu Riosi chiiao, Riosie Weratiamechi simiyame aamo nayewatuao. Nape eemea Riosi

kaaweruma tuuyewari uukamekapao, newipameripua Riosi kokosarichio. ²⁹Eemea Riosie newipatepuamekapaopua, kaawe e'raka nokisipuapua yooma a'chi tiame aiwasiaiopua Eesusiwichio nokisiwachio. ³⁰Wa'a tiiachiopua teemea, Riosi soontarora teemea, Riosi ahjama Satanasi puipanareka nasiwaniachio. Eemea tetewikamepapua no'oo, aachin teeka no'o tísia utewaeme tekipanamekopua Riosi tehkiwachio, ehpeoi wa'apitia no'o utewaeme teetome, inamuamepua, neea no'oo i'wa peereso kahtaiiopua, kiisi toaka simitekaopua, Eesusichi simiyame masitekao.

**Eesusi ahpo wa'api tesiwataria; wa'a ikisa te'ta
weruma teeremichio weratiame**

2 ¿Ihtana erakoame eemea Riosie Weratiameeo, oisa erapame eemea pukaao? ¿Aamo Riosie Weratiame aamo nakiyao, kaawe aamo erapatiameko erakoame eemea iikachio itapiti ihta aiwaio? ¿Amochi ku'ika yasitoameko erakoame eemea Riosie Weratiame Riosiwarirao? ¿Pichiwari tísia nakika tesiwewa erakoame eemea, aaataoi aamo piirechio? ²Wa'a te'terame enesaa eemea, no'o ahsieme kaawe eratepuapua, yooma pu'ka yooraka, yooma pu'ka wa'a tiame erakoka mochtoka, kaawe aamo ahpo nakika mochtoka, piiripi wa'api erakowari nokisika, Riosie Weratiameche yorakesikache. ³Eemea ka'te yoramitiapua ihtaoio, aamo epeche weruma tiame eraniameo, aamochekichio yorapua eraniameo; ohso kaawe eemea aamo piirechio, epeche weruma tiamechitia teteipupua, ki amochitia. ⁴Aaataai eemea ki aamoche kaawe e'rewa i'yapuapua, ohso kaawe aamo piirechiopua, kaawe e'rewa yasitowa i'yepuapua, kaaweche yorakewa teetoka.

⁵Eemea, Eesusi Riosie Weratiame te'ta inatariachitia, inataka mochtopuapua. ⁶Puuu Eesusia, ke'chu tijoe tijoetuaio, ki ahpochekichio inatariamepua, ohsotia puuua, taamowichiokamera inatariamepua tiamé. ⁷Pukaepa ki ahpo wa'inarepua ahpo tisiwari Riosiwarichi itipimiao, ohsotiakamera puuua ahpo tisiwarichi ku'itapi poanatakao, tijoekamera tijoetumio eraparepua, i'wa weechio tijoe weerewaraeme enepaka, tomochitiao puuua, tijoe naawaka. ⁸Neipao tijoetusaapa puuua, epeche nu'uti tiame ahpo iintaparepua pehjo, ahkasi ahpo mukiwachisi tesiwatakao, tísia suwepori tiame ahpo yorapuawichio ikitewakao. ⁹Wa'a iintoriawichioo ahpo Taanao, apoe Eesusi Noonora tewekachi

kahtieme te'ta Riosia, yooma te'ta weruma iyoriwa teerepaka weerarepua, yomatiame tatakoriniame newipaterachitia weeraka, pu'kao Newipateri teewaka, puuua Eesusi cheeka chaniwame.

¹⁰ Pukaepa ihji teewaraa ki nu'uti iyoriwa tiamepua, yomatiame ahjakamea te'ta yoorewa teerepuame tiarieme, ahkasi yomatiame tewekachi ahjario, ahkasi yomatiame weeechi ohjoeme ahjariopua tiame, wa'a ikisaopua tiameo, wehtere ohjoeme ahjariopua tiame.

¹¹ Wa'a iintokame Riosia Eesusichio, yomatiame Riosio ahjakame enepateriao, Eesusikamera te'ta weruma iyorimichiopua, te'ta ahpo ki nu'uti Paamirachitia tetewaka. Wa'a tiiachio puuu Eesusi te'ta iyoriniameo, te'ta taamo Noono Riosi, iyoriniame enemichiopua tiame.

Riosie Weratiamechi paparamea, tajayamechitia mochtioamepua

¹² Wa'a teetoachipa aamo tísia no'o nakika yasitooa, e'waka mochtioameraa Riosi tuuyewario, wa'api teetoka mochtioapuapua, aamo ahjama no'o kahtioio, ki aamo ahjama no'o kahtioiopua; nape ki aamo ahjama no'o kahtioo, epeche iyorika mochtioapuapua no'o e'wejerao. Eemea ka'te weruma aamo erakoka mochtioitiapua, eemea eeyowa e'reka aamo mochtioapuapua aamo ki ka'karumachi ruhjiapua, Riosia aamoo, wa'a teeka aamo neesetomichio newipatekamepua. ¹³ Riosio, amochi teetoamekopa ahpo Riosiwarié ku'isikao, puuua a'chitiaoi ahpo yorajera aamo yomachioopua.

¹⁴ Ka'te nekamuchiameche enemitiapua, ihtaoi aamo yoorao; ka'teoi aamoche kaawe tiameche eramitiapua. ¹⁵ Wa'a te'tiame enesaa eemea, kaaweruma aamo te'teretowame tetewitemamua aamo wahjachio, wa'a te'terame aamo enesoo, ki aata aamo ki kaawe te'terio chaachapamapua. Eemea so'pori tajayamechitia mochtioomeripua, ki ka'karuma mochtioachi tukaparichio, aamo te'ta ka'karuma te'teriaéo. ¹⁶ Riosi kaaweruma tuuyewari weemera ahjari naewae, uutapasipatepapua pu'ka ki ka'karuma ti'tijoerichio, tukaparichi te'tereka ohjoemeopua pehjiio, ma'chiamé tetewimichio, weemera ahjarichi pooeo. Wa'a aamo te'teresoo, Riosie Weratiame enoio, kihtawichio no'o tehkiwa amochi iintorio eramania. ¹⁷ Nape i'ka amochio kaaweruma Riosi tuuyewariwichio meripuaio i'wao, Riosi oowewarichitia meritiaa, kaawe e'ramenia pu'kawichio meritiao, nane'riapa aamo no'o nayewaturiao, kaaweruma machenariopa Riosichio, aamoopua ka'karuma

tekipaname eneriopa tiame Riosichio. Wa'a aamo te'tereriopa aamoo, tísia kaawe e'ramiinia amochio, pu'ka amochi no'o kaawe e'ra, noonowiriopa. ¹⁸Wa'achitia no'oo amochi kaawe e'riachitiao, wa'achitia eemeai, kaawe erakoka te'teretoka mochtopuapua Riosi tehkiwachio, ka'karuma aamo tekipaname erakoka amochio.

Timoteo, Eepajorito tiame nayewaniame

¹⁹Ahjachi e'raninia no'o Paamira Eesusichio ku'we no'o aamo mochikachi uhjuremiaopua Timoteoo. Timoteo wa'a no'rasa eenechi enasoopua, tísia kaawe eramania aamo nane'riapa, aachin te'tereka aamo mochikoo. ²⁰Ki aaata piirechi iinuemenia piiripioi, te'ta noochitia inatameo, aaatae aamo aachin teeka mochika nane'retemiao. ²¹Aaataai wahjachia, ahpoche kaawe teerewawichio i'yamepua, ki Riosie Weratiamechitia erakoamepua, Eesusi Riosi Taanarachitiao. ²²Nape Timoteoo nane'riame eemeapa no'oo, tísia no'o ku'ika yasitoriamekopua, pu'kao neeea no'o taanachitia tetewamepua, puuua te'ta kaawerumache yooraka yasitoamekopapua. ²³Wa'a tiiachipa Timoteoo neeea, aamo uhjuremo orapakania, nape neeea pehjio, puuyemania aachin teeremio no'o peereso kahtiao, no'o ku'we ma'chipapuamekooio, tehpesi no'o teerepuamekooipua peeresoo. ²⁴A'chitiao neeea, ahjachi e'ramenia Riosichio, ku'we no'o ma'chipapuamekopua i'wa no'o peereso kahtiao, wa'a tiiachionia, ma'chipatiaapa neeea i'wa peereso kahtiao, nooe wa'a siimania aamo ne'nemiao.

²⁵Nape wa'atioi, Eepajoritoo ku'we wa'a aamo uhjurekemo o'rania, aamo mochikachio eenechi no'rapuka. Puuua te'ta ihsikamepua no'o tehkiwachi ku'ikao, pu'kao no'o seekarewachitia yasitomichioopua no'o ku'ikao, yooma ihta no'o nakiya ihsikao, pu'kao aamoe wa'api no'o uhjureria no'o ku'ika yasitomichioopua i'wao. ²⁶Apoe puuu Eepajoritoo ki ahjame e'ramepua aamo tetewinariao, yooma aamoo pu'ka tísia kokorio tuuwa inamukapao, tísia yuuwesiriopa weeka inataka. ²⁷Pichiwa tísia kokorekamepua kokoriao ahkasi kiiya mukiwachisi, nape ehpeo yachapakamepua Riosieo, Riosie tesiwa e'repariopa pu'kao. Wa'a iintokao Riosia, ahkasi no'ooi yuuwesiao, kaawe no'o erapatekamepua tesiwekao, kihta no'o epeche no'o yuuwesimichioopua wa'asi, i'wa no'o peereso aiwaka kahtioio. ²⁸Pukaepa yaapiti aamo uhjuremo o'rania Eepajoritoo, aamoo eenechi tetewapao, kaawe erakomichioopua wa'asi. Aamoo kaawe erakoka mochikopa saukame eenariopa

Eepajoritoo, neeeai kihta yuuwesimapua waikao, aamo tísia yuuwesia e'rakaopua, Eepajorito kokoreriao. ²⁹Wa'a aamo mochikachi enasopa, kaawe e'reka asipupuapua pu'kao, taamo poonichitia tetewika, kaaweruma Riosichi tekipanamekopua. Pu'ka wa'a te'tiameo, aaataai ti'tijoeo ooweruoi tiameo, kaawe e'raka uuka tetewipuapua; ³⁰ihji Eepajoritoo aho kokorewaeo, kiiya mukukamekopapua, Riosie Weratiamewichio tekipanakao. Ihjia no'owichio ihsikao, tísia tesiwa ihsikamepua no'o ku'isikao, aho ahjario tísia maaporichi teeretokao, eemeo ka'chi iika ki aamoe no'o ku'imia teereriaopua, mehka mochikamekapua eemea.

Kehkisa ki nu'uti nateyame Eesusichi paparaniameo

3 Ehpeo Eesusichi simiyame aamo nayewemania, achin teeka ki nu'uti nateyamekopua Eesusichi paparaniameo. Eeme no'o Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame, te'ta taamo Teekora Eesusichio, peenia erakoka mochitomitiapua. No'owichioo ka'chi tiio e'ramenia eenechi wa'api aamo chaaneka aamo iyotepainia, no'oo wa'api cheeka iyoteriaopua wa'asio; ohsotiaonia i'kao, kaawe teeremeriko e'raninia amochio, ki natakepa mochitomichioopua no'o aamo chaaneriaopa wa'asi, i'kao tísia kaawe tiamekopua amochio. ²Kaawe aamo neesetoka mochitomitia eemea, pu'ka sapoorika erakoamekoopua aamo ko'konariao, puuu nanaarame se'wi aamo masitiamea, aamo tahpitika erakoamepua aamo ko'konariao, aho ki ka'karuma se'wi masitiaeo. Puuu utewa aamo yooramepua aamo siichitepuwa nokimichioo, aamoo Riosichio, kaawe te'terame tetewipuawichio tuukao. ³Puuu weerewachi siichitepuwa aho nokiwamea, ehpiamio kihta nateyamepua Riosichi kaawe te'terepuawichioo. Teemea ki taamo weerewachi siichitepuwaio, teemekamera te'ta pichiware siichitepuwatiameraka tiamepua, puuu siichitepuwao te'ta Riosi Riosiwarikamera taamo iikachi tehpuhaniamekamerapua taamo tataroririao, aho Taana Eesusichiche taamo paparatioiche. Teemea kiisi ahjachi erakoamepua ihtaioi itapitichio, taamo tewekachi kahtiamie Noonochi kaawe te'terepuawichioo, ki pu'ka Taanarachi paparaniameo, Riosie Weratiamechiche. ⁴Aaata isaeri tjoekapao, te'ta ahpokamera epeche kaawe tetewiniame e'rame enesoopua Riosieo, neea epeche tiamekaitenia wa'a tiachio; ⁵neea te'ta isaerikaitenia, osanao taawe i'toai no'o naawariachio, siichiteputetiamekapapua; neea tiamekoo, Chaamini ojochiwarachi

naawakamekapao, te'ta isaeri tijoekaitenia tiame, isaerikopua no'o yayawao eureo nayewame. Neeei Moise nuurari nokiwa yooreniawachio, tísia iyoriwa tiame enekame neeia, ahkasi no'oo parisero masitari enepachisi. ⁶ Pariserochitia enepasaapa neeia, tísia weemuka yasitokamenia nooe wa'apioi, Eesusichi paparamé tísia na'arewa ihsiwachio, ki kaaweruma maeeka Eesusichi simiyame masiteniameo, ki iyoriameko e'rapaopua Moise nuurário. Waika taawechiamio neeia, Moise nuurari e'wewa nokiwachio, aaataai kihta no'o terime tiamekainia. ⁷ Nape ehpeo neeia Riosie Weratiamechi paparamékapao, pu'ka Riosie Weratiameo no'o tatakoriria piipamichio mukuriopua pu'kao, pu'kakamera kaawerumako e'ramenia ehpeo. Pukaepa ehpeo neeia, yooma pu'ka pukeri no'o ihsiriao, Moise nuurari nokiwachi simiyameo, pu'ka yoorewae yooraka no'o kaawe teeremio e'rariaopua Riosichio, pu'kao neeia ehpeo, ipaka tetewamenia pu'kao, kihta nateyamekopa pu'kao. ⁸ Ehpeo neeia no'o te'ta Eesusi Paamirachio, ihtaoi ki epeche nateyame tetewamenia, ki Eesusichi paparaniamechio. Pukaepa neeia, yomatiamé pu'ka te'ta nateyamechitia no'o tetewaria pukerio, yomatiamé ipakame neeepa pu'kao wa'asi, kasarachitia, te'ta Riosie Weratiamechikamera paparamiapa. ⁹ Ehpeo neeia, Riosie Weratiamechikamera enepakapao, tewekachi kahtiamé Riosi no'o Noonoe, kaaweruma tetewiniamenia, ki pukerichitia no'o maaeria, Moise nuurari nokiwa iyoriniame yoorariwae. Wa'a teeresoo, taamo te'ta kaaweruma tetewiniame Riosieo, Riosie Weratiamechikamera paparaniamekamera puuua, kihta itapiti taamo wa'api kaawe ihsiwaepua. ¹⁰ Pukaepa neeia ehpeo, te'ta pewatiame no'o naawaemeko eranariamenia, no'o Eesusichi te'ta paparawao, pu'ka Riosie Weratiameo no'owichio iintorio, te'ta pichiwa wa'a iintorio eranariamenia noochio, pu'kao kurusichi mukuria no'o piipamichioo, mukukai eenechi oijenariao. Neeei Riosie Weratiamechio, ahjama mukukameka eranariamenia, pu'kao te'ta kokosa aiwariaopua mukukao, te'ta no'owichio aiwario inatakache yasitonariamenia noochio. ¹¹ Wa'a no'o e'raeopua, ahkasi Riosi wahjipakame oijenatemiachisi puuyeka yasitonariame neeia, waika oijenatewachio, no'oo eenechi ahjatemichiopua tiameo.

Ahkasi Riosie kiapuame puuyetoka mochtowa

¹²Wa'a cheeka nayewaionia, ki no'o sewina erapateniameko cheeka chiiamenia, ki no'o seenekachi itapiti ki kaawe tiameko yoorameko cheeka chiiamenia. Nape wa'a tiiai neea, utewaeme teetoame neea, yooma Eesusi Riosie Weratiamee, kiatame yoramichioo, ahkasi ahsieme no'o ahsepatiachisi. ¹³Neea no'o Riosichi poponiwa pipiniwa tiamée, ki no'o sewina erapameko chiiamenia no'o Eesusichi paparaniamechio; nape yomatiamete'ta natakepakache yasitoaonia, no'o pukeri o'iniao ki kaaweruma ihsiriao, utewaeme teetoka yasitoamenia yorasikao, ¹⁴Riosie Weratiame ki'yaria yoramichioo, ahkasi no'o ahsepachisi no'o Riosie kiapua, no'o kiamiwichio nuuteka kahtiao, yomatiamete taamo ahpo Taana Eesusichi paparaka mochtioame kiapumewichioo.

¹⁵Yomatiamete teeme iwapakamea Riosie Weratiamechi paparawachio, wa'a tiame erakoka mochtomete teemea. Nape aaata eemea seenekachio, noochitia se'wi erapaka yasitoame enesaa Eesusichi aamo paparao, Riosi wa'api ahpo Riosiwari amochi ma'chiamete erapatemapua, aachin teeka aamo peewanamerikopua, aamo Riosie Weratiamechi paparao, eenechi aamo kaawe teetomichioopia Riosichio. ¹⁶Pukaepa i'wa weechi mochikaapa pehjo, Riosi Riosiwari taamo tuuyesiachiche, taamo se'wi wichiye tuuyesoo, taamo Eesusichi pewatiame te'tereto paparao.

¹⁷No'o Riosichi poponiwa pipiniwa tiamée, no'ochitia teetoka yasitoachitia, wa'achitia teetoka mochtiojeraninia, wahjachi no'ochitia teetoka mochtioameo, ne'netokaopua tiame. ¹⁸Neea weesa aamo chaaniamenia wa'asiopua aamoo, wa'a aamo mochikachio muuwaeme wa'a mochikamea, ki ahpowichio mukukame erakoamepua Eesusio, ahpowichio ihsiya, kurusichi mukukamekoiopua pu'kao. Pukaepania ehpeo, o'kewataka aamo chaaniamenia eenechio, Eesusi Riosie Weratiameo, ki ookapi seepurawa iinuemekopua ahkai. ¹⁹Neea Eesusi seepurawaka te'teriamete, tesiwa e'riamenia pu'kao, Riosieo ki teesa kokosa yorapumekepua pu'kao. Pukaepa naaraka yasitome e'ramenia pu'ka wa'a ikimiopao. Puuu Riosie kokosapumea, wa'a yorapumeepua, ahpo suwepori nokiwarichikamera ahpo riosiepariopaopua, pu'ka ahpo suwepori nokayaeopua, tísia ahpo oijerameepua, tísia ahpo te'ta suuwe eramitioopua. Puuu pu'kache ki kaaweruma inataka mochtionariameepua, i'wa wehjoarichi nokiwameche pu'sereka. ²⁰Teemea ki pu'ka ti'tijoechitia inataka mochtioameepua, i'wa weechiche pu'sereniamete,

ohsokamera teemea, tewekachi taamo ohjoremiakamera inataka mochtitoamepua, wa'a o'inia enameri puuyeka mochtitokaopua, Apoe taamo Paamiraopua, Eesusi Riosie Weratiameo. ²¹ Puuu Eesusia enasaapa, Apoe iintomeripua sewinatakao, i'ka ehpe taamo weerewa mukuka pikayameopua, ahpo weerewaka tiamekamera iintapaka, weerewa ka'chitia taawechi mukuyamera. Wa'a taamo iintomeripua te'ta ahpo utewarieo, yomatiam e ahpo utewarie ahpo ye'katere teerepateniameepua, Apoeo te'ta enasáa.

Senepi taawechi peenia erakoniam e taamo Paamirachi

4 Wa'a taamo iintomerikopua Eesusi Riosie Weratiameo. Eeme no'o tísia nakiya Riosichi poponiwao pipiniwaopua tiameo, ka'te se'wika mochtitomia eemea aamo Eesusichi paparao, Apoe te'ta taamo Paamirachio. I'ka aamo chaaniam e neeea, tísia aamo tetewínariapa, eemekamerakopua no'oo, no'o te'ta kaawe erapatiam e, pu'ka no'o amochi masiteriao, kaawe e'raka amochi uukamekopapua.

² Neea i'wa o'inia, aamo Euoriao, Siintike tewaniameopua tiameopua wa'a tiopachi mochikameopua ooka ooweruo, Riosichi kaawe erapajerani neeea, Eesusi Riosie Weratiamechi, ahpo pipiniemehitia mochtitomihiopua. ³ Muuu wa'a tiopachi paamiratuamea, i'ka Riosi tehkiwachi no'o ahjama anachatokameopua, aamo ku'ijerania i'ka ooka ooweruo, puuu Keremete ahjamao, yooma wahjachi Riosichi tekipaname ahjamaopua tiameo, tísia kaawe no'o ku'ikamekopaopua pu'kao, Eesusichi simiyame tuuyewari tuuyetokao; puuu yoomahkao, Riosi iyotaperichi iyopuka toatiame puuuapa teewarao, Riosi Ahjari Iyotaperichiopua.

⁴ Yooma eeme wa'a Iiripo tiopachi mochtitoamea, peenia erakomitiapua eemea, taamo Paamirachio, wa'apiche te'teretoka eeméa. Eenechi wa'api aamo chaaniamenia, taamo Paamira Eesusichío, peenia erakokache mochtitopuapua pukachio. ⁵ Eemea aamo wahjachi kaawe e'reka tetewao, aamo tesiweka tetewameko tetewitepuapua pu'kao, aamo wahjachioo, Apoe taamo Paamira tewekachi kahtiam e, ma'chiam e aamo tetewamekopapua pu'ka aamo wahjachi kaawe ihsiao, pu'ka Apoe Eesusi Riosie Weratiameo tewekameo, waapi teetoamekoopua ahpo enamiao, epeche epecheche. ⁶ Ka'te weeka inataka mochtitomia eemea, itapiti ka'chi ikime tiiachi, ka'chi iika machename tiiaio, pu'kawichio kahtiam e

taamo tewekachi Noonoa, aamo ku'ika machenatemichiopua, pu'ka tewekachi kahtiame taamo Noono, itanepuapua aamo ku'ipapuawichioo, pu'kao yooma ihta aamo tesiweka ku'iriopao, cheriwema kiapuapua pu'kao. ⁷Wa'a aamo te'teretosoo Riosia, ta'iria aamo mochtowa aamo kiana Riosia iikachio, puuu ta'iria aamo mochtowaa, ki nu'uti tiame puuuu, epeche tiame ki taamo maayachitia. Puuu taamo iikachi ta'iria mochtoniame Riosie taamo kianamea, puuu tamochi ihsiamepua, ki taamo toitenaretekaopua Riosie Weratiameo, Apoe Eesusio. Pukae kaawe erakoame teemea taamo iikachio, Riosie Weratiamechi taamo te'teretoaopua, pirena kaawe eratoka pukachio.

Ka'karumache inataka mochtoniame

⁸Kajuyachiopa i'ka no'o naewao, yooma aamo neeea, chaaniamepua: Eemea pichiwarichiche inataka mochtopuapua; ihtaoui yoorewa nakiwiameo yoorekache mochtopuapua; te'ta ki ikicha tiamerache, kaawerumache inataka mochtopuapua; ka'te suwepori tiame inataka mochtomitiapua; te'ta peenia tiameche inataka mochtopuapua; eemea tiameo, kaawe wichiamechiche inatapuapua; aaata kaawe iintokameo, kaaweruma iintorioche chaachapapuapua.

⁹Eemea no'o aamo masiteriache, nokisipuapua, yooma aamo no'o ihsia tetewariache yooraka, yooma aamoo no'o cheeria inamuria. Wa'a aamo te'teriame enesoo, Apoe Riosi aamo te'ta ta'iria yasiwa ki'yameraa, aamo ahjama yasitomeripua.

Paoro Iiripo tiopachi mochtikame ku'iria

¹⁰Neeea no'o Paamirachio tísia peenia e'ramenia, aamoo eenechi noochi inatepariopa. Neeea ki no'o natakepatiameko cheeka chiiamenia, kaawechupena eemea noochi inatepariopa, no'oo, ku'iwa uhjurekaopua, ki ehpesi o'inia wa'a e'raka mochtioaiopua, nape ka'chi iika no'o ku'ime tiapao, ki no'o ku'iriameo. ¹¹Nape eemea, ka'chi erakopuapua ahkasi ehpe no'o ku'ikaio, nane'riame neeea aamoo, ka'chi ikime e'rapa wa'a te'tererioo. ¹²Neeea penipakamepua, kihta iinueka yasitowao, paarasateka yasitoawaoiopua. Yooma a'chitiaoi no'o ye'kakamenia ohjoewao: posakame yasiwao, chorowaka yasiwaoi, u'matoame soparame iinueka yasitowaoi, tesywa teereka yasitowameoi, itapiti

no'o nakiwiaoio. ¹³Ihtaoi kaawe anachamenia Riosie Weratiame utewariego, puuupua yooma ihta no'o nakiwia kiasiao, no'o ahjaka weritomichioo. ¹⁴Nape wa'a no'o tiioio, tísia kaawe noonowikame eemea no'o ku'ikao, no'oo te'ta kihta no'o iinuekoio, no'o uhjurakaopua aamo no'o tesiwiao.

¹⁵Neeea aamo Iiripo mochikameo, nane'riamenia eemeche no'o ku'iriamekopua, Maseronia o'inia no'o machenoioopua, wahjachi mochiwachiami no'o nayewatumia simirioio, i'ka Riosichi simiyame kaaweruma tuuyewario. Waikami taawechio ki'tiainia aata tiopae ku'iniameo. ¹⁶Tesaronika no'o kahtioio tiameo, kiisi no'o toakame eemea no'oo ku'ipakao, weesa no'o u'yepakame eemea no'o ku'iwao, ihtaoieo no'o nakiya. ¹⁷Neeea ki no'okamera te'ta kaawe ku'ijeramepua, neeea Riosieo, ohso kaawe aamokamera te'ta kaawe ku'ijeramepua, i'ka no'owichio tísia kaawe noonowiriaopua. ¹⁸Ehpe aamo no'o uhjureriaeo, soparame iinuemenia no'o Riosi tehkiwachi teetomio. Puuu eemea no'o uhjureriaa Riosiwichioo, tísia peenia tiame puuua, itapiti peeniajuwa e'onichitia. ¹⁹Puuu wa'api Riosi no'o neesetoamea, ahpo te'ta paarasarichi ma'chipaka aamo ku'isimeripua, yooma ihtaoi aamo nakiwiasichioopua, napati taamoo, Eesusi Riosie Weratiamechi paparaka mochitoameo. ²⁰Pukaepa teemea yoomahka, te'ta kaawe nayewametepua Riosio, te'pa taamo Noono tewekachi kahtiamero, ahkasi ki wahjiamesi tiameo.

Iyojura kajuyachi teepotari

²¹Teepotemitia eemea, yooma pu'ka Riosie Weratiame Eesusichi, paparaka mochitoame. I'wa no'o Riosichi poponiwachitia pipiniwachitia mochitoameapua tiamea, aamo teepotenapua tiameo. ²²Wa'achitia aamo teepotenapua tiameo, wahjachi i'wa Rooma mochiwachi mochikame, wa'achitia Eesusi Riosie Weratiamechi paparamo, ookapi puuua, i'wa Rooma yawichikarichi tekipanamea, aamo teepotenapua tiame.

²³Neeea nooeo, Apoe taamo Paamira Eesusi Riosie Weratiameo, te'ta kaaweruma amochi teerejeraninia. I'wasi ihji no'o naawesari iyotiaa. Kaawe erakoka mochitomitia.

Paoro
Ko'korosa
Iyoteparia

Teepotari

1 Kúíra Koorosa tiopachi mochikame. Nee Paoroa, Riosi e'rarichi Eesusi Riosie Weratiamee weratiamepua, Eesusi wa'api taamowichio iintoria nayewamichio. Pukaepa i'ka iyojura iyotesa aamo uhjurenania, no'o Riosichi pooniwa Timoteo ahjama, ²yooma aamo Koorosa mochikameo, Riosie Weratiamechi te'te iyorika mochikameo, yooma wa'a Riosichi piipakameopua poponiwa pipiniwaoopua tiame. Teemea yooma aamoopua tiameo, Riosi taamo Noonoopua, tísia kaawe teeretojeranipua amochio, iika yachapari kiamichiopua, ta'iria aamo mochiwari kiamichiopua tiame.

**Paoro Riosichi nayewa, Eesusichi
paparamewichio cheriwema ki'yaka**

³Senepi aamo kaawerumawichio itayaiopua Riosichio, cheriwema ki'yame teemea taamo Riosio, Riosie Weratiame Noonorao, ⁴aamo wa'a Koorosa mochikameo, tísia aamo paparamame inamuamekapa, Riosie Weratiamechi Eesusichio. Teemea tiameo cheriwema ki'yamepua Riosio, aamoo tísia nakika mochitoamekopao, Riosichi ahpo ijinuwaka mochitoameopua wa'ao. ⁵Wa'a tel'teretoame eemea, te'pa tewekachi nuutewa inataka mochitoamekapa, aamowichio enemerikopua, Riosie aamo kiapuameopua nuutewao. Eemea pu'ka nuutewa puuyeka mochitoamepua, pukeri aamo o'ineriachisi Riosi pichiwari tuuyewarichi paparakapao, i'ka Riosi Taanarachi simiyame, aamo tatakoria newipari aamo nayewaretiachi. ⁶Ihji wa'api pichiwari kaaweruma tuuyewari amochi tuuyetiamea, ahkasi yomatiamé wehjoarichi mehtakamepua, epeche epecheche muuwepari teetoka, Eesusi Riosie Weratiamechi paparasiamé. Wa'achitia ikiyame eemeai wa'a aamo mochikachio, Riosi pichiwari tuuyewarichi inamukapao, epeche epecheche muuwepaka Eesusichi

paparasiameo, nane'rekapa eemea Riosio, ki nu'uti aamo nakiyai teereriopa, aamo tatakoriria cheriwemio erapariopa tiameo. ⁷I'ka tuuyewari aamo u'yetokamea, Epajarasi iintokamepua, puuu taamo ahjama tekipanakame, taamoeo tísia nakiya. Puuu aamo mochikachi kahtiaio, kiisi se'wika aamo masitekamepua, Riosie Weratiamechi simiyameo. ⁸Apo e i'wa enasaopua, yooma taamo tuuyekamepua, aachin teeka aamo mochikao, tísia kaawe aamo nakika mochika.

⁹Pu'ka taamo nane'retewa u'yepatiachisi wa'anao, ki toayame teemea Riosichi itaka aamowichioo, Riosio ahpo Riosiwarioe, ahpo e'ra aamo nane'retemichiopua, yooma ihta pahtewari machiwari aamo kiamichiopua, apochi simiyameo. ¹⁰Wa'a tiame amochi iintosoopua Riosio, Riosi nakiyachitia mochitoame enemapua; wa'a nokisikame eemea tiameo, kaaweruma taakeri noonowikame enemapua, Riosi kaawe eratewakamera, yooma ihta machipakamekapapua Riosichi simiyameo. ¹¹Teemea Riosio itaniamepua tiameo, ahpo te'ta peenia tiame utewarioe, aamo utewatesimichiopua, aamoo pu'sereka te'teretomichiopua, anachasika aamo a'chikoi tiame ikiyaiopua. ¹²Teemea taamo Noonoo tewekachi kahtiamoeo, cheriwema ki'yamepua pu'kao, pu'ka itapiti aamowichioo katewiamekopua tiame itapiti nuutewao, ahpo ahjama te'ta kaaweruma mochiwarichi mochipuame, te'ta tajayame piiparichi mochiwarichi. ¹³Riosia taamo tukapachi mochikoi tatakorikao, taamo puuyanakamepua, ahpo Taana te'ta nakiya ye'karirachi enepatekamepua, ¹⁴ahpo Taanao taamo pejana mukuriopa taamo tatakoriria cheriwepuawichioo, Riosia te'ta ahsieme taamo piipatekamepua.

Ihtanako Riosie Weratiamea, Riosi tiarichi

¹⁵Riosie Weratiamea, tewekachi taamo Noonokaitepua ki pusie teteiwame. Puuu tewekachi taamo Noonoo, i'ka wehjoarichi eenakamepua, ahpo Taanachitia naawaka. Pukaepa Riosie Weratiamea, ke'chu naayachisi o'inia ahjaka yasitoame tuuyamepua. ¹⁶Wa'a tiachiopa yooma ihta tewekachi iintuameopua weechi iintuameopua tiameo, apoe Riosie Weratiame iintoriakaitepua enepatekao, Riosie Weratiameo apoe taamo Noonoo tewekachi kahtiamekai tiiámekapa, apoe taamo Noonoo ki pusie teteiwame. Apoe wa'api iintokamekaitepua tiameo, yooma ihta teteiwame, yooma ihta ki teteiwame tiaméo, yooma ihta ye'kariwaoi, yooma

ihta ya'yawichiwaoui, yooma ihta pa'pamiratuwaoio, yooma pu'kao ahpowichio enejérameo. ¹⁷ Ihji Riosi Taanara Eesusi tewaniamea, ke'chu kihta ki'tioi ki tetewitiame ahpo Noonochi yasitoniamekaitepapua, Apoe ihsikamepua yooma ihta itapiti iintuame enepatekao, puuu tiameo yooma ahpo enepateriao, kiisi ikicha iintokamepua kaawerumachio, yooma ahpo enepateriao te'ta kaawerumachiche teeretomichiopua. ¹⁸ Puuu Eesusi wa'apiapua, yooma apochi paparaka pirenatukameo, ahpo kiisi pusie weerewa tetewiniameka, tiame te'teriami tetewamepua, Apoeo pukachio, mo'oraka teetowachitia tetewiniame. Puuu Eesusi ki pusie weerewarachi pirenatutiamea, Riosi tioparakaitepua, ki pusie tetewiniamera. Apoe Eesusia tiameo, apoekamera ihsiamepua mukukai eenechi ahjaniameo, ki'tiamepua aataai wa'asi wa'a tiamea, pukaepa puuu Eesusia, yomatiam ihtaio ahpo enepateria, te'ta aampa tiamepua. ¹⁹ Riosia ahpo te'ta kaawe e'rachi, yomatiam ahpo Riosichitia tiiao, ahpo Taana Eesusichi yasipakamepua. ²⁰ Riosia tiameo yomatiam ahpo tewekachi iinuekaopua, weechi iinuekaopua tiame, ahpo Taanachi taamo ahsieme piipatenarekamepua, taamo ahsieme cho'wekaopua taamo tatakoriao, taamoo te'ta kaawe te'teremichiopua apochio. Wa'a tiame iintore Riosia ahpo Taana taamowichio iintoriaeo, taamo tatakoria Riosie kokosapuame, pejanaka kurusichi mukuriaeo.

²¹ Eemea pukerio, seesenuka te'tereriaipua Riosichio seepurawarachitia, itapiti ki ka'karuma yooraka ohjoekapao. ²² Nape ehpeo Riosia, ahpo Taanara aamowichio ahpo weerewachi aiwariaeo, aamoo kaawe te'terepaterepua Riosichio. Wa'a iintokame Riosi Taanaraa amochio, ka'karuma aamo ne'netenariapapua ahpo Noonochio, kihta a'chi tiameopua ohchopario, te'ta piipákame, aataeoi kihta aamo chaanepo tiiameopua. ²³ Nape ahpo Noonochio, wa'a tiame aamo tetewitepuamewichioopua Eesusieo, kiisi se'wika Eesusichi paparaniame nakiyamepua, kiisi toaka yasitomeripua Riosi ka'karuma aamo tuuyewari nayewetiameopua, itapiti Riosie aamo kiapo tuuriache inataka yasitomerimua. Puuu wa'a tiame Riosi cheeriaa, yomatiam wehjoarichi nayewatupo tuutiamepua, Riosi Taanara Eesusieo. Nee Paoroa tiameo, pu'ka nayewatuka ku'ika yasitoamenia.

Paoroe Riosi tioparawichio tekipanawa, ki pusie teteiwame

²⁴Nee Paorua, ahkaoui aamo mochiwachiami Eesusichi simiyame nayewatuka aiwakamekaio, a'chitiaoi aiwaka yasitoainia, ta'iria itipiame neea, puuu Eesusi i'wa weeechi oiyame enesaapua pehjo nayewatukao, i'ka no'o aiwa nayewatuka aiwamii puua, pu'ka aiwari aiwameri teereria, aiwatoka aiwame neea, Eesusichi simiyameo. Pu'ka yooraka aiwaka yasitoame neea, Riosi tioparawichio tekipanaka, pu'kao ki pusie teteiwame, Eesusi weerewara tewaniame. ²⁵Nee pu'ka Eesusi weerewarachi te'teriamo, te'ta ma'chiamo simiyame masitemichio weratiame, Eesusichi simiyameo. ²⁶I'ka Eesusichi simiyameo Riosia, ehkoriami o'inia noriwi teeweriaipua pehjo, nape ehpe waanamio Riosia ahpo ijinuwa enepatesiao, ma'chiame tuuyesiamepua pu'kao. ²⁷Riosia wa'a iintoamepua yooma ahpo piipateria ijinuwachio, te'ta nane'reka mochtomichio i'ka te'ta peenia tiame yooma ihta Eesusichi tiameopua, pu'ka taamo Noonoo Riosio yomatiamo ti'tiwoeriwichioopua ahpo tiia ma'chiamo, isaeri ti'tiwoeripua ki isaeri ti'tiwoeripua tiame. Puuu Riosi ma'chitaa ihjipua: Eesusi Riosie Weratiame amochi yasitoamepua ahpo Riosiarieo, pu'ka tisia peeniatiamo ahpo mochiwarichi mochipuame, aamo inatapatesiamepua. Ihjipua te'ta taamo Noonoo, te'ta ahpo pichiwataa.

²⁸Teemea, yooma Riosi na'nayewaturaa, i'ka Riosie Weratiamechi simiyame nayewatusiamepua ti'tiwoerio, ahkaoui mochiwachiami tuuyesikao, kiisi wehchi ipaka tetewimichio i'ka tewekachi kahtiamo taamo Noonoo taamo masitetiao. Teemea i'kao, te'ta peenewari machiwarichi teetoka masitiamo teemea, pu'ka taamo masitiao tisia kaawe pahtepuwichioopua, yooma ihta Eesusichi simiyameo. Teeme pu'ka wa'a tiame masitekao, tisia kaawe te'teremichioopua Riosie Weratiamechio. ²⁹Pu'kawichio neea utewaeme tekipanamenia Riosie Weratiamechio, yomatiamo te'ta utewarie no'o teeretotiao.

2 Nee no'oo aamo nane'reka mochtogeraninia, aachin teeka tisia utewaeme tekipanakamekopua wa'a kahtiao, aamo Koorosa mochikamewichioo, yooma wa'a Raoriséa mochikamewichioopua tiameo, yooma wahjachi no'o oiyachiamio ki no'o tetewamewichioopua tiameo. ²Wa'a tiame tekipaname neea, yooma aamowichioo, aamo iikachi oisa erapamichioopua, napati eeme aamo kaawe nakika mochtoka. Wa'a teetoamenia tiameo, epeche ahsieme aamo pahtiamo enepamichioopua, pu'ka

Riosi ki ehpesi o'inia noriwi teereriameopua pehjo, pu'kao yooma Apoe Riosie Weratiamechi simiyameo. ³Ikachi simiyame te'ta nane'reka mochitosaa eemea, te'ta pahtewari paarasatiame enemeripua, te'ta peenewari machiwarie nokisika. ⁴Neeea i'ka aamo chaaniamenia, i'ka wa'a aamo teeresoo, aaataai peenia cheeka aamo wihkuenarioio, ka'chi iika aamo wihkuepuawichio. ⁵Neeea, ki nooe wa'a kahtiainia, aamo ahjama wa'a kahtiaitenia no'o inatarieo. Peenia e'rame neeea Riosi nakiyachitia te'tereto tuuopa, te'ta pewatiame mochito tuuopa Riosie Weratiamechio, pukachi ahjachi te'ta paparameko tuuopa.

Weemera teerewa mochipume Riosie Weratiamechi

⁶Wa'apitia pukeri o'inia aamo Riosie Weratiamechi paparariachitiao, Apoe Eesusi aamo Paamira uuriachitiao, pu'kache e'weka mochitopuapua, pukachiche ahjachi paparatoka. ⁷Pukachio eemea teeresi naawaeka mochitopuapua, pewatiame naawaeka Eesusichi aamo paparario, Apoe Eesusi te'ta aamo masiteretiachitia. Eemea aamo Noono tewekachi Riosio, cheriwema ki'yakache mochitopuapua, apoe iintoriopua aamowichio tísia kaawe iintokao, ahpo Taana Eesusichi iintokaopua.

⁸Ka'te aamo toimitia aaata aamo ko'komichioo, aaata aamo ki pichiwaka nayewesoopua Eesusichi simiyameeo, aamo wihkueka nayewenaresoopua. Puuu oowera i'ka weeechi ti'tijoeri nokiwameche inatamepua, ki ehpesi o'inia wa'a nokiwame. Puuu chaachapaa rooroikame masitewa puuu, kiisi Riosie Weratiame masitia, uuka chaachapame.

⁹Puuu aaata wa'a chaachapaka aamo wihkuenariamea, ki nane'rekamepua ihji Riosie Weratiame weeechi oikameo, pukachi weerewachi yasitoriamekopua, te'ta tisiwari Riosi tiarirao. ¹⁰Eemea te'ta Riosie Weratiamechi te'teriapao, amochi teerepuame eemea Riosie nehpupari ku'iwarioro, ka'chi iika aamo wihkuepuawichioopua. Puuu Apoe Riosie Weratiamea, puuu wa'api tisiwarikai tiipaopua, yomatiame ihta ki ka'karuma tiariopua, aampa te'ta utewari tiaamepua, yomatiame ki ka'karuma nokiwarioro noonoraopua, ahpotere tiamepua pu'kao, yomatiame aampa tiamepua yomatiame pu'ka utewarira tiarirao. ¹¹Eemea Riosie Weratiameeo, iikachikamera tehpunetiamepua, yooma ihta amochi ki ka'karuma te'tereriao, ki ma'chikamera weerewachi siichitepuwekao. ¹²Eemea paatoniao, Riosie Weratiame ahjama

mukukameka ijikikamepua, ahjama wetemajitiamechitia; wa'a tiachio, neerochi o'inia puuyapaio, eenechi ahjakameka ijikikamepua weemera ahjarichi, Eesusi ahjameo. Wa'a ijikikame aamo tetewame Riosia, Riosi te'ta utewarirachi paparakamekapa, ahpo Taana oijenateriae, te'ta ahpo utewarirae. ¹³ Eemea pukerio, poanachi te'tereriaipua Riosichio, aata wahjipakamechitia Riosie tetewiwachio, aamo iikachio pehjo eemea, ki Riosie tehpeneniaiopua pehjo aamo tatakoririao. Nape ehpeo eemea, yooma tehpunetiamekapaopua ki kaawe aamo te'tereriaio, weemera ahjari kiatiamepua, yomatiame aamo cheriwekekaopua aamo ki kaawe noonowiriao. ¹⁴ Riosia yooma ihta ahpo nuurari taamo wenejiao, yooma wa'asi werapakamepua pu'kao, taamo tatakoriria wenejiwa wikirieriaopua, kurusichi raositepakapua pu'kao, ahpo Taana Eesusi mukiwarieo, ahsieme kajuka netetepakao. ¹⁵ Riosie Weratiamea yomatiame tamochi ki ka'karuma chaachapaka wenejitiameo, ahsieme kihta nateyame enepaterepua pu'kao, yooma ti'tjoeri tetewachi kurusichi meritiameo. Wa'a iintoka Apoe Riosi Taanaraa, pu'ka Satanasi ku'kuiwari taamo na'areka Riosichi wenejika mochtokameopua, tísia suuwe erapatekamepua pu'kao, te'ta newitoka chapisa pe'pereso i'tokaopua, yooma ti'tjoeri tetewáchi suuwe erapateka newitokamechitiaio.

Ki i'ka wehjoarichi inataka mochtokamechitia inataniame

¹⁶ Pukaepa eemea i'ka wehjoarichi mochtokaiopua pehjo, ka'te aamo toa wenejimichioo, aata i'ka wehjoarichi iyoriniame nokayameo, i'ka eee tiame iyoriniamechitiaio: ihta kooame iyoriniameoi, ihta itapiti iijirewa iyoriniame, ihta yoorewa teeweniameoipua pahkochio, meeche weemerachi simiyame iyoriniameoi, Riosi resipuniame taaweche iyoriniameoi. ¹⁷ Yooma puuu itapiti iyoriniamea, kihta nateyamepua Riosichi ka'karuma te'terepuawichioo, se'wi iyoriwakapapua. Te'ta Riosiwichio iyoriniame nateyameraa, ihjipua: Riosi ahpo Taana Weerariakamera iyoriniame. ¹⁸ Ka'te aamo toa aamo wenejimichio, Riosi tewekachi ku'kuiwari tísia yoorewari te'terewameeopua, aata ahpo tísia tesiwa te'teriname, e'retiameeopua. Pu'ka wa'a tiame nokiwa inatamea, apoe wa'api ahpo oisataka chaachapamepua, ahpokamera tísia machiyameko erakoka. Yooma puuu wa'a ahpo oisataka masitiamea, kihta Riosi pichiware tiamepua, teesaio ki Riosi inatá, oowera weechi ti'tjoerichitia inatamepua.

¹⁹Puuua ki nakiyamepua Riosie Weratiameo, ahpo mo'orachitia teetomichioopua, puuua kihta Eesusi weerewara itapitira enepanariamekapapua, te'ta taamo Noono tewekachi kahtieme e'rariachitiaopua, ahpo Taanakamera mo'orachitia teetomichioopua, ahpo Taana weerewachi ki pusie teteiwamechiopu.

²⁰Nape eemea, Riosie Weratiame ahjama mukukameka ijikikamepua, ki i'ka wehjoarichi mochikamechitia inatamiapapua wa'asi. Nape wa'a ijikikamekaai eemea, ¿achini iikai eemea wa'api te'teretoamepua eenechio, ke'chu aamo Eesusichi paparoi te'tereriachitiao, aamo ki ka'karuma yooraria yooraka mochitao? ¿Achini iikai i'ka wehjoarichi nokiwame yoorewatere mochitonariame eemea, i'ka eee tiame nuurari yachatiamechitiao: ²¹“Ka'te ihcheпа pukachio, ka'te ko'ka pu'kao, ka'te ahjae ihsi pu'kao”? ²²Yooma puuu nuurari ka'tetaniamea, i'ka wehjoarichi mochikameche nuurari iyoriniame puuua, puuua Riosichi kaawe te'terepuawichioo, kihta nateyame puuua. Puuu i'ka wehjoarichi nuurari yachatiamе wa'inewa iyoriniamea, kajumiite puuua wa'asi, taamoo tewekachi Riosi ahjama mochipatetiopaopua. ²³Puuu i'ka wehjoarichi itapiti iyoriwa nokayamea, tísia Riosichi iyoriameka nokayamepua, tísia ahpo weerewachi kokosa yooramekapaopua, te'ta Riosichi iyoriame ahpo eratekaopua ti'tijoerio. Nape puuu weerewachi ahpo kokosaniamea, kiisi taamo ku'yamepua ki ka'karuma nokipuawichioo, itapiti ki ka'karuma nokiwa weemuniamеopua.

3 Eemea Riosie Weratiamechi paparakapaopua, weemera ahjarichi oijenakameka iikamepua Eesusi Riosie Weratiame ahjamao, Eesusi mukukoi eenechi oijenatetioopua. Pukaepa eemea wa'a ijikikamekapao, aamo tewekachi mochikameka erakópuapua wa'asi, Riosie Weratiame yawichituachi ahjama mochikameka erakoka, Eesusi ahpo Noono yawichiturachi kahtiachi, ahjamina ahjama ya'yawichituka. ²Pu'kache epeche te'ta nateyamechi inataka mochitopuapua, tewekachi mochipuameche, ki i'ka weeechi aamo mochikamechitia erakoka. ³Eemea ehpeo, i'ka wehjoarichi iintuame aamo ki ka'karuma weemuka mochitoriao, mukukameka ikikame puuuapa amochio, weemera ahjarikamera uukamekapa eemea, Riosie aamo kiatiamekamera, Riosie Weratiamechi paparakamekapapua. ⁴Riosie Weratiamea pu'ka weemera ahjari taamo ki'yakamepua, pukae taamo ahpo tísia peeniatiamе mochiwarichi mochime te'teriamе enemichioopua,

eenechi enasaopua taamo apechunamiao, ahpo ahjama mochiwamiachiohua.

**Ke'chu Eesusichi paparai te'teretotiamē;
Eesusichi paparaka te'teretoniame tiame**

⁵ Pukaepa eemea i'wa wehjoarichi mochikaiopua pehjo, yooma toipuapua wa'asio, mukukamechitia tetewipuapua pu'kao, yooma pu'ka ki Eesusichi paparaniame nokiwameopua, i'ka eee tiaméchitia: ihtaohi suwepori nokiwame, ki ka'karuma ikotuwa nokiwame, aaata iinuekopao wa'achi teerenarewa, ihtaohi itapitichi riosiwataniameohi. ⁶ Yooma aaata i'kaka tiame ki kaawe nokayamea, Riosi nekarewae kokosapuamepua, kiisi e'weka mochitoamekapapua, tewekachi kahtiaméopua Riosio. ⁷ Eemeai wa'achi nokaka mochiriaipua, ke'chu taamo Paamira Eesusichi paparai. ⁸ Nape ehpeo eemea, ki oosa wa'a nokaka mochitopuapua, i'ka eee nokiwamechitia: aaata tísia nekakapa merinarewa, aaata na'ara yorapuaichio na'ara ihsiwa, na'ara chaachapawa aaata na'arepuawichio, iinyatiame suwepori nayewaniame. ⁹ Ehpeo eemea ka'te aamo ahpo wistuka mochitomitiapua, yooma toakamekapa eemeapao, aamo ki ka'karuma nokariaopa, ke'chu Riosie Weratiamechi aamo paparai nokariameo. ¹⁰ Ehpeo eemea Riosieo, weemera ti'tijoe enepakamepua, ooweru tiameo, wa'achitia. Amochio eemea senepi epecheche teetopamepua yooma ihta Riosichi simiyame machiwari, Riosi tiameka teerepakamekapapua amochio, weemera te'terewachio. ¹¹ Wa'a tiame iintokame Riosia aataohi tamochio, yooma Eesusichi paparaméchiopua, pe'yachi ki i'isaeri ti'tijoeerikohi, pe'yachiohi siichitepuwatiamékooi ki siichitepuwatiamékooiopua, pe'yachiohi aaata Siintiani weechi ti'tijoeerikooi, pe'yachi simaroni ti'tijoeerikooiopua, pe'yachi teekoemékooi ki teekoemékooiopua. Te'ta nateyameraa, Eesusi Riosie Weratiame yomatiamé wehjoarichi mochikame iintoriakamerawichio puuuu; puuuu yooma aaata ti'tijoeerichi apochi paparakamechio, pukachi yasitonariame eneriame puuuu, ahpo Riosiwario.

¹² Riosia aaata ahpo Taana Eesusichi paparakameo, ahpo ijinuwa iintapakamepua, tísia nakiyamekapapua aamoo. Pukaepa eemea amochio, ka'karumache tiame tetewitetopuapua, eee tiamechitia: aamo ahpo tesiwe erakoniame, kaawe e'raka ihkokeniame, kihta aamo weruma uuniame teerewa, ki e'raka cheeka nayewaniame, ki aaata nahsinepaniame. ¹³ Aamo ahpo anachiamé enepuapua; aataa

aamo wenejitiaeo, cheriwepuapua pu'kao. Eemea taamo Paamira Eesusi aamo cheriweriachitia, wa'achitia aamo ahpo cheriweka mochitopuapua. ¹⁴Te'ta nateyameraa amochio, te'ta kaawe aamo nakika mochitoniamerapua. Te'ta aamo nakika mochitosaa eemea, te'ta kaawe nokaka mochitomeri eemea amochio, taamo nakika mochitoniamekopapua, taamo piiripi pirenaturi iintapamepua, Riosie Weratiame weerewarachiopua, Riosie Weratiame weerewara ki pusie teteiwamechio. ¹⁵Ta'iria mochitopuapua aamo iikachio, kaawe aamo te'terio erakokaopua, taamo Noono tewekachi kahtiamechio, pu'kawichio apochi aamo paajutekame Riosia, piiripichitia enepamichiopua, ahpo Taana Eesusi weerewachio, ahpo Taana Eesusi weerewara ki pusie teteiwamechio. Riosi amochi iintoriao, kaawe e'rekache mochitopuapua, eepi cheriwema ki'yakache, aamo ahpooiopua tiameo, cheriwema kiapuapua aaataeoi aamo kaawe yoratiao.

¹⁶Eemea amochio, amochi pochikameche te'terepuapua Riosie Weratiamee aamo masiteretiao. Aamo nanapawiachi napawisaapua Riosi iyorimiao, Riosie Weratiame te'ta machiwari masiteriachiche teetowa masitepuapua. Ahkaoi aamo nanapawiachiamio, ihtaoi Riosi nayewame wikatapuapua, yoomahka pirena kaawe chaachapaniame Riosio, pirena aamo iikachi kaawe erakoka, cheriwema ki'yaka Riosio. ¹⁷Ihtaoi aamo chaachapaopua, ihtaoi aamo nokayaoipua tiameo, aamo Paamira Eesusichi te'ta aamo te'teria inataka nokisipuapua, ahkaoi aamo nokisiachiamio. Ka'te natakepamitia eemea tiameo, aamo cheriwema kiamia Riosichio, Eesusi te'ta kaawe iintoriawichio aamowichio.

Ta'pechi mochikamewichio tuuyewari

¹⁸Eeme kukunara ujupiraa, aamo kukunawa neesetowatere te'teretopuapua. Wa'a te'tereka mochitojereniame Eesusi Apoe Paamiraa, ooweru apochi paparamoopua. ¹⁹Eeme ujupira kukunaraai, kaawe nakika mochitopuapua aamo uupio. Ka'te e'raka ihsiwa ihsimitiapua aamo uupichio. ²⁰Eeme kukuchiwaraa, ka'te toaka mochimitiapua aamo yayawa e'wewao, wa'a aamo te'terejeramekopua Apoe aamo Paamira Eesusia. ²¹Eeme yayawaai, ka'te ki taisa erapatemitiapua aamo tatanao, tísia nekaweka tuuyewaeopua pu'kao, utewaeme e'raka yoorawa chaanewaeo. ²²Eeme ahpo teeko seekaraka teeka mochitoameai, kaawe e'waka mochitopuapua aamo teekoo. Nape pichiwarie e'weka

mochitopuapua pu'kao, taamo Paamira Eesusio aamo kaawe nokayame e'remichiopua aamo wa'a te'teretoopaopua. Eemea wa'a te'teremeripua, ki aamo teekoe tetewiniaiohua. ²³Yooma eeme Eesusichi paparamea, yooma ihta aamo yoorapua tiameo, kaawe e'raka kaawe yorapuapua, aamo Paamira Eesusiwichioo, kaawe e'raka yorakiamechitia. ²⁴Wa'a erakoka mochtomete eemea, aamoo Riosio itapiti aamowichio nuutia kiamerikopapua. Pukaepa yooma ihta aaatawichio aamo yooraiopua, Eesusi Riosie Weratiamewichio yoraniameko erakopuapua, puuu Eesusikamerakopua te'ta aamo Teekorao. ²⁵Nape aaata ki kaawe nokakamea, ahpo ki kaawe nokariawichioo, kokosari aiwatepuamepua Riosieo, ki aaata epeche weruma tiame tetewamekopua.

4 Eeme tetekoraai, kaawe uuka mochtitopuapua aamo seekarewachitia mochtitiao. Ka'karuma eenepuapua pu'ka ahjamao, kaawe e'erakoka kiapuapua pu'kao, yooma itapitio ihtaio nakiyao, nane'reka mochtitoamekapa eemea, te'ta aamo Teekoo, te'pa tewekachi kahtiamekoopua.

²Eeme Eesusichi paparamea, senepitia Riosi nayeweka mochtitopuapua. Ihtawichiooi nayewiaiohua Riosio, aamo e'ra nayewepuapua pu'kao, ki ni'oka nayewepuapua Riosio. Riosio eemea, ka'te natakepamitia aamo cheriwema kiamiao.

³Riosio itanepuapua taamowichio, kaaweruma tiame tamochi teetomichiopua, wahjachi mochiwachiami taamo masitemichioo, ahpo kaaweruma tuuyewari taamo ki'yaria taamo nayewatumichio. Ihji Riosi Taanarachi simiyame no'o nayewatuaa, Riosi noriwi teereriapua, ehpiamio taamoeo, yomachiami mochiwachiami ma'chitapuawichiohua. Neeea pukachi simiyame nayewatuamekapao, i'wa peereso yachatiamenia.

⁴Riosichio no'o ku'iwa itaka mochtitopuapua tiameo, no'o ahpo kaaweruma tuuyewario, ma'chiamie no'o masitemichiohua, ahkaoi mochiwachiami no'o masitesiachio, yooma ihta Riosie Weratiamiechi simiyame no'o nayewatuachiohua, te'ta Riosi no'o yorajerachitiaopua.

⁵Eemea Riosie Weratiamiechi simiyame masitiaiohua, aaata ki Eesusichi paparakameopua pehjo, kaawe peeneka nayewepuapua pu'kao, kaawe e'reweka teeka masiteka, kihta kokosa erapuaichiohua aaatachio, aaata masiteme tiioo, ka'te wa'atia u'matotemitiapua. ⁶Muuua aaata nayewiaio, kaawe e'raka nayewepuapua pu'kao, kaawe e'raka itipimichiopua pu'kao; itapiti aamo iinatukesoo, peeneka nehjiapuapua pu'kao.

Kajurachi teepotari

⁷ Wa'a aamo uhjurenane aaata tijoe Tikiko tewaniame, apoe aamo tuuyemichiopua te'ta achini teeka taamo mochika i'wao, aachin teeka taamo simitia Riosichi tehkiio. Puuua Riosi tehkiwachio, tísia kaawe taamo ku'ikamepua, pukaepa teemea pu'kao Riosichio, taamo poonichitia tetewamepua. ⁸ I'ka Tikiko wa'a aamo uhjurekania aamo tuuyemichioo, aachin teereka taamo mochikao, aamo taamo nane'resaapa wa'ao, kaawe erakomichiopua. ⁹ Wa'a uhjuramenia tiame Tikiko ahjamao, Oonesimo tewaniame. Puuua, wa'a aamo mochiwachi ohjoemepua, taamoo pu'kao, Riosichi poonichitia tetewa, puuu ooka chaachapamapua aachin teeka taamo mochikaoopua i'wao.

¹⁰ Arihtako tewaniameai no'o ahjama peereso kahtiamea, aamo teepotenapua tiame. Marako tewaniame tiameai, aamo teepotenapua, puuua Wenawe pa'chira taanara. Nane'riame eemeapa aachin teeka no'o tetewamekopua Marakoo; wa'amahka aamo mochikachi enasoopua piie taawechiami ahkao, kaawe uuka tetewipuapua pu'kao. ¹¹ Eesusi Uhto teewataniameai, aamo teepotenapua tiame. Ihjichepua paika i'isaeri Eesusichi paparakamea, no'o ahjama tekipanamea Riosiwichioo, ti'tijoeri paajutekao Riosi ye'karichi e'enamichioo. Ihji paikaa, no'o tísia yuuwesioio, no'o kaawe erapateka mochtokamepua.

¹² Aamo teepotena tiame Epajarasi tewaniame, aamo ohjoekachi o'inia eenakame tiame. Ihjiai Eesusi Riosie Weratiamewichioo, tísia tekipanaka yasitoamepua. Ihjia aamowichioo, tísia itaka yasitoamepua Riosichio, aamooopua Riosichio, epeche kaawe te'teretoka mochtomichiopua, yooma ihta Riosi te'ta nakiyachitia, yooma wahjachi aamo yorakeka mochtowachio. ¹³ Epajarasio nooe wa'api tetewakamepua pu'kao, tísia utewaeme tekipanaka yasitokamekopua aamowichioo, Raoriséa mochikamewichioopua tiameo, Eerapori mochikamewichioopua wa'achi. ¹⁴ Ruuka merikoai tísia kaawe nakiwamea, piirechi tijoe Reema tewaniameapua tiame, na'pahka aamo teepotenapua wa'achi, yooma aamoo.

¹⁵ Eemea no'o teepotekemitiapua, Riosichi poponiwa pipiniwa tiame Raoriséa tiopachi nanapawiamé. Niinja tewaniame oowitiameopua, no'o teepotekepuapua tiame wa'achitia, yooma Riosichi paparame, ahpo ta'perachi naanapawitiame. ¹⁶ Eemea yooma i'ka iyojura chiia iyonaka nane'resaopua, Raoriséa tiopachi mochikame i'yetopuapua i'kao, Raoriséa tiopachi mochikame iyonamichiopua tiameo, i'ka no'o iyojura. Wa'a i'yetosapa i'ka

no'o iyojura, Raoriséa no'o uhjureria iyojura Koorosa tiopachi upapuapua, wa'a Koorosa tiopachi iyonapuawichiopua tiameo.

¹⁷Aakipo tewaniameo chaanepuapua eee chanikao: “Ahseparika kaawe teetopuapua, aamo Paamira Eesusi ki'yaria tehkichio, ahpowichio aamo yoramichio ki'yariachio.”

¹⁸Nee Paoroa, nooe sekae iyoteka chiiamenia i'ka no'o aamo chaaniao: Ka'te no'o natakepamitia eemea Riosichi itamiao, no'o i'wa peereso kahtioio, kaawe no'o neesetoka yasitomichioo. Neeea i'ka aamowichio iyotewachiopua wa'asio, taamo Noono tewekachi kahtiaméo, aamo tísia kaawe ikiniame ikijerania. Wa'a ikisaa kaawe enemapua. Cheriwema wa'asi.

Paoro Pahcha Simiyame

Te'tesaronika

Iyoteparia

Teepotari

1 Kúíra Tesaronika tiopachi mochikame Riosichi poponiwaa, pipiniwa tiame. Ka'karuma mochikare eemea, teemea i'wao ka'karuma mochikamepua. Ka'karuma mochisaa eemea teemechitia, tísia kaawe enemiipua. Wee, i'wa aamo uhjurenane itapiti aamo no'o nayewiao. Nee Paoroa, Siriwano ahjamao Timoteo tiameo, yooma wa'a Tesaronika tiopachi mochikameo, taamo Noonochi te'tereka mochitoameo, i'ka iyosi iyotesa aamo uhjurenania, yooma wa'a tiopachio, Eesusi Riosie Weratiamechi paparaka mochitoameo. Yooma wa'a Riosi tuuyewarichi te'teretoameo, aamo iikachio neea, ta'iria mochitojeraninia, amochiopua tiameo, taamo Noono tewekachi kahtiameo, taamo Paamira Eesusi Riosie Weratiameopua tiameo, tísia ta'iria mochitojeraninia, aamo tísia ka'karuma neesetori, teewetokeka.

Tesaronika tiopachi mochikame, tísia Riosichi paparama

²Teemea aamowichioo, senepi taawechi Riosi ahjama nayewiao, tísia cheriwema ki'yamepua Riosio. ³Teemea Riosichi nayewiao ki natakepame teemea, aamo tísia kaawe te'teretoapua, Eesusi Riosie Weratiame tehkiwachio, aamo iikachio tísia kaawe erakoamekapapua, tísia paparamekapa eemea Eesusichio, tísia puuyetoka mochitoamekopua tiame, Eesusi tewekachi o'inia eenechi enamiaopua weechio. ⁴Aamo taamo Riosichi poponiwao, taamo pipiniwaopua tiameo, nane'rena teemea Riosio, tísia aamo nakiyamekopua, aamoo tísia apochi paparariopa. Nane'riame teemea aamoo wa'a te'teripao, ahpo ijinuwa iintapariopua Riosio. ⁵Teemea aamoo, Riosi ka'karuma chiia aamo nayewiao, te'ta pichiwari Riosi chiia aamo nayewiamepua, Riosi Riosiwario tamochi yasitopa, puuua ki taamoe wa'api inatariaepua. Eemea amochi e'enarioiopua, nane'riame eemeapa aachin teeka taamo

amochi kaawe te'tereka mochiriopua, kaawe teeremichiopua amochio.

⁶Kaawechupena eemea taamo Riosi kaaweruma tuuyewari chaachaparia, peenia erakoka ahjachi pichikerepua, tísia aiwaka mochitoaiopua, Riosie Weratiamechi paparapao. Puuu aamo aiwaka mochitoaa, Eesusi aiwariaka tiame puuu i'wa weechi oiyai nayewatukao, teemeai wa'achitia aiwaka nokisiamepua, Riosie Weratiame nayewatuao. Nape Riosia yooma amochi aiwatoachiopua, wa'achi ihtoame Riosiai amochi yasitoaite ahpo Riosiwari amochi yasitoko, yooma amochi pipiripichiopua.

⁷Eemea wa'a te'teretoaa aiwaka anachakao, yomachiami Riosichi paparakamea nane'rekamepua wa'asi, yooma Maseronia weechiami mochikame, Aakaya weechiami mochikame tiame.

⁸Eemea i'ka Riosie Weratiame naawesario, eeme wa'api amochi uuriaa, yomachi i'toriame eemeapa, Maseronia weechiamio, Aakaya weechiamiopua tiame. Eemea, ki wa'amisiche i'tokame eemea Riosi tuuyewario, ahkasi epeche waanamisi i'tokamepua pu'k'ao. Pukaepa teemea, ki nayewatumeri teemea wa'a aamo ohjoriachiopua, aamoopua wa'amiopua wa'asio, nayewaturioa wa'asi. ⁹Puuu aamo ahpo mehkamisi i'yetoriopua i'ka Eesusi ka'karuma tuuyewario, aapoeo wa'api tísia kaawe erakoa aamo nayewamepua Tesaronika mochikameo. Puuu mehkami tuuyewari aamo i'yetoriaa, aamoo kaawe nayewamepua tiameo, taamo aamo Eesusichi simiyame i'yetorioa, tísia kaawe aamo noonowiriopa ahjachi tísia paparakao, tísia aamo Eesusichi paparapao, ahkasioi aamo itapiti ri'riosiwa ri'riosiereria ki ahjameo towariopa pu'k'ao, te'ta Riosi ahjamerachi paparamiapa, pu'kakamera yorakeka mochitonariapa, ki waapisi i'toka Riosi kaaweruma tuuyewario. ¹⁰Aapoeopua tiameo amochitiao, tísia puuyeka mochitoamepua Eesusi Riosie Weratiame eenechi enamerio, wa'a tiame tuuyetiamera pukaao. Puuu eenechi enameria, apoe Eesusi puuu apoe Riosikamera Taanara i'wa weechi tijoetukame, Riosio pu'k'ao, mukukoi eenechi oijenateria, puupua te'ta apoeo, taamo newipatiamea, Riosie tísia iinya tiame kokosariepuachio.

Paoro Tesaronika mochiwachi tekipanaria

2 Eeme wa'api no'o Riosichi poponiwa pipiniwa tiamea, nane'riamepapua taamo amochi tekipanariao, ki oowera kihtachi itipiriopua. ²Eemea nane'riamechi taamoo, liripo

mochiwachi ajasirioiopua pehjo, tísia taamo na'aretiamekopua wa'ao, ke'chu aamo mochiwachi e'lenoiopua. Nape teemea tísia wa'ineka na'aretiai Iiripo mochiwachio, Riosia taamo ku'ikamepua kihta seeweka amochi e'enamichioopua, wa'a Tesaronika mochiwachio. Wa'a aamo mochiwachio, tísia tehkikoi Eesusichi simiyame nayewatupuawichio pukeri taamo ajasirioio, kaawe nayewatukame teemea wa'ao, Riosie ku'ipatiapa wa'ao, oisa erapatekao. ³Teemea waikao oisa erakoka nayewatukamepua wa'ao, taamo Eesusichi simiyame nayewatuao, te'ta pichiwari chaachapamekapapua. Teemea ki aaata wisikuiamekapaopua, te'ta Riosi pichiwari chiia pichiwaka masitekamepua aamoo. ⁴Ihji Riosi newipari tuuyewaria, Riosie e'retieme teemea amochi upamichioopua, amochi nayewamichioopua. Teemea i'ka taamo nayewatuao, ki ti'tijoeri ahpo pu'seriakamera kaawe erakomichioopua, Riosi pu'seriakamera taamo erakomichioopua, Apoekopua taamo tewekachi kahtieme Noonoo, taamo inata tetewaka ne'niamea. Pukaepa puuua nane'riamepua, taamo masitia ti'tjoerikamera pu'serewawichio enesoo, apoekamera pu'serewawichiooio. ⁵Teemea aaataoi ki peenia chaaneka u'yekamepua toomioi; ihtaoi taamo ku'ipuawichiooi, kiamo itanekame teemea, Apoe Riosiai, nane'riamepua pu'kao, pichiwa no'o chiamekoo. ⁶Teemea amochio aaatachioio, ki taamokamera iyoripuawichio i'yakamepua, ⁷iinuekai teemea wa'a tiame taamo noonoimiao, Riosie Weratiamee ajawatiamekapa. Ohsotia teemea, kaawe e'reka aamo neesetokamepua, kukuchi yeeyerachitia ahpo tatana inatiamechitia. ⁸Teemea ki nu'uti aamo nakika mochitoamepua, Pukaepa teemea aamo mochikachi ohjoaio, ki i'ka Riosi kaaweruma tuuyewariche aamo kianarekamepua, epeche tiame aamo kianarekamepua pehjo, ahkasi aamowichio mukiwameoiopua, wa'a tiame nakiwewiame enesoo. ⁹Nane'riame eemea wa'a taamo mochikoio, i'ka Riosi kaaweruma tuuyewari aamo nayewiaio, te'ta utewaeme tekipanaka i'yariamekopua taamo ko'komiao, kihta peterenariapa teemea amochio.

¹⁰Teemea wa'a aamo mochikachi mochikaio, ka'karuma enekame teemea amochio, taamo te'ta piipakame ti'tjoechitia tetewitekaopua wa'a aamo mochikachio, kihta a'chi tiame taamo nayewapuawichioopua, aaataeoi. Pu'kao eemea aamoe wa'api tetewikamepua. ¹¹Nane'riame eemea tiameo, taamoo Riosichi tatanachitia aamo uuka tetewiriopua, aamo itapitiwichio yuuwesirioiopua, kaawe e'raka aamo kaawe erapatesiriopa,

aamooopua Riosichio, te'ta oisa erapatesika. ¹²Teemea aamoo tiameo, kaawe e'reka aamo tuuyekamepua, te'ta Riosi tatanarachitia aamo mochijerawao, Apoe Riosi wa'api aamo paajuteriopa, ahpo ahjama mochipuawichiopua, ahpo te'ta tísia peenia tiame ye'karichio.

¹³Eemea Riosi aamo paajuteria nakikamekapa, ahpo tísia peenia tiame mochiwarichi mochimeripua, Riosi te'ta ye'karichi. Riosio aamo ku'iriopa pahtekao taamo amochi nayewatuao apochi eenamekoopua ki taamochi wa'api, cheriwema ki'yamepua Riosio, senepi taaweche. Pukaepa ihji Riosi kaaweruma tuuyewari pichiwa Riosichi eenamekapaopua, aamo iikachio yooma itapiti kaaweruma inisiamepua, yooma aamo pipiripichio, Eesusichi paparakamechio.

¹⁴Eeme Tesaronika mochikame Eesusichi paparamea, Uurea weeechi tiopachi mochikamechitia ikitiamepua. Puuu Uurea tiopachi mochikamea, ahpo wa'api weeechi mochikame i'isaerie, tísia aiwetetiame puuua, wa'achitia eemeai aamo wa'api weeechi mochikameeo, tísia aiwatetiamepua. ¹⁵Ihji ehpiami i'isaeri pa'pamuratuamea, Eesusi Riosie Weratiame me'yakamepua, te'ta ahpo ehkoriaami mochiriamechitia noonowiriachitia, Riosi na'nayewatura ko'yakamechitia. Ihji pa'pamiratuame Riosie Weratiame me'yakamea, kiisi kaawe e'retiamepua Riosieo, taamo wa'ineriamekopua pu'kao, ti'tijoeri ki taamo nayewemichioopua Eesusichi simiyameo. Pukaepa, wa'a nokaka wa'inamekapao, ahkasi ahkaoi taamo muioipua Eesusichi simiyame nayewatumiao, taamo ma'chi uhjurakame puuua, ki taamo nahkeka nayewatumichio ahpo mochiwachio. ¹⁶Puuua wa'a nokaka taamo wa'inarewaeo, kiisi taamo toakapua, i'isaeri ti'tijoerichi taamo nayewetumichioopua, Riosie ahpo newipatepuawichioo. Wa'a nokakaopua ahpoo, epeche epecheche tatakoriamepua. Pukaepa Riosia tísia nekakaopua pukachio, ki nu'uti kokosameripua pu'kao.

Paoro eenechi, Tesaronika tiopachi siminarewa

¹⁷Aamo taamo Riosichi poponiwao pipiniwaopua tiameo, neipami aamo mochikachi puuyasaapa teemea, aamo eenechi tetewinareka mochitokamepua, aamo ijinatepaka mochitoamekapa.

¹⁸Teemea weesa wa'a siimpanarekamepua aamo ne'nemiao, nape nee Paoro epeche, nape Satanasia senepi wa'a taamo siisimpanarioiopua, eepi taamo pejana weeweripakamepua, ki siimpapuawichioopua wa'ao. ¹⁹Ehpe taawechiamioi teemea tísia

aamo tetewinareka mochitoamepua, eemekamerakopapua taamo te'ta peenia erakotiameo, ki aaata ki'tiamekopua wa'asi te'ta taamo kaawe eratermeriopua. Eemea tiameo tísia taamo kaawe eratermeripua, Eesusi eenechi enasoioepua pu'ka ahjama mochikoio. ²⁰Eje'e amochio, wa'a erakoame teemea, te'ta pichikekamekopapua, taamo aamo nayewaturiao, Eesusi Riosie Weratiamechi simiyameo.

3 Pukaepa wa'a tiichipa tísia aamo tetewinariapa teemea, tísia aamo nane'renariapa tiameo, achini aamo te'teretoaopua Eesusichi aamo paparao, ki anachapakaopua wa'asio, Timoteo aamo uhjurekame teemea tapanaramio, teemea Aatena mochiwachi itipikapua waikao, pu'kao wa'a no'ramioio. ²Timoteo aamo uhjurekame teemea, pukachi aamo nane'renariapa aachin teetoamekopua aamoo, Eesusi Riosie Weratiamechi aamo paparao. Ihji Timoteoa, kaaweruma tijoe puuuu, taamo ahjama tekipanakame Riosichio, Eesusichi simiyame tuuyewatukao. Timoteoo amochi uhjurekame teemea, aamo pewatiame mochitonureka ku'imichiopua Eesusichi aamo paparao, aamo oisa erapatemichiopua Riosichio, ³kiisi nahsinepaka, anachaka mochitomichiopua ihtaoi Riosiwichio aamo aiwaka mochitoaio. Eeme wa'api ai nane'riamepua wa'a tiame aiwaniamekopua, Eesusichi paparameo. ⁴Aamo ahjama mochikaio, wa'a tiame aamo nayewakame teemea, aamo kokosa tiame aiwamiaopua, yooma teeme Eesusichi paparameo. Wa'a tiame taamo ikisipo tuuriao, kiisi wehchi wichikamepua, pichiwa wa'a teetoniamepua amochio. ⁵Pu'kawichio aamo uhjurekamekai teemea Timoteoo, nane'renariapa neeea, achini aamo te'teretoaopua, Eesusichi aamo paparao. Neea ke'chu wa'a uhjurai Timoteoo, majawiameai neeea Satanasie, aamo sewina erapatepuameopua, aamo wa'a Tesaronika tiopachi mochikameo, Eesusichi paparameo. ⁶Nape ehpe wa'a no'rariopa Timoteoo, kaawe erapakame neeea, kaawe aamo te'tereto tuuyopa Eesusichio, kaawe aamo ahpo nakika mochito tuuopaopua tiameo. Aamoo tísia taamo ijinatepaka mochito tuuopao taamo tetewinarekao, wa'achi erakoame teemeai aamo tetewinariao. ⁷Teemea i'wao tísia aiwaio, tísia kaawe erapakamepua, wa'a aamo mochikachio tísia aiwaka mochitoaiopua, pewatiame aamo mochito tuuyetiapa Riosie Weratiamechio, ahjachi paparakao. ⁸Wa'a tiame inamukapa teemea aamochio, tísia oisa erapakame teemea, Riosi tehkiwarachi taamo mochitomiao, eenechi oijenakamechitia. ⁹¿Teemea soparamena cheriwema kiamerina teemea Riosio, aamoo tísia kaawe yoratiamewichioo, tísia kaawe erakowa taamo eraterioopua tiameo, aamoo taamo

nayewaturiachi paparakamekopao? ¹⁰ Teemea Riosichi nayewaio, senepi itaniamepua pu'kao, taamo ku'imichiopua eenechi ahpo tetewimichioo, aamo toitia masitepuawichio pehjo, aamo ahsepari nane'reka mochtomichiopua, Eesusichi simiyameo.

¹¹ Pukaepa teemea, Apoe taamo Noono Riosio, Apoe Eesusi Paamiraopua tiameo, taamo ku'ijeraninia wa'a siimpaka aamo tetewipuawichioo. ¹² Apoe Paamirao aamo ku'ijerani teemea, epeche aamo nakika mochtomichiopua ahpoo, aamo wa'achi te'teremichiopua wahjachioi, te'ta taamo aamo nakiyachitia. ¹³ Neeea taamo Paamira Eesusio itaniamepua, aamo ku'ika Riosichi pewatiame mochtotemichiopua, kiisi se'wimichiopua aamo Riosichi paparao, no'oo aamo te'ta piipakame tetewitemichiopua no'o Noono tewekachio, no'o Noono te'ta katewiachi taawechio, no'o eenechi i'ka wehjoarichi tekiniioipa.

Aachin nokaka kaawe eratepuame Riosi

4 Ehpeo utewaeme aamo chaaniame teemea, Riosi kaawe eratewache aamo nokisimichio, te'ta taamo aamo masiteriachitia, nape utewaeme taamo te'ta Paamira Eesusi ijinuwarachitia.

² Machiyame eemeapa no'o aamo tuuyeriaio, aachin teeka aamo mochinuraria taamo Paamira Eesusichio, Apoe no'o weerakamechiopua, Apochi simiyame no'o nayewatumichiopua. ³ Riosi nakiyaa ihjipua: Riosiche nakiya yooraka mochtitopuame; kiisi suwepori nokipuame, ⁴ yoomahka eeme nenewikameaio, yoomahka pipiripi ahpo yooreka mochtomeripua; kuunaraa ahpo uupi yooremeripua, uupiraa wa'achitia ahpo kuunachio, ⁵ ki aaata ki Riosi machiyamechitia te'teretoka, ki aaataoi uupiraoi kuunaraoi ikotukeka. ⁶ Aaataai eemea, ki wa'a nokaka mochtometepua, yooma i'ka wa'a tiame suwepori nokiawo, piiripioiopua wisikueniameo. Suwepori nokaka mochtitoameopua Riosia, ki teesa kokosamapua pu'kao. Yooma pu'kao, aamo tuuyekame neeepa, amochi masitiaio. ⁷ Riosia ki iinya tiame taamo nokimichio taamo paajutekamepua, ohso kaawe Riosia, kaawerumarache taamo nokimichio apochi paaekamepua, ahpoche peenia e'ria nokisimichiopua. ⁸ Wa'a tiiachipao aaata ki e'wiamea i'ka no'o chiiao, ki tijoekamera ki e'wiaitepua, Riosikamera ki e'waii tiamepua, Apoekamera ahpo Riosiwari taamo ki'yaa, taamo neesetomichio kiatiamepua, ki itapiti suwepori tiamechi, taamo ruhjimichiopua.

⁹Neeea, ahpo nakika mochipuamechi simiyameo, kihta chanimetenia wa'asi pu'kao, apoe Riosi wa'api iintokamepua pu'kao, ahpo Riosiwarié wa'api wa'a erapateka. ¹⁰Kaawe nane'reniamenia aamoo, Riosichi poponiwao pipiniwao tiameopua, Maseronia weechi mochikameo, taamo te'pa kahtiamé Noono nakiyachitia mochitoamekopua, yooma aamo ahpo kaawe e'reka mochitoamekopua. Nape teemea i'ka aamo nakika mochitoniamé, epeche aamo epeche epechechi teetojeramepua. ¹¹Eemea kaawe aamo neesetoka mochitopuapua, ki aata aamo eina chaachapamichiopua aamo ku'ipuawichioo; ohso kaawe, aamoe tekipanaka i'yapuapua aamo ko'komiao, te'ta aamo no'o tuuyeriachitiaopua aamo masitekao. ¹²Eemea wa'a te'tereka mochitometepua, ki Riosichi paparameo, kihta aamo chaanemichiopua. Aamoe wa'api i'yaka ku'yame enesaa, kihta tooremumeri eemea.

Eesusi Apoe Paamira eenechi enameri

¹³Ehpeo neeea, aamo Eesusichi paparame poponiwao pipiniwaopua tiame, aata eeme mukisoo ihtana aamo ikimio nayewamane. Ma'chiamé aamo tuuyenarenia pukachi simiyameo, ki te'ta aamo yuuwesimichiopua aata Riosichi paparame mukukoio, kiisi eenechi ahpo tetewipuameko maaeka. Ihji no'o nayewamiana, mukukai eenechi ahjaniamé, ki Riosichi paparamea ki pichikiamé, wa'a te'tiapa puuua i'kao, kihta inataka mochitoamepua, i'ka mukukai eenechi ahjaniamé. ¹⁴Teemea Apoe Eesusio pichiwa mukukai eenechi oijenario erakoapao, teemeai mukukaio, pichiwa eenechi taamo ahjamio erakoamepua. Wa'achitia Riosio, Eesusi oijenateriachitia, wa'achitia taamo oijenatemio erakoamepua, yooma taamo Eesusichi paparameopua.

¹⁵Wa'a tiachioopua Eesusia, yooma taamo ahpo ijinuwao, apechunamia enasaapua, wahjipakame pahcha oijenatesa apechunameripua taamoo, yoomatiame ti'tijoe ooweru tiame apochi paparakameo. ¹⁶Pu'ka taawechi ikipuamea, tewekachi o'inia ki ku'ita sisiname inamupuame Eesusia, te'ta Riosi ku'iwariai, ki ku'ita turuwachameri puuuai, ahpo turupuchaeo. Pu'ka turupucharie sisinamutioopua, tewekachi o'inia toomarichi weritoka, enameri tekika, Eesusi Riosie Weratiamea. Puuua te'pa toomarichi werikao, yooma apochi paparaka wahjipakameo, wa'a o'inia apechunamapua pu'ka pahcha. ¹⁷Pu'ka yooma mo'moenapusaopua toomarichi ahpo

weeriachio, taamopechi apochi apechunameripua waikao, yooma taamo Eesusichi paparameo, ahjaka mochikameo. Kajusaapa taamo ahjakame weeechi mochikame apechunakao, ahpo oijenateria ahjama taamo enepatemeripua, pahcha ahpo apechunaria ahjama. Wa'a o'iniaio teemea, Eesusi ahjama mochipuachi i'topuamepua, wa'ao teemea, ahkasi ki wahjiamesi mochipuamepua. ¹⁸ Wa'a ikipuamekopa taamoo, kaawe erakopuapua, aamo ahpo wa'achi teerenarewa erapateka, Riosi ye'karichi mochipuameo.

5 No'o Riosichi tetejima, te'ta taawechi Eesusi enamiachio, ka'chi iika iyotepuamepua achini keenakoo, aataai kiisi nane'riamekopua pu'kao. ² Nane'riame eemeapa Eesusi enamioio, ichikoamechitia enamerikopua, tukaomi ahka senawato, wa'a tiame te'ta aamo masitekame teemea. ³ Pu'ka taawechiamio ti'tijoerio, natakia ta'iria mochikoiopua, senawato enameripua, ti'tijoerio chaachapoiopua: “Ehpiamio kihta a'chi tiame naanewa tiamepua, yuuweeme po'yamepua i'wao.” Nape wa'a chaachapaka mochikoiopua, pukachio Riosi kokosaria senawato ahjachi enamii tepua, oowitiame saumerichitia senawato kokorepamechitia. ⁴ Nape eeme ki tukapachi mochitoamea, pu'ka taawechi Eesusi enamiachio, ki senawato natakia mochikame chapipuamepua, ⁵ eemea uutapachi mochitoamekapapua, Riosi uutaparichi ohjoamekapapua, ki tukapachi. Pukaepa ma'chiamie tetewika mochitoame eemea, itapiti ikiniameopua enamerikopua. ⁶ Riosi taajenarichi mochitoamekapao teemea, ki kochika mochitometepua, ki natakia mochikame, tewimichio Eesusio, eenechi eenaiopua. ⁷ Aata Eesusi enamia natakia mochikamea, tukao natakia kokochiamekatepua, aata nawajika mukipakamechitia. ⁸ Nape teemea senawato enamiopa Eesusio, ki kochika mochitoamepua, taamo Eesusie apechunapuame puuyeka mochitoamekapa. Teemea tiameo, taamo Eesusichi paparae taamo neesetoamepua, weruma nakiwarieopua tiame, Eesusichi taamo iinuekaeopua. Teemea pukae papararioe Eesusichi nakiraeopua tiameo, kajewakiraemeka te'teriamepua muripao, soontaro nasiwamerika tiamechitia. Eesusi taamo newipatemia enamio inatatoka mochitoao, taamo nehpuvari kajemokorikachitia teetoame teemea tamochio. ⁹ Wa'a te'teretoka taamo neesetoame teemea, Riosio taamoo, ki taamo kokosapuawichiopua ahpo kokosarioe, apochi iintapariopa, ohso kaawe taamo newipamichiopua, ahpo Taana Eesusichiopua, pukachi te'ta paparakapa. ¹⁰ Apoe Eesusia, taamowichio mukukamepua, ahpo ahjama mochipuawichiopua, taamo apechunamia enasoopua

wa'asi, taamoo ahjakame mochikameo, taamo wahjipariameoiopua wa'asi. ¹¹ Wa'a tiiachipa eemea, utewaeme te'teretopuapua, kiisi nahsinepaka puuyekaopua, ahkasi Eesusi eenachisi anachaka. Ka'te kochika mochtomitia, ohso kaawe, aamo ku'ika oisa erepatepuapua, aamo utewaeme te'teretoachitiapa wa'asi.

Paoroe tuuyewa Riosichi te'tereniame

¹² No'o Riosichi tetejimaa, yooreka mochtomitia eemea, aaata Riosi tuuyewari masitario, aaata aamo ki kaawerumachi weritsoopua, aamo kakupachi iintapasiamoopua, puuu aaataa aamoo, kaawe aamo neesetoka mochtiojeriameoopua, ki aamo tatakorihi ruhjimichioopua. ¹³ Eemea kaawe e'reka tetewipuapua pu'kao, Riosi tehkiwachi yooramekopua aamowichioo, Riosichi aamo kaawe teeremichioopua. Neeea aamoo amochio ta'iria aamo mochtiojerameopua, kihta amochio nasiwaka.

¹⁴ Aamo no'o Riosichi tetejimario, aamo terijeraninia aaata nanasinameo, ki i'yaka mochtioame, itapiti ahpo ta'pechi nakiwiao. Aaata ki Riosie ahpo nakiwameko e'raka yuuwesiamoo, kaawe erapatepuapua pu'kao, Riosieo, tísia nakiniameko tiio, tuuyeka. Aaata ki te'ta utewaeme tiameopua Eesusichi ahpo paparao, kaawe e'reka ku'ipuapua pu'kao, kihta nahsinapa aamo pu'ka ku'imiao, oisa erapaka utewapamichioopua Eesusichi ahpo paparao.

¹⁵ Kaawe aamo neesetopuapua, aaata aamo na'araka ki kaawe iintoso, ki wa'achitia na'ara yooraka natetetepuapua. Ohso kaawe kaaweruma nayewaka katewepuapua pu'ka ahjamao. Wa'a te'teremete eemea amochio, Riosichi paparaka mochtioamea, aaatachioipua, ki Riosichi paparamechioi.

¹⁶ Eeme Eesusichi paparamea, ka'te yuuwesika mochtomitia, ohso kaawe kaawe erakoka mochtitopuapua aamo iikachio. ¹⁷ Ihta itapiti ki kaawe ikiwame aamo teetosoopua aamo pipiripichio, Riosi itapuapua aamo ku'ipuawichioo, a'chitia keenakooi ki kaawe ikiyao. ¹⁸ Ihta a'chi tiame ikiwachioi, cheriwema kiapuapua Riosio, kaaweruma ikiyao ki kaaweruma ikiyao. Itapiti ki kaaweruma aamo ikiwame enesaa, cheriwema kiapuapua aamo tewekachi kahtiamoo Noonoo, aamo chokichi kahtiamekopua pu'kao, aamo ku'ipuumewichioo. Wa'a tiame aamo te'teretojerame Riosia, yooma ahpo Taana Weerariamechi paparaka mochtioameo.

¹⁹ Ka'te choipamitia eemea Riosi aamo tuuyenariao, ihtaaoi aamo tuuyenariao, ahpo Riosiwario. ²⁰ Ka'te ke'chu aamo kaawe ne'niai

Riosi tuuyewari iyotetiameo, ipaka tetewimitiapua, aaataoi Riosie eratetiame masitiame tuuyoio. ²¹Yooma aamo masiteka tuuyao, kaawe wa'achitaka ne'nesa Riosi Iyoterichi chiiao, kaawerumarache uusa amochi teetopuapua. ²²Yooma aaata se'wi masitiame enesoo, poanatupuapua pukachio.

²³Neeea Riosio, aamo te'ta cheriweka piipatekameo, wa'api te'tiame piipatetiame aamo te'teretojeraninia Riosio, ahkasi Riosie Weratiame eenachisiopua, kihta ki kaaweruma aamo te'teretomichiopua aamo iikachio, yomatiamae aamo weerewachioi, yomatiamae aamo inatarichiopua tiame. ²⁴Neeea Riosio, yooma aamowichio no'o itaneriaio, yoorakache itipiamekopua pu'kao, tísia ikikache itipimeriko e'ramenia pu'kao, pu'kawichio aamoo, ahpo tatana iintapakamekopua pu'kao, pu'kawichio aamo apochi paaekamepua.

Kajuyachi teepotari

²⁵I'wasi ihji no'o aamowichio iyotiaa. Taamochwewichio itajeraninia Riosichio, taamo kaawe teetomichiopua Riosichio.

²⁶Teepotemitiachepua wa'ao, yooma taamo Riosichi tetejimao, kaaweruma aamo e'rewakaopua.

²⁷Neeea Riosie Weratiamee weratiamea, tísia aamo iyonajeraninia i'ka aamowichio iyoteriaio, yooma wa'ao, wa'a Tesaronika tiopachi mochikameo, yooma wa'a mochikame Riosichi tetejimao, poponiwao pipiniwaopua tiameo.

²⁸Apoe taamo Paamira Riosie Weratiameo, yooma ihta Riosi kaawerumario, amochi yachajeraninia. Wa'a no'o aamo e'ria ikisaa, tísia kaawe enema Riosia.

Cheriwema, kajurunia wa'asi.

Paoro Oosa Simiyame

Te'tesaronika

Iyoteparia

Teepotari

1 Kúíra, Tesaronika tiopachi mochikame. Ka'karuma mochisaa eemea kaawe enemipua. Teemea i'wao, ka'karuma mochikamepua. Nee Paoroa Siriwano ahjamao Timoteo tiameo, i'ka aamowichio iyoteria uhjuriamepua, yooma aamo Tesaronika tiopachi mochikame, taamo Noonon Riosichi te'teriamo, Apoe taamo Paamira Riosie Weratiamechi te'teriamo. ²Nee yooma aamo taamo Noonon te'pa kahtieme Riosio, taamo Paamira Eesusio tiameo, te'ta kaawerumari amochi teerejeraninia, te'ta ta'iria mochiwa amochi teeretetoka.

Paoro kaaweruma te'terewata Tesaronika Eesusichi paparama

³Teemea senepi taamo Noonochi naewaio, tísia kaawe tiio erakoamepua cheriwema kiapua, tísia kaawe aamo teetopa taamo Noonochio, te'ta utewaeme teetoka Eesusichi aamo papara, amochi nakiraopua tiameo, tísia kaawe te'teretopa. ⁴Teemea ahkaoi ti'tiopachi asiyaio, kaaweruma aamo nayewame teemea, aamo Eesusichi paparaopua, kiisi se'wika teetoamekopua aamoopua pukachio, ki ookapi a'chi tiame na'arari yoraniame aiwaio, anachaka nokisiaio. ⁵Nape Riosia yooma aamo ehpiami Eesuwichio aiwaka mochitoao, kajuyachi taawechi ahpo katewiachioopua wa'asio, tísia kaawe aamo erapatemeripua, tísia kaawe iintoka aamowichioo, ahpo ye'karichi mochipatekao. Wa'a iintoka Riosia, tísia kaawe ahpo iintuameko, tetewitemapua. ⁶Nape aamo na'areka aiwatekameo, ki ahpo ye'karichi reesisemapua ohjoremichioo, ohsotia puua, tísia kokosarichi aiwaniachikamera uhjurameripua pu'kao. Wa'a iintokao Riosia, te'ta ahpo kaaweruma tiia tetewitemeripua, wa'a yoraniame nakiriamekopua nanaarameo. ⁷Wa'a iintoopua Riosi waanamio, kiteremeru eemea ihtaoi aamo aiwaniameo, wa'achitia tiame taamooi. Wa'a teeremeripua, te'ta Riosie Weratiame enasooopua, ahpo tewekachi ku'kuiwa ahjama

eenoioepua, Apoe te'ta ahpo utewari teetoka eenoioepua. ⁸ Pu'ka taawechi eenaio Eesusia, tahpitika teetoka enameripua na'ietoka, pukae na'ie ma'chitamiaopua kiisi kaawe nokitiameopua. Wa'a iintosaapua kiisi kaawe noonoikameopua, yooma ki Riosichi paparanarekameo, taamo Paamira Eesusichi simiyame tuuyewari ki nakiriameoioepua, ki nu'uti kokosameripua pu'kao. ⁹ Ihji kokosaria, ki nu'uti teeremeripua, ahkasi ki seenampasi tiame. Puuuu, kai waapi mehka ihpapapuamepua Riosichio, ki Riosi te'ta peenia tiachikamera, Riosi utewarioi kihta teewewiachi. Puuu ki ka'karumaa wa'a itipimeripua wa'asi, ahkasi ki wahjiamesi seenampa. ¹⁰ Nape eemea pu'ka taawechi Eesusi enasoopua, yooma wahjachi tiame Eesusichi paparakame ahjamao, tisia kaawe erakowa wiikemapua Eesusio. Wa'a noonoimeri eemea wiilekao, yooma eeme Eesusichi paparakamea, taamo Eesusichi simiyame aamo nayewaturia pichikeka inamukamea. ¹¹ Pukaepa teemea, ehpe taawechiamio, Riosichi itasiamе teemea aamo ku'ipuaichioo, Riosichi te'ta aamo kaawe te'teretopuawichio, pu'kawichio apochi aamo paaekamekopapua. Teemea Riosichio itaniamepua tiameo, aamo ku'isimichioepua ahpo utewarioe, yooma aamo itapiti Riosichi paparawa nokisinarekewachioepua. ¹² Pu'ka wa'a aamo nokisisoo, yooma aata aamo Eesusichi simiyame aamo masiteria pichikekamea, pu'ka aamo noonowiriae, ki nu'uti iyoriwa chaachapameripua Eesusichio. Aamoo kaawe noonowiriopa tiameo, Eesusia pu'kawichioo, ki nu'uti kaawe aamo iintomeripua. Wa'a iintokaopua Riosia Riosie Weratiamea tiamea, ki nu'uti aamo nakiya tetewitemapua.

Ki pichiwa masitiame eenechi enaniame Eesusichi simiyameo

2 Ehpeo aamo no'o Riosichi tetejimaо, Eesusi enamerichi simiyame aamo nayewemania, aachin teeremerikopua wahka ihtoriachioepua, Eesusi ahjama taamo mochipamioioepua, Eesusi enasoopua, ahpo ye'karichi i'tomiaо. ² Nee, ka'te ikanati aamo sewina erapamitia aataeioioepua, taamo Paamira Eesusi enamiachio asikameko wa'asi, aamo chaachapanioioepua, pe'yachi ahpo masitiao, Riosi Riosiwarie ahpo masitiameko tuuyoio, pe'yachi taamo masitia iyojurachi uhjureria masitiameko tuuyoioepua. Kiisi pichikepuapua wa'a chaachapoio. ³ A'chikoitia yoraniaо ka'te aamo toimitia eemea aamo wisikuepawichioo. Yooma wa'a aamo chaachapamea, aamo wihkuame enemeripua. Ke'chu Apoe

Eesusi eenoio i'ka weeechi yawichitumiao, aaata Te'ta Tatakori Ihsiamera machenameripua ti'tijoechio, ki teesa tiame na'arari iintomia. ⁴Puuu Na'araria makenasacheopua i'wa weeechio, ki nu'nuti mehtanameripua ti'tijoechio, yooma ihta eerina teereniame Riosichi simiyameo, Riosichi paparaniameopua. Puuua yooma u'yemapua ihtaioi Riosichi iyoriniameo, ahkasioi Eerusarenio, Riosi te'ta tioparachioi yasipamapua, apoekamerako tuuka te'ta Riosio. ⁵Neeea i'ka wa'a tiame ikipuameo, aamo tuuyekame neeepa aamo mochikachi ihsiriaio. Pukaepa nane'riame eemeapa wahka ihtoriachi wa'a ikipuameopua. ⁶Pukaepa nane'riame eemeapa tiameo, ihtana eerina tiopua pehgio, pu'ka na'arari tijoe ki machenamichioo, pu'ka aamo nayewekame neeea, Eesusichi paparakame apechunapuame aamo nayewiaio. Puuu te'ta na'arari tijoe ki machenameri puuua ke'chu reeseri kianioiopua Riosieo. ⁷Puuu na'arari tijoea ki machenaioopua pehgio, o'inekame puuupa ahpo na'arari ihsiaeoopua i'ka wehjoarichio, ahkasi yooma apechunaniachisi i'ka wehjoarichi ahpo Riosie eina teereweniaio. ⁸Pu'ka ahpo eina teerewa apechunatiaapapua, waika machenameripua te'ta na'arari tijoeturia, ti'tijoeichi na'ara iintomiaio. Nape Eesusi Riosie Weratiamea tepepi neipamioopua, apoe ki nu'uti utewari teetoka enasaopua, kiisi tehki e'raka newitomapua pu'ka tísia na'arameo, itapiti puupuchekamechitia. Wa'a iintokaopua, yooma u'yemapua pu'ka tísia utewarirao. ⁹Nape ke'chu Eesusie newitoniaioopua na'araria, ihji machejenasaapua ti'tijoeerichio, yooma ihta utewari peenia ihsiwa inisimapua, Satanasia ahpo kiatia, pukae wihkuesimapua ti'tijoeo ooweruopua tiame, ki Riosi te'ta pichiware tuuyewarikamera, pichikemichioopua. ¹⁰Yomatiamé ti'tijoeerio, pu'ka peenia ihsiwa wihkuaeoopua, apochikamera papapatemapua, apochikamera iyoritekaopua pu'kao. Nape Riosia, pu'ka Satanasia wihkuetiameopua, tísia kokosamapua pu'kao, kai waapi uhjurakaopua ki apochíi, ki ahpokamera pichikeriopa ahpo pichiware chiiao, ahpo Taana Eesusichi simiyameopua ahpo ahjae newipatepuao. ¹¹Riosia ki ahpo Taanachi simiyame pichikenareriopao, na'ararichi toimeripua, wihkuarichi. ¹²Riosia ki ahpo pichiwarikamera pichikeriopao, pu'ka na'arari wihtukikamera pichikeriopao, ki reesiseripua pu'kao, ahpo Taana Eesusi ye'karichi mochimichioopua, pu'kao tísia pu'sereriopaoopua kiisi kaawe ahpo nokiwaio.

Riosie newipamichio paaeniamie

¹³Teemea senepi Riosichi nayewaio, aamowichio cheriwema ki'yame teemea Riosio, eemekamerakopua pahcha Eesusichi paparakameopua wa'ao, taamo aamo mochikachi nokayoioipua Eesusichi simiyame nayewatukao, Riosio ahpo Riosiwario, apochi aamo paajutioipua newipatemiao. Riosia ahpo ijinuwa iintapakamepua, ki aamo aiwamichioipua ahpo kokosario. ¹⁴Riosia ahpo kaaweruma tuuyewari taamoe aamo nayewioioipua, ahpo Taana Eesusi tísia peeniatiamie ye'karichi, mochimichio aamo paaekamepua. ¹⁵Wa'a tiichipa eemea, wa'api te'teretopuapua aamo Riosichi paparaka nokisiao, kaawe inatatoka wa'a taamo masiteriaopua, neipami taamo aamo masiteriaopua tiame iyojurae. ¹⁶Ehpeo taamo Riosichi tetejimao, aamo inatepajerani neeea, taamo Noonoo tewekachi kahtiamieo, tísia taamo nakika yasitoamekopua pu'kao, Apoe Eesusi tiameopua, taamo Noonoo Weratiamea. Wa'a tiame yasitoamekapa puuua tamochio, ki wahjiamesi taamo ki'yakamepua kaawe erapario, ki nu'uti kaawe e'raka taamo puuyeka mochitomichioipua, ahpo ki teesa peenia tiamechi taamo mochipuame, Riosi taamo mochiwamio tuuriachi. ¹⁷Neeea taamo Noonoo Riosio, taamo Paamira Eesusi tewekamepua tiameo, aamo utewaeme ku'imichio itaniamenia pu'kao, aamo pewatiame mochitomichioipua Riosichi paparao, kiisi se'wi nokaka ki kaawerumachio, ihtaoi se'wi ki kaaweruma nayewaniamechio.

Taamowichio itamitia Riosichio

3 I'ka iyojura kuwatewachio, no'o Riosichi tetejimao, taamowichio Riosichi itajerani teemea, taamo ku'isimichioipua pu'kao, ikanati yomachiami i'topuwachioipua, i'ka Eesusichi simiyame ka'karuma tuuyewario. Riosichi itamitiapua tiameo, yomachiami ti'tijoe ooweru tiameo, i'ka Riosi tuuyewari inamukameo, kaawe e'raka apochi uumichioipua pu'kao, amochitia pu'sereka uuriachitia. ²Taamo Noonoo te'pa kahtiamiechio, taamo neesetowa itapuapua tiameo, taamo kaawe inatemichio tísia nanaarame ti'tijoechio, kiisi taamo keepunariameopua i'ka ka'karuma tuuyewari Eesusichi simiyameo, taamoo nayewesiao. ³Nape wa'ataioi ki ookapi nanaarameo ki Eesusichi paparanariamekoipua, ahjachi erakoame teemea taamo Noonochio, Apoe inisimerikopua, aamo Riosichi paparakame inatetokao, aamo Eesusichi paparakameo pewatiame mochitomichioipua. ⁴Riosichio

teemea kaawe erakoamepua, aamoo kaawe teetoamekopua taamo masiteria nokisikao, ahjachi erakoame teemea Riosio, aamo ku'isimerikopua pu'ka aamo nokisiwachi masitekao. ⁵Nee Paoroa taamo Noonoo, aamo ku'ijeraninia pahtemichioo, ihtana keenakosi tísia aamo nakiyamekoopua, tewekachi taamo Noonoo. Neeea taamo Noonoo aamo ku'ijeramenia tiameo, Riosie Weratiamee aamo anachasimichiopua, yooma ihta aiwari aamo ikisiaopua.

Ki nanasiname enepuame

⁶Ehpeo taamo te'pa Noonochi poponiwao pipiniwaopua tiameo, neeea Eesusie weratiamechitiao, i'ka aamo utewa chaaniamepua. Poanatumitia eemea wa'a mochikame nanasinamechio, kiisi tekipanaka mochinariamechio, kiisi i'yaka mochikamechiopua ahpo ko'kometio. Puuu wa'a nokayamea, kihta yooraka mochitoamepua Riosi nuurario, Riosioio, kiisi iyoriamepua. ⁷Eemea nane'riamepua taamoo, te'ta taamo teeretomechitia teetoriopua, kihta nanasinaka taamo nokisiriopua wa'ao, taamo ihtaoi nakiwiao tekipanaka i'yasiriopua. ⁸Teemea wa'a mochikaio, tekipanakache i'yakamepua taamo ko'komiao. Teemea aaataoi ki ko'konekamepua ki tarakao, ohsotia teemea tarakache ko'kakamepua, ki peterenariapa amochio, tekipanakache koaka. ⁹Aamo ihkorewa itaka koaka mochitokame enesaoi teemea, ka'chi teeremii teemea, Eesusie ajawatiamekapa teemea, ahpo tehkiwachio. Nape ki wa'a teerekame teemea aamoekamera taamo ko'kotepuaoi, aamoo taamo ki nanasiname tetewapa, tamochitia ki nanasiname enemichioopua. ¹⁰Wa'a mochikaio teemea, utewaeme eee aamo chaanekamenia: “Aaata ki tekipananiameo, kiisi kianurekamenia kooameo.” ¹¹Wa'a aamo chaaniamenia i'kao, wa'a aamo mochikachio aaata ti'tijoe ooweruopua tiame, oowera ki tekipanaka ko'konariameko tuuwamekopa, oowera ta'pechimiache ohjokache ihkorikache konariamekopua. ¹²Pu'ka nanasiname ti'tijoeo ooweruoiopua tiameo, utewaeme chaaneka tekipananiuriamenia, Riosie Weratiame tuuyachitia pu'kao, tekipanaka yowika ko'konuriachitia pu'kao, ki aaata kichiwa nokaka wa'ami ahkao, aaata ta'pechiamio. ¹³Eeme wahjachi no'o Riosichi tetejimaio, ki nanasinapaka mochitojeraninia, ihtaoi te'ta ka'karuma aamo aaata yorasikiaopua. ¹⁴Wa'a aamo tiopachio, kaawe ne'nepuapua wa'ao, aatanakamerakopua, ki yooreka mochitonariameo i'ka iyojurachi no'o chaaniao. Ka'te ahjama teeremitiapua pu'kao, ohso kaawe ipaka teteipua

pu'kao, suuwe erapamichiopua pu'kao, ahpo ki kaawe nokayao.

¹⁵Nape wa'a te'tioi pu'ka nanasinameo, ka'te aamo seepurawachitia tetewimitiapua, ohso kaawe aamo Riosichi tetejimachitia uupuapua, kaawe e'raka utewaeme tuuyeka, pu'ka ahpo ki kaawe nokayao, kiisi kaawe e'raka tetewamekopua Riosio.

Kajuyachi teepotari

¹⁶Ehpeonia Apoe taamo Paamiraonia, yooma ihta aamo ta'iria yasitia, amochi teerepajeraninia pu'kao, ahkasi aamo weritoachi taawechisi, aamo ahjama oijeraninia taamo Paamirao.

¹⁷Kajukamenia neeeapa no'o chanimiao. I'wa iyopumane no'o teewa, aamo nane'remichiopua i'ka iyojura, noochi o'inia eenamekopua. Wa'a teeka no'o teewa iyopusa uhjuramenia, yooma no'o iyojura uhjurasiopua. ¹⁸Ehpeo Apoe Paamira Eesusi Apoe Riosie Weratiameo, yooma amochi Tesaronika tiopachi mochikamechio, te'ta ta'iria mochiniameteewejeraninia amochio.

Wa'asi ihjia. Wa'a aamo teewesaa Riosia, tísia kaawe enemapua.

Paoro

Timoteo

Pukeri Iyoteparia

Paoro Timoteowichio iyotepawa

1 Kúíraa Timoteo. Nee Paoro Riosie e'rariaeo, Riosie Weratiamee weratiamea, i'ka iyojura aamo uhjurenania. Pu'ka Eesusi Riosie Weratiame enamio puuyeka mochitoame teemea, puuu iintomichiopua taamo ki'yakao, itapiti Riosie taamo kiapo tuutiameo. ²Neeea aamo Timoteo Riosichi no'o taanachitia tetewao, Apoe taamo Noono tewekachi kahtiameo, Apoe Eesusi Riosie Weratiameopua tiameo, aamo ta'iria yasira kiajeraninia pu'kao aamo iikachio, te'ta kaawerumari amochi teeréwari.

Paoroe inatenura ki pichiwaka masitiamechi

³Neeea aamo Timoteoo, Maseronia simiyaionia, wa'a Eejasio aamo itipinurakamenia, ki ka'karuma ma'masitariopua terimíchio, pu'kao kiisi pichiwaka masitiamekopa wa'ao. ⁴Pu'kao teripuapua, kiisi masitenuraka ihtaoi ehkoriaami ki pichiwarichi simiyame naawesario, ki mehkasi mehtanamichiopua pu'kao, oowera pu'serepuawichio nayewaniameo. Ka'te tehpe wekatenuremitiapua tiameo, ehkoriaami o'inia ahpo tijoetusiriachi nayewaniame nayewakao, puuuu pu'kakamera aamo nane'rejerekao, sewinatamepua te'ta nateyamera Riosichi simiyameo. Puuu wa'a tiiamea, itapiti nekaoniameche mehtachamepua, kihta taamo ku'yame Riosichi taamo paparamiaopua, taamo Riosi nakiyachitiaopua.

⁵I'ka no'o aamo terinuriaa wa'a Eejasio mochikameo, aamoo neea, te'ta Riosichi e'enaniame aamo masitenuramichio cheekamenia, pu'ka Riosichi e'enaniame pu'sereka keepukekameo, kaawe e'raka Riosichi e'enamichiopua. Wa'a tiiao Riosi nakirewa uukamea, pu'ka nakirewae wa'achitia ahpo kaawe nakika mochitomichiopua, te'ta pichiwa Riosie ahpo piipatetiameko erakoka, te'ta ahpo Noono tewekachi kahtiamechi paparakamekapa. ⁶Ookapi wa'a mochikame ma'masitaria, kihta pichiwari

te'teriamepua Riosichi simiyame ahpo masitiao, tisiwa se'wi wewekakamepua, Riosikamera te'ta ahpo nokijeratowaopua. ⁷Puuua Riosi nuurarichi simiyame masitari enenariamepua enenariaa, nape oowera ahpo pichiwariko erakoa, maaewache masitiamepua, kiisi nane'riamepua Riosi pichiwarirachi simiyameo, te'ta Riosi pichiwari masitio tuuyai.

⁸Riosi nuurari ehkoriaami Moise kiaretiaa kaawerumapua kaawerumao, nape ki aampachi pehji epeche nuurarieme yahchetiamea taamo Noono tewekachi kahtiameche yahcharia, nuurarira na'naritoniamemeche enesaa. ⁹Ihtaoi yoorewa nuuraria, ki aaata ka'karuma nokayamerawichio kokosapuawichio yachatiamepua, ki ka'karuma nokayamechewichio yachatiamepua. Wa'achitia Riosi nuurari yahchariai, ki Riosi nuurari yooreka mochitoakamera, kokosamichio yachatiamepua, i'ka noonoikamechitia: tewekachi taamo Noono ki iyorikamechitia; aaataoi tewekachi taamo Noonochi paparameo kiisi yooreka tetewikamechitia; ti'tijoeri ko'yamechitia; aaata ahkasi ahpo yayawaoi ko'yamechitia; ¹⁰yooma aaata suwepori nokayamechitia, ti'tijoe ooweruchitia ahpo uuyamechitia, ooweru ti'tijoechitia ahpo uuyamechitia; aaata ti'tijoeri ichikoka chapisa toomichi nehjame; wistuka mochitoniameme pu'serewa tiamechitia; kihta iintokoi wenejiamechitia; wistuki te'ta ahpo pichiwarichitia tuuyamechitia. Yooma ihta wa'a tiame nokiwamea, ki Riosi nuurarikamera e'weniamepua, ihtaoi kaawerumachi simiyame masitewachio. ¹¹Ihji kaaweruma no'o masitiaa, Riosi kaaweruma masiterachi o'inia eenamepua, Riosi kaaweruma tuuyewari no'o ki'yaria, yomatiameme ti'tijorerichi no'o masitemichio. Ihji te'ta tísia nateyame tuuyewaria, Riosi kokosarichi simiyame newipapuamepua.

Paoro cheriwema ki'ya, Riosie ahpo tesiwetiamewichio

¹²Neeea Riosie Weratiame no'o Paamirao, tísia kaawe e'raka cheriwema ki'yamenia pu'kao, no'oo ki no'okamera werame tiioio, no'oo oowe e'reka weerariopua pu'kao, apochi simiyame no'o nayewatumichioopua. ¹³Riosia wa'a iintoriopua noochio, no'oo pukerio kiisi kaaweruma inatakamekoipua Riosie Weratiamechio, tísia a'chikoi chaanekamekoipua ki kaawerumao, no'oo Eesusichi paparameo tísia na'ara yoorakamekoipua ko'inareka naanarikáo, wa'a no'o iintokamepua. Riosia tísia kaaweruma iintokamepua noochio, tísia no'o cheriwekaopua no'o pukerio kiisi kaawe no'o

iintoriao, no'oo pukerio ki nane'riapa, wa'a iintokamekopua, Eesusi Riosi Taanarao aatanakoopua. ¹⁴Pukaepa neeea, ki nu'uti noochi kaawe iintowa tetewamenia, i'ka tehki apochi simiyame kaaweruma nayewamichio no'o weerariopua, yomatiamie ti'tijoeri Eesusichi paparamichiopua, te'ta Riosi Taanarakamera nakika mochitomichiopua, Eesusi tewaniameopua.

¹⁵Eesusi Riosie Weratiamea, te'ta tatakoriame newipatemawichio naawariaa, te'ta tisia pichiwa puuuu, pu'kawichio naawakameo, yomatiamie teeme ti'tijoeri, te'ta pichikemetepua pu'kao, ti'tijoea, ooweru tiame. Yoomahka Eesusie newipatetiamea, neepua te'ta tisia tatakoriario e'ramea. ¹⁶Nape Riosia tisia no'o na'ara ihsioio pukerio, wa'a no'o teewetorepua ahkasi ahpo Taana Eesusichi no'o paparasichi, ki nu'uti no'o tatakoriario, ki nu'uti cheriweniamie tetewitenariapua noochio, pu'ka wa'atiame noochi tetewikameo, ki nu'uti tatakoriameoiopua, cheriweniamekopua Riosieo, wa'a iintosaapua, ki wahjiamesi ahjari kiamiapa. ¹⁷Pukaepa wa'a iintoriopa Riosio, ahpo Taana Eesusieo, ki nu'uti te'ta iyoriwa teewemete teemea, Te'ta Yawichi ki wahjiamesi yasitoamekopua pu'kao, apoechekopua ki wahjiamesi ahjamekopua Riosio, apoe kai Riosikai tiiopa pu'kao, ki pusie tetewiniamie, kiisi teteipua tiamekopapua, puuu Apoechepua, te'ta peenewari tiameraa. Wa'a teeresa naaju.

¹⁸Pukaepa neeea aamo Timoteo no'o taanachitia tetewao, i'ka aamo chaaniamenia: Utewaeme aamo teetomitiamua Riosi tehkiwachio, te'ta ahjachi erasika Riosichio, Riosi Riosiwari amochi chiiiae e'wekache teetoka, te'ta aamoo nuureretiachitia, i'ka tehki yoramichio weratioio. ¹⁹Aaata ki apochi teetokamea Riosi Riosiwari chiiiao, ahpo na'ituamepua, Riosichi ahpo kaawe te'teriaio, ipakame puuuu ahpo Riosichi paparario. ²⁰Ihji iimeneo tewaniamea, Arejanto tewaniamea tiamea, wa'a noonoika ipakamepua ahpo Riosichi paparario. Wa'a noonoikopania pu'kao, Satanasi aiwarichi toakamenia, wa'a ahpo inatapamichiopua Riosi na'arerario, wa'a inatapasaopua, Riosichikamera eenepamichiopua eenechio.

Aachin teeka nayewapuame Riosichi paparaka

2 Neeea aamo Timoteo, i'ka aamo chaanejeramenia wa'a Eejasio mochikameo, Riosichi iyorimia nanapawiameopua, pu'kaonia Riosichi ku'iwa itanejeraninia, yomatiamie weeechi mochikame ti'tijoeriwichioo, Riosichi e'enamichiopua paparamiao. Pu'ka

wa'a Eejasio nanapawiameopua tiameo, aamoo chaanenuriamenia pu'kao, aataoi ahkai Riosichi paparakameo, Riosichi ku'iwa itanemichiopua pu'kaoi, ihtaai ahpo tesiwa te'teria nakiweka mochitao, iinuemichiopua. Ka'te natekepanuremitiapua pu'kaio, ahpo cheriwema kiamiaopua Riosio, itapiti ahpo tesiweretiawichioopua. ²Wa'achitia yooma ya'yawichiwichiooi, kaaweruma yawichituniame itanenurapuapua Riosichio, ahkai yawichitutere mochitoameo, ta'iria mochitomichiopua pu'kao, kihta eeyowa erakoka. Wa'a te'tereka mochitosaapua, ta'iria yooreka mochitomapua Riosio, wa'achitia ahpo wa'apioi puuuu, kaawe erakoka ahpo yooreka mochitomapua. ³Wa'a tiame Riosichi itayamea, kaawe e'reka tetewipuamepua tewekachi kahtiamie Riosieo, Apoe te'ta taamo Newipatiameo. ⁴Puuu Riosi Apoe Newipatiameraa, yooma aataoi ahpo pichiware tuuyewari pichikekameo, yoomahka apochi e'enaka newipajeramepua.

⁵Yomatiamie te'ta utewari Noonoraa, piiripi wa'apiche puuuu. Aata pukachi kaawe taamo teerepatiamelai, piiripiche puuuai, puuuu, Riosi tiari i'ka wehjoarichi eenaka tjoetukamepua, Apoe te'ta Eesusi Riosie Weratiamie. ⁶Puuu Eesusia, taamo pejana ahpo ahjari mukiwachi nehjakamepua, kurusichi mukuka taamo tatakoria wikiria natetekao. Wa'a iintokame Eesusia, te'ta Riosi yahcharia taawechi iintopuawichioo. ⁷Nee Paoroa Apoe Eesusi wa'apie weratiamepua, apoe wa'api iintoria pichiwataka tuuyepamichiopua, yomachiami oika, ki i'isaeri ti'tjoerichio. Ihji no'o tuuyesika oiyaa, te'ta pichiware puuuu, kiisi wihtuki.

⁸Eeme ehpe taawechiami Riosichi paparamea, kaawe erakoka ahpo nayewejerania, kihta siinto weeru chaachapaka ahpo nayeweka, kihta nekakome chaachapaniame. Ohso kaawe eemea Riosichi te'teramechitia te'terepuapua, itapiti ki kaawe tiame amochi teeresoo, Riosichi itapuapua ku'iwa, kaawe teerepamichiopua amochio. ⁹Eeme ooweru Riosichi paparamea, ehpe taawechiamio pehjo, Riosichi te'teramechitia sipichatajeriamenia, ki siintoka peeniatatiame, ki aatae ikotupua teerepuawichiopua; itapiti o'roe netetiame tisia nateyameo, ki siintoka chuchatopuapua pu'kao, aamo peeniataniachitia; aamo kuupaoi ki siintoka peeniatatiame itichitiame tetewiteréjaninia. ¹⁰Ohso kaawe eeme oowerua, aamo Riosiwawichio peenia te'terewaa, aamo ka'karuma nokiwakamera puuuu, aamo wahjachi tetewachio; wa'a te'teremete oowerua, te'ta Riosichikamera te'te iyorika mochitoamea. ¹¹Eeme oowerua tiameo, tiopachi Riosichi

simiyame masitioi tijoeo, ihchi mochika kaawe keepupuapua pu'kao, te'ta iyorika Riosichi simiyame aamo keepuao. ¹²Neeea ooweruo ehpe taawechimio tiameo, ki masitemeriko e'ramenia tiopachio, ti'tijoechioi ki aaata paamiratuame enejeramenia, tijoekamera ahpo paamiratuamechitia tetewijeramenia. ¹³Wa'a tiame e'ramenia ooweruchio, Riosio, tijoekamera neteriopa pahchao, Aarani tewaniame, ki oowitiamekamera pahcha, Eewa tewaniame. ¹⁴Aarania tiameo, ki puuukamera wihkuetiamepua Satanasieo, Eewakamerapua Satanasie wihkuetiamepua, wa'a iika tatakorikamepua pukeri o'iniachiopua naayachio. ¹⁵Nape pahcha netetiame ooitame tísia tatakorikamekaipua Riosichio, yooma oowitiame Eewa tewaniame Riosi neteriachisi wa'anao, Riosie cheriwepuamepua tatakoririao, kokosapuamechi newipatekao, Riosi Taanarachi paparasoo, oowitiamechi naawakameo. Puuu oowitiame Riosi Taanarachi paparamea, eee tiame enepamapua: kaawerumachi ihsiwa inatame; ki siintoka ahpo tísia peeniatapua e'rame.

Riosichi paparame pa'pamiratuame, achin te'teretomeri

3 Aata Riosichi paparame paamiratuame enenariamea, tísia kaawe wa'a tiame inataniamea. ²Nape puuu i'kache tísia kaawe teeremerichepua: Kihta ahpo teripuame teerewaeme; ahpo uupiche ahjama ohjoeka yasitomeripua; kaaweruma teetoameche enemeripua tijoe; tísia kaawe inatasa iintoame; ki a'chikoi ihsiame ki inataniameo; kaawerumache nayewaniame aaataeo; ahpo ta'pechi enapameoiopua, kaawe uuka tetewame; masiteniamechio, kaawe peeneka masitiame enemeripua; ³ki nawajiameripua; tesiwe e'reka tetewame enemeripua aaataoi, ki e'raka ihsiwa yoorame; sosopatiame ihsiwaeme eneméripua, aaatachio; ki nasiwame enemeripua, naawesarichio; toomichio, ki weemuame enemeripua. ⁴Aata Riosichi paparame paamiratuamea, ahpo ta'pechio, kaaweruma yooretewa masitiame enemeripua ahpo tatanao; ⁵puuu ki peeneka yoorewatiameopua ahpo ta'pechio, ka'chi iika paamiratumeripua, ka'chi iika neesetomerikapa Riosichi paparameo. ⁶Puuu paamiratumeria, ki pukeri weemera Riosichi paparakame enemeripua, weemera paparakamea, riaorósi wichichairachi wichitepuamekoi puuuu, riaorósia pu'kao, weruma ahpo erakotemakoipua. ⁷Puuu tiameo, kaawe teteiwame enemeripua ki Riosichi paparameopua, kihta ki kaawe tiame ahpo

nayewapuawichioo. Ki kaawe teeretoame enesoopua ki Riosichi paparaméo, riaorósia ti'tijóerio, na'ara chaanetemapua pu'ka paamiratuameo.

Tiopachi neesetoka ti'tijoe ku'kuyameopua, ooweru ku'kuyameopua tiame, aachin teeretopuame

⁸Tiopachi ku'kuyame ti'tijoe ooweruopua tiameo, kihta ahpo teripua tiame enemeri puuuu; piiripi tiame cheesaa, ki eenechi sewina cheesiamé enemeripua; nawajikaoi ki pu'seriamé enemeripua; toomichioi ki tahpitika siinto e'rame enemeripua. ⁹Puuua yooma pu'ka Riosie Weratiamechi simiyameo, te'ta pichikiame enemeripua, pu'kao taamoo, te'ta nateyamechitia taamo neesetóa. Kihta itapiti a'chitiame apochi noriwi tiame inatame enemeripua; puuuu, itapiti ki ahpo Riosichi tuuka katewiaopua pehjó, ahpo katewekame enemeripua; ahpo inatarichio, itapiti ki kaawe ahpo iintoriopua aaatachio, ahpo katewekame enemeripua Riosichio. ¹⁰Ke'chu weraniaiopua, aatiatatiame enemeripua; ti'tijóeoo, kaawe tiame tetewiniame enemeripua. Yooma ahpo aatiatawachio, kihta ki kaaweruma tiame machenakame enesoo, oowe e'reka werapuamepua pu'kao. ¹¹Ooweruai tiopachi ku'kuyameai, wa'achitia yooreka tetewipuame enemeri puuuai; kaawe inataka ihsiamé ihtaoi ahpo yoorao aaatawachioo; ki tísia na'arari naawesarieme enemeripua; yoorakache itipiame ahpo iintomo tuuriao; oowe e'repua tiame enemeripua apochio. ¹²Puuu ti'tijoe tiopachi ku'kuyameai, ahpoche uupiche ahjama mochitoame enemeri puuuai; ahpo ta'pechioi, kaaweruma yooretewa masitiame enemeripua ahpo tatanao, ki ahpo tatanaoipua tiamé. ¹³Puuu ku'kuyame wa'a te'teriamé ahpo ta'pechio, puuukamera kaawe neesetoame enemeripua tiopachio. Pu'kao wahjachia, te'ta ka'kaweruma te'teriamé tetewapa pu'kao wa'a tiopachio, puuuu tísia oowe e'remapua pu'ka wa'a tiopachi ku'kuyameo, puuuu wa'a iikao epeche ahjachi erapamapua, Riosie Weratiamechi ahpo paparao, Eesusi tewaniamechio.

Taamo Eesusichi paparawa pichiwari

¹⁴Ku'we wa'a enamo o'rane aamo kahtiachi, nape ke'chu wa'a no'o eenoio, i'ka tuuyewari aamo uhjuremo erapakane pahchao. ¹⁵Ihji aamo no'o uhjuriaa, aachin teeka aamo mochitojerapua

wa'a tiopachio, seenekachi no'o tehpe enepamio e'rapa. Eeme Riosichi paparame wa'a tiopachi nanapawiamea, Riosi tioparachi ki pusie teteiwamechi te'teriamepua, pu'ka tiopa ki pusie teteiwame tewekachio, Apoe Riosi wa'a kahtiamepua neesetokao, ahpo te'ta pichiwarie nehpuapakao. ¹⁶ Ihji Riosi pichiwarira taamo pichikeka mochitoaa, ki nu'uti tísia te'ta kaawe tiame iintatiamepua, taamo Noonoo tewekachi kahtiameeopua. Puuu tísia pichiwariri taamo pichikeka mochitoaa, ihjipua:

Apoe taamo Noonoo,
 apoe tijoetuka tamochi eenakamepua;
 puuu Riosi Riosiwarrara tamochio,
 te'ta tísia Kaawerumako taamo tuuyamepua Riosio;
 Apoe Riosi Tijoetumioio,
 ki ookapi Riosi tewekachi ku'iwarietewitiamepua,
 aapoe chaachapakamepua akana naawario Eesusio
 kohjakoio.
 Yomatiamewehjoarichi ahjachi pichiketiamepua,
 Apoe wa'api Riosichi simiyame aachin tiameko apochio
 Eesusi nayewatuka oirioio;
 Puuu weechi oisoopua,
 ahpo te'ta Noonoe apechunatiamepua tewekachio,
 ahpo Noonoo te'ta Riosi kahtiachio.

Eesusichi ahpo papara toimeri wahka ihtoriachio

4 Riosi Riosiwaria ma'chiameno'o tetewitiamepua, i'ka weee kajuyachi teetowachi ikimeriopua, muuwaeme ti'tijoeri Riosichi ahpo paparao, toaka mochitomerikopua. Puuu ti'tijoea oowerua tiame, ohsokamera Satanasi na'arari ti'tijoeturichikamera uumpamapua, tisiwa wihtuka masitiamerakachi. ² Puuu ahpo Riosichi paparawa toakamea, wihkuame ma'masitarikamera na'naritomapua, ma'masitari kiisi suuwe erapamechi wistuki masitiai, puuu ma'masitaria ahpo inatarichio na'ie tajaka choochokamekatepua, puuu inatarichio wewekakamekapao. Puuu, pichiwaka chaachapameka nayewamepua Riosichi simiyameo, nape kiisi pahtiaiopua ahpo inatarichio. ³ Puuu ti'tijoeri wistuki masitiamewa, nenewiwao kiisi kaawe tiameko chaachapamepua, nape Riosia ki wa'a chiamepua. Puuu wa'a chaachapamea tiameo, ihta kooameoi taamo wa'inamepua ko'kopuawichioo iyoripua tuukao. Nape teeme Riosi chiia machiyamea, nane'riame teemea

kihta iyoripuamekopua ihta kooamekoio, yooma kooameo Riosi apoe iintoriopua taamo ki'yakao, yooma kaaweruma kooame, yooma ihta kooame pukeri naayachi enepatiaio. Pukaepa teemea, ihta kooame Riosie kiatiameo, kihta iyorika koayamepua, cheriwema kiasache Riosio, kaawe ko'kopuamepua. ⁴ Riosia yooma ihta ahpo enepateriao, kaawe tiameko tetewikamepua. Pukaepa Riosi iintoria kooame taamo ko'komiawichioo, kaaweruma puuuu, aaataai ki ahpo wa'inametepua ko'kopuao. Pukaepa Riosi taamo ki'yaria kooameo, ta'iria ko'kometepua pu'kao, cheriwema ki'yakache Riosio. ⁵ Riosi cheriwema kiasaa teeme, ihta kooame ko'komiaio, Riosi apoe kaawerutamepua aamo ko'komiao.

**Paoro Timoteo kaawe tuuyewa,
Riosie Weratiame tehkiwachi kaawe teetowa**

⁶ Yooma wa'a tiame aamo masitesoo wa'a tiopachi Riosichi paparameo, kaaweruma ihsiamе enemamua Eesusi Riosie Weratiamewichioo. Muuua tiameo piirechi masiteka ihsiaio, aamo wa'api penitamamua, aamo Riosie Weratiamechi paparariachitia, aaatae aamo masitetiaio Eesusi Riosie Weratiamechi simiyameo. ⁷ Nape Riosie Weratiamechi simiyame masitiaio, ka'te na'roemitiapua kihta nateyame ehkoriami nayewaniame pu'serewaeo; ohso kaawe muuua, te'ta aamo Riosichi kaawe teeretoniamеche, pewatiame teetopuachepua masitekao. Muuua tiameo, te'ta aamo Riosichi simiyame penipawa i'yasiupapua. ⁸ Taamo weerewa wi'rochaniamea, kaawe wichiyamepua weerewawichioo, nape Riosichi epeche kaawe teerepuawichio i'yasiamea, pu'ka aaatawichio epeche nateyamepua, ki ehpechewichio natemerikapа, ahkasi wahka ihtoriachisi natemerikapapua, te'ta Riosi taamo ahjama mochikoioopua. ⁹ Yooma ihjia tuuyewari no'o aamo chaaniaa, te'ta pichiwari puuuu, i'kao yomatiamе ti'tijoeri pichikémetepua, ti'tijoe ooweru tiame wa'áchitia. ¹⁰ Pu'kakamera Eesusi pichiwarirakachi simiyame, pichikémichioopua taamo keepuameo, utewaeme tekipanakame teemea, tísia taamo na'ara chaanewa aiwatoriaopua. Wa'a te'teretoame teemea masitekao, taamo tatakoriria newipatewa oowe e'riapa, pu'ka Riosi Ahjamechiopua, puuu Riosi ahjamea yooma newipatiamepua, nape ahpo Taana Eesusichi paparakameo.

¹¹ Muuu Timoteoa, yooma i'ka aamo no'o masitenuriao, yooma wa'a tiame masitemitiamua aamo masitiaio, kaawe

pepenipanurekapua pu'kao, ahkaoi aamo oiyachiamio. ¹²Aamoo temarikapa a'chi chaaneniaio, ka'te a'chi eramitiamua; ohso kaawe muuua, aamo Riosichiche kaawe teetoame enepuapua, pu'ka aamo kaawe teetowao amochi tetewiteka, aamo wahjachi Riosichi poponiwao pipiniwaopua tiame, aamo ihsiwa na'naritoka wa'achi nokisimichiopua, yoomá i'káchitia: kaawe e'reka nayeweniame; kaaweruma ihsiwa teereniame; kaawe e'raka yorakeniame aaatawichioo; te'ta paparawa tetewitewa Riosichio; ti'tijoe ooweruchio, yooreka ahpo tetewitewa, kihta suwepori ahpo nokiwa; ooweruai ti'tioechio, yooreka ahpo tetewitewa, ihtaoi suwepori ki kaawe nokiwa. ¹³Nape ke'chu ki wa'a no'o simioio pehjo, iiweta simitepuapua iyonakao, Riosi Iyotaperichi chiia, yooma inamuachi wa'a tiopachio, pu'ka chiia masiteka. Pu'kao kaawe tuuyepuapua kiisi nahsinepaka teetowaopua Riosi chiiá. ¹⁴Muuu Timoteoa, ka'te natakepamitiamua amochi seekarepaka weraretiao, wa'a tiopachi pa'pamiratuameeo, Riosi Riosiwarié erapateretia aamo werapuawichioo. Muuua paikapieoi Riosi ye'kari aamo kiatiaméeo, ku'ika yasitopuapua wa'a Eejasio tiopachi mochikameo, ihtaoi ku'iwa yorakekaopua pu'kao, ihtaoi Riosichi simiyame kaawe masitekaopua pu'kao.

¹⁵Kaawe teeremio iintasa inisipuapua aamo tehkiwa, kaaweruma epechetoame tetewipuawichioopua amochio, aamo paamiratuachi yoorapua. ¹⁶Kaawe aamo neesetomitiapua pewatiame yasitoka, wa'a tiopachi aamo masiteka ihsiachiopua. Wa'a teetosaaamua Timoteoa, wa'achitia Riosie aamo tatakoriria cheriweka newipateretiachitia, wa'a tiiao ki ookapi aamo keepunariamea tiame, Riosie newipatemapua pu'kao, ahpo Taana Eesusichi paparaso.

Paoro tuuyerewa Timoteo, Riosichi papamechi simiyameo

5 Nee Paoroa aamo Timoteo, aamo chaanania, yooreka aamo tuuyenurenania o'ochetiameo, kihta te'ya cheeka, kaawe e'reka tuuyepuapua ohso kaawe, aamo noono itapiti nane'remichio tuuyamechitia. ²Ooweru pa'pamiraopua, aamo yeeye yooreka nayewiamechitia, tuuyepuapua pu'kao. Ooweru kuteweopua pehjo, aamo pipinichitia yooreka tuuyepuapua pu'kao, kihta ahjama kochiwa erakoka.

³Aaata ooweru ahpo kuuna mukipatekameopua, kaawe e'raka ku'ipuapua pu'kao, itapitichi tísia tesiwa teeresoopua

pu'kao. ⁴Nape tatanaesoopua ahpo ku'ime te'teriamo, pu'ka tatanarao, kaawe ku'inurepuapua ahpo yeeyeo. Iinuesoopua susuwarao, kakawarao tiameo, kaawe ku'inurepuapua pu'kaoi ahpo su'suo ahpo ka'kaoi. Riosia wa'a te'tereka mochitoniamo, tísia kaawe e'reka tetewamepua, neesai wa'achi e'raka tetewamepua. ⁵Aaata kunamukukamea, te'ta Riosichi paparame enesaa, Riosichiche paparaka yasitoamepua ahpo ku'ipua, senepi taawechi Riosichi paparaka itaka, ihtaoi itapiti ahpo nakiwiao. ⁶Nape aaata kunamukukame ki Riosichi paparaka yasitoamea, oowera ahpochewichio ta'irewa yooraka yasitoamepua. Puuu kunamukukamea, mukukamekatepua Riosiwichio, ahjáka yasitoamekai. ⁷I'ka aamo kaaweruma teerenurewa, masitepuapua tiame wa'a tiopachi mochikameo, kihta ki kaawe ihsio tuupuaichio, aaataei. ⁸Aaata ka'chi erakoamea ahpo tetejima tísia tesiwa te'tereka mochikoio, ihtaoi itapiti nakiwekao, ahpo ta'pechio epeche te'ta tesiwa teewenioio kiisi ku'yamea, kiisi Riosichi teerepuame inataka yasitoamepua; wa'a tiamea, ohso kiisi kaawe tiamepua Riosichio, ki aaatachitia ki Riosichi paparamechitiao.

⁹Puuu ooweru kunamukukamea, ahpo ku'ipua teerepuawichio tiopachi mochitoameo, eee tiame enemetepua: paika weerewa oosa mariki u'matoame paamuame; piiripi wa'api kuunaeka yasitokame, ahpo kuuna ahjaka yasitioipua. ¹⁰Puuua tiameo, ahpo yooraka yasitoriao, ka'karuma yooraka yasitokame, tetewitiame enemeripua; ahpo tatanaopua tiameo, ka'karumache tuuyewa tuuyeka yasitokame; ahpo ta'pechi asikoameoipua, kaawe uuka asipukame; aaata Riosichi paparameo, ki weruma ahpo uuka yorakekame enemeripua; aaata itapiti aiwaka mochitoameo, ku'ikache yasitokame enemeripua; ihta itapitioi, kaaweruma ihsika yasitokame.

¹¹Puuu ooweruo ki ahsepame paamuameopua paika weerewa oosa mariki paaumpario, ki iyopupuapua pu'kao ku'iwa kiapuawichoo, seenekachioi neewinaremerikopua pehjo.

¹²Neewisaapua, ka'chi iika tekipanamaoipua tiopachio, ahpo yooraka yasitomia chaachapatiamo. ¹³Puuua tiameo ku'iwa kiatioipua, nanasiname enepamaoipua, oowera wa'ami ahka ohjonaremapua ta'pechiamikoio, ki ka'karuma i'topakaopua naawesari, itapiti naawesaniachioipua peyachi papakika, itapiti kichiweme tiame chanika, pu'ka wa'a tiameche nokaka mochitomapua, kihta yooraka wekateka. ¹⁴Pukaepania

pu'kao, nenewijerania ohso kaawe, tatanatasaopua moena yasimichiopua, ahpo tatanakamera inateka. Pu'ka wa'a teeka yasitsoopua pu'kao, Na'arari Noonoraa, ka'chi iika aaata na'aretemapua pu'kao. ¹⁵Nape ookapi ooweru kunamukukame ki te'ta paamuame ki nenewikameopua, seewiamenia pu'kao, se'wikamekopua Riosi kaaweruma pooerachio, Satanasikamera ahpo eratiakamera nokisikamepua, ahkaoi ta'pechiami ta'ratoka, kiisi kaawe te'tereniame nokisika.

¹⁶Aaata Riosichi paparame kunamukukame tetejimaeme enesaa, pu'ka tetejimarao, ku'inurepuapua pu'kao, kihta pehtiameteeremichiopua tiopachi mochikamewichioo, pu'ka kunamukukame ku'ipua. Pu'ka ahpo tejima kunamukukame ku'ika yasitsoopua, yooma tiopachi ku'iwa, ahsepamapua waikao, tiopachi kunamukukame mochikame ku'iwa, te'ta tesiwa te'tiamerawichioo.

¹⁷Ehpeo neea aamo Timoteo, tiopachi pa'pamiratuame ajawaniame aamo nayewemane. Yooma tiopachi pa'pamiratuame kaawe yoorameopua ahpo tekipanao, epeche kaawe e'reka teteipuamepua pu'kao, Riosi tuuyewa masitiame enesoo osopena, tuumika ki'yaka itapiti kianiame ku'iwa. ¹⁸Wa'a tiame aamo chaaniamenia, Riosia Ehkoriaami Iyoterichio, eee cheeka iyoteteriamekopua: "Ka'te yakajipuremitiamua oisio, aamo tiirioa tekejokiteka oitioiopua." Sewinachi Iyoterichioiopua tiameo, eee chiiamepua: "Tekipanamea nateteniamepua."

¹⁹Aaata tiopachi paamiratuame aamo weerariao, aaata ki kaawe ihsiameko tuusoopua pu'kao, nape ki u'pakame enesoo aaata tetewikame ookao paikaoiopua, ka'te pichikemitiamua pu'kao, apoe piineri chiiio, kihta nateyamekopua. ²⁰Aaata tiopachi paamiratuame ki kaawe iintokame tewitiameopua, ooka paikaoi tetewikame enesoopua pichiwatame, yooma tetewachi weeraka tisia teripuapua pu'kao, wa'a yoratioopua pu'kao, yooma tetewikameo seewepakaopua, ki wa'achi nokinaremichio. ²¹I'ka no'o aamo pa'pamiratuame ajawanureriao, neea Riosi tetewachio, Riosie Weratiame tetewachio, Riosi tewekachi ku'iwari tetewachio, tisia kaawe aamo neesetojerania pu'kao, napati aamo tetewikapua aaataoi, ki aaata epeche teereweka. ²²Ka'te aaata ajawamitiapua, ki ne'nesaopua pahchao, ihtana tiameopua pu'kao, ki aaata aamo ki kaawe iintorio tuumichio, ki kaaweruma machenasoopua aamo weerariao.

²³ Ihji no'o chiiaa, aaata ti'tijoeri chaachapamechitia tiamepua: "Ka'te neeroiche nerojimitiamua, aamo eepi topachi kokoresaa, wiino iijipuapua ku'ita." Pukaepa muuua, ke'chu aaata weeraiomua wa'a tiopachio, kaawe ne'nesa ihtana kaawe ihsiameko tijoe, werapuapua.

²⁴ Aaata ki ka'karuma nokiwaa, ma'chiame tetewiniamepua ke'chu ahjachi i'yaiopua itapiti ki kaawe iintorioa, nape iintuamepua tiameo, itapiti ki kaawe iintotiameo ki ikanati ma'chiame tetewiniameo, ahkasi te'ta i'yawesaape ahjachio. Pukaepa te'ta kaawe tiia ahjachi i'yewesa werapuapua, aaata tiopachi paamiratumerio, seenekachi neipa ki kaawe ihsiamera enemaopua weratiameo. ²⁵ Seenekachioiopua aaata kaawe ihsiwaa, ki ikanati tetewiniamepua, puuyeniame nakiyamepua aaata ku'we nane'repua kaawe ihsiamekoo, pu'kao kaaweruma tiiao.

6 Ehpeo aaata ahpo teekorachi te'tereniame nayewamane. Aaata teekoemea Riosichi paparame enesaa, yooreka tetewame enepuapua ahpo teekoo, kihta ki iyoriwa masitio tuupuaihiopua Riosio ahpo paparawiao, aaatao wahjachi ti'tijorieopua, ki na'arepuawichioipua tiaméo, taamoo aamo teekoeka mochikameo, Riosichi paparaniame aamo masitia.

² Aaata Riosichi paparame teekoemea, wa'apitia teekochitia yooreka tetewimetepua pu'kao, Riosichi paparamekoipua pu'kao ahpochitia. Riosichi paparamekopua ahpo teekoo, epeche te'ta yooreka tetewimeripua pu'kao, pu'kao Riosichio, ahpo pa'chichitia tiamekoopua pu'kao. Pu'kawichioo epeche kaawe yorakeka yorametepua pu'ka tekipanakiao, na'pa Riosichi te'teriamekapaopua. Yooma i'ka no'o aamo masitenuriao, utewaeme wa'a tiame masitepuapua, yooma wa'ami ahkai aamo asiyachio.

Te'ta pichiwari paarasari

³ Aaata seenu te'terewa masitiamea, i'ka Eesusi Riosie Weratiamechi simiyame ka'karumara tuuyewario, pu'ka tuuyewarichi taamo paparaka mochitoao, ⁴ ahpokamera tísia weruma uukao, ahpokamera tísia machiyame maaekoamepua. Puuua ahpo Riosichi simiyame seesenu te'terepuame masitiamechio, tísia ahpo weruma erakoniamie tiamechipua wa'ao, tísia ahpo machiyamera erakoniamiechi, tísia nekakoniamie mehtáchaniachi, tísia nasiwaniame mehtachaniachi, tísia aaata na'arewachi, tísia nekamucheniachi aaata, tísia aaata ikotukewachi. ⁵ Senepi

taawechi wa'apitia nekakoka ma'chirepaniachipua wa'ao, ki ijinatarichi wewekaniachikapupua wa'ao, kiisi machiniamekapa wa'ao, Riosichi eename pichiwarario. Puuuu, kihta machiyamepua, te'ta Riosi pichiwariraopua, te'ta Riosi iintoriaopua ahpo Taanaeo. Puuuu oowera seenu Riosichi simiyame masiteka, tomiwaremio erakoamepua. Nape muuu Timoteoa, ka'te pu'ka te'teria ahjama, teeremitiamua. ⁶ Teemea Riosichi te'ta paparamea, paarasatiamepua paarasatia, nape taamo Riosichi paarasatiaa ki toomipua. Ihji paarasaria, te'ta Riosie te'ta taamo ta'iria mochtowa puuuu, Apoe te'ta taamo Riosi kiasiaeo, ihtaoi taamo nakiwiao. ⁷ I'wa weechi naawaio, kihta iinueka naawakame teemea; wa'achitia mukisaoi, kihta i'tomeripua. ⁸ Wa'a teeremeri enesoo mukiniamechio, kihta te'ta weemumete teemea i'ka wehjoarichi iintuameo, kooameche wisasoriche iinuekaio, kaawe erakomete teemea. ⁹ Yooma u'matoka ohso e'rameopua paarasarichio, pu'ka ki kaaweruma tísia weemuwa paarasari ihsumarachi, wichiamepua. Puuu ki ka'karuma weemuniamema, taamo ki ka'karuma nokiwa ihsitiamepua, kiisi ijinata nokiwame, na'ara nokiwame aaata tiame. Yooma ihji ki ka'karuma nokiwame, kominarichi simiwamepua, ahkasi yooma si'riwachi ki ka'karumachi wichiwachi, ahpoo pihtuka kajuyachisi. ¹⁰ Siintoka weemuniamema toomichio, yooma ihta ki ka'karuma naawarapua. Muuwaeme siintoka u'matoka toomichi weemupakamea, poanatokamepua Riosichio, Riosichi ahpo paparao; wa'a iikapa puuuu, tísia yuuwesi mochtowamepua, epeche tísia tomiwaereka mochinarewae aiwaka.

Aachin teeka ahpo inateniame Riosichi paparaniamewichioo

¹¹ Nape muuu Timoteo Riosiwichio tekipanamekapao, yooma wa'a tiame weemuwachio, ikicha enepapuapua, kaawe aamo neesetoka, ki wa'a tiamechi aamo wichipuawichio. Ohso kaawe muuuu, kaawerumache ihsiamema enepapuapua, pewatiame yasitoame Riosichio, aamo Riosichi paparawa yasitao, aamo tesiwa tiame uuyame iikachio, kihta nahsinepaka tetewame aamo Riosichi poponíwao, pipiniwa tiaméo. ¹² Utewaeme teetopuapua aamo Riosichi paparaniamema nehpuwarichio; pewatiame chapika yasitomitiamua, aamo ki wahjiame ahjari Riosie aamo kiaretiao, Riosie aamo uumichio paajutetiao. Muuuu pu'ka ki wahjiame ahjari aamo Riosie kiaretiao, ki ookapi tuuyekame muuuu, Eesusi Riosi Taanarachi paparakapa kiatiameko tuuka. ¹³ I'ka no'o aamo

tísia neesetotiao, kiisi toaka aamo teetojeraninia pu'kao, kaawe teetokache kihta se'wikao, Riosi yooma ihta ahjari ki'yamera tetewachio, Eesusi Riosie Weratiame tetewachiopua tiameo, puuuu Poonsio Piiratochio, ahpo ma'chitakame aatanakoo, Piiratoe ahpo iinatukenioio. ¹⁴Neeea i'ka no'o aamo neesetotiao, tísia aamo neesetojeraninia, ahkasi Eesusi Riosie Weratiame taamo Paamira eenachisi, kihta aamo ki kaawe chaachapapuaichiopua, aaataeo. ¹⁵Ihji Eesusi enameria, Riosi te'ta yomari aampa tiamera e'rariapua, ihta taawechi yachatiamechio, tekitepuame; ihji Eesusi Riosie tekimichio eratiamea, te'ta weeweruma ya'yawichio, te'ta yomatiamae aampa werumara tiameepua, te'ta pa'pamiratuameopua, te'ta aampa Paamiratuameepua tiameo. ¹⁶Puuu Eesusi Noonora, apoe eenechi tekitemeria Eesusio ka'chitia taawechi mukuyameepua; puuuu te'ta ki teesa taajenachi kahtiamerapua; aaataai pu'kao, kiisi ahseme tiiachi kahtiachio; pu'kao aaataeo ki teteiwameepua ahpo pusieo, ka'chi iika tetewime tiameopua pu'kao.

¡Pu'kakamera te'ta weruma iyoriwa kiapuameepua taamoeo, te'ta weruma utewari iinuewa e'rewa tiame! Wa'a tiame e'rejeremitiapua naajúu.

¹⁷Pu'ka ti'tijoe ooweru tiame tísia paarasateka mochitoameo, chaanepuapua pu'kao, pu'ka ahpo iinueka mochikao, Riosi wa'a tiame teewewiopa, wa'a te'terio tuuyepuapua pu'kao, pukaeo wa'a tiiae ta'iria mochitomichiopua, nape kihta weruma ahpo erakoka, tísia paarasatiapao. Pu'kao chaanepuapua tiameo, pu'ka weeechi iintuame ahpo paarasatio, kihtawichio kaaweko tuuyepuapua, Riosichi kaawe te'terepuao, pu'ka paarasario kihta tehpe e'ramekopapua. Wa'a tiiachipao, ohso kaawe Riosichikamera paparaka mochitonurepuapua pu'kao, apoe te'ta Riosi ahjamerakamerachi, pukachikamera te'ta oowe erakoka, taamoo chuurame wi'suame taamo nakiwia ki'yamechi. ¹⁸Pu'ka paarasatiameo chaanepuapua tiameo, pu'ka paarasario, ahpo iinuekaeopua paarasatio, ihkokewa erakoka mochitojerepuapua pu'kao, tísia tesiwa te'tereka tooremuachiopua. Wa'a nokaka mochitosoopua ihkokekao, te'ta pichiware paarasari iinuemio tuuyepuapua pu'kao, Riosi ahjama mochiwachiopua, Riosi ye'karichi. ¹⁹Puuu wa'a te'tereka mochitosaapua ahpo paarasari tooremuame ihkokeka mochitokamea, te'pa tewekachikamera paarasari muuwepatiame enemapua waikao, te'ta Riosi ahjama ahpo mochimiachiopua tewekachio, ahkasi ki wahjiamesio.

Paoro kajuyachi Timoteo neesetotewa

²⁰ Muuu Timoteoa no'o aamo uhjurarioa, yoorakache itipipuapua wa'a ti'tiopachiamio. Ka'te e'waka keepumitia ki ijinatame nayewao. Puuu ti'tijoea tamochio, ki ookapi itapiti, tísia Riosichi simiyame peenewari machiwari teewaka masitiamepua, nape oowera wa'a chaachapaka nayewamepua, kihta machiyai Riosichi simiyameo. ²¹ Ookapi Riosichi paparame ti'tijoea ooweru tiamea, pu'ka ti'tijoe wihkuari masitiakamera na'naritoamepua wa'asi, ikicha simiyamera ki Riosichi paparaniamera, ipaka tetewamepua Eesusichi ahpo paparao, Riosie Weratiameo. Yooma aamo kahtiachi mochikamewichioo, Riosichi itayamenia pu'kao, ahpo te'ta kaawerumari kiasimichioo.

I'wasi ihjia, kaawe erakoka ehpeo. Wa'a ikisaa tísia kaawe enemapua.

Paoro

Timoteo

Oosa Iyoteparia

Teepotari

1 Nee Paoro Riosie Weratiame weratiamea, i'ka weemera ahjarichi simiyame nayewemichio Riosi e'rarie uhjuratiamea, yomatiame ahkai ti'tijoeri no'o nayewemichio, i'ka weemera ahjario aataoi ahpo Taanachi Eesusi paparaso kiamo tuuyame. ²I'ka iyojura iyotiamenia aamowichio Timoteo, no'o taanachitia Riosichi tiameo. Aamoo neea, taamo Noono tewekachi kahtameo, Apoe Eesusi Riosie Weratiameopua tiameo, ahpo aamo tesiwa e'rewaeo, aamo iikachio ta'iria yasirewa kiajeraninia.

Riosie Weratiame chiia pichiwataniame

³Nee Paoroa, senepi taawechi aamowichio nayewiainia Riosio, cheriwema ki'yamenia pu'kao, aamoo kaawe teetotiamekopua, aamo Riosichi teetowa tehkiwachio. Nee Riosieo ahsieme cheriwetiameko no'o tatakoriario e'raka yorakiamenia, no'o ehkoriai noonoriwa te'ta Riosi iyoririachitia inisitoka. ⁴Senepi aamo iijinatepaio, aamo nanararia iijinatepamenia aamo mochikachi o'inia machenario. Wa'a tiame iijinatepakaopua, eenechi tisia aamo tetewinariapame neea, eenechi aamo ahjama tisia kaawe eranarekaopua. ⁵Nee aamo tetewinareka yasitoamepua tiameo, tisia aamo iijinatepapaopua, Eesusi Riosie Weratiamechi aamo paparamekoo, ki'yami Roira tewaniame aamo su'su Eesusichi paparariachitiaopua, aamo yeeye Eunise tewaniame Eesusichi paparariachitiaopua tiame. Ehpeo neea aamooi, wa'achitia tetewamepua, tisia Eesusi Riosie Weratiamechi paparame.

⁶Pukaepa neea, amochi oijenatejeraninia tahjewachitia amochi teetomichio, Riosi ye'kari amochi yahchariaopua, no'o amochi seekarepaka uhjuriopua Riosi kaaweruma tuuyewari kihta seeweka nayewatumichio, ⁷Riosio taamoo, kihta majawewa ki'yakamekopapua, aataoi kihta seewewa. Riosia apookamera taamo utewataniame erakotiamepua.

Riosia tamochi yahchakamepua tiameo, taamo ahpo nakika mochitopua erakoniame, pu'ka nakiwarie taamo nokisimichioopua aaatachioi, kihta ki kaawe teerepuame aamo teerepuawichio aaata aamo masitiachio. ⁸ Wa'a teeka ku'itoniamekapamua Riosieo, ka'te suuwe e'raka nayewamitiamua aaataoioimua, i'ka Eesusi taamo Paamirachi simiyame nayewaiopua; peereso aamo yachapo tuuwai, noochitia Eesusi taamo Paamirachi simiyame nayewatuapaopua. Ohsotiamua, tísia wa'a chaaneniaiopua, tísia aiwatoaimua taamo Paamira Eesusichi simiyame nayewatuapao, erasika anachatopuapua pu'kao, no'oo te'ta teetoriachitia. ⁹ Riosia kihta yoorarie natetewachi taamo newipatekamepua, taamo apochiche teetoka taamo ahjatomichioopua, Riosia wa'a tiame inatakamekapapua, naayachisi o'inia, ahpo tísia taamo nakiwari, taamo ne'netenariapapua, yooma ihta Eesusi taamowichio iintoriaeopua. Wa'a iintokame Riosia tamochio, yooma ahpo Taana Eesusichi paparakamewichio inatakao. Wa'a tiame inatakame Riosia, ke'chu kihta i'ka wehjoarikoio. ¹⁰ Pu'ka ke'chu naayachi ahpo e'raria taamo tetewitiamepua ehpe taawechiamio, ahpo Taana Eesusi naawateriachi tetewitekamepua. Puuu ahpo naawateria iintokamekopua taamo newipatekao, wahjipari utewarira newitosaapapua. Puuu Riosi naawateria iintokamepua tiameo, taamo ma'chiame pahtetekaopua, ahpo kaaweruma tuuyewarichi simiyameo, aachin teeka taamo teimeri weemera ahjariopua, ahkasi ki wahjiamesi ahjaniamemo.

¹¹ Riosia no'oo, apoe wa'api weerakamepua ki i'isaeri nayewatumichioopua, ahpo naawateria Eesusi tewaniame taamowichio iintoria nayewemichioopua, yooma ti'tijoeopua ooweruoiopua tiame. ¹² Pu'ka yoorapa i'wa kahtiamenia peereso aiwakao. Nape wa'a teereniainia i'wao, kiisi tesiwa erapame neeea, ki teesa ahjachi oowe e'riamekapaopua, aatanachi no'o paparario, pukachi te'ta ahjachi erapame neeea. Pukaepa kiisiki se'wi erapamenia, apoeopua tísia ahpo utewarie no'o ku'isiamekopaopua, i'ka tehki ki teeweka no'o sitemichio no'o ki'yariachioopua, te'ta utewaeme kaawe neesetokaopua, ahkasi yomatiamemo no'o yoorachisi i'ka tehki no'o nuureriaopua, ahkasi Eesusi eenechi eenachisi teeretopuameo.

¹³ Wa'a tiachio muuu Timoteoa, te'ta no'o masiteria inamuriachitia masitepuapua, aaataoi aamo masitiaopua, pu'ka te'ta kaaweruma Eesusie tuuyewario, kiisi se'wi ikika masiteka. Muuua tiameo, kiisi se'wi teetopuapua Riosie Weratiamechi aamo

paparaopua, Riosie Weratiame nakirewarachi yasitokaopua. ¹⁴ Te'ta Kaaweruma Riosiwari ku'iwari tamochi yasitoameopua, te'ta kaawe neesetopuapua, i'ka pichiwarichi simiyameo, Riosio aamo te'ta masitemichio ki'yario.

¹⁵ Nane'riame muuupa, yooma Aasia weechiami no'o kahtiachi e'enakameopua, yooma eenechi nonowakamekopapua; ooka puua wa'asi Aasia nonowakamea, Iijero tewaniame, piirea Eremojene tewaniame enekamepua. ¹⁶ Onesijoro tewaniame ta'perachio, Riosio te'ta kaawe teewejeraninia pu'kao, pu'ka Onesijorokamera tísia kaawe iintoriopua weesa no'o ku'iwa u'yepakao, i'wa peereso no'o yachatiachio, kihta suuwe erapaka, no'o peereso yachatioipua. ¹⁷ Ohsotia puua i'wa Rooma weruma muuwarichi asisaopua, no'o yaapi e'raka i'yariapua ahkasi no'o tewayachisi. ¹⁸ Tísia kaawe enemiipua pu'kao, Apoe taamo Paamira Eesusi eenechi enasaa, itapiti tísia kaaweruma tiame ikitesaa. Muuu Timoteoa nane'riame muuupa, Eejasio aamo ahjama taamo mochikoio, tísia kaawe taamo ku'iriopua Onesijoroa.

Riosie Weratiame kaaweruma soontarowara eneniam

2 Pukaepa muu Timoteo no'o Riosichi taanachitia yasitoamea, ka'te wiorepamitiamua aamo Riosichi teetowao; ohsotia utewaeme teetopuapua aamo Riosi tehkiwachio, yooma Riosie Weratiame utewari aamo kiasiaeo. ² Muuua no'oo muuwaeme ti'tijoeri no'o masiteria tetewiriachitia inamuriachitia tiame, pu'ka masitenurapuapua aamo ajawasiao, ahkai mochiwachiami enapao.

³ Pu'ka aamo tehkiwachi ahkai aamo ihtoachio, te'ta Riosie Weratiame soontarowachitia teeretopuapua, ihtaio aamo aiwasiao muua, anachatopuapua. ⁴ Muuu Timoteoa ka'te papakimitiamua itapiti ki Eesusi Riosie Weratiamee aamo nuuretiachio, aataai kaaweruma soontarochitia enenariaa, kiisi se'wi ihsiamepua ahpo te'ta kapitai nuureretiao, seesenu nokiwachi papakikaopua, ahpoche nuureretia iyorika teeretoamechepua. ⁵ Wa'achitia newitowa te'ewa nokayameai, te'ta kaawe te'epua yachatiameche na'naritomerichepua; ki pu'ka kaawe te'epua ki na'naritosaa, kiisi newitomeripua. Pukaepa muuai Timoteoa, tísia kaawe teetoka i'tomerichemua, Riosichi aamo tehkiwao; wa'a aamo teetoame enesoopua Riosia, tísia kaawe aamo iintorio tuumapua. ⁶ Aata ahpo echaria tísia kaawe neesetokamea, tísia paarasatemeripua

ahpo echario. Wa'achitia muuu Timoteoai, tísia paarasatemberi muua Riosiwichio aamo ihsika teeretorio. ⁷Naakoo, kaawe ne'nemitiakoomua i'ka no'o aamo chiiao, Apoe tewekachi kahtiame taamo Noono, ihsisimeripua aamo te'ta pahtetekao, aachin tiamekoopua no'o aamo chiiao.

⁸Ka'te natakepamitiama aamo masitia tuuyemiao, yooma Eesusichi simiyame eee teereriame: Eesusia ehkoriaami Raawitaru tetejimarisiwachi o'inia tijoetutetiamepua Riosieo, Riosi Taanarachitia naawakao; neipami taamo tatakoria cho'weka mukisaapua, eenechi oijenasaapua, tewekachi moonakamepua ahpo Noono kahtiachi. Puuupua no'o te'ta kaaweruma tuuyetoaa, aachin teeka taamo tatakoria mochtowachi newipatetiamea.

⁹Pu'ka Riosie Weratiame tuuyewarira tuuyesika yasitoapao, káátisia aiwari anachaka yositoamenia, ahkasi kaarenaoi o'oyaekaopua i'wao, káátisia aaata ko'yamechitia. Nape neea kaarenae o'yaeka yachanioio, Riosi kaaweruma tuuyewaria, kihta o'yetiamepua, aaataai kaawe ahjachi pichikeme tiamepua.

¹⁰Neea wa'a tiiachipao, kiisi toaka simitiamenia Riosi kaaweruma tuuyewario nayewatukao, tísia aiwaka yasitoai i'wao. Neea ihtaio kokosa yoraniaio anachaka yasitonariamenia, Riosio yomatiame ahpo Taanachi paparakameopua, ahpowichio uumichioopua, ahpo tatanachitia iintapaka, pu'kao ahpo tatakoria newipateriaopua, ki wahjiamesi ahjari kiamichioopua.

¹¹Ihji no'o chanimia Riosie Weratiamechi simiyamea, pichiware puua:

Teeme Riosie Weratiame ahjama mukukameka erakoame enesaa,

pu'ka ahjamakamera mochimia eenechi oijenakameko erakometepua,

tewekachi Riosie Weratiame ye'karichi.

¹²Eesusiwichio kokosari anachaka mochtokamekai teemea i'wa weechio,

Riosie Weratiamee apochi uupuamepua,

ahpo ahjamakamera mochipuawichioopua,

ahpo tewekachi ye'karichío.

Taamo Eesusi ahjama te'terewa ka'itasoo,

Apoe Eesusia tiameo, wa'achitia taamo ka'itamapua,

ahpo taamo ahjama teerewao,

wahka ihtoriachi te'ta kateweri taawechio.

¹³Teemea Eesusichi paparai ki kaawe noonoikoio,

Apoeo kiisi taamo toayamepua ahpo nakiraeo;
 ka'chitia wa'a iintomeri tiamekapaopua,
 ahpo Riosi nakiwariwae tisiwa taamo nakiyamekapaopua.

Piiripi Eesusiwichio tekipaname kaawe iintoria nayewaniame

¹⁴Muuu Timoteoa, pu'ka aamo ajawaria masitemichioo, yooma i'ka aamo no'o iyoteparia, inatepateka masitenurapuapua pu'kao. Pu'ka aamo ajawaria masitemia keepumeriopua tiameo, Riosi tetewachi chaanenurapuapua, kihta naawesari chaachapanurepuapua pu'kao, kihtawichio kaawekameopua, nekakome chaachapaniame nayewaniameoi, kihtawichio kaawekameopua; wa'a tiame naawesaria, kaawe erakoka keepuamekaiopua Riosi kaaweruma tuuyewario, nahsinapatemeripua keepuameoi. ¹⁵Muuu Timoteoa Riosi tetewachio, utewaeme tekipaname enepuapua Riosi tehkiwachio, tisia kaawe teetoame Riosi kaaweruma tuuyewari masiteniamechio. Wa'a teetoka masitiame enesaamua, kihta suuwe erapamerimua itachioi itapitichi aamo yoorao. Kihta nekakome cheeka masitiame enesaamua, kihta Riosie teripuame teeremerimua aamo masitewachio, te'ta kaawe tiame teetoka masitiamekapaomua, te'ta pichiwarichi simiyameopua, Riosi naera. ¹⁶Itapiti Riosichi simiyame aamo nayeoiopua aatao, ka'te aatae aamo se'wi ikimitiamua, aata peyachi ki Riosichi simiyame nayewanariameeopua; wa'a tiame peyachi papakiwachiopua nayewamiao, oowera se'wi ikiniame ikitiamepua. ¹⁷Puuu wa'a te'tiame naawesari kihtawichio kaawekamea, taamo wa'api soopamapua, ko'koame ka'chi iika yachapaniame ikiniamechitia ikiwamepua. Wa'a ikikameka te'teriami Iimeneoa, Ireto tewaniameopua tiameo, ¹⁸Riosi pichiwari masitewaopua, se'wi masitiamekapa wa'a ijikikame puuu. Puuu wa'a iikame ti'tijoea, pu'ka ti'tijoeri mukukoi eenechi oijenaniameo, ikikamekopa chaachapaka masitiamekapa. Puuu aapoea pu'ka eenechi oijenaniameo, taamo iikachiche wa'a erakoniameko tuuyamepua, Riosio ki taamo oijenatemerikopua, eenechi weemera weerewa taamo ki'yakaopua. Yooma i'ka inamukamea, wekamupakamepua ookapiopa, Riosichi paparamo. ¹⁹Nape Riosia, se'wi masitiameopua ahpo pichiwarichi simiyame tuuyewario, tetewaka yasitoamepua aatanakamerakoopua ki ahpo ijinuwao. Riosi pichiwariraa, kaari nawateraka tiamepua, pukachi nawaterachi eee cheeka iyotetiame: "Apoe taamo tewekachi

kahtiamē Noonoa, te'ta machika tetewamerapua ahpo ijinuwao.” Piirechi Riosi pichiwari wa'achi nawaterachi iyoteriaapua tiameo, eee chiiámepua: “Yooma Riosie Weratiamechi te'teriamēa, te'ta Riosi pichiwarira masitiamerapua, puuuu te'ta pichiwa poanatumame enemetepua, ihtaoi ki ka'karuma nokiwamechio.”

²⁰ Aaata tísia paarasatiame ta'perawachio, ki ookapi itapiti iinuemepua tísia nateyame, itapiti pehtori o'roe netetiame, tataparasi meetarieoi netetiame, puuu oropetoria, tataparasi pehtoria tiame te'ta pahkotaniachiche ahjachi koi'wamepua. Nape wa'achi ta'pechioi iinueniamepua tiameo, senepi ko'komia ahjachi koi'wame, puuuu wehchorie pehtoritatiamepua, kuuu oowarae netetiamekoio. ²¹ Muuu Timoteoa, o'ro pehtorika tiame enemitia muuuu, Riosi ahjae tekipanania enenariaa ahpo tehkiwachio. Wa'a tiame ahjaera enenariaa Riosiwichioo, yomatiame aamo se'wimetechemua ki ka'karuma nokiwameopua. Wa'a teeresaamua, yooma ihta Riosiwichio yoraniamewichio, ahsepari kaawe tiame enemerimua.

²² Ikicha enepamitiamua pu'ka tehtemari ki kaaweruma erakoka mochitoaopua, ihtaoi ki kaaweruma ikotuwaoui, Riosichiche paparame ahjama teeremitiamua, kaawerumache inatatoka, i'ka eee tiamechitia: Riosichi paparaniame teetowa, nakirewa teetowa, ta'iria yasirewa teetoka tiame. ²³ Ka'te nehjiamitiamua, ki inatari tiame iinatukewao. Puuu ki inatari iinatukewaa, oowera nekakowa chaachapaniameche mehtachamepua, ahkasioi nasiwaniame.

²⁴ Aaata Riosi yorakiamea, kiisi papakimetepua nekakowa chaachapaniachio; ohso kaawe muuuu, kaawerumakamera enemitiamua aaatachioi, ki ikanati nekayame; ye'kame enemitiamua aamo masitiachio; kaawe e'reka nayewepuapua aaataoi, kihta yaapi e'raka nahsinepaka. ²⁵ Aaata aamo masitia na'ara chaachapasoo, ka'te nekamitiapua pukachio, ohso kaawe te'ta kaawe erapua tiame nayewepuapua, tísia ma'chiamē tuuyeka aamo masitiao, ihtana achini tiamekopua aamo masitiao. Wa'a tiame aamo masitesoopua pu'kao, seenekachioi puuuu, aamo chiiiao oowe erapamapua, aamo masitiao tísia pichiwariko nane'rekapa. ²⁶ Wa'a iikapaopua te'ta aamo kaawe chiiame pahtepaopua, riaorósi wisikuewachi ahpo ruhjikameko erapamapua, riaorósikamera masitia pichikeka mochitoriamekopua.

Achini teeremeri ti'tjoeri, kajuyachi taawechi

3 Wa'a tiachipao muuu Timoteo, aamo nane'rejerania ehpiani kiisi kaawe nokiwamea, tísia epeche epeche teetomerikopua, ahkasi kajuyachi taawechiopua, eee te'tereniame: ²waika taawechiamio ti'tjoeria, ahpochewichio erakoame enemeripua; toomichiche weemuame; ahpo oijerame ihta ahpo iinuekae; ahpo tiiao ki nu'nuntiko erakoame; ihtaoi Riosichi simiyameo tísia na'ariame; kiisi ewakoame ahpo yayawao; kihta kaawe e'reka itipiame, itapiti tísia kaawe ikitetiaipua; puuu kiisi ka'karuma ti'tjoeri enemeripua; ³kihta ahpo katewenariame apochio aaataoi ahjamao, kiisi aaata tesiwa e'riame enemapua; ti'tjioea ooweruapua tiameo, ka'chi iika ahpo teweteme erakoame, ahpo ki kaaweruma nokiwa ikotuwao; tísia na'ara chaachapame aaataoi; tísia na'ra yoorame ahpo na'ara chaachapae; aaataoi oorichitia ni'epanarewa erakoame; yooma ihta kaaweruma nokiwameo, seepurawaame; ⁴aaataoi ahpo kaawe uuyameo, pukamina na'ara nokayame; aaataoi eeyowachi werapame; ki nu'uti ahpo erakoame; ahpo pu'serewache i'yaka mochitoamea, Riosikamera pu'serewa i'yaka mochitometepua; ⁵Riosi iyoriameka nokayamea kiisi wa'a erakoaiopua, Riosi utewari ka'karuma enepatiameo, wehchi ipaka tetewamepua pu'kao.

Yooma pu'ka wa'a te'terriame ahjamao, kiisi ahjama teeremitiamua. ⁶Puuu wa'a te'terriame ti'tjioea, ahpo wihkuari na'ararieopua ta'pechiami asikokaopua ooweru piineri mochikachio, suwepori nokayamepua pu'ka ahjamao, kiisi ahpo wa'inameopua wa'a nokiwao, wa'a pu'serriamekapa. Puuu wa'a nokiwame pu'serriame oowerua, Riosi pichiware eepi keepuka yasitoamekaio, kiisi iyorika inamuamepua, ⁷ahpo ki ka'karuma ikotuwa pu'serewae, panisutoniamekapa. ⁸Puuu wihkuari ti'tjioea, ehkoriai Aanesika te'terriamepua Amperesi tewaniamekoopua tiame, puuu ookaa ehkoriaimio, Moiseo ahpo kaaweruma Riosichi simiyame masitenarioiopua, ahpo wa'inekame. Puuu ti'tjioe aamo masitia na'arekamea, te'ta wewekakamepua ahpo kaaweruma inatariwao, pukaepa kiisikoi inatamepua Riosi kaaweruma pichiware chiiao. Puuu ahsieme na'arachi wewekakamepua, Riosichi paparawachi simiyameo. ⁹Nape puuu, kiisi mehkasi mehtamitepua ahpo wistuki masitiaeo, yooma ti'tjoerie nane'riamekopua pu'kao, kiisi ijinatamekopua. Wa'achi te'terriame puuu ookaai ehkoriaimio, Moiseo ahpo wa'inekameopua ahpo masitepuawichioo.

Paoro Timoteo tuuyewari ki'ya

¹⁰Muuu Timoteoa, kaawe machikamepua no'o masitewao, no'o aachin teeka yasitoriaopua tiameo, ihtana ne'netoka no'o teetoamekopua no'o masitewaeo. Nane'riame muuuapa tiameo, no'oo Riosichi te'ta oowe e'reka yasitoamekopua, aachin teeka ki yaapi e'raka itapiti aiwaka anachao, aachin teeka no'o nakika teetoriopua Riosichio, yooma ihta ti'tijoerichiopua tiame, kiisi toaka masiteka yasitokaopua, Riosi tehkiwachio. ¹¹Nane'riamemua aachin teeka no'o na'ara yoraretioopua tiameo, aachin teeka no'o aiwariopua Antiokía kahtiaiopua weruma mochiwachio, Ikonio muuwari mochiwachio tiame, wa'a ikisa Rihtirá tewaniachi weruma muuwari mochiwachio tiame, aachin teeka no'o anachaka yasitorio, tísia no'o na'ara yoraniopua ti'tijoeri nanaarameeo. Nape te'ta taamo Paamira tewekachi kahtiamea, yooma i'ka no'o na'ara yoraniopua, no'o newipatekamepua wa'a na'ara no'o yoraniachio. ¹²Wa'atepua, aaata Riosi nakiyachitia yasitonariamea, Riosie Weratiamechi te'teriamewichioo, wa'a ahpo yoraniame na'ara yoraniame aiwameripua, nanaarameeo. ¹³Wa'a teerenioipua, puuu ki ka'karumaa, epeche epecheche teetomeripua ahpo na'ara nokiwao, puuu wistuki ma'masitiamea tiamea, epeche epechechi teetomeripua ahpo wisikueka masitiaeo, epeche muuwepateka ahpo wihkuarieo.

¹⁴Nape aamo Timoteo neea, aamo penipariakamera te'ta yorajeraninia, aamo te'ta kaawe tiio e'riamera, kiisi se'wika teetoka nane'riamekapa muuuu, aatanakamera iintoriopua aamo masitekao, ¹⁵pukeri o'inia aamo nu'utikoi masitenioio. Aamo su'suwa aamo yeeyewa tiame masitekamepua Ehkoriaami Iyoterichi chiiao. Pu'ka Ehkoriaami Iyoterichi nane'rekame Eesusichi simiyame, wa'a iika Eesusichi paparakamemua Eesusichi newipamiapa, yooma ihta aamo tatakoririao. ¹⁶Yomatiamé Tumipirichi Iyoteriaa, taamo Noono tewekachi kahtiamee eratesiwae iyotetiamepua, ehkoriaami Riosi na'nayewaturaeo. Pukaepa tísia kaaweruma tiame puuuu, taamo ahjæ masitepuawichioo; taamo kaawe iintoso, pukae Iyoterichi Riosi chiiae, kaawe taamo iintorio tuupuame teemea; ki kaawe taamo iintoso, pukae ahpo Iyotaperichi chiiae, taamo terimapua; tísia kaawe ihsiamepua tiameo, te'ta kaaweruma teeretoka taamo ohjoremichioopua, yooma ihta Riosie kaawerumachi simiyameo, ¹⁷ahsepari taamo ye'kari penipatiamepua enepatiamepua, yooma ihta oi kaawerumachi simiyame yorapuumewichioo.

4 Pukaepa neeea aamo Timoteoo, taamo Noono tewekachi kahtiamete tetewachi, taamo Paamira Eesusi tetewachio pua tiameo, ahsieme Riosi kaaweruma tuuyewari aamo nayewatumichio weeramenia. Muuua aamo tuuyewarichio, Yooma aaata ti'tijoeri tuuyepuapua i'ka Eesusi ihta wahka ihtoriachi taawechio, eenechi enamerikopua yomatiamete ti'tijoe ooweruopua tiame katewemia, yomatiamete ihta ahpo ki kaawe nokariao, ahjaka mochitoameopua pehjio, wahjipakameopua tiameo eenechi oijenatesaopua. Neipa ti'tijoeri katewesaapapua, yawichi yasipameripua, ahpo ye'karichio yasipamiaopua yawichitumia. ²Muuu Timoteoa utewaeme aamo nayewatujeraninia i'ka Riosi kaaweruma tuuyewario, nape a'chitia keenako aamo nayewatumia tiioio, ki tiioioi. Aaata ki oowe e'riameopua pehjio Riosi kaaweruma tuuyewarichio, oowe erapatepuapua pu'kao. Aaata ki kaawe tiame iintoso, terika tuuyepuapua pu'kao. Aaata ki ikanati pepenipame masitiaomua, ka'te nahsinepamitiamua, ohso kaawe kaawe tuuyeka pahetepuapua pu'kao. ³Wa'a yooraka aamo masitejeraninia, ehpe waanami taawechio pua, epeche epecheche kihta inamunareka mochitomerikopua ti'tijoerio, Riosichi simiyameo. Oowera ahpo inamunariache keepumapua, ahpoche pu'seria keepuka mochitonaremapua. Wa'a te'teriapapua, ahpo pu'seria masitiamete ma'masitarikamera, i'yaka mochitonaremapua. ⁴Wa'a te'teripaopua, ipaka tetewaka mochitoame enemeripua, pu'ka te'ta Riosi kaaweruma tuuyewario ahpo keepuka mochitoriao. Naatikamera inamunareka mochitomapua, oowera maeawarichi simiyame ehkoriami ahka nayewatiame, pu'kao kihtawichio kaawekame. ⁵Nape wa'a teeremioi muuu Timoteoa, pewatiame teetomitiapua amochio, kiisi sewina erapakaopua, pe'yachi wa'a teeremerikoio, ka'te sewina erapamitiamua. Wa'api teetoka masitepuapua, Riosichi eename newipatewaopua, ahkasi aamo ahsepatiachisi aamo yoramichio weratiao.

⁶No'o Riosiwichio tehkiwa i'wa weechio, amori kajuyamenia, ki tehpe no'o yasitomeriko e'rame neeepa; no'o ahjario neeea Riosiwichio, no'o Noono tewekachi kahtiamewichio, no'o oowewariameko e'ramenia. ⁷Neeea Riosiwichio kaaweruma nasiwari iintokameka e'ramenia, no'oo ahsepari no'o iintokamekoopua pu'kao. Neeea u'masiwa te'etiame newitokameka e'ramenia. Neeea Eesusichi no'o paparariasichi wa'anaopua, kiisi toaka yasitoamenia Eesusichi no'o paparao. ⁸Pukaepa pu'ka te'ta kateweri taawechi enasoopua, Apoe te'ta Paamira

Eesusia te'ta kaawe katewiamekapaopua peereichitiao, no'oo te'ta kaaweruma tetewikapaopua no'o kaaweruma iintoriawichioo, no'o te'ta kaaweruma tiari mo'koritemapua, yawichi o'ro mo'kori no'o mo'koritiamechítia, o'roe cheenkeritetiame, no'oo te'ta Paamirachio, kiisi se'wika no'o ahjachi te'ta paparaka yasitóriopa. Nape Eesusia ki no'ochekamera wa'a yorameripua, yomatiamé aaata apochi tísia inataka puuyetoka mochtokameopua tiaméo, ahkasi ahpo eenechi eenariachisiopua, wa'a iintomeripua.

Paoro Timoteo nuurewa iintojerawa wa'asi

⁹Timoteo, kú'we enapuapua no'o ne'nemiao, amori neeche itipiame i'waopua wa'asio, amori ki'tiamepua aaata no'o ku'imeri i'wao. ¹⁰Reema tewaniamea, no'o toaka Tesaronika muuwarichi akipakamepua, epeche pu'serekamekapapua i'ka wehjoarichi iintuameo. Keresente tewaniamea, Kaarasia weeechi akiparupua, Tiitoo Raamasia weerachi akipakapua. ¹¹Ruukache itipiamepua i'wao, no'o ahjamao. Muuua wa'ana enamiao, Marako i'yasa no'o u'yepapuapua, pu'kao no'o ku'imichioo, tísia nakiyamekane i'wao. ¹²Tikikoo neeea, Eejasio uhjurakamenia pu'kao weruma muuwaríchi, itapiti no'owichio yoramichiopua wa'ao. ¹³Muuua wa'ana eenaio, no'o kemajipora u'yepamitiapua, Karapo tewaniame ta'perachi no'o towaria. Wa'a no'o toakamenia tiame ookapi iyoteri pi'pirinatiamé, ookapi iyosi iyotetiame ahjama, paapiroe iyosi netetiamechi; pu'kakamera epeche ki natakepaka no'o u'yepamitiapua, pu'kao tísia no'o nakiyamekopapua.

¹⁴Arejanto tewaniamea, sisioki tahtame chonaka tekipanamea, kiisi kaaweruma iintokamepua i'wa noochio. Nape pu'kao, Apoe taamo Paamirakamera nane'riamepua pu'kao, aachin teeka ahpo katewemiaopua pu'kao. ¹⁵Enasaapa muuua, kaawe aamo inatepuapua pu'kao, ki nu'uti no'o wa'inekamekapu puuua, i'ka Eesusichi simiyame taamo i'toa nayewatukao.

¹⁶Pukeri peereichi no'o i'totioi no'o nehpupaka ihsioio, aaataai Riosichi paparame, ki no'o ku'ika nehpupakapua. Nape wa'a te'terekoi pu'kao, kihta nekajeraninia Riosio pukachio. ¹⁷Nape Apoe Eesusi no'o Paamirache no'o ahjama ihsikapua wa'a peereirachio, noochi yasitoamekapapua, no'o ku'ika simitetotekapua pu'ka Riosi newiparichi simiyame tuuyewario, ahkasi yomatiamé ki isaeri ti'tijoeri no'o nayewatumichioopua. Apoe Eesusi iintokapua no'o ku'ika newitotekáo, pu'ka tahpitika erakoamechi no'o wenejikao,

ma'mawiyachitia no'o konariamechio. ¹⁸ Pukaepa tísia te'ta no'o Paamirachi paparamepua, tísia oowe e'riamenia pu'kao, no'o newipatesimerikopua ihtaoi kiisi kaawe tiame no'o natepasiachio, Apoe ahpo tewekachi ye'karichi ahpo ahjama yasimichio neesetomeriko tísia ahjachi e'ramenia. Pukaepa ki wahjiamesi cheriwema ki'yaka yasitoamenia. Wa'a ikijerania Eesusio, tewekachi kahtiemeopua.

Kajuyachi teepotari; kaawe ikijera tiame

¹⁹ Neeea yooma Riosichi te'terame no'ochitiao, teepotari uhjurenania: Pirihkawichioo, Aakirawichioo, yooma Onesijoro ohjoerachi mochikamewichioopua tiame. ²⁰ Erahto teepotepuapua tiame tetewisaa, puuua Koorintio muuwarichi itipikameo, wa'ami taamo u'matoiopua. Tójimo tewaniameoi no'o teepotio tuuyepuapua pu'kaoui, tetewisaa, Meerito muuwari mochiwachi no'o toariaopua, kokoriopao. ²¹ Muuu Timoteoa, ke'chu tuuroi i'yapuapua aamo enamiao. Yooma ihjia aamo teepotiamepua tiame: Euwuro tewaniame, Puurente, Riino, Kauria, yooma wahjachi Riosichi poponiwachitia mochitoame pipiniwachitia tiamé.

²² I'wasi kajunane i'ka iyojurachi nayewakaopua. Aamo ahjama yasitojera e'riamenia, Apoe taamo Paamira Eesusio. Yooma Riosichi poponiwa pipiniwa tiameo, amochi tísia kaawe teewejerania Riosio.

Wa'asi ihjia. Kaawe ikisa naaju.

Paoro
Tiito
Iyoteparia

Teepotari

1 Kúíra Tiitoo. Nee Paoroa Riosi yorakiamentia, apoe Eesusi Riosie Weratiamee weratiame. Neeea i'ka iyojurachio, papararichi simiyame aamo nayewemania, yooma Riosi ahpo ijinuwa enemichio uuriao, pu'kao ahpo Taanachi Eesusichi paparakameo. Ihji ikachi iyojurachi no'o aamo iyotepaa, epeche ma'chiamie chiiame aamo iyotepamania, Riosi te'ta pichiwarichi simiyameo, yooma aata Eesusi Riosie Weratiamechi paparamewichioo, epeche kaawe te'teretomichiopua Riosichio, wa'ami ti'tiopachiami mochikameo, pu'kao epeche kaawe tetewipuawichiopua Riosieo. ²Aamo iyotepaninia tiameo, pu'ka Eesusi Riosie Weratiamechi paparameo nane'remichiopua tiameo, pichiwa enemerikopua ahpo puuyeka mochitoa ki wahjiamesi ahjapuameo, pu'kao Riosia, ke'chu weee yasipoi o'iniao aamo kiamo e'raria. Riosia wa'a ahpo e'rariaa, kiisi wistukupua, Riosia te'ta pichiwa wa'a iintomeripua, kiisi wistuamekapa. ³Ihji Riosi ke'chu naayachi o'inia iintomo e'rariaa, ehpe taawechiami ma'chitaniamepua ahpo nayewatuameéo. Neeei apoe taamo Newipatiame Riosie uhjuratiamentia, ahpo e'raria ma'chitamichiopua ehpe taawechiamio. ⁴Aamo Tiitoo, no'o poonichitia tetewameoopua Riosichio, wa'achitia te'tiamekapa teemea Riosichi paparawao, i'ka iyojura aamo iyotiamenia aamowichioo, Riosichi taamo oowe e'ria. Neeea taamo Noono tewekachi kahtiameo, Eesusi taamo Newipatiameopua tiameo, amochi teerepajeraninia aamo iikachi tísia ta'iria yasirao, aamo kaaweruma tesiwewaopua.

Tiito tekipanaria Kereta, neronasipa weeechi ohjoewachi

⁵No'oo aamo Kereta pawenasipa weeechi toakoioo, itapiti katewemichio wa'a aamo toakamentia, wa'a ikisa aata pa'pamiratumeri ajawamichio, yooma pipiripi ti'tiopachiamiopua ahkaoi mochiwachiamio, te'ta no'oo aamo chaaneriachitia.

⁶Puuu pa'pamiratuame aamo ajawamias, ka'karuma tiiame enemeripua, kihta a'chi tiame apochio, ihta itapiti a'chitiame ki kaawerumaopua; piiripi wa'api uupieme enemeripuuu; tatanaraai, Riosichi paparame enemeripua, kihta a'chitiame iintowa wenejitiam, kihta iinueme enemeripua, newitokache itapiti ki kaaweruma iintonarewao. ⁷Tiopachi te'ta paamiratumeria, te'ta Riosi iyoriwa tetewiniam enemeripua, puuuu Riosi itapitiwara te'ta neesetoamerakapua; ki e'raka ihsiam enemeripua ahpo ku'kuiwachio; ki utewachi newitoka iintomeripua ahpo e'rarikameraopua; kiisi nawajiam enemeripua tiameo; kiisi nasiwame enemerikoipua; itapiti yooraka yowiwameoi, kihta na'ara ihsika yowinariame enemeripua. ⁸Ohso kaawe puuuu, te'ta kaaweruma tijoe enemeripua, te'ta kaaweruma inatame; aaata ki ahka che'repame tiameo, ki'yame enemeripuuu ahpo ta'pechi che'repamichio; puuuu kaaweruma e'rari iinueme enemeripua Riosichio, tísia ahpo kaawe neesetoame, ki kaawerumachi ahpo wichipuameo; ki nahsiname enemerioipua, ahpo Riosiwichio ihsiwao. ⁹Puuu pa'pamiratuamea, kihta se'wi ikiyame kaawerumachi enemeripua; puuuu Riosichewichio ihsiwache, ahpo teerewaame; kaaweruma inataniame peenewarieme, enemeripua. Ahpo masitiaopua, kaawe machiyame enemeripua ahpo masiteretiao, peeneka pu'seretiam aaataoi ahpo wahjachio, pu'ka ahpo kaaweruma masitiae kipoteka. Wa'atiaopua, kaawe ahpo nehpuamichioopua, itapiti ahpo ki kaaweruma chaanetiao, ¹⁰muuwaame mochikamekopua ti'tijoeri, kiisi kaawe erakoame taamo masitiao. Puuu ti'tijoeria wahjachio, epeche utewa erakoame siichitepuwa nokiwameo, pu'ka ki ijinatari ahpo masitewao, pukae se'wichamepuu Riosie kaawerumara masitewao. ¹¹Nape pu'kao muuu Tiitoa, to'pepuapua chu'waraopua pu'kao, utewaame terikaopua pu'kao, wa'ineka pu'ka chaachapao, wa'asi aamo werapamichioopua pu'kao, pu'ka wihkuariwarao. Puuuu ta'pechiami enapaka wihkuekao, yooma petechiami mochikame se'wichamepuu ki Riosikamera pichiwarichi masitewachio, toomi koparooka masitekaopua. Wa'a nokaka yowiyamepuu, ki pichiwari chaachaparíe.

¹²Piie taawechi wa'a Kereta no'o kahtioipua pehjo, aaata Kereta wa'api ohjoemea, wa'a mochikameo machikamekapua ihtana nokaka mochikamekopua pu'kao, no'o tuuyekapua eee cheekao: "I'wa Kereta mochikamea, kiiya yoomahka wihkuuamepuu, oorika te'teriam puuuu, tísia nanasiname, oowera u'matoka

koaka pu'seriame posakamekaipua.” ¹³ Ihji tijoe wa'a tiame no'o tuuyekamea, pichiwa cheekamepua wa'a te'teriao. Pukaepa muua Eesusichi paparameo, utewaeme tuuyepuapua pu'kao, ki wa'achi nokimichiopua pu'kao, ohso kaawe pewatiame mochitonurepuapua pu'kao, ki se'wi nuureka ahpo Eesusichi paparao. ¹⁴ Wa'a aamo chaanesoopua pu'kao, kaawe chiiame aamo inamukamea, ki e'weka mochitomapua waikao, siichitepuwa nokiwameo, pukae ahpo wihkueniameopua, ki Riosi pichiwarichi simiyameo, ukana ajatoameopua Riosi pichiwario.

¹⁵ Aaata kaaweruma inatariemea, kihta inatanariamepua ki kaawerumao kihtawichio kaawekameo, oowera pu'serewapuawichio nayewaniameo. Nape aaata kihtawichio ki ka'karumache inatamea, puua ahpo iikachio, pochikame kahtiamepua na'arario, ki nakika mochitoamekapapua Riosi te'ta pichiwarirao, te'ta kaaweruma tuuyewario. ¹⁶ Puua wihkuari ma'masitaripua, Riosi te'ta ma'masitariko tuuyaiopua, ahpo wa'api wihkuari nokayaeo, ahpo wa'api wihkuchame tetewitamepua. Puua ti'tijoeria, kichiwa nokayamepua, kiisi e'weka mochitoamekapaopua Riosio, newitokache ki ka'karumara nokisiamepua, kihta noonoeme tiamepua, ihtaoi kaawerumao.

Kaaweruma masitewa ki se'wi simiyame

2 Muu Tiitoa, kaawerumache nokiwame masitepuapua. ² O'ochetiameo, apochi neesetoka mochitonurepuapua ki kaaweruma yoraniameo, se'wi ahpo nokimiaopua ki kaawerumachio, ahpo puua, yooreka tetewipuawichiopua. Iwapakame enenurapuapua pu'kao, ahpo Noonoo tewekachi kahtiamechio, te'pa tewekachi kahtiame Noonoo, pichiwa nakiyameko tetewiteka, ahpo wahjachioiopua tiameo, pichiwa nakika tetewameko tetewiteka, ahpo wahjachioi ki kaawe nokayoio, ki ikanati nahsinenurapuapua. ³ Ooweru yayawatiameopua tiameo, tuuyepuapua, taamo Noonoo tewekachi kahtiamekamera pichiwa te'ta nakika mochitoamechitia, ahpo tetewiteka mochitonurepuapua. Ki aaata na'araka tísia naawesarieme enenurepuapua; paatarioi kiisi nawajiamene enenurepuapua, ihtaoi wiino iijiwa nawajiwaopua. Ohso kaawe puua wahjachi ooweru kuteweopua pehjio, te'ta kaawerumache ahpo nokiwa tetewitenurapuapua. ⁴ Wa'a tiame enesaapu ooweru yayawatiamea, wahjachi ooweruo ki yayawatiameopua pehjio, kaaweruma

tiiame masitemapua pu'kao, kaawe nakika yasitomichiopua ahpo kuunao, ahpo kukuchiwa nakiwaopua tiame. ⁵Pu'ka yayawatiameo masitenurapuapua tiameo, pu'ka ki yayawatiame pehjo, kaawe ahpo neesetomichio ki kaawe ahpo nokimiao, itapiti yoranariaa, kaawe inatasa iintonurepuapua. Pu'ka yayawatiameo chaanenurapuapua tiameo, pu'ka ooweru nenewikameopua wa'asio, ki ikotuwachitia mochitonurewa, ihtaoi ahpo peeniatawaeo; kaawe ahpo neesetoka mochitonurenurepuapua aaata ta'pechi mochikameo; ohso kaawe itapiti ka'karuma te'teriamekamera, yooraka mochitonurenurepuapua; ahpo kukunaopua tiameo, yooreka mochitonurenurepuapua. Pu'ka yayawatiameo, wa'a tiame tuuyenurepuapua pu'ka nenewikameo, ki aaata na'ara chaachapapuaichiopua pu'kao, taamo Riosichi simiyame masiteriao.

⁶Muuu Tiitoai wa'achi tiame tuuyepuapua tehtemarioi, kaawe ahpo neesetonurapuapua ahpo ikotuka eraniameo, kihta iintomichiopua wa'a tiameo. ⁷Muuu Tiitoa yomatiamе aamo wahjachio, amochi tetewitiame enemitiamua, aamo kaawerumache ihsiao, aamo kaaweruma ihsiwachitia nokisimichiopua tiame; nape te'ta pichiwa wa'a tiame e'raka, aataeoi ki aamo wistuame maaepuawichio. ⁸Muuua kaawe neesetoka masitemerimua aamo chiiao, ka'chi aamo chaachapapuaichiopua, apochi ki kaawe erakoameopua Riosi chiia aamo nayewao. Wa'a tiame masitepuapua, aaata ki kaawe erakoaipua taamo Noono tewekachi kahtiamе chiia aamo masitiao, suuwe erapamichiopua pu'kao, te'ta pichiwa kaaweruma tiame aamo nayewamekoopua.

⁹Pu'ka ahpo teeko seekarachitia tekipanakiameopua, e'weka mochitoniamе teteiwa masitepuapua pu'kao, yooma ihta ahpo teeko nuurewachio, kihta nahsinepawa nehjiakaopua. ¹⁰Ka'karuma teerewa masitepuapua pu'kao, kihta noriwi ki kaawe ihsiwa ahpo teekoo, wa'a tiaoopua ahpo teekoeo, ahpo oowe e'repua tiame tetewipuawichioo. Wa'a tiame enesoopua wahjachi ti'tijoeriaiopua tiameo, pu'ka tisia peenia tiame taamo Newipatiame Riosichi eename masitewae, tisia kaawe teeka ohjoemeko erakomapua.

¹¹Taamo Noono tewekachi kahtiamеa, tesiwewa oowepakamepua taamoo, apoe wa'api ahpo Taana enepakaopua, apoe wa'api taamo mochikachi masitenariapa puuuu, yomatiamе i'ka wehjoarichi ahpo newipatemiaopua, ¹²yomatiamе i'ka wehjoarichi ohjoemео, kaaweruma inataka mochitomichiopua, pu'kao yomatiamе ahpo tatakoriniameo, ipaka mochitomichiopua, ihtaoi ki kaaweruma ikotuwa tiameo, te'ta taamo Noono tewekachi kahtiakamera,

iyorika mochtomichiopua. ¹³ Wa'a te'tereka mochtomeri teemea i'ka wehjoarichi mochikaapua pehjio, ahkasi tísia peenia tiame tisiwari taawechisi, taamo Noono Newipateri Eesusi Riosie Weratiamechitia tewekachi mooenakameo, eenechi weeechi tekiyachisi, pu'kao taamo puuyeka mochitoa. ¹⁴ Puuu apoe enameria, apoe kaawe e'rachi iintokamepua, ahpo mukiwarichi taamo pejana nehjakaopua, yooma taamo tatakoririawichio Riosie kokosapuameo, taamo newipamichiopua, yomatiamie taamo tatakoriria piipatekaopua, ahpo ijinuwakamera enepamichiopua, te'ta kaawerumarakamera tísia nokinariame enepamichiopua.

¹⁵ Yooma i'ka eee tiame no'o aamo nayeweria nayewemitiapua, ahkaoi aamo oiyachiamio. Ahkaoi kahtiaiomua, kaawe e'raka paajutesimitiamua taamo Noono tewekachi kahtiamiechio, pukachi paparaka mochtomichiopua aamo masitesiao. Nape wistuka taamo Noonochi paparameko tuuyameo, ki taamo Noono chiia yooraka mochitoameo, teripupua pu'kao, kiisi e'waka mochtonariamekopa pu'kao. Aaata utewaeme terisaamua, taamo Noono tewekachi kahtiamie utewarirae teripupua pu'kao, aaataoi kihta suuwe erapakaopua, na'areniaiomua temarikopao.

Riosichi paparaka mochikamea, ihtana yooraka mochtomeri

3 Muuu Tiitoa wa'a ti'tiopachi naanapawiameo, e'waka mochtonurepuapua pu'kao, aaataoi wa'a yawichichitia te'teriamieopua, aaataoi te'ta weruma te'teriamieoi. E'waka mochtonurepuapua pu'kao, ihta kaaweruma itapiti ahpo yorakejerasoopua, ahpo wa'api mochiwariwichio tekipanaturesoo. ² Pu'ka tiopachi te'teretoameopua, aaataoi kihta na'arenurepuapua. Ohso kaawe ta'iria mochinurepuapua pu'kao, kihta nasiwaniame mehtachaka, kaawe ahpo e'reka tetewika, aaataai kihta ahpo weruma uuká.

³ Teemea pukerio tiameo, wa'achitia ki ijinatamechitia nokayamekaipua, ki e'weka mochitoamekapa Riosio. Teemea wihkuarie chapitiame eneriaipua, ki ka'karuma ti'tijorie wihkuarieo, pu'ka ki ka'karuma yoranarewae chapitiame eneriai teemea, ki ka'karuma ikotuwa pu'serewa. Teemea pukerio ki kaawerumachi te'tereka ohjoeriaipua; piirechi iinueka ikotuchewachio, tahpitika erakoamekai teemea. Nekumeka tetewamekai teemea wahjachio, epeche iinuwaemekopaopua ki tamochitia. ⁴ Nape taamo Noono te'pa tewekachi kahtiamiea, wa'a

taamo te'terioiopua, tísia taamo nakiyamekapaopua, tísia taamo tesiwa e'repakamepua, pu'ka taamo ki ka'karuma nokiwachioopua puuyanakao. ⁵Riosia wa'a iintokaopua tamochio, ki nu'uti kaawe iintokamepua tamochio, taamo tísia tatakoririao, apoe wa'apie taamo kokosapuame newipatekao. Puuu wa'a iintoriaa, kihta taamo iintowa natekachi iintokamepua, oowera tísia ki nu'uti taamo nakiyamekapapua, pukaepa ahpo Riosiwarieopua, yomatiam eahsieme taamo piipatekamepua, weemera ahjarikamera tamochi enepateka. ⁶Taamo Noonoo tewekachi kahtiamea, ahpo Taana Eesusichi iintoriaeopua, tamochi yahchepakamepua ahpo Riosiwario, ahkasi pochikame wi'suamesi. ⁷Ehpeo teemea weemera ahjari iinuekapaopua, ahpo taamo ki nu'uti tesiwewae taamo cheriweroipaopua, puuyeka mochitoamepua, ki wahjiamesi Riosi ahjama mochipuameo.

⁸Yooma ihji aamo no'o tuuyeriaa, tisiwa ahjachi oowe e'repuame tiamepua, pichiwa simiyame. I'ka no'o cheeriachi simiyameo, eepi utewaeme chaanesipuapua pu'kao, yooma taamo te'pa kahtiame Noonochi paparamopua, pukae ahpo ne'nesetoka mochitomichioopua pu'kao, ka'karumache yorakao. Ihji no'o chiiia, tísia kaaweruma tiamepua, yoomawichioopua, tísia nateyame.

⁹Ka'te tehpe eenepamitiamua, ki inatame iinatukewa nehjiakaopua, kihta kaawewichio iinatukeme tiameopua. Ka'te ehkoriami ahpo noonorichi o'inia e'enawa nayewaka, tehpe eenepamitiamua, pukachi simiyame chaachapakao, kihtawichio kaawe tiameopua. Ka'te nekakowa mehtanamitiamua, Moise nuurari yoratewachi simiyame nayewakao, puuu kihta nateyame puuupa. Yooma pukachi simiyamea, kihtawichio chaachapapuamepua wa'asio, puuu, kihta kaawerumachi taamo i'toamekopao.

¹⁰Aaata wahka taamo Noonoo ti'tioparachiami ahka napawitiachio, se'wika masiteka ahpo nasiwatiame enesooopua, seenepioi oosaoi utewaeme terika tuuyepuapua pu'kao. Ki aamo e'wesooopua tísia tuuyetiaio, ka'te uuka tetewimitiapua pu'kao wa'ási. ¹¹Puuu aaata aamo kaaweruma tuuyewari tísia utewaeme tuuyetiaio ipaka tetewikamea, ahsieme wekakameko tetewimamua pu'ka wa'api ahpo nokayaeo, ahpo wa'api ki kaawe nokayaeo, ahpo wa'api Riosi kokosarichi ahpo ihpapakamepua, taamo Noonoo te'pa kahtiameo, ahpo kokosapuamechi.

Paoro Tiito tuuyewa yoramichio

¹²Wee muuu Tiitoa, no'oo Atemasi tewaniame aamo uhjuresoo, Tikikooi no'o aamo uhjuresooio, a'chitiaoi Niikopori no'o tetewijeraninia, wa'a yasimo o'ranepu tuuroi u'matoachisio.

¹³Nehpupari tekipaname Seenasio, Aaporo tewaniameoi tiameopua, a'chitia aamo ku'imetiae ku'ipuapua pu'kao, iinuetomichiopua itapiti ahpo nakiwiao, wahka ahpo siimpachiopua. ¹⁴Wa'a aamo iintosoopua, pu'ka aamo iintoriaeo, wa'achi nokipua pepenitemamua wahjachioi, ahpo ku'ika mochtitopuameopua, ahpo tesiwewa nokiwame ku'iniameo, taamoo ti'tijoeri masitiaeo. Wa'a te'terame enesaapua ahpo ahjaka ajatowachio, nateyamerakamera nokayame enemeripua, taamo Noono tewekamechi te'teretokaopua.

Kajuyachi teepotari; Paoroe kaaweruma e'rewari tiame

¹⁵I'ka aamowichio no'o iyotewa kajuyachio, eee chiiame aamo uhjuriamenia: Yooma i'wa no'o ahjama mochikaa, yooma aamo teepotiamepua wa'a aamo kahtiachi mochikameo. Yooma wahja tamochitia Eesusichi paparameopua tiamé, teepotemitiapua tiame.

I'wasi kajuyamenia i'ka iyojurao. Kaaweruma e'rewa e'riamenia wa'a aamo kahtiachi mochikámeo, taamo Noono tewekachi kahtiame e'rewaao.

Cheriwema i'wasio.

Paoro
Iremoni
Iyoteparia

Paoroe teepotewa Iremoni

1 Kúíraa Iremoni. Paoro neeea, Eesusi Riosie Weratiamechi simiyame nayewatuamekapao, i'wao peeresochitia yachatiamé. Neeea Timoteo ku'iraeo, i'ka iyoteri aamo uhjurenane. Aamo Iremonio teemea, tísia aamo nakika mochitoamepua, aamoo tamochitia Riosichi tekipanaka yasitoamekopa. ² Ihji iyoteri taamo uhjuriaapua tiameo, yooma aamo ta'pechi nanapawiamewichiopua tiame, Riosichi paparamé ti'tijoewichio ooweruwichiopua tiame. I'ka iyojuraopua tiameo, Aapia tewaniamewichiopua tiame, pu'kao taamoo Riosichi piinichitia tetewa. Arakipo tewaniamewichioopua tiameo, teepotari uhjuriame teemea, tamochitia Riosiwichio utewaeme tekipanaka weritoamekopa. ³ Taamo Noono Riosio, apoe Eesusi Riosie Weratiameopua tiameo, yooma amochio kaawerumari yahchejeraninia, aamoo ta'iria mochitomichiopua, kihta a'chi erakoka aamo iikachio.

**Iremoni Eesusi Riosie Weratiamechi
nakirewa, pukachi paparawa tiame**

⁴ Neeea aamowichioo Iremonio, senepi Riosi ahjama nayewaionia, aamowichio cheriwema ki'yamenia Riosio, ⁵ aamoopua inamukapao, tísia nakiweka paparamekopua taamo Paamira Eesusichio, aamoopua tiameo, yooma Riosie piipatetiameopua, yooma tísia nakika yasitoameko tuuwame. ⁶ Nane'riame neeea aamoo Riosie Weratiamechio, tísia oowe e'raka yasitoamekoopua, tamochitia. Simitiamenia Riosichi itakao, epeche machika aamo yasitomichiopua, Riosie aamo kaawerumari kiasiwaopua, yooma Riosichi aamo ahjama te'teriameopua tiame, tamochitia Riosie Weratiamechi paparakameopua. ⁷ Tísia kaawe e'raka yasitoamenia amochio, tísia nakika yasitoamekopua aamoo, yooma wahjachi aamo ta'pechi nanapawiamé Eesusichi

paparamiao, ahpo iika yachapateriopua iikachio, itapiti ahpo a'chi erakoao.

Paoroa tesiwe e'rewa itanipua Oonesimowichioo

⁸Ehpeo aamo Iremoni itanemia, itapiti no'owichio yorajerawa. Muuua, ki se'wika na'naritoamekopa Eesusi Riosie Weratiamechio, wa'a tiioapa aamoo, itapiti no'o yorakemichio aamo itanesoo, tísia oowe e'riamenia amochio, yoramerichekopua. ⁹Neeea aamo utewa yorame tiiaipua no'o yorajekewao, ki wa'a iintonariapaopua, ohso kaawe aamo kaawe e'rachi yorajerania, teemea ahpoo, tísia kaawe e'raka tetewamekopa. ¹⁰Wa'a taamo te'teripao, no'o kaawe iintojerania Oonesimochio, pu'kao neeea Riosichio no'o taanachitia enepateriopapua, pu'kao noochitia, tísia Eesusichi paparamepakamekopapua, i'wa no'o ahjama kahtiaiopua perekarichio. ¹¹Ihji Oonesimoa amochi kahtiaiopua puhkuchitia, ki kaawe ihsiamie eneriaipua waikamio, nape ehpeo puuua, kaaweruma enepakamepua, Eesusi Riosie Weratiamechi paparakapao. Pukaepa kaawe ihsiamekapapua ehpeo, kaawe ihsiamie enemeripua amochio, noochitiaopua tiame. ¹²I'kao neeea ehpeo, kaaweruma enepakame no'rapuamenia amochio, naarame e'rainia noochio, ki no'o ahjama yasimerikopua wa'asio. Pukaepa neeea pu'kao, kaawe e'raka asipujerania aamo ta'pechio, kaawe e'raka uuká. ¹³Pu'kao neeea tísia kaawe eramiipua, i'wa no'o ahjama itipisoo, i'wa karichi no'o kahtioiopua pehjiio, no'o ku'ika yasitomeriaipua, Riosi kaaweruma tuuyewariwichioo. ¹⁴Nape aamo iinatukenare neeea i'ka Oonesimo amochi uhjureniao, ki nooe aamo uhjurenariapa ki aamo reesiserieo, ohso kaawe aamo reesisewachikamera amochi uhjurenariamenia. ¹⁵Seenekachi Oonesimo ku'itapi amochi poanaturiaa, Riosichi kaaweruma enepamichiokoi enerepua, no'oopua amochio, kaaweruma enepakame no'rapumichio, eenechi aamo ahjama yasimichio, wa'asi. ¹⁶Eenechi aamo kaawe uusoopua Oonesimoo, epeche kaawe ihsika yasitomapua amochio, nape ki puhkuchitia, puuua amochio Riosichi poonika teeremerikopua. Neeea pu'kao, tísia kaawe nakika yasitokamenia, nape muuua ehpeo epeche kaawe nakimakoi, Riosichi aamo poonika teeremerikapapua, ki aaata puhkuchitia. ¹⁷Muuua Riosichio, no'oo aamo poonichitia tetewame enesaa, wa'achitia Riosichi poonichitia teteipupua pu'kaoi, kaawe uuka. ¹⁸I'ka Oonesimo ki kaawe iintokame enesooopua amochio, itapiti

aamo wikirieme enesooio, no'okamera koparoapuapua wikiriarao.

¹⁹Nee Paoroa no'o aamo natetemo tuukao, nooe iyoteka aamo chaaniamenia, kiisi wa'atia itipimerinia pu'kao, ki natetekao.

²⁰Eje'e, pichiwa wa'a iintomania pu'kao. Pu'ka Oonesimoo, kaawe uuka aamo tetewisoo, tísia kaawe e'raka yasitomania, iika yachapakame noochio waikao. Wa'atiao teemea, nenekuti tísia kaawe itipimeri teemea Riosichio, Eesusi Riosie Weratiamechiopua tiame. ²¹Nee, neea aamo Iremonio, amochi tísia oowe e'reka itanekamenia iyotekao, i'ka no'o aamo itaniao, yoramerichekoopua i'kao, epeche tísia kaawe iintomio oowe e'riamenia Oonesimochio, ki no'o aamo te'ta itaneriachitia. ²²No'oopua tiameo, katewetiamie iinuejeraninia no'o che'repamiachioi, ookapi taawei yasimo o'rachi wa'a enasaa. Wa'a ikimania i'wa no'o perekarichi ma'chipatiaapua, aamo no'owichio Riosichi itaya inamutioopua.

Kajuyachi teepotari

²³Yooma i'wao, Riosie Weratiamechi simiyame no'o ku'ika mochitoamea, aamo teepotenapua puuua ihjipua: Epajarasi tewaniamepua piiripia, puuua i'wa no'o ahjama perekarichi yachatiamea, Eesusichi simiyame nayewatuamekapaopua tiame; ²⁴wahjachi aamo teepotiameapua tiameo, Marako tewaniamepua, Arihtako tewaniame tiamé, Reemasi tewaniame, Ruuka tewaniame tiame.

²⁵No'o chiiaapua wa'asio, puuuchepua. Taamo Paamira Eesusi Riosie Weratiamecheo, tísia kaawe iintojeraninia amochi.

Wa'a ikisaapua, tísia kaawe enemapua. Cheriwema wa'asi Iremoni.

E'eureo

Iyoteparetia

Riosia ahpo Taanachi nayewakamepua, ahpo Tijoe Tijoetukame

1 Kúíra, yomatiamé i'ka wehjoarichi mochikame. Neeea no'o cheriwejaraninia, ki no'o teewara tuuka aamo nayewiaopua. I'ka no'o iyotiachio aamo nayewemania, Apoe taamo Noonoo tewekachi kahtiaméchi simiyameo, achini teereriopua pu'kao, i'ka wehjoarichi mochikamechio. Wee, i'wa o'inemane pu'ka wa'a teeretiamé naewakao.

Kai waapisi ehkoriaami o'inia taamo Noonoo Riosia, ki ookapisa a'chi teeka nayeweriaipua, taamo ehkoriaami noonorio, ahpo ehkoriaamisi o'inia ahpo na'nayewatura ajawasiriachio. Pu'ka na'nayewaturachi nayewao, taamowichio iyotenurasikamepua pu'kao^a; ²nape ehpe taawechiamí wa'asichio pua Riosia, Apoekamera taamo nayewenariapaopua, apoe wa'api ahpo Taanachitia tijoetukamepua, i'ka wehjoarichi naawakao. Ihji Riosi Tijoetukamea, yooma Riosi wa'api tiariwa iinuekapaopua, yooma Riosi iinuekao, ahpo Taanawichio nuuteka yasitokamepua. Ihji Riosi Taanaraa, apoe Noonorakai tiipaopua, apoe iintokamepua yooma ihta iintuame enepateka weechio, ahkasi yooma ihta tewekachi iintuameopua tiameo, wa'asa tiame inatakamekapua. ³Ihji Riosi Taanaraa, yomatiamé ahpo Noonoo tiariwa, enepakamepua. Ihji Riosi wa'api Taanara nanariraa, apoe Riosi tiia nanarira puua. I'ka Riosi Taanachi simiyame nayewaniachio, yomatiamé Riosi ahpo utewari teerepakamepua pukachio, ahpo Riosiwariopua, yomatiamé ahpo enepateriao ahpo utewari naerae te'ta teerewiamé pua teetotewachio.

Puuu wa'api Riosi Taanarachitiaopua, yooma taamo tatakoria papakosaapua, eenechi moenarepua tewekachi kurusichi mukusao, ahpo te'ta yawichitumia yasitomiachio pua, ahpo Noonoo ahjama ahjaminao.

^a 1.1 Pukeri o'icharichio Riosi na'nayewaturaa, wehchori rahpena netesa kosotiamechi i'iyoteriaipua. Neipamio pu'ka wehchori rarapenamechi netetetiamechi iyotetiameo, tumitaperichi iyoteparepua pu'kao.

**Riosi Taanaraa, epeche tiamepua ki tewekachi
mochikame Riosi ku'iwarihitia**

⁴ Ihji apoe wa'api Riosi Taanarachitia tiiaio, Riosia tewekachi ohjoeme ahpo tewekachi ohjoeme ku'kuiwario, epeche tísia weruma tiamepua pukachio. Riosia ahpo Taana Tijoetukameo, yooma ahpo iinuwa kiamerapua pu'kao, ahpo Taanakamera tooepaka. ⁵ ¿Aatana chaanekame Riosia ahpo tewekachi ku'iwario:

Muuua no'o Taanapua?

¿Aatana pu'kao chaanekame:

Ehpiamio neeea, aamo tijoetutekamepua?

¿Achinitio wa'a chaanekamepua, aata ahpo tewekachi ku'iwario? Riosi tewekachi kahtiamea, ka'chitia taawechei cheekamekoipua, aata ahpo tewekachi ahpo ku'iwario:

Neee enema aamo Noonoraa, cheekao,
muuua no'o Taanara enemapua,
cheekaoui.

⁶ Ohsotia Riosia, ahpo wa'api weeechi tijoetutesaapua, ahpo Taana teewarepua, ahpo piiripi wa'api Taanao. Wa'a iintosaapua chaanerepua ahpo tewekachi ku'kuiwario:

Yoomahka eemea,
i'ka no'o Taanachi paparamitiapua.

⁷ Nape Riosia, ahpo tewekachi ku'kuiwarichi simiyame nayewakao, eee cheerepua:

Eeme no'o tewekachi ku'kuiwaa,
eekaka te'teriamapua,
ki teteiwame.

Eeme no'o uhjurawa tu'tuiwaa tiameo,
na'i tajenariraka te'teriamapua.

⁸ Nape Riosia Ehkoriaami Iyoterichio, ahpo Taana nayewekao, chiiamepua:

Aa muuu te'ta Riosia,
aamo ye'kari yasiraa,
ki wahjiamesi teeremeri puuua;
muuua aamo yawichituwachio,
tísia kaawerumache teetomerimua.

⁹ Muuua kaawerumache nakiyamekapao,
nekumiamemua ki kaawerumao.

Pukaepa neee Riosia aamo Riosiwaa,
aamokamera uukamepua,

epeche kaawe kaaweruma e'rari amochi yahchepakaopua,

ki aaataoipua wahjachio, wa'achitiao.

¹⁰ Pirenachi iyoterichioipua tiameo, piiripi Riosi nayewatura aaataa, cheeriopua Riosiwichio nayewaka, mehka ihtoriachi Riosi ikipuame ne'nekao, cheeriaipua ahpo Taana tijoetutemiao:

Aa muuu te'ta Paamiraa,
 muuu iintokamepua i'ka wehjoari enepatekao,
 muuuu iintokamepua tiameo,
 yooma te'pa tewekachi tetewiniameo iintuametio.

¹¹ Yooma aamo i'ka wehjoarichi enepateriaa,
 yooma wehjoari tewekachi tiameo,
 yooma kihta itipimeripua,
 nape Muuua wa'api teeremeripua enetokao.
 Yooma puuua oochetupameripua, itapiti wisasorichitia
 ka'rapaka.

¹² Yooma pu'kao itapiti aamo iintoria netekao,
 wisasori tuuminaka iintomerimua, muuu no'o tijoetuteriaa.
 Yooma pu'kao sewina ikitemeri muuuu,
 aaata weemera wakiratetekamechitia;
 nape Muuua wa'api teeremeripua,
 kiisi sewina iika.
 Aamo ahjaa, wa'api teetomerimua,
 ki seena aampasi.

¹³ ¿Aatana seenepi ahka Riosia,
 cheekamepua ahpo ku'iwario:
 “No'o ahjamina yasipamitia muuuu,
 ahkasi no'o aamo seepurawao,
 aamo tarachisi koomorepatiachisi”?

¿Ki ahpo Taanache wa'a cheekamepua, ahpo ahjamina yasipamio tuuka? ¹⁴ Wa'a tiiachio Riosi Taanaraa, epeche kai nu'uti puuua, ki Riosi tewekachi ku'iwariachitia. Riosi tewekachi ku'iwaria, oowera Riosi ku'iwariipua, oowera nuurewariche. Puuu Riosi tewekachi ku'iwariaa, Riosi ahpo newipateria ti'tijoeri ku'imichio nuurewariemechepua, i'ka weechi taamo mochitoachioipua pehjo, ahkasi ahsieme taamo kiamiachitia Riosie newipatewao.

Ki sewina ne'nepa i'ka Riosi newipariopua

2 Wa'a tiiachipa teemea tísia e'waka mochitomete teemea, Riosi Taanarachi simiyameopua, yooma pu'ka ka'karuma tuuyewari taamo inamuriaopua tiame, kiisi taamo neipumichioipua

pu'kao. Ki wa'a teeretosaa teemea, mekache enetoma teemea Riosichio. ²Taamo ehkoriaami yayawa Riosie kokosatiamepua, ki e'wekamekapa puuua, Riosi tewekachi ku'kuiwarie, uhjuritiamie Riosie tuuyewariopua. ³Pu'kao ki e'wekapa kokosariopao, ¿kehkisa epeche taamo kokosatapua ki iyorisoopua taamo Paamira Eesusi chiiiao, tísia taamo newipatenareka chiiapua, taamo tatakoriria cheriwenareka chiiiao? Ihji Riosi Tijoetukamea i'wa weeechi kahtiaopua pehjiio, yoomatiame tuuyekamepua ti'tijoeo ooweruopua tiameo, ahpo newipatewachi simiyameo; neipao, puuu Eesusi chiiia inamukamea, puuu nokakamepua tamochi tuuyepakao, Eesusi cheeriao, te'ta pichiwako tuuka. ⁴Riosiai apoe ku'ipakamepua tiameo pichiwatakao, pu'ka Eesusi cheeriaopua, itapiti peenia ihsiwaeopua, itapiti ki maaenarieopua tiame, yooma ti'tijoeeri tetewachi wa'a iintokamepua, yooma ihta kokoriaameopua yachapateka. Yooma apochi pichikekameopua Riosia, yooma pukachi yasipaterepua ahpo Riosiwario, ahpo te'ta e'rariachitiaopua.

Eesusi Riosie Weratiame, weeechi tijoechitia tijoetutetiame

⁵Riosia ahpo tewekachi ku'kuiwario, ki ki'yakamepua pu'kao, aapoe yawichitumichioo, weemera wehjoarichi taamo nayewa, taamo mochimiachiopua. ⁶Ehkoriaami Iyoterichi aataa iinatukeriaipua Riosio:

¿Ihtana tiiachipa tísia nateyamepu weeechi ti'tijoeeria
aamowichioo,

pukachio aamoo,

tísia inataka yasitoamekoopua?

¿Ihtana tiame weeechi ti'tijoeeria,

tísia nateyamechitia tetewarioopua,

tísia neesetokao?

⁷Muuua ku'itapio ti'tijoeerio,

ki aamo ku'kuiwarichitia weruma tetewikamekaimua
pu'kao,

epeche kai nu'uti tiame tetewikamemua pu'kao;

wa'a iintokaomua yooma aamo tísia weruma tiariwa
ki'yakamemua pu'kao,

yooma ki nu'uti aamo iyoripuame tiamé;

muuua pu'kao, yomatiamie ki'yakamemua pu'kao,

yomatiamie ihtaai aamo enepateriao,

ahpo ye'karitere teeremichiopua.

⁸Yoomátíame pu'ka aamo enepateria wehjoarichío,
pu'kátere teerepakámemua.

Wa'a tiiachiopua Riosia, kiisi kihta toaka yasitoamekaitepua ahpo inatariaopua ti'tijoeripua ahpo ye'karitere teerepuao. Nape wa'a teeremeri yooma ihta ahpotere te'ta e'weka mochitoniaméo, ahkasi ehpiamioio ti'tjoerieo, ki tetewiniamepua pehjó. ⁹Nape teemea Eesusi Riosie Weratiaméo tetewakamepa teemea, pu'ka Eesusio Riosia, weeechi weerewaeme tijoetutekamepua pu'kao, ki tewekachi ahpo ku'kuiwa weerewaemechitia. Riosia weeechi tijoe weerewaeme tijoetutekamepua ku'itapiwichioo, pu'ka Eesusio weeechi weerewaekapa mukuyame enemichiopua, pu'kao taamowichio mukuka, taamo natetekemichiopua tatakoriario, Riosie taamo kokosapua nehpuamichiopua. Wa'a iintokame Riosia ahpo Taanachio, tísia taamo nakiyámekapa. Riosia ahpo Taana Eesusio, taamo tatakoriaria pejanaka mukuriopao, tísia kaawe e'reka tetewamepua pu'káo. Wa'a iintokopa pu'kao, ki nu'uti iyoriwa ki'yakamepua pu'káo.

¹⁰Yomatíame i'ka wehjoarichi iintuamea, Riosie enepatetiamepua ahpo iinuwa enemichio. Yooma Riosi ahpo Taanachi iintoriaopua taamowichiooi, taamo ahpo tatana iintapanariapa wa'a iintokamepua, wa'atiao, yooma taamoo ahpo ahjama ahpo tisiwa peeniatiwachi, mochimichiopua, apoekamerakapapua te'ta apoe teekoraa. Nape wa'a iintonariapa Riosia, tísia kokosa tiame aiwari saatekamepua ahpo Taanao, ahkasi mukiwachisio, taamo tatakoriaria Riosie kokosapuame newipatekao. ¹¹Teeme te'ta piipatetiamea Eesusio, Eesusi wa'api Noonora noonoeme teemeai, te'ta taamo piipatekamechi. Pukaepa Eesusia, kihta suuwe e'ramepua taamoo, ahpo poponiwa pipinioi teewakao. ¹²Ehkoriami Iyoterichio Riosia, ahpo wa'api tijoe tijoetuteria ne'nekao, cheekamepua:

Nee Tijoe Tijoetutetiamea,
amochi simiyame nayewamapua No'no,
yooma no'o poponiwaopua,
yooma no'o poponi pipini tiame,
ahkai nanapawiachiami asikaopua,
kaaweruma amochi nayewaniame, wikatamania.

¹³Pirenachi Ehkoriami Iyoterichio, chiiamepua tiame:

Neeea no'o oowe e'riao,
no'o Noonoo Riosichikamera teeremapua.

Pirenachi Iyoterichiopua tiameo, Riosi aho Taanachitia tijoe tijoetusaapa, chaanipua:

I'wa kahti neeea,
no'o Noono Riosi tatanara ahjama,
no'o poponiwa pipiniwa tiame enepateriachi.

Pirenachia Iyoterichio, chaanichipua tiameo:

I'wa kahtinia no'o poponichi,
pipinichi Riosi tatanara ahjama,
apoe no'o No'noo,
no'o ki'yariachi poponi pipini tiame.

¹⁴ Aaata ta'pechio, aho wa'achi te'teriamepua weerewao. Pukaepa Eesusia weeechi tijoe weerewaeme tijoetutetiamepua, Eesusio tijoe weerewaekapa mukimichiopua taamowichio. Wa'a iintoka Eesusia u'yekamepua riaorósio, te'ta utewari iinuekaopua aho mukitemiao, pukachi mukitewachio Riosichi poanataopua. ¹⁵ Wa'a iintokaopua sa'runakamepua, pu'ka mukiwame tísia majaniame ti'tijoeopua, ahkasi ahjaniachi o'inia, majaka mochiniaopua. ¹⁶ Eesusia, taamo weerewachitia weerewapakamepua, ki tewekachi Riosi ku'kuiwarichitia weerewa, taamochitiakamera weerewaeme ku'imerikapa tamochi weeechi eenakao, yooma aataoipua, Auranichitia Riosichi paparakameo. ¹⁷ Ihji Eesusia, yomatiame weeechi ti'tijoeri mochikamewichioo, te'ta tesiwe e'riame neeserosi enenariapaopua, tijoechoitia te'ta naawanariame eneriamepua; tijoe enepasaapa, aho weerewao Riosiwichio kurusichi mukukao, oowewarichitia kianariapa Riosio, yomatiame ti'tijoe ooweru tiame tatakorika wikiriatariao, natetépaka. ¹⁸ Riosia, tijoechoitiakapaopua Eesusichio, kokosa aiwame eneparepua, tijoechoitia kokosa saayame, wa'achitia tijoechoitia tísia na'ara yoraniame aiwakamepua tiame, wa'a ikisa riaorósie aatiatawa, tísia na'arari aiwatetiame tiame. Wa'a tiame enepakapaopua, kaawe taamo ku'imerikapaopua, ihtaoi taamo na'arewa anachasiwachioopua, yooma taamo riaorósie na'arari aiwaniachio, riaorósie taamo pa'pasuniamechio.

Eesusi epeche werumachitia tetewipuame ki Moisechitia

3 Pukaepa eeme no'o poponiwa pipiniwa piipatetiameapa, kaawe keepuka no'o inamumitiapua i'ka no'o aamo chaanemia Eesusichi simiyameo, yooma eeme Riosichi paaewa uukamea, Riosiwichioo aho ijínuwa enemichioopua. Ihji Eesusia, Riosie

te'ta weratiamepua, Riosichi simiyame taamo masitemichiopua, Apoepua tiame taamowichioo, te'ta neeserosia Riosichio. ²Eesusia ahpo weerariao, tísia iyorika yasitokamepua pu'kao, Moisechitia tísia iyorika yasitoriachitia Riosichio, yooma ihta yorakeka Riosi ijinuea mochiwarichiopua, Riosio ahpo kariwarachitia te'teriamiachio. ³Nape nenekuti wa'achi te'terioipua pu'kao, Moiseo Eesusiopua tiameo, Eesusikamera te'ta yoorepuamepua, ki Moisechitia, aaata te'ta Riosi kariwarakamera netekamechi, te'ta kaaweruma nayewapuawichiopua, ki kaarikamera netetiame. ⁴Ihta kaario, aaatae neteniamepua, nape itapiti ahjae karitaniameo, Riosie enepatetiamepua, yooma ihta itapiti ahjae netetiamea, Riosio yomatiami iintuame iintokamekopapua, enepatekao. ⁵Moisea, Riosi ta'perachio yorakiameche enerepua, itapiti Riosi cheesia tuusikamera, wahka ihtoriachi epeche ma'chiamé nayewapuame. ⁶Eesusia Riosi Taanakapaopua, epeche te'ta iyorika tetewipuame puuua, te'ta Riosi ta'pera karitamerakapa. Teemea itapiti puuua, Eesusi ahjae karita, ki wahjiame Eesusichi paparame enesaa, ahkasi taamo ahjachisio.

Riosie piipatetiamewichio resipuniame

⁷Pukaepa neea aamo chaaniamepua, e'weka mochitopuapua Riosi Riosiwari aamo nayewesoo, Riosia eee cheeriachitia ehkoriaio:

No'o Riosiwarié chiiame inamusaa,

⁸ka'te peewame enemitia eemea aamo iikachio,
aamo resipuwa iinuemichiopua aamo iikachi.

Ka'te aamo ehkoriai mochiriamechitia,
erapamitiapua,
wahka wakiwechi nokisinioio,
ki no'o e'wériachitia.

⁹Ihji aamo ehkoriai noonoriwaa,
ooka weerewa paamupari no'o peenia ihsiawa
tetewikameaipua,
ki noochi paparakamepua.

Nape wa'a te'tiai puuua,
oowera ahpo neesetojeraipua.

¹⁰Pukaepa neea nekaka pu'ka ehkoriai ti'tijoerichio,
erapakania:

“Ihji ti'tijoeria wekakache mochitonarepua ahpo iikachio,

ki no'o e'wenareka,
kaaweruma pooechi mochitopuao.”

¹¹ Waikao nekakao erapakania:

“Ka'chitia ajasitemania i'kao,
no'o i'towa resipupua weechi chaaneriachio.”

¹² Eeme no'o Riosichi poponiwa pipiniwa tiamea, kaawe aamo inateka mochitopuapua, ki ka'karuma nokiwamechi ruhjipua kiisi kaawe tiame tetewamechiopua Riosio, aamo Riosichi paparáo, toaka. ¹³ Ohso kaawe eemea kaawe aamo neesetoka mochitopuapua, senepi taawechi wa'api te'teretoka Riosichi paparakao, kihta peewanapaka iikachio, kihta aamo wisikuepuawichio, tatakorieo. ¹⁴ Teemea pewatiame mochitosaapua Riosie Weratiamechi paparakao, ahkasi taamo o'ineriachi o'iniopua, kipuame teemea yomatiame Riosi kianareka yasitao, Eesusio taamowichio iintoriopaopua.

¹⁵ Pukaepa ki wehchi ipaka keepupuapua Riosi Riosiwari aamo nayewesoo, pu'ka Ehkoriai Iyoterichi cheeriachitia Raawitaruo, eee cheeka nayewaio:

Ehpiamio eemea, no'o aamo nayewesoopua Riosiwario,
ka'te peewame enemitiapua aamo iikachio,
aamo ehkoriai mochiriamechitia
wahka wakiwechi nokisinioio,
ki noochi erakoka paparakameopua,
oowera ahpo neesetojerakameo.

¹⁶ ¿Aatana eneriarepua, wa'a chiiame inamukamea Riosi Riosiwario? ¿Kikosa Moise Eejito puuyanaria, chaanerepua?

¹⁷ ¿Aatanakosa ahjama nekakame Riosia, ooka weerewa paaumpari nokisinioi wakiwechio, kiisi e'weniapa pukaeo? ¿Ki puuukosapu tatakorika wahjipakame wakiwechio? ¹⁸ ¿Aatanakamerakosa ki asitemo tuukame Riosia, ahpo i'toachi resipuwa weechio? ¿Kikosa ki e'wekamera enerepua? ¹⁹ Wa'a teesoo, ¿ki paparaniamerapu te'ta nateyamerapua, kii ki paparapa ki asikamepua ahpo resipumia i'toniachio?

4 Pukaepa teemea, pu'ka Riosi cheeria taamo iikachi nayewekao, iiweta pehji taamo ooweniame enesoopua taamo iikachi resipuniameo, e'waka uupuapua, seenekachi eeme aata ki e'weka uukamea, wa'atia ki resipuwa iinueka itipimapua ahpo iikachio. ² Ehpe taawechiamio, puuuu wa'api Riosi tuuyewari taamo tuuyeniapua, puuu ehkoriai chaaneretiaa, nape pu'kao ki pichikeria ahpo chaanetiaa, wa'a tiichipa ki ajasirepua Riosie

resipuwachio. Puuua ki pichikekapa ahpo Riosie chaanetiaopua Moisechi, kitachi itipire ahpo inamuriaa. ³Nape teemea ki wa'a noonowikamepua taamo ehkoriamechitiao. Teemea, Riosi chiiao, pichiwa pichikekamepua pu'kao, pukaepa uukame teemea Riosie resipuwao, ta'iria mochitoniametiaopua iikachio. Pukaepa ki wa'achi te'teriamo teemea, Riosio ki mitemio tuuriopaopua ahpo kiamio tuuriachiopua Kaanani weechio. Wa'a teesoo Riosi cheeriao muipuachio, iintuaitepua waikao piirechi resipupuachio. Puuu Riosi resipuwaa, Riosi yahchariapua ehkoriaami taamowichio, i'ka wee yahchaiopua kajusa. ⁴Nane'riame teemea Riosio taawe resipuniachi yahchariamekoo, pirenapi Iyoterichio eee chiamekopapua:

Riosia yooma ihta netesaopua, oowisani taawechi
resipurepua.

⁵Nane'riame teemea iintumerikoo, piirechi resipupuachi mochiwachi taamowichio tiameo, pirenachi Ehkoriaami Riosi Iyoterichio, Riosio, ahpo ki e'wiame ti'tijoeri naewakao, eee cheeriamekopua:

Kiisi mitemania no'o ahjama te'ta resipupuachio.

Pu'ka “piirechi resupupuachi” cheeriao, wahka ihtoriachi enemeri tuuka, cheeriamepua. ⁶Wa'a teesoo iiweta toiyoopua resipupuachio, iintuamepua pehjo muipuameo. Puuu ehkoriaami ki e'wakamea Riosi tuuyewario, ki muimeripua. ⁷Wa'a teesoo, Riosi resipupuachi muipuaa, ahpo Riosie paajutetiaa, inamusache ehpe wa'api enaniamepua Riosichio. Ihji “ehpe wa'api” Riosie chanitiamepua ehkoriaami o'iniaio, eee cheeka:

Ehpe wa'api no'o Riosiwari inamusaa,
ka'te peewanamitia aamo iikachio,

cheeka chanitiamepua.

Wa'achi cheeriamo taamo ehkoriaami Raawiai ahpo Iyoterichio, ki ku'itapi neipa, Kaanani muitioio, Osuwee. ⁸Wa'a teesoo, Kaanani muitiamea Riosie i'toniaio Eejito o'iniaio, puuu resipuwaa, ki wahka ihtoriachi resipupua enerepua, te'ta resipupuachiopua wa'asio, Riosi ahjamaopua tewekachio. Puuu Osuwe i'toteka Kaanani resiputiamea, te'ta resipupuachi enesoo, ki piirechi resipuwa nayewamii Raawia, neipami taawechemiopua, wahka ihtoriachio.

⁹Wa'a teesoo te'ta Riosichi paparakamewichioo, iinuemepua pehjo ihta resipuwa taawechi, yooma pu'kawichioo ahpo iikachi resipuwa uukamekoopua, Riosi Riosiwari ahpo paajutetioio.

¹⁰Pu'ka mochipuachi taamo asisoopua tewekachi resipupuachio, kajumeripua wa'asio, taamo Riosiwichio tekianakiaa. Wa'a

mochipasaa teemea, pu'ka ahjama resipumiachio, resipumeri teemea wa'asi, Riosi yooma kajusaapa yooma ihta enepatekao, resipuriachitia. ¹¹ Pukaepa teeme Riosichi paparama, utewame taamo kaawe neesetoka mochitoamepua, ki taamo ehkoriaami mochiriamechitia, ki e'weka Riosio, ki taamo ka'itepuawichiopua Riosi resipuwachi muipua, Riosi ahjama resipupuachio.

¹² Riosia wa'a taamo resipupuachi ajasipuawichioo, ahpo tuuyesiwae taamo ku'ipamepua ka'karuma asipuawichiopua wa'a ahpo kahtiachio, ahjama resipupuachio. Riosia te'ta ahjae taamo ku'ipaao, ahpo Riosiwarie puuuu, pukae taamo iikachi nayewiaeo. Riosia tiameo, ahpo nayewaturae iyoteteriae taamo nayewesiamepua, ku'ipasikaopua taamo nokisiwachio. Puuu Riosi naeraa ahjamekaitepua, tamochi yasitoka neesetoame, a'chitia keenakooi kakupachi panitoka. Puuu Riosi naeraa, te'ta nane'riamepua taamo ki kaawe nokisoo. Puuu Riosi naeraa, ahkasi tisia noriwi taamo tiiachisi pakiyamepua, taamo erakoapua tetewipaka, taamo inataopua tiame, puuuu, itapiti nasimachetaka ihsiamepua, neneku tisia yoorame chupatetiame, puuuu ahkasioi owachisioi pakime tiame, ma'chiame tetewipaka aaataoi noriwi tiiao. Puuu Riosi naeraa tamochi yasipakao, ahkasioi taamo inataoi taamo ma'chitamepua Riosichio, ihtaai taamo iintonariaopua.

¹³ Kihta ki'tiame Riosiwichioo, itapiti ki tetewipua tiamea. Yooma teemea Riosi tetewachi te'teriamekaitepua, kihta ichipume tiame teemea, Riosi tetewachio, yooma kawiyame ma'chiamepua. Pukaepa ka'chi iika wihtume tiame teemea, Riosi te'ta katewiachi taawechio kajuyachiopua wa'asi.

Eesusia Apoe te'ta neeseriosipua

¹⁴ Wa'a teeremiopa waika kajuyachi taawechio, Riosia taamo neeseriosi weererepua, aaata Riosichi taamo pejana nayewesimeri, ihtaai taamo tatakoria cheriwepuawichioo. Puuu te'ta neeseriosi Riosi weratiamea, apoe Eesusi puuuu, te'ta Riosie Tijoetutetiame, Riosio ahpo Taana teewaria. Pukaepa utewaeme pukachichi te'teretomete teemea, utewaeme pukachiche paparatoka. ¹⁵ Puuu Eesusi taamo te'ta neeseriosia, tamochi oikamekapaopua tamochitia aiwasikaopua, yooma ihta taamo kokosa ikiyachitia saekapaopua, machikamepua taamo tesiwa erakoao. Pukaepa kaawe taamo pejanameri tiame enepakamepua, puuukamera taamowichio ahpo Noonochi tuuyesimeri tiame, taamo tesiwa chaachapaopua,

taamo te'ta aiwasiaopua. Puuu Eesusi neeserosi tiameo, weesa pa'pasutiamepua tiame riaorósieo, taamochitia tatakoriJerakao, nape Eesusia kiisi e'wepua, wa'a chiioi tatakoriJerakao. ¹⁶ Wa'a teeso teemea, kihta seeweka itanemetepua, ihtaohi itapiti taamo cheriwepuaopua, ahseka te'ta kahtiachi, apoeo, taamo puuyeka kahtiamepua wa'asi, tísia tesiwenareka taamoo, a'chitia keenakooi a'chitia taawechioi apochi enapameopua ihtaohi itanemiao.

5 Yooma weeechi te'ta neeserosia, ti'tijoerichi uutiamepua, ti'tijoeri animari Riosiwichio meritame, eerarao Riosichi oowesimichio, ti'tijoe tatakoriira cheriwepuawichio oowewawichio, ooweruwichioopua tiamé; naatiopua tiame, itapiti ti'tijoeri Riosiwichio ihkorewara, oowesimichio Riosiwichio kaawe e'rewao. ² Puuu te'ta neeserosi weratiameai, tatakoriichi wichipuame eeyowa tiamekapaopua ti'tijoerichitia, machiyame puuu aaata tesiwe e'repuao. ³ Puuu te'ta neeserosiai, wa'achitia tatakoriamekapapua tiameo, animari merisa eerara, Riosi oowemeripua ahpo tatakoriira cheriwepuawichioo, wa'a iintosaopua ahpowichioo, animari me'yaria Riosiwichio, pu'ka animari eerara Riosichi oowemeripua, ti'tijoe ooweru tiame tatakoriira cheriwepuawichioo.

⁴ Puuu te'ta neeserosi enepariao, ki apoe ahpo e'rachi, te'ta neeserosi enepakameko erametepua. Riosikamera ihsikamekopua pu'ka weerakao, ehkoriai Aarona weerariachitiaopua, pukeri simiyachio. ⁵ Apoe Riosie Weratiameai, ki apoe wa'api te'ta neeserosi enepakamepua. Pu'ka weerakao, Apoe Riosi iintokamekopua, eee cheekao:

Nee aamo tijoe tijoetutekamepua,
pukaepa no'o Taana muuuu.

⁶ Sewinachi Ehkoriai Iyoterichio chaanipua tiame:

Muuupua weeechi mochikame te'ta neeserosia,
ki wahjiamesi teeremeriopua,
i'ka wee kajuyachio,
Merekiserechitia teereria.

⁷ I'wa weeechi kahtiai Riosie Weratiamea, weesa tísia tesiwa cheeka nayewakamepua ahpo Noonochio, ki ahpo neesetopuawichio, pehji ahpo meripua, ahpo Noonochio, te'te ahpo newipateme tiamechio. Pu'kao apoe Nooraraa, wa'a teerekamepua keepukapao, te'ta iyoriamekopua ahpo Noonoo.

⁸ Apoe Eesusia, Riosi Tijoekai, ahpo Noonoo e'wawatere yasitorepua, tijoe aiwachitia saaka. ⁹ Yooma ahsepari iintokapaopua tatakoriira

natetekaopua, ti'tijoewichioopua ooweruopua tiame, taamo ki wahjiamе ahjaniamе newipatiame eneparepua, yooma aaatawichioopua, apochi paparakameopua. ¹⁰ Pu'ka wa'apichi tiameo, apoe Noonoraa, te'ta neeseriosichitia yasipatekamepua pu'kao, Merakisere neeseriosi teereriachitia, ki wahjiamesi i'ka weechio.

Ahpo Riosichi paparao, eeyowa tiame ahpo toimia

¹¹ Ehpeche nayewamiinia i'kao, nape eemea pehjiо, ki te'ta pu'sereka inamunariamepua no'o masitiao, тisia tehki tiamekopua i'kao, kaawe паhtepuameo. ¹² Aamo tehpesi masiteniameopua wa'asio, masitari eneme teeriai eemeapa, nape eemea ohsotia eenechi masiteniame nakiyamepua, kukuchi masiteniamechitia, yooma ahkasi ki eerina tiamekoiopua. Kohjaka te'teriamе eemea iiwetao, ka'chi iika ko'kome tiame, pa'pamira koayao. ¹³ Eeme kohja koaya koayameapua pehjiо, kihta inatamepua ihtanakamera kaawerumakoo, ki kaawerumarakooiopua. ¹⁴ Weeweruma koaya koayamekamera inatamepua, puuukamera nane'riamepua aachintiamera kaawerumakoo, aachintiamera ki kaawerumakooio.

6 Nape eemea weweripakameapa wa'asi Riosichio, toitia kaawe pukeri simiyachi aamo masiteretiaopua, ohso kaawe ki aamo masiteniakamera pehji, pepenipapuapua. Ki wa'api chaachapamete teemea eenechio, taamo kaawe masiteriaopua wa'asio, ihji eee tiame masitetiamechitiaopua: ki kaaweruma nokiwa toinarewa, Riosichi mochitoamekapa; itapiti yoorewa kihtawichio teerepuame, Riosichi kaawe teerepuameo; naatioipua itapiti iintoka Riosichi paparaniameoi; ² paatoniamеchi simiyame nayewaniameoipua; aaatachi seekarepaka weraniameoipua, aaata itapiti yoramichioopua; eenechi ahjaniamеchi simiyameoipua; Riosi kajuyachi katewepuameooipua. Yooma ihjia masitetiamepua wa'asio, ki masitenia nakiyamepua wa'asio. ³ Riosi wa'a erasoo, wa'a noonoima teemea, pu'ka pahcha masiteriao toaka, piirechi itapitichi simitema teemea masitekao.

⁴ Aata puuu паhtеka inamukaipua, Riosi ahpo taana enemichio paaewao, Riosi Riosiwari ahpo iikachi ta'irekaipua, ⁵ Riosi kaaweruma tuuyewari тisia penipakapa pu'serekamekaipua, aachin ihsika ohjoemeripua weemera ahjarichi te'teretopuaо, ⁶ wehchi ipaka tetewikamea yooma ahpo Riosie masitetiao, kihta ki'tiamepua wa'asio, epeche ahpo masitepuao, ahpo kaaweruma

enepamiaechi simiyameo. Puuua Riosi Taanarao, eenechi ahpowichio mukijerakameka noonoikame puuua, eenechi ahpo tatakoriwa cheriwejerachitia. Puuu wa'a tiame iintokamea, tísia na'arari iintokamepua Riosi Taanarachio, ki uunariamekapapua, Riosi ahpowichio kaawe iintoriao. ⁷ Puuu wa'a te'terekamea, waasaka te'teriamepua, kaawe yukisoo kaawe taakemeriai, kiisi taakekamechitia kaawerumachio, Riosieopua apochio, ahpo kaawerumari teerepuawichioopua. ⁸ Puuu Riosi masiteria wehchi ipaka tetewikamea, waasa apoche tahjichuri taakekameka tiamepua. Puuu wa'a teerekamea, tehpunasa kosipuamepua, kihtawichio kaawekamekapapua.

Taamo Riosi iintomo tuuriaa, pewatiame inataka mochtotewa

⁹ Nape neea wa'a tiame nayewaio, ki wa'a aamo noonowirio tuuka chiiamenia. Ohsotia neea aamoo Riosio, iyorika mochikameko e'ramenia, wa'a te'tiapao eemea, newipatepuamepua Riosieo. ¹⁰ Riosia ki se'wi e'ramepua kaawerumachio, Apoeo ki natakepamepua ahpo ku'iretiao, aamo wahjachi ku'iriaopua kaawe erakokao, aamo wahjachio, aamochitia apochi paparameo, yooma pu'kawichio aamo nokisiaoiopua pehjo. ¹¹ Teemea pu'kao, wa'api teetojeramepua yooma pipiripi eemea, aamo wahjachi poponiwachio, pipiniwachioopua tiame. Nape utewaeme aamo teetopuapua pukachio, ahkasi aamo weritoachisi, yooma aaataoi aamo tetewimichioopua, aamo utewaeme te'teretoame Riosiwichioo, te'ta ahjachi erakokao. Wa'a te'teretosaa eemea, aamo Riosiwichio nokinareria tetewima eemea, ahsieme noonowitiamekopua aamo inatariao. ¹² Wa'a te'teretoame enesaa eemea, ki nanasiname enemeri eemea, wahjachi Riosichi paparamechitia te'teretoamekapa, Riosie aamo kiapo tuutia puuyetoka, Riosiwichio tekipanaiopua pehjo.

¹³ Riosia, Aurani pukeri iintokemo Aurani nayewiaio, apochi wa'api pichiwataka nayewakamepua, ki'tiopa aaata ahpo epeche weruma tiariemeopua. ¹⁴ Riosia eee cheeripua Aurani iintomo tuuyaio: "Te'ta aamo pichiwa chiame neea, ihji aamo kaawe iintokemo tuuyao, tisiwá kaawe iintomerinia amochio; neea, aamo tetejimarisiwao, ki ookapi aamo muuwetekemania." ¹⁵ Waikao Aurania, moena teereka, oowe e'reka puuyerepua ahkasi ahpo iintokiachisiopua Riosio, pukeri pahcha simiyameopua ahpo taana taanatariaachisi, o'iniachisi ahpo tetejimarisiwa muuwemerioopua.

Wa'a iintoka o'inere Riosia, Aurani iintokemo tuuriaopua, ahpo muuwetewao. ¹⁶Ti'tijoeria ihta itapiti pichiwatanariaa, aaata ahpo epeche pa'pamira ajawaka pichiwatame puuuu, wa'a teekao ki aaatae ahpo a'chi chaanepuawichiopua, ki pichiwako tuukao. ¹⁷Waikao Riosia ahpo iintomo tuuriao, ahjachi erakomichioopua ti'tijoerio, ki nu'uti apochi pichiwatariamepua, apochi wa'api. ¹⁸I'ka Riosi iintomo tuuriaopua, ooka itapiti kiisi sewina ikiwamechi ahpo pichiwatakamepua. Puuu ooka naatipua: puuu piiripia, te'ta ahpo iintomo tuuriapua, piiree, ahpo wa'apie pichiwatatiamepua, piiripioi i'ka ookao, ka'chitia wihtukupua, apoeo te'ta Riosikapa. Pukaepa ahjachi paparaka mochitoame teemea, oowe e'reka taamo iintomerichioopua, kaawe erakoka puuyetoka. ¹⁹I'ka Riosi taamo iintokemo tuuria puuyetoka mochitoamea, puupua taamo Riosichi paparawa pewatiame te'teretiao, pewatiame naawaamechitia kiisi wichipame teereka. Ihji taamo pewatiame naawaerewaa, tewekachi te'ta Riosi iyoriwachi naawaerewaeme teemea, wisasori te'ta iyoriwachi to'peraekachi yooreminaopua, pu'ka Riosi tioparachi ki pusie tetewiniamechio. ²⁰Wa'a te'ta tewekachi Riosi iyoriwachio, Eesusia, wa'a yasimia akipakamepua. Wa'ao puuuu taamo te'ta neeseriosichitia pakikamepua, wa'a o'iniaopua weechi mochikame ti'tijoeriwichioo, te'ta neeseriosiwaraa, Merekisere neeseriosichitia tiamepua, ki ku'itapisi neeseriosika yasitokamekapa.

Eesusia, Merekiserechitia neeseriosi

7 ¿Aatanajuare ihji Merekiserea? Ihji Merekiserea, Saaremi muuwari yawichira eneriaipua, te'ta Riosi neeseriosi enekame tiameo, Aurani taawechemio. Ihjia Saaremi yawichituaio, Aurani nasiwarichi o'inia eenoioopua, machenaka natepakame puuuu, kaawerumari yahchemia Auranichio. ²Aurania wa'a ikitiaapua Merekisere neeseriosieo, piie si'sientochio, yooma ahpo yowiriaopua nasiwarichioopua, o'osa ma'mariki uuyesa ki'yarepua Merekisereo. Merekisere teewaraa, Kaawerumari Yawichi, chaniwamepua. Saaremi tewaniachi yawichituwaa, Ta'iria Mochiniame Yawichituwa, chaniwame puuuu. ³Ihji noonoraa kihta nane'reniamepua, yeeyeraai, aaata pu'ka ehkoriaami mochiriameai. Ihjia naawariachioi ki nane'reniamepua, ahkai mukuriachioioopua. Wa'a tiachipa puuuu, Riosi Tijoetukameka tiamepua, ki wahjame neeseriosichitia tetewiniame.

⁴Ne'nemitiao i'kao, achipu tiame yooreniaeme eneriaipua, Merekiserea. Aurania i'isaeri paamiratuamekaipua, Merekisere ki'yarepua o'osa ma'mariki u'yesa pipiripi si'sientochiopua, yooma nasiwariachi newitosa u'yeriaopua. ⁵Neipami Moise taawechiamio, puuu Reewi ne'neserosia reesisetiame eneriaipua, yooma ti'tijoeri koparoamichioopua Moise nuurarieo, o'osa ma'mariki u'yeka pipiripi si'sientochiopua yooma a'chi ahpo iinuekao. Wa'a yoorarepua pu'kao ahpo Aurani tetejimarisiwachi ti'tijoekoioopua, Reewitai tiame tetejimarikai, Auranichi o'iniaio. ⁶Nape ihji Merekiserea, seenukaioopua Reewi tetejimario, Aurani koparoarepua, pu'ka o'osa ma'mariki u'yekaopua, pipiripi si'sientochiopua ahpo nasiwarichi o'inia u'pariaopua. Merekiserea tiame Auranio, Riosie muuwetetiameko tuutiamekoipua Aurani o'inia tetejimarisiwao, Riosi kaaweruwari yahcherepua pu'kao. ⁷Yooma aaatae nane'reniamepua, kaawerumari yahcheniameo aaata weruma teereniamee yahcheniamekopua ki weruma teerewaemeopua. ⁸Moise ajawaria ne'neserosia, pu'ka o'osa ma'mariki si'sientochio u'yeka koparoakamea, wahjipasikame puuu. Nape ihji Merekiserea, ki mukukamekoopua, iiweta ahjame kahtiamekatia tiamekotipu EHKoriami Iyoteria. ⁹Neeea kaawe chanimeteoipua, ahkasi Reewi ti'tijoe neeserosiai, ki aapoe wa'api ki'yakamekaipua pu'ka o'osa ma'marikiwa ahpo oowewao, Merekisere koparoario, Aurani iintoria noonoikameka tiame puuuai, Auranikamera wa'a iintokamekooioopua pu'kao. ¹⁰Wa'a erakoame teemea, Reewi ne'neserosio Aurani weerewachi te'tererioopua pehji ki na'nawakame pehji, iiweta Merekisereo, Aurani natepoioopua pooechio.

Weemera te'ta neeserosi nakiretiame

¹¹I'isaeri ti'tijoeria ahpo Moise nuurewarichi nokisimichioo, Reewi ne'neserosie uukamepua, waika o'inia oowewari nokisimichio yoorakao, ti'tijoe ooweru tiame tatakoria cheriweniamewichioopua. Puuu Reewi ne'neserosia Aaroni tijoechi o'inia tetejimarisiwame puuu. Reewi ne'neserosi nokariao, te'ta piipatiame enekame enesooopua tatakorio, ¿aatia tiichipa seenu neeserosi nakiretupua, ki Aaroni neeserosi tiichitia tiameo, aatakamera weeraka Merekiserechitia tiameo? ¹²Weemera neeserosi weraniame nakiretupua ki mukuyame, puuu, weemera Riosichi te'terewa mochtioniame

kateweri yachamerikopua pu'kao. ¹³ Ihji weemera neeserosi taamo weereketiamea, Eesusi Apoe puuuu, weeechi Tijoe Tijoetukame Riosi; ihjiai seenu tetejimarisiwachi eenariamepua, ki Reewi tetejimarisiwachi eenakame; pu'ka seenu tetejimarichi eenariameo, aataai ki neeserosi machenariamekaipua wa'ao. ¹⁴ Ihji weemera Eesusi neeserosia, ma'chiametewame teemea, ki Reewi tetejimarisiwachi o'inia eenakamekopua, ihji weemera neeserosio Uura tetejimarisiwachikamera eenamekopua pu'kao, pu'ka Uura tetejimarisichio Moisea, ka'chitia taaweche neeserosi, machenakameko tuuyamepua, aataai pukachio.

Eesusia Merekiserechitia tetewiniame

¹⁵ Wa'a tiichipao ihji Eesusi neeserosia, epeche ma'chiametewame taamo nane'retiamepua ki Reewi ti'tijoechi o'inia eenamekopua, seenukopua pu'kao, Merekiserekameraka tiamekopua pu'kao. ¹⁶ Ihji Eesusi neeserosiwaa, ki aata ti'tijoechikamera neeserosi weratiame puuuu, aata tetejimarichi uukaopua, ohsotia ihji Eesusi neeserosi teereniamea Apoe tewekachi Noonoraeratiame puuuu, Apoe te'ta Riosie. Weeechi ne'neserosia, naapi weemera ajawasiniame nakiyame eneriai puuuu, aata neeserosi mukisoo. Nape ihji weemera Eesusi neeserosia, ki'tiamepua piirechi neeserosi weraniameo, ka'chitia taaweche mukimerikopua pu'kao, pu'kao mukiwario, newitokamekopua wa'asi. Pukaepa Eesusi neeserosiwaa ki wahjiamesi teeremeripua ahkasi ki wahjiamesi i'ka weeechi kajuyachisio, Merekisere ki wahjiamesi neeserosi tetewitiamechitia i'ka weechio. ¹⁷ Ehkoriama Iyoterichio, Riosia Eesusi inataka cheerepua eee cheekao:

Aamo neeserosiwaa,

wa'api teetomeripua ki wahjiamesi,

Merekiserechitia, ahkasi i'ka weeechi kajuyachisi.

¹⁸ I'ka weemera Eesusi neeserosi yasipakopao, Moise ne'neserosi ajawasika o'ineriaa, ikicha ipatiame puuuuapa wa'asi, ka'chi iika ahsieme cho'wakamekopapua tatakoriameo. ¹⁹ Puuu Moise animari me'yaka te'teretoria tatakoriamewichioo, kihta natetiame enerepua, te'ta piipateniamewichioo, naatikamera natetekamepua, weemera te'ta neeserosi Riosie weratiame, Apoe Eesusi. Pukae teemea iinuemepua tamochio, Riosichi e'enaka taamo itamiaopua cheriwepua, ihtaai taamo tatakori iintoriao, pu'ka

taamo tatakoria kokosapuameopua Riosieo, ahsieme natetetiame itipiriopua Eesusieo, apoe taamo tatakoria nateteka mukuriopa.

²⁰ Ihji Eesusi weemera neeserosia, Riosie apoe wa'api apochi pichiwataka weratiamepua. ²¹ Wahjachi ehkoriaami neeserosia, oowera ti'tijoechi uuka ajawatiamepua, kihta ki aatachi pichiwataka. Nape ihji Eesusi neeserosiwachi simiyame, Riosia, te'ta apochi pichiwataka weerakamepua pu'kao, eee cheeka:

Muuua, ki wahjiamesi no'o neeserosiwa enemeripua,
ahkasi i'ka weeechi kajuyachisi,
Merekisere tetewiretiachitia.

²² Wa'a tiachipao Eesusia, epeche ma'chiamе pichiwatamepua, Riosi weemera katewera, weeechi mochikame ti'tijoeri ahjamaopua, aachin teeka te'ta cho'wetiamе itipimerikopua taamoo, taamo tatakoriao. ²³ Ehkoriaami ne'neserosia, ki ookapi ne'neserosi eneriaipua, wahjipasiopa ajawasitiamekapaopua. ²⁴ Nape i'ka Eesusio ki mukuyamekopao, ihji neeserosiwaa ka'chitia taawechi piirechi neeserosi, werasiwa nakimeripua, ahkasi i'ka weee kajuyachisiopua. ²⁵ Wa'a tiachipao, ihji Eesusia yooma aata ahpo Noonochi e'enakameopua, ahpo tatakoria cheriwepuawichio itakao, newipateka yasitomeripua pu'kao, ahkasi i'ka wehjoari kajuyachisi. Wa'a inisimeripua pu'kawichioo, senepi taawechi ahpo Noonochi utewaeme itasikao, wa'apitia yasitomerikapapua neeserosichitiao, ka'chitia taawechi ki mukuyamekapa.

²⁶ Wa'a tiamekasa te'ta neeserosi nakiyamekaisa teemea, i'ka Eesusika tiame: kihta a'chi tiame ki kaawerumao, kihta iintokame ki kaawerumao, i'ka weeechi tatakoriniachio poanatokao, tewekachisi apechunatiame, ahkasi kai waapisi te'pa. ²⁷ Ihji taamo te'ta neeserosi Eesusia, ki ehkoriaami te'ta ne'neserosi nokaka mochitoriachitia ihsiamеpua, senepi taawechi animari ko'yaka Riosi oowewari nokariachitiao, ahpo tatakoria cheriweka piipatepuawichioopua, ti'tijoeri ooweruriwichioopua tiameo. Ihji Eesusi taamo te'ta neeserosia ahpo Noonochio, seenepi wa'api ahpo oowepakamepua ahpo weerewa meritiameo, yomatiamе i'ka wehjoarichi mochikameo, ahsieme natetetiame itipimichioopua tatakoriao, ahsieme cho'wetiamе. ²⁸ Moise taawechiami o'inia ahkasi ehpesiamio, yooma te'ta ne'neserosi ajawatiamea, tatakoriame enerepua, aataai ti'tijoechitia. Riosia pu'ka ehkoriaami o'inia te'ta ne'neserosi nokisiriaopua kajumichioopua, yooma pu'ka ehkoriaami pukeri o'inia ne'neserosio, yooma aataoichitia tatakoriamekopua pu'kao, wa'asi teewetekamepua

wa'a te'teretotiameo, ahpo Taanakamera te'ta neeserosi weerakamepua, ahpo wa'apichie pichiwatakao. Ihji Riosi Taanaraa, kiisi iintokamepua ihtaoi tatakoriniameo, puuupua ehpeo, taamo te'ta neeserosia ahkasi ki wahjiamesio, ahkasi wahka ihtoriachisi i'ka wehjoari kajuyachisio.

Eesusi Te'ta Pichiwa Neeserosi

8 Te'ta nateyame nooe aamo nayeweriaa, ihjipua: Te'ta Pichiwa Neeserosi iinueme teemea, te'pa kahtieme Riosi ahjamina, epeche te'ta yooreniamera te'ta iyoriwachi tewekachio. Ihji te'ta neeserosia, Eesusi Apoe taamo Paamira puuuu. ²Puuua wa'a yasaka tewekachio, te'ta iyoriwachi neesetonapua, apoe Riosi weeraria iyoriwachi, puuu wa'a te'ta iyoriwao, ki aata ti'tijoeri neteriachipua. ³Yooma te'ta neeserosi ajawatiamea, ti'tijoewichio Riosi oowemeripua itapitio, itapiti Riosi ihkorewa, naati tiame, itapiti animari kokoniame tiame. Pukaepa ihji weemera neeserosiai, nakiyamepua tiameo, itapiti Riosi ahpo oowemiao. ⁴Ihji Eesusi taamo weemera tewekachi neeserosia, i'wa weeechi yasisaapua pehji, ki te'ta neeserosi enemiipua wa'ao, ahpo tewekachi neeserosiwao ki weeechi ne'neserosi nokiwa ihsiamekapapua. I'wa weeechio iinuemepua pehjo aata neeserosi, Moisee ajawatiamechitia nuurari nokayame. ⁵I'wa weeechi neeserosi nokariaa, Eesusi tewekachi ihsiwia ekawira puuuu. Wa'a tiame nane'riame teemea, Moise Riosi te'ta iyoriwachi netemioio, eee chaaneriopua Moiseo: “Te'ta te'pa kaawichi no'o aamo cheeriachitia netepuapua.”

Weemera kateweri ti'tijoeri ahjama

⁶Ehpeo ihji Eesusi weemera neeserosia, te'ta weruma iyoriwachi ihsiamepua tewekachio, te'ta kaawerumara neeserosiwa teetoka. Ihji Eesusia wa'a tewekachiopua tiameo, apoepechi yasipakamepua Riosi weemera kateweri weeechi ti'tijoeriwichio inisiwaopua. Puuu weemera kateweri yooraa, tísia epeche kaaweruma tiamepua taamowichioo, epeche kaaweruma Riosi taamowichio iintomo tuuriokopa. Puuu Riosi taamowichio iintomo tuuriaa, ihji eee cheeriapua: “Aataai no'o Taana Eesusichi paparakamea, nooe cheriwetiame itipitiameripua tatakoriríaa, te'ta ahsieme cho'wetiamepua wa'asi.”

⁷ Pahcha simiyame Riosi katewerio, ahsepari tiame enesoopua ki sewinapuameo, ki nakimii puuuu, weemera kateweri yachaniameo.

⁸ Nape Riosia pu'ka ti'tijoerio, pu'ka katewerio kiisi ahsepame tiioa iyorikao, pukaepa weemera kateweri yahcharepua. Riosia ehkoriaio, eee cheeriaipua Eremia iyoterichio:

Enamiitepua no'oo piie taawechio,
weemera kateweri no'o yachamiachio,
yooma i'isaeri ti'tjoerichio,
Uura mochikame ti'tjoerichio tiame.

⁹ Nape ihji weemera kateweri no'o yachamiaa ti'tjoerichio,
ki aamo ehkoriaio mochiriame no'o kateweri
yahcheriachitia, teeremeripua,
pu'kao Eejito no'o puuyanarioio pu'ka panitokao.

Pu'ka kateweri nuurario,
ki yooreka mochitopua ti'tjoerio,
ki no'o tatanachitia uukania pu'kao.

¹⁰ Nape neipami pu'ka weemera kateweri no'o yahchariachio,
yooma noochi e'enaka paparakameopua no'o tatana
iintapasaopua,
eee iintomiaa, cheere Riosia:
yomachiami i'isaeri noochi paparakamechio, yomatiam
noochi paparaka te'ta i'isaeri enepakamechio
tiameo,

no'o nuurari iyoripuameo,
pu'ka inatarichi teerepamania,
i'ka ti'tjoeri iikarachiopua tiameo,
wa'a iyotepa tiame iintapamania no'o nuurariopua tiame.
Pu'kao neea, Riosiwaraa enemapua, aapoeo no'o mochiwaria
enemapua.

¹¹ Puuu wa'a no'o mochiwarichi mochikamea,
aaataai kihta aaata masitemapua noochi simiyameo,
ahpo poonioi, aaata ahpo ahjama oiyameoi,
yoomahka pu'kao,
te'ta no'o machika mochikamekopaopua wa'asi,
nu'nuntiraai ahkasi weewerumaai.

¹² Wa'a teeremeri puuuu,
no'oo pu'ka weeechi mochikoio pu'ka pehjo,
yooma no'o cheriweriopua na'ara nokariao,
kiisi inatepauawichio pu'ka wa'asio,
pu'ka tataroriao.

¹³Riosi weemera kateweri nayewasaopua, pahcha kateweri yachatameopua oochetupario tuukapua wa'asi, pu'kao kihta itipimio tuukapua wa'asio.

Weechi Riosi iyoriwachi; tewekachi Riosi iyoriwachi tiame

9 Ehpeo pu'ka ooka Riosi kateweri aamo nayewemane. Pukeri Riosi ti'tijoeri ahjama ahpo kateweri yahchariaio, aachin teeremeri eneriaipua Riosichi iyoripua; puuu pukeri simiyamechi Riosichi iyoripuaa, i'wa weechiche mochikamewichio iyoripuawichio enerepua. Puuu Riosi iyoriniamea, Riosi kariterachi yooremina eneriaipua. ²Ihji Riosi karitera wakiwechiami i'toka siimpatamea senepi resipumia werasitiamea, eee teereriaipua yooreminao: pahcha yooreminao teesa iyoriwachi eneriaipua, wisasori to'pera chuhkuachiopua; wa'ao, piiripi kanterero weririaipua; wa'ao werirepua tiame piiripi tepatetiame, paani to'wame neeserosiche koaya. ³Epeche yooreminaopua, piirechi wisasorie to'perachio, te'ta iyoriwachi enerepua wa'ao; ⁴wa'ao, tepawetiachio, moorera cho'i sewajuyame yahchame werirepua, puua ahjae kokosa mooriniame enerepua, yooma puuu tepawea mooreraopua tiame, yomatame puua, o'ro tahpeteka netetiame enerepua. Wa'achi yooreminaopua tiameo, kaaja poirepua piiripi. Puua Riosi kateweri yahchame enerepua, ehkoriai ti'tijoeri ahjama katewetiamie. Puuu kaaja kateweri yahchamea, yomatame o'ro apoche tahpeteka chuhchetiamie enerepua tiame. Pu'ka kaajachi yooreminaopua, wa'a werirepua piiripi sikorijari apoche o'roe netetiame, pukachi yooreminao Riosi maanara to'wame enerepua. Pukachi kaajachi yooreminaopua tiameo, Aaroni teesorara poirepua tiame, puua seenepi simikameo uuyakame. Wa'achi kaajachio manirepua tiameo, ooka tehte rarapename, pukachi iyotetiame manirepua Riosi nuurari chiiaopua, Riosi ti'tijoeri ahjama katewetiamie. ⁵Pu'ka kaajachi neneku kuachio aampao, ooka itapiti aanaeme ajarepua, o'roe chuhcheka netetiame. Puua, Riosi ku'iwatika te'tiame enerepua, Keruwine tewaniame. Ihji na'pa ahpo aanaraeo, mo'poraka teeka ajarepua wa'a Riosi te'ta iyoriwachi yooreminariwachio, Riosi kaaja to'perachi aampao, wa'ao, te'ta piipateniachi eneriamiepua Riosieo, ti'tijoe ooweru tiame tatakoriameo. Nape ehpeonia, ki yooma cheemania, Riosi kariterachi simiyameopua pehjo.

⁶Yooma weratiachiopua Riosi kariterao, wa'a pahcha iyoriniachi yooreminao, ne'neseriosiche muiwachi enerepua wa'ao, ahpo ne'neseriosi ihsiwa yoramia. ⁷Nape te'ta tisia iyoriwachio ookachi simiyame epeche yooreminao, piiripi wa'api te'ta neeseriosi pakiyachi enerepua wa'ao, te'ta neeseriosiche. Puuu piiripi te'ta neeseriosia, piie paaumparichio, seenepi wa'api pakiyachi eneriamepua wa'ao, nape animari eerara oowatokaopua, ahpo tatakoria Riosie cheriwepuwachioopua, ti'tijoe tatakoria cheriwepuwachioopua tiame, ooweru tiamé, ihtaoi tatakori ikitiameopua, ahkasi ki nane'reka tatakori tiameoiopua. ⁸Waikao yooma wa'a nokitiame ne'nekaopua, Riosi Riosiwaria, i'ka taamo inatatenapua, iiweta pahcha weriamera nokiwachi weerioio, aataai ki ahsieme natetekame eneriaipua tatakorio, ahpo oowewari i'yetoaieopua Riosichio. Aataoi ki tetewitetiame eneriaipua aachin teeka muipuameopua, te'ta Riosi iyoriwachio, ihtanaeoiopua, te'ta ahjae natetepuameopua tatakorio, epeche te'ta nateyamera Riosi oowewari, nakiwame eneriopa. ⁹Yooma puuu ehkoriai Riosiwichio oowewaka nokitiamea, itapiti Riosiwichio oowetiamea, animarioiopua Riosiwichio meritiamepua tiame, kihta tatakori piipatiame enerepua, ahkasi taamo tatakori inatariaopua. Yooma puuu nokitiamea, oowera ekawirara enerepua, Riosi te'ta iintomiaopua neipao. ¹⁰Puuu muuwaeme itapiti nokaka mochitiamea, kooamechi simiyameopua, itapiti iijiniameopua tiameo, itapiti ahpo papakoniamepua tiameoi, ahpo weerewachiche aampa papakoniamepua enerepua, ahkasi Riosi sewina tiame teerepachisi, ahpo weemera kateweri te'teretowa ki'yachisiopua.

¹¹Nape ehpeo apoe Eesusi Riosie Weratiamea, taamo te'ta neeseriosi weratiamekapapua Riosie, Riosi weemera katewerichi, ihsika yasitoamepua, ahpo Noono Riosichiopua taamowichioo. Pukaepa Riosia ahpo Tijoetuteria te'ta neeseriosi werasaopua tewekachio, ahpo weemera katewerichi yorasimichio weerakamepua. Puuu Eesusi te'ta neeseriosi weratiamea, tewekachio ahpo Noono te'ta iyoriwachi pakikamepua, ahpo mukuria oowewarichitia i'toka, ahpo te'ta nateyamera eerachitia, ahpo Noonochio oowepamia, pukaeo, yooma taamo tatakoriaopua, ahsieme te'ta natetetiame itipimichioopua wa'asi. ¹²Ihji Eesusi apoe neeseriosia, ki itapiti animari eerara i'toka pakikamepua wa'ao, naatichitiaopua, weesero eerara, chiwajowira eeraraoipua, ihjia ahpo kurusichi meritiamekamera i'toka pakirepua wa'ao, pukae

taamo taripakamepua ki wahjiamesi mochipua. ¹³ Puuu ehkoriaami mochiriamea, ahpo tatakoria cheriwepuawichioo, chiwajowira eerarae wakajowira eerarae nokariaipua pu'kawichioo, aaata ahpo tatakoria cheriwejara itasoo, pu'ka eera ahjachi chi'poneka, wakasi taanara ye'ira kosisaopua tiameo, pu'ka napisoraero wa'achi yooraka ahjachi ipaserepua pukachio. Pu'ka wa'a nokitiame tatakoria cheriwekao, inasokache nokitiame enesoopua tatakoriame natetewao, ¹⁴ Eesusia epeche tísia ki nu'uti nateyame iintokamepua, pu'kao ahsieme taamo cho'wekamekopapua taamo tatakoria. Ihji Eesusi Riosie Weratiame te'ta neeseriosi enepatetiamea, Riosi Riosiarichitia ahkasi ki wahjiamesi ahjamekapapua, te'pa tewekachi te'ta Riosi iyoriwachi eenakaopua, ahpo wa'api oowewarichitia ooweparepua ahpo Noonochio, puuu oowewaria, taamo tatakoria nehpuari enemichio, ahkasi yooma taawechisi. Ihji Eesusia, ahpo taamowichio mukuriae, ahsieme taamo iikachi piipatiamepua, taamo te'ta ahjame Riosi, yorakeka mochitomichio.

¹⁵ Wa'a iintoka Riosie Weratiamea, ahpo mukiwaeo taamo pejana teerepakamepua Riosi kokosario, ki taamo kokosapuawichio. Wa'a iintokaopua Riosichio, taamo pejanawa enepakamepua weemera Riosi katewerichio. Ihji Eesusi mukuriae weemera Riosi katewerichio, ahkasioi pu'ka ti'tijoeri oochetiame kateweritere nokitiameoipua, ahpo tatakori cheriwepua itatiameopua Riosichio, ahkasi pu'kawichioo ahsieme natatekamepua tatakoria. Wa'a iintore Riosie Weratiamea, yooma uukame Riosie paaetiao, kiapuaichio tiameo, pu'ka kiapuame nuutewa ki wahjiamesi ahpo iinuepua. ¹⁶ Nape i'wa weechio, aaatai mukisa ahpo iinueka aaata toemo tuukamea, ahkasi pu'ka aaata tooemeri, pichiwa mukisopa naachutaniamepua. ¹⁷ Ke'chu mukuyoio pu'ka tooewari iinuemo, kiisi naachutaniamepua pehjo, kihta natemerikopua puuu, pu'ka tooemio tuuka katewetiameo. ¹⁸ Pukaepa ehkoriaami kateweriopua tiameo, meritiame eerara nakiriamepua, pu'ka ehkoriaami kateweri chii nokisipuawichio. ¹⁹ Pukaepa Moise Sinai kaawichi tekisaopua, Riosi yahcharia nuurari yooma ti'tijoeri tuuyaiopua, chiiwa me'yarepua weesero tiame, pu'ka eerara uunariapa. Waikaopua, pu'ka eerao neeroi na'pesaopua, poasiki saampatesa ahjae chi'ponerepua Riosi nuurario, tehte rarapenamechi iyotetimeo. Wa'a iintosaapua, iisopo kuhsisawa uusa eerachi saampatesaopua tiameo, ahjae chi'ponerepua ti'tioechio chanaeka: ²⁰ "Ihji

eeraa, Riosi aamo ahjama kateweria pichiwatamepua, aamoo pu'ka kateweri chiia, yooraka mochitomichiopua.”

²¹ Wa'achitia eera chi'ponerepua tiameo, yomatiame itapiti wa'a pahcha yooreminari Riosi iyoriwachio, yomatiame pu'ka itapiti ne'neserosi ahjae yoorao. ²² Ehkoriaami Moise nokitiamea, ahkasi kiiya yooma itapiti Riosi ahjae yooreniamea, eerae piipatetiameopua, aaataoipua tiameo, ki cheriwetiamepua ahpo tatakoririao, ki animari eerarae chi'ponekao, Riosio ki cheriwiamekopa tatakoritiao, ki aaata eerarae chi'ponekamechitia iintosoopua aaatachio.

Riosie Weratiamea, ahpo mukuriae cho'wakamepua tatakoririao

²³ Pukaepa Riosia weechi mochikameo, ahpo iyorikarichiopua, animari eerarae yooma piipatenurarepua, tewekachi Riosi te'ta iyoriwachio ekawirakopapua pu'kao. Nape yooma tewekachi iintuame Riosi iyoriwachi piipatemichioo, epeche kaaweruma tiame oowewari eerae nakiriamepua, ki pu'ka weechi eerae iyoriwachitia, nape te'ta Eesusi eerarae, te'ta tisiwa kaawerumarae. ²⁴ Pukaepa Apoe Eesusi Riosie Weratiame tewekachi moenasaapua, te'ta iyoriwachi pakisaapua, ahpo wa'api mukuria eerara oowerewachitia ahpo Noono ne'netekamepua, wa'a yasakaopua, pukae ahpo mukuria eerae Noono ne'neteriae taamo nehpuwaka yasitomichiopua wa'ao. ²⁵ Nape ihji Eesusia ahpo mukuria eeraeo, seenepi wa'api wa'a iintomia eenakame puuua, taamo tatakoriria cheriweka ahsieme cho'wepuwachioopua, ki weechi te'ta neeserosi seenepi wa'api pakiriachitia te'ta Riosi iyoriwachio, senepi paaumparichiopua, nape animari eerarakameraepua, ki ahpo eerarae. ²⁶ Riosie Weratiamea weechi mochikamechitia ihsiamе enesaapua, senepi paaumpari tatakoritiamе cheriwepuame asisooopua senepi mukimeri eneriaipua ahpo mukiwa eerara oowepuwachioopua, yomatiame Riosi mochiwari tatakoriria cheriwepuwachioopua, ahkasi i'ka wehjoari naayasichisi o'inia. Nape Eesusia i'ka oochetiame kateweri kajumiachioopua, seenepi wa'api mukimia eenakamepua, yomatiame i'ka wehjoarichi ti'tijoeri tatakoriria, cheriwaka ahsieme cho'wepuwachioopua. ²⁷ Ti'tjoeria, seenepi wa'api mukiwamechitia, neipao ahpo katewepuamechitia Riosie, ²⁸ wa'achitia Riosie Weratiameai seenepi wa'api taamowichio mukukame puuua. Neipao ihji Eesusia wahka ihtoriachio, oosa simiyachi enamerikapapua, nape ki taamo tatakoriria natetemia, ohso kaawe puuua, taamo

apechunamiakamera enameripua wa'asio, taamo tewekachi mochimichiopua wa'asio, ahpo ahjamaopua wa'asi. Wa'a teeremeripua, yooma aaata wa'a tiame puuyetoka mochikamechio. **10** Yooma puuu pahcha oochetiame katewerichi nokitiamea, tewekachi weemera teeremia ekawira nokaka te'tererepua. Pukaepa senepi taaweichi animari me'yeka mochtotiamea, ahpo tatakoria cheriwepuawichioo. Yooma puuu wa'a tiame nokitiamea, tewekachi teeremia taamo tetewitetiame puuuu, achini teeremia wa'a tewekachi te'ta Riosi iyoriwachio. Puuu animari meritiame ka'chitia taaweichi ahsieme cho'wakamepua tatakoritameo. ² Puuu senepi paaumpari animari meritiame nokitiameo, te'ta pichiwa ahsieme cho'wiame enerioopua tatakoritame Riosie kokosapuameo, ¿wa'ana nokimiipua simitekao? Ka'i, ki wa'a nokimiipua. Pu'ka ahpo tatakoria cheriwetameo, te'ta cho'wetame enesoopua, natakepasimiipua ahpo tatakoriao, kihta apochi petereka pehji ahpo cheriwetia tatakoriao. ³ Puuu te'ta neeserosi te'ta Riosi iyoriwachi seenepi wa'api pakiniameopua senepi paaumparichi, animari eerara owatokaopua ti'tijoeri tatakoria cheriwepuawichio, naatiopua tiame inatepatepuawichioopua, yooma paaumpari ahpo tatakoria. ⁴ Puuu tooro eeraa, chiiwa eeraraaiopua tiame, kihta ahsieme cho'weme teerekamepua tatakoritameo, pu'ka tatakori te'ta cho'weniameo, tijoe eerarakamera nakiriamekopua.

⁵ Pukaepa Eesusi Riosie Weratiame i'wa weeechi naawakamea, chaanerepua ahpo Noonoo tewekachi kahtiameo:

No'noo, muuuu ki nakikamepua animari aamowichio eepi me'yeniameo,

ihta itapitioi aamo ooweniameoipua,
tatakoritame nateteniamewichioo.

Pu'kawichioo, no'okamera tijoetutekamemua,
no'o weerewa aamo oowewari enemichiopua.

⁶ Yooma itapiti aamo me'yeniameo,
ihtaai aaatae aamo ooweniameoi,
kihta ihsiametewame muuuu tatakori cho'weniameo.

⁷ Waikao neea no'o Noonoo, chaanekania: “Née No'nóo,
i'wa weeriameneeapa wa'asi, yooma iintomiapa
aamo ehkoriai iintomo e'raria,
te'ta Ehkoriai Pi'rinatiame Iyoterichi aamo
cheeriáchitia.”

⁸ Pahchao Eesusia chaanekamepua ahpo Noonoo: “Ki nakiyamemua ihta oowewario animari me'yeniameoi, tatakoritame

cho'wepuamewichioo”, pukeri o'inia Riosia, wa'a tiame nuurakameai. ⁹ Neipao Eesusia cheekamepua ahpo Noonoo: “I'wa eenakamenia aamo e'raria iintomia.”

Ihji ooka chanitiame Eesusieo, oochetiame te'teretoka animari me'yaka oowetiameo, wa'asi teeweteniamepua Riosieo, piirechi tiame oowewarichitia yachapamia, ahpo wa'api Taanara weerewarakamera oowewarichitia. ¹⁰ Riosia ahsieme taamo tatakoriaa nateteka cho'warepua, ahpo Taanaopua, ahpo weerewa ooweriopua, nape seenepi wa'api oowewaka taamo pejanao. Wa'a tiame inatakame Riosia, pukeri naayachi o'iniao.

¹¹ Yooma uurio ne'neserosia, senepi taawechi ahpo neeserosiwa yooramepua, weesa wa'api nokaka, animari ko'yewa eerarae Riosiwichio oowepuawichio, tatakoriame cheriwepuawichio, wa'a nokiwameo kihtawichio kaawekoipua, tatakoriame te'ta cho'wewao. ¹² Nape ihji Eesusia ahpo weerewakamera, seenepi wa'api ooweparepua Riosiwichio, tatakoriameo ahsieme cho'wemichio. Wa'a iintosaapa puuua, ahpo Noonomina ahjamina yasiparepua, te'ta iyoriwa yasirachiopua, ahpo Noonoo yawichituwa apoepechi yawichitumia. ¹³ Wa'ao yasaka puuyemeri Eesusia, ahkasi ahpo Noonoo, ahpo taaratere toapachisi ahpo seepurawao.

¹⁴ Puuu Eesusi Riosie Weratiamea, piiripi wa'api oowewarie, ahpo wa'api weerewa eerarae, te'ta ahsepari cho'wepua taamo tatakoriao, yooma aaata ahpo Noonowichio piipatesikame.

¹⁵ Eremiaa, Riosi Riosiwario, Riosi pichiwatarepua, i'ka weemera katewerichi simiyameopua, eee cheeka iyotekaopua:

¹⁶ Waika taawechiamio,

neipa i'ka no'o weemera kateweri uutiamе weechi

mochikamechio,

eee tiame iintomania pukachio, cheekame Riosia:

No'o nuurario ti'tjoerichio,

iikachi yahchemania pu'kao,

i'ka inatarichi moochiopua,

pukachi iyotemania tiameo,

no'o nuurario.

¹⁷ Wa'a iintosaapua,

ki oosa inatepamania aamo tatakoriao,

kihtaai aamoo, ki kaawe nokariaoi.

¹⁸ Wa'a iintosoopua Riosia, te'ta ahsepari cho'wetioopua tatakoriao, ki nakimapua waikao wa'asio, itapiti ahpo tatakoriaa

cheriwewawichio Riosi ooweniameo, ihtaoi itapiti animari me'yeniameo.

Rioso, naeapaniame nahkipua

¹⁹ Pukaepa ehpeo poponíwa pipiníwa tiame, i'wa weeechi mochikaapua teemea pehjo, kihta seeweka ahsemetepua Rioso, te'ta iyoriwachi kahtiachiopua, ihtaoi itanemiaopua taamoe nayewekao. ²⁰ Puuu Eesusi Riosie Weratiamepua, ahpo wa'api weerewa mukiwa eerarae, ahpo Noonochi ne'neteka taamo reesiseparetiopua, ahpo Noono te'ta iyoriwachi ahseka itanepuawichioopua, taamo tatakoria cheriwepuawichioo; wa'a taamo iintoso, weemera ahjari taamo kiapuawichioopua. ²¹ Ehpeo teemea Riosie Weratiameo, tewekachi kahtiamekopao te'ta Riosi iyoriwachio, wa'a kahtiamе taamowichio ihsikaopua. ²² Pukaepa teemea yooma taamo weerewachi ki kaawe te'teria papakotiamekapaopua, kihta tamochi na'ara tiame tamochi pehtiamekopao, kihta seeweka ahjachi erakoka e'enamete teemea Riosichio, ihtaoi itanemiaopua epeche kaawe yorakepuawichioopua Rioso, wa'achitia tamochitia wahjachi Riosichi poponiwaai pipiniwaai tiame. ²³ Pukaepa teemea pukachi taamo paparao, pewatiame mochitomete teemea, Rioso ki wa'atia itipiamekopua ahpo cheeriao. ²⁴ Teemea kaawe ahpo ku'ika mochimetepua, ka'karuma nokaka taamo piirechio, ka'karuma naewekaopua pu'kao, kaawe ahpo nakikaopua tiame. ²⁵ Teemea ka'te toaka mochitotaria naaju, pu'ka taamo napawika mochitoao, aaata pu'ka napawiniame toaka mochitoachitiao. Teemea ohso kaawe taamo oowe erapatesika, epeche weeka napawisimetepua, epeche epecheche waapi teetoamekopua, i'ka wehjoari kajumiachiopua wa'asi, Apoe taamo Paamira Eesusi enamiachiopua eenechi. ²⁶ Aaata Riosi kaaweruma chiia pahtekaio, ki kaaweruma ihsiwa simitesaapua, kiteremeripua wa'asi ahpo newipamiao, ki'tiopa wa'asi sewina tiameo newipapuameo, ki'tiopa wa'asi piirechi aaataoi, ahpo pejana mukimeriopua, ahpo tatakoria nateteka cho'wepuawichioo. ²⁷ Aaata ki nakikamea Riosie Weratiame iintoriaoopua ahpowichioo, ki nu'uti kokosari saaemeripua yooma Riosi seepurawara ahjama, Rioso tahpitika yooraka kokosoiopua na'íeo. ²⁸ Aaata pu'ka Moise nuurario ki iyorikamea, meriwame eneriaipua, ookaoi paikaoi tetewachiopua pichiwatameo. ²⁹ Wa'a yoratiame enesoo, ¿ki epeche kokosa iintotare Riosia, tekesetiaapua

ahpo Taana iintoriao, ti'tijoewichio nateteriaopua tatakoriario?
Riosia ki e'wakameo ahpo Riosiwariie paaewao, wa'a yoramapua
kokosakao. ³⁰ Nane'rena teemea eee cheeriao Riosio:

Nee iintoma puuu,
aaata tatakoriariawichio,
kokosakao.

Nane'riamechi teemea cheeriao tiame:
Nee Apoe Paamiraa nooe ihsimapua,
no'o mochiwari katewekao.

³¹ ¡Riosi ahjame kokosarichi wichiniamea, tísia majapori
tiamepua, tísia iinya tiamekopua pu'kao!

³² Inatepamitia eemea, aamo pukeri o'inerioipua Riosi
kaaweruma tuuyewarichi pichikekao, tísia kokosa tiame aamo
aiwariokopua, itapiti a'chikoi tiamechi motasiamekapapua. ³³ Aaata
eemea seenekachiopua, yooma tetewachi na'areka wepitiamepua,
seenekachiopua tiameo, aaatawichio aamo ta'omoi wepitiamé.

Wa'a ikisaopua, yooma itapiti kokosa ikitiameopua tiame,
Riosie Weratiamechi paparakamekapa. ³⁴ Eemea, tesiwa e'reka
tetewikamepua karichi pe'pereso mochikameopua. Eemea tiameo,
yooma aamo iinueka u'yetiaipua, ka'chi chaachapakamepua
pu'kao, ohsotia eemea kaawe e'raka anachakamepua, nane'riapa
eemea aamoo, te'pa tewekachio, epeche nateyame iinuemerikapa.
Puuu itapiti Riosio aamo kiamiaa, ki aaata aamo u'yeme tiamepua.

³⁵ Pukaepa eemea Riosi aamo paparao, ka'te ipaka tetewimitiapua,
pukachi aamo ahjachi paparao, Riosieo, ki teesa tiame aamo
kiamerikopua. ³⁶ Eemea Riosie aamo kiapuamewichio, tísia
anachaniame nahkipua, te'ta Riosi nakiyachitia teetowa. ³⁷ Riosia
Ehkoriami Iyoterichio, cheeriaipua:

Puuu aaata enameria,
tísia ku'we enamítepua,
kiisi mehka teetoachipa.

³⁸ Aaata no'o kaawerumachitia uuriao,
te'ta ahjarikamera kiamania pu'kao,
pu'kao, aaata te'ta enamerichi paparamekopapua.

Nape pu'ka aaata enamerichi paparai toisoo pu'kao,
kiisi kaawe eramania pukachio.

³⁹ Nape teemea ki wa'achi te'tiamepua, Riosichi paparakai
toiniameo, Riosi kokosarikamera aiwapuawichioo. Ohsotia teemea,
ahkasi taamo newipamiachisi Riosichi te'teretomeripua, taamo
iikachio kaawe neesetoka.

¿Ihtanawichio kaawekamepu paparaniamea?

11 Ehpeo, te'ta paparaniamechi simiyame aamo nayewemane. Te'ta paparaniamea ihjipua: Pichiwa ikimache puuua eraniamepua, itapiti ki ikiyameopua pehji, ikikameche tetewiniame puuua. ²Taamo ehkoriaami mochiriame noonoria, te'ta paparakamepua Riosichio, pukaepa kaawe tetewitiamepua, te'pa tewekachi kahtiameeopua taamo Noono.

³Taamo pichiwa ahjachi oowe e'rarieopua, Riosi iintorio erakoame teemea, i'ka wehjoari yahchakaopua. Taamo Noonoa oowera chaachache, ihtaoi ki tetewiniameoipua, tetewiniame iintapakamepua, yooma ihta ahjachi iintuame enepatekaopua, yooma ihta taamo pusie teteiwame.

⁴Naayachi pukeri pahcha tijoe Aarani tewaniame neterioiopua, Aarani taanara Aaweritaru tewaniamea, ahpo Riosichi te'ta ahjachi paparakao, epeche kaaweruma oowewari ooweriamepua Riosiwichioo, ki Kaainikamerachitia ahpo pooni. Pukaepa Riosia, Aawerikamera kaawe e'reka tetewarepua, kihta a'chi tiamekopua ahpo iikachio. Aaweria mukurepua mukuyao, nape Aaweri Riosichi papariaa, tamochi naewaka teeretoamepua pehji, ahkasi ehpesiamio, aachin teeka Riosichi paparapuameo.

⁵Ehkoriaami Eenoko tewaniameai Riosichi te'ta paparamekapapua tiame, puuua Riosieo, ahjakame apechunatiamepua tewekachio. I'yaretupua i'yao, nape ki tewiretupua ahkai, apoe Riosie i'toretioipua pu'kao. Ihji Eenoko tewaniamea, ke'chu apechunaniaipua Riosie tewekachio, kaawe e'raeka tetewiniame eneriaipua Riosieo. ⁶Aaataa ki kaawe e'reniame Riosieo, ki te'ta paparamepua Riosichio. Aaata Riosi ahjama teerenariamea, Riosio, pichiwa kahtiameko erametepua pahchao; wa'a erasa Riosichi enamiapa, kaawe e'raka ahpo nehjiapo erametepua; wa'a teereka enakamea Riosichio, kaawe ahpo teeremeripua Riosichio, Riosieopua tiame wa'achitia.

⁷Ehkoriaami Nooeai, tísia oowe e'rakamekapapua Riosichio, yooma yoorare puuua, Riosie ahpo nuureretiao, itapiti ki nu'uti ikimeriko tuuyetiapa, te'ta weruma si'ripuame, te'ta wawasora yu'kie. Wa'a tiiachipa Nooea, Riosi chiia te'ta pichikekapaopua, ki nu'uti pawekakera neterepua, yooma ahpo ta'pechi ohjoemeo, newipamichioipua. Nape Nooea, wahjachi ki pichikekameopua Riosi chaaneria ki nu'uti ikipo tuuyeriaio, toarepua wa'asi pu'ka ti'tijoerio, Riosie kokosapuawichioipua wa'asi. Wa'a tiiachipa Riosia, kaaweruma apochi tiame tetewarepua Nooeo.

⁸ Wa'achitia ehkoriaami Auraniai, Riosichi te'ta oowe e'rekapa, mackenakamepua ahpo ohjoekachio, Riosikamera e'wekaopua, te'ta itapiti kaaweruma kiapo tuutiaopua Riosieo. Waikao Aurania, ki nane'riaipua ahpo i'toniachio, oowera e'weka simirepua, kihta yuuwesika ahpo toayao. ⁹ Riosichi ahjachi e'rapa ahpo i'toniachi asisaapua, seenuchitia ohjoerepua wa'a weechio. Oowera teesa kaarichi netesa yaajatorepua ohjoekao. Wa'achitia ohjoere neipamio, Aurani ti'tijoetukameai, Ihsa tewaniameai, Aakowo tewaniameaipua, puuuu tiameo Aurani Riosie kiapo tuutiame kiapuamepua tiame. ¹⁰ Aurania, ki weechi simiyame tetewitoka yasittoi teetorepua, te'ta Riosi ahjama mochipuamera tetewitoka yasitokamepua, tewekachi Riosi ahjame mochipuame.

¹¹ Aurania Riosi te'ta ahjachi e'reriai, Saaraai kiaretupua tiame Riosieo, peteteremichiopua, kiisi tanayamekoipua Saara tewaniameopua, u'matoka werakamekoipua pu'kao, Auranioi tisia oochetiame. Wa'a te'teriamakai puuuu tisia oowe e'rekapa Riosi iintomio, taanaere Aurani uupiraa. ¹² Wa'a tiiachipao Aurania, ki tatanaamerika tiamekaipua, ki ookapi tatanaremiai teererepua, kiisi ahsepame tiame ihtetakao, so'porichitia, ahkasi pa'we seeterachitia kehki.

¹³ Yooma puuuu, Riosi iintomia te'ta ahjachi erakoka, wahjipakame puuuu, ke'chu ahpo uuyoiopua pehjo, i'ka Riosi ahpowichio iintomo tuuriao. Ihjia i'ka weechi mochikaipua pehjo, poesimiachitia mochiriamepua i'wao, nane'riapa puuuu, ki i'wa weechikopua te'ta Riosi ahjama ahpo mochitemiachio, te'pakamerakopua pu'kao, te'ta tewekachi. Yooma ehkoriaami mochiriame Riosichi paparakamea, mehka tetewamekaipua pu'ka wa'a teeremerio, pukachi Riosi wa'a teeremerichiche, mochitoriamepua. Puuuu ki i'ka weechi ahpo ohjoepuameo, kaawe e'raka tetewarepua. ¹⁴ Wa'a erakoamea, ma'chiame ahpo tetewamepua, iiweta i'wa weechi nokisiniame, ahpo te'ta Riosi ahjama mochipamiachi, siimpaniamekopua. ¹⁵ Puuu ehkoriaami ti'tijoeri mochitokamea, ki tewekachi mochipuame inatakame enesoopua, ahpo noonori puuyariachi nane'rekame enesaapua, wa'a nonoramikoipua eenechio. ¹⁶ Nape puuu poorosimiwaa, ehpe taawechiamisi teetoniamepua pehjo, pu'ka tewekachi mochipuamechi inatatoka, te'ta Riosi kahtiachiopua, te'ta kaaweruma mochirachi. Pukaepa Riosia, ki suuwe e'ramepua pu'ka ti'tijoerio, pu'ka Riosiwara tewaniai. Pukaepa Riosia katewiamepua pu'kawichio, te'ta ahpo ahjama mochimiachiopua.

¹⁷ Aurania Riosie ahpo aatiatiaopua, ahpo taanakamera itanetiaioopua merisa ahpowichio oowepuawichioo, yoramoche e'rariaipua. Waikao Aurania weeka inataka ahpo katewepua, ahpo taana Ihsa meripuao, Riosio eee ahpo chaanerioiopua: ¹⁸“Aurani, neeea aamo taana Ihsa tewaniamechio, tísia muuwegatemania aamo tetejimarisiwachio.” ¹⁹ Wa'a cheeriopa Riosio, Aurania ahpo taana me'yakoio, eenechi oijenatemio e'rarepua, Riosichio Aurania, ki nu'uti paparamekapapua. Nape Riosie ta'omatiaipua ahpo taana Ihsa meripuameo, Aurania eenechi ahjatetiame kiatiameka iikamepua ahpo taanao.

²⁰ Puuu wa'api ehkoriaami Ihsa iintokamepua, te'ta ki nu'uti Riosichi paparaka, Riosi kaawerumari ahpo tatana yahchekamepua, Aakowoo, Esauopua tiame. Ihsaa, pu'ka Riosi kaawerumari yahchiaiopua ahpo tatanachio, tísia Riosichi oowe e'reka cheekamepua, Riosio, te'ta iintomerichekopua pu'kao. ²¹ Aakowoai Eejito ohjoekai mukimiaioopua, wa'achitia Riosichi te'ta oowe e'raka iintokamepua, ahpo ojochiwa Oose tatanarachi Riosi kaawerumari yahchiaiopua. Wa'a iintosapua Riosi ahjama nayewarepua iyorikao, ahpo teesorae iiweta werisisaapua. ²² Ooseai tísia Riosichi paparapa i'isaeri Eejito weeechi puuyanamo tuurioi, ahpo weerewa mukuria o'wara i'tonurerepua.

²³ Moise yayawaraai, Riosichi ki nu'uti paparakapa, paika meeche inasorepua Moiseo kohjakoio, yooma kukuchi tehtemari ko'inurerioiopua te'ta Araoni yawichio, Eejito te'ta yawichikoiopua. Puuu yayawaraa Araonio ki seewerepua, Riosichi te'ta paparakamekapua, ahpo taana tísia peeniatiamero, Riosi ihsimerikopua te'ta neesetokao.

²⁴ Puuu wa'api Moiseai weripasaapa, Riosichi paparamekapapua ahpo wa'inarepua, Araoni maarara ahpo yeeyetewaopua.

²⁵ Puuu Moisea ohso kaawe ahpo tetejimarichikamera yasimo o'rarepua aiwakao, Riosichikamera paparaka mochitoamechi. Araoni ta'perachio, na'ara nokiwa tatakori pu'seriopua wa'ao, kiisi yasinarepua wa'ao ehpeche ku'itapioi. ²⁶ Moisea ohso kaawe ahpo i'isaeri tetejimeri ahjama aiwamio e'rarepua, iiweta pehji puuyeka mochitonioiopua aata Riosie enameri tuutiame Meesíao, ki Eejito weeechi te'ta ahpo paarasateniamekamera uumo erapakamepua, Araoni Eejito te'ta yawichi, maarara taanarachitiaopua. Moisea ahpo inatarichio, Riosikamerachi te'ta ahpo kaawe teeremia inatakamepua. ²⁷ Ihji Moisea tiame, Riosichi ki nu'uti paparamekapa, kihta seeweke Araoni nekarewa,

machenakameepua Eejitoo, wa'a o'inia Riosimina teetorepua, Riosio, ki ahpo pusie tetewamekaipua.

²⁸Moisea tiameo, Riosichi ki nu'uti paparamekapa, Eejito mochikai pehjo, animari eerara chuhchenurerepua yooma kaari yeetarachiopua Riosichi paparamelopua. Wa'a tiame nuurekameepua yooma Riosichi te'teriamelopua, ki wa'a pakika ko'inekemichioepua Riosi ku'iwario, tehtemari pahcha naawakameopua. Waikao puuu Riosi ku'kuiwaria, yeetarachi chuhchetiame tetewakaopua eerarao, semejenatorepua ki ko'yesika wa'ao. Wa'a o'inia o'inetiame Semejenato pahkotawaa. ²⁹Waikamiopua tiameo, Eejito puuyasaiopua i'isaeria, Riosichi oowe e'reka paparakapa, wakiyachi uumatore i'isaeria pa'we sehtanachi paonakaopua. Waikao wa'a u'matopoi i'isaerio, Eejito soontaroa na'narika paatioiopua, yooma si'rika wahjiparepua, pa'wee mo'porepatiapaopua.

³⁰Neipamioipua tiameo, Kaanani weeechi muipuaiopua wa'asio, Eriko mochiwarichi noriyameai sa'mi ko'rea, ti'tijoeri Riosichi paparariae, ru'mikameepua wehchi yasipakao, te'ta oowisanisa norikame nokisika ku'ritioipua, te'ta Riosi cheeriachitiaopua.

³¹Raaja tewaniame oowitiame pukerio suwepori tekipanameai, Riosichi te'ta paparakamekapa, ku'ikameepua ahpo mochiwarichi ihpuemia e'enakameo, i'isaeri ti'tijoerio. Riosichi paparameka ki meritameepua yooma ahpo mochiwachi ko'itioiopua, yooma puuu ki Riosichi paparanarekameopua.

³²¿Kehkisa epeche chanimerikoinia Riosichi ahjachi paparaniameopua? Nape ki iinuenia tehpesio, Kereoni tewaniame no'o nayewamiaopua, Waarakioi, Saansonioi, aata Ejete tewaniameoipua, Raawioi, Saamueroi, yooma Riosi na'nayewaturaoipua. ³³Yooma puuuu, Riosichi te'ta ahjachi paparapa ku'itiameopua Riosieo, yooma i'kaeo: Rosie ahpo kiapo tuutiame weee uutiamе, weruma nasiwarichi newitoniamе; ooriai ki oojasipameepua ko'komiao; ³⁴weeresi tajenakamekooi kajuteme tiameepua cho'wetekao; nasiwari machetae ko'ipoai newipatiame; ki u'wamekai, newitotiame ahpo seepurawao; nasiwarichioipua, ki nu'uti utewarieme te'teretiamе; ahpo seepurawa soontaroo, newitoka ujumaputiame. ³⁵Ooweruai te'ta Riosichi paparamekapao, ahpo tetejima wahjipakameoio, eenechi ahjatetiame.

Nape wahjachia, ti'tijoea oowerua tiame, ki e'wakamea, ahpo Riosichi te'ta papara toinurenaiopua, ohso kaawe ahpo meripuakamera e'rakameepua, nane'riapa puuuu epeche kaawe enemioipa ahpowichioo, Riosio apochi paparakame oijenatioio,

eenechi ahpo ahjatepuamekopapua. ³⁶Wahjachia ahpo Riosichi ahjachi paparama, na'araretupua weporetupua tiame, wahjachia tiame ahkasi kaarenaoi o'yeretupua peresokarichi yahchaka. ³⁷Epeche wahjachia tiameo, pasipuka ko'iretupua tiame; wahjachia, seeruchoe naasipa tehpunaka ko'iretupua; wahjachia ki toinariamea ahpo Riosiwachi te'ta paparao, merimachetae ko'iretupua; wahjachi tiameopua ki wisasori chuhchaka ohjoerepua, oowera po'wa wi'chira ahpo wakiraekachitia chuhchaka ohjorepua, chiwa wi'chiraoi. Puuua oowera ohjorepua tiameo, ihpatiamechitia tísia aiwaka, na'ara yooraka tetewiniapa. ³⁸Yooma puuu wa'a tiame yoratiamea, tísia ka'karumakapaopua, epeche kaaweruma te'tereniachi mochimetepua, ki i'ka wehjoarichi na'araniachi. Yooma puuua, ooruchi weechiami ohjokamepua, kaawichiami ohjoeka, teesochiamioepua tiame, ahkasioi weee yeewachiamioi. ³⁹Yooma pu'ka Riosichi te'ta paparaka mo'mochitokameo, ahkasi ehkoria miso o'iniario, Riosia pu'kao tísia kaawe e'raka tetewamepua, pu'kao ki uukamekoipua pehjo, Riosie ahpo kiapo tuutiao. ⁴⁰Ki uuyamepua Riosie kiapuameopua pehjo, Riosio pukeri Aurani ahjama nayewakaio, taamo wahka ihtoriachi teeremeri inatariopua Riosio, taamo kiatioi kiapuawichioepua tiameo, taamo ahjama.

Eesusichi ne'nepatariapua naaju

12 Teemea taamo nokikameo, ki ookapi taamo tetewame iinuemepua, taamo tetewaka mochitoame aachin teeka taamo ohjoemekopua Riosichi paparakao, ehkoria miso o'iniario mochitoriamie, i'wa weechi taamo norikame mochikame tiame. Pukaepa se'wi toimete teemea yooma pu'ka taamo eerina tiameopua, yooma taamoo, te'ta taamo ki kaawerumachi wichipateme tiameopua. Mochitomete teemea, pewatiame teetoka tamochioepua taamo kaaweruma teetowao. ²Teemea Eesusio, kurusichi mukuka taamo tatakoria nateteria taamo inatarichi tetewitoka mochitometepua. Eesusia ki suuwe e'rakamepua tísia suuwe erapori teeka kurusichi mukuyaipua taamo tatakoria natetekao, tísia kaawe eramiapa neipao, ahpo tísia kaaweruma iintorio e'rapaopua. Ehpeopua tewekachio, Riosi ahjama kahtiamepua, Riosi ahjamina seekarachitia ihsika, ahpo Noono yawichituwachio.

³Nahsina erasaapua amochio, toinarekaopua Riosichi inisario, Eesusi iintoria inatapuapua ohso kaawe, te'ta aiwariaopua

aamowichioo, tísia na'ara yoraretia ti'tijoerieopua, yooma wa'a yoratiameopua tísia aiwaka anachariachi. ⁴Eemea ki anachamepua pehji ahkasi mukiwachisio, aamo ki tatakorichi ruhjipua.

⁵¿Natakepakamekosa eemea, Riosie aamo tuuyeretiao pukeri simiyachio? Riosia eee chiamepua Ehkoriaami Iyoterichio:

No'o kuitawa,

ka'te ipaka tetewimitiamua,

Riosi aamo tuuyao;

ka'te nehkamua,

Riosi aamo te'yoipua ki kaawe iintoriao.

Ka'te ki oowe erapaoimua Riosichi aamo teetoao.

⁶Apoe Paamiraa,

ikicha teetosoopua ahpo nakiyao,

kakupa teerewachi iintapasiamepua;

Riosia, yooma ahpo tatanachitia uuriaopua,

te'yamepua pu'kao.

⁷Riosi aamo te'yaa, aamo ahpo taanachitia tetewapa te'yamepua.

¿Aaatana kaaweruma noonoa, ki terika tuuyamepua ahpo taana ki kaawe iintoso? ⁸Taamo Noonoo tewekachi kahtiamea, wa'a tiiame puuua. Ki teriwame enesaa eemea pukaeo, ki Riosi tatanaraka te'teriamepua, oowera seesenu tatanaraka te'teriamepua, ki Riosichi paparame. ⁹Taamo weeechi noonoa taamo nu'utikoio, taamo ki kaawe noonoo te'yoio, yooreka e'wekame teemea. Taamo Noonoo tewekachi kahtiameo, ¿ki nu'uti yooriniameopua, ki epeche yooreka tetewitariarepua, ki kaawe taamo iintoso terisoo? Wa'a teereniamepua pukachio, apoe tewekachi taamo Noonoo, ki wahjiamepua neesetoamekopua, ki wahjiamera ahjari taamo uumichioopua. ¹⁰Taamo noonowa weeechio, ahpo peeniachitia teetorepua taamo tuuyesikao, ka'karuma taamo enemichioopua; nape taamo Noonoo tewekachi kahtiamea, taamo te'ta peeneka tuuyepasiamepua, te'ta taamo piipatiamepua ahkasi yooreminasiopua iikachio, te'ta yomatiamepua taamo enepamichioopua, taamoo kiisi kihtaoi a'chi tiiame enepamichioopua, ahpóchitia. ¹¹Teemea ki kaawe noonowisa teritiaa, pukerio ki pu'sereka inamuame teemea, ko'koamekopua terika tuuyewao; nape pahtesaapa teemea taamo terika tuuyetiao, kaawerumakopaopua pu'kao, kaawe e'raka kaaweruma enepamepua, wa'a ikisao tísia ta'iria ohjoeniamepua.

Riosi chiia ki e'wewa maapori teerewa

¹²Pukaepa utewa teetopua eemea, aamo te'ta kaawerumachi teetopuapua, ¹³ki se'wi ihtesikaopua rojowi oiyamechitia.

¹⁴Kaawe ahpo uuka mochitopuapua, te'ta kaaweruma teereka mochitoka. Ki te'ta ka'karuma te'terepakamea, aaataai ki ahpo tetewimeripua, ahpo Riosi kahtiachi kahtiamelopua. ¹⁵Kaawe aamo neesetopuapua Riosie aamo cheriweretiao, kihta a'chitiame ihsika ki kaawe teeremeri tiiao, Riosi te'ta kaaweruma amochi iintoriaopua; ka'te itapiti chihpuameka teeremua aamo aaatachioi, Riosichi mochitoameo. ¹⁶Kaawe aamo inateka mochitopuapua, Riosichi aamo iyorika mochitoaopua, ki aamo wekatemichiopua Riosichi aamo iyorika yasitao, ki aaata kuunachitia aamo teeremichiopua ki iyorikamechitia ahpo uupiewao, puuuu tísia suwepori nokiwamepua. Ka'te Esauchitia iintomitia muuuu, ahpo pa'chirachitia teereria iinuekao, itapiti kooame ahpo ko'konariawichioo, nehjakamechitia. Aamo Eesusichi papara toisaamua, Esauka iintokameka teeremamua, pukae papararie iinuemerikapamua ki wahjiamesi ahjario. ¹⁷Nane'riame eemea, Esau tísia naaracherioipua ahpo noonoo, Aakowochi yahcheria ahpo kaawerumari apochi no'rapumichioo, ka'chi iika no'rapume teereriopua Esauchio.

¹⁸Nape ki aamo wa'a noonoikameko e'raka chaaninia, ki aamo Riosichi kaawe te'terewa wehchi ipaniamechitia. Eemea ki aamo ehkoriaami noonori ahjama mochiriameopua, pu'ka Riosi Sinai kaawichi tekiriaoiopua na'i tajenarichio, wa'ao tísia tukapachi eneriaipua, oorosii weeriachi tukawari, tísia yukiterechiopua. ¹⁹Ki inamukame eemea wa'ao tiame, ki nu'uti Riosi turupuchatiameopua. Ki inamukame eemea tiame, ki ku'ita ki anachame tiame Riosi nayewachaniameoipua, ahkasi ti'tijoerio Riosio, ki ahpo nayewajerarioopua wa'asi. ²⁰Puuu wa'a mochikamea ki inamunarerepua Riosio, kiisi anachame tiopa Riosi chiia iyoripuameo, eee chiiopa Riosio: “Aaata i'ka kaawi kajenariemechi ihtepakamea, tete pasaka meripuamepua, merijicheraeoi checheka; ihta animari wa'a moonameoipua, wa'achi yorapuamepua.” ²¹Ki teesa tahpitika tiame maapori teerepua wa'ao, ahkasi Moiseai cheerepua: “Ki teesa majaya e'rani neeeai, neeeai chachapi ihsinapua majakao”, cheerepua.

²²Nape Riosia pu'ka ehkoriaami nokiwa teewekamekapapua wa'asio, piirechi kaawichi e'enameri eemea tewekachi weerime, puuuu Siioni tewaniamechi. Puuu tewekachi Siioni kaawia, Riosi

tewekachi te'ta muuwari mochirachi puuua, puuu wa'a Riosi mochiwaria, Weemera Eerusareni tewaniachipua, nape te'pa tewekachi ki i'wa weeechi. Wa'a tewekachi Siioni mochiwarichio, kii ookapi Riosi ku'iwari mochikachipua, mi'miri miiri. ²³ Wa'a Siioni Riosi mochirachio, wa'a mochiwipu Riosi ahpo iyotaperichi iyoputiamea tiamea, Riosie ahpo tatana enepatetiamea, Riosie kiapo tuutia kiatameaapa wa'asi. Wa'achi kahtieme tiame Eesusia, te'ta Apoe Peereiraa, te'ta yooma ti'tijoewichio katewiameraa. Wa'achi mochiwipua tiameo, yooma ti'tijoe ooweruai tiame iikara, Riosie te'ta cheriwetiamea tatakoririao. ²⁴ Wa'achi kahti Eesusiai, weemera katewerichi taamo nehpuameai, ahpo eerae iintokameapua taamo piipatekao, te'ta kaawerumara ahpo eera nehjakamea, ki Aaweri eerarachitia, ahpo Riosichi wenejiame ahpo pa'chi, Kaaini tewaniame.

²⁵ Wa'a tiachipa i'ka weemera Riosichi teerewa taamo yachtatiamechio, aamo seweka mochitopuapua, ipaka tetewiniameopua Riosi aamo tuuyeka chiiiao, apoe Riosi Riosiwari chiiia aamo nayewekapua. Ka'te aamo ehkoriami nokariamechitia te'teremitia, ki Moise e'wepame Riosi ahpo nayewiao. Yooma puuua, Riosi ki yooreka ipaka tetewikameopua, yooma ko'iretupua Riosieo. Riosio wa'a te'terekameo, ki teesa kokosaka ko'yakame enesoopua pu'kao, ¿ki epeche kokosatarepua apoe Riosi Riosiwari taamo iikachi nayewioi ki e'wetioopua? ²⁶ Riosia wa'a Sinai kaawichi o'inia ti'tijoeri nayewerioio, ahkasi weeeai noonorepua, nape ehpeopua Riosia chaanipua: “Eenechi wahka ihtoriachi no'o noonotesoopua weeeo, ki weeeche noonotemania, ahkasi tewekachi iintuameoi, sasaweka noonotemania.”

²⁷ “Ki weeechiche noonotemania” cheeriaa Riosi, yomatiamie ahpo enepateriao, sewinatamio tuuka chanitiamepua, yooma sewinatapua, naatiche itipimeripua, ki sewinatame tiiamerache. ²⁸ Puuu ki sewinatame tiamea, taamo Riosichi paparaniamepua, taamo kiamo tuuria, te'ta Riosi ahjama mochipuamepua, ahpo ye'karichi mochipua, ki seena aampasi. Pukaepa wa'a iintomerikopua Riosio, ki nu'uti tahpitika tiame, kaawe erakomete teemea pukachio, ki nu'uti iyoriwae nayeweka. ²⁹ Wa'a teeremete teemea taamo Noono Tewekachi kahtiamedio, tisiwa ki nu'uti iyoriwa tiamekopua pu'kao, ki nu'uti utewarieme, ki nu'uti na'ika tiame puuua, yooma ihta ahpo seepurawao, saipatiameopua wa'a erasacheo.

Achini teeka kaawe eratewa Riosio

13 Ka'te toaka mochito eemea, aamo ahpo kaawe e'reka nakika mochitoao. ²Aamo ta'pechi asikameoi ahpo che'repamiachi i'yakao, reesisepuapua aamo ta'pechi che'repamichioo, seenekachi aaata Riosi ku'iwari, che'repateka ihsimaomua, tewekachi o'inia eename.

³Ka'te natakepaka mochitomiapua pe'pereso iinueniameoi, pu'ka wa'a karichi mochika aiwari saayao, wa'achitia amochi saaeka mochitopuapua tiameo. Tesiwa e'reka tetewipuapua, aaataoi tésiwa teereka aiwameopua, eemeai wa'achitia saayamekopua ihtaai kokosa ikisaa.

⁴Aamo kaawe neesetoka yasipuapua aamo neewiriao, ki suwepori ihsika wa'amahka piirechi ootiamé ahjamao; uupiraai wa'achitia yooreka yasitometepua ahpo neewiriao. Aaata nenewikai suwepori nokaka mochitoameo, Riosia, kokosa yoramapua pu'kao.

⁵Ka'te yooma ihta itapiti weemuame enemitiama, toomichioi ka'te u'matoka tahpitika e'rame, itapiti epeche aamo iinueka yasinariao. Soparame kaawe e'raka yasitopuapua aamo iinuekae, aamo Noono tewekachi kahtiameo, eee cheeriopa: “Kiisi toima neeea aamo neesetokao, piinerioi kiisi aamo toimania.”

⁶Pukaepa kaawe chaachapamete teemea, taamo ehkoriaami Raawi cheeriachitia ahpo Ehkoriaami Iyoterichio:

No'o ku'yamea,
no'o Paamira Riosipua;
kihta seewiame neeea,
aaatae no'o na'ara yorapua.

⁷Aamo Riosi naera aamo masiteriachitia nokisipuapua. Pu'ka Riosichi oowe erakoriachitia, wa'achi nokisipuapua eemeai.

⁸Rosie Weratiamechi simiyame masiteniamea, ka'chitia taawechi sewina ikiyamepua, tapanamioi, ehpiamioi, meremiamioi, wa'api teeremeripua. ⁹Pukaepa eemea kaawe inataka keepupuapua aaata ma'masitiao, seenekachioi seesenu masitiamekoipu. Ka'te aamo toimitiapua, aamo oowe erapatemichioopua pukao, ki pichiwa Eesusichi simiyame masitewae. Taamo Riosichi ka'karuma te'terepuaa, Riosie ahpo te'ta nakirarachi eenamepua taamowichioo eenamepua, ki ihta itapiti kooame iyoriwa nokiwae Riosichi kaawe te'terepua. Yooma pu'ka kooame iyoriwae, kaawe te'terepo tuuyameopua Riosichio, ka'te pichikemitia pu'kao, puuua, kihta nateyamepua Riosichi kaawe te'terepua.

¹⁰Ehkoriaami i'isaeri ne'neseriosia, animari merisa Riosiwichioo,

wahseka oowewariaipua, ti'tijoe ooweru tiame tatakoria cheriwepuawichio. Wa'a noonosaa puuu ne'neserosia, pu'ka Riosiwichio oowetiameopua sa'pa wahsetiameo, aapoe wa'api kokowariaipua. Nape puuu ehkoriaami ne'neserosia, ka'chi iika ko'komeripua taamo tatakoriawichio pejana oowewariopua, pukae taamo tatakoria cheriwepuawichio itayao, apoe taamo Paamira weerewa puua, apoe wa'api ahpo Noono ooweparia tewekachio, kihta ihta animari ko'kopua tiame. ¹¹ Puuu ehkoriaami tel'ta neeserosia, ne'neserosi nokariaa, senepi paamuparichi piiripi chiiwa meriniameo, wa'a ikisaopua, eerara puhjesao tel'ta Riosi iyoriwachi i'toka oojoweriaipua, ti'tijoeri tatakoria cheriwepuawichio. Nape puuu animari ko'ika eerara u'yeniamea, ma'chi mochiwachi ko'isa uujupaniame enerepua. ¹² Puuu animari ma'chi mochiwachi ko'iniamea, Eesusi ma'chi mochiwachi i'toka meripuame tetewipua eneriamepua. Pukaepa wa'achitia apoe Riosi Tijoetukame Eesusiai, ma'chi mochiwachi i'toka meritiamepua tiameo, ahpo wa'api mukiwa eerarae, ahsieme cho'wetiam itipimichiopua taamo tatakoriario. ¹³ Wa'a teeso tisia aiwariopua taamowichio, puuyataria teemeai naaju, ma'chiami aiwasimia, Eesusi taamowichio iintoria nayewatuwachio, a'chikoitiame suuwe erapari tiame aiwasimia, taamo Paamira Eesusi na'areretiachitia. ¹⁴ Teemea i'wa weechio, ki yooma taaweche mochimerikapaopua, pooechi nokisiameka te'teretoame teemea, piirechi ta'pechi inataka taamo ohjoemiachio. Ihji taamo ohjoemiachio, tel'pa tewekachi puua. ¹⁵ Wa'a iintoriopua Riosio taamowichio Eesusichio, tel'ta kaaweruma nayewamete teemea Riosio, senepi taaweche cheriwema ki'yakaopua pu'kao, itapiti tisia kaaweruma oowewari ki'yamechitia. ¹⁶ Eemea kaaweruma yooraka mochitoio, ka'te natakepamitiapua, aamo piirechi ku'imiao, kipoteka nokisikapua pu'kao aamo teesa iinuwaekaiopua, tesiwa tel'tiameopua kihta iinueka. Riosia, wa'a tel'tereka mochitoniam eo, kaawe e'reka tetewamepua, kaaweruma ahpo ooweniamechitia tetewika.

¹⁷ Pu'ka aamo neesetoka masiteka tuuyameo, kaawe e'raka keepupuapua pu'kao, pu'ka chiiho kaawerumakopua aamowichio. Puua ahpo masitiao, kaawe neesotoamepua, nane'riamekapa puua, Riosi tetewachi ahpo nokisiamekopua. Ka'te aamo itapitie ki kaawe tiamee eerina teewemitiapua pu'ka ka'karuma aamo masitario. Wa'a tel'teresaa eemea yuuwesipatema oi eemea pu'kao, aamo wa'a teeresoo, kihta kaawe teeremapua aamowichio.

¹⁸ I'wa taamo mochikawichioo, kaaweruma itapuapua Riosichio. Teemea, a'chikoi chaaneniaipua, kihta ki kaaweruma taamo iintorio erakoamepua, te'ta kaawerumache nokisiamekapa. ¹⁹ Eemea Riosi ahjama nayewaio, utewaeme itapuapua Riosichio, ku'we no'o aamo mochikachi tetewipuawichio.

Kaaweruma e'rewa; kajurachi teepotewa tiame

²⁰ Ehpeo itaniamenia taamo Noono Riosio, aamochi yasitomichiopua pu'kao, yooma aamo pipiripichio, puuukopua taamo iikachio, taamo ta'iria yasira ki'yamea. Puuua apoe iintokamepua Eesusio, mukukoi eenechi oijenatekamea. Ihji Eesusia, taamo te'ta Inatiame puuua, po'wa tepuyamechitia, yooma taamoo, ki se'wi te'teretomichiopua Riosichio. Ihji Eesusia tiameo, ahpo mukuriae eerarae pichiwatamepua, Riosi weemera katewerichio, taamo tatakoria cheriwepuawichioopua, te'ta ahsieme choatiame itipimichiopua, ahkasi ki wahjiamesi.

²¹ Itanenania tiame taamo Noono Riosio, aamo ku'imichiopua pu'kao, yooma ahpo e'rachitia teetopuamichio, ahpowichio kaawe wichiyache nokisika. Yooma no'o itayaa, Eesusi Riosie Weratiame iintoriae itayamenia, pu'kawichioopua, te'ta weruma iyoriwa e'reka, ahkasi ki wahjiamesi.

²² No'o Riosichi poponii pipiniwa tiame, kaawe e'raka inamujaninia i'ka paikapioi aamowichio iyoteria, aamo iikachio yachapari, kaawe erapari tiame. ²³ Aamo nane'rejeranine tiameo, taamo Riosichi pooniwa Timoteo, ma'chiparetiopua perekarichiopua wa'asi; ku'we enasoopua no'o kahtiachio, yeetoma neea aamo ne'nemia simiyaipua aamo mochikachio.

²⁴ Yooma pu'ka aamo masiteka mochitoameo, teepotemitiapua, yooma wa'a taamo Riosichi poponiwao, pipiniwaopua tiame. Aamo teepotenapua tiame, Iitaria o'inia e'lenakame.

²⁵ I'kache cheeka kajuyamenia amochi uhjuraopua iyojura. Riosio, amochi yahchejeraninia ahpo kaaweruma cheriwewao. Wa'a ikisaa tisia kaawe enemapua.

Saantiao

Iyoteparia

Saantiao iyojura, i'isaeri chi'rika mochikamewichio

1 Kúíraaa, yomachiami i'isaeri mochikame. Ka'karuma mochisaa eemea, kaawe enemiipua. Teemea i'wao, ka'karuma mochikamepua. Nee Saantiaoa Riosiwichio tekipanamepua, Eesusi Riosie Weratiamewichio tiame. Yooma aamo oosa mariki aampa ooka i'isaeri tetejimario, wekanami chi'rika mochikamewichioo, i'ka iyojura teepotari aamo uhjurenania.

Riosichi o'inia eename machiwari

²Aamo no'o Riosichi poponiwao pipiniwao tiame, i'ka no'o iyotiachio, itapiti aamo tuuyewa chaanemania, achini teeka taamo mochtomerikopua Riosichio. No'o poponiwa no'o pipiniwa tiamée, ka'chi erakomitia eemea ihta itapiti a'chitiame aiwao, ohso kaawe kaawe erakomitiapua pu'kao, epeche pewatiame aamo enepamichioko puuua, aamo Riosichi paparawao. ³Wa'a te'teresa eemea, Riosi ku'iraeo, ihtaoi te'ta aiwaiopua, epeche kaawe anachaka mochtomapua. ⁴Puuu aamo aiwari anachaka te'teretoaa, epeche epecheche aamo utewaeme enepatemichio puuua, te'ta aamo oowe e'rewachiopua Riosichio. Wa'a iikao eemea, soparame u'matoame iinuemapua utewari, ihtaoi aiwari aamo ahjae anachapuameo.

⁵Nape ka'chi ikime erasaamua itapiti a'chitiame aamo aiwaka ikiyao, Riosi itanepuapua aamo ku'ipuaichioo, apoe tísia kaawe e'raka aamo ku'ipamapua kiisi kihta aamo nahsineka, soparame u'matoame aamo ku'iwae, aamoo iikachio, iika yachapamichiopua, pu'ka ihtaoi aamo aiwaka yasitao. ⁶Nape te'ta ahjachi paparaka te'ta ahjachi oowe e'reka tiame, itanepuapua Riosio, kiisi sewina e'raka, ki pukeri ahjachi paparasikaopua, ki eenechi pukachi paparasikaopua Riosichio. Puuu wa'a nokaka paparamea Riosichio, pa'we eekae pe'koteniameka nokayamepua, seenekachi eejesoopua pe'koame, ki eejesoopua ki pe'koame. ⁷Puuu aaata wa'a nokayamea, kiisi inatametepua Riosie ahpo ku'ipua itanewao. ⁸Ooka e'rarichi

naasipa yasitoamea, Riosichi paparaiopua piirechi inatarichi erapasiamapua tiameo, ka'chitia piiripi tiame inatamete puua.

⁹Aaata tesiwa teerewaeme Riosichi paparakamea, tísia kaawe erametepua Riosichio, Riosio ahpoo, tísia nateyamechitia tetewiriopa, ahkasioiopua Riosio, ahpo taanachitia uuka tetewiriopa.

¹⁰Aaata tísia paarastiamé Riosichi paparamea, wa'achitia tísia kaawe erametepua Riosichio, Riosio apochi paparariopa ahpo tatakoria cheriweriopua, ki ahpo te'ta paarasari iinuekamekopua.

Ihta paarasario kihtawichio nateyamekopua Riosichi kaawe teerepuameo, pu'ka paarasario kiisi tehpe e'ramekopa, pu'ka paarasario to'iwe seewarachitia, ikanati waaropaka wakipamekopa.

¹¹Oowera puuu to'iwe seewaraa, taa machenasoché, ki teesa taipasochepua wakipaka wehchi wichiyamekopua, ahpo tísia peenia tiiao wekateka. Wa'achitia tísia paarasatiameai, ahpo paarasarichikamera paparamea, ahpo paarasarichi saipameripua, ki Riosie cheriwetiaopua ahpo tatakoriao.

Riosichi taamo paparawa taamo toitetewa

¹²Riosia ki nu'uti kaawe e'raka tetewamepua, aaata apochi iyoriwao, kiisi toayameo, weeka ihta aiwari aiwaka yasitoaiopua. Wa'a teereka yasitokamea, yooma ahpo aiwatoa newitoka machenakameo, Riosia pu'kao, ki wahjiamesi ahjari kiameripua, itapiti u'masiwa te'eri newitotiame, yowitiamechitia. Wa'a iintomeri Riosia, yooma ahpo te'ta nakiyao, aapoeo wa'a iintokemo tuukamekapa pu'kawichioo.

¹³Aaata itapiti ki kaaweruma ahka, tísia ki ka'karuma yoramichio pa'pasuniame enesaa, ka'te Riosi aamo aatiatawa maaemitiapua, Riosia ka'chitia taaweche wa'a tiame aamo eratemeripua, Riosio, ka'chitia taaweche wa'a tiame inatamekopua, tatakoria newao. ¹⁴Puuu ki ka'karuma taamo yoranarewaa, taamo wa'api ki kaaweruma ikotuwa eratewae taamo panisuniamepua, taamoo ki kaaweruma iintomichioo. ¹⁵Pu'ka ikotuwa ki kaaweruma eratewa panisuwae newipatotiaapa muua, tatakoria memua. Pu'ka tatakoria yasitosisaamua, Riosi kokosapuamemua, Riosie poanatuniachi ki wahjiamesi seenampa, mukukamechita Riosiwichioo.

¹⁶Pukaepa ka'te aamo wa'api wihkuemua, tatakoria kihta aamo a'chi ikiyame maaekaopua. ¹⁷Yooma kaawerumachi mochipuawichio ku'iwaa, te'pa taamo Noonochi o'inia

eenamerapua, tamochi eenaka ku'yamepua, ki tatakoriichi taamo wichimichio. Puuu tewekachi taamo Noonoa, puuu wa'api iintokamepua yooma tewekachi tajayame netetiamepua, i'wa wehjoarichio taamo tahjemichiopua. Puuu tewekachi tajayame ekawiraa, sewina ikiyamepua, nape Riosi ku'iwa ki taamo tatakoriwachi wichipuawichioo, ka'chitia taawechi sewina ikiyamepua. ¹⁸Riosia epeche te'ta nateyame taamo tetewinariapao ki yooma ihta itapiti ahpo neteriachitiao, tísia taamo cheriwenariame puuu, yooma taamo tatakoriario, taamo weemera ahjari ki wahjiamе kianariapapua, yooma taamoo, te'ta ahpo pichiwarichi simiyamechi paparariopa.

Te'ta Riosi pichiwarichi te'terewa

¹⁹Waikao Riosio ahpo tatanachitia tetewame enesoo, no'o kaawe e'rewa poponia, kaawe ahpo uuka mochtopuapua, kaawe ahpo nakika tiame. Aaata piirechi aamo ki kaawe nayewioio, kaawe uuka keepusapa nehjiapuapua pu'kao, ki ikanati nekaya chaachaka. ²⁰Taamo piirechichi nekaka mochtotoame enesaa teeme, ki Riosi kaawe e'rachitia mochtotoame teemea. ²¹Pukaepa eeme ki uuyamea pehgio pu'ka i'ka Riosi pichiwa chiiao, yooma toipuapua ki ka'karuma nokiwameo, ihtaohi suwepori ki ka'karumaopua tiameo, pu'kao yomachi wehjoarichi pochikame kahtiameo. Ohso kaawe eemea, pu'ka Riosi kaaweruma tuuyewari amochi teewia, teewetopuapua, wa'a aamo ohjoekachiami tuuyeka nayewatutiameopua. Puuu naawesarikamera aamo newipateripua, itapiti ki ka'karuma nokiwamechiopua, aamoo Riosieo, weemera ahjari kiapuawichiopua.

²²Nape pu'ka Riosi tuuyewari amochi tuuyesiwao, yoorakache mochtopuapua pu'kao, ki oowera keepukache. Oowera keepukache soparaniame maesaa eemea, aamoe wa'api wihkuiamepua. ²³Puuu ki yooramea ahpo kaaweruma tuuyeniameo, ahpo nanari neerochi tetewitekameka tiamepua, ²⁴wa'a neerochi se'wi akipasaapua, ahpo neerochi nanariraa ki naania ikiyamepua. Wa'achitia ki naania ikiyame Riosi kaaweruma tuuyewari keepukai toakamea natakepaka, ki yooraka yasitoakamekapapua pu'kao. ²⁵Nape Riosi te'ta kaawerumara tuuyewari ahpo keepuria yooraka yasitoamea, yooma toinarepakaopua ahpo ki kaaweruma ihsiwao, yooma cheriwepuamepua Riosieo, ihtaohi ahpo ki kaawe ihsiriaopua. Wa'a

iintosaapa Riosia, ahpo Taana Eesusichi paparariopao, tísia kaawe yorameripua pu'kao, ahsieme piipakame enepatekaopua.

²⁶Aaata Riosichi te'ta paparameka e'ramekai, nape wa'a e'rameaio a'chikoi ki kaawe tiame chiiame enesaapua ahpo yeenieo, wistuamepua ahpo te'te Riosichi papara e'raopua. Kiisi te'ta paparai chiiamepua. ²⁷Te'ta pichiwa Riosichi paparamea, eee te'tiamepua: kaawe uuka tetewamepua aaataoi; aaata kunamukukameo, kaawe e'raka ku'yamepua tiameo, ihtaoi itapiti nakiwawachio; kukuchi ki yayawaemeopua, tesiwe e'reka ku'yamepua pu'kao, ihkokekao. Te'ta pichiwa Riosichi chii teetoamea, tísia kaawe ahpo neesetoamepua, i'ka weeechi ki ka'karuma nokiwao, ki ahpo chuhkemichopua.

Ki epeche nateyame tetewiniame aaataoi

2 No'o Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame, eeme te'ta iyoriwame enepakame Eesusi Riosie Weratiamechio, te'ta kaawe aamo neesetopuapua eemea, ki aaata epeche nateyame aamo tetewimia aaatachiopua. ²Oowera naewakao chanimakosao neea: Wa'amahka aamo napawiriachi enatarekoioopua aaatao, aaata tísia tomiwaeme tísia nateyame wikiraameopua, sutuchiopua tiameo, o'ro sutuchuchari chuchatoameoioopua, pu'kaomua epeche nateyame uuka eee chaanesaomua: “I'wa yasipamua te'ta kaaweruma yasirachi”, ³nape piirechi wa'a asisooopua tísia ka'rame wakiraameo, pu'kaomua kihta neteyamechitia tetewakaopua eee chaanesaomua: “Waami werimitiamua ikicha, i'waoi yasimitiamua nape wehchi”, ⁴¿ki aaata epeche ki nateyame uuyamemua? Wa'a iintosaomua ¿napatinakona uuyamemua aaatao?

⁵No'o poponiwa pipiniwa tiamea, no'o keepumitiaomua i'kao: Nape Riosia ki amochitia inatamepua. Riosia te'ta ki paarasatiameopua, te'ta paarasatiamechitia tetewamepua, apochi papararie te'ta paarasatiame enepatemerikapapua, ahpo tatanachitia ahpo te'ta ye'kariwachi mochipatesaapapua. Wa'a iintomo tuukame Riosia, yooma aaata ahpokamera te'ta nakika mochitoameo. ⁶Nape eemea te'ta paarasatiamera ehpe nateyamechitia tetewakao, tesiwa yooramepua tesiwa te'tiameopua ki paarasariekao. ¿Ki puuukamerapu ki Riosichi paparamera te'ta paarasatiame, a'chikoitia wisikuaka aamo wenejika, peereirachi aamo panisutoka aamo iijitoamea? ⁷¿Ki puuupu tiame Eesusi

na'ariamea, pu'ka Eesusi aamo tísia iyorika mochtópao, aamo Eesusi teewarachi Riosichi aamo itapiti itayópao?

⁸Eemea te'ta nane'riamepua, Riosi te'ta iyoriwa nuurario, eee chiiamekopua pu'kao: “Aamo wa'api nakiyachitia nakipuapua aamo piirechio.” Wa'a te'tereka mochtosaa eemea, kaawe nokayamepua. ⁹Nape eemea, aamo wa'api nakiyachitia ki napati uuyame enesaamua aamo wahjachio, tatakoriamepua, kiisi kaawe iintoamepua Riosi nuurariwao. Puuu wa'a iintoniamea, Riosi kokosapuachi wichiniamepua. ¹⁰Muuua yooma yooramekai Riosi iyoriwa nuurarirao, piipiri wa'apichioi se'wi ikisaomua, yomatiamé Riosi nuurari ki e'wekamekaitemua. ¹¹Puuu wa'api Riosi nuurari: “Ka'te suwepori ihsi”, chiiamea: “Ka'te me'ya”, chiiameapua tiame, Riosi nuurari wa'apikaitepua tiame. Pukaepa ki suwepori iintokaiomua, nape aaata merisaamua, yomatiamé Riosi nuurarichi na'itutiamemua, ki ahsieme e'wekamekapapua Riosi nuurario. ¹²Pukaepa taamo neesetoka mochtomete teemea, ki ahsepari e'weka mochtoniame Riosi nuurario, Riosi kokosarichi wichiniamekopapua. Puuu Riosi oosa nuuraria, taamo ku'ika ki se'witomeri enerepua, taamo ka'karumara e'wewa teetomichiohua Riosi poerachio. ¹³Ki aaata tesiwe e'reka mochtokamea ahpo piirechio, wa'achitia ki tesiwe e'reka kokosapuamepua Riosieo, ahpo nuurari chiiáe. Nape aaata tesiwe e'reka mochtokamea ahpo piirechio, newitoka puuyameripua pu'ka Riosi kokosarichio, te'ta Riosi wa'asi, ti'tijóeri katewiachiohua.

Riosia ahpo nuurario yorajeramechepua, ki oowera yoramo tuuniameche

¹⁴Nee, eeme poponiwaa pipiniwaa tiamee, ¿ihtatia kaawe enetariapua, te'ta iyoriameko tuuyaipua Riosichio, kiisi yooraka yasitoamekaipua Riosi chiiáe? ¿Nehpupapuame ohjoarepua Riosi kokosarichio, wa'a ahpo tiiameko tuuyamekochee? ¹⁵Oowera wa'a teeretakao cheemania. Aaataoiopua aamo piirechio, itapiti wisasoriwichio tesiwa tiiamekoiopua, kooamechioiopua tiameo, ¹⁶pu'kaomua oowera wa'atia: “E'esa kaawe teetoka naaju, kaawe aamo neesetoka tuurawio, kaawe ko'komitia aamo ta'pechi asisaa.” Nape kihta wisasori ki'yakai wa'a cheesaamua, wisasorioi kooameoi, keemaói ahjae kemitopua, ¿ihtatiana kaaweruma enetapu, aamo kaawe chaaneka no'rapuríaa? Kihta. ¹⁷Wa'achi tiame aamo Riosichi paparariai. Kihta nateyame aamo Riosichi

tísia paparameko tuuyaa, ki amochi tetewitiame enesaamua, aaata tísia itapitichi tesiwa tiame tísia kaawe e'raka ku'ikao.

¹⁸Muuua no'o chaanemakoiomua: “Neeea tísia paparameko tuumanekoipua Riosichio, muuua tísia aaataoi ku'ika yasitoameko tuumaopua aaatao.” Wee, wa'a teesoo no'o ne'netemitiama, aamo Riosichi paparao, nape kihtae ku'yai aamo piirechio. Neeea aaata ku'ika aamo ne'netemania no'o te'ta Riosichi paparao. Wa'a teesoo ki noochitia aaata ku'isaamua, ka'chi iika aamo ne'netemamua Riosichi paparao. ¹⁹Muuua piiripi Riosi wa'api iintuameko erasaamua, pichiwa wa'a tiio e'ramemua; Satanasiai na'arari ti'tijoeturiai nane'riamepua pu'kao tiame, piiripi wa'apikoopua Riosio, nape pu'kachepa puuua majawiamepua pu'ka Riosio, ki nu'uti kokosaemekopapua pu'kao, chachapia nokayamepua tisiwa majakoka, puuua nane'riamekapapua ahpo, ki nu'uti kokosapuamekoo. ²⁰Ka'te kii ijinatame enemitia eemea, se'wi erakokao. ¿Kiisi pahtiam eemea, kihta yooraka mochtosa eemea Riosiwichioo, kihta Riosichi paparari aamo tetewitiamekoopua?

²¹Ne'nepamitiao eemea, aamo ehkoriai Aurani iintoriao. ¿Ki ahpo Riosichi paparari ma'chitariarepua Auraniai, ahpo taana Riosiwichio oowemo o'rarioiopua, Riosie ahpo chaaneretiachitiao? Eje'e, wa'a iintokaopua, Riosichi paparari ahpo tetewiterepua. Riosia Auranio, apochi paparapa wa'a iintomerikoopua, ka'teparepua ahpo merimioiopua ahpowichio oowepakao. Pukaepa Riosia Auranio, te'ta apochi paparamekopa ukamepua, te'ta tísia kaawerumachitia tijoe, ahsieme piipakame tiamechitia. ²²Aaí, Aurania ahpo iintoriae te'ta ahpo paparari tetewiterepua Riosichio. Wa'a chiame Ehkoriai Iyoteria, Auranichi simiyame nayewakao. ²³Wa'a teesoo Ehkoriai Iyoteri chiiiaa, tísia pichiwa chiamepua, eee chiiachiopua: “Aurania ki nu'uti pichiwa oowe e'rekamepua Riosio, pukaepa te'ta tísia kaawerumachitia uutiamepua Riosieo. Wa'a iintowachi Aurania, ahsieme piipakame tetewitiamepua, Riosieo. Waika o'inia Riosia Auranio, tísia kaawe ahpo e'riameko tuukamepua.”

²⁴Aaí, wa'a tiiachipua, Aurani wa'a iintoriae ma'chiam nane'reniam teemea, ki oowera taamo Riosichi paparariche te'ta tamochi kaaweruma tetewiniamekopua, taamo Riosiwichio yoorakache tiame. ²⁵Ehkoriai Iyoterichio tiame, Raaja tewaniame oowitiame nayewamepua tiameo, suwepori tehkiwa toakame oowitiame. Puuuaiopua, ahpo iintoriae tetewitekamepua, Riosichi ahpo paparario. Pu'kao Riosia kaawerumachitia tetewikamepua,

Erikoo, isaeri ti'tijoe ihpuemia e'enakameo, ahpo ta'pechio, ichipupaka nehpuateriopa, sewinachi pooechiami newiteka. ²⁶Wa'a tiiachio, aaata Riosichi ahpo paparameko tuuyamea, ki itapiti kaawe iintoka ahpo paparari tetewitiamea, puuu Riosichi ahpo paparao ki'tiamepua, aaata weerewa mukukameo, ki iikaamechitia.

Ahpo yeeni na'ara cheemia inatewa

3 Eeme no'o Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame, ki yooma tu'tuyewari enemeripua, ahpo kaawe mochitopuawichio tuuyemeria, pu'ka yooraka mochitoamea tu'tuyewari, teesa sewina iikaipua ahpo tuuyewarichio, na'arepuamekopua, kiisi kaawe cheerio tuukaa. ²Yooma teeme se'wi chaachapamaoipua seenekachio, nape aaata kaawe ahpo neesetoka ahpo nayewamea, peeniamepua ye'kaka ahpo yeenio, iwapakamekapa puuu ahpo yeeni chanimia ye'kakao, puuu wa'a tiamea, ahkasi yomatiam e ahpo weerewaoi, ye'kamepua ki na'ara iintomichio. ³Teemea kaawaoi chu'wachi yakajipurekacheoi, yooma weerewama cheewame teemea ye'kakao. ⁴Pawekakeraai ki nu'utikoipua tiameo, kiisi werumakoipua ahjae ye'kaniameo, kiisi pehtiam e ku'richaniam epua ki muuenati ekayoio, ahka ahpo i'tonariachiam iopua. ⁵Wa'achitia taamo yeeniai, kiisi werumakaipua taamo weerewachioipua, pukae yeenieo, ki nu'uti oijerari chaachapame teemea. Na'iai teesa tajenakaio, ki ku'ichisi kosoyamepua tajenakao. ⁶Taamo weerewachio taamo yeenia, na'ika ihsiam epua, taamo nayewasoopua, ki nu'uti nekarewa tajenatiame taamo aaatachiopua. Taamo ki kaaweruma nayewaa, taamo na'itutiamepua, taamo wahjachichi kaawe te'teriao. Wa'a te'teriam e enesaa teemea, Satanasi e'rarikamera nokayamepua, ki Riosi e'rarikamera. ⁷Yooma ihta animaria kaawe kajuniam epua e'wetekao, tuchikichitia, siinoioi, ihta pa'wechi ohjoemeoi, ⁸nape aaataai ahpo yeeni na'ara chiiio, ka'chi iika teeweteme e'ramepua. Puuu yeeni na'ariraa, yerowaka ihsiam epua, taamo kaawe te'terewa Riosichio, taamo aaatachi kaawe te'terewa tiame, aaatachi taamo kaawe te'terewao, na'itutiamekapa. ⁹Teemea taamo yeenie wa'api, kaawe chaachapamepua tewekachi taamo Paamirao, pu'ka taamo yeenieo wa'api tiameo, na'ariame teemea aaatao, napatika ti'tijoeo ooweruopua tiame, teeme ti'tjoeria. Riosi e'rachitia erakoamekapapua. ¹⁰Wa'api taamo yeenieo tiameo,

ka'karuma nayewame teemea, ki ka'karuma tiame. Nape teeme Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame, ki na'arari chanimetepua taamo yeeniewao, ohso kaawe taamo yeenieo teemea, kaawe taamo neesetometepua, taamo na'ara chanimiao, taamoo ki itapiti ki kaawerumachi wichipuawichioo. ¹¹ Naakooko eemea, wahka paichio inataka ne'nemitiao: ¿Naakonakosa ookasa tiame pajename wa'ao, ki onachari neeroi pajenamekai, onacharieme neeroi pajenatarepua? ¹² Ka'i, ka'chitiapua. Nee, naakoo no'o poponiwa pipiniwaopua tiame, chuunaai ki ooriwo taakewa taakiamepua; panijuwariai ki chuuna taakiamepua. Pukaepa ihta onachari pajename paichiai, ka'chitia pajenamapua neeroi ta'yameo.

Te'ta pichiwari peenewari

¹³ Aaata aamo mochikachio, te'ta peenewari ahpo penipakame erasaa, iintoka ahpo ne'netemapua, kaaweruma inisika ti'tijoerichio, kaawe e'raka aaatachiopua tiameo, kiisi weruma ahpo e'raka. ¹⁴ Nape aaata ikotuwae pochikapa ahpo iikachio, aaata chipuweka nekumiame enesaa, kihta te'ta peenewari, ahpo machiyame ne'netiamepua. Aaata wa'a e'ramea, kihta e'ramepua Riosi nakiyao, aaata wa'a tiamea, ki nu'uti ahpo wa'api wihkuiamepua. ¹⁵ Puuu wa'a tiame peenewaria, ki te'pa taamo Noonochi o'inia eenamepua, i'wache weeechi peenewari inataniamepua, Satanasikamera inatarira. ¹⁶ Ikotuwa iintoniamea, ahpo nekamucheniamepua tiameo, yooma ihta na'arari mehtachame puuua, a'chikoi nokiwame kiisi ka'karuma. ¹⁷ Nape taamo Noonochi peenewari eename iinuemea, eee teeka mochitoamepua: pahcha simiyameo, te'ta piipakame puuua ahpo inatarichio, ahpo nayewaopua tiame; wa'a tiamea, ki aaata nasiwateniame mehtachamepua; kaawe e'raka ihkokeniame aaatao; ki e'raka ihsiamepua aaatachioi; puuua tesiwa e'riamepua aaataoi; aaataoi puuua, napati tetewamepua wa'achitia; puuua ahpo e'rao, pichiwa chaniwamepua; ki wihtuwa chiiame; kaawe ihsiwa nokiwame. ¹⁸ Yooma i'ka ta'ireka te'teretoamea, ta'iria mochipuame echayamepua, ta'irewa taakerewa teetoamepua, ti'tijoerichio.

Ki Riosichi te'tereniame nokiwa

4 ¿Akana machenamepu aamo ahpo aaatachi nekakoniamea, nasiwaniamea tiame? ¿Ki aamo ki kaaweruma ikotuwachi

machenamepua, itapiti tísia aamo pu'seria iinuwenariapa? ²Eemea itapiti tísia iinuenariamepua, wa'a erakoamekapa eemea, ahkasioi nasiwamepua iinuenariapao, ahkasioi aaata me'yakao. Nape wa'a nokaka iinuepaniamea, kiisi kaaweruma puuuu, ohso kaawe eemea Riosikamera itanepuapua, itapiti iinuenariaa. ³Nape ki kaaweruma inataka itanesaamua Riosio, ki kiapuamemua, ki kaaweruma ihsinariapao, aamoo, ki kaaweruma pu'serewachi na'ataka soopanariopao. ⁴¡Ai eeme kiisi iyoriame Riosichio! ¿Kiisi inatapame eemea, aaata ahpochewichio ihsiwa i'yamea i'wa wehjoarichi yasitoaio, Riosi seepurawa enepamekoo? Aaata ki Riosichi paparaka yasitonariamea, Riosi seepurawa puuuapa. ⁵Pukaepa eee chiiame Riosia, Ehkoriame Iyoterichio: “No'o Riosiwari amochi yahchario, ki i'tojeramenia ki kaawerumachio. Ki nu'uti yuuwesimerinia, wa'a aamo i'tosoopua.” ⁶Nape aaata Riosiwari apochi yahchatiamekai, ki kaawerumachi wichisoo, wa'a iikaio eenechi Riosichi enanaresoopua, Riosia, cheriweka tetewimapua pu'kao, Ehkoriame Iyoterichio eee chiiachitia: “Riosia, aaata ahpo aiweka ki toinareka yasitonariameopua, ki ka'karuma yooraka ahpo yasitoao, wa'iniamepua pu'kao, ki yooraka yasitomichiopua ki ka'karumao; nape aaata tesiwa erapaka toakameopua ahpo ki kaaweruma ihsiao, Riosia kaawe e'raka uuyamepua pu'kao.” ⁷Pukaepa eemea, kaawe te'tereka mochtipuapua Riosichio. Satanasio, aamo ki kaawerumachi wichitenarioopua, aamo wa'inepuapua pu'kao, aamo tísia utewari e'rae wa'inesoopua pu'kao, aamo toimapua. ⁸Satanasio ki kaaweruma aamo eratenaresoo, Riosi chokichikamera enepapuapua aamo iikachio, Riosi amochi enamichio aamo ku'ipamiao, Satanasio ki aamo newitomichiopua, ahpokamera ihsia, ki kaaweruma yorasimichioo. Eeme Riosichi mochtitoai, Satanasi aamo ki kaawerumachi eratewachi wichisaa, Riosi nayewepuapua waikao, apoe taamo Noono Riosio, aamo cheriwemichiopua aamo ki kaawerumachi wichiriaopua. ⁹Eemea, naaracheka itanepuapua aamo Noono Riosio, nape pichiwa amochi e'raka: “Kiisi kaawe iintokame neeea”, chaaneka. Nape pichiwa amochi yuuwesiri e'rapa, chaanepuapua, aamo pukerio, aamo kaawe e'rachi ki kaawe iintoriapa. ¹⁰Tesiwa cheeka itanepuapua Riosio, aamo kiisi kaawe iintoriaopua cheriwemichio, waikaopua apoeo, aamo ki kaawe iintoriao, puhjesa kakupachi iintapamapua.

Ki na'ara chaniwame ahpo piirechio

¹¹No'o poponíwaa pipiniwaa tiame, ka'te na'ara chaanemitiapua aamo aaatao. Aaata ki kaaweruma iintosoo, Riosikamera katewemeripua pu'kao, ki muuu. Aaata ki kaawe iintokame amoe katewenaresaamua pu'kao, kiisi kaawe iintomerimua Riosi nuurarichio. Wa'a iintosaamua, amoe wa'api ki kaawe iintomerimua Riosi nuurarichio, amoekamera nuurario, e'wemiaipua.

¹²Muuua kihta iintomerimua Riosi nuurarieo, aaatachi ki kaawe iintokamechio, te'ta Riosichekopua ahpo nuurari taamo yoramichio yahchakamea, wa'a tiachiopua, apoechepua, ahpo nuurarie katewemeria. Wa'a tiachio muuua, ¿aatanakana muuua, Riosi nuurarie aamo aaata ki kaawe iintoria aamo katewemerioopua?

Ki pichiwataniame ahpo iintomia, ki nane'riamekai meeriamahka ikipua

¹³Ehpeo eemea kaawe keepumitiaopua i'kao. Eemea chaachapamepua: “Meereo ihta mochiwachi siimpama teemea. Wa'a mochika tekipanakao piie paaumpari, weeka yowimeri teemea toomi.” ¹⁴Nape ¿aachin teeka wa'a chaachapata eemea, kiisi nane'riai meeriamahka aamo ikimiao? ¿Ki nane'riamekosa eemea aamo ahjario paawika ikiyamekoopua, ahjaniamea ku'witapi ahjasaopua, ikanati ki naania ikiwamekoopua? ¹⁵Pukaepa eemea ohso kaaweo, eee chaachapamete eemea: “Taamo Noonoo tewekachi kahtiamoo, no'o ahjari e'reesoo, yoramania waikao no'o iintonario.” ¹⁶Nape eemea kihta apochi Riosi e'rewa itakao, amochiche machename e'rakao, chaachapamepua: “Siimache neeea no'o siinariachio.” Yooma wa'a tiame chaachapaniamea, ahpo aiweniamapua, puuu wa'a chaachapaniamea, kiisi kaawe tiamepua Riosiwichioo. ¹⁷Aaata Riosi nakiya nane'riamekai ki yoraniamea, tatakoriniamepua Riosiwichioo.

Tísia totomiwaeme naane e'reka mochitonurawa

5 Eeme paarasatiamea toomichio, no'o keepumitiapua pahchuo. Eeme totomiwaeme ki Riosi e'weka mochitoamea, naarakomete eemeapa, aamoo tísia kokosapuamekopapua, aamo ki kaawe noonowiriawichioo. ²Ne'nemitiao eemea aamo paarasario, wahka ihtoriachiopua ihtana ikiyamekopua. Aamo paarasariaa, yooma esoratupakame maaniamepua

wahka ihtoriachio; aamo te'ta nateyame wisasoriaa, yooma ka'rapakame puuua wahka ihtoriachio, wehtapachie ko'kotiamе puuua. ³Aamo paarasatia o'ro toomia, tataparasi toomia tiameo, yooma nanaepakame maaniamepua wahka ihtoriachio. Yooma puuu toomi nanaepariraa, aamo i'ka wehjoarichi ki kaawe noonowiria puuua, te'ta aamo wenejimeripua, wahka kajuyachi taawechio, Riosieo tísia aamo kokosapuawichioopua. Yooma ihta aamo paarasatiaa, na'ie kosipuaitepua, yooma i'ka wehjoarichi paarasari na'poatiameopua. ⁴¡Inamukao eemea! Puuu aamo ki nateteka tekipanatetiamea, aamo echaria i'ipaka tekipanaria ki natetetiamea tiame, Riosichi sisinatiamе puuupa tekipanakameo, Riosi yomatiamе te'ta aampa utewariamea keepukame puuupa pu'kao. ⁵Eemea i'ka wehjoarichio, ta'iria koaka wiipakamepua, wakasi wiipateniamеchitia, tísia peenia te'tiame itapiti iinueka mochtokame eemeapa. Nape eemea wa'a te'tiaio, amori asiyamekaite eemeapa wiipakame ko'ipuachio wakasi wiiyachatiamеchitia, ko'kopuawichioopua. ⁶Wa'a yorapuame eemea, pu'ka ti'tijoeri kihta na'ara aamo yoorakameo, tesiwa yooraka ko'yakapa.

Ki yaapi eraniame; Riosichi paparaka nayeweniamе tiame

⁷Eeme no'o poponiwachitia pipiniwachitia mochtioamea tiame, ka'te nahsinapa eemea aamo puuyeka mochtioao, ahkasi taamo Paamira Eesusi eenachisio, epeche epecheche wapiche teetoame. Eemea, aaata echayamechitia te'terepuapua, pu'ka echitiamechi yukuyoipua kiisi yaapi e'raka momochiachitia, ahkasi i'ipaniame asiyachisi. ⁸Wa'achi te'teremete eemea, ahkasi taamo Paamira Eesusi eenachisi, kiisi nahsinepaka puuyeka, puuu Riosie Weratiame enamiachio, epeche epechechi waapi teetoaitepua. ⁹Eemea Riosichi mochtioamea, ka'te aamo apochi nasiwaka mochtomitia, apoe Riosi Riosie Weratiamechi eenaiopua, kihta na'ara aamo nokayame teimichioopua, pu'ka enamerio, aamo petechi muirachi weeriamеka, tiamekopua wa'asi. ¹⁰Eeme Riosichi no'o poponiwaa pipiniwaa tiame, ehkoriaми Riosi nayewaturachitia mochtioapuapua, aiwaka mochtioaio, ki nahsinepaka Riosie ahpo chaanesiwaopua, nayewatukao. ¹¹Teemea pu'ka ehkoriaми na'nayewatura, anachaka mochtoriaopua ahpo aiwao, yooreka tetewame teemea pu'kao. Nane'riame eemea, pu'ka Oou tewaniameopua ehkoriaмиo ki teesa aiwaiopua puuua, tísia anachariamekoo puuua, pu'kao Riosia tísia

anachariopao, achin iintoka ki nu'unti tesiweriopua pu'káo, tísia kaawe yoorakaopua neipamio. Riosia wa'a iintokamepua Oou tewaniameo, tísia tesywa e'rewa ihsiamekapapua aaataoi, apochi te'ta paparaka yasitoamekoo, tisiwa iyorikaopua apochio.

¹²Nape neea te'ta aamo chaanenariao, ihjipua: Ka'te aamo pichiwata muuua cheekao: “Ki no'o iintosoo, no'o meripuapua.” Ihta itapitichioi, ka'te aamo pichiwata muuua, itapiti tewekachi iintuamechioi, ihta weeechi iintuameeoi. Muuua: “Eje'e” cheesaa, eje'e enepuapua; “Ka'i” aamo cheesoo, ka'i enepuapua. Wa'a tiame enepuapua, ki aamo kokosamichioipua Riosio, wistuamekoopua.

¹³Aaata itapiti kiisi taisa e'rame enesaa, Riosichi itapuapua kaawe erapario. Aaata Riosichi tísia peenia e'ramea, Riosiwichio kaawe e'rari wikatapuapua. ¹⁴Aaata ka'chi ikime e'rame enesaa, tísia yuuwesiri aiwame enesaapua ahpo tatakoriariao, tiopachi pa'pamiratuame paaepuapua, pirena Riosichi paparaka itanepuawichioipua Riosio, pu'ka iikachi aiwamewichioo, yachapatepuawichioipua. Ahpo pirena Riosichi paparaniioipua, itapiti nerosowieoi pechichipuapua, Riosie yachapateniame tetewipuawichioipua pu'kao. ¹⁵Te'ta Riosichi paparaka itatiao, pu'ka tísia yuuwesiri aiwameo, yachapatemapua pu'kao, pu'ka tísia tatakoriario, cheriweka. ¹⁶Eeme tiame Riosichi paparakameapa, aaata ki kaawe aamo yoorario, aamo na'ara yooraria aamo cheriwepua itaka katewepuapua, pirena Riosichi itaka ahpoo, kaawe te'terepuawichioipua. Riosichio te'ta pichiwa e'raka itatiamea, kaawerumache ikiwamechepua te'ta Riosi utewario. ¹⁷Wa'achi iintokame ehkoriaomio Eeriataruai, ki yukijera Riosi itanerioipua, ahkasi Eeria eenechi yukijererioipua Riosi itanekao. Waikao wa'a teerekamepua ahkasi paika paamuparichisi u'matoame. ¹⁸Neipamio ahkasi Eeria eenechi Riosi itaneriachi yukijerakao, eenechi yukurepua, yooma ihta echitiamekoo, taaketeka.

¹⁹I'ka no'o aamo iyotepa kajuyachioipua, i'ka no'o aamo chaanemiao, tísia kaawe inataka keepujerania. Aaata Riosi paparama sewina erapaka se'wikame Riosi pooerachio, eenechi Riosichi e'enamichio oowe erapatekamea, ²⁰ka'te natakepamitia eemea, Riosie kokosapuameoi newipatekamekopua, yooma tatakoriarioopua cheriweteka, ki ookapikoipua tatakoriario.

I'wasi ku'yamenia wa'asi i'ka no'o aamo iyotepao. Cheriwema wa'asi.

Peero

Pukeri Simiyame

Iyoteparia

Teepotewa

1 Kúíra, yooma aamoo seesenu weechiami mochikame, aamo taamo tewekachi kahtiane Noonoeo, ahpowichio iintapatiamé. Neee Peero Eesusi Riosie Weratiamee weratiamea, i'ka iyojura iyotesa aamo uhjurenania, yooma aamo seesenuchitia ohjoemeopua: Poonto weechiami, Kaarasia weechiami, Kaparosia weechiami, Aasia weechiami, Wiitinia weechiami tiame. ²Eeme Riosie ahpo ijinuwa u'uwitiaméa, ahpo ehkoria misí o'inia wa'a tiame ahpo iintomia inataria puuua. Riosia aataoí waika o'inia ahsieme piipatemo e'rakamepua tatakoriameo, ahpo Weeraria Eesusichi te'ta paparakameopua, Eesusi ahpo Taana meripua eerara ne'netokaopua, taamowichio mukimerikopua pu'kao. Riosia ahpo e'rarichio e'rariaipua tiameo, tamochi yasitomerikopua ahpo Riosiwarié taamo ku'isinariapapua, ahpo nuuresiachitia nokisimichíopua. Neeea Riosio amochio, ahpo te'ta kaawerumari teetotejeraninia, yooma pipiripichi amochio, te'ta ta'iria aamo mochtomichíopua iikachio.

Ki wahjiamesi ahjaniamé Riosichi erakoa

³Teemea kaaweruma nayewataria naaju Riosio, te'ta weruma iyoriwa teeweka taamo Paamira Eesusi Riosíwarachio, Apoe Eesusi Noonórawachi. Wa'a tiame ki nu'uti iyoriwa kiajeraninia te'ta Eesusi Noonorao, taamoopua pu'kao, ki nu'uti taamo tesiweriopa, pu'kaopua taamoo, weemera ahjariwa taamo ki'yamekopapua, ahpo Taana taamowichio mukukamekoio, eenechi ahjateriaeopua, taamo ahjachi paparariopáopua. Ehpeo teemea weemera ahjari ijinuekapaopua, kaawe erakoka puuyetoka mochitoame teemea, ⁴ítapiti Riosi taamo nuutekeka kahtiaopua tewekachio, wahka ihtorichi taawechi taamo kiamiaopua. Puuu ítapiti nuutewa taamo kiapuamea, ka'chitia taawechi esoratupamepua, kiisioi nanaepamepua kiisioi ka'rapamepua, puuua ohsotiao, ki wahjiamesi

e'ramepua. ⁵Teemea te'ta iyorika paparamekopua Eesusichio, Riosia taamo neesetoka yasitoamepua, ahkasi taamo ki'yachisi ahpo taamo nuutekiaopua, i'ka weechi tatakoriniameo, taamo newipatekaopua te'ta kajuyachi taawechiopua.

⁶Wa'a tiachipa eemea pu'ka newipari kiapuamekapaopua, kaawe erakoka mochitoamepua i'ka wehjoarichio, yooma ihta a'chi tiame aiwaka mochitoaio, ehpiamiopua pehjo. ⁷Aamo Eesusichi paparaka mochitoaa, epeche nateyamepua ki o'rochitia. Aamo Eesusichi paparaka mochitoaa, aamo aiwarie aatiataka ne'neniamepua te'ta paparari pichiwarirao, o'roo na'ie kosoka, kaawerutaniamechitia. Wa'achitia eemeai, yooma ihta aiwarichi newitoka kaawerupakamea pu'ka na'iechitiaio, kiapuame eemea Riosieo, Riosi aamowichio nuuteka kahtiao, te'ta kajuyachi Riosi katewiachi taawechiopua, Eesusi eenechi enasoopua i'ka wehjoarichio. Waikao yooma tewekachi mochikameaipua tiame, aamo kaawe e'raka uuka tetewimeripua.

⁸Eemea ki aamo puusie tetewikameai Eesusio, tísia aamo nakika ukamepua. Ki tetewikai eemea, tísia oowe e'reka ahjachi paparakamepua, ki nu'unti kaawe erakoka, kiisi ahsepame tiame chanikao. ⁹Ehpeo eemea tísia kaawe erakoka mochitoamepua, nane'reka mochitoapa Riosie kokosapua, Eesusichi paparaka newipaniamekopua.

¹⁰Yooma ehkoriaami Riosi nayewaturaa, i'yeka kiisi pahtekaipua, Riosie ahpo chaanetiache iyoterepua, i'ka tatakoriwachi simiyame, Riosie newipaniameopua. Puuu ehkoriaami Riosi na'nayewatura ahpo taawechiामी ti'tijoeturi nayewaturiaa, ehpe aamo taawechiामी ikipuame chaachapariamepua. Riosia ehkoriaami o'iniaio ki nu'uti amochi iintomo inatakamepua aamo taawechiāmio. ¹¹Ihji Riosie Weratiame Riosiwariiraa, ke'chu i'ka weechi naawaiopua pehjo, apoe iintokamekaitepua ehkoriaami Riosi na'nayewatura tuuyekaopua, aaata Riosie uupuame enameriko tuukao; pu'kao ehkoriaami Riosi na'nayewaturaa, aiwatepuameko tuukamepua, nape neipa te'ta ahpo aiwasoopua, tísia peenia tiame teeremerikopua, pu'ka aaata tísia aiwariaeo, ahsieme natetetiame itipiriopa, tatakoritameo. Pukaepa ehkoriaami Riosi na'nayewaturaa, te'ta kaawe ne'neka i'yeriaipua pu'ka aaatao, aatanakamera enamerikopua Riosi Riosiwari ahpo chaaneriaio, achinitio wahka ihtoriachi enamerikopua tiameo.

¹²Nape Riosi Riosiwaria, ehkoriaami na'nayewatura ahpo iyoteteriaio, ki ahpo taawechiामी enameriko erapaterepua pu'kao,

ahpo Riosie iyotenureteriaio, taamokamera wahka ihtoriachi taawechiwichio, enemerikopua pu'kao. Yooma ihji ehkoriaami Riosi na'nayewatura chaachapatiamea, ihji Eesusi ikiriamepua taamo taawechiamío, Eesusie tísia peeniatiamie iintotiamie tiame. Pu'ka Eesusichi simiyame ehkoriaami Riosi na'nayewaturae iyotetiamea, puuupua, ehpe taawechiami aamo mochikachiami nayewatuniamiea, Riosie newipaniame tatakoriaio, tepoona eename Riosi Riosiwarie ku'iwarie, nokisiniame. I'ka Eesusi ikitiame ke'chu ikinioiopua pehjo, ahkasi Riosi ku'iwari tewekachi mochikameai, tísia tetewinareka mochitoriaiopua tiame, i'ka Eesusichi ikitiameopua.

Riosi ka'karumache yorajera

¹³Pukaepa eeme tewekachi Noono kahtiachi ahjama ohjoemerikapaopua, kaawe neesetoka aamo mochitopuapua, aamo ki ka'karuma nokiwameopua, ka'karumache yooraka mochitoka. Riosie aamo kaawe yorapuameche puuyeka mochitopuapua, Apoe Eesusi Riosie Weratiame eenechi eenachisopua. ¹⁴Eemea Riosi te'ta tatanarachitia tísia e'weka mochitopuapua, kihta nokisika ki ka'karumao, ke'chu Eesusichi aamo te'tererioio, nokaka mochitoriachitiaopua tatakoriaio. ¹⁵Toipuapua tatakoriniameo ohso kaawe, ohso kaawe te'ta piipakame mochitopuapua, ka'karumache nokiwa te'teretoka, Apoe taamo Noono tewekachi kahtiameo, wa'a tiiamekopua pu'kao. ¹⁶Wa'a te'teretoka mochitomeri eemea, Ehkoriaami Iyoterichio Riosia, wa'a taamo chaaneka, iyoteriachitia:

Neeea te'ta aamo Noono tewekachi kahtiamea,
 aamo chaaniamenia:
 “Ka'te tatakorika mochitomitia eemea;
 ohso kaawe noochitia,
 kaawe piipakame enemitiapua,
 no'oo tísia piipariemekopaopua.”

¹⁷Wa'a teeresoo, Riosio aamo Noono teewame enesaa, te'ta tísia iyorika mochitopuapua pu'kao, te'ta e'weka tiame. Wa'a te'teremeri eemea, iiweta i'ka wehjoarichi mochikaiopua pehjo, Riosi katewiachi taawechisiopua, pu'ka katewiachi taawechio, ki aamo kokosapuawichiopua Riosieo, napati aamo wa'achitia katewiachiopua. ¹⁸Ka'te natakepamitia eemea, aamo te'ta ki ka'karuma nokiwachi puuyanatiamekoo, kihtawichio kaawekamechi, aamoo, ehkoriaami noonoriwa nokaka

mochitoriachitia. Nane'riame eemea tiameo, aamo kihtawichio nokiwachi puuyanaretiaa, tisia natekachi natetetiamekopaopua, epeche ki o'rochitia nateyamee natetetiamekopapua, epeche ki tataparasi toomi nateyachitiao, puuu meetari toomia, i'ka wehjoariche nateyamepua. ¹⁹ Eemea aamo tatakoririawichio natetetiamea, te'ta Eesusi mukiwarie natetetiamepua, te'ta ki nu'uti nateyameraae, Apoe te'ta Riosie Weratiame eerarae. Ihji Riosie Weratiame Eesusia, te'ta Riosi oowewa enekamepua, po'wa meritame Riosi oowewachitia, nape taamo tatakoririao ahsieme natetepuawichioopua, ki ehkoriaami nokiwa oowewachitia, animari merisa ooweniame Riosio, ahpo tatakoriria oowera cheriwepuawichioopua pehjo. Puuu animari eeraraa ki natetiame enerepua tatakoritiameo, kihta ahsieme cho'wiamekapapua tatakoritiameo. Ihji Eesusi mukiwae oowewaria, te'ta kaawerumara piiparieme enekamepua, kiisi ihta a'chi tiaeame, kiisi ehkoriaami Riosiwichio animari meriwa Riosi ooweweniamechitia, te'ta kaawerumara animari uusa Riosiwichio me'retiaio. ²⁰ Ihji Eesusia, ke'chu i'ka weee yasipoio pehji, taamo tatakoriria natetemichio inatatiame enerepua Riosieo, Riosia i'kao, ki ma'chiametewipukame eneriaipua pehjo, ahkasi taamo taawechiamitewipuwawichioopua. Yooma ihji Riosie inatatiamea, yooma aamo kaawe teeremichio enekamepua, apoe Riosi Eesusichi iintoriae, yooma aamo newipatepuawichioopua tatakoririao. ²¹ Ehpeo eemea Riosi wa'a iintoriopa Eesusichio, Riosichi oowe e'reka mochitoamepua, Riosio Eesusio mukukoio apoe wa'api eenechi oijenateriopua. Wa'a tiachipa eeme Eesusichi paparaka mochitoamea, pukachi puuyetoka mochitoame eemea, itapiti tisia peeniatame kiapuameopua aamowichioo, Eesusi eenechi wehjoarichi enasoopua tepoona o'iniao.

²² Pu'ka Eesusichi simiyame kaaweruma tuuyewari e'waka mochikamekapao, piipatetiame eemeapa, kaawe aamo nakika mochitopuwawichioopua. Wa'a teeso wa'a te'teretopuapua, nape te'ta aamo iikachi utewaeme aamo erakowae. ²³ Eemea wa'a erakoka aamo nakika mochitoamepua, weemera enepakamekapa aamo iikachio, eenechi naawakamechitia aamo yoreminao. Ihji weemera naawaniamea, ki weechi noonorewachi naawaniamepua; ihjia tewekachi kahtiametewipukame, eenechi tijoetuka naawakameka ikiniamepua, te'ta Riosi Riosiwarirae, puuu weemera ahjaria, wahjiamesi ahjaniamepua. ²⁴ I'wa wehjoarichi ahjaniamea,

wahjipaniamepua, Riosi cheeriachitia Ehkoriaami Iyoterichio. Puuuu cheeriaipua:

Yooma i'ka wehjoarichi mochikamea,
 to'iwe seewaraka te'teriamepua,
 ki tehpe e'rame;
 Ihta ti'tijoeria,
 yooma itapiti tísia peeniatame noonowiriaopua,
 yooma kiisi naania ikiyamepua,
 itapiti to'iwe seewarachitiao,
 wakupaka wichiyame.
 To'iwe seewaraa,
 wichika wakupamepua,
 kiisi tehpe e'raka;
²⁵ nape Riosi chiaa wa'api teeremeripua,
 ka'chitia taawechi sewina ikika.

Puuu Riosi kaaweruma tuuyewari aamo nayewetiamea, Riosi chiaa puuuu, kiisi sewina ikiyamera.

2 Wa'a tiiachiopua eemea, yooma ihta itapiti ki ka'karuma nokiwameopua, yooma toaka mochitomitiapua pu'kao, i'kachitia: wihkueniamechitia, wistuai pichiwameka chaachapaniame, ikotuchewa, noriwi na'ara chaniwame aaata. ² Eemea Riosichi simiyame te'ta kaawerumakamera masitewario, kohjachitia erakometepua, ahpo yeeye mu'ira paramuamechitia, tísia paramuka eepi i'iyame. Wa'a te'teriamene esaa eemea, kaawe te'teretoame enema eemea Riosichio, aamo Riosichi weweripatoakaopua, aamo Riosi newipatemerichio. ³ Pu'ka ta'irepasaa eemea, tísia kaawe erakoma eemea taamo Noono tewekachi kahtiamechio, tísia kaawerumakoopua pu'kao.

Eesusia tehte ahjamechitia nayewaniame

⁴ Ehpeo eemea wa'a erakokamea, tehte ahjameka te'teriamepua, Riosi ahpo tiopa ahjae weraniame, nape tiopa ki pusie teteiwame. Eesusia te'ta Riosi tioparachi nawatewachi yachaniamepua, aamoo pukachi tehtechi toasika sa'miteka weraniame Riosi tioparao. Yooma aaata ti'tijoeturi ki Eesusi paparakamea, ipaka tetewikamepua Eesusio, ki kaaweruma tehtechitia ahjae karitapuameo. Nape Riosia ki ipaka tetewikamepua Eesusio, ohso kaawepua pu'kao, ki nu'uti nateyame tetewikamepua pu'kao. ⁵ Aamoo puua tiameo ahpo ahjae neteyameopua pu'ka tiopa ki pusie tetewiniamechio,

ne'neseriosichitia tetewamepua wa'ao, wa'a yooreminao Riosi yorakeka mochitoame. Eeme Eesusichi paparakamea, aamo kaawerumache yooraka mochitoaa, Riosi oowewarikai tiamepua ki pusie tetewiwame, apoe taamo Noono tewekachi kahtiameeo, tísia kaawe e'raka uuniame. ⁶I'ka Tehte Ahjame taamo chaachapaa, Ehkoriaami Riosi eee cheeriapua Iyoterichio:

¡Nee! Nee Riosia no'o mochiwarichi Siioni tewaniachio,
te'ta nateyamera Tehte yahcheka o'inemania,
wa'a ohjorepasimichiopua no'o piipatesiao.

I'ka Tehte Ahjame tísia nateyamechi paparamea,
ka'chitia taawechi suuwe erapamapua.

⁷Aamo tísia paparame pu'ka Tehte Ahjamechio, puuu Tehte Ahjamea, tísia nateyamechitia tetewamepua; nape ki pu'ka Tehte Ahjamechi paparamea, tísia ipaka tetewamepua pu'kao, Ehkoriaami Iyoterichio eee cheeriachitia:

Riosia pu'ka Tehte Ahjameo, aaata ahpo ahjae karitamia
ipaka tetewiriao,

Riosia te'ta tísia nateyame iintaparepua, ahpo tiopachi
nawatewachi yachaniamechitia.

⁸Sewinachi Ehkoriaami Iyoterichioipua tiameo, Riosie Weratiame naewakaopua, eee cheekamepua tiameo:

Wahka ihtoriachi i'ka wehjoarichio,
iintumeriko tuuyamepua itachi aaatachi motochipuachi;
puuuu tehteka teeremeripua aaata nanaarame ti'tijoerio,
motechika ruhjimiachi.

Yooma puuu ki Riosi Taanarachi paparaka nakika tetewikamea, ki pichikekamea tiame Riosi chiiiao, pukachi Riosi Taanara Tehtechi, motechika ruhjimeripua Riosi kokosarichio, ahpo tatakoriwachi itipikaopua.

Aaata Riosi ijinuwara

⁹Nape eemeapao ki wa'achi kokosarichi ruhjimeripua, eemeapa weemera ka'karuma mochiwarikapapua, Riosiekamera uutiamekapa Riosichi tetejimari. Eemea ehpeo, weemera Riosi ye'karichi mochitoamepua. Eemea tiameo, we'wemera Riosi ne'neseriosi enepakamepua, weemera Riosi tioparachi ki pusie teteiwamechi. Eemea wa'a weemera mochiwarichi mochikamepapua, apoche te'ta piipakame, Riosikamera ijinuwara. Wa'a iikapa eemea, yooma napatika siimpaka tuuyetomeri eemea, ahkaoi mochiwachiamopua,

pu'ka peenia tiame Riosi iintoria amochio, aamo tukaparichi oiyameoi ma'chiparia, aamoo kaaweruma uutapachi iintapaka, te'ta kakupachi. ¹⁰Ke'chu aamo tukapachi puuyachaniaio, kihta mochiwari eneriai eemea Riosichio, nape ehpeo eemea, Riosi te'ta mochiwari enepakamepua; Riosia ke'chu apochi paparoio, aataai ki aamo cheriweka tetewiriaipua, aamo ki ka'karumachi tesiwa te'terioio, nape ehpeo Riosia aamo te'ta tesiwa e'rekapaopua, aamo cheriweka puuyanakamepua aamo ki ka'karuma tukapachi mochitoriachio.

Ahpo kaawerumache mochtowa tetewitewa

¹¹Aamo Riosichi poponiwao pipiniwaopua tiame tísia no'o nakiyao, wa'a weechiami seesenuka te'tereka mochikameo, aamo inateka mochtokeraninia ki ka'karumachi ruhjipua; itapiti iktuawa ki kaawe ikitiame iikachi. ¹²Kaawerumache aamo yoorame tetewitepuapua, ki Riosi machika mochtomeopua pehjo. Puua ehpiamio aamo na'areka tetewameaipua, wa'a te'tiai puua Eesusichi paparapasaapa, Riosi katewiachi asisopua taawechio, ka'karuma nayewamiitepua Riosio, yooma ahpo ki kaawe nokaria tatakorio, Riosie cheriwetiamekapua.

¹³Ahkaoi seesenu yawichituwachi mochikaio, yooreka mochtopuapua ya'yawichituameo, weruma yawichikoi ki weruma yawichikoio, aataoi ti'tijoeri ajawatiameo. Wa'a aamo te'terejerani Eesusi taamo Paamiratuamea. ¹⁴Yooma mochiwari ya'yawichia, mochiwari kaawe teeretomichio ajawatiame puua, ahkaoi mochiwachiamio yoorewa neesetomichio, ki kaawe nokayameo kokosamichio, kaawe nokayameo ku'imichio, pu'kao, kaawe te'teremichio. ¹⁵Riosia kaawe aamo nokayame tetewitejerame puua; wa'a aamo te'teresoo, puu ki ijinatame aamo na'ariamea, ki machiyapa Riosichi simiyameo, ki iinuemichio aamo ki kaawe chaachapamiao, ihchi mochimichio pu'kao.

¹⁶Eemea riaorósi puhkurachitia tekipanáo, puhjetiamé eemeapa Riosieo, ki pu'kakamera e'weka mochtomichio wa'asi. Nape puu riaorósichi aamo puhjetiamé, ki aamo na'ara nokimichio puhjetiamé, ihtaai ki kaaweruma aamo yoranarewao; ohso kaawe eemea, Riosikamera tekipanakewa yoramichio puhjetiamé, Riosi nakiyache yooraka nokisiwa. Wa'a aamo te'teretosoo, yoorewa ne'nesetoamea, kihta aamo terimápuá waikao. ¹⁷Aataoi yoorepuameo, yooreka teteipua,

Achini teeka ohjorepuame nenewikamea

3 Ehpeo nenewikamewichio nayewemane aamoo, aachin teeka ohjorepuame ahpo ta'pechio. Wa'achitia taamo Eesusi neesetotere te'tetoachitia, wa'achitia eemeai ujupiraa, aamo kuuna neesetoraterere te'teremeripua, aamo kukunao aamo ta'pechio, mo'orachitia tetewika, wa'a tiame yachatiamekopua Riosieo, aamo ta'pechi te'teretopuameo. Muuu uupiraa, Riosi nakiyachitia aamo neesetoka yasitomeripua, pu'ka aamo kuunao ki Riosichi paparemekoiopua, aamo Riosichi kaaweruma teetowa tetewitepapua aamo kuunao, amochitia Riosichi paparame, enepanaremichioopua pu'kaoi. ²Wa'a ikisaa aamo kuunaa, aamo ihsitoa ne'netoka Riosichi paparanarepakame enemapua; oowera aamo Riosichi iyoriwa tetewaka, kihta masiteka nayewetiaipua Riosichi simiyameo, paparakame enemapua. ³Eeme ujupiraa, aamo te'ta peenia tiame enenariamea, ki aamo ma'chi iintoame te'ta peenia tiamee enemeripua, itapiti naatichitiaepua: o'roe chuhchaka aamo peeniataniameepua, siintoka peeniataka itichinarewaoui, wisasorioi siintoka te'ta nateyame chuchanarewaoui. ⁴Eemea aamo iikachi yooreminakamera peenia tiame enemeripua ki ma'chi aamo weerewachikamera, ki itapiti o'ro peenia tiame chuchaniamee, kiisi tehpe e'ramee. Eemea amochi peenia te'tereniameaa, aamo wahjachi kaawe e'reka nayeweniamera puuua, aamo ta'iria yasitoame tetewiniame, wa'a te'teriame ooweruo Riosia, peenia e'reka tetewamepua pu'kao. ⁵Wa'a te'tereka ohjoeme eneriai oowerua, ehkoriaami Riosichi paparaka mochitoriamea, ahpo iikachi yooremina kaaweruma te'teriae, peenia te'tiame enerepua Riosie teteiwachio. Puuua Riosi oowe e'reka, ahpo kuuna neesetowatere, mochitoame eneriaipua tiameo. ⁶Piiripi puuu oowitiame te'ta wa'a teereka yasitokame Riosichio, ahpo kuunachioopua tiame, Saara tewaniame enerepua, ehkoriaami Aurani uupira. Puuua ahpo kuuna Auranio, ahpo petechio mo'orachitia tetewame eneriaipua, ahpo kuunao yooreka tetewame. Eemea Saarachitia te'tereka mochitosaa, kihta aaata aamo a'chi chaanewa seewemeripua, kaaweruma aamo nokisiwa te'teriamekapa, aamo wahjachi ooweruo tetewakao, wa'achi nokisimichioopua.

⁷Eemea oowitiame kukunaraa, kaawe uuka teteipuapua aamo uupio, kaawe e'raka keepupuapua aamo uupio, itapiti aamo tuuyenarioo. Ka'te natakepamitia aamo uupio, ki amochitia utewaemekoo, ki Riosichi paparamekoiopua pehjo, nape Riosia

ahpo Taana Eesusichi paparasoopua, amochitia wa'achitia kiapuamepua ki wahjiamesi weemera ahjario, Riosia tisia tesiwa e'riamekapa pu'kao. Wa'a te'teretosaa eemea aamo nenewiria mochitoniamechio, kihta a'chi tiame teerema eemea, Riosi ahjama aamo nayewamiao.

Kaaweruma yoorapa aiwaniameme

⁸Ehpeonia yooma aamo Riosichi paparameo, i'ka aamo chaanemania: Aamo tesiwaka e'reka mochitopuapua, aamo Riosichi poponiwaopua pipiniwaopua tiame, yoomahka aamo, yooma aamo ahpo napati nakika, kiisi weruma aamo erakoka. ⁹Aaatae na'aretiaeo, ka'te wa'achi iintonaremitia muuuu, na'arekao. Ohso kaawe ka'karuma nehjiapuapua pu'kao, kihta nekaweka. Wa'a aamo te'teresoo, kaawe e'reka aamo tetewimapu Riosia, aamo itaeoi kaawe yooraka. ¹⁰Ehkoriami Iyoterichio eee cheeka nayewamepua:

Tehpe ta'iria ohjoenariamea,

ahpo inateka yasimachepua yeeniwao,

ki na'somichiopua itapiti ki kaawe tiame nayewakao;

kihta aamo chu'wachi machenamichiopua wistukio.

¹¹Poanatuapua aamo ki kaawe nokiawo,

ukana weripakapua pu'kao.

Ta'iria yasitowa i'yapuapua aamo wahjachioipua,

kihta ki kaawe teerepuawichio aatachio.

¹²Apoe taamo Paamiraa,

taamo tetewaka yasitoamepua taamo nokaka mochitoao,

ahpo nahkaeopua tiame inamuka,

taamo inamumia teereka kahtiamepua,

ihtaoi itapiti taamoe ahpo itanetioopua,

ikanati taamo keepunariapao.

Nape na'ara nokayameopua,

kiisi kaawe e'reka ukana weripamepua pu'kao.

¹³Aamoo utewaeme kaawerumache yooraka yasitonariame enesoo, ʒaatana aamo uumpatapua aamo itapiti ki kaaweruma yoranarewa erapatekao? ¹⁴Nape kaawerumache yoranariame enesoo, a'chikoi

aamo chaanenia aiwaiopua ki kaaweruma enepamichioo, newitoka machenamerimua, waikao ta'iria yasitomamua. Yooma pu'ka

a'chikoi aamo chaaneniaio, kiisi majawemamua. ¹⁵Pukaepa yooma eeme Riosie Weratiamechi paparaka mochitoamea, kaawerumache te'tereka mochitopuapua, Apoe Eesusi aamo te'ta Paamira

nakiyachitia. Aaata aamo utewa yooroo ki kaaweruma iintomichioo, ohso kaawe kaawe e'reka tuuyepuapua pu'kao, achini tiiachipa ki na'ara ihsinariamekopua aamoo, itapiti Riosi aamo kiamia puuyeka yasitoapa, Riosi Eesusichi iintomo tuuria. ¹⁶ Nape sosopatiame nayeweka chaanepuapua, kaaweruma inataka, kihta aamo weruma uuka. Eemea, ka'karumache yooraka mochitopuapua, te'ta Riosie Weratiame ijinuwarachitia, aaata aamo na'ara chaachapameo, suuwe erakomichioopua aamo na'arenariaio. ¹⁷ Epeche kaawe kaawerumawichio aiwaniamea, Riosio wa'a tiame reesiserioipua, ki taamo ki kaawe nokayapa aiwaniamechitiao.

¹⁸ Eesusia taamo kaawe teerepuawichio aiwaka mukukamepua, kihta ki kaaweruma iintokameai. Apoe wa'api ahpo kaawe e'rachi ahpo mukiwachi nehjakamepua, taamo tatakoririao, seenepi mukuka ahsieme taamo cho'wepuawichioopua. Puuuu wa'a iintokamepua taamowichioo, ahpo Noonochi mochipuawichio i'tomiapa. Eesusia meriretupua me'yao nape weerewarache, nape Riosiwairaa ka'i, ahjamepua pehji; Eesusia ahpo Noonoe oijenatetiaapa, tewekachi weerewaeme enepakamepua. ¹⁹ Eesusia meritiai mukisao, ehkoriaami naayachi mochiriame, wahjipakame mochikachi nayewemia tekikamepua ahpo Riosiwarioe. ²⁰ Yooma puuu wahjipakamea, ehkoriaami Nooe taawechiami, kiisi e'weka mochitokamepua Riosio. Riosia pu'ka taawechiami ti'tijoeri wahjipakameo, ki ku'itapisi puuyekame eneriaipua, apochi e'enaka paparamichioopua, teeweakaopua kiisi ka'karuma ahpo nokayao, Nooeo, pawekakera o'ineriachisi netekao, ahkasi kajuyachisi pu'kao. Nape Riosia ki wa'a noonowiriopao, osanao wa'api newipaterepua pu'ka Nooe pawekakera neteriachioopua, pu'kao te'ta tisiwa Riosichikamera paparakamekopapua. ²¹ Puuu neeroichi newipatiamea Riosichi paparakapao, ehpe taawechiami taamo tatakoriria toinareka neerochi paatoniamekaitepua, Eesusi taamowichio iintorio erakoapa, cheriweniame teemea taamo tatakoririao. Puuu neerochi paatoniamema, ki taamo aampa weerewachikamera piipatiamera puuuu, taamo yooreminakamera piipatiamepua, te'ta taamo iikachi eraniamee, Eesusi te'ta taamowichio mukuka eenechi oijenakamekopua. ²² Wa'a ikisao Eesusia, tewekachi moenarepua ahpo Noonoo Riosi kahtiachi, wa'aopua ahpo Noonoo kahtiachi yasirachi yasiparepua ahjamina, ahpo Noonoo seekarewachitia, i'wa wehjoarichi ya'yawichio, seekarewachitia. Wa'a yasakao Eesusia, yooma ahpo Noonoo utewarioe, yooma ihtaoi aaata te'ta ku'kuiwari tewekachio,

ihtaoi tewekachi te'ta utewariopua tiameo, ahpo teeretere te'tere tiamepua, ahpo tisiwari te'ta utewarieopua.

Riosi nakiyachitia ohjoeniame

4 Eemea aamo tatakoriwichio mukuriopua Eesusio, ahjama mukukamechitia erakomete eemea, ki simitenareka aamo tatakorinarewaopua wa'asi, aaata wahjipakameopua wa'asi, ki tatakoriamekopua wa'asi. ² Aaata Eesusi ahjama mukukameka e'ramea, kihta tatakorinareka yasitomeri puuua, ahpo ahjaka weritoachioopua pehjio, ka'karumache yooraka yasitomapua, te'ta taamo Noononakiyachitia, te'pa tewekachi kahtiameo. ³ Aamo ki ka'karuma yooraka mochitoriao, pu'ka ti'tijoeri ki Riosichi paparame pu'sereka nokayao, kiisi wa'a nokaka mochitopua eemea pu'kao, ka'chitia taawechi, i'ka eee tiameo: ki teesa suwepori ihsiwame; ki ka'karuma e'rari ikotuwao; nawajiwa nokiwameopua; weeru chaachapaniame pahkotakaopua; itapiti ri'riosi neteniamechi paparaniameoi, ki taamo Noonon Riosichikamera paparaniame. ⁴ Puuu ki Riosichi paparamekapaopua, u'matoka ki ka'karuma enepakamepua wa'asi, ahkasioi aamo iinsa te'tiameko e'riamepua, ki ahpochitia nokisinariopao ahjama. ⁵ Nape puuua wa'a nokayaiopua, Riosi te'ta katewiachioopua taawechio, iinatuketiao ahpo noonowiriao, yooma tuumii nookapua Riosio, ahpo ki ka'karuma nokaria i'ka wehjoarichio. Wa'a teeremiitopua yooma ahjaka mochikamewichioo, yooma wahjipakamewichioopua tiame. ⁶ Pukaepa Eesusia i'ka weechi oiyaioopua, Riosi ka'karuma tuuyewari tuuyerepua, yooma aaata tatakorichi wahjipakameka te'teriameo, ahpo Noonochi e'enamichioopua, pu'ka ki kaawe noonowiriao, cheriwepuawichioopua, ahpo weemera ahjari kiapuawichioopua tiame, Riosi Riosiarichi te'tereka mochitomichioopua, i'ka wehjoarichi mochikaiopua pehjio.

⁷ Epeche epecheche waapi teetoamekopa Riosi te'ta katewemiachioopua taawechio, kaawe aamo inateka mochitopuapua aamo ki ka'karumachi ruhjiniamopua, Riosichiche itaka mochitopuapua aamo ku'ipua, ki wa'a aamo ruhjipuawichioopua, nape te'ta pichiwa Riosichi paparaka. ⁸ Aamo nakika mochitoniameo, epeche teeremitiapua pukachio, puuu aamo nakika mochitoniamea, ki ookapi ki kaawe teereniame, katewiamopua amochio, ahpo kaawe erapatekaopua amochio. ⁹ Kaawe aamo e'reka tetewame enepuapua ahpo, aaata aamo ta'pechi che'repaniame nakiwiame

enesoo, kaawe e'raka reesisepuapua, chorowame enesoo, ihkokepuapua kooameoi, kihta kichiwewa erakoka. ¹⁰Yooma aaata iinuekaitepua Riosi ye'kario, Riosichi eename ku'iwao, ahjae a'chitiaoi ku'ipuameopua aaatao. Pukae ihsipuapua ahkaoi aamo kahtiachio, Riosie kaawe ikipuameopua ahkaoi, amochie asimichiopua aamo wahjachioi. ¹¹Peeneka naewame enesaamua, peeneka ma'chiamie tuuyemerimua aaatao, Riosichi simiyameo. Peeneka ku'yame enesaamua, peeneka ku'ipuapua aaatao, Riosie aamo ye'kari ki'yariachitiaopua. Aamo aaata ku'inarewaa, Riosichi eenamepua Eesusi Riosie Weratiamechi paparakopa, pu'kao te'ta utewari tiameopua, pu'kao teemea, te'ta iyoriwa kiameripua, ahkasi ki seena aampasi. Pu'kawichioo, wa'a teerewaopua naaju.

Riosie Weratiamechi paparapa aiwaniame

¹²No'o te'ta nakika tetewa poponia pipinia tiame, ka'te aamoche tísia aiwameko erakomitiapua. Yooma aaata teeme Eesusichi paparama, yooma wa'a tiame aiwamekaite teemea, taamo toiteme tiame Eesusichi paparaniameo. ¹³Pu'ka aiwaniameo, ohsotia kaawe e'raka aiwapuapua, pu'ka Riosie Weratiameo, wa'a tiame aiwakamekopua aamowichioo. Wa'a te'tiame enesaa eemea, apoe enasoopua Riosie Weratiameo, epeche tísia kaawe erakomeri eemea, ki aamo aiwariachitia. ¹⁴Riosie Weratiamechi te'teriapa na'aretiaa, ohso kaawe tísia kaawe erakopuapua, Riosi Riosiwari aamo ku'yamekapa wa'a aamo eratekaopua, aamo aiwaopua anachateka. ¹⁵Aaata Eesusi Riosie Weratiamechi paparapa aiwamea, ka'chitia aaata meritiamewichio enemeripua, ichikoniamewichiooi, ihtaoi einasika ikitiamewichiooi. Wa'a noonoikameo na'araka, kiisi kaawe e'raka tetewame Riosia. ¹⁶Riosie Weratiamechi mochitoapa na'arewaa, kihta suuwe erapoa tiame puuua. Pukaepa eemea ohsotia tísia kaawe erakomete eemea, te'ta Eesusichikamera te'teriamekapa eemea, Riosieoiopua tísia kaawe e'raka aamo tetewiniamekopapua.

¹⁷Ehpe taawechiami te'ta aiwaniamechio, tísia kaawe tamochi yooremina ne'nepamete teemea, te'ta pichiwa taamo Riosichi te'ta iyorika mochikao. Teemea taamoe wa'api taamo katewia tísia taamo suuwe e'riame enesoopua, ¿kehkinasa epeche te'ta kokosa tiame enetapu te'ta kajuyachi taawechiopua, te'ta Riosi ti'tijoeri katewiachioapa taawechio, kiisi Riosi Taanarachi

paparakamewichioo? ¹⁸ Ehkoriaami Saromonía cheeriaipua
Ehkoriaami Riosie Iyoteriachio:

Riosie cheriwetiameo,

tísia tehki e'rario enesoopua Riosichi ahpo paparamia
enanarewaopua,

¿epeche kehkisa tísia tehkisa ohjorepua,

kihta iinuemekopaopua Riosichi ahpo e'enanarewaopua
paparamia,

puuuu tísia pu'seriamekapaopua,

te'ta tatakorikao?

¹⁹ Wa'a tiachipa eemea, Eesusichi paparakamekapaopua,
itapiti aiwasaapua Eesusichi te'teretowawichioo, ka'te aamo
einawa tetewimitiapua pu'kao, ohso kaawe pu'ka aamo eerina
tiiao, Riosikamera tooepuapua pu'kao aamo katewekemichioo;
ohso kaawe eemea, kaawe erakokache simitepuapua aamo
kaawerumache nokisiao.

Eesusichi paparamé, kaawe nokipuame tuuyewa

5 Ehpeo neeea, wa'a aamo mochikachiami napawiniachi
pa'pamiratuameo, aamo chaanemania aamoo. Neeea eemechitia
paamiratoamekapao, neeea yooma tetewikamekapa Eesusi
meritioio kurusichio, neeeapua tiameo, wa'achitia kiapuamekapa
Riosie taamo kiapua ki taamo tetewiteniameopua pehjio, i'ka
aamo tuuyenarenia: ² Kaawe neesetomitia eemea, wa'a Riosichi
paparaka mochitoameo, aaata po'wa tepuyameka te'teriamo, nape
aamoe kaawe e'rawae, ki aaata nuurewachi, kihta erakoka aamo
toomi natetewao. ³ Pu'ka aamo neesetoka mochitoao, ka'te e'raka
yoramitiapua pu'kao, aaata teeko ahpo puhkuchitia tetewameopua,
ahpo tekipanatiaio; ohso kaawe eemea pu'ka aamo neesetoo,
ka'karuma aamo te'terewa nokayame, tetewitepuapua pu'ka aamo
neesetoka teetoao. ⁴ Wa'a aamo te'teretosoopua, aamoo po'wa
tepuyamechitia neesetokao, aamo Te'ta Neesetoame enasaapua
Apoe Eesusia, tísia kaawe aamo yoramapua, itapiti tísia peenia
tiame aamo ki'yakaopua, ki wahjiamesi e'rame.

⁵ Ehpeo neeea aamo tehtemario, aamo chaanenania. Eeme
tehtemaria, yooreka tetewipuapua aaata te'ta paamuriemeopua,
pe'yachi tijoe enema, pe'yachi ooweruoi. Eemea amochioi, ka'te
weruma erakoka mochitomitiapua apochioi.

Yooma ahpo weruma tetewameopua Riosia,

kiisi kaawe e'raka tetewamepua pu'kao,
 nape tesiwa teeka ahpo uuyameo,
 tísia kaawe e'raka tetewamepua pu'kao,
 tesiwa e'reweka.

Wa'a chiame ehkoriaami Saromonía pu'ka iyoteriachio.

⁶ Pukaepa eemea, Riosi neesetotereche mochtupuapua tesiwa te'teretoka, Riosio ahpo te'ta utewarie aamo neesetomichiopua, Riosio te'ta aamowichio iintomiachi asisooopua, te'ta weruma kaawe e'rari aamo teeremichiopua, ahpo ahjama mochipuuchi aamo ki'yoiopua, te'ta tísia peenia tiiachi mochiwarichiopua.

⁷ Yooma ihta aamo a'chi erakoo, Riosichi paparapuapua pu'kao, aamo katewekepuawichioopua, Apoe aamo Noono tewekachi kahtiaméo, wa'ache tiame aamo e'reka yasitoamekopaopua, aamo ku'inarewakao.

⁸ Che'maka mochtupuapua eemea riaorósichio, puuu riaorósi aamo seepurawao, mawiyáchitia ma'uchaka oiyamekopapua, aaata konarekao. ⁹ Pu'ka riaorósi amochi enasooopua ki kaaweruma ihsimichio eratekao, utewaeme aamo wa'inepuapua pu'kao: “Ka'i, kiisi wa'a iintomanía”, chaaneka, aamo Riosichi paparakaopua. Amochio inatepupuapua, ki muuuche wa'a tiame ikiyamekopua, yomachi weechi aamo poponia pipiniai, wa'achi tiame ikiyamekopua pu'kao, riaorosiéo. ¹⁰ Nape Riosia neipao, ku'itapi aamo wa'a te'terioiopua aamo riaorósi ahjama nasiwakao aamo wa'ineka, Riosia amochi enamiitepua te'ta na'sonemiao, aamo riaorósichi o'yaekachitia te'teriaio. Nape i'wa wehjoarichi aamo aiwaka mochtioiopua pehjo, aamo utewari kiamapua, aamo anachaka mochtomichiopua riaorósi aamo na'areka yasitao, pu'ka utewari aamo ku'iwaew newitomichiopua riaorósi. Wa'a iintomeri Riosia, apoe aamo paaekamea, tísia peenia tiiachi ahpo ye'karichi mochimichioo, yooma ahpo Taanachi paparakameopua, Eesusichio. ¹¹ Wa'a iintomerikopua Riosio, tísia cheriwema ki'yamenia pu'kao, te'ta ki nu'uti utewari tiameraopua, ahkasi ki wahjiamesi simiyame wa'a teerejeraka.

Kajuyachi teepotari

¹² I'ka iyojura no'o aamo uhjuriaa, paikapioi naawesaripua, no'o ku'iwa Siriwano ahjama iyotetiamepua, pu'kao no'oo poonichitia tetewa. I'ka iyoterichi no'o chiaa, Riosi te'ta taamo tesiweria

nayewamepua, te'ta pichiwarichi simiyame, aamoo Riosichio, te'ta pewatiame mochitojerawa, Riosichi aamo paparawao.

¹³I'wa Wawironia tiopachi mochikamea, puuua Riosie ahpowichio uutamea amochitia, aamo teepotewa uhjurenapua. Marakoai no'o taanachitia tetewao, aamo teepotenapua tiame.

¹⁴Eemea Riosichi te'teriamea, ahkai aamo natepaio, yoorewae koomorepaka teepotepuapua.

Yooma aamo Riosie Weratiamechi paparameo, ta'iria mochitojerame neea. Wa'a aamo te'teresoo tísia kaawe eramania. Cheriwema wa'asi.

Peero

Oosa Simiyame

Iyoteparia

Teepotewa

1 Kúíra, yomatiamé tamochitia Eesusichi paparamé. Neeea Siimoni Peeropua, piiripi Eesusi Riosie Weratiame ajawaria, ti'tijoeekachiami uhjuratiame, Riosi ka'karuma tuuyewari tuuyemichioopua. Aamoo pu'ka tuuyewari pichikeka Eesusichi paparakamewichio i'ka iyotesa uhjuriamenia, aamo tatakoririao Eesusi iintoriae piipatetiameopua, puuuu Apoe te'ta taamo Riosiwara, Apoe te'ta taamo Newipatekame. ²Neeea Riosieo, tísia kaaweruma amochi teetojeraninia, aamo Riosichi simiyameo epeche epecheche pahteniameeo, aamo te'ta Paamira Eesusichi simiyameo, epeche epecheche nane'rerewae.

Riosi Weratiamechi aachin teeka mochtipuame

³Riosia epeche kaawe taamo pahtesoopua Eesusichi simiyameo, ahpo tísia utewarie taamo kaawe mochtotesimapua, ahpo te'ta nakiyachitia. Riosia apoe taamo Noonoa, ahpo Taanachi iintoka taamo ta'iria mochiwa iintapakamepua. ⁴Riosia ahpo Taana Eesusi iintoriae taamowichioo, ahpo tísia peenia tiame iintomo tuuria taamowichio iintokamepua, taamo i'ka wehjoarichi kiisi kaaweruma nokiwachi puuyanakao, apochi newipatekao. Wa'a tiamechi taamo puuyanakapaopua, ahpo kihta a'chi tiame Riosiarichi taamo kipotepamepua. ⁵Pukaepa neea aamo chaanenapua, aamo Riosichi paparaka mochtitoaio, i'ka naati itapiti yorapuapua tiameo: te'ta kaaweruma eneniamé; epeche epecheche Riosichi simiyame pepenipaka mochtoka; ⁶pu'ka aamo ki ka'karumachi wichiniameo, kaawe aamo neesetopuapua; aamo pewatiame te'terewaopua Riosichio wa'api pewatiame teeremitiamua, kiisi toaka pu'kao; aamo Riosichi iyoriwao epeche epecheche teerepuapua; ⁷amochitia Riosichi paparamé, te'ta kaawe e'raka tetewipuapua pu'kao; wa'a ikisa tiameo, aamo ahpo nakika mochtowao, epeche epecheche teetopuapua. ⁸Yooma i'ka yooraka mochtosaa eemea, te'ta

Riosie Weratiame nakiyachitia mochtomapua, itapiti kaaweruma yoorame enemapua, aamo mochiwachi taaketiamē. ⁹Nape yooma i'ka teereniamē toinariamea, ki tetewamepua Riosie ahpo kaawe yorapumeopua meere taawechio, puuua ahpo tesiweka tatakoriwa piipatetiameo, natakepakame puuua pu'kao. ¹⁰Pukaepa eeme Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame, Riosie paetiamekapa ahpo tatanachitia enemichiopua ahpo ta'pechio, pewatiame amochi chapika mochtopuapua Riosichi aamo paparawao. Yooma i'ka yooraka mochtioame enesaa, kiisi so'mimeri eemea ki kaawerumachio. ¹¹Wa'a te'tereka aamo mochtosoopua Riosia, kaawe e'raka aamo uumapua weemera wehjoarichio, ahpo Taana aamo newipatekame ye'kaka yasimiachiopua, ki wahjiamesi.

Pichiwarikamera masitewa e'wewa

¹²Wa'a tiachipa neea, kiisi toimania i'ka aamo tuuyesiaopua, kiisi natakepaka mochtomichiopua aamoo, i'ka no'o aamo masitiaio, aamoo nane'reka mochtioamekoiopua pu'kao, pichiwarikoopua. ¹³Neeea ahjaka kahtiaapua pehjo, kaawe no'o ihsiamē maayamenia i'ka aamo no'o iyotepao, i'ka aamo pusatewa inatepasiwaopua, yooma aamo no'o chaaneriaopua masitekao. ¹⁴Nane'riame neea i'ka no'o weerewaeka kahtiao, amori kiteremerikopapua, wa'a tiame ne'netetiame neea no'o Paamiraeo, apoe Weratiameeopua Eesusi. ¹⁵Nape iiweta ahjaka yasitoaone pehjo, yooma a'chikoi iintoma neea, i'ka no'o aamo masiteriaopua, no'o ki'tioiopua masitekao, wa'api teetomichiopua no'o masiteriao.

Eesusi ajawaria Eesusichi simiyame pichiwataria

¹⁶Teeme Eesusi ajawaria masitiaa, ki taamoe erakoa chaachapakameopua teemea aamo masiteriao, yooma ihta Eesusi Weratiame utewarira taamo aamo nayeweriaopua, pu'kao wahka taawechi enamerichi simiyame taamo aamo nayeweriaopua tiame. Yooma puuua te'ta pichiwariopua, teeme wa'apiai tetewikamepua Eesusio, ki nu'uti tiame utewariemekopua pu'kao. ¹⁷Pu'kao tiame teemea, nane'riame teemea ki teesa tiame werumakoopua, pu'ka Eesusi te'ta Noonorao, Eesusichi simiyame inamukamekapapua, eee cheekamekoopua ki nu'uti tahpitika tiame nayewakao: “Ihja no'o Taanápuu, te'ta ki nu'uti nakika yasitoamerao, tisiwa ki nu'uti kaawe e'riamenia pu'káo.” ¹⁸Pu'ka wa'a chiame taamo

inamoio Noonorao, kaawichi taamo yeetokoikapua, sewina tiame enepariamekoio. ¹⁹ Ihji wa'a taamo inamuria sewina ikiriachio, te'ta pichiwa puuuu. Yooma ehkoriaami Riosi na'nayewatura Eesusichi simiyame iyotekaopua, te'ta pichiwa puuuai tiameo. Pukaepa eemea te'ta pichiwa chaachapario tetewika mochitopuapuaa, yooma pu'ka Ehkoriaami o'inia Riosi na'nayewatura Iyoterichi chaachapario, yooma puuuu pichiwa machenamerikopua. Yooma i'ka chaachapatiame ikisiwa teteiwachio, amochi tahjeraka teeretoniamepua, aamo te'ta pahtepuamechio ku'isimichiopua, ahkasi aamo ma'chirepachisio te'ta aamo pehterepachisio, aatanakamera nayewaka chaachapariamekopua Eesusichi simiyame iyoteriaopua. ²⁰ I'ka ehkoriaami Riosi na'nayewatura chaachapario, aaataai ki sewina tiame chaachapametepua ahpo masitiachio, aapoeche wa'api machename kaawe chaachapaniameo. Aapoe ehkoriaami Riosi na'nayewaturaai, ki aapoe ahpo inatarichi e'ra chaachapatiame puuuu, ²¹ Riosi apoekamera ahpo Riosiwarie wa'a cheeka iyoteteriopa, ki aapoe Riosi na'nayewatura erakoachi iyoteriapa. Pukaepa ihji Riosi na'nayewatura chaachapaka iyoteriaa, ki nu'uti iyoriwa tiaitepua.

Ma'masitari wistuki masitiame

(Uurasi 4-13)

2 Ehkoriaami isaeri ti'tijoeturichioio, iinturiaipua tiame ti'tijoeri, Riosichi simiyameo tísia wistuka nayewame; wa'achitia ehpe taawechemioi amochio, iintumeripua tiame aata wistuka naewameopua Riosichi simiyameo. Puuuu ki maaeteka nayewaka aaataoi wihkuemeripua, ihtaai aamo sewina ikimichiopua ahpo masitewaeo, pukachi ki nane'retoka wichimichiopua, ahkasioi Eesusi aamowichio mukuria aamo tatakoria natetekao, ki pichiwako chaachapamamua. ² Muuwaeme ti'tjoeria, pu'ka ki pichiwa chaachapaniamera nokisisimeripua, pu'ka yooma ihta suwepori tiame nokisika, itapiti ki ka'karuma. Wa'a te'teretopua pu'kao Riosi pooechi nokisiameai, kiisi kaawe chaachapapuamepua. ³ Ihji ki ka'karuma masitaria, tahpitika e'ramekapapua toomichio, wihkueka toomitumapua ti'tjoerichio. Nape pu'ka wa'a nokayamewichio Riosia, ki ehpesi o'inia, ki nu'uti kokosamo e'ramepua, ka'chitia taawechi puuyame tiamechi kokosari. ⁴ Riosia tewekachi ahpo ku'iwaoi, kiisi cheriwerepua pu'kaoio tatakorikameo, yooma ahpo seepurawachikamera enepakameo, pu'kao Riosia pehji

puuyeka mochitenapua pehjo wahka oorosi tukapachio kaarenae o'yaekáo, ahkasi wahka ihtoriachio ahpoo te'ta katewemiachi taawéchio. ⁵Riosia ehkoriaami Nooe taawechemioi ki ka'karuma ti'tjoerio, ki ahpo iyorika mochitoriopa pu'kao, yomatiamé si'ripuka kokosariamepua pu'kao, kiisi cheriweka tatakoriropua pu'kao, kiisi ahpo cheriwejereriopa. Riosia wa'a iintoaio, Nooeche newipateriamépuá, oowisani ahpo ta'pechi ohjoemeche ahjama, Nooeche waika taawechemioi ti'tjoerio, Riosi kaaweruma tuuyewari nayeweka yasitoriopa. ⁶Riosia ehkoriaami Aurani taawechemioi, Sooroma tewaniachio Oomora tewaniachio puá tiameo, tísia tatakorika mochiriopua pu'kao, na'ie tísia kokosarepuá pu'kao, napiso yachapateka. ⁷Riosia wa'a Sooroma, Rooti tewaniameche newipateriamépuá pu'kao, kaawerumakoopua pu'kao, i'kao tísia aiwaka kahtiamékopua wa'ao, wahjachi wa'a ohjoeme tísia na'ara yoraniaeo. ⁸Ihji Rooti tewaniamea, tísia aiwaka yasariaipua wa'ao, yooma ihta kiisi kaawe tiame nokiopa wa'ao, yooma a'chi tiame ki kaaweruma inamukaopua, kiisi kaawe nokiwame tetewapaopua tiameo, kiisi wahjiamé senepi taawechi. ⁹I'ka Riosi wa'a iintoria tetewitoka teemea, te'ta ki ka'karuma yooraka mochitoameopua, ki teesa kokosari aiwatemerí Riosia pu'kao. Nape te'ta ka'karumache yooraka mochitoameo, kaawe e'raka tetewamepuá pu'kao, kaawe e'raka ma'chipasiamepuá, ihta itapiti a'chi tiame aiwasiachio puá. Puuu te'ta ki kaawe noonoikame te'ta kokosapuachio, Riosi ki nu'uti kokosamiachio, Riosi te'ta katewemiachi taawechi enemeripua. ¹⁰Ihji nuuteniamé kokosaria, naatiwichio puá: te'ta suwepori nokayamewichio, Riosi kaaweruma tuuyepuawichio wa'iname, kiisi yooreka yasitoame aaata tísia yoorepuá tiariameoi. Ihjia, te'ta iyoriniameoi kiisi suuwe erapaka na'ara chaachapame, ahkasioi te'pa kahtiamé Riosi ku'iwa na'arekaiopua, kiisi suuwe erapame. ¹¹Nape puuu Riosi tewekachi ku'kuiwaria, epeche tísia utewari iinuekaipua tewekachi taamo Noonoeo, kihta teriwa chaachapamepuá pu'kao, Riosi tetewachio. ¹²Ihji ma'masitari kiisi ka'karuma masitiamea, oowera animarika te'tiamepuá chapisa ko'iniame. Ihjia kiisi ijinatamepuá, ahpoche erasia nokisiamepuá; ihji ti'tjoeria, kiisi ihta kaawe pahtiaopua, aaata na'ariamepuá. ¹³Yooma ihji aiwateka nokisiame Riosichi te'teriamé, ki teesa kokosapuaite puuu Riosieo, yooma pu'ka aaata tetewachioi suwepori nokayameopua, pahkotaka, a'chitia keenakooi. Ihjia, aamo koayachi koaka mochikaoiopua tiameo, tísia iinya nokayamepuá amochio, aamo ka'karuma tiia ohchopatekao. ¹⁴Ihji ti'tjioea

aaata oowitiame ne'naiopua ahpo puichio, ki nu'uti ikotuka tetewamepua, tahpitika e'raka ki aiwaniamesi; ihjia tiameo kiisi teeweka tatakoriamepua. Ihjia tiameo, tahpitika e'ramepua ahpo ikotuwachio, tísia pepeniamekapa aaataoi oowe erapatekaopua, ihjia aaataoi oowe erapatiamapua, ki pepeniameopua ahpo wa'inakao. Nape pu'ka wa'a nokayameo, kiisi wa'atia itipimeri puuuu Riosi kokosarieo. ¹⁵ Puuuu, toakamekapa puuuu kaaweruma poeoe, ki teesa wewekakame puuuu na'ararichio. Ihji ti'tijoeria, Waarami tewaniame tijeochitia nokisiamapua, ehkoriaami yasakame. Ihji Waaramia Weeri taanara eneriaipua, toomi ikotuwawichio, sewina iintokame ahpo Riosichi iyoriao, ahpo ki kaawe iintomiawichioopua, toomi uunarekame. ¹⁶ Nape ihjia, i'ka ki kaawe iintomia simiaio, teriretupua ahpo uuruwa yaasetoaeo, ka'chitiame taawechi nayewameoi, i'ka uuruchi ihtoio, ki u'matonarerioi. Uuruwa wa'a iintoka ki iintoterepua Waaramio, ahpo ki kaaweruma iintomia erasio. ¹⁷ Puuuu wistuki ma'masitiamea tiameai, neeroi kaaweruma pajename wakipakameka te'teriamapua, pukachio kihta ka'karuma pajenamekopua wa'asi. Ihji ti'tijoeri ki ka'karuma masitiamea, pa'wichurichitia i'toniamapua eekaeo, ku'witapiche nokisa toomitusa sewinachiami uumatosiame. Ihjia wa'a nokayaio na'arakao, ki teesa tiame Riosi kokosamiachi i'topuaitepua, ki teesa iinya tiame tukapachi ahpo uhjurachi, ahkasi ki wahjiamesi ki teesa tiame aiwamiachi. ¹⁸ Ihjia tísia peenia tiame nayeweka oowe orapatiamapua, wa'a chaachapakaopua aaata ki pewatiame te'teriamapua Riosichio, sewina erapatekaopua pu'kao, ahpochitia nokisimichio ki ka'karumachio, kihta nateyamechi, aamo ka'karuma enepanariapao, ki ka'karuma yooraka mochitoai puuyariachi. ¹⁹ Puuuu aamo se'wi tiame ma'masitiamea, ahpo ahjamao nokisisoopua, sa'rumio tuuyamepua itapiti nuurari iyorika mochitoniameopua aamo o'yaeka te'teretiaio. Pu'ka nuurari aamo o'yaeka te'teriachi na'sosaapua, ihtaai aamo nakiya yoranariachiopua, kihta eerina teeremio tuuyamepua. Nape puuuu aapoekamera o'yaeka mochitoai chaachapamepua, ahpo tísia tatakoriwachi chapitiamekapa, yooma ahpo ihta ki ka'karuma ikotuwachi. ²⁰ Aaata taamo Apoe Paamira Eesusichi paparakapa i'ka weechi ki kaaweruma nokiwa newipatetiameaipua, ki wa'achi nokisimichio, eenechi ki ka'karuma yooraka yasitosaaapua, epeche ki kaaweruma teerewa tiame, enepamepua Riosichio, ki pukeri ahpo teereriachitiaopua. ²¹ Aaata wa'a iintokame enesaa, epeche kaawe eneriaipua ki machisaa Riosi kaaweruma poeoe, ki epeche

ikimichiopua pu'kao, ahpo ki kaaweruma teereriachitiaopua pukeri o'icharichio, i'ka Riosi kaaweruma machikaiopua. ²² Waikaopua puuu wa'a iintokamea, eee chaachapaniameka iintoamepua: “Chuhchuria, eenechi ahpo yo'yoria ko'komia eenakamepua”; piirechi chaniwamea, eee chaniwamechitia tiamepua tiameo: “Koowia kaawe papakoka uupetiaioo, eenechi wehsarachi eenaka wehsarapamepua.”

Taamo Paamira Eesusia eenechi enameri

3 Aamo no'o te'ta nakiya poponiwa pipiniwa tiame, ihji no'o aamo iyotepaapa, oosa simiyamepua. Neeea i'ka oosa simiyame iyojurachio, te'ta aamo inatajeramenia, kai waapisi tiame inataka Riosichi simiyame, yooma te'ta tísia ka'karuma Riosi tuuyewarichio. ² Ki natakepajerani neeea, pu'ka ehkoriai Riosi nayewatura iyoteka chaachapariaopua, Riosie piiparieme. Yooma pu'ka chaachapariache yooraka mochitojeraninia, yooma Eesusi ajawaria aamo masiteriaopua tiame, Eesusie taamo Paamirae Apoe taamo newipatekameopua tiame, nayewatumichio uhjuraria. ³ Ke'chu ihta chiiainia aamoo, i'ka pahcha aamo nane'rejeraninia: kajuyachi taawechemio, e'eneripua aata ti'tijoeri, ahpochewichio erakoa inatame. ⁴ Puuuu aamoo na'ara erakokao, iinatukemeripua chaachapaka: “Nee, ¿enamerijoarepua, ki ku'itapisikoipua Eesusi ahpo ku'we enamio tuurioio? Ihji weeeai wa'api teetoamepua naayachi o'inia enepatetiao, kihta sewina ikiyamepua ahkasi ehpiami taawechisio. Taamo ehkoriai noonoriai wahjipakameai, wa'achi chaachapaniame puuyetoka mochitoriaipua Eesusi enamerio, nape ahkasi ehpesioi, kiisi eenamepua. ¿Achinitio enameripua naaju?” ⁵ Wa'a chaachapamea, kiisi pichikiamepua Riosi iintomo tuuyaa kiisi wehchi wichiyameopua ahkasi ahsieme ikiyachisi. Ki pichikiame puuuu i'ka weeeo, ke'chu i'ka yachanioopua pehjo, Riosio chaachakache wakiyachi iintapariopua i'ka weeeo, pa'wetere tiioipua i'ka weeeo, pa'weo norikame manipateka. ⁶ Ihji nanaarame masitaria, kiisioi nane'riamepua tiame ehkoriai, Riosi cheeriachichee yomatiamie si'ripurioopua weeeo, yomatiamie nanaarame wehjoarichi si'ripuka. ⁷ Nape i'ka weee kajuyachio Riosia, te'ta ahpo utewarieo, chaachasache tajenatemeripua yomatiamie i'ka weeeo, ahkasi tewekaopua tiame. Wa'a iintomeri Riosia, te'ta ahpo katewiachi taawechiopua, yooma nanaarame

katewesa kokosaiopua. ⁸ Pukaepa eeme no'o Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame, ka'te wa'a yaapi erakoka mochtomitiapua, nanaaraka chaachapamechitiao, taamowichioo piie miiri paamupario, Riosia piie taawechitia tetewamekopa; Riosio piie taawechitia tetewao, taamowichio piie miiri paaumparipua. ⁹ Wa'a teeka tetewiniachioopua, taamo Paamira Eesusia waikao, kiisi ariwapaitepua ahpo te'ta enamiachio, aaata wa'ami ahka tísia ariwapamekoo Eesusio chaachapanioioo; nape ihji taamo Eesusi Paamiraa, ki aaata epeche tatakoriichi wewekamichioopua puuyeka tiamepua pehji, tehpe teewepamepua ahpo enamiao, epeche weeka apochi e'enapuawichioopua, ahpo tatakoriniameopua wa'asio, toakaopua wa'ási. ¹⁰ Nape taamo Paamiraa enamachepua, ihji eenaiopua senawato asimitepua ichikoamechitia. Pu'ka taawechio, ihji tewekaa, kiterepamitepua waikao, ki nu'uti tiame te'teoka. Yooma aaata taamo itapiti ahjae neteniameai, yooma saipameri puuui na'ieo, kihta enepaka wa'asi. Weeechoio, yooma ihta netetiameai, wa'achitia saipameripua tiameo, wee tajenarieo. ¹¹ Yooma i'ka weeo saipaka kajupuamekoopua, i'ka wee tewekara tiameo, ¿ki te'ta ka'karumachi yooraka mochtomerijoare eemea te'ta aamo iyoriwa te'terekaopua Riosichio, ¹² yaapi erakoka Apoe Eesusi tekimichioopua, aamo newipatemiao, i'ka wee kajuyachi tajenamerichio? ¹³ Teemea, yooma wa'a i'ka weeo tajenaka kajumerikoioopua, yooma tewekaoioopua ki naania ikimerikoopua tiame, yooma ahjachi iintuameopua ki naania ikimerikopua tiameo, weemera wehjoari taamo mochimichi, puuyeka mochtioame teemea, weemera teweka iinueme, Apoe taamo Paamira Riosio, iintomo tuuriachitia. Wa'a weemera taamo mochtikachio, kiteremeripua ki ka'karumao, apoche ka'karumache ohjorepuachi wa'ao. ¹⁴ Pukachipa eeme no'o tísia nakiwaa, ka'karumache yooraka mochtopuapua pewatiame mochtoka Riosichio, wa'a aamo te'teresoo Eesusi eenaiio aamo katewemiao, ka'karuma te'teriane aamo tewimichioopua, kihta a'chitiame tatakorieme. ¹⁵ Puuu tepipi teeweniamea Eesusieo, epeche weeka muuwepamichioopua apochi newipamerio; wa'a teeka tetewimete teemea, pu'ka Eesusi tehpe puuyewa teewiao. Taamoo Paoroa taamo pa'chichitia tetewaa, wa'achi cheeka aamo iyotepekame puai i'ka tehpe eenepaniame Eesusieo, i'ka Riosie ahpo kiaretia ti'tijoeri tuuyewarichioopua. ¹⁶ Yooma ahkaoi ahpo iyotepariachioopua, wa'achi cheeka iyoteparepua i'ka tehpe eenepaniame Eesusieo. I'ka Paoro iyoteparichi tísia tehki tiame masitiamekopao, ki kaawe

pahtekameapua, se'wikamepua pu'kao, te'ta Paoro masiteriachitia masitepuao. Pukaepa, ki te'ta machiyame Riosichi simiyameo, se'wichi ruhjiamepua ki kaawerumachi. Ihji ma'masitari ki ahsieme pepenipakame Paoro masiteriao, se'wi chaachapaka masitiamepua, wahjachi Riosi iyotaperichi chiiiao. Puuu se'wi masitiamea, kiisi kaawe nokayamepua Riosi te'ta pichiwari chiiiao, wa'a te'tiapa puuu, ahpo wa'api na'atamepua. ¹⁷ Pukaepa eeme no'o poponichitia kaawe e'riaa, pu'ka se'wi masitiamechio, kaawe aamo inateka mochtitopuapua, ki aamo apochi panisutomichiopua ahpo tísia wihkuewae, aamo kaawe Riosichi te'terewao, ruhjipateka. ¹⁸ Pukaepa eemea, kaawe machipakame mochtitopuapua Eesusi masitiao, te'ta taamo Paamira Eesusi nakiyachitia, Apoe Eesusi Riosie Weratiameo, taamo te'ta newipatemichio weratiame. Pukaepania i'ka iyotepe kajuyachiopua, i'ka Eesusi Riosie Weratiamewichioo, weruma iyoriwa teerejeraninia pu'kawichioo, ahkasi ki wahjiamesi.

Wa'a te'teresaa kaawe enemiipua. Cheriwema wa'asi.

Waani

Pukeri Simiyame

Iyoteparia

Riosi Naera

1 Kúíra yomatiamé i'ka wehjoarichi mochikáme. I'ka no'o iyotewachio, aatachi simiyame itapiti aamo nayewemane, kihta ki'tioi i'ka wehjoario, ahjaka yasitokameopua wa'asi, ke'chu naayachisi o'ínia. Puuu aataa ihji aatapua: taamo wa'api pusie tetewaria, taamoo pu'kao keepuka ohjoria; taamoo pu'kao, taamo sekae ahjachi ihcheperia. Ihji te'ta aataa, Eesusi Riosie Weratiame puuu; puuu, Apoe te'ta Riosi Naera puuu, Riosia pukae ahpo Naerao, te'ta kaaweruma ahjarikamera taamo ki'yamepua, weemerakamera ahjari. ²Ihji wa'api Riosi Naeraa, i'wa wehjoarichi eenaka tijoetukamepua, taamoo taamo pusie tetewiriamepua; pukachi wa'a tiichipa teemea, pichiwako tuuyámepua, i'wa wehjoarichi eenáριο. Pu'ka Naera Tijoetukamechi simiyame, aamo nayewatuna teemea. Puuu Naera Tijoetukamea ki wahjiamesi ahjari tiamepua, puuu taamo Noono Riosi tiarichi o'inia tekikamepua, pu'ka tiarichi o'inia tekika weeechi eenaka, taamo ahpo tetewitekame. ³Pu'ka te'ta taamo tetewaria, pu'ka te'ta taamo inamuria tiame, aamo nayewatuame teemea, aamóo, wa'achitia tamochitia taamo Noono tewekachi kahtiamechi te'tereka mochitomichiopua, wa'achitia Riosi Taanarachi taamo te'tereka mochitoachitia, wa'achi te'tereka mochitomichiopua, Eesusi Riosie te'ta Weratiamechio. ⁴Wa'a tiame aamo tuuyepame teemea i'ka iyotewachio, pu'ka aamo Riosichi peenia erakoao, epeche ahsepari teerepuawichio.

Riosia piipari tahjewari puuu

⁵Eesusi Riosie Weratiame taamo aamo masitenureriaa, ihji kaaweruma weemera tuuyewari puuu: Riosia piipari tahjewari, ki'tiameoipua tiameo, ihtaoi ki kaaweruma tiameo, kiisi oiymeoiopua tiameo, tukaparichio; ihjia te'ta kaawerumache ihsiwa tiamepua. ⁶Pu'ka Riosi ahjama kaawe te'tio tuusaa teeme,

nape wa'a chaachapaio ki ka'karuma yooraka ohjosaa teeme, wistuame teeme taamo chaachapariao, ki taamo chaachapariachitia ohjoekapa teeme. ⁷Nape uutapachi ohjoresaa teeme kaawe ahpo uukao, Riosichitia uutapachi te'tereka mochtitoame teemea, kaawe erakoka mochtitoka taamo wahjachi ahjamaoi, Riosi Taanara Eesusio taamo tatakoriiria te'ta taamo piipateriopao, tísia kokosa aiwaka, ahkasi kurusichi mukukao.

⁸Ki tatakoriwaeme taamo teewasaa teeme, taamo wa'api taamo wihkuiámepua, kihta ki'tiame teemea waikao, taamo pichiwariwao. ⁹Nape teemea Riosio taamo tatakoriurio tuusaa, tísia kaawe erakometepua taamo tatakoriitiao taamo cheriwemerikopua, pu'kao tamochio, te'ta kaawerumache ihsiamekopapua, yomatiamete taamo kiisi kaawe nokariaopua, piipáteka. ¹⁰Nape ki tatakoriwaeme taamo tewasaa teeme, Riosikamera wihtuchame teeme waikáo, ki pichiwaka uuyamekapa teeme pu'ka cheeriao, Apoe Riosio cheeriopa taamoo, yomatiamete teeme tatakoriiriameko tuuka.

Eesusi Riosie Weratiame taamo nehpuhari

2 No'o Riosichi kukuchiwa, i'ka itapiti aamowichio iyotiamenia, kaawe aamo inateka mochtitomichio itapiti ki ka'karumachi wichipuameo. Nape seenekachi aawata piire tatakoriichi wichisoo, ijinueme teeme aaata taamo nehpuhari, riaorósi taamo wenejia taamo Noonote tewekachi kahtiametichio. Puuu Eesusi Riosie Weratiamea, wa'a iintomeripua taamo nehpuharkao, puuu Apoea, te'ta tísia kaawerumakapa puuu, taamowichioo kaaweruma wichiyameche, ihsiamekapapua. ²Pu'ka Eesusio taamowichio mukiwarichi ahpo nehjariopaopua, yooma taamo tatakoriika wikiriataria natetetiamete itipikamepua, ki ehpe taawechiami taamochewichio, ahkasi yomatiamete i'ka wehjoarichi mochtikamewichio, Eesusichi paparakameo.

³E'waka mochtisaapu teeme pu'ka Riosi nuurario, pukachi nane'repuame teemea, pichiwa kaawe te'tereka mochtitoamekopua Riosichio. ⁴Nape aaata ahka cheeso: "Tísia kaawe teereka yasitoamenia Riosichio", nape wa'a chiiaio, ki yorame enesaapua Riosi nuurario, kihta Riosichi kaawe teereka yasitoamepua, oowera tísia wistuamepua, kihta pichiwari tiamepua apochio. ⁵Sewina chaniwachio, aaata e'waka yoorameapua Riosi nuurario, pukae e'wewa ihsiwae tetewitiamete Riosio, tísia ahpo nakiyaopua Riosio. Pukachi wa'a taamo tiichi, taamo nane'riame teemea,

taamo kaawe tiamekopua Riosichio. ⁶ Aaata ahpo Riosichi kaawe teereka yasitoameko tuuyamea, Riosi Taanara Eesusi i'wa weechi yasariachitia, yasitómetepua.

Weemera nuurari

⁷ No'o Riosichi nakiwaa, ihji nuurari aamo no'o iyotepiaa, ki weemera simiyame puuua, puuu wa'apikai tiipaopua ehkoriaami o'inia simiyame, puuu wa'api puuua, ehpiami taamo nayewatuaa, pu'kaopa aamoo inamuriapa wa'ási. ⁸ Nape wa'a tiiaipua, Riosie Weratiameo ahsieme e'wewa iintoriopa, yomatiame Riosi nuurari e'wepakaopua i'wa weechi oirioio, weemera tiame Riosi nuurari e'wewa, enepakamepua. Ehpeo eemeai Riosieo, yomatiame ahpo Taana Eesusichi paparaméo, ahsepari e'wekame taamo tetewamepua ahpo nuurario. Pukaepa ehkoriaami tukapari Riosi nuurarichi nokisitiamea, puuua saipatoamepua, ehpeo taamoo Riosi Taanara tahjewarachi mochitoamekopa, Eesusichi paparakao. Ehpeo eemea Eesusi tahjewarachi mochitoamea, kaawe ahpo nakika mochitoamepua.

⁹ Aaata piire ahka Eesusi tahjewarachi yasitoame teewasoo, wa'achiaipua nekumesaa ahpo piirechio, tukapachi yasitoamekai chiiamepua pehjo. ¹⁰ Nape puuu ahpo piire nakika yasitoamea, Eesusi tahjerawachi kaawe teeretoka yasitoame puuua, aataai kihta tatakoriichi wichiteme tiamepua. ¹¹ Nape aaata ahpo piirechi nekumeka yasitoamea, wa'a ahpo ma'chitamepua tukaparichi yasitoamekoo, ki ma'chiriameka tiamepua, tukapachi oiyamechitia kiisi ma'chiriachi.

¹² Neeea Riosichi kukuchiwalao, i'ka no'o iyoterichio eee chiiame ka'karuma tuuyewa iyotiamenia aamowichioo, Riosichi aamo te'terepariopa aamoo, Riosio aamoo cheriwieriopa tatakoriiriao, Eesusi Riosie Weratiameo aamowichio iintóriae. ¹³ Eeme kukuchi yayawarao, i'ka aamo iyotiamene aamowichioo, tísia nane'reka mochitoamekopa Riosie Weratiamechi simiyameo, pu'kao ke'chu naayachisi o'iniasi ahjaka yasitoame.

Aamo tehtemario, i'ka kaawe e'rewa aamowichio iyotiamenia, tísia aiwaio anachaka newitoriopua riaorósio, tísia na'ara aamo yoranareriaméo.

Aamo kukuchio, i'ka kaawe e'rewa aamowichio iyotiamenia tiameo, aamoo tísia nu'nuntikoioopua pehjo, aamo Riosichi paparamekopua.

¹⁴Eeme yayawaraa, kaawechupena tísia paparakame eemea Riosie Weratiamechio, ke'chu naayachi o'inia ahjaka yasitoamechio.

Eeme tehtemariaio, kaawechupena eemeai newitokamepua riaorósio, tísia anachatoaipua riaorósi na'arario, amochi tísia na'ara yoranarewa, Riosi kaaweruma tuuyewarichikamera enepakaopua, tísia utewaeme enepakaopua amochio, riaorósi aamo tísia na'arewa nehpuariwichioo.

¹⁵Wa'a tiiachipao neea yooma aamoo, chaaniamenia, ka'te pu'sereka mochtomitia eemea, itapiti ki ka'karuma nokiwame i'ka wehjoarichio, ikotukaoui ihtaoi itapiti i'ka wehjoarichi iintuameo. Aaata i'ka wehjoarichi iintuame ikotuka yasitoamea, kiisi nakika yasitoamepua tewekachi taamo Noonoo. ¹⁶Wa'a tiamepua, yooma ki ka'karumaa i'ka wehjoarichie taamo ooweniamea, ki taamo tewekachi Noonoe ooweniamepua, ihjichitia weeechi iintuameaa: yooma ihta taamo tetewao, ki ka'karuma yoranarewa; yooma taamo erakoa ki ka'karuma yoranarewa; tísia paarasarieka yasitonarewa. ¹⁷Ihji weea ahpo kajumite puuua, yooma apochi mochikame ti'tiJoeri kiisi ki ka'karuma ikotuame ahjama; nape sewina tiiachio, puuu Riosi nakiyachitia mochtitoamea, ki wahjamesi ahjameripua Riosi ahjamao.

Napapuka ne'newa, aachintiamera te'ta pichiwarikoo ki pichiwarikooio

¹⁸No'o Riosichi kukuchiwala, waapi teetoamekaitepua epeche epecheche, Riosi ihsiwa kajumiachioipua i'ka wehjoarichio. Inamukame ohjoare eemeapa, aaata iintumio tuuwao, aaata Riosie Weratiame te'ta weruma Seepurawarao. Wee, weeka puuyapamepua wa'asio Riosie Weratiame seepurawao, te'ta Riosie Weratiame Seepurawa ijinuwarao. Wa'a tiiachipa epeche epecheche, waapi teetoameko erakoame teemea, Riosi i'ka wehjoarichi ihsia, kajumiachioipua. ¹⁹Puuu Riosie Weratiame seepurawaa, ahkasioi taamo ti'tiopachiamioi e'enariameaipua ookapio, ki pichiwa taamo Paamira Eesusichi paparame. Puuua ki taamo ijinuwara eneriamepua taamo Riosichi poponiwachio pipiniwachioipua tiameo, poanatukamekapapua, tamochitia pichiwa Riosichi paparame enesaapua, taamo ahjama itipimeriaipua. Nape wa'a noonoitamea, taamo ma'chiame tetewimichio iintuamekopua taamo ti'tiopachioi Eesusi seepurawa, nape ki yoomahka.

²⁰Nape eemea ki poanatuamepua taamo Riosichi paparamechio, eemea amochi ukamekapa te'ta Kaaweruma tiiamera Riosi Riosiwario, Riosi aamo ki'yariao, pukaepa machika mochitoame eemea, taamo Paamira Eesusi pichiwariri tiao. ²¹Pukaepa aamo iyotepamenia, aamo machiyamekopa Eesusichi simiyame pichiwarirao, kii ki aamo machiyamekopa. Eeme wa'api nane'riamepu, wistukio ka'chitia pichiwarichi eenamekopua. ²²¿Aatana ohjoarepu te'ta wistuamea? Naati puuuu, ki Riosie Weratiameko tuuyame Eesusio, ki Riosi tiiarichi eenameko tuuyame. Puuupua, te'ta Riosie Weratiame seepurawaraa, ki uuka tetewamekamera Eesusi Riosi Taanarao, apoe te'ta Eesusi Noonoraoi. ²³Aawataai ki Riosichi eenameko tuuyamea Eesusio, ki apochi iniwaeka yasitoamepua te'ta Eesusi Noonoraoi; nape, Riosichi eenameko tuuyamea Eesusio, apochi iinueka yasitoamepua te'ta Eesusi Noonorao.

²⁴Pukaepa kaawe neesetomitiamua, pu'ka Riosichi simiyame tuuyewario, pukeri o'inetiachisi aamo inamuriao. Wa'a te'teretoka neesetosaa eeme, pukachi Riosi Taanarachiche te'tereriame enemapu eemea, Eesusi Noonorachi te'teretokameche tiame. ²⁵Teemea wa'a te'teretokamea, kiapuame teemea waikao, Riosie Weratiame taamo kiapo tuutiameopua, kiisi wahjiamesi ahjaniamopua weemera ahjari.

²⁶Pu'ka wa'a tiiame aamo iyotepamenia, kaawe aamo neesetoka mochitomichiopua aamo wihkuenariameo. ²⁷Eemea tísia machika mochitoamekapaopua Eesusi Riosie Weratiame pichiwarirao, ki aaatae aamo epeche masitepuamepua, Riosi Riosiwarikamera aamo masitiamekopua, amochi yasitokao. Puuu Riosi Riosiwarikamera inisiamepua aamo te'ta masitekao, ihtáoi Riosichi simiyameo. Puuu Riosiwari masitiaa, te'ta pichiwarikamera puuuu, kiisi wistúki. Wa'a tiiachipa eemea, pu'ka Riosiwari amochi yasitoo masitia, e'weka mochitopuapua, pu'ka Eesusi Riosie Weratiamechiche, Riosiwariichi teetoka.

²⁸Ehpeo no'o Riosichi kukuchiwala, peewatiame mochitomia eemea Riosie Weratiamechio, ki aamo suuwe erapatepuaichio aamo te'teretoriao, pu'ka Riosie Weratiame enasoopua te'ta taawechio; epeche kaawe ahjachi erakoka mochitoniaméa, pu'ka taawechi te'ta enameriwichioo. ²⁹Eemea nane'riame enesaa Riosie Weratiameo, kaawerumache ihsiamekoopua pu'kao, nane'remete eemea tiameo, yooma aaata kaawerumache nokayameo, Riosi tatanarachitia te'teriamiakopua, Riosi Taanara Eesusichi enepakamekopua.

Riosi te'ta tatanara

3 Eemea i'ka no'o chiiao, inataka ne'nemitiapua: Nee, taamo Noono Riosia, ki teesa taamo nakiyamepua, ahkasioi puuua taamoo, ahpo tatana taamo teewamepuá; pichiwa wa'a te'tiamekate teeméa. Nape wahjachia, ki Riosichi paparaka mochitoamekapaopua, ki taamo Riosi tatanarachitia tetewamepua, kihta tewekachi kahtiame Noonochi te'teriapa. ²No'o Riosichi poponiwa pipiniwaa tiame, ¡Riosi tatanarapa teeméa! Teemea ki te'ta kaawe nane'riamepua taamo weerewa te'teremiao, nape wahka ihtoriachio Eesusi eenechi tewekachi o'inia tekisoo, Eesusi weerewaeka eenaria tetewapao, pu'ka weerewa taamo weerewaameriko erakoame teemea. ³Yooma pu'ka puuyetoka mochikamea, Eesusi ye'karichi ahjama mochipuameo, tísia piipari tiame ahpo neesetoka mochimetepua, iiweta i'wa wehjoarichi mochitoaiopua pehjio, te'ta Eesusi piipari tiachitia.

⁴Ki ahpo piipari neesetoka mochitoamea, ki iyorika mochitoamepua Riosi nuurario, puuu ki iyorika mochikamea pu'ka nuurario, tatakoriame puuua. ⁵Eemea nane'riamepua Eesusi Riosie Weratiameo, apoeopua kiisi ihta tatakoriameo, i'wa wehjoarichi eenariopua taamo tatakoriria kokosapuame, ahsieme cho'wemiao. ⁶Aaata te'ta Riosie Weratiamechi kaawe teeretoamea, kiisi oiamepua tatakoriwachio; tatakoriwachi oika pu'seramea, kihta Riosie Weratiamechi teeretoamepua, puuua Riosie Weratiameo, kiisi machiyameka teeretoka yasitoamepua. ⁷No'o Riosichi kukuchíwaa, ka'te aamo toimitia wihkuemichioo aaataoi; aaata kaawerumache yooramea, kaaweruma puuua, Riosie Weratiameka tiamepua, ahpo kaaweruma tiiao. ⁸Nape tatakorika pu'seramea, Satanasika tiame puuua, Satanasia^a iinuwarakapa. Satanasia, te'ta tatakorika pu'seramepua, ahkasi te'ta ehkoria misi o'inia. Nape Eesusi Riosi Taanaraa, Satanasia taamo ahpo ijinuwa eenepatenariopao, taamo wa'inekemia eenariamepua Satanasio, ki taamo Riosi tatanara enejeriopa pu'kao.

⁹Aaataai te'ta Riosi taanarachitia yasitoamea, kiisi tatakorika yasitonariamepua, weemera ahjari iinuekapapua Riosichio Riosie ahpo kiatame. Pukaepa ki itipiamepua tatakorika simitewachio, eenechi naawakameka tiame enepatetiapaopua, Riosieo. Puuua ahpo yooreminaopua iikachio, Riosi taanara enepakame puuupa. ¹⁰Nane'repori tiame teemea, Riosi tatanara aatanakoo, riaorósi

^a **3:8** Satanasia, riaorósi wa'apipua.

ijinuwarao aatanakoiopua, ahpo nokiwamechi ma'chiamē tetewiniamepua, aatanakamerakoo. Aawataai ki kaaweruma yooraka yasitoamea, kiisioi nakika yasitoame enesaa ahpo piirechio, ki Riosichi tatanarachitia te'teriamēpua, riaorósikamera ijinuwarapua.

Napatika ahpo nakika mochtotaria naaju, aatachioipua

¹¹ Ki'yamisi o'inia taamo tuuyesiwa inamutiamēpua, puuu wa'api ihjia: taamo ahpo nakika mochtopuamepua. ¹² Teemea ki Kaaanitaru ohjoériachitia ohjoétometepua, ehkoriaami naayachikoio pehjio, ohjoeriachitia. Puuu Kaainia, riaorósi iinuwara enekamepuáa, ahpo pooni me'yakamekapa. ¿Ihtatia tiiachipa wa'a iintoriarepua ahpo pooni me'yakao? Wee, puuu Kaainia, na'arari inataka yasitoriamekapa wa'a iintokamepua, pu'ka poonira Aaweri tewaniamea, kaawerumache yooraka yasitoamekopa, wa'a yoratiamepua.

¹³ Wa'a tiiachipa eeme no'o Riosichi kukuchiwaa, aamo nekumeka teteiwai i'ka wehjoarichi mochtikameeo, ka'te iinsa tiameko erakoka mochtomitiapua. Puuu aamo ku'kume e'raka tetewamea, ehkoriaami naayachi Kaaini teereriachitia, te'tereka mochtioamepua. ¹⁴ Nape teemea Eesusichi paparamea, taamo kaawe nakika mochtioamepua, aataoi kaawe e'raka nayeweka. Wa'a te'teriapa teemea, nane'riamepua taamoo, ki aiwamerikopua oosa simiyamechi mukiwario, teemea weemera ahjarichi teetoapa, taamo Noonno tewekachi kahtiamē ki'yaria. Aataai ki ahpo piirechi nakika yasitoamea, ahjaka oiainopua mukukameka tiamepua. Puuu wa'apitia itipisaa, puuu eeyowa tiamepua oosa mukiwachi wichipuameo. ¹⁵ Aataai ahpo piirechi nekumeka yasitoamea, tijoe ko'yameka tiamepua; eeme wa'apiai nane'riamepua pu'kao, aataai tijoe ko'yameo, kiisi kiapuamekopua, ki wahjiamesi ahjario. ¹⁶ Teemea Eesusi Riosie Weratiame iintoriaeo, te'ta pichiwarikamera nakiwari machiyamepua, ki teesa taamo nakiyapao, kurusichi mukuriopa, ki nu'uti kokosa tiame aiwaka taamowichioo, apoe ahpo kaawe e'rachi wa'api. Wa'achitia teemeai taamo poonipi pipiniwa Riosichi paparamewichioo, ihtaoi aiwari aiwaiopua pu'kawichioo, kaawe erakometepua, wa'a teeka tetewiteniamēpua tamochio, te'ta kaaweruma Riosichi eename nakiniameo. ¹⁷ Aata ahka soparame iinuekai yasitoameapua ahpowichioo, wa'a tiainopua ahpo piirechio, itapitichi tísia tooremuka yasitoame tetewaiopua

kihta ihkorewae ku'isaopua pu'kao, ¿ihtatiana, te'ta kaaweruma nakiwari Riosichi eename iinuetapua? ¹⁸No'o kukuchiwaa, taamo aata nakiwaria, tamoe iintokache tetewiteniamepua, ki oowera chanikache.

Pichiwa cheriwetiameko tatakoririao

¹⁹Wa'a teeresoo taamo iintowachi tetewima teemea, taamo te'ta Riosi pichiwarichi te'teriamekopua. Wa'a te'teriapa teemea, te'ta pichiwa ki kokosapo erakoame teemea, Riosi te'ta taawechi ti'tijoeri katewiachio. ²⁰Tahpitika e'roiopua taamoo, ki nu'utiko taamo tatakoririao, te'ta taamo pichiwari e'raka cheriwejeraka itasoo Riosichio, cheriwepuameche teemea Riosieo, apoeo ma'chiame tetewamekapa taamo iikachio, tahpitika e'raka taamo itaya cheriwejerao. Wa'a iintomeri Riosia, yomatiamе tiamekapa nane'rewao. ²¹Nape kihta weruma tatakori tamochi pehtiamekoio Riosia, taamo cheriwemeripua tiameo, ²²ahkasioi tísia nu'utikoi taamo tatakoririáo. Wa'a iintoame taamo Noono Riosia, ahpo mochijerachitia mochitoameo, ahpo nuurariwa e'weka. ²³Taamo Noono Riosi nuuraria ihjipua: ahpo Taana Eesusichiche paparaka mochitoniamе, te'ta pichiwari taamowichio iintorio erakoniamе Eesúsiо, te'ta kaawe taamo ahpo nakika mochitoniamе, te'ta apoeo, taamo nuureriachitia. ²⁴Yooma aata pu'ka tewekachi taamo Noono nuurarira e'weka mochitoamea, taamo Noono tewekachi kahtiamеchi te'tereka mochitoamepua; Apoe taamo Noono tewekachi kahtiamеai pukachi. Teemea tamochi kahtiamеko nane'riamepua Riosio, tamochi yasitoamekopua Riosiwarirao.

Riosi Riosiwarira nayewaniame; Satanasi na'arari tijoeturiwarira tiame

4 Aamo tísia no'o nakiyaa, ka'te yooma Riosichi simiyame masitio tuuyame pichikemitia. Nane'reka uumitia pu'kao, kaawe inataka, seenekachi ki Riosichi eenamekoi enema puuuu; i'ka weechio ki ookapi ohjoamepua ma'masiteri, puuuu ki pichiwaka masitiame. ²Aata ma'masitari Riosi Riosiwari apochi yachatoamea, eee cheeka ahpo masitewachi ma'chitamapua: “Riosi tijoe tijoetukameo, Eesusi Riosie Weratiamеko”, tuumapua. ³Ki Riosiko tuuyamea Eesusi Riosie Weratiamеo, wa'a chiiachi nane'rema teemea, teesaоi ki apochi iinuemeko Riosi Riosiwario;

puuu, Satanasikamera na'arari tijoeturi apochi yachatoamepua, Riosie Weratiameoopua, te'ta seepurawarakamera. Inamuriare eemeapa, aaata enamerikoo, Riosie Weratiame te'ta seepurawao. Weh, pu'kao neeeaa, eenario tuuyame neeeapa, puuu Riosie Weratiame seepurawaraa Satanasia, i'wa wehjoarichi ihsiameko puuuapa, Riosie Weratiame ijinuwara wa'inewa ihsikaopua.

⁴Eeme no'o Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame, Riosi tatanarakamera eemeapa wa'asi, pukaepa eemea newitokamepa eemea, pu'ka Satanasia ahpo ma'masitarie wihtuki masitiameo. Eemea ki yuumpatiamepua pukaeo, pu'ka Riosi Riosiwario amochi yasitoamekoopua wa'asio, epeche tísia utewaemeraopua, ki Satanasia te'ta utewarirachitiaopua, i'ka wehjoarichi yasaka, ihsiaopua. ⁵Puuu ma'masitari wiwisituamea, i'wa wehjoarichiche ohjoemerapua, Satanasia ye'kariwaeka mochitoame. Pukaepa ki Riosi kaaweruma tuuyewarikamera keepunariamea, Satanasia ma'masitarikamera ki ka'karumakamera masitia keepunariamepua.

⁶Sewina te'terewachio, teemea Riosi ijinuwarapua. Puuu Riosi nakiyamea, taamo ahjama nayewaka pu'seriamiapua Riosichi simiyameo; nape ki nakika mochitoamea Riosio, kiisi pu'seriamiapua taamo ahjama nayewakao. Wa'a teeka nane'remeri teemea, aatanakamera pichiwaka nakiyamekopua Riosio, aatanakamerakopua tiameo, ki pichiwaka nakiyamekopua Riosio, oowera wihkuaka nayewamekopua.

Ahpo nakika mochitopua

⁷Eeme no'o poponiwa pipiniwa tiamea, tísia no'oe nakika mochitoamea, teeme Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame taamo kaawe nakika mochitometepua, ahkasi taamo wahjachioi, pu'ka nakiwario Riosichi eenamekopao. Aata nakika uuyamea aaatao, kaawe tiamepua Riosichio, Riosi taanarachitia. ⁸Aata ki nakika tetewamea ahpo wahjachio, kihta iinuemepua Riosi nakiwariopua apochio, Riosia apoe te'ta pichiwari nakiwarikapapua, yomatiamae aaataoi nakiyame. ⁹Riosia tísia taamo ahpo nakiya tetewitenariapaopua, ahpo Taana tijoetutesa uhjurekamepua i'ka wehjoarichio, taamo weemera ahjari kipuawichioopua, pu'ka ahpo piiripi wa'api Taana iintóriae. ¹⁰Te'ta ki nu'uti nakiwaria, Riosie taamo tetewitetiamepua, ki tamoekamera Riosio, apoe Riosio ahpo Taanakamera uhjurakamekopua, ahpo Taanakamera

iintoriawichio, taamo cheriweriopa taamo tatakoririao, yomatiamé ahsieme natetekaopua.

¹¹ Wa'a teesoo eeme no'o Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiamé, Riosio ki teesa taamo nakiyame enesoo, wa'achitia teemeai tísia kaawe taamo ahpo nakika mochtometepua. ¹² Riosia seenepioi, ki aaatae tetewiniamepua; nape ahpo kaawe nakika mochtoniachi, tetewiniamepua pukachio, te'ta kaaweruma Riosichi eename nakiwariaa, puuu Riosi nakirewaa, kaawe ahpo nakika mochtomerakachi, epeche epecheche tamochi teetopasiamepua.

¹³ Teemea taamoo, ki taamo ahpo nakiwariche nane'riame teemea, taamoo Riosichio kaawe te'teriamekoo, apoekamerakopua Riosio, ahpo Riosiwarié tamochi yasitoamekopua, ahpo Riosiwariéopua taamo inatarichio chaanesika, taamo tísia kaawe tiamekopua apochio. ¹⁴ Teemea tiameo, Riosi Taanarao, tamoe wa'api pusie tetewikamepua pu'kao, pukaepa teemea Eesusi Noonorao, apoe wa'api tamochi uhjurario pichiwatamepua, yooma taamo i'ka wehjoarichi mochikameo, newipatemichio. ¹⁵ Riosia aaatachioi Eesusio Riosi wa'apichi eenameko tuusoo, Riosie wa'api tijoetutetiameko tuusoo, Riosia pukachi pakiyamepua iikarachio, pukachi ohjoretomiaopua; puuu wa'a ikitiamea Riosieo tijoéa oowitiameaio, tísia kaaweruma te'teretoamepua Riosichio, Riosia tiameo pukachio.

¹⁶ Naakona wa'a tiiatepua, ma'chiame pahtiamé teemea ehpeo, achini tiameko Riosi nakiwariopua tamochio; eje'e pichiwa wa'a tiame puuu, pukaepa wa'a tiiachipa pukachio, te'ta pichiwariko erakoame teemea pu'kao. Riosio te'ta nakiwarikopaopua pu'kao, aaata ahpo wahjachi tiame nakika yasitoamea, Riosichi ahpo teereka yasitoamepua; Riosiai pukachi teereka kahtiamepua. ¹⁷ Wa'a te'teretosaa teemea taamo wahjachi kaawe nakika mochtoniameo, kihta taamo seeweka mochtomete teemea, wahka ihtoriachi ti'tijoeri ki kaawe noonoikame, te'ta Riosi katewemerichio, te'ta Riosie Weratiame nakika yasitoriachitia, mochtomekapua.

¹⁸ Aaataai te'ta Riosi nakiyachitia ahpo nakika mochtoniachio, ki'tiamepua Riosi kokosari majaniamea, wahka ihtori taawechiopua ti'tijoeri te'ta katewemiachio. Ohsotia puuu majaniamea, ahpo pujayamepua tamochio, Riosi nakiyachitia taamo te'ta ahpo nakika mochtosoo. Nape Riosi kokosari majaka yasitoamea, ki Riosi nakika yasitojerachitia, yasitoamekapua, wa'a e'ramepua.

¹⁹ Teemea ahpo nakika mochtoniameo, Riosie pepenipakamepua, ahpo Taana Eesusichi taamo tetewiterie, kurusichi taamowichio

mukiwarie. ²⁰ Aaata piire ahka cheesaa: “Nakiyamenia Riosio”, nape wa'a chiiaiopua, nekumesaa ahpo piirechio, wistuame puúá. Aaata ki nakiyamea ahpo piirechio pusie teteiwameoipua pu'kao, ¿osopenana nakitarepua Riosio ki ahpo pusie tetewao? Nakiniamea ki naawesarieche tetewiteniamepua, yoorakache tetewiteniamepua. ²¹ I'ka nuurari taamo ki'yarepu Eesusi Riosie Weratiamea: ki Riosiche nakika mochtomete teemea, teemea ohso kaawe taamo piirechio, nakika mochtometepua tiaméo.

Ki kaaweruma weemuwao, newitoniamie

5 Aaata piire Eesusiko e'rame Riosie Weratiameo, pu'kao Riosi tiarachi o'inia eenamekoopua, puuua Riosi taanaraka tiame puuupa. Aaata tewekachi kahtiame Noonora nakiyamea, wa'achitia nakiyamepua tiameo, pu'ka tatanarao. ² Riosi nakiyame enesaa teemea, e'waka mochisaa tiame pu'ka nuurariwaoio, pukachi nane'reka mochtoma teemea, Riosi tatanarao, nakika mochtopuameo. ³ Teemea Riosiwichio te'ta pichiware nakiwaria, Riosi nuurariwa e'weka yasitoniamepua; puuua e'weniamea kihta pehtiamekaitepua, ewanarewawichioo. ⁴ Taamo Eesusichi paparaniamechi o'inia, eename taamo Riosi nuurariwa e'waka yasinarewaa; pukae newitoame teemea ki ka'karuma yoranarewa weemuwao. ⁵ Newitoka machenasiamea pu'ka ki ka'karuma yoranarewao, Eesusi utewarira apochi yachatoamekapa wa'a tiamepua, Riosi tiarichi eenameko e'ramakopua Riosie Weratiameo, Riosi Taanarakopua naawakameo.

Eesusi Riosie Weratiame naania tiame aatanakoo

⁶ Teemea nane'riamepua Eesusi Riosie Weratiameo, Riosi Taanarakoopua, neerochi paatotioi machenoio, tewekachi kahtiame taamo Noono tewekachi kahtiamee ma'chitatiamekopua pu'kao, ahpo Taana teewakao. Piirechi akana o'inia eenameko taamo nane'riaa, kurusichi mukuyai tewekachi kahtiame taamo Noono nayeweriapua, ahpo Noono teewakao. Taamo nane'riaa tiameo, Riosi Riosiwari puuua, tamochi iikachi yasitoka, pichiwa Riosi Taanarako taamo tuuyamekopua pu'kao, te'ta Riosi tiarichi o'inia naawakame. ⁷ Wa'a tiiachipa paikapua tewekachio, te'ta Eesusi pichiwatamea aatanakoo: piiripia, taamo Noono Riosi tewekachi kahtiamepua, piirea Apoe Riosi Naerapua, piirechia tiameo, Apoe

taamo Noono Riosiwariapua, tewekachi kahtiame; ihji paikaa piiripikaitepua. ⁸I'wa wehjoarichi taamowichioo, te'ta Eesusi Riosie Weratiame aatanataa, ihji paikapua: piiripia Riosi Riosiwariapua, taamo iikachi tuuyame; piirea, Eesusi paatotioi neerochi machenoipua, ahpo Noonoe tewekachi kahtiamee nayewetiame, ahpo Taana teewakao; piirea, Eesusi kurusichi mukuyai taamowichio erawisukao, ahpo Noono nayewariapua tewekachi kahtiameo, ahpo Noono teewakao. ⁹Weh, pichikiamene esaa teeme ti'tijoeri chaachapao, epeche pichikemetepu teeme Riosi chiiiao, epeche ki teesa nateyakamera. Pukaepa te'ta pichikemete teemea Riosi chiiiao, yomatiamene Riosi Taanarachi simiyameo. ¹⁰Riosi Taanarachi paparakamea, ahpo wa'apichi i'toamepua Riosi Riosiwari chiiiao. Ki pichikiamea Riosi chiiiao, wistuchamepua Riosi chiiiao, ki pichikiamekapapua Riosi Taanarachi simiyameo, apoe Riosi cheeriao. ¹¹Riosi taamowichio te'ta ma'chitaa, ihji iintoriapua: ki wahjiamesi ahjari taamo ki'yaria, yooma aata taamoo, ahpo Taanachi paparakameo, pu'ka Eesusi iintoriao, taamowichio iintorio erakoamekoo. ¹²Aaata ahpo nehpuwarichitia iniwaamea pu'ka Riosi Taanarao, pu'kakamera ki'yakame Riosia, ki wahjiamesi weemera ahjario. Nape ki ahpo nehpuwarichitia apochi teetoameo, Riosi Taanarao, kiisi kiatiamepua Riosieo, pu'ka weemera ahjari ki wahjiameo.

Kajuyachi kuwateka tuuyewari

¹³Nee Waania i'ka aamo iyojurachio, te'ta pichiwako nane'remichio iyotiamenia pukachio, amochi iinuemekoopua wa'asi, pu'ka weemera ahjario, te'ta Riosi Taanarachi paparakamekapao.

¹⁴Pukaepa tísia ahjachi erakoame teemea, yooma ihtaai taamo tatakoriaria cheriwepua inatetioo, taamo inamumerikopua puuua, wa'a e'raka kahtiamekapapua wa'asi. ¹⁵Wa'a teesoo Riosia, ki wa'atia itipimeripua, ki taamo inamukaopua. Nane'riame enesaa teeme taamoo keepuamekoopua pu'kao, nane'riame enemeriai teeme waikao, taamo tatakoriaria cheriwemichio itanesoo, taamo cheriwemerikohepua.

¹⁶Aaata na'ara ihsiamene tetewisaapua ahpo Riosichi pooniwao piiniwaoiopua, pu'ka wa'a ihsiwamewichioo Riosichi itamete muuua ku'iwao, pu'kao ahpo katewemichioopua, weemera te'teremichioopua. Nape taamo Riosichi Taanarachi paparameneo, itapiti ki kaawe tiame tatakorisoo, pu'ka tatakoriariawichio Riosia taamoo, ki taamo ipaka

tetewimapua ki apochio, oosa simiyame mukiwachiopua. Nape ki ahpo Taanachi paparamelopua Riosia, pu'ka tatakoriawichio Riosia, ki nakika teteimapua apochio, ipaka tetewimapua pu'kao, ki wahjamesi ki ahpo ahjama mochimichio, puuu wa'a tiame Riosie ipaniamea, oosa mukiwa tiamera puuu. Pu'ka ki Riosichi te'terame tatakoriawichio, ki aamo itapo tuuyamenia Riosie cheriwepuao; aapoe wa'api Riosi itanemerikopua pu'kao, ahpo tatakoria cheriwepuawichio. ¹⁷Yooma ihta ki kaawe nokiwamea tatakoriua; nape iintuaitepua tiame ki kaawe iintotiamea, pu'kawichio ki oosa simiyame mukiwarichi taamo i'toamea, Riosi ijinuwarakamera enepatetiamekápa.

¹⁸Nane'reka mochitoame teemea, aaata Riosi Noonoea yasitoame, ki tatakoriya yasitonariamekopua, ahpo neesetoka yasitoamekopua pu'kao takoriniameo; Riosi Taanara Eesusieopua apochi inateka yasitoniamekapa, apoe Riosiwario. Pukaepa Satanasia ka'chi iika yuumpame tiamepua pu'kao, ahpokamera takoriniame na'naritomichio. ¹⁹Teemea Riosi ijinuwarakai, nane'riame teemea i'wa taamo ohjoekachio, Satanasi ye'karitere taamo mochikamekoopua; pukaepa taamo kaawe neesetoka mochitometepua. ²⁰Nane'riame teemea tiameo, Riosio ahpo Taanachi i'ka wehjoarichi tekikamekoopua taamo mochikachio, apoe taamo machitanariapa, aatanakoopua te'ta pichiware Riosio. Wa'a tiachipa teemea pukachi te'ta pichiwa Riosichi, pirena mochitoamepua, pu'ka Riosi Taanarachi te'téretoka, pu'ka Eesusi Riosie Weratiamechi. Wa'a teeso ihji Eesusi Riosie Weratiamea, Apoepua te'ta Riosi pichiware, te'ta ki wahjamesi ahjamea. Wa'a tiachipao apoepua taamoo, te'ta ki'yameraa ki wahjamesi ahjario.

²¹No'o Riosichi kukuchiwaa, ka'te paparamitia eemea itapiti riositaniamechio.

Wee, wa'asi ihji no'o aamo tuuyeka iyotiaa. Wa'a te'teremitipua naaju.

Waani

Oosa Simiyame

Iyoteparia

Pichiwariwa nayewaniame, nakiwariwa tiame

1 Nee i'wa te'ta tiopachi paamiratuamea, Oochetiame tewaniamea, i'ka iyojura iyotiamenia, yomatiame pu'ka Riosi taanarachi paparameopua, yomatiame ti'tiopachi mochitoameopua, Oowitiame Riosie uutiamewaniamechiopua, yooma pipiripi pu'ka Oowitiame tiopa tatanarawichioopua tiame. Pu'kao neea tísia kaawe e'reka yasitoamepua, tísia kaawe e'raka mochitoamekopa Riosi tísia kaaweruma tuuyewarichioopua, ki neechepua, yooma wahja i'wa mochikame tiamépu. ²Teemea tísia aamo nakika mochitoame, tísia papaka mochitoamekapa te'ta pichiwari Riosi tuuyewario, puua, ki wahjiamesi yasitomeripua tamochio.

³Pukaepa neea taamo Noono tewekachi kahtiamechi o'inia eenameopua kaawerumario, amochi te'ta teeretojerani neea, amochi tísia tesiwewa e'rewaopua, aamo tísia ta'iria mochiwa iikachiopua tiame, yooma pu'kaopua tiaméo, Riosi Taanarachi o'inia eenamekoopua, apoe taamo Paamira Eesusichi o'iniaopua. Wa'a tiame itayamenia Riosichio, yooma aamowichio Riosi te'ta pichiwarira ukameo, pu'ka te'ta nakiwarira ukameopua tiameo.

⁴Nee tísia kaawe erapakamepua, aata ookapi aamo tatana tetewikapaopua, pu'kao tísia kaawe te'teretoamekopaopua, Riosi te'ta pichiwarirachi paparaniameopua, te'ta taamo Noono tewekachi kahtiame nuurariachitia. ⁵Ehpeopu aamo Riosi tiopa Oowitiame tewaniameo, aamo utewaeme nokisijeraninia, ahpo nakika mochitoniamewaniameopua. Ki weemera nuurari simiyamechitia tetewijeraninia, i'ka no'o aamowichio iyotiao, ohsotiaonia pu'kao, ehkoriaami o'inia wa'a teetoniamewaniameko tetewijeraninia.

⁶Ihji Riosi nakiwari aamo iyotekiaa, Riosi nuurari uuka, yooraka yasitoniamewaniamepua. Ihji nuuraria ahpo nakika mochiwamepua, kiisi ehpesi o'inia aamo inamuriachitia.

Wihkuame ti'tijoeri

⁷Ki ookapi ohjoamepu i'ka wehjoarichio, wihkuaka masitiame, puuu wa'a nokayamea, kiisi ukamepua te'ta Riosi nakiwarirao; puua ki pichiwarichitia tetewamekoipua, Eesusi Riosie Weratiameo, Riosi tiarichi o'inia weechi tijoe tijoetukamekoo. Puuu wa'a erakoamea, tísia se'wi te'teriamepua te'ta pichiware Eesusichi simiyameo; wa'a te'teriapa puua Riosie Weratiameo, seepurawara puua, Pukaepa te'ta Eesusichi simiyameo, wihkuaka masitiamepua. ⁸Wa'a tiiachipa pukachio eemea, tísia aamo neesetoka mochitopuapua, ki wa'atia wekatepuawichioopua, pu'ka taamo aamo masiteriaopua, Riosie Weratiame taamo aatatariaopua amochio, aamo ahsieme uumichioopua taamo nokariaeo, Riosie aamo ihkokepuaopua, weemera ahjari ki wahjiameo.

⁹Aaata se'wi masitiame na'naritoamea, ki Eesusi Riosie Weratiamekamera masiteriao, te'ta ahpo aatanakooopua chaanekao, kihta Riosichi teereka yachatoamepua. Nape aaata te'ta Eesusi masitiakamera teetoamea, apochi iinuepua tewekachi kahtiame taamo Noonoo, pu'ka Taanaraoiopua tiamé, Eesusio. ¹⁰Pukaepa aaata wa'ami ahka aamo nanapawiachi enasoo, aamo itapiti masitenarioopua, pu'kao ki i'tosoo i'ka Eesusichi simiyame pichiware masitiao, ka'te kaawe uuka reesiseemiapua aamo napawiriachio; pu'kaoio ka'te kaawe cheeka paajutemitiama aamo petechio, pu'ka ki kaaweruma masitiaomua, kaawe iintákao; ka'te Riosi kaawerurae teepotemitiakioopua pu'kao, wahka pooechiamiahka natepakaiopua. ¹¹Wa'a nokisaa eeme, pu'kachi yoorame enemapu eemeaipua waikao, pu'ka ki ka'karuma masiteniame nehpuaka.

Kuatera naawesari

¹²Weeka iinuene pehji aamo no'o chaanemia, nape ki yoranarene iyojurachio, siimo o'rapa wa'a aamo ti'tiopachiami ne'nemiao, nooe aamo nayewemia pu'kao. Epeche kaawe eneriai no'o wa'a ikisooopua, epeche kaawe erakopuawichio nenekuti.

¹³I'wa no'o kahtiachio, aamo ko'chi tiopa tatanaraa, yooma aamo teepotenapua tiame. Puua Riosie uutiamepua aamochitia, ahpo ijinuwa enemichioopua.

Wa'asi ihjia ehpeo.

Waani

Paisa Simiyame

Iyoteparia

Kaayo tewaniame kaaweruma nayewaniame

1 Nee i'wa tiopachi Riosichi paparamewichioo, Te'ta Oochetiame tewaniame paamiratuamea, i'ka iyoteri iyotiamenia Kaayowichioo, pu'kao Riosi te'ta pichiwarichio, tísia no'o nakiya.

²Aamoo, tísia no'o kaawe e'riaopua Riosichi poonio, tísia kaaweruma yasitowa aamo kiajeraninia Riosio, yooma ihta aamo yoorao kaawe tiame machenasiwa, ta'iria yasitoniamie kihta kokoreka, nane'riamenia aamoo, tísia kaawe teetoamekopua Riosichi simiyameo. ³Tísia kaawe erapakane aamo kaawe tiio tuuyetiaapa, ookapi wa'a o'inia e'enakamee poponiwaeo, puuua aamoo, ki se'wika teeto no'o tuuyekopa, pu'ka aamo Riosi pichiwarichi teetoa tehkiwachio. ⁴Kihta epeche kaawe erapamenia noochio, ki i'kachitiao: yooma Riosichi kukuchiwao, Riosie Weratiamechi kaawe ohjoameko tuutiameo, Eesusichi simiyame te'ta pichiwarichio.

⁵Muuu no'o tísia kaawe e'ria Riosichi poonia, muuua tísia kaawe teetoamepua wa'a Riosi tiopachio, poponiwachio pipiniwaopua tiameo, senepi ku'ika yasitoamekapaomua, wa'a Eesusichi paparameo, epeche pehjiomua, ahkaoi o'inia enapameo, Eesusichi simiyame ma'masitiameo. ⁶Puuu ahkaoi ohjoka nayewatukamea, wa'a chaachapakamepua i'wa tiopachi e'ensaaopua yooma inamuachio, kehkiisi aamoo ki nu'uti nakika ahpo ku'itiamekopua. Muuua wa'a aamo tiopachi mochikamee ku'yame enesaamua wa'ami u'matopame Eesusichi simiyame masitiameo, ihtaioi oowewiame enesaamua pu'kao pooechi nakipuameo, no'o kaawe itipiwa ihsimeri muuua, Riosio te'ta pu'ka yorajera ihsiamie enemerimua. ⁷Pu'kao, aamochiche Riosichi paparamechiche uumeripua ku'iwao, pu'ka Eesusi Riosie Weratiame tehkiwachi ahpo nokisimiaopua, kihta aata ki Riosichi paparame ku'iwa uusika nokisiamekopapua. ⁸Pukaepa teemekamera Riosichi paparamea ku'itomeripua pu'kao, iinuemichiopua pu'kao, ihta ahpo

ahjae nokisipuameopua, pu'ka te'ta Riosichi simiyame pichiwari nayewatusiwachioopua.

Rioteje kiisi kaawe ihsieme

⁹Neeea iyotepakamepa seenepio, pu'ka Rioteje tioparachi nanapawiamechiopua, nape Riotejea kiisi taamo nahkekapua wa'ao, taamo Riosichi eename tuuyewario, wa'ami u'matopameopua ku'inarekao, Riosichi simiyame masitiameo, apoeche e'ramekapapua te'ta ahpo paamiratuameo. ¹⁰Pukaepa neeea wa'a Rioteje tioparachi simisaopania, yooma tuuyemenia wa'a tiopachi nanapawiameopua, aachin cheeka tisia taamo na'ariamekoopua Riotejeopua, yooma ihta wihtuki cheeka oiyaopua tamochio. Puua ki soparachitia ahpo cheeka oiyaao, wa'inamepua wa'a ahpo tiopachi asipuawichioo, Eesusichi simiyame masitiameopua Riosichi poponio; wa'api ahpo tiopachi nanapawiameoi tisia wa'ininamepua asipumichioo pu'ka Riosichi simiyame ma'masitario. Yooma aata wa'a tiopachi mochikameo, ahpo ta'pechi asipunariameopua Eesusichi simiyame nayewatuameo, ujumapuamepua wa'ao, ahpo tiopachio, ki ahpo tiopachi mochtomichioopua.

¹¹Muuu no'o te'ta nakiya poonia, ka'te wa'achi ihsimitia muua, ihtaai aata ki ka'karuma nokayao; te'ta kaawerumarache ihsipuapua ohso kaaweo. Kaaweruma ihsieme, kaawe tiamepua Riosichio, nape ki kaawe ihsieme, kiisi kaawe tiamepua Riosichio.

Reemetio nayewaniame

¹²Nape Reemetio tewaniame, tisia kaawe tiame nayewaniamepua. Yooma pu'ka te'ta machiyame, te'ta pichiwako tuuyamepua, Reemetio wa'a chaachapaniameo. Teemeai wa'achi chaachapamepua, te'ta pichiwako tuukao, Reemetio wa'a chaachapaniameo; muuu wa'apiai te'ta nane'riamepua pu'kao, te'ta pichiwakopua taamo chaachapao.

Kujuyachi chaniwa wa'asi

¹³Ki ookapi iinuenia aamo chaanemio, nape ki iyoterichi aamo cheenariamenia pu'kao. ¹⁴Ku'we wa'a siimo o'rapa, nooe aamo nayewenariapa wa'a enasapao.

¹⁵Wa'asi ihjiapa no'o aamo tuuyaa. Kaawe e'raka yasitojeramechenia aamo iikachio. I'wa no'o ahjama mochikamea aamo kaawe e'riame, aamo teepotenapua. Muuua tiameo, teepotaka kiamitiapua, yooma pu'ka taamo kaawe e'reka mochikameopua wa'ao. Wa'a ikisa naaju.

Uurasi

Iyoteparia

Uurasi teepotewari

1 ¡Kúíraa yomatiamé Riosie Weratiamechiwikame, yomatiamé pukachi paparamé! Neeea Uurasi tewaniamenia, Riosie Weratiamechi tekipaname, Saantiao yeeyerachi naawakame tiame. I'ka iyojura iyotesa uhjurenania, yooma aamoo tewekachi kahtiamé Noonoe paajutetiameo, ahpo ijinuwa enemichioo, yooma aamo taamo Noonoe tísia neesetoniamé ahpo ijinuwa enepateriopaopua, ahpo Taana Eesusichi tísia paparakopaopua. ²Yooma aamoo neea pukaéo, ki nu'uti kaaweruma tiame teerejeraninia amochio, tísia ta'iria erakoka mochtomichioopua aamo iikachio. Aamo ku'ijeraninia tiameo, aamo tísia nakika mochtionemichioopua aamo wahjachioi.

Wistuki ma'masitiame

(Oosa Peero Iyotepawa 2:1-17)

³No'o Riosichi poponiwa pipiniwa tiamée, taamo newiparichi simiyame tísia aamo nayewemo o'rainia, nape ohso kaawe papaparichi simiyamekamera aamo nayewemania, pu'kakamera tísia nakiwiamekopua nehpuapuapua. Pu'kakamera aamo utewaeme chaaniamenia, aamo pu'kakamera utewaeme teetomichioopua pu'ka nehpuakao, Riosi te'ta kaaweruma tuuyewari pichiwarikámara. Riosia i'ka pichiware ki seenampa sewina ikiyame, ki'yakamepua ahpo ijinuwao. ⁴I'ka aamo chaaniame neea, muuwaeme weechi siikuarichitia amochi muipariopao, Riosi te'ta pichiwarichi simiyame se'wika masitiameo. Puuua, ka'chi ikiniameko tuuyamepua ihtaoi ki kaaweruma iintotiaio, Riosieopua taamo cheriweniamekopao, ihta tatakori iintotioiopua. Puuua ki masitiamepua Riosie te'ta newipaniameo, Riosichi te'ta paparaniameoi. Puuua tísia iinya tiame nokakao, ukana ajatoamepua taamo te'ta Paamirakamera taamo Teekoo, apoe te'ta taamo Paamira Eesusio, Riosie Weratiameo. Nape pu'ka wa'a nokayameo, ki ehpesi ehkoriaami o'inia Riosia Iyoterichio, ki nu'uti kokosamio tuuyamepua.

⁵Aamo nane'reka mochikoioipua i'kao, aamo chaanemania eenechio. Taamo Noonoo tewekachi kahtiameo, ehkoriaami taamo noonori Eejito mochikame puuyanakoio, yomatiamé apochi paparakamekooio, neipamiopua yooma pu'kao, toakamekopua pu'kao apochi paparao, wahjipaterepua pu'kao. ⁶Riosia ahkasi ahpo tewekachi mochikame ki kaawe noonokame ahpo ku'iwarioi, ahpo ki iyorikameopua, tukapachi kaarenae purisa iinuemepua pehjo, ahkasi asiyachisi pu'ka ahpo te'ta kokosamia taawechio. ⁷Naati ma'masitari Riosi te'ta pichiwarichi simiyame sewinatamea, puuuu wa'a nokayaio Riosie tísia kokosapuaitepua, ehkoriaami Sooroma mochiwari kokosaretiachitia, Oomora mochiwari kokosaretiachitia tiame, wahjachi yooma norikame mochiwari mochikamechitia ahjamachitia tiamé, itapiti tísia iinyatiame yooraka mochiriamekopaopua, kiisioi nokime tiame nokaka mochitorioipa. Pukaepa wa'a noonoikapa puuuu, ki nu'uti kokosari na'ie aiwatetiamepua Riosieo. Puuuu wa'a iintoka kokosatiame Riosieo, Ehkoriaami Iyoterichi iyotetiamea, taamo Riosichi iyoriwa te'ta neesetoka mochitomichio ikitiamepua, ki wa'achitia na'ie taamo kosoka kokosapuawichioipua, ki wahjiame kokosarichio.

⁸Puuu ma'masitari Riosi te'ta pichiwarichi simiyame se'wika masitiamea, nane'riamekai na'ie kokosatiameopua kiisi iyoriameopua Riosichio, wa'api teetoamepua ahpo weerewachi tísia iinya tiame ahpo na'ataka nokisikao, itapiti iinyatiamee suweporitiaméoi yorasika. Puuuu kiisi aata yooreka mochitoamepua, ihtaoi te'ta iyoriwa yoorewaopua, ahkasi te'ta Riosi iyoriwaoioipua na'areka tetewamepua, ahkasi Riosie tewekachi ku'kuiwari utewariraoioipua tísia na'areka kiisi iyoriamepua, ahkasioi Satanasioi na'areka. ⁹Nape Apoe Mihkeai, Riosi te'ta ku'iwarikaipua, ki te'yarepua Satanasio, ki reesiseriemekapaopua Riosieo, Moise weerewa iintoriarekooichi simiyame chaachapanioio, wahka ihtoriachi ehkoriaamio, Mihkea oowera eee chaanerechepua pu'kao: "Aamoo Riosikamera apoe aamo terimeripua, neea ka'i." ¹⁰Ihji ma'masitari te'ta Riosi pichiwari se'witaka mochitoamea, ihtaoi itapiti ki pahtiaio, na'areka naewamepua, kihta machiaipua pu'kao. Nape puuuu ahpo tísia weerewachi ikotuwaé erakoawaeopua, animarichitia nokayamechitia nokayamepua, a'chikoi nokaka suwepori, ahpo weerewa na'atamepua, ahpochitia tijoechi kunapakao uuwasari chewipakao, ooweruchioi uupitaka uuwasari chewipakaopua.

¹¹ Nape ai puuu wa'a iintokameapua, tísia iinya tiame ko'koame yekika wahjipameripua. Puuua tísia na'ara nokayamepua ahpo piirechio, ehkoriaami Kaaini ahpo pooni me'yariamechitia. Puuua ehkoriaami Waarami iintoriachitia nokayaepua tiameo, puuua tahpitika erakoamekapapua toomichio, noriwi ku'ipamo e'rakame i'isaeri seepurawakamera newitomichioo. Puuu ma'masitari Riosi te'ta pichiwarira se'wichamea, ehkoriaami Koorea ikiriachitia ijikimeripua, Riosieo, puuua Moise paamiratuwa wa'inekamekapaopua wenejikao, weee wahjorae rupitutetiameopua, Riosieo. ¹² Ihji ma'masitaria, iinya nokayamepua aamo Eesusichi iyoriwa ko'kopoi napawiriachi e'énapakao, tahpitika erakoka eejenapamekopapua, tísia posakache ko'konarekaopua. Puuu ki ka'karuma ma'masitaria, ki ka'karuma tepuyameka te'teriamepua, puuua sapoori ahpo tepuya ko'konaresoopua, ahpo tepuyao toisa uujumapamepua, ahpochekamerache kaawe neusetopaka. Puuua toomarika te'teriamepua tiameo, kihta neeroi iinueme eekae i'toniame. Puuua tiameo, itapiti oowara taakiam ki taakiameka te'teriamepua. Puuuapa, itapiti oowara wakipaka oosa wahjipakameka te'teriamepua, yomatiame nawapuka ko'rinatiame. ¹³ Puuua tiameo, pa'weka nokayamepua, ahpo tahpitika ihsika pe'konieo, ahpo toonewatae ahpo tísia maapori ihsiwa tetewitiame. Ihjia so'pori wewekakamepua, ki nu'uti tukaparichi uumpakame. Puuu ki kaawe wa'a nokayamea, ahkasi ki wahjiamesi tukaparichi mochimichio, kokosatiamepua aiwamichioo.

¹⁴ Eenoko ehkoriaimiai, Aarani oowisani neipa tijoeturichi naawakameai, i'ka na'ara nokayame ti'tijoerio, cheeka nayewariaipua: “No'o Riosi Paamirao tetewakania, kíf ookapi mi'miri ti'tijoeri piipakame yeetoka eename, ¹⁵ Apoe Paamirao yooma ti'tijoeri katewemia eename, yooma pu'ka ti'tijoeri ki kaawe noonoikame, yooma na'ara nokaka tatakorikame, yooma pu'ka ti'tijoeri weeechi ohjoriameo, taamo Paamira Eesusi na'arekameo.” ¹⁶ Ihji ti'tijoeriai ehpe taawechemioi, wa'achi chaachapamepua, yooma ihtaoi Riosichi simiyame ki kaawe chaachapakao, tísia na'arekaopua tiame. Yooma ihtaoi ki ta'iria mochiko tuuyamepua; ahpoche erakoa ikotuka i'yamepua; ahpo oisa e'reka, weeru nayewame; peenia chaachapemepua aatao, oowera ahpo yoramichio ahpo nakiyao.

Kaaweruma tuuyewari

¹⁷ Pukaepa eeme tísia no'o nakiyaa, ka'te natakepamitia eemea, pu'ka Eesusi ajawariae aamo masiteretiao. Puuu ajawaria aamo masiterepua, itapiti simiyameo ikimeripua, ke'chu ikimiachiopua. ¹⁸ Aapoeo aamo chaaneka nayeweriaipua, kajuyachi taawechiamiopua, e'enamio tuuka, Riosi nanaarameopua, ahpoche weemua, na'ara nokayame. ¹⁹ Ihjipu ti'tijoea oowerua tiame, aamo poanatumichio nokayamea, oowera i'ka weechi iintuame pu'serewache inatamepua, kihta yasitoamepua apochio, Riosichi eenameopua Riosiwario.

²⁰ Nape eeme tísia no'o nakiyaa, utewaeme Riosichi mochitomitiapua, epeche epecheche ahjachi erakoka, Riosichiopua. Eemea Riosichi nayewiaiopua, Riosi Riosiwari amochi e'raka, nayewepuapua. ²¹ Nape eeme Riosi Riosiwari amochi yachatoamea, Riosi nakiwarichiche teetoka mochitopuapua, puuyetoka ahkasi pu'ka Eesusi Riosie Weratiame eenechi eenachisio, aamo ki wahjiamе ahjari aamo kiamiachisio, pu'kao Riosio, aamo tesiwa e'riamekapa aamo kiamiao.

²² Aaata i'ka weemera ahjari ki apochi tiame erakoameopua, oowera erapuatepuapua pu'kao, pichiwa Eesusichi paparame enesoo ahpo tatakoria cheriwepuawichioo, pichiwa iinuemeriko tuuyepuapua, Riosie ahpo kiapuameopua weemera ahjario.

²³ Aaata eeyowati mochikameopua Riosie ahpo kokosapuameo, tesiwa e'reka ku'ipuapua pu'kao, Riosi kokosari na'irachi puuyanamechitiaopua, tísia kaawe tuuyeka pu'kao, te'ta Eesusichi paparasache newipatepuamekopua Riosi kokosapuachio. Wahjachi tísia iinyatiame tatakorichi nokayameoi, tesiwa e'reka ku'ipuapua pu'kaoi, nape aamo inateka naaju ki wa'achi nokiwamechi wichitarekoi muuuai. Eiweka tetewipuapua pu'ka tísia iinya tiame nokayao, aamo kaawe inateka ki amochi chuhkepamichio pu'kao.

Kaawe e'reka kaaweruma nayewaniame Riosiwichio

²⁴ Ehpeo kajuyachionia, Riosi ahjama nayewamania: “Muuu te'pa kahtiame taamo Noono Riosia, muuuchepua. Muuuchepua tiameo, te'ta taamo neesetoamea, taamoo muuuu, ki ruhjimichioopua tatakorichio. Muuuchepua tiameo, taamo ki nohpieme i'tomeri tiamea, te'ta aamo kahtiachiopua tewekachio, aamo kahtiachiopua tísia peenia tiachiopua, wa'a ajasisaopua tísia peenia erapuachio.

²⁵Muuuche puuua, te'ta machiwari machiyamea. Muuuche puuua tiameo, te'ta taamo newipatiamea, Eesusie taamo Paamiraeo, muuua apoe amoe Weerariaeo. Pukachipa teemea, pu'ka yooma ki nu'uti aamo iintoriowichioopua taamowichioo, wa'api tiame aamo te'ta weruma iyoriniame, enejeriame teemea, ki nu'uti te'ta weruma utewarieme, ahkasi ki wahjiamesi tiame.”

I'wasi ihji no'o iyotepawaapa. Wa'a teeresa naaju.

Eesusi Waani

Tetewiteria

Waani teepotari

1 Kúraa Riosichi paparame, ahkanoi ti'tiopachiami mochikame. Waani neea, piiripi Eesusi Riosie Weratiame ajawaria. Ihji no'o cheemiachi simiyamea, Apoe Eesusi Riosie Weratiame no'o tetewiteriapua, apoe Riosi Eesusi ne'neteria, no'oo pukaeo tetewitepuaichio. Ihji Eesusia eetiame no'o tetewitekapua ahpo tewekachi eenamee ku'iwarieopua, no'oo ahpo seekaerewachitia tiameopua, yomatiam wehjoarichi mochikame nane'retemichiopua, i'ka itapitio yomatiam wehjoarichi ikipuameo, ikikache itipimerikoopua. Ihji itapiti i'ka wehjoarichi ikipuamea, ihta taawechi o'inesaopua, kiisi tehpe simiyamechi kajumeripua, yomatiam i'ka wehjoarichi ikimeriopua, ikika. ²I'kao nee Waania, yooma no'o tetewiriaopua, yooma no'o inamuteretiaopua tiameo, Riosi te'ta apoe iintokamepua i'kao, Eesusie no'o tetewitepuawichiopua.

³Nee Waani Eesusie weratiamea, yooma Eesusie no'o tetewiteretiaopua, te'ta ki nu'uti iyorika iyonameopua i'kao, tísia kaawe e'riamenia pu'kao, yomachiami ti'tiopachiami wa'a te'teriamopua tiame, ihji no'o tetewiteretiaopua, waapiche teetoamekopua pu'kao.

Waani oowisani ti'tiopachi iyojura uhjurari

⁴Nee Waania, i'ka iyotesa uhjuraninia pu'ka ti'tijoeo ooweru tiameo, oowisani ti'tiopachiami mochikame, Aasia weechiami wekanami ti'tiopachi. Ta'iria mochisaa kaawe enemii eemea, aamo iikachio moena e'rari erakoka, Apoe Riosieopua aamo kianiae. Ihji Riosia, ke'chu naayachi o'inia ahjaka yasitoriamepua, ahkasi ehpe taawechiamichisi, ahkasi wahka ihtoriachisiopua ki wahjiamesi. Riosi Riosiwari oowisani puusieka tetewameai, yooma ihtaori noriwi tiame tetewamea, aamo iikachi ta'iria mochirewa ki'yamepua tiame, puuua Riosi yasirachi, norikame ajakamerapua. ⁵Nee yooma i'ka kaawerumari aamo e'rejerao, Apoe Riosie Weratiame

tiame aamo kiajeraninia. Puuu Eesusi Riosie Weratiamea, yooma no'o tetewitekamepua, Riosi ahpo Noono no'o tetewitenueriaopua, no'oo pu'ka cheeka no'o iyotesimichiopua. Puuu Eesusi Riosie Weratiamea, apoe iintokamepua tiame, pukeri pahcha simiyame oijenaniameopua, te'ta wahjipaniame tewitokaopua. Puuu tiameo, Apoe Te'ta Yawichipua, yooma i'ka wehjoarichi ya'yawichio, yooma te'ta aampa teerekaopua. Riosie Weratiamea, tísia taamo nakiyamekapapua, ahpo mukiwae taamo piipatekamepua tatakoriario, ahpo eera wi'sukaopua taamowichioo. ⁶Wa'a iintokaopua taamoo, ne'neseriosi enepatekamepua, taamoo ahpo Noono Riosi ku'ika nokisimichiopua, ti'tijoeopua ooweruopua tiame, tuuyepakaopua ahpo Noono tísia kaaweruma tuuyewario, pu'ka ahpo Noono Riosi keepukameo, pukachi paparamichiopua. Neipa weemera wehjoarichio, ahpo ahjama ya'yawichitumeri enepatekamepua taamoo, tiame. Pukaepa Eesusi Riosie Weratiamea, ¡te'ta ki nu'uti yooreniamе nakiyamepua, ki nu'uti nuurewari ye'kame, ahkasi ki wahjiamesi simiyame yawichituwa! Wa'a teeremitia naaju pu'kawichioo.

⁷Waika taawechio, chaachapapuaitepua: “¡Nee! ¡Wa'a ihtonapua wa'asi! ¡Toomarichi weritoka ihtonapua!” Waikao, yooma weechi mochikamea, ahpo pusie aapoe tetewimeripua pu'kao, ahkasi puuu merijicherae chechekameai tetewimeripua tiame. Yooma ki ka'karuma noonoikamea, naarakomeripua pu'ka taawechio, pu'ka Eesusio wa'a ihtoame tetewapaopua, ahpoo tísia kokosamia. E'esa naaju, wa'a teerepuapua.

⁸Apoe Te'ta Paamiraa, Apoe te'ta yomatiamе utewari iinuemea, eee chiiamepua: “Nee apoeopua, ki o'ineraemea; neeepua tiameo, ki kajuyaeme tiameraa”, wa'a chiiame Apoe ehpiami ahjaka yasitoamea, Apoepua ki wahjiamesi o'inia yasitoamea, Apoepua tiameo, ki seena aampasi yasitomeria, Apoepua tiameo eenechi i'ka wehjoarichi tekimeria.

Riosie Weratiame tahpitika tiame, Waanie tetewitiame

⁹Nee Waania, Eesusichi teereka kahtiamеkaapa, aamo poonichitia tiame neea. Neeea aamochitia iinueme teemea, Riosi ye'kariwachi pirena ohjorepuao, piie taawechiami ahkao. Nape i'ka weechi tísia aiwaka nokisiaiopua pehjo, Riosi ku'iwariе anachasiame teemea, te'ta Riosi utewarie. Neeei ehpiamio aiwaka yasitoamepua, i'wa pawenasipa Pahmo tewaniachi peereso

yachatiapa. I'wa peereso yachatiame neeea, Riosi kaaweruma tuuyewari naewatuamekapa, i'kao Eesusia ahpo mukiwarie pichiwa tiame machenakame. ¹⁰Piie taawe Toomikochio, taamo Paamira Taawe tewaniachioopua, no'o yuuweeme kahtioio no'o Noono te'pa kahtiamечи tísia inatakao, ki ku'wita nayewachaniame inamukania no'o pukaminao. ¹¹Puuua cheechaniamekapua:

—I'ka no'o aamo tetewitemiao, yooma iyotesa uhjramitiapua, oowisani ti'tiopachiami, Aasia weechiami ajakamechiopua: Eejasio tewaniachioopua, Ehmirinapua, Peerekamo, Tiatira, Saarisi, Irarejia, Raoriséa tewaniachi tiame.

¹²Waikao, no'o ku'rika ne'nioiopua aatanakoo no'o nayewiao, naatiche ajakapua wa'ao, oowisani kaantera ahjachi ajawaniame, o'ro netetiame. ¹³Wa'a naasipa pu'ka ajakachio, tijoeka tiame weeriapua, tarachisi wakiraame, norikame muripao, o'ro apoche wahsipuameapua, ¹⁴moochiopua, tohsanameapua kuuparao. Ihjia, tajenakameapua puichio. ¹⁵Ihji taararaa, oronse meetarika tiamekapua, na'ie kosoka taapasitatiamechitia. Ihji iiyenaria, ki ku'ita neeroi wichiyameka chiiapua. ¹⁶Ihjia ahpo ahjamina sekachio, oowisani so'pori makoka weeriapua. I'ka chu'wachioopua, tepekuma machenameapua nasimacheta, neneku tehpuhame. Ihji nanariraa, ki teesa kokosatiame tajayamekapua, taaachitia.

¹⁷Pu'kao wa'atiame tetewakapania, mukipakame wichikania, tetewachio. Nape Apoeo no'o chaanekapua, noochi seekarepakaopua, ahjamina:

—Ka'te mahja muuuu, neeepua aamo machiyaa, aamo Riosiwa neeea; neeepua ki o'ineriamea, ahkasi ki kajuyamea tiameo.

¹⁸Ahjame neeea; mukukaiopua eenechi ahjakame, ki seena aampasi ahjaka yasitomeri neeea; neeepua, te'ta wahjochari iinuemea, pu'ka wahjipakame mochikachio, ahjae yeetapuninameopua yeetarao. Neeepua tiameo, pu'ka mukiwariopua ye'kameo, aampa tiame utewariemenia pu'kao. ¹⁹Yooma iyotemitiamua, i'ka aamo no'o tetewitiaopua; ehpe taaweche simiyame puuuu, wahka ihtoriachi ikimeripua tiameo. ²⁰Ihji oowisani so'pori no'o ahjamina sekachi makoka weririraa, oowisani tuuyetori puuuu, kaaweruma tuuyewari i'toame, oowisani tiopachi mochikame. Puuu oowisani kaantera ahjachi ajawaniamea, o'ro netetiamea, oowisani tiopapua.

Ejesio tiopachi nayewatuamee tuuyepori

2 Waikao puuu tijoeka tiame no'o nayeweria, no'o chaanekapua tiameo:

—Ejesio kahtiameropua Riosichi simiyame masitekao, i'ka iyotesa uhjuremitiapua pu'kao:

“Ihji naaweseria, Apoe oowisani so'pori makoka weeriamечи o'inia eenamepua, ahjamina sekachi makoka weririame. Puuuu, i'ka o'ro oowisani kanterero naasipa oiyamepua, puuuu, oowisani ti'tiopachi puuuu. Puuuu eee aamo chaaniamepua: ²Neeepua, te'ta machiyameraapua aamo yooraka mochikao, aamo aachin teeka anachaopua tiameo, itapiti a'chi yoraniaopua, mooena e'raka. Nane'riamenia aamoo, ki anachaka tetewamekopua ki kaawe nokiwa. Muuuu iintoteka ne'nekamepua, pu'ka no'o ajawaria ahpo teewameopua pichiwatakao. Nane'rekame muuuu pu'kao, kiisi pichiwa chaachapamekopua pu'kao. ³Nane'renania aamoo ki naanaso e'ramekopua, kiisi nahsinepaka tekipanakapua no'owichioo, anachakapua eemea, aiwakapua tiameo. ⁴Nape wa'a chiiainia amochio, itapiti iinuenia amochio. Eemea toarepua pu'kao, pukeri o'iniao, aamo peenia e'raka no'o yorakeka mochiriao. ⁵Inatepamitiaopua eemea, pukeri o'iniao, itapiti a'chi teeriaopua no'o ahjamao, sewina erapamitiapua eemea, eenechi wa'api teeremitiapua, pukeri o'iniaopua aamo teeriachitia. Ki wa'a aamo noonoisoo, wa'a eenaka aamo u'yemania, pu'ka aamo kantererowaopua. ⁶Nape wa'a te'tiai eemea, itapiti iinue eemea noochitia, aamoopua, nekumiamekopua, Nikorai nokayaopua ti'tijoeri, noochitiaopua. ⁷E'waka mochitonariamea, inataka keepupuapua i'ka Riosi Riosiwari chiiiao, yooma eeme ti'tiopachio. Yooma e'waka mochitokamea i'kao, newitoka puuyakameopua ki ka'karumachio, neeeai reesiseri kiamania pu'kao, kaawe ko'komichioopua, pu'ka kuuu ahjarichi taakiameropua, ki wahjiamе ahjaniamе taakiameropua, pu'ka Riosi eechichi, paarasarichi naasipa weeriameropua.”

Ehmirina tiopachi nayewatuamee tuuyepori

⁸Waikao puuu tijoeka tiame no'o nayeweria pukeri o'iniao, eee no'o chaanekapua:

—Ehmirina tiopachi mochikameo, pu'ka Riosichi simiyame wa'a nayewatuameo, i'ka no'o cheemia iyotesa, uhjurepuapua: “Ihji i'ka naawesari chiiamea, aata ki o'inerewa iinuemepua,

kajuwaoiopua; ihjia mukukamekaiopua, eenechi ahjakamepua.
⁹Puuua eee aamo chaaniamepua: Neeea aamo Ehmirina mochikameo, nane'riamenia aamo tísia aiwaka mochikaopua, nane'riamenia aamooopua tiameo, kihta iinuekopua paarasario. Nape eemea wa'a te'tiaio, te'ta tísia paarasariemekaitepua. Nane'reka yasitoamenia pu'ka ahpo i'isaeri ti'tijoeri teewameo, aamoo a'chikoi chaaniakopua na'arekao; yooma puuua, Satanasi napawikarichi mochitoamekapa wa'a chaachapamepua. ¹⁰Nape eemea ka'chi eramitia tísia aiwateniaepua pukaeo. Neeea Satanasio, wa'a tiame reesisemerinia pu'kao aamo aiwatemichioo, aamoo ne'nenariapaopua, akatiasi noochi paparamekoopua. Néé, Satanasia, aamo amori o'iniame puuupa, aamo karichiami to'towatowaopua, ahpo ku'iwariopua aamo na'ara yoratekao. Wa'a teeremeripua oosa mariki taawe Riosi inatarichi tiiao. No'o iyorieme enepuapua naaju. Aamoo noochi paparario, ahkasi mukiwarichioi ki wekatiameneeso, neea aamoo waikao, te'ta ahjari aamo kiamania, te'ta ki wahjiam ahjarirakamera, te'ta ki teesa nateyamera ahjari. ¹¹No'o keepuka mochitonariamea, no'o e'weka mochitopuapua, no'o keepuka i'ka Riosi Riosiwari chiiapua, yoomahka wa'a Ehmirina tiopachioopua, yomachi ti'tiopachioopua tiameo, wa'amio. Yoomahka Satanasi na'arari aiwatewa newitokamea, kiisi aiwameri puuua, oosa mukiwarichi simiyameopua wa'asio, te'ta ki Riosi ahjama mochiwameopua.”

Peerekamo tiopachi nayewatuamee tuuyepori

¹²Waikao puu tijoeka tiame no'o nayeweria pukerio, no'o chaanekapua tiameo, Riosichi simiyame tuuyetoameopua, Peerekamo tiopachioopua, i'ka iyotesa uhjurepuapua pu'kao:

“Ihji naawesari chiamea, maacheta neneku yoorame chu'wachi iinuemerapua, ahpo chiiia ki teesa tiame mu'ipamera. Puuua Eesusi puuupua, eee aamo chaaniamepua: ¹³Nane'renania wa'a aamo ohjoekachio, Satanasi ye'kachikopua. Nape eemea Satanasi ye'karichikoipua wa'ao, no'okamera iyorika mochitokame eemea. Aantipasi taawechi meritoiopua aamo tetewachi wa'a tiopachio, muuua no'okamera te'ta kaaweruma naewakamepua, káátisia aiwaniamekoipua wa'a tiopachio, no'okamera paparakame eemea.

¹⁴Kaawepua aamo noonowiria, nape pu'kachepa, itapiti iinuekane amochio ookapi. Eemea Waarami masitewachi mochitoaio, kiisi toinareka eemea pu'ka ki kaaweruma masitiaio. Aamoo

wa'a te'tiopao, Waaramia Waaraki nuurerepua, pu'kao ahpo i'isaeri ti'tijoerioo masitemichio, ka'chi tiio ri'riosi manaketiamē ko'kotiaio, suwepori nokitioiopua, ka'chi ikinio tuuyemichioopua. ¹⁵Ahkasi nikorāita nokaya na'naritona eemea, ookapia, ka'chi ikipo chaachapaka suuwe erapori nokayaio. ¹⁶Sewina erapasa naaju eemea. Ki aamo sewina erapasoo, wa'a enamane nasiwari maachetaeka, pu'ka maacheta no'o chu'wachi iinuekaeopua, nasiwari mehtanamania. ¹⁷E'waka mochtionariamea, inataka keepupuapua i'ka no'o Riosiwari iyoterichi chiiāo, yomachiami ti'tiopachi mochikamea. Yooma e'waka newitoka puuyakameo ki ka'karumao, no'o Noonochi te'pa eenamee, koi'temania, puuu apoechi eename, ki teteiwamepua pusieo. Aamoo, tehte tohsaname kiamane tiameo, aamo weemera teewarao ahjachi iyotetiame. Pu'kao aawataoi ki nane'remapua, muuuche nane'remapua kiatiamerachi.”

Tiatira tiopachi nayewatuamee tuuyepori

¹⁸Waikao puuu tijoeka tiame no'o nayeweria pukerio, no'o chaanekapua tiameo, Tiatira tiopachi mochikameo, Riosichi simiyame wa'a naewatuameopua, i'ka iyotesa uhjuremitiapua: “Ikachi nayewamea, Apoe Riosi Taanara puuuā, ahpo puichio na'ika tiame tajenarieme, ahpo tarachiopua oronse meetarika tiamepua, kosoka apochetatiame. Puuuā eee aamo chaaniamepua: ¹⁹Neeea aamo yoorao yooma tetewamepua, aamo nakira iinuekaopua tiame noochio, aamo noochi paparaopua tiame, aamoo Riosiwichio yorakeka mochika, aamoo ki nahsinepaka te'teretoa, aamo tísia aiwatoai anachatoameko. Yooma aamo ehpe yooraka mochiraa, yooma epeche kaawe teetoamepua, epeche ki pukerichitia, aamoo pukeri noochi pichikerioio. ²⁰Nape i'kachepa ki kaawe tiame eemea, pu'ka Esaweri oowitiameo aamo reesisiamekopao, no'o ti'tijoeriwao wisikuemichioo. Puuu oowitiamea, suwepori nokiwa masitiamepua no'o ti'tijoerio, no'o ti'tijoeripua tiameo, ri'riosi oowewatiame kooame konuriamepua, ka'chi ikipo tuuka Riosichi kaawe te'tereniameo, ko'kakaiopua pu'kao. ²¹Neeea pu'ka oowitiameo, tehpe ki'yakame neeepa, ahpo suwepori ihsiao toimichioopua, nape puuu oowitiamea, ahpo wa'inanipua pu'kao. ²²Pukaepa wa'api inisinariopa pu'kao, tísia aiwatemania, yooma pu'ka ahjamao, suwepori nokayameo. Pu'ka Esaweri tatanaraopua tiameo, ki kakupachi enepasoopua,

²³ yooma ko'imania. Waikao yooma ti'tiopachio, nane'remapua no'oo, ahkasi kai waapisi no'o nane'riamekopua aaata inataopua, ti'tijoe ooweruoiopua tiameo. Pukaepa neeea, yooma pipiripi pu'kaonia, ahkasi nokaria kiamania pu'kao, no'o teewiaopua kiapuameo. ²⁴ Nape wahjachi aamo Tiatira mochikameo, ki pu'ka masitewa nokaka mochikameo, ki pu'kachi wahjachi pepenipaka mochitoameo, pu'ka kai waapisi noriwi tiameopua Satanasichio, ka'chi chaaninia aamoo. ²⁵ Wa'api teekache mochijerania aamoo, noochiche paparaniam neesetoka, ahkasi no'o eenachisi eenechi. ²⁶ Yooma newitoka machenakame yomatiam na'arewao, no'oche e'ra iintokaopua ahkasi kajuyachisio, neeea pu'kao yomatiam i'ka wehjoarichi ti'tijoe richiopua, kiamania yawichitumichioo. ²⁷ Puuuu waikao, sisioki wepirae makoka nuuremapua, ki kaaweruma tiario, sikorichitia kahsinamapua te'ta ahpo utewarie, no'oopua k'i'yariae. ²⁸ Pu'ka kiatiam neeepa wa'a iintomeria, te'ta Apoe cheerichitia no'o Noonoo. Pu'kao kiamania tiameo weemera cheisopori, weemera wehjoarichio weemera ma'chirepari, te'ta peenia tiamera. ²⁹ E'waka mochitonariamea, inataka keepupuapua i'ka no'o Riosiwari iyoterichi chiiiao, yomachiami ti'tiopachi mochikamea.”

Saarisi tiopachi nayewatuamee tuuyepori

3 Waikao puuu tijoeka tiame no'o nayeweria pukerio, no'o chaanekapua tiameo, Saaris tiopachi Riosichi simiyame wa'a naewatuameopua, i'ka eee chiiame iyotesa uhjuremitiapua pu'kao: “Puuu Apoe oowisani Riosiwari iinuemea, oowisani so'pori sekachi iinuemea tiame, aamo chaaniamepua: Aamo tetewaninia wa'ao ihtana aamo ihsio. T'isia kaaweruma naewaniame muuuu, nape mukukameka tiiate muuuu, ki ahjamekate muuuu, kiisi kaawe tiiapa noochio. ² ;Pusasa muuuapa! ;Yaapiti muuuu! Oijenate pu'ka amochi tiiapua, teesa amori mukuyame wa'asi itipiameopua amochio. Kihta tetewamenia amochio, no'o Noonowichio kaawe ihsiwao. ³ Inatepasa naaju, pu'ka pukeri oi'inia aamo masiteretia. Pu'kakamera na'naritopuapua. Aamo Riosikamerachi ku'ripuapua ohso kaawe. Naane e'reka moochi. Ka'karumache yooraka ahkasi no'o eenachisi, ki nane'riapa eemea, achini keenako no'o enamiao. Seenekachi ki kaawe teeretare eemea, senawato no'o enasoopua, ichikoamechitia tukaoo. ⁴ Wa'a Saaris tiopachio, mochiwipua pehji ookapi ki nohpikameopua apochio. Puuuu no'o ahjama mochimeripua tohsaname wakiraeka, Riosie

piipatetiamekapaopua tatakoririao, Te'ta apoe no'o Noonoeopua cheriweka. ⁵Yooma ne'newitoka puuyakamea ki ka'karumachio, tosaname wakiratepuame puuuu. Yooma pu'kaonia no'o ahjari iyotaperichio, ki cho'wemania tewaraopua pu'kao. Yooma pu'ka tewarao, ka'karumachitia ne'netemania no'o Noonoopua wa'a tewekachio, yooma no'o Noono ku'kuira tetewachioopua tiame. ⁶E'waka mochitonariamea, no'o Riosi Riosiwariie chiia keepupuapua, i'ka iyoteri chiia iyonanioipua ahkaoi ti'tiopachio.”

Irarejia tiopachi nayewatuamee tuuyepori

⁷Waikao puuu tijoeka tiame no'o nayeweria pukerio, no'o chaanekapua tiameo, Irarejia tiopachi nayewatuameo, wa'a mochikameopua tiameo, i'ka eee chiame iyotesa uhjuremitiapua pu'kao:

“Ihji eee chiamea neepua, apoche te'ta kaawerumaemera, apoe te'ta pichiwakamera chiame; neea apoe Raawitaru yeetapura te'ta iinuemerapua; neea yeetepapurae no'o iinuekao, ihtaoi pukae no'o yeetepario, ka'chi iika wahjonameripua aaataai; pukae no'o yeetapuriao, aaataai ka'chi iika yeetepameripua. ⁸Tetewaninia aamo kaawe nokayao. ¡Néé! Nee apoea no'o Noono ye'karichi muimichio aamo wahjonekamepua, wa'a aamo muimiao aaataai kihta aamo wa'inameripua. Nane'riamenia aamoo aiwaka tesiwa teetoka nokisirioopua, kihta sewina erapaka noochio, ohsokamera eemea noochikamera epeche kaawe teetoka. ⁹¡Néé! Nee pu'ka Satanasi ijinuwaraopua ti'tijoerioopua, ahpo pichiwa i'isaeri ti'tijoeriko tuuyoioopua wihtukao, yooma pu'kaonia kajuyachi taawechio, yooma aamo chokichi tetewachi chopokorieka ajatetemania, pu'ka Satanasi ijinuwara wistuameo, aamokamera te'ta no'o nakiyameko tetewimichioopua, pu'ka chopokorieka aamo ajatekameo ka'i. ¹⁰Aamooopua, ahsepari noonowiriopa, i'ka aamo no'o nuureriao nayewatukao, ki toaka neesetoriopa aamoo, wa'achitia neeai kiisi chewitema neea, pu'ka ki teesa tiame aiwariopua, yomachi i'ka tijoerichi enamerioopua, pu'ka kajuyachi taawechioopua, yomatia teeremerioopua i'ka wehjoarichioopua.

¹¹Senawato enameri neea. Pukaepa kaawe neesetoka mochitomia eemea noochi paparao, ki aaata aamo sewina erapatemichioopua ki aamo kiapua, itapiti tisia nateyameopua aamo kiapua.

¹²Newitoka puuyakameopua ki ka'karumachio, ki ku'witapisi mochira kiamania pu'kao, no'o Noono kariwachioopua tewekachi,

wa'a aamo mochimapua ki wahjiamesi, wa'a nawapakame mochimichiopua. Pukachio no'o Noono Riosi teewara iyotemania, pu'ka mochikachi mochiwari teewara tiamé, no'o Noono Riosi ijinuwarako tetewipuawichiopua, weemera Eerusareni tewekachio. ¹³E'waka mochitonariamea, i'ka no'o Riosi Riosiwari chiia keepupuapua, i'ka iyoteri iyonanioipua, ahkaoi ti'tiopachio.”

Raoriséa tiopachi nayewatuamee tuuyepori

¹⁴Waikao puuu tijoeka tiame no'o nayeweria pukerio, no'o chaanekapua tiameo, Raoriséa tiopachi naewatuameo, wa'a mochikameopua tiameo, i'ka iyotesa uhjuremitiapua pu'kao:

“I'ka naawesari chiamea neepua, Apoe ahjachi erapua tiamerachi; Apoe te'ta pichiwatame ahpo Noonoo; Apoeopua Riosichitiao, pukeri o'inia yooma ihta itapiti iintokameopua netekao. ¹⁵Aamo tetewaninia aamo te'ta nokayao, ki te'ta ma'chiame te'tiamekopua noochio, aaata piirechioi. Ki tahtame eemea noochioi aaatachioi; ki tuurameoi eemea, noochioi, aaatachioi. Piiripi wa'api tiame enesaa, kaawe enemii eemea; tahtamechekoi, tuuramechekoi. ¹⁶Aamo noochi te'terewao, teesa tataposoriamekopa noochio, yo'yomania aamoo, ki noochi poanatuwaka. ¹⁷Eemea chaachapanipua chaachapao: Ki teesa paarasakame teemea, yooma itapitichio, toomichioipua tiame, kiisi tesiwa erakona teemea, chaachapawa. Nape ki nane'riame eemea, ki nu'uti yuuwesirieikai amochio, kihta iinuekapa eemea aamo te'ta paarasario. Eemea tesiwa te'teriaitepua, kiisi pahtiamé eemea aamo inatachio, poiyaame mochikamekate eemea aamo naawariachitia. Wa'a te'tiame eemea noochio, aamo paarasarichikamera paparariapa. ¹⁸Pukaepa neeea, noochi aamo paayamepua, noochi iintuame o'ro te'ta nateyame, amochi paarasatemichioipua, o'ro na'ie te'ta piipatetiame. No'okamera itanepuapua, aamo poiyaame mochikao ahjae to'pepuameo, wisasori tohsaname piipatetiameo. No'okamera itanepuapua tiameo, aamo puichi i'yowapuaopua aamo kaawe ma'chiremichioipua, ki kaawe aamo tiia puichio. ¹⁹Yooma no'o nakika kahtiao, kokosa yooraka kakupachi iintapame neeea, aaata ki kaawe noonoisoo. Ka'te ki kaawe nokimitia naaju. Ikanati iiyana erapamitia eemea naaju, pu'ka ki kaawe aamo nokayao. Ohso kaawe noochi e'enamitiapua, aamo sewina erapakapua kaawerumachi. ²⁰¡Nee! Amochi asiru neeepa, muuuche toinapua reesisemichio, aamo iikachi pakimichioo. Aata piire ahpo iikachi

no'o paajutesoo, ahjachi enamania iikachio, wa'a yasitomiaopua ahjama, ta'iria mochtopuaichiopua pirena, kaawe e'raka. ²¹ Neeea wa'achitia neipa mukiwari newitoka machenakapao tatakori natetekao, no'o Noono ye'kachi yasipakame neeea, no'o Noono ye'kari yasirachiopua ahjama; wa'achitia neeeai, yooma pu'ka ki ka'karuma newitoka puuyakameo, no'o yawichika kahtiachi mochimichio kiamania pu'kao, no'o ahjama mochtomichiopua. ²² E'waka mochtionariamea, i'ka no'o Riosi Riosiwari chiia keepupuapua, i'ka iyoteri iyonanioipua ahkaoi ti'tiopachiamio."

Riosichi paparaniame inamutiame tewekachi

4 Neipa i'kao nee Waania, te'pa ne'nepakania tewekachi, wa'a tewekachionia, piiripi yeeta wahjokame tetewikania. Wa'a yeetaputiachi o'iniaio, no'o paaechaniapua. Puuu wa'a no'o paaechaniamea, puuu wa'api enechaniamekapua, puuu pukeri no'o paaekame. Puuu wa'a no'o paaechaniamea, kokotiamie cheechaniapua te'onichitia:

—Waanííi, moenasa wa'atikiáaa. Aamo ne'netenariame neeea, itapiti achini teeremeriko neipá itapiti no'o aamo tetewitemichio.

² Wa'a cheesoopua neeea, ikanati uutiapa Riosiwario, te'pa no'o tetewikania, no'o paaekame weeriachi. Wa'a moenasaapa no'o moenanaputiachio, yawichi yasira weeriapua wa'ao. Pukachi yasirao, wa'a kahtiapua aaata. ³ Puuu wa'a kahtiamea, tehteka tiamekapua, tisiwa peeniatiamie tehte. Puuu tehte, asape tewaniame tehte tiamekapua, konarina tehteoika tiame. Wa'a ikisao ye'ka yasirachio, kenora weeriapua wa'ao aampao. Puuu kenoraa, esmeráta tehteka tiamekapua, káátisia peeniatiamie. ⁴ Wa'achi norikame ye'ka yasirachioi, wa'achi ahjakapua piire weerewa aampa naao ya'yawichi yasira, pukachi pipiripichio mochikapua, piire weerewa aampa naao ti'tijoe o'ochetiamie. Puuu, apoche tosaname wakiraemekapua, puuu moochio apoche o'ro yawichi mo'korira mo'koriemekapua, ya'yawichichitia. ⁵ Nape te'ta yawichi yasirachi o'iniaio, kuhjipari puuyapapua wa'ao, rurusura chiapua tiameo, wa'a ikisa te'oni. Tawemina ye'kari yasirachio, oowisani tahjera ajakapua wa'ao, puuu oowisani Riosiwariakapua. ⁶ Wa'a te'ta yawichi yasirachi taweminaopua tiameo, pa'weka tiame po'yapua wa'amio, kawiyame akipame, kaawirachitia.

Wa'a yawichi yasirachi norikameo, wa'a ajakapua tiame, naao itapiti ahjakame, pochikame puusiemekapua taweminao,

pukaminaopua wa'achitia. ⁷ Piiripi puuu ahjakamea, mawiyaka tiamekapua; piire ahjakamea, oisika tiamekapua; paikachi simiyamea, tijoekapua nanarirao; naaochi simiyamea, wa'weka tiamekapua, anasawiapua poojachuka simiyamechitia. ⁸ Yooma puuu naao ahjakamea, puhsani aanaemekapua pipiripichi. Aanatereopua, aampaopua tiameo, puusi apocheckapua, puuuu. Puuu naao ahjakamea, kiisi tewiapua kusuka chaachapakao, yooma taaweoi, yooma tukaooi. Puuuu ahpo wiikachio, chaachapapua:

Te'ta piipari, te'ta piipari, te'ta piipari,

wa'a tiame taamo Paamiraa,

wa'a tiame taamo Noonoo.

Wa'a tiame Noonoo,

ki teesa tiame Utewariemeraa,

puuuu yasariameraapa,

puuuu ehpiami yasitoameraapua tiame,

apoeopua ahkasi ki seena aampasi yasitomeri,

kiisi nane'rewa wahka ihtori taawechisi.

⁹ Senepi ihji ahjakame wikataiopua, cheriwema kiasiapua yoorewi nookeka tiame pu'ka yawichi ki wahjiamesi ahjameopua.

¹⁰ Puuu piire weerewa naao pa'pamiratuamea, chopokorieka ajapakaopua taweminao, ahpo yawichi mo'kori pujisaopua, pu'ka te'ta yawichi tawemina to'towesiapua. Wa'a nokisikaopua tiameo, wiikesiapua tiameo chaachapasika:

¹¹ Tisiwa weruma muuuu, yooma ihta enepatekapa

tisiwa yooreniamu muuuu,

ki teesa cheeka nuurariemekapao,

yooma itapiti iintuameopua muuuu,

amoe e'rae iintupatekamepua,

amoe e'rae netetiamepua,

amoe e'rarichi enepakamepua.

Pi'rinatiame iyotetiame, Po'wa teewataniame tiame

5 Waikao puuu ye'kari yasirachi kahtiamea, ahjamina sekachio, piiripi iyosi pi'rinatiame makoyamekapua, neneku iyotetiame, oowisanisi ikichetiame, ma'chi o'inia ahkasi kajuyachisi yooremina.

² Waikaonia pu'ka tetewisaapa, piiripi Riosi ku'iwari tetewakania, ki teesa u'wame. Waikao puuuu, ki ku'ita sisinakao, chaachakapua:

—;Aatanakamera ikichapume tiamejuarepu, i'ka pi'rinati iyotetiameooo? ;Aatanajuarepu i'ka iyosi pi'rinatiameo sa'runasa iyonameriaaaa, itapiti iyotetiame yooremina iinuekaooo?

³Nape kiisi nehjiakapua aawataai. Yuuuwéeme tiaapua wa'ao. Aawataai ki'tiapua wa'ao, i'ka iyoteri ikichera wahjopume tiameopua, ahkaiopua, tewekachioi, weechioi, wehtereoi. Aataai ki ne'neme tiariemekapua pu'ka iyoterio. ⁴Nee Waania waikao, naarapua, ki tewiniopa aataoiopua, pu'ka iyoteri wahjonameri tiameopua; aawataai ki'tiapua wa'ao, pu'ka iyoteri yooremina ne'nemeri ahsepari tiariemeopua. ⁵Waikao, piiripi puu wa'a mochikame paamiratuamea, no'o chaanekapua:

—Ka'te naara muuuu, iintuaitepua i'wao aata ikichapumeria. Nee, naati iintomeripua pu'ka ikichapukao, Apoe Mawiya teewataniamera, Apoe yooma ihta itapitichio, newitokame. Puuu Apoe Mawiyaa teewataniamea, naatikapua, Uura tetejimarichi machenakame, puuu Raawitaru ojochiwarachi naawakame. Puuukapua, pu'ka pi'rinatiame iyoteri oowisani ikichera ikichapumeria. Puuukamerapua te'ta ikichapume tiariemea.

⁶Wa'a te'ta ye'kari yasirachi weeriachi norikameo, pa'pamiratuame ajakapua, pu'ka pukaminao naao ahjari ahjakame ajakapua norikameo. Yooma pu'ka norikame ajakachi naasipao, Po'waka tiame chuhkuapua wa'ao, tijoekai tiameka puuuu. Puuu Po'waka tiamea tijoekai tiamea, meriretiamekai tiamekapua tiiao, nape wa'a chuhkuapua ahjakame. Puuu chuhkuamea, oowisani aawaemekapua oowisani puusieme tiame. Puuu Po'wa oowisani puusiraa, oowisani Riosi Riosiwariikapua, yomachi wehjoarichi uhjuritame. ⁷Waikao puuu Po'waka tiame tijoekai tiamea, eenaka uukapua pu'ka pi'rinatiame iyotetiameo, yawichi yasirachi kahtimeo, ahjamina sekachi makoka kahtiao. ⁸I'kao uusoopua pu'ka wipiri iyoterio, puuu naao ahjari ajakamea, puuu piire weerewa naao pa'pamiratuameapua tiamea, chopokorieka ajapakapua pu'ka Po'wa teewataniame taweminaopua.^a Yooma puuu a'rapa iinuekapua, moorera makoyameapua tiame, apoche o'roe netetiame, cho'ie pochiwetiname. Puuu cho'ia, Riosi ahjae mooriniamekapua, yooma Riosichi mochiwariopua, ahjae Riosi taenari itaneniame, ihtaai itapiti. ⁹Ihjia wa'ao, weemera

^a 5.8 Po'wa teewataniamepua Riosieo, taamo tatakori te'ta piipateniamewichio meritiamekopua, ehkoriai o'iniame wa'a nokisiniamechitia tatakori piipateniamewichioo, po'wa merisa mananiame Riosiwichioo.

wiika wikatakapua, ki wikataniame pehji. Ihjia i'ka wiikachio chaachapapua:

Muuuchepua i'ka pi'rinatiame iyotetiame iyoname tiameraa,
 ikichapume tiameraa tiameo,
 yooma pu'ka oowisani ikicheraopua.

Muuuchepua aamo mukuriae tarakamea ti'tijoerio,
 Riosiwichio enemichioopua,

yomatiame ihta ti'tijoerioi,
 yooma ihta nayewameoi,
 yooma ihta tetejimari iintuameoi,
 yooma pirenatakamemua taamoo,

¹⁰ piiripi wa'api ye'karichi iintapaka,
 piiripi wa'api mochiwarichi yomatiame paamiratuame
 iintapaka,

aamo yawichi ye'karichi ku'ipuawichioopua,
 ahkasi yomatiame weeechi wehjoarichioopua.

¹¹ Neipa eenechi no'o ne'nepoio, muuwaeme ajakapua
 Riosi ku'iwari, nape kíf ookapi miiyoni, epeche epechesi
 simiyame miiyoni, ahkasi epeche mi'miyoni, kiisioipua
 ihtetakao, ahsepame tiame, ¹² puuuu, weeru siinakoapua,
 chaachapapua:

Puuu Po'wa teewataniame taamowichio meritiamea,
 puuupua te'ta yomatiame paarasari uume tiariamea,
 yooma ihta ye'kariopua,
 yooma ihta machiwariopua tiame,
 ki teesa u'wariopua tiame,
 weruma te'ta tísia yoorewiwa tiameopua tiame,
 yooma apochi kaaweruma chaachapari.

¹³ Pu'ka tetewisaapua inamukania, yooma ihta ahjatetiameopua,
 tewekachi ohjoemeopua, weeechi ohjoemeopua tiame, wehtere
 ohjoemeopua, pa'wechi ohjoemeopua tiame, yooma ihjia
 chaachapachaniapua:

Te'ta ye'karichi kahtiamiopua,
 Apoe Po'wa teewataniameopua tiameo,
 pu'kakamera te'ta kaawerumari chaachapari chaachapapua
 pu'kao,
 te'ta weruma yoorewi e'repuapua tiamé,
 te'ta weruma utewari u'waeniame,
 ahkasi ki wahjiamesi.

¹⁴Puuu naao ahjakame te'ta yawichi nooreka ajakamea, chaachapakapua waikaopua tiame:

—¡Wa'a ikimitiapua! ¡Wa'a teeremitia!

Puuu piire weerewa naao pa'pamiratuamea, chopokorieka ajapakao, weruma yooreka iyorekapua.

Po'wa teewataniame Tijoe oowisani ikichapura wahjonaria

6 Wa'a ikisaopu Po'wa teewataniamea, piiripichi simiyame oowisani ikichapura, ikichapukapua. I'kao ikichapoiopua, piiripi puuu naao ahjari wa'a ajakamea, no'o chaanechaniapua:

—¡Yaapiiii, u'masika ne'nesaopua! —nape kokotiamе nayewachaniame, ki ku'ita te'teokachitia.

²Waikaonia wa'a u'masika ne'nepakania. Wa'a no'o ne'nioio, kaawai chukitoapua wa'ao tohsaname. Pu'ka kaawai yaasetoamea, atapori makotoamekapua, ahjae nasiwapuame. Puuua ke'chu nasiwasiaio, yawichi mo'kori kiatiapua. Puuua nasiwamiaio newitomiache akipakapua.

³Waikao ooka simiyame ikichera ikichapoiopua, puuu naochi simiyame ahjariaipua, no'o chaanekapua:

—¡Yaapi u'masika ne'nésaaa!

⁴Waikao piirechi kaawai machenakapua sehtaname. I'ka yaasetoamea, weruma maacheta nasiwari kiatiapua, ta'iria mochikameopua, nasiwari mehtanamichiopua, aapoe ahpo ko'imichio.

⁵Paikachi simiyame ikichari ikichapuniopua:

—¡Yaapi u'masio ne'nesaaa! —no'o chaanechaniame inamukania, pu'ka paikachi simiyame ahjariopua.

Waikao no'o ne'nepoio, kaawai ohchoname machenakapua. Ihji yaasetoaa, sekachi makotoamekapua, pehtewari ahjae ihtetaniame.

⁶Pu'ka machenoioopua, naasipa pu'ka naao ahjari ajakachioopua, cheechaniapua:

—Piiripi peteri ihtetatiame kiapuamepua tiirikoo, piie taawechi tekipanaka yowiwameopua. Nape seewara tewaniame enesoopua tiirikoo, paika peteri ihtetatiame wa'asi kiapuapua pu'kao, piie taawe tekipanaka yowiwamewichioo. Iinuesaa itapiti ihkomerao itapiti nerosowioi, itapiti wiinooi, inateka nuutetopuapua pu'kao. Ka'te na'atamitiapua pu'kao, soopatioo kiteremerikopua pu'kao wa'asi.

⁷ Naaochi simiyame ikichera ikichapunioiopua Po'wa teewataniame ti'tijoeo, puuu naaochi simiyame ahjaria, no'o chaanekapua:

—¡Yaapiti eenaka ne'nesa!

⁸ Waikao, kaawai saawaeme machenakapua. Pu'ka yaaseka yasitoamea, Mukiwari tewaniamekapua, pu'kapu pukaminao, Wahjipari Noonora ihtoapua. Puuu kiatiapua, piie naasipa naasipasi ko'imichiopua ti'tijoeo, yomatiam weeechio, yooma ihta itapitie, nasiwarie, toorewie, ko'koamee, oorieoi ko'koniamiee.

⁹ Pu'ka Po'wataniame Tijoeo, marikichi simiyame ikichera ikichaputiopua, waikao tatakori piipateniamiechi teere ajakame tetewakania, Riosi tuuyewari iyorika mochtokamekapua, ko'itiame.

¹⁰ Puuuu, ki ku'ita siinakoapua chaachapaka:

—Yomari aampa tiaméee, apoche te'ta kaawerumáaa, te'ta pichiwarieramáaa, ¿ahkasi achinitio katewetamua Riosiii, aamowichio te'teretopa, taamo ko'yakameopua weeechi mochikameo?

¹¹ Waikao wisasori totosaname kiatiapua, wakiratamichioopua, yoomá pipiripi puuuu, yooma ahsieme piipatetiameopua Riosieo. Pu'kao Riosia puuyenurekapua pehjio, yooma kokosaniamepua weeechi nanaarameo, ahkasi ahsepachisiopua tiameo, Riosichi poponiwao, kehkisa enemerikoopua, Riosie Weratiamewichio nokaka wahjipakameopua, ko'ipuame toiyameopua pehjio, wisasori totosaname kiapuawichioopua tiame.

¹² Waikao Po'wataniame Tijoeo puhsanichi simiyame ikichera ikichapusoopua, ki nu'uti ahpo sasawekame tetewikania weeeo, taaaai ohchonasipakapua waikao, itapiti tunakamee mo'poretiamiechitia. Waikao meechara, eeraka tiame eenepakapua.

¹³ Waikao itapiti so'porika te'tiame wehchisi ruhjikapua, itapiti taakeri eekae ki muuenati sasawetiapa ruhjikamechitia. ¹⁴ Te'pa tiame tewekaai, pi'ripaka apechuka kiisi naania iikapua. Kaawiai i'ka weeechio, yooma sewina ajapakapua ahpo ajakachio. Neronasipa weeeai, wa'achi noonoikapua tiame, sewinachi ajapakaopua. ¹⁵ Waikao i'ka weeechi ya'yawichia kapitaia tiame, yooma ahpo soontaro ahjamaopua, yooma te'ta totomiwaeme ahjamaopua tiame, ahpo puhkuchitia tekipaname ahjamaopua tiame, wahjachio oowera tekipanakame ahjamaopua tiame, yooma kaawichiami ujumakapua, teesochiami ichipumia. ¹⁶ Waikao wa'a kaawi teesochi mochikaopua, chaachapua:

—¡Áii, áii! ¡Yaapiti tamochi ru'misa kaawíii, taamo ichipupapuapuaaaa! ¡Ka'te taamo tetewite pu'ka yawichi yasirachi kahtiameooo, pu'ka tamochi nekakameopua! ¡Taamo ichipupamitiaaaa, pu'ka Po'wa Tijoe nekarewachiooo! ¹⁷ ¡Asirupa Riosi ki nu'uti nekarewaaa, kiisi anachame tiameaaa, tísia aiwari tiameaaa!

Machipori yahchetiame i'isaeri tetejimarichi ti'tijoeri

7 Neipa i'kao nee Waania tetewakania, naomina i'ka weechio, naao Riosi ku'iwari ajakame. Puuuu, naomina i'ka weechio, eeka to'piamekapua ki weechi eejemichio, pa'wechiamioi, uumawechiamioi; wa'a teereniopa eekaa, yomatiamé yuuwéeme itipikapua. ² Wa'a te'tioipua ajakao, cherayachitepa eenakapua piirechi Riosi ku'iwari, puuuu ahjae machitapuame i'toamekapua, Riosi Ahjamechi paparaméopua. Ihjia sisinamukapua pu'ka naao Riosi ku'iwari ajakameopua, yooma na'atamichiopua kiatiaméopua, weeéopua pa'weopua tiame. ³ I'kao chaanekapua:

—¡Ka'te pehjíii! Ka'te na'ata aataoi pehjíii, weeéoi, pa'weoi, uumaweoi. Puuyemitiapua pehjío, ahkasi pu'ka Riosi tekipanakekameo, yooma yahcheniasichiopua pehjio, Riosi machitewaraopua koata.

⁴ Puuu machitewari yahchepuamea, kehki enemeri inamukania. Puuuu, piire sientoo ooka weerewa aampa naao miirikapua. ⁵ Yooma puuuu, oosa mariki aampa ooka tetejimari, apoche isaeri ti'tijoeri, waika o'inia ehpe taawechiamisi, mochitoame ti'tijoetusika. Pu'ka oosa mariki ooka tetejimarichio, oosa mariki aampa ooka mi'miri uutiapua, yooma pipiripi tetejimarichiopua: piiripia naatikapua, Uura tetejimari, piirea Ruuweni tetejimari, wa'a ikisa Kaati tetejimari, ⁶ Aasere tetejimari tiame, wa'a ikisao tiame, Nehtari tetejimari, Manase tetejimari, ⁷ Simeoni tetejimari tiame, Reewi tetejimari, Isaka tetejimari, ⁸ Sauroni tetejimari, Oose tetejimari, kuachiopua wa'asio, Chaamini tetejimari.

Totosaname wakiraeme muuwaeme

⁹ Neipa i'kao i'ka ne'netetiania. Waikao yawichi yasirachi taweminao, i'ka Po'wataniame Tijoe kahtiachi taweminaopua tiame, ki ookapi ajakapua ti'tijoeri, nape ki ookapikapua, kiisi ahsepage tiame ihtetaka. Ihji ti'tijoea oowerua tiame, yooma ihta

ti'tijoeturikapua, yomatiame weeechi ohjoeme, yooma ihta naera yeenieme. Yooma puuuu, wisasori totosaname chuhchaemekapua, ahpo sekachio, tahku saawara makoyáme. ¹⁰ Ihji ti'tijoea oowerua tiame, weeru siinakoapua chaachapakao:

Cheriwema Riosíi,
yawichi yasirachi kahtiámeooo,
cheriwema tiame Po'wa teewataniame tiaméee,
yooma taamoo, te'ta newipateriawichiooo!

¹¹ Neipao tetewakania, pu'ka yawichi yasirachio, pu'ka naao ahjari ajakameopua tiameo, pu'ka o'ochetiame pa'pamuratuameopua tiameo, yooma puuu Riosi ku'iwaria, norikame ajapakapua pu'kao. Waikao ihjia, wehchisi koomorasipakao, ¹² chaachapapua:

¡Wa'a teeremitiaaa!
¡Wa'a teeremitiaaa!
¡Cheriwema pu'kawichiooo! ¡Kaaweruma chaachapari
pu'kawichiooo!
¡Ki nu'uti yoorewa pu'kawichiooo!
¡Ki nu'uti iyoriwa pu'kawichiooo!
¡Ki nu'uti machirewa pu'kawichiooo!
¡Ki nu'uti ye'kari pu'kawichiooo, ki wahjiamesi simiyame
pu'kawichiooo!

¹³ Waikao piiripi puuu piire weerewa naao pa'pamuratuamea, no'o iinatukekapua:

—¿Aatanaju ihji totosaname wakiraamea? ¿Ki machiyamemua?
¿Ki nane'riamemu akana o'inia e'enakamekopua?

¹⁴—Ka'i. Ki nane'riamenia. Muuupua nane'riameraa
—chaanekania pu'kao.

Waikaopua no'o chaanekapua:

—Naati ihjia, te'ta aiwari enekachi o'inia e'enakame. Ihji puuupua, ahpo wisasoriwa piipatekamea, Apoe Po'wataniame Tijoe eerarae. Puuu ti'tijoeapua, Apoe Po'wataniame Tijoeoo, totosaname enepatetiame wakirarao. ¹⁵ Pukaepa i'wa nokayamepua Riosi tetewachi, Riosi kahtiachi tekipanamepua, yooma taawe yooma tukawariopua tiame. Pu'kao Apoe Yawichi yasirachi kahtiame neesetomeripua pu'kao, ahpo ahjama ohjoekopapua. ¹⁶ Puuu Te'ta Yawichi ahjamao, kiisi cho'chorowaemeripua, kiisioi paramuka mochtomeripua, taaaeoi ki aiwaka mochtomeripua, taajenari tataeoi, ki aiwameripua. ¹⁷ Wa'a te'teremeri puuuu, Apoe Po'wa teewataniamee neesetopuamekapapua, Apoe te'ta yawichie yasirachi kahtiamee. Puuu Po'wataniamea, neeroi ahjamechi

paichi maaniamechi nerojiteka mochitemeripua. Wa'ao, ki iintumerichipua naarakoniameopua wa'asio, Riosio kiterepateriopa o'kewaniameo, wa'asi werapakao.

Oowisani ikicherachi simiyame naewaniame; o'ro moorerachi nayewaniame tiame

8 Pu'ka Po'wa teewataniameo, oowisani ikichera ikichapusoopua, yuuweeme itipikapua, tepepi. ²Waikaopua pu'ka oowisani Riosi ku'iwari Riosi ne'niachi ajakameo, oowisani kusupuchari kiatiapua. ³Waikao, piirechi Riosi ku'iwari wa'a eenakao Riosi o'ro tepawechi weripakapua chokichi. Puuuu, weeru yahchetiapua moorerachio, cho'wi. Puuu cho'wia, Riosi tepawerachi, moomorepuamekapua, Apoe Riosio, saaemichiopua pu'kao, pukachi Riosie yooma piipatetiameo, pukachi moorechi asimichiopua, ahpo nayewiaopua Riosichio. ⁴Puuu moorewaa, yooma paparatiame ahjamao, sekachi o'inia moomokaopua, Riosichi asikapua saatekao. ⁵Waikao Riosi ku'iwaria, pu'ka Riosi o'ro tepawechio, pu'ka moorerao, ihsawi tajenakame pochiwasaopua, weechitipo wi'sunakapua. Wa'a ikitioopua puuu ihsawia, yooma puuuu tahpitika chaachapakapua tataka. Tahpitika nokayapua kuhjipaka, ki ku'wita te'teosika. Weeeai kai muuenati noonokapua waikao.

Kusupuchari turuwaniame

⁶Waikaopu puuu kusupuchari kiatiamea, oowisani Riosi ku'iwaria, kaawe ahpo ajapapua, o'inemia nokayapua wa'asio, puupuchekapua ahpo kusupuchario.

⁷Piiripichi simiyame Riosi ku'iwari kusutesoopua ahpo kusupuchewao, waikao tehje wi'sunetiapua weechio, na'i, wa'a ikisa eera tiame. Waikaopu wi'suwetiamea, kiiyá naasipasi kosokapua weechio, yooma uumaweopua, yooma to'iweopua tiame.

⁸Okarichi simiyame Riosi ku'iwario, kusutesoopua ahpo kusupuchario, pa'wechio, itapiti ipasetiapua na'i tajenakame. Puuuu ki nu'utikapua, kaawi kehchuma. Pa'wea waikao, kiiya naasipasi eeraeme enepakapua. ⁹Pa'wechi ahjameai, kiiya naasipasi wahjipakapua. Pa'wechi pawekakera nasiwaniamechiai, kiiya naasipasi kosotiapua.

¹⁰Paikaríchi simiyame Riosi ku'iwari, kusutesoopua ahpo kusupuchewao, tewekachi o'iniaio, ki nu'uti wichiyapua so'pori tajenakame. Weeecho puuua, akichiamisi wichikapua, paichiamisi tiame. ¹¹Puuu so'pori tajenariraa, Chihpuame tewaniamekapua, yerowakapa puuua. Puuua, kiiya naasipasi neeroi nerojiniamie, chihpunakapua yeroweeteka. Waikao pukaeo, ti'tijoeria, tahpitika iikapua wahjipaka.

¹²Waikao, naaorichi simiyame Riosi ku'iwario, puupuchesoopua ahpo kusupuchewao, taaaa kiiya naasipasi tajayao, tukapasipakapua waikao. Meechaai kiiya naasipasi choipakapua tiameo. So'poriai tewekachio, kiiya naasipasi choipakapua, tiame.

¹³Ehjepaoo, wa'weka tiame tetewakania tewekachio, te'pa oiyapua eekachio cheeka:

—¡Áiii, áiii, áiii, eeme weechi mochikamea, tahpitika ikimera eeméaaa, pu'ka wahja paika Riosi ku'iwari ahpo kusupuchari kusupuchamioiopua!

9 Waikao marikichi simiyame Riosi ku'iwaria, kusutekapua ahpo kusupuchewao. Waikao aaata so'porika tiame wichikame tetewakania weeecho. Puuua ahjae wahjochianiamie kiatiapua, ki wahjiamesi yeewachi to'perao, wahjonamichio. ²I'kao mo'porapusoopua, ki ku'ita moomokapua wa'atikia. Ooronakapua puuua, nape kai nu'uti. Puuu moorewaraa mooenakao, yomatiamie weechi tukapame ekatatupatekapua, ki naania ikitekaopua, taaaoi. ³Pu'ka moroyachio, itapiti ohchika te'teriamie puuyakapua. Puuua, machiri nokaya utewari kokosamichio kiatiapua. ⁴Puuua chaanetiapua:

—Ka'te na'atamitia to'iweo, kuuu siionameoipua. Ti'tijoeche na'atapuapua, ki koata yahchetiamieopua Riosi machitewarao.

⁵Ki reesetiapua ko'imichioo, oowera aiwatenuretiapua. Mariki meecha nokinuretiapua pu'kao. Puuu kokosa aiwateniamiea, machiri ki'kitiamieka, eraniamekapua. ⁶Pu'ka taawechiamio ti'tijoeria, wahjipame e'raipua aiwakao, ka'chi ikime erameripua, mukinariiai.

⁷Ihji ohchika tiamea, kaawairakapua, ahjachi nasiwaniamie. Ihjia moochio, o'ro apoche mosokirotaopua ya'yawichi mo'koriraka tiame. Nanariraa, tijoe nanariraka te'tiamekapua. ⁸Kuuparaa, oowitiamechitia kuupaemekapua. Taameraa ihjia, mawiyaka tiamekapua. ⁹Ihji weerewaraa, sisioki wakitratetiamekatiapua, ahpo neesetoachitiao. Ihji ma'saraa, ki ookapi kaareta nasiwari kaawaiye panisutoamechitia, cheetoamekapua, nasiwasimia ujumasikamechitia. ¹⁰Ihji wasichioipua, machirika

te'tiamekapua, ahjae inikia. Pukae ki'kitiaa, mariki meeche kokosa aiwaniamekapua. ¹¹Yooma i'ka ohchi ye'kamea, ki wahjame wichiwachio ohjoemekapua, apoe wahjipari noonora; eureo naewarichio, Awaroni tewaniamekapua, rieko naewaniachio, Aporioni tewaniamekapua, na'atarika pihutchari noonora cheeka chaniwame.

¹²Wa'asipua, piiripichi simiyamea te'ta iinyatiame aiwaria. Puuu pahcha simiyame aiwaria, u'matokapua u'matoao, toiyapua pehji, ooka simiyame.

¹³Waikao, puhsanichi simiyame Riosi ku'iwaria, puupuchekapua ahpo kusupuchario. Waikaopua, wa'a Riosi taweminao, o'ro apoche tepawetiame weeriapua. Waikao, wa'a naasipa pu'ka aawa naomina ajakameopua pu'ka Riosi tepawechio, chaanechaniapua, pu'ka puhsanichi simiyame ku'iwariopua, kusupuchari iinuemeo:

¹⁴—Muuua puhjesa ehpeo, pu'ka naao Riosi ku'iwario, Eurate weruma akichi o'yaemeopua.

¹⁵Waikaopu naao Riosi ku'iwaria, puhjetiapua. Ihji naao puhjetiamea, yooma ti'tijoe ooweru tiame ko'imerikapua, kiiya naasipasi weechi ohjoerio. Te'ta i'ka taawechiwichio, nuutetiame eneriapua. ¹⁶Ihji naao soontaroraa, kawachi nokisiapua, ooka sientio miiyoni kehkiapua. Wa'a kehkiko tuuwame, inamukania.

¹⁷Ihji no'o tetewitetiamea, eee te'tiamekapua, yaasetoamea, kaawaia tiame. Kawachi nokisiamea, muripa i'toapua ahpo neesetowao, paika tiamekapua. Piiripi tiaria, sehtanamekapua, tajenarichitia. Piire tiaria, siionamekapua, tewekachitia. Paikachi simiyameopua tiiaa, saawaemekapua. Puuu kaawai mo'oraa, mawiyaka te'tiamekapua. Ihjia chu'wachio, na'i puuchiamekapua aasujere tísia tahtame apochi, moroyamekapua tiameo. ¹⁸I'ka paika na'atarieopua, pu'ka ka'kawai chu'wachi machenameeopua, kiiya naasipasi wahjipatekapua ti'tijoerio, i'ka wehjoarichio. ¹⁹Puuu ka'kawai na'atari utewariraa, chu'wachi yasitoamekapua, wahsirachi tiame. Ihji wahsiraa, siinoika te'tiame mo'oekapua. Ihjia, ahpo mo'oe na'atapua.

²⁰Nape puuu ti'tijoeri ki wahjipaka itipikamea, pu'ka yerowa ipasetiaio, kiisi ka'karuma enepakapua ahpo ki ka'karuma nokayao. Ohsotia simekachekapua pu'ka kiisi kaaweruma ahpo nokayao, Satanasi na'arari ti'tijoeturikamera na'naritoka. Ihji ti'tijoeria ooweruria tiame, wa'api te'teretoapua, ahpo ri'riosiwachi paparakaopua, itapitie netetiamechiopua, miina meetarie, tehtee netetiamechi, kuuue netetiamechi tiame, yooma puuu ahjachi

paparaa, kiisikoi tetewame puuuu, kiisikoi inamuamekoiopua, kiisikoi ohjoamepua ahjameo. ²¹ Ihji ti'tijoeria, kiisikoi toayapua ahpo ko'yaoui. Kiisiki toayapua ahpo sipoyaoi, ahpo suwepori nokayaoui, ichikokaoui naapi simitiapua.

Te'ta Riosie uhjuratiame iyoteri pi'rinatiame makoyame

10 Waikao nee Waania, aaata Riosie uhjuratiame tetewakania, puuuu ki nu'uti tiariemekapapua. Ihjia, tewekachi o'inia tekiyapua, toomarichi yoorema weritoka. Mo'oraa, kenora naasipa weritoapua. Nanariraa, taaa tajayameka tiamekapua, tísia uutapatoapua. Toonoraapua, na'i tajayameka teetoapua. ² Sekachio ihjia, nu'uti iyosi pi'rinatiame makotoamekapua. Ahjamina taararaopua, pa'wechi ihteka weripakapua, owenamina taararaa, weechi ihteka weripakapua. ³ Wa'a weripakao, ki ku'ita sisinakapua, mawiyaka chaachaka. I'ka sisinasoopua, oowisanisa te'teoka nayewakapua. ⁴ Oowisanisa te'teosoopua i'ka te'teoni chiiiao, o'inemo o'rai neeepa iyotekao, nape tewekachi o'iniao no'o chaanechaniapua:

—I'ka oowisanisa te'teoni chanitiameo, ka'te iyote pu'kao. Amochi inatarichiche neesetopuapua pu'kao, puuuu noriwi teeremerikopua pehjo.

⁵ Puuu ki nu'uti weruma tiariemea, pa'wechi ihteka weripakapua weechi tiame. Waikao, te'pa apechunaka ahpo ahjamina seekao, ⁶ Riosi tetewachi ahpo pichiwatakapua, yooma ahpo cheemiaopua. Ihji chanimiaa te'ta pichiwakapua, Apoe ki wahjiame ahjamerachi eenamekapua; Apoe te'ta teweka enepatekamerachi eenamekapua, apoe yooma tewekachi iintuame enepatekamechi; Apoe te'ta wehjoari enepatekamepua, yooma ihta ahjachi iintuame tiame; Apoe te'ta pa'we enepatekame, yooma pa'wechi iintuame enepatekame tiame. Puuu aaata te'ta weruma Riosie uhjuratiamea, eee cheeka sisinakapua:

—Pichiwa Apoe Riosi e'raria ikipuameo, kiisi kihta toiyamepua wa'asi. ⁷ Pu'ka oowisanichi simiyame Riosi ku'iwaro, ahpo kusupuchari chaachatesoopua, asikame enemapua ikipuameo wa'asio, Riosio, yooma ahpo nayewaturachi cheeriaopua ehkoriamio.

⁸ Waikao te'pa tewekachi no'o nayewachaniamea, eenechi no'o nayewechaniapua:

—Waaniii, waami enasa pahchu weruma tiarieme weeriachi, pa'wechi ihteka weeriamechi, weechi tiame. Itanemitiapua pu'kao, pu'ka nu'uti iyoteri pi'risarutiame makoka weeria.

⁹Waikao, wa'a eenaka itanekania pu'ka iyoteri pi'rinatiame makoyao. Puuua pu'ka iyoteri pi'rinatiame no'o ki'yaiohua, no'o chaanekapua:

—Iya, rupitupuapua i'kao. Ko'kopuapua. Kakaremapua chu'wachio, se'orichitia kahkame, nape aamo topachio, tisiwa chipuremapua.

¹⁰Waikao uusapania pu'kao, rupitukania. No'o chuwachio, kahkamekapua se'orichitia, nape no'o rupitusoopua topachio, chihpuamekapua. ¹¹Waikaopu te'ta weruma tiarieme no'o chaanekapua:

—Muuua eenechi simitemerikaitehua nayewatukao, i'ka Riosi chiiao, ki ookapi ti'tijoerichi ikipuame tuuyesiwa, seesenu ti'tijoerichi, seesenu na'nayewaniachi, seesenu ya'yawichichi tiame.

Ooka pichiwatame ti'tijoe

11 Waikaopu te'ta weruma tiariemea paaka ahjae ihtetaniame no'o ki'yakapua. Wa'a ikisaopua no'o chaanekapua:

—Werisika ihtetamitiamua Riosi tiopao. Ihtetamitiapua tiameo, wa'a yooremina weeriame iyoriwachio, o'ro netetiame tepawei. Wa'a ikisaopua, ihtetapuapua tiame kehkinajuarepu wa'a Riosi tioparachio, Riosichi paparameo. ²Nape ma'chi tiopachi ta'perachio, ka'te ihtetamitiapua wa'ao, wa'ao seesenu ti'tijoeri kiatiamekopua pehjo. Puu seesenu ti'tijoeria, yooma nanaarame tekisomerichipua wa'ao, Riosi piipari muuwarichipua mochiwari. Wa'a teeremerikapua ahkasi ooka weerewa aampa ooka mee-chachisi. ³Neeea, ooka ti'tijoe ajawamania no'o chiia ikipuame tuuyemeri, sosotiame wakiraeme. Puuua, piire miiri ooka sienta, aampa paika weerewa taawe, nokimeripua. Pu'ka ooka no'o ajawamiaopua, utewari yahchesa yomatiamwehjoarichi uhjuramania, pukae utewarie pu'kao, ahpo ku'isimichipua.

⁴Waikaopu te'ta weruma tiariemea, no'o simiteka tuuyekao, eee cheekapua:

—Ihji ooka no'oe uhjurapuamea, ooka ti'tijoe-kaitehua, Riosieo ooka ooriwo kuuuchitia tetewiniame, Riosi tawemina ajakame; puu wa'api ti'tijoe-kaitehua ooka kaantera ahjachi ajawaniamechitia Riosie tetewiniame, Riosi tawemina ajakame, te'ta yomatiamwehjoarichi

wehjoarichi Paamiratuame. ⁵ Aaata na'ara yoranaresoopua i'ka ooka Riosi ajawaria pichiwatameo, na'ie kosimapua ahpo chu'wachi machenamee. Aaata pu'ka na'ara yoorakamea, choochotepuapua kosokao, mukimapua. ⁶ Ihji ooka pichiwari tu'tuwaria, iinuepua ahpo ku'iwa utewario, yu'kioi ki ahpo yukitemiaopua, iiweta Riosi ahpo nayeoiopua; pu'ka ahpo utewarieopua tiameo, neeroioi puuuu, eera ahpo enepatemia; puuuu pu'ka ahpo utewarieopua tiameo, iinuepua ahpo iintomio, ihtaoi itapiti te'ta aiwaniame ahpo mehtanamiao, kehkisaoi ahpo e'rachisiopua. ⁷ I'kao kajusoopua, Riosichi simiyame nayewatukao, puuu maapori tiame ahjakamea, ki wahjika wichi wachi o'inia moonakaopua, nasiwasimapua pu'ka ooka ahjamao. Nape ihji ookaa, newitopuamepua. Puuu maapori tiamea pu'ka ookao, ko'imapua. ⁸ Ihji weerewaraa wahjipakamea, oowera wa'a maaniame tetewipuamepua, wehchi, wa'a weruma mochiwarichio, pooerachi. Wa'ao, Eerusareni tewaniachi enemeripua, taamo Paamira Eesusio, kurusichi merinuratiachi. (Wa'a Eerusareni ikipuachio, Sooroma teewataniachipua, Eejito teewataniachi tiame.) ⁹ Waikao ko'itiaapua, paika taawe aampa naasipasi, ahkai mochikame enapameripua ne'nemio, seesenu ti'tijoeri seesenu nayewame. Yooma wa'a e'enakamea ne'nemio, oowera tetewimapua wa'a po'yame. Pu'kao, aawataai ki toipuamepua wetemajimichioopua. ¹⁰ Waikao, i'ka wehjoarichi mochikamea, kaawe erakomapua pu'kao, meritio. Ahpo ihkokemapua pahkotakao, tisiwa peenia erakomapua, ki ta'iria mochtetiamekapa. ¹¹ Paika taawe aampa naasipasi manisaopua wa'ao, puuu iwira kiatiapaopua Riosio, ajasikapua oisikao. I'kao wa'a ikisoopua, tisia majakapu ti'tijoeria.

¹² Waikao i'ka oijenakameo, te'pa o'inia tewekachio, paaechaniapua pu'kao. Puuuu cheechaniapua:

—Mo'moena wa'atikiáaa.

Waikao puuuu, yooma ahpo seepurawa tetewachio, toomarichi mo'moenakapua tewekachio. ¹³ I'ka mo'moenasocheopua, ki muenati noonokapu weeea. Pukae ahpo sasaweriae weeo, muuwaeme kaari ru'rumikapua, ki ookapi ko'yaka. Wahjipakamea, oowisani miirikapua. Waikao, ki wahjipakamea, ki nu'uti majariapua Riosio. Wa'a ikisaopua, sewina erapakaopua kaawerumachi paparasikapua, Riosi tewekachi kahtiamerachi.

¹⁴ Wa'a iikaopua, ookachi simiyame kokosari u'matokapua, tisiwa aiwaniamea. Nape piirechi toiyapua pehjo, kiisi tehpe simiyachi ikimeri.

Oowisani kusupuchari chaachatetiame

¹⁵ Waikaopua, oowisanichi simiyame Riosi ku'iwari, kusutepakua ahpo kusupuchario. Waikao, te'pa tewekachi o'inia, ki ku'ita chaachapachaniapua:

Weeechi ye'kariwaaa,
 taamo Noono Paamira iinuwara puuúaa,
 taamo Paamira Riosie Weratiame iinuwara tiamée.
 Ki seena aampasi yawichitumeri puuúaa, ahkasi ki
 wahjiámesiii.

¹⁶ Puuu piire weerewa aampa naao pa'pamuratuamea, Riosi yasirachi ne'niachi mochikamea, chopokorieka ajapakaopua, wehchisi koomorasipaka. Puuuu, chaachapakapua Riosi iyorikao:

¹⁷ Aamoo Paamira Riosiii,
 aamoo tisia te'ta utewariemeooo,
 aamoo senepitia kahtiameooo,
 aamoo senepitia yasakameooo.
 Aamopua ehpeopua,
 te'ta utewari ukameooo,
 Aamopua ehpeo,
 te'ta yawichi yasipakame;
 weruma ye'kaka yasimeriooo,
 te'ta weruma cheriwema ki'yame teemea aamoo,
 muuukamera o'ineriopa yawichitukao.

¹⁸ Yomatiami wehjoarichi ti'tijoeturia,
 nekakokamepua amochío,
 nape muuuu asikamepamua,
 aamo te'ta kokosamiachiopua pu'kaooo,
 wahjipakameoiopua aamo katewemiachiopua.
 Asikamepua tiameo,
 aamo nuutewa kiamiachiopua,
 aamoo yooreka mochiriameopua,
 aamopua, nayewatuka mochiriameopua tiameo,
 ahpo iikachio piipatetiameopua,
 pu'ka aamo iyorika tetewameopua.
 Yooma katewemeru muuuu,
 pe'yachi aaata weeweruma teerewaeme enemaaa,
 pe'yachi aaata ki weruma te'terewaeme enemaaa.
 Asikamemua taawechio, aamopua pihtunamiachiopua,
 i'ka weeechi na'atameopua.

¹⁹Waikao tewekachio, Riosi tiopachio tetewakania wahjokame. Wa'a yooreminao po'yamekapua kaaja, Riosi Riosiwari yasitoriachio, pukachi yooreminaopua tiameo, wa'a maaniamekapua Riosi i'isaeri ti'tijoeri ahjama kateweriaa. Waikao tahpitika iintokapua kuhjipakao, ki ku'ita te'teokaopua tewekachio. Turuwaka itipiapua, ku'itapio. Weeeai, ki nu'uti ahpo sasawekapua. Tehjeai, ki nu'unti yukukapua.

Oowitiame taaa sipichaeme; itapiti ahjakame tísia iinya tiame tiame

12 Ehjepao tewekachio, itapiti uurapari tetewakania. Puuu uuraparia oowitiamekapua. Ihji oowitiamea, taaa wakiraemekapua sipicha tiame. Taararaa, meechachi ihtiamekapua. Ihji oowitiamea moochio, yawichi mo'korira mo'korieemekapua. Pu'ka yawichi mo'korichiopua, oosa mariki aampa ooka so'pori^a nachutetiamekapua. ²Ihji oowitiamea peteterepakamekapua amori sauyme. Ihji oowitiamea kokorepakapua, saumiapa wa'asi. ³Wa'a o'iniao, piirechi uurapari machenakapua te'pa tewekachio. Puuuu, raakoni iinyatikapua, sehtaname, puuuu oowisani mo'oemekapua. Ihji mo'orachi pipiripichio, yawichi mo'kori mo'korieemekapua. Aawaraa, oosa marikikapua. ⁴Ihja ahpo wahsio tewekachio, kiiya naasipasi karuwakapua so'porio^b. Pu'kao waikaopua, weeechi ihpapakapua. Waikao wa'a iintosaopua, puuu raakonia, weeechi tekikao oowitiame kahtiachi chukipapakapua; pu'ka oowitiame sausoopua taanaroo, ko'konariame enemerikapua. ⁵Ihji oowitiamea ehjepamio saukapua, piiripi temari. Ihji temaria, yawichitumerikapua, yomatiam weeechi ti'tijoeturichiopua, tísia utewaerieme nuurarieme enemerikapua, sisioki wepijuarae. Nape ihji taanaraa, apechunatiapua Riosieo, ahpo ye'kaka kahtiachi yasirachi i'tokapua. ⁶Waikao oowitiamea mehka newipapakapua, Riosi kateweriachi newipamichioo, Riosi neesetowatere ahpo yasitomiachi. Wa'ao ooruchi kahtioio, piire miiri ooka siento, aampa paika weerewa taaweche, Riosie ko'kotetiapua wa'ao.

⁷Waikao eenechi pu'ka oowitiame taanara apechunatiame nayewaniachio, waikao tewekachio, weruma nasiwaniame

^a 12:1 Ihji oosa mariki aampa ooka so'poria, i'isaeri tetejimarikoipua, oosa mariki aampa ooka. ^b 12:4 Puuu ki ookapi so'pori wahsie ihpapatiam weeechio, raakoni wa'api ku'kuiwarakoipua puuuu.

simikapua wa'ao. Mihkea, te'ta Riosi ku'iwaria wa'a tewekachio, ahpo ku'iwari ahjamaopua, raakonichi nasiwasikapua ahpo ku'iwari ahjama. ⁸Nape ihji raakonia newitotiapua Mihkeeo. Waikao puuu raakonia newitotiaapa wa'asiopua, ka'chi iika tewekachi yasimerikapua wa'asio. ⁹Wa'a iika tewekachio raakonia, ipatiame itipikapua Riosieo, yooma ahpo ku'iwari ahjamaopua. Puuu raakonia, ehkoriaami Siinoikapua, Satanasi tewaniame, riaorósi teewaeme tiame. Ihjia, puuukaitepua, yomatiamе weeechi mochikame wisikuiamea.

¹⁰Puuu raakonia weeechi ipatiamekapua yooma ahpo ku'iwari ahjamapua, Eesusio weeechi o'inia tewekachi eenariopapua, yooma natetewaopua tatakori tiameo. Waikao tewekachi o'inia inamukane chiiameo:

—Natetetiame itipikame yooma tatakoritiamеapa, asikame i'waopa Riosi newipariaapa, yooma aata Riosichi paparakamewichioo. Riosie Weratiamea, yawichitumia yasipakame puuuapa i'wa tewekachio, weeechi ipatiamekopua Satanasio, tísia wenejika yasitoriameopua Riosichio, yooma taawechiopua tukawariopua tiameo, yooma weeechi mochikame Riosichi paparamеopua, poponiwaopua pipiniwaopua tiame. ¹¹Taamo Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame, pu'ka iinyati ahjakameo, Riosi Po'wa teewataniamee newitoripapua pu'kao, ahpoo nehpuapaka pejana mukuriamekopua pu'kao. Wa'a iintokamekopapua pu'kao, ahpo tatakoriria cho'wekaopua. Puuuu, tísia paparamekapapua Po'wataniame Tijoechio, ki se'wika mochitorepua, te'ta aiwaka mochitoaiopua, ahkasi mukiwachisioi anachasika. ¹²Pukaepa eeme Po'wataniame Tijoe newipatetiamea, kaawe erakomitiapua, tewekachi mochikamekapa wa'asi pu'ka ahjama. Nape áiii eemea, weeechi mochikamea pehjio, pa'wechi ohjoameopua tiame tekipanakao. Wa'a akipa riaorósia weeechi ki teesa nekakame, nane'riapa puuuu, waapi toiyopua ahpo te'ta newitopuachiopua wa'asio.

¹³Waikao tewekachio, puuu raakonia, weeechi enasaapua no'o tetewitewachio, pu'ka naawakame yeeyerao, te'ta yorasikapua pu'kao merinareka. ¹⁴Nape waikao, puuu oowitiamea, ooka wa'we aana kiatiapua, mehka ki ti'tijoeekachi akipamichiopua, pu'ka siinoi nekarewao ki ahsepame tiiachi. Wa'a akipasaapa pohjachuka anasawekao, wa'ao paika paaumpari aampa naasipasi yasariapua wa'ao, Riosi inatewachi koaka. ¹⁵Waikao puuu iinyati siinoia, neuroie puupuchekapua ahpo chuwachi machename, aaki

eenepakao, ru'rupumichiopua pu'ka oowitiameo. ¹⁶Nape we'ea, ku'ipakapua oowitiameo. Puuuu, chu'wachitia wahjokaopua, yooma nerojikapua pu'ka iinyati siinoi pupucheriaopua neeroi. ¹⁷Waikao raakonia, káátisia nekakapua oowitiamechio. Wa'a iikapa puuuu, simikapua waikao oowitiame tetejimarachi nasiwamiaopua, ko'imiaopua pu'kao. Ihji tetejimaraa, Riosi yooreka mochitoamerakapua, Eesusi pichiwari tuuyewari, ki se'wika iyorika mochitokame.

Ooka iinyati ahjakame

13 Ehjepamio, pa'we suuwerachi weripakainia setechi. Pa'wechio waikao, kai nu'uti iinyati pawesinoi, werisiametewakania. Puuuu oowisani mo'oemekapua, aawaraa oosa marikikapua. Yooma pipiripi awachioopua, yawichi mo'kori yahchamekapua. Yooma pipiripi moochioipua, itapiti tewara to'wetiamekapua, Riosi na'arewa. ²Ihji iinyati pa'wechi machenakamea, oori korowameka tiamekapua. Taararaa, ooji taararaka tiamekapua. Chu'waraa, mawiya chu'waraka tiamekapua. Waikaopu raakonia, ki nu'uti utewari tiaamea, i'ka pawesinoi iinyati, weruma utewari ki'yakapua pu'kao, ahpo ihsika yasitoachitia teetomichiopua. ³Piiripi puuu iinyati pawesinoi mo'oraa, mukukai ahjakamekapua. Naania tiamekapua moochio, meritiai saukachio. Wa'a iikamekopua pu'kao, yooma ti'tijoeria, ki nu'uti ikiriame erakoewa e'riamekapua pu'kao. ⁴Waikao raakonio yooma ti'tijoea oowerua tiame, weruma paparawekapua pu'kao, raakonio, ki nu'uti utewari ki'yariopua iinyati pawesinoio. Wa'a ikitiopua iinyati pawesinoio, ti'tijoeria chaachapakapua, oisa e'rekao:

—¿Iintunare aaata i'kachtiao? ¿Aatana newitonaretapua aaata i'kaka tiameo?

⁵Puuu iinyati pawesinoia, ooka weerewa aampa ooka meecha reesisetiapua, na'areka oimichiopua Riosio, ahpokamera weruma tiameko tuuka. ⁶Wa'a iintokapua waikao. Riosio tisia na'arekapua i'ka kaariraopua tewekachio, yooma ahjama mochikameopua tiame. ⁷I'ka weechio puuu iinyati pawesinoia, nasiwari mehtanamichio reesisetiapua, Riosi piipateria ti'tioechi nasiwamichiopua, yooma pu'kao newitomichiopua. Ihjia kiatiapua tiameo, yomatiametewarichio iintamichiopua, yooma ahpo utewariego, yoomachi weeechi ti'tjoeturiopua, yooma ihta

ti'tijoeturiopua, yooma ihta nayewa yeeniemeopua. ⁸Yooma ki Po'wa teewataniame iyotaperirachi iyotetiame teewaraa naayachisi o'iniao, pu'ka pawesinoichi paparakapua. Puuu Po'wa teewataniame iyotaperirachi maaniame teewaraa, ke'chu we'e yasipoi Riosia, wa'a to'wakamepua teewarao, ahpo Taana Po'wa teewataniamechi, paparamerikopua, pu'ka Po'wa teewataniameo, yomatiamе wehjoarichi mochikamewichioo, meritioopua.

⁹I'ka no'o cheemiao nahkaemea, pahtemitiapua pu'kao. ¹⁰Pu'ka taawechiamio, Riosie karichi yachapuame tetewitiamea, karichi yachapuamepua. Riosie ko'ipuame tetewiriaa, ko'ipuamepua. Wa'a teeremirikopaopua pu'ka kajuyachi taawechiamioopua, eeme Riosichi te'ta papamea, kaawe aamo neesetomitiapua ki kaawe nokiwao, pu'ka taawechiami tisia aiwapuachio, ki aamo wekatemichioopua te'ta Riosichi aamo paparao.

¹¹Wa'a tiame tetewisaapania, piirechi iinyati ahjari tetewikania. Puuuu, wehtere o'inia werisiapua. Puuuu ooka aawaemekapua po'wachitia, nape raakonichitia nayewamekapua. ¹²Ihji puuu wehtejuri iinyatia, wa'achitia ahpo nuuramia utewari iinuemekapua, iinyati pawesinoi kiatiamechitia. Ihji iinyati wehtejuria, pu'ka iinyati pawesinoi moochi saukamerachi, paparetekapua, yooma weeechi ti'tijoerio. ¹³Ihja waikao, yooma tetewimichioopua ahpo, wa'achi ihsiamekopua ahpo, na'i ruhjitekapua tewekachitepaopua, pu'ka pawesinoi po'yachioopua. Ihja yooma ihta peenia ihsiwa ihsiamekapua tiame. ¹⁴Ihja, pukae ahpo peenia ihsiwaepua, yooma tjoeri wisikuekaopua, pawesinoikamera paparetekapua, pu'ka pawesinoi itapitichi netesa, siinoika tiame. ¹⁵Ihji wehtejuria, nayewatekapua ahjateka, pu'ka pawesinoi itapitie netetiameopua, pu'ka utewari, pawesinoie ahpo kiaretiaeopua. Ihji wehtejuria, ko'imichio reesetiamekapua tiame, ki yooriameopua, pu'ka itapitie netetiameopua pawesinoio, chopokorieka ajapekaopua. ¹⁶Ihja tiameo, yooma ihta ti'tijoe ooweruopua tiame weeechi mochikameo, pu'ka pawesinoi ma'chitame yahchenurakapua koatao, sekachioopua tiame. Wa'a tiame yahchenurakapua ahkasi yomatiamе wehjoarichi mochikameopua, yooma ihta ya'yawichioopua ki ya'yawichioi, totomiwaameopua ki totomiwaameoipua tiame, puhkuchitia mochikameopua ki puhkuchitia mochikameopua tiame, oowera tekipanameoipua tiame. ¹⁷Ki koata yachatoameopua sekachioi, pu'ka pawesinoi teewaraopua, pu'ka teewara chiiameoipua ihtetari, ka'chi iika tarimerikapua ahkai, ka'chi iika nehjimerikapua ihtaio. ¹⁸Ihji ihtetaria, weeechi ohjoeme ahjae ihtetaniamekapua;

ihji ihtetaria, puhsani siento paika weerewa aampa puhsanipua. Nape pu'ka ihtetari pahtenariamea, te'ta inatari nakiyame puuua, nane'renaria ihtana chiamekoopua pu'kao.

Piie siento ooka weerewa naao miiri, wikatari

14 Pu'kachi neipao neeea, Apoe Po'wa teewataniame tetewakania, Siioni roomosachi weerime. Puuua, piie siento ooka weerewa aampa naao miiri, ahjama weeripua, ti'tijoe ooweru tiamé. Yooma pu'ka ahjama ajakamea, pu'ka Po'wa teewataniame teewara, koata iyotetiamekapua, pu'ka Po'wataniame Noonora teewaraopua tiame. ²Waikao, te'pa tewekachi eename inamukania, kai ku'ita a'rapachitia cheetechaniame, tahpitika cheechaniapua, ki ookapika nokichaniame, kai ku'ita wawasora chiiame, neeroi kai ku'ita wichiyamechitia. Kai ku'ita te'onichitia chiiapua. ³Puuu weeka ahjama ajakamea, weemera wiika wikatapua. Riosi yasirachi wiikiapua pu'ka itapiti naao ahjakame ajakachi, pu'ka piire weerewa naao pa'pamiratuameopua, naasipa. Pu'ka wiikao, aataai ki pepenipame tiiapua, naaticheape, piie siento ooka weerewa naao miiriche. Puuua, ahpo tatakoriwa natetetiame iikamekapua, weechio o'inia e'enakame. ⁴Puuua ahsieme iyorikamekapua Riosio, yooma ki kaaweruma ihtaopua, piipatetiame, Riosieo. Ihji ti'tijoea, Riosichewichio mochiriamekapua, kiisioi nenewikame. Puuua, ahkai simiyoipua, pu'ka Apoe Po'wataniame Tijoeo, na'naritoamepua. Ihjipua tiameo, Riosiwichioopua, Apoe Po'wataniame Tijoeowichioopua tiameo, pahcha simiyame taakerichitia, i'ipatiamea. ⁵Ahpo chu'wachioipua, kihta chaachakamepua, ihta itapiti wihtukiopua, kihta a'chi tiamekapua apochio.

Paika Riosi ku'iwari tu'tuiwisari

⁶Enechio nee Waania, piirechi Riosi ku'iwari tetewakania. Puuua te'pa poojachuka simiyapua eekáchi, itapiti cheesiapua ki wahjiamesi teetopuame, yooma ti'tijoeriwichioapua, ihta ti'tijoeturiwichiooi, ihta naeraemeoipuwichioo. ⁷Puuua ki ku'ita sisinewasikaopua, cheesiapua:

—iTewekachi kahtime te'ta Noonorao, seeweka tetewimitiapua pu'kao, asikamekopua pu'ka apoe te'tao, ti'tijoeri te'ta katewemerio! Pukaepa eemea pu'kao, te'ta iyorika mochitopuapua, pu'kao Apoe

iintokamekopua teweka enepatekao, weeeoio, pa'weopua tiamé, wa'a ikisa yooma ihta pa'paichiopua tiamé.

⁸ Pu'ka wa'apichio tiame, piirechi Riosi ku'iwari machenakapua, ookachi simiyamekapua. Puuuu cheesiapua:

—¡Wichiparupa! ¡Wichiparupaaa, te'ta weruma tiame Wawironiaapa, yomatiamé wehjoarichio, yomatiamé ti'tijoeturi teekupatekamea, ahpo tísia ki kaaweruma suweporichi ikotutekamea.

⁹ Waikao piirechi Riosi ku'iwari machejenakapua, puuuu paikachi simiyamekapua. Puuuu no'o tetewachi weripaka sisinakapua, eee cheeka:

—Aaata piire ahkao, pu'ka wehtejurichi paparakamea, ahpo koataoi ahjamina sekachioi ahpo toisooopua pu'ka wehtejuri machitewarao ahpo yahchepuwachioopua, ¹⁰ te'ta saaamerichepua Riosi kokosario, kiisi anachame tiameopua. Puuu ki teesa aiwaria, na'ie kosoka saaetepuamepua, aasujeree tisiwa tahtamee tiame. Wa'a yorapuame ihjia Riosi ku'iwari ne'niachi, Apoe Po'wa teewataniame tetewachioopua tiame. ¹¹ Ihji aiwaka moroyaopua tajakao, ki wahjika moromapua apechuka, ahkasi ki seena aampasi. Kiisi resipuniachipua wa'ao, yooma taawechioipua, yooma tukaooiopua tiame, yooma pu'ka wehtejurichi paparakamewichioopua, wehtejurika tiame netetiameopua tiame paparakamewichioo, pu'ka teewara machitewara uukamewichioopua tiame. ¹² Wa'a ikipuaoopua, anachari nakiwamepua Riosi ijinuwaraa, Riosi nuurari apochi neesetoameopua, Eesusichi paparaméa.

¹³ Waikao tewekachio, chiiame inamukania:

—Iyoteo i'ka: “Ehpe o'inia Paamirachi wahjipakamea, ki teesa kaawe ikitepuamepua. Tisiwa kaawe siimeria, pichiwa puuuu.” Eje'e, wa'atepua, wa'a no'o chaanena Riosiwaria, resipumeri puuuu, kaawe noonoikapa tekipanaka weechio Apoe te'ta Paamirawichioo.

Weeechi i'ipaniame

¹⁴ Waikao nee Waania, toomari tohsaname tetewakania, pu'ka toomarichio, tijoeka tiame kahtiapua wa'ao. Moochiopua, yawichi mo'korira mo'koriekapua o'roe netetiame, sekachio puuuu, ohsa makoyamekapua, tísia yoorame. ¹⁵ Tewekachi tiopachio, piirechi Riosi ku'iwari machenakapua. Puuuu weeru sisinakaopua, chaaniapua pu'ka toomarichi kahtiaméopua:

—O'inesa muuuapa, tehpuhaka pu'ka weeechi taakekameopua, ahsepare puuuapa i'ipapuachio. Iwapare puuuapa wa'asi —wa'asa chiiapua.

¹⁶Waikao, puuu toomarichi kahtamea, o'inekapua karuwaka tehpunakapua weechio, wa'a o'inia. Waikao weechio, i'ipatiame itipikapua.

¹⁷Pu'ka wa'a ikisooopua, te'pa tewekachi tiopaopua, piirechi Riosi ku'iwari machenakapua wa'ao, puuu ohsachi makotoamekapua sekachio, ki teesa yoorame. ¹⁸I'ka machenasooopua, wa'api tewekachi tiopachiopua, wa'a tepatetiachio, piirechi Riosi ku'iwari machenakapua. Puuu, pu'ka tísia yoorame ohsa makotoameopua, utewaeme sisinamukao chaanekapua:

—¡Yaapiti o'inesa tehpunaka pu'ka panijuwari yo'piameóopua!
¡Iwakame puuuapáaa, i'ipapuawichioopuáaa!

¹⁹Waikao puuu Riosi ku'iwari ohsa makoyamea, weeechi u'matotekaopua pu'ka ohsao, yooma tehpunakapua pu'ka panijuwari yo'piameo, i'ipaka. Wa'a ikisaopua, Riosi iinuwaratekesowachi ihpoporowachi ihpapakapua pu'ka yo'pio. Puuu tekesoni ihpoporowaa, Riosi nekarewakapua. ²⁰Ihji tekesoni ihpoporowaa, ma'chi weeriamekapua muuwari mochiwachio, wa'a sahtuchaniachiapua panijuwa iwapakamea. Waikao pu'ka panijuwa sahtuchaniachiopua, eera machenakapua wa'ao, nape kai ku'witakapua, ahkasi kaawaio yakachisi manitoame, ahkasi norikameo, puhsani taawe pooesiniamekapua, weeresi. Puuu eeraa tijoe eerarakapua.

Riosi ku'iwari kajuyachi wa'asio; oowisani te'ta aiwari tuuyeriwa

15 Waikao pu'ka tetewisaania, itapiti tetewakania tewekachio, itapiti ikipuame uurapame. Puuu weruma itapitikapua, tahpitika tiame. Pukachi teteiwachio, oowisani Riosi ku'iwari ajakapua, puuu kajuyachi oowisani aiwapuame iinuemekapua. Riosia pukae oowisani tísia aiwarieo, kajumerikapua wa'asi ahpo tísia nekarewao.

²Waikao wa'ao, naati tiame tetewakania, pa'we po'yapua kaawiraka tiame, i'ka aampao, na'ichitia tajayapua. I'ka pa'we ikichaminao, yooma ihji wehtejuri newitokamea, wa'a ajakapua. Yooma puuu ajakamea, ki wehtejurika tiame netetiamechi paparakamekapua, yooma puuu tiameo, ki apochi toakamekapua

yahchepuawichio wehtejuri machitewarao. Yooma ihjia wa'a pa'wesuwe ajakapua ahpo a'rapama, Riosie ahpo kiatiamée.

³ Ihjia, Moise wiikara wikatapua, Riosi ihsiweka yasakame. Naati wiikiapua tiameo, Apoe Po'wataniame paparawa. Puuuu wiiekao chaachapapua:

¡Muuu te'ta weruma tiarieme Riosia, ki nu'uti peenia tiame iintokamemua taamowichio!

¡Muuua, taamo te'ta Paamira Riosia, yooma ihta itachi aampa simiyame utewariememua!

¡Aamo ti'tijoerichio te'ta kaawerumara ahjachi teerewaememua,

te'ta pichiwarichi tiameraopua!

⁴ Aamo Apoe Paamirao, ¿aatana ki aamo seewetarepua?

¿Aatana amochio, ki kaaweruma aamo nayewanaretapua, amochi paparakaopua?

Ki'tepua wa'asio, epeche yoriniameopua ki amochitiao.

Yomatiamé ti'tjoeturi wehjoarichio, amochi paparamia e'enameripua,

pu'ka aamo iintorio, tisia kaaweruma iintoria tetewikapao.

⁵ Neipa i'kao tewekachio, te'ta Riosi iyoriwachi tiopachio wahjoame weeriamé tetewakania, wa'a yooreminao, wa'a ajakapua tehte rarapenamea, ahjachi iyotetiamea, oosa mariki Riosi nuuraria. ⁶ Wa'a iyoriwachi o'inia, oowisani Riosi ku'iwari puuyakapua. Ihjia oowisani aiwari i'toamekapua, kiisi nohpieme riino wisasori wakiraeme tisia tatapara ihsiamé, ihta itapiti ki kaawerumaopua; muripami norikameo, o'ro apoche teekeraameapua, wahsipurachitia. ⁷ Puuu piiripi naao ahjari no'o tetewariaa, pu'ka Riosi ku'iwari oowisaniopua, oowisani oropetori ki'yakapua pu'kao, yooma pipiripi. Ihji oropetoria, apoche Riosi nekarewae, popochiamekapua puuuu, Apoe ki wahjika ahjamera Riosi. ⁸ Waikao wa'ao, Riosi iyoriwa tiopachio, moorewa pochikapua wa'ao, puuuu moorewaa Riosi utewarikapua, te'ta Riosi tiarichi eename. Waikao wa'ao, aawataai ki pakimerikapua wa'ao, ahkasi ki kajuyachisiopua, pu'ka oowisani Riosi ku'iwario, itapiti te'ta aiwari ihpapakao.

Iijipaso Riosi kokosari ijinueme

16 Waikao nee Waania, wa'a Riosi tiopara te'ta iyoriwachio, cheechaniame inamukania, pu'ka oowisani Riosi ku'iwario:

—Ehpeo weeechi siimpamitia eemea. Wa'a siimpaka wi'sunamitiapua, pu'ka aamo oowisani oropetorichi iinuekao, Riosi te'ta kokosari aiwariopua.

²Waikao puuua pu'ka pahcha simiyame Riosi ku'iwarior, weeechi wi'sunesoopua pu'ka Riosi te'ta kokosari aiwarior, yomatiam ti'tijoea oowerua tiame, tisiwa na'arari ikiwa ehcha puuyatekapua, tisiwa iinya te'tiame. Yooma puuu ehchapakamea, wehtejuri teewara yahchetiamekapua ahpo koatao, wehtejurika tiamechi netetiame paparakamera.

³Ookachi simiyame Riosi ku'iwarior, pa'wechi wi'sunesoopua, ahpo oropetori toatoao Riosi kokosari te'ta aiwariopua, waikao pa'wechi neeroia, eeraeme enepakapua, tijoe meritiamechitia eerarae. I'ka wa'a ikisoopua, yooma pa'wechi ahjamea, wahjipakapua.

⁴Waikao paikachi simiyame Riosi ku'iwarior pu'ka Riosi kokosari te'ta aiwari, akichiami wi'sunesoopua ahpo i'toao, yooma paichiamiopua tiameo, yooma eeraeme enepakapua. ⁵Waikao puuu Riosi ku'iwari neerochi wi'sunekamea, chaanechaniapua Riosio:

—Aa Muuua Riosia, Te'ta Kaawerumachekameraa, tísia kaawe iintokamemua pu'ka nanaarame tísia kokosakao, ⁶wa'a yoraniame nakiyamekaipua, pu'ka aamo na'nayewatura piipateriaopua tiameo, eerara wi'suteriopa ko'yakao. Pukaepa muuuai, wa'achitia tísia aiwari saaetekamemua pu'kaoi, ko'yakao.

⁷Waikao Riosi iyoriwa tepawetiachi o'iniaio, inamukania cheechaniameo:

—Aa muuua, Apoe te'ta yooma Paamiraa, ki teesa kaawe iintokame muuua, Aamo iintoriao tísia pichiwarikopaaa, kiisi se'wi kaaweruamachiche teetokaopuaaa.

⁸Naochi simiyame Riosi ku'iwarior, Riosi kokosari te'ta aiwari ahpo oropetorichi i'toao taaachi wi'sunesoopua, waikao, weeechi mochikame ti'tijoeria, taa tahtarae tajakapua. ⁹Nape ki teesa tajaka aiwakai puuua, kiisi sewina erapakapua ahpo ki kaawe nokayao. Ihjia, Riosikamera seewemetioipua iyorikao, ohsotiakamera nekawekapua Riosio.

¹⁰Marikisachi simiyame Riosi ku'iwarior, Riosi kokosari te'ta aiwari ahpo i'toao, wehtejuri ye'kari yasirachi wi'sunesoopua, waikao wehtejuri yawichituachio, tukapachi enepakapua wa'ao. Waikao puuu wehtejuri weeechi paparakamea, kiisi anachame erakoapua Riosie tísia aiwariopua, ahkasioi ahpo yeenioi ki'puchapua, káátisia kokosari aiwapapua. ¹¹Nape tisiwa

aiwakaipua ehchapakao, kiisi toinarekapua ahpo na'ara nokayao ohshotia wa'a yoratiapa Riosieo, Riosikamera tísia na'arekapua tewekachi kahtiemeo, tísia iinya chaachapakaopua Riosio.

¹²Puhsanisachi simiyame Riosi ku'iwario Riosi kokosari te'ta aiwario, Eurate akichi wi'sunesoopua pu'ka ahpo oropetorichi i'toao, aakia wakipakapua, pu'ka cherayachi ohjoeme ya'yawichiwichioo, katewetieme itipikapua, ahka ahpo siimpachi nasiwamia paateka uumatomichiohua.

¹³Waikao tetewakania raakoni chu'wachio, iinyati pawesinoi chu'wachiohua tiameo, ki pichiwari Riosi nayewaturachi chu'wachiohua tiameo, teemo puuyakapua pukachi pipiripichio. Puuu ki pichiwari Riosi nayewaturaa, wa'api iinyati wehtejurikai tiapua. ¹⁴Ihji paika teemo riaorósi na'arari tijoeturi yahchamea, ahpo utewarie ki'yakapua pu'ka iinyati pawesinoio, pu'ka iinyati wehtejuriohua tiame, itapiti ki maaepori peeniatieme nokisimichiohua. Puuu pawesinoia wehtejuria tiame, puuu ookaa, yomachi puuyakapua weechio, yooma ya'yawichiami paajutemiaopua, pu'ka ya'yawichio pirenatumichiohua, yooma pirena nasiwapuawichiohua Riosi te'ta puipanariapa nasiwarichioo, Apoe Po'wa teewataniame Riosieo, pu'kao ki yawichi yasipamichiohua i'ka weechi enasaapa. ¹⁵Waikao nee Waania, Po'wa teewataniameo chiiame tetewakania taamoo: “;Nee, neea senawato enameripua, ichikoamechitia! Eeme no'o Noonoe piipakatetiamea, pusakame mochipuapua. Ki se'wika mochitosaapua noochi aamo paparao, tísia kaawe erakoma eemea, wa'a no'o enasooa, kihta suuwe erapakapaopua aamo ki kaawe te'tereriaopua noochio.”

¹⁶Waikao tetewakania, weechio yooma ya'yawichia, Amakeróni tewaniachi napawiriapua, yooma ahpo soontaroma. Amakeróni tewaniachikapua wa'ao, euroe naewaniachio.

¹⁷Oowisanisachi simiyame Riosi ku'iwario, Riosi kokosari te'ta aiwario, te'pa eekachi wi'sunesoopua ahpo oropetorichi i'toao, tewekachi tiopachi o'iniao, nayewachaniame inamukania. Puuu cheechaniapua:

—;Riosi nekarewaa, o'inepuameche toiyame puuuapa!

¹⁸Waikao, tahpitika iintoka kuhjipakao, ki nu'uti tatakao, tahpitika chaachakapa te'teokao. We'eai, tahpitika iintokapua ahpo sasawekao, ahkasi ki tetewiniachitiaopua, ti'tijoeri ohjoekoiohua weechio. ¹⁹Waikao, puuu te'ta ki kaaweruma mochiwaria, paikana ta'pakapua. Waikaopua tiameo, yomachi muuwari

mochiwari ka'kariwaraa, wehchi e'enakapua ru'mika. Wa'asa iintoka Riosia. Riosia yooma weechi mochikame ki ka'karuma Wawironiao, kiisi kaawe nokaya inatepakaopua, ahpo tahpitika ihsiwa nekarewa saatekapua. ²⁰Yooma pawenasipa we'e, ki naania iikapua pa'wetere noripakaopua; kaawiai, ki naania ijikikapua ru'mikao. ²¹Waikao tewekachi o'iniaio, ki ookapi kai nu'nunti tehje ruhjikapua, ti'tijoerikachiopua. Ihji ki nu'nunti tehjea, ooka weerewa u'matoame kiiro pehtiamekapua. Ihji tehje ruhjikamea, tisiwa eeyowa iintokapua ti'tijoerichio, wa'a iintotiapa ti'tijoea ooweru tiamea, tisiwa na'araka chaachapakapua Riosio.

Te'ta suwepori ihsiname oowitiame kokosari aiwatepuame Riosie

17 Piiripi puuu oowisani Riosi ku'iwaria, oowisani o'ro pehtori iinueriamea sekachio, noochi eenakapua chaaneka:

—Nahpeomua. Aamo ne'netemaneopua, aaata oowitiame te'ta suwepori ihsinameopua, ihjia ahpo kuunachi poanatokao, piirechi ahjama akipamechitia. Puuuu naatika iintokame puuuu, yooma aaata Riosichi papararaiio poanatokame, Satanasichikamera eenepaka. Aaataa ki iyorika mochikameapua Riosichio, suwepori noonoikamepua Riosichio, pu'ka oowitiame suwepori iintokamekatepua, Riosi toakao Satanasikamerachi e'enepakao. Aamo tuuyemania Riosi kokosario, achini yoojoramioopua, yooma pu'ka oowitiamechitia nokaka mochitoamekoo. ²Pu'ka oowitiame ahjamao, yomatiamе weechi mochikame ya'yawichia, tisia suwepori noonowiriamekatepua. Yooma aaata ti'tijoe ooweru tiamea, ki ookapi i'ka weechi iintuame itapiti ikotuka ohjoemea, yooma ya'yawichi pu'ka oowitiame ahjama suwepori noonowiriae, tetekupatetiameka ijikitiamepua.

³Waikao puuu Riosi ku'iwaria, poanachi no'o i'tokapua, ki tijoeekachi. Wa'ao, oowitiame no'o tetewitekapua, weruma itapiti iinyati ahjakamechi kahtiamе, te'ta tajayame sehtanamechi. Ihji itapiti iinyatia, pochikame to'wamekapua tewao, Riosiwichio tisia nekame tiame. Ihji oowitiame yasitoachio, oowisani mo'oemekapua; aawara mo'oraa, oosa marikikapua yooma ahkao. ⁴Oowitiame wisasoriwaa, iimuri taakara iwakameka tiame sehtamurame pa'wisetiamekapua, wa'a ikisa naapo iwakameka tiame sehtaname pa'wisetiamekapua tiameo. Ihji peeniatetiamea, o'ro apoche chuhchetiamekapua; yooma ihta tehte peenia te'tiame chuhchetiameapua; puuu tehte tisia nateyamekapua, pa'wechi

uutiame. Ihji oowitiamea, sekachio o'ro iijipaso makoyameapua. Pu'kachi paasochio, pochikame yahchamekapua, itapiti tísia iinya tiameopua na'arari, itapiti tatakori eiwepua tiame. ⁵Ihji oowitiamea, ahpo koataopua itapiti teewa iyotetiame i'toka oiyamekapua, tesiwa eerina tiame pahtepuao. Puuu chiame iyotetiamea, eee chiamekapua: “Te'ta Weruma Tiamera Wawironia, Apoe Te'ta Suwepori Nokayamera Yeeyera, Apoe Te'ta Ki Ka'karuma Mehtatiamera Yomachi Weeechi Mochikameopua Ti'tijoerio.” ⁶Ihji oowitiamea, Riosi piipateria ahpo ko'yaria eerarae, teekupakamekapua, Eesusi nehpuapaka nayewamekapa ko'itiame. Neeea, pu'ka oowitiame tetewakaopua, tajinachukania, tahpitika tiamekoopua pu'kao. ⁷Nape Riosi ku'iwaria, noomina eenakao, no'o chaanekapua:

—¿Achini iikai tahpitika erapanimua, pu'ka tahpitika iintoriaeo? Aamo tuuyemania aatia tiachipa wa'a tiopua pu'kao, ihtanakoopua puuu oowitiame tiiaa, ihtanakoopua tiame puuu oowitiame ahjachi yasitooa, ihtanakoopua tiame pu'ka oowitiame ahjachi yasitooa oowisani mo'oraa, ihtanakoopua tiameo, pu'ka yaasetoa oosa mariki aawaraopua. ⁸Puuu ahjari, itapiti tísia iinyatiame aamo tetewariaa, ki'yami yawichitukame puuuu, ehpeo newitotiamepua newitotiao, nape eenechi machenamiite puuuu yawichitumiao, ki wahjiamesi wichiwachi o'inia moenasao, wa'a ikisao eenechi enasaopua, kajuka pihtunapuamepua wa'asio. Puuu weeechi mochikamea, ki naayachi o'inia Riosi iyotaperichi toatiameopua teewaraa, tahpitika erakomapua, pu'ka ki'yami yawichitukameo mukukaio, eenechi ahjaka ahpo mochiwachi yawichituamekopua pu'kao, kiisi maeepori tiiaipua.

⁹Ihji pahteniamea, te'ta inatari machiniame nahkipua. Puuu oowisani mo'oa, oowisani kaawipua, ihji oowitiame ahjachi kahtia, ¹⁰puuu kaawia oowisani ya'yawichikaitepua; mariki ihji yawichituwaa, newitotia ruhjikamepua wa'asi; piiripi ihjia, ehpe taawechemi yawichituamepua pehjio; piirechi yawichitumeria pehjio, ki enamepua pehjio; puuu yawichitumia enameria, ku'itapi yawichitumeripua wa'asi, enasaapa. ¹¹Puuu yawichituwa ki'yami enekamea, ki'tiameapua ehpeo, nape eenechi enepasaapua yawichituwao, osanao yawichituwa enemeripua, puuu osanao yawichituame enameria, piiripi puuu oowisanichi yawichi yawichitukame enemeripua. Nape puuu wa'apia waikao, ki tehpesi yawichitumapua.

¹²’Puuu oosa mariki aawa aamo tetewariaa, oosa mariki ya'yawichi puua, puua ki yawichitumia mochipamepua pehji. Ku'itapi yawichitumichio kiapuamepua iinyatiame ahjari ahjama yawichitumichiopua. ¹³Ihji oosa mariki ya'yawichia, yooma ahka pirena, ahpo kaawe iintameripua ahpo ku'ipakao, pu'ka iinyatiame ahjari yawichituachiopua. ¹⁴Yooma ahka nasiwasimapua, pu'ka Po'wachitia uutiamechiopua Riosieo, nape Apoe Po'wa teewataniamea, yooma newitomeripua pu'kao, apoeopua, Apoe puuukapa puua, te'ta pa'pamiraopua epeche te'ta Paamirarakapapua; te'ta ya'yawichiopua, epeche Te'ta Werumara Yawichirakapapua; puu Po'wa tewaniame ahjama te'tiamea, aapoe kaawe e'rekamepua ikae Po'wataniamee ahpo paajuteretiao; ihji Po'wataniamea ahpo paaeria, ahpo ijinuwachitia uuriamepua Riosichio; ihji paajutetiamea, yoorewa iyoriwa tewaniamekapua.

¹⁵’Neeroi ne'neroi aamo tetewariaa, pu'ka oowitiame suwepori ihsiamе ahjachi yasariaa, yooma weeechi ti'tijoeripua; ki ookapi ti'tijoeri, yooma ihta naeri ye'yenieme, yooma ye'kari ti'tijoeri. ¹⁶Puuu oosa mariki aawa aamo tetewariaa iinyati ahjarichio, nekumemeripua pu'ka oowitiamechio, suwepori ihsiamе. Pu'ka oowitiame na'ara yoramapua ahkasi piineri toaka, poiyáme; pu'ka sa'parao ko'komeripua; pu'ka sa'para itipikameo, kosimeripua. ¹⁷Riosia, pu'ka oosa mariki pawesinoi iinyati aawara ya'yawichio, wa'atiame noonoitekame enemapua, pu'ka ya'yawichio ahpo katewesaopua, te'ta utewari kiamichiopua pu'ka iinyati pawesinoio, ahkasi yooma ikiyachisiopua pu'ka ahpo iintomia no'o tetewiteriao. ¹⁸Puuu oowitiame aamo tetewariaa, ki nu'uti mochiwari puua, yomachiami paanieka kahtiame ihcheka, yomachi chuhkeka kahtiame ahpo tísia ki kaaweruma ihsiao, yomachi ya'yawichituniachiamiopua, yomatiamе wehjoarichiopua.

Wawironia muuwari wichiparia

18 Neipa i'kao nee Waania, piirechi Riosi ku'iwari tetewakania, tewekachi o'inia tekiyame. Puua ki teesa tiame iinuemekapua ahpo nuuramiao; oowera tisiwa tajitoapua uutapatoka, weeeai pukao, kawiyame uutapasipakapua. ²Weeechi tekisaopua, weeru sisinakao chaachakapua:

—iWichiparupa, wichiparupáaa, tisiwa weruma Wawironiáapa!
 ¡Puuu tisiwa weruma Wawironiaaaa, na'arari ti'tjoeturi ohjirachi enepariamepuáaa, yooma ihta ki ka'karuma naayuri ohjirachi

eneparepua tiaméoo, yooma ihta oonori kaarira enepariame puúúaa! ³ Wa'a ijikire ihjia, pu'ka suwepori oowitiame paatari iijikapapua, puúua pu'ka oowitiame erateriae, tetekupakapaopua, yomachiami weeechi mochikame ya'yawichi, yoomachi ihta ye'kari yawichituka mochitoameopua. Yooma chuhkewepakame puúua, pu'ka oowitiame suwepori mehtanariaeopua, yooma ihta ki ka'karuma a'chi tiame nokiwaeeo. Puúu yomachi weeechi mochikameaipua yooma itapiti nehjameai, tísia totomiwaeme enepare puúua, pu'ka itapiti tarinariapaopua, na'ataka toomi, tahpitika erakoapa puúua, yooma itapiti iinuenariapa, Riosikamera kaawe e'remitioopua.

⁴ Piirechi sisinachachapua te'pao, puúua cheechaniapua:

—Pukaepa eemea no'o ijinuúua, puuyamitiapua pukachio, ki aamo chewipamichiopua, pu'ka ki ka'karuma nokiwaopua, tatakori nokiwaopua, pu'ka ihta a'chi tiame tísia aiwariopua, ki amochi wichimichiopua. ⁵ Pu'ka suwepori oowitiamewichioo, ki teesa teeremerapua pu'kawichioo, Riosi te'ta kokosariopua. Ihjia, ki waapisi tatakorikame puúuapa, ahkasi tewekachi asina puúuapa, chuurawi tatakoririaopua. Apoe Riosia, tetewakamepua pu'kaopua. ⁶ Puúu oowitiamea, epeche yoraniame nahkipua puúua, apoekamera epeche kianiameopua paatario, epeche te'ta utewaeme paatari, epeche te'ta oosa simiyame utewaeme, tuumika epeche yorapuapua pu'kao. ⁷ Wa'achita aiwatepuapua pu'kao, pu'kao ahpo iintoriachitia. Ahpo ki ku'ita paarasateka yasariachitia, wa'achitia aiwatepuapua pu'kao, kehkisa. Ihji oowitiamea e'raka kahtipua: “Yawichi oowitiame neea, ki aiwame neea, kuunara mukukamechitiaopua. Ka'chitia taawechi yuuwesiameai neea.”

⁸ Pukaepa pukachi oowitiamechio, seenepi simikame yooma ihta kokosari enamapua ahjachio. Ahjachi enamapua toore aiwari, naarakowa, yoomá ihta aiwaniame tiame. Ihjia wa'a ikisaa, kosipuamepua. Wa'a iintoma Riosia, Apoekapa puúua, te'ta Paamiraa, yooma aampa tiiamekapa puúua, utewariraa.

⁹ Yooma ya'yawichi ki iyorika mochikamea Riosio, pu'ka suwepori oowitiame te'terewa nokakamea, “Áiii” chaachapama puúua, ki teesa yuuwesika, naarakomapua. “Tísia kaawe te'tiai teemea”, chaachapamapua ahpoo, pu'ka oowitiame tajenaria moorewara ne'nekaopua. ¹⁰ Ihji ya'yawichia waikao, eeyowa e'erapakaopua pu'ka na'i tajenario, mehkache enetoma puúua, ki chewinariapaopua pu'ka na'ieo. Chaachapamapua:

—¡Áiii, áiii, muuuu te'ta werumakaimua mochiwari! ¡Tahpitika ikina muuuu Wawironi! ¡Tahpitika tiamekaimua natekarirao! ¡Ikanati saipani muuuu! ¹¹ Yooma ihta nehjame tariwachio, tísia yuuwesimapua ehpeo, naarakomapua ki'tiopa aaata tarimerio, ¹² itapiti o'roo, parata o'roo, tehte nateyameopua, perera peeniatiwaopua, riino wisasorioi, pupura pa'wisame wisasorioi, pupura pa'wisame wisasorioi, sehtaname wisasorioi, seera wisasori, yooma ihta ma're taparasi peenijutiameoi, marajiri o'rooi, yooma ihta netetiame kuuu nateyamee, oronse meetarioi, sisiokioi, maramo e'peoi, ¹³ kaaneraoi ihtapaniameo, yooma ihta koame yahcheniameoi ujurewao, moomori cho'ioi, miira sewajuyaoi, ihtaoi peenijauwa sewajuyaoi, wiinooi, soowioi, aarinaoi, tiirikooi, wakasioi, po'waoi, kaawaioi, kaarooi, ti'tijoeri nehjiwameoi. ¹⁴ Puuu ne'neka ajakamea, chaachapatarepua pu'ka tísia weruma muuwario:

—¡Muuua, yooma wewekakamemua itapiti te'ta ta'yame taakeriao, aamoo tisiwa aamo pu'sereriaoi, pukaeomua tisiwa peenia e'raka yasariao! Yooma itapiti nateyameopua aamo pu'sereriaa, yoomá wewekare puuuu. ¡Ki seena aampa teteipuame muuuu, pu'ka aamo paarasariaa!

¹⁵ Yooma i'ka itapiti nehjiwari yooramea, pu'ka oowitiamechi te'ta toomituri enepakamea, mehka ajaka itipima puuuu, pu'ka aiwa majakaopua. Naarakoma puuuu, ki teesa ka'chi ikime erakoapa. ¹⁶ Puuuu chaachapamapua naarakokao:

—¡Áiii muuuu mochiwari! Te'ta nateyame tiiai muuuu, tisiwa peeniatiamakai muuuu, wisasoriwao muuuu, apoche riinokai muuuu, pupura apohekai muuuu, apoche sehtanamee yo'kiwa, o'ro apoche peenia tiame teeweekai muuuu, yooma tehte peenia te'tiameeo peeniatatiameai, perera o'ro peeniatatiamekai, yooma saiparu muuuu. ¹⁷ ¡Yooma aamo ki teesa paarasateriaa, ikanati kihta itipiru muuuu!

Yooma pawekakerachi kapitairaa, yooma pawekakerachi e'enakamea, yooma pawekakerachi tekipanamea tiame, mehka o'inia ne'nekao, ¹⁸ pu'ka Wawironi weruma mochiwario, moorewatere po'yamekopua pu'kao tajenakao, chaachapakapua ki ku'ita siinakokao:

—¿Intukame ohjoare i'ka wehjoarichio, i'ka te'ta weruma mochiwarichitiaopua, epeche tísia weruma paarasari teerekamea?

¹⁹ Wa'a chaachapakaopua, tísia yuuwesikao, weeee ahpó mosowiapua naarakokao, eee chaachapapua:

—¡Áiii, áiii, weruma mochiwariaaa! Tesiwa ikina puuuu. Yooma pawekakera puhkuemeo, ki teesa toomitupariachiopua, ¡ikanati wehchi yasipanipua saipakao!

²⁰ Waikao Riosi ku'iwaria chiiapua:

—¡Eemea tewekachi mochikamea, kaawe erakoka eemea!
¡Weeechi mochikamea tiamea, peenia erakomitia eemea, yooma Riosi ijinuwarakapao, Eesusi ajawariaa tiame, yooma ehkoriaami Riosi nayewatukamea tiame, peenia erakoka eemea, i'ka Riosi iintoriao, aamowichio iintoriopapua, i'ka werumari muuwario, te'ta weruma kokosari saaeteka kokosariopua!

²¹ Waikao, piirechi Riosi ku'iwari tísia u'wamea, weruma tehte apechunakaopua moorino matasuraka tiameo, neerochi ipakapua pu'kao. Wa'a iintosaopua chiiapua:

—Wa'a yooraka ipapuame, te'ta werumara Wawironiaai, tísia e'raka yoojoraka, kai waapisi akipamichiopua pa'wechi piwitewikaopua, ki oosa teteipuawichiopua pu'kao, wa'asio.

²² Pu'ka cheesaapua, chaanekapua Wawironiao:

—Muuu Wawironiaa, kiisi inamupuame muuuapa amochio, a'rapa cheeteniaméopua, pakapuchera cheeteniaméopua, kusupucha turuwa cheeteniaméoi, ihtaoi cheeteniaméooniai; aaataoi ihta neteyameopua; ahjachi tusuniaméoi ki inamupuamepua wa'asi, seenampa. ²³ Ta'pe tahjeraai, ki uutapamapua wa'asi amochio; nenewiwaai ki iintumeripua amochio wa'asi. Wa'a teeremeri muuu Wawironiaa, te'ta weeweruma nehjame aamo wisikueriopa, aamo te'ta tomiwaetameopua.

²⁴ Puuu Riosi ku'iwari tísia u'wamea, cheekapua tiameo:

—Wa'a ikimeripua puuu weruma Wawironia mochiwaria, pukachi wa'a ko'itiamekopapua, te'ta weeweruma nayewaturaopua, yooma wahjachi tiame Riosi ijinuwarao, wahjachi ti'tijoeri yomatiamé i'ka wehjoarichio, ko'iretiamewichioopua tiame.

19 Neipa i'kao, ki ookapi ahka chaachapaniamé tewekachio.
Puuu chaachapachaniapua:

¡Aamoo taamo Riosio, cheriwema aamo ki'yame teemea,
aamoo taamo newipatekamewichioopua;

Aamooopua taamo Riosio, ki teesa tiame tisiwari iinuemeopua;
Aamooopua taamo Riosio, tísia utewariemeopua!

² Kaaweruma chaachapame teemea pukachio,

kaawe iintoriopua Riosia,

pu'ka te'ta oowitiame suwepori iintokame kokosariopapua,

pu'ka oowitiameo, yomatiame weeechi mochikame ahpo
suwepori ihsiriae na'atariopa.

Riosia, wa'a yooraka nateteterepua pu'ka oowitiameo,
kokosakao, ahpo na'nayewatura ko'yariopa,
ahpo te'ta ka'karuma tuuyewari nayewaturaopua.

³Tewekachi o'iniao eenechi siinakokao, chaachapachaniapua:
—;Cheriwema, tisiwa kaawerumari Riosi! Weruma Wawironia
mochiwaria, puuu apoe suwepori ihsikame oowitiamea, morika
itipiamepua wa'ao, ahkasi ki wahjiame taawechisi, wa'a
teeremeripua morokao.

⁴Puuu piire weerewa aampa naao o'ochetiamea, puuu naao
ahjaria tiamea, Riosi yasirachi norikame chopokorieka ajapakapua,
chaachapaka:

—;Eje'e muuuu, kaawe iintore muuuu! ;Cheriwema ehpeo, pu'ka
aamo iintoriawichio!

⁵Ehjepao, Riosi yasirachi o'iniao, aaata te'ta Riosi ku'iwaria, eee
cheechaniapua yomatiame wa'a chaachapachaniameo:

Ehpeo eemea, ka'karuma nayewamitiapua,
te'ta taamo Riosio, yooma eeme Riosiwichio nokisiameraa;
yooma eeme, weeweruma te'tereka teereka mochitoamea,
yooma eeme ki weeweruma te'tereka mochitoamea tiame,
yooma te'ta weruma iyoriwa ijinuwaemeapua Riosichio.

Po'wa teewataniame neewiwa pahko

⁶Waikao inamukane, tahpitika chaachapaniame ti'tijoeri, kai
ku'ita chiiame chaachapachaniapua, kai ku'ita wichiamechitia
neeroi, kai muenati te'ochaniamechitia toomari. Puuuuao Riosi
yasirachi kahtiameo, kai ku'ita eee chaachapachaniapua:

;Tisia kaawe erakotaria pukachio,
Riosi taamo te'ta Paamirawachioo,
ehpeo pu'kao, apoechekamera te'ta yawichikopapua,
yomatiame pu'ka Apoeo te'ta aampa utewarie
tiamekopapua!

⁷;Kaawe erakoka kaaweruma nayewetariapua pu'kao,
kaawe eratekaopua pu'ka Apoeoo,
pu'ka Po'wachitia uuniame
tewekachi kahtiame taamo Noono Riosieo,
asikopa pu'kao ahpo neewiwachitia taawechio,
yomatiame apochi paparakamechio!

¡Yomatiamo Eesusichi paparamea, tísia peeniatatiame
 kahtiamo puuupa,
 aaata oowitiame neewimerichitia!

⁸ Puu yomatiamo Eesusi ahjama neewimerichitia te'teriamo,
 apoche riino wisasori tísia nateyame reesetiame,
 chuhchetiamo mochikame puuupa.

Puu wisasori tohsanamea, Riosi piipateria puuua, ahpo ka'karuma
 yorakeka mochitoria.

⁹ Waikao Riosi ku'iwaria no'o chaanekapua:

—Iyotemitia i'kao: “Pu'ka Po'wa teewataniame neewiachi
 paajutetiamea, tísia ta'iria nokimeripua wa'a kaawe erakowa
 pahkotaniachipua, ahpo pirena mochitopua katewetiamopua
 ahkasi ki wahjiamo taawechisi.”

Wa'a cheesaapa, no'o chaanekapua:

—Ihji naawesari Riosi chiiia, ki teesa pichiwari puuua.

¹⁰ Waikao neea, chopokorieka weripekai neea Riosi ku'iwario.
 Nape puuua, no'o chaanekapua:

—Ka'i no'oo, ka'te wa'a iintomua; amochika tiame neeei
 Riosiwichio. Pu'ka ihsiweka kahtiamo neeei, wahjachitia tiame,
 aamo poponichitia, Eesusi nayewaria pichikekamechitia. Riosiche
 chopokorieka weripepapua.

Eesusi cheeriaa, Riosi Riosiwariichi eename puuua, ahpo
 ehkoriai nayewaturiachi, nayewaria.

Kaawai tohsaname yaasetoame

¹¹ Waikao tewekachio, kawipakapua te'pao wahjokamechitia.
 Wa'a kawipakachio, kaawai tohsaname chuhkuapua, yaaseka
 kahtiamo pukachio, Ki Se'wika Ihsiamo tewaniamekapua teewaraa,
 Pichiwari tewaniamekapua tiame; nasiwamia machenasaapua,
 riisaka simiyame nasiwamekapua. ¹² Ihji puusiraa, na'i
 tajenakameka tiamekapua; moochio, ki ookapi yachatoamekapua,
 yawichi mosokira. Ihjia, ahpo tiira iyotetiame i'toapua tiame,
 teewatewarachitia, aawataa ki machiya pu'kao, Apoeche. ¹³ Ihji
 ampawakiraraa, eerae saampatetiamekapua. Ihji teewaraa, Riosi
 Naera, tewatiamerakapua. ¹⁴ Tewekachi so'sontarowa ahjama
 nokisiamea, pukamina nokisiapua, riino wisasori ampawakira
 chuchatoamekapua, ki teesa totosáname piipakame, puuua
 ahjachi nokisiao, kaawai totosánamechikapua. ¹⁵ Kawachi yaaseka
 kahtiamo, tepekuma machenamekapua chu'wachio, nasiwari

maacheta, tisiwa yoorame, ahjae nasiwamerika puuuu. Ahpo seepurawao, ahpo teereterere teeremerikapua pu'kao, sisioki kuhsie iintomerikapua, tisiwa aiwari saaetekapua pu'kao; ahpo seepurawao, maaji sonaka yoojoramiapua pu'kao, pihtunakao, maaji ihpoporowamechitiaopua, pu'ka te'ta Riosi utewariemeopua, nekarewa ahjachi iintokaopua. ¹⁶ Ampawakirachi kaichio, iyotetiamekapua, “Ya'yawichio, Te'ta Yawichi; pa'pamirao, Te'ta Paamira”, chiiamekapua.

¹⁷ Waikao aata Riosi ku'iwari tetewakania, taaachi weerime. Wa'a werikaopua sisinakao, yooma paaekapua oonorio, te'pa kunuriamopua eekachi, eee cheeka:

—E'ena eemea, te'ta weruma Riosie ko'kotewa, ko'kopuachi, ¹⁸ yooma ihta wahjipakame sa'para ko'komichioopua: ya'yawichi sa'para, kapitai sa'para, ti'tijoe tisia natekari te'terime sa'para, kaawai sa'para, kaawai ya'yaseto sa'para, yooma ihta ti'tijoeri sa'para tiame: weeweruma teere te'terime, nu'nunti teerewa te'terime tiame, tehki pa'pamiratoameopua sa'para, wa'a ikisaopua tiameo, tekipanatewa tiame sa'para.

¹⁹ Waikao tetewakane, pu'ka wehtere o'inia machenakameopua wehtejurio. Waikao yooma weechi ya'yawichia, ahpo soontaro ahjamaopua, wehtejuri ahjama, pirenatukapua nasiwamia. Ihjia, pirena nasiwamerikapua, pu'ka kaawai tohsanamechi kahtiame puipamerikapua, nasiwaka. ²⁰ Waikao, puuu kaawai tohsanamechi yasitoamea, pu'ka wehtejuriopua, pu'ka wihtuki naewatuameopua tiameo, chapikapua pu'kao. I'ka wihtuki naewatuameopua, Apoe iintoriopua pu'kao, pu'ka wehtejuri utewarie peenia ihsikaopua, puuuu pukae peenia ihsiwae, ti'tijoeri wisikuekaopua. Ihji ihsiriopa tiameo, ahpo wehtejuri machitewara ti'tijoechi yahchekaopua, wehtejurika tiame netetetiamechi, paparatekaopua tiame. Pukaepa ihji ookaa, na'i pa'wechi ihpapatiaopua waikao, tisiwa tahtamechi, aasujere tajenarichioopua. ²¹ Ihji soontarowaraa, yooma ko'itiapua, kaawaichi yasitoameeopua, ahpo chu'wachi merimachetaeopua. Waikaopua, yooma ihta oonorio, poposakapua pu'ka, wahjipakame sa'paraopua.

Piie miiri paamupari

20 Pu'ka tetewisaapania, piirechi Riosi ku'iwari tekiyapua tewekachitepao. Sekachio kaarena makotoapua, piiripi ikichapura tiame, ki wahjiamesi wichiwachi yeetara, ahjae

yeetapuniamé. ² Ihji Riosi ku'iwaria, pu'ka raakoniopua, eee kehki teewaemeo, ehkoriaami Siinoio, riaorósio, Satanasi teewaemeopua tiameo, chapika purisa, kai waapi ki wahjiamesi wichiwachi ipakapua. Ihji raakoni wa'a ipatiamea, piie miiri paaumpari wa'a yasimerikapua, kaarenae o'yetiamé. ³ Waikao, ikicheka yeetepakapua pu'kao, ki machenamichioopua wa'ao, aataoi wehjoarichi mochikameo wisikuemia, ahkasi piie miiri paamuparisi u'matoachisi. Wa'ao piire miiri paamutesaopua o'yaekao, puhjemerikapua eenechio ku'itapio, Riosi ku'itapi.

⁴ Waikao, ya'yawichi mo'mochira tetewakania. Wa'a pukachio, wa'a mochikapua yooma kiatiaméapua, aata katewemichioopua. Pu'ka tetewisaa, wahjipakame tetewakania waikao. Puuuu, Riosie Weratiame pichiwatakameapua, Apoeo, Riosi Naerako tuukamekapua. Ihjia, ki pawesinoi iinyatichi paparakamekapua, naatichioi, pu'ka iinyati pawesinoi tiamechi netetiamechioi; iinyati pawesinoi machitewaraoi, ki ahpo toakamekapua, ahpo yahchepuawichioo, ahpo koataopua sekachioi. Ihjia eenechi oijenakamea, piie miiri paaumpari mochimiapua, Riosie Weratiame ahjamaopua. ⁵ Ihji oijenawaa, pahcha simiyamekapua, oijenaniame. Wahjachi ki Riosichi wahjipakamea, ki oijenamiapua pehjo. Neipa oijenamiapua eenechio, ahkasi piie miiri paamupari u'matosopa. ⁶ ¿Achipusa peenia tiamejuarepu, pahcha simiyame oijenapuachi oijenaniameapua, yooma tatakori piipatetiame kaawe erakoameopua, kihta seewiapa teemea taamo poanachi uhjurapuaopua Riosieo, oosa simiyamechi mukiyamechitia? Teemea tísia kaawe erakomeripua Riosichi, Riosi neesetowatere mochitoamekapa Riosie Weratiameteré tiame; pu'ka ahjama nokisikaopua yawichitukao, piie miiri paaumpari simiyame, pu'kao pu'kache yorakeka ku'isika.

⁷ Piie miiri paaumpariopua u'matosoopua waanamio, eenechi puhjepuameapua Satanasia, ku'itapio. ⁸ Eenechi puhjetaiapua, eenechi machenamerikapua waikao, yooma wisikuemiaopua, yoomá weeechi ti'tijoeri. Yooma puuu Satanasi wisikueria, yomatiamé i'ka weeechi e'eneripua, i'ka weee Koojo kawiyanchisi yomatiamé, ahkasi i'ka weee Maakojo tetuyachisi. Pu'kao Satanasia, ahpo nasiwamiawichio, soontarotameripua, nape yomatiamé weeechi ki ookápi enemeripua, pa'wé seeterachitia kehki. ⁹ I'kao tetewakania, yomatiamé weeechi weerechisi nokiriameopua. Puuuu, norikame noorepakapua pu'ka, muuwari Riosi te'ta nakiyaopua, mochiwarío; nape na'ia i'kao, tewekachi o'inia eenakaopua, yooma ko'yakapua

pu'kao, kosoka. ¹⁰ Puuu Satanasi wisikuekamea noonoimichioo, na'ichi ipatiapua waikao tiame, pu'ka wiwisituri nayewaturao, pu'ka iinyati ahjariopua tiame, ihpapatiachiopua, na'i pa'we tajayachiopua. Wa'a yasimiapua wa'asi, yooma taawechi aiwaniachiopua, tukaoopua, taawechiopua tiame. Ki seenáá aampasi aiwaka yasitomiapa wa'asi.

Weruma te'ta kateweri, te'ta tohsaname yasirachi

¹¹ Waikao, wéruma yawichi yasira tetewakania, tohsáname, wa'a yasirachi yasipame tetewakania aata. I'ka tetewakaopua, yoomá ujumakapua, weechi ohjoemea, tewekachi ohjoemea tiame, ki wa'a mochime tiamekapa puuu, pu'ka tetewachio. ¹² Wa'a ikisaopua, puuu weechi wahjipakamea, pu'ka yawichi ne'niachi, ajakapua, yooma weeweruma te'terewaemeapua, nu'nunti te'terewaemeapua tiame. Waikao, ooka i'iyotape wahjonatiapua, piiripi puuu ooka iyotapea Ahjaniamé Iyotapekapua, yooma ki wahjiamesi ahjameri toatiachi teewara. Piire iyotapechio, yooma wa'a toatiame maaniapua teewaraa, ki wahjiamesi ahjari uumeria. Yooma aataai wahjipakamea, pu'ka ooka i'iyotapechi chiiie ihta noonowiria, pukae katewetiapua Riosieo. ¹³ Yooma pa'wechi wahjipakamea, weechi wahjipakamea tiame, pirena katewetiapua Riosie, ihtana kaawe noonowiriaeopua ahpo kaaweruma tuuyewarieopua. ¹⁴ Waikao wahjiparia, wahjipakame mochiriachiopua tiame, na'ie kosotiapua Riosieo, na'i pa'we tajenarichi. Puuu pa'we na'ichi ihpapaniamea, oosa simiyame mukiwamekapua wa'asi, ki oosa aampa Riosi ahjama yasipuame. ¹⁵ Yooma aata pu'ka ahjari iyotaperichi ki'tiameopua teewarao, wa'achi ihpapatiapua tiame, pu'ka na'i pa'we tajayamechi, ki wahjiamesi ki Riosi ahjama mochimerikapua.

Teweka weemera; weemera weee tiame

21 Yooma pu'ka ikitiame u'matosóopua, weemera teweka tetewakania waikao, weemera weee tiame; puuu pahcha simiyame tewekaa, puuu pahcha simiyame weeeapua tiamea, wa'a ikisa puuu pa'we pahcha simiyameapua tiamea, ki'tiapua wa'asi; yoomá pahcha simiyame iintuamea, u'matokapua wa'asi. ² Waikao wa'a weemera tewekachio, Te'ta Piipakame Muuwari, tetewakania waikao, Weemera Eerusareni. Puuu Weemera Eerusarenia,

tewekachi o'inia tekiyapua, Riosi kahtiachi o'inia. Tisiwa peenia teetoapua, oowitiame neewimerichitia. ³Waikao inamukania wa'ao, ki ku'ita siinachaniame, pu'ka Riosi yasirachi o'iniaopua:

—Riosia, yomatiame weeechi ti'tijoeekachi kahtiame puuupa wa'asi. Ti'tijoeeria Riosi mochiwari enemeripua, Apoe Riosia pu'ka ti'tijoeeri mochiwari, Riosiwara enemeripua. ⁴Nape Riosia, ke'chuo muioi ahjama mochipuachio, wakipatemapua o'kewarao, pu'ka ti'tijoeerio, kiteremiopua wa'ao, yuuwesirio, naarakorioi, kokosa saeniamameoi, wahjapaniamameoi; wa'a ikisa yooma ihta iintukame oochetiame ahjarichio, pu'kao yoomá u'matorioipua wa'asio.

⁵Waikao, yawichi yasirachi kahtiamea, Riosi Apoea, chaachakapua:

—Nee, yooma weemera netekame neeea.

Chiiapua tiame:

—Iyotepuapua i'kao, pichiwari simiyame ihjia, ki se'wi wichiame.

⁶No'o chaanekapua tiame:

—Yooma kuuweparu neeepa. Neeepua, o'icharia, kajuyachiopua tiaméo, aapini o'inia yu'usisio. Weeechi mochikameo, pa'paramuameo, ki natekachi nerojitemania, ahjaniamame paichi neeroie. ⁷Aaata ka'karumachi newitokamea, no'o taana enemapua; neeea, noonora enemapua pu'kao, Apoe Riosi. ⁸Nape ki ahpo pujime erakoamea ki ka'karuma nokiwao, ki ahjachi erakoamea noochi ahpo Riosichio, te'ta ki kaawerumachio enepakamea, tijoe ko'yamea, suwepori yooramea, susukituamea, ihtaai riosiemea, wi'wisitua, yooma puuua, na'i pa'wechi ihpapapuame puuua, pa'we tajenarieme po'yachi. Puuu pa'wechi ihpapaniamea, puuukamera “te'ta mukiwamera” tewaniamekapua, ki wahjiamesi se'wi mochiniamekapua Riosichio.

Weemera Eerusareni

⁹Waikao wa'a eenakapua, piiripi puuu oowisani Riosi ku'iwaria, pehtorichi oowaka ajakamea, pukachiopua, aiwari iinueriamea. Puuua no'o chaanekapua:

—Eenakóomua wa'ana. Aamo ne'netemane, pu'ka oowitiame Po'wa teewataniame ahjama neewikameo.

¹⁰Waikaopu Riosi ku'iwaria, kai waapi weeriame kaawichi no'o i'tokapua. Wa'a o'inia no'o ne'netiaopua, Riosi piipateria muuwarikapua, weemera Eerusareni tewaniame. Puuu weemera

Eerusarenia, tewekachi o'inia tekiyapua, Riosi kahtiachi o'inia, ¹¹ tahpitika teetoapua tajitokao, Riosi tisiwarieopua, tiari. Ihji muuwari mochiwaria, tatapara teetoapua, tísia nateyame tehte peeniatatiameopua. Ihji mochiwaria, kawiyamekapua, kiisi kihta a'chi tiaame, tehte ahpe kawiyamechitaopua. ¹² Puuu muuwari mochiwariopua, kai waapisi weeriamé, ko'raemekapua norikameo, oosa mariki aampa ooka muiraemekapua. Wa'a mu'muirachio, oosa mariki aampa ooka ajakapua Riosi ku'iwari, yooma pipiripi muirachiopua. Yooma pipiripi muirachiopua, wa'a iyotetiamekapua, yooma pipiripi puuu oosa mariki aampa ooka i'isaeri tetejimarí teewaraopua. ¹³ Cherayachiminao, paikakapua muira; kawiyamina wehjoarichiopua tiameo, paika muirakapua; wehjoari tekiyaminao, paikachikapua wa'aoi muiwachio; ariyataminao, paikachikapua wa'a muiraa. ¹⁴ Puuu muuwari mochiwari ko'reraa, oosa mariki aampa ooka chokitetiamekapua; pu'ka chohkirachi pipiripichio, wa'a iyotetiamekapua teewarao, puuu oosa mariki aampa ooka Po'wa teewataniame ajawariaa.

¹⁵ Puuu no'o ne'neteka naewekamea, o'ro kuhsi makotoapua, ahjae ihtetamiapua mochiwario, yooma muirachiopua tiame, yooma sa'mi ko'reopua tiameo. ¹⁶ Puuu muuwari mochiwaria, naao ihkiamekapua, wa'achi kekenuame. Pu'ka muuwari mochiwario, ooka miiri aampa ooka sientó matoka, ihtetakapua kenekumao; wa'achitia ihtetakapua weereo, oowepoteopua tiame. ¹⁷ Ihji ko'reraa, paika weerewa aampa mariki matoka puuyakapua, te'pasi weeriaméopua, Riosi ku'iwari i'toaopua ihtetaeo, wa'achi kehki ihtetameapua, tijoe ihtetaeo.

¹⁸ Puuu ko'rea, ahpe tehte nateyamee netetiamekapua; puuu muuwari mochiwaria, apoche o'roapua, kiisi a'chitiame iinuwaame, ihtao. ¹⁹ Yooma puuu ko're maaniame nawateraa, yooma ihta tehte peenia te'tiamee, peeniatatiamekapua: piiripichi simiyamea, ahpe tehte; ookachi simiyamea, saajiro; paikachi simiyamea, ákata tehte; naaochi simiyamea, esmeráta; ²⁰ marikichi simiyamea, onise tehte; puhsanichi simiyamea, konarina; oowisanichi simiyamea, kirisorito; osanaochi simiyamea, weeriro; watanichi simiyamea, toopasio; oosa marikichi simiyamea, kirisopasa; oosa mariki aampa piiripichi simiyamea, aasinto; oosa marikichi ookachi simiyamea, amatihta. ²¹ Yooma puuu oosa mariki aampa ooka muiraa, o'ro perera netetiamekapua; yooma pipiripi muiraa, pipiripi perera iinuekapua. Te'ta muirachi poeoa, apoche o'roapua, kiisikioiopua a'chitiameo.

²² Tiopaa, Riosi iyoriwachio, ki'tiamekapua wa'ao, Apoe yooma Paamirao wa'a kahtiopa, wa'achi kahtiamekoopua tiameo, puuu Paamira Po'wa teewataniameopua. ²³ Wa'a muuwari mochiwaria, ki nakiyachikapua taaa tajenariopua, meechnoipua, Apoe Riosi tisiwarira taajenamerikapua wa'ao; Po'wa teewataniamea, ahjachi tahjeraapua ahjae tahjeniam. ²⁴ Yomatiam pu'ka wehjoarichio, yooma ihta ti'tijoerio, pu'ka tahjeraechi ohjomeripua. Ihjia, yooma ya'yawichiraa, Riosi kahtiachi e'enamapua, ahpo weruma iintowa, te'tereparia Riosio, i'yetokaopua, ahpo iyoriwaopua Riosio, Riosi kaawe e'remiaopua, cheriwema kiamiaopua tiameo. ²⁵ Wa'a yomachi mu'muirachio, wahjoame werimeripua a'chi keenakooipua taawe; tukawaria kiteremeripua wa'ao. ²⁶ Yomatiam wehjoarichi ohjoemea, yooma ihta ti'tijoeri tijoetukameai, wa'a e'enamapua Riosi kahtiachio te'ta muuwarichio, ahpo ka'karuma erakoa, chaachapamia Riosio, Riosi iintoriaopua. ²⁷ Nape aaata a'chitiamea ki ka'karumao, ki muimeripua wa'ao, aaata te'ta na'ara nokayamea; aaataai, oowera Riosi pichikiameka nokayamea. Wa'ao, Po'wa teewataniame ahpo ahjari iyotaperichiche to'waria teewara, muimeripua wa'ao.

22 Yooma pu'ka no'o tetewitesaopua, naati no'o tetewitekapua waikao, piiripi aaki. Ihji aakia, kawiyame neeroikapua, ki teesa kawiyame. Ihji aakia, Riosi yasirachi o'inia pajenamekapua, wa'a Po'wa teewataniame kahtiachi tiame. ² Ihji aakia, te'ta Riosi muuwari mochiwachi, naasipami po'yapua, te'ta naasipa pooechiami yeenapua. Pu'ka aakichio, nenekuo, kuuu ahjari ajakapua, senepi mechachi taakiam. Ihji kuuu saawaraa, yooma mochiwari ka'karuma mochipuamichio i'yowapuamekapua. ³ Ihtaoi kiteremerapua wa'ao a'chitiamea, Riosiche yasimapua wa'ao, Apoe Po'wa teewataniameopua tiame. Riosi tekipaneka mochikamea, ahjachi paparaka mochimeripua iyorikao. ⁴ Riosio puuuu, nanarira tetewika mochimeripua, ahpo koata yachatomerapua, Riosi teewarao. ⁵ Kiterema tukawaria wa'ao; wa'a mochikamea, ki tesiwa erakomapua tahjerawichioopua, taaa taajenariopua, Apoe Paamira enemapua, taajenaria. Ihji ahjamao, ahkasi ki seena aampasi ahjaka, mochimerapua.

Eesusi Riosie Weratiame eenaria, waapi teetonapa

⁶ Waikao Riosi ku'iwaria no'o chaanekapua:

—Ihji naawesaria te'ta pichiwari simiyamepua, te'ta ahjachi erakopuame tiame. Apoe Paamiraa, Apoe ihsikamekapua, ahpo

naewaturachi nayewakaopua, Apoe uhjurakamepua tiameo, i'ka ahpo ku'iwarioi ahpo yorakeka mochikameopua, aamo tetewitemichioopua.

⁷Nee Eesusi tewekachi o'inia no'o ku'iwari aamo uhjuriamea, yooma weeechi mochikameo, chaanenaniana:

—Ku'we enamiite neeea, wa'a weeechi aamo mochikachio. I'ka iyotaperi chiia e'weka yasitokamea, tísia kaawe siimeripua, tísia kaawe erameripua.

⁸Yooma i'ka tetewikamea, inamukamea tiameo, neeepua Waani. Waikaonia, chopokorieka weripakainia, yoorewewa iintokaopua pu'kao. ⁹Nape ihjia no'o chaanekapua:

—Ka'te yoorewi no'oo, Riosiwichio ihsiwiame neeeai aamochitia, aamo poponichitiaopua, Riosi naewatukame, yooma i'ka iyoteri neesetoka mochitoamechitia tiame. Riosikamera chopokorieka weripapuapua.

¹⁰No'o chaanekapua tiame:

—Ka'te oowera iinuemitiapua i'ka iyoteri chiiaopua, ohso kaawe nayewemitiapua aaata. Ihji chiia, ki mehka teetoamepua ikimiachio. ¹¹Nape pahtekai ki nakikameopua i'ka iyoteri chiiao, wa'atia toipuapua pu'kao, ahpo ki ka'karuma yoorachioopua, ahpo ki kaaweruma tiia, na'naritomichioopua. Ka'karuma yooramea, ka'karumache ahpo yoorasimitema puuuu. Aaata te'ta iyoriamea Riosi, wa'apitia teetomeri puuuu Riosi iyorikao.

¹²Waikaonia eenechi Eesusi naewame inamukania, puuuu eee cheechaniapua:

—Ku'we enamiitene wa'ao, yooma Riosichi te'terameo, Riosichi te'teremia nuutewa i'toka, yooma pipiripiwichióópua, ahpo ihta kehkisa noonowiria kiapuameopua. ¹³Neeepua, pahcha o'inia kahtiamea; neeepua tiame, neipa yasimeriapua pehji. Neeepua ke'chu ihtaoi ki'tioi, yasariameapa; kihta iintumerioipua wa'asio, wa'apitia iiweta yasitomeri neeea. Neeepua o'icharia, kajuraapua tiame; kihta kiterekame no'o pahchao, no'o neipaoui, kihta kiteremeripua.

¹⁴Tísia kaawe siimerapua aaataa, aaata ahpo wisasori wichonarekamea, tísia kaawe siimerapua, puuuu, reesisepuamekapapua, pu'ka ahjari kuuura taakewa, ko'komichioopua; reesisepuamepua tiameo, Riosi muuwarichi pakimichióópua. ¹⁵Yooma na'araria Riosi muuwarichio, ma'chi itipimerapua itapiti yoorakamekapa, tukapachi ohjowa nokiwame,

ihtaai riosichitia uuyamea, suwepori nokayamea, tijoe ko'yamea, yooma puuu wisikuari yooraka pu'seriamea.

¹⁶—Nee Eesusia, no'o uhjurawa uhjurakamenia, yooma ti'tiopachi ma'chitamichiopua, no'o tetewiteriao. Neeea apoe naatipua, ke'chu Raawitarukooi ahjaka yasitokame, nape wa'a tiiai neeea, te'ta Raawi tetejimarisiwachi, naawakamenia tijoetukao. Neeea, cheisorika tiame neeea amochio.

¹⁷Riosi Riosiwari iinuemea, wa'api Po'wa teewataniamechi nenewikamechi te'terimeame, chaachapamepua pu'ka Po'wa teewataniameo:

—¡Yaapiti enamitia muuupa, muuuu Apoe taamo Paamiraaa!

Yooma i'ka no'o iyoterime chiia iyonakamea, chaachapapuapua tiame pu'ka Po'wa teewataniameo:

—¡Ku'we enamitia muuuu naajúuu!

Apoe yooma weeechi taamo Paamiraa, taamo chaanenapua weeechi mochikameo:

—Aaata paramusaa, noochi enapuapua, ahjaniame neeroi noochi pajename nerojimia. Neeea aamoo, kihta natekachi aamo nerojitemapua.

¹⁸Neeea Waania te'ta pichiwa Riosie tetewitetiameapua i'kao, aamo chaanenane: I'ka iyotaperichi chiiao, ka'te epeche chanimitiapua aampachio; wa'a iintosaamua, epeche tisiwa aiwatepuame muuuu, i'wa iyoterichio, wa'a chiamekopua Riosio. ¹⁹Aamo u'yesoo i'ka iyotaperichi chiiao, Riosiaipua aamo u'yemapua aamo ahpo ahjama yasipua nuuteka teewiaopua, ahpo ahjama mochipuachi taakia ko'kopuameopua, te'ta kuuu ahjari taakewaraopua; wa'ao, ka'chitia taawechi pakime teeremeru muuuu, Riosi te'ta muuwari mochiwari piiparichio.

²⁰Ihji i'ka pichiwako tuuyamea, Apoe te'ta Riosie Weratiamepua, eee chaanipua:

—Eje'e. Enamache neeea wa'ao, ku'we simiyachio.

Wee, wa'a ikimitia naaju, Apoe taamo Paamira Eesusia.

²¹Amochi Riosie piipatetameo, Apoe taamo Paamira Eesusio, apoe Riosie Weratiameopua, amochi teetojeraninia ahpo kaawerumari tiiriwaopua. Wa'a teerejerame neeea.

I'wasi kajuyamenia cheekao, yomatime Riosie Weratiamee no'o tetewitetiamea. Cheriwema, wa'asipua.